SACRORUM CONCILIORUM NOVA, ET AMPLISSIMA COLLECTIO,

IN QUA PRÆTER EA QUÆ

PHIL. LABBEUS ET GABR. COSSARTIUS S. J.

Et noviſſime NICOLAUS COLETI *in lucem edidere*,

EA OMNIA INSUPER SUIS IN LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QUÆ

JOANNES DOMINICUS MANSI,

ANTEHAC CONGREGATIONIS MATRIS DEI, NUNC VERO

ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS, EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA

AB EODEM OPTIME MERITO PRÆSULE

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRÆSTANTE

EM.MO CARDINALI DOMINICO PASSIONEO

SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHECARIO,

ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS, CURATA,
Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata,
Ad MSS. Codices Vaticanos, Lucenſes, alioſque recenſita, & perfecta.

ACCEDUNT ETIAM NOTÆ, ET DISSERTATIONES QUAMPLURIMÆ, QUÆ IN CETERIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR.

TOMUS UNDECIMUS.

Ab anno DCLIII. *uſq; ad ann.* DCLXXXVII. *incluſive.*

FLORENTIÆ

MDCCLXV.

EXPENSIS ANTONII ZATTA VENETI.

(Editio iterata ad Editionis principis exemplum ab Huberto Welter, Bibliopola, Via dicta Bernard Palissy 4, Parisiis MDCCCCI.)

SYLLABUS
EORUM, QUÆ IN TOMO XI. CONTINENTUR.

Quæ hoc indice ☞ notata ſunt, noſtræ editioni noviter acceſſere.

ANNO CHRISTI		
653	VITA EUGENII PAPÆ I.	pag. 1
	Nota Severini Binii.	1
	Jacobi Sirmondi S. J. Admonitio ad Lectorem.	ibid.
	Relatio factæ motionis inter Maximum Monachum, & Socium ejus coram Principibus in Secretario.	3
	Epiſtola S. Maximi ad Anaſtaſium Monachum diſcipulum ſuum.	11
	Epiſtola S. Anaſtaſii Monachi ad commune Monachorum apud Caralim.	12
655	VITA, EPISTOLÆ, ET DECRETA VITALIANI PAPÆ.	14
	Nota Severini Binii.	15
	Epiſtola I. ad Paulum Archiep. Cretenſem.	16
	— II. ad Vaanum Cubicularium Imperatoris.	17
	— III. ad Paulum Epiſc. Cretenſem.	18
	— IV. ad Georgium Ep. Syracuſanum.	19
	— V. ad Oſvvi Regem Nordahumbrorum.	*ibid.*
	— VI. ad Monachos Siculos.	21
657 ☞	*CONCILIUM TOLETANUM IX.*	23
	Præfatio & Capitula.	*ibid.*
	Subſcriptiones Epiſcoporum.	31
	Nota Garziæ Loaiſæ.	32
	CONCILIUM TOLETANUM X.	ibid.
	Præfatio & Capitula.	33
	Decretum pro Potamio Epiſcopo.	40
	Ex Concilii Valentini Galliæ Titulo quarto.	41
	Aliud Decretum.	42
	Subſcriptiones Epiſcopor.	43
	Nota Garziæ Loaiſæ.	45
	Tomus continens relationem S. Maximi, & Theodoſii Ep. Ceſareæ.	46
	Jacobi Sirmondi Admonitio.	ibid.
	Præfatio Collectionis in ſequentes Epiſtolas Vitaliani Papæ.	21
	Epiſtola ad Floriacenſes.	*ibid.*
	— Clodoveo Franc. Regi.	22

ANNO CHRISTI		
657	— ad omnes Epiſcopos.	23
	— ad Theodorum Archiep. Cantuarienſem.	24
☞	*CONC. GALLICANUM.*	59
658	*CONC. NAMNETENSE.*	ibid.
	Nota Sirmondi.	ibid.
	Obſervatio P. Pagi.	63
	Privilegium Monaſterii S. Dionyſii conceſſum a Landerico Epiſcopo Pariſiacenſi.	*ibid.*
	Subſcriptiones.	*ibid.*
	Nota Sirmondi.	64
659	Conventus Clipiacenſis.	*ibid.*
	Præceptum Clodovei Regis de libertate Monaſterii S. Dionyſii.	63
	Nota Jacobi Sirmondi.	66
	P. Joannis Mabillonii adnotatio.	ibid.
664	Synodus Pharenſis.	67
	Conventus Compendienſis.	72
665 ☞	*CONCILIA* duo Conſtantinop. Monothelitarum.	74
	Fragmentum Actorum Concilii II. Conſtantinopolitani Monothelitarum in cauſa S. Maximi & Sociorum.	*ibid.*
666	*CONC. EMERITENSE.*	75
	Tituli Capitulorum.	*ibid.*
	Præfatio.	76
	Capitula.	*ibid.*
	Subſcriptiones epiſcoporum.	89
	Nota Garziæ Loaiſæ.	ibid.
	Epiſtola Petro Compoſtellano Archiepiſcopo.	90
	Notæ ſequentes ejuſ. Garziæ Loaiſæ.	97
	Notæ Frontonis Ducæi.	100
☞	*CONC. CRETENSE.*	59
667	*CONC. ROMANUM.*	102
669	VITA EPISTOLÆ ET DECRETA ADEODATI PAPÆ.	*ibid.*
	Notæ Severini Binii.	ibid.
	Epiſtola ad Ep. Galliæ.	103
	Appendix ad ejuſd. Epiſt.	*ibid.*
☞	Corbejenſis Monaſterii fundatio & immunitas.	106
	Obſervatio Philippi Labbe S.J.	ibid.
	Clotarii III. regis præceptum de fundatione Monaſterii Corbejenſis.	106
	— ejuſ-	

ANNO CHRISTI		
669	— ejuſdem alterum.	107
	Privilegium libertatis eidem Monaſterio conceſſum a Bertefrido Epiſcopo Ambianenſi.	*ibid.*
	Theodorici Regis præceptum.	110
	Obſervatio Philippi Labbe S.J.	111
	Marculfi formula de privilegio.	113
	Conceſſio Regis ad privilegium.	114
☞	*CONC. TREVIRENSE.*	115
	Privilegium Numeriani Archiepiſcopi Trevirenſis pro S. Deodato.	*ibid.*
	Signum Numeriani.	118
670	Synodus Senonenſis.	*ibid.*
	Idem Concilium ex Petro de la Lande in ſupplementis Conciliorum Galliæ.	*ibid.*
☞	Ad eand. Synodum additio.	*ibid.*
	Privilegium Emmonis Senonenſis Epiſcopi pro Monaſterio S. Columbæ.	119
	Ejuſdem Privilegium pro Monaſterio S. Petri, & Pauli Senonenſis.	121
	Subſcriptiones.	122
	CONC. AUGUSTODUNENSE.	123
	Canones S. Leodegarii Epiſcopi.	*ibid.*
	Additio ad idem Concilium.	125.
	Canon Auguſtodunenſis.	126
	Nota Jacobi Sirmondi.	ibid.
☞	Ad idem Concilium emendatio.	*ibid.*
673	*CONC. HERUDFORDIÆ.*	127
675	*CONC. TOLETANUM XI.*	130
	Capitula ejuſdem.	137
	Nota Garziæ Loaiſæ.	147
	Adnotatio P. Pagi.	152
	CONC. BRACARENSE IV.	154
	Nota Garziæ Loaiſæ.	160
676	VITA DONI PAPÆ.	162
	Nota Severini Binii.	163
677	*CONC. ANGLICUM.*	ibid.
☞	Synodus Dirinenſis Neſtorianorum.	*ibid.*
☞	*CONC. MARLACENSE.*	ibid.
678	VITA, EPISTOLÆ ET DECRETA AGATHONIS PAPÆ.	166
	Nota Severini Binii.	168
	Ejuſdem Epiſtola I. ad Auguſtos Imperatores.	170
☞	Ejuſd. Decretalis Epiſtola.	*ibid.*
	Synodus Marlacenſis.	171
679	*CONC. MEDIOLANENSE.*	174
	CONC. INCERTI LOCI.	175
680	*CONC. ANGLICUM.*	ibid.
	CONC. ROMÆ.	179
	CONC. ROMANUM.	186
☞	Ad idem Concilium additio.	*ibid.*
	Idem ex libello ſynodico.	187
	CONC. NORTHUMBRENSE.	ibid.
680 ☞	*CONC. CPTANUM III.*	190
	Hiſtoria Concilii.	*ibid.*
	Actio I. G.L.	207
	Actio II.	217
	Actio III.	222
	Actio IV.	230
	Actio V.	315
	Actio VI.	322
	Actio VII.	327
	Actio VIII.	331
	Actio IX.	378
	Actio X.	387
	Actio XI.	455
	Actio XII.	517
	Actio XIII.	550
	Actio XIV.	583
	Actio XV.	602
	Actio XVI.	611
	Actio XVII. latine.	622
	Actio XVIII. G.L.	623
	Exemplum litterarum miſſarum ad Agathonem Papam.	683
	Subſcriptiones.	687
☞	*Manſi Præmonitio in ſequentes ſubſcriptiones Græcas tantum.*	694
	Edictum Conſtantini Pogonati Imperatoris.	698
	Exemplar Juſſionis Juſtiniani Auguſti.	738
	CONCILII OECUMENICI VI. verſio altera.	*ibid.*
680 & 681	*CONC. TRULLANUM G.L.*	922
	Allocutoria Patrum.	930
	Canones.	935
	Subſcriptiones.	987
	Canones novem ſextæ Synodo CPlitanæ tributi.	1006
	Nota Severini Binii.	1010
	Eadem Synodus ex libello Synodico. G.L.	1018
	Alia Conſtantinopolitana Juſtiniani.	*ibid.*
	Idem Concilium VI. Generale ex libello Photii. G.L.	1019
	Idem ex Nilo G.L.	1022
	Idem ex Anonymo.	*ibid.*
681	*CONC. TOLETANUM XII.*	1023
	Tituli Capitulorum.	*ibid.*
	Præfatio.	*ibid.*
	Epiſtola Ervigii Regis ad patres Synodi.	1025
	Capitula XIII.	1027
	Subſcriptiones.	1039
	Lex regia in confirmationem Concilii.	1040
	Nota Garziæ Loaiſa	1041
682	*CONC. ROTHOMAGENSE.*	1043
	Nota Jacobi Sirmondi S.J.	1045
	Obſervatio P. Philippi Labbe.	ibid.
	Obſervatio P. Guilielmi Beſſin.	1046
☞	*CONC. ARELATENSE.*	ibid.

Edi-

ANNO CHRISTI		
682	Editoris Admonitio.	ibid.
☞	Vita, Epiſtolæ, et Decreta Leonis Papæ II.	ibid.
	Nota Severini Binii.	1048
	Obſervatio P. Philippi Labbe.	ibid.
	Sacrum Reſcriptum Imperatoris Conſtantini ad Leonem II. Papam.	1049
	Nota Severini Binii.	1050
	Epiſtola I. Leonis Papæ II. ad Conſtantinum Imperat.	ibid.
	Nota Severini Binii.	ibid.
	-- II. ad Epiſcopos Hiſpaniæ.	ibid.
	Nota Severini Binii.	1053
	— III. ad Quiricum Epiſc.	ibid.
	Nota Severini Binii.	1054
	— IV. ad Simplicium Comitem.	ibid.
	— ad Ervigium Regem Hiſpaniæ.	1055
☞	Fragmentum Epiſtolæ ad Epiſcopos & Regem Dalmatiarum.	1057.
☞	*CONC. HIBERNICUM.*	1058
☞	Canones Synodi Hiberniæ.	1059
683	*CONC. TOLETANUM XIII.*	ibid.
	Præfatio.	ibid.
	Edictum Ervigii Regis ad Patres Synodi.	1060
	Symbolum Nicæni Concilii.	1062
	Tituli Capitulorum.	1063

ANNO CHRISTI		
683	Capitula.	ibid.
	Subſcriptiones.	1075
	Ervigii Regis Edictum ad privatos, ſive fiſcales.	1077
	Lex in confirmatione Concilii editi.	1078
	Nota Garziæ Loaiſa.	1080
684	Vita, Epiſtolæ, et Decreta Benedicti Papæ II.	1083
	Nota Severini Binii.	1084
	Epiſtola I. ad Petrum Notarium Regionarium.	1085
	— II. Ad Ervigium Regem.	1086
	Nota Severini Binii.	ibid.
	CONC. TOLETANUM XIV.	ibid.
	Tituli Capitulorum.	ibid.
	Capitula.	ibid.
	Subſcriptiones Epiſcoporum.	1091
	Vita Joannis Papæ V.	ibid.
	Nota Severini Binii.	1093
	Exemplar Divinæ Juſſionis Juſtiniani.	1094
	Nota Severini Binii.	ibid.
☞	*CONC. ROMANUM.*	ibid.
685	*CONC. CANTUARIENSE.*	1096
☞	*CONC. IN VILLA REGIA.*	ibid.
	Nota Severini Binii.	ibid.
	Vita Cononis Papæ.	1098
	Nota Severini Binii	ibid.
687	*Conciliabulum Manaſchiertenſe in Armenia.*	1099

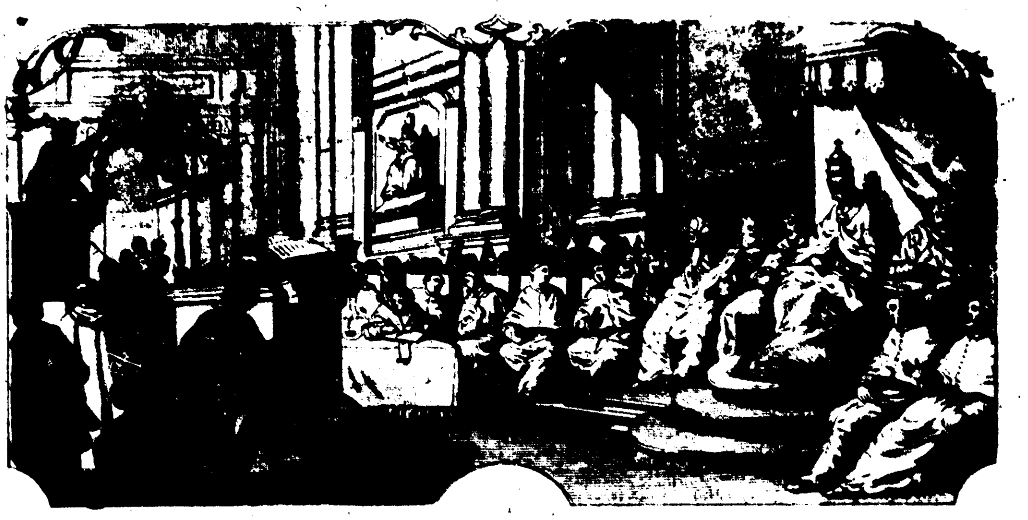

CONCILIORUM OMNIUM,

AMPLISSIMA COLLECTIO.

VITA EUGENII PAPÆ I.

a Dentur variantes ex Cod. Luc. 490.

a EUGENIUS, natione Romanus, de regione prima * Adventinenſe, clericus a cunabulis, ex patre Ruffiniano, b ſedit annos duos, (a) menſes octo, dies viginti quatuor. Fuit enim benignus, mitis, manſuetus, omnibus affabilis, & ſanctitate præclarior. Rogam clero ſolitam tribuit, & indigentibus eleemoſynam miniſtravit. Ut etiam die tranſitus ſui pauperibus, vel clero, ſeu familiæ preſbyteria in * integrum erogari præciperet. c Hujus temporibus Petrus patriarcha Conſtantinopolitanus direxit ſynodicam epiſtolam ad ſedem apoſtolicam juxta conſuetudinem (b) priorem omnino obſcuriſſimam, & ultra regulam, * non autem declarans operationes, aut voluntates in domino noſtro Jeſu Chriſto. Et accenſus populus, vel clerus, eo quod talem ſynodicam direxiſſet, minime * eſt ſuſcepta, ſed cum majore ſtrepitu eſt a ſancta Dei eccleſia projecta: Ut etiam nec eumdem papam (c) dimittere populus, vel clerus, miſſas celebrare in baſilica ſanctæ Dei genitricis, ſemperque virginis Mariæ, quæ appellatur ad præſepe, niſi promiſiſſet his ipſe pontifex minime eam aliquando ſuſcipere. Fecit autem (d) epiſcopos per diverſa loca numero * 21. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum ſub die 4. Nonas Junii. Et ceſſavit epiſcopatus menſem 1. (e) dies * 29.

* Aventinenſe
* integre
* non aliter declarans duas operationes,
* C ſuſceperunt eam,
* B. 22.
* C. 15.

A

B

NOTÆ SEVERINII BINII.

a *Eugenius.*) Poſt S. Martinum papam in Cherſoneſum relegatum, ad inſtantiam Theodori Calliopæ exarchi, clerus Romanus Eugenium ſedis apoſtolicæ vicarium deſignavit, ea intentione, qua ſupra dixi. Quando autem de S. Martini obitu certum nuntium Romam delatum eſt, nullus alius quæſitus fuit, qui ipſi ſuccederet, ſed qui antea vicaria tantum præfectura fungebatur, tanquam verus & legitimus pontifex ſedere cœpit, anno domini * 654. qui eſt Conſtantis 13.

b *Sedit annos duos, menſes octo, dies* 24.) Intellige a tempore Martini in Cherſoneſum relegati: nam ſi computentur tempora ſedis dumtaxat, quibus poſt obitum Martini eccleſiæ legitime tanquam verus paſtor præfuit, neceſſe eſt affirmare, ipſum non amplius quam * ſex menſes & 23. dies Romanæ eccleſiæ præſediſſe. Quod autem Anaſtaſius cognoverit, Eugenium tempore Martini adhuc viventis ei ſubrogatum fuiſſe, patebit verbis immediate hic ſubſequentibus.

c *Hujus temporibus Petrus patriarcha, &c.*) Anno nimirum Chriſti 653. qui erat Martini pontificis quintus inchoatus. Nam anno Martini quarto, & 652. Chriſti, teſte Nicephoro in chron. obiit Pyrrhus Conſtantinopolitanus, in cujus locum Petrus ſubrogatus fuit.

Eugenius, quando pontifex factus.
* 655. obiit S. Martinus.
Quantu ſederit.
* 8. m. d. 16.
Petrus quando Conſt. epiſcopus fit factus.

JACOBI SIRMONDI, S. J.

Admonitio ad lectorem, de ſequenti collatione.

In quæſtione de ſancto Maximo a judicibus Conſtantinopoli habita in ſecretario palatii, multa ſunt animadverſione digna, ſed hoc præ ceteris memorabile, quod de apo-

(a) *menſes VIIII.* (b) *priorem*, deeſt (c) *dimitteret.* (d) *autem ordinationem. Epiſcopos &c.* (e) *dies XXVIII.*

de apocriſiariorum ſedis apoſtolicæ, hoc eſt Eugenii papæ, ut reor, legatorum cum Byzantinis unione commemorat. Romæ anno 655. ſuperſtite adhuc Martino papa geſtam fuiſſe certa ſunt indicia. Quodnam autem id dogma fuerit, cui aſſentiri legatos coegerunt, declarant epiſtolæ Maximi ad Anaſtaſium diſcipulum, & Anaſtaſii ejuſdem ad monachos Caralitanos, quæ ordine ſubſequuntur. Ex his enim liquet, Monothelitas hæreticos eo tandem prolapſos, ut duas & unam, id eſt tres in uno eodemque Chriſto voluntates & operationes prædicarent. Ceterum peracto hoc judicio, Maximus Bizyam, quod oppidum eſt Thraciæ, a Conſtante imperatore in exilium actus eſt.

RELATIO FACTÆ MOTIONIS

INTER DOMNUM MAXIMUM MONACHUM,

& ſocium ejus, coram principibus in ſecretario.

Ex collectaneis Anaſtaſii bibliothecarii a reverendo patre Jacobo Sirmondo editis anno 1620. pag. 114.

DIE qua domnus Maximus, & is qui cum eo erat, penes hanc regiam urbem applicuerunt, circa occaſum ſolis, venientes duo mandatores una cum decem excubitoribus, tulerunt eos e navi nudos & diſcalceatos, & ſeparatos eos ab invicem cuſtodierunt in diverſis excubitibus. Et poſt dies aliquot adducunt eos in palatium, & introducunt ſenem in locum, in quem ſenatus collectus eſt, & alia multa turba: & exhibent eum in medium ſedentium principum: & dicit ei ſacellarius cum ira multa & furore: Chriſtianus es? Et dicit: Gratia Chriſti Dei univerſorum Chriſtianus ſum. Et dicit ille: Non eſt verum. Reſpondit Dei ſervus: Tu dicis, ſed Deus ſcit eſſe me Chriſtianum. Et quomodo, inquit, ſi Chriſtianus es, odio habes imperatorem? Reſpondens Dei ſervus, ait: Et unde hoc claret? Odium quippe mentis eſt occultus affectus, quemadmodum & dilectio. Et dicit ei: Ex his quæ feciſti cunctis factum eſt manifeſtum, quod odio habeas imperatorem & rempublicam ejus. Tu enim ſolus Ægyptum & Alexandriam, & Pentapolim, & Africam Saracenis tradidiſti. Et quæ eſt, infit, horum approbatio? Et falſo inducunt Joannem, qui fuerat ſacellarius Petri quondam prætoris Numidiæ provinciæ Africæ, dicentem: Quia ante viginti duos annos avus dominatoris juſſit beatæ memoriæ Petro exercitum ſumere, & pergere in Ægyptum contra Saracenos: & ſcripſit tibi tanquam ad ſervum Dei loquens, certitudinem habens in te, utpote in homine ſancto, ſi des ei conſilium abire. Et reſcripſiſti ei, dicens: Nil tale facere, quoniam non bene placitum eſt coram Deo, ut imperio Heraclii & generis ejus cooperetur reſpublica Romanorum. Dicit ſervus Dei: Si veritatem loquitur, utique habet & Petri ad me, & meam ad ipſum epiſtolam, quæ deferantur, & ſubjaceo pœnis a legibus conſtitutis. Et dicit: Ego non habeo epiſtolam, ſed nec novi ſi omnino ſcripſerit tibi. Verum hæc in caſtris per illud tempus omnes loquebantur. Et dicit ad eum Dei ſervus: Si exercitus totus hoc fatebatur, quomodo tu ſolus ſuper hoc me accuſas? Vidiſti me aliquando, vel ego te? At ille: Nunquam. Tunc Dei ſervus ad ſenatum converſus dixit: Si juſtum eſt tales adducere calumniatores vel teſtes, judicate. *In quo enim judicio judicaveritis, judicabimini: & in qua menſura metiemini, metietur de vobis*, ait omnium dominus. Et poſt hunc adducunt Sergium Magudam dicentem: Ante annos novem beatus abba Thomas veniens Roma dicit mihi: Papa Theodorus miſit me ad Gregorium patricium, ut dicerem ei, ne quidquam timeret. Servus enim Dei abba Maximus vidit viſionem, quod in cœlis ad orientem & occidentem chori eſſent angelorum. Hi vero qui erant in occidente vocem emittebant, dicentes: Gregori auguſte tu vincas: & magis ſonuit vox occidentalium, quam orientalium voces. Et tunc clamabat ſacellarius: Miſit te Deus, ut incendaris in hac urbe. Dicit ſervus: Gratias ago Deo, qui emundat me a ſpontaneis malis per ſupplicium non ſpontaneum. Verumtamen væ mundo ab ſcandalis. Neceſſitas enim eſt, ut veniant ſcandala: væ autem per quem ſcandalum venit. Vere non oportebat ut talia dicerentur in præſentia Chriſtianorum, nec impunitos manere illos, qui talia fingunt ad placendum hominibus, qui hodie ſunt, & cras non ſunt. Hæc ut iſte diceret dum Gregorius adviveret, oportebat, qui & notam illi facere debuit ſuam circa eum devotionem. Juſtum autem eſſet, ſi & vobis quoque videtur, ut accuſator, qui hunc præceſſit, cogeretur abire, ducturus Petrum patricium, & iſte abbatem Thomam, & ille beatum papam Theodorum. Et tunc in præſentia cunctorum dicerem patricio Petro: Dic domine patrici, ſcripſiſti mihi aliquando ſuper his quæ dixit ſacellarius tuus, aut ego tibi? Et cum acquieviſſet, ſub ſupplicio fierem. Similiter & beato papæ: Dic domine, ego tibi aliquando ſomnium enarravi? Et cum conviciſſet me, illius eſſet crimen, non meum, qui videram. Res enim non voluntaria eſt ſomnium. Porro ſola quæ ſunt voluntaria punit lex, ſi dumtaxat ſibi fuerint adverſata. Tunc dicit ei Troilus: Jocaris abba? neſcis ubi ſis? Qui reſpondens ait: Non jocor, ſed lugeo vitam meam hactenus conſervatam, ut hujuſcemodi experimentum præſtigiorum percipiam. Et dicit dominus Epiphanius: Deus novit, bene facit, deludens eos, ſi vera non ſunt. Poſt quem, ſacellarius iterum cum ira dixit ad eum: Abſolute omnes mentiuntur, & tu ſolus verum dicis? Et reſpondens ſervus Dei, audito verbo cum lacrymis ait: Poteſtatem habetis, permittente Deo, & vivificandi, & mortificandi. Verumtamen, ſi iſti veritatem dicunt, & ſatanas natura Deus eſt. Si autem non eſt, ſicut nec eſt, nec iſti veritatem dixerunt. Denique nec merear cum Chriſtianis videre adventum ſuperſubſtantialis Dei, factoris videlicet, conditoris, & creatoris, & proviſoris, ac judicis, & ſalvatoris univerſorum, ſi ſomnium tale aut vidi, aut alio referente audivi, excepta hora hac a domno Sergio dilecto imperii. Dein tertium calumniatorem proponunt, Theodorum filium Joannis dudum candidati, cognomento Chila, qui gener eſt nunc domni Platonis patricii, dicentem: Quia collocutione inter nos Romæ facta de imperio, detraxit quod dicebatur, mutiens & ſubſannationes faciens. Ad quem ſervus Dei dixit: Nunquam diſputavi tecum, niſi ſemel cum ſanctiſſimo presbytero domno Theochariſto & archifratre propter primicerium, juſſus per literas

Matth. 7, 2.

ſuper

ſuper hoc. Quod ſi repertus fuero mentiens, recipiam. Et poſt hunc quartum adducunt Gregorium filium Photini, dicentem: Quia perrexi Romam ad cellulam abbatis Maximi: & me dicente quia & ſacerdos eſt imperator, dixit abbas Anaſtaſius diſcipulus ejus: Non ſit dignus fore ſacerdos. Et ſtatim dicit ad eum ſervus Dei: Time Deum, domne Gregori, nil tale in hujuſcemodi diſputatione conſervus meus locutus eſt. Et cum ſemel projeciſſet in terram, ſenatui dixit: Suſtinete ſervum veſtrum, & omnia dico vobis ſicuti dicta ſunt: & arguat me ſi mentitus fuero. Hic domnus meus Gregorius veniens Romam dignatus eſt venire ad cellulam ſervi veſtri. Quo viſo, ſicuti moris eſt mihi, projeci meipſum in terram, & adoravi eum, & oſculatus ſum, & dixi ei poſt ſeſſionem: Quæ cauſa eſt deſiderabilis adventus domini mei? At ille, Bonus, inquit, & a Deo confortatus dominator noſter, ſolicitudinem habens pacis ſanctarum Dei eccleſiarum, juſſionem fecit ad divinitus honoratum papam, miſſa etiam oblatione ad ſanctum Petrum, hortatus eſt eum, quo ſe præſuli Conſtantinopolitano uniret, quæ mitti per mediocritatem meam dignatum eſt pium ejus imperium: & dixi: Gloria Deo, qui fecit te dignum hujuſmodi miniſterio. Veruntamen ſub quo fieri modo unitatem a Deo coronata ejus juſſit tranquillitas, ſi noſti? Et dixiſti: Sub typo. Et dixi: Impoſſibile, ut opinor, eſt hoc. Non enim patiuntur Romani auferri una cum impuris hæreticorum vocibus ſanctorum patrum luciferas voces, vel ſimul cum mendacio veritatem extingui, aut cum tenebris lumen pariter diſſipari. Nihil nobis quod adoretur erit, ſi divinitus oſtenſorum fuit verborum ablatio. Et dixiſti: Non ablationem ſacrarum typus effecit vocum, ſed taciturnitatem, ut diſpenſemus pacem. Et dixi: Eſt apud divinam ſcripturam taciturnitas etiam demptio. Deus enim per David dixit:
Pſalm. 18. *Non ſunt loquelæ neque ſermones, quorum non audiantur voces eorum*. Ergo niſi dicantur & audiantur ſermones qui de Deo ſunt, nec omnino ſunt ſecundum ſcripturam. Et dixiſti: Ne mittas me in ſilvas, ego ſancto contentus ſum ſymbolo. Et quomodo, dixi, potes ſancto eſſe contentus ſymbolo, ſuſcipiens typum? Et quid lædet ſuſcipere typum, & dicere ſymbolum? Aſſeruiſti. Ajo, Quoniam evidenter obtruncat ſymbolum typus: Et dixiſti: Quomodo propter dominum? Recitemus, dixi, ſymbolum, & ſcito qualiter obtruncetur a typo. Et cœpiſti dicere: Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium. Attende, dixi, paululum, & diſce qualiter apud Nicæam convenientium fides negetur. Factor enim non eſſet Deus voluntate ac operatione naturali privatus; ſi volens & non coactus fecit cœlum & terram: ſi veritatem profert David in ſpi-
Pſalm. 114. ritu, dicens: *Omnia quæcumque voluit dominus fecit, in cœlo & in terra, in mari & in omnibus abyſſis*. Si autem diſpenſationis gratia una cum credulitate nequam ſalutaris demitur fides, ſeparatio Dei fit omnimoda: ſed non unitas eſt hujuſmodi ſpecies ejus quæ dicitur diſpenſatio. Siquidem cras nefandi Judæi dicent: Diſpenſemus in alterutros pacem, & uniamur, & amputemus nos quidem circumciſionem, vos vero baptiſmum; & non jam invicem impugnemus. Hoc & Ariani aliquando prætenderunt in ſcriptis ſub magno Conſtantino dicentes: Auferamus dictum unius ſubſtantiæ, & alterius ſubſtantiæ, & uniantur eccleſiæ, & non id admiſerunt deiferi patres noſtri, ſed elegerunt potius perſecutionem pati & mori, quam tacere vocem comprobantem unam Patris, & Filii & Spiritus ſancti ſuperſubſtantialem deitatem: & hæc conhibente his qui prætendebant magno Conſtantino, ſicut a multis refertur, qui ea quæ tunc geſta ſunt ſtudioſe ſcripſerunt, & nullus imperatorum potuit mediis vocibus ſuadere deiloquis patribus, ut convenirent in ea quæ ipſi ſectabantur: ſed expreſſis vocibus ac propriis. & dogmati quod quærebatur congruis, uſi ſunt, dicentes liquido, quoniam ſacerdotum eſt quærere ac diffinire de ſalutaribus eccleſiæ catholicæ dogmatibus. Et dixiſti: Ergo non eſt omnis Chriſtianus imperator etiam ſacerdos? Et dixi: Non eſt. Neque enim aſtat altari, neque poſt ſanctificationem panis exaltat eum, dicens: Sancta ſanctis. Neque baptizat, neque chriſmatis confectionem patrat; neque facit epiſcopos, vel presbyteros, aut diaconos: neque linit eccleſias, neque indicia ſacerdotii fert, ſuperhumerale ſcilicet & evangelium, quemadmodum imperii coronam & purpuram. Et dixiſti: Et quomodo ſcriptura regem & ſacerdotem dicit eſſe Melchiſedec? Et dixi: Unius natura regis cunctorum Dei, natura etiam ob ſalutem noſtram pontificis facti, unus erat typus Melchiſedec. Quod ſi ſecundum ordinem Melchiſedec, alium dicis eſſe regem & ſacerdotem; & reliqua præſume dicere, id eſt ſine patre, ſine matre, ſine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitæ habentem: & adverte quod ex hoc oriri valeat malum. Alius quippe talis reperietur Deus incarnatus ſecundum ordinem Melchiſedec, & non ſecundum ordinem Aaron ſalutem noſtram perficiens. Verumtamen, quid volumus per multa diſcurrere? Inter ſacras oblationes ſupra ſanctam menſam poſt pontifices, & ſacerdotes, & diaconos, omnemque ſacratum ordinem, cum laicis imperatores memorantur, dicente diacone: Et eorum, qui in fide dormierunt, laicorum, Conſtantini, Conſtantis, & ceterorum. Sic autem & vivorum memoriam facit imperatorum poſt ſacratos omnes. Hæc eo dicente, clamat Mennas: Hæc dicens ſcidiſti eccleſiam. Et dicit ad eum: Si is qui dicit ea quæ ſanctarum ſunt ſcripturarum, atque ſanctorum patrum, ſcindit eccleſiam, qui adimit ſanctorum dogmata, quid monſtrabitur eccleſiæ faciens, ſine quibus nec dici ipſam eccleſiam eſt poſſibile? Et converſus ſacellarius dixit hominibus exarchi cum clamore: Dicite exarcho hujuſmodi hominem debebas dimittere vivere ubi præes? Et cum eduxiſſent eum foras, intromittunt diſcipulum. A quo cum exegiſſent, ut diceret contra magiſtrum, quod tribulaverit Pyrrhum: reſpondit quieta voce quæ veritatis erant, quia nemo honoravit Pyrrhum, ut honoravit magiſter meus, & jubetis clamare. Quia vero paſſus non eſt a decenti monachos reverenda voce divertere, jubetur percuti ab his qui aſtabant: & pugnis ſummiſſum ſemimortuum reddiderunt. Quibus dimiſſis ad carceres, venit ad ſenem Mennas, dicens in præſentia principum: Miſit te Deus, & duxit te huc, ut recipias quæcumque in alios feciſti, ſeducens omnes in Origenis dogmata. Ad quem ſervus Dei coram omnibus dixit:

Anathema Origeni, & dogmatibus ejus, & A omni conſentaneo ejus. Et dicit Epiphanius patricius: Deſtructa eſt, domne abba Menna, querimonia, quæ a te adverſus eum illata eſt, quoniam & ſi eſſet Origeniſta, ex quo anathematizavit eum, ab hujuſcemodi ſeſe liberavit querela. Interim ergo tale dictum ſuper eo ulterius non admittam. Et inductus eſt unuſquiſque ipſorum in locum, in quo cuſtodiebatur. Et eadem die circa tactum lucernæ, Troilus patricius, & Sergius Eucratas, qui erat ſuper imperatoriam menſam, venerunt ad ſervum Dei ſenem, & ſedentes juſſerunt etiam illi ſedere: & dixerunt ad eum? Dic nobis, domne abba, motionem dogmatum, quæ inter te & Pyrrhum Romæ & in Africa facta eſt: B & quibus ei verbis perſuaſeris anathematizare proprium dogma, & tuo paciſci. Et enarravit eis omnia per ordinem quæcumque retinere memoria valuit. Addidit autem & hoc, dicens: Ego dogma proprium non habeo, ſed commune catholicæ eccleſiæ. Neque enim movi vocem quamlibet, ut proprium meum dicatur dogma. Et poſt totam narrationem dicunt ei: Non communicas throno Conſtantinopolitano? Et dixit: Non communico. Quamobrem non communicas? dixerunt. Reſpondit: Quia ſancta quatuor concilia ejecerunt per illa novem capitula, quæ facta ſunt Alexandriæ, & per ecthesin, quæ in hac urbe a Sergio patrata eſt, & per typum, qui nuper, id eſt per ſextam eſt C indictionem expoſitus, & quia quæ per illa dogmatizaverunt, per ecthesin damnaverunt: & quæ dogmatizaverunt per ecthesin, per typum irrita ſtatuerunt, & depoſuerunt ſemetipſos toties. Illi igitur, qui a ſeipſis damnati ſunt, & a Romanis, atque a ſynodo, quæ poſt hæc per octavam indictionem facta eſt, ſunt depoſiti, & ſacerdotio denudati, qualia celebrant rogo myſteria? Aut qualis ſpiritus ad ea quæ a talibus celebrantur, advenit? Et dicunt ei: Ergone tu ſolus ſalvaris, & omnes peribunt? Et dixit: Neminem damnaverunt tres pueri non adorantes iconam, cum hanc omnes homines adorarent. Non enim intendebant ea quæ aliorum erant, ſed intendebant quatenus ipſi non D deciderent a vera pietate. Sic & Daniel miſſus in lacum leonum non damnavit quemquam eorum qui non adoraverant Deum ſecundum Darii ſanctionem: ſed quod ſuum erat intendit, & elegit mori, & non cadere a Deo, & a ſua conſcientia, flagellari in prævaricatione eorum, quæ legalia ſunt natura. Mihique Deus non det damnare quemquam, vel dicere quod ſolus ego ſalver. Quantum autem valeo, eligo mori, quam terrorem habere in conſcientia, quod in fide, quæ in Deum eſt, per quemlibet erraverim modum. Dicunt ei: Et quid facies, cum Romani uniti Byzantiis fuerint? Ecce enim heri venerunt apocriſiarii Romani, & cras dominico die communicabunt patriarchæ: ac per E hoc omnibus manifeſtum fit, quod tu ſubverteris Romanos. Denique te illinc ablato, mox conſenſerunt his qui hic ſunt. Et dixit ad eos: Hi qui venere, præjudicium quoquo modo ſedi Romanæ, quamvis communicent, eo quod non tulerint ad patriarcham epiſtolam, non faciunt: & non credo aliquando quod Romani uniantur iſtis, niſi confeſſi fuerint dominum noſtrum & Deum ſecundum utrumque eorum, ex quibus eſt & quæ eſt, eſſe, & naturæ voluntarium, & operatorium habere ſa-

lutis noſtræ. Et dicunt: Quod ſi connexi fuerint his Romani, quid facies? Et dixit: Spiritus ſanctus etiam angelos anathematizat, præter id quod prædicatum eſt quid innovantes. Et ajunt. Utique neceſſitas eſt voluntates dici in Chriſto, & operationes. Reſpondit: Omnis neceſſitas eſt, ſi dumtaxat pie revera ſapere volumus. Nihil enim eorum quæ ſunt, ſine operatione naturali ſubſiſtit. Sancti namque patres manifeſte dicunt, non eſſe, nec ſciri, ſine ſubſtantiali operatione, quæ hanc ſubſtantialiter characterizet: quomodo eſſe Chriſtum, aut agnoſci Deum natura veraciter & hominem eſt poſſibile? Amiſſo quippe ſecundum ſanctos patres fremibili, leo non jam leo: & latrabili, canis non jam canis; & aliud quodcumque, perdito quod ſe naturaliter commendabat, non ulterius eſt quod erat. Et dicunt ei: Novimus vere quod ita ſit: verumtamen ne contriſtes imperatorem, qui propter pacem tantummodo fecit typum: non in ademptionem cujuſquam eorum quæ in Chriſto intelliguntur, ſed ad pacem ſilentium vocum quæ faciebant diſſenſionem, diſpenſans. Et projiciens ſe Dei ſervus in terram cum lacrymis dixit: Non debuerat contriſtari benignus & pius dominus adverſus humilitatem meam: non enim poſſum contriſtare Deum, tacens quæ ipſe nos loqui & confiteri præcepit. Si enim ſecundum ſacratiſſimum apoſtolum ipſe eſt, qui poſuit in eccleſia primo apoſtolos, ſecundo prophetas, tertio doctores, perſpicuum eſt quod ipſe ſit qui per iſtos locutus eſt. Per totam ergo ſanctam ſcripturam, tam ſcilicet vetus quam novum teſtamentum, ſanctoſque doctores, ac ſynodos, edocemur voluntatis & operationis tam in divinitate, quam in humanitate, incarnatum Deum eſſe capacem. In nullo enim eorum quibus ut Deus ſcitur, vel eorum quibus ut homo natura cognoſcitur, excepto dumtaxat peccato, eſt imperfectus. Si autem perfectus eſt in utroque, ſicut in nullo ex ambobus eſt minoratus; manifeſte totum ipſius adulterat ſacramentum, qui non confitetur eum eſſe quod eſt, cum exiſtentibus ſibi omnibus naturalibus idiomatibus, ex quibus, & in quibus, & quæ eſſe probatur. Et cum paululum tacuiſſent, & ad invicem innuiſſent, ajunt: Unde potes oſtendere, quod ſanctas ſynodos abjiciant hi, qui ſunt throni Conſtantinopoleos? Qui dicit eis: Jam partim oſtenſum eſt per ea, quæ Romæ locutus ſum ad dominum Gregorium a ſecretis. Et nunc, ſi placet dominatori ut hoc oſtendatur, jubeat dari licentiam indigno ſervo veſtro, & facio notitiam librorum, quoniam mei ablati ſunt: & cunctis hoc manifeſtum facio ſine qualibet pravitate verborum. Et deinde cum alia multa dicta fuiſſent, in ſcripturales, ac naturales, & artificiales converſi ſunt exercitationes & theorias, quibus delectati, hilariores effecti ſunt, & cœperunt dicere: Novit dominus; profecimus, & ex hoc vobis moleſtiam non ingeremus. Porro domnus Sergius dixit ei: Sæpe veni ad cellulam tuam in Bellas, & audivi doctrinam tuam, & Deus auxiliabitur tibi, ne ſolicitus ſis. In uno vero ſolummodo contriſtas omnes, quia videlicet multos facis ſeparari a communione hujus eccleſiæ. Eſt aliquis qui afferat, ait Dei ſervus, quod dixerim, Ne communices eccleſiæ Byzantiorum? Reſpondit dominus Sergius: Hoc ipſum, inquiens, quo ipſe non communicas, magna eſt apud omnes procul dubio vox non communicandi. Et Dei ſervus; Nil, ait, certius eſt

quam

quam conſcientia, quæ accuſat: & nil eo, qui A hæc teſtimonium perhibet, majorem habet fiduciam. Ceterum, cum audiſſet domnus Troilus, quod typus anathematizaretur in toto occidente, dicit ad ſervum Dei: Bonum eſt, quia pii dominatoris noſtri opinio injuriis laceratur? Reſpondit ſervus Dei: Deus ignoſcat his, qui dominatori facere typum perſuaſerunt, & his qui permiſerunt. At ille: Qui ait, ſunt, qui perſuaſerunt, & qui ſunt qui permiſerunt? Reſpondit. Hi qui erant eccleſiæ ſuaſerunt, & principes permiſerunt. Et ecce ſordes a ſordentibus in inſontem & omni hæreſi purum excuſſa eſt. Sed conſilium date, ut faciat quod fecit piæ memoriæ quondam avus ejus. Ille quippe ſentiens, quod in vituperium ejus in occidente B quidam proruinperent, per epiſtolam liberum ſe fecit ab eccleſiæ querimonia, ſcribens; Ecthesis, inquit, non eſt mea: neque enim ego vel dictavi, vel juſſi ut fieret. Sed cum hanc Sergius patriarcha compoſuiſſet ante quinque annos prius quam ab oriente repedaſſem, deprecatus eſt me, cum ad hanc felicem perveniſſem urbem, ut nomine meo proponeretur cum ſubſcriptione: & ſuſcepi deprecationem illius: nunc vero cognoſcens, quod quidam ſuper ea altercarentur, cunctis facio manifeſtum, quia non eſt mea. Hanc fecit juſſionem ad beatum Joannem papam, condemnantem ecthesin in his quæ ſcripſerat tunc ad Pyrrhum. Et ex eo tempore ubique Sergii eſſe dicitur ecthesis. Hoc C faciat & is qui pie in nobis imperat, & permanebit omnino intemerata ab omni reprehenſione opinio ejus. Tunc moventes capita ſiluerunt, hoc tantum dicentes: Omnia difficilia, & perplexa. His itaque & aliis diverſis edictis, adorati & adorantes, cum omni hilaritate diſceſſerunt. Et rurſus alio ſabbato adduxerunt eos in palatium, & introducunt primo diſcipulum ſenis, convenientibus etiam tunc duobus pariter patriarchis. Et ducunt Conſtantinum & Menuam ſenis accuſatores, exigentes a diſcipulo, quo acquieſceret his quæ a ſe dicerentur. Aſt diſcipulus cum fiducia omni ad ſenatum intrepide dixit: Conſtantinum introducitis in ſecretarium palatii? Hic neque presbyter eſt, neque mona- D chus, ſed tribunus thymelicus: innotuit Afris atque Romanis, quales mulierculas paſcens illinc venerit. Nam & omnes didicerunt verſutias ejus, quas exercuit ut lateret, modo quod ſorores ſuæ fuerint dicens, modo quod ne communicarent eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, tulerint eas, affirmans, ne videlicet polluerentur hæretica communione. Verum etſi rurſus ſibi defecerint epulæ, & invenerit locum ſe non agnoſcentem, eadem facit turpis lucri gratia, & ſordidæ voluptatis. Ingenſque confuſio eſt ſaltem loqui cum eo his, qui religioſe vivere volunt. Deinde interrogatus ſi typum anathematizaſſet, intepide dixit: Non ſolum anathematizavi, ſed & libellum feci. Ergone, ajunt E ei principes, confiteris te male feciſſe. At ille: Non tribuat Deus, ut quod bene & ſecundum ritum eccleſiæ feci, dicam factum fuiſſe non bene. Et ſuper multis interrogatus, cum reſpondiſſet ſecundum quod ſibi largitus eſt Deus, educitur de ſecretario. Et introducunt ſenem, & dicit ad eum domnus Troilus; Dic, abba, vide, dic veritatem, & miſerebitur tui dominator. Nam ſi ad legalem inquiſitionem venerimus, & invenerit ſaltem unum verum ex his, de quibus accuſaris, lex occidet te. Et dixit: Jam dixi, & iterum dico. Si unum tantummodo ex his que dicitis, eſt verum, & ſatanas Deus eſt. Si vero non eſt Deus, ſed apoſtata, & ea ſuper quibus accuſor, falſa ſunt, & minime ſubſiſtentia. Verumtamen quidquid jubetis facere, facite. Deum colens non injuriam patior. Et dicit ei: Non anathematizaſti typum? Reſpondit. Multotiens dixi, quia anathematizavi. Et dicit ei: Typum anathematizaſti, imperatorem anathematizaſti. Reſpondit Dei ſervus: Ego, inquiens, imperatorem non anathematizavi, ſed chartam alienam ab eccleſiaſtica fide. Et dicit ei: Ubi anathematizatus eſt a Romana ſynodo? Reſpondit: In eccleſia ſalvatoris, & in Dei genetricis. Tunc dicit ad eum præfectus: Communicas eccleſiæ huic, an non communicas? Reſpondit, & dixit: Non communico. Dicit ei: Quare? Reſpondit: Quoniam foras ejecit ſynodos. At ille: Si foras, inquit, ejecit ſynodos, quomodo in diptychis recitentur? Et dicit: Et qui profectus eſt nominum, cum dogmata ſint ejecta? Et potes, ait, hoc oſtendere? Et dixit. Si accepero licentiam, & juſſeritis, oſtendetur hoc oppido facile. Et tacentibus omnibus, dicit ei ſacellarius: Quare diligis Romanos, & Græcos odio habes? Reſpodens autem Dei ſervus ait: Præceptum habemus, ne quemquam odio habeamus. Diligo Romanos, ut unam mecum habentes fidem: Græcos autem, ut eadem qua ego lingua loquentes. Et iterum dicit ei ſacellarius: Quot annorum dicis eſſe teipſum? Reſpondit: Septuaginta quinque. Et dicit ei: Quot annos habet tecum diſcipulus tuus? Reſpondit: Triginta ſeptem. Tunc unus clericorum exclamavit: Retribuit tibi Deus quæcumque feciſti beato Pyrrho. Ad quem nihil omnino reſpondit. Cum autem tanta in ſecretario dicta fuiſſent, nullus penitus patriarcharum quidquam effatus eſt. Cumque ſermo de ſynodo Romana motus extitiſſet, clamat Demoſthenes: Non eſt firma ſynodus eo, qui hanc celebravit, depoſito. Ad quod ſervus Dei: Non, inquit, depoſitus eſt, ſed expulſus. Nam quæ ſub geſtorum ſerie ſynodica & canonica facta eſt actio continens ejus diligenti relatione depoſitionem? Verumtamen etiamſi canonice depoſitus extitiſſet, non faceret hoc præjudicium his, quæ orthodoxe ſecundum ſacras regulas ſunt firmata: quibus etiam quæ ſcripta ſunt a ſanctæ memoriæ papa Theodoro, congruunt. Et dicit his auditis domnus Troilus: Neſcis quid dicas abba. Quod factum eſt, factum eſt.

Hæc ſunt, quantum memoria retinet, quæ mota & dicta ſunt, & tali ea quæ in illos geſta fuere, terminata ſunt fine; dimiſſo quoque ſancto ſene a ſecreto in carcerem. Poſtera vero die, quæ fuit dominica, concilio facto, hi qui erant eccleſiæ, perſuaſerunt piiſſimo imperatori, hoc eos amaro & inhumano exilio condemnandos, & ab invicem dividendos. Sanctum quidem ſenem penes * Byzohen caſtrum Thraciæ provinciæ: porro diſcipulum ejus apud Perberim, quod exterius nec paſſus pedis Romanorum habet imperium, nudos, ſine proviſione, ſine cauſa, atque omni ad vivendum occaſione carentes, non appropinquantes mari, ne haberent ex miſericordibus viſitationem, & ita ſunt nudi, & ſine alimentis, ſolam habentes ſpem Dei, & hoc omnes Chriſtianos rogantes atque clamantes: Orate * propter dominum, ut conſummet Deus miſericordiam ſuam cum humilitate noſtra, & doceat nos. Nam & ipſi qui cum eo navigant, efferi experimentum accipiunt maris,

* Byzium

* propterea

maris, ventis quidem & fluctibus ſcapha concuſſa, ſed ſtabili penitus permanente. Permittit quippe magnis eos tentari procellis, eorum erga ſe probans affectum, quatenus voce grandi exclament: *Domine ſalva nos, perimus*: diſcantque omnia illi ſoli adſcribere, quæ ſuæ noſcuntur eſſe ſalutis: & ne confidentes ſint in ſe, tranquillitatemque conſequantur magnam, ventis ſedatis & fluctibus: & in medium eos luporum dat & per anguſtam portam intrare, & per arctam incedere ſemitam jubet: & famem, ac ſitim, & nuditatem, & vincula, & carceres, & abductiones, & verbera, & crucem & clavos, & acetum, & fel, & ſputa &, alapas, & colaphos & ludibria proponit, & paſſionem, & mortes multimodas, quorum finis ſplendidiſſima eſt reſurrectio, ferens ſecum pacem his qui propter illum perſecutionem ſunt paſſi, & aſcenſum in cœlos, & aſcenſum ad paternum & ſuperſubſtantialem thronum, & ſortem quæ eſt ſuper omnem principatum, & poteſtatem & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur, ſive in hoc ſæculo, ſive in futuro. Cujus participes efficiamur omnes, orationibus & interceſſionibus ſuperlaudabilis & præ omnibus venerabilis & glorioſæ, proprie ac natura Dei genitricis, ſemperque virginis Mariæ, ſanctorumque apoſtolorum, prophetarum, ac martyrum. Amen.

Matt. 8 & 25.

Ejuſdem ſancti abbatis Maximi ad Anaſtaſium monachum diſcipulum ſuum.

HEri, quod fuit octavadecima menſis dies, qua ſolemnitas agebatur ſanctæ mediæ pentecoſtes patriarcha ſignificavit mihi dicens: Cujus eccleſiæ es, Conſtantinopolitanæ, Romanæ, Antiochenæ, Alexandrinæ, an Hieroſolymitanæ? Ecce omnes una cum ſubditis ſibi provinciis adunatæ ſunt. Igitur ſi es catholicæ eccleſiæ, unire, ne forte extraneam & novam viam converſatione tua reperiens, patiaris quod non ſperas. Ad quos dixi: Catholicam eccleſiam Deus omnium eſſe prænunciavit, rectam & ſalutarem fidei in ſe habitæ confeſſionem, Petrum beatum dicens in quibus ſe bene confeſſus eſt. Verumtamen diſcam confeſſionem, ſupra quam omnium eccleſiarum facta eſt unitas, & ab eo quod bene geſtum eſt nequaquam alienabor. Et ajunt: Licet non habeamus ſuper hoc juſſionem, dicimus, ut efficiaris peritus inexcuſabilis. Duas fatemur operationes ob diverſitatem, & unam propter unitionem. Duas propter unitatem aſſeritis factas: an præter has dixi aliam? Non, inquiunt: ſed duas unam propter unitionem. Caruimus, dixi, rebus, nobiſmetipſis ſine ſubſiſtentia fidem, & ſine exiſtentia Deum fingentes. Si enim in una confundimus duas propter unitionem, & rurſus in duas ſeparamus unam propter differentiam, non erit unalitas, neque dualitas: operationibus invicem ſeparatis ſemper, & patrantibus inoperativum & penitus inſubſtantivum eum cui inerant. Quod enim ex natura nullum habet qui auferri poſſit, vel aliqua ratione viciſſitudinis commutari & intercidere motum, omni caret ſubſtantia ſecundum patres, non habens operationem ſubſtantialiter ſe characterizantem. Hoc itaque dicere nequeo: neque enim ſic edoctus ſum a ſanctis patribus confiteri: quod libuerit vobis, poteſtativi cum ſitis, facite. Ergo audi, dixerunt. Viſum eſt dominatori & patriarchæ per præceptum papæ Romani, ut anathematizeris niſi obedias, & deſtinatam ab eis perferas mortem. Quod a Deo ante omne diffinitum eſt ſæculum, finem accipiat, ferens ſibi gloriam ante omne ſæculum ſcitam, illis cum hæc audirem, reſpondebam. Et ut cognoſcas, & additamentum orationis & deprecationis facias Deo, manifeſta tibi quæ denunciata ſunt mihi exhibui: rogans quatenus hæc domno Thio, & ſanctis patribus, qui illic ſimul cum eo ſunt, nota conſtituas ejuſdem gratia.

Ejuſdem ſancti Anaſtaſii monachi diſcipuli ſancti abbatis Maximi ad commune monachorum apud Caralim conſtitutorum collegium.

MUlta ſcribere nos etiam præter votum tempus prohibuit. Omnia vero in uno nota facimus verbo ſanctiſſimis vobis. Hi qui alterius ſunt partis diffinitione immobili ut eſt, & propriæ maxime profeſſionis conſtitui paternam non malunt doctrinam, ſed alterius impelluntur opinionibus, quas & dinumerare operoſum de cetero duco. Modo ergo ab inexiſtentia ad inconvenientiam tranſlati ſunt: id eſt ex eo quod neque unam, neque duas dicunt, ad prædicandum duas & unam, id eſt tres in uno eodemque Chriſto voluntates & operationes traducti: quod neque patrius, neque ſynodicus, neque phyſicus ſermo decrevit: ſed neque priſcorum & deinceps hæreticorum furor eatenus adinvenit, ſciens inanem tanquam vitio proprio corruptam eamdem opinionem. Si enim diverſæ ex diverſis compoſitum ſubſtantiis characterizant naturaliter proprietates, utpote nullatenus adempta naturarum diverſitate propter unitionem, ſed ſalva potius proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam & unam ſubſiſtentiam concurrente, quemadmodum ſancta Chalcedonenſis ſynodus ait, & is Deum ex Deo Patre, & homo ex homine ſemper virgine matre, idem ipſe exiſtens cognoſcitur juxta naturam natus, quamquam incorporaliter & ſine cauſa; corporaliter autem ex hac propter cauſam, ſalutem videlicet noſtram: quomodo poſſibile eſt unam eamdemque perſonam, id eſt unum eumdemque Chriſtum dominum noſtrum & Deum ſuper duas etiam alia ſecundum ipſos proprietate naturaliter figurari, ad certitudinem eorum, ex quibus, & in quibus, & quæ eſt: Si enim eædem creduntur etiam per aliam, id eſt per tertiam, quæ & per dualitatem, voluntates & operationes ejus, quæ ſecundum naturam ſunt: neceſſe eſt ut identitate exhibitionis indiſſimilitas cognoſcatur exiſtentiæ & ſit idem duabus una, id eſt alterutris tres, ſive naturales, ſive ſubſtantiales. Verum, naturales quidem non, ſed ſecundum illos ſubſiſtentialis, aggregentque ob hæc adverſus eum jam aut tres ſubſtantias, aut totidem ſubſiſtentias, & ſecundum ipſum æqui numeri proprietates, increatam videlicet & creatam, & neutram, id eſt inexiſtentem. Inexiſtens enim eſt, quod neutrius per naturam participatur, ita ut etiam identitate, quæ ad eam, id eſt tertiam eſt, ſecundum illos inexiſtentes ſint & duæ naturæ: & naturales ipſius voluntates & operationes. At vero ſi non eadem, ſed alia, exceptis his ex quibus eſt credendus, in eo per tertiam ajunt, eumdem ſecundum eamdem rurſus proferunt inexiſtentiam, velut is qui medius inter neutram harum exiſtat, increatam ſcilicet natura ſua, & creatam ſubſtantiam atque virtutem: aut enim ſubſiſtentialem volunt hanc eſſe, aut com-

compoſitam, aut deivirilem, aut unitoriam propter adunationem. Nam non ſolum, ut dictum eſt, hanc non exiſtentem introducunt, quod ſecundum nihil eorum ex quibus eſt natura hunc characterizet: verum etiam a naturali cognatione, quam habet cum Deo & Patre, reddunt externum. Minus enim dicendum, quia perhibent eum etiam a congenita proprietate, quam habet ad intemeratam matrem & & virginem, alienum: quaſi ſecundum neutrum horum habeat compoſitam, aut ſubſiſtentiam, aut deivirilem, aut unitoriam propriam voluntatem & operationem. Verum Patris quidem incompoſitam ſine principio habet, & ſubſtantialem atque divinam; matris vero creatam natura & humanam. Deinde etiam diviſas naturas, ex quibus ipſe eſt inferunt, quaſi per operationem, & non per ſubſiſtentiam ſibi unitas innoteſcat, ſi propter unitatem unam operationem dogmatizent: quod hi qui in diviſione corrupti ſunt dicunt, affectuoſam hanc eſſe operationem fabuloſe fingentes. Sic autem & confuſioni locum tribuentes, & deivirilem ſecundum Severum male interpretantur, unam hanc, ſed non duas ſecundum unitionem divinam naturam & virilem ſignificare contendentes, & hanc deiviri quamdam naturam, ſed non virum factum Deum ſibimet ſubinducunt. præſertim cum hoc prævidens etiam vere deiphantor Dionyſius, non unam vocaverit hanc, ſed nova quadam deivirili nobis eum dixerit operatione converſatum. Oſtendens non alteram ab altera disjunctam, ſed ambas per alterutras, & alterutris connaturaliter adunatas, in eorum ex quibus, & in quibus & quæ erat, certitudinem proferenda. Et ut paterne dicamus, cum alterius communione horum utrum; Ita ut mirabiles quidem paſſiones, compaſſibilia vero procul dubio miracula cognoſcantur, per omnimodam coaptationem eorum, quæ ab eo naturaliter geſta ſunt. Dupla enim omnia, & vera om-

A nia, & unita omnia prædicant in eo qui duplici eſt natura, ea quæ ſecundum naturam ſunt, Dei præcones & patres noſtri. Quibus, ut dictum eſt, ſuum corrigere nolentes ſermonem, adhuc & ſenioris Romæ propriæ conſentire ſectæ coegerunt apocriſiarios, unam ſuper duas, id eſt tres ſecum prædicandi in eodem domino noſtro Jeſu Chriſto voluntates & operationes, ſimilem ſcientiæ ligno guſtum commiſcentes, quemadmodum & iſti fidem ex bono & malo proferunt affectantibus. Unde & talibus circumvenientes literis, ei qui miſerat mittunt. Quia ergo in magno propter hæc periculo ſunt res pene totius catholicæ & apoſtolicæ Dei eccleſiæ conſtitutæ, pro ea deprecamur, B & obſecramus ſanctiſſimos viros, ne hanc deſpiciatis periclitantem, ſed adjuvetis tempeſtatibus laborantem, ſcientes in tempore tribulationis dilectionem, quæ in Spiritu ſancto eſt naſci: & ſi poſſibile eſt vos tranſite citius, quaſi alia pro cauſa, ad ſenioris Romæ pios & firmos ut petram viros, qui videlicet vobiſcum tutores noſtri ſunt ſemper & propugnatores ferventiſſimi veritatis, obſecrare hos ſupplicatoriis vocibus & lacrymis pro omnibus Chriſtianis, quatenus mercedem a domino ſortiantur: omnibus ſimiliter & ſibimet abſque novitate recens inventa ſervantes orthodoxam fidem, nihil ſuper ea minus pluſve ſuſcipientes vel approbantes, præter quæ diffinita ſunt a ſanctis patribus ac C ſynodis, ut boni ſtudii ſui æmulatione hoc maximum cum Dei auxilio directe proſequentes opus, cum illis ſive nunc, ſive in die judicii, dominum habeant debitorem, quem nimirum habuerunt in talibus creditorem, non aliud quid præter ſe, ſed ipſum totum, totis vobis, atque illis in æternas delicias & refectionem donantem quem & nos habere adverſus Arianos qui continuantur hic ſupplicare Deo, beati & noſtræ ad Deum deductionis prævii, cum ſimus egeni, pauperes, & indigni ſervi veſtri.

ANNO CHRISTI 655. * 656.

VITA, EPISTOLÆ ET DECRETA VITALIANI PAPÆ.

ANNO CHRISTI 655. * 656.

Dantur variantes ex Cod. Luc. 490.

[a] VITALIANUS, natione [b] *Signienſis*, provinciæ Campaniæ, de patre Anaſtaſio, [c] ſedit annos 14. menſes * ſex. [d] Hic direxit reſponſales ſuos cum ſynodica juxta conſuetudinem in regiam urbem, apud piiſſimos principes, ſignificans de ordinatione ſua. Et dum ſuſcepti eſſent renovantes privilegia eccleſiæ reverſi ſunt, quorum * clementia * per eoſdem miſſos direxerat beato Petro apoſtolo, & evangelia aurea cum gemmis albis miræ magnitudinis in circuitu * ornatus. Hic regulam eccleſiaſticam, atque vigorem, ut mos erat, omnimodo conſervavit. [e] Hujus temporibus venit Conſtantinus Auguſtus de regia urbe per litoraria in Athenas, & exinde Tarantum inde Beneventum, & Neapolim per indictionem 6. Poſtmodum venit Romam, id eſt, die 5. menſis Julii feria 4. in indictione ſupraſcripta, & [f] oc- D currit ei obviam apoſtolicus cum clero ſuo milliario (a) ſexto ab urbe Roma, & ſuſcepit eum. Et ipſa die ambulavit imperator ad ſanctum Petrum ad orationem, & donum ibi obtulit. Die ſabbati ad ſanctam Mariam, itemque donum obtulit. Dominico die proceſſit ad ſanctum Petrum cum exercitu ſuo. Omnes cum cereis (b) exierunt obviam ei, & obtulit ſupra altare illius * pallium auro textile, & celebratæ ſunt miſſæ. Iterum ſabbati die venit imperator ad Lateranas, & * lavit ſe, & ibidem pranſit in baſilica (c) Julii. Item dominico die fuit ſtatio ad ſanctum Petrum, & poſt miſſas celebratas, valefecerunt ſibi invicem imperator & pontifex, duodecim dies in civitate E Romana perſeverans. Omnia quæ erant in ære ad ornatum civitatis depoſuit, ſed & eccleſiam beatæ Mariæ ad martyres, quæ (d) de regulis æreis

* quinque minus diebus 4.

* principum.

* ornata.

* palliam auro textilem.

* lotus ibidem pranſus eſt.

(a) *V.* (b) *exierunt obviam ei*, deeſt. (c) *Vigilii.*
(d) *de regulis.*

æreis erat cooperta, diſcooperuit, & in regiam urbem, cum aliis diverſis quæ depoſuerat, direxit. Et poſtmodum ſecunda feria egreſſus de civitate Romana, reverſus eſt Neapolim. * Inde terreno itinere perrexit Rhegium, ingreſſus Siciliam per indictionem 7. Ex habitavit in civitate Syracuſana, & talem afflictionem poſuit in populo, ſeu habitatoribus, vel poſſeſſoribus provinciarum Calabriæ, Siciliæ, Africæ, Sardiniæ, per diagrapha, ſeu capita, atque nauticationes per annos plurimos, quales a ſæculo nunquam fuerant, ut etiam uxores a maritis, vel filios * a patre (a) ſepararent, & alia multa inaudita perpeſſi ſunt, ut alicui ſpes vitæ non remaneret, ſed & vaſa ſacrata, vel cimelia ſanctarum Dei eccleſiarum tollentes nihil dimiſerunt. [h] Et poſtmodum 15. die menſis Julii per (b) 11. indictionem prædictus imperator in balneo occiſus eſt. [i] Et non poſt multum temporis antedictus ſanctiſſimus vir vitam finivit. Fecit autem ordinationes quatuor, presbyteros viginti duos, diaconum unum, epiſcopos per diverſa loca * nonaginta ſeptem. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum ſub die ſexto Kalendas Februarii, & ceſſavit epiſcopatus menſes duos, dies 13.

* Inde mari Tyrrheno perrexit Regium,

* a parentibus

Notæ Severini Binii.

Vitalianus quando pontifex factus. * 616. Tempus ſedis ejus.

a *Vitalianus.*) Ultima menſis Auguſti, anno domini * 655. in locum Eugenii ſucceſſit Vitalianus, patria Signinus. Hujus temporibus orientales Saxones fidem ſuſceperunt. In Anglia de tempore paſchatis celebrandi graviſſime diſceptatum fuit.

b *Signienſis.*) Sic dictus a Signia civitate apud Hernicos, longe ab urbe trigeſimo lapide in via Lavicana ſita.

c *Sedit annos 14. menſes ſex.*) Menſes quinque minus quatuor diebus poſt annos 13. ſediſſe, patet ex initio & fine ſuſcepti pontificatus.

d *Hic direxit reſponſales ſuos.*) Eadem legatione Vitalianus literas dedit ad Petrum Conſtantinopolitanum epiſcopum, hortans eum ad fidem catholicam amplexandam: ad quam ille reſcribens ait, ſe iſta profiteri, quæ veteres patres docuerunt: quod ut confirmaret, eorum teſtimonia, (quamquam non ſatis fideliter) mutatis verbis annexuit. Id quod a Græcis & Latinis ſimul animadverſum fuit decimatertia actione ſextæ ſynodi, quando ibidem hæc relegerentur.

Conſtans oblatis donis ſimulat ſe catholicum

e *Per eoſdem miſſos direxit Conſtans B. Petro evangelia aurea cum gemmis,* &c.) Imperator callidus hæc dona obtulit eccleſiæ, ut ſe catholicum & cum Romana eccleſia communione conjunctum eſſe fingeret; idque propterea, ut ſibi conciliaret Romanum populum, totumque occidentem, quem a ſe tanquam ab hæretico & perſecutore averſum eſſe ſciebat. Ex eo quod Vitalianus pontifex munera eccleſiæ oblata acceptarit, probabile videtur quod una cum muneribus orthodoxæ fidei profeſſionem emiſerit: cum alioquin oblationes ab hæreticis factas eccleſia recuſare conſueverit. Baron. anno 655. num. 2. 3. & 4.

f *Hujus temporibus Conſtans venit Romam.*) Anno pontificatus Vitaliani 9. Conſtantis imperii 22. Chriſti nati 563. ut patet ex Paulo diacono lib. 5. cap. 6. 7. 11.

Qua pompa pontifex Conſtantem imperatorem Romam venientem exceperit.

g *Occurrit ei obviam apoſtolicus cum clero ſuo.*) Imperator, qui poſt S. Martinum relegatum germanum fratrem occiderat, ſecundum rigorem canonum non illa humanitate acceptandus, ſed potius ab omnium eccleſiarum aditu arcendus fuiſſet, ſi non cum imperatore reconciliato, & ad unionem eccleſiæ reducto, totius orientalis ſchiſmaticæ eccleſiæ unionem futuram pontifex ſperaſſet: quod deinceps vere factum eſſe, ex iis patebit quæ infra de ſucceſſore ejus filio Conſtantino Pogonato dicemus. Baron. ann 663. num. 4. & 5.

Conſtans quando interfectus. Conſtans parricida.

h *Et poſtmodum die 15. Julii indictione 11. in balneo occiſus eſt.*) Anno imperii ſui 27. Chriſti nati 668. Scribunt de eo Theophanes in annalibus, & Cedrenus in compendio, quod anno decimooctavo ſui imperii Theodoſium fratrem germanum diaconum ſacrum interfecerit: qui poſt mortem frequenter apparens habitu diaconi poculum ſanguine plenum ei porrexerit, & dixerit: *Bibe frater.* Cujus viſionis acerbitate victus abierit in Siciliam. Poſt occiſum Conſtantem, rebellione quorumdam, Mezentius quidam imperium invadit. Conſtantinus Pogonatus (ideo ſic nominatus, quod Byzantio ſolvens, tenera adhuc lanugine fuiſſet, & e Sicilia promiſſam barbam, ut Zonaras ait, retuliſſet) Vitaliani papæ ſuppetiis fretus expulſo tyranno parenti ſuccedit. Qua de cauſa rogavit eum pontifex ſanctiſſimus, ut qui auxilio Dei viciſſet tyrannos, jam etiam ſuperaret hæreticos eccleſiam Dei acerrime infeſtantes. Detulit imperator precibus Vitaliani hoc in primis, ut quoadusque motus bellorum ingruentium componerentur, res hæreticorum ſilentio ſopirentur. Vide Baron. ann. 668. num. 1. & 2.

Cur nominetur Pogonatus. Conſtantinus fit imp.

i *Et non poſt multum temporis antedictus vir ſanctiſſimus vitam finivit.*) Anno Chriſti * 669. qui eſt Conſtantini Pogonati imperatoris annus 2. In Græcorum ſacra diptycha relatum Theodorus Conſtantinopolitanus epiſcopus Monothelita initio & invito imperatore expunxit, ut conſtat ex epiſtola Conſtantini ad Donum papam.

Vitalianus obiit. * imo 671. 27. Ian.

EPISTOLA I. VITALIANI PAPÆ
AD PAULUM ARCHIEPISCOPUM CRETENSEM.

Arguit eum, quod Lappæ epiſcopum injuſte damnaverit, & ad ſedem apoſtolicam provocantem non dimiſerit. Dictum epiſcopum priſtino honori reſtituens, quæ contra illum acta fuerant declarat.

Vitalianus epiſcopus ſervus ſervorum Dei Paulo archiepiſcopo Cretenſi.

DEcimonono die menſis Decembris præſentis 11. indictionis Joannes epiſcopus Lappæ urbis intra baſilicam venerabilem beati principis apoſtolorum Petri nobis obtulit petitionem: per quam nos obnixe poſtulavit, atque conjuravit per terribilem, inquiens, adventum magni Dei atque ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, ut ſecundum ſacratiſſimos canones, inſtitutaque ſanctorum patrum ejus cauſæ meritum requireremus, & ſententiam promulgaremus. Obtulit illico & ſententiam apud tuam fraternitatem confectam ſubſcriptamque ejus eorumque epiſcoporum manibus. Igitur poſt aliquos dies ad ejus preces coacervari cœtum in hac urbe Romana antiſtitum fecimus, ut nobiſcum conſidentes & petitio ejuſdem epiſcopi, & acta ſacerdotaliter cognoſcerentur. Dum ergo eſſet in hac Romana urbe congregata eadem ſynodus epiſcoporum pro hujuſmodi negotio audiendo vel faciendo, ſtatim nobis nunciata ſunt ejuſdem exemplaria actionis, a tua fraternitate directa; quæ ſuſcipientes, atque conferentes invicem, ita invenimus contineri in verbis & ſenſibus, ſicut ea quæ nobis præfatus epiſcopus obtulerat, ſubſcripta manu epiſcoporum, & tuæ dilectionis. Quamobrem admirati ſumus, quia per ſuum clericum hanc vobis minime direxerit. Si enim forſitan tempus hoc prohibuit incongruum, cur abſque ſuo ſcripto hanc uſque nos minime direxit. Cumque recenſita eſſet ſententia coram noſtris fratribus epiſcopis, viſum nobis eiſque eſt, quod non ſecundum timorem Dei neque ſecundum inſtituta patrum, ſacroſque canones, ejuſdem Joannis antiſtitis Lappæ eſt cauſa cognita & terminata, vel pœnalibus ſubmiſſa ejus perſona. Propterea non leviter contriſtati ſumus, maxime quia & ſub cuſtodia miſſus eſt idem Joannes antiſtes Lappæ diebus aliquot, & exinde adducebatur in ſecretarium tuæ fraternitatis, ut quod velles, inquit, loqueretur, ac rurſus ſub cuſtodia ducebatur ad clauſuram, ſicuti habet confeſſio defenſoris tuæ dile-

(a) *Separarentur.* (b) XII.

dilectionis in ſententia ab eo facta; inſuper & A hortabatur contra canonum juſſa, contraque legum inſtituta exiſtens, ut daret fidejuſſorem. Deinde oportebat tuam fraternitatem ſecundum canonum vigorem, tempore, quo ſe petiit ad nos venire, eum abſolvere tuis literis: quem non ſolum noluiſti canonice abſolvere ad principis apoſtolorum limina, ſed magis reſpondiſti ei indecenter, inquiens: Quia non competenter quæris. Quæ ergo ſancti ſanxerunt patres, indecentia ſunt? An placentia tibi decentia ſunt? Igitur præfatum Joannem antiſtitem * æque inculpabilem reperientes, juxta textum ſententiæ a te nobis directæ, fecimus nobiſcum cum epiſcopis ad miſſarum ſolennia in eccleſias Dei præcedere. Itaque ſtatuimus B atque firmamus per hujus noſtræ præceptionis auctoritatem, omnia quæ a te tuaque ſynodo contra canonum inſtituta contraque legum decreta geſta confectave ſunt, vel ſententiam promulgatam adverſus eum, inania & vacua eſſe: ſed quidquid claruerit eum damnificatum, ejuſdemque eccleſiam a quoquam, ei tua dilectio faciat reddi, per omnia conſervans eum abſque damno. Denominatum enim Joannem, utpote innocentem exiſtentem, cum præſenti noſtra præceptione abſolvimus hinc, ut ſicut ceteri tuæ dilectionis epiſcopi, & is ſuæ eccleſiæ utilitate cum Dei peragere timore, ſacratumque regularum inſtituere debeat morem. Oportebat denique, dilectiſſime frater, oporte- C bat nos ſimilia ſimilibus retribuere. Sed hæc magis per ignorantiam opinamur geſta eſſe, quam per calliditatem. Propterea quæ præcipimus tibi ſecundum Deum, & propter dominum, tuæque ſynodo, ſtude illico peragere, ne cogamur non miſericorditer, ſed ſecundum virtutem ſacratiſſimorum canonum converſari. Scriptum namque eſt: *Dominus inquit: Petre, rogavi pro te, ut non deficeret fides tua: & tu aliquando converſus, confirma fratres tuos.* Et rurſum: *Quodcumque ligaveris, Petre, in terra, erit ligatum & in cælo: & quodcumque ſolveris in terra, erit ſolutum & in cælo.* Poſtquam vero noſtram præceptionem tua dilectio relegerit, hanc præſenti portitori Ioannis epiſcopi nimi- D rum reddat pro ſui ejuſdemque eccleſiæ munitione. Data die VI. Kalendas Septembris indictione II.

* Edit. Rom. æque.

II. AD VAANUM CUBICULARIUM IMPERATORIS.

Cum Joannes Lappæ epiſcopus contra canones fuerit condemnatus, cupit ut ejus opera ſuæ eccleſiæ reſtituatur.

Vitalianus Vaano cubiculario & imperiali chartulario.

SEmper celſitudo veſtra piis hominibus præbuit concurſum, ſemperque irreprehenſibiliter viventibus tribuit libenter opem. Ideoque congruum prævidimus, per præſentia noſtra ſcripta, Ioannem antiſtitem eccleſiæ Lappenſis, ſitæ in inſula Creta, ei in omnibus commendare: quatenus divina ope prævia, ejuſque ſuffultus ſuffragio, valeat ad ſanctam celeriter remeare eccleſiam. Per Septembrem enim menſem præſentem, II. indictione, in hac Romana urbe ad apoſtolorum noſtri culminis protectorum limina veniens, obtulit nobis petitionem, per quam ſuppliciter precatus eſt nos, ut A ejus cauſæ meritum cognoſcentes, canonice terminaremus. Obtulit denique nobis & ſententiam, quam promulgavit ejus metropolitanus cum ſuis epiſcopis adverſus eumdem Joannem, volens eum oſtendere reprehenſibilem, per quam eum contra canonum decreta pœnalibus ſubmiſit. Cujus exemplar & idem ejus metropolitanus nobis direxit. Propterea facientes congregari epiſcopos in hac urbe, ejus cauſa eſt cognita, relecta videlicet petitione ejus. Et præfata ſententia ab eodem metropolitano ejus nobis directa, viſum nobis eſt, non ſecundum ſacros canones eamdem eſſe ſententiam promulgatam. Ideoque eam inanem atque vacuam ſtatuimus fore, decernentes eumdem Joannem B innocentem exiſtere, & abſque aliqua culpa eam ab ejus metropolita querimur ſubiiſſe; quem merito abſolvimus ad ſuam eccleſiam regredi, ſcribentes ejus ſæpius nominato metropolitæ, ut quæ per ſimplicitatem egerit in ejus perſonam contra canonum decreta, eſſent vacua & inania. Eumdem itaque Joannem (ut dictum eſt) antiſtitem, veſtræ eximiæ caritati per has noſtras literas commendantes, hinc abſolvimus, ad veſtra nimirum ambulaturum veſtigia: & ut exinde rurſus cum ſuis ſcriptis eum abſolvere feſtinet, quæſumus, ad ſuam eccleſiam; commendantes eum, quibus præviderit, ut illæſus debeat eſſe. Profecto enim una mecum cunctis diebus vitæ ſuæ & ipſe pro veſtræ excellentiſ- C ſimæ caritatis proſperitate ac longævitate deprecabitur dominum. Data die VI. Kal. Februarii indict. II.

III. AD PAULUM EPISC. CRETENSEM

Ut epiſcopo Lappæ occupatas eccleſias reſtituat: diaconum, qui uxorem duxit, & in duabus militat eccleſiis, corrigat: tum a ſe Eulampium, qui male audiebat, dimittat.

Vitalianus Paulo epiſcopo Cretenſi.

AD cognitionem tuæ dilectionis congruum prævidimus producere, eo quod Joannes D epiſcopus Lappenſis eccleſiæ nobis ſuggeſſerit, aſſerens ejus parochiæ pertinentia monaſteria, unum quod appellabatur Palea, & alterum quod vocatur Arſilli, a tua eccleſia eſſe invaſa. Ideoque, ſi ita eſt, hortamur tuam cariſſimam fraternitatem, ut ei ſecundum terminos ſanctorum canonum reddi faciat: quia unicuique quod juſtum eſt volumus conſervari, maxime a noſtris fratribus. Cognovimus denique, quod quidam diaconus, nomine Joannes, poſtquam conſecratus eſt miniſter, accepiſſet uxorem: & non ſolum hoc, ſed & in duabus eccleſiis militet. Ideoque, ſi ita eſt, hoc tua dilectiſſima fraternitas pro Dei amore corrigat, ne denuo hujuſmodi nefas proveniat adinſtar male viven- E tium. Deinde cognovimus, quod quemdam curialem, nomine Eulampium, habeat quaſi conſiliarium. Non enim, ut nobis ſuggeſtum eſt, eum conſtat eſſe bonæ vitæ. Ille enim quotidie, ut fertur, inter fratres zizania ſeminat, ut de eorum diſcordia marſupium impleat. Quamobrem, ſi ita eſt, hortamur tuam fraternitatem, eum a ſe projicere, ut ejus opinio coram Deo & hominibus floreat. Data ut ſupra.

IV. AD GEORGIUM EPISC. SYRACUSAN.

Ut Joanni epiſcopo Lappenſi faveat.

Vitalianus Georgio epiſcopo Syracuſano.

GEſta, ſive ſententiam a tua fraternitate directam, dilectiſſimo filio noſtro Gaudentio primicerio ſcribente, eam ſibi ab antiſtite Cretenſis inſulæ tranſmiſſam, pro cauſa epiſcopi Lappenſis eccleſiæ, ſuſcepimus; ſcribentes ei quamobrem admirati ſumus, cur ipſe Cretenſis antiſtes nobis aut per ſuum clericum hanc minime direxerit, aut per ſua ſcripta non indicaverit quæ erant neceſſaria. Præfatus enim Joannes Lappenſis eccleſiæ, hujuſmodi ſententiam manus ejus metropolitæ epiſcoporumque ſubſcriptam, cum ſua nobis obtulit petitione, poſtulans ſuæ cauſæ meritum canonice requiri. Cujus precibus moti, pro tali re in hac urbe fecimus congregari ſynodum, ut cognoſceretur hujuſmodi negotium. Cumque eſſet congregata, relecta eſt nimirum petitio Joannis præſulis, ac ſententia a tua directa fraternitate: quibus nobis eiſque viſum eſt non ſecundum ſacratiſſimos canones, neque ſecundum inſtituta patrum, eſſe eadem geſta promulgata adverſus prænominatum Lappenſis eccleſiæ epiſcopum. Idcirco decrevimus, eam, per noſtræ præceptionis auctoritatem, eſſe inanem & vacuam, abſolventes eum ad ſuam eccleſiam remeare cum noſtra præceptione ad eumdem ejus metropolitam facta. Ideoque eo illic ad tuam fraternitatem ſe conjungente, ei ita concurrat, ut cum literis commendatitiis domini excellentiſſimi Vaani filii noſtri imperialis cubicularii & chartularii, ad ſuam eccleſiam proſpere revertatur. Viva enim voce pro ſua cauſa ſubtiliter tuæ fraternitati, dum ab ea requiſitus fuerit, profecto indicabit, oſtendens ei exemplar præcepti noſtri, ad Cretenſem metropolitam directi. Præterea & Silvinus tibi * intimandum omnia prædicantes ne modum tranſgredi literarum cerneremur. Data ut ſupra.

* al. intimabit omnia prædicta, ut

V. AD OSVUI REGEM NORDANHUMBRORUM.

EJUS DE PASCHATE JUDICIUM EXPETENTEM.

Gratulatur gentes ſui regni ad fidem converſas, utque paſcha ceteraſque apoſtolorum traditiones obſervari, totamque inſulam Deo dicari curet, & reliquias ſanctorum ei mittit.

Domino excellentiſſimo filio Oſvuio regi Saxonum Vitalianus epiſcopus ſervus ſervorum Dei.

Beda ibidem. Zelum regis laudat & accendit.

DEſiderabiles literas excellentiæ veſtræ ſuſcepimus, quas relegentes, cognovimus ejus piiſſimam devotionem, ferventiſſimumque amorem, quem habet propter beatam vitam. Et quia dextra domini protegente ad veram & apoſtolicam fidem ſit converſus, ſperans, ſicut in ſua gente regnat, ita & cum Chriſto in futuro conregnare. Benedicta igitur gens, quæ talem ſapientiſſimum & Dei cultorem promeruit habere regem. Quia non ſolum ipſe Dei cultor exiſtit, ſed etiam omnes ſubjectos ſuos meditatur die ac nocte ad fidem catholicam atque apoſtolicam pro ſuæ animæ redemptione converti. Quis enim audiens hæc ſuavia non lætetur? Quis non exultet & gaudeat in his * operibus? Quia & gens veſtra Chriſto omnipotenti Deo credit, ſecundum divinorum prophetarum voces, ſicut ſcriptum eſt in Iſaia: *In die illa radix Jeſſe, qui ſtat in ſignum populorum, ipſum gentes deprecabuntur.* Iſai. 11. Et iterum: *Audite inſulæ, & attendite populi de longe.* Iſa. 49. Et poſt paululum: *Parum, inquit, eſt ut mihi ſis ſervus ad ſuſcitandas tribus Jacob, & fæces Iſrael convertendas. Dedi te in lucem gentium, ut ſis ſalus mea uſque ad extremum terræ.* Et rurſum: *Reges videbunt, & conſurgent principes, & adorabunt.* Ibidem. Et poſt puſillum: *Dedi te in fœdus populi, ut ſuſcitares terram, & poſſideres hæreditates diſſipatas, & diceres his qui vincti ſunt: Exite; & his qui in tenebris: Revelamini.* Et rurſum: *Ego dominus vocavi te in juſtitia, & apprehendi manum tuam, & ſervavi, & dedi te in lucem gentium, & in fœdus populi, ut aperires oculos cæcorum, & educeres de concluſione vinctum de domo carceris ſedentem in tenebris.* Iſa. 42. Ecce, excellentiſſime fili, quam luce clarius eſt, non ſolum de vobis, ſed etiam de omnibus prophetarum gentibus, quod ſint crediture in Chriſto omnium conditorem. Quamobrem oportet veſtram celſitudinem, utpote membrum exiſtens Chriſti, in omnibus piam regulam ſequi perenniter principis apoſtolorum, ſive in paſcha celebrando, ſive in omnibus quæ tradiderunt ſancti apoſtoli Petrus & Paulus, quia ut duo luminaria cœli illuminant mundum, ſic doctrina eorum corda hominum quotidie illuſtrat credentium.

* Rom. addit jam.

Et poſt nonnulla, quibus de celebrando per orbem totum uno vero paſcha loquitur: Hominem denique, *inquit*, docibilem, & in omnibus ornatum antiſtitem ſecundum veſtrorum ſcriptorum tenorem minime valuimus nunc reperire, pro longinquitate itineris. Profecto enim dum hujuſmodi apta reperta perſona fuerit, eum inſtructum ad veſtram dirigemus patriam, ut ipſe & viva voce, & per divina oracula, omnem inimici zizaniam ex omni veſtra inſula cum divino nutu eradicet.

Antiſtitem ſe daturum ait Cantuariæ.

Munuſcula a veſtra celſitudine beato principi apoſtolorum directa, pro æterna ejus memoria ſuſcepimus, gratiaſque ei agimus, ac pro ejus incolumitate jugiter Deum deprecamur cum Chriſti clero. Itaque qui hæc obtulit munera de hac ſubtractus eſt luce, ſituſque ad limina apoſtolorum, pro quo valde ſumus contriſtati, cum hic eſſet defunctus. Verumtamen gerulis harum noſtrarum literarum veſtris miſſis, & beneficia ſanctorum martyrum, hoc eſt, reliquias beatorum apoſtolorum Petri & Pauli, & ſanctorum martyrum Laurentii, Joannis & Pauli, & Gregorii, atque Pancratii eis fecimus dari, veſtræ excellentiæ profecto omnes contradendas.

Munuſcula a rege capit.

Nam & conjugi veſtræ, noſtræ ſpirituali filiæ, direximus per præfatos gerulos crucem, clavem auream habentem de ſacratiſſimis vinculis beatorum apoſtolorum Petri & Pauli. De cujus pio ſtudio cognoſcentes, tantum cuncta ſedes apoſtolica una nobiſcum lætatur, quantum ejus pia opera coram Deo flagrant & vernant. Feſtinet igitur quæſumus veſtra celſitudo, ut optamus, totam inſulam ſuam Deo Chriſto dicare. Habet enim profecto protectorem humani generis redemptorem dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui ei cuncta proſpera impartiet, uti novum Chriſti populum coacervet, catholicam ibi & apoſtolicam conſtituens fidem. Scriptum eſt enim: *Quærite primum* Matth. 6.

Munera etiam reginæ mittit.

Totius converſionem inſulæ expetit.

mum regnum Dei, ac juſtitiam ejus, & hæc om- A *nia adjicientur vobis*. Nimirum enim quærit & impetrabit, & ei omnes ſuæ inſulæ (ut optamus) ſubdentur. Paterno itaque affectu ſalutantes veſtram excellentiam, divinam jugiter precamur clementiam, quæ vos veſtroſque omnes in omnibus bonis operibus auxiliari dignetur, ut cum Chriſto in futuro regnetis ſæculo. Incolumem excellentiam veſtram gratia ſuperna cuſtodiat.

VI. SUB NOMINE VITALIANI PAPÆ AD MONACHOS SICULOS.

Vitalianus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis in Chriſto filiis ſub patris Benedicti & Placidi B *dominio in Sicilia conſtitutis ſalutem & apoſtolicam benedictionem.*

AD hoc nos ſuperna clementia in orbe terrarum præfecit rectores atque cuſtodes, ut diſperſa congregare, & congregata conſervare, & deſtructa reſtituere ſummopere procuremus. Quapropter quia civitates, caſtra, monaſteria, poſſeſſiones, & villas beato Benedicto in Sicilia ſubditas paganorum incurſionibus deſolatas eſſe audivimus, ſupra modum dolemus, omnipotentique Deo ſuper hoc gratias agimus qui ideo temporaliter hic flagellari irrogat, ne in æternum puniat. Unde vos, cariſſimi filii, a fletu & mœrore ceſſare monemus, & his noſtris filiis, quos de Caſſinenſi congregatione ad monaſteria reſtauranda, & civitates, caſtra, poſſeſſiones, & villas recuperandas in Siciliam dirigere ſtuduimus, ut ſpecialibus dominis deſervire curetis; ex parte beati Benedicti & noſtra præcipientes, ut in reſtauratione monaſterii & poſſeſſionum illos adjuvare ſtudeatis, cœptumque laborem ad effectum perducere ſummopere procuretis. Nos enim & vos, & civitates, caſtra, poſſeſſiones, & villas quas Tertullus patricius beato patri Benedicto in Sicilia dedit, defendere, adjuvare, & manu tenere parati ſumus. Omnipotens Deus ſua vos gratia benedicat, atque a cunctis adverſis eripiat. Valete.

ANNO CHRISTI 657.

AD EPISTOLAS VITALIANI PAPÆ

ADDITIO.

ANNO CHRISTI 657.

PRÆFATIO COLLECTORIS

In ſequentes epiſtolas tres.

Ex ſuppl. Manſi pag. 491.

„ CL. Muratorius in altero volumine Scri-
„ ptorum Rer. Italicar. par. I. vulgavit
„ epitomem quandam chronicorum Caſinen-
„ ſium, quam Anaſtaſio bibliothecario, viro
„ celebri, tribuunt manuſcripta; ipſe vero Be-
„ nedictino alicui Caſinenſi poſt ſæculum XI.
„ adſcribendam judicat. In ea celebris illa hi-
„ ſtoria de lipſanis SS. Benedicti & Scolaſti-
„ cæ e Caſinenſi monaſterio a Gallis ſubreptis
„ ita late deſcribitur, ut ſimul afferat ejus lu-
„ cubrationis author, Vitalianum papam nul-
„ lum non moviſſe lapidem, quo ſacra pigno-
„ ra ad veteres poſſeſſores redirent, idque tan-
„ dem impetratum fuiſſe a Gallis. Ea occaſio-
„ ne tres ſequentes epiſtolas a Vitaliano ſcri-
„ ptas recitat, quas hic damus, Judicium le-
„ ctoribus permittentes, genuinæne an ſpuriæ
„ cenſendæ ſint. Quidquid tamen de geminis
„ prioribus epiſtolis alii judicaverint; mihi ta-
„ men tertia reprobaretur, cum apertiſſima
„ ſuppoſitionis ſuæ ferat teſtimonia, inſcribitur
„ enim Dagoberto Francorum regi, cum ta-
„ men illum ante Vitalianum obiiſſe inter eru-
„ ditos conſtet.

VITALIANI EPISTOLA
Ad Floriacenſes.

Vitalianus epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Heremitis in Floriacenſi Cœnobio commorantibus, eorumque Cynocephalo Mummulo, non Abbati, quod dignum & juſtum eſt.

AUdivimus, quod ſine gravi dolore loqui non poſſumus, quemdam veſtri Cœnobii gyrovagum, Aygulſum nomine, ſuggeſtione diabolica Caſinum veniſſe, & effracto B. Benedicti ſepulcro, ejus reliquias diminuiſſe. De quo facto gravi animadverſione vos & monaſterium veſtrum plectendos cum eodem gyro- C vago judicavimus, niſi & vos & locum veſtrum paterno affectu diligeremus. Facilius enim pateremur Caſinenſis cœnobii poſſeſſiones in prædam & direptionem dari, quam S. P. Benedicti lipſanum ab aliquo violari. Ob quam rem veſtræ univerſitati ex parte Dei omnipotentis & beatorum apoſtolorum Petri & Pauli & omnium Sanctorum, & ſeptem univerſalium conciliorum præcipiendo mandamus, ut ad cor redeuntes, & ſanctis Apoſtolis Petro & Paulo & B. Benedicto ſatisfacientes, ad nos cum jam dictis ſacroſanctis reliquiis veniatis, & de perpetrata nequitia cum jam dictis ſacrilegiis veniam poſtuletis. Sin autem vos, & locum veſtrum & eundem ſacrilegium cum commanipu- D latoribus ſuis a ſanctæ matris eccleſiæ gremio ſeparantes, perpetuæ & indiſſolubilis maledictionis & anathematis vinculo innodamus, & a regno Dei alienamus, & cum Diabolo, & ejus atrociſſimis pompis, & Juda, D. N. Jeſu Chriſti traditore, æterno ſupplicio æternæque maledictioni deputamus. Pari etiam innodationis vinculo obligetur, quicumque vos & locum veſtrum ſolvere præſumpſerit a nexu excommunicationis abſque digno emendationis & pœnitentiæ fructu. Datum quinto Kal. Aug.

CLODOVEO FRANCORUM REGI.

Vitalianus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, Clo- E *doveo regi Francorum, ſi filius obedientiæ fuerit, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

SAncti & magni Nicæni concilii præcepta ſecuti, quæ jubent regularem epiſtolam per unamquamque provinciam mitti, ne hi, qui abiiciuntur, ab aliis recipiantur, Serenitati Veſtræ notum facimus, Aurelianenſes & Cenomannenſes, ac monaſterium Floriacenſe cum omnibus ſequacibus illorum a liminibus eccleſiæ ſeparatos, & indiſſolubili anathematis vinculo innodatos: quoniam eccleſiam S. Benedicti ejuſque ſepulcrum in caſtro Caſino ſitum, violare conati ſunt, & ſanctas reliquias poſt no-

ANNO CHRISTI 617.

noſtrum interdictum retinere conantur, contra A
apoſtolicæ ſedis ſtatuta, & interdictum, & to-
tius ſanctæ ſynodi ſententiam, quam, miſſis
per ſingulas provincias literis, notam vobis om-
nibus fecimus. Excommunicamus igitur pro
ſuperius dictis reliquiis omnes jam dictos, &
falſum abbatem Strumbolum, non Mumo-
lum, & Aygulſum filium Satanæ cum ſuis fau-
toribus, donec ſanctas reliquias ad urbem Ro-
mam reducant, & de perpetrata nequitia, ſe-
cundum ſtatuta canonum, pænitentiam ſumant.
Quapropter veſtram a Deo conſervandam cle-
mentiam obnixa prece rogamus, & ex Dei
omnipotentis, & apoſtolorum Petri & Pau-
li, & Benedicti parte præcipimus: ut jam di-
ctos latrones ad juſtitiam ſedis apoſtolicæ fa- B
ciendam conſtringatis. Sin autem & vos & il-
los perpetuæ maledictionis anathemate damna-
mus. Datum die Kalendarum Novembrium.

AD OMNES EPISCOPOS

*Vitalianus epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Dile-
ctis in Chriſto fratribus & filiis, archiepiſco-
pis, epiſcopis, & abbatibus in Hiſpania, Be-
tica, Luſitania, Galicia, Aquitania, Britan-
nia, Germania, Gallia Belgica, Gallia Toga-
ta, Gallia Ciſalpina, Gallia Tranſalpina, &
Gallia Tranſcampana conſtitutis, ſalutem & apo-
ſtolicam benedictionem.*

VEſtræ univerſitati per præſentia ſcripta no-
tum eſſe volumus, Mumolam hæreticum, C
& Floriacenſes, olim quidem monachos, nunc
vero Sarabaitas, gyrovagos, ac primogenitos
Satanæ, ea quæ carnis ſunt ſequi, & tenere
doctrinam Balaam, filii Beor; furta, latrocinia,
commeſſationes, & ebrietates, & lenocinia di-
ligere; & in violatione ſepulcrorum operam
dare. Ob quam rem ſcitote illos indiſſolubili
anathematis vinculo eſſe damnatos, & a regno
Dei alienatos, & cum Diabolo, & ejus atro-
ciſſimis pompis, & Juda Jeſu Chriſti Domini
noſtri traditore eſſe ſociatos, niſi forte patris
Benedicti, ejuſque ſororis reliquias, quas ne-
quiter abſtulerunt, in noſtram præſentiam, Ca-
ſinum reportandas, Romam reduxerint, &
de tanta nequitia & ſacrilegio dignam pœni- D
tentiam geſſerint. Quapropter ex parte Dei
omnipotentis, ex Apoſtolorum Petri & Pauli
veſtræ univerſitati mandamus, ut Floriacenſes,
Aurelianenſes, & Cenomannenſes pro excom-
municatis habeatis, & illos ante noſtram præ-
ſentiam cum ſanctis reliquiis venire cogatis.
Quo autem termino ante nos venire debeant,
veſtris literis inſinuate. Quidquid vero exinde
ſtatueritis, dilecti filii noſtri Clodovei regis
erit, his etiam renitentibus, adimplere. Da-
tum Romæ 17. Kal. Auguſti.

AD THEODORUM ARCHIEPISCOPUM CANTUARIENSEM.

ANNO CHRISTI 617.

Primatum eccleſiæ Cantuarienſi aſſerit.

Dilectiſſimo fratri Theodoro, Vitalianus epiſcopus ſervus ſervorum Dei.

Ex Wilkins Conc. Brit. to. I pag. 41.

INter plurima, quæ nobis per veſtras ſylla-
bas intimari juſſiſti, cognovimus etiam de-
ſiderium veſtrum pro confirmatione diœceſis,
quæ tuæ ſubiacet ditioni, quia in omnibus ex
noſtro apoſtolicæ auctoritatis privilegio ſplen-
deſcere deſideras. Nos vero veſtræ petitioni
annuentes, quia congruit paſtorali ſollicitudine,
circa eccleſias Dei quæ a priſcis temporibus ab
hac apoſtolica ſede ſtatuta intelligimus, irre-
fragabili ratione volumus, ut ſicut a nobis &
a noſtris ſucceſſoribus perpetua ſtabilitate mu-
niantur. Unde nobis viſum eſt te exhortari,
ac in præſenti commendare tuæ ſagaciſſimæ
ſanctitati omnes eccleſias in inſula Britanniæ
poſitas. Omnia ergo quæ a Sancto Gregorio
prædeceſſore noſtro, Auguſtino ſincello ſuo,
ſtatuta ſunt atque firmata, vel etiam per ſa-
crum uſum pallii conceſſa, nos tibi in ævum
concedimus, & Doroverniam civitatem, ubi
primitus per revelationem Jeſu Chriſti Domi-
ni noſtri fides catholica, ſecundum inſtitutio-
nem ſacrorum canonum ſuſcepta eſt, habeto.
Ex auctoritate autem beati Petri apoſtolorum
principis, cui a Domino noſtro poteſtas data
eſt ligandi atque ſolvendi in cœlo & in terra,
nos, licet immeriti, ejuſdem beati Petri clavi-
geri regni cœlorum vicem tenentes, tibi, Theo-
dore, tuiſque ſucceſſoribus, ſicuti ab olitanis
temporibus fuerunt condonata, ita in perpe-
tuum in ipſa tua metropolitana ſede, quæ ſita
eſt in civitate Dorovernia, immutilata conce-
dimus detinenda. Si quis vero, quod non opta-
mus, contra hanc noſtræ apoſtolici diffinitionis
privilegii auctoritatem venire temptaverit, ſi
quidem epiſcopus, vel presbyter, aut diaconus
fuerit, ex hac apoſtolica auctoritate ſtatuimus
atque decernimus, ut epiſcopus ordine præſu-
latus careat, & presbyter vel diaconus ſe no-
verint a ſuis ordinibus dejectos. Ex numero
autem laicorum, tam ex regibus, quam prin-
cipibus, ſive magna vel parva perſona fuerit,
ſciat ſe alienum a participatione corporis Do-
mini noſtri Jeſu Chriſti. Hanc autem privile-
gii paginam ſuffultam auctoritate beati Petri
apoſtolorum principis, cujus miniſterio fungi-
mur, tibi, Theodore, tuiſque ſucceſſoribus in
perpetuum obtinendam delegamus. Deus te
incolumem cuſtodiat, dilectiſſime frater

CONCILIUM TOLETANUM IX.

ANNO CHRISTI 655.

EPISCOPORUM SEXDECIM,

Habitum anno ſeptimo Receſvinthi regis, poſt * diem Kalendarum Novembris, a
æra DCXCIII. quæ coincidit cum anno Chriſti DCLV. & * Vitaliani
papæ ſecundo. Eſt provinciale.

a die viii Kalendarum Decembrium. * Erravit Binius, neque enim Eugenio mortuo ſucceſſit Vitalianus anno 655. ſed anno 656 a die 31 Julii

TITULI CAPITULORUM

I. *Ut de rebus eccleſiæ nihil epiſcopi auferant, & E
qualiter proximi fundatoris eccleſiarum ſollicitu-
dinem gerant*

II. *Ut fundatores eccleſiarum, quoadusque vixerint,
earum habeant curam, ipſique illis miniſtros eli-
gant ſervituros.*

III. *Si de rebus eccleſiæ pro præſtatione aliquid de-
ri*

Quære ad Eugenii tempora pertinere hoc concilium ut monuimus in ſynopſi.

1 Ex Iſidoro edidit Loaiſas. In perampla Collectione Canonum mſ. Bibliothecæ Colleg. Pariſ. Soc. Jeſus nonum hoc Toletanum Concilium appellatur. *Harduinus.*

ANNO CHRISTI 655.

ri dicatur, cauſa præſtiti cognoſcatur.

IV. *De conquiſitis rebus, inter eccleſiam & ſacerdotis inteſtati heredes, quæ diviſio fiat.*

V. *Si epiſcopus monaſterium faciat, vel * parochiam eccleſiam ditet, * quantam partem de rebus eccleſiæ conferat.* [* parochianam * quartam]

VI. *Ut epiſcopus tertiam eccleſiaſticarum rerum ſibi debitam, cui elegerit, conferat.*

VII. *Ne extra conſtitutum ordinem, morientis ſacerdotis heredes rem ejus adire præſumant.*

VIII. *Ut ſcripturæ quas ſacerdotes vel miniſtri injuſte fecerint, poſt mortem eorum habeant annorum numerum computatum.*

IX. *Quantam commodum ſibi epiſcopus tollat de eccleſia, cujus tumulaverit ſacerdotem.*

X. *De damnatione filiorum qui ex ſacerdotibus & miniſtris geniti comprobantur*

XI. *Quod ſervilibus clericis dare debeant epiſcopi libertatem.*

XII. *Quod poſt mortem ſacerdotis, in libertate ſervis collata annorum tempus debeat computari.*

XIII. *Ut ex libertis eccleſiæ, & ex perſonis ingenuis geniti ab obſequiis eccleſiæ non recedant.*

XIV. *Quod ſi liberti eccleſiæ ad eam reverti non velint, omnis eorum * reſcula juri applicetur eccleſiæ.* [* [illegible]]

XV. *De obſequio & diſciplina libertorum eccleſiæ.*

XVI. *Quod libertis eccleſiæ nihil de rebus ſuis in alienum liceat transferre dominium.*

XVII. *Ut baptizati Judæi cum epiſcopis celebrent dies feſtos.*

PRÆFATIO.

DUm canonicæ definitionis edicto in Toletana urbe pro agendo concilio poſt diem Kalendarum Novembrium, anno ſeptimo Reccesvinthi principis glorioſi in baſilica ſanctæ Mariæ virginis in unum fuiſſemus, domino favente, collecti, id communi definitione decrevimus, ut capitula, quæ in priſcis canonibus minime * habeantur inſerta, pari promulgarentur ſententia, & antiquis jungerentur regulis perenni jugitate manſura, & omni reverentia conſervanda. Sed quia nequaquam recte ſubditos judicat, qui non ſeipſum prius juſtitiæ cen-

D ſura caſtigat, aptum nobis & expedibile viſum eſt ante noſtris exceſſibus imponere modum. & ſic errata corrigere ſubditorum. Tunc namque melius judiciorum exordia * diriguntur, cum vita judicum ante diſponitur. eo quod potius judicii forma completur, * quo negotiorum principiis æquitas judicantium anteferrtur * Adeo exordium æquitatis inchoari a judicibus debet, ut * perfectio juris cauſarum limitem * aptius formet.

[* habebantur. * dicuntur [illegible] ducuntur, * cum * ideo * perfecta jura cauſatio * apertius]

CAPITULA

I.

[Hoch. [illegible]]

Omnis itaque rei eccleſiaſticæ quantitas, ſicut remedium veniæ tribuit conferenti, ita damnum rite præparat fraudatori. Et ideo nullus ſacerdotum, vel miniſtrorum, ex rebus eccleſiæ, quæ in quibuſcumque locis a fidelibus largiuntur, aliquid auferat, vel juri ſuo, aut cathedræ propriæ * unitati connectat. Devetio chim uniuſcujuſque, ſicut gratanter votum contulit Deo, ita defini-

A vit, * quo plenitudo votorum conſervaretur in loco, in quo velut ſi * collata tenentur, * manet gratia offerentis; ita. ſi fruſtrantur, imminet pernicies defraudantis. Verum ut rei hujus potior ſoliditas * habeatur condignis filiis, vel nepotibus, honeſtioribuſque propinquis ejus, qui conſtruxit, vel ditavit eccleſiam, licitum ſit hanc bonæ intentionis habere ſolertiam, ut ſi ſacerdotem, ſeu miniſtrum aliquid ex collatis rebus præviderint defraudare, aut commonitionis * honeſtæ conventione compeſcant, aut epi-

B ſcopo, vel judici corrigenda denuncient. Quod ſi talia epiſcopus agere tentet, metropolitano ejus hæc inſinuare procurrent. Si autem metropolitanus talia gerat, regis hæc * auditibus intimare non differant. Ipſis tamen hæredibus, in eiſdem rebus non liceat, quaſi * juris proprii poteſtatem præferre, non rapinam & fraudem ingerere, non violentiam quamcumque præſumere: ſed hoc ſolum in ſalutarem ſolicitudinem adhibere, quod aut in nullam noxam operatio nocens attingat, aut in multam vel aliquam partem ſalu-

C taris merces aſſumat. Si quis vero deinceps hæc monita temerare voluerit, & male rapta cum confuſione reſtituet, & excommunicationi annuæ ſententiam ſuſtinebit.

[* quod * hiſtoriæ Harduinus manent * habeatur [illegible] * honeſte * in juris]

II.

Cum ſæpe ſit ſolitum, etiam illa quæ non debentur prece ſupplicationis, & vi quodammodo extorqueri doloris quanto * magis ſine obſtaculo concedi debent exquiſita ſimul, & ordine juris, & dolore compaſſionis? Quia ergo fieri plerumque cognoſcitur, ut eccleſiæ parochiales,

D vel ſacra monaſteria ita quorumdam epiſcoporum, vel inſolentia, vel incuria horrendam decidant in ruinam, ut gravior ex hoc oriatur ædificantibus mœror, quam in conſtruendo gaudii extiterat labor, ideo pia compaſſione decernimus, ut quamdiu earumdem fundatores eccleſiarum in hac vita ſuperſtites extiterint, pro eiſdem locis curam * permittantur. habere ſolicitam, & ſolicitudinem ferre præcipuam, atque rectores idoneos in iiſdem baſilicis iidem ipſi offerant epiſcopis ordinandos. Quod ſi tales forſan non

E inveniantur ab eis, tunc quos epiſcopus loci probaverit Deo placitos, ſacris cultibus inſtituat, cum eorum conniventia ſerviturs. Quod ſi * ſpretis eiſdem fundatoribus, rectores ibidem præſumpſerit epiſcopus ordinare, & ordinationem ſuam irritam noverit eſſe, & ad verecundiam ſui alios in eorum loco, quos iidem ipſi fundatores condignos elegerint, ordinari.

[* habeant ſol. * ſuperſtitibus]

ANNO CHRISTI 653.

III.

Si ſacerdos vel miniſter de rebus eccleſiæ ſuæ quippiam alicui ſub præſtationis obtentu concedat, in ſerie inſtrumenti cauſam præſtiti evidenter exponat: ut ex hoc, aut juſte confecta tranſactio innoteſcat, aut fraus incompetens, quæ latet, appareat. Aliter vero pro hujus negotii cauſa deinceps ſcriptura confecta non valeat.

IV.

3. q. 4. Sacerdotes. Ivo par. 3. cap. 169.

Sacerdotes, vel quique illi ſunt, quibus eccleſiaſticarum rerum cura commiſſa eſt, quæcumque adminiſtrationis ſuæ tempore emerint, ſi de rebus propriis, vel vile, vel carum habuerint, ad eccleſiæ nomen, cui præſunt, chartarum conficere inſtrumenta procurent. Non enim convenit, ut eccleſia * quæ ſuſcepit externum, efficiat in alieno divitem, & in ſuo retineat fraudatorem. Hi vero qui ſuarum rerum noſcuntur habere compendium, ex omni re quam poſt ordinationis ſuæ diem viſi ſunt conquiſiſſe, ſive nulla, ſive aliqua ſint inſtrumenta confecta, * compenſata, tam juris ſui, quam eccleſiaſticarum rerum * ambitione: ſi ſe utriuſque rei quantitas exæquaverit, inter eccleſiam, & decedentis hæredes æquo jure conquiſitio pertinebit. Si autem quælibet pars majori cumulo ſui juris excreverit; * etiam portionem in diviſione percipiet. Quicumque vero de prædictis ſacerdotibus, vel miniſtris pro ſui utilitate atque amicitia, vel præſtatione, aut quocumque modo, aut per ſcripturæ ſeriem, * meruerint a quolibet collata percipere, in rebus eccleſiaſticis non * poterunt numerare: ſed quod exinde voluerint facere, ipſorum voluntatis arbitrio ſubjacebit. Quod ſi hoc poſt eorum mortem inordinatum fortaſſe remanſerit, eccleſia hoc ſibi, cui præfuit, vel miniſter extitit, in perpetuo vindicabit.

* quem
* compraſa-ſatione
* habitudine. al. habitione. al. habita;
* majorem etiam 12. q. 4. Quicumque de ſacerdotibus.
* aliquid mer.
* poterit

V.

* conſilium 12. q. 2. Bonæ rei dare. Ivo part. 3 cap. 170.

Bonæ rei dare * conſultum, & præſentis habetur vitæ ſubſidium, & æternæ remunerationis expectari cernitur præmium. Quiſquis itaque epiſcoporum in parochia ſua monaſterium conſtruere forte voluerit, & hoc ex rebus eccleſiæ, cui præſidet, * ditare decreverit, non amplius ibidem quam * quinquageſimam partem dare debebit; ut hac temperamenti æquitate ſervata, & cui tribuit, competens ſubſidium conferat, & cui tollit, damna gravia non infligat. * Eccleſia vero quæ monaſticis non informabitur regulis, aut quam pro ſuis * munificare voluerit * ſepulturis, non amplius quam centeſimam partem cenſus eccleſiæ, cui præſidet, ibidem conferre lice- A bit: ea tamen cautela ſervata * ut tantummodo quæ placuerit ex his duabus * remunerandam aſſumat.

* ditaverit,
* quadrageſimam
* Ad eccleſiam vero
* magnificare
* ſcripturis,

ANNO CHRISTI 653
* ut unam tant.
* remunerationem 12. q. 2. Epiſcopus ſi tertiam portem. Ivo p. 3 cap. 171

VI.

Cum præteritis ſanctionibus notiſſimum habeatur, quæ de rebus parochialium eccleſiarum pars epiſcopo conferatur, opportune duximus decernendum, ut ſi epiſcopus tertiam, quam de rebus eiſdem ſanctione paterna ſibi debitam novit, aut ipſi eccleſiæ, cujus res eſſe pateſcit, aut alteri eccleſiæ, cui elegerit, conferre decreverit, * & licitum maneat, & irrevocabile robur ejus ſententia ferat. B

* & licite maneant.

VII.

Propinqui morientis epiſcopi nihil de rebus ejus abſque metropolitani cognitione uſurpare præſumant. Quod ſi is qui receſſerit metropolitanus fuerit, * hæredes ejus, aut ſucceſſorem illius, aut concilium * ſuſtinebunt: ne paſſim hæreditatis adeundæ licentia, de rebus eccleſiæ aut non * reddatur ratio plena, aut fraus non inveniatur illata. Quod ſi presbyter, aut diaconus fuerit, quos obiiſſe conſtiterit, non ſine cognitione ſui epiſcopi C rem ejus hæredibus adire licebit. Quiſquis ſane poſt hæc tranſgreſſor inventus extiterit, pro his quæ non expectato hoc ordine adierit, invaſionis damno legis ſententiæ ſubjacebit.

* hæres
* ſuſtinebit
* reſtituatur

VIII.

16. quæſt. 3. Si ſacerdotes

Si ſacerdotes, vel miniſtri, dum gubernacula eccleſiarum adminiſtrare videantur, contra patrum ſanctiſſimas ſanctiones de rebus eccleſiæ definiſſe aliqua dignoſcantur, non ex die quo talia ſcribendo * decrevit, ſed ex quo talia moriendo definita * reliquit, ſupputationi D ordo ſubſtabit. Nuſquam etenim * poterit * ad tricennium temporis pertinere vita irrite judicantis: quia ſtatus contractuum initia non aſſumpſit ab origine æquitatis.

* decreverunt,
* reliquerunt,
* ad tricennium temporis pertinebit irrite hoc judicantis. De tricennali poſſeſſione in rebus eccleſiæ, vide concilium Chalcedonenſ. can. 17. & Tolet. IV. cap. 34. & epiſtolam Gelaſii papæ ad epiſcopos Siciliæ. Extat de hac ipſa re decretum concilii Valenſis can. 1. & habetur apud Gratianum 12. quæſt. 2.

IX.

Plerique dum rapinis inhiant, ut non debeant, aut miſerationis opus condigne non implent, aut indebita ipſi miſerationi damna permiſcent. Ideoque ne amplius miſericordiæ opus execrabile dilabatur in ſcelus, id communi decreto ſancimus, ut cum pontificem mori con- E tigerit, epiſcopus, qui ad humandum corpus ejus advenerit, deſcriptis theſauris, * atque domorum internis, ſi locuples decedentis eccleſia fuerit, non amplius quam § libram auri in rebus quibus ei placuerit, exceptis ornamentis eccleſiæ, cum gratia offerentum auferre pertentet. Si vero minor rebus extiterit, dimidiam libram ſibi licenter uſurpet: nam & hæc ipſa uſurpare ratio nulla permitteret; niſi ejus qui convenit, ſacerdotis injuriæ con-

* accipiendum
* atque ornamentis omnibus,
§ Centum drachmas auri valet, quæ faciunt

ANNO CHRISTI 655

contemplatione antiquitas hoc * uſitata ſervaſſet. Porro * brevem deſcriptarum rerum ſub fideli ratione idem qui deſcripſit dirigere metropolitano curabit. Metropolitanus ex eadem morientis eccleſia nihil prorſus auferre præſumat; ſed ſolum, quæ ad eum pertinet, * ſalvationis curam impendat.

decem aureos coronatos, ex Budao. * uſurpata * breve * curam ſalutarem impendat. 12. quæſt. 8. Cum multæ. Ivo part. 6. cap. 414.

X.

Cum multæ ſuper incontinentiam ordinis clericorum uſque hactenus emanaverint ſententiæ patrum, & nullatenus ipſorum * formari quiverit correctio morum, uſque adeo ſententiam judicantium protraxere commiſſa culparum, ut non tantum * ferretur ultio in * auctoribus ſcelerum, verum & in * progenie damnatorum. Ideoque quilibet ab epiſcopo, uſque ad ſubdiaconum deinceps, vel ex ancillæ, vel ex ingenuæ deteſtando connubio in honore conſtituti filios procreaverint; illi quidem ex quibus geniti probabuntur, canonica cenſura damnentur, * proles autem, * tali nata pollutione, non ſolum parentum hæreditatem nuſquam accipiat, ſed etiam in ſervitutem ejus eccleſiæ, de cujus ſacerdotis, vel miniſtri * ignominia nati ſunt, jure perenni manebunt.

* reformari, al. firmari * ferretur * auctores * progeniem * aliena, vel hac * ignominio

XI.

Qui ex familiis eccleſiæ ſerviturl devocantur in clerum, ab epiſcopis ſuis libertatis neceſſe eſt percipiant donum: & ſi honeſtæ vitæ claruerunt meritis, tunc demum majoribus fungantur officiis, quos vero flagitii ſordidaverit incorrigibilis noxa, perpetua ſervitus conditionis releget in catenam.

Dist. 54 Qui ex familiis.

XII.

Si ſacerdos libertatem ſervis eccleſiæ conferre voluerit, non a die confectionis ſuæ ſcripturæ tempus annorum computatum tenebit, ſed ex quo eum, qui ſcripturam * conficit, verius obiiſſe conſtiterit.

* confecit,

XIII.

Exceſſibus libertorum eccleſiæ plerumque * patrocinandi videmus eccleſiam convexari, & bicipiti coacti ſumus tædio condolere: uno, dum per ſuperbiam reluctantis auctor contemnitur; altero, dum libertas ſuperbientis in conditionem relabi cogitur ſervitutis. * Adeo cum jam præteritis patrum regulis multæ ſuper hoc diverſæ conſtitutionis emanaverint ſanctiones, tamen quoddam ad plenitudinem rei aptum conſpeximus adhuc innectere complementum. Igitur, ſicut legum reverenda ſanctio cenſuit, ita ſervare totius generis nobilitas debet, ut in nullo aliena commixtio maculet, quod per totum generoſitas propria decoravit. Unde cunctis eccleſiarum libertis, tam viris, quam fœminis, eorumque propagini interdicitur judicio generali, ne deinceps cauſa * conjunctionis quibuslibet copulentur perſonis ingenuis. Quod ſi hoc factum quandoque patuerit, per mixtione tali genita proles nunquam merebitur jus * indebitæ dignitatis, nec eccleſiæ unquam carebit obſequiis, cujus beneficio donum meruiſſe noſcitur libertatis.

* patronam * Ideo Sic in foro jud. lib. 3. tit. 2. de nuptiis illicitis.

* connubii cum Romanis ingenuis copulentur aut Gothis. * debitæ

XIV.

Si contingat quemcumque de libertis eccleſiæ, eorumque proſapiæ, contra primævas modernaſque patrum regulas quibuslibet * perſonis ingenuis copulari, tam illis, quam eorum ſtirpi, non licebit ab eccleſiæ patrocinio evagari, ſed aut ad debita obſequia reverti cogendi ſunt; aut, ſi redire noluerint, quæcumque vel parentes eorum, vel ipſi ab eccleſia ſunt adepti, vel in ejus patrocinio viſi ſunt conquiſiſſe, inſiſtente pontifice, in ditionem propriæ reducantur eccleſiæ.

* perſonis aut Gothis aut Romanis

XV.

Eccleſiæ liberti, eorumque progenies, eidem baſilicæ, de qua libertatis gratiam meruerunt, obſequia prompta ſinceraque parabunt. Qui ſicut hoc in * obſequium pro poſſibilitate ſui, quod utiles ingenui * dabunt, ita quoque in emendatione culparum, quod inutiles ingenui ſuſtinebunt.

* obſequio * dabant

XVI.

Libertis eccleſiæ, eorumque progeniei, ex omnibus rebus quæ de jure eccleſiæ noſcuntur habere, nihil licebit in extraneum dominium tranſactione * quamcumque deducere: ſed ſi ex his quælibet vendere fortaſſe voluerint, ſacerdoti ejuſdem eccleſiæ offerant convenienter emenda, earumque pretia, ut eis placuerit, aut diſpenſent, aut habeant. Nam in dominium partis alterius rei ſuæ cenſum nullo modo tranſire permittimus. Suis autem filiis, vel propinquis, eidem eccleſiæ vel ſervitio vel patrocinio ſubjugatis, quæcumque vendere vel donare voluerint, aditus omnino patebit.

Ivo parte 16 cap. 66. * quacumque

XVII.

Baptizati Judæi quocumque loco cetero tempore converſentur, feſtis tamen præcipuis novi teſtamenti ſerie conſecratis, ac diebus illis, qui olim ſanctione veteris legis ſibimet cenſebantur eſſe ſolennes, in civitatibus publiciſque conventibus cum ſummis Dei ſacerdotibus celebrare præcipimus, ut eorum converſationem, ac fidem, & pontifex approbet, & veritas ſervet. Hujus vero temerator editi, prout ætas permiſerit, aut flagris aut abſtinentiæ ſubjacebit. Expletis omnibus, quæ ad honeſtatis regulam in collationem venere fraternam, grates exolvimus immortali domino ſoli, cujus diſpoſi- tione

In foro judic. libro 12. tit. 3. lege 11. idem præcipitur.

ANNO CHRISTI 655.

tione mirabili ad hunc ſanctæ congregationis cœtum meruimus adunari; ut & communis viſio proſperitatem noſtram oſtenderet, & par definitio concordiam aſſignaret: obſecrantes ejus miſericordiam largam, ut ſereniſſimo domino & amabili Chriſto Reccesvintho principi glorioſo ita præſentis vitæ felicitatem impendat, ut angelicæ beatitudinis gloriam poſt tempora longæva concedat: atque ita nos ejusdem felicitate lætos ſemper efficiat, ut in terra viventium * remuneraturus attollat. Antiquitatis dehinc ordinem ſaluberrime retinentes, poſtquam rationem feſti paſchalis fraternitas veſtra cognovit, noverit ſe anno venturo, die Kalendarum Novembrium, cauſa peragendi concilii in hac urbe, favente domino, congregari; ut ſimili diſceptatu, aut quæ proſpexerimus congrua decernamus, aut ſolius pacis conventu lætemur. Conſummatumque eſt hoc ſanctum concilium die * quarto Kalendarum Decembrium, anno feliciter ſeptimo regni ſereniſſimi atque clementiſſimi domini noſtri Reccesvinthi regis, * æra DCXCIII.

* remunerandos.

* octavo.

* Iſidor æra poſita æra pro anno Chriſti. Mard.

[a] SUBSCRIPTIONES.

Interfuerunt huic ſancto concilio pontifices numero ſexdecim.

Eugenius regię urbis metropolitanus epiſcopus.
* Taio Cæſaraugustanus epiſcopus.
Marcus Caſtellonenſis epiſcopus.
Ubinibal Elicitanus epiſcopus.
Videricus Seguntinus epiſcopus.
Mauricius Oretanus epiſcopus.
Davila Complutenſis epiſcopus.
Felix Valentinus epiſcopus.
Balduigius Arcavicenſis epiſcopus.
Maurellus Urgelitanus epiſcopus.
Euſicius Segobrienſis epiſcopus.
Athanaſius Setabitanus epiſcopus.
Giberius Bigaſtrenſis Epiſcopus.
Ubaldefredus Menteſanus epiſcopus.
Magnarius Accitanus epiſcopus.
Stephanus Valerienſis epiſcopus.

* Tago, al. Talo

[e] *Abbates.*

Fugitivus abbas.
Ildefonſus abbas.
Eumerius abbas.
Morarius abbas.
Joannes abbas.
Item Joannes abbas.
Marcellinus archipresbyter Toletanus.
Silicolus primicerius.

Vicarii epiſcoporum.

Daniel diaconus Marcelli epiſcopi eccleſiæ Urcitanæ.

Viri illuſtres officii palatini.

Paulus comes notariorum.
Emeterius comes cubiculariorum.
Ella comes & dux.
Recilla comes patrimoniorum.

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

a *Æra* DCXCIII.) Vaſæus anno domini 654. Morales 557.

b *Ad tricennium.*) De tricennali poſſeſſione in rebus eccleſiæ vide concilium Chalcedonenſe can. 17. & Tolet. IV. cap. 34. & epiſtolam Gelaſii papæ ad epiſcopos Siciliæ, cap. 2.

cap. 8

c *Proles autem.*) Concilium Lateranenſe II. cap. 21. Ita de hac re ſancit: *Firmiter prohibemus ne canonicorum filii, maxime ſpurii, canonici fiant in ſecularibus eccleſiis, in quibus inſtituti ſunt patres. & ſi fuerit contra præſumptum decernimus non valere. Qui vero (ut dictum eſt) canonicare præſumpſerit, a ſuis beneficiis ſuſpendatur.* Idem Alexander III. par. 19 cap. 1. 3. & 4 ſequentibus & concilium Tridentinum ſeſſione 25. can. 15. Quinimmo ad ordines non debent admitti, etiamſi probatæ vitæ fuerint, niſi in monaſterio vel regulari vita degentes: Alexander papa III. par. 19 cap. 2. Concubinæ vero clericorum, ſeu mulieres illæ quæ contra eccleſiæ leges clericis cohabitabant, unde infamiæ nota illis inureretur, ab epiſcopis olim venumdabantur in ſervas, pretium vero pauperibus erogabatur, ut conſtat ex concilio III. Toletano cap. 5. & concilio Toletano IV. cap. 42. concilio Toletano VIII. cap. 5. & aliis multis locis. A Reccaredo vero rege lib. 3. tit. 4. leg. 18. fori judicium ſancitur, ut hujuſmodi mulieres centenis flagellis verberentur. De illegitimis multa decrevit hoc tempore Sixtus V. ſanctiſſimus pontifex, ad optimum regimen eccleſiæ ſtabiliendum. Apud Gratianum tota quinquageſima ſexta diſtinctione de hac re agitur. Verum de ſacerdotibus quid tradat Philo Judæus in decalogo, perpendendum duxi: *In ſacerdote* (inquit) *& hominum genus examinatur, ut ſit inculpabile, & compotens, partibus ſui corporis uſquequaque integrum.* Quod licet loquatur de ſacerdote veteris legis, qui ex decreto domini debebat eſſe juſtis natalibus ortus, & integer corpore, verum id etiam ſervatur in nova, ubi ad altius & præſtantius ſumus vocati ſacrificium & cultum.

Cap. 10 Pœnæ ſpuriorum quæ

d *Subſcriptiones.*) Subſcribunt in nono concilio Toletano eodem ordine, ſicut in octavo, epiſcopi, abbates, vicarii epiſcoporum, & viri illuſtres ex officio palatino. Fere omnes epiſcopi qui in nono ſubſcribunt, ſubſcripſerant in octavo; ut Athanaſius Setabitanus, Davila Complutenſis, Felix Valentinus, Giberius Bigaſtrenſis, Marcus Caſtellonenſis: in ſeptimo & octavo Mauricius Oretanus, Maurellus Urgelitanus, Marcellus Urcitanus per procuratorem. ſicut in octavo, Taio Cæſarauguſtanus, Ubinibal Elicitanus: in ſeptimo & octavo, Videricus Seguntinus, Balduigius Arcavicenſis. Subſcribit etiam Euſicus Segobrienſis, qui ſucceſſit Florido, in octavo: Magnarius Accitanus, qui ſucceſſit Juliano, in octavo: Stephanus Valerienſis, qui ſucceſſit Tagontio, in octavo. Vvaldefredus Menteſanus, qui ſucceſſit Froilæ, in octavo.

Qui, quotquot epiſcopi ſubſcripſerint

e *Abbates.*) Omnes hi abbates ſubſcribunt in octavo, præterquam Joannes: ſimiliter omnes viri illuſtres ex officio palatino. De archipresbytero & primicerio ſupra fuſe diximus.

CONCILIUM TOLETANUM X.

VIGINTI EPISCOPORUM.

Anno octavo Reccesvinthi Regis, [a] æra DCXCIV. celebratum, ſub Vitaliano papa. Eſt provinciale.

TITULI CAPITULORUM.

* annuntiationis B. Mariæ dominicæ.

I. *De celebritate feſtivitatis * dominicæ matris.*
II. *De non violandis religioſorum juramentis, in ſalutem regiam datis.*
III. *De non permittendo laicis imperare religioſis*
IV. *De profeſſione & veſte religioſarum viduarum*
V. *De remotis excuſationibus viduarum tranſgreſſionem religionis ſequentium.*

VI. De

ANNO CHRISTI 656.

VI. *De his qui in parva ætate coram parentibus religionis habitum tenuerint.*

VII. *Ut nullus Christianum Judæis vendat.*

PRÆFATIO.

IN NOMINE DOMINI HABITA ſynodus X. in Toletana urbe, die Kalendarum Decembrium, anno octavo glorioſiſſimi domini & religioſiſſimi Reccesvinthi principis, æra DCXCIV.

GRATULATIONEM nobis ſpiritualem divina contulit gratia, quando tribuit uti * nobis & ſalutaris diſciplinæ * frequentia, & convenire ad pacificorum votorum ſtudia præoptata. Congregatis ergo nobis, & in concordia animi, & in conventu loci, referentes gratias inviſibili Deo, & glorioſo rerum domino Reccesvintho regi, cujus ſacratiſſimo voto, retenta paternitatis ſanctæ traditione, ad ſacrum quivimus adunari conventum, has ſubter annexas regulas concordi definitione prolatas æterna ſtatuimus manere lege præfixas.

* inter nos
* frequentiam

CAPITULA.

I.

Cum nihil fidei ſinceritas per diverſitatem adverſum incurrat, & unitatem catholicæ regulæ varietas nulla diſcerpat, eſt tamen quod niſi temporum unitate ſervetur, & diſcidium indiſciſſæ unitati parturiat, & ſacramentorum unitate conſtare non valeat. Hinc eſt, quod [b] paſchale feſtum, niſi uno die celebremus & tempore, in Judaicum decidamus errorem. Hinc [c] adventum ſancti Spiritus poſt reſurrectionem Dei niſi expectemus tempore definito dierum, ſimul & numero, non poſſumus impleri ejuſdem Spiritus dono. Quoniam ſi caret plenitudinis numero, carere poteſt & myſterii ſacramento. Hinc [d] nativitatis dominicæ ſacrum, quo evidenter de utero virginali Verbum prodiit caro factum, abſque dubio ſervat temporis curſum, & repræſentat * ſpecialis diei momentum. Si ergo nativitatis & mortis incarnati hujus Verbi dies abſque immutatione ita certus habetur, ut abſque diverſitate in orbe toto terrarum ab omni concorditer eccleſia celebretur, cur non feſtivitas glorioſæ matris ejus eadem obſervantia, uno ſimul ubique die, ſimilique habeatur honore? Invenitur etenim in multis Hiſpaniæ partibus hujus ſanctæ virginis feſtum non uno die per omnes annorum circulos agi. * Quoniam transducti homines diverſitate temporum, dum varietatem ſequuntur, unitatem celebritatis non habere probantur. Qua de re, quoniam die qua invenitur angelus virgini Verbi conceptum & nunciaſſe verbis, & indidiſſe miraculis, eadem feſtivitas non poteſt celebrari condigne, cum interdum quadrageſimæ dies, vel paſchale feſtum videtur incumbere, in quibus nihil de ſanctorum ſolennitatibus, ſicut ex antiquitate regulari cautum eſt, convenit celebrari; cum etiam & ipſam incarnationem verbi non conveniat tunc celebritatibus prædicari, quando conſtat idipſum verbum poſt mortem carnis gloria reſurrectionis attolli, ideo ſpeciali conſtitutione ſancitur, ut ante octavum diem, quo natus eſt dominus, genitricis quoque ejus dies habeatur celeberrimus & præclarus. Ex pari enim honore conſtat, ut ſicut nativitatem Filii ſequentium dierum inſequitur dignitas, ita feſtivitatem matris tot dierum ſequatur ſacra ſolennitas. Nam * quod feſtum eſt matris niſi incarnatio verbi? cujus utique ita debet eſſe ſolenne, ſicut eſt & ejuſdem * nativitas verbi. Quod tamen nec ſine exemplo decedentis moris, qui per diverſas mundi partes dignoſcitur obſervari, videtur inſtitui. In multis namque eccleſiis a nobis & ſpatio remotis, & terris, hic mos agnoſcitur retineri. Proinde, ut de cetero quidquid eſt dubium ſit remotum, ſolennitas dominicæ matris die decimo quinto Kalendarum Januariarum omnimodo celebretur, & nativitas filii ejus ſalvatoris noſtri die octavo Kalendarum earundem, ſicut mos eſt, ſolennis in omnibus habeatur.

* ſpeciale diei monimentum.
* Quo enim transducet homines diverſitas temporum dum varietatem celebritatis habere probantur.
* quid
* nativitatis

II.

Conc. Tolet. IV c. 75.

Frequentium moleſtarum nocens impulſus contemni quidem magnitudine decentis poterat gravitatis: ſed quia levitas labens facile ad præcipitia vana corda reclinat, bene honeſta ſolicitudo cohibere properat, quod frequentata uſitatio vitare non curat. Ideo cum & quorumdam paternorum ſanctionibus decretorum, & inſtitutionibus ſit legalibus cautum, ne contra ſalutem principum, gentiſque, aut patriæ, quiſquam meditari conetur adverſum, hoc unum ſpecialiter nunc depromitur obſervandum, ut ſi quis religioſorum, ab epiſcopo uſque ad * extremi ordinis clericum, ſive * monachum, generalia juramenta in ſalutem regiam, gentiſque, aut patriæ data, reperiatur violaſſe voluntate profana, mox propria dignitate privatus, & loco & honore habeatur excluſus, & miſerationis obtentu tantummodo ſervato, ut an locum, an honorem, an utraque poſſideat, concedendi jus licentiamque principalis poteſtas obtineat.

* extremum ordinis clericorum.
* monachorum
Decret. Ivon. p. 11 c. 88. Ita habetur. Igitur ſi clerici, aut monachi inventi fuerint conjurati, aut per conjurationem calumniam machinantes epiſcopis vel clericis, proprium amittant gradum ſicque 11. quæſt. 1.

III.

Reverentiæ totius * auditum, quia res * addiit dura, non fruſtra * cogimur hanc duriori * extirpare cenſura. Agnovimus enim quoſdam pontifices præcepti principis apoſtolorum qui ait, *Paſcite qui in*

* quæſt. 1.
* auditu per expiatur.
* adeo
* cogimus
* extirpari
1. Pet. 5.

ANNO CHRISTI 616.

in vobis eſt gregem, non coacte, ſed ſponta- A
nee, nec dominantes in clero, ſed forma fa-
cti gregis, ita eſſe immemores, ut qui-
buſdam monaſteriis, parochialibuſque ec-
cleſiis, aut ſuæ conſanguinitatis perſo-
nas, aut ſui favoris participes, iniquum
ſæpe ſtatuant in prælatum; ita illis pro-
videntes commoda inhoneſta, ut eiſdem
deferantur, aut quæ proprio epiſcopo da-
re juſtus ordo popoſcerit, aut quæ rape-
re deputati exactoris violentia potuerit.
Proinde decenter omnibus placet, & in
præſenti tale reſcindere factum, & non
eſſe de cetero faciendum. Nam quiſquis B
pontificum deinceps, aut ſanguini pro-
pinquis, aut favore ſibi perſonis quibuſ-
cumque devinctis talia commodare lu-
cra tentaverit * auſu nefandæ præſum-
ptionis; & quod viſum fuerit devoce-
tur in irritum, & qui ordinarit * annuæ
excommunicationis ferat excidium.

IV.

Bene per Spiritum Dei poſſumus cum
ſancto apoſtolo dicere, non ignorare nos
aſtutias ſatanæ: quia impellimur zeli do-
mus Dei ardore cremari. Videmus enim
ad tanta fraudium ſtudia convaleſcentem C
excreviſſe perniciem, ut primæva pa-
trum conſtitutio a quibuſdam æſtimetur
illudi, & nova judicum putetur inten-
tio * falli. Nam inveniuntur nonnullæ
viduæ diverſis excuſationibus ſe adeo con-
tegentes, ut blandiantur ſibi, non ſe pa-
trum plena religionis alligatas inſtitutio-
ne teneri. Unde antiquis inconcuſſe per-
manentibus regulis hoc adjicitur novæ
oraculo ſanctionis, ut vidua, quæ ſan-
ctæ religionis obtinere propoſitum volue-
rit, ſacerdoti vel miniſtro, ad quem aut D
ipſa venerit, aut quem ad ſe venire con-
tigerit, ſcriptis profeſſionem ſuam faciat,
a ſe, aut ſigno aut ſubſcriptione * no-
tatam, continentem, ſe & religionis pro-
poſitum velle, & hoc perenniter invio-
late ſervare. Ac tunc accepta a ſacerdo-
te vel miniſtro apta religionis * uſui
veſte ſeu lectulo, quieſcens, ſive quo-
cumque loco conſiſtens incunctanter uta-
tur: nec diverſi coloris, aut diverſæ par-
tis eadem ſit notabilis veſtis, * niſi reli-
gioſa, & non ſuſpecta, quæ careat &
varietatibus colorum, & diverſitatibus * E
partium: adeo ut abſque ulla ſuſpicio-
ne tranſgreſſionis maneat uſui tantum
apta ſanctæ religionis, & * uſui ſexus
competens, ad teſtimonium probitatis.
Ut autem deinceps nihil devocetur in
dubium, pallio purpurei vel nigri colo-
ris caput contegat ab initio ſuſceptæ re-
ligionis: ut dum illic intulerit ſignum
probabilis ſanctitatis, ubi nullius falli
poterit viſio intuentis, * nuſquam atten-
tetur auſus deteſtandæ præſumptionis.

Dist. 1, c. Decet et omnibus placet.
* ad ſuum nefandæ præſumptionis excidium, & quod
* excommunicationi ſubjaceat. quæ vero ablata fortaſſe fuerint, ab eo qui retulit, reddantur in duplum.
2. Cor. 2.
De viduis ſupra diximus conc. Tolet. IV. cap. 55.
* velle ... V. ... dua, quæ ſanctæ religionis
* notam,
* hujus
* ſed
* ſpecierum,
* ſui ſexus
* nuſquam ... ausus ascendere

V.

* Omnes fœminæ, quæ jam in præte-
ritum religionis, veſte fuiſſe probantur
indutæ, * nihil ad excuſationem valeat
oppoſitionum quælibet objectio, quam-
vis diverſis aut callidis adumbrare ſe ve-
lint fallaciæ argumentis: ſed ad ſacratiſ-
ſimas ſanctiones diſciplina ſanctior teneat
eas religatas atque * ſubnexas. * Commo-
veantur ſane ſacerdotis auctoritate, ut
ſponte * ardeant, quæ ſi redire nolue-
rint, impulſu ſacerdotis ad religionis *
habitum reducantur, & in monaſteriis
B reductæ excommunicationis condignæ ſen-
tentia feriantur. Hic idem quoque ordo
in illarum condemnatione manebit, quæ
quamlibet a ſacerdote vel miniſtro ſan-
ctimoniæ veſtem non accepiſſent, ipſæ
tamen, aut indutæ ſunt, aut illo indui
habitu conſenſerunt, qui religionis eſſe
cultus ab intuentibus crederetur, ſicque
coram eccleſia, vel ſacerdote, aut etiam
competentibus teſtibus quandoque indu-
tæ * viſæ certis indiciis aut teſtimoniis
approbantur. Omnes hæ * tamen, ſeu
poſt tranſgreſſum reſumentes iteratam
C converſionem, ſicut præmiſſum eſt, &
pallio capita contegant, & conſcriptam
roboratamque profeſſionis faciat ſcriptu-
ram, per quam * alterius non ſinantur
relabi ad prævaricationis audaciam. Quæ
vero ex omnibus his fuerint repertæ ani-
mum aut veſtem in tranſgreſſionem de-
diſſe, & excommunicationis ſententiam
ferant, & rurſum mutato habitu in mo-
naſteriis, donec diem ultimum claudant,
ſub ærumnis arduæ pœnitentiæ maneant
religatæ.

VI.

D Cum hucuſque diſſolutæ operationis ef-
fectus interdum nutare fecit honeſtæ con-
ſtitutionis edictum, * dum * incondite re-
ſolvi putatur, quod * indiſſolubile ſanctio-
nis auctoritate tenetur. Ideo quidquid
obvium ex incerto * incurrit, evidenter
abjici debet, ut de cetero nihil ſuperſit
quod in dubium nutetur. Ideoque ſi in
qualibet minori ætate, vel religionis ton-
ſuram, vel religionem debitam veſtem,
in utroque ſexu filii aut unus aut am-
bo parentes dederint, * certe aut nolen-
E tibus vel neſcientibus ſe, ſuſceptam non
mox viſam in filiis abdicaverint, ſed vel
coram ſe, vel coram eccleſia, palamque
in conventu eoſdem filios talia habere
permiſerint ad ſæcularem reverti habi-
tum ipſis filiis quandoque penitus non
licebit: ſed convicti, quod tonſuram aut
religioſam veſtem aliquando habuerint,
mox ad religionis cultum habitumque re-
vocentur, & ſub * æterna diſtrictione
hujuſcemodi obſervantiæ inſervire cogan-
tur. Parentibus ſane filios ſuos religioni
con-

ANNO CHRISTI 616.
27. quæſt. 1. Omnes fœminæ, non ad verbum
* Omnibus fœminis, nihil excuſationis valeat in oppoſitionum
* ſubnixas,
* Commoneantur
* redeant
* cultum
* veſte. (Neutra vox apud Iſidorum. Mard.)
* tamen ſeu venientes ad primam religionem ſeu poſt tranſgreſſa reſumentes iterata converſione,
* alterius
Ivo p. 7. c. 27. Burch. L. 8. c. 1.
* proponimus
* ne reſolvi putetur,
* incognite
* indiſſolubili
* occurrit,
20. q. 2. Si in qualibet
* forte
* ſtrenua

ANNO CHRISTI 656.

contradere, non amplius quam uſque ad * decimum ætatis eorum annum licentia poterit eſſe. Poſtea vero, an cum voluntate parentum, an ſuæ devotionis ſit ſolitarium votum, erit filiis licitum religionis aſſumere cultum. Quiſquis autem vel abolitione tonſuræ, vel ſæcularis veſtis aſſumptione detectus fuerit attigiſſe tranſgreſſionem, & excommunicationis cenſuram accipiat, & religioni ſemper inhæreat.

* duodecimum al. quatuordecimum

VII.

Apud Iſidorum non extat hic canon Merdalinus

[f] Septimæ collationis objectu immane ſatis & infandum operationis ſtudium nunc ſanctum noſtrum adiit concilium; quod plerique ex ſacerdotibus & Levitis, qui pro ſacris miniſteriis, & pietatis ſtudio, gubernationiſque augmento ſanctæ eccleſiæ deputati ſunt officio, malunt imitari turbam malorum, potius quam ſanctorum patrum inſiſtere mandatis: ut ipſi etiam qui redimere debuerunt, venditiones facere intendant, quos Chriſti ſanguine præſciunt eſſe redemptos; ita dumtaxat, ut eorum dominio quo ſunt empti in ritu Judaiſmo convertantur oppreſſi: & fit execrabile commercium, ubi nitente Deo juſſum eſt ſanctum adeſſe conventum; quia [g] majorum canones vetuerunt, ut nullus Judæorum conjugia [h] vel ſervitia habere præſumat de Chriſtianorum cœtu, ſed ſacræ fidei ſibi cohærentia tam conjugia quam ſervitia, favente Deo, unice adhæreant; dicente propheta: *Qui habitare facit* [i] *unanimes in domo*. Nam vere nec advertunt primum quid dominus præceperit per Moyſem dicens: *Si quis furatus fuerit hominem, & vendiderit, convictus, quod morte moriatur*. Et iterum: *Si fratrem tuum Hebræum redemeris, ſerviet tibi ſeptem annis, & liberum abire permittes*. Quod ſine dubio ab eis præſcimus impleri. Quid enim deterius, quidve in præceps, dum ipſi, quos novimus Dei inſectatores, ita malunt ſibi conceſſa implere præcepta, ut nulla prorſus ratione maneant evitata, quanto magis nos, qui redemptos nos congaudemus pretio ſanguinis ſacri, convenit cuſtodire omnia præcepta? Quid igitur ſacerdos ille, vel Levita, ſive etiam omnis athleta Chriſti ſibi vendicare velit dum dominum & redemptorem noſtrum Jeſum Chriſtum non vult imitari; ſecundum quod ipſe vaticinantibus prophetis ait: *Vos ſacerdotes & Levitæ afferte arcam domini Dei Iſrael ad locum, qui paratus eſt: ſit timor domini vobiſcum, & cum diligentia cuncta facite. Levate ſacrificium, & venite in conſpectum ejus, & adorate dominum in decore ſancto*. Et alibi: *Perfectio tua, & doctrina tua viro ſancto tuo, domine, ut ponat thymiama in furore & holocauſta ſuper altare tuum*. Et illud: *Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem de ore ejus exquirunt: quia angelus domini exercituum eſt. Lex veritatis in ore ejus: & iniquitas non eſt inventa in labiis ejus. In pace dirigens ambulavit: & multos convertit ab iniquitate*. Nec non & David: *Sacerdotes tui, domine, induantur juſtitia, & ſancti tui lætentur. Viduam ejus benedicens benedicam, & pauperes eius ſaturabo panibus. Sacerdotes induam ſalutari, & ſancti ejus exultatione exultabunt*. Quod & ipſe dominus & ſalvator apoſtolis ſuis præcepit, dicens: *Euntes per univerſum mundum, prædicate evangelium regni: appropinquavit enim regnum cœlorum: dæmonia ejicite, claudos curate, leproſos mundate, mortuos ſuſcitate*. Et iterum: *Quis putas eſt fidelis ſervus, & prudens, quem conſtituet dominus ſuper familiam ſuam, ut det illis cibum in tempore* (opportuno.) *Beatus ille ſervus, quem cum venerit dominus eius, invenerit ſic facientem: Amen dico vobis, quoniam ſuper omnia bona ſua conſtituet eum*. Nam & Petro dixit: *Simon Petre, ſi diligis me, paſce oves meas*. Unde & apoſtoli in unum commorantes, poſſeſſiones proprias & ſubſtantias vendebant: & non quidem credentium animas evertebant, ſed magis unicuique, prout opus erat, fidelium dividebant. Quod & beatus admonet Petrus dicens: *Paſcite qui eſt in vobis gregem Dei, cuſtodientes, non coacte, ſed ſpontanee ſecundum Deum, neque turpis lucri gratia, ſed voluntarie: ut cum princeps paſtorum apparuerit, percipiatis immarceſcibilem gloriæ coronam*. Nam & Paulus ita ad Timotheum ait: *Exemplum eſto fidelium in verbo, in converſatione, in fide, in caritate, in caſtitate, ut profectus tuus manifeſtus ſit omnibus. Quia ſive Judæi, ſive Græci, ſive ſervi, ſive liberi, unum ſpiritum in Chriſto potati ſumus, & ſemetipſum pro nobis tradidit, factus pro nobis maledictus, ut in nobis benedictio Abrahæ fieret*. Jacobus igitur ita loquitur: *Religio munda, & immaculata apud dominum & Patrem hæc eſt, viſitare pupillos & viduas in tribulatione eorum: & immaculatum ſe cuſtodire ab hoc ſæculo*. Dicat nunc quiſquis ille eſt ſectator interminabilis vertigo teſtatione, quis ex apoſtolis ſanctis, vel ex omni turba credentium, quos advocavit dominus, quemquam vendidiſſet aliquatenus hominum; dum ipſe dominus in evangelio dicit: *Venit enim filius hominis quærere, & ſalvum facere quod perierat*. Audi namque Zacchæum domino dicentem: *Ecce dimidium bonorum meorum domine do pauperibus: & ſi quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum*. Quorum exempla apoſtoli & omnis toga ſanctorum martyrum & confeſſorum impleverunt, & nobis implenda

Margin: Pſal. 67. — Exod. 21. — Deut. 15. ſecundum Septuaginta. — 1 Paral. 15. — 1 Paral. 16. — Deut. 33. — Malac. 2. Ibidem. In vulgat. eſt: In pace & æquitate ambulavit mecum & multos, &c. Pſ. 131. — Matth. 10. — Matth. 24. — Joan. 21. — 1 Petr. 5. — 1 Tim. 4. — 1 Cor. 12. — Gal. 3. — Jac. 1. — Luc. 19. Ibidem.

[ANNO CHRISTI 656]

da inſinuaverunt, dicente apoſtolo Pau- A lo: *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego per omnia Chriſti.* [Philipp. 3.] Nam qua fronte, qua etiam conſcientia, quiſquis ille eſt prioris illius imitator proditoris, ut poſt hujus nefanda commiſſa domino Deo præſumat offerre libamina, aut perceptionis ſuſcipiat ſacra myſteria, quæ nobis eſt conceſſum in oblatione peccatorum noſtrorum, dum dicit: [Matth. 27.] *Non licet mittere eos in corbonam, quoniam pretium ſanguinis eſt.* Corbona enim noſtrorum eſt arcana * [fort. pectorum] peccatorum, in quo ſanctum ſuſcipimus corpus: & maxime nobis eſt cuſtodien- B dum de talibus commerciis, ne inquinemur mentibus noſtris, & proruamus cum Juda negotiatore, cordibus cæci: [Marc. 14.] ſecundum quod dominus dicit: *Væ homini illi, per quem filius hominis tradetur in manibus peccatorum: bonum erat illi ſi natus non fuiſſet homo ille.* Quod non tantum pro Juda, ſed pro omnibus ſcilicet, cujus mercimoniis deſerviunt, & ipſi illi in diem judicii erunt condemnati, * [fort. quicumque modi] per quem venundati in hæreſem ceciderunt Judaice, aut etiam præſenti ſæculo mala ſuſcipient, C ſecundum propheticum ſermonem: [Jer. 30. quamquam paulo aliter] *Ecce furor domini egrediens, procella ruens in capite impiorum conquieſcet.* Et iterum: [Jer. 23.] *Propheta namque & ſacerdos polluti ſunt, & in domo mea inveni malum eorum, ait dominus. Idcirco via eorum erit quaſi lubricum in tenebris. Impellentur enim, & corruent in ea, auferam enim ſuper eos mala, annum viſitationis eorum, ait dominus.* Et per Iſaiam: [Iſa. 47.] *Dedi populum meum in manu tua, non poſuiſti eis miſericordiam, * [ſuper ſenem aggravaſti jugum] aggravaſti jugum tuum valde, deſcende * [ſede in pulvere] in pulvere, ſed tacens, & intra in tenebras, veniet ſuper te D malum, & neſcies, & irruet repente calamitas, quam non poteris expiare.* Et iterum in evangelio dicit dominus: [Matth. 7.] *Attendite a falſis prophetis, qui veniunt ad vos in veſtimentis ovium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.* Et illud: [Marc. 12.] *Cavete ab his qui devorant domos viduarum ſimulantes longam orationem: hi accipient * [prolixius judicium] damnationem majorem.* Et iterum: [Luc. 3.] *Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis, & contenti eſtote ſtipendiis veſtris. Quia ſi quis ſcandalizaverit unum de puſillis iſtis, qui in me credunt, expedit ei ut ligetur collo ejus mola aſinaria, & projiciatur in mare.* [Marc. 9.] Unde & in actibus apoſtolorum ita dominum legimus dixiſſe: [Act. 9.] *Saule, Saule, quid me perſequeris?* numquid in cœlum aſcenderat Saulus, ut ibidem perſecutionem ejus ſuſtineret dominus? ſed in ſervis ſuis habitans hanc * [f. prolocutus] prolatus eſt ſententiam, ſicut ipſe dicit: [Luc. 10.] *Qui vos ſpernit, me ſpernit, & qui me ſpernit, eum ſpernit qui miſit me.* Et illud: [Matth. 12.] *Qui non eſt mecum, contra me eſt, & qui non congregat mecum, ſpargit.*

A Quod etiam dudum per prophetam dixit; [Iſa. 29.] *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe eſt a me: ſine cauſa autem colunt me docentes doctrinas, & mandata hominum.* [Matth. 15. Marc. 7.] Et in evangelio: [Matth. 16.] *Quid enim prodeſt homini, ſi mundum univerſum lucretur, anima vero ſuæ detrimentum patiatur. Ecce paterfamilias plantavit vineam,* [Matth. 21.] id eſt, eccleſiam, *& locavit eam agricolis,* id eſt, ſacerdotibus. *Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis? Malos male perdet, & vineam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructus temporibus ſuis.* Nam di- [Matth. 14. & 24.] B cit ipſe: *Vigilate & orate, ne intretis in tentationem. quia neſcitis qua hora dominus veſter venturus ſit. Si autem dixerit malus ſervus ille in corde ſuo: Moram facit dominus meus venire: & cœperit concutere conſervos ſuos, & ancillas; manducet autem & bibat cum ebriis: veniet dominus ſervi illius in die qua non ſperat, & hora qua ignorat,* & inutilem ſervum [Matth. 25.] *mittet in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & ſtridor dentium.* Si quis enim poſt hanc definitionem talia agere tentaverit, noverit ſe extra eccleſiam fieri, & præſenti futuro judicio cum Ju- C da ſimili pœna percelli, dum modo dominum denuo proditionis pretio malunt ad iracundiam provocare.

Opitulante miſeratione divina, & glorioſiſſimi Reccesvinthi principis inhærente voluntate religioſa, his geſtis decentiſſime alligatis, & in pace connexis, ex totis præcordiorum * [viſceribus.] abditis damus gloriam & honorem ſoli æterno & immortali Deo Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, cujus donum collatum nobis agnoſcimus, pro ejus eccleſiæ ſtatu, & prompte gerere curam & * [poſſeſſa.] poſſe ſacri regiminis competentia diſponere jura: a quo petimus & optamus, ut porrecta in longitudine felicium dierum ſacra- D tiſſimi principis vita, * [eam] & omni gloriarum decore perpetim * [pollere.] pollente ſalute nobis quoque tribuat ſuſceptum eccleſiæ ſuæ regimen in æquitate diſponere, in ſolicitudine gubernare, & in pace tenere: ut poſt mundi hujus * [ſuſpecta] ſuſcepta pericula pervenire poſſimus ad cæleſtia regna. Amen.

DECRETUM PRO POTAMIO episcopo.

ASſumere poteramus canoram in tantum fraternæ lætitiæ tibiam, quia divina pietas conventum noſtrum ad concordiæ convo- E caverat ſtudia, & convenerat * [abnuere meſtitiam vitæ,] mœſtitiam vitare, quoniam viſitatione diſciplinæ videbamur paternas regulas innovaſſe. * [Sed gravius colliſi threnum.] Sed gravius ſiſtrum pro cymbalo ſumimus, & funus pro carmine decantamus, gementeſque cum Jeremiæ queſtibus dicimus: *Diſſolutum eſt gaudium cordis noſtri; verſus eſt in luctum chorus noſter.* Unde & væ coram nobis conſpicimus, quoniam cecidiſſe coronam capitis noſtri videmus, dum tam nobile in infimum corruit, quod in tam ſublime ſanctitatis optimum ſtetit. Ecce etenim tractantibus nobis in pace Dei de eccleſiaſticis regulis, delatum eſt conventui noſtro epiſtolium con-

fuſæ

[ANNO CHRISTI 656.]

[Potamius Bracarenſis epiſcopus ſucceſſit Juliano; ſubſcribit in VIII. Tole.]

fuſæ confeſſionis, & abolendæ ſubſcriptionis, A quod Potamius Bracarenſis eccleſiæ epiſcopus de factis propriis, ſuiſque verbis annotarat & articulis: quo reſerato, quid obliteranda pagina, & abolenda literarum panderent elementa, fletibus potius quam ſermonibus lacrymoſa * concio recenſuit. Tunc ſolitarie tantum ſecretimque adunatis pontificibus Dei, prædictum epiſcopum adeſſe coram nobis fecimus. Quem ſingultibus aggredientes amplius quam loquelis, reſeratam illi ſuæ deformitatis & noſtræ confuſionis ſcripturam protulimus: quam accipiens, ac recurrens, ſciſcitantibus nobis utrum ſui operis, & ſuæ annotationis intimatio eſſet; * ille ſuum actum, ſuique oris eloquium, ſuorum quoque digitorum eſſe robur aſſeruit, quod B illic relegendo * pervidit. Rurſum divini nominis conteſtatione hunc adjurantes, obteſtati ſumus * ut, an de ſe ſponte mendacium diceret, aut alicujus * violentia premeretur, & perterritus talia enarraret, veraciter indicaret. Qui mox flebili voce, luminibuſque ploratu madentibus & fragore ſingultum, cum unius Dei nominis juramento clamavit, ſe & vere eadem mala de ſe confiteri, & ad hæc confitenda nulla ſe violentia prægravari. Unde etiam ferme, per novem menſes ſponte deſeruiſſe regimen eccleſiæ ſuæ, & ergaſtulo quodam, pro admiſſo flagitio acturus pœnitentiam, ſe concluſiſſe edixit. Tunc per fidelem confeſſionem ejus, agnito * quod tractu fœmineo ſorduiſſet, & C declarato, licet hunc paterna antiquitas ſacris regulis dejicere ab honore decernat, nos tamen miſerationis jura ſervantes, non abſtulimus nomen honoris; quod ipſe ſibi ſui criminis confeſſione jam tulerat; ſed valida auctoritate decrevimus, perpetuæ pœnitentiæ hunc inſervire officiis, & ærumnis: providentes melius illum per aſperam & * dumoſam ire pœnitentiæ ſolicitudinem, ut quandoque perveniret ad refrigerii manſionem, quam relictum in voluntatis ſuæ latitudine ad præcipitium dejici æterna damnatione. Tunc venerabilem Fructuoſum eccleſiæ Dumienſis epiſcopum communi omnium noſtrum electione conſtituimus eccleſiæ Bracarenſis gubernacula continere: ita ut omnem me- D tropolim provinciæ Gallæciæ, cunctoſque epiſcopos populoſque conventus ipſius, omniumque curam animarum Bracarenſis eccleſiæ gubernandam ſuſcipiens, ita componat atque conſervet, ut & dominum noſtrum de rectitudine operis ſui glorificet, & nobis de incolumitate eccleſiæ ejus gaudium præſtet. Quia vero ad futura proſpicere convenit, ne exoriri poſſit in ſtatu pacis quædam commotio litis, patrum ſententiam, quæ jam dictum Potamium epiſcopum rectitudine damnat, huic decreto connectere noſtra vigilantia procurat.

[* cognitio recenſuit.]
[* illico.]
[* providit.]
[* ut ſi non aut de ſe]
[* violentiæ proventu.]
[* quod tanto fœmineo ſorduiſſet ſtupro, & licet]
[dumoſam pœnitentiæ ſolitudinem quandoque pervenire]

EX CONCILIO VALENTINO GALLIÆ.

TITULO QUARTO.

NEc illud, fratres, ſcribere alienum ab eccleſiæ utilitate cenſuimus, ut ſciretis, quicumque ſub ordinatione, vel diaconatus, vel presbyterii, vel epiſcopatus mortali crimine dixerint ſe eſſe pollutos, a ſupradictis ordinationibus ſubmovendos; reos ſcilicet, vel veri confeſſione, vel mendacio falſitatis. Neque enim abſolvi poteſt * is qui in ſemetipſum dixerit, quod dictum in alios puniretur quoniam omnis qui ſibi fuerit mortis cauſa, major homicida fit.

[* in his, ſi in ſeipſos edixerint]

Multæ quidem & aliæ ſententiæ huic poterant innecti decreto, quæ prædictum Potamium epiſcopum * ſeveriſſima auctoritate abjicere jubent. Sed ex omnibus hanc conſcriptam ponere ſententiam maluimus, ne ſi totius damnationis edicta replicaſſemus, graviſſimæ ultionis auctores exiſtere videremur. Factum eſt decretum ſub die Kalendarum Decembris, anno feliciter octavo regni glorioſiſſimi domini noſtri Reccesvinthi regis.

[ANNO CHRISTI 656.]
[* ſuaviſſima]

* Eugenius indignus Toletanæ ſedis metropolitanus epiſcopus hoc judicii noſtri decretum ſubſcripſi.

Similiter & alii epiſcopi ſubſcripſerunt, numero * viginti.

[* Omnes ſacerdotes prædicti concilii hoc ſtabiliter ſancivimus.]
[* Iſidor ſexdecim Hard.]

ALIUD DECRETUM.

* DIutinis tractationibus inveniri quod juſtum eſt, * ut experientia eſt judicantium comprobatum, ita & juxta ſummi judicii ſtatuta plenior invenitur auctoritas. Ideo mentis intentione, oriſque ſimul, ſtudia deducentes in cognitionem audiendi negotii delatum eſt nos in conventu ſancti concilii, ex directo glorioſi domini noſtri Reccesvinthi regis, per illuſtrem Vvambanem, teſtamentum glorioſæ memoriæ ſancti Martini eccleſiæ Bracarenſis epiſcopi, qui & Dumienſe monaſterium viſus eſt conſtruxiſſe; ut reſerato eo quod hic memoratus beatiſſimus vir decreviſſet noſtræ cognitioni pateſceret. Quo teſtamento in omnium conventu relecto, comperimus ex ordine a memorato principe ad nos eſſe directum: quoniam idem glorioſæ memoriæ ſanctiſſimus vir decreverat, ut ſuccedentibus per ordinem regibus, ad complementum ejus ipſius teſtamenti conſtitutio commendata maneret. Tunc deinde illatum eſt nobis teſtamentum Recimiri memoratæ eccleſiæ Dumienſis epiſcopi, quod de rebus ſuis in eadem eccleſia decreverat examinatione veridica dirimendum. Quo * relecto cognovimus eumdem auctorem ſuum illic diverſæ conſtitutionis edidiſſe conditiones: inter quas unam validam conatus eſt religatione conſtringere, deputans D & illationes tributorum, & pretia frugum abſque aliqua diminutione annua vice pauperibus erogari, nihilque eſſe abſque deliberatione relictum, * quo uſibus eccleſiæ poſſit quadam liberalitate ſervire. Tunc ex voce partis Dumienſis eccleſiæ * aſtrictum eſt, quod * univerſas ſpecies generis & corporis rerum, quæ in ejuſdem eccleſiæ * domo intrinſecus ad uſus domeſticos * ex tempore ſuæ ordinationis idem epiſcopus Recimirus invenit, & quæ ipſe aut de opere utriuſque ſexus artificum familiarum eccleſiæ potuit habere confecta, atque illata, aut quæ ſua * profeſſione habuiſſe viſus eſt conquiſita, omnia moriens juſſiſſet pauperibus erogari. Quædam vero ita vili pretio vendi ordi- E naſſe, ut negotiatio earum rerum perditio potius quam mercatio cenſeretur. * Addidiſſe quoque quoſdam liberos ex ejuſdem eccleſiæ familiis, quibus etiam cum aliis ad ſe pertinentibus omnibus amplius quam quinquaginta reperitur utriuſque ſexus dediſſe mancipia. Quibus damnis ita cognitis, quia & cuncta remedia intrinſecus domus tam indiſcrete largita fuerant, ne quid ad * integritatem eccleſiæ reliquum ſuperesſet, cum nulla imminens cauſa pauperum neceſſitatis exiſteret, * quæ hoc tam integre & perfecte examuſſim erogari depoſceret, atque pro libertis illis nihil ſecundum canonicam

ſen

[* Vividis]
[* & experientia eſſe judicantium comprobatur. & juſti ſumma judicii plenior invenitur]
[Ideo mentis intentionem oriſque ſimul ſtudia deducentes, agnitione audiendi negotii,]
[Subſcribit in VII. Tolet numero ſe primus]
[* relato]
[* quod]
[* adſtructum]
[* univerſæ ſpeciei, generis, & corporis rerum, quæ]
[* dono]
[* & ex]
[* proviſione]
[* Edidiſſe]
[* dignitatem]
[* quæ in hoc ſancta lex examuſſim erogare deprehenſa eſt.]

ANNO CHRISTI 656

ſanctionem datum in commutationem pateſce- A ret; ſed nec pro mancipiis, & reliquis rebus eiſdem libertis collatis, aliquid in repræſentationem eccleſiæ relictum noteſceret: verum & ſuam rem ita in nomine pauperum relegaſſet, ne aliquid remedii ex hoc eccleſiaſticus uſus attingeret, ducti ſumus, tam rationis intuitu, quam paternarum ſanctionum edicto, ipſius teſtamenti ſeriem, etſi non uſquequaque * in irritum devocare, in quoddam tamen; rationabili auctoritate, temperamentum deducere: ſcilicet, quia tantorum diſpendiorum damnis, a memorato Recimiro epiſcopo factis, res eccleſiaſtica dignoſcitur ſubjacere, omnis res ejus, quam inde * legatam reliquit pauperum nomini, tamdiu Dumienſi eccleſiæ plena deſerviat B facultate, donec omne hoc damnum, quod in utenſilibus domus ſuſtinuit, valeat evidentius reparari, ac tunc, completa reſtitutione damni, obſervetur, ſicut decreta eſt, ſeries teſtamenti. Liberti vero, qui ex familiis eccleſiæ facti ſunt, & ſeu res univerſa, quæ in mancipiis, aliiſque corporibus, * vel illis ſuis hominibus collata eſſe dignoſcitur, cuncta in diſcretione venerabilis fratris noſtri Fructuoſi epiſcopi diſponenda relinquimus: ut quia hæc evidens ordo patrum in irritum devocat, illius temperamentum hæc ad miſerationem adducat, qualiter nec regulam paternam modus excedat, & miſerationem ſeveritas non extinguat: ut ſecundum merita ſervientium, & libertatis præmia, & rerum donaria, C vel ſubtrahat, vel concedat. Editum ſub die Kalendarum Decembris, anno feliciter octavo regni glorioſiſſimi domini noſtri Recceſvinthi regis.

* in irritum rationabili temperamento deducere

* alligatam

* vel illis vel ſuis

Eugenius indignus metropolitanus Toletanæ ſedis epiſcopus hoc judicii noſtri decretum ſubſcripſi.

Similiter & alii epiſcopi ſubſcripſerunt numero * viginti.

* al. duodecim Hard.

i SUBSCRIPTIONES.

Interfuerunt huic ſancto concilio pontifices numero viginti.

a Eugenius regiæ urbis metropolitanus epiſc.
Fugitivus Spalenſis metropolitanus epiſc.
b Fructuoſus Bracarenſis metropolitanus epiſc.
Marcus Caſtellonenſis epiſc.
Vvidericus Segontienſis epiſc.
Mauricius Oretanus epiſc.
* Ibitaricus Elnenſis epiſ.
Davila Complutenſis epiſc.
Egeredus Salmanticenſis epiſc.
Quiricius Barcinonenſis epiſc.
Cæſarius Olyſipponenſis epiſc.
Athanaſius Setabitanus epiſc.
Balduigius * Arcavicenſis epiſc.
Euſicius Segobrienſis epiſc.
Hermenfredus Lucenſis epiſc.
Magnarius Accitanus epiſc.
Ilpidius Aſturicenſis epiſc.
* Sozimus Elborenſis epiſc.
Stephanus Valerienſis epiſc.
Flavius Portucalenſis epiſcopus.

* Ubiericus Elnenſis

* al. Ercavicenſis Hard.

* Zoſimus

Vicarii epiſcoporum.

Argefredus * abbas Eligani epiſcopi eccleſiæ Oxomenſis.
Martinus abbas Valdefredi epiſcopi eccleſiæ Menteſanæ.

* abbas agens vice in ...

Eliga presbyter * Giberii epiſcopi eccleſiæ Bigaſtrenſis.
Agricius diaconus Ubinibalis epiſcopi eccleſiæ Illicitanæ.
Daniel diaconus Marcelli epiſcopi eccleſiæ Uritanæ.

ANNO CHRISTI 656.

* Giberici

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

a *Æra* 694.) Ambroſius Morales congregatum ait anno domini 658. Vaſæus anno domini 655. Verum conſtat aperte congregatum fuiſſe æra 694. Nam undecimum Toletanum, ut dicitur can. 1. ejuſdem, congregatum fuit poſt decem & octo labentium annorum excurſum a decimo, quod eſt æra 713. & bene; nam is eſt annus quintus Vvambæ regis.

Tempus concilii.

b *Paſchale feſtum.*) Quo die paſcha foret celebran- B dum olim dubitabatur, & eccleſiis minoribus major eccleſia diem præſcribebat, ut ſtatutum invenio concil. Carthag. III. cap. 1. ubi præcipitur, ut omnes Africanæ provinciæ epiſcopi obſervationem paſchalem ab eccleſia Carthaginenſi curent accipere. Metropolitanus vero ſive primas ad omnes epiſcopos literas dirigebat de die quo feſtum hoc celebrandum eſſet. Idque cavetur eodem concilio cap. 41. I. Arelat. can. 1. Bracarenſi II. cap. 9. & Carth. V. cap. 7. ubi clarius dicitur: *Placuit ut dies venerabilis paſchæ formatarum ſubſcriptione omnibus intimetur.* Toletano autem concilio IV. ſtatuitur, ut metropolitani ſacerdotes, ante tres menſes Epiphaniarum, literis ſe invicem inquirant; ut communi ſcientia edocti, diem reſurrectionis Chriſti comprovincialibus ſuis inſinuent. Die vero dominica feſtum hoc celebrandum decernit Pius papa I. epiſt. prima ad univerſos: & Victor papa I. epiſt. 1. non autem cum Judæis, qui luna decimaquarta illud celebrant: unde illud eccleſiaſtici 43. *A luna ſignum diei feſti, luminare quod minuitur in conſummatione*, ut conſtituitur concil. Antioch. can. 1. in C quo etiam citatur Nicænum primum. Unde hic dicitur: Ne in Judaicum incidamus errorem. Undecimo Kalendarum Aprilium mandat illud celebrari Innocentius I. epiſt. 11. & Vigilius papa epiſt. 1. cap. 5. Hujus celebritatem ſex diebus terminari ſancit concil. Matiſcon. II. can. 2. De hac re etiam vide Iſidorum lib. 1. de officiis eccleſiaſt. Hoc anno 1582. reformatus eſt error anni, & paſchatis dies certus ſtatutus eſt, ſecundum canones concilii Nicæni, per Kalendarium Gregorianum, conſumptis decem diebus a quinto uſque ad decimumquintum menſis Octobris, aliiſque adhibitis regulis & canonibus ad certam ſemper paſchatis rationem habendam.

Cap. 1. Quo tempore paſcha celebrandum.

c *Adventum ſancti Spiritus.*) Pentecoſtes feſtum olim non in tota Hiſpania ſolitum fuiſſe celebrari, conſtat ex concilio Eliberitano; ubi, ut hujuſmodi error corrigatur, ita cavetur cap. 43. *Pravam inſtitutionem emendari placuit, juxta auctoritatem ſcripturarum, ut cuncti diem pentecoſtes celebremus. Quod qui non fecerit, quaſi novam hæreſim induxiſſe notetur.* Præcipua vero anni feſta D concil. Agathenſe can. 21. ponit paſcha, natalem domini, epiphaniam domini, aſcenſionem domini, pentecoſtem, & natalem S. Joannis Baptiſtæ. Quibus diebus illis qui in agro oratorium habebant, non licebat in eo, ſed in civitate, ſacro Miſſarum intereſſe, ut patet ex eodem loco, & divo Iſidoro lib. de officiis eccleſiaſticis.

Feſtum Pentecoſtes celebre in Hiſpania

d *Nativitatis dominicæ ſacrum.*) De feſto nativitatis eſt apud Teleſphorum, qui fuit ſeptimus a Petro pontifex, in epiſtola ad univerſos, quo pacto celebrandum, & in nocte illa miſſa eſt ſolenniter decantanda, cum angelorum hymno: aliaque quæ ibi de natali etiam domini, & ab Iſidoro lib. de officiis eccleſiaſticis annotantur.

Solennitas natalis dominique.

e (*Sicut ex antiquitate regulari.*) Concilium Laodicenum: *In quadrageſima non celebrentur martyrum natalitia.* Can. 53. & habetur 33. quæſt. 4. Non oportet. Hæc ſolennitas annunciationis eſt hodie celebris decimoquinto die Kalendarum januariarum in ſancta eccleſia Toletana, omnique cultu & ſplendore veneratur, voca- E turque expectatio partus, & feſtum dominæ noſtræ *de la O.* & in tota Hiſpania colitur ut feſtivus dies, præcipue tamen in Toletana baſilica; eo quod eo ipſo die ſanctiſſima Virgo Ildefonſo archiepiſcopo oranti ad nocturnas preces, veſtem, qua in ſacris ſolennioribus uteretur, aſtante ſanctarum virginum choro, tradidit. Extat nunc lapis veneratione & pietate celeberrimus, in eodem auguſto templo, ut memoria majorum acceptum traditumque eſt, quo ſtetit Virgo ſanctiſſima, pedeſque fixit. Hæc fuſius traduntur in officiis eccleſiaſticis eccleſiæ Toletanæ a S. D. N. Gregorio XIII. approbatis.

Solennitas annunciationis quando in Hiſpania celebretur.

f *Septimæ collationis objectu.*) Totum hoc caput in excuſis deſideratur.

Cap. 6.

g *Majorum canones*) Concil. III. Aurel. can. 3. Eliberit. cap. 19. III. Tolet. cap. 14. Aut ſi juncti ſeparentur II. Aurel. can. 18. & III. Aurel. can. 13.

h *Vel-*

ANNO CHRISTI 656.

h *Vel ſervitia.*) Sic multis conciliis cautum, ut mancipia non habeant Chriſtiana, III. Tolet. cap. 14. & IV. Tolet. cap. 65. & legibus Vviſigothorum lib. 12. titul. 3. leg. 12. quæ eſt Ervigii: Ne Judæis mancipia ſerviant, vel adhæreant Chriſtiana, & leg. 16. ibidem.

Explicatur.

i *Unanimes in domo.*) Pſal. 67. ubi vulgata editio habet: *Deus qui habitare facit unius moris in domo.* Septuaginta unius moris [illegible] transferunt. Hieronymus ita: Deus inhabitare facit ſolitarios, quod [illegible] vox etiam ſignificat. Sic Baſilius, & alii [illegible] ſolitariam vitam appellant. Addit Hieronymus ſuper hunc pſalmum. In Hebræo habetur. *Dominus inhabitare facit monachos in domo.* Auguſtinus ibidem legit: Qui habitare facit uniuſmodi; explicatque unanimes, unum ſentientes, & unius moris.

Potamius quis.

k *Potamius epiſcopus.*) Potamius Bracarenſis epiſcopus, eo quod tactu fœmineo ſorduiſſet, deponitur a ſede. Sic enim cautum erat canone apoſtolorum 25. *Epiſcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui in fornicatione, aut perjurio, aut furto captus eſt, deponatur: non tamen communione privetur; dicit enim ſcriptura; Non vindicabit dominus bis in idipſum.* Habetur diſt. 81. cap. presbyter.

Qui quotve epiſcopi ſubſcripſerunt.

l *Subſcriptiones*) Subſcribunt in decimo concilio Toletano fere iidem epiſcopi qui in nono hoc ordine: Athanaſius Setabitanus, qui in VIII. & IX. Balduigius Arcavicenſis, in VIII. & IX. Davila Complutenſis in VIII. & IX. Eugenius regiæ urbis in VII. & VIII. Unde deducitur duodecim annos tenuiſſe Toletanam ſedem, ut teſtatur Ildefonſus de viris illuſtribus: nam in V. & VI. alter Eugenius ſubſcribit, cui hic ſucceſſit. Egeredus Salmanticenſis, qui in VII. & VIII. Euſicius Segobrienſis, qui in IX. Egilanus Oxomenſis, qui & Egila, in IV. & V. Gilbericus Rigaſtrenſis per procuratorem, qui in VII. & IX. Hermenfredus Lucenſis, qui in VIII. Marcus Caſtellonenſis qui in VII. VIII. & IX. Mauricius Oretanus, qui in VIII. & IX. Magnarius Accitanus, qui in IX. Marcellus Urcitanus per procuratorem, qui in VIII. & IX. Stephanus Valerienſis, qui in IX. Vvidericus Segontienſis, qui in VIII. & IX. Ubinibal Illicitanus per procuratorem, qui in VII. VIII. & IX. Valdrefredus Menteſanus per procuratorem, qui in IX. Præterea ſubſcribunt Cæſarius Olyſipponenſis, qui ſucceſſit Neuſrido, in VII. Fugitivus Hiſpalenſis, qui ſucceſſit Antonio, in VIII. Fructuoſus Bracarenſis, qui ſucceſſit Potamio depoſito, in VIII. Flavius Portucalenſis, qui ſucceſſit Uſibeſo, in VI. Illitaricus Elnenſis, qui ſucceſſit Acutulo, in VI. Hpidius Aſturicenſis, qui ſucceſſit Candidato, in octavo. Quiricus Barcinonenſis, qui ſucceſſit Olæ, in Octavo. Soſimus Elborenſis, qui ſucceſſit Abientio, in octavo.

ANNO CHRISTI 656

In hoc concilio, quamvis eſt nationale, non ſubſcribunt abbates, neque viri illuſtres officii palatini: forte eæ ſubſcriptiones deſunt in manuſcriptis codicibus.

m *Eugenius.*) Interfuit VIII. & IX. conciliis Toletanis, vir ſanctus. Sunt qui affirmant inter divos relatum fuiſſe.

Fructuoſus quis.

n *Fructuoſus.*) Fructuoſus ex regio Gothorum ſanguine ortus, ducis filius, epiſcopi Palentini Tonantii diſcipulus, multorum monaſteriorum conditor, & pater, ex Complutenſi abbate, cum monaſterium exædificaverat, ad Virgidienſem tractum Juſti & Paſtoris martyrum nomine Dumienſis epiſcopus creatus, in Potamii dejecti locum ſubrogatus, Bracarenſis eccleſiæ curam ſuſcepit. Actis hujus concilii poſt Eugenium Toletanum, & Fugitivum Hiſpalenſem ſubſcribit. Ejus memoria cum ſanctitatis opinione a populis Bracarenſibus & Compoſtellanis colitur, feſto die dicato ad ſextum decimum Kalendas Maii. Corpus ejus in monaſterio ab ipſo exædificato inter Dumium & Bracaram ſepulturæ mandatum, poſtea Jacobo Gelmiride primo Compoſtellæ archiepiſcopo Compoſtellam translatum, ubi magna populi veneratione colitur.

TOMUS CONTINENS RELATIONEM

De dogmatibus quæ mota ſunt inter ſanctum Maximum & Theodoſium epiſcopum Cæſareæ Bithyniæ, ſeu conſules qui cum eo erant.

JACOBI SIRMONDI ADMONITIO

ad lectorem de ſequenti collatione.

Diſputatio Maximi cum Theodoſio Cæſareæ in Bithynia epiſcopo, & proceribus qui cum illo venerant, Bizyæ in exilio ipſo peracta eſt, anno, ut menſis Auguſtus & 14. indictionis nota docet, 656. Quare in annalibus eccleſiaſticis recte huic anno adſcribitur. Male autem judicum quæſtio, quæ Maximi exilium, ut dictum eſt, anteceſſit, in ſequentem annum ibidem conjecta eſt cum ad præcedentem referri deberet.

Ex collectaneis Anaſtaſii bibliothecarii a R. Patre Jacobo Sirmondo ſocietatis Jeſu edita.

QUÆ mota ſunt de immaculata noſtra chriſtianorum fide, atque ſubintroducta contrariorum novitate, inter abbatem Maximum & Theodoſium epiſcopum Cæſareæ Bithyniæ, neceſſarium duxi manifeſta facere omnibus vobis, qui in orthodoxia conſiſtitis: ut cum certius de his ſcire viſi fueritis, glorificetis magis ac magis amatorem hominum Deum, qui dat verbum in apertione oris timentium ſe: ne forte more ſolito veritatis inimici huic contraria diffamantes, corda veſtra conturbent. Igitur nono Kalendas Septembris, quæ nunc tranſacta eſt quartædecimæ indictionis, exivit ad eum in exilium, in quo poſitus ſervabatur, id eſt ad caſtrum Bizyæ, prædictus epiſcopus Theodoſius, ex perſona, ut dixit, Petri Conſtantinopolitani præſulis miſſus, nec non & Paulus ac Theodoſius conſules, ut faſſi ſunt, & ipſi ex perſona imperatoris directi. Et cum aſcendiſſent ad prædictum monachum Maximum in locum in quo retruſus habebatur, ſederunt, & præceperunt etiam & ipſum ſedere. Aderat autem cum illis etiam epiſcopus Bizyæ. Et dicit ad eum Theodoſius epiſcopus: Quomodo habes abba? Et Maximus ad eum: Sicut prædeſtinavit Deus ante omnia ſæcula proviſoriam fore circa me diſpenſationem, ſic habeo. THEODOSIUS. Ergone prædeſtinavit Deus ante omne ſæculum quæ circa ſingulos ſunt? MAXIMUS. Si præſcivit, utique & prædeſtinavit. THEODOSIUS. Quid eſt hoc ipſum quod aſſeris, præſcivit & prædeſtinavit? MAXIMUS. Præſcientia eſt cogitationum & ſermonum & operum quæ ex nobis ſunt; prædeſtinatio vero eorum eſt quæ ex nobis non accidunt. THEODOSIUS. Quæ ſunt illa quæ ex nobis ſunt, & quæ ex nobis non ſunt? MAXIMUS. Ut liquido patet, omnia ſciens dominus meus probando interrogat ſervum ſuum. THEODOSIUS. Per veritatem Dei ignorans & diſcere volens percontatus ſum differentiam eorum quæ ſunt ex nobis, & quæ non ſunt ex nobis, & qualiter quædam ſub præſcientia Dei, quædam vero ſub prædeſtinatione conſiſtant. MAXIMUS. Ex nobis ſunt voluntaria omnia, id eſt virtutes & vitia. Non ex nobis autem ſunt illationes accidentium nobis pœnalium modorum, vel his contrariorum. Neque enim ex nobis eſt vel nocens languor, vel lætificans ſanitas, licet operatrices horum cauſæ ex nobis exiſtant: ut puta intemperantia cauſa eſt languoris, quemadmodum temperantia cauſa eſt ſanitatis. Et regni cœleſtis cauſa mandatorum cuſtodia, quemadmodum & ignis æterni horum tranſgreſſio. THEODOSIUS. Ergone propter hoc tribularis in exilio iſto, quoniam digna quædam hac tribulatione geſſiſti? MAXIMUS. Rogo

A ut Deus hac tribulatione remetiatur exceſſus meos quibus ei peccavi in prævaricatione juſtificationum mandatorum ſuorum. Theodosius. Non eſt etiam probationis cauſa tribulatio multis illata? Maximus. Probatio ſanctorum eſt, ut ſcilicet per tribulationes vitæ hominum maniſeſtentur affectus eorum qui ſunt circa id quod eſt naturaliter bonum, ſibimet inſinuantes ignotas omnibus virtutes ſuas, ut in Job & Joſeph. Siquidem alter ad maniſeſtationem abſconſæ fortitudinis tentabatur, alter vero ad declarationem ſanctificatoriæ pudicitiæ probabatur. Et omnis ſanctus non ſponte tribulatus ad quaſdam hujuſcemodi diſpenſationes tribulatur, ut per infirmitatem qua permittitur moleſtiam pati, ſuperbum & apoſtatam draconem conculcet, id B eſt diabolum. Patientia enim probationis opus eſt in unoquoque ſanctorum. Theodosius. Per veritatem Dei bene dixiſti, & confiteor utilitatem, & quærebam in talibus ſemper diſputare vobiſcum. Sed quia pro alio capitulo ego & domini mei futuri patricii profecti ſumus, & per tot intervalla locorum advenimus, rogamus te quæ a nobis proferuntur ſuſcipere, & totum orbem lætificare. Maximus. Quæ ſunt hæc, domine? vel quis ego, & unde ſum, ut in his quæ protenduntur mihi, conſenſus meus totum lætificet orbem? Theodosius. Per veritatem domini noſtri Jeſu Chriſti, quod dico tibi ego & domini mei futuri patricii, ex ore domini noſtri patriarchæ ac pii domini orbis audivimus. C Maximus. Jubete, domini mei, dicere quæ vultis & quæ audiſtis. Theodosius. Rogat imperator & patriarcha per nos, cognoſcere a te, qua pro cauſa non communices throno Conſtantinopolitano. Maximus. Habetis ſuper hoc præceptionem in ſcriptis a piiſſimo imperatore, vel patriarcha? Theodosius. Non debueras, domine, nobis incredulus eſſe. Licet enim exiguus ſim, ſed epiſcopus audior, & iſti domini mei patres ſenatus exiſtunt. Nec venimus ad tentandum te, abſit. Maximus. Quoquomodo veniſtetis ad ſervum veſtrum, ego abſque omni reverentia dico cauſam ob quam non communico throno Conſtantinopolitano. Verumtamen etſi aliorum eſſet fas percontandi qua pro cauſa, D veſtrum non eſſet, qui me cauſam certius noſtis. Scitis novitates quæ factæ ſunt a ſexta indictione tranſacti circuli, incœptas ab Alexandria per novem capitula a Cyro, qui neſcio quo pacto illic factus eſt præſul: quæ videlicet firmata ſunt a throno Conſtantinopolitano: necnon & alias immutationes additioneſque ac diminutiones, quæ factæ ſunt in concilio a Sergio, Pyrrho, ac Paulo, qui eccleſiæ Byzantii præfuerunt. Quas videlicet novas adinventiones eſſe omnis noſter orbis agnoſcit. Hac pro cauſa non communico ego ſervus veſter eccleſiæ Conſtantinopolitanæ. Tollantur offendicula quæ poſita ſunt a prædictis viris, cum eiſdem ipſis qui poſue- E runt hæc, quemadmodum dixit Deus: *Et lapides a via projicite*: & planam & detritam, atque ab omni ſpinoſæ hæreſeos pravitate liberam viam evangelii gradiantur, & tum inveniens quemadmodum erat incedo & ipſe abſque omni hortatu humano. Donec autem ſuper offendiculis poſitis, & his qui poſuerunt ea, gloriantur præſules Conſtantinopolitani, nullus ſermo vel modus eſt qui mihi perſuadeat illis communicare. Theodosius. Numquid malum quid confitemur, ut ſeparare te hujus rei cauſam conveniat a communione noſtra? Maximus. Quia unam operationem dicentes deitatis

[illegible] 10.

A & humanitatis Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, confunditis tam theologiæ quam diſpenſationis ſermonem. Si enim credere oportet patribus qui aſſerunt, quorum eſt operatio una, horum & ſubſtantia una, quaternitatem facitis ſanctam trinitatem, quaſi congenita Verbo facta carne ipſius: quæ etiam careat cognata identitate, quam nobiſcum, & cum ea quæ ſe peperit naturaliter habet: & rurſus perimentes operationes, & unam voluntatem aſſeverantes deitatis ipſius & humanitatis, adimitis ejus bonorum diſtributionem. Si enim nullam habet ſecundum illos qui hoc ſanxerunt operationem, perſpicuum eſt quod licet velit miſereri non poſſit; detruncata nimirum ejus operatio- B ne bonorum: ſed dumtaxat operatione naturali excepta, nihil eorum quæ ſunt operati vel agere conſtat. Alias autem & carnem facitis voluntate quidem concreatricem omnium ſæculorum, & eorum quæ ſunt in eis, Patri & Filio ac Spiritui ſancto: natura vero creatam, vel, ut verius dicamus, non habentem initium voluntate, ſi divina voluntas ſine initio eſt, utpote quæ ſit deitatis ſine initio exiſtentis, natura vero recens. Quod non ſolum omnem ſenſum excedit, ſed & omnem impietatem. Non enim dicitis abſolute tantum unam voluntatem, ſed & iſtam divinam. Divinæ vero voluntatis nemo poteſt initium excogitare temporale, vel finem: nam nec divinæ naturæ, C cujus eſt ſubſtantialis voluntas. Rurſus autem aliam introducentes novitatem, adimitis omnimodis omnia ſignificantia & commendantia divinitatem & humanitatem Chriſti, legibus & typis ſancientes, neque unam neque duas in eo voluntates aut operationes dicendas; quod rei eſt eſſentiam non habentis. Nihil enim eorum quæ ſunt, ſi intellectuale eſt, privatur voluntatem habente virtute ac operatione; ſi ſenſuale, ſentiente operatione; ſi germinabile, creſcente ac alente operatione: ſi penitus inanimale eſt, & ea quæ ex more dicitur vita caret, operatione ac opportunitate: & indicant omnia quæ ſic ſunt opitulativa ſenſibus ſenſualium: operatio enim talium eſt, ſubjici uti- D que viſui per apparitionem ſuam, auditui per ſonum, odoratui per odorationem quamdam amplexibilem, guſtui per quoſdam humores, & tactui per reciprocam impreſſionem. Sicut enim operationem viſus dicimus videre, ita & viſorum videri, & cetera omnia ſecundum eumdem aſpicimus fieri modum. Si igitur nihil eorum quæ ſunt eſt omni penitus operatione deſtitutum, dominuſque noſter & Deus (propitius eſto domine) nullam habet naturalem voluntatem vel operationem in utriſque, ex quibus, & in quibus, & quæ eſt, quomodo poterimus aut eſſe, aut vocari Dei cultores, ſecundum nullum modum exiſtere cum voluntate vel operatione dicentes, qui adoratur E a nobis, Deum? Expreſſe namque a ſanctis patribus edocemur, cum dicunt: Quod enim nullam virtutem habet, neque eſt, neque aliquid eſt, neque eſt quævis ejus omnino poſitio. Theodosius. Quod factum eſt per diſpenſationem, ne accipias ut ratum dogma. Maximus. Si non eſt ratum eorum dogma qui hunc recipiunt, typus qui ſancit & lex: nullam dicendam domini voluntatem vel operationem, quarum detruncatio inexiſtentiam indicat ejus qui fuerit his privatus, qua pro cauſa barbaricis & ſine Deo gentibus me abſque honore tradidiſtis? Qua pro cauſa damnatus ſum ad habitandum Bizen, & conſervo-

rum

rum meorum alter quidem Perberim, alter vero Meſembriam. Theodosius. Per Deum qui me judicaturus eſt, & quando factus eſt dixi, & nunc idipſum dico, quia male, & ad læſionem multorum factus eſt typus. Verum occaſio facta eſt ut exponeretur alterna lis orthodoxorum ſuper operationibus & voluntatibus altercantium: & ut omnes pace mutua fruerentur, conſideraverunt quidam hujuſmodi voces ſilentio comprimendas. Maximus. Et quis fidelis ſuſcepit diſpenſationem taceri facientem voces, quas dici per apoſtolos, & prophetas, atque doctores Deus omnium diſpenſavit? Et inſpiciamus, domine magne, in quod malum deveniat tractatum capitulum iſtud. Si enim Deus poſuit in eccleſia primo apoſtolos, ſecundo prophetas, tertio doctores ad perB fectionem ſanctorum, dicens in evangelio apoſtolis, & per eos his qui poſt ipſos ſunt: *Quod vobis dico, omnibus dico:* & iterum: *Qui recipit vos, me recipit: & qui vos ſpernit, me ſpernit;* manifeſtum eſt ac perſpicuum, quod qui non recipit apoſtolos, & prophetas, & doctores, ſed ſpernit voces eorum, ipſum Chriſtum ſpernit. Inſpiciamus autem & aliud. Deus eligens excitavit apoſtolos, & prophetas, atque doctores ad perfectionem ſanctorum. At vero diabolus falſos apoſtolos, & falſos prophetas, & falſos doctores contra pietatem eligens excitavit; quo & vetus lex impugnetur & evangelica. Falſos autem apoſtolos, & falſos prophetas, & falſos doctores ſolos hæreticos intelligo, quorum ſerC mones & cogitationes perverſæ conſiſtunt. Sicut ergo is quis veros apoſtolos, & prophetas, & doctores recipit, Deum recipit: ita & qui falſos apoſtolos, & falſos doctores recipit, diabolum recipit. Igitur qui pariter cum ſceleſtis & immundis hæreticis ſanctos ejecit, (ſuſcipite me dicentem veritatem) Deum liquido cum diabolo pariter condemnavit. Itaque ſi examinantes novitates, quæ temporibus noſtris effectæ ſunt, eas ad hoc deveniſſe invenerimus ſummum malum, videte ne forte pacem prætendentes, apoſtaſia reperiamus languere, & prædicare; quam præcurſuram fore antichriſti adventum ſacratiſſimus dixit apoſtolus. Hæc abſque ſubtractione dixi vobis, domini mei, ut D pareatis vobiſmetipſis, & nobis. Jubetis ut hæc ſcripta in libro cordis mei habens, ingrediar & communicem in eccleſia in qua hæc prædicantur, & fiam communicator eorum qui veraciter quidem Deum, falſo vero diabolum cum Deo ejiciunt? Ne fiat mihi a Deo, qui propter me ſecundum me factus eſt abſque peccato. Et genu flexo dixit: Quidquid juſſeritis in ſervum veſtrum facere, facite. Ego his qui hæc recipiunt nunquam communicabo. Et ceu gelidi facti ſuper his quæ dicta fuerant, deorſum capita ſummittentes, ſiluerunt per multam horam & annuens, atque abbatem Maximum Theodoſius intuitus dixit: Nos fide dicimus tibi dominum noſtrum imperatorem, quod te E communicante tollat typum. Maximus. Multum adhuc diſtamus abinvicem. Quid faciemus de confirmata ſynodice voce unius voluntatis in ejectionem omnis operationis a Sergio, Pyrrho, ac Paulo? Theodosius: Illa charta depoſita eſt, & projecta. Maximus. Depoſita ex lapideis parietibus, non tamen ex intellectualibus animabus. Suſcipiant damnationem horum quæ Romæ ſynodice prolata eſt per pia dogmata, ſeu regulas, & ſolvitur medius paries, atque hortatione non indigebimus. Et ait Theodoſius epiſcopus: Non eſt firmata ſynodus quæ Romæ

Marc. 13
Matth. 10
Luc. 10

A celebrata eſt, quoniam ſine juſſione facta eſt imperatoris. Maximus. Si ſynodos quæ factæ ſunt, juſſiones imperatorum firmant, & non pia fides, recipe ſynodos quæ contra homouſion factæ ſunt; nam juſſione principum ſunt patratæ. Primam videlicet in Tyro, ſecundam in Antiochia, tertiam in Seleucia, quartam in Conſtantinopoli ſub Eudoxio Ariano, quintam in Nice, quæ eſt in Thrace, ſextam in Sirmio; & poſt hæc multo poſt ſeptimam in Epheſo ſecundam, cui Dioſcorus præfuit. Omnes enim has imperatorum juſſio aggregavit; attamen omnes damnatæ ſunt propter impietatem infidelium dogmatum ab eis confirmatorum. Quare autem non abjicitis eam quæ depoſuit Paulum B Samoſatenum ſub ſanctis & beatis Dionyſio papa Romano, & Dionyſio Alexandrino, atque Gregorio miraculorum patratore, qui eidem præfuit ſynodo, quoniam non eſt juſſione facta imperatoris? Qui præterea canon promulgat ſolas illas approbandas ſynodos, quæ imperatoris juſſione ſunt congregatæ? Verum, etſi omnino juſſione imperatorum ſynodos aggregetis, illas novit ſanctas & probabiles ſynodos pius eccleſiæ canon, quas rectitudo dogmatum approbavit. Sed & bis, quemadmodum novit dominus meus, & alias docet, fieri ſynodos in omni provincia per ſingulos annos regula ſancit, juſſionis imperialis nullam memoriam faciens, ad tuitionem ſalutaris fidei noſtræ, & correctionem C omnium capitulorum, quæ divinæ non conveniunt eccleſiæ legi. Et dixit Theodoſius epiſcopus: Ita eſt, ut aſſeris: dogmatum quippe rectitudo ſynodos roborat. Verumtamen non recipis libellum Mennæ, in quo unam voluntatem & unam operationem Chriſti dogmatizavit? Maximus. Ne det dominus Deus. Vos non recipitis, ſed ejicitis omnes doctores qui poſt ſanctum Chalcedonenſe concilium decertaverunt adverſum Severi execrabilem hæreſim: & ego habeo recipere libellum Mennæ, qui poſt concilium fuit, per quem liquido ſentire dignoſcitur cum Severo, & Apollinario, & Macedonio, & Ario, ac omni hæreſi, & accuſat concilium, imo perfecte rejicit per ea quæ dogmaD tizavit? Theodosius. Quid ergo, penitus non recipis unam operationem? Maximus. Et quis dicit unam operationem ex probabilibus magiſtris eccleſiæ? Et attulit Theodoſius ſcripta, quæ falſo ab eis ferebantur eſſe ſanctorum Julii Romani, & miraculorum factoris Gregorii, atque Athanaſii teſtimonia, & legit ea. Et dixit Maximus: Timeamus nunc Deum, & ne velimus irritare illum in hæreticorum prolatione teſtimoniorum. Nullus enim ignorat hæc impii eſſe Apollinarii. Ergo ſi alia forſan habes oſtende. Nam hæc proferentes, plus credere cunctis perſuadetis, quod ſecundum veritatem impii Apollinarii & nequam cum eo ſentientium opinionem renovaſſetis. Et profert idem E epiſcopus Theodoſius ſub nomine Chryſoſtomi duo teſtimonia, quæ agnoſcens abba Maximus ait: Hæc Neſtorii ſunt, qui perſonalem in Chriſto dualitatem veſane dogmatizavit. Et ſtatim furore ferveſcens Theodoſius dixit: Domine monache, Satanas locutus eſt per effrenatum os tuum. Maximus. Ne triſtetur dominus meus contra ſervum ſuum. Et mox ſumens oſtendit eis eaſdem voces eſſe Neſtorii, & in quibus ſermonibus ejus jacerent. Theodosius. Deus novit, frater, hæc teſtimonia patriarcha mihi dedit. Verum ecce, alia quidem horum dixiſti Apollinarii, alia vero Neſtorii. Et producto

ſanĉti Cyrilli teſtimonio, quod ait, unam atque cognatam per utramque demonſtrans operationem, dixit: Quid ad hæc dicis? MAXIMUS. Sunt quidam oſtendentes illud in veritate per additionem poſitum in interpretatione evangelii, quæ facta eſt ex hoc ſanĉto patre, a Timotheo Æluro. Verum, ſit ſecundum vos ejus. Scrutemur igitur ſenſum paternarum vocum, & cognoſcamus veritatem. THEODOSIUS. Hoc non permitto fieri. Simplices enim voces neceſſarium habes recipere. MAXIMUS. Dic mihi differentiam deprecabilis faĉtus vocum ad varias. THEODOSIUS. Ut ſicuti eſt recipias vocem, & ne ſcruteris ſenſum ipſius. Et MAXIMUS. Evidenter, inquit, novas & extraneas eccleſiæ etiam B ſuper vocibus introducetis leges. Si ſecundum vos non oportet ſcrutari voces ſcripturarum ac patrum, abjicimus omnem ſcripturam; veterem ſcilicet, atque novam. Audivi enim dicentem

Psal. 118. David: *Beati qui ſcrutantur teſtimonia ejus, in toto corde exquirunt eum*: præſertim cum nemo ſine ſcrutinio poſſit exequirere Deum. Et rurſus: *Da mihi intelleĉtum, & ſcrutabor legem tuam,*

Ibidem 34. *& cuſtodiam illam in toto corde meo*. Tanquam ſcrutinio agente ad cognitionem legis atque ſcientiæ, cum deſiderio perſuadeat dignis ex corde eam cuſtodire per completionem ſanĉtorum quæ in ea poſita ſunt mandatorum. Et iterum: *Mirabilia tua, ideo ſcrutata eſt anima mea*. Quid

Ibid. 119. autem parabolas, & ænigmata, & obſcuros ſermones ſcrutari nos vult proverbialis ſermo? C Quidve dominus in parabolis loquens vult intelligere diſcipulos ſuos, parabolarum edocens ſenſum? Quid etiam præcipiens: *Scrutamini ſcrip-*

Joan. 5. *turas*, utpote toſtimonium perhibentes de ſe? Quid & primus Apoſtolorum Petrus docere vult? *De qua ſalute exquiſierunt atque ſcrutati*

1. Petr. 1. *ſunt prophetæ*, dicens? Quid vero Paulus divinus apoſtolus, dicens: *Si opertum eſt evangelium,*

2. Cor. 4. *ſed in his qui pereunt eſt opertum, in quibus ſæculi hujus excæcavit oculos mentis eorum, ut non luceat eis illuminatio ſcientiæ Chriſti*. Ut appareat, ſimiles nos vultis eſſe Judæis, qui ſimplicibus, ut dicitis, vocibus, id eſt ſola litera, veluti quadam mole mentem obruentes, evulſi D ſunt a veritate, velamen habentes in cordibus ſuis, ut non intelligant ſpiritum, qui proprie eſt & occultatur in litera. Unde & ait: *Litera quidem occidit, ſpiritus vero vivificat*. 2. Cor. 3. Certus efficiatur dominus meus, quia ego nullatenus patiar ſuſcipere vocem abſque ſenſu qui rejacet in ipſa, ne fiam manifeſtus Judæus. At vero Theodoſius hoc audito ait: Unam operationem Chriſti ſubſiſtentialem debemus dicere. MAXIMUS. Inſpiciamus malum quod ex hoc gignetur, & fugiamus externam hanc vocem: hæreticorum enim eſt tantum, qui deorum multitudinem colunt. Si enim ſubſiſtentialem Chriſti dixerimus unam operationem, cum non aptetur aliquando ſecundum ſubſiſtentiam Patri & E Spiritui Filius, haud dubium quin nec ſecundum ſubſiſtentialem operationem, cogemur quemadmodum Filio, ita & Patri & Spiritui ſubſiſtentiales operationes tribuere: & ſecundum vos, quatuor operationes habebit beata divinitas, tres ſegregativas perſonarum in quibus eſt, & unam communem ſignificativam ſocietatis, quæ eſt ſecundum naturam trium ſubſiſtentiarum. Et ſecundum patres, ſi dumtaxat eorum doĉtrinam recipimus, quadripartita erimus deitate languentes. Naturalem quippe, non ſubſiſtentialem omnem eſſe decernunt operationem. Et ſi hoc verum eſt, ſicut revera eſt, quatuor

A naturas, & quatuor natura deos differentes abinvicem ſubſiſtentia & natura dicere apparebimus. Verumtamen, quis dixit, aut contemplatus eſt ſeorſum habitam operationem cujuſpiam eorum quæ ſub aliqua ſpecie rediguntur, & ſub communi diffinitione ſpecies natura taxantur? Nunquam enim aliquando fit id quod natura commune eſt, unius & ſolius cujuslibet proprium. Subſiſtentialia namque judicia, utpute naſi prolixitas ſeu brevitas, aut oculorum albedo, aut calvitium, & quæcumque ſunt talia, quæ deputativa accidentia ſunt numeris abinvicem differentibus. Omnis enim homo, ut aliquid natura exiſtens, ſed non ut quis, ſubſiſtentia dignoſcitur operari ſecundum categoricam rationem, quæ tam ſingulariter quam B communiter intelligitur, nec non & dicitur. Ut puta animal rationale mortale, quod eſt generalis ſecundum nos rationis. Omnes enim eamdem percipimus vitam, & eamdem rationabilitatem, & flexum & deflexum, & ſedere, & ſtare, & loqui, & tacere, & videre, & audire, & tangere: quæ ſunt rationis, quæ communiter in nobis intelliguntur. Non itaque oportet innovare voces non habentes vim, vel ſacræ ſcripturæ, vel patrum, aut naturalem, ſed exteram, & verſutiis hominum adinventam. Verumtamen oſtende mihi hanc poſitam in quovis patre, & iterum ſenſum ejus qui hanc dixit inquiremus. THEODOSIUS. Quid ergo? non oportet omnimodis in Chriſto dicere unam operationem? C MAXIMUS. Secundum ſanĉtam ſcripturam, ſanĉtoſque patres, nil tale dicendum ſuſcepimus. Sed quemadmodum duas naturas Chriſtum, ex quibus & eſt, ita & naturales ejus voluntates & operationes convenientes ſibi, cum ſit natura Deus, idem ipſe ſimul & homo, credere juſſi ſumus & confiteri. THEODOSIUS. Vere, domine, & nos confitemur & naturas & operationes diverſas, id eſt divinam & humanam, atque ipſius cum voluntate deitatem, ſed & cum voluntate humanitatem: quoniam ſine voluntate nullatenus erat anima ejus. Duas autem non dicimus, ne hunc ſibimet pugnam inferentem introducamus. MAXIMUS. Ergone duas naturas dicen- D tes, repugnantes eas infertis propter numerum? THEODOSIUS. Non. MAXIMUS. Ergone naturis deſignatus numerus non dividit, ſed cum in voluntatibus & operationibus dicitur, diviſionis habet virtutem? THEODOSIUS: Utique in his diviſionem habet, & patres numerum in voluntatibus & operationibus non dixere, fugientes diviſionem; ſed alteram & alteram, atque divinam ac humanam, duplam, duplicem, & ut dixerunt dico, & ut faſſi ſunt fateor. MAXIMUS. Propter dominum, ſi quiſquam tibi dixerit alteram & alteram, quot intelligis? vel duplam aut duplicem, quot intelligis? THEODOSIUS. Novi qualiter intelligam: duas autem non dico. Tunc conver- E ſus abba Maximus ad principes, dixit: Propter dominum, ſi audieritis unam & unam, & aliam ac aliam, aut bis duas, aut bis quinque, quid intelligentes his qui hoc dicerent reſponderetis? Et dixerunt: Quoniam adjuraſti nos, unam & unam, duas intelligimus; & alteram & alteram, duas intelligimus; & bis duas quatuor intelligimus: ſimiliter & bis quinque decem. Et quodammodo reveritus Theodoſius reſponſionem eorum ait: Quod non eſt a patribus diĉtum non dico. Et accepto protinus abba Maximus libro geſtorum ſanĉtæ ac apoſtolicæ ſynodi Romanæ, monſtravit ſanĉtos patres duas

duas voluntates & operationes ſalvatoris noſtri & Dei Jeſu Chriſti aperte dicentes. Quem acceptum ab eo Theodoſius conſul legit, ſed & omnia ſanctorum teſtimonia patrum. Tuncque reſpondens Theodoſius epiſcopus dixit: Deus ſcit, niſi quia perſonaliter anathemata poſuit ſynodus hæc, plus quam omnis homo recepiſſem illam. Sed ne moras hic faciamus. Quidquid dixerunt patres dico, & in ſcriptis continuo facio duas naturas, & duas voluntates, & duas operationes: & ingredere, nobiſcum communica, & fiat unitas. Maximus. Domine, non audeo ego ſuſcipere conſenſum a vobis in ſcriptis ſuper hujuſcemodi re, cum ſim monachus purus. Sed poſtquam Deus ad compunctionem vox excitavit in ſcriptis tranſmittite, id eſt imperator, & patriarcha, ſynoduſque ipſorum. Ego enim nec his peractis communico, dum recitantur anathematizati inter ſanctam oblationem: timeo enim condemnationem anathematis. Theodosius. Deus novit: non reprehendo te, quia times, nec alius quiſquam. Sed da nobis conſilium propter dominum, ſi eſt hoc poſſibile fieri. Maximus. Quod conſilium habeo ſuper hoc dare vobis? Ite, perſcrutamini, ſi tale quid aliquando factum ſit, & poſt mortem ſolutus ſit quiſpiam a crimine quod in fidei cauſa contraxit, atque ab illata contra ſe querela ſeu damnatione? & conſentiant imperator & patriarcha imitari Dei condeſcenſionem, faciatque imperator quidem juſſionem rogatoriam, patriarcha vero ſynodicam deprecationem ad papam Romanum: profecto & ſi repertus fuerit mos procul dubio eccleſiaſticus hoc præcipiens, ob rectam confeſſionem, conveniet vobiſcum ſuper hoc. Theodosius. Hoc profecto fit. Sed da mihi verbum, quod ſi me miſerint, venias mecum. Maximus. Domine, expedit tibi conſervum meum, qui eſt Meſembriæ, accipere tecum magis quam me. Ipſe enim & linguam novit, & verebuntur eum dignius, eo quod per tot annos cruciatus fuerit propter Deum, & rectam fidem, quæ tenetur in ſede ipſorum. Theodosius. Jurgia diverſa habuimus adinvicem modo, & ideo non grantanter accipio pergere cum illo. Maximus. Domine, jam quia viſum eſt hoc fieri, exitus fiat eorum quæ putata ſunt, & ſequor vos quocumque juſſeritis. Et in his ſurrexerunt omnes cum gaudio & lacrymis, poſitiſque in terra genibus oratio facta eſt, & unuſquiſque ipſorum ſancta evangelia, pretioſamque crucem, & imaginem Dei ac ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, atque dominæ noſtræ, quæ illum peperit, ſanctiſſimæ Dei genitricis ſalutaverunt: ponentes nihilo minus manus ſuas ad certificationem eorum quæ dicta ſunt. Deindeque cum puſillum confabulati fuiſſent adinvicem de vita quæ ſecundum Deum agitur, & divinorum obſervantia mandatorum, converſus Theodoſius epiſcopus ad abbatem Maximum dixit: En omnia ſoluta ſunt ſcandala, & facta eſt pax per Deum, & fiet. Sed propter dominum ne celes me: non dicis per quemcumque modum unam voluntatem & operationem in Chriſto? Maximus. Non mihi poſſibile eſt hoc aliquando dicere. Et dico cauſam, quoniam extranea vox eſt ſanctis patribus, duarum diverſarum naturarum unam dicere voluntatem & operationem. Deinde vero & per omnem modum, qui dicit hoc, inveniet jure occurrentem ſibi pravitatem. Primo quoniam ſi dixero naturalem, timeo commixtionem. Secundo, quia ſi dixero ſubſiſtentialem, divido a Patre ac Spiritu ſancto, & tres voluntates inducere apparebo mutuo ſibimet congruentes, quemadmodum & ſubſiſtentias. Tertio, quoniam ſi dixero velut unius unam voluntatem & operationem, cogor & velut unius Patris, & velut unius Spiritus dicere, licet nolim, voluntatem & operationem, & invenietur ſermo in multitudinem deorum cecidiſſe. Quarto, ſi dixero affectualem, Neſtorii inſero perſonalem diviſionem. Quinto, ſi dixero præter naturam, corrumpo exiſtentiam voluntatis. Corruptio quippe eſt naturæ id quod præter naturam eſt, quemadmodum patres dixerunt. Theodosius. Unam propter unitionem ſalvatoris noſtri voluntatem per omnia & omnino dicere debemus, ſicut & Sergius & Pyrrhus bene, ut reor, intelligentes ſubſcripſerunt. Maximus. Si jubes, domine, ſuſcipe duo ſuper hoc verba mea. Primo, quia ſi propter unitionem una Dei & ſalvatoris noſtri, ſicut Sergius, Pyrrhus & Paulus ſcripſerunt, voluntas effecta eſt, alterius voluntatis ſecundum illos erit Filius Patri propter naturam, ſed propter unitionem, ſecundum filium habenti voluntatem, ſi non, idipſum eſt unitio & natura. Secundo, quia ſi propter unitionem una ſecundum ipſos ſalvatoris noſtri voluntas effecta eſt, cauſam profecto ſuam unitionem habebit, & non aliam eorum naturam ex quibus exiſtit, & affectus non naturæ, ſecundum ipſos erit aperte voluntas: naturam enim, non affectum, veritatis ratio novit. Tertio, ſi propter unitionem, ut faſſi ſunt, una ſalvatoris noſtri voluntas effecta eſt, qua voluntate ajunt ipſam fuiſſe unitionem effectam? Non enim ea quæ per illum effecta eſt, fatebuntur utique, ſi dumtaxat veritati operam dederint, & quod eſt irrationabile fugerint. Quarto, ſi propter unitionem una ſalvatoris voluntas effecta eſt, liquet profecto quod ante unitionem aut cum multis voluntatibus fuerit, aut penitus abſque voluntate. Et ſi quidem multarum erat voluntatum, diminutionem multarum pertulit, ad unam nimirum voluntatem contractus, & convertibilitatis perſpicuæ paſſionem ſuſcepit; multarum, quæ ſibi naturaliter inerant, voluntatum diminutionem. At vero, ſi modis omnibus erat abſque voluntate, meliorem natura eſſe monſtravit unitionem, ex qua acquiſivit voluntatem, qua natura carebat. Et iterum convertibilis: palam profecto fecit quod natura ſibi non inerat, ſed acquiſivit affectu. Quinto, ſi propter unionem una ſalvatoris noſtri ſecundum utraque ex quibus eſt voluntas effecta eſt, recens factus eſt voluntate Deus, idem ipſe propter unitionem natura permanens ſempiternus, & voluntate homo ſine principio permanens natura recens: quod eſt impoſſibile, ne dixerim impium. Sexto, ſi propter unitionem una naturarum voluntas effecta eſt, non eſt quidpiam propter eamdem cauſam una naturarum effectuum natura. Et reciſo inter hæc Theodoſius epiſcopus ſermonis ſuper his habiti impetu, dixit: Quid igitur ſit propter unitionem, ſi nihil horum factum eſt propter eam? Maximus. Incarnatum ſine mendacio factum eum qui ſine carne fuerat demonſtravit, ipſumque natura Deum & omnium conditorem, natura factum hominem evidenter oſtendit. non converſione naturæ, aut diminutione cujuſquam eorum quæ naturæ ſunt, ſed vera ſuſceptione intellectualiter animata carne, id eſt indiminuta humanitate ab omni progenitorio ſecundum

naturam crimine munda: & quod eſt ſecundum

A

liberationis ra'.onem mirabile revera, & cunctis ingenti ſtupore habendum, totum in hominibus Deum, eumdem integrum manentem intra ſua, totum in divinis hominem, eumdem ipſum integre manentem, a propriis non decidentem. Receptio enim invicem naturarum, & naturalium quæ ſibi inſunt, juxta deiloquorum patrum noſtrorum doctrinam, & non translatio vel caſus propter unitionem effecta eſt, eorum qui confuſionem maligne faciunt unalitatem, & ideo innovationibus multimode confuſionem inducunt, & propter defectionem conſtantiæ rationis ſuæ perſequuntur pios. Quibus auditis, Theodoſius epiſcopus viſus eſt cum reliquis, qui ſecum venerant, quod

B

dictum fuerat ſuſcepiſſe. Et iterum idem epiſcopus ad abbatem Maximum: Fac, inquit, caritatem: quid eſt quod dixiſti nobis, quia nullus ut quis ſubſiſtentiam, ſed ut quid naturam operatur? Aſtat enim mihi non intelligenti quod dictum eſt. MAXIMUS. Nullus ut quid ſubſiſtentiam operatur, ſed ut quid naturam: ut puta Petrus & Paulus operantur, ſed non Petrice, & Paulice, ſed humane: ambo quippe homines naturaliter juxta communionem & diffinitivam naturæ rationem, ſed non ſubſiſtentialiter ſecundum id quod proprie facit. Similiter Michael & Gabriel operantur, verum non Michaelice vel Gabrielice, ſed angelice: ambo quippe angeli. Et ita in omni natura

C

multa numero prædicante, communem, ſed non annihilatam operationem aſpicimus. Ergo qui dicit ſubſiſtentialem operationem, ipſam naturam, cum una ſit, infinitam operationibus inducit effectam, ſecundum multitudinem atomorum, quæ ſub ipſam rediguntur, a ſemet diſſerentem. Quod ſi admiſerimus bene ſe habere, in ipſa omni natura quoquo modo exiſtenti rationem corrumpimus. Et his dictis, dum invicem oſcularentur, Theodoſius conſul dixit: En facta ſunt omnia bona. Putaſne conſenſurus eſt imperator rogatoriam facere juſſionem? Et dicit abba Maximus. Utique faciet, ſi voluerit imitator eſſe Dei, & humiliari cum eo propter communem omnium noſtrum ſalutem:

D

perpendens quia ſi Deus, qui natura ſalvat, non ſalvavit, donec volens humiliaretur, quomodo is qui natura ſalvandus eſt homo, aut ſalvabitur, aut ſalvabit non humiliatus? Et dixit Theodoſius conſul: Spero quia Deo ſalvante mihi memoriam, hunc eumdem ei dicam ſermonem, & acquieſcet. Et cum in his ſe mutuo ſalutaſſent, abierunt cum pace, data ab epiſcopo abbati Maximo quadam pecuniæ quantitate, & tunica, & caſula, quæ fuerant ſibi tranſmiſſa. Et tunicam quidem ſtatim eademque hora tulit Bizyenſis epiſcopus. Aſt in Regio non ſolum quantitatem ſibi pecuniæ datæ, verum etiam & aliud quodcumque ex benefi-

Jerem 50

centia quorumdam habere videbatur, una cum

E

reliquis ejus vilibus rebus ac veſtibus abſtulerunt. Poſtquam vero abierunt prædicti viri ſexto Idus Septembrias præſentis quintædecimæ indictionis exivit rurſus Paulus conſul in Bizyen, ad abbatem Maximum juſſionem ferens continentem ſecundum hanc formam: Jubemus gloriæ tuæ ire Bizyen, & adducere Maximum monachum cum honore multo atque blanditie, tam propter ſenectam & infirmitatem, quam eo quod ſit a progenitoribus noſter, fueritque illis honorabilis. Et ponite hunc in venerabili monaſterio ſancti Theodori, quod rejacet juxta Regium, & venire, & nuntiare nobis: & mittemus ad eum ex perſona noſtra patricios duos, qui debeant illi declarare quæ nobis placuerint, nos ex animo amantes, & a nobis amatos: & venire nunciaturi nobis adventum ejus. Igitur cum idem conſul adduxiſſet eum, & poſuiſſet in jam nominato monaſterio, regreſſus eſt nunciare. Et in craſtinum veniunt ad eum Epiphanius & Troilus patricii, cum multo amictu & phantaſia: nec non & Theodoſius epiſcopus. & aſcendunt ad eum in cathecumenium eccleſiæ ipſius monaſterii, factaque conſueta ſalutatione ſederunt, cogentes & ipſum ſedere, & orſus habitum ad eum ſermonem Troilus, dixit: Dominus orbis juſſit nos venire ad te, & dicere vobis quæ viſa ſunt divinitus roborato imperio ſuo. Sed dic nobis primitus, ſi facias juſſionem imperatoris, an non. Maximus dixit: Domine, audiam quid juſſerit pium ejus imperium, & neceſſario reſpondebo. Nam ad id quod ignotum eſt mihi qualem reſponſionem daturus ſum? At vero Troilus perſeverabat, aſſeverans, non poteſt eſſe ut dicamus aliquid niſi primum dicas, utrum facias, vel non facias juſſionem imperatoris. Et cum vidiſſet eos inſiſtentes peramplius dilationi ſuæ, & amarius intuentes, ac aſperius reſpondentes cum omnibus qui cum eis erant, & ipſis quoque dignitatibus ſæcularibus elevatis, reſpondens abba Maximus ait: Quia non patimini dicere ſervo veſtro quæ placent domino & imperatori noſtro, ecce dico, audiente Deo, ac ſanctis angelis, & omnibus vobis, quoniam quidquid juſſerit mihi ſuper quacumque re cum hoc ſæculo deſtruenda & corrumpenda, prompte faciam. Et confeſtim ſurgens Troilus dixit. Orate mihi, ego vadam. Hic enim nihil facit. Et multo vehementique facto tumultu, ac multa turbatione & confuſione, dixit eis Theodoſius epiſcopus: Dicite illi reſponſa, & cognoſcite quid fateatur. Nam ſic regredi, nihilque dicere, & nihil audire, rationabile non eſt. Et tunc Epiphanius patricius ait: Hoc tibi per nos ſignificat imperator, dicens: Quoniam totus occidens, & qui in oriente ſubverſiones operantur, ad te ſpectant, & omnes propter te ſimultates exagitant, nolentes convenire nobiſcum in cauſa fidei. Deus compungi te faciat, ut communices nobiſcum in typo, qui expoſitus eſt a nobis, & exibimus per nos ipſos ad Chalem, & oſculabimur te, & ſupponemus vobis manum noſtram, cumque omni honore ac gloria introducemus vos in magnam eccleſiam, & cum nobis ipſis ſiſtemus ubi ex more imperatores ſtant, & faciemus pariter ſynaxim, & participabimur intemeratorum & vivificorum ſacramentorum vivifici corporis & ſanguinis Chriſti, & prædicabimus te denuo patrem noſtrum, fietque gaudium non modo amatrici Chriſti & regiæ urbi noſtræ, ſed & in toto terrarum orbe. Scimus enim certiſſime, quod te communicante ſancto huic throno, cuncti uniantur nobis, qui propter te tuumque magiſterium ſe a communione noſtra ſciderunt. Et converſus ad epiſcopum abba Maximus cum lacrymis ait: Domine magne, diem judicii expectamus omnes: noſti quæ ordinata ſunt & diffinita ſupra ſancta evangelia, & vivificam crucem, atque imaginem Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, & ſanctiſſimæ quæ illum genuit ſemper virginis matris. Et ſummiſſo deorſum vultu, epiſcopus mitiori voce dicit ad eum: Et quid habeo facere, poſtquam aliud quid placuit? Et dixit ad eum

eum Maximus abba: Et quare tetigiſti ſancta A evangelia, & hi qui tecum erant, cum non ſit in vobis eorum quæ dicta ſunt exitus? Vere omnis cœli virtus hoc mihi facere minime perſuaderet. Quam enim rationem redderem, ut non dicam Deo, conſcientiæ meæ, quod ſi propter humanam gloriam, quæ ſecundum ſui rationem nullam habet ſalvandi ſubſtantiam, fidem abnegarem ejus qui ſovet eam? Et in ſermone iſto ſurgentes omnes furore inſtabiles redditi, evulſionibus & impulſionibus atque direptionibus debilitaverunt eum, a capite uſque ad ungues ſputis certatim madefacientes. Quorum uſquequo lota ſunt veſtimenta, quibus circumamictus erat, fœtor longius exhalabat. Et ſurgens epiſcopus dixit: Non oportebat ita fie- B ri, ſed audire ab eo tantummodo reſponſionem, & ingredi, & nunciare domino noſtro bono. Canonicæ quippe res alio diſponuntur modo. Et cum vix eis epiſcopus ut quieſcerent perſuaſiſſet, rurſus ſederunt: & denis millibus injuriis & maledictionibus inexcogitabilibus dehoneſtantibus eum, cum furore multo & aſperitate dixit Epiphanius; Dic, malorum extreme, vorax civium, quaſi nos & civitatem noſtram, ſed & imperatorem hæreticos habeas, hæc proſecutus es verba? Vere plus quam tu Chriſtiani ſumus atque orthodoxi, & dominum noſtrum ac Deum confitemur habere & divinam voluntatem, & humanam voluntatem, & animam intellectualem: & quia omnis intellectualis na- C tura utique habet ex natura velle ac operari, quoniam vitæ proprium motus eſt, & intellectus proprium voluntas; & voluntatis ejus capacitatem novimus, non ſecundum deitatem tantum, ſed & ſecundum humanitatem. Quin & duas ipſius voluntates & operationes non abnegamus. Et reſpondens abba Maximus dixit; Si ita creditis, quemadmodum intellectuales naturæ, ac Dei eccleſia, quomodo me cogitis communicare in typo qui ſolam eorum habet diviſionem quæ vos profitemini? Et dixit Epiphanius: Ob diſpenſationem factum eſt hoc, ne lædantur populi hujuſcemodi ſubtilioribus vocibus. Et reſpondens abba Maximus dixit: E contra omnis homo ſanctificatur per diſtrictam D fidei confeſſionem, non autem per diviſionem quæ in typo eſt poſita. Et dixit Troilus: Et in palatio dixi tibi, quia non interemit, ſed taceri juſſit, ut pace fruamur omnes. Et reſpondens abba Maximus dixit: Silentium verborum interemptio eſt verborum. Per prophetam

Pſalm. 18.

enim dicit S. Spiritus: *non ſunt loquelæ, neque ſermones, quorum non audiantur voces eorum.* Ergo ſermo qui locutione non prædicatur, nullatenus eſt. Et dixit Troilus: Habe in corde tuo ut vis; nemo te prohibet. Et dicit abba Maximus: Sed non circumcluſit Deus corde

Matth. 10

totam ſalutem, dicens: *Qui non confitetur me coram hominibus, nec ego confitebor eum coram Patre meo, qui eſt in cælis.* Et ſacer apoſtolus E

Rom. 10.

docet, dicens: *Corde enim creditur ad juſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem.* Si ergo Deus, ac Dei prophetæ, atque apoſtoli jubent confiteri myſterium ſanctorum vocibus, quod eſt magnum & horrendum, atque totius mundi ſalutare, non eſt opus quoquomodo taceri vocem id prædicantem, ut non imminuatur tacentium ſalus. Et reſpondens aſperiori verbo Epiphanius dixit: Subſcripſiſti in libello? Et dixit abba Maximus: Etiamſi ſubſcripſi. Et quomodo, inquit, auſus es ſubſcribere, & anathematizare confitentes atque credentes ſicut intellectuales naturæ, & eccleſia catholica? Vere judicio meo introducimus te in urbem, & ſiſtemus te in foro vinctum, & mimos ac mimas, & proſtitutas meretrices, & omnem plebem adducemus, ut unuſquiſque ac unaquæque & alapis cædat, & conſpuat in faciem tuam. Et ad hæc reſpondens abba Maximus, ait: Sicut dixiſtis fiat, ſi confitentes duas naturales voluntates & operationes ei qui eſt Deus natura in veritate ſimul & homo, anathematizavimus. Lege, domine, geſtorum ſeriem ac libellum: & ſi ut dixiſtis inveneritis, facite quod vultis. Ego enim, & conſervi mei, & quotquot ſubſcripſerunt, eos qui ſecundum Arium & Apollinarium unam voluntatem & unam operationem dicunt, anathematizavimus, & non qui confitentur dominum noſtrum & Deum in utriſque ex quibus, in quibus, & quæ eſt natura intellectualem, & ideo ſecundum utramque cum voluntate ac operatione noſtræ ſalutis. Et dicunt: Si cum hoc conferimus, neque manducabimus, neque bibemus. Sed ſurgamus & prandeamus, & ingrediamur, atque dicamus quæ audivimus. Iſte quippe venumdavit ſe ſatanæ. Et cum ſurrexiſſent, pranderunt. Et ingreſſi ſunt cum ira, vigilia exaltationis pretioſæ ac vivificæ crucis. Et in craſtinum diluculo exivit Theodoſius conſul ad prædictum abbatem Maximum, & abſtulit ab eo quidquid habebat, dicens ei ex perſona imperatoris: Quia noluiſti honorem, prolongatus eſt a te, & vade ubi dignum temetipſum fore judicaſti, habens quoque judicium diſcipulorum tuorum, tam ſcilicet ejus qui eſt Meſembriæ, quam ejus qui eſt Perberis, quique fuit notarius beatæ memoriæ aviæ noſtræ. Dixerant autem & patricii, Troilus videlicet & Epiphanius, quia modis omnibus adducemus etiam ambos diſcipulos tuos, id eſt tam eum qui eſt Meſembriæ, quam illum qui eſt Perberis, & probabimus etiam ipſos, ac videbimus & ipſorum quoque proventum. Verumtamen ut ſcias, domine abba, quoniam ſi ſaltem modicam requiem ſumpſerimus a confuſione gentium, conjungi vobis habemus per ſanctam Trinitatem, & papam qui nunc eſt tollemus, & omnes ibidem loquentes, & reliquos diſcipulos tuos, & omnes vos conflabimus unumquemque in apto ſibi loco, ut conflatus eſt Martinus. Et ſumptum eum jamdictus Theodoſius conſul militibus tradidit: & duxerunt eum uſque Salambriam. Et manſerunt ibidem per duos dies, quouſque perrexit ad caſtra unus ex militibus, & dixit cuncto exercitui, quia monachus qui blaſphemat Dei genitricem huc venit. Hoc autem egerunt, ut commoverent exercitum adverſus prædictum Maximum abbatem, quaſi blaſphemaverit Dei genitricem. Et poſt duos dies rediens miles ille, tulit eum in caſtra, & compunctus divinitus prætor, imo loci ſervator prætoris, miſit ad eum primores bandorum, presbyteroſque ac diaconos & reverendos ſignorum cuſtodes. Quos cum intuitus eſſet jam nominatus abba Maximus adveniſſe, ſurrexit, & miſit metanœam: & miſerunt & illi vice reciproca, & ſederunt, jubentes & ipſi ſedere. Et quidam valde ſenex honorabilis dixit ad eum cum reverentia: Pater, quoniam ſcandalizaverunt nos quidam in ſanctimoniam tuam, quod non dicas Dei genitricem dominam noſtram ſanctiſſimam virginem, adjuro te per ſanctam & conſubſtantialem Trinitatem, quo veritatem dicas nobis, & detergas a corde noſtro ſcan-

ſcandalum hoc, ne lædamur injuſte ſcandaliza- A
ti. Et miſſa metanœa ſurrexit, & extenſis in
cœlum manibus cum lacrymis dixit: Qui non
dicit dominam noſtram ſuperlaudabilem, ſan-
ctiſſimam, intemeratam, & omni naturæ intel-
lectuali venerandam, naturalem veraciter ma-
trem Dei effectam, qui fecit cœlum & terram,
& mare, & omnia quæ in eis ſunt, ſit anathe-
ma, & catathema a Patre, & Filio, & Spiri-
tu ſancto, conſubſtantiali & ſuperſubſtantiali
Trinitate, ac omni ſupercœleſti virtute, atque
a choro ſanctorum apoſtolorum, prophetarum,
& infinita plebe ſanctorum martyrum, omni-
que ſpiritu in juſtitia conſummato, nunc &
ſemper in ſæcula ſæculorum, amen. Et flentes
omnes oraverunt ei, dicentes: Deus confortet
te, pater. & dignum te faciat abſque offenſa
hunc perficere curſum. Et his dictis, congre- B
gati ſunt multi milites auſcultaturi multa bona
verba quæ movebantur. Et cum contemplatus
eſſet quidam domeſticorum prætoris, quod mul-
tus coacervaretur & ædificaretur exercitus, ac
reprehenderet quæ fiebant, quid ſuſpicatus Deus
ſcit, præcepit eum rapi & emitti extra caſtra
duobus millibus, donec collectionem feciſſent,
& veniſſent qui deberent ducere illum Perbe-
ris. Verum clerici divina moti dilectione pedi-
tes duobus illis milliariis abierunt, & venerunt,
& ſalutaverunt eum, & oraverunt illi, & ma-
nibus ſuis geſtantes impoſuerunt eum ſupra ju-
mentum & reverſi ſunt cum pace ad loca ſua, & ipſe adductus eſt Perberis in cuſtodiam, qua continuis vexationibus tenebatur. Et hoc quoque ſciendum, quia in Regio prætendebat Troilus ad abbatem Maximum dicens quod conſiliarius Joannes ſcripſerit ſibi de accidentibus quibuſdam, quæ ſibi conſulerent, ac placerent: licet hoc fieri interim diſcipulorum tuorum inordinatio prohibuerit. Æſtimo autem quod non ſcripſerit jam dictus conſiliarius Joannes ad Troilum, ſed ad Mennam monachum, & ille deinceps id dixerit palatinis.

Gloria tibi, unigenite Deus, verbum Patris, & une conſubſtantialis Trinitatis, qui eos qui propter te cum te pelluntur & patiuntur, verbo & opere confortas, & ſapientes facis in Spiritu ſancto. Eos vero qui tui, & revera proprie ſemper virginis matris tuæ inimici, & veritatis calumniatores ſunt, ſemper confundis. Gloria tibi, Trinitas ſancta, increata, ſempiterna, ſine initio, infinita, inconvertibilis, & ſuperſubſtantialis, ac impartibilis, Deus noſter. Gloria tibi, gloria tibi, gloria tibi eadem & ſola beata Trinitas, ſpes & ſalus univerſorum qui in orthodoxa fide adorant te, & ſerviunt tibi in veritate uſque in finem. Sola intemerata & ſanctiſſima, proprie natura ſine mendacio, ac veraciter Dei mater, & poſt partum iterum vere virgo caſta, juva.

ANNO CHRISTI 658.

CONCILIUM GALLICANUM

ANNO CHRISTI 658.

Incerti loci, forte ſpurium, ſub Vitaliano Papa habitum

Anno 658. circiter.

Ex Suppl. Mansi pag. 491.

Vitalianus papa, ſubrepta e Caſinenſi monaſterio ſacra lipſana SS. Benedicti & Scholaſticæ & in Floriacenſe Gallorum monaſterium tranſlata, intelligens, legatos ſuos miſit ad *Dagobertum* regem (forte legendum Clodoveum) ejus nomine poſtulantes ut ſacrum illud depoſitum cuſtodibus ſuis redderetur. *Supradict. igitur miſſi*, ſcribit Pſeudo Anaſtaſius in epitome Chronic. Caſinen. Rer. Italic. to. II. part. I. *ſedis apoſtolicæ ad regem Dagobertum venientes honorifice ſuſcepti ſunt, contradentes ei ſacram pontificis*. Clodoveus itaque rex *cum ſuis, concilio habito, apocriſarios ſummi pontificis Aurelianis & Cenomannis direxit, mandans, & ex regali auctoritate præcipiens, ut juſſionem Pontificis in omnibus adimplerent*. C Quanquam hæc epiſcoporum concilium non ſatis exprimunt, cum fieri potuiſſet, ut Clodoveus cœtum ſeu concilium procerum ſuorum convocaverit, cum tamen de re eccleſiaſtica ageretur, nomine *concilii*, epiſcoporum cœtum reipſa deſignatum ab Hiſtorico non immerito cenſerem. Plus aliquid laborandum eſſet ut hiſtoriæ hujus ſinceritas probaretur, nam Vitaliani papæ ætas cum Dagoberto non plane cohæret; cœpit enim Vitalianus anno 657. juxta Pagii ſupputationem; Dagobertus vero non ultra annum 638. vitam prorogavit.

CONCILIUM NAMNETENSE

Romani Pontificis juſſu celebratum, circa annum Chriſti DCLVIII. Vitaliani Papæ II. Clodovei II. regis XV.

Ex P. Jacobo Sirmondo S. J.

Hujus *ſynodi conſenſu beatum Nivardum epiſcopum Rhemenſem monaſterii Altivillarenſis ad Matronam fluvium conſtructionem renovationemque ſuſcepiſſe, auctor eſt Flodoardus lib.* II. *hiſtor. cap.* VIII. Hic beatus Nivardus, *inquit*, cum ex communi conſenſu totius concilii præſulum Galliæ, Namnetis Romani juſſione pontificis exhibiti, rege favente, reſtruxiſſet eccleſiam monaſterii ſuper ripam Maternæ fluminis, in loco nuncupato Villari dudum ſiti, ſed a barbaris diruti, & ab eo conſtructa hæc funditus cecidiſſet eccleſia, in alio loco rurſus ab ipſo reſtructa rurſum traditur corruiſſe. *Et poſt alia, quæ de tertio loco cœlitus oſtenſo inſerit*. Mox idem præſul ſuccidi ſilvam jubens, in ho- D nore S. Petri & omnium apoſtolorum ibi conſtruxit eccleſiam, & ubi reſediſſe columbam viderat, altare inſtituit, collectiſque ſervis Dei monaſterium ordinavit.

Nota Jacobi Sirmondi, S. J.

1 *Concilium Namnetenſe.*) Ex verbis Flodoardi hoc unum intelligimus, habitum eo tempore fuiſſe, quo Nivardus Rhemenſi eccleſiæ præſidebat: de anno autem nihil compertum. Quæri etiam fortaſſe non abs re poteſt, utrum ad hanc ſynodum pertineant canones XX. qui Namnetenſis concilii nomine circumferuntur ſine ulla temporis epocha, extantque ſub Formoſo papa.

Nos de iis plura loco ſuo differemus, Deo ſemper noſtris favente conatibus, alio hujuſce ampliſſimæ Collectionis Tomo, ne quid temere aut ſine evidenti ratione loco ſuo movere velle videamur, cum ſæpe ſufficiat monuiſſe lectorem.

Observatio P. Antonii Pagi
ad An. Chr. 660. n. 14. 15

Anno circiter 660. antequam Clotarius III Francorum Monarcha Childericum fratrem hujus nominis II. Auſtriæ regno præficeret, celebratum Concilium Nannetenſe, de quo loquitur Flodoardus lib. 2. cap. 7. Porro Concilium illud, cujus canones XX. extant, & in editione Conciliorum Labbeana ad finem ſeculi IX. differtur, tardius celebratum non fuit; non ſolum quia, ut inquit Lalandaus in ſupplemento Conciliorum Galliæ, civitas hæc poſt medium hoc ſeculum jam funditus diruta erat, ut ſcribit Carolus Calvus Nicolao Papæ circa an. 868. propter continua bella contra Britones & Normannos paganos; ſed etiam quia S. Bonifacius in epiſtol. ad Zachariam Papam an. 742. data, loquens de miſero ſtatu Eccleſiarum Galliæ, & de neceſſitate Concilii in Francia Orientali celebrandi ait. *Franci (ut ſeniores dicunt) pluſquam per tempus octoginta annorum Synodum non fecerunt &c.* Quare quando Bonifacius Epiſtolam illam ſcripſit, jam ab annis circiter 80. nulla Synodus in Francia Orientali, de qua ſola loquitur, coacta fuerat: indeque deducitur ante annos illos 80. aliquam habitam fuiſſe. Hæc autem alia eſſe non poteſt quam Nannetenſis, quæ nationalis fuit, & in qua tam Præſules Auſtriæ, quam Neuſtriæ & Burgundiæ adfuiſſe debuere. Sirmondus in Conciliis Galliæ ex duobus Concilii Nannetenſis Canonibus III. & X. qui inde tranſlati videntur in librum 7. Capitularium colligit eos deceptos, qui hoc Concilium ſub annum Chriſti 800. collocandum cenſuere. Sed ſive Canones XX. concilii Nannetenſis ad illud Nannetenſe, de quo agimus, pertineant, ſive ad aliud, quod incerto tempore celebratum fuerit, certum tamen, Nivardo Eccleſiam Rhemenſem regente, Galliæ Præſules Nannetis congregatos fuiſſe, ut ex Flodoardo liquet

PRIVILEGIUM LIBERTATIS
Monasterio Sancti Dionysii
Conceſſum a Landerico epiſcopo Pariſiacenſi.

Divina largiente gratia Landericus Pariſiorum eccleſiæ epiſcopus.

QUONIAM quidem inter ea quæ Dei diſponente providentia curſu temporis agimus, ſi quid recte actum eſt, ad illius, qui & dando præmonuit, & poſſe contulit, gloriam & noſtram proſperitatem non eſt dubium attinere; decet & præſertim eos, qui in ſacris ordinibus eminere videntur, privatæ & publicæ rei ita curam agere, ut & ſua peccamina annullare, & ſi quid eſt virtutis, hoc ſemper ad altiora ſtudeant provehere, & aliorum vel benefacta commendare, vel vitia invigilent corrigere. Debet etiam eſſe grata omnium Dei fidelium inter ſe familiaritas, & in expetendis dandiſque beneficiis adeo opportuna propinquitas, ut nulli prorſus digna petenti non modo non abnuat, verum etiam ut amplius quod dignum eſt ab altero petere poſtuletur. Quapropter noverit omnium catholicæ eccleſiæ cultorum generalis univerſitas, quod domnus glorioſiſſimus Cludovicus Francorum rex, divino irradiatus lumine, religioſa petitione humilitatis noſtræ extremitatem popoſcit, ut & nos, & canonicorum noſtrorum communis fraternitas, ſecuritatis & incommutabilitatis privilegium ederemus, pro reverentia ſancti Dionyſii, ſociorumque ejus Ruſtici & Eleutherii, qui cum eo laurea martyrii ſunt redimiti, ad baſilicam ipſorum, ubi ipſi corpore requieſcunt, & in virtutum miraculis coruſcant, & ubi Dagobertus genitor ſuus quondam rex, vel genitrix ſua Nanthildis regina ſepulturas habere videntur. Quamquam ſancta Carthaginenſis * ſynodus facta a beatæ memoriæ domno Bonifacio ejuſque coepiſcopis, non prohibeat monachos ſub privilegio proprio reſidere, vel ſancti Auguſtini libri de eccleſiaſticis gradibus doceant monachos, ſub quiete regulariter viventes, ſua ſingulari lege debere quieſcere, & ab omni infeſtatione clericorum intrepidos permanere, ne ſæcularis ſtrepitus eos lædat, quos diſtricta regula ſervitutis domini moderatur. Quod nos conſiderantes, dum & canonica inſtitutio nos hac de re non præjudicat, vel ideo quia ſupradicti domni Cludovici regis petitio quaſi nobis juſſio eſt, cui difficillimum eſt reſiſti, vel pro reverentia tantorum martyrum, quorum patrocinio ſe ipſe commiſit, ut ipſis monachis ſecundum ſanctum ordinem vivere liceat, & ut tam pro nobis, quam pro omnibus noſtræ eccleſiæ fratribus Deum orent, ipſum privilegium plena voluntate, una cum conſenſu fratrum meorum, ipſis conceſſiſſe viſus ſum. Per quod decerno, atque ob teſtificationem divini nominis interdico, ut nec ego deinceps, nec ullus ſucceſſorum meorum hoc audeat infringere, vel temerario auſu aliquatenus violare. Videlicet ut omnis presbyter vel clericus ex his quæ in ipſo loco beatiſſimi Dionyſii martyris, vel extra, ex loco qui dicitur fons S. Remigii, ſicut via diſtinguit, quæ præbet iter juxta pratum quod dicitur Formoſum, uſque ad eccleſiam ſancti Quintini martyris, & illic per regalem ſtratam, donec veniatur ad vivarium in capite Triceni pontis, ſicut prata fratrum diſtinguunt, uſque ad præfatum locum fontis beati Remigii, omnes illi qui in hoc circumſcripto ſpatio eccleſiis ſerviunt, ſint liberi & abſoluti ab omni debito, & redditione circadarum & ſynodorum. Tamen volumus, & pro reverentia ſancti martyris Dionyſii concedimus, ut ſi neceſſitas eis fuerit, ex noſtro & ſucceſſorum noſtrorum epiſcopatu ſine pretio chriſma & oleum ſuſcipiant. Et ſi quis eorum presbyterorum vel clericorum forte aut occiſus, quod abſit, aut vulneratus fuerit, aut ex his omnibus alicujus injuriæ acclamatio ſurrexerit, quidquid ex his omnibus ad nos pertinere videatur, hoc totum abbati, qui in ipſo ſancto loco præfuerit, ceteriſque fratribus habendum & diſponendum concedimus. Quod ſi aliquis calliditate aut cupiditate præventus fuerit, & ea quæ ſunt ſuperius comprehenſa temerario ſpiritu violaverit, tribus annis pœnitentiam agat, a communione fratrum ſequeſtratus, & nihilo minus hoc privilegium Chriſto protegente, qui & adjuvet illud conſervantes, & diſſipet illud deſtruere cupientes, perpetuo maneat incorruptum. Quam definitionem conſtitutionis noſtræ, ut noſtris & futuris temporibus valitura ſit, manus noſtræ ſubſcriptionibus roboravimus, & coepiſcopos, domnos, & fratres noſtros rogavimus, ut ipſam inſuper firmare debeant.

* Ejuſdem ſynodi quam ſupra edidimus ad annum 535. meminit privilegium Corbejenſe, quod paulo poſt ſubjicietur, omiſſum in regia collectione.

SUBSCRIPTIONES.

In Chriſti nomine Landericus, ac ſi peccator, epiſcopus urbis Pariſiacæ hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Munemundus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

Gou-

Gauvaldus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Viſtolenus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Armentarius epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Rauracus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Malehardus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Eligius epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Gratus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Joannes epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Burgundofar epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Richoaldus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Baldomerus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Audoenus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Taurinus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Euſtorgius epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Karoendus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Berthefridus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Audobertus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Clarus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Caſtadius epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Literius epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Palladius epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Ætherius epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Ingildus epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

A Facto privilegio ſub die Julii in anno XV. regnante Cludovicoglorioſiſſimo rege, Auſtrolenus lector, jubente domno Landerico epiſcopo, hoc privilegium ſcripſi & ſubſcripſi.

Nota Jacobi Sirmondi, S. J.

1 *Privilegium S. Landerici.*) Clodovei junioris anni conſurgunt ex anno Chriſti DCXLIV. ineunte. Quare privilegium Landerici, quod Clodovei anno XV. datum dicitur, anno Chriſti DCLVIII. congruere planum eſt.

Porro privilegium illud ab aliquot annis non ſecus ac ſan-Germanenſe, ſan-Medardenſe, Turonenſe ſancti Martini, aliaque ejuſdemmodi oppugnarunt propugnaruntque viri pereruditi, quorum ſcripta extant in manibus omnium. *Nec noſtrum inter eos tantas componere lites.* B Illud tantummodo ſanctiſſimi pontificis Caleſtini ſubjiciam affatum omnium ſæculorum approbatione conſecratum, ac Vincentii Lirinenſis, plurimorumque ſapientiſſimorum ſcriptorum ſuffragiis corroboratum. *Deſinat inceſſere novitas vetuſtatem*, firma ac pacifica complurium annorum ſucceſſione roboratam, multorumque Romanorum noſtratiumque pontificum. Regum Franciæ Chriſtianiſſimorum, aliorumque principum diplomatis identidem renovatis communitam, *Deſinat eccleſiarum quietem inquietudo turbare*, &c.

[2] CONVENTUS CLIPIACENSIS

ANNO CHRISTI

In quo Clodoveus rex auctoritatis ſuæ præceptum de eadem monaſterii S. Dionyſii libertate conſcribi juſſit, anno Chriſti DCLIX. [1] Vitaliani papæ III. Clodovei ejuſdem regis XVI.

DE *hoc conventu multa ſcribit Aimoinus libro* C *IV. hiſtoriæ Francorum cap.* XLI. *ubi & Clodoveum regem epiſcopos ac proceres, qui convenerant, hic inter cetera verbis alloquentem inducit.* Nobis itaque devotio, *injuit*, hæc exſtat animi, ut monaſterium patroni noſtri domni Dionyſii, in quo ipſe cum conſortibus teſtimonii veritatis requieſcit humatus, & piæ memoriæ genitores noſtri, domnus videlicet Dagobertus & domna Nantildis, ſe ſepeliri mandarunt, ab omni ſolvamus dominio mortalium: quatenus abba vel fratres eo loco commanentes, poſſeſſiones a parentibus noſtris, ſive ab aliis fidelibus Chriſtianis ſibi traditas, abſque ullius dominationis inquietudine poſſidentes, pro ſalute noſtra ac ſtatu regni noſtri liberius Deum de-D precentur. *In geſtis Dagoberti, quæ in antiquis exemplaribus leguntur, eadem etiam Clodovei regis oratio deſcribitur, ſed aliis verbis: iiſdem nempe illis, quibus præceptum ipſum contextum eſt; ut alterum ex altero expreſſum appareat. Præcepti autem regii exemplum in ſancti Dionyſii tabulario eſt hujuſmodi.*

[2] PRÆCEPTUM CLODOVEI II. REGIS DE LIBERTATE MONASTERII SANCTI DIONYSII

Chlodoveus rex Francorum vir inluſter.

OPORTET clementia principali inter ceteras petitiones illud quod pro ſalute adſcribitur & pro tenore divini nominis poſtulatur, placabili auditu ſuſcipere, & ad effectum perducere, ut fiat in mercede conjunctio, dum pro quiete ſervorum Dei, vel congruentia, locis venerabilibus impertitur petitio. Igitur dum & omnipotens pater, qui dixit de tenebris lumen ſplendeſcere, per incarnationis myſterium unigeniti Filii ſui domini noſtri Jeſu Chriſti, vel inluſtrationem Spiritus ſancti, inluxit in corda ſanctorum, pro cujus amore & deſiderio inter ceteros glorioſos triumphos martyrum, beatus Dionyſius, Eleutherius, & Ruſticus meruerunt palmam victoriæ, & coronam percipere glorioſam: ubi per multa tempora in eorum baſilica, in qua requieſcere videntur, non minima miracula Chriſtus videtur per ipſos operari. In quo etiam loco genitores noſtri, domnus Dagobertus & domna Nantechildis videntur requieſcere, ut per interceſſionem ſanctorum illorum in cœleſti regno cum omnibus Sanctis mereant participari, & vitam æternam percipere. Et quia ab ipſis principibus vel a ceteris priſcis regibus, vel etiam a Deum timentibus Chriſtianis hominibus, ipſe ſanctus locus in rebus, propter amorem Dei, & vitam æternam, videtur eſſe ditatus; & noſtra integra devotio & petitio fuit, ut apoſtolicus vir Landericus, Pariſiacæ eccleſiæ epiſcopus, privilegium ad ipſum ſanctum locum abbati, vel fratribus ibidem conſiſtentibus facere vel confirmare pro quiete futura deberet, quo facilius ipſi congregationi liceret pro ſtabilitate regni E noſtri ad limina martyrum ipſorum jugiter exorare. Hoc ipſe pontifex cum ſuis coepiſcopis juxta devotionis noſtræ petitionem pleniſſima voluntate præſtitiſſe vel confirmaſſe dignoſcitur. Nos igitur per hanc ſeriem auctoritatis noſtræ, juxta quod per ſupradictum privilegium a pon-

1 Cum Clodovei præceptum legatur datum an. XVI. ejus Regni, hic conventus habitus fuiſſe oportet anno Chriſti 653. in quem ille Clodovei XVI. annus incidit. *Pagius ad an. Chr.* 662. *n.* 2.

2 Hoc præceptum varie interpolatum ex Sirmondo hic ediderat Labbeus, nos correctius exhibemus ex Mabillonio, qui illud lib. 5. de re diplomat. Tabella 17. ex ipſa autographa forma, ac deinde lib. 6 pag. 466 repræſentavit.

a pontificibus factum & præſtitum eſt, pro re- A verentia ipſorum martyrum, vel noſtra confirmanda mercede, per hanc auctoritatem jubemus, ut ſi quid ad ipſum ſanctum locum in villabus, mancipiis, vel quibuſcumque rebus atque corporibus, a priſcis principibus, ſeu genitoribus noſtris vel a Deum timentibus hominibus, propter amorem Dei ibidem delegatum, aut deinceps fuerit additum, dum ex munificentia parentum noſtrorum, ut diximus, ipſe ſanctus locus videtur eſſe ditatus, nullus epiſcoporum neque præſentes, nec qui futuri fuerint ſucceſſores, aut eorum ordinatores, vel quælibet perſona poſſit quoquo ordine de ipſo loco aliquid auferre, aut aliquam poteſtatem tibi in ipſo monaſterio uſurpare, vel aliquid B quaſi per commutationis titulum abſque voluntate ipſius congregationis, vel noſtro permiſſu minuere; aut calices, vel cruces, ſeu indumenta altarium, vel ſacros codices, argentum, aurumve, vel qualemcumque ſpeciem, de quod ibidem conlatum fuit aut erit, auferre aut minuere, vel ad civitatem deferre non debeat, nec præſumat. Sed liceat ipſi ſanctæ congregationi quod eis per rectam delegationem conlatum eſt perpetim poſſidere, & pro ſtabilitate regni noſtri jugiter exorare. Quia nos pro Dei amore, vel pro reverentia ipſorum ſanctorum martyrum, & adipiſcenda vita æterna, hoc beneficium ad ipſum ſanctum locum, cum conſilio pontificum, & inluſtrium virorum noſtrorum procerum, gratiſſimo animo & integra voluntate viſi ſumus præſtitiſſe. Eo ſcilicet ordine, ut ſicut tempore domni genitoris noſtri ibidem pſallencius per turmas fuit inſtitutus, vel ſicut ad monaſterium ſancti Mauricii Agaunis die noctuque tenetur, ita in loco ipſo celebretur. Quam vero auctoritatem decrevimus, Chriſto in omnibus nobis ſuffragante, ut firmior habeatur, & per tempora conſervetur, ſubſcriptionibus manus noſtræ infra roborari.

Chludovius rex ſubſcripſi.
Ego Beroaldus obtuli.
Aunemundus peccator conſentiens ſubſcripſi.
In Chriſti nomine Chaoaldus epiſcopus conſentiens ſubſcripſi.
Rauracus peccator conſentiens ſubſcripſi.
Laudomerus conſentiens ſubſcripſi.
Batherius peccator conſentiens ſubſcripſi.
† In Chriſti nomine Eligius epiſcopus ſubſcripſi.
Richoaldus peccator conſentiens ſubſcripſi.
Rigobertus peccator epiſcopus ſubſcripſi.
† In Chriſti nomine Landericus ac ſi peccator epiſcopus ſubſcripſi.
Vulfoleudus peccator ſubſcripſi.
Palladius peccator conſentiens ſubſcripſi.
Clarus in Dei nomine epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
Armentarius peccator conſentiens ſubſcripſi.
Malchardus peccator conſentiens ſubſcripſi
Amalbertus conſenſi & ſubſcripſi
A Vvandalmarus conſenſi & ſubſcripſi
Athildus conſenſi & ſubſcripſi.
Sighichelmus conſenſi & ſubſcripſi.
Chadbedo conſenſi & ſubſcripſi.
Vvaruacharius conſenſi & ſubſcripſi
Vulderadus conſenſi & ſubſcripſi.
Gandulfus conſenſit & ſubſcripſit.
Bobo conſenſi & ſubſcripſi.
Deſideratus conſenſi & ſubſcripſi.
Gauciobertus diaconus hoc privilegium ſubſcripſi.
In Chriſti nomine Gaerechramnus diaconus ſubſcripſi.
Bodolevus ſubſcripſi.
Ebroinus ſubſcripſi.
Ragenobertus ſubſcripſi
B Arneberchtus ſubſcripſi.
Signum † vir inluſt. Radoberto Maj dom
Aeginarus ſubſign.
Signum † vir. inluſt. Merulfo.
Signum † vir. inluſt. Bertecari Com. palat
Signum † vir. inluſt. Aiguido
Signum †......
Chradobertus ſubſcripſi.
Ochelpincus ſubſcripſit.
Signum † vir. inluſt. Auſtroberto
Signum † Gaerinus juſſus ſubſcripſi
Ebrulfus ſubſcripſi
Incrinus ſubſcripſi.
Signum † vir. inluſt. Proboto
Signum † Gundoberto.
C Signum † vir. inluſt. Ermenrico Dom.
Signum vir. inluſt. Malfrido
Caldo ſubſcripſi.
Rado ſubſcripſi.
Auderdus vir inluſt. atque Patricius ſubſcripſi

Datum ſub die x. Kalendas Julias anno xvi. regni noſtri, Clipiaco, in Dei nomine feliciter. Amen.

Nota Jacobi Sirmondi, S. J.

a *Conventus Clipiacenſis.*) Anno Chriſti DCLIX. celebratum Clodovei annorum argumento didicimus. Qui vero Clodovei annos vulgari errore ducunt ex anno DCXLVIII. iidem conventum Clipiacenſem differunt in annum DCLXIV.

D

Notatio P. Joannis Mabillonii

ex lib. de re Diplom. pa. 467.

In hoc diplomate obſervanda ſunt nomina S. Dionyſii ſociorum, quorum primus nominatur Eleutherius, contra quam in diplomate Theodorici Calenſis, & in aliis paſſim de more. Deinde epiſcopos plerumque in ſubſcriptionibus abſtinuiſſe a recenſione ſedium ſuarum, maxime in literis Synodicis, imo etiam non raro in ipſis actis Conciliorum. Jam vero præmiſſis Epiſcopis ſedes ſuas aſſignare juvat. Primus ſubſcribit Aunemundus Lugdunenſis, alius male Monemundus, dein Chaoaldus, qui in vulgato Adonis martyrologio Caoeldus, Vienenſis, Rauracus Nivernenſis, Etherius Ebredunenſis, Eligius Noviomagenſis, Rigobertus Turonenſis, Landericus Pariſienſis, Vulfoleudo (pro quo Drogleudus Dubleto Sirmundo Droglendus) Bituricenſis, qui in editis Vulfolendus dicitur, Palladius Autiſiodorenſis, Clarus Gratianopolitanus. Aliorum ſedes ignoramus.

ANNO CHRISTI 664.

SYNODUS PHARENSIS

ROGATU HILDÆ ILLIC ABBATISSÆ CELEBRATA,

ſub Nordanhumbrorum regibus Oſvvio patre, & Alchfrido filio, anno Chriſti DCLXIV.

In qua acerrime contenditur [b] *de ritu celebrandi paſchatis, de tonſura ſacerdotum, & de aliis rebus eccleſiaſticis: præſentibus, ex parte Romanorum & Anglorum, Alchfrido rege filio, Agilberto occidentalium Saxonum epiſcopo, Vuilfrido abbate, Agathone presbytero, Jacobo diacono, Romano: ex parte Scotorum & Britonorum Oſvvio rege patre, Colmanno Lindisfarnenſi epiſcopo; & aliis Scotiæ epiſcopis, Cedda orientalium Saxonum epiſcopo, Hilda abbatiſſa Pharenſis iſtius monaſterii, cum multo alio ex utraque parte clero.*

BEDÆ PROLEGOMENA AD HANC SYNODUM.

Beda Eccl. hiſt. lib. 3. cap. 25.

His temporibus quæſtio facta eſt frequens & magna, de obſervatione paſchæ, confirmantibus eis, qui de Cantia vel de Gallis advenerant, quod Scoti dominicum paſchæ diem contra univerſalis eccleſiæ morem celebrarent. Erat in his acerrimus veri paſchæ defenſor nomine Ronan, natione quidem Scotus, ſed in Galliæ vel Italiæ partibus regulas eccleſiaſticæ veritatis edoctus, qui cum Finano confligens, multos quidem correxit, vel ad ſolertiorem veritatis inquiſitionem accendit, nequaquam tamen Finanum emendare potuit, quin potius, quod eſſet homo ferocis animi, acerbiorem caſtigando, & apertum veritatis adverſarium reddidit. Obſervabat autem Jacob, diaconus quondam (ut ſupra docuimus) venerabilis archiepiſcopi Paulini, verum & catholicum paſcha cum omnibus quos ad correctionis viam erudire poterat. Obſervabat & regina Eanfeld cum ſuis, juxta quod in Cantia fieri viderat, habens ſecum de Cantia presbyterum catholicæ obſervationis nomine Romanum. Unde nonnunquam contigiſſe fertur illis temporibus, ut bis in anno uno paſcha celebraretur. Et cum rex paſcha dominicum ſolutis jejuniis faceret; tunc regina cum ſuis perſiſtens adhuc in jejunio diem palmarum celebraret. Hæc autem diſſonantia paſchalis obſervantiæ vivente Aidano patienter ab omnibus tolerabatur; qui patienter intellexerant, quia etſi paſcha contra morem eorum qui ipſum miſerant facere non potuit, opera tamen fidei, pietatis & dilectionis, juxta morem omnibus ſanctis conſuetum diligenter exequi curavit. Unde ab omnibus, etiam his qui de paſcha aliter ſentiebant, merito diligebatur, nec ſolum a mediocribus, verum ab ipſis quoque epiſcopis Honorio Cantuariorum, & Felice orientalium Anglorum venerationi habitus eſt.

Bis in anno celebratur paſcha.

Defuncto autem Finano, qui poſt illum fuit, cum Colmannus in epiſcopatu ſuccederet, & ipſe miſſus a Scotia, gravior de obſervatione paſchæ, nec non & de aliis eccleſiaſticæ vitæ diſciplinis controverſia nata eſt. Unde merito movit hæc queſtio ſenſus & corda multorum timentium, ne forte accepto Chriſtianitatis vocabulo in vacuum currerent aut cucurriſſent. Pervenit & ad ipſas principum aures, Oſvvi videlicet regis, & filii ejus Alchfridi, quia nimirum Oſvvi a Scotis edoctus ac baptizatus, illorum etiam lingua optime imbutus, nil melius quam quod illi docuiſſent autumabat. Porro Alchfridus magiſtrum habuit eruditionis Chriſtianæ Vuilfridum virum doctiſſimum. Nam & Romam prius propter doctrinam eccleſiaſticam adierat, & apud Dalphinum archiepiſcopum Galliarum Lugduni multum temporis egerat, a quo etiam tonſuræ eccleſiaſticæ coronam ſuſceperat. Hujus doctrinam omnibus Scotorum traditionibus jure præferendam ſciebat. Unde ei etiam donaverat monaſterium quadraginta familiarum, in loco qui dicitur Humpum. Quem videlicet locum paulo ante eis qui Scotos ſequebantur in poſſeſſionem monaſterii dederat. Sed quia illi poſtmodum, data ſibi optione, magis loco cedere quam ſuam mutare conſuetudinem volebant, dedit eum illi, qui dignam loco & doctrinam haberet & vitam. Venerat eo tempore Agilbertus occidentalium Saxonum epiſcopus, cujus ſupra meminimus, amicus Alchfridi regis & Vuilfridi abbatis ad provinciam Nordanhumbrorum, & apud eos aliquamdiu demorabatur, qui etiam Vuilfridum rogatu Alchfridi in præfato ſuo monaſterio presbyterum fecit: habebat aut ſecum ipſe presbyterum nomine Agathonem.

Colmannus de Scotis ſententiam promovet.

Cum Scotis Rex, ut filius cum Anglis ſentit.

Mota ergo ibi quæſtione de paſcha, vel tonſura, vel aliis rebus eccleſiaſticis, diſpoſitum eſt, ut in monaſterio, quod dicitur [b] Streaneshalch, quod interpretatur ſinus Phari, cui tunc Hilda abbatiſſa Deo devota fœmina præfuit, ſynodus fieret, & hæc quæſtio terminari deberet. Veneruntque illo reges ambo, pater ſcilicet, & filius; epiſcopi, Colmannus cum clericis ſuis de Scotia: Agilbertus cum Agathone & Vilfrido presbyteris: Jacobus & Romanus in horum parte erant: Hilda abbatiſſa cum ſuis in parte Scotorum, in qua erat etiam venerabilis epiſcopus Cedda jamdudum ordinatus a Scotis, ut ſupra docuimus, qui & interpres in eo concilio vigilantiſſimus utriuſque partis extitit.

Synodus ubi dicitur.

Adſunt reges, &c.

Primuſque rex Oſvvi, præmiſſa præfatione, quod oporteret eos qui uni Deo ſervirent unam vivendi regulam tenere, nec diſcrepare in celebratione ſacramentorum cæleſtium, qui unum omnes in cœlis regnum expectarent, inquirendum potius quæ eſſet verior traditio, & hanc ab omnibus communiter eſſe ſequendam, juſſit primo dicere epiſcopum ſuum Colmannum, qui eſſet ritus, & unde originem ducens ille quem ipſe ſequeretur.

Rex Oſvvi præfatur.

Tunc Colmannus, Paſcha, inquit, hoc quod agere ſoleo a majoribus meis accepi, qui me huc epiſcopum miſerunt, quod omnes patres no-

Colmannus ſententiam dicit pro Scotis.

b Beda lib. 4. cap. 26. *Streaneshalch.* In verſione Saxonica, *Streoneshealh.* Hard.

ANNO CHRISTI 664.

noſtri viri Deo dilecti eodem modo celebraſſe A noſcuntur. Quod ne cui contemnendum & reprobandum eſſe videatur, ipſum eſt quod beatus evangeliſta Joannes, diſcipulus ſpecialiter domino dilectus, cum omnibus quibus præerat ecceleſiis celebraſſe legitur. Quo hæc & his ſimilia dicente, juſſit rex & Agilbertum proferre in medium morem ſuæ obſervationis, unde initium haberet, vel qua hunc auctoritate ſequeretur. Reſpondit Agilbertus. Loquatur, obſecro, vice mea diſcipulus meus Vvilfridus preſbyter, quia unum ambo ſapimus cum ceteris qui hic aſſident eccleſiaſticæ traditionis cultoribus, & ille melius & manifeſtius ipſa lingua Anglorum, quam ego per interpretem, poteſt explanare quæ ſentimus.

Vvilfridus contra

Tunc Vvlfridus, jubente rege ut diceret, ita exorſus eſt; Paſcha quod facimus, inquit, vidimus Romæ, ubi beati apoſtoli Petrus & Paulus vixere, docuere, paſſi ſunt, & ſepulti, ab omnibus celebrari, hoc in Gallia, quam diſcendi vel orandi ſtudio pertranſivimus, ab omnibus agi conſpeximus. Hoc Africam, Aſiam, & Ægyptum, Græciam, & omnem orbem, quacumque Chriſti eccleſia diffuſa eſt, per diverſas nationes ac linguas, uno ac non diverſo temporis ordine geri comperimus, præter hos tantum & obſtinationis eorum complices, Pictos dico, & Britones, cum quibus de duabus ultimis Oceani inſulis, his non totis contra totum orbem ſtulto labore pugnant.

Colmannus S. Joannem laudat auctorem.

Cui hæc dicenti reſpondit Colmannus: Mirum quare ſtultum appellare velitis laborem noſtrum, in quo tanti apoſtoli qui ſuper pectus domini recumbere dignus fuit exempla ſectamur, cum ipſum ſapientiſſime vixiſſe omnis mundus noverit.

Vvilfridus ait non tunc ſepultam fuiſſe legem Moſaicam.

At Vvilfridus: Abſit, inquit, ut Joannem ſtultitiæ reprehendamus, cum ſcita legis Moſaicæ juxta literam ſervaret, judaizante adhuc in multis eccleſia, nec ſubito valentibus apoſtolis, omnem legis obſervantiam, quæ a Deo inſtituta eſt, abdicare. Quomodo ſimulacra, quæ a dæmonibus inventa ſunt, repudiare omnes qui ad fidem veniunt neceſſe eſt, videlicet ne ſcandalum facerent eis qui inter gentes D erant Judæis. Hinc eſt enim quod Paulus Timotheum circumcidit, quod hoſtias in templo immolavit, quod cum Aquila & Priſcilla caput Corinthi totondit, ad nihil videlicet utile, niſi ad ſcandalum vitandum Judæorum. Hinc quod eidem Paulo Jacobus ait: *Vides, frater,*
49 *quot millia ſunt in Judæis, qui crediderunt & omnes ii amulatotes ſunt legis:* nec tamen hodie clareſcente per mundum evangelio neceſſe eſt, imo nec licitum fidelibus vel circumcidi, vel hoſtias Deo victimarum offerre carnalium. Itaque Joannes ſecundum legis conſuetudinem decimaquarta die menſis primi ad veſperam incipiebat celebrationem feſti paſchalis, nil curans utrum hæc ſabbato, an alia qualibet feria proveniret. At vero Petrus cum Romæ prædicaret, memor quia dominus prima ſabbati reſurrexit a mortuis, ac mundo ſpem reſurrectionis contulit, ita paſcha faciendum intellexit, ut ſecundum conſuetudinem ac præcepta legis, decimamquartam lunam primi menſis, æque ſicut Joannes, orientem ad veſperam ſemper expectaret. Et hac exorta, ſi dominica dies (quæ tunc prima ſabbati vocabatur) erat mane ventura, in ipſa veſpera paſcha dominicum celebrare incipiebat, quomodo & nos omnes hodie facere ſolemus. Sin autem dominica non proximo mane poſt lunam decimam quartam, ſed decima ſexta, aut decima ſeptima, aut alia qualibet luna, uſque ad vigeſimam primam eſſet ventura, expectabat eam, & præcedente ſabbato veſpere ſacroſancta paſchæ ſolennia inchoabat. Sicque fiebat ut dominica paſchæ dies, non niſi a decima quinta luna uſque ad vigeſimam primam ſervaretur. Neque hæc evangelica & apoſtolica traditio legem ſolvit, ſed potius adimplet, in qua obſervandum paſcha a decima quarta primi menſis ad veſperam, uſque ad vigeſimam primam lunam ejuſdem menſis ad veſperam præceptum eſt, in quam obſervantiam imitandam omnes S. Joannis ſucceſſores in Aſia poſt obitum ejus, & omnis per orbem eccleſia B converſa eſt: & hoc eſſe verum paſcha, hoc ſolum fidelibus celebrandum, Nicæno concilio, non ſtatutum noviter, ſed confirmatum eſt, ut eccleſiaſtica docet hiſtoria. Unde conſtat vos Colmanne neque Joannis (ut autumatis) exempla ſectari, neque Petri, cujus traditioni ſcientes contradicitis, neque legi, neque evangelio in obſervatione veſtri paſchæ congruere. Joannes enim ad legis Moſaicæ decreta tempus paſchale cuſtodiens, nil de prima ſabbati curabat, quod vos non facitis, qui non niſi prima ſabbati paſcha celebratis. Petrus a decima quinta luna uſque ad viceſimam primam diem paſchæ dominicum celebrabat, quod vos non facitis, quia a decima quarta uſque ad viceſimam lunam C diem dominicum paſchæ obſervatis, ita ut tertia decima luna ad veſperam ſæpius paſcha incipiatis, cujus neque lex ullam fecit mentionem, neque auctor ac dator evangelii dominus in ea, ſed in quarta decima luna vel vetus paſcha manducavit ad veſperam, vel novi teſtamenti ſacramenta in commemorationem ſuæ paſſionis eccleſiæ celebranda tradidit. Itemque lunam viceſimam primam, quam lex maxime celebrandam commendavit, a celebratione veſtri paſchæ funditus eliminatis. Sicque, ut dixi, in celebratione ſummæ feſtivitatis, neque Joanni, neque Petro, neque legi, neque evangelio concordatis.

Colmannus alio …

His contra Colmannus: Numquid, ait, Anatolius vir ſanctus, & in præfata hiſtoria eccleſiaſtica multum laudatus, legi vel evangelio contraria ſapuit, quia a quartadecima uſque ad viceſimam paſcha celebrandum ſcripſit? Numquid reverendiſſimum patrem noſtrum Columbam, & ſucceſſores ejus viros Deo dilectos, qui eodem modo paſcha fecerunt, divinis paginis contraria ſapuiſſe vel egiſſe credendum eſt? Cum plurimi fuerint in eis, quorum ſanctitati cœleſti ſigna, & virtutum quæ fecerunt miracula teſtimonium præbuerunt, quos ut ipſe ſanctos eſſe non dubitans, ſemper eorum vitam, mores, & diſciplinam ſequi non deſiſto.

Vvilfridus [illegible]

At Vvilfridus: Conſtat, inquit, Anatolium virum ſanctiſſimum, doctiſſimum, ac laude eſſe E digniſſimum, ſed quid vobis cum illo, cum nec ejus decreta ſervetis? ille enim in paſcha ſua regulam utique veritatis ſequens, circulum novemdecim annorum poſuit, quem vos aut ignoratis, aut agnitum a tota Chriſti eccleſia cuſtoditum, pro nihilo contemnitis. Ille ſic in paſchæ dominicum decimam quartam lunam computavit, ut hanc eadem ipſa die, more Ægyptiorum, decimam quintam lunam ad veſperam eſſe fateretur. Sic idem viceſimam diem dominico paſchæ annotavit, ut hanc declinata eadem die eſſe viceſimam primam crederet. Cujus regulam diſtinctionis vos ignoraſſe pro-

ANNO CHRISTI 664

bat, quod aliquotiens paſcha manifeſtiſſime an- A
te plenilunium, id eſt, in tertia decima luna
facitis. De patre autem veſtro Columba & ſe-
quacibus ejus, quorum ſanctitatem vos imita-
ri, & regulem ac præcepta cœleſtibus ſignis
confirmata ſequi perhibetis, poſſum reſponde-
re; quia multis in judicio dicentibus domino,
quod in nomine ejus prophetaverint, & dæmo-
nia ejecerint, & virtutes multas fecerint, reſ-
ponſurus ſit dominus, quia nunquam eos no-
verit. Sed abſit ut de patribus veſtris hoc di-
cam, quia juſtius multo eſt de incognitis bo-
num credere, quam malum. Unde & illos Dei
famulos ac Deo dilectos eſſe non nego, qui
ſimplicitate ruſtica, ſed intentione pia Deum
dilexerunt. Neque illis multum obeſſe paſchæ B
talem reor obſervantiam, quamdiu nullus ad-
venerat qui eis inſtituti perfectioris decreta,
quæ ſequerentur, oſtenderet. Quos utique cre-
do, ſi qui tunc ad eos catholicus calculator
adveniret, ſic ejus monita fuiſſe ſecuturos,
quomodo ea quæ noverant ac didicerant Dei
mandata probantur fuiſſe ſecuti. Tu autem &
ſocii tui ſi audita decreta ſedis apoſtolicæ, imo
univerſalis eccleſiæ, & hæc literis ſacris con-
firmata ſequi contemnitis, abſque ulla dubieta-
te peccatis. Etſi enim patres tui ſancti fue-
runt, numquid univerſalis quæ per orbem eſt
Chriſti eccleſiæ horum eſt paucitas una de
angulo extremæ inſulæ præferenda? Et ſi ſan-
ctus erat ac potens virtutibus ille Columba ve- C
ſter, imo & noſter ſi Chriſti erat, unum præ-
ferri potuit beatiſſimo Apoſtolorum principi?
cui dominus ait: *Tu es Petrus, & ſuper hanc* (Matth. 16)
petram ædificabo eccleſiam meam, & portæ infe-
ri non prævalebunt adverſus eam, & tibi dabo
claves regni cœlorum.

Hæc perorante Vviltrido dixit rex: Verene, (Rex pro Angliis ſententiam dicit.)
Colmanne, hæc illi Petro dicta ſunt a domi-
no? Qui ait: Vere rex. At ille, Habetis, in-
quit, vos proferre aliquid tantæ poteſtatis ve-
ſtro Columbæ datum? At ille ait: Nihil.
Rurſum autem rex: Si utrique veſtrum, in-
quit, in hoc ſine ulla controverſia conſentiunt,
quod hæc principaliter Petro dicta, & ei cla-
ves regni cœlorum ſunt datæ a domino. Reſ- D

A ponderunt, Etiam, utrique. At ille ita con-
cluſit: Et ego vobis dico, quia hic eſt oſtia-
rius ille, cui ego contradicere nolo, ſed in-
quantum novi, vel valeo, hujus cupio in omni-
bus obedire ſtatutis, ne forte me adveniente
ad fores regni cœlorum, non ſit qui reſeret,
averſo illo qui claves tenere probatur. Hæc
dicente rege faverunt aſſidentes quique ſive
aſtantes majores una cum mediocribus, & ab-
dicata minus perfecta inſtitutione, ad ea quæ
meliora cognoverant ſeſe transferre feſtinabant.

Finitoque conflictu, ac ſoluta concione, Agil-
bertus domum rediit. Colmannus videns ſpre-
tam ſuam doctrinam, ſectamque eſſe deſpectam,
aſſumptis his qui ſe ſequi voluerint, id eſt, qui (Colmanus ſpe fruſtratus Scotiam repetit)
B paſcha catholicum & tonſuram coronæ (nam &
de hoc quæſtio non minima erat) recipere no-
lebant, Scotiam regreſſus eſt, tractaturus cum
ſuis quid de his facere deberet. Cedda relictis
Scotorum veſtigiis ad ſuam ſedem rediit, utpo-
te agnita obſervatione catholici paſcha. Facta
eſt autem hæc quæſtio anno dominicæ incarna-
tionis ſexcenteſimo ſexageſimo quarto, qui fuit (Tempus ſynodi)
annus Oſvvini regis viceſimus ſecundus: epiſco-
patus autem Scotorum, quem geſſerunt in pro-
vincia Anglorum, annus triceſimus.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Synodus Pharenſis.*) Quia in hoc conventu non
C omnes epiſcopi provinciales convocati fuerunt, ſed tan-
tum inter ſe contulerunt illi qui tunc aderant, imitatus
ſanctum Auguſtinum hujuſmodi conventum propria ma- (An concilium fuerit.)
gis voce collationem, quam ſynodum appellandam eſſe
ſentio. Tempus habitæ collationis deſcribitur a Beda ſupra.

b *De ritu celebrandi paſchatis.*) Error Scotorum alius
erat a Quartadecimanorum: non enim ſentiebant præci-
ſe decimaquarta luna, ſed die dominico paſcha celebran-
dum eſſe. Diſcrepabant a catholicis, quod illo die domi- (Quis fuerit error Scotorum de paſchate.)
nico paſcha peragerent, qui primus occurrebat a decima
tertia luna uſque ad vigeſimam. Ex quo illud abſurdum
quandoque fiebat, ut ſi dominica dies incideret in lunam
14. ipſi cum Judæis paſcha celebrarent, quod evitaſſent,
ſi una cum catholicis illo dominico die celebraſſent pa-
ſcha, qui primus a 14. luna ad veſperam uſque ad 21.
lunam occurrebat. Errarunt hac in re Scoti non ex con-
tumacia, ſed ex inſcitia computi paſchalis, ideoque hic
error ipſis venialis, tunc cum nemo illos hac in re in-
ſtruxiſſet. Porro cœptus eſt hujuſmodi error anno do-
mini 566. duravitque uſque ad annum domini 716. Vi-
D de Baron. anno 664. num. 5.

CONVENTUS COMPENDIENSIS

Pro conſecratione Wilfridi Epiſcopi Eboracenſis.

REM narrat *Beda lib. 3. cap. 28. Hiſt. Eccleſ.* E
Interea Rex Alcfrid miſit Vvilfridum
presbyterum ad Regem Galliarum, qui eum ſibi
ſuiſque conſecrari faceret epiſcopum. At ille
miſit illum ordinandum ad Agilbertum, de
quo ſupra diximus, qui relicta Britannia Pa-
riſiacæ civitatis factus erat Epiſcopus; & con-
ſecratus eſt magno cum honore ab ipſo, con-
venientibus plurimis Epiſcopis in vico regio,
qui vocatur in Compendio. *Et Eddius in vita*
S. Vvilfridi cap. 12. ait: Tale jam conſilium be-
ne Regibus complacuit, præparantes ei navem,
& auxilia hominum, & pecuniæ multitudinem,

E itaut valde honorifice ad Galliæ regionem per-
veniret; ibique ſtatim Conventio magna facta
eſt non minus, quam duodecim Epiſcoporum
Catholicorum, e quibus unus erat Ægelber-
chtus Epiſcopus, qui eum propter fidem ſuam
indicatam, gratanter & honorifice coram omni
populo publice ordinaverunt, & in ſella aurea
ſedentem more eorum ſurſum elevaverunt, por-
tantes in manibus ſoli Epiſcopi intra Oratoria,
nullo alio attingente, hymnoſque & cantica in
choro canentes. *Anno vero 665. hanc Vvilfridi*
conſecrationem ſecutam docet Pagius ad an. Ch.
665. n. 16.

ANNO CHRISTI 665. 666.

CONSTANTINOPOLITANA CONCILIA

Duo Monothelitarum in cauſa S. Maximi abbatis, alterum anno 665. alterum 666 celebrata.

Apud Manſi Sup. tom. I pag. 48.

MArtino Romano Pontifice in exilium acto, exiliiſque gravitate oppreſſo, unum ſupererat orthodoxæ fidei in oriente propugnaculum S. Maximus, quem hæretici ſubvertere aggreſſi, ſuggeſſerunt Conſtantio imperatori ut judicium in eum conſtitueret. Ille ſacra divali emiſſa epiſcopos invitavit ad concilium. Maximum ad judicium. Veniens igitur abbas cum ſociis monachis coram ſacellario cauſam ſuam defendere coactus fuit. Acta cauſæ hujus vulgata ſunt a Baronio in Annalibus, dein a Sirmondo in collectaneis Anaſtaſii Bibliothecarii Oper. Sirmondi tom. III. ex quo demum in Collectionem conciliorum Veneto-Labbeanam tom. VII pag. 477. tranſierunt. Ea occaſione concilium coiviſſe ex actis illis diſcimus. *Poſtera die quæ fuit dominica, concilio facto, hi qui erant eccleſiæ perſuaſerunt piiſſimo imperatori hos eos amaro & inhumano exilio condemnandos & ab invicem dividendos. Sanctum quidem ſenem penes Byzobem caſtrum Thraciæ, diſcipulum ejus apud Perberim,* &c. Concilium hoc reſpexiſſe credo Macarium patriarcham Antiochenum Monothelitam in ſua fidei confeſſione, quam imperatori & patribus concilii VI exhibuit, legenda in actis ejuſdem concilii. Agit in ea Macarius de hæreſi, quam appellat Maximi, quam plurium imperatorum & epiſcoporum edictis profligatam aſſerit, tum addit. *Quos ſequuta eſt, & ea quæ hic facta eſt per divalem juſſionem piæ memoriæ patris veſtri* (Conſtantis patris Conſtantini, ad quem ſe dirigit Macarius) *ſancta congregatio*. En igitur concilium ex divali Conſtantis in Maximum coactum, id vero anno 665. coivit. Agentem in eo exilio Maximum convenit Theodoſius Cæſareæ epiſcopus, tentandumque ſanctum virum aggreſſus, eam cum illo diſputationem inſtituit, quæ integra ex iiſdem Anaſtaſii collectaneis recitatur in collectione Veneto-Labbeana tom. VII. col. 485. Secundum hæc Maximus exilii locum mutare coactus Perberim adductus eſt. Sed nec ibi diu ſubſtitit, nam in additamento eidem collationi Maximi cum Theodoſio annexo apud Combefiſium in editione operum S. Maximi legitur. *Exinde adductis illis Conſtantinopolim adverſum eos actione habita*, &c. Ex quibus verbis non obſcure docemur, tertiam illam actionem ſeu judicium, non quidem Perberi, ut Pagius in critica ad A. 667. neſcio qua adductus perſuaſione, cenſuit, ſed Conſtantinopoli habitum fuiſſe. Judicium hoc in concilio ex epiſcopis collecto addito imperatori ſenatu inſtitutum fuiſſe demonſtrat, tum ſententia ejuſdem concilii in Maximum & ſocios dicta, qua illos anathemate damnat, quam ſententiam integram dabimus; cum etiam verba Macarii in ea fidei expoſitione de qua ſupra. Agens enim Macarius de eodem Maximo, poſt verba illa ſuperius recitata, addit. *Petrus quoque ſanctiſſimus & univerſalis Patriarcha* (Conſtantinopolitanus) *& prædeceſſor meæ parvitatis, Macedonius beatæ memoriæ, & Vicarius* (alia verſio *legatus*) *Alexandriæ Theodotus, præſentibus una cum eis & qui aderant epiſcopis & ſacro ſenatu, quæ circa* (Græcus addit *eum*) *fuerant in ſcripto diſcretientes* (alia verſio *ſcripta fuerant*) *hunc anathematizaverunt cum impiis ejus diſcipulis*. Profecto verba hæc & concilium denotant, & nonniſi de concilio hoc poſtremo accipienda ſunt, cum plane congruant ſententiæ ab eodem concilio prolatæ, quam mox integram dabimus. Nec cohærere poſſunt cum priori illo concilio; nec enim illud Maximum damnavit exilio, ſed imperatori tantummodo perſuaſit, ut illum ageret extorrem. viciſſim autem alterum hoc concilium ſententiam exilii in Maximum & ſocios dixit. Quibus conſtitutis, quinam epiſcopi concilio illi interfuerint, ſtatim apparent. Annus etiam rei geſtæ in aperto eſt, cum Petrus qui concilio præfuit, anno 656. deceſſerit ex calculo Pagii ad A. 656. V. eodemque anno 656. ſeptembri menſe Maximus cum Theodoſio diſputaverit; quæ ſane diſputatio concilium hoc præceſſit. Ex quo demum reſultat, labente anno 656. patres illos conveniſſe. Supereſt nunc ut ejuſdem concilii acta, qualia extant, demus ex edito a P. Combefis ordinis Prædicatorum inter opera S. Maximi, quæ ſane acta in Collectione Veneto-Labbeana aliiſque deſiderantur.

FRAGMENTUM ACTORUM CONCILII II CONSTANTINOPOLITANI MONOTHELITARUM.

In cauſa S. Maximi & ſociorum anno 656. celebrati.

EXinde adductis illis Conſtantinopolim, adverſumque eos actione habita, ac cum anathematizaſſent eſſentque execrati S. Maximum, ejuſque diſcipulum beatum Anaſtaſium, nec non ſanctiſſimum Papam Martinum, tanctumque Sophronium patriarcham Jeroſolymitanum, ac omnes Orthodoxos, quotquot denique ejuſdem ac illi ſententiæ eſſent; alterum quoque beatum Anaſtaſium adduxerunt, iiſdemque in eum diris ac contumeliis uſi, tradiderunt judicibus, ita dicentes. Sane igitur, tu Anaſtaſi, pullum populi univerſi maledictionis dirarumque, indutus amictum, canonica liberatus auditione, eaque extruſus, ad eam, quam delegiſti deveharis gehennæ ſtationem ac ſedem; qui nobiſcum eſt, parique conſilio cuncta moderatur, prænobili ſacroque ſenatu, ſtatim a nobis judicium arrepturo, ac quæ civilibus conſtituta legibus ſunt, prout viſum illi fuerit, juſta in te animadverſione facturo, ob tantas tuas illas blaſphemias rebelliſque animi molitiones. Adverſus hæc enim ſententiam tulit præ-

præſens ſynodus : cumque illa omnipotentis A Chriſti veri Dei noſtri ope, quæ par erat, adverſum vos Maxime, Anaſtali, Anaſtaſique decreto ſanxerit, ſitque reliquum ad ea, quæ a vobis impie dicta geſtaque ſunt, ut ſeverioribus legum pœnis ſubjiciamini, (quamquam idcirco quod nulla ejuſmodi pœna ſuppetit, quæ delictis veſtris, ac blaſphemiis condigna videri poſſit, juſto vos judici, qui majora ſit inflicturus, permittimus) in præſenti ſæculo, ceu in lucri partem, vitæ vobis uſura conceſſa, hacque ipſa lenitate tantiſper vacuata, accurata legum diſciplina ac diſtrictione ſancimus, ut ſtatim aſſumptis, qui nobis præſto ſunt, Clariſſimus Præfectus, in ſuum ampliſſimi dominatus prætorium, Maximo ac utrique Anaſtaſio, eorum flagris dorſa cædat, veſtræque Maxuni, amborumque Anaſtaſiorum procacitatis organum (veſtram ſcilicet blaſphemam linguam) ab imo intus abſcindat; tumque etiam, quæ blaſphemæ veſtræ rationi mentique miniſtravit, dexteram ferro auferat: ac ubi ſic execrandis membris mutilos pariter circumducens, Urbis Auguſtæ regiones duodecim totas luſtraverit, ſempiterno exilio, jugique præterea cuſtodiæ tradat: ut deinceps, ac quandiu vita ſuperſtes erit, blaſphemiæ plenos errores veſtros lugeatis, verſa ſcilicet in veſtra capita, quam in nos maledictionem diraſque excogitaſtis. Tulit itaque præfectus aliiſque excruciatis tormentis, membra amputavit: totaque urbe propudioſa circumductione traducens, Lazicem relegavit.

ANNO CHRISTI 666.

CONCILIUM EMERITENSE.

TITULI CAPITULORUM.

I. *Epiſtola de fides inſtitutione, ejuſque ordine.*

II. *De veſpertini officii ſervando ordine.*

III. *Quid ſit obſervandum tempore quo rex in exercitu progreditur, pro regis, gentis, aut patriæ ſtatu atque ſalute.*

IV. *Qualiter metropolitanus ſuis confinitimis, aut confinitimi metropolitano ſuo placitum faciant.*

V. *Ut epiſcopus ad ſuam perſonam, ad concilium non diaconum, ſed aut archipresbyterum, aut presbyterum dirigat.*

VI. *Qualiter epiſcopus admonitione accepta ad metropolitanum ſuum veniat.*

VII. *Qualiter ſecundum priorum canonum inſtituta concilium fiat.*

VIII. *Quid ordinatum maneat de epiſcopis qui inter ſe de parochiis * intentionem habent.* * contentionem

IX. *Quid presbyter obſervare debeat, qui presbyteris jubetur dare ſanctum chriſma.*

X. *Ut omnis epiſcopus infra hanc provinciam conſtitutus archipresbyterum, archidiaconum, & * primiclerum in eccleſia ſua habeat.* * primicerium

XI. *Ut omnis presbyter, abbas, vel diaconus epiſcopo ſuo humilitatem teneat; & reverentiam ſummam.*

XII. *Ut epiſcopus, qui illi placiti fuerint de parochia ſua, presbyteros, atque diacones cathedrales ſibi faciat.*

XIII. *Ut epiſcopus quem viderit de clericis ſuis ad bonum profectum tendere; honorandi & * magnificandi de rebus eccleſiæ licentiam habeat.* * magnificandi

XIV. *De pecunia quæ in eccleſia Dei offertur fideliter colligenda, & fideliter dividenda.*

XV. *Ut epiſcopi atque presbyteri pro gravioribus cauſis (quod legum damnant ſententiæ) ſine judicii examine familiam eccleſiæ non debeant extirpare.*

XVI. *Ut epiſcopo non liceat tertiam de parochitanis eccleſiis tollere; ſed quæ inſtituta ſunt debeat obſervare.*

XVII. *Ut poſt mortem epiſcopi nulli ſubjectorum liceat de eo quidquam detrahere.*

XVIII. *Ut parochitani presbyteri, juxta ut poſſe habuerint, de familia eccleſiæ ſuæ clericos ſibi faciant & habeant.*

XIX. *Ut presbyter, qui plures eccleſias habuerit commiſſas, pro ſingulis dominicis diebus, in ſingulis ſacrificium Deo offerre intendat.*

XX. *Qualiter libertos epiſcopi faciant, vel qua-* B *liter liberti a patrocinio eccleſiæ nunquam diſcedant.*

XXI. *Qualiter ſtabilitum maneat, quod epiſcopus in amicis ſuis, ſervis, aut libertis, de re eccleſiæ ſuæ donare voluerit.*

XXII. *Qualiter excommunicari oporteat qui canonis non cuſtodierit ſententiam.*

XXIII. *Confirmatio hujus concilii.*

PRÆFATIO.

IN NOMINE PATRIS, ET FILII, & Spiritus ſancti. Synodus quæ geſta eſt in provincia Luſitaniæ, apud [a] urbem Emeritenſem, quæ caput ejus dignoſcitur eſſe, duodecim epiſcopis in unum collectis, die VIII. *Iduum No-* C *vembris,* [b] *anno* XVIII. *ſereniſſimi & piiſſimi Reccefvinthi regis, æra* DCCIV.

CONGREGATIS nobis omnibus provinciæ Luſitaniæ epiſcopis, in nomine domini, reſidentibus in * Jeruſalem eccleſia, quæ in Emeritenſi urbe, (quæ caput hujus provinciæ noſcitur eſſe, & ſub principali nomine manet dedicata) juxta ordinem priorum canonum noſtrorum, cum Dei juvamine cœptum eſt initium. Primum (ut mos eſt) debitas laudes perſolvimus omnipotenti Deo, cujus munere adunati ſumus, & dono: deinde ſereniſſimo atque clementiſſimo principi noſtro, & domino gratiarum actiones impendimus regi Recceſ- D vintho; * optantes divinam miſericordiam, ut qui ei tribuit regni poteſtatem, concedat & vitæ felicitatem, cum pacis quiete; ſicque eum de ſuis hoſtibus reddat victorem, ut ſuorum inimicorum colla ditioni ejus ſubdat, gratia favente *; quatenus & præſentem vitam quietus poſſideat per tempora longa, & poſt multa annorum curricula beatitudinis gaudia obtineat, per ſæcula nunquam finienda. Et quoniam de ſæcularibus ſancta illi manet cura, & eccleſiaſtica per divinam gratiam recte diſponit mente intenta, ſit illi opitulatrix ineffabilis omnipotentis Dei gratia, quæ ſe quærentibus manet propinqua.

* ſanctæ
* orantes
* divina

E

CAPITULA.

I.

Juxta priorum patrum regulam, * quæ ſancte nobis eſt tradita, cujus inſtitutio- * inde

ne

a Edidit Loaiſa e duobus MSS. Toletanis & alio Lucenſi. Harduinus contulit cum apographo ad eum miſſo

ANNO CHRISTI 666.

ne profectum fidei habet ſancta Dei eccleſia catholica, * quamlibet permultis conciliis maneat memorata, oportet tamen a nobis non eam eſſe prætermittendam: hæc enim eſt prima concilii via; & niſi digne fuerit adſtructa, perveniendi ad * aliud ratio eſt incongrua. Nos ergo quia certos fatemur in fide, & perpetim hanc profitemur ore, dignum eſt in hoc ſancto concilio credulitatem noſtram exponere.

* l. quantumlibet per multa concilia

* aliud

Credimus in unum Deum Patrem, omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium, & inviſibilium conditorem: & in unum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum filium Dei unigenitum, ex Patre natum ante omnia ſæcula: Deum ex Deo: lumen ex lumine: Deum verum ex Deo vero: natum, non factum: homouſion Patri, hoc eſt, ejuſdem cum patre ſubſtantiæ: per quem omnia facta ſunt, quæ in cœlo, & quæ in terra: qui propter nos, & propter noſtram ſalutem deſcendit, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto, & Maria virgine: homo factus: paſſus ſub Pontio Pilato: ſepultus: tertia die reſurrexit: aſcendit in cœlos: ſedet ad dexteram Patris: iterum venturus in gloria judicare vivos & mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum dominum & * vivificatorem, ex Patre & Filio procedentem; cum Patre & Filio adorandum, & glorificandum: qui locutus eſt per prophetas. In unam catholicam atque apoſtolicam eccleſiam. Confitemur unum baptiſma in remiſſionem peccatorum. Expectamus reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſæculi. Amen. Hæc eſt fides noſtra, & hæc credulitas ſancta: hanc quiſquis digne tenet, judicii tempore remunerationem condignam accipiet: qui ab ea diſceſſerit, & in hac fide eſſe noluerit, cum diabolo pœnas * æternas luet. Oremus ergo omnipotentem Deum, ut hæc credulitas ſincera, divina nobis conferat beneficia, ejuſque pietas ſancta præſenti in ſæculo cuncta nobis dimittat peccata: & cum venerit judicare vivos & mortuos, ad dexteram ſuam nos juſtificandos ſtatuat. Si quis non crediderit, aut confeſſus fuerit Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum unum eſſe in Trinitate, * anathema ſit.

* i. ſymbolum Conſtantinopolitanum in III. Toletano a ſanctis conciliis poſitum

* vivificantem

* æternas ſupplicii

* Deum

II.

Sicut in fide ſancta noſtra eſt unanimitas, ita pro ſancto Dei officio debet eſſe intentio ſumma. Oportet igitur, ut ſicut in aliis eccleſiis [c] veſpertino tempore, poſt lumen oblatum, prius dicitur veſpertinum, [d] quam * ſonum in diebus feſtis, ita & a nobis cuſtodiatur in eccleſiis noſtris. Si quis hunc ordinem minime cuſtodierit in ſua eccleſia, cunctoſque ad ſe pertinentes non inſtruxerit, ut bonum hujus operis agant; dum tale ad metropolitani pervenerit aures, & fuerit res convicta, excommunicationis ſe noverit feriri ſententia.

III.

Quantum cum Dei juvamine ratio competit, ut rectitudinis regula ponatur in eccleſiaſtico ordine, tantum neceſſarium eſt ea excogitare & ordinare, quæ clementiſſimo domino noſtro Recceſvintho regi, fideliumque ſuorum genti, aut patriæ debeant proſperitatem afferre. Ob hoc ergo inſtituit hoc ſanctum concilium, ut quandocumque eum cauſa * ingredi fecerit contra ſuos hoſtes, unuſquiſque noſtrum in eccleſia ſua hunc teneat ordinem; ita ut omnibus diebus [e] per bonam diſpoſitionem ſacrificium omnipotenti Deo, pro ejus ſuorumque fidelium atque exercitus ſui ſalute offeratur, & divinæ virtutis auxilium impetretur, * ut ſalus cunctis a domino tribuatur, ut * victoria illi ab omnipotenti Deo * concedatur. Tamdiu hic ordo tenendus eſt, quamdiu cum divino juvamine ad ſuam redeat ſedem. Quiſquis hujus inſtitutionis modum implere diſtulerit, ſciat ſe a ſuo metropolitano eſſe excommunicatum.

* p. egredi

* add.

* indicatur

IV.

Poſtquam fidei noſtræ credulitas eſt manifeſta, illa inferenda curavimus, quæ rectitudinem faciant in eccleſia ſancta. Cœtus ergo noſtræ unanimitatis hoc inferendum eſſe curavit, ut tempore quo metropolitanus in eccleſia Dei fuerit ordinatus epiſcopus, [f] placitum in nomine ſuorum comprovincialium epiſcoporum faciat; ut caſte, ſobrie, recteque * vivat. Similiter, & quando confinitimi epiſcopi in eccleſiis quibus præeſſe potuerint fuerint ordinati, placitum faciant in nomine epiſcopi ſui metropolitani, ut caſte, recte, & ſobrie vivant. Quod ſi juxta canonicam ſententiam, per voluntatem metropolitani, atque informationis ejus epiſtolam, per regiam juſſionem ab alio metropolitano aliqui fuerint ordinati; tempore quo ad metropolitanum ſuum poſt ſuam venerint ordinationem, tale placitum non differant facere. Quod ſi diſtulerint, tamdiu quiſquis ille excommunicatum eſſe ſe noverit, quamdiu impleat ordinem bonæ inſtitutionis.

* vivere

V.

Juxta canonicum ordinem, tempore quo concilium [g] per metropolitani voluntatem & regiam juſſionem electum fuerit agere, omnes confinitimos epiſcopos in unum oportet adeſſe: nec pro tali re quælibet cauſa opponi debet ad excuſatio-

ANNO CHRISTI 666.

tionem. Quod ſi contigerit aliquem de fratribus [h] retineri ab infirmitate, qualiter non poſſit venire, aut per regiam juſſionem injunctum * acceperit aliquid agere, ut ſit per quod non poſſit concilio intereſſe; quidquid tale acciderit, metropolitano ſuo fideliter intimet cuncta per ſuam epiſtolam manu ſua ſubſcriptam, ut poſtmodum quæratur, antene excuſationem faciat aliquam. Ad ſuam tamen perſonam non aliter niſi aut ſi archipresbyterum ſuum diriget, aut, ſi archipresbytero impoſſibilitas fuerit, presbyterum utilem, cujus dignitas cum prudentia pateat, a tergo epiſcoporum inter presbyteros ſedere, & quæque in eo concilio fuerint acta ſcire, & ſubſcribere. Injuſtum enim hoc accipit cœtus noſter, ut quiſquam epiſcoporum diaconum ad ſuam perſonam dirigat. Hic enim quia presbyteris junior eſſe videtur, ſedere cum epiſcopis in concilio nulla ratione permittitur. Quemcumque ergo ex presbyteris dirigere elegerit, inſtructum per informationem dirigat, ut ratio poſcit; atque cum eo mandatarium ſuum, juxta legis ordinem munitum: ut ſi a quolibet contra eumdem epiſcopum in concilio fuerit ſuggeſtum, ab eo quem * dixerit, qui petit accipiat reſponſum; & juſtitia quæ fuerit ordinata nullam poſtmodum dilationem habeat.

* habuerit
* direxit

VI.

Deo credimus eſſe placitum, quando pro bono opere dignam in eccleſia ſancta imponimus regulam. Ideoque placuit fraternitati noſtræ, ut ſicut primatus reverentiæ metropolitano epiſcopo jubetur impendi per ſynodicam regulam, ita & a comprovincialibus ſuis ſerventur hæc monita. * Communi deliberatione cenſemus, & ſententiæ hujus ordinem ſervandum inſtituimus; ut dum quiſquam comprovincialis epiſcopus metropolitani ſui admonitionem acceperit [k] pro diebus feſtis nativitatis domini & paſchæ cum eo peragendis, veniendi ad eum nullam faciat excuſationem. Quod ſi contigerit eum ab ægritudine eſſe detentum, vel per nimiam intemperantiam aerum non habere qualiter ad præſentiam ejus poſſit venire, epiſtolam manu ſua ſubſcriptam dirigere debebit, in qua hujus rei veriſſime cauſam noteſcat. Quod ſi ſanus, qui admonitionem acceperit, fuerit, & venire diſtulerit, abſque excommunicatione dimittendus non erit.

* [illegible]
Sic Hateruus eſt ſon. Tole. XIII cap. 8

VII.

Decretum eſt de priſcis canonibus, [l] ſemel in anno fieri concilium, ubi elegerit metropolitanus epiſcopus: atque in ea ſancta regula manet ordinatum, ut comprovinciales epiſcopi, dum a ſuo metropolitano fuerint admoniti, præſentes eſſe debeant ad locum temporis debiti: quæ res non extra regiam agitur voluntatem. Sunt nonnulli qui pro hac admonitionem ſui metropolitani, & regiam juſſionem accipiunt, & minime implent quæ jubentur: hos priſcorum canonum ſententiæ excommunicatos eſſe jubent uſque ad tempus ſuperventuri concilii: & quamvis excommunicationis damno feriantur, nihil tale in his impenditur quod debeant metuere. Placuit huic ſanctæ ſynodo, ut quiſquis ille epiſcopus ad concilium venire diſtulerit admonitus, illic excommunicationis agat tempus, ubi cum his, qui præſentes fuerint, elegerit metropolitanus. Cella vero & res ad eum pertinentes, quouſque ille ſub pœnitentia fuerit, inſtantia & ſollicitudine regantur metropolitani: quia ideo eſt hoc electum, ut diſcat ſub pœnitentia quod implere noluit voluntate recta. Dum ergo ad ſuam redierit cellam, rem in ſtatu inveniat, quæ eccleſiæ ſuæ eſt debita.

Vide epiſtolam Innocentii tertii, de pœnali ejus canonis.

VIII.

Omnibus * pene cognitum manet, quomodo divina gratia, quæ cor sereniſſimi atque clementiſſimi domini noſtri & principis Recceſvinthi regis in manu tenet, & ubi vult illud vertet, ſuggerente ſanctæ memoriæ ſanctiſſimo [m] viro Orontio epiſcopo, animum ejus ad pietatem moverit, ut terminos hujus provinciæ Luſitaniæ cum ſuis epiſcopis, eorumque parochiis, juxta priorum canonum ſententias, ad nomen provinciæ, & metropolitanam hanc ſedem reduceret & reſtauraret. His ergo, juxta eamdem regulam, decreto ſynodico, judicii formula, & ſuæ clementiæ confirmatione ad hanc metropolim reductis; dum miſerante domino, principis juſſu in unum ad ſanctum conveniſſemus concilium, unus de his Selva nomine, ſanctæ * Igeditanæ eccleſiæ epiſcopus, interpellavit ſanctam ſynodum, eo quod Juſtus Salmanticenſis eccleſiæ epiſcopus debitam illi teneret diœceſim: hoc enim etiam adjiciens, ut de eo, id unde ad Callœciæ metropolim diœceſi ſuæ fuerat poſſeſſum, ille reciperet, quamvis longa poſt tempora, quæ parochiæ ſuæ fuerant debita. Sed quia antiquorum canonum ſunt inſtituta, ut ſi * una provincia * quiſquis epiſcopus de alterius diœceſi partem aliquam per triginta annos poſſederit, quietus teneat; juſtum perſpeximus, ut quia nec ille triginta annos adhuc habet, quo ad hujus provinciæ metropolim reductus eſt; & ille quod per longo tempore non poſſedit *, & triginta adhuc non ſunt in hoc illi impleti anni,

* bene
* Egditanæ
De tricennali poſſeſſione dictum eſt ſupra Conc. Hiſp. II. cap. 8
* ſunt in una
* quiſque
* recepit

ANNO CHRISTI 666.

anni; ſicut ille ad debitam diœceſem rediit, ita & hic, qui pulſat diœceſim ſibi debitam, ordinante metropolitano cum ſuis fratribus, per ſuum ſaionem recipiat: ita tamen ut de præſentia metropolitani inſpectores dirigantur, qui per evidentia ſigna diœceſes ipſas conſpiciant, & unuſquiſque, quod illi debitum eſt accipiat & habeat. Pacta vero, quæ juxta canonicam regulam inter epiſcopos pacificam deliberationem juſtiſſime fuerint facta, in omnibus placet eſſe ſervanda. Omnibus vero epiſcopis id * inſtituitur eſſe ſervandum, ut parochiam ſuam bene cuſtodiant, nec a quolibet fratre eam uſurpari permittant. Quibus ſi tricennalis numerus per voluntatem, aut negligentiam occurrerit, nullo modo reddenda erit.

Inſpectores viſitatores. Hiſp. II. cap. 8.

* *inſtitutum.*

IX.

Conveniens in omnibus nobis hæc manet ſententia, quæ * digne cuſtodiatur in noſtra provincia. Placuit ut quiſquis ab epiſcopo ſanctum in poteſtate, presbyteris ad diſtribuendum tempore opportuno, acceperit chriſma, nihil ab eis beneficii cauſa tollere aut petere præſu-C mat. Similiter presbyteri, qui ſanctum Dei baptiſma infantibus tradunt, nihil pro tali gratia a parentibus eorum auferre præſumant. Quod ſi quis aliquid offerat per bonam voluntatem, * accipiat grate: nihil tamen (ut diximus) auferatur quacumque occaſione. Si quis ſententiæ hujus ordinem non cuſtodierit, eumque tranſgredi præſumpſerit, tribus menſibus ſub pœnitentia excommunicatus manebit.

* *deinde.*

Conc. Bracar. II. c. 4. ubi adipiſcim ex patrum decretis oſtendimus Conc. Tol. XI. cap. 8.

* *accipiatur.*

X.

Communi deliberatione ſancimus, ut omnes nos epiſcopi, infra noſtram provinciam conſtituti, in cathedralibus noſtris eccleſiis, ſinguli noſtrum * archipresbyterum, archidiaconum, & * primicerum habere debeamus. Sanctus quippe eſt ordo, & a nobis per omnia obſervandus; ideoque placuit huic magnæ ſynodo, ut quicumque ad hoc officium pervenerit, humilitatem pontifici ſuo & reverentiam præbeat; ne quolibet modo ſuperbiæ faſtum quilibet ex his incurrat; ſed in ordine, quo quiſque fuerit conſtitutus, benigne perſiſtat, & ſui dignitatem officii per omnia teneat. Si quis ex his ſui gradus ordinem non cuſtodierit, & quæ illi pro tali officio a ſuo epiſcopo imperata fuerint adimplere diſtulerit, prout cauſa patuerit, excommunicationis damno multandum ſe noverit.

* *primicerium.*

XI.

Pervenit ad cœtum hujus ſancti concilii Presbyteros, abbates & diaconos A epiſcopo ſuo inobedientes eſſe *; atque intromiſſum eſt, ut dum quilibet ex presbyteris, aut abbatibus eccleſiarum ſuarum a decedentibus epiſcopis habeant abſolutionem, epiſcopo ſuo dignam obedientiam juſtamque reverentiam non exhibeant, & quibus conceſſa eſt per canonicam ſententiam viſitandi * ſua parochia, his potius infertur injuria, & movetur calumnia. Proinde placuit huic ſancto concilio, ut tam a presbyteris, quam ab abbatibus, ſive etiam a diaconibus, epiſcopo honor debitus impenda- B tur: ut a nullo contumeliam pati videatur, & quandocumque contigerit eum, juxta canonicam ſententiam, viſitare ſuam parochiam; & digne eum ſuſcipiant, &, prout habuerint, aut ratio permiſerit, illi præparent quæ fuerint neceſſaria. Id ergo per omnia ſervandum inſtituimus, ut nulli presbytero, vel diacono ſine voluntate epiſcopi ſui licentia ſit ° ſæculares peragere cauſas, aut injunctiones expedire publicas. Si quis hujus ordinem capituli tranſcendere voluerit, excommunicationis ſententia feriendum ſe noverit.

* *ad id quod eſt, u.*

Jus viſitandi epiſcopis competit, de qua re diximus ſupra Conc. Tolet. IV. cap. 36.

* *fort. ſuam parochiam.*

XII.

Si priorum canonum ſententia hunc recte tenet ordinem, ut epiſcopus ab alio epiſcopo, ſi indigentiam habuerit, clericum ad ordinandum petat, & accipiat; cur qui in diœceſi ſua habet eos, quos pro Dei officio, & ſuo juvamine dignos repererit, ad ſuam principalem eccleſiam non perducat & habeat? Pro hujus rei cauſa hoc elegit unanimitas noſtra, ut omnes epiſcopos provinciæ noſtræ, ſi voluerint, de parochianis pres- D byteris, atque diaconibus, cathedralem ſibi in principali eccleſia facere, maneat per omnia licentia. Hi tamen qui fuerint traducti, humilitatem dignam epiſcopo ſuo teneant; & eo honore & reverentia habeantur, & venerentur in cathedrali eccleſia, ſicut hi quos conſtat fuiſſe ordinatos in ea. Et quamvis ab epiſcopo ſuo ſtipendii cauſa per bonam obedientiam aliquid accipiant, ab eccleſiis tamen, in quibus prius conſecrati ſunt, vel a rebus earum extranei non E maneant; ſed pontificali electione, presbyteri ipſius ordinatione, presbyter alius inſtituatur, qui ſanctum officium peragat, & diſcretione prioris presbyteri victum & veſtitum rationabiliter illi * miniſtretur, ut non egeat: aut ſi quæ fieric qui ordinatur, ſtipendium a ſuo presbytero accipiat, quantum dignitas officii eum habere expetat. Clericis vero, vel quos ad ſerviendum ei dederit, per diſcretionis modum quæ neceſſaria ſunt miniſtret. Si quis ſententiæ hujus ordinem

* *miniſtret.*

ANNO CHRISTI 666.

nem implere diſtulerit, prout ratio permiſerit, excommunicandum ſe eſſe noverit.

XIII.

In eccleſia Dei ſancta congregatio clericorum fit non modica: & ſunt aliqui, quorum intentio non pauca eſt in ſancto Dei officio, atque multi quos ſegnitudinis faſtus minime perducit ad bonum profectum. Ob hoc ergo ſancto huic placuit concilio, ut quemcunque epiſcopus ad bonum profectum viderit creſcere, per bonam intentionem venerandi, amandi, & honorandi, atque de rebus eccleſiæ, quod voluerit, illi largiendi habeat poteſtatem: hæc enim cauſa & majoribus majorem præſtat gratiam, & minores excitat, ut ad melius tendant. Quidquid ergo bonis largitur per gratiam, ita in jus habeant, ut & remedium ex hoc ſentiant, & rem Deo dicatam ad augmentum perducant. Quod ſi id quod acceperint per ſuam tepiditatem ad profectum minime perduxerint, aut detrimentum patuerit; epiſcopus habeat licentiam, ſine ullo præjudicio, in jure eccleſiæ revocare rem propriam.

XIV.

In ſancta Dei eccleſia p diebus feſtis pro conſuetudine & mercede communicationis tempore a fidelibus pecuniam novimus poni: pro hoc placuit ſancto concilio hanc rectitudinis ponere regulam, ut quia omni clero communis labor manet in officio ſancto, omnibus juxta meritum ex hoc rependatur viciſſitudo. Statuimus in noſtris eccleſiis vel civitatibus hoc eſſe ſervandum, ut quidquid pecuniæ a fidelibus in eccleſia fuerit oblatum, fideliter collectum maneat, & conſervatum, & fideliter epiſcopo præſentetur; qualiter exinde tres partes fiant æquales, unam epiſcopus habeat, & alteram presbyteri, & diacones inibi deſervientes conſequantur, & inter ſe, ut dignitas & ordo popoſcerit, dividant: tertia vero ſubdiaconibus & clericis tribuatur: ut a primiclero, juxta quod in officio eos præſcit eſſe intentos, ita ſingulis diſpenſetur. Similis forma & de parochitanis presbyteris in eccleſiis illis a Deo creditis erit ſervanda.

XV.

Si regalis pietas pro ſalute omnium ſuarum legum dignata eſt ponere decreta cur religio ſancta per ſancti concilii ordinem non habeat inſtituta, quæ omnino debent eſſe cavenda? Ideoque placuit huic ſancto concilio, ut omnis poteſtas epiſcopalis modum ſuæ ponat iræ; nec pro quolibet exceſſu cuilibet ex familia eccleſiæ aliquod corporis membrorum ſua ordinatione præſumat extirpare, aut auferre. Quod ſi talis emerſerit culpa, advocato judice civitatis, ad examen ejus deducatur quod factum fuiſſe aſſeritur. Et quia omnino juſtum eſt, ut pontifex ſæviſſimam non impendat vindictam; quidquid coram judice verbis patuerit, per diſciplinæ ſeveritatem abſque turpi decalvatione maneat emendatum, & ab epiſcopo ſuo, aut donatus fidelibus ſuis maneat, qui malum aliquid, quod leges graviter damnant, admiſit; aut * abiendi * eum epiſcopus, ſi voluerit, licentiam habebit. Similiter & quia comperimus aliquos presbyteros ægritudine accedente familiæ eccleſiæ ſuæ crimen imponere, dicentes ex ea homines aliquos maleficium ſibi feciſſe, eoſque ſua poteſtate torquere, & per multam impietatem detrimentare, & hoc emendari placuit per rectitudinem hujus ſententiæ. Inſtituentes igitur * decernimus, ut ſi presbyter talia pati ſe dixerit, ad aures hoc ſui perducat epiſcopi; ipſe autem datis bonis hominibus ex latere ſuo, judicem hoc jubeat quærere; & ſi ſceleris hujus cauſa fuerit inventa, ad cognitionem epiſcopi hoc reducant; & proceſſa ex ore ejus ſententia, ita malum extirpatum maneat, ne hoc quiſquam alius facere præſumat. Si quis ſententiæ hujus ordinem non obſervaverit, excommunicationis ſententia feriendus erit, & a clero abjiciendus.

* forte abigendi * abjiciendi

* decrevimus

XVI.

Bene diſpoſuit divina gratia, quidquid unaquæque eccleſia a fidelibus collatum eſt, habeat. Priſcis quippe canonibus * erat decretum, ut epiſcopus de parochitanis eccleſiis tertiam ſequeretur, cui ſua pleniſſime q ſufficere poſſunt. Placuit huic ſancto concilio, ut nullus provinciæ Luſitaniæ epiſcopus ſententiæ hujus terminum excedat, nec a qualibet parochitana eccleſia tertiam auferre præſumat: ſed quidquid exinde conſequi potuerat, totum in reparationem ipſarum baſilicarum proficiat. Omnes vero ſupradicti presbyteri, qui virtutem habuerint, epiſcopo ſuo placitum faciant, ut reparare eccleſias ſibi commiſſas intendant. Quod ſi facere diſtulerint, ab epiſcopo ſuo diſtricti, eccleſias ſibi creditas (ut ratio permittit) digne reparent; Eccleſiæ tamen, quæ mundiales res nullas habent, ſolicitudine, intentione, & diſpoſitione epiſcopali (ut ratio permiſerit) habeant reparationem.

* Gra. 11 q. * Priſcis quidem.

XVII.

Quia per divinam gratiam in ſancta Dei eccleſia epiſcopalis ordinatur Poteſtas, dignum eſt, ut ſicut honore & bonitate ſummus habetur in vita, ita poſt mor-

ANNO CHRISTI 666.

mortem detractio de eo ſit nulla. Hujus A rei cauſa hanc ſententiam protulit, & per omnia jubet eſſe firmam congregatio noſtra. Inſtituentes igitur decernimus, ut nullus ſubjectus decedentem detrahat epiſcopum, nullus de eo deroget, nec malum quidquam loquatur. Si quis talia deinceps facere præſumpſerit; ſi presbyter fuerit, tribus menſibus ab epiſcopo ſuo ſub pœnitentia * religatus maneat; ſi diaconus, quinque; ſi ſubdiaconus, aut clericus, vel quilibet religioſus de majori gradu, (quia conſtat ex his jam aliquos per bonam actionem eſſe B venerandos) novem; ſi minimi fuerint, qui levi corde ſint, minimæque adhuc perſonæ, quinquagenis flagellis juſſione feriantur epiſcopi: quod ſi laicus, quamvis ingenuus, in domo eccleſiæ tamen nutritus, & ab eccleſiæ rebus, dignitatis gratia præditus, juxta quod dignitas ejus exegerit, pro tali exceſſu excommunicationis ſententia feriendus erit: ſi vero de familia eccleſiæ fuerit quiſque, (quia & in his diſcretionis * eſt gradus) ſi major fuerit, qui dignitate polleat, ſex menſibus ab epiſcopo ſuo excommunica- C tus maneat: inferior tamen aut minima perſona, diſciplinam mereatur, juxta quod epiſcopi ſui proceſſerit ſententia. Dignum eſt enim, ut cui in vita honor fuit impenſus, poſt mortem detractionis ſubtrahatur ſtimulus.

* relegatus

* adhibendus

XVIII.

Quidquid unanimiter digne diſponitur in ſancta Dei eccleſia, neceſſarium eſt ut a parochitanis presbyteris cuſtoditum maneat. Sunt enim nonnulli, qui eccleſiarum ſuarum res ad plenitudinem habent, & ſolicitudo illis nonnulla eſt D habendi clericos, cum quibus omnipotenti Deo laudum debita perſolvant officia. Proinde inſtituit hæc ſancta ſynodus, ut omnes parochitani presbyteri, juxta ut in rebus ſibi a Deo creditis ſentiunt habere virtutem, de eccleſiæ ſuæ familia clericos ſibi faciant: quos per bonam voluntatem ita nutriant, ut & officium ſanctum digne peragant, & ad ſervitium ſuum aptos eos habeant. Hi etiam victum & veſtitum diſpenſatione presbyteri merebuntur, & domino & presbytero E ſuo, atque utilitati eccleſiæ fideles eſſe * debent. Quod ſi inutiles apparuerint, ut culpa patuerit, * correptione diſciplinæ feriantur. Si quis presbyterorum hanc ſententiam minime cuſtodierit, & non adimpleverit, ab epiſcopo ſuo corrigatur: ut pleniſſime cuſtodiat, quod digne jubetur.

Sic decretum Conc. Tol. IX cap. 11.

* debebunt

* correctione

XIX.

In parochiis multæ ſunt eccleſiæ conſtitutæ, quæ a fidelibus factæ, aut paucum, aut nihil de rebus videntur habere. Sacerdotali ergo decreto presbytero uni plures extant commiſſæ, unde cavendum eſt ne occurrente paupertate, ordo ibidem non impleatur Miſſæ. Proinde ſalubri deliberatione cenſemus, ut pro ſingulis quibuſque eccleſiis, in quibus presbyter juſſus fuerit per ſui epiſcopi ordinationem præeſſe, * pro ſingulis diebus dominicis ſacrificium Deo procuret offerre; & * eorum nomina a quibus eas eccleſias conſtat eſſe conſtructas, vel qui aliquid his ſanctis eccleſiis videntur aut viſi ſunt contuliſſe, ſi viventes in corpore ſunt ante altare recitentur tempore miſſæ, quod ſi ab hac deceſſerunt aut diſceſſerint luce, nomina eorum cum defunctis fidelibus recitentur ſuo in ordine. Si quis hanc inſtitutionem presbyter implere neglexerit, dum talis cauſa per quemlibet ad aures ſui epiſcopi pervenerit, presbyter ille excommunicationis ſententia feriendus erit.

Vide concil. Tol. XVI. cap. 5.

* per ſingulos dies dominicos

XX.

In priorum canonum ordine inſtitutum manet qualiter epiſcopi de familia eccleſiæ * libertos debeant facere. Multi etenim ſacerdotes, prout illis conceſſit divina gratia, habent unde canonicum ordinem impleant, & ſic libertos faciant: & ſunt multi, qui nihil habentes, ad hanc gratiam veniunt, & ſic libertos facere præſumunt. Tales enim libertos regula canonica eſſe non jubet ſtabilitos. Contingere etenim ſolet, ut poſtquam manumiſſor eorum ab hac diſceſſerit luce, talis occurrat ſucceſſor, qui aut eccleſiæ familiam minime quærat, aut per bonam voluntatem, vel negligentiam, hi, a quo nihil eccleſiæ * offerente liberi facti ſunt, longo pro tempore libertos ſe eſſe defendant, atque eas libertates ita abſcondunt, ut pro hoc quærenti epiſcopo laborem faciant. Talium ſi ſit voluntas, licentia conceditur nulla: quia non potuerunt, neque a ſervitio eccleſiæ unquam diſcedunt, & pro his rebus in libertate permanere non poterunt. Sanctorum canonum non abjicienda ſunt inſtituta: atque his quæ implenda eſſe oportet addimus nova. Placuit huic ſanctæ ſynodo, ut quiſquis digne juxta canonicam regulam libertus fuerit factus, in libertate maneat, & a patrocinio eccleſiæ ipſe aut poſteritas ejus nunquam diſcedat. Quiſquis vero non ut ordo canonicus poſcit libertus fuerit factus, quamvis prolixitas temporis in ſcripturæ ſuæ textu inveniatur, qui a ſervitio eccleſiæ nunquam viſus eſt abſceſſiſſe, & canonica ſententia reſcindi jubet talem libertatem, ut ille & poſteritas ejus omnis in ſervitio maneant ſanctæ eccleſiæ,

* Forte offe[illegible] Hard.

ANNO CHRISTI 666.

ſiæ, cui debiti manent per veram originem. Illos vero per omnia ſtabilitos in libertate eſſe inſtituimus, qui ab his epiſcopis liberi ſunt, vel fuerint facti, qui de ſuo bona plurima ſanctæ eccleſiæ, in qua præſident, per ſuæ ſcripturæ textum cognoſcuntur contuliſſe. Et hi quamlibet jubeantur eſſe ſtabiles, nullo modo reſcindendi ſunt a, patrocinio ſanctæ eccleſiæ. Quod ſi contigerit eos, eorumque filios perſonis ingenuis eſſe conjunctos, & quandoque eorum poſteritas patrocinium eccleſiæ voluerit deſpicere, ex cujus familia per veram originem conſtat eos genitos eſſe; ſi ex his libertis trahunt originem, qui juxta canonicam ſententiam jubentur eſſe ſtabiles, & dignitatis ſuæ nomen teneant, & eccleſiæ patrocinium nunquam amittant. Certe ſi ex his inventi fuerint originem trahere, quos canonicæ regulæ non jubent libertos eſſe, quamlibet poſt longa tempora, dummodo origine firmata, reducendi tamen ſunt ad ſanctæ eccleſiæ, cui pertinent, jura. Liberti tamen ex familia eccleſiæ facti, & poſteritas quæ ex his eſt procreata; ſi libertatem ſuam, vel parentum ſuorum inventi fuerint celaſſe, aut abſcondere, & tempore quo ab epiſcopo fuerint admoniti, eam præſentare diſtulerint; dum eorum origo (ut jam diximus) fuerit manifeſtata per legalem teſtem, ad ſervitium eccleſiæ reducantur: & ut epiſcopo fuerit placitum, ita eos habeat. Hæc forma & in presbyteris ſervanda erit, qui cum voluntatem epiſcopi ſui, juxta canonicam regulam de familia ſuæ eccleſiæ * liberos facere voluerint.

* l. tenos

XXI.

Non putandum eſt contra regulam iri canonicam, quando ea inſtituimus quæ ſervari oportet de re eccleſiaſtica. Quamvis etenim canonicæ ſententiæ ordinem habeant quid epiſcopus pro re eccleſiæ obſervare debeat; opportunum tamen eſt, ut ubi ab epiſcopo bonus impenditur profectus, a ſuccedente inſtitutus teneatur modus. Placuit huic ſancto concilio, ut ſi epiſcopus eccleſiæ ſuæ, in qua præſidet, de rebus ſuis inventus fuerit plurima contuliſſe, quidquid amicis ſuis, ſervis, aut libertis, vel quibuslibet perſonis de eccleſiæ ſuæ rebus compertus fuerit aliquid donaſſe; ſi triplum, aut multo plus patuerit eſſe, quod conſcripſit in nomine eccleſiæ ſuæ, firmum maneat, quod diſtribuit in perſonis, quæ * prænotatæ ſunt ſuperiori ordine. Nec licebit ſuccedenti epiſcopo prioris ſui irrumpere voluntatem. His etiam ſi cauſæ eccleſiaſticæ fuerint commiſſæ, & fideliter proſequentes in rebus eccleſiæ profectum viſi fuerint facere, laboris ſui conſequantur mercedem; ita ut de eo quidquid acquiſierint (quia conſtat eos non ſine utilitate eccleſiæ negotia commiſſa peregiſſe) de eo, quidquid cum fide & bona inteutione ad effectum perduxerint, & ad jus eccleſiæ per eos redactum patuerit; de mobili re decimum ſuum ſequantur; pro immobili ab epiſcopo repenſationem dignam accipiant. Et tamen, quæ meruerint ipſi, aut poſteritas eorum, vel quibus largiri voluerint, perenniter poſſideant. Si quis epiſcoporum contra hujus ſententiæ ordinem agens irrumpere voluerit quod prior ejus fecit, & vocem amittat, & ſcripturæ quæ facta eſt pœnam adimpleat: inſuper & a cœtu fraterno excommunicatus maneat, ut exceſſus ſui emendet cauſam.

* notatæ ſunt per ordinem

XII.

Quia juvante nos divina gratia, ea in hoc ſancto concilio peregimus, quæ ad rectitudinem eccleſiaſtici ordinis ſunt debita, in aliquibus ſententiis cavendi modum impoſuimus: aliqua tamen; quia ſingulari ordine non manent; conſtricta, per hujus ſententiæ decretum inſtituimus, quod quiſque epiſcoporum, vel presbyterorum, atque in interiori gradu conſtituti, debeant metuere. Quiſquis hujus canonicæ regulæ inſtituta ſervare diſtulerit, quamlibet major eſſe videatur, mediocris vero, aut inferiori gradu conſtitutum ſe eſſe perſpexerit, ut cauſa permiſerit, a metropolitano epiſcopo, cum ſuis confinitimis, qui ſupra notatum ſententiarum ordinem cuſtodierit, is qui ſervare diſtulerit excommunicatum ſe evidentiſſime noverit.

XXIII.

Poſtquam fidei noſtræ expoſuimus credulitatem, & quæ neceſſaria extiterunt (ut potuimus) digeſſimus per ordinem, creatori noſtro, & domino, quem credimus trinum in unitate, & veneramur unum in Trinitate, Patri & Filio & Spiritui Sancto debitas perſolvimus laudes: tantæ majeſtatis * glorificantes nomen; qui dignatus eſt nobis rectitudinis viam oſtendere. Ac deinde ſereniſſimo, ac piiſſimo, & orthodoxo viro, clementiſſimo domino Recceſvintho regi gratiæ impendimus * opem cujus vigilantia, * & ſæcularia regit cum pietate ſumma, & eccleſiaſtica plenus * divinitus ſibi ſapientia conceſſa. Ipſe enim dominus, cujus Trinitatem veneramur, & confitemur, & eccleſiæ ſuæ fidei conferat lucra, & ſacerdotibus, miniſtris atque omni clero, ut digne illi ſerviant, conferat remedia, quæ ipſi ſunt placita: clementiſſimo principi Recceſvintho regi felicem vitam, felicioraque præſenti in ſæcu-

* collaudantes
* nomen
* diſponit

ANNO CHRISTI 666.

ſæculo, & futuro poſt in regno ſempi- A terna concedat gaudia poſſidenda. Atque id omnibus in ſe credentibus præſtare dignetur; ut dum ſui judicii manifeſtare voluerit tempus, omnibus tribuat perenne remedium ipſe dominus & redemptor noſter, qui cum Deo Patre & Spiritu ſancto in Trinitate Deus permanet unus, cui eſt honor, gloria, virtus & imperium, nunc & in omnia ſæcula ſeculorum.

SUBSCRIPTIONES.

Proficius Dei miſeratione Luſitanæ provinciæ ſanctæ Emeritenſis eccleſiæ metropolitanæ ſedis epiſcopus hæc geſta ſynodalia cum confinitimis meis epiſc. inſtituta manu mea ſubſcripſi.

Ego Selva Egiditanæ civitatis eccleſiæ epiſcopus pertinens ad metropolim Emeritenſem hæc inſtituta cum archiepiſcopo meo Proficio a nobis definita ſubſcripſi.

Adeodatus in Chriſti nomine ſanctæ Pacenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

Aſphalius in Chriſti nomine ſanctæ * Abelenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi. (* al. *Avelenſis*)

Theodericus in Chriſti nomine ſanctæ Olyſipponenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

* Theodiſclus Dei miſericordia epiſcopus ſan- C ctæ eccleſiæ Lamecenſis ſimiliter ſubſcripſi. (* in apographo *Theodiſius*. Hard.)

Juſtus Dei miſeratione ſanctæ Salmanticenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

Cantaber Dei gratia epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Coimbrienſis ſimiliter ſubſcripſi.

Donatus in Chriſti nomine epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Caurienſis ſimiliter ſubſcripſi.

Exarnus Dei miſericordia epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Oxonobenſis ſimiliter ſubſcripſi.

Petrus Dei miſericordia Elborenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

Alvarius indignus ſanctæ Calabrienſis eccleſiæ epiſcopus ſubſcripſi.

Notæ Garsiæ Loaisæ.

Emerita urbs quæ?

a *Urbem Emeritenſem.*) Emerita Luſitaniæ provinciæ urbs nobilis a Romanis dicta Auguſta Emerita, colonia Romanorum. In nummo Auguſti ſic eſt; CÆSAR AUGUSTUS PONT. MAX. IMP. Ex altera parte; AUGUSTA EMERITA COL. Similiter ex inſcriptione lapidis, qui eſt Tarracone,

IMP. CÆSAR VESPASIANUS AUG. PONT. MAX.
TRIB. POT. II. IMP. VII. COS. III. DES. IV.
P. P. VIAM A CAPARA AD EMERITAM AUG. USQ.
IMPENSA SUA RESTITUIT.

Eſt etiam regis Recceſvinthi nummus cum hac inſcriptione: RECCESVINTHUS REX. Ex altera parte: EMERITA PIUS. Sunt qui dicant appellatum Pium ob hoc concilium Emeritæ coactum. De ea Plinius, Strabo, Mela, & ceteri recentiores. Hodie ruinæ docent fuiſſe nobiliſſimam coloniam; nulli epiſcopo ſubditur, ſed ordini militiæ divi Iacobi, ſub priore Legionenſi.

Concilium Emerit. confirmatur ab Innoc. III.

b *Anno 18.*) Convenit cum noſtra chronologia. Nam E anno 687. Recceſvinthus regnum ſuſcepit; deinde 18. concilio hoc eſt coactum; qui efficiunt 705. annos. Quoniam multum hujus concilii robur & auctoritatem confirmat epiſtola Innocentii III. ad Petrum Compoſtellanum archiepiſcopum, quæ invenitur in regiſtro Romæ excuſo, lib. 2. eam hic ad verbum exſcribendam curavimus. Bracarenſis epiſcopus dicebat, concilium Emeritenſe, neque conſtructionem, neque ſenſum, neque latinitatem habere.

PETRO COMPOSTELLANO
ARCHIEPISCOPO.

Epiſtola Innocent. III.

LICET unum ſit corpus eccleſiæ, in quo Chriſtus eſt caput, & univerſi fideles ſunt membra, ille tamen qui a Chriſto petra dictus eſt Petrus, & a Chriſto capite vocatus eſt caput, ipſo teſtante, qui ait: *Tu vocaberis Cephas*: quod ſecundum unam interpretationem exponitur caput: quia ſicut plenitudo ſenſuum abundat in capite, ad cetera vero membra pars aliqua plenitudinis derivatur, ita ceteri vocati ſunt in partem ſolicitudinis, ſolus autem Petrus aſ- B ſumptus eſt in plenitudinem poteſtatis: ad quem velut ad caput majores eccleſiæ cauſæ non tam conſtitutione canonica, quam inſtitutione divina merito referuntur. Inter quas illa non minima reputatur, quæ inter Compoſtellanam & Bracarenſem eccleſias, ſuper quatuor epiſcopatibus, videlicet Conimbrienſi, Lamecenſi, Viſenſi, & Egitanienſi, ex delegatione ſedis apoſtolicæ longo fuit tempore ſub diverſis judicibus ventilata: quam nos, auctore domino, te, frater, archiepiſcopo Compoſtellano, & venerabili fratre noſtro Martino Bracarenſi archiepiſcopo, pro definitione hujus cauſæ præſentibus, exacta diligentia curavimus terminare. Petebas ſiquidem a dicto Bracarenſi archiepiſcopo qua- C tuor præfatos epiſcopatus; aſſerens eos ad Compoſtellanam eccleſiam jure metropolitico pertinere. Tuam autem intentionem fundare multipliciter nitebaris, per privilegia, per concilia, per hiſtorias, per diviſiones, per famam, & per ſententiam. Volens enim apoſtolica ſedes Compoſtellanam eccleſiam, pro reverentia B. Jacobi apoſtoli, cujus venerandum corpus in ea conditum requieſcit, ſpeciali privilegio decorare, dignitatem Emeritenſis metropolis, quæ peccatis exigentibus a longis retro temporibus uſque nunc barbarica tenetur feritate captiva, eidem eccleſiæ cum integritate Luſitaniæ provinciæ liberali conceſſione donavit: ſicut privilegia felicis memoriæ Calliſti papæ prædeceſſoris no- D ſtri liquido proteſtantur; tres de ſuffraganeis epiſcopatibus exprimens nominatim, videlicet Conimbrienſem, Salamantinenſem, & Abulenſem, qui ſoli tunc in confeſſione Chriſtiani nominis permanebant; ceteros autem generali donatione concludens. Hos autem epiſcopatus, de quibus quæſtio vertebatur, ad Emeritenſem pertinuiſſe metropolim, per Emeritenſe nitebaris concilium demonſtrare in quo duodecim epiſcopi, qui convenerant, ſe omnes eſſe de Luſitaniæ provincia profitentur, dicentes in primo capitulo: convenientibus nobis omnibus Luſitaniæ provinciæ epiſcopis, &c. qui poſt univerſa ſtatuta concilii, omnes cum ſuo metropolitano ſubſcribunt, tam ex nomine ſedium, E quam etiam ex nomine perſonarum. Inter quos Conimbrienſis, Egitanienſis, Lamecenſis expreſſe ſubſcribunt. In octavo quoque capitulo ejuſdem concilii continetur, quod ſupplicante ſanctæ memoriæ Orontio epiſcopo, rex Recceſvinthus inductus eſt, ut reduceret, atque reſtauraret epiſcopos hujus provinciæ Luſitaniæ, ad ſuæ provinciæ nomen, atque concilium: & ſic demum ſecundum canonicas regulas, decreto ſynodico, judicii formula, & ſuæ clementiæ confirmatione, ad nomen provinciæ, ſuamque metropolim ſunt reducti. Quibus verbis indubitanter exprimi aſſerebas, quod hi quatuor epiſco-

Joan. I.

Calixtus ſecundus Burgund. electus anno domini 1119.

pa-

ANNO CHRISTI 666.

patus, qui uſque tunc fuerant ſub nomine provinciæ Gallœciæ, per ſententiam ſunt reducti ſynodicam. Quorum unus, videlicet ex reductis, exprimitur fuiſſe Selva Egitanienſis epiſcopus, qui eſt unus de quatuor, quos omnes eadem quæſtio apprehendit. Et ad majorem expreſſionem in ſubſcriptionibus poſt metropolitanum Selva primus cum tali adjectione ſubſcribit: Ego Selva Egitonienſis epiſcopus pertinens ad metropolim Emeritenſem una cum archiepiſcopo meo Proficio ſubſcribo. Et quiſque ſequentium dicit ita: Similiter ſubſcribo; intelligens totum cum verbo; id eſt, pertinens ad Emeritenſem metropolim. Iſidorus autem in chronicis de Gothis, titulo de Suevis, teſtatur, quod Remiſmundus ad Luſitaniam tranſiit, Conimbriam pace deceptam diripit, Ulyxibona quoque ab eo occupatur. Per quod videtur oſtendi, quod tam Conimbria quam Ulyxibona conſiſtit in Luſitania. Plinius quoque narrat in libro ſecundo naturalis hiſtoriæ, circa finem, quod Durius e maximis Hiſpaniæ fluminibus juxta Numantiam lapſus, dein Luſitanos a Gallœcis diſterminat. Per quod aperte monſtratur, quod cum quatuor epiſcopatus prædicti ſint ultra Durium, non in Gallœcia, ſed in Luſitania ſunt provincia conſtituti. Diviſiones etiam multas produxiſti de locis (ut aſſeris) non ſuſpectis aſſumptas, & exhibitas ſub teſtimoniis & ſigillis authenticis: quæ connumerant hos quatuor epiſcopatus inter Emeritenſis eccleſiæ ſuffraganeos, & eoſdem ipſi metropoli evidenter aſſignant. Per teſtes etiam ab adverſa parte productos oſtendere voluiſti, quod publica fama teſtatur hos epiſcopatus ad Emeritam ſpectaviſſe. Felicis quoque memoriæ Cœleſtinus papa prædeceſſor noſter, cum in minori ordine conſtitutus legationis officio in Hiſpania fungeretur, de hac cauſa cognoſcens, pro Compoſtellana eccleſia contra Bracarenſem ſententiam promulgavit, ſicut per multos teſtes tu ipſe nixus es eo comprobare. Verum ex adverſo dictus Bracarenſis archiepiſcopus ratione hujuſmodi frivolas aſſeverans, nixus eſt eas multipliciter infirmare; proponens quod privilegia donationis per ſuppreſſionem veritatis, & falſitatis expreſſionem, a Calliſto papa fuere ſubrepta. Suppreſſum eſt enim verum in illis de duobus præcedentibus privilegiis, quæ felicis recordationis Paſchalis papa, ſuper redintegratione ipſorum epiſcopatuum conceſſerat in perpetuum eccleſiæ Bracarenſi: de poſſeſſione quoque, quam eo tempore in præfatis epiſcopatibus eccleſia Bracarenſis habebat, quorum alterum per privilegia, reliquum vero per teſtes & inſtrumenta ſufficienter oſtendere ſatagebat. Expreſſum autem erat in illis falſum, in eo quod Conimbrienſis epiſcopatus dicebatur ad Emeritam pertinere; cum idem Bracarenſis multis rationibus aſtruere niteretur, tam Conimbricam, quam tres alios epiſcopatus ad metropolim reſpicere Bracarenſem. Intantum enim Paſchali papæ, qui privilegia ſuper redintegratione prædictorum epiſcopatuum eccleſiæ Bracarenſis conceſſit, conſtitiſſe videtur hos epiſcopatus ad eamdem Bracarenſem eccleſiam pertinere, quod ipſe in literis quas direxit Gunſalvo Conimbrienſi epiſcopo, manifeſte teſtatur, quod conſtat Conimbrienſem eccleſiam in Bracarenſis provinciæ catalogo contineri. Unde quia Toletanus archiepiſcopus ad mandatum ipſius Conimbrienſem epiſcopum non reſtituerat eccleſiæ Bracarenſi, privavit ipſum legationis officio: ut Bracarenſis archiepiſcopus liberius in provincia ſua juſtitiam exerceret. Emeritenſe vero concilium non eſſe authenticum multipliciter aſſerebat: tum quia non invenitur in aliquo autentico libro inter alia concilia contineri: tum quia nec conſtructionem, nec ſenſum, nec latinitatem in pleriſque locis continere probatur: tum etiam, quia contra canonicas ſanctiones, & apoſtolicæ ſedis primatum, aliquid videtur in eo eſſe ſtatutum contra epiſcopum qui non venerit ad concilium; ut videlicet a metropolitano debeat in cella retrudi. Per undecimum quoque Toletanum concilium, quod conſtat authenticum, nitebatur illud Emeritenſe concilium improbare ratione temporis, quod in utroque reperitur expreſſum, cum ſimul utrumque ſtare non poſſit: objiciens contra illud nonnullas alias rationes. Hiſtorias autem inductas ſane, ac veraciter intellectas, nihil ad propoſitum valere dicebat: ſicut & per quaſdam alias hiſtorias oſtendere nitebatur, cum & judex eccleſiaſticus ad gentilium præſertim hiſtorias non debeat ſe convertere, quando per conſtitutiones canonicas, vel ſcripta Romanorum pontificum, aut ſacras auctoritates doctorum eccleſiaſticum poteſt negotium terminare. Diviſiones etiam, quas pro ſe pars tua induxit, invalidas aſſerebat: tum quia longe plures, & evidentiores diviſiones pro ſua ſunt parte productæ: tum etiam quod in eodem quaterno, quem contra ſæpedictum Bracarenſem archiepiſcopum produxiſti, Lucenſe concilium eſt inventum: in quo epiſcopatuum Gallœciæ fuit facta diviſio, per quam epiſcopatus de quibus agitur ad Gallœciam provinciam pertinere monſtrantur. Famam vero dicebat contra ſe nullatenus eſſe probatam: ſed nec ſententiam præfati legati alicujus fuiſſe momenti, cum in ſcriptis non inveniatur fuiſſe redacta, quamvis ſuper tanto dicatur negotio fuiſſe prolata: unde nec nomen habere meretur. Nec obſtat ſi forte dicatur, quod fuerit amiſſa: quia qui caſum allegat, debet caſum probare. Teſtes autem qui de ipſa loquuntur ſententia, inter ſe omnino diſcordant, & in dicto, & in tempore, & in loco. Præterea cum talis ſententia non intelligatur ſuper proprietate fuiſſe prolata: quia præſumi non debet, ut apoſtolicæ ſedis legatus tam arduum negotium, & difficile, velut indiſcuſſum ſubito definierit: cum etiam pars tua poſtea literas apoſtolicas impetrarit, quibus diſtricte præcipiebatur archiepiſcopo Bracarenſi, ut hos epiſcopatus Compoſtellano archiepiſcopo reſtitueret, & facta reſtitutione, ſi ſuper hoc agere vellet, ordine poſſet judicario experiri, patet quod illa ſententia ſuper poſſeſſione dumtaxat cauſa contumaciæ fuit lata, quod ipſi teſtes magis dicere comprobantur. Unde cum Bracarenſis eccleſia ſe poſtea judicio præſentaverit, & cauſa poſtmodum fuerit ab apoſtolica ſede commiſſa, mora purgata, talis ſententia expiravit. His aliiſque rationibus intentionem tuæ partis multipliciter elidere nitebatur. Unde licet auctore non probante, is qui convenitur, etſi nihil præſtiterit, abſolvatur: ad oſtendendam tamen evidentius ſuæ partis juſtitiam, hos epiſcopatus ad Bracarenſem metropolim pertinere ſatagebat oſtendere, per privilegia videlicet, & concilia, confeſſiones, & diviſiones, præſcriptiones, & inſtrumenta. Si enim privilegia privilegiis conferantur, ſua dicebat privilegia debere præferri, cum & plura ſint numero decem, videlicet Romanorum pontificum; inter quæ poſt tria privilegia Paſchalis

Iſidorus in chronico Gothorum.

Plinius.

Diviſiones ſedium.

Fuit Cœleſtinus III Rom. anno domini 119.

Paſchalis ſecundus, Tutens, anno domini 1100. tenuit ſedem.

ANNO CHRISTI 666.

Concilium Emeritenſe.

Canon. . concilii

Concilium Tolet. XI. conditum eſt æra 713. ut ex manuſcri pto conſtat Emeritenſe æra 704.

Lucenſe concilium. In eo facta eſt diviſio ſedium Gallæciæ.

ANNO CHRISTI 666.

lis ſecundi, eſt & privilegium Calliſti papæ, qui nominatim hos epiſcopatus redintegravit, & confirmavit eccleſiæ Bracarenſi. Quorum videlicet privilegiorum ſeptem ſunt redintegrationes, & confirmationes, tria vero ſequentia, videlicet Eugenii, Hadriani, & Alexandri ſunt etiam conceſſiones perpetuæ, per quas totum videtur negotium definiri. In ſecundo vero Bracarenſi concilio, de quo non dubitatur quin ſit authenticum, continetur expreſſum, quod Epiſcopis Gallœciæ cum ſuis metropolitanis ad illud concilium convenerunt, & in eorum numeratione iſti quatuor continentur, qui poſt ſtatuta concilii dum aliis coepiſcopis, tam ex nomine perſonarum, quam ex nomine ſedium expreſſe ſubſcribunt. Unde liquido patere dicebat, quod & Gallœciæ ſunt provinciæ, & ad metropolim pertinent Bracarenſem. Confeſſus es etiam tu ipſe frequenter in jure, quod omnes epiſcopi, qui primo Bracarenſi concilio adfuerunt, indubitanter pertinent ad metropolim Bracarenſem: ſed per quoddam capitulum ſecundi concilii Bracarenſis, aperte probatur, quod hi quatuor interfuerunt primo concilio Bracarenſi: tum ad ſecundum concilium Bracarenſe conveniſſe dicantur epiſcopi, tam ex Lucenſi ſynodo, quam etiam Bracarenſi: & inter eos qui ex Bracarenſi ſynodo conveniſſe dicuntur, iſti quatuor nominantur. Porro ſecundum Bracarenſe concilium non præceſſit Bracarenſis ſynodus, niſi prima. Conſtat ergo quod iſti quatuor fuerunt in prima ſynodo Bracarenſi. Unde videtur colligi manifeſte, quod iſti quatuor, juxta præmiſſam confeſſionem tuam, indubitanter pertinent ad eccleſiam Bracarenſem. Scriptura quoque Lucenſis concilii, quæ continetur in libro a tua parte producto, indicat hos quatuor epiſcopatus, ſecuudum diviſionem quam facis, ad Bracarenſem metropolim pertinere: quam etiam diviſionem tres Romani pontifices dicuntur in privilegiis Bracarenſis eccleſiæ confirmaſſe. Pluralitatis quoque ratio, ſecundum quam dicitur quia prævalet ſententia plurimorum, diviſiones ſuas, quæ longe plures ſunt numero, præfert diviſionibus partis tuæ. Sed & ratione temporum ei perpetuum ſilentium imponere nitebatur: cum a primo Bracarenſi concilio uſque ad Emeritenſe concilium, per ſpatium 107. annorum, hos quatuor epiſcopatus Bracarenſis eccleſia deberet poſſediſſe. A tempore quoque Paſchalis ſecundi, qui hos epiſcopatus redintegravit eccleſiæ Bracarenſi, uſque ad tempora trium judicum, quibus hæc cauſa fuit primo commiſſa, præſcriptionis tempus conſtat fuiſſe completum, per quod eccleſia Bracarenſis hos epiſcopatus juxta ſuam aſſertionem inconcuſſe poſſedit. Reſcripta quoque Paſchalis tranſmiſſa Toletano archiepiſcopo & epiſcopo Conimbrienſi, de quibus eſt ſuperius prælibatum, idipſum (ut aſſerit) evidenter oſtendunt. Porro tu reſpondebas, quod poſt latam pro te ab apoſtolicæ ſedis legato ſententiam, jam non tenebaris ad has, aut alias rationes, quæ contra rei judicatæ auctoritatem inducebantur, aliquid reſpondere: niſi quod ſine præjudicio tuo, licet ex abundanti ſatisfacere ſuſtinebas, aſſerens poſſeſſionem Bracarenſis eccleſiæ per teſtes non eſſe probatam, cum quidam teſtium ad probationem inveniantur inutiles, alii vero probentur mendaces. Literæ quoque Paſchalis, quibus eamdem poſſeſſionem aſtruere ſatagebat, contrarium potius aſtruere videbantur. Sed & privilegia Paſchalis ejuſdem, quæ ſuæ conceſſionis privilegium præceſſerunt, in multis reprehenſibilia denotabas: primo ſecundum formam, & in bulla, & in ſcriptura: ſecundo juxta continentiam, & in enumeratione ſedium, & in falſitate ſuggeſtionum. Perſona quoque quæ illa privilegia, videlicet ſecundum & tertium, impetravit, merito ſuæ pravitatis reddidit illa ſuſpecta. Mauricius ſcilicet, qui poſtea fuit hæreſiarcha in apoſtolicam ſedem intruſus, qui qualis extiterit, literæ Gelaſii papæ miſſæ ad Viennenſem archepiſcopum aperte dipingunt. Præterea contra rei judicatæ auctoritatem impetrata ſunt illa reſcripta, ſicut probatur per Emeritenſe concilium: in quo per decretum ſynodicum, & judicii formulam, ſecundum canonicas regulas, illi epiſcopi videntur fuiſſe reducti. Poſtremo dicti legati ſententia lata eſt contra ipſa: quibus, ſi tunc fuerunt exhibita, derogatum eſt per ſententiam: ſi autem exhibita non fuerunt, occaſione inſtrumentorum noviter repertorum auctoritas rei judicatæ non poteſt ulterius attentari. Tua vero privilegia multipliciter aſſerebas omni ſuſpicione carere, quorum veritas conſtat ex apoſtolicæ ſedis archivis: in cujus regeſtis fideliter continentur, quæ adverſæ partis privilegiis comparata, certa debent ratione præferri: quia tunc ſunt privilegia donationis certa & abſoluta: ſua vero ſunt privilegia confirmationis, ſeu redintegrationis conditionalia tantum & reſpectiva. Nec oportebat in tuis privilegiis fieri mentionem ſuorum præcedentium: quibus nihil juris acquirebatur quod iſtis poſſet obſiſtere; cum & alias nullius debeat reputari momenti. Nam inter ſcripturas quæ parilitatis aliquid habere videntur, ſcilicet in literis commiſſoriis, invenitur hoc obſervari. Secundum vero Bracarenſe concilium, quod in ſuperficie tantum dicebas tibi poſſe aliquatenus obviare, fideliter intellectum aſſerebas tibi nequaquam obſiſtere, cum illa verba quibus epiſcopi Gallœciæ dicebantur ad aliud concilium conveniſſe, notarii tantum ſeu compilatoris extiterint, quæ non habent auctoritatem concilii; cum in toto concilio nihil inveniatur ſtatutum vel factum omnino, quod a recognitione pertineat, ut iſti ſint de Gallœcia, vel ad metropolitanum Gallœciæ quóquo modo pertineant. Reſpondebas etiam aliter, quod quia rex Gallœciæ, ut ex veteribus conſtare dicebas hiſtoriis, occupaverat de provincia Luſitaniæ has quatuor civitates, ad eas ſui regni nomen extenderat: ut per quamdam æquivocationem totum etiam regnum Gallœciæ diceretur; & ita non ſecundum limitationem provinciæ, ſed ſecundum occupationem regni, dicti ſunt illi epiſcopi de Gallœcia. Quod inde maxime comprobari dicebas, quia poſtquam illa regnorum ſciſſura, quæ huic nominationi cauſam præſtiterat, eſt ſublata, reductæ ſunt hæ civitates ad ſuæ nomen provinciæ, ut jam non Gallœciæ, ſed Luſitaniæ nominentur: ſicut aperte probari dicebas ex ſequenti poſtea Emeritenſi concilio, in quo dicuntur ad provinciæ ſuæ nomen reducti. Nec ex eo probantur ad Bracarenſem metropolim pertinere, quia interfuerunt concilio Bracarenſi vel etiam ſubſcripſerunt: cum conſtet Narbonenſem per multa tempora veniſſe ad concilia Toletana; nec tamen Toletana metropolis aliquid juris habuit in eccleſia Narbonenſi, ſed mandato regum illa fiebant: quod magis violentum quam juſtum præſumitur extitiſſe. Prædictam vero confeſſionem, qua recognoviſti in jure omnes epiſcopos qui interfuerunt primo con-

Eugenius tertius Piſanus anno domini 1145. Hadrianus quartus Anglus anno domini 1154. Alexander tertius Senenſis anno domini 1156. Concilium Bracarenſe II. habitum æra 610 anno 2 Mironis regis Suevorum. conc. Brac. I. habitum æra 599.

Mauricius Gallus Bracarenſis epiſcopus.

Brac. I. coactum eſt æra 599 Emeritenſe æra 704. Unde recte connumerat, excludendo ultimos annos.

Narbonenſis eccleſia non ſubjecta Tol. metropoli.

ANNO CHRISTI 666.

concilio Bracarenſi indubitanter ad Bracarenſem A
metropolim pertinere, in nullo tibi poſſe præ-
judicare dicebas: quia ſive concilium intelligan-
tur perſonæ, ſive ſtatuta, ſtare non poteſt quod
ad ſecundum Bracarenſe concilium epiſcopi tam
de Lucenſi quam de Bracarenſi concilio conve-
niſſent: ſed per illam enormitatem, quæ ſtatu-
ta fuit in ſuo Lucenſi concilio, mandaverat
rex, propter dilationem provinciæ, ut ſex epi-
ſcopatuum ſui regni pontifices facerent conci-
lium apud Lucum, & ſex alii apud Bracaram,
& ideo dicebantur ſex ad unum concilium, &
ſex ad aliud pertinere; & de utroque concilio
apud Bracaram, quaſi de utraque concilii aſ-
ſignatione veniſſe. Cujuſmodi ſignificationem
nominis approbari dicebas ex epiſtola quam B
Martinus Bracarenſis archiepiſcopus ex certa
ſcientia dirigit ad epiſcopos Lucenſis concilii: non
quod tunc celebraretur ibi id concilium, cum
idem Martinus legatur illi concilio adfuiſſe; ſed
ad epiſcopos, qui tenebantur ex prædicto re-
gis mandato, temporibus ſuis illuc ad concilium
convenire. Emeritenſe vero concilium authen-
ticum eſſe multis rationibus aſtruebas; tum
quia cum aliis conciliis continetur in libro qui
corpus canonum appellatur, quem Alexander
papa per interlocutionem authenticum approba-
vit: tum quia de ipſo concilio ſumptum eſt il-
lud capitulum: Priſcis quidem canonibus, quod
continetur in corpore decretorum. Unde reſ-
pondes ad rationes præmiſſas, quæ contra hoc C
concilium ſunt objectæ, omnes quaſi frivolas
oſtendere nitebaris. Diviſiones autem, quæ pro
Bracarenſi eccleſia ſunt productæ, omnes de lo-
cis ſibi ſubjectis, & ideo ſuſpectis proponebas
aſſumptas; in quorum armaria, propter hanc
cauſam facile potuerunt corruptæ ſubmitti. Tuæ
vero diviſiones omnes ſunt ſecundum ſtatum
antiquum, vel de locis non tibi, ſed ſibi ſub-
jectis aſſumptæ. Unde amplius illis contra ſe
credi debet, vel de remotis provinciis, apud
quas non extitit cauſa corruptionis, vel ſuſpicio-
nis prædicta: quas etiam potuliſti ſub teſtimo-
niis & ſigillis authenticis, quibus & canones &
veteres ſcripturas concordare dicebas. Præſcri-
ptiones autem, ex quibus etiam adverſus verum D
dominum competit actio, ne dum, quod exe-
ptio competat præſidentibus, multis rationibus
annullabas, aſſerens quod Bracarenſis eccleſia in
prædictis epiſcopatibus nullam poſſeſſionem obti-
nuit, & ideo nihil in eis omnino præſcripſit.
Deinde ſi poſſeſſionem aliquam habuiſſet, ſen-
tentia quæ ſuper his lata probatur, ex Emeri-
tenſi concilio vim præcedentis præſcriptionis
penitus vacuaſſet. Sequentis vero præſcriptionis
effectum præfati legati ſententia penitus inter-
rupit. Ipſe vero archiepiſcopus Bracarenſis con-
tra reductionem epiſcoporum, quæ dicitur in
Emeritenſi concilio decreto ſynodico, & judicii
formula facta fuiſſe, muliplicïter allegabat. Primo
quia ſynodus illa, cujus auctoritate dicitur fa- E
cta fuiſſe reductio, nequaquam apparet, nec
ſcitur a quibus, vel ubi, vel quando, vel qua-
re fuerit celebrata; utrum generalis, an pro-
vincialis extiterit & utrum auctoritate Romani
pontificis, an alicujus tantum archiepiſcopi fue-
rit ordinata. Deinde ſi mentio fiat in aliquo
documento de alio, nihil ex ſecundo probabi-
tur documento, niſi & primum, de quo men-
tio facta fuerat, proferatur. Præterea cum ſe-
cundum concilium Bracarenſe præceſſerit Eme-
ritenſe concilium, & celebrius habeatur, ut de
quo plura ſunt aſſumpta capitula in corpore de-

33. q. 2. cap. Hoc ipſum: ex Iſidoro ad Maſſonem epiſcopum.

cretorum, patet profecto quod illud debet iſti
præferri: nec illi per iſtud poteſt in aliquo de-
rogari, ſicut cautum habetur in canone: quia
quoties in geſtis conciliorum diſcors ſententia
invenitur, illud eſt præferendum, cujus anti-
quior & potior extat auctoritas. Rurſus non
probantur ullatenus iſti quatuor epiſcopi re-
ducti, ſed de ſolo Selva Egitanienſi epiſcopo
dicitur, quod unus fuerit de reductis: & ipſe
ſolus in ſubſcriptione pofitetur expreſſe, ſe ad
Emeritenſem metropolim pertinere: quamvis &
ipſe Selva Egitanienſis epiſcopus non intelliga-
tur unus de reductis ad Emeritanam metropo-
lim, ſed potius ad diœceſim propriam, ſicut ex
eodem capitulo Emeritenſis concilii comproba-
ri dicebant; in quo de illo dicitur, quod ad
debitam diœceſim rediit. Cum igitur ſynodus
illa minime proferatur, cujus judicio & decreto
in Emeritenſi concilio dicuntur reducti, patet
quod illa reductio per Emeritenſe concilium
non probatur. Ad hæc reſpondebas, quod ma-
jor eſt auctoritas approbati concilii, quam unius
ſolummodo documenti: & ideo dubitari non de-
bet quin verum ſit quod aſſeritur ab epiſcopis in
concilio congregatis: a quibus aſſeritur illa re-
ductio facta fuiſſe decreto ſynodico, judicii for-
mula, ſecundum canonicas regulas: ſicut & di-
citur in primo concilio Bracarenſi quod Theo-
ribius notarius a papa Leone ad ſynodum Gal-
lœciæ miſſus fuit: nec tamen illa ſynodus in-
venitur. Et in primo concilio Toletano men-
tio fit de ſtatutis Luſitanorum epiſcoporum,
& tamen non invenitur ſynodus, in qua illa
fuerint conſtituta. Moyſes quoque in libro Nu-
meri mentionem facit de libro bellorum do-
mini, qui tamen nuſquam apparet, & tamen
creditur ita fuiſſe, ſicut Moyſes narrat in illo
volumine contineri. Auctoritas autem alicujus
concilii non ex eo ſolo maior exiſtit, quod
extat antiquior, ſed quod potior. Alioquin Bra-
carenſe concilium Lateranenſi concilio præfer-
retur: ſed illorum duorum conciliorum par ex-
tat auctoritas: cum provinciale fuerit utrum-
que, & ambo dicantur pariter ab apoſtolica
ſede recepta. Cum autem inter epiſcopos Eme-
ritenſis concilii tantum hi quatuor inveniantur
inter epiſcopos Gallœciæ nominati, ſicut dici-
tur in ſecundo concilio Bracarenſi, patet quod
de his quatuor debet intelligi, quod ad nomen
provinciæ ſunt reducti: quia non poſſunt intel-
ligi fuiſſe reducti, niſi qui fuerunt abducti.
Unde facta reductione in III. concilio Braca- III. conc. Bracarenſe era 713
renſi quod ſecutum eſt Emeritenſe concilium,
nullum iſtorum quatuor legitur extitiſſe. Poſt-
quam igitur hæc, & alia fuerunt utrimque pru-
denter ac ſubtiliter allegata, quorum multa
proter prolixitatem ſuperfluam in hac pagina
prætermiſimus annotare, partes ad amicabilem
compoſitionem induximus diligenter quæ tan-
dem per Dei gratiam, noſtra ſolicitudine me-
diante, ad hanc compoſitionis formam libera vo-
luntate venerunt: ut de quatuor prædictis epiſco-
patibus duo aſſignarentur Compoſtellanæ metro-
poli, & duo relinquerentur metropoli Bracarenſi.
Nos autem habito ſuper hoc cum fratribus no-
ſtris diligenti tractatu, compoſitionem ipſam
duximus approbandam, intelligentes eam æqui-
tati canonicæ concordare. Cum enim Viſenſis
epiſcopus cum epiſcopis Gallœciæ interfuerit ſe-
cundo concilio Bracarenſi, & Emeritenſi con-
cilio non adfuerit, in quo plenus ſuffraganeo-
rum numerus Emeritenſis metropolis legitur
adfuiſſe: unde nec poteſt unus de reductis in-
telli-

ANNO CHRISTI 666.

telligi: cum etiam inter alios ſuffraganeos Bracarenſis eccleſiæ in ſuis privilegiis numeretur, in privilegiis autem Compoſtellanæ eccleſiæ Viſenſis epiſcopus nullatenus habeatur, ſæpe dictum archiepiſcopum Bracarenſem, nomine Bracarenſis eccleſiæ, ab impetitione tua nomine Compoſtellanæ eccleſiæ ſuper eodem epiſcopatu duximus abſolvendum; tibi ſuper hoc perpetuum ſilentium imponentes. Lamecenſis autem, & Egitanienſis epiſcopatus, quos ad Emeritenſem pertinuiſſe metropolim certis didicimus rationibus, & validis argumentis, de conſilio fratrum noſtrorum adjudicavimus Compoſtellanæ metropoli; ipſum Bracarenſem archiepiſcopum ſuper illis nomine Bracarenſis eccleſiæ condemnantes: epiſcopatum autem Conimbrienſem, licet eiſdem rationibus cognoverimus ad Emeritenſem ſpectaviſſe, quia tamen Irienſis epiſcopatus auctoritate ſedis apoſtolicæ ſubtractus eſt eccleſiæ Bracarenſi, & ſede mutata pro beati Jacobi reverentia, totus conceſſus eſt Compoſtellanæ, in recompenſationem ipſi archiepiſcopo, & eccleſiæ Bracarenſi conceſſimus perpetuo retinendum. Intantum autem illa forma compoſitionis tibi complacuit, quod pro bono pacis liti ceſſiſti, & petioni renuntiaviſti omnino, ſuper duabus eccleſiis, videlicet ſancti Fructuoſi, & ſancti Victoris, & medietate Bracaræ cum pertinentiis ſuis omnibus, de quibus cum aliis fuit facta commiſſio; refutans quidquid juris in illis habuiſti, vel potuiſti habere: renuncians quoque ſententiæ, quæ ſuper eis pro Compoſtellana eccleſia contra Bracarenſem fuerat promulgata; ſuper qua coram nobis aliquamdiu fuerat litigatum. Nulli ergo, &c. definitionis, abſolutionis, & conceſſionis, &c. Datum Lateran.

Cap. 2. Tempus veſpertini officii.

c *Veſpertino tempore.*) De veſpertinis officiis, & lucernario (hoc eſt enim lumen oblatum) vide notam a nobis poſitam concil. Tolet. I. cap. 19. Offerebatur vero lumen his verbis, ut a Baſilio traditur lib. de Spiritu ſancto, cap. 29. *Laudemus Patrem, & Filium, & ſanctum Spiritum.* De ſono & veſpertino officio in breviario Iſidoriano Mixtarabum agitur. Fiebat veſpertinum officium poſt lumen oblatum, ut hic dicitur: unde conſtat antiquitus veſperas poſt ſolis occaſum ad finem diei decantari ſolitas. Id innuit Chryſoſt. hom. 59. ad populum Antioch. & hom. 14. in 1. ad Timoth. *Tertiam* (inquit) *Sextam, Nonam, & veſpertinas orationes celebrant*, (loquitur de monachis) *& in quatuor partes diem diſpertiti, dum ſingulæ partes implentur, & pſalmodiis, & hymnis Deum venerantur.* Hæc Chryſoſtomus: quibus verbis veſpertina oratio ultimæ diei parti tribuitur. Idem Auguſtinus in pſal. 29. ad ea verba: *Ad veſperum demorabitur fletus*: affertque illud Marci 1. *Veſpere autem facto, cum occidiſſet ſol, afferebant ad eum omnes male habentes.* Idem Chryſologus ſermone 74. & 75.

Cap. 2. Sonus quid.

d *Quam ſonum.*) Iſidorus in regula monachorum, quam apud me habeo manuſcriptam, cap. 6. de officio ſic habet: *In veſpertinis officiis, primo lucernarium, deinde pſalmi duo, reſponſorius unus, & laudes, hymnus atque oratio dicenda eſt. Poſt veſpertinum autem, congregatis fratribus, oportet vel aliquid meditari, vel de aliquibus divinæ lectionis quæſtionibus diſputare, conferendo pie & ſalubriter, tantumque meditando, diſputandoque immorari, quoadusque completorii tempus poſſit occurrere.* Illud quod ab Iſidoro vocatur laudes, eſt ſonus. Id clare conſtat ex breviario Iſidoriano, quod Mozarabum dicitur, ubi in regula de veſpertino officio ſic dicitur: *Dies ſive ſit feſtivalis, ſive privata, ſemper hora incipiunt a veſpertinis ante diem: & principium ſit per invocationem Jeſu Chriſti, oratione dominica præcedente, ſubmiſſa voce dicendo: kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, kyrie eleiſon, Pater noſter. Et alta voce: In nomine domini noſtri Jeſu Chriſti, lumen cum pace, hoc eſt, lumen oblatum. Reſpondetur a circumſtantibus. Deo gratias. Et presbyter dicit: dominus ſit ſemper vobiſcum. Reſp. Et cum ſpiritu tuo. Et ordo veſperorum, ſive ſit feſtum, ſive non, ſequitur per hunc modum. Primo dicitur pſalmus, ſive veſpertinum, quod idem eſt: quo finito, presbyter dicit, Dominus ſit ſemper vobiſcum. Reſpondetur: Et cum ſpiritu tuo. Statim dicitur ſonus, ſi ſit feſtum, eo quod dies ferialis caret ſono; niſi in tempore reſurrectionis propter ſolemnitatem dicitur. Hic regula. Sonus eſt; Venite exultemus domino; jubilemus Deo ſalutari noſtro. Verſ. Præoccupemus faciem Dei in confeſſione, & in pſalmis jubilemus Deo.* Forte dictus, quia ſonora voce decantabatur.

Cap. 3. In miſſa pro regibus eſt orandum

e *Per bonam diſpoſitionem.*) Sic ſtatutum eſt conc. Tolet. XVI. cap. 8. ut miſſæ per totam Hiſpaniam pro rege ejuſque filiis quotidie celebrentur, niſi in die paſſionis domini. Orare pro regibus antiquiſſimum eccleſiæ inſtitutum eſt, ex illo Pauli 1. ad Timoth. cap. 2. *Obſecro igitur primum omnium fieri obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, & omnibus qui in ſublimitate ſunt; ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & caſtitate.* Inde eccleſiæ mos eſt ab apoſtolis acceptus, in ſacrificio corporis & ſanguinis Chriſti, pro regibus indeſinenter orare. Id tradit Clemens lib. 8. conſtit. cap. 12. Hunc morem probat Chryſoſt. in ſuperiorem locum Pauli, & in liturgia Baſilii dicitur: Memento, domine, piiſſimi & fideliſſimi imperatoris. Idem Ambroſ. lib. 4. de ſacram. cap. 4. & Arnobius lib. 4. adverſus gentes. Bonifacius papa epiſt. ad Honorium. in concilio Rhemenſi, can. 4. idem.

Cap. 4. Placitum quid

f *Placitum*) De placito ſuperius diximus concilio Toletano II. cap. 10. ubi dicitur, *Quod unuſquiſque qui ad eccleſiaſticos ordines eſt acceſſurus, non ante honoris conſecrationem accipiat, quam placiti ſui innodatione promittat, ſe in fide catholica ſincera cordis devotione cuſtodienda juſte ſemper & pie victurum, & in nullis operibus ſuis canonicis regulis contradicturum, debitumque per omnia honorem, atque obſequiis reverentiam præeminenti ſibi impenſurum.* Vide etiam concilium Tolet. IV. cap. 26. & concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 12. & ſeſſ. 25. cap. 2.

Cap. 5. Metropolitani quod munus

g *Per metropolitani voluntatem.*) Metropolitani munus eſt ad concilium epiſcopos vocare per epiſtolas: de quibus dicitur concil. Tarraconen. cap. 6. & 13. *Epiſtolæ tales per fratres a metropolitano ſunt dirigendæ, ut non ſolum a cathedralibus eccleſiæ presbyteris, verum etiam de diœceſanis ad concilium trahant, & aliquos de filiis eccleſiæ ſæcularibus ſecum adducere debeant.* Concil. Milevit. cap. 9. & infra cap. 7. & in ſeptima ſynodo cap. Quoniam. Habetur diſt. 18. & concilio Agathenſi cap. 35. Si epiſcopus metropolitanus, &c. & in Martini excerptis, cap. 18.

Cap. 5. Epiſcopi infirmi non tenentur ad concilium venire

Teneri ab infirmitate.) Infirmitas, aut regia juſſio excuſat epiſcopum, ut concilio provinciali non adſit. Tridentina ſynodus etiam eos excepit, quibus cum periculo imminenti transfretandum eſſet. Infirmitate epiſcopus excuſatur concil. Laod. can. 40. & habetur diſt. 18. cap. Non oportet, & concil. Chalc. cap. 19. actionis decimæ quintæ. Concilio etiam Tarraconenſi cap. 6. excuſatur epiſcopus gravi neceſſitate implicatus. Propter ætatem etiam excuſatur, ex concil. Carthaginenſi V. cap. 10. *Placuit ut quotieſcumque congregandum eſt concilium, epiſcopi qui neque ætate, neque ægritudine, neque alia graviori neceſſitate impediuntur, competenter occurrant.*

Cap. 5. Diaconi non poſſunt eſſe vicarii epiſcoporum.

i *Diaconum ad ſuam perſonam dirigat.*) Eo quod concilio Niceno can. 20. apud Rufinum lib. 10. hiſt. eccleſ. cap. 6. ſcriptum eſt: *Ne diaconi presbyteris præferantur, nec ſedeant in conſeſſu presbyterorum, aut illis præſentibus euchariſtiam dividant.* Apud Gratianum can. Pervenit diſt. 93 concil. Arelat. II. can. 15. *In ſecretario diacono inter presbyteros ſedere non liceat, vel corpus Chriſti præſente presbytero tradere non præſumat.* De hac re Thom. 3. p. quæſt. 82. art. 3. Unde hic cavetur ne vicarii epiſcoporum eſſe debeant: quia non poſſunt in concilio inter presbyteros a tergo epiſcoporum ſedere. In conciliis tamen Toletanis diaconi vicem epiſcoporum gerentes pro iis ſubſcribunt: ut quinto Petrus agens vicem epiſcopi ſui Antonii, in ſexto Vvamba diaconus, in ſeptimo Clemens, Ambroſius, & Aquila diaconi: ſicque in aliis alii.

Cap. 6 Quoties concilia in anno celebrari debeant

k *Pro diebus feſtis.*) Sic conſtitutum eſt concil. Tolet. XIII. cap 8. ut admonente metropolitano, pro feſtivitatibus ſummis, paſcha ſcilicet, pentecoſte, & nativitate domini celebrandis, ſive pro cauſarum negotiis, ſeu pro pontificibus conſecrandis, vel pro quibuslibet ordinationibus principis venire non contemnant; excepta inevitabili neceſſitate infirmitatis, quæ teſtibus poſſit comprobari.

Cap. 7

l *Semel in anno fieri concilium*,) Concil. Nicæn. cap. 5. ex hiſtoria Rufini presbyteri, ut per ſingulos annos in quibuſcumque provinciis concilia celebrentur, unum ante quadrageſimam paſchæ, ſecundum circa tempus autumni. Poſtea idem can. 38. apoſtol. Semel quarta ſeptimana pentecoſtes: ſecundo vero 12. die menſis Hyperberetæi, id eſt, juxta Romanos, quarto Idus Octobris. Poſtea id temperatum eſt, ut ſemel in anno: demum ut unoquoque triennio concilia provincialia celebrentur, ex conſtitutione œcumenica Tridentini concilii.

Cap. 8. Orontius quis

m *Viro Orontio epiſcopo*) Orontius fuit Emeritenſis epiſcopus; interfuit VI. VII. & VIII. conciliis Toletanis, ab æra 676. uſque ad VIII. Toletanum actum ſub Reccesvintho, æra 691. Ab Innocentio papa ſanctæ memoriæ Orontius dicitur.

ANNO CHRISTI 666.

Cap. 10. Archipresbyteri officium.

n *Archipresbyterum.*) De horum officio agitur lib. 1. decret. Archipresbyter & primicerius archidiacono ſubduntur, ut conſtat de officio archidiaconi cap. 1. Ut archipresbyteri. Et de officio primicerii, cap. 1. Ut primicerius. Diximus de archidiacono & primicerio ſupra. Nam licet archipresbyter ordine ſit major quam archidiaconus, quia tamen inferior eſt dignitate, archidiaconus ei præfertur. Gloſſ. in cap. Deliberatione, de officio leg. lib. 6. Dominicus & Alexander in cap. fin. 17. diſt.

Cap. 11. Presbyteri ſæcularibus ſe immiſcere non debent.

o *Sæculares peragere cauſas.*) Ne presbyteri cauſas ſæculares inter laicos peragant, cavetur toto titulo decretalium: Ne clerici vel monachi ſæcularibus negotiis ſe immiſceant. Sic etiam in canone apoſtolorum 80. *Diximus non oportere epiſcopum aut presbyterum ſeipſum publicis adminiſtrationibus immittere: ſed vacare & commodum ſe exhibere uſibus eccleſiaſticis. Animum igitur induito hoc non facere, aut deponitor; nemo enim poteſt duobus dominis ſervire, juxta præceptum domini.* Et cap. 82. infra dicitur. *Qui retinere voluerit officium Romanum, & functionem ſacerdotalem, deponitor.* Idem decreto 22. Moguntiaci concilii ſub Carolo magno, ubi deſcribitur qualis clericorum vita, forma, actus & ſtudium eſſe debeat. Et concil. Chalced. cap. 3. & 7. interdicitur clericis ſuſcipere cauſas ſæcularium negotiorum.

Cap. 14. In ſolennitatibus martyrum, & miſſis defunctorum, fiebant oblationes & communiones.

p *Diebus feſtis.*) Solebant fideles in martyrum vel defunctorum miſſis offerre & communicare. Concil. Bracar. I. cap. 9. & Tolet. IV. cap. 32. De diviſione autem bonorum eccleſiaſticorum diximus fuſe ſupra. Sed adverte conſuetudinem offertorii antiquam, quæ etiam nunc durat in eccleſia, & inde obtinuit uſus offerendi in miſſis, poſt dictum offertorium, quod ante conſecrationem fiebat. Concil. Bracar. II. cap. 2. de oblationibus dividendis. Archidiaconus collectam pecuniam de communione accipiebat, & epiſcopo deferebat, & clericis partes proprias idem diſtribuebat. Iſidorus epiſtola ad Leudefredum epiſcopum Cordubenſem, & canon apoſtolorum 3. Fabianus papa epiſtola 3 ad Hilarium, conſtituit omnibus diebus dominicis, ab omnibus viris & mulieribus oblationem tam panis, quam vini fieri. Idem in concil. Matiſc. canone 4. ſynod. Gang. can. 7. & 8. Carpophoriam vocat oblationem eccleſiaſticam. Gloſſarium vocat καρποφορία. Meminit etiam oblationum Tertullianus in apologet. cap. 39. *Modicam* (inquit) *unuſquiſque ſtipem menſtrua die, vel cum velit, etiam ſi modo velit, & ſi modo poſſit, apponit.* Ex quo loco conſtat oblationem populi eſſe ex ſua natura voluntariam, ex D. Thom. 2. 2. quæſt. 86. art. 1. Tempore Cypriani etiam oblatio erat in uſu, ut conſtat ex lib. de opere & eleemoſyna. Idem Hieronym. epiſt. ad Heliod. & Auguſt. epiſt. 187. apud Gratianum diſt. 90. cap. Oblationes, & 10. quæſt. 1. can. Antiquos. In offerendo ſervabatur ordo, ut primum mares, deinde fœminæ offerrent, ut conſtat ex ordine Romano de officio miſſæ. Fiebat autem oblatio poſt dictum vel cantatum offertorium, unde offerenda vocabatur.

Cap. 16. Gratiani decretum emendatur.

q *Sufficere poſſunt.*) Gratianus 10 qu. 3 *ſufficere non poſſunt*, legit quam lectionem probavi ante excuſum decretum Gregorianum, ductus teſtimonio concil. Tolet. XVI. cap. 5. & habetur 10. quæſt. 3. *Tertia quas antiqui canones de parochiis ſuis habendas epiſcopis conſtituerunt, ſi eas exigendas crediderint, ab ipſis epiſcopis diruta eccleſia reparentur: ſi vero eas malue-int cedere, ab earumdem eccleſiarum cultoribus, ſub cura & ſollicitudine ſui pontificis reparatis eidem baſilicis adhibenda eſt. Quod ſi omnes eccleſiæ aut incolumes fuerint, aut quæ diruta erant reparata extiterint, ſecundum antiquorum canonum inſtituta, tertias ſibi debitas unuſquiſque epiſcopus aſſequi, ſi voluerit, facultas ſibi omnimodo erit.* Et concilium Bracarenſe II. cap. 16. *Placuit ut de rebus eccleſiaſticis tres æquæ fiant portiones, id eſt, epiſcopi una, alia clericorum, tertia in recuperatione vel luminaribus eccleſiæ.* Et concil. Tolet. IV. cap. 33. & IX. cap. 6. Unde tertia ſemper eccleſiarum reparationi ceſſit, epiſcopus vero, cui ſua non ſufficiebant, eam ad ſui ſuſtentationem & honorem epiſcopalis dignitatis exigebat.

Cap. 19. In miſſa fit commemoratio vivorum & defunctorum.

r *Eorum nomina.*) Quod nomina vivorum & mortuorum citarentur in ſacrificio corporis & ſanguinis Chriſti, multis decretis patet. De qua re diximus Tolet. concil. XI. cap. 12. Id conſtat præſertim ex Innocentio I. epiſtola 1. ad Decentium epiſcopum, & Auguſtino epiſtola 137. & Gelaſio papa epiſtola ad Anaſtaſium Auguſtum, & Chryſoſtomo homil. 6. in cap. 2. epiſt. 1. ad Timotheum, & aliis. Fundatoribus eccleſiarum multa conceduntur concil. Tolet. XV. cap. 2.

Cap. 20.

ſ *Libertos debeant facere.*) De libertorum ſervitute, manumiſſione, & aliis, multa traduntur concil. Tolet. XV. cap. 11. & ſequentibus, & concil. Hiſpal. II. cap. 8. de Eliſeo ex familia Egabrenſis eccleſiæ, & concil. Hiſpal. I. cap. 1.

t *Subſcriptiones.*) Subſcribunt in hoc concilio aliqui epiſcopi qui in ſuperioribus interfuerunt; ut Adeodatus Pacenſis, qui in VIII. Tolet. & Selva Egiditanæ, qui in eodem VIII. Reliqui aliis ſucceſſerunt epiſcopis: ut Aſphalius Abelenſis, qui ſucceſſit Amanuago, in VIII. Toletan. Alvarius Caliabrienſis Celedonio, in VIII. Tolet. Cantaber Conimbrienſis ſucceſſit Siſeberto, in VIII. Donatus Caurienſis Joanni, in VIII. Exarnus Oxonobenſis Saturnino, in VIII. Juſtus Salmanticenſis Egeredo, in X. Tolet. Proficius Emeritenſis Orontio, in VIII. Toletan. Petrus Elborenſis Abientio, in VIII. Theodericus Olyſipponenſis Cæſario, in X. Tolet. Theodiſclus Lamecenſis Filimiro, in VIII.

Advertendum etiam æra 704. in provincia Luſitania una cum metropolitana eſſe duodecim ſedes epiſcopales, nimirum.

Emeritam.	Salmanticam.
Egeditam.	Conimbriam.
Pacem.	Cauriam.
Abelam.	Oxonobam.
Olyſiponem.	Elboram.
Lamecum.	Caliabriam.

NOTÆ * FRONTONIS DUCÆI S. J.

* Varias lectione margini adſcripſimus.

Titulo 10.

Et primiclerum in eccleſia.) *primicerium in eccleſia.* Primicerii notariorum & aliorum, paſſim inter nomina magiſtratuum Romanorum, imperatoribus aut Gothis regibus rerum potientibus in Italia, occurrit: unde & ad eccleſiaſticas dignitates vox illa traducta, quam etiamnum eccleſiæ quædam, inter quas Metenſis, retinuerunt.

Cap. 10.

Archidiaconum & primiclerum.) *archidiaconum & primicerium*, ut in concil. Tolet. VIII. poſt abbates & archipresbyterum ſubſcripſit Silicolus primicerius, qui non a prima cera dictus videtur, quod primus in cera ſcriptus eſſet, ut neque dicitur teſtamentum quod teſtimonium ſit mentis, neque vox eſt conjuncta ſed ſimplex; ſed, ut docet Suidas, eſt πριμικήριος ὁ πρῶτος τῆς τάξεως, qui primus eſt in ordine forte ſubdiaconorum, ut archipresbyter præeſt presbyteris, archidiaconus vero diaconis: vide can. 14. hujus concilii, ubi legendum *primicerius*.

CONCILIUM CRETENSE

Anni DCLXVII.

Ex Suppl. Manſi p. 501.

PAulus Cretenſis archiepiſcopus inviſum habens, incerta de cauſa, Joannem Lariſſæ epiſcopum, ſuffraganeum ſuum, diem illi dixit in concilio provinciæ ſuæ ea de cauſa convocato. Auditæ ibi in epiſcopum accuſationes, judicatum de cauſa, & epiſcopus non ſatis canonica ſententia damnatur. Actutum ille ad Papam appellavit, ſed contumaciæ hujus ſuæ, ut adverſarii quidem interpretabantur, pœnas in carcere luere coactus eſt. Verum ille non ita multo poſt elapſus Romam conceſſit, audituſque in ſynodo, a Vitaliano papa collecta, abſolutus eſt. Synodum hanc Cretenſem commemorat idem papa in literis ea de re ad Paulum archiepiſcopum ſcriptis, quibus irrita & infecta pronunciat *omnia, quæ a te* (a Paulo) *tuaque ſynodo contra canonum inſtituta contraque legum decreta geſta confectaque ſunt.* Signantur literæ illæ die VI. Kal. Septembris, indictione XI. ſed forte mendoſe, cum aliæ pro eadem cauſa ab eodem pontifice ſcriptæ datæ ſint VI. Kal. Februarii indictione XI. ex quibus *Septembrim* pro *Februario* irrepſiſſe ſuſpicor. Romanæ ſynodi ea de cauſa celebratæ Labbeus quidem meminit. Cretenſem præteriit, cujus oblivio in hac noſtra collectione reparatur.

CON-

CONCILIUM ROMANUM

IN CAUSA LAPPENSIS EPISCOPI

Anno Chriſti DCLXVII. celebratum.

Cauſa & acta concilii deſcribuntur.

a *Concilium.*) Joannes Lappenſis epiſcopus in A Creta, ab archiepiſcopo ſuo injuriam paſſus, appellavit ad ſedem apoſtolicam, & ne interpoſitam appellationem ipſe proſequi poſſet, invitus detinebatur. Elapſus tàndem venit Romam ad Vitalianum papam, ipſumque obnixe poſtulavit, atque conjuravit per terribilem adventum magni Dei ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, ut ſecundum ſacratiſſimos canones inſtitutaque ſanctorum patrum cauſæ meritum inquireretur, & ſententia promulgaretur. Non deſpexit juſtam petitionem appellantis Vitalianus; verum deferens ipſius appellationi hanc ſynodum epiſcoporum collegit, in qua ejus cauſa cognoſceretur. Poſt cauſæ diligentem inquiſitionem cognitum fuit ipſum appellantem gravi injuria affectum fuiſſe; ideoque communi ſuffragio abſolutionis ſententiam patres hujus concilii eidem communicarunt. Hæc ex epiſtola Vitaliani ad Paulum Cretenſem ſupra extante.

VITA,

EPISTOLÆ ET DECRETA ADEODATI PAPÆ.

Dantur variantes ex Cod. Luc. 490.

a ADeodatus, natione Romanus, ex monachis de patre (*a*) * Jobiniano, b ſedit annos * quatuor, menſes duos, dies quinque. * Tantæ magnitudinis fuit mitiſſimus, ac benigniſſimus, ut omnem hominem a majori uſque ad minimum libentur ſuſciperet, peregrinis compaſſionem * exhibuit, ut etiam unuſquiſque quod poſtulavit ſine dubio * impetravit. Sed & rogam omnibus ampliavit. Hujus temporibus * Mezzetius qui erat in Sicilia cum exercitu (*b*) orientali, * intartizavit, & arripuit regnum. * Et perrexit exercitus Italiæ per partes Iſtriæ, alii per partes Campaniæ, nec non & alii per partes Sardiniæ, & Africæ. Pari modo venerunt (*c*) * per Siciliam in civitatem Syracuſanam, & Deo auxiliante interemptus C eſt nec dicendus Mezzetius. Et multi ex judicibus ejus truncati, perducti ſunt Conſtantinopolim, ſimul & caput ejuſdem Intartæ. c Poſtmodum venientes Saraceni in Siciliam, obtinuerunt prædictam civitatem, & multam occiſionem fecerunt * in populo., qui in caſtra, ſeu montana confugerant. Similiter & prædam nimiam fecerunt, & æs quod ibidem a civitate Romana (*d*) delatum fuerat ſecum tollentes, Alexandriam reverſi ſunt. Hic eccleſiam beati Petri, quæ eſt via Portuenſi juxta (*e*) campum Meruli, ut decuit, reſtauravit, atque dedicavit. Sed in monaſterio ſancti Eraſmi, ſitum in Cælio monte, in quo * concreviſſe viſus eſt prædictus ſanctiſſimus vir, multa nova ædificia D augmentavit, ſed * & caſalia conquiſivit, & in vita ſua abbatem, vel congregationem ibidem inſtituit. Poſt cujus tranſitum tantæ pluviæ & tonitrua fuerunt, quales nulla ætas hominum (*f*) meminit eſſe ut etiam homines & B pecudes de fulgure interirent. Et niſi per litanias quæ quotidie fiebant dominus eſſet propitiatus, non potuiſſent homines triturare, vel in horreis frumenta recondere. Intantum enim crevere hæc mala, ut ex ipſis pluviis denuo legumina renaſcerentur, & ad maturitatem devenirent, (*g*) pro quo capti homines mirabantur. Fecit autem ordinationem unam per menſem Decembris, presbyteros 14. diaconos duos, epiſcopos per diverſa loca * quadraginta ſex. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum ſub die VI. Kalendas Julias, & ceſſavit epiſcopatus menſes quatuor, dies * quindecim.

Margin variants: * Ioviniano, * , m. 2. d. 17. * In tanta magnit. * exhiberet. * impetraret. * Mezentius * tyrannizavit, * Tunc * in * in populo vix paucis evadentibus, qui per munitiſſima caſtra confugerant, & juga montium. Auferentes quoque prædam nimiam, & omnem ilium ornatum æris, ac diverſarum ſpecierum, quem Conſtantinus a Roma navigio detulerat, ſecum aſportantes. * conveniſſe * & multa ibi prædia conquiſivit. * 46. * tres

NOTÆ SEVERINI BINII

Adeodatus quando papa factus.

a *Adeodatus.*) Anno 669. * nona die menſis Aprilis in locum ſancti Vitaliani ſubrogatus eſt Adeodatus natione Romanus, gratiſſimus omnibus. Hujus temporibus Conſtantinopolis per biennium a Saracenis obſeſſa, tandem per tutelam Dei genitricis obſidione liberata fuit. Theoph. in annalibus. (* Immo an. 672.)

Tempus ſedis.

b *Sedit annos quatuor. &c.*) Alia eaque verior lectio Anaſtaſii, teſte Baronio, habet annos ſeptem, menſes duos, dies decem & ſeptem. Huic ſententiæ ſubſcribit Sigebertus in chronico, qui totidem annos Adeodato attribuit.

Clades Siciliæ quando facta.

c *Poſtmodum venientes Saraceni in Siciliam*) Si epiſtola quæ ſub nomine Vitaliani papæ ad monachos Siculos data extat ſupra, vere eſſet Vitaliani, dicendum foret contra Anaſtaſium hanc cladem Siciliæ inſulæ factam eſſe potius ſub Vitaliano quam ſub Adeodato.

Epi-

(*a*) *Jobiano.* (*b*) *Orientis* (*c*) *Siciliam* (*d*) *navigatum fuerat.* (*e*) *pontem* (*f*) *memoratur* (*g*) *pro quo captivi homines &c.*

ANNO CHRISTI 669

¹ EPISTOLA ADEODATI PAPÆ AD UNIVERSOS EPISCOPOS GALLIÆ.

De privilegio * quod conceſſum eſt abbati monaſterii ſancti Martini Turonenſis.

Dilectiſſimis fratribus univerſis epiſcopis in Galliæ partibus commorantibus Adeodatus.

ÆQuitatis nos admonet norma, quam apprime cuſtodire * præcipimur, ut canonica ſanctorum patrum conſulta, præſertim a beatiſſimis apoſtolicæ ſedis præſulibus, prædeceſſoribus noſtris, qui auctoritatem ſucceſſione ac vice ſacratiſſimi apoſtolorum principis Petri per **B** diligentem ſolertiam nacti ſunt, quemadmodum ſtatuta reperimus, intemerata atque illibata cuſtodia conſervemus. Sed & quæque a fratribus noſtris eccleſiarum epiſcopis pediſſequa duntaxat imitatione conſulta & ſalubriter * fuerunt ordinata, utpote * ſancti apoſtolorum principis licet impares miniſterio, firmanda ſimili ratione decernimus.

Qua ex re dum * Ægiricus religioſus presbyter & abbas monaſterii S. Martini, in quo & venerabile corpus ejus eſt ſitum, viſendas ex deſiderio veniens apoſtolicas confeſſiones & atria, noſtris ſe repræſentaret obtutibus, commendationemque fratris noſtri * Crotberti Turonicæ **C** eccleſiæ præſulis obtuliſſet; ſupplici voce precatus eſt, ut * privilegium apoſtolica auctoritate * ſubnixum ob munitionem venerabilis monaſterii quod beatæ recordationis confeſſor Chriſti Martinus Turonenſis eccleſiæ * epiſcopus in Gallicanis partibus ad converſorum ſalutem ſui ſacratiſſimi corporis conſecratione decoravit, cui nunc præeſſe ſe perhibens ſcriptis oſtenderat, ei concedere deberemus.

Parumper autem ambigimus, idcirco quod mos atque traditio ſanctæ noſtræ eccleſiæ plus non ſuppetat, a regimine epiſcopalis providentiæ religioſa loca ſecernere. Verum ubi & prædicti fratris noſtri Crotberti Turonenſis eccleſiæ præſulis * monaſticam libertatem, hoc eſt **D** liberam diſpenſandi licentiam ſcripto conceſſam religioſitate ejus exemplaria proferente comperimus, in cujus volumine & aliorum per Gallicanam videlicet provinciam conſtitutorum antiſtitum ad id conſenſum præbentium ſubſcriptiones ſubter annexas inſpeximus; nullatenus jam exortem rationis ac canonicæ regulæ tantorum epiſcoporum conſonam ſententiam fore perpendimus. Propterea & nos erga quod iidem fratres noſtri reverendiſſimi * præſentes conferre providerunt, ſimili cenſura ex **A** auctoritate profecto apoſtolorum principis, cui claves ligandi atque ſolvendi conditor atque redemptor * omnibus tribuit, identidem firmari conceſſimus: ut apoſtolica fulti auctoritate * per privilegii ſeriem nullas gravedines a quolibet epiſcoporum ſub prætextu diſcuſſionis religioſus abbas vel monachi ibidem degentes ſuſtineant: neque rurſus hoſpitandi ſibi apud eos licentiam vendicantes, diſpendia his atque inſolentias angariarum imponant: neque per occaſionem regularis diſciplinæ rimandæ atque ſervandæ quaslibet * importent injurias, ſed liberam licentiam habere ſtatuimus, ſalva profecto monachicarum regularum cuſtodia, religioſo abbate, quicumque pro tempore præerit, præ- **B** fato venerabili monaſterio, id procurante, ut erga quod priſcæ traditionis ejus articulus continet, & ipſe conſervare nitatur, & quicumque ſub ejus reguntur diſpenſatione ſolerter cuſtodire commoneat, diſtricteque compellat.

Reverendiſſimo vero epiſcopo, in cujus * parœcia memoratum venerabile monaſterium, vel res ejus ac poſſeſſiones conſtiterint, faciendæ tantum ordinationis ac promotionis ſacerdotum atque Levitarum, vel conficiendi chriſmatis ſit tantum conceſſa licentia. Diſpoſitionem autem venerabilis loci gerere, ac converſationem monachicam exquirere, religioſo abbati, ejuſque præpoſito, vel qui probatiſſimi in eodem monaſterio fuerint (quod etiam præſules conſona **C** ſententia definierunt) decernimus.

Quiſquis igitur quolibet tempore (quod nullatenus credimus) hujus decretum privilegii, quod auctoritate apoſtolica ſubnixi conſentiendo firmavimus, in totum vel in partem temerare tentaverit, ſuæque præſumptionis audaciam digna emendatione minus correxerit, in perpetuum percellendum vel anathematizandum ſe noverit, non ſolum tantorum ſententia ſacerdotum, ſed etiam æquiſſimo * condemnationis aculeo: quoniam violare pertinaciter * viſus eſt, quod ſalubriter conſervare * debebat. Et ita quoque hujus privilegii ſanctio firma & rata indiminute perſiſtat atque permaneat. Erga quod & præcellentiſſimi totius Galliæ reges (ut **D** ſcripto comperimus) ad reprimendas laicorum infeſtationes, edicto præmunire idem venerabile monaſterium regali pietate dignati ſunt. Bene valete, dilectiſſimi fratres.

Margin notes: * Reic[illegible] ipſum [illegible] ed [illegible] Maſſonius, Baronius, Sirmondus, Binius, & nuper Mo[illegible]nyerius ex ipſo, ut [illegible] [illegible] quod [illegible] in eiuſdem eccleſiæ [illegible] la io. — * præcipimus — * fuerint — * ſancti apoſtoli ca [illegible] — * Agiricus — * Ro[illegible] ſeu C[illegible] — * [illegible] — * [illegible] — * præſul — * monachicam — * præſules — * omnium — * eis. — * parochia — * apoſtolicæ — * viſus — * debuerat

Nota Jacobi Sirmondi. S. J.

¹ *Epiſtola.*) Collata fuit cum ſchedis Pithœanis, in quibus extat etiam Chrodoberti ejuſdem epiſcopi Turonenſis epiſtola de judicio mulieris, quæ, poſtquam conſecrata & profeſſa caſtitatem Deo fuerat conſervare, adulterium perpetravit.

AD EPISTOLAS ADEODATI PAPÆ.

APPENDIX.

BULLA PRO COENOBIO S. PETRI, ET PAULI

Ex Suppl. Manip. sol.

Adeodatus epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, Adriano abbati monaſterii S. Petri apoſtoli.

Ex wilkins Conc. Angl. [illegible] qui tamen de ejus ſinceritate dubitare ſe [illegible] nullas [illegible] gnat [illegible] guitatis ſuæ rationes

EVangelicis atque apoſtolicis ſanctionibus luce clarius edocemur, nec ſervorum ſolertiam in adminiſtratione talentorum, nec dominicæ vineæ operarios pondere diei & æſtu affectos a remuneratione boni operis eſſe frau- **E** datos. Scriptum namque eſt: *voca*, ait, *operarios & redde illis mercedem*: & *dignus eſt operarius proprio laboris commodo perpetiri*: Quapropter oportet etiam nos, licet immeritos, paſtoralem tamen curam adminiſtrantes, eis qui lucrando Deo animas ſolerter invigilant, providentiam aliquam ad temporalem eorum ſubſtentationem utcumque peragere, ne eorum ſagacitas erga lucrandarum animarum quæſtum, neceſſitate ſcilicet temporali præpedita, ad opus implendum ſegnis efficiatur. Quam ob cauſam annuen-

ANNO CHRISTI 667.

nuentes tuæ petitioni, quemadmodum nos ſuſa parte popoſcit, a præſenti concedimus tibi Adriano, utpote abbati ab hac apoſtolica ſede ordinato, atque deſtinato, una cum tua propria congregatione, quæ nunc vel futura eſt, monaſterium videlicet S. Petri, conſtitutum extra civitatem cognomento Doroverno, cum omnibus redditibus ad eum pertinentibus, vel quidquid ei jure verbi competere videtur. Et ſi qua exinde ab aliquo injuſte ablata ſunt, reſtitui abſque recraſtinatione cenſemus, quatenus dum nihil eorum, quæ ad ſubſtentationem corpoream ſunt profutura, defuerit, licenter ad lucrandas (ut dictum eſt) Deo animas pervigil poſſit eſſe ſollicitudo. Cujus ad cumulum firmitatis prævidimus præfatum monaſterium apoſtolicis B prærogativis nunc & in perpetuum præmunire, inſolentiaſque tam ſacerdotum; quam laicorum pariter ab eo inhibere, præcipientes, ex authoritate videlicet apoſtolicæ ſedis, cui ſuperna largiente gratia præeſſe dignoſcimur, omnes omnino tam eccleſiæ præſules, quamque ſublimium ſæcularium dignitates, vel inferioris ordinis adminiſtrationem gerentes, ſe a præfati monaſterii inquietudinibus atque gravaminibus ſuſpendi, nec per quamlibet occaſionem tibi tuæque congregationi in eo degenti, vel qui pro tem- A pore ſuo ſucceſſerit in loco, quoquo modo diſpendia vel inquietudinum moleſtias irrogare. Sed & hoc nihilominus ſancientes, ut poſt tuum obitum futurus abbas, non alius vel aliunde ad eorum regimen animarum, niſi quem ipſa ſibi prorſus Deo ſervientium congregatio de proprio videlicet monaſterio communi aſſenſu regulariter prælegerit, ſubrogetur. Si quis interea (quod non credimus) temerario auſu contra hæc ſanctæ & apoſtolicæ ſedis decreta contraire temptaverit, & ea quæ a nobis pie indulta ſunt, privilegia convellere præſumpſerit, noverit ſe, (ſi præſul vel miniſter eſt) ex auctoritate videlicet beati Petri apoſtolorum principis, cui Dominus Jeſus Chriſtus Deus noſter, ligandi ſolvendique in cælo & in terra poteſtatem conceſſit, proprio eſſe privatum officio; ſi de ſæcularibus laiciſque fuerit a participatione corporis & ſanguinis Domini noſtri Jeſu Chriſti cognoſcat ſe eſſe ſegregatum, quouſque videlicet quod temere perpetravit humiliter corrigat, & de exceſſu pœnitudinem gerat. Dat. X. Kal. Januarii imperantibus piiſſimis auguſtis Conſtantino majore imperatore annos XXII. poſt conſulatum ejus anno..... Sed & Heraclio atque Tiberio novis Auguſtis, ejus fratribus anno XVIII. indictione ſecunda.

ANNO CHRISTI 667.

MONASTERII CORBEJENSIS

FUNDATIO ET IMMUNITAS

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. J.

Privilegio ſan-Dionyſiano ac præcepto Clodovei II. regis ſubjecerat Sirmondus monaſterii Corbejenſis ad Somonam fundationem & immunitatem, & ad Vitaliani papæ tempora atque in annum Chriſti 662. Clotarii regis III. revocarat. Collector regius, quo conſilio ductus, omnia iſta poſthabuit. Nos ne quid Sirmondianæ editionis deſiderari queat, quæ temere ſublata fuerant, reſtituimus, & in Vitaliani papæ pontificatum atque annum natalis domini præter propter 669. conjecimus, cum in iis mentio fiat anni ſeptimi regnante Clotario rege, cujus initia ab anno 662. emergere eruditis chronologis videntur.

Clotarii III. regis præceptum de fundatione monaſterii Corbejenſis.

CHlotarius rex Francorum, vir illuſter. Ad mercedem noſtram in Dei nomine credimus pertinere, quidquid pro animæ ſalute locis ſanctorum conferimus, ut ibidem perenniter proficiat, & gloriam Deo auxiliante habere mereamur. Igitur dum nos & præcelſa genitrix noſtra, domna Baldechildis regina, monaſterium in honore ſanctorum Petri & Pauli apoſtolorum, & ſancti Stephani protomartyris, ſuper fluvium Somna, in loco qui dicitur Corbeia, quem Guntlandus quondam, poſſederat, & ad fiſcum noſtrum pervenerat, ubi præeſt venerabilis vir Theodefridus abba, pro æterni D numinis intuitu ædificari præcepimus, ut monachi ſub ſancta regula ibidem debeant converſari. Cognoſcat ſtrenuitas veſtra, quod nos ipſam villam Corbejam ad ipſum monaſterium cum adjacentiis ſuis in integrum; ſeu & alias villas nuncupantes Fulieto, Gentilla, Cipiliaco, Forntiaca villa, vel reliquas adjacentias earum ad integrum, Albiniaco cum adjacentiis vel appendiciis ſuis, quantum ibidem fiſcus noſter tenuit, ad integrum, in pago Ambianenſe, ſeu & Monciaco, Vvalliaco, Bellirino, cum adjacentiis earum, in pago Atravatenſe: immoque & villam, quæ vocatur templum Martis, ſitam in pago Ambianenſe, ad integrum, cum pagena de Silva de foreſte noſtra Vvindegonia, hoc eſt per E loca denominata, a fine Cartamſe uſque in C dominico Lacco per Siccaſi derude, per cervorum Marcaſio, per Bagulta, per via publica uſque Fraudehario exſarto. Similiter & portionem in loco qui vocatur Taceaco, quem Frodinus de Urſino dato pretio comparavit, & ad fiſcum noſtrum ipſe Frodinus in compenſationem pro alia de re dedit, in ipſo pago Ambianenſe, a die præſenti ſub integra immunitate, abſque introitu judicum, viſi fuimus conceſſiſſe. Proinde per hanc præceptionem ſpecialius decernimus eſſe manſurum, ut tam ipſum locum Corbejam, quam & ſupraſcriptas villas, una cum terris, domibus, mancipiis, ædificiis, vineis, ſilvis, pratis, paſcuis, farinariis, & cunctis appenditiis, vel quod ibidem videtur adſpicere, pars ipſius monaſterii, vel omnis congregatio de ipſo monaſterio valeat poſſidere vel dominari. Et nullus quilibet de judicibus, nec ad ipſum monaſterium, nec ad homines ſuos, nec in curtes ſuas, quicquid a die præſenti ibidem contulimus, & quod a nobis, vel a ſuccedentibus domnis regibus, vel a Deum timentibus hominibus inibi fuerit collatum, nec ad cauſas audiendum, nec freda exigendum, nec manſiones faciendum, nec paratas requirendum, nec ullas redhibitiones in villis ſuperius nominatis; quidquid tempore præſenti videtur poſſidere, aut adhuc, ut diximus, a nobis vel a ſuccedentibus regibus, vel a Deum timentibus hominibus inibi additum vel delegatum fuerit, ipſa judiciaria poteſtas non præſumat ingredi: ſed pars ipſius monaſterii, vel omnis congregatio

ANNO CHRISTI 661.

tio ibidem conſiſtens, abſque introitu judicum, ut diximus, ſub integra immunitate poſſidere valeat vel dominari. Et ut hæc præceptio noſtra perenni tempore firmiorem obtineat vigorem, nos & præcelſa genitrix noſtra domna Baldechildis regina ſignaculis manus noſtræ ſubter decrevimus affirmare.

CLOTARII EJUSDEM REGIS præceptum alterum, quo a teloneis omnibus immune facit monaſterium Corbejenſe.

CHlotarius rex Francorum, vir illuſter, omnibus agentibus tam præſentibus quam futuris. Cognoſcat magnitudo ſeu induſtria veſtra, pro mercedis noſtræ augmento, & divino intuitu, tale nos actoribus, ſeu diſcurſoribus monaſterii virorum Corbeja, quod domna & genitrix noſtra Baldechildis regina ſuo opere conſtruxit, præſtitiſſe beneficium, ut quotieſcumque monachi, miſſi, vel diſcurſores ipſius monaſterii partibus provinciæ, vel per reliqua loca, ad cappas comparandas, aut reliquas opportunitates ipſius monaſterii exercendum, ſeu cellarium fuerint egreſſi mercandum, in quibuslibet locis, vel territoriis, ſeu partibus, ubicumque teloneum, pontaticum, rotaticum, ceteraſque redhibitiones fiſcus noſter a diſcurſoribus, ſeu iter agentibus exigere conſuevit: habeant hoc monachi in jam dicto monaſterio Corbeja conſiſtentes, tam præſentes quam in futurum inibi advenientes, in omnibus indultum ſimulque conceſſum. Ea ſcilicet ratione, ut neque nos, neque juniores, aut ſucceſſores noſtri, ullo unquam tempore de eo quod ſuperius continetur, a monachis, aut miſſis vel diſcurſoribus ipſius monaſterii, exigere nec requirere, ullis locis, ulliſque ordinibus intra terminos regni noſtri præſumatis. Sed ut ſuper habetur inſertum, habeant ipſum beneficium jam dicti monachi ſanctæ congregationis Corbeja monaſterio, & actores eorum, ex noſtræ largitatis munificentia conceſſum, ſimulque indultum: quo potius delectet ipſam ſanctam congregationem ex ipſo beneficio pro ſtabilitate regni noſtri domini miſericordiam exorare. Et ut hæc præceptio firmior habeatur, & per tempora conſervetur, nos & præcelſa genitrix noſtra domna Baldechildis regina maxima noſtris ſignaculis ſubter eam decernimus adfirmare.

Vidrehadus juſſus.

Signum glorioſi domini Chlotharii regis.

Signum præcelſæ Baldechildis reginæ.

Data ſub die XIII. menſis Decembris anno V regni noſtri. Sturpianico. In Dei nomine feliciter.

PRIVILEGIUM LIBERTATIS MONASTERIO Corbejenſi conceſſum a Bertefrido epiſcopo Ambianenſi.

DOminis ſanctis & ſummi culminis apice pontificalis cathedræ ſpecula præſidentibus in Chriſto fratribus, Nivoni, Geneſio, Ethoaldo, Emmoni, Audoni, Audomaro, Audoino, Audeberto, Burgundo Faroni, item Audeberto, Drautcioni, Bertefridus munere ſuperni largitoris Ambianenſis eccleſiæ epiſcopus. Licet nos antiquæ regulæ conſtituta ſalubri obſervatione cuſtodire conveniat, tamen utili proviſione tractantes conſtituimus, ut quod ſacris deliberationibus non derogat, intrepida obſervatione conſervetur. Et quia glorioſiſſimus domnus Chlotharius rex, nec non & præcelſa domna Balthildis regina, divino illuminati auxilio, monaſterium ſuo opere, Chriſto præſule in loco nuncupante Corbeja conſtruxerunt, religioſam petitionem noſtris auribus patefecerunt, quæ viſcerali pietatis affectu ita cor intrinſecus mollivit, ut petita non concedere, aut certe libentiſſime non impleſſe, noſter animus irreligioſum fore putaret. Sancto igitur amore ſuccenſi noſtræ vilitatis extremitatem petierunt, ut & nos & veſtra fraternitas conſentientes pro reverentia ſanctorum Petri, & Pauli apoſtolorum, & ſancti Stephani protomartyris, qui ob glorioſum ac triumphale votum pro amore Chriſti coronam martyrii conſequuti ſunt, ad prædictum monaſterium in eorum honore conſtructum, privilegium concedere deberemus: licet ſancta Carthaginenſis ſynodus, a bonæ memoriæ Bonifacio, ejuſque coepiſcopis facta, vel ipſius ſacerdotis epiſtolæ ad Liberium * porrectæ, non prohibeant monachos ſub privilegio proprio reſidere; vel ſancti Auguſtini præclari doctoris libri de gradibus eccleſiaſticis doceant monachos ſub quiete regulariter viventes, abſque inquietudine clericorum vel epiſcoporum reſidere. Quod nos conſiderantes, dum & canonica inſtitutio de hacre nos non præjudicat, vel ſupradictus dominus, & prædicta domna dum ſe patrocinio tam & in præſenti vita, quam & in futurum, præfatorum ſanctorum pleniſſima devotione tradiderunt, ut eis ubique apud clementiſſimum & omnipotentem dominum eorum interceſſio præbere dignetur adminiculum, vel pro reverentia tantorum martyrum, ſeu prout monachi ibidem degentes ſub regula ſanctorum patrum quieti conſervari poſſint: hoc privilegium plena voluntate, una cum conſenſu fratrum meorum, conceſſiſſe vel indulſiſſe viſus ſum: per quod decerno, atque ob teſtificationem divini nominis interdico, ut nec ego, nec ullus epiſcoporum ſucceſſorum meorum hoc irrumpere præſumat. Nec nos hoc propriæ deliberationis inſtituto poſteritas æſtimet decreviſſe, cum etiam antiquiora, vel in novo tempore monaſteria propria privilegia ſunt conſecuta. Nam & Agaunenſium, quod velut iſtud regio eſt munere ditatum, & Lirinenſium, vel Baſilica domni Marcelli, immoque & monaſterium Luxovienſe, hoc videntur habere conceſſum: & ita a ſuccedentibus cuſtoditur, ut quidquid ibidem offertur, ipſi abbates, vel monachi ibidem deſervientes, abſque contrarietate vel repetitione epiſcoporum, libere cum Dei adjutorio, hoc poſſideant. Ergo omnes unius conſpiratione conſenſus antedictis principibus poſtulatione ſocia libentiſſime annuentes, ſic decrevimus, ut quæcumque prædicto monaſterio vel monachis regio munere, ſeu a quibuslibet Chriſtianis, in agris, mancipiis, vineis, ſilvis, auro, argento vel veſtibus, vel quibuslibet ſpeciebus collata, aut deinceps conferenda ſunt, vitæ noſtræ temporibus, ſeu ſucceſſorum noſtrorum, nec ego nec ullus ſibi pontifex, aut aliquis ex ordine clericorum Ambianenſis eccleſiæ, ſuis uſibus uſurpare, aut minorare, aut ad civitatem aliquas ſpecies deferre præſumat: ſed ſub omni libertate vel emunitate ſæpedictum monaſterium vel monachi ibidem conſiſtentes poſſideant. Altaria ad ſæpedictum monaſterium, vel tabulæ ſi defuerint, epiſcopus Ambianenſis eccleſiæ in Dei nomine benedicat & chriſ-

* Liberium qui erat primæ ſedis epiſcopus provinciæ Byzacena.

ANNO CHRISTI 667.

& chriſma ſanctum conficiat ſine pretio, & annis ſingulis pro reverentia ſanctorum ſine ullo præmio muneris cauſa concedat. Et quod ad ipſum monaſterium in Dei nomine fuerit oblatum, vel a quocumque Deo inſpirante tranſmiſſum, nihil ſibi exinde pontifex, aut ejus archidiaconus, aut quiſlibet ordinator eccleſiæ audeat vindicare: nec ad præfatum monaſterium accedere, nec in agris ipſius convivia ego, vel pontifices ſucceſſores noſtri, vel archidiaconus, aut quiſlibet ordinator eccleſiæ Ambianenſis præparare præſumat, niſi ab abbate ſæpe dicti monaſterii ſpontanea voluntate fuerit rogatus. Et cum abbas fuerit de ſæculo iſto evocatus, quem unanimiter congregatio ipſius monaſterii ex ſemetipſis dignum & bonum elegerint, data auctoritate a præfato principe, vel ejus ſucceſſoribus, a nobis vel ſuceeſſoribus noſtris, abſque ullo commodo ſecundum ſanctos canones ordinetur. Similiter & reliquos gradus clericorum minores ac majores, quos abbas jam dicti monaſterii elegerit, ſive intra aut extra monaſterium, ſine aliqua præmii acceptione, juxta quod lectio docet, conſtituimus conſecrare. Neque ulla alia poteſtate in ipſo monaſterio utatur, ut diximus, neque in monaſterio, ſeu in rebus aut ornamentis ipſius, neque in perſonis; dum tanti glorioſiſſimi principis petitio interceſſit, vel quia ipſi monaſterium ipſum conſtruxerunt, & ditaverunt, vel pro reverentia ſanctorum apoſtolorum & martyrum, ſeu pro eo ut quieti ſub regula ſancta ipſi monachi vivere debeant ad ipſum monaſterium deſervientes. Nec epiſcopus, nec archidiaconus, aut quælibet alia perſona, ordinator eccleſiæ Ambianenſis, quodcumque de eodem monaſterio, ſicut de reliquis parochiis, uſurpare, aut commutare, aut aliquas res auſerre, vel ſpecies, quæ ad ipſum monaſterium ſunt collatæ, deſerre ad civitatem audeat; ut de perfecta quiete valeant ipſi monachi, qui ad præfatum monaſterium deſerviunt, duce domino per tempora exultare, & ut ſicut antedicta monaſteria ſub libertate vivant, pro ſtatu eccleſiæ, & ſalute regum, vel ſtabilitate regni, & tranquillitate patriæ valeant plenius pium dominum exorare. Et ſi aliquis de ipſis monachis contumax fuerit, ab abbate prædicti monaſterii ſecundum canonicam inſtitutionem emendetur. Ut hoc privilegium ſub ea, ut diximus, libertate qua antedicta monaſteria & monachi vivunt, debeat in perpetuum permanere firmiſſimum, ut jam dicti monachi ſæpe dicto monaſterio deſervientes noſtris & futuris temporibus ſub libertate conſiſtant, quia nihil de canonica auctoritate convellitur, quidquid domeſticis fidei pro tranquillitate pacis, vel pro reverentia ſanctorum tribuitur. Illud etiam placuit, ut ipſi monachi ſub regula ſancti Benedicti, vel ſancti Columbani, converſari & vivere debeant. Quod ſi aliquis calliditate, aut cupiditate præventus epiſcopus, ea quæ ſunt ſuperius comprehenſa temerario ſpiritu violare præſumpſerit, tribus annis pœnitentiam diſtrictiſſime agat, a communione fratrum ſequeſtratus; & nihilominus hoc privilegium Chriſto protegente, qui & adjuvet illud conſervantes, & diſſipet illud deſtruere cupientes perpetim maneat incorruptum. Quam definitionem conſtitutionis noſtræ, ut noſtris & futuris temporibus valitura ſit, manus noſtræ ſubſcriptionibus roboravimus, & coepiſcopos domnos, & fratres noſtros rogamus, ut ipſum in omnibus confirmare debeant.

ANNO CHRISTI

Berthefridus peccator Ambianenſium urbis epiſcopus hoc privilegium a me factum relegi, conſenſi & ſubſcripſi.

Geneſius ac ſi peccator epiſcopus hoc privilegium conſenſi.

Chaoaldus epiſcopus hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Gautiobertus ac ſi peccator epiſcopus hoc privilegium ſubſcripſi.

Boſo in Dei nomine epiſcopus hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Ragnobertus ac ſi indignus epiſcopus hoc privilegium conſentiens ſubſcripſi.

Nummolenus ac ſi peccator epiſcopus hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Audobertus ac ſi peccator epiſcopus hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Audoenus epiſcopus hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Dado peccator hoc privilegium conſenſi ac ſubſcripſi.

Emmo epiſcopus ſubſcripſi.

Leodeboldus peccator epiſcopus hoc privilegium ſubſcripſi.

Chrodobertus peccator hoc privilegium ſubſcripſi.

Paternus peccator Egloenſis eccleſiæ, ac ſi indignus epiſcopus hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Drauſcio ac ſi peccator hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Ego Audebertus ac ſi peccator epiſcopus hoc privilegium conſenſi & ſubſcripſi.

Factum hoc privilegium ſub die octavo Idus Septembris, anno VII. regnante Clotario rege, Captonnaco in palatio publico. Sigo in Dei nomine diaconus hoc privilegium ſcripſi & ſubſcripſi.

THEODORICI REGIS PRÆCEPTUM:
quo confirmat electionem Eremberti Abbatis Corbejenſis.

THeodoricus rex Francorum epiſcopis, viris illuſtribus. Decet regalem clementiam, ut non ſolum gubernacula regalia culminis provideat, ſed & regimina eccleſiarum & monaſteriorum pro Dei intuitu, & mercedis noſtræ augmento, ſolerti cura providere, ut pax eccleſiarum & ſecura libertas monachorum domino omnipotenti militantium per omnia conſervetur. Et de ſacroſancto monaſterio nuncupato Corbeja, in pago Ambianenſe conſtructo, ad regalem noſtram præſentiam monachi & viri Dei venientes, ſerenitatis noſtræ clementiæ auribus ſuggeſſerunt, ut dum & venerabilis vir Chrodegarius abbas, ſecundum conſuetudinem humanæ fragilitatis, de hac luce ad dominum migraſſe dignoſcitur; quem apoſtolicus vir domnus & pater noſter Theodefredus epiſcopus, dum & ille onus pontificale meruit accipere, per noſtram voluntatem, & præceptionem, ad regendum ac dominandum monaſterio ſupraſcripto conſtituit: cum relatione & conſenſu totius congregationis ipſius monaſterii petierunt, ut liceret eis ſecundum eorum electionem, & ſecundum ſanctum privilegium, quod ſupra loco ſancto ex regali munificentia & ſacerdotum conceſſione indultum eſt, de ſemetipſis eligere rectorem. Et dum eorum petitio noſtræ ſerenitatis congrua eſſe, & rationabilis in omnibus videretur, venerabilem virum Erembertum, qui in ipſo monaſterio fuit nutritus, ipſi homines

cum

ANNO CHRISTI 667.

cum voluntate ſupraſcripti pontificis domni Theodefredi epiſcopi elegerunt: noſtra clementia ipſis monachis conceſſiſſe comperitur, ſicut ſuggeſſerunt. Præcipientes ergo per hanc præceptionem ſerenitatis noſtræ, & auctoritatis regalis conceſſimus, & omnino jubemus, ut ſupraſcriptus venerabilis vir Erembertus abbas & rector monaſterii Corbejenſis in omnibus ſit conſtitutus; & ſicut bonus paſtor ea quæ utilia ſunt ad opus monaſterii, & ad regimina monachorum prævideat, & regat & erudiat, & mereatur audire vocem domini dicentis: *Euge ſerve bone & fidelis, quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam, intra in gaudium domini tui.* (Matth. 25. 21. Luc. 19. 17.) Et ut taliter agat, ideo noſtra clementia ea indulſit, ut habeat poteſtatem de tota congregatione ipſius monaſterii, vel de eorum hominibus in eorum terris commanentibus, vel de eorum rebus & poſſeſſionibus, mobilibus, & immobilibus, ſicut ſancta regula docet, & ſanctus ordo monachorum dignoſcitur eſſe conſervandus. Ita ut de die præſenti, omnibus temporibus vitæ ſuæ, ſecundum Dei voluntatem, & ſecundum ſanctum ordinem dominatum accipiat; & ipſa ſancta congregatio ſub illo conſtituta preces aſſiduas ad aures reverentiſſimas majeſtatis domini pro nobis, & pro ſtabilitate regni noſtri jugiter fundat. Et ut hoc præceptum firmius habeatur, quod pro Dei timore indulſimus, auctoritate præcelſa manus noſtræ ſubſcriptionibus ſubter decrevimus roborare.

Observatio Philippi Labbe, S. J.

Corbejenſis monaſterii immunitati gemina ac propemodum eadem eſt, illa immunitatis formula, ſive privilegium libertatis atque exemptionis, quod Marculſus monachus libris duobus formularum ſuarum præfixit. Ne vero tibi ſit prorſus incognitus auctor ille Landerico Pariſiorum epiſcopo τὸ ἀχειρες hanc diſſertatiunculam alias a nobis Bituricenſis urbis elogio ſubjunctam adſcribere placuit.

Quis fuerit Marculſus formularum editor, an abbas ſancti Auſtregiſili de Caſtro ad muros Avarici Biturigum?

Vir clariſſimus Hieronymus Bignonius Galliæ noſtræ ſingulare ornamentum anno Chriſti M. DC. XIII. ex Bibliotheca Regia, in lucem emiſit MARCULFI monachi Formularum libros duos auctiores editis, meliorique ordine digeſtos, quibus hanc ad lectorem præfationem præmiſit.

MARCULFI, quem nunc damus, erudite Lector, plures docti viri meminerunt, ſed quis fuerit, & quo tempore vixerit nihil certi ab illis proditum eſt. Quidam vero in univerſum circa primam regum noſtrorum familiam illius tempora conjecerunt. Adhuc tamen dubium remanebat ex librorum varietate, quibus permulta poſterioris ætatis ſcriptores infarcierant. Verum exemplar quod nacti ſumus omnium facile optimum nos amplius dubitare non ſinit. Præfixa ſi quidem ab auctore ipſo epiſtola docet profeſſione monachum & ſeptuaginta annos natum, cum hæc ſcriberet, fuiſſe. Deinde cum Landerico papæ opus inſcribat, facile apparet Landericum illum Pariſiorum epiſcopum fuiſſe, qui Cledoveo Dagoberti filio rege claruit circa annum æræ Chriſtianæ DCLX. *Nulli quippe alii Gallicarum epiſcopi hoc nomine reperiuntur Landerici Pariſienſis tempore, neque multis poſt annis. Tum papæ nomen omnibus epiſcopis paſſim tribui ſolitum ſub prima regum Francorum dynaſtia notum eſt: quod licet ſub ſecunda aliquatenus ſit rarius, certe uſitatum reperitur. Accedunt & aliæ certiſſimæ conjecturæ ex totius libri lectione, quibus permulta occurrunt, quæ vix poſſunt ad aliud tempus referri, & plane Merovingorum ſæculum redolent. Quis enim cum majorum domus non ſemel repetitam mentionem adverterit, non continuo deprehendat eo tempore Marculſum ſcripſiſſe, quo majores domus vice regia omnia regni negotia pertractabant, imo vero ſub alieni nominis ſpecie imperabant? quod a Dagoberto cœpiſſe ſcriptores notant. Omitto Patricios ſæpius nominatos, quos ſub Carolinis raro aut nuſquam reperiri a doctis obſervatum eſt. Alia ſunt infinita indicia, quæ cordatus lector facile animadvertet. In qua autem civitate MAR-*

A *CULFUS vixerit, ex qua ſit oriundus, aut cujus cœnobii monachus extiterit, nobis plane incompertum eſt. Quod ſi divinare liceret, ſuſpicarer eum in aliquo Pariſienſis diœceſis monaſterio regulariter vixiſſe, cum Landerico Pariſiorum antiſtiti librum ſuum inſcribat. Quidquid ſit, utiliſſimus certe auctor eſt, &c. quæ compte atque erudite de eodem perſequitur V. C.* ANNO CHRISTI 667.

Quibus veluti jactis fundamentis probabili admodum conjectura ductus, certe citra meram divinationem, contendo MARCULFUM illum formularum editorem doctiſſimum eumdem eſſe cum eo, qui olim abbatiæ ſancti Auſtregiſili de Caſtro in ſuburbiis Bituricæ civitatis (quæ a pluribus ſæculis ablegatis monachis in collegiatam, ut vocant, eccleſiam primum ſub decanis, tum ſub prioribus tranſiit) Præfectus ac moderator extitit, cujuſque meminit auctor vitæ ejuſdem ſanctiſſimi præſulis Auſtregiſili in hæc verba: *Cum eſſet memoratus Dei homo cum ſancto Ætherio epiſcopo in quadam villa in Janavenſe territorio ſuper * lacum, erat haud procul, &c. Auſtregiſilus voluit miſſas in illa baſilica celebrare,* (* Lemanum intelligit.)
B *& quia deerat aqua, qua & manus lavaret, & in ſacrificium miſceret, dixit adminiculo ſuo MARCULFO eo tempore LECTORI, poſtea etiam ABBATI in baſilica ubi corpus ipſius BEATI conditum eſt. Require pauxillum aquæ ut hic celebremus miſſas. Qui cum quæſiſſet non invenit, &c.* quæ ex edita apud Surium ſancti illius vita ad diem Maji vigeſimum quivis haud ægre repetere poterit.

Hæc vero omnia quam recte ſe habeant, cohæreantque cum aſſerta a nobis veritate, ex iis quæ modo ſubjicientur, in proclivi erit intelligere. Contigerit certe hoc inſigne miraculum paulo ante annum Chriſti DC. aut ipſomet anno DCI. poſtquam a ſancto Echonio Mauriennate epiſcopo in ipſa Genevenſi urbe repertum fuiſſet Victoris martyris purpurati corpus miris virtutibus coruſcans, idque paulo ante obitum ſancti Ætherii Lugdunenſis Antiſtitis, quo adhuc ſuperſtite hæc peracta fuiſſe noſcuntur: objiſſe vero anno ſexto vel ſeptimo Theodorici Francorum regis hoc eſt anno DCI. aut ſequenti, eique ſucceſſiſſe Secundinum teſtantur Fredegarius Scho-
C laſticus in chronico & ex eo Aimoinus libri tertii capite xc. MARCULFUS porro hic noſter ſancti Auſtregiſili ſacerdotis adminiculus ac lector annos tum natus fuerit quindecim aut viginti. Poſt adminiſtratum deinde temporibus ſanctorum Auſtregiſili atque Sulpitii, necnon Vvolfoleni prædictum Bituricenſis Caſtri monaſterium, ingruentibus morbis, ac ſuadente ſenio, aliiſve de cauſis privatam depoſito magiſtratu vitam amplexus (quamquam nihil eſt quod hoc cogat profiteri, cum abbates ex animi demiſſione Chriſtiana nonnumquam ſe familiari monachi appellent nomine) has collegerit ſcripſeritve proprio Marte formulas, jam ſeptuagenario major, circa annum Chriſti DCLV. aut DCLX. eaſque, ſibi forte alias familiarius cognito, certe per ea tempora celeberrimo in Galliis LANDERICO Pariſiorum epiſcopo dedicarit.

Lumen huic noſtræ conjecturæ fidemque non omni ex parte ſubleſtam conciliabit, opinor, ipſius quoque MARCULFI ad Landericum epiſtola, cujus ἀντίγραφον
D quoddam huic diſſertationi intexere haud erit ingratum lectoribus veritatis ſtudioſis.

Domino ſancto meritis beatiſſimo & apoſtolico ſemper honore ſuſcipiendo, omnique præconio laudis celebrando domino ac reverendiſſimo papæ LANDERICO MARCULFUS ultimus ac viliſſimus omnium monachorum. Utinam ſancte pater juſſioni veſtræ tam efficaciter quam ſpontaneo obtemperare valuiſſem, quia jam ſupra vires meæ poſſibilitatis conatus ſum injunctum a vobis ſubire negotium, cum fere ſeptuaginta aut amplius annos expleam vivendi: nec jam tremula ad ſcribendum manus eſt apta, nec ad videndum mihi oculi ſufficiunt caligantes, nec ad cogitandum ſufficit hebetudo. Tum pluribus interjectis ſic concludit. *Ego vero hæc quæ apud majores meos juxta conſuetudinem loci quo degimus didici, vel ex ſenſu proprio cogitavi, ut potui, coacervare in unum curavi & capitula prænotavi; ut facilius quod voluerit & quærenti in antea ſcripto reperiantur.*

In qua ergo civitate vixerit jam adultus noſter ille Marculſus, habes, erudite lector, cujuſve fuerit mona-
E ſterii abbas, eumdem quoque ex Bituricenſi urbe aut regione oriundum, ac forte etiam ſancti Auſtregiſili conſanguineum docere videtur ejus ex Lugdunenſi urbe in Bituricenſem cum eodem ſanctiſſimo præſule ſuſcepta profectio. Atque huic non levi ni fallor conjecturæ indulſiſſe jam ſatis, ne ſi plura addam, aſſeveranter citraque dubium omne edicere videar, quod mihi aliud agenti veluti fortuito objectum ſolertiſſimis antiquarum rerum indagatoribus penſiculatius examinandum proponere dumtaxat inſtitui.

MAR-

ANNO CHRISTI 667.

MARCULFI FORMULA I.
DE PRIVILEGIO.

DOmino ſancto & in Chriſto venerabili fratri illi abbati, vel cunctæ congregationi monaſterii illius in honore beatorum illorum in pago illo conſtructi, ille epiſcopus. Compellit nos affectio caritatis veſtræ radio inflammante divino, illa pro veſtro quieti providere, quæ nobis maneant ad mercedem, & a recto tramite, inconvulſo limite terminari, quæ perennem deinceps propitiante domino obtineant firmitatem: quia non minor a domino retributio ſperatur futura pro ſucciduis contemplante temporibus, quam ad præſens munera pauperibus B offerente. Et ne nobis aliquis detrahendo æſtimet in id nova decernere carmina, dum ab antiquitus juxta conſtitutionem pontificum, per regalem ſanctionem monaſteria ſanctorum Lirinenſis, Agaunenſis, Luxovienſis, vel modo innumerabilia per omne regnum Francorum ſub libertatis privilegium videntur conſiſtere, ſed pro reverentia ſanctorum, beatorumque omnium fratrum implendo juſſa, cuſtodiendo præcepta, obedientiam propalabo. Quid vero vos, vel ſucceſſores veſtri, ſancto ſuadente Spiritu deinceps cuſtodiatis, immo ſanctæ illius eccleſiæ epiſcopus debeat adimplere, huic paginæ credidimus inſerendum. Hoc eſt, ut de veſtra congregatione qui in veſtro monaſterio ſancta de- C beant bajulare officia, quum Abbas cum omni congregatione popoſcerit, a nobis vel a ſucceſſoribus noſtris ſacros percipiat gradus. Nullum pro ipſorum honore præmium percepturus, altare in ipſo monaſterio prædictus epiſcopus benedicat, & ſanctum chriſma annis ſingulis, ſi voluerint poſtulare, pro reverentia loci ſine pretio concedat, & juxta diſpenſationem divinam cum abbas de ipſo monaſterio a domino migraverit, quem unanimiter omnis congregatio illa monachorum ex ſemetipſis optimæ regulæ comparatum, & vitæ meritis congruentem, ſimiliter ſine præmio memoratæ urbis epiſcopus ipſe promoveat abbatem. Nullam penitus aliam poteſtatem in monaſterio, neque D in rebus, neque in ordinandis perſonis, neque in villabus, ibidem jam conlatis, aut deinceps regio munere, aut privatorum conlaturis, vel in reliqua ſubſtantia monaſterii, nos ſucceſſoreſque noſtri epiſcopi, aut archidiaconi ſeu ceteri ordinatores, aut quælibet alia perſona prædictæ civitatis habere non præſumat: aut quodcumque de eodem monaſterio, ſicut de parochiis aut ceteris monaſteriis, muneris cauſa audeat ſperare, aut ferre. Nec de hoc quod a dominum timentibus hominibus tranſmiſſum, aut in altario offertum fuerit, aut in ſacris voluminibus vel quibuſcumque ſpeciebus ad ornatum divini cultus pertinet, aut præſens conlata vel deinceps conlatura fuerint, auferre præ- E ſumat. Et niſi rogatus a congregatione illa, vel abbate, pro oratione lucranda, nulli noſtrum liceat monaſterii adire ſecreta, aut finium ingredi ſepta: & ſi ab eis illuc pontifex poſtulatus pro lucranda oratione vel eorum utilitate, acceſſerit, celebrato ac peracto divino myſterio, ſimplici ac ſobria benedictione percepta, abſque ullo requiſitu domo ſtudeat habere regreſſum. Ut quatenus monachi, qui ſolitarii nuncupantur, de perfecta quiete valeant duce domino per tempora exultare, & ſub ſancta regula viventes, & beatorum patrum vitam

A ſectantes, pro ſtatu eccleſiæ, & ſalute regis, vel patriæ, valeant plenius dominum exorare. Et ſi aliquid ipſi monachi, de eorum religione tepidi, aut ſecus egerint, ſecundum eorum regulam ab eorum abbate, ſi prævalet corrigantur. Sin autem pontifex de ipſa civitate coercere debet, quia nihil de canonica auctoritate convellitur, quicquid domeſticis fidei pro quietis tranquillitate tribuitur. Si quis autem ex nobis, quod Deus avertat, calliditate commotus, aut cupiditate præventus, ea quæ ſunt ſuperius comprehenſa, temerario ſpiritu violare præſumpſerit, a divina ultione proſtratus, reatu anathematis ſubjaceat, & tribus annis a communione omnium fratrum ſe noverit alie- B num. Et nihilominus hoc privilegium perpetim maneat incorruptum. Quam conſtitutionem noſtram, ut firmis ſubſiſtat vigoribus, & nos & fratres noſtri domini epiſcopi ſubſcriptione & manibus noſtris decrevimus roborari. Actum ibi, ſub die illo, anno illo.

ANNO CHRISTI 667

II. CONCESSIO REGIS AD HOC
PRIVILEGIUM.

ILle rex, viris apoſtolicis, patribus noſtris, necnon & inluſtribus viris, illi comiti, vel omnibus agentibus, præſentibus & futuris. Oportet enim clementiam principalem, ut inter ceterorum petitiones ſacerdotibus debeat beni- C gnum accommodare auditum, & quod pro timore divini nominis poſtulatur, ponatur proculdubio ad effectum, ut fiat in mercedem conjunctio, dum pro quiete ſervorum Dei congrua impetitur portio, quia fides perfecta non dubitat ad altiſſimi gratiam pertinere, quod ſecundum ſacra elogia præcipue domeſticis fidei devota mente impenditur, quia ſcriptum eſt. *Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum*. Ergo dum & ille epiſcopus, aut abbas, aut inluſter vir, monaſterium in honore illius, in pago illo, aut ſuper proprietate, aut ſuper fiſco, noſcitur ædificaſſe, ubi ad præſens ille abbas, vel turba plurima monachorum adunata eſſe noſcuntur: ad petitionem illius cle- D mentia noſtra, pro quiete ipſorum ſervorum Dei, perceptionem vigoris noſtri placuit propalare, ſub quo tranquillitatis ordine, domino protegente ipſi monachi juxta religionis normam perpetim valeant reſidere, eligimus, ut & hac ſerie debeat plenius declarari, quia nihil de canonica inſtitutione convellitur, quicquid domeſticis fidei, per tranquillitatis pacem conceditur. Nec nobis aliquis detrahendo æſtimet id nova decernere carmina, dum ab antiquis juxta conſtitutionem pontificum per regalem ſanctionem monaſteria ſanctorum illorum, vel cetera in regno noſtro ſub libertatis privilegium videntur conſiſtere, ita & præſens valeat Deo adjutore conſtare. Ergo, ſi quid in villabus, E mancipiis, vel reliquis quibuſcumque rebus, atque corporibus, aut regio munere, aut ſupra ſcripti illius, vel a quibuslibet eſt delegatum, aut deinceps fuerit additum, juxta quod ab illo pontifice vel ceteris domnis epiſcopis ad præfatum monaſterium juxta quod eorum continet privilegium, quod nobis præfatus ille protulit recenſendum, ſancitum eſſe cognovimus, nullus epiſcoporum ut diximus, nec præſens, neque ſi fuerint ſucceſſores ſeu archidiaconi, vel eorum ordinatores, vel quælibet perſona, poſſit quocumque ordine de loco ipſo auferre, aut aliquam poteſtatem ſibi in ipſo monaſterio, præ-

ANNO CHRISTI 667.

ter id quod ſcriptum eſt, adaugere, vel aliquid A
per commutationis titulum minuere, aut de
miniſterii ornamentis, vel de altari, vel de of-
fertione in altario inlata abſtollere, nec ad
ipſum monaſterium vel cellulas ejus, niſi tan-
tum pro lucranda oratione (illud ipſum, ſi
ſuerit, cum voluntate abbatis, vel ejus congre-
gationis) abſque diſpendio eorum aliter acce-
dere penitus non præſumat. Quo facilius ſe-
cundum delegationis votum, vel hujus ſeriei
auctoritatem, ad ipſum monaſterium abſque ui-
lius inquietudine, ibidem cuncta proficiant in
augmentis. Adjicentes, ut nulli penitus judi-
cum, vel cuilibet hominum licentia ſit, de re-
bus præſati monaſterii, abſque voluntate eo-
rum ſervorum Dei, in aliquo iniquiter defrau- B
dari, aut temerario ſpiritu ſuis uſibus uſurpa-
re. Ne, quod primitus eſt, & Dei iram in-
currat, & noſtram offenſam, vel a fiſco grave
damnum ſuſtineat. Illud nobis pro integra
mercede noſtra placuit addendum, ut tam quod
ex noſtra largitate, quam delegatione ipſius,
vel ceterorum, aut cujuslibet, ibidem eſt aut
fuerit devoluta poſſeſſio, quoque tempore, nul-
la judiciaria poteſtas, nec præſens, nec ſucci-
dua, aut ad cauſas audiendum, aut aliquid exa-
ctandum, ibidem non præſumat ingredi, ſed
ſub omni emunitate hoc ipſum monaſterium
vel congregatio ſua ſibimet omnia freda con-
ceſſa debeant poſſidere. Et quicquid exinde fiſ-
cus noſter, forſitan de eorum hominibus, aut
ingenuis, aut ſervientibus in eorum agris com-
manentibus, vel undecumque poterat ſperare,
ex indulgentia noſtra, in luminaribus ipſius
ſancti loci, vel ſtipendiis ſanctorum Dei, tam
nobis in Dei nomine viventibus, quam per
tempora ſuccicidentibus regibus, & pro merce-
dis compendio, debeant cuncta proficere, ut
pro æterna ſalute, vel felicitate patriæ ſeu re-
gis, conſtanter delectet ipſis monachis, im-
menſam domini pietatem jugiter implorare.
Quod præceptum decreti noſtri, Chriſto in
omnibus ſuffraganti, ut firmior habeatur, &
perenniter confirmetur ſubſcriptione manus no-
ſtræ, infra ſtuduimus confirmari.

CONCILIUM TREVIRENSE

Quo immunitas conceditur monaſterio Vallis Galilææ in Lotharingia a S. Deodato Nivernenſi epiſcopo fundato, Anno 667. circ. habitum.

[illegible]

S. Deodatus in ſolitudinem Voſagi, quæ per C
confinia Alſatiæ, Burgundiæ ac potiſſimum
Lotharingiæ extenditur, ſeceſſerat, ibique cœ-
nobium, quod nunc Vallis Galilææ, olim Jun-
cturas dicebatur, fundaverat. Tum ad mona-
chorum quietem privilegia quædam impetratu-
rus Numerianum (non vero Hidulphum ut in
vita ejus interpolata legitur) Trevirenſem epi-
ſcopum adiit, qui in communi epiſcoporum
quorundam conſeſſu petentis vota complevit,
edito diplomate cui epiſcopi VI. ſubſcribunt.
Ejus diplomatis epitomen refert author vitæ
ejuſdem viri ſancti, ſed cum opuſculum illud
interpolatum ſit ab aliquo Mediani Monaſterii
monacho, eoque potiſſimum ingerente anachro-
niſmis plurimis ſcateat, vix fidei quidquam epi- D
tome illa meruiſſet, niſi opportune accidiſſet,
ut vir eruditus Joannes Ruxæus a ſecretis ec-
cleſiæ & capituli S. Deodati (modo enim ad
canonicos ſæculares locus tranſiit) diploma
ipſum reperiſſet, quod & publici juris fecit.
Diploma iſtud in primum Annalium ſuorum
Ordinis S. Benedicti volumen tranſtulit Mabil-
lonius pag. 640. edit. Lucenſ. ex quo hic da-
mus.

PRIVILEGIUM NUMERIANI ARCHIEPISCOPI TREVIRENSIS PRO S. DEODATO.

Dominis ſanctis & ſummi culminis apici ponti-
ficaliſque cathedræ ſpeculæ præſidentibus in Chri-
ſto fratribus, Chidulpho, Giſloaldo, Eborino epi-
ſcopis comprovincialibus, Numerianus archie-
piſcopus ſupplex & fidelis veſter præſumit mit-
tere ſalutem.

Licet & nos antiquitus regulam conſtitutam
ſalubri obſervatione cuſtodire conveniat;
tamen ut veſtra proviſione fiat, conſtituimus,
ut quod ſacris deliberationibus non derogat,
intrepida obſervatione obſervetur. Et quia ve-
nerabilis vir Deodatus epiſcopus religioſa po-
ſtulatione aurium noſtrarum intima penetravit
viſcerale pietatis affectu, ita cor noſtrum in-
trinſecus mollivit, ut petita duntaxat non ce-
dere, ſed libentiſſime non impleſſe noſtris ani-
mis irreligioſum fore putare. Sancti igitur de-
ſiderii ardore ſuccenſus ſupra dictus Deodatus
epiſcopus cœnobii ſepta in honore ſanctæ Dei
genitricis Mariæ, vel ſanctorum apoſtolorum
Petri & Pauli, & ſociorum eorum, & ſancti
Mauricii, Exuperii & Candidi, vel ſociorum
eorum baſilicas intra eremi ſecretum locum,
nuncupante Galilæa, quod prius Juncturas vo-
cabatur, ſupra fluvios Murthæ & Raurobaccio,
in proprietate autem ſua, quam ex fiſci largi-
tate promeruit, monaſterium conſtruxit, ubi
monachos & peregrinos ſub regula beati Bene-
dicti, & ſancti Columbani abbatis collocavit,
& noſtræ utilitatis extremitatem ſupplici depre-
catione popoſcit, ut nos fratreſque noſtri illi
eccleſiæ ibidem deberemus privilegium imper-
tire. Et ne hoc nos improbæ deliberationis in-
ſtinctu ſacerdotalis poſteritas æſtimet decreviſ-
ſe, cum etiam ſub hujuſmodi norma tam de
inhabitationibus, quam a quibuſcumque ibidem
aliquid delegatum eſt, eatenus fuerit factum.
Inde ergo nos & fratres noſtri abbates & pres-
byteri & clerici, conſpiratione una & conſenſu
jam dicti viri poſtulationi annuentes, hoc ab
omnibus nobis decretum eſt, ut quidquid præ-
E dictis monaſteriis & monachis, ſub evangelica
religione viventibus, ab ipſo venerabili patre
Deodato epiſcopo & a reliquis chriſtianis viris
& feminis, aut regio munere, ſeu a quibusli-
bet hominibus ibidem collatum fuerit miniſte-
rii, & de ſacris voluminibus & quod propriis
laboribus poterint addere & multiplicare, aut
quæcumque ad ornatum noſcuntur ibidem per-
tinere præſentibus vitæ noſtræ temporibus, ſuc-
ceſſorumque noſtrorum nullus exinde aliquid
pontificum, abbatum, presbyterorum & clerico-
rum, ſeu & archidiaconorum, aut regalis ſu-
bli-

blimitas ſuis uſibus audeat uſurpare, aut minuere. Et cum ſæpe dictus Deodatus epiſcopus, qui eſt pater ipſius monaſterii, de hoc ſæculo evocatus, illum quem unanimiter omnis congregatio illa ex ſemetipſis optime regula compertum elegerit, ſeniorem & abbatem ſibi inſtituat; & ſi eis opportunum fuerit, eccleſiam benedicendam & ſacros ordines percipiendos a quocumque pontifice decreverint*, licentiam habeant expetendi: nulluſque de eodem monaſterio ſeu de parrochiis aut cæteris monaſteriis, abſque ulla regula & privilegiis viventibus, muneris cauſa audeat ſperare & auferre, & niſi invitatus ab abbate & totius unanimitatis congregatione, liceat ei monaſterii ipſius atterere ſepta. Si ergo ab eis pontifex communiter poſtulatus pro ipſorum utilitate acceſſerit, quod ipſe abbas, aut congregatio ſua ſancta elegerit, ita fiat; & celebratis ac peractis divinis myſteriis, mox abſque ullo requiſito dono ſtudeat abire: quatenus monachi, qui ſolitarii nuncupantur, de percepta quiete valeant juvante Domino per tempora exultare, & ſub ipſa ſancta regula viventes, beatorumque vitam patrum ſectantes, pro ſtatu eccleſiæ catholicæ & pro deſiderabili ſalute Childerici glorioſi principis plenius Dominum valeant exorare. Et ſi aliquid ipſi monachi quantulumcumque de religione indebite egerint, ſecundum ſupradictam regulam domni Benedicti, & ſancti Columbani abbatis, & a proprio objurgantur abbate. Et ſi, quod

A abſit, talis inter abbatem & monachos diſſenſio aliqua & murmur conſurgere videatur, qualis minime ab eodem abbate ibidem ſedari poſſit, tunc miſſus epiſcopus eorum ad alios abbates, qui hujuſmodi regulam teneant, conveniant in ipſo monaſterio, ſcandalumque deprimant ſententia regulari: quia nihil de canonica auctoritate convellitur, quidquid domeſticis fidei pro quietate tranquillitatis tribuitur. Quod ſi quis inveniatur auſus, quæ ſuperius ſunt comprehenſa, temerario ſpiritu violare, a divina ultione proſtratus, reatui anathematis ſubjiciatur, & inſuper iram omnipotentis Dei incurrat omniumque ſanctorum. Ut ergo privilegium hoc in nullo poſſit convelli, ſed præ-

B ſenti tempore futuroque, Chriſto Domino protegente, incorruptum valeat perdurare, ac firmiſſimis ſubſiſtat vigoribus, manu noſtra & fratrum noſtrorum epiſcoporum & abbatum vel presbyterorum aut archidiaconorum ſubſcriptionibus roboratur, & inſuper fratribus noſtris venerabilibus viris, Blidoaldo presbytero, Achivo diacono, quo perpetuo maneat inviolatum, deſtinavimus ad confirmandum.

✠ Signum Numeriani archiepiſcopi, qui hoc fieri præceptum..... S. Dagrobodi epiſcopi, S. Grotcharii, S. Baldoni epiſcopi, S. Dodoni epiſcopi, S. Chroabaldi epiſcopi, S. Gariberti archidiaconi, S. Prodagii epiſcopi. Ego Filbertus rogatus ſcripſi.

ANNO CHRISTI circ. 670.

SYNODUS SENONENSIS

XXX. EPISCOPORUM.

Tempore Clotarii III. regis Francorum Chriſtianiſſimi.

In qua ſubſcriptum fuit privilegium immunitatis monaſterio S. Petri Vivi.

CLarius monachus, auctor chronici abbatiæ S. Petri Vivi Senonenſis, hujus rei teſtis eſt pag. 706. Tomi II. Spicilegii R. P. Lucæ Dacherii Benedictini hiſce verbis: *Anno* DCLXXV. *tranſiit ad Chriſtum Emmo Senonum archiepiſcopus, ſepultuſque eſt in baſilica beati Petri Vivi. Hic privilegium libertatis una cum comprovincialibus epiſcopis, monachis ſancti Petri ſynodaliter*

C *fecit, temporibus Clotharii regis & Baltechildis matris ejus. In quo conventu fuerunt antiſtites glorioſi S. Audoenus archiepiſcopus Rotomagenſis, & S. Faro epiſcopus Meldenſis, ſanctuſque Eligius Noviomenſis epiſcopus, & S. Amandus* * *Tregetenſium epiſcopus cum aliis triginta epiſcopis.* Hæc ille paucis: qui rem admodum gratam feciſſet haud dubie lectoribus, ſi privilegium illud integrum una cum ſubſcriptionibus præſulum qui interfuerant, poſteritatis memoriæ commendaſſet.

* Trajectenſium.

Ex Labbei Appen d. tom. 6.

IDEM CONCILIUM EX PETRO DE LA LANDE

V. C. in Supplementis Conciliorum Galliæ.

S*Ynodi hujus nobis eſt auctor Clarius in Chronico, ejuſdem ſancti Petri Monachus, qui loquens de morte ſancti Emmonis Senonum Archiepiſcopi, hæc de illo refert;* Hic privilegium &c. * *Privilegium autem non extat. Rurſus & nomen & epocham concilii congruenter huic Clotarii an-*

D *no adſcribimus, tum quod hac ætate ſimilia ſint privilegia pleraque monaſteriis conceſſa, quoque adhuc ſupra dicti vixerint epiſcopi; tum quod honoris cauſa Emmo in provinciæ metropolim opportunius illos congregavit.*

* Immo extat & ſtatim dabitur. Manſi

AD CONCILIUM SENONENSE

ADDITIO.

Ex Suppl. Manſi p. 103.

COncilii hujus, cujus ſola mentio extat apud Clarium in chronico abbatiæ S. Petri Vivi Senonenſis, acta ſuperſunt apud Mabillonium, primo quidem in Annalium to. I. lib. 14. §. 63. ubi literas recitat Emmonis Se-

E nonenſis Epiſcopi ab epiſcopis aliis approbatas, dataſque anno III. Clotarii, die 7. Kal. Septembris. Aliud itidem extat ejuſdem Emmonis privilegium pro monaſterio S. Petri Vivi in ſuburbanis Senonenſis urbis, quod privilegium

ANNO CHRISTI circ. 670

gium datum Clotarii anno tertio, ipſæ ſunt A
literæ a Clotario indicatæ, quas in ſynodo ex-
peditas idem ſcriptor aſſerit. Has vero lite-
ras idem Mabillonius integras vulgavit in actis
SS. ordinis S. Benedicti ſæc. 3. to. 2. pag.
613. Utramque chartam utpote in eodem con-
cilio vel ſcriptam vel confirmatam hic exhibeo.

PRIVILEGIUM EMMONIS SENONENSIS EPISCOPI PRO MONASTERIO S. COLUMBÆ.

*Dilectiſſimo in Chriſti amore honorabili fratri Ago-
ni abbati, & omnium fratrum congregationi
conſiſtentium in baſilica, ubi ſancta Columba,
& beatus Lupus pontifex ſub oppidum Senonis* B
*civitate requieſcunt in corpore, cui ſuperna diſ-
penſatione præeſt, Emmo divino munere, ac ſi
indignus, ſanctæ Senonicæ Eccleſiæ epiſcopus.*

DUm te, diligende in Chriſto frater, tuoſ-
que fratres tantus ardor cœleſtis ſuccenſos
habere videtur, ut ſecundum patrum regulam,
& evangelicam auctoritatem atque apoſtolicam
traditionem vivere diſponatis, ita ut, juxta
normam apoſtolicorum actuum, nullus ſibi mo-
nachus ullo unquam tempore peculiare in re-
bus maximis vel minimis appetat aut vindicet,
nec ſuum proprium dicere præſumat, ſed ſint
illis in cunctis omnia communia. Pro qua re
petis ab extremitate noſtra, ut tibi privilegium C
in jam dicto monaſterio, manus noſtræ ſub-
ſcriptione, & fratrum ſacerdotumque noſtrorum
roboratum, donemus. Quam petitionem ſan-
ctitas tua, venerabilis frater, noverit libentiſ-
ſime velle me tibi præſtare: dum conſtet, ni-
hil eccleſiaſticæ præjudicare regulæ, quidquid
domeſticis, pro amore divino, impenditur fidei:
quia monachi ſub abbatis regimine regulariter
viventes. ſemper fuerunt a conditionibus cle-
ricorum ſegregati ac liberi. Et ſi quis hoc ma-
nifeſtius cognoſcere appetit, legat concilium
Carthaginenſe ſub ſanctæ recordationis Boni-
facio ejuſdem civitatis eccleſiæ pontifice, vel
ejus conſacerdotibus celebratum; necnon jam
dicti pontificis ad ſenem Liberatum epiſtolas: D
& in brevi animadvertet, omnia ſemper mona-
ſteria, in quibus regulariter vivitur, libera fuiſ-
ſe a conditionibus clericorum. Nam & præcla-
rus doctor eccleſiæ Auguſtinus in libro de mo-
ribus clericorum probat ſui juris monaſteria
eſſe debere. Sed & in his provinciis plura alia
regalia monaſteria tam antiquiore tempore,
quam nuper conſtructa a pontificibus, in quo-
rum territoriis condita ſunt, gratia religionis
& caritatis privilegia acceperunt. In fine, ne
cuncta numerando in longum protraham ſer-
monem, pauca & præcipua vel vicina ſufficiet
memorare antiqua, Lirinenſium, & Luxovien-
ſium, vel ad baſilicam beati Marcelli Cavillo-
no conſtructa, ſeu & monaſterium Resbacen- E
ſium, de quo nos nonnulla proximiore tem-
pore a pontificibus confirmata legimus. Ma-
neat ergo & hoc vobis veſtriſque poſteris pri-
vilegium, ob inſtitutionem monaſticam, ſive ob
quædam impedimenta reſeranda, omni ſtabili-
tate firmiſſimum: ita ut tam monachi, quam
omnia quæ præfati monaſterii ſunt vel quæ al-
tario offeruntur, in abbatis ejuſdem monaſterii
poteſtate conſiſtant. Abba Deo & regulæ plena
ſit devotione ſubjectus: monachi vero poſt
Deum abbati ſuo propter Deum vera humili-
tate ſubjaceant. Ille cogitet pro ſe illiſque Deo

A ſe rationem redditurum: iſti credant de ſubje-
ctione ſua a Chriſto recepturos mercedem:
Abbas nunquam niſi de eadem congregatione
vel regula. cum alius præſentem vitam finierit,
inſtituatur. Ille ſane inſtituatur, quem omnis
ejuſdem monaſterii congregatio bene regulam
ſcientem uno animo elegerit. Quod ſi de ea-
dem congregatione talis non fuerit inventus,
qui fratrum curam ſuſcipiat, de alio monaſte-
rio, eamdem, quam illi tenent, regulam tenen-
te, licentiam habeant expetendi abbatem ipſi
monachi. Quamvis enim in jure poſſeſſionis no-
ſtræ non ſit idem monaſterium, noſtræ tamen
auctoritatis eſt & canonicæ diſpenſationis, una
cum regali conſenſu, id ordinandi. & hujuſ-
B modi privilegia monaſteriis conſtituendi: qua-
tenus monachi privilegiis epiſcoporum undique
muniti, ſoli Deo famulari & ſub quiete & tran-
quillitate in ſuo cœnobio valeant conſervari.
Et illud huic privilegio placuit adnecti, ut ſi
quis, quod nec futurum eſſe credo, ſi ullus
pontificum, ſuperſtitumque noſtrorum, ea, quæ
ſuperius ſunt decreta, vel comprehenſa, non
valere, aut quantuluncumque violare voluerit,
ſeveriſſimum omnipotentis Dei judicium incur-
rat, & lepra Naaman, quam Giezi cauſa cupi-
ditatis promeruit, ſuper ipſum deſcendat, ac
cum Juda vindictæ obnoxietur perpetuæ: & in-
ſuper tam præſentis quam futuræ eccleſiæ com-
munione privetur, & ſub anathemate in æter-
C num maneat condemnatus: ut privilegium pro
pace vel tranquillitate, vel defenſione ſervorum
Dei, tam pro præſenti, quam pro futuro tem-
pore, pleniſſima devotione factum, quod circa
monaſterium, a religioſo fratre noſtro antefato
Agone Abbate inſtructum, volo manere firmiſ-
ſimum, & manus meæ ſubſcriptione roboratum,
ac fratribus & conſacerdotibus meis, ideſt do-
minis epiſcopis, ſubſcriptionibus trado roboran-
dum. ✠ Emmo epiſcopus ſubſcripſi. † Joan-
nes epiſcopus peccator hoc privilegium ſub. ✠
Aunemundus peccator conſentiens ſubſ. ✠ In
Chriſti nomine Chaondius epiſcopus Viennenſis
eccleſiæ ſervulus conſentiens ſubſ. ✠ Vulfoleu-
dus peccator ſubſ. ✠ Audoenus peccator hoc
D privilegium conſentiens ſubſ. ✠ Chrodovertus
peccator hoc privilegium conſentiens ſubſ. ✠ In
Chriſti nomine Gauciobertus peccator Carnoti-
næ urbis epiſcopus hoc privilegium conſentiens
ſubſ. ✠ Carlefredus peccator hoc privilegium
conſentiens ſubſ. ✠ Canderis Lugdunenſis ec-
cleſiæ epiſcopus conſentiens ſubſ. ✠ Bertoaldus,
ac ſi peccator, Tricaſienſis epiſcopus hoc privi-
legium conſentiens ſubſ. ✠ Bertarius, ac ſi
peccator, epiſcopus eccleſiæ Santonicæ, hoc pri-
vilegium conſentiens ſubſ. ✠ In Chriſti nomi-
ne Berecharius, ac ſi peccator, epiſcopus hoc
privilegium conſentiens ſubſ. ✠ Burgundofarus
in Chriſti nomine, ac ſi peccator, epiſcopus
hoc privilegium ſubſ. † In Chriſti nomine Eli-
E gius epiſcopus ſubſ. † In Chriſti nomine ego
Adebertus, ac ſi peccator, epiſcopus hoc pri-
vilegium ſubſ. † Leodebaudus peccator Nebar-
nenſium epiſcopus hoc privilegium ſubſ. † Amle-
charius in Chriſti nomine, ac ſi peccator, epi-
ſcopus hoc privilegium conſentiens ſubſ. † Ber-
tefredus Ambianis urbis epiſcopus conſentiens
ſubſ. † Drucfredus in Chriſti nomine hoc pri-
vilegium conſentiens ſubſ. † Hincho Leſogium
urbis epiſcopus ſubſ. † In Chriſti nomine.....
ac ſi peccator, epiſcopus hoc privilegium ſubſ.
† In Chriſti nomine Conceſſus epiſcopus Dor-
reti conſentiens ſubſ. † Deocarus Antipolita-
næ

ANNO CHRISTI circ. 670.

næ eccleſiæ epiſcopus conſentiens ſubſ. † In Chriſti nomine Chariocaudus, ac ſi peccator, epiſcopus hoc privilegium conſentiens ſubſ. † In Chriſti nomine Ragnobertus, ac ſi indignus Auguſtodunenſis eccleſiæ epiſcopus conſentiens ſubſ. † Boſo in Dei nomine obtulit & ſubſcripſit. Datum ſub die ſeptimo Kalendas Septembres, anno tertio regnante Domno Chlothario glorioſo rege.

EJUSDEM PRIVILEGIUM ALIUD PRO MONASTERIO S. PETRI VIVI SENONENSIS.

Dominis ſanctis & ſummi culminis apicem pontificatus cathedra ſpecula præſidentibus in Chriſto fratribus Senonicæ civitatis comprovincialibus Chrodoberto, Farone, Bertoaldo, Audoeno, Gauzberto, Eligio, Emmo peccator ſupplex veſter in Domino præſumit mittere ſalutem.

LIcet nos antiquæ regulæ conſtituta ſalubre obſervatione cuſtodire conveniat, tamen utile proviſione tractantes id conſtituemus, ut quod ſacris deliberationibus non derogat, intrepida obſervatione ſervetur. Et quia vir venerabilis Aghilenus abba una cum fratribus ſecum conſiſtentibus de monaſterio ſancti Petri & Pauli, quem domna Thodechildis regina quondam ſuo opere conſtruxit, vel ipſa ibidem ſuum videtur habere ſepulchrum, ſub oppidum Senonis civitate, religionis ſuggeſtionis poſtulatio noſtrarum quippe aurium intima penetravit, quæ in viſcerale pietatis affectu ita cor intrinſecus ſuæ petitionem molivit, ut petita non concedere, aut certe libentiſſime non implere, noſtræ dumtaxat animæ in religioſo fore potarent. Sancto igitur deſiderio ſuccenſis ſub regula beati Benedicti & modo Luſovienſis Monaſterii devota mente & integra devotione deliberant conſiſtere, noſtræ velocitatis extremitate ſupplicæ deprecationis petitionem popoſcerent, ubi nos fratribuſque noſtris Senonicæ eccleſiæ nobis ſub die congregatio libentiſſimo impertiret. Licet ſancta Carthaginenſis ſynodalis domni Auguſtini epiſtola jubeat abbates monachoſque eorum libertatis privilegium, ut nec ullo poteſtatis vinculo ab epiſcopis detinere, ſed locis quibus ſe propriæ monachi deliberationis inſtitutionis · cum etiam ſub hujus regulæ diſciplina ſanctorum Agaunenſium locum, immoque monaſteria Lirinenſis, Luxovienſis, vel baſilica domni Marcelli, de inhabitatoribus libertatem, quam a quibuſque ibidem derelictum eatenus fuiſſe ſancitum, & nunc a ſuccedentibus cuſtoditur, conſpiratione conſenſu antedicti viri poſtulationem ſanctæ religionis ſublibentiſſime annuentis ita ab omnibus, ut quæ prædicta baſilica vel monachos ipſo monaſterio ſub Evangelica libertate religionem viventibus ab ipſo viro vel regio munere ſeu a quibuslibet Chriſtianis in agris, mancipiis, miniſterio, ſacris voluminibus, vel quibuſcumque ſpeciebus, qui ad ornatum divinæ cultum pertinere noſcuntur, aut cæteris rebus conlata vel deinceps collatura ſunt, præſentis vitæ noſtræ temporis ſeu ſucceſſorum noſtrorum nullus ſibi exinde aliquid clericorum aut pontificum, vel regalis ſublimitas ſuis uſibus uſurpare aut minorare præſumat. Altare vero tantum in ipſo monaſterio & tabula benedicetur, ſi defuerit, Epiſcopus Senonicæ in Dei nomine benedicat cum ſancta criſma annis ſingulis pro reverentia ſanctorum ſine præmium muneris cauſa concedat. Et quod in ipſo altario fuerit in Dei nomine oblatum, vel ad ipſum monaſterium ad quemcumque Deo inſpirante tranſmiſſum, nihil ſibi exinde Pontifex audeat vindicare. Et cum abba ille fuerit de hoc ſæculo evocatus, quem unanimiter omnis congregatio illa monachorum ex ſemetipſis optima regula compertum eligerent, a nobis vel ſucceſſoribus noſtris abſque ullo commodo ſecundum ſanctos canones ordinetur, & reliquos gradus clericorum ſine aliqua exceptione, juxta quod electio docet, conſtituemus conſecrare: nullam aliam in monaſterio poteſtatem, neque in rebus, neque, ut diximus, in perſonis, quandiu ſub ſancta regula ipſe abba vel ipſi monachi ſeu ſucceſſores eorum vixerint, ſupradictus epiſcopus, archidiaconus, aut quælibet perſona alia habere præſumat. At quodcumque de eodem monaſterio ſicut de parrochiis aut cæteris muneris cauſa audeat donare vel auferre. Et niſi rogitus a congregatione ipſa vel abbate, nulli noſtrorum audeat adire ſecreta aut feminium ſepta: ut quatenus monachi ſolitarii nuncupantur, de perfecta quiete valeant duce Domino per tempora & ſub antedicta regula viventes, & ſanctorum patrum vitam ſectantes, pro ſtatu eccleſiæ & ſalute regis, vel patriæ valeant exorare. Et ſi aliter ipſi monachi de eorum religione tepide egerint, ſecundum regulam ipſius domini Benedicti, & ſancti Columbani ab eorum abbate; aut ſi ipſe neglexerit & ipſis abbatibus, qui regulariter vivunt, corrigantur, & ipſa integritate Deo adjuvante ſervetur, & ſub eo, ut diximus, privilegium eaque libertate, qua antedicta monaſteria monachis noſtris, ut dictum eſt, futuriſque temporibus ſubſiſtant. Et quia nihil de canonica authoritate convelletur, quidquid a domeſticis fidei tranquillitatem pacis tribuetur. Quod ſi quis calliditate aut cupiditate præventus viſus fuerit, ea quæ ſunt ſuperius comprehenſa, temerario ſpiritu violare, annum a communione omnium fratrum ſe noverit alienum: & nihilominus hoc privilegium Chriſto protegente perpete maneat incorruptum. Quam etiam conſtitutionis noſtræ definitionem, manus noſtræ ſubſcriptionibus roboratam, per fratres noſtros & conſervos abbates perpetuis temporibus valituram, ut robuſtior maneat, vobis vel ceteris deſtinavimus inſuper confirmandam ſtipulatione ſubnexa. Actum Manſolaco curte dominica anno tertio regni domini noſtri Clotarii regis.

Emmo epiſcopus.
Joannes peccator hoc privilegium conſenſit.
Unemundus hoc privilegium conſenſit.
Eodaldus epiſc. hunc privilegium conſentiens.
Bertaldus peccator hunc privilegium conſentiens.
Leoboldus epiſcopus.
Amicharius in Chriſti nomine, ac ſi peccator, epiſcopus hunc privilegium conſenſit.
In Chriſti nomine Gautiobertus epiſcopus hunc privilegium conſentiens.
Hughierius peccator hunc privilegium conſentiens.
Chrodobertus peccator hunc privil. conſ.
Burgundoſarus in Chriſti nomine, ac ſi indignus epiſcopus, hunc privilegium conſ.
Maurinus peccator hunc privilegium conſ.
Bertofridus epiſcopus peccator Ambianis urbis conſ.

Big.

Biggo peccator Luxogius urbis epiſcopus.

In Chriſti nomine Bercharius, etſi peccator, epiſcopus.

In Chriſti nomine Conceſſus peccator, epiſcopus Ebrocini conſ.

Hecherius peccator hunc privil. conſ.

In Chriſti nomine Momolenus, ac ſi peccator, epiſcopus hunc privil. conſ.

Bigvvaldus peccator hunc privilegium conſ.

In Chriſti nomine Lupus epiſcopus conſentiens hunc privilegium conſ.

A Gaudemundus peccator hunc privilegium conſentiens.

Deocharius peccator ſerviens conſ.

In Chriſti nomine Gyroindus, ac ſi peccator, conſentiens.

In Chriſti nomine Druſio, ac ſi peccator, hunc privilegium conſ.

In Chriſti nomine ego Audebertus, ac ſi indignus epiſcopus hunc privilegium conſentiens.

In Chriſti nomine Ragnobertus ac ſi indignus epiſcopus conſ.

ANNO CHRISTI 670.

CONCILIUM AUGUSTODUNENSE

SANCTI LEODEGARII AUGUSTODUNÆ

Civitatis epiſcopi circa annum Chriſti DCLXX. Adeodati Papæ II. Theodorici regis IV. *

IN antiquiſſima collectione canonum, e bibliotheca eccleſiæ Andegavenſis, producuntur titulo XLIV. qui eſt de monachis & monaſteriis, canones aliquot ex hac ſynodo, qui omnes ad diſciplinam monaſticam ſpectant, inſcribunturque canones Auguſtodunenſes S. Leodegarii epiſcopi. Neque tamen univerſi eo loco deſcribuntur, ſed quibuſdam prætermiſſis, hi dumtaxat qui ſequuntur

CANONES AUGUSTODUNENSES

S. LEODEGARII EPISCOPI.

I.

Primus titulus hic eſt monaſticæ diſciplinæ, ut abbates vel monachi peculiare non habeant; & monachi ab abbate victum & veſtitum conſuetum accipiant.

V.

Sic par[illegible] cap. 100. Ut compatres nullus eorum audeat habere.

VI.

Ut in civitatibus non inveniantur. Quod ſi cauſa utilitatis monaſterii, cum literis abbatis ſui ad archidiaconum civitatis ſcriptis dirigantur.

VIII.

Ut abbati ſuo ac præpoſito ſint obedientes.

X.

Ut nullus familiaritates extranearum mulierum præſumat habere; & qui inventus fuerit, ſeverius corrigatur. Ut mulieribus in monaſterium monachorum nullatenus ingredi liceat.

Statuimus atque decernimus, ut nullus monachum alterius, abſque permiſſu ſui abbatis præſumat retinere: ſed cum B inventus fuerit vagans, ad cellam propriam revocetur, ibi juxta culparum merita coercendus.

XV.

De abbatibus vero vel monachis ita obſervare convenit, ut quidquid canonicus ordo vel regula S. Benedicti edocet, & implere & cuſtodire in omnibus debeant. Si enim hæc omnia fuerint legitime apud abbates vel monaſteria conſervata, & numerus monachorum Deo propitio augebitur, & mundus omnis per eorum orationes aſſiduas * malis ca- * omnibus C crebis contagiis.

Sint monachi omnes omnino obedientes, ſint frugalitatis decore pollentes, in opere Dei ferventes, orationi inſtantes, in caritate perſeverantes: ne propter negligentiam, aut inobedientiam, hoſte circumeunte ac rugiente & quærente quem devoret, cibus efficiantur. Sit eis cor unum, & anima una. Nemo ſuum aliquid eſſe dicat, ſed ſint eis omnia communia. In commune laborent, hoſpitalitatis omnino ſint receptores.

Quiſquis autem hæc a nobis Deo præ- D cipiente dictata in confirmationem regularem monachorum tentaverit aliqua tranſgreſſione caſſare, ſi abbas eſt, anno uno ei communionis poteſtas ſuſpendatur; ſi præpoſitus, annos duos; ſi monachus, aut fuſtibus verberetur, aut a communione, & miſſa & caritate, annos tres ſuſpendatur. Juſtum enim eſt, ut ſubripienda * vitiorum ſemina falce juſtitiæ reſecentur; ne dum ſimulatione * continentiæ nutriuntur, ita ſilveſcant, ut nec ſecuribus excidantur.

* ſubrepentia * cohibeantur

Ad

* In Teſtamento S. Leodegarii mentio fit conventus 54. Epiſcoporum Chriſtiaci anno Theoderici tertio habiti, quo proculdubio hoc innuitur Auguſtodunenſe Concilium. Hinc Mabillonius in epiſt. data 4. Auguſti 1701. has duas Epochas conciliari poſſe putat, ſi dicatur iſtud concilium incepiſſe anno Theoderici tertio, quo S. Leodegarius ſuum condidit teſtamentum, terminum vero eſſe ſortitum anno Theoderici quarto, ut hic aſſeritur. Verum neque tertius, neque quartus Theodorici annus nequeunt cum anno Chriſti 670. copulari, cum Theodericus anno tantum Chriſti 673. Childerico fratri ſucceſſerit. Ad annum igitur Chriſti 676. vel 77. hoc Concilium differendum.

ANNO CHRISTI 670.

Ad Auguſtodunenſem præterea ſancti Leodegarii ſynodum referendus videtur Canon, qui in altera collectione canonum e bibliotheca ſancti Benigni Divionenſis, atque in aliis citatur, appellaturque primus canon Auguſtodunenſis, his verbis:

CANON.

Si quis presbyter, diaconus, ſubdiaconus, vel clericus, ſymbolum, quod inſpirante ſancto Spiritu apoſtoli tradiderunt, & fidem ſancti Athanaſii præſulis irreprehenſibiliter non recenſuerit, ab epiſcopo condemnetur.

B

ADDITIO AD CONCILIUM Auguſtodunenſe.

Ex Labbei Append. tom. 6.

AD canones ſupra editos alium addit Petrus de la Lande V. C. ex collectione canonum, quæ eſt in bibliotheca Thuana; qui cum ibi XIV. appelletur, ex eo conſtat plures olim fuiſſe quam qui nunc extant, nec ad monaſticam diſciplinam omnes pertinuiſſe. Fuiſſe autem a S. Leodegario Auguſtodunenſi epiſc. dictatos, patet ex duobus hujuſce collectionis indicibus, quorum prior continet capitula canonum Græcorum & Latinorum, in cujus fine A ſunt hæc verba. *Can. Auguſtodunenſium ſancti Leodegarii epiſcopi*. Poſterior autem index ſic habet, *epiſcopi qui hos canones dictaverunt*, quorum nomina deſiderantur. Et ad calcem hujus legitur, *Conſenſu, & confirmatio domini Leodegarii epiſcopi Auguſtidunenſis*.

ANNO CHRISTI 670.

Canon Auguſtodunenſis.

XIV.

Sæculares vero, qui Natale Domini, Paſcha, Pentecoſten non communicaverint, inter catholicos non habitent. Nullus presbyter confertus cibo, aut crapulatus vino, ſacrificia contrectare, aut Miſſas facere præſumat: quod ſi quis præſumpſerit, amittat honorem. Mulieres ad altare ingredi non oportet.

NOTA JACOBI SIRMONDI, S. J.

1 *Concilium Auguſtodunenſe.*) In codice Bonavallis, itemque in Andegavenſi, Divionenſi & aliis, qui elenchos exhibent epiſcoporum, quot numero in ſingulis ſynodis fuerint, & canones ediderint, poſtremo loco hæc leguntur: *Conſenſus domni Leodegarii epiſcopi Auguſtodunenſis. Ego Leodegarius, ac ſi peccator epiſcopus, cum conſenſu fratrum meorum pollicitis ſumus, & perpetualiter placuit obſervandum*. Quæ ſubſcriptio videri poteſt ad concilium hoc noſtrum pertinere.

☞ AD CONCILIUM AUGUSTODUNENSE *EMENDATIO*.

Ex Mansi Sup. p. 495.

CL. Mabillonius in Annalibus Benedictinis C lib. XVI. §. XXXVII. concilii hujus variantes quaſdam lectiones ex MS. codice Einſildenſi affert, quæ cum prætermiſſæ ſint in Labbeo-Veneta editione, & magni ſint momenti, ideo huc transferendas cenſui. In canone XV. pro eo quod editi præferunt: *quidquid canonicus ordo vel regula S. Benedicti edocet*; codex ille legit: *Canonum ordo vel regula, &c.* Recte ille quidem, nam *canonicus ordo & regula Sancti Benedicti* phraſes ſunt, nonniſi poſt concilium Aquiſgranenſe, in quo canonici eccleſiarum collegiatarum communem vitæ ſocietatem ſub certa regula agere juſſi ſunt, uſitatæ. Altera lectio ſuppeditatur in eodem canone XV. quo pœnæ in monachos canonum illorum D tranſgreſſores ſtatuuntur; ita legitur in editis: *Si monachus, a communione & miſſa annos tres ſuſpendatur*; in codice vero ita recte corrigitur: *A communione & menſa*. Hæc utique lectio Mabillonio ipſo judice ſana eſt.

De hoc ipſo concilio Auguſtodunenſi ita olim diſſerui in notis ad Pagium ad A. 663. 5. Synodum hanc Auguſtodunenſem ad annum 677. pertinere ſuſpicor, nec aliam eſſe reor ab illa, cujus mentio eſt in vulgato S. Leodegarii teſtamento; ſicuti neque aliam deſignari puto Synodum in diplomate autographo Theodorici, de quo ex Mabillonio Pagius ad A. 677. 8. Id autem paulo diligentius diſcutiendum eſt. Vulgatum Sancti Leodegarii teſtamentum ge- E nuinum eſſe quidem, ſed corruptos ferre temporis characteres probat Mabillonius in Annalibus lib. V. num. 36. In eo vero ait vir Sanctus teſtamentum illud ſuum condidiſſe in concilio quinquagintaquatuor epiſcoporum præſentibus *Principibus noſtris*, ideſt ut Mabillonius ibidem exponit, Theodorico & Dagoberto. Ex quibus intelligimus inter utrumque regem pacem tunc conciliatam fuiſſe. Porro pax inter duos illos reges nulla fuiſſe videtur in Gallia ante annum 677. ut Pagius ad eundem annum num. 7. & 8. demonſtrat. Conſtat autem ex diplomate autographo Mabillonii, ut videre licet apud Pagium loco ſupra laudato, eo pariter anno 677. medio Septembri dum pax eſſet in Gallia, compertam quamdam Gallorum præſulum ſynodum habitam fuiſſe pro *ſtatu eccleſiæ & confirmatione pacis*, quæ verba denotare videntur eidem concilio plurimos Galliarum epiſcopos conveniſſe, ut de ratione conciliandæ utrinque pacis tractarent. Igitur ſynodus hæc ipſiſſima cenſeri poteſt ac ſuperior illa, cujus S. Leodegarius in ſuo teſtamento meminit. Repugnare his videtur locus habiti concilii, qui locus in teſtamento appellatur *Chriſtiacus*, in diplomate vero *Marlacus*. Sed forte ſicut mendoſi ſunt characteres chronologici ejuſdem teſtamenti, ita & mendoſe loci nomen expreſſum eſt, ac pro *Chriſtiaci*, legendum eſt *Marlaci*, ſeu forte *Marliaci*; cum præſertim ubi locorum Chriſtiacus fuerit nemo norit, teſte Mabillonio loco citato. Hoc ipſum autem concilium forte Auguſtodunenſe appellatum fuit, quod ejus canones S. Leodegarius Auguſtodunenſis facile direxerit.

Profecto concilium illud, de quo in teſtamento S. Leodegarii, unum idemque cum Auguſtodunenſi fuiſſe ſenſit pariter nobiſcum auchor adnotationis ſubjectæ editionis conciliorum Veneto Labbeanæ tom. VII. col. 550. lenſit & Mabillonius loco ſupra laudato, ubi poſtquam

quam egiſſet de concilio in teſtamento deſignato, ſubdit: *Forte eodem in loco eodemque tempore habita eſt ſynodus Auguſtodunenſis dicta; quæ forte non aliam ob cauſam Auguſtodunenſis dicta eſt, quam quod agente in primis Leodegario Auguſtodunenſi epiſcopo ejus canones conditi ſunt.* His ergo ſtantibus Auguſtodunenſis ſynodi epocha figenda eſt anno 677. Theodorici regis anno V. ineunte, medio ſeptembri.

Hæc olim mihi probabiliſſima viſa ſunt, nec forte deerunt, qui me recta conjectatum judicarint; nunc vero maturius re diſcuſſa, arbitror fieri quidem potuiſſe ut Auguſtodunenſis ſynodus ipſiſſima judicaretur cum ea, de qua in teſtamento S. Leodegarii fit mentio; ſed aliam plane cenſendam eſſe ab ea quæ in diplomate Theodorici commemoratur. Hæc enim poſterior ſynodus ipſa cenſeri poteſt ſynodus in villa Regia habita, cujus acta brevi compendio perſtringit Urſinus in vita S. Leodegarii epiſcopi Auguſtodunenſis; diploma enim ſignatur anno V. Theodorici, qui cum anno 677. vel 678. componitur, quo eodem anno habita eſt ſynodus in villa Regia paulo ante obitum Leodegarii celebrata; obiit enim vir ſanctus anno 678. Cum igitur poſtremæ huic ſynodo S. Leodegarius minime adſuerit, licet eo venerit invitatus, teſte Urſino, non eſt cur ejus ſynodi acta & teſtamentum a S. viro condita cenſeantur. Alioqui vero conſtat Auguſtodunenſis ſynodi acta S. Præſuli ex veteri traditione adſcribi. Hæc de ſynodo ipſa; nunc pauca de ejus quem ſubjeci canone.

Burchardus in ſua canonum collectione lib. 19. cap. 74. canonem affert ex Concilio Eduenſi ſeu quod idem eſt Auguſtodunenſi Can. V. Ille vero quamquam acceptus ex Concilio S. Leodegarii ibidem non legitur, cum tamen ad nullum aliud referri commode poſſit (neque enim ante Burchardum ullum aliud legitur Auguſtodunenſe Concilium) ideo huc referendum non immerito cenſui. Ivo quidem, & ex eo Labbeus, canonem quintum Auguſtodunenſem S. Leodegarii plane ab hoc Burchardiano diverſum affert; ſed apud iſtos decretorum collectores in ſignando canonum numero non ſemel erratum conſtat.

EX CONCILIO EDUENSI

Can. V.

SI qui altario Domini deſerviunt, ſi ſubito flenda carnis fragilitate corruerint, & Domino reſpiciente digne pœnituerint, itaut mortificato corpore cordis contriti ſacrificium Domino offerant; maneat in poteſtate pontificis vel veraciter afflictos non diu ſuſpendere; vel deſidioſos prolixiore tempore ab eccleſiæ corpore ſegregare. Ita tamen ut ſic officiorum ſuorum loca recipiant, nec poſſint ad altiora officia ulterius promoveri. Quod ſi iterato, velut canes ad vomitum, reverſi fuerint, & velut ſues in volutabris emerſi jacuerint, non ſolum dignitate officii careant, ſed etiam ſanctam communionem nonniſi in exitu percipiant.

ANNO CHRISTI 673

CONCILIUM HERUDFORDIÆ,

ANNO CHRISTI 673

CELEBRATUM XXIV. DIE MENSIS SEPTEMBR.

Anno Chriſti DCLXXIII. indictione prima, & ſub initio primi anni Lotharii regis Cantii, præſidente Theodoro Cantuariæ, alias Doroberniæ archiepiſcopo.

In quo ea quæ a patribus tranſmarinis canonice ſunt antiquitus decreta, cuſtodienda hic ab Anglis decernuntur, decem vero præcipue.

Bed. lib. 4. cap. 5.

ANno tertio regis Egfridi Theodorus cogit concilium epiſcoporum, una cum eis qui canonica patrum ſtatuta diligerent & noſſent, magiſtris eccleſiæ pluribus. Quibus pariter congregatis, diligenter ea quæ unitati pacis eccleſiaſticæ congruerent, eo quo pontificem decebat animo, cœpit obſervanda docere. Cujus ſynodicæ actionis hujuſmodi textus eſt.

In nomine domini Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, regnante in perpetuum ac gubernante eccleſiam ſuam eodem domino noſtro Jeſu Chriſto, placuit convenire nos, juxta morem canonum venerabilium tractaturos de neceſſariis eccleſiæ negotiis. Convenimus autem die XXIV. menſis Septembris, indictione prima, in loco qui dicitur Herudford. Ego quidem Theodorus, quamvis indignus, ab apoſtolica ſede deſtinatus Dorovernienſis eccleſiæ epiſcopus, & conſacerdos ac frater noſter reverendiſſimus Biſi orientalium Anglorum epiſcopus, quibus etiam frater & conſacerdos noſter Vvilfridus Nordanhumbrorum gentis epiſcopus per proprios legatarios adfuit. Adfuerunt & fratres & conſacerdotes noſtri Putta epiſcopus caſtelli Cantuariorum, quod dicitur Rothſcheſter, Lutherius epiſcopus occidentalium Saxonum, Vinfridus epiſcopus provinciæ Merciorum. Cumque in unum convenientes juxta ordinem quique ſuum reſediſſemus:

Rogo, inquam, dilectiſſimi fratres, propter timorem & amorem Redemptoris noſtri, ut in commune omnes pro noſtra fide tractemus, ut quæque decreta ac diffinita ſunt a ſanctis ac probabilibus patribus, incorrupte ab omnibus nobis ſerventur. Hæc & alia quamplura, quæ ad caritatem pertinebant, unitatemque eccleſiæ conſervandam proſecutus ſum. Cumque expleſſem prolocutionem, interrogavi unumquemque eorum per ordinem, ſi conſentirent ea quæ a patribus canonice ſunt antiquitus decreta cuſtodire. Ad quod omnes conſacerdotes noſtri reſpon-

Decreta & canones ſanctorum patrum ab omnibus tenenda ſuſcipiuntur

ANNO CHRISTI 673.

pondentes dixerunt: Optime omnibus placet, quæque definierunt ſanctorum canones patrum, nos quoque omnes alacri animo libentiſſime ſervare. Quibus ſtatim protuli eumdem librum canonum, & ex eodem libro decem capitula, quæ per loca notaveram: quia maxime nobis neceſſaria ſciebam, illis coram oſtendi, & ut hæc diligentius ab omnibus ſuſciperentur rogavi.

CAPITULA.

I.

De paſcha. Ut ſanctum diem paſchæ in commune omnes ſervemus dominica poſt decimam quartam lunam primi menſis.

II.

De epiſcopis. Ut nullus epiſcoporum parochiam alterius invadat, ſed contentus ſit gubernatione creditæ ſibi plebis.

III.

De monaſteriis. Ut quæque monaſteria Deo conſecrata nulli epiſcoporum liceat ea in aliquo inquietare, nec quidquam de eorum rebus violenter abſtrahere.

IV.

De monachis epiſcopis. Ut [1] epiſcopi monachi non migrent de loco ad locum, hoc eſt, de monaſterio ad monaſterium, niſi per dimiſſionem proprii abbatis, ſed in ea permaneant obedientia, quam tempore ſuæ converſionis promiſerunt.

V.

De clericis. Ut nullus clericorum relinquens proprium epiſcopum, paſſim quolibet diſcurrat, neque alicubi veniens abſque commendatitiis literis ſui præſulis ſuſcipiatur. Quod ſi ſemel ſuſceptus eſt, & noluit invitatus redire, & ſuſceptor, & is qui ſuſceptus eſt, excommunicationi ſubjacebit.

VI.

De epiſcopis & clericis peregrinis. Ut epiſcopi atque clerici peregrini contenti ſint hoſpitalitatis munere oblato, nullique eorum liceat ullum officium ſacerdotale abſque permiſſu epi-
A ſcopi, in cujus parochia eſſe cognoſcitur, agere.

VII.

Synodi bis in anno. Ut bis in anno ſynodus congregetur: ſed quia diverſæ cauſæ impediunt, placuit omnibus in commune, ut Kalendis Auguſti in loco qui appellatur Cloſeshooh ſemel in anno congregetur.

VIII.

Epiſcoporum locus. Ut nullus epiſcoporum ſe præferat alteri per ambitionem, ſed omnes agnoſcant tempus & ordinem conſecrationis
B ſuæ.

IX.

Epiſcoporum numerus. In commune tractatum eſt, ut plures epiſcopi creſcente numero fidelium augerentur, ſed de hac re ad præſens ſilemus.

X.

De conjugio. Pro conjugiis, ut nulli liceat niſi legitimum habere connubium. Nullus inceſtum faciat, nullus conjugem propriam, niſi ut ſanctum evangelium docet, fornicationis cauſa, relinquat. Quod ſi quiſquam propriam expulerit conjugem legi-
C timo ſibi matrimonio conjunctam, ſi Chriſtianus eſſe recte voluerit, nulli alteri copuletur; ſed ita permaneat, aut propriæ reconcilietur conjugi.

Subſcriptiones, & datum. His itaque capitulis in commune tractatis ac diffinitis, ut nullum deinceps ab aliquo noſtrum oriatur contentionis ſcandalum, aut alia præ aliis divulgarentur, placuit ut quæque diffinita ſunt, unuſquiſque noſtrum manus propriæ ſubſcriptione confirmaret. Quam ſententiam diffinitionis noſtræ Titillo notario ſcribendam dictavi, actum in menſe & indictione ſupra ſcriptis. Quiſquis igitur contra hanc ſententiam *Pœna in violatores.*
D juxta decreta canonum, noſtra etiam conſenſione ac ſubſcriptione manus noſtræ confirmatam, quoquo modo venire, eamque infringere tentaverit, noverit ſe ab omni officio ſacerdotali & noſtra ſocietate ſeparatum. Divina vos gratia in unitate ſanctæ eccleſiæ ſuæ viventes cuſtodiat incolumes.

[2] CONCILIUM TOLETANUM XI.

Innocentius papa in epiſtola ad Petrum Compoſtellanum vocat undecimum Toletanum conc. authenticum. Bambæ

NOVEM ET DECEM EPISCOPORUM,

In quo ſedium epiſcopalium diviſio facta eſt, anno quarto * Wambari regis, VII. Idus Novembris, anno redemptoris noſtri DCLXXV. tempore Adeodati Papæ. Eſt provinciale.

ANNO CHRISTI 675.

TITULI CAPITULORUM.

I. *Ne tumultu concilium agitetur.*

II. *Non debere metropolitanum a confinitimorum inſtructione ceſſare.*

III. *Ut in una provincia diverſitas officiorum non teneatur.*

IV. *De diſcordia ſacerdotum.*

E V. *De compeſcendis exceſſibus ſacerdotum.*

VI. *Non debere ſacerdotes quaslibet in eccleſia familiis truncationes membrorum facere, nec aliquid quod morte plectendum eſt judicare.*

VII. *Quæ debeat diſcretio eccleſiarum rectoribus eſſe; ne per inconditam diſciplinam ſubeant homicidii notam.*

VIII.

1 Forte verius, ut in vita Theodori Cantuarien. ſæculo II. Benedict. pag. 1034. *Ut ipſi Monachi.* Harduinus.
2 Ex Iſidoro edidit Loaiſa; Harduinus contulit cum perampla Collectione Canonum mſ. collegii Pariſ. S. J.

ANNO CHRISTI 675.

VIII. *Ne quidquam præmii pro divinis ſacramentis accipiatur.* A

IX. *Quid cuſtodiri debeat, ne per præmium * epiſcopus fiat: vel qua ſententia feriatur is qui poſt honorem acceptum, per * præmium ordinatus fuiſſe detegitur.*

* quis epiſcopus.
* pecuniam

X. *Ut omnes pontifices, rectoreſque eccleſiarum, tempore quo ordinandi ſunt, ſub cautione promittant, quam juſtiſſime vivere debeant.*

XI. *De elucidatione antiqui canonis, quo præcipitur, ut ſi quis acceptam a ſacerdote eucharistiam non ſumpſerit, velut ſacrilegus propellatur.*

XII. *Ne in confinio mortis pœnitens a reconciliatione diutine ſuſpendatur: & ut oblatio ejus qui pœnitens, nec tamen reconciliatus de hac vita exierit, ab eccleſia receptetur.* B

XIII. *De ſacerdotibus qui vexati cadere videntur.*

XIV. *Ut hi qui domino canunt atque ſacrificant, poſt ſe ſemper habeant adjutoria conſtituta.*

XV. *De inſtitutione certi temporis, quo concilium agitetur.*

XVI. *De relatione gratiarum pro conſummatione concilii.*

PRÆFATIO.

Æra 711. habet chronicon generale æra 717. Vaſæus & Morales anno domini 675.

IN nomine ſanctæ Trinitatis, collectis in
unum Carthaginis provinciæ ſacerdotibus in
Toletana urbe, in beatæ matris domini Mariæ
virginis ſede, anno IV. excellentiſſimi & reli-
gioſi Vvambani principis, ſub die VII. Idus
Novembris, res votiva gaudii, & dies nimium
optatæ gratulationis occurrit, in quo nobis da- C
tum eſt conſpicere pariter & deflere, quid la-
crymarum de præteritis domino deberemus.
Eramus enim hucuſque prolabentis ſæculi col-
luvione inſtabiles, quia annoſa ſeries temporum
ſubtracta luce conciliorum, non tam vitia au-
xerat, quam matrem omnium errorum igno-
rantiam otioſis mentibus ingerebat. [1] Hactenus
enim florentem Domini vineam devaſtaverunt
apri frendentes: ſponſam Chriſti, quam ſui
pretioſiſſimi ſanguinis effuſione conciliavit, con-
ſputare, & polluere conata eſt hæreticorum ſub-
dola machinatio: & inconſutilem Domini ve-
ſtem dividere, unitatem fidei ſcindere, carita-
tis tollere fomenta; cum ſuo proprio pertina-
citer ſenſui volens inhærere, ſacræ ſcripturæ D
puritatem ſuæ pravitatis intelligentia profanat.
Præterea ſacroſanctam eccleſiam Dei vulnerant
etiam cuſtodes ejus; qui cum deberent ob di-
gnitatis excellentiam ceteros per ſuæ virtutis
imitationem provocare ad caritatis & unitatis
obſervantiam, tanquam ſal infatuatum potius
ſcandali, quam ædificationis dant materiam,
hinc cernentibus, quomodo Babylonicæ confu-
ſionis olla ſuccenſa, nunc tempora conciliorum
averteret, nunc ſacerdotes domini * de reſolu-
tis moribus irretiret. Purpuratæ enim meretri-
cis ſequebantur * invitamenta, quia eccleſiaſtici
conventus non aderat diſciplina, nec erat qui
errantium corrigeret partes, cum ſermo divinus
haberetur * extorris. Et quia non erat adunan- E
dorum pontificum ulla præceptio, creſcebat in
majus vita deterior. [2] b Cum tandem divina
nos clementia ex alto reſpiciens, & tempori
ætatis noſtræ ſe occurſuram præbuit & ſaluti,
præparans noſtris ſæculis religioſi principis men-
tem, devotam pariter, & inſtructam: cujus fer-
vidæ ſolicitudinis voto, & lux conciliorum
revocata reſplenduit, & alterna caritas ſe mu-

* [illegible]
* [illegible]
* [illegible]
* renovata

tuo in corrigendis vel inſtruendis moribus ex-
citavit, dum & aggregandi nobis, hortatu prin-
cipis religioſi, facultas eſt data, & opportuna
corrigendis præparata eſt diſciplina: ut qui de-
curſis longe ante temporibus poſt decem & octo
ſcilicet labentium annorum excurſum in unum
meruimus aggregari conventum, * mederi poſ-
ſemus ſpirituali gratia ſanitatum. Nec enim nu-
merus iſte alienus eſt a ſalute: ſic quippe mu-
lier illa in evangelio ter ſenis annorum excur-
ſibus curva, quæ figuram totius generis huma-
ni geſtabat, ſub ſacramento hujus numeri ſaluti
priſtinæ a ſalvatore donatur. Nos igitur per
tot annos curvi noſtri ordinis perſiſtente ſtatu,
in eo quod nulla nos conciliorum definitio
jungeret, nullus etiam conventus eccleſiaſtici
ordinis adunaret, tandem divinæ voluntatis im-
perio, & religioſi principis juſſu evocati, in
Toletanam urbem convenimus. Qui cum in ec-
cleſia beatæ virginis Mariæ debitis in ſedibus
locaremur, inter cetera, quæ ſubterius diſcreto
capitulorum ordine ſunt digeſta, non aliunde
primum cœpimus habere ſermonem, quam de
ſancta fidei puritate; ut quia initiandis ad bea-
tam vitam hominibus hæc prima eſt via ſalu-
tis, prævia quoque noſtris fieret & inſtitutis
pariter & præceptis. Unde ſacro hujus inſtru-
ctionis arcano ſanctorum patrum, Nicæni ſcili-
cet, Conſtantinopolitani, Epheſini, atque Chal-
cedonenſis conciliorum monita amplectentes,
per quæ & radicitus hæreticorum falſa * con-
cinnabula deſtruuntur, & fidei catholicæ * lim-
por evidens declaratur, hoc communi alterno-
que animorum judicio definimus, ut hanc ip-
ſam noſtræ fidei regulam verbis ſimplicibus ni-
teremur alternatim nobis ſingulariterque refer-
re: ita ut quidquid per triduum de hujuſmodi
quæſtionibus unicuique noſtrorum lectionis me-
moria miniſtraſſet, prout animis vel memoriæ
occurriſſet, * omnis ſub brevitatis compendio
ſimplici notaretur ſtylo: relatio tamen ipſius
ſacramenti pura & evidens a capite primum
inciperet, & ſic ad membra reliqua perveniret;
nullas obſcuritatis lineas in ſe habens, nullas
etiam inuſitatæ locutionis regulas continens;
ſed puritas ſola eſſet clara ſermonum, quæ poſ-
ſet * evidentem exprimere ſenſum; quod exer-
citatiores nos ad intelligendum redderet ver-
borum ſimplex collatio, quam relata condenſæ
lectionis inſtructio. Quia & revera tantæ * fi-
dei myſterium ita ſacerdotes Dei convenit noſ-
ſe, ut non ſuperficie verborum efferantur inco-
gniti, ſed ſenſibus ſane intelligentiæ reperian-
tur inſtructi: ut in * diſſerendo præcipue hujus
ſanctæ Trinitatis arcano plus evidentia quam
eloquentia eos efficiat ſaporatos: ſic enim &
divini muneris dono eſt actum, ut juxta votum
definitionis alternæ, promiſſio monſtraretur in
opere. Unde quod primo die præſidentis me-
tropolitani lingua profudit, die tertia omnium
noſtrorum vox ſingulatim collative repetiit. Iſte
ergo eſt tenor fidei noſtræ, qui & a capite co-
pioſe profluxit, & a membris * prolatus glorio-
ſe emicuit.

* Confitemur, & credimus ſanctam atque
ineffabilem Trinitatem, Patrem, & Filium, &
Spiritum ſanctum, unum Deum naturaliter eſſe
unius ſubſtantiæ, unius naturæ, unius quoque
majeſtatis atque virtutis. Et Patrem quidem
non

ANNO CHRISTI 675.

Decimum Toletanum coactum eſt æra 694 cui ſummam adde 18. efficies 712 & unum annum ultra, (nam inquit poſt decem & octo) efficies 713.

Luc. 13

* mereri poſſimus ſpirituali gratia ſanitatem

* conciliabula
* norma

* omnis ſub brevitatis comp

* evidentiam exprimere ſuam.

* vel

* diſſerendo

* probatus

* Profeſſio fidei

1 Hoc fragmentum edidit Harduinus ex mſ.
2 Fragmentum, quod hic inſerit Harduinus habes, infra ex Joverii collectione in notis Loaiſæ ad lit. b

ANNO CHRISTI 675.

non genitum, non creatum, ſed ingenitum profitemur: ipſe enim a nullo originem ducit, ex quo & Filius nativitatem, & Spiritus ſanctus proceſſionem accepit: fons ergo ipſe, & origo eſt totius divinitatis. Ipſe quoque * Pater eſt eſſentiæ ſuæ, qui de ineffabili ſubſtantia Filium ineffabiliter genuit; Deus Deum, lux lucem: ab ipſo eſt ergo omnis paternitas in cœlo & in terra. Filium quoque de ſubſtantia Patris ſine initiò ante ſæcula natum, nec tamen factum eſſe fatemur: quia nec Pater ſine Filio, nec Filius aliquando extitit ſine Patre: & tamen non ſicut Filius de Patre, ita Pater de Filio: quia non Pater a Filio, ſed Filius a Patre generationem accepit. Filius ergo Deus de Patre, Pater autem Deus, ſed non de Filio: Pater quidem Filii, non Deus de Filio: ille autem Filius Patris, & Deus de Patre; * æqualis tamen per omnia Filius Deo Patri: quia nec naſci cœpit aliquando, nec deſiit. Hic etiam unius cum Patre ſubſtantiæ creditur; propter quod & homouſios patri dicitur, hoc eſt, ejuſdem cum patre ſubſtantiæ creditur: ὁμὸς enim Græce unum, οὐσία vero ſubſtantia dicitur, quod utrumque conjunctum ſonat, una ſubſtantia. Nec enim de nihilo, neque de aliqua alia ſubſtantia, ſed de Patris utero, id eſt, de ſubſtantia ejus, idem Filius genitus vel natus eſſe credendus eſt. * Sempiternus ergo Pater, ſempiternus & Filius. Quod ſi ſemper pater fuit, ſemper habuit Filium, cui Pater eſſet: & ob hoc Filium de Patre natum ſine initio confitemur. Nec enim eundem Filium Dei, pro eo quod de Patre ſit genitus, defectæ naturæ portiunculam nominamus; ſed perfectum Patrem perfectum Filium ſine diminutione, ſine defectione genuiſſe aſſerimus, quia ſolius divinitatis eſt inæqualem Filium non habere. Hic etiam Filius Dei natura eſt Filius, non adoptione, quem Deus Pater nec voluntate, nec neceſſitate genuiſſe credendus eſt: quia nec ulla in Deo neceſſitas cadit, nec voluntas ſapientiam prævenit. Spiritum quoque ſanctum, qui eſt tertia in Trinitate perſona, unum atque æqualem cum Deo Patre & Filio credimus eſſe Deum, unius ſubſtantiæ, unius quoque eſſe naturæ: non tamen genitum vel creatum, ſed ab utriſque procedentem, amborum eſſe Spiritum. Hic etiam Spiritus ſanctus, nec ingenitus, nec genitus creditur; nec aut ſi ingenitum dixerimus, duos Patres dicamus, aut ſi genitum, duos Filios prædicare monſtremur: qui tamen nec Patris tantum, ſed ſimul Patris & Filii Spiritus dicitur. Nec enim de Patre procedit in Filium, vel de Filio procedit ad ſanctificandam creaturam, ſed ſimul ab utriſque proceſſiſſe monſtratur; * quia caritas, ſive ſanctitas amborum agnoſcitur. Hic igitur Spiritus ſanctus miſſus ab * utriſque creditur; ſed minor a Patre & Filio non habetur: ſicut Filius propter aſſumptam carnem minorem ſe Patre & Spiritu ſancto eſſe teſtatur. Hæc eſt ſanctæ Trinitatis relata narratio: quæ non triplex, ſed Trinitas & dici & credi debet. Nec recte dici poteſt, ut in uno Deo ſit Trinitas, ſed unus Deus Trinitas. In relativis vero perſonarum nominibus Pater ad Filium, Filius ad Patrem, S. Spiritus ad utroſque refertur: quæ cum relative tres perſonæ dicantur, una tamen natura per ſubſtantiam creditur. Nec ſicut tres perſonas, ita tres ſubſtantias prædicamus, ſed unam ſubſtantiam, tres autem perſonas. Quando enim Pater eſt, non ad ſe, ſed ad Filium eſt: & quod Filius eſt, non ad ſe, ſed ad Patrem eſt: ſimiliter & Spiritus ſanctus, non ad ſe, ſed ad Patrem, & Filium relative refertur; in eo quod Spiritus Patris & Filii prædicatur. Item cum dicimus Deus, non ad aliquid dicitur, ſicut Pater ad Filium, vel Filius ad Patrem, vel Spiritus ſanctus ad Patrem & Filium, ſed ad ſe ſpecialiter dicitur Deus. Nam & ſi de ſingulis perſonis interrogemur, Deum neceſſe eſt fateamur. Deus ergo Pater, Deus Filius, Deus Spiritus ſanctus ſingulariter dicitur: nec tamen tres dii, ſed unus eſt Deus. Item & Pater omnipotens, & Filius omnipotens, & Spiritus ſanctus omnipotens ſingulariter dicitur; nec tamen tres omnipotentes, ſed unus omnipotens; ſicut & unum lumen, unumque principium prædicatur. Singulariter ergo, ut unaquæque perſona plenus Deus & totæ tres perſonæ, unus Deus confitetur & creditur: una illis vel indiviſa, atque æqualis Deitas, majeſtas, ſive poteſtas, nec minoratur in ſingulis, nec augetur in tribus: quia nec minus aliquid habet, cum unaquæque perſona Deus ſingulariter dicitur, nec amplius, cum totæ tres perſonæ unus Deus * enuntiatur. Hæc ergo ſancta Trinitas, quæ unus & verus eſt Deus, nec recedit a numero, nec capitur numero. In relatione enim perſonarum numerus cernitur; in divinitatis vero ſubſtantia quid numeratum ſit non comprenditur. Ergo hoc ſolum numerum inſinuant, quod ad invicem ſunt; & in hoc numero carent, quod ad ſe ſunt. Nam ita huic ſanctæ Trinitati unum naturale convenit nomen, ut in tribus perſonis non poſſit eſſe plurale. Ob hoc ergo credimus illud in ſacris literis dictum: *Magnus dominus noſter, & magna virtus ejus, & ſapientia non eſt numerus.* Nec quia tres has perſonas eſſe diximus unum Deum, eumdem eſſe Patrem, quem Filium, vel eum eſſe Filium, qui eſt Pater, aut eum, qui Spiritus ſanctus eſt, vel Patrem, vel Filium dicere poterimus. Non enim ipſe eſt Pater, qui Filius; nec ipſe * Filius qui Pater; nec Spiritus ſanctus ipſe, qui eſt vel Pater, vel Filius: cum tamen ipſum ſit Pater quod Filius; ipſum Filius, quod Pater; ipſum Pater & Filius quod Spiritus ſanctus: id eſt, natura unus Deus. Cum enim dicimus * non ipſum eſſe Patrem, quod Filium; ipſum Filium, quod Patrem; ipſum Spiritum ſanctum, quod Patrem & Filium, ad naturam, qua Deus eſt, vel ſubſtantiam pertinere monſtratur, quia ſubſtantia unum ſunt: perſonas enim diſtinguimus, non deitatem ſeparamus. Trinitatem igitur in perſonarum diſtinctione agnoſcimus; unitatem propter naturam, vel ſubſtantiam profitemur. Tria ergo iſta unum ſunt; natura ſcilicet, non perſona: nec tamen tres iſtæ perſonæ ſeparabiles æſtimandæ ſunt; cum nulla ante aliam, nulla poſt aliam, nulla ſine alia, vel extitiſſe, vel quidpiam operaſſe aliquando credatur: inſeparabiles enim inveniuntur, & in eo quod ſunt, & in eo quod faciunt: quia inter generantem Patrem, & generatum Filium, vel procedentem Spiritum ſanctum, nullum fuiſſe credimus temporis intervallum, quo aut Genitor Genitum aliquando præcederet, aut Genitus Genitori deeſſet, aut procedens Spiritus Patre, vel Filio poſterior appareret. Ob hoc ergo inſeparabilis & inconfuſa hæc Trinitas a nobis & prædicatur & creditur. Tres igitur perſonæ iſtæ dicuntur, juxta quod majores definierunt, ut agnoſcantur, non ut ſeparentur. Nam ſi attendamus illud quod ſcriptura ſancta dici

Margin notes:

* Pater eſſentia quidem ineffabilis ſubſtantiæ ſuæ Filium. *Epheſ.* 3.
* æqualis Deus per omnia Deo Patri,
* Sempiternus quoque eſt & Filius, quoniam & Pater.
Quod definitum eſt adverſus Elipandum in concil. Francoford.
* qui
* utriſque ſicut Filius creditur
Locus videtur ex Aug. ſup. Pſalm. 68. ſerm. 1.
* enunciamur
Pſal. 146.
* Filius qui Spiritus ſanctus, nec Spiritus ſanctus qui Pater,
Ita libri, ſed verius leges, dicimus nos. Hard.
Ex Aug. lib. de cognitione vera vitæ cap. 10 ... 9

ANNO CHRISTI 675.

dicit de ſapientia: *Splendor eſt lucis æternæ*: ſicut ſplendorem luci videmus inſeparabiliter inhærere, ſic confitemur Filium a Patre ſeparari non poſſe. Tres ergo illas unius ac inſeparabilis naturæ perſonas ſicut non confundimus, ita inſeparabiles nullatenus prædicamus. Ita nobis hoc dignata eſt ipſa Trinitas evidenter oſtendere, ut etiam * in his nominibus quibus voluit ſigillatim perſonas agnoſci, unam ſine altera non permittat intelligi: nec enim Pater abſque Filio cognoſcitur, nec ſine Patre Filius invenitur. Relatio quippe ipſa vocabuli perſonalis perſonas ſeparari vetat: * quas etiam, dum non ſimul nominat, ſimul inſinuat. Nemo * autem audire poteſt unumquodque illorum nominum, in quo non intelligere cogatur & alterum. Cum enim igitur hæc tria ſint unum, & unum tria, eſt tamen unicuique perſonæ manens ſua proprietas. Pater enim æternitatem habet ſine nativitate, Filius æternitatem cum nativitate, Spiritus vero ſanctus proceſſionem ſine nativitate. De his tribus perſonis ſolam Filii perſonam pro liberatione humani generis hominem verum ſine peccato de ſancta & immaculata Maria Virgine credimus aſſumpſiſſe: de qua novo ordine novaque nativitate eſt genitus: novo ordine, quia inviſibilis divinitate, viſibilis monſtratur in carne: nova autem nativitate eſt genitus, quia intacta virginitas virilem coitum neſcivit, & fœcundata per Spiritum ſanctum carnis materiam miniſtravit. Qui partus virginis, nec ratione colligitur, nec exemplo monſtratur: quod ſi ratione colligitur, * non poteſt eſſe mirabile; ſi exemplo, non erit ſingulare. Nec tamen Spiritus ſanctus Pater eſſe credendus eſt Filii; pro eo quod Maria eodem ſancto Spiritu obumbrante concepit: ne duos patres Filii videamur aſſerere, quod utique nefas eſt dici. In quo mirabili conceptu, ædificante ſibi ſapientia domum, *Verbum caro factum eſt, & habitavit in nobis*. Nec tamen verbum ipſum ita in carne converſum atque mutatum eſt, ut deſiſteret Deus eſſe, qui homo eſſe voluiſſet; ſed ita *Verbum caro factum eſt*, ut non tantum ibi ſit verbum Dei, & hominis caro, ſed etiam rationalis hominis anima; atque, hoc totum & Deus dicatur propter Deum, & homo propter hominem. In quo Dei Filio duas credimus eſſe naturas; unam divinitatis, alteram humanitatis: quas ita in ſe una Chriſti perſona univit, ut nec divinitas ab humanitate, nec humanitas a divinitate poſſit aliquando ſejungi. Unde perfectus Deus, perfectus & homo in unitate perſonæ unus, eſt Chriſtus: Nec tamen quia duas diximus in Filio eſſe naturas, duas * cauſabimus in eo eſſe perſonas; nec Trinitati quod abſit * accedere videatur quaternitas. Deus enim verbum non accepit perſonam hominis, ſed naturam, & in * æternam perſonam divinitatis temporalem accepit ſubſtantiam carnis. Ita cum unius ſubſtantiæ credamus eſſe Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum; non tamen dicimus, ut hujus Trinitatis unitatem Maria virgo genuerit, ſed tantummodo Filium, qui ſolus naturam noſtram in unitate perſonæ ſuæ aſſumpſit. Incarnationem quoque hujus Filii Dei tota Trinitas operaſſe credenda eſt, quia inſeparabilia ſunt opera Trinitatis. Solus tamen Filius formam ſervi accepit in ſingularitate perſonæ, non in unitate divinæ naturæ, in id quod eſt proprium Filii, non quod commune Trinitati: quæ forma illi ad unitatem perſonæ coaptata eſt (id eſt) ut Filius Dei, & filius hominis unus ſit Chriſtus. Item idem Chriſtus in duabus naturis, tribus extat ſubſtantiis; verbi, quod ad ſolius Dei eſſentiam referendum eſt; corporis & animæ, quod ad verum hominem pertinet. Habet igitur in ſe geminam ſubſtantiam divinitatis ſuæ, & humanitatis noſtræ. Hic tamen pro eo quod de Deo Patre ſine initio prodiit, natus tantum, (nam neque factus, neque prædeſtinatus accipitur) per hoc tamen quod de Maria virgine natus eſt, & natus, & factus & prædeſtinatus eſſe credendus eſt. Ambæ tamen in illo generationes mirabiles: quia & de Patre ſine matre ante ſæcula eſt genitus, & in fine ſæculorum de matre ſine patre eſt generatus: qui tamen ſecundum quod Deus eſt creavit Mariam, ſecundum quod homo creatus eſt a Maria: ipſe & pater matris & filius. Item & per hoc quod Deus, eſt æqualis Patri; per hoc quod homo, minor eſt Patre. Item & major & minor ſeipſo eſſe credendus eſt: in forma enim Dei etiam ipſe Filius ſeipſo major eſt, propter humanitatem aſſumptam, * qua divinitas major eſt: in forma autem ſervi ſeipſo minor eſt, id eſt; humanitate, quæ minor divinitate accipitur. Nam ſicut per aſſumptam carnem non tantum a Patre, ſed a ſeipſo minor accipitur; ita ſecundum divinitatem * coæqualis eſt Patri: & ipſe & Pater major eſt homine, quem ſola Filii perſona aſſumpſit. Item in eo quod quæritur, utrum poſſet Filius ſic æqualis, & minor eſſe Spiritu ſancto, ſicut Patri nunc æqualis, nunc minor Patre creditur eſſe, reſpondemus: Secundum formam Dei æqualis eſt Patri & Spiritui ſancto, ſecundum formam ſervi minor eſt & Patre & Spiritu ſancto: quia nec Spiritus ſanctus, nec Deus Pater, ſed ſola Filii perſona ſuſcepit carnem, per quam minor eſſe creditur illis perſonis duabus. Item hic Filius a Deo Patre & ſpiritu ſancto inſeparabiliter diſcretus creditur eſſe perſona; ab homine autem * aſſumpta natura. Item cum homine unus extat perſona; cum Patre vero, & Spiritu ſanctus, natura divinitatis ſive ſubſtantia. Miſſus tamen Filius non ſolum a Patre, ſed ab Spiritu ſancto miſſus credendus eſt; in eo quod ipſe per prophetam dicit: *Et nunc dominus miſit me, & Spiritus * ſanctus*. A ſeipſo quoque miſſus accipitur; pro eo quod inſeparabilis non ſolum voluntas, ſed operatio totius Trinitatis agnoſcitur. Hic enim qui ante ſæcula unigenitus eſt vocatus, temporaliter primogenitus factus eſt: unigenitus propter deitatis ſubſtantiam, primogenitus propter aſſumptæ carnis naturam, in qua * ſuſcepti hominis forma, juxta evangelicam veritatem, ſine peccato * conceptus, ſine peccato mortuus creditur, qui ſolus pro nobis peccatum eſt factus, id eſt, ſacrificium pro peccatis noſtris. Et tamen paſſionem ipſam, ſalva divinitate ſua, pro delictis noſtris ſuſtinuit, mortique adjudicatus & cruci veram carnis mortem excepit: tertio quoque die virtute propria ſua ſuſcitatus, e ſepulcro ſurrexit. Hoc ergo exemplo capitis noſtri confitemur * vera fieri reſurrectionem carnis omnium mortuorum. Nec in aerea, vel qualibet alia carne (ut quidam delirant) ſurrecturos nos credimus, ſed in iſta qua vivimus, conſiſtimus, & movemur. Peracto hujus ſanctæ reſurrectionis exemplo idem dominus noſter atque ſalvator paternam aſcendendo ſedem repetiit, de qua nunquam per divinitatem diſceſſit.

Marginal notes: Sap. 7. — * In omnibus quibus — quæ etiam non ſimul nominat, ſimul inſinuat. — De hac phraſi ſupra diximus. — * non eſt mirabile; — Joan. 1 — Ibid. — * cauſabimur — * accidere — * æternam perſona — * quia — * qua eſt æqualis — * aſſumpto — Iſai. 48. — * ejus — * ſuſceptæ — * natus. — 2. Cor. 5. — * vera fide reſurr. — Hæreſis fuit Eutychii Conſtantinopolitani epiſcopi. Vide beatum Greg. mag. in cap. 19 Job.

Illic

ANNO CHRISTI 675.

Illic ad dexteram Patris ſedens, expectatur in finem ſæculorum judex omnium vivorum & mortuorum. Inde cum ſanctis omnibus veniet ad faciendum judicium reddere unicuique mercedis propriæ debitum; prout quiſque geſſerit in corpore poſitus, ſive bonum, ſive malum. Eccleſiam ſane catholicam pretio ſui ſanguinis comparatam cum eo credimus in perpetuum regnaturam. Intra cujus gremium conſtituti unum baptiſma credimus & confitemur, in remiſſionem omnium peccatorum. Sub qua fide & reſurrectionem mortuorum veraciter & credimus, & futuri ſæculi gaudia expectamus. Hoc tantum orandum nobis eſt & petendum, ut cum peracto finitoque judicio tradiderit Filius regnum Deo Patri, participes nos efficiat B regni ſui; ut per hanc fidem qua illi inhæſimus, cum illo ſine fine regnemus. Hæc eſt confeſſionis noſtræ fides expoſita, per quam omnium hæreticorum dogma perimitur, fidelium corda mundantur; per quam etiam ad Deum glorioſe acceditur, cujus * ſacroſanctum ſaporem, ſub triduano dierum jejunio, continua relationum collatione * ructantes, ad ea quæ ſubnexa ſunt ſequenti die diſcernenda tranſivimus.

* ſancto ſapore.
* rotantes.

CAPITULA.

I.

* In loco benedictionis conſidentes domini ſacerdotes * nullis debent aut indiſcretis vocibus perſtrepere, aut quibuslibet tumultibus * perturbari; * nullis etiam vanis fabulis, vel riſibus agi, &, quod eſt deterius, obſtinatis * concertationibus tumultuoſas voces effundere. *Si quis enim* (ut apoſtolus ait) *putat ſe religioſum eſſe, non refrenans linguam ſuam, ſed ſeducens cor ſuum, hujus vana eſt religio*. Cultum enim ſua juſtitia perdit, quod ſilentia judicii obſtrepentium turba confundit, dicente propheta: *Erit cultus juſtitiæ ſilentium*. Debet ergo quidquid D aut * contendentium collationibus agitur, aut accuſantium parte proponitur, ſic mitiſſima verborum relatione proferri, ut nec contentioſis vocibus * audientiam turbent, nec * judicantium vigorem de tumultu enervent. Quicumque ergo in conventu concilii hæc quæ promiſſa ſunt violanda crediderit, & contra hæc interdicta, aut tumultu, aut contumeliis, vel riſibus concilium perturbaverit, juxta divinæ legis edictum, quo præcipitur: *ejice deriſorem, & exibit cum eo jurgium*, & cum omni * confuſionis dedecore abſtractus a communi cœtu ſecedat, & trium dierum excommunicationis ſententiam perferat.

* q. 4. In loco. Ivo par. 4. cap. 145. Anſelm. In principio.
* nullus debet.
* perturbare;
* nullius
* diſceptationibus
Jacob. 1.
Iſa. 32.
* conſidentium conſultationibus
* ſenſus audientium turbent.
* judicii
Proverb. 22.
dedecore de confeſſione

II.

¹ Quantum quis præcelſi culminis obtinet locum, tanto neceſſe eſt præcedat ceteros gratia meritorum; ut in eo quod præſidet ſingulis, ſingulariter ornetur eminentia ſanctitatis habens ſemper in ore gladium veritatis, & in opere effi- A cientiam luminis: *ut, juxta Paulum, potens ſit exhortari in doctrina ſana, & contradicentes revincere*. Nos proinde noſtri ordinis gradum, vel ſuſcepti regiminis modum magnopere cogitare debemus: ut qui officium prædicationis ſuſcepimus, nullis curis a divina lectione privemur. Nam quorumdam mentes pontificum ita * corporis otio a lectionis gratia ſecluduntur, ut quid doctrinæ ſubditis exhibeat gregibus, non inveniat præco mutus. Inſiſtendum ergo ſemper erit majoribus, ut quos ſub regiminis ſui cura B tuentur, fame verbi Dei perire non ſinant. Sic metropolitanis in confinitimos, ceteroſque eccleſiaſticis ordinibus deditos; ſic confinitimis in commiſſo ſibi religioſorum numero vigilandum eſt, qualiter neſcientia talium divinæ legis traditionibus imbuatur: ita ut indeſinenti ſolicitudine prælatus quiſque ſubditos quærens, aut profectum eorum lætabundus agnoſcat, aut neſcientiam ſine arrogantia inſtruat. Placuit ergo de talibus, juxta inſtituta Toletani concilii hoc ſpecialiter definire, ut aut ſponte ſumant intentionem neceſ- C ſariam perdiſcendi, aut a majoribus ad lectionis exercitia cogantur inviti.

Tit. 1.
* corporis
Can. 8.

III.

De his qui contra apoſtoli voluntatem circumferuntur omni vento doctrinæ, placuit huic ſancto concilio, aut metropolitanæ ſedis auctoritate coacti uniuſcujuſque provinciæ * pontifices, rectoreſque eccleſiarum, unum eumdemque in pſallendo teneant modum; quem in metropolitana ſede cognoverint inſtitutum; nec aliqua diverſitate cujuſque ordinis, vel officia a metropolitana ſe patiantur ſede disjungi. Sic enim juſtum eſt, ut inde unuſquiſque ſumat regulas magiſterii, unde honoris conſecrationem acceperit, ut, juxta majorum decreta, ſedes, quæ unicuique ſacerdotalis mater eſt dignitatis, ſit & eccleſiaſticæ magiſtra rationis. Abbatibus ſane indultis officiis, quæ juxta voluntatem ſui epiſcopi regulariter illis implenda ſunt, cetera officia publica, id eſt, * veſperam, matutinum, ſive miſſam aliter quam in principali eccleſia celebrare non liceat. Quiſquis autem E horum decretorum violator extiterit, ſex menſibus communione privatus, apud metropolitanum ſub pœnitentiæ cenſura permaneat corrigendus: qualiter apud illum, & præteritæ tranſgreſſionis culpam lacrymis diluat, & neceſſariam officiorum doctrinam ſtudioſe addiſcat. Sub iſta ergo regula diſciplinæ, non ſolum metropolitanus totius ſuæ provinciæ pontifices vel ſacerdotes aſtringat; ſed etiam ceteri epiſcopi ſubjectos ſibi eccleſiarum rectores his obtemperare inſtitutionibus cogant.

Epheſ. 4. Diſtinct. 12. De his qui de hac etiam re eſt in conc. Tol. IV cap. 2 dictum ejus
* veſperas

IV.

ANNO CHRISTI 671

IV.

a Sicut omnis qui diligit fratrem ſuum * ex Deo, ita omnis qui odit proximum ex diabolo eſt; dilectione enim ſola diſcernitur, quis ex quo genitus approbetur, dicente Joanne: *In hoc manifeſti ſunt filii Dei, & filii diaboli: omnis qui non facit juſtitiam, non eſt de Deo, & qui non diligit fratrem ſuum. Quoniam hæc eſt annunciatio quam audiſtis ab initio, ut diligamus alterutrum.* Et poſt paululum: *Omnis qui odit fratrem ſuum homicida eſt: & ſcitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in ſe manentem.* Ecce homicida eſſe B probabiliter declaratur, qui a fraterna ſocietate dividitur: nam etſi manus non moveat ad occidendum, pro eo tamen * quia immitis eſt ad ignoſcendum, jam a Deo homicida tenetur. Vivit ille, & iſte jam interfector eſſe convincitur. Cum igitur his præceptis beatus apoſtolus conſona prædicatione concordet dicens: *Non occidat ſol ſuper iracundiam veſtram, & nolite locum dare diabolo*; relatæ ſunt nobis quorumdam ſacerdotum perſonæ in tantam obſtinationis efferbuiſſe diſcordiam, ut non ſolum illos ab ira C occaſus ſolis non revocet, ſed nec annoſa quidem tranſactio temporum ad bonum caritatis reclinet: quippe in quorum cordibus ita ſol juſtitiæ Chriſtus occubuit, ut ad lumen caritatis redire vix poſſint. Horum igitur, & ſimilium diſcordantium fratrum oblationes, b juxta antiqui canonis definitionem, nullo modo recipiendas eſſe cenſemus. De perſonis tamen * diſcordantium id ſpecialiter definitione præcipimus, * ut antequam eos reconciliatio veri innectat, D nullus eorum accedere ad altare domini audeat, vel gratiam communionis ſanctæ percipiat: ſed, geminato tempore, per pœnitentiam compenſabunt quod diſcordiæ ſervierunt. Quod ſi unus eorum, alio contemnente, ad ſatisfactionem caritatis cucurrerit; ex eo tempore, ut pacificus intra eccleſiam recepietur, ex quo ad concordiam feſtinaſſe convincitur; ſententia tamen ſuperiori ſervata, ut tempus, quod quiſque in ira expendit, geminatum in pœnitentiæ ſatisfactione perſolvat.

* ex Deo natus eſt;
a 1. Joan. 3.
ibid.
* quia nititur ad occidendum
Epheſ. 4.
b Conc. Carth. IV. cap. 93.
* diſcordantibus
* ut eos ante reconciliationem veram in ecclesiam quam ullus

V.

Nullis vita præſulum perturbari debet exceſſibus motionum: quia valde indignum eſt, ut qui throni Dei vocantur, levi motione turbentur: & qui debent eſſe arca juſtitiæ, ipſi efficiantur ſeminarium litis atque rapinæ. a *Quando ergo hujuſmodi*, juxta apoſtolum, *irreprehenſibiles erant*, qui non ſolum reprehenſibilia faciunt, ſed mortifera potius & execranda committunt? Relati enim nobis ſunt quiA dam ex ſacerdotibus, quod omni gravitate ſacerdotalis ordinis prætermiſſa, audientiam judicii furore præveniant, & exceſſu ſolius inhoneſtæ * motionis audire, pro quibus eos oportuerat æquitatis judicia ſuſtinere. Dum enim de honoris ſui culmine blandiuntur, patientiam habere refugiunt: & qui inconcuſſe debuerant veritatis conſervare ſtatum, ſubito religionis mutant propoſitum, & præcipiti furore judicium antecedunt: ſicque in quo docuerat eos judicii ſuſtinere conventum, * prævaſione agunt, unde de B præſumptionibus confundantur. Qui tamen aut damno pariter, & excommunicatione plectendi ſunt, aut omiſſis compoſitionibus rerum, ſola ſatisfactione pœnitentiæ curabuntur. Illi enim qui rei propriæ facultate ſuffulti ſunt, aut qui rem ſuam jam antea in nomine eccleſiæ, cui præſunt, * tranſtuliſſe noſcuntur, * aut per ſe, aut per ſubditos, ſeu per quemlibet aliena diripiunt, vel præſumptionis, ſeu cædis quidpiam agunt, tam in rebus fiſcalibus, quam etiam in quorumlibet dominio conſtitutis, & * C prævaſa, vel præſumpta de rebus propriis, juxta leges excellentiſſimi principis, ſarciant, & pro exceſſu religioni contrario, * quo inhoneſti ante judicium * paruerunt, duarum hebdomadarum excommunicatione plectendi ſunt. Illi autem qui hujuſmodi exceſſibus ſerviunt, & nihil proprietatis habere videntur magna diſcretionis arte medendi ſunt: quo nec auſus illicitos eccleſiarum facultatibus redimant, nec ipſi penitus extorres a pœna perſiſtant. Neque enim juſtum eſt, ut pro pravis D actibus ſacerdotum eccleſiæ quibus præeminent ſuſtineant damnum: ut pro exceſſibus talium ſatisfactio ab eccleſiis exigatur: cum eccleſia * rectores ſuos non ad litem ſed ad honeſtatem informet. De talibus ergo placuit definire, qui nullis habitis rebus propriis, aut in quocumque pervaſores extiterint, aut quibuslibet perſonis cædes, vel quodcumque præſumptionis intulerint, nulla eos incurvatione ſtatus ſui, ſervituti hominum debere addici: ſed juxta quod præſumptuoſus quiſquis ille extiterit, ita & E pœnitentiæ legibus ſubjacebit: id eſt, ut ſi in decem ſolidorum ſummam præſumptor eſſe convincitur, viginti dierum pœnitentiæ ſatisfactione purgetur: ita ut ſive majoris, ſive minoris ſummæ exceſſum peregerit, ſimiliter geminata hoc ſemper ſatisfactione pœnitentiæ recompenſet. Servos tamen eccleſiarum, qui hujuſmodi exceſſus * operaſſe noſcuntur, ad leges ſæculares audiendos remittimus. Et hæc quidem de generali exceſſu di-

ANNO CHRISTI 671

a Tit. 1.
* Quomodo
* motionis judicia audire refugiant, ad audire
* privatione.
* tranſt. eſſe
* ſi au.
* pervaſa
* quod inhoneſte
* perpetrarunt.
* cultores
* operati eſſe

cta

ANNO CHRISTI 675.

ᵃ perſequentes, decernimus,

ᵃ ſtā ſufficiant. Ceterum ſpecialitatis ordinem * perſequentes, ſi quis epiſcoporum magnati cujuſque uxorem, filiam, neptem, ſeu quolibet illi gradu alteꝛo pertinentem, quacumque fraude vel ſubtilitate adulterina pollutione fœdaverit, & honoris proprii gradum amittat, & ſub exilii relegatione perpetuam excommunicationis ſententiam perferat: qui tamen circa finem vitæ communionis remedio adjuvandus eſt. Hanc ſane & illi ſententiam merebuntur, qui aut volentes homicidium fecerint, aut primatibus palatii, generoſiſque perſonis, ſeu nobilioribus quibuſque mulieribus, vel puellis aliquid, aut per cædem, aut per quamcumque irrogatam injuriam, viſi fuerint intuliſſe, unde eos juxta legum ſæcularium inſtituta, aut talionem recipere, aut traditionem de his fieri, vel proſcriptionem oporteat.

VI.

Raban pœniten. ca. 30. 23. q. 8.

His a quibus. Ivo par. 6. c. 335.

Burch. lib. 6. cap. 30.

* tractantur,

* exceſſus prohibendus eſt.

His a quibus domini ſacramenta * tractanda ſunt, judicium ſanguinis agitare non licet & ideo magnopere talium * exceſſibus prohibendum eſt; ne indiſcretæ præſumptionis motibus agitati, aut quod morte plectendum eſt, ſententia propria judicare præſumant, aut truncationes quaslibet membrorum quibuslibet perſonis aut per ſe inferant, aut inferendas præcipiant. Quod ſi quiſquam horum immemor præceptorum, aut eccleſiæ ſuæ * familiis, aut in quibuslibet perſonis tale quid fecerit, & conceſſi ordinis honore privatus, & loco ſuo, perpetuo damnationis teneatur religatus ergaſtulo: cui tamen communio exeunti ex hac vita non neganda eſt, propter domini miſericordiam, *qui non vult peccatoris mortem, ſed ut convertatur, & vivat.*

* famulis,

Ezech. 18.

VII.

Leo I. ep. 84.

Cum juxta antiquæ inſtitutionis edictum plus erga corrigendos agere debeat benevolentia quam ſeveritas, plus cohortatio quam commotio, plus caritas quam poteſtas, relatum eſt nobis, quod quidam ex fratribus plus livore odii, quam correctionis ſtudio ſubditos inſequentes dum ſe ſimulant ſpiritualem eis adhibere correctionem, indiſcretam ſubito afferunt mortem, cum inauditos a ſe projiciunt, & * occultis eos judiciis ſub pœnitentia puniunt. Non ergo de cetero perverſis voluntatibus ſit liberum ſimulare quod fingunt; ſed quotieſcumque quilibet ex ſubditis corrigendus eſt, aut publica debet a ſacerdote diſciplina curari: aut, ſi aliter rectoribus placet, duorum vel trium fratrum ſpiritualium teſtimonio peculiariter adhibito, & modus criminis agnoſcatur, & modus pœnitentiæ irrogetur: ita tamen ut ſi exi-

* objiciunt

A lio, vel retruſione dignum eum eſſe * qui deliquit, judicium peculiare decreverit, modus pœnitentiæ * quam coram tribus fratribus ſacerdos tranſgreſſori indixerit, ſpeciali debeat ejus qui ſententiam protulit manus propriæ ſubſcriptione notari: ſicque fiet ut nec tranſgreſſores ſine teſtimonio excidia vitæ ſuæ incurrant, nec rectores accuſatos ſe de quorumlibet interemptionibus erubeſcant.

ANNO CHRIST. 675.

* aut quid aliud deliquit

* quem

VIII.

Quidquid inviſibilis gratiæ * collatione tribuitur, nummorum quæſtu, vel B quibuslibet præmiis venumdari penitus non debet, dicente domino. *Quod gratis accepiſtis gratis date.* Et ideo quicumque deinceps in eccleſiaſtico ordine conſtitutus, aut pro baptizandis ᵏ conſignandiſque fidelibus, aut pro collatione chriſmatis, vel promotionibus graduum pretia quælibet, vel * præmia voluntarie oblata pro hujuſmodi ambitione ſuſceperit; equidem, ſi ſciente loci epiſcopo tale quidquam a ſubditis perpetratur, idem epiſcopus duobus menſibus excommunicationi ſubjaceat; pro eo quia & C ſciens mala contexit, & correctionem neceſſariam non * adhibuit. Sin autem ſuorum quiſpiam, eodem neſciente, quodcumque pro ſupradictis capitulis accipiendum eſſe ſibi crediderit; ſi presbyter eſt, * trium menſium excommunicatione plectatur; ſi diaconus, * quatuor; ſubdiaconus vero, vel clericus his cupiditatibus ſerviens, * & competenti verbere, & debita excommunicatione plectendus eſt.

* quæſtu.

Quidquid in inviſibilis

Ivo part. 1. cap. 110. & par. 3. cap. 16.

Matth. 10.

* Gratianus & gl. legunt pro collatione, conſolatione. Verum in notis Gregorianis poſterior lectio probatur.

* præmia nisi voluntarie

* exquirit.

* quatuor

* trium

* pro competenti pœna & debita.

IX.

Multæ ſuper hoc capitulo ˡ patrum D ſententiæ manaverunt; ſcilicet ne inappretiabilem ſancti Spiritus gratiam donis vel muneribus quis exiſtimet comparandam. Sed (quod non ſine gravi dolore dicendum eſt) quanto hæc res frequenti decretorum eſt præceptione prohibita, tanto nobis fraudibus cognoſcitur iterata: dum hi qui tali pretio mercari nituntur gratiam Spiritus ſancti, aut ordinationis, * ſeu tempora præveniunt munere, aut poſt acceptum honorem * promiſſam ſuis conferunt ᵐ * apparitoribus turpis lucri mercedem. Et E ideo ut horum & ſimilium argumentorum deinceps amputetur occaſio, hoc ſancta ſynodus definivit: ut cum quiſque pontificale culmen ante domini altare percepturus acceſſerit; ſacramenti * ſe taxatione aſtringat, quod pro conferenda ſibi conſecratione honoris, nulli perſonæ cujuslibet præmii collationem, vel * jam dediſſe, vel aliquando ad futurum dare procuret; ſicque aut mundus ab hoc contagio, prælationis conſecra-

Ivo part. 1. cap. 117.

* ſeu

* promiſſis.

* appar. calibus.

* exactione aſtringatur,

* aliquando dediſſe.

ANNO CHRISTI 675.

ſecrationem accipiat, * aut implicitus huic ſceleri, manifeſte denotatus coram eccleſia, ad honorem quem mercari voluit non accedat. Illos autem quos deinceps poſt * relationem per præmium ordinatos fuiſſe patuerit, ſub definitis pœnitentiæ legibus, ut vere ſimoniacos ab eccleſia ſeparandos eſſe cenſemus: id eſt, ut duorum annorum ſpatio exilio relegati, & digna ſatisfactionis vel excommunicationis ſententia coerciti, honoris gradum, quem præmiis emerant, lacrymis conquirere & reparare intendant. Unde ſi digna eos ſatisfactio pœnitentiæ commendaverit, peracto pœnitentiæ indictæ tempore, non tantum communioni, ſed & loco, & totius ordinis officiis, a quibus ſeparati fuerunt, reſtaurandi ſunt.

* aut publicato hoc ſcelere manifeſte denudatus coram eccleſia, & ad eſt aut per illicitum juſſum implicatus, &c.

* prælatio-nem

X.

Quamquam omnes qui ſacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis teneantur adſtricti, expedibile tamen eſt, ut promiſſionis ſuæ vota ſub cautione ſpondeant, quos ad promotionis gradus eccleſiaſtica * provehit diſciplina: ſolet enim plus timeri quod ſingulariter pollicetur, quam quod generali * innexione concluditur. Et ideo placuit huic ſancto concilio, ut unuſquiſque qui ad eccleſiaſticos gradus eſt * acceſſurus, non ante honoris conſecrationem accipiat, quam * [a] placiti ſui innodatione promittat, ut fidem catholicam ſincera cordis devotione cuſtodiens, juſte & pie vivere debeat, & ut in nullis operibus ſuis, canonicis regulis contradicat; atque ut debitum per omnia honorem, atque obſequii reverentiam præeminenti ſibi unuſquiſque dependat, juxta illud beati papæ Leonis edictum: Qui ſcit ſe quibuſdam eſſe præpoſitum, non moleſte ferat aliquem ſibi eſſe prælatum, ſed obedientiam quam exigit, etiam ipſe dependat. Pœna tamen juxta eccleſiaſticæ conſuetudinis morem, & placitis talium * inferenda, & ab his qui tranſgreſſores fuerint perſolvenda eſt.

Dist. ... c. Quamquam ... Anic... cap. 11.

* probat

* ſpo[n]done

* ... ... ut

* placita ſuo ... ... ne.

Epiſt. 84.

* inferenda

XI.

Cum nihil in divino canone debeat eſſe confuſum, nihil dubium, nihil etiam indiſcretum, in collatione noſtri cœtus * relatus eſt canon Toletani concilii primi, in quo præceptum eſt, ut ſi quis acceptam a ſacerdote euchariſtiam non ſumpſerit, velut ſacrilegus propellatur: nec adjecta eſt ibi diſcretio voluntatum; cum & infidelis hæc & talia infideliter agat; & fidelis * fidenter accipiat quod naturalis illum neceſſitas deglutire non ſinat. Solet enim humanæ naturæ infirmitas in ipſo mortis exitu prægravata, tanto ſiccitatis pondere deprimi, ut nullis ciborum illationibus refici; ſed vix tantumdem illatu delectetur poculi gratia ſuſtentari. Quod etiam in multorum exitu vidimus, qui optatum ſuis votis ſacræ communionis expetentes viaticum, collatam ſibi a ſacerdote euchariſtiam rejecerunt; non quod infidelitate hoc agerent, ſed quod præter dominici calicis hauſtum, traditam ſibi non poſſent euchariſtiam deglutire. Non ergo hujuſmodi a corpore eccleſiæ ſeparandi ſunt, qui talia non infidelitate, ſed neceſſitate fecerunt; præſertim hi de quibus nihil fidei ſiniſtræ ſentitur. Placuit ergo definire, quod nec fideli officiat, nec infideli inultum exiſtat. Quicumque ergo fidelis inevitabili qualibet infirmitate coactus, euchariſtiam perceptam rejecerit, in nullo eccleſiaſticæ damnationi ſubjaceat. Similiter nec [b] illos cujuſquam punitionis cenſura redarguet, qui talia [c] tempore infantiæ faciunt, aut in qualibet mentis alienatione poſiti, quid fecerint ignorare videntur. Jam vero quicumque aut de fidelium aut infidelium numero corpus domini abſque inevitabili (ut dictum eſt) infirmitate projecerit, ſi fidelis eſt, perpetua communione privetur; ſi infidelis, & verberibus ſubdatur, & perpetuo exilio relegetur. Quod ſi horum quilibet hujuſmodi exceſſus digna pœnitentiæ ſatisfactione defleverit, poſt quinquennium licitum erit, illum communioni priſtinæ reformari.

Cap. 14. * relatus

* fideliter

XII.

Qui pœnitentiam in mortis agit periculo, non diutine a [d] reconciliationis gratia * referendus eſt: ſed ſi * præceptum mortis urget periculum, pœnitentia per manus impoſitionem accepta, ſtatim ei [e] reconciliatio adhibenda eſt: ne prius ab humanis rebus æger abſcedat, quam donum reconciliationis percipiat; ſicque ſuperſtitibus quodammodo doloris videatur eſſe perpetui, ſi præciſum ab eccleſiæ membris eum, qui utique reconciliari non meruit; raptim a præſenti vita mors maturata ſubduxerit: juxta papæ Leonis edictum: His qui in tempore neceſſitatis, & in periculi urgentis inſtantia, præſidium pœnitentiæ, * & mox reconciliationis implorant, nec ſatisfactio interdicenda eſt, nec reconciliatio denegandâ: quia miſericordiæ Dei, nec menſuras poſſumus ponere, nec tempora definire. [g] De his autem qui accepta pœnitentia, antequam reconcilientur, ab hac vita receſſerint; quamquam diverſitas præceptorum de hoc capitulo habeatur, illorum tamen [f] nos ſententias placuit ſequi, qui multiplices numero de hujuſmodi humanius decreverunt; ut [f] & memoria talium in eccleſiis commendetur,

* differendus

* præcepto mortis urgeatur periculo,

16. q. 6. c. His qui. Leo ep. 91.

* ... mox

Conc. Carth. IV. cap. 79. & 16. q. 6. per totam.

ANNO CHRISTI 675.

detur, & oblatio * per eorum dedicata ſpiritibus accipiatur.

XIII.

Bene quidem ᵗ majorum regulis definitum eſt, ut dæmoniis aliiſque ſimilibus paſſionibus irretitis miniſteria ſacra tractare non liceat: cui præcepto conſenſu rationis adhibito, id communiter definivimus, ut nulli de his, qui aut in terram arrepti ᵛ a dæmonibus illiduntur, aut quolibet modo vexationis incurſibus efferuntur, vel ſacris audeant miniſtrare altaribus, vel * indiſcuſſos ſe divinis ingerant ſacramentis exceptis illis qui variis corporum incommoditatibus dediti, * ſine hujuſmodi paſſionibus in terram approbantur eliſi. Qui tamen & ipſi tandiu erunt officii ſui ordine & loco ſuſpenſi, quouſque unius anni ſpatio per diſcretionem epiſcopi inveniantur ab incurſu dæmonum alieni.

ᵗ Iſidor. pro verum delicto a presbytero vocatur. Hal. Conc. Eliberitanum c. 29. & Pius papa 1. d. 33. c. Communiter.

* indiſcuſſi

* in

XIV.

* Et illud divini oraculi * momentis ſingulis præcaventes, quo ſcribitur: *Væ ſoli, quia cum ceciderit non habet ſublevantem*: ſummopere curandum nobis eſt, & cavendum, ne horis illis, atque temporibus, quibus domino pſallitur, vel ſacrificatur, unicuique divinis ſingulariter officiis inſiſtenti pernicioſa paſſio, vel corporis quælibet * valetudo occurrat, quæ aut corpus ſubito ſubrui faciat, aut mentem alienatione, vel terrore confundat. Pro hujuſmodi ergo caſibus * præcavendis, neceſſarium duximus inſtituere, ut ubi temporis, vel loci, ſive cleri copia ſuffragatur, habeat ſemper quiſquis ille canens Deo, atque ſacrificans, poſt ſe vicini ſolaminis adjutorem: ut ſi aliquo caſu ille qui officia impleturus accedit turbatus fuerit, vel ad terram eliſus, a tergo ſemper habeat ˣ qui ejus vicem exequatur intrepidus.

ᵛ quæſt. 1. Illud divini oraculi. Ivo par. 2. cap. 116. Burc. lib. 3. c. 73. & de cons. d. 1. Ut illud. *Eccl.* 4.

* Væ

* momentis ſingulis

* invaliiudo

* præcaventes,

In decreto Gratiani aliis characteribus additur:

Sed ſi hoc ſacrificanti frequenter acciderit, tunc omnino ab oblatione prohibeatur.

Hanc additionem nota Gregoriana non probat. De ſacrificandi... [margin note partly illegible] Tol. IV. c. 3.

XV.

Peractis omnibus quæ ad correctionem noſtri ordinis in hoc concilio promulgata ſunt, placuit definire, ut paternis inſtitutionibus obſequentes, omni anno ad peragendam celebritatem concilii in metropolitana ſede, tempore quo principis, vel ʸ metropolitani electio definierit, devotis ſemper animorum ſtudiis * confluamus: nec quibuslibet requiſitis occaſionibus abſentemur; ſed * in præfato die, quo indictum fuerit, adunatis in metropolitana ſed omnibus * pontificibus, concilium Deo præſule celebretur.

* conferamur.

* præparato

* provinciæ pontificibus

Quiſquis autem epiſcoporum, excepta inevitabili cauſa, vel neceſſitate, de peragendo ſe concilio abſentaverit, unius anni excommunicatione plectendus eſt. Quod ſi deinceps abſque celebratione concilii anni unius meta tranſierit, omnes in commune pontifices Carthaginenſis provinciæ ſuperioris cenſuræ ſententia obnoxios retinebit: id eſt, ſi nulla ſibi impediente principis * poteſtate, ſolius propriæ voluntatis * libido, ſe ad celebrandum concilium non collegerint.

* poteſtate vel ſummitate, aut inevitabili cauſa

* libitu

XVI.

His igitur conſtitutionibus noſtris, quæ neceſſario decernenda credimus, finalem manus noſtræ ſubſcriptionem adjecimus: immortali Deo noſtro & domino gloriam & honorem reddentes, qui nos de conventu alternæ viſionis lætos effecit; qui os noſtrum in confeſſione laudis ſuæ aperuit; qui etiam decreta hujus noſtri concilii honeſto fine complevit. Poſt hæc religioſo domino, & amabili principi noſtro * Vvambano regi gratiarum actiones perſolvimus; cujus ordinatione collecti, cujus etiam ſtudio aggregati ſumus: qui eccleſiaſticæ diſciplinæ his noſtris ſæculis novus reparator occurrens, omiſſos conciliorum ordines non ſolum reſtaurare intendit, ſed etiam annuis recurſibus celebrandos inſtituit; ut ad alternam morum correctionem annuo tempore alacriter concurrentes, juxta prophetæ vaticinium, quod in nobis defractum eſt alligetur, & quod abjectum eſt reducatur. Det ergo eidem principi dominus pro hujus ſacræ ſolicitudinis voto, & curſum præſentis vitæ in pace remiſſis iniquitatibus pervenire, qualiter & hic felicia tempora ducat, & felix cum omnibus, quibus principatur ad Chriſtum ſine confuſione perveniat: ut quia per eum corona noſtri ordinis in melius reſtauratur, coronam futuri regni capiat; ex hoc in regione vivorum regnans, cum Chriſto in ſæcula ſæculorum. Amen.

* Wambani

Ezech. 34.

* SUBSCRIPTIONES.

Epiſcopi.

Ego Quiricius urbis regiæ metropolitanus epiſcopus hæc geſta ſynodalia a nobis definita ſubſcripſi.

Athanaſius Setabitanæ eccleſiæ epiſcopus hæc geſta ſynodica a nobis definita ſubſcripſi.

Ego Argemundus Oretanæ eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Joannes * Bigaſtrenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

* Begerenſi

Ego Godiſcalcus Oxomenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Leander eccleſiæ Illicitanæ, qui & Elotanæ, epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Felix eccleſiæ Dianienſis epiſcopus hæc geſta ſynodica a nobis definita ſubſcripſi.

ANNO CHRISTI 675.

Suinterius eccleſiæ Valentinæ epiſcopus hæc geſta ſynodica a nobis definita ſubſcripſi.

Palmatius eccleſiæ Urcitanæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

Ricilla eccleſiæ Accitanæ epiſcopus ſimiliter ſubſcripſi.

* Viatienſis. Rogatus eccleſiæ * Peatienſis epiſcopus ſubſcripſi.

* Baſtiana. Etherius eccleſiæ * Baſtitanæ epiſcopus ſubſcripſi.

Concordius eccleſiæ Palentinæ epiſcopus ſubſcripſi.

Aciſclus eccleſiæ Complutenſis epiſcopus ſubſcripſi.

* Segobricenſis. Memorius eccleſiæ * Segobrienſis epiſcopus ſubſcripſi.

Egica eccleſiæ Seguntienſis epiſcopus ſubſcripſi.

Gaudentius eccleſiæ Vaierienſis epiſcopus ſubſcripſi.

Vicarii epiſcoporum.

Libertus diaconus, agens vicem domini mei Sinduiti, eccleſiæ Segobienſis epiſcopi, hæc geſta conſentiens ſubſcripſi.

Egila diaconus, agens vicem domini mei Mumuli, eccleſiæ Arcavicenſis epiſcopi, hæc geſta conſentiens ſubſcripſi.

Abbates.

Julianus eccleſiæ monaſterii ſancti Michaelis abbas hæc geſta ſynodica a nobis definita ſubſcripſi.

Valderedus eccleſiæ monaſterii ſanctæ Leocadiæ abbas hæc geſta ſynodica a nobis edita conſentiens ſubſcripſi.

Gratindus eccleſiæ monaſterii ſanctorum Coſmæ & Damiani abbas hæc geſta ſynodica a nobis edita conſentiens ſubſcripſi.

Abſalio eccleſiæ monaſterii ſanctæ Crucis abbas hæc geſta ſynodica a nobis definita conſentiens ſubſcripſi.

Florentinus eccleſiæ monaſterii ſanctæ Eulaliæ abbas hæc geſta ſynodica a nobis definita conſentiens ſubſcripſi.

Avila eccleſiæ monaſterii ſancti Juliani Agalienſis abbas hæc geſta ſynodica a nobis definita conſentiens ſubſcripſi.

Gudila eccleſiæ ſanctæ Mariæ regiæ ſedis archidiaconus hæc geſta ſynodica a nobis definita ſubſcripſi.

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

Tempus & Acta concilii. Adeodato Baronio. a *In nomine domini.*) Toletanum concilium undecimum, habitum anno 4. Vvambani regis, ſeptimo Idus Novemb. eſt provinciale, coactum ſub * Agathone pontifice maximo, in quo factam eſſe legitimam ſedium epiſcopalium diviſionem omnes Hiſpani hiſtorici tradunt, Rodericus, chron generale, Tudenſis, Vaſæus, & alii. *Hæc Garſias.*

Adde Baron. ann. 675. num. 4. & 5. fretus auctoritate Tudenſis allegit, diviſionem ſedium epiſcopalium in Hiſpania factam eſſe, non in hoc concilio, cui 18. tantum epiſcopi interfuerunt, ſed in alio quodam Toletano generali concilio, cui omnes epiſcopi Hiſpaniæ ſub rege Vvamba interfuerunt. In re graviſſima judicium meum ſuſpendo.

b *Cum tandem nos.*) Joverius in collectione conciliorum amplius habet. *Cum tandem divina clementia operis manuum ſuarum perditioni condolens, prava in directa reducens, ſuum ſanctum Sabaoth novis propaginibus ac plantis novellis ſecundare volens, negligentia ſubrogans diligentiam, pro ignorantia diſciplinam immittens, pro ſocordia ſolertiam, pro ſciſmate unitatem inducens, pro zizania vera paci vinum largiens, pro caducis coeleſtium acpderia infundens, pro turpibus honeſta collare ſtimulans, a terrenis & infimis ad ſublimia erigens nos, in hac lacrymarum valle potius morientes, quam viventes, in hoc vaſto periculorum mare vagantes ſine remige, ſine clavo, hac illacque tempeſtatum fluctibus per abrupta colliſos, in continua malorum acie confligentes, ubi nos circumſtant mille diſcrimina, ubi verſutiſſimus inſidiatur hoſtis mille nocendi artibus inſtructus, ex alto cœli domicilio reſpiciens,* &c.

Confeſſio fidei. c *Confitemur.*) Fidei confeſſio in conciliis præponitur ſtatimque initio fieri ſolenne fuit, veluti totius Chriſtianæ ſtructuræ baſis & fundamentum, a quo omnis ædificatio creſcit in templum Dei.

d *Et prædeſtinatus eſſe credendus eſt.*) In eo ſenſu quo dicitur a D. Paulo: *Qui prædeſtinatus eſt Filius Dei, in virtute ſecundum Spiritum ſanctificationis, ex reſurrectione mortuorum Jeſu Chriſti domini noſtri.* Rom. 1.

Cap. 1. Forma conciliis celebrandi. e *In loco benedictionis.*) De forma ſervanda in conciliis celebrandis, ſtatuunt concilium Toletanum IV. cap. 3. & Agathenſe cap. 40. Chalcedonenſe etiam, ut habetur diſt. 18. cap. Pervenit ad noſtras. Ordinemque celebrandi concilia principio hujus collectionis poſui.

Cap. 2. Quæ & qualis ſcientia requiratur in epiſcopo. f *Quantum quis.*) De ſcientia, quam debet habere epiſcopus, vide Innocentium in cap. Cùm in cunctis, in princip. de electione, & Joannem Andream, & Hoſt. & Abbat. Verum Cardinalis Turrecremata Hiſpanus, & Præpoſitus, & Alexander, parcius loquuntur de ſcientia, & peritia epiſcopi, in cap. Omnes pſallentes. 38. diſtinct. Epiſcopi munus eſſe primum, ac præcipuum, prædicare ſanctum Jeſu Chriſti evangelium, habere in ore gladium veritatis, & divinæ ſcripturæ intelligentia eminere, multis exemplis pariter ac doctrinis oſtendit dominus noſter Jeſus Chriſtus, ſupremum eccleſiæ caput, ſummuſque ſacerdos, cujus ſacrata membra epiſcopi ſunt, qui typum ſupremi in veteri lege epiſcopi Aaronis referunt. Nam ſicut ille os fuit Moyſi, ita epiſcopus per verbi miniſterium os eſt Chriſti. Atque hoc eſt quod apoſtolis promiſit: *Ego dabo vobis os, & ſapientiam, cui non poterunt reſiſtere adverſarii veſtri.* Luc. 21. Et ipſe primum docuit facere, & poſtea docere. Imo duodecimum nondum annum compleverat, & in medio doctorum in templo diſputare inventus, ſolicitæ mœſtæque matri reſpondit: *Nonne in his, quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe?* Luc. 2. Et alibi: *Oportet me operari opera ejus qui miſit me.* Joan. 9. Et illud: *Ego cibum habeo manducare, quem vos neſcitis. Meus cibus eſt, ut faciam voluntatem ejus qui miſit me, Patris.* Joan. 4. Quænam eſſet Patris voluntas docuit, cum Samaritanam prædicatione ad fidem traxit; cum parabolis & cœleſtibus doctrinis populum inſtruxit. *Circuibat enim Jeſus omnes civitates & caſtella, docens in ſynagogis eorum, & prædicans evangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Luc. 13. *Et cum in ſynagogam Nazareth, ubi erat nutritus, intraſſet, traditus eſt illi liber Iſaiæ prophetæ, & ut revolvit, invenit locum, ubi ſcriptum erat: Spiritus domini ſuper me, propter quod unxit me evangelizare pauperibus miſit me, ſanare contritos corde, prædicare captivis remiſſionem, & cæcis viſum.* Miſit etiam diſcipulos binos prædicare, & dixit illis: *Meſſis quidem multa, operarii autem pauci.* Luc. 10. Et: *Dicite, Pax huic domui, & appropinquavit in vos regnum Dei.* Et poſt mortem corporis, gloria immortalitatis coopertus, dixit apoſtolis: *Ite prædicate evangelium omni creaturæ.* Math. 16. Et rurſus: *Poſui vos, ut eatis, & fructum afferatis.* Joan. 15. Et alibi: *Eritis mihi teſtes in Jeruſalem, & univerſa Judæa, & Samaria, uſque ad ultimum terræ.* Act. 1. Idem etiam apoſtolorum comprobatur doctrina, qui aliis ita de ſeipſis dixerunt: *Non eſt æquum miniſtrare menſis, & relinquere verbum Dei.* Act. 6. Et Paulus, *Væ mihi*, inquit, *ſi non evangelizavero.* 1. Cor. 9. De quo dictum eſt: *Vas electionis eſt mihi, ut portet nomen meum.* Act. 9. Unde ipſe de ſe dicebat: *Miſit me dominus non baptizare, ſed evangelizare.* 1. Cor. 1. Et epiſcopo Timotheo regulam epiſcopalis muneris ita præſcribit: *Oportet*, inquit, *epiſcopum ſine crimine eſſe, ſicut Dei diſpenſatorem, non ſuperbum, non iracundum, non vinolentum, non turpis lucri cupidum, ſed hoſpitalem, benignum, ſobrium, juſtum, ſanctum, continentem, amplectentem eum qui ſecundum doctrinam eſt fidelem ſermonem; ut potens ſit exhortari in doctrina ſana, & eos qui contradicunt, arguere.* Tit. 1. Et alio loco: *Oportet epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, unius uxoris virum, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem.* 1. Tim. 3. Et paulo poſt: *Attende lectioni, & exhortationi, & doctrinæ.* Ibidem. Hæc igitur norma eſt, veraque imago epiſcopalis curæ, quam Paulus deſignat, & certis coloribus depingit: quam etiam omnes ſancti patres ſunt ſecuti. Zoſimi pontificis maximi fragmentum apponam: *Qui eccleſiaſticis*, inquit, *diſciplinis per ordinem non eſt imbutus, & temporum approbatione divinis ſtipendiis non eſt eruditus, nequaquam ad ſummum eccleſiæ ſacerdotium aſpirare præſumat: & non ſolum in eo ambitio ineſſicax habeatur, verum etiam ordinatores ejus careant eo ordine quem contra præcepta patrum crediderunt præſumendum.* Inde eſt quod ſacrarum literarum neceſſario oportet epiſcopum habere peritiam. Et in ſua ordinatione, cum formatur, interrogatus, an utrumque ſciat teſtamentum, publice fatetur ſe ſcire: idque in veteri teſtamento præ-

ANNO CHRISTI 674.

Exod. 28.

to præfiguratum erat. Nam inter cetera ornamenta Pontifex rationale judicii ferebat in pectore, in quo inciſum erat: *Doctrina & veritas*: quia in pectore pontificis manifeſta & cognita omnibus debet eſſe ſapientia veritatis. Hinc etiam veſtes, quibus arca a Levitis in via portabatur, jugiter annulis erant inſertæ: ut cum illa eſſet portanda, nulla fieret mora intromittendis vectibus. Quia epiſcopi, per quos verbum Dei in eccleſia publice in orbem circumfertur, ſacrarum literarum lectioni perpetuo debent ſedulam navare operam; ne tunc quærant diſcere, cum ex officio alios teneantur docere. David rex, cui munus regendi populos datum eſt, prius ex gratia Spiritus ſancti donum ſcientiæ percepit, quam adminiſtrationem regni aſſequeretur. Salomon quoque cum primum regnum inchoaſſet, non divitias, non longum vitæ tempus, ſed divinam ſapientiam a Deo poſtulat, & impetrat, ſine qua nihil eſſe præſtans ad regimen aptum regni intelligebat. Et prius dominus poſuit verba in ore prophetæ, quam conſtitueret eum ſuper gentes & regna; dicens ad Ieremiam; *Ecce dedi verba mea in ore tuo; ecce conſtitui te ſuper gentes & regna*. Hinc etiam Malachias; *Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem exquirunt de ore ejus: quia angelus domini exercituum eſt*. Quia ſancti & optimi viri eſt, prius diſcere, poſtea vero prædicationis officio fungi. Salomon ante tacendi tempus expreſſit, loquendi poſtea, quia veritas taciturnitate & ſilentio meditationeque animi diſcitur & comparatur, jam vero concepta partaque verbo populis datur & annunciatur, ut dominus ſermo ait; Qui audit, dicat veni. Id enim in apoſtolis formandis obſervavit, erudiens eos doctrina cœleſtis intelligentiæ, parabolarum apertione, miraculorum operatione, vitæ conſuetudine & familiaritate; ut ita edocti prædicationis officio fungi poſſent, poſtea miſit in univerſum orbem, unde poſt corporis ſui admirabilem reſurrectionem, illis divinæ ſcripturæ adhibitum reconditumque ſenſum aperuit; poſtea vero dixit; *Euntes in mundum univerſum prædicate evangelium omni creaturæ*. Petrus vero apoſtolorum princeps, Chriſtique vicarius, cui ovilis dominici cura demandata eſt, cum rectoribus & præpoſitis eccleſiæ ſcriberet, ait. *Parati eſſe debetis reddere rationem omni poſcenti vos ſatisfactionem de ea fide, & ſpe, quæ in vobis eſt*. Quibus teſtimoniis aperte monſtratur non ſatis eſſe presbytero bona morum puritas, & vitæ honeſtas, ut muneri epiſcopali præficiatur, niſi ſcientia doctrinæ cœleſtis polleat. Expendamus poſt Zoſimum Origenis verba hom. 6. ad cap. 8. Levitici: *Si quis vult pontifex non tam vocabulo eſſe, quam merito, imitetur Moyſen, imitetur Aaron: quid enim dicitur de eis? quia non diſcedunt de tabernaculo domini. Erat ergo Moyſes indeſinenter in tabernaculo domini. Quod autem opus ejus erat? ut aut a Deo aliquid diſceret, aut ipſe populum doceret. Hæc duo ſunt pontificis opera, ut aut a Deo diſcat, legendo ſcripturas divinas & ſæpius meditando, aut populum doceat, ſed illa doceat, quæ ipſe a Deo didicerit; non ex proprio corde, vel ex humano ſenſu, ſed quæ Spiritus ſanctus docet*. Hæc Orig. Concil. etiam Toletan. XVI. in decreto 12. judicii & electione Felicis epiſcopi in Toletanam ſedem, & Fauſtini in Hiſpalenſem, & alterius Felicis in Bracarenſem, ſic epiſcopale officium deſignatur: *Quatenus uterque eaſdem quas ſuſcipiunt eccleſias pia prædicatione inſtruant, moribus ſanctis exornent, ac beata vitæ exemplis ædificent*. At dicet quis concilio Tridentino ſtatutum eſſe, poſſe epiſcopos per alios, ſi legitime impediti fuerint, verbum Dei annunciare: id autem quis negabit? quis inficiabitur? verum ignorantiæ, & inſcientiæ, & imperitiæ impedimentum, nullus ſanus, neque in ſacris literis verſatus, ut per alios populum erudiat dicet eſſe legitimum atque ſufficiens. Quod nec Paulus admittit, cum ait: *Ut potens ſit exhortari in doctrina, & eos qui contradicunt arguere*. *Potens ſit* (inquit) *in doctrina*, id eſt, in ſacrorum librorum intelligentia, in divinorum myſteriorum peritia, in quæſtionum ſacrarum enodatione, in conciliorum & decretorum eccleſiæ doctrina & ſapientia, in hæreticorum calliditatibus & verſutiis arguendis ac ſubvertendis. Et 2. ad Timoth. eum in epiſcopali cura inſtruens, ſic ait, *Tu vero permane in his, quæ didiciſti, & credita ſunt tibi ſciens a quo didiceris, & quia ab infantia ſacras litteras noſti, quæ te poſſunt inſtruere ad ſalutem per fidem, quæ eſt in Chriſto Jeſu. Omnis enim ſcriptura divinitus inſpirata utilis eſt ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in juſtitia, ut perfectus ſit homo Dei, ad omne opus bonum inſtructus*. Neque prætermittendum eſt Thimotheum ab infantia ſacras litteras didiciſſe, ut in curam epiſcopalem incumberet. Sacra Trident. ſynod. ſeſſ. 6 c. 1. in epiſcopis requirit, ut eorum prior vita, ac omnis ætas, a puerilibus exordiis uſque ad perfectiores annos, per diſciplinæ ſtipendia laudabiliter acta teſtimonium præbeat. Hæc de epiſcoporum munere & doctrina diximus, fuſius forte quam oportuit.

Jerem. 1. Malach. 2. Marc. 16. 1 Petr. 3. Tit. 1. 2 Tim. 3.

Cap. 4

g *Sicut omnis*.) Totum hoc caput a Surio, Iovetio, atque aliis collectoribus, Bonifacio tribuitur; quam bene, lector viderit, in manuſcriptis codicibus nulli adſcribitur.

ANNO CHRISTI 675.

Cap. 4.

h *Juxta antiqui canonis*.) IV. Concil. Carthag. c. 9. Oblationes (inquit) diſſidentium fratrum, neque in ſacrario, neque in gazophylacio recipiantur.

Cap. 8. Minus pro collatis ordinibus ſponte oblatum accipi non poteſt.

i *Voluntarie oblata*.) Sic in concilio Trident. ſeſſ. 21. cap. 1. de reformatione; *Nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis tonſuræ, nec pro literis dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia quacumque de cauſa, etiam ſponte oblatum epiſcopi, & alii ordinum collatores, aut eorum miniſtri, quovis prætextu accipiant*. Habes idipſum conc. Tolet. VIII. cap. 3. Concilio tamen Bracar. II. permittitur, ut ſi quid ab iis qui infantes ad baptiſmum offerunt ſponte oblatum ſit, accipi poſſit; ſic enim habetur: *Placuit, ut unuſquiſque epiſcopus per eccleſias ſuas hoc præcipiat, ut hi qui infantes ſuos ad baptiſmum offerunt, ſi quid voluntarie pro ſuo offerunt voto, ſuſcipiatur ab eis*. In excuſis & Gratiano legitur, *Non niſi voluntarie oblata*. Concilio Emeritenſi cap. 9. *Quod ſi quis aliquid offerat per bonam voluntatem, accipiatur* ...

Cap. 8 Conſignatio quid?

k *Conſignandis*.) Conſignatio eſt confirmatio, munus ſolius epiſcopi. Act. 8. *Miſerunt ad eos Petrum & Joannem*, &c. Apoſtolis initiatis baptiſmo manus imponebant, non presbyteri; epiſcopi vero apoſtolis ſucceſſerunt, non presbyteri, ut ait Auguſt. ad pſalm 44. S. Clemens lib. 3. conſt. apoſt. c. 16. *Poſtea epiſcopus* (ait) *ungat baptizatos chriſmate*. Idem Clemens epiſt. 4. Et Urbanus papa I. epiſt. ad omnes Chriſtianos, can. Omnes fideles, de conſecr. diſt. 5. Melchiades papa epiſtola ad epiſcopos Hiſpaniæ quærit, utrum majus eſſet ſacramentum manus impoſitionis epiſcoporum, aut baptiſmus. Idem Damaſus papa epiſt. 4. ad chorepiſcopos. Leo magnus epiſt. 88. ad epiſcopos Germaniæ, & Galliæ. Euſebius martyr epiſt. 3. ad epiſcopos Tuſciæ. Innocent. I. epiſt ad Decentium, cap. 3. *De conſignandis vero infantibus manifeſtum eſt* (inquit) *non ab alio quam epiſcopo fieri licere*. Tolet. I. c. 20. Idem in concil. Hiſpal. cap. 7. S. Thomas 3. p. quæſt. 72. art. 11.

Cap. 9.

l *Patrum ſententia*.) Neminem pretio ordinandum decrevit Gelaſius papa epiſt. ad epiſcopos per Lucaniam, & Brutios, & Siciliam, cap. 26. & concil. Chalced. C. 2. habeturque 1. q. 1. Si quis epiſcopus. Idem Hormiſda papa epiſtola ad epiſcopos per Hiſpan. cap. 2. Symmachus epiſtola ad Cæſarium c. 2. & 5.

Cap. 9 Apparitores quid?

m *Apparitoribus*.) Erant apparitores magiſtratuum miniſtri, qui & viatores dicebantur; homines qui reos in jus ſiſtebant; unde & Statorum nomen illis inditum. Hic accipi videntur pro iis qui ordinibus initiandos epiſcopos ſiſtebant, & ex ea re lucrum captabant.

Cap. 10 Placitum quid?

n *Placiti ſui innodatione*.) Placitum, profeſſio, conventio, & pactum. Sic in legibus Wiſegoth. lib. & tit. 4. leg. 10. & lib. 12. de Judæorum placito. Et apud Caſſianum collatione 9. cap. 1. Et apud juriſconſultos, ibi ſæpe, tum præſertim lib. 40. dig. tit. 24. de pactis.

Cap. 11. Infantibus baptizatis olim euchariſtia dari ſolita.

o *Tempore infantiæ faciunt*.) Infantibus poſt baptiſmum euchariſtiæ ſacramentum dari ſolitum teſtatur Ambroſ. lib. de his qui myſteriis initiantur, cap. 7. & 8. & lib. 3. de ſacramentis cap. 1. Et concil. Laod. cap. 28. ita habetur: *Oportet baptizatos poſt baptiſmum ſacratiſſimum chriſma percipere, & cœleſtis regni participes fieri*. Idem Tertul. lib. 4. adverſus Marcionem, & Hieronymus adverſus Luciferianos: Auguſt. epiſt. 23. & lib. 5. * hypognoſt. In parvulis etiam eadem ſervabatur inſtitutio; ut conſtat ex ordine Romano, & Alcuino lib. de divin. offic. cap. de ſabbato ſancto: verum hæc conſuetudo in eccleſia Latina antiquata eſt, quamvis in Græca ſint qui dicant adhuc permanere.

* non eſt Aug.

Cap. 12.

p *Reconciliatio adhibenda eſt, ne prius ab humanis rebus æger abſcedat, quam donum reconciliationis percipiat*.) Tria ſunt hoc loco conſideranda, pœnitentia, manus impoſitio, & reconciliatio. Accipere pœnitentiam nihil aliud erat, quam pœnitentium ſubdi legibus per animi contritionem, & oris confeſſionem. Manus impoſitio, erat abſolutio ſacerdotis, poſt peractam peccatorum confeſſionem: reconciliatio vero, erat euchariſtiæ ſumptio, ad quam perceptionem in mortis extremo periculo maxime feſtinandum eſt. Id conſtat ex concil. Carthag. IV. cap 76. quod de infirmis in phreneſim verſis, ſic decernit, *Accipiat pœnitentiam, & ſi continuo creditur moriturus reconcilietur per manus impoſitionem, & infundatur ori ejus euchariſtia*. Idipſum explicatur concil. Arauſic. I. can. 3. *Qui recedunt de corpore, pœnitentia accepta, placuit ſine reconciliatoria manus impoſitione eis communicari*. quod morienti ſufficit reconciliationi, ſecundum definitiones patrum, qui hujuſmodi communionem congruenter viaticum nominarunt. In fine vitæ, pabulo corporis & ſanguinis Chriſti domini noſtri digne refici, æternæ vitæ argumentum eſt, donumque cœleſte profecturis ad regnum æternum conceſſum; unde viaticum a Latinis, a Græcis vero ἐφόδιον nominatum. Nicæna ſynodus can. 13. Habetur 26. q. 6. cap. De his vero. Merito in hoc uno ſacramento poſitum eſt viaticum: eſt enim cibus itinerarius animæ & corporis, ſicuti manna fuit corporis in deſerto iter agentibus. Ejus uſu & ſumptione virtutes officiaque pietatis Chriſtianæ augentur, appetitioneſque humanæ terreſtres debilitantur & diſſipantur; præſertim cum &

Accipere pœnitentiam quid. Manus impoſitio quid? Reconciliatio quid.

K 2 vin-

ANNO CHRISTI 675.

vinculis corporis, tanquam a carcere animas eductis, viam pertimeſcendam alterius ſæculi calcat. Quo tempore præcipue iſte cibus ſtudioſe & pie adhibendus eſt: idque viri ſancti maximo ſtudio curarunt. Chryſoſt. lib. 6. de ſacramentis, commemorat ſe audiviſſe a ſancto viro, qui divino beneficio ipſe viderat, quod qui ex hac vita migraturi ſunt, ſi pure & ſancte hujus ſacramenti participes fuerint, ab angelis eorum animas ſatellitum more ſtipantibus, propter hujuſmodi ſacramentum ſumptum, hinc recta in cœlum abducuntur: quam ſententiam libentiſſime poſui propter conſolationem fidelium, in hac lacrymarum valle degentium. Paulinus etiam in vita Ambroſii narrat Honoratum ſacerdotem Vercellenſis eccleſiæ tertio fuiſſe divina voce vocatum ſic: Surge, & feſtina, quia modo es receſſurus; qui veniens obtulit Ambroſio dominicum corpus, quo accepto, emiſit ſpiritum. Niceph. etiam lib. 13. cap. 37. de morte Chryſoſtomi tradit eum fuiſſe a Petro & Joanne apoſtolis cœleſti eſca refectum. Vide quid dicat Gregorius hom. 40. & lib. 4. de dialog. cap. 15. de S. Romula, & Euſeb. lib. 6. hiſt. eccl. cap. 36. de Serapione. Et hoc eſt apud Cyprianum lapſis pacem dari, hoc eſt, ad communionem ſanguinis & corporis domini admitti.

Cap. 12. q *De his autem qui.*) Vide de hac re Magiſtrum ſententiarum lib. 4. diſt. 20. de his qui in fine pœnitent.

r *Nos ſententias ſequi placuit.*) Sic in concil. Epaon. & ex eo apud Gratian. 26. q. 6. cap. Si aliquis. *Si quis fuerit moriens, qui jam ſit confeſſus, & teſtimonium habet bonum, & non poterat venire ad ſacerdotem, ſed præoccupavit eum mors in domo, vel in via, faciant parentes ejus pro eo oblationem ad altare, & dent redemptionem pro captivis. Idem per totam quæſtionem hujus cauſæ.*

Quorum nomina in miſſa recitari ſolita.

ſ *Memoria tollium in eccleſiis commendetur.*) Veteris eccleſiæ mos fuit, pro quibus offerebatur, nomina in miſſæ ſacrificio recitari, tam vivorum, quam defunctorum. Id conſtat ex concilio Emerit. c. 19. *Proinde ſalubri deliberatione cenſemus, ut pro ſingulis quibuſque eccleſiis, in quibus presbyter juſſus fuerit, per ſui epiſcopi ordinationem, præeſſe, pro ſingulis diebus dominicis ſacrificium Deo procuret offerre; & eorum nomina, a quibus eas eccleſias conſtat eſſe conſtructas, vel qui aliquid his ſanctis eccleſiis videntur, aut viſi ſunt contuliſſe; ſi viventes in corpore ſunt, ante altare recitentur tempore miſſæ; quod ſi ab hac diſceſſerunt, aut diſceſſerint luce, nomina eorum cum defunctis fidelibus recitentur ſuo in ordine.* Erant enim tabulæ duæ, quarum uni vivorum, alteri defunctorum nomina inſcribebantur, ut patet ex Innocentio in epiſt. 1. ad Decentium, & ex Dionyſ. Areopag. cap. 3. eccleſiaſt. hierarch. In concil. Eliberit. c. 29. de energumenis dicitur: *Ut nomen eorum nec recitetur ad altare.* Defunctorum in miſſa memoria ab apoſtolis eſt inſtituta, ut tradit Iſidorus l. 1. de officiis, cap. 18. *Sacrificium* (inquit) *pro defunctorum fidelium requie offerre, vel orare pro eis, quia per totum hunc orbem cuſtoditur, credimus quod ab ipſis apoſtolis traditum ſit: Hoc enim ubique catholica tenet eccleſia: quæ niſi crederet fidelibus defunctis dimitti peccata, non pro eorum ſpiritibus, vel eleemoſynam faceret, vel ſacrificium Deo offerret:* Hæc Iſidorus. Cyprianus pro mortuis ſemper offerebat ſacrificium, ut in epiſtola ad clerum dicit de Celerino confeſſore. Et Gregor. lib. 7. regiſt. epiſtola quæ incipit. Utilis ſemper. Ultimo apponam fragmentum Aug. lib. 9. conf. cap. 13. Sic enim ait de morte Monicæ matris ſuæ: *Namque illa imminente die reſolutionis ſuæ, non cogitavit corpus ſuum ſumptuoſe, aut condiri aromatibus, aut monumentum electum concupivit, aut curavit ſepulcrum patrium: non illa mandavit nobis, ſed tantum memoriam ſui ad altare tuum fieri deſideravit, cui nullius diei prætermiſſionem ſervierat. Unde ſciret diſpenſari victimam ſanctam, qua deletum eſt chirographum, quod erat contrarium nobis; qua triumphatus eſt hoſtis, computans delicta noſtra.* Et infra: *Inſpira, domine Deus meus, inſpira ſervis tuis fratribus meis, filiis tuis, dominis meis, quibus voce, & corde, & litteris ſervio; ut quotquot hæc legerint, meminerint ad altare tuum Monicæ famulæ tuæ, cum Patricio quondam ejus conjuge, per quorum carnem introduxiſti me in hanc vitam, quemadmodum neſcio. Meminerint cum affectu pio parentum meorum, in hac luce tranſitoria, & fratrum meorum ſub te patre, in matre catholica, & civium meorum in æterna Jeruſalem, cui ſuſpirat peregrinatio populi tui, ab exitu uſque ad reditum; ut quod a me illa popoſcit extremum, uberius ei præſtetur in multorum orationibus, tam per confeſſiones, quam per orationes meas.* Hæc Auguſtinus de matre ſua.

Defunctorum commemoratio in miſſa ab apoſtolis eſt inſtituta.

Cap. 13. t *Majorum regulis.*) Concilium Eliberit. cap. 29. & I. Arauſic. can. 16. & Pius papa I. diſt. 33. cap. Communiter.

Cap. 15. Arrepti qui. u *Arrepti a dæmonibus.*) Hi Græce nomine dicuntur energumeni ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν, id eſt, ab operationibus dæmonum, quas in ipſis præcipue videmus. Concil. Ancyr. can. 15. *Energumenus eſt, qui tempeſtate jactatur, ſeu ſpiritu immundo divexatur: ἐνέργεια enim* pro vi ſeu efficacia, & vexatione dæmonum accipitur, apud Tertullianum lib. de præſcript. adverſus hæreticos. Sanctus Ambroſius ſerm. 25. dicit, a diabolo energumenum non niſi jejuniis poſſe purgari. Arreptorum nomen etiam apud Caſſianum eſt collat. 7. cap. 12. dicti ita videntur ἐνεργεῖν ἀπὸ τῶν, id eſt, ab operationibus dæmonum, quas in eos exercent.

Cap. 16. x *Qui ejus vicem.*) Idem eſt in concil. VII. Tolet. can. 2. Quod nullus ſolus miſſam dicat, decretum eſt a Sotere papa, habeturque de conſecr. diſt. 1. cap. Hoc quoque, & concilio Mogunt. cap. 43.

Cap. 15. y *Metropolitani electio.*) Sic cavetur concil. Chalced. cap. 19. ut celebretur ſynodus bis in anno, eo in loco quem epiſc. metropolitanus deſignaverit. Supra de hac re diximus.

Cur Athanaſius Setabitanus ſecundo ſubſcripſerit.

z *Subſcriptiones.*) In his omnibus ſubſcriptionibus ſolus Athanaſius Setabitanæ eccleſiæ epiſcopus ſubſcribit, qui aliis interfuit conciliis: is enim, in VIII. æra 691. & IX. & X. ſubſcribit: unde hic, ut antiquior omnibus, poſt metropolitam Quiricum ſecundo loco conſignat. Ceteri omnes epiſcopis aliis ſuffecti huic ſynodo interfuerunt: ut Argemundus eccleſiæ Oretanæ, qui ſucceſſit Mauricio, in X. Aciſclus Complutenſis, Davilæ, in X. Concordius Palentinæ, Aſcario, in VIII. Etherius Baſtitanæ, Servodei, in VIII. Egica Segurienſis, Vvideriſco, in X. Felix Dianienſis, Marcello, in VIII. Gaudentius Valerienſis, Stephano, in X. Godiſcalcus Oxomenſis, Egilano, in X. Ioannes Bigaſtrenſis, Giberio, in X. Leander Illicitanæ, Vvimbali, in X. Memorius Segobricenſis, Euſicio, in X. Mumulus Arcavicenſis per procuratorem, Balduigio, in X. Palmatius Urcitanæ, Marcello, in X. Quiricus urbis regiæ, Eugenio, in X. Ricilla Accitanæ, Magnario, in X. Suinterius Valentinæ, qui Felici in VIII. Sinduitus per procuratorem, Segobienſis, Auterico. Subſcribit etiam Rogatus Beatienſis. Hujus epiſcopatus mentio in aliis ſubſcriptionibus non habetur. Omnes fere epiſcopi ſunt ex metropoli Toletana. nam in X. concilio Toletano omnes ſubſcribunt, præterquam Palentinæ, Baſtitanæ, Valentinæ Segobrienſis, qui etiam ad Carthaginenſem provinciam pertinent.

Adnotatio P. Antonii Pagi

ad Annum Chriſti 675. n. 2. & 3.

Garſias Loaiſa in Notis ad illud aſſerit, *factam eſſe hic iterum Sedium Epiſcopalium diviſionem*, tradere omnes Hiſpanos Hiſtoricos. At cum in illius Synodi capitulis ne verbum quidem de ea diviſione legatur; Hiſpaniarum Diœceſeon in aliquo poſteriori Concilio, cujus Acta perierint, diviſionem factam eſſe Baronius recte autumavit. Diviſio enim Sedium Epiſcopalium ad communem Eccleſiæ utilitatem ſpectabat, & juxta Decretum Synodi Toletanæ quartæ fieri debuit in Concilio generali ſeu nationali, quod ex omnibus Ditionibus Vvamba convocatum eſſet. In illa quippe quarta Synodo duo genera Conciliorum diſtinguuntur, *Generalia* ſcilicet, & *Provincialia*; decerniturque, ut ſi cauſa fidei eſt, aut alia Eccleſiæ communis, indicatur Generalis Synodus: *Si cauſa fidei eſt*, inquiunt Patres in quarta Synodo art. 3. *aut alia qualibet Eccleſiæ communis; Generalis totius Hiſpaniæ, & Galliæ*, id eſt Gallia Gothica, quæ Hiſpaniæ ſubjacebat, *Synodus convocetur: ſi vero nec de fide, nec de communi Eccleſiæ utilitati tractabitur, ſpeciale erit Concilium uniuſcujuſque Provinciæ, ubi Metropolitanus elegerit peragendum.* Quare cum Vvamba poſt Concilium Toletanum XI. annos fermo quinque regnarit, & nulla legatur habita ſub ejus Principatu per illud tempus, Synodus licet undecima Synodum ſingulis annis fieri præcipiat, non dubium, quin ea, in qua Provinciarum diviſio peracta, perierit.

Præterea Garſias in Notis ad Concilium Lucenſe deſcribit Indices Sedium Hiſpanienſium ex MSS. Codicibus Eccleſiarum Ovetenſis & Toletanæ, in quibus etiam delineatio Provinciæ Narbonnenſis reperitur, & hæc verba ſub finem habentur: *Omnia ſupraſcripta legit glorioſus Rex Vvamba in Concilio Toletano, ubi omnes Archiepiſcopi & Epiſcopi convenerant, quæ ſubſcriptione omnium confirmata ſunt, Quiriaco Toletano Archiepiſcopo Primatia dignitate & fide Catholica conſiſtente.* Quare Epiſcopatuum Hiſpanienſium diviſio facta fuit in Concilio Toletano generali ſeu nationali *duarum Hiſpaniarum*, id eſt, omnium Eccleſiarum, quæ intra fines Vviſigothicarum Ditionum cum in Gallia, tum in Hiſpania conſiſtebant, non autem in Provinciali ſeu ſpeciali Provinciæ duntaxat Toletanæ, quale fuit Toletanum XI, cui XVII. duntaxat Epiſcopi, duoque Vicarii, qui vices ſuorum Pontificum agebant, omnes ex Provincia Toletana, ſubſcripſerunt.

CON-

ANNO CHRISTI 675.

CONCILIUM BRACARENSE IV.

HABITUM ANNO QUARTO VVAMBANI REGIS,

tempore Adeodati papæ, anno domini DCLXXV. Eſt provinciale.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De fide.*

II. *Ut repulſis omnibus opinionibus ſuperſtitionum, panis tantum & vinum aqua permixtum in ſacrificio offerantur.*

III. *Ne vaſa domini ſacrata, humanis uſibus ſerviant.*

IV. *Ne ſacerdos ſine orario miſſam audeat celebrare.*

V. *Ne ſacerdotes, ſive quicumque ex clero ſine teſtimonio cum quibuslibet fœminis habitent.*

VI. *De damnata præſumptione quorumdam epiſcoporum, qui in feſtivitatibus martyrum ad eccleſiam procedentes, appenſis collo reliquiis, ab albatis diaconibus in ſellulis vectantur.*

VII. *De * honeſta honoratorum diſciplina.* (* honeſtate honoratorum & diſciplina.)

VIII. *Ne repromiſſione munerum honoris gratia venumdetur.*

IX. *Ne * rectores eccleſiæ plus propria quam eccleſiaſtica jura laborare intendant.* (* actores)

CAPITULA.

I.

DEcenter ſatis per divinum Spiritum in Bracarenſi urbe collecti de his quæ intra Dei eccleſiam perverſa actione geruntur tractaturi convenimus; ut adjuvante nos illo, qui dicit: *Ubicumque fuerint duo vel tres in nomine meo collecti, ibi ero in medio eorum*, (Matth. 18.) pari animo, parique devotionis ſtudio exurgentes male habitos extirpemus errores. Etenim dum nos in unum ſynodalis actio aggregaſſet, debitis in ſedibus collocati, primum de ſanctæ fidei ſacramento cœpimus habere ſermonem: ſcilicet ne aut vanitate diſputantium, aut neſcientia ſimplicium, erroris quidpiam in hoc ſacroſancto ſacramento fidei teneretur. Unde cum omnes nos in vera fide, ut ſpeculum perluſtremus illæſos; in eo qui nullum noſtrorum ſchiſmatici erroris * fœdaverat turbo, (* inquinaverat, al. ſulcaverat.) ſed vera nos & ſimplex in hoc ſacramento apoſtolica oſtendit idoneos prædicatio, grates omnipotenti peregimus Deo. Quam tamen noſtræ fidei regulam ipſis verbis atque ſententiis commemorando retexuimus, quibus eam declaratam eſſe ſcimus in conventu Nicæni concilii. (Idem conc. Tolet. VIII.) Et ideo: Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium conditorem: & in unum dominum Jeſum Chriſtum, Filium Dei unigenitum: ex Patre natum ante omnia ſæcula: Deum ex Deo, lumen ex lumine; Deum verum ex Deo vero: natum, non factum; homouſion Patri, hoc eſt ejuſdem cum Patre ſubſtantiæ: per quem omnia facta ſunt, quæ in cœlo, & quæ in terra: qui propter nos, & propter noſtram ſalutem deſcendit, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto * & Maria virgine (* & natus ex Maria virgine.) homo factus: paſſus ſub Pontio Pilato: ſepultus, tertia die reſurrexit: aſcendit in cœlos, ſedet ad dexteram Patris: inde * venturus judicare vivos & mortuos: (* venturus in gloria judicare.) cujus regni non erit finis. Credimus & in Spiritum ſanctum dominum & vivificatorem, ex Patre & Filio procedentem: cum Patre & Filio adorandum, & glorificandum; qui locutus eſt per propthetas: in unam catholicam atque apoſtolicam eccleſiam. Confitemur unum baptiſma, in remiſſionem peccatorum: * carnis reſurrectionem mortuorum, & (* expectamus reſurrectionem mortuorum.) vitam futuri ſæculi. Amen.

Poſt hujus ſanctæ fidei ſacramentum, relatus eſt in * concione noſtrorum omnium, (* cognitione) error manifeſtus pariter & diverſus, qui tanta debet diſciplinæ arte retundi, quanta & perverſitate comprobatur * admitti. (* infundi.) Quidam enim ſacrificiis domini relati ſunt lac pro vino, pro vino botrum offerre: euchariſtiam quoque vino madidam pro complemento communionis credunt populis porrigendam: &, quod pejus his omnibus eſt, quidam ſacerdotum in vaſis domini epulas ſibi apponunt, & manducare in eis præſumunt. Quidam etiam ex ſacerdotibus relati ſunt, quod eccleſiaſticæ conſuetudinis ordine prætermiſſo, miſſam ſine orariis audeant dicere, & quod in ſolennitatibus martyrum reliquias ſuo collo imponant, & in ſellulis non ab aliis ſe portandos, niſi ab albatis diaconibus credant. Illud quoque quod plerique ſacerdotum abſque teſtimonio cum fœminis commorentur, & quod quidam illorum honoratos fratres ſuos verberibus indiſcretis ſubjiciant, nec non & illud, quod quidam * ſimoniæ cupiditate arrepti, (* Simoniæ) quos ordinaturi ſunt, ſub cautione dimittant; qualiter poſtquam ordinati fuerint, pecuniam ab ipſis promiſſam accipiant. Illud quoque quod familiam eccleſiæ in propriis laboribus quaſſant, damnum rebus dominicis facientes. Quæ omnia,

ANNO CHRISTI 675.

omnia, ne confuſe viderentur eſſe prolata, diſcretis titulorum ordinibus credimus ſubnectenda.

II.

De conſec. diſt. 2. Cum omne crimen.

Cum omne crimen atque peccatum oblatis Deo ſacrificiis deleatur, quid de cetero pro delictorum expiatione domino dabitur, quando in ipſa oblatione ſacrificii erratur? Audivimus enim quoſdam ſchiſmatica ambitione detentos, contra divinos ordines, & apoſtolicas inſtitutiones, lac pro vino in divinis ſacrificiis dedicare: alios quoque intinctam euchariſtiam populis pro complemento communionis porrigere; quoſdam etiam * non expreſſum vinum in ſacramento dominici calicis offerre, ſed oblatis uvis populos communicare. Quod quam ſit evangelicæ atque apoſtolicæ doctrinæ contrarium, & conſuetudini eccleſiaſticæ adverſum, non difficile ab ipſo fonte veritatis probabitur, a quo ordinata ipſa ſacramentorum myſteria proceſſerunt. Cum enim magiſter veritatis verum ſalutis noſtræ ſacrificium ſuis commendaret diſcipulis, non illis lac, ſed panem tantum & calicem ſub hoc ſacramento * benedixiſſe cognoſcimus. Ait enim evangelica veritas: *Accepit Jeſus panem & calicem, & benedicens dedit diſcipulis ſuis.* Ceſſet ergo lac in * ſacrificando offerri, quia manifeſtum & evidens exemplum evangelicæ veritatis illuxit, quod præter panem & vinum aliud offerri non ſinit. Illud vero quod pro complemento communionis intinctam tradunt euchariſtiam populis, nec hoc prolatum ex evangelio teſtimonium recipit, ubi apoſtolis corpus ſuum & ſanguinem commendavit; ſeorſum enim panis, & ſeorſum calicis commendatio memoratur. Nam intinctum panem aliis Chriſtum præbuiſſe non legimus, excepto illi tantum diſcipulo, quem intincta buccella magiſtri proditorem oſtenderet; non quæ ſacramenti hujus inſtitutionem ſignaret. Nam quod de inexpreſſo botro, ideſt, de uvæ granis, populus communicatur; valde eſt omnino confuſum: Calix enim dominicus, juxta quod quidam * doctor ediſſerit, vino & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua populum intelligi, in vino vero oſtendi ſanguinem Chriſti. Ergo quando in calice vino aqua miſcetur, Chriſto Populus adunatur, credentium plebs ei, in quem credit, copulatur & jungitur: quæ copulatio & junctio aquæ & vini ſic miſcetur in calice domini, ut commixtio illa non poſſit ſeparari: nam ſi vinum tantum quis offerat, ſanguis Chriſti incipit eſſe ſine nobis; ſi vero aqua ſit ſo- A la, plebs incipit eſſe ſine Chriſto. Ergo quando botrum ſolum offertur, in quo vini tantum efficientia demonſtratur, ſalutis noſtræ ſacramentum negligitur, quod per aquam ſignificatur; non enim poteſt calix domini eſſe aqua ſola, aut vinum ſolum, niſi utrumque ſibi miſceatur. Et ideo quia jam ex hoc plurima & multiplex majorum emanavit ſententia, quorum pietas in Deum religioſa, horum ſacramentorum & efficientias copioſe diſſeruit, & inſtitutiones veriſſime declaravit, omnis talis error atque B præſumptio ceſſare jam de cetero debet: ne perverſorum ordinata compago, * ſenatum veritatis enervet. Et ideo nulli deinceps licitum erit, aliud in ſacrificiis divinis offerre, niſi juxta antiquorum ſententias conciliorum, panem tantum & calicem [b] vino & aqua permixtum: de cetero aliter quam præceptum eſt faciens, tamdiu a ſacrificando ceſſabit, quamdiu legitima pœnitentiæ ſatisfactione correctus, ad gradus ſui officium redeat, * quem amiſit.

Id prohibitum eſt canone apoſtolorum 3, ne mel aut lac offeratur præter ordinationem domini.

* expreſſum vinum

* cocto ... ... 16.

* ſacrificio

* Cyprianus Julius papa ad epiſcopos per Ægyptum, ut de conſec. d. 2. c. Non debet. Omnia hæc ex epiſt. Julii papæ ad epiſcopos Ægypti.

* Aſtium

* ... d

III.

C Omni cura omnique ſtudio providendum eſt, ne hi qui locum videntur regiminis obtinere, contumeliam videantur inferre cœleſtibus ſacramentis. Etenim, quod & auditui * horribile, & viſui execrabile judicatur, relatum eſt nobis quod quidam ſacerdotum ſacrilega temeritate præcipites, vaſa domini in proprios uſus aſſumant, epulaſque ſibi in eis * comeſuras apponunt. Quod malum & obſtupentes deflemus, & deflentes obſtupeſcimus; ut illic humana D temeritas ſibi epulum præparet, ubi ſanctum Spiritum cognoſcitur advocaſſe & ibi eſum carnium crapulatus aſſumat, ubi divina viſus eſt celebraſſe myſteria; & in quibus * tantæ rei ſacramentum pro expiatione delictorum * percepit, in his expleat voluntatem ludibrii ſui. Et ideo hujus de cetero præſumptionis perſona, quæ ſciendo divina vaſa, vel miniſteria, aut in uſus ſuos tranſtulerit, aut comedere in his, vel poculum ſibi ſumendum elegerit, gradus ſui vel officii periculum ſuſtinebit: ita tamen ut, E ſi de ſæcularibus fuerit, perpetua excommunicatione damnetur, ſi vero religioſus, ab officio deponatur. Sub hac quoque damnationis ſententia & illi obnoxii tenebuntur, qui eccleſiaſtica ornamenta, vela, vel quælibet alia indumenta, atque etiam utenſilia ſciendo in uſus ſuos tranſtulerint, vel aliis vendenda, vel donanda crediderint.

* terribile.

* comedendas

* tantum ſibi offerri in ſacramenta pro

* præcepit

IV.

12. diſt. Cum eccl. inſtit.

Cum antiqua eccleſiaſtica noverimus inſtitutione prefixum, ut omnis ſacerdos,

ANNO CHRISTI 675.

De orario a nobis ſupra dictum eſt concil. Tol. 4. cap. 38. * utroque, al. utrimque * appareat humero : qua * dubitat? * conſecratione honoris hoc retineat, & in obl. per

dos, cum ordinatur, orario utroque humero ambiatur ſcilicet ut qui imperturbatus præcipitur conſiſtere inter proſpera & adverſa, virtutum ſemper ornamento * utrobique circumſeptus * appareat: qua ratione tempore ſacrificii non aſſumat, quod ſe in ſacramento accepiſſe non * dubitatur? Proinde modis omnibus convenit, ut quod quiſque percepit in * conſecratione, hoc & retentet in oblatione, vel perceptione ſuæ ſalutis; ſcilicet, ut cum ſacerdos ad ſolennia miſſarum accedit, aut * pro ſe Deo ſacrificium oblaturus, aut ſacramentum corporis & ſanguinis domini noſtri Jeſu Chriſti ſumpturus, non aliter accedat, quam orario utroque humero circumſeptus, ſicut & tempore ordinationis ſuæ dignoſcitur conſecratus: ita ut de uno eodemque orario cervicem pariter & utrumque humerum premens, ſignum in ſuo pectore * præferat crucis. Si quis autem aliter egerit, excommunicationi debitæ ſubjacebit.

* p. appar.

V.

Quamquam [c] antiqua canonum inſtitutio de hujuſmodi præſumptione abſolutas & multiplices diſciplinas atque inſtitutiones ediderit, nos tamen brevitatis cauſa, omnem fornicandi occaſionem cupientes auferre, id omnimoda ſancimus auctoritate tenendum, ut nullus ſacerdotum, ſive quiſquis ille de clero, abſque honeſto & competenti teſtimonio, excepta ſola matre, cum quibuslibet fœminis ſecrete ſe præſumat adjungere; non ſolum cum extraneis mulieribus, ſed nec cum ipſis [d] etiam ſororibus, vel propinquis; ne licentia ſororum, vel propinquarum mulierum, * quiſquis ille ſolutus, familiarior habeatur ad perpetrandum ſcelus. Hujus ergo præceptionis tranſgreſſor, ſex menſibus ſe noverit pœnitentiæ legibus ſubjacere.

* quiſquis ſolus

VI.

Bona quidem res eſt, divina ſacerdotibus contrectare myſteria: ſed cavendum valde eſt, ne hoc quiſque ad uſum pravitatis ſuæ intorqueat, unde ſoli Deo de bono conſcientiæ placere debuerat: ſcriptum eſt enim; *Væ his qui faciunt opus domini fraudulenter & deſidioſe*. Ut enim quorumdam epiſcoporum deteſtanda præſumptio noſtro ſe cœtui intulit dirimenda, agnovimus quoſdam de epiſcopis, quod in ſolennitatibus martyrum ab eccleſiam progreſſuri, [e] reliquias collo ſuo imponant, & ut majoris faſtus apud homines gloria intumeſcat, (quaſi ipſi ſint reliquiarum arca) Lævitæ albis induti in ſellulis eos deportant. Quæ deteſtanda præſumptio ab-

Jer. 48.

rogari per omnia debet, ne ſub ſanctitatis ſpecie ſimulata vanitas ſola prævaleat, ſi modum ſuum uniuſcujuſque ordinis reverentia non agnoſcat. Et ideo antiqua in hac parte & ſolennis conſuetudo ſervabitur, ut in feſtis quibuſque arcam Dei cum reliquiis, non epiſcopi, ſed Levitæ geſtent in humeris, quibus & in veteri lege onus id & impoſitum novimus & præceptum. Quod ſi etiam epiſcopus reliquias per ſe deportare elegerit, non ipſe a diaconibus in ſellulis vectabitur, ſed potius pediſſequa eo, una cum populis progreſſione procedente, ad conventicula ſanctarum eccleſiarum ſanctæ Dei reliquiæ per eumdem epiſcopum portabuntur. Jam vero qui hæc inſtituta ſciendo adimplere diſtulerit, quamdiu in hoc vitio fuerit, a ſacrificando ceſſabit.

I. Par. 15.

VII.

Cum beatus apoſtolus arguere, obſecrare, vel increpare in omni patientia * præcipiat & doctrina, novimus quoſdam * a fratribus tantis cædibus honoratos ſubditos effervefcere, quantas poterant latrocinantium promereri perſonæ. Et ideo qui gradus jam eccleſiaſticos meruerunt, id eſt, presbyteri abbates, ſive Levitæ, excepto gravioribus & mortalibus culpis, nullis debeant verberibus ſubjacere. Non eſt dignum ut paſſim unuſquiſque prælatus honorabilia membra ſua, prout voluerit, & complacuerit, verberibus ſubjiciat & dolori, ne, dum incaute ſubdita percutit membra, ipſe quoque debitam ſibi ſubditorum reverentiam ſubtrahat: juxta illud quod quidam ſapiens dicit: Leviter caſtigatus, reverentiam exhibet caſtiganti: * aſperitatis nimiæ increpatio, nec increpationem recipit, nec ſalutem. Et ideo ſi quis aliter, quam dictum eſt, prædictos honorabiles ſubditos, licentia perceptæ poteſtatis elatus, malitia tantum crediderit verberandos, juxta modum verberum quem intulerit, excommunicationis pariter & exilii ſententiam ſuſtinebit.

Diſt. 45. Cum B. apoſt. 1. Tim. 4. * præcipiat ex ea hanc doctrinam, novimus * e

D. ad leg. Aquiliam Præceptoris * aſperitas autem nimia increpationis

VIII.

Quia non expedit ut donum ſancti Spiritus pecuniis comparetur, quamquam ex hoc antiquorum canonum diſciplinæ, & multiplices maneant, & diverſæ tamen, quia neceſſe eſt ut frequentius retundatur quod ſine intermiſſione præſumitur, ideo novellæ hujus inſtitutionis formam inſtituentes decernimus, ut quicumque pro conferendo cuiquam ſacerdotii gradu, aut munus quodcumque, aut promiſſionem muneris, antequam ordinetur, acceperit; vel etiam, poſt quam ordinatus fuerit, in aliquo ſe pro hoc

Vide Brac. 1. c. 3. ubi de hac re cenſ. pſſ. Ivo p. 5. cap. 81.

ANNO CHRISTI 6[??]
Con[...] [illegible]

hoc ipſo præſumpſerit munerari: ſive ille qui dederit, ſive qui acceperit, juxta ſententiam Chalcedonenſis concilii gradus ſui periculum ſuſtinebit.

IX.

Non decet rectores eccleſiæ in ſuis ſtrenuos, & in eccleſiaſticis rebus eſſe remiſſos. Nam quorumdam fertur opinio, quod quidam ſacerdotum familias eccleſiæ in ſuis propriis laboribus quaſſent, rei propriæ profectum augentes; dominicis vero diſpendium nutrientes. Unde quicumque ſub hoc neglectu res divinas laborare diſtulerit, ſpeciali placito diſtringendus eſt: qualiter, ſi de rebus, ſeu augmentis eccleſiæ queſtum, * vel labores rei propriæ auxit, ut ex hoc eccleſiaſticis rebus aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem, vel perditionem induxit; quidquid in rebus eccleſiæ * minorationis exhibuit, tantum de rebus propriis eccleſiæ illi reſtituat, ex cujus rebus atque ſuffragiis ſuo convictus fuerit ampliaſſe labores. Quod ſi aliquid pro utilitatibus eccleſiæ aut ſubſtantiæ expendit, aut diſpendii, vel perditionis quidpiam pertulerit; ſi hoc comprobare potuerit, totum illi a rebus ejuſdem eccleſiæ reformabitur, pro cujus utilitatibus id expendiſſe comprobatur. Gratias itaque peragimus omnipotenti Deo. Poſt hæc, ſit pax, ſalus, & diuturnitas piiſſimo & amatori Chriſti domino noſtro Wambano regi, cujus devotio nos ad hoc decretum ſalutiferum convocavit; divinam poſtulantes clementiam, ut gloria Chriſti regnum ejus corroboret, uſque ad ultimam ſenectutem: præſtante ipſo qui cum Patre & Spiritu ſancto unus vivit, & gloriatur in trinitate Deus, in ſæcula ſæculorum. Amen.

[margin: al. eſt * Quicumque ſub hoc]
[margin: * labor bus ſuis propriæ auxit & ex hoc]
[margin: * minuit illi reſtituat ex cujus rebus]

c SUBSCRIPTIONES.

* Leodeciſius in Chriſti nomine epiſcopus, cognomento Julianus, has conſtitutiones, ſecundum quod nobis cum ſanctis coepiſcopis meis, qui mecum ſubſcripſerunt, Deo inſpirante, complacuit, & relegi & ſubſcripſi. [margin: * Leodigius]

* Genetivus in Chriſti nomine eccleſiæ Tudenſis epiſcopus ſimiliter. [margin: * Gen[...]nus, al. Genitinus]

* Froaricus Deo jubente Portucalenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter. [margin: * Froaticus.]

Bela in Chriſti nomine * Britanienſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter. [margin: * Britonienſis]

Iſidorus Aſturicenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter.

* Alarius Deo jubente Auriſinæ eccleſiæ epiſcopus ſimiliter. [margin: * Illarius]

Reſtogenis in Chriſti nomine Lucenſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter.

Ilduitus, qui cognominor Felix, Irienſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter.

ANNO CHRISTI 6[??].

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

a *Concilium Bracarenſe.*) Bracara, hodie Braga, in provincia Luſitaniæ, caput totius regni in ſpiritualibus. Dicitur Auguſta Bracarium Plinio, Βρακαρ Ptolemæo. In veteri nummo ſic ſcriptum eſt.

RECCESVINTHUS REX
BRACARA PIUS.

Vocatur Bracarauguſta; inde Bracarauguſtani, ut docet vetus inſcriptio marmori inſculpta, quam exſcripſit Lipſius in libro inſcriptionum antiquarum.

ISIDI AUG. SACRUM
LUCRETIA FIDA SACERDOS PERP.
ROM. ET AUG.
CONVENTUS BRACARAUG. V. D.

b *Vino & aqua.*) De conſecrat. diſt. 2. Cum omne: & Cyprianus epiſt. 3. lib. 2. exponens illud, *Bibite vinum quod miſcui vobis*, in tota hac epiſtola id intendit, ut probet, nec calicem cum aqua ſine vino recte offerri, neque vinum abſque aqua, juxta Chriſti traditionem conſecrari. Hujus epiſtolæ meminit D. Auguſtinus lib. 4. de doct. Chriſtiana, cap. 21. & concil. Carthag. III. cap. 24. cui D. Auguſtinus interfuit, ſic enim habet: *Ut in ſacramentis corporis & ſanguinis nihil amplius offeratur quam ipſe dominus tradidit, hoc eſt, panis & vinum aqua mixtum.* Et habetur de conſecrat. diſt. 2. cap. In ſacramento. Et Innocentius III. errorem eorum correxit, qui dicebant aquam converti in phlegma: habeturque libro decretalium titulo de celebratione miſſæ, cap. In quadam noſtra. Idem Alexander papa & martyr V. a beato Petro in epiſtola ad omnes orthodoxos, *Non debet* (inquit) *in calice domini aut vinum ſolum aut aqua ſola offerri, ſed utrumque permixtum, quia utrumque ex latere ejus in paſſione ſua profluxiſſe legitur.* Qua de cauſa ſanctus Irenæus calicem vocat temperamentum, libro quarto cap. 57. & calicem mixtum. Et Julius papa in epiſtola ad epiſcopos Ægypti. Ambroſius lib. 5. de ſacramentis, cap. 1. Sanctus Hieronymus in Marcum, cap. 14. Damaſcenus libro 4. de orthodoxa fide, cap 14. Duas hæreſes evertit concilium Trullanum, can. 32. alteram Hydroparaſtatarum, qui aqua ſola in ſancti calicis ſacrificio utebantur, (Epiphanius hæreſi 30. & 42. de Aquariis & Auguſtinus hæreſi 44. ad Quod-vult-deum, & de eccleſiaſticis dogmatibus, cap. 75. *Non debet* (inquit) *pura aqua inferri, ut quidam ſobrietatis falluntur imagine, ſed vinum cum aqua mixtum*,) alteram Armeniorum, qui non niſi vinum purum offerunt. Cujus erroris meminit Theophylactus ad cap. 19. Joannis. Nicephorus lib. 18. cap. 53. Demum ſynodus magna Tridentina ſeſſ. 22. can. 9. *Si quis dixerit aquam non miſcendam eſſe vino in calice offerendo, eo quod ſit contra Chriſti inſtitutionem anathema ſit.* Trullana ſynodus, quæ ſub nomine VI. ſynodi circumfertur canone 57. vetat ad altare mel & lac offerre. & canon apoſtolorum 3. Si quis epiſcopus.

[margin: Cap. 2. Aqua vino miſcenda eſt in conſecratione calicis. Trev. 9.]

c *Antiqua canonum.*) Ut patet libro 3. decret. tit. de cohabitatione clericorum & mulierum. Concilium Conſtantino. VI. cap. 5. & 27. qu. 1. Si quis. Bene ait Auguſtinus pſal. 50. & lib. 50. hom. 22. Mulier longe, libido prope.

d *Etiam ſororibus.*) Concilio I. Niceno cap. 3. contrarium cavetur, videlicet, ut liceat epiſcopo & presbytero matrem, ſororem, amitam, & eas etiam perſonas habere, quæ ſuſpicionem omnem effugiant. Concilium Carthagin. III. c. 17. hanc ulterius indulgentiam extendit, videlicet; *Ut cum clericis ſolæ matres, aviæ, materteræ, amitæ, ſorores, & filiæ fratrum aut ſororum, & quæcumque ex familia, domeſtica neceſſitate, etiam antequam ordinarentur, jam cum eis habitabant; vel ſi filii eorum, jam ordinatis parentibus, uxores acceperint, aut ſervis non habentibus in domo, quas ducant, aliunde ducere neceſſitas fuerit.* Atque huic concilio D. Auguſtinus ipſe ſubſcripſit, ſed quod aliis conceſſit ſibiipſi interdixit; nam fœminarum, & in eis ſororis & fratris filiæ contubernium & familiaritatem vitavit, quippe qui ſibi dicere ſolebat; Etſi propinquæ mulieres ſuſpectæ non eſſent, tamen quæ ad eas venirent, poſſe ſuſpicionem efficere. De pœna quam incurrunt eæ mulieres quæ contra interdictum clericis cohabitant, habes concil. Hiſpalenſi I. cap. 3. Conc. Matiſconenſi can. 2. cavetur ut nulla mulier in cubiculo epiſcopi, abſque duobus presbyteris, aut certe diaconis, ingredi permittatur. Et conc. Carth. I. cap. 3. ex ſententia Grati epiſcopi decernitur, ut in una domo nullus clericus cum extranea fœmina commoretur, & c. 4. neque cum viduis, niſi fuerint germanitate conjuncti. Idem concilium Carthag. IV. can. 102. Idem Lucius papa XXI. a Petro in epiſtola ad epiſcopos Galliæ & Hiſpaniæ, *Clericus ſolus* (inquit) *ad fœminas tabe-*

[margin: Quarum mulierum cohabitationem clericus vitare debeat.]

ANNO CHRISTI 675

tabernaculum non accedat, neque frequenter properet, ſine majoris natu ſacerdotis juſſione: & ne ſolus presbyter cum ſola fœmina fabulas miſceat; & ſi quid agnitum fuerit, & ille deponatur; & illa a liminibus eccleſiæ arceatur. Et ut nullus clericus cum extranea habitet fœmina, niſi ſoror, aut proxima fuerit, habetur diſt. 81. cap. Clericus ſolus. Gregorius magnus Januario epiſcopo Calaritano, epiſt. 26. & per totam diſt. 81. idem multis ſanctorum patrum teſtimoniis decernitur.

Cap. 6. Cultus reliquiarum religioſus eſt.

e Reliquias collo ſuo.) Reliquias ſanctorum debito honore eſſe venerandas decretum eſt concilio Nicæn. II. act. 1. in confeſſ. catholica act. 3. Servator (inquit) noſter Chriſtus fontes ſalutares ſanctorum reliquias nobis reliquit multis modis beneficia in debiles fundentes, unguentum redolentis ſuavitatis ſcaturientes, &, ut inquit magnus doctor, cui ab immortalitate nomen eſt:

Intelligit Athanaſium.

Martyrum oſſa morbos fugant, infirmis medicantur; cæcis viſum impertiunt, lepras mundant, tentationes & mœrores ſolvunt; atque id per Chriſtum, qui in ipſis habitat. Hæc Nicæna ſynodus adverſus Iconoclaſtas. Concilio Trident. ſeſſ. 25. ſic dicitur; Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Chriſto viventium ſancta corpora, quæ viva membra fuerunt Chriſti, & templum Spiritus ſancti, ab ipſo ad æternam vitam ſuſcitanda, & glorificanda, a fidelibus veneranda eſſe: per quæ multa beneficia a Deo hominibus præſtantur. Et alia multa de hac re ſcripta ſunt a viris piis & doctis, adverſus impiam hæreticorum audaciam, ſanctorum corpora, quæ fuerunt Spiritus ſancti organa, & viva membra, odio & armis oppugnantium. Præſertim probat reliquiarum antiquiſſimum cultum ſanctus Clemens lib. 6. conſt. apoſt. cap. 29. ex contactu cadaveris Eliſæi prophetæ mortuum ſuſcitantis 4. Reg. 13. Idem Cyril. Hieroſol. catech. 18. Et Joſephi oſſa jam vita functi prophetantia Eccl. cap. 49. Auguſt. ſerm. 29. de ſanctis ſic inquit: Si opem ferre poterat umbra corporis Petri, quanto magis nunc plenitudo virtutis: ſi tunc ſupplicantibus proderat aura quædam pertranſeuntis, quanto magis nunc gratia permanentis. Merito per omnes Chriſti eccleſias, auro pretioſius habetur ferrum illud pœnalium vinculorum. Si tam medicabilis obumbratio viſitantis; quanto magis catena vincientis. Hæc Auguſt. Idem probat Baſilius homil. 40. ad martyres. Rufin. lib. 1. cap. 35. Sozom. lib. 3. cap. 18. Theod. lib. 3. cap. 10. Verum D. Ambroſius de cultu reliquiarum ſic inquit ſerm. 92. Honoremus beatos martyres, principes fidei, interceſſores mundi, præcones regni, cohæredes Dei. Quod ſi dicas mihi: Quid honoras in carne jam reſoluta atque conſummata, de qua jam Deo nulla cura eſt? Et ubi eſt illud, cariſſimi, quod ipſa veritas loquitur per Prophetam: Pretioſa (inquit) eſt in conſpectu domini mors ſanctorum ejus. Et paulo poſt:

Pſal. 115.

Honoro ergo in carne martyris exceptas pro Chriſti nomine cicatrices; honoro viventis memoriam, perennitatem virtutis; honoro per confeſſionem domini ſacros cineres. Rurſus: Cur autem non honorent corpus illud fideles, quod reverentur dæmones, quod afflixerunt in ſupplicio, ſed glorificant in ſepulcro? Honoro itaque corpus quod Chriſtus honoravit in gladio, quod cum Chriſto regnabit in cælo. Ultimo apponam ſancti Hieronymi fragmentum, ex libello adverſus Vigilantium Barcinonenſem presbyterum, vel potius adverſus dormientes hujus temporis hæreticos ſcriptum; Ergo ſacrilegi ſumus (invehitur in Vigilantium) quando apoſtolorum baſilicas ingredimur?

ANNO CHRISTI 675

A Sacrilegus fuit Conſtantinus imperator, qui ſanctas reliquias Andreæ, Lucæ, & Timothei tranſtulit Conſtantinopolim, apud quas dæmones rugiunt, & inhabitatores Vigilantii ſe ſentire præſentiam confitentur. Sacrilegus dicendus eſt & nunc Auguſtus Arcadius, qui oſſa beati Samuelis longo poſt tempore de Judæa tranſtulit in Thraciam? Omnes epiſcopi non ſolum ſacrilegi, ſed & fatui judicandi qui rem viliſſimam, & cineres diſſolutos in ſerico & vaſe aureo portaverunt? Stulti omnes eccleſiarum populi qui occurrerunt ſanctis reliquiis, & tanta lætitia, quaſi præſentem viventemque prophetam cernerent, ſuſceperunt, ut de Palæſtina uſque Chalcedonem jungerentur populorum examina, & in Chriſti laudem una voce reſonarent? Videlicet adorabant Samuelem, & non Chriſtum, cujus Samuel & Levita, & propheta fuit: Hæc Hieronymus. Poſſumus nos, quod ille de Arcadio ſui temporis imperatore dixit, de Philippo Hiſpaniæ rege catholico & piiſſimo dicere, adverſus hæreticos hujus ſæculi. Sacrilegus & nunc dicendus eſt Philippus, qui reliquias beati Eugenii, & Leocadiæ humeris impoſitas B pie & religioſe in eccleſiam Toletanam, Philippo filio, & aliis principibus ſociatus, immiſit? & in cœnobio D. Laurentii, ab ipſo mira ſtructura exædificato, conquiſitas ex omni Chriſtiano orbe magno ſtudio ſanctorum beatas reliquias vaſis auro & gemmis clariſſimis, & fulgentibus, & cælatis, diſtinctis, magno cultu & religione colit & veneratur? ita ut Philippus princeps natu maximus, adoleſcens ſummæ ſpei, ſoleat, detecto capite, genibus flexis, eiſque innixus, pulverem vaſorum abſtergere.

f Subſcriptiones.) Bracarenſe II. actum fuit æra 610. 2. Mironis regis. Tertium vero poſt elapſos centum & tres annos, æra 713. Verum ex eadem provincia in aliis conciliis interfuerunt epiſcopi, ut Alarius, ſive Hilarius, Aureſinæ eccleſiæ, qui ſucceſſit Sonæ, qui in VIII. Toletan. ſubſcribit. Bella Britanienſis, vel Britonienſis, ut eſt in Bracarenſi II. qui ſucceſſit Servodei, in VIII. Froaricus Portucalenſis, qui Flavio, in X. Toler. Genetivus Tudenſis, qui Beato in VIII. Iſidorus Aſturicenſis, qui Elpidio, in X. Toler. Ilfulfus Felix Irienſis qui Vincibili in VIII. Toler. Leodeciſius Julianus Bracarenſis, qui Fructuoſo, in X. Toler. Rectogenis Lucenſis, qui Hermenfredo, in X. Toler.

C

EPISCOPATUS METROPOLIS

BRACARENSIS.

In III. Bracarenſ.	In II. Bracarenſi	In Conc. apud Lucum.
Bracara.	Bracara.	Luco.
Aureſina.	Egitania.	Aſtorica.
Tude.	Conimbrica.	Auria.
Aſtorica.	Viſeo.	Britonia.
Iria.	Lameco.	Tude.
Portucale.	Magneto.	Iria.
Britania.		
Luco.		

D In codicibus manuſcriptis ſunt ſubſcriptiones, ut poſuimus: unde corrupte in aliis ponitur Julianus Hiſpalenſis. Bella Britanienſis eſt in manuſcripto. Eſt Bela nomen Gothicum, nunc generoſæ familiæ Ayale gentile.

ANNO CHRISTI 676.

VITA DONI PAPÆ

Dantur variantes ex cod. Luc. 490.

* quod paradiſus dicitur,

a DOnus natione Romanus, ex patre Mauricio, b ſedit annum unum, menſes quinque, dies decem. Hic atrium beati Petri apoſtoli ſuperius, * quod eſt ante eccleſiam in quadriporticum magnis marmoribus ſtravit, ſed & eccleſiam apoſtolorum ſitam via Oſtienſi, ut decuit, reſtauravit, atque dedicavit. Itemque eccleſiam ſanctæ Euphemiæ poſitam via Appia ſimiliter dedicavit. Clerum quoque diverſis ordinibus & honoribus ampliavit. Hic reperit in urbe Roma, in monaſterio quod appellatur Boetianum, Neſtorianitas, monachos Syros, quos per diverſa monaſteria diviſit. In quo prædicto monaſterio monachos Romanos E inſtituit. Hujus temporibus eccleſia Ravennatum, quæ ſe ab eccleſia Romana ſegregaverat cauſa autocephaliæ, denuo ſe priſtinæ ſedi apoſtolicæ ſubjugavit. Cujus eccleſiæ præſul nomine Reparatus e veſtigio, ut Deo placuit, vitam finivit. Hic dum eſſet electus per Auguſti menſem, c apparuit ſtella a parte orientis a galli cantu uſque mane per menſes tres, cujus radii cœlum penetrabant. In cujus viſione (a) ſurgentis omnes provinciæ & gentes mirabantur, * quæ poſt in ſemetipſam reverſa diſparuit. * Pro quo capitulo & (b) maximo mors a parte orientis ſubſecuta eſt. Fecit autem ordinationem unam, presbyteros decem, dia-

* quidnam eſſe poſſit.

* Poſt eam apparitionem maxima mors a parte orientis ſubſecuta eſt.

(a) ſurgentes. (b) maxima.

ANNO CHRISTI 676

diaconos 5. epiſcopos per diverſa loca numero ſex. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum ſub die (a) 11. Idus Aprilis, & ceſſavit epiſcopatus menſes duos, dies 15.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Donus quando pontifex creatus ſit.

a *Donus*.) Donus, quem alii Domnum, alii Domnionem, alii Conum ſive Canonem appellant, anno 676. ipſis Kalendis Novembris creatus eſt pontifex Romanus. quod cum Theodoro Conſtantinopolitanæ ſedis epiſcopo Monothelitæ innotuiſſet, intermiſſis quas de ſui ordinatione ad eum ſcripſiſſe debebat literis ſynodalibus, miſit dumtaxat epiſtolam hortatoriam, qua petebatur, ut tandem aliquando concordia inter orientalem & occidentalem eccleſiam ſanciretur. Conſtat ex epiſtola Conſtantini imperatoris, quam ipſe ad Donum tranſmiſit. Quid ad eas pontifex reſcripſerit, ignoratur.

Monothelitæ Vitalianum e ſacris diptychis expungunt.

Hoc tempore Conſtantinus imperator bellicis curis ſolutus, pace cum Sarracenis compoſita, ad pacem eccleſiæ reſtituendam totum animum adjecit. reſtiterunt Monothelitarum ſignifери Theodorus Conſtantinopolitanus & Macarius Antiochenus epiſcopi, qui cum Romanorum pontificum acerrimi hoſtes & adverſarii eſſent, invito imperatore, retento ſolius Honorii nomine, quaſi is cum Monothelitis ſenſerit, Vitaliani aliorumque pontificum Romanorum nomina, (ut videre eſt act. 8. ſextæ ſynodi) e ſacris diptychis abſtulerunt. Quo facto imperator vehementer exagitatus, Theodorum epiſcopatu depoſuit, eique Georgium quemdam ſubrogavit; atque ad reconciliandam utramque eccleſiam orientalem & occidentalem, ad Donum papam, ſacram, quæ extat initio actionis ſextæ ſynodi, imperialem ille quidem direxit: ſed cum vita functus eſſet, antequam Romam afferretur, Agathoni reddita fuit.

Quamdiu ſederit.

b *Sedit annum unum, menſes 5. dies 10.* Ex epiſtola Conſtantini imperatoris ad Donum ſcripta colligitur, ipſum ad aliquot menſes amplius ſedem propagaſſe: cum reperiatur data pridie Idus Auguſti anno 678. Qua enim ratio patitur, ut poſt menſes quatuor, obitus Romani pontificis imperatorem adhuc latuerit?

c *Apparuit ſtella.*) De hac ſtella vide Bedam libro quarto cap. 12.

ANNO CHRISTI 677. 680.

CONCILIUM ANGLICUM

In quo S. Wilfridus Epiſcopatu dejectus eſt.

SVvilfridum Eboracenſem epiſcopum ſede ſua ſpoliatum, & expulſum fuiſſe in Synodo a Theodoro Cantuarienſi Archiepiſcopo coacta colligitur e Concilio Romano anno inſequenti in præfati Vvilfridi cauſa congregato. In eo enim hæc leguntur: *Quidam mei epiſcopatus invaſores* (Vvilfridus Agathoni Pontifici loquitur) *nulla in me convicta culpa, contra ſanctorum ſcita canonum in conventu ſanctiſſimi Theodori Cantuariorum Archiepiſcopi, & aliorum convenientium antiſtitum ſedem meam, quam per decem & eo amplius annos tenueram, uſurpare moliti ſunt.*

SYNODUS DIRINENSIS

IN ARABIA NESTORIANORUM

Circa varia fidei, vel potius hæreſis & diſciplinæ capita,

Georgio Catholico præſide, anno 57. Ægiræ, Chriſti 677. celebrata.

Mansi ſupp. pag. 105.

DE hac ſynodo ita ſcribit Aſſemanus Bibl. Orient. to. III. par. II. pag. CLXXXVI. *Synodus Georgii, qui Jeſujabum Adjabenum excepit, habita in inſula Dirina haud procul a Baſſora Arabiæ urbe, anno Chriſti 677. de qua Elias Damaſcenus hæc in Nomocanone*. Porro Georgius conſtitutas in partibus orientis inſulas regioneſque ſtudioſe luſtravit, Chriſtianorum ibi commorantium neceſſitatibus conſulturus, eoſque in iis directurus, in quibus poſita eſt illorum vita: in fide videlicet & conſtitutionibus, atque canonibus. Idcirco enim ea loca præſens adiit, circumluſtravit, ut quæ oportebat, emendaret reformaretque. Progreſſus eſt itaque uſque in inſulam ditionis Baharaini, quam Dirinam vocant (*Barainum ſermone Arabico duo maria ſignificat: locus eſt ad oram ſinus Perſici ex parte Arabiæ*) ubi menſe majo, anni regni Arabum quinquageſimi ſeptimi, una cum metropolita Baharaini & quinque epiſcopis ſynodum celebravit, in qua placuit patribus librum inſtaurare de fide, deque legibus & canonibus, quos patres occidentales orientaleſque condiderant. Exemplar in illis partibus quas obierant, reliquere.

CONCILIUM MARLACENSE

Anno 677. habitum.

IN meis ad Pagium adnotationibus concilium Auguſtodunenſe S. Leodegarii confudi cum ea ſynodo quæ habita fuit Marliaci, evocante Theodorico Rege Francorum, ipſoque præſente Rege Dagoberto, e qua ſynodo prodiit diploma illud Theodorici, quod Mabillonius lib. 6. de re diplom. pag. 469. vulgavit. Nunc tamen, ſero licet, agnoſco duo hæc concilia plane inter ſe diſtincta ac ſeparata fuiſſe; præterquam enim locus utriuſque concilii non congruit; illud enim Auguſtoduni habitum ſcribitur: hoc vero Marlaci; inſuper nulla congrua ratio afferri poteſt, cur canones in concilio Marlacenſi ſtatuti S. Leodegario Auguſtodunenſi epiſcopo tribuerentur, eaque de cauſa quod Marlaci eſt habitum, concilium Auguſtodunenſe appellaretur. Stet ergo Marlacenſe concilium habitum *medio menſe ſeptembris* anno Theodorici Regis V. qui cum anno 677. componitur. Porro hanc temporis adſcriptionem præfert diploma ejuſdem Theodorici in eodem concilio datum, quod in Collectione Veneto-Labbeana recitatur. Cum vero S. Leodegarius teſtamentum ſuum condiderit in concilio *quinquagintaquatuor* epiſcoporum, præſentibus *principibus noſtris*, ideſt Theodorico & Dagoberto, inde non inani conjectura colligo ad hoc ipſum Marlacenſe concilium teſtamentum illud pertinere. Cenſet enim Pagius ad annum 677. num. 7. 8. numquam ante id temporis inter principes illos conveniſſe.

VITA

(a) IV.

ANNO CHRISTI 678.

VITA,
EPISTOLÆ ET DECRETA AGATHONIS PAPÆ.

Dantur variantes ex cod. Luc. 490.

AGatho, * natione Siculus, (a)* ex monachis, * ſedit annos * duos, menſes ſex, dies (b) tres. Tantum benignus & manſuetus fuit, ut etiam omnibus hilaris & jocundus comprobaretur. * Hujus temporibus Theodorus archiepiſcopus Ravennæ ſemetipſum ſedi apoſtolicæ poſt multorum annorum curricula præſentavit. * Hic ſuſcepit divalem juſſionem piiſſimorum principum Conſtantini, Heraclii & Tiberii Auguſtorum, per Epiphanium Glorioſum (c) a ſecretis, miſſam præceſſori ſuo Dono papæ invitantem atque adhortantem, ut debeat ſacerdotes, vel miſſos ſuos dirigere in regiam urbem pro adunatione facienda ſanctarum Dei eccleſiarum, quod & ordinarie non diſtulit. * * Et direxit Abundantium Paternenſem, B Joannem * Rhegitanum, & Ioannem Portuenſem * epiſcopum, Theodorum, & Georgium presbyteros, Joannem * diaconum, & (d) Conſtantinum, Theodorum presbyterum Ravennatem, atque religioſos ſervos Dei monachos. Clerum videlicet diverſis ordinibus, & ſuper quod competebat, eos honoribus ampliavit. Hic ultra conſuetudinem arcarius eccleſiæ Romanæ * efficitur, & per ſemetipſum cauſam arcariæ diſpoſuit, emittens videlicet (e) de ſuſcepta per nomenclatorem manu ſua obumbratas; qui infirmitate detentus, arcarium juxta conſuetudinem inſtituit. Hujus temporibus indictione 8. luna eclipſim pertulit menſis Junii die (f) 28. Similiter & mortalitas major atque graviſſima ſubſecuta eſt menſe ſupraſcripto, Julio, Auguſto, & Septembri in urbe Roma, qualis nec temporibus aliorum pontificum * eſſe memoratur. Ut etiam parentes cum filiis atque fratres ſeu ſorores * (g) binatim per lectos ad ſepulcra deducerentur. * Poſtmodum vero foras circumquaque ſuburbana, & caſtra devaſtare non ceſſavit. Qui ſupraſcripti miſſi ſedis apoſtolicæ, qui directi fuerant in regiam urbem, * ingredientes die decima menſis Novembris, nona indictione, domino (h)* ſolante, atque principe apoſtolorum comitante, ſuſcepti ſunt a principe in oraculo beati Petri apoſtoli intra palatium, porrigentes ei ſcripta pontificis. Quæ dum ſuſcepiſſet, commonuit eos, atque adhortatus eſt, ut non per ſchiſma, aut furorem, ſed pacifica diſpoſitione remittentes philoſophicas (l) aſſertiones puram ſanctarum ſcripturarum, patrumque, & probatam fidem per ſynodalia decreta ſatisfacerent. Et dans inducias ad retractanda ſcripta, (m) tribuit eis omnia quæ ad ſuſtentationem ſufficiebant in eorum expenſas in domo quæ appellatur Placidia, die 18. menſis ſupraſcripti.

* ſort. ex monachus.
* tres, menſes 8. dies 15.
* Direxit itaque
* Regianum,
* epiſcopos.
* ſubdiaconum.
* effectus eſt,
* fuiſſe
* bini
* Pari etiam modo foras circa quæque ſuburbana & caſtra eadem mortalitas diffuſa eſt
* ſolaciante

A Die dominico advocati ſunt in proceſſione ad ſanctam Dei genitricem in Blachernas in tanta honorificentia, ut etiam de palatio caballos ſtratos dirigeret cum obſequio pietas imperialis, & ſic eos ſuſciperet; ea ipſa commonens, ut pacifica aſſertione teſtimonia venerabilium patrum proponerent. * Die vigeſima ſecunda menſis Novembris in baſilica quæ Trullus appellatur, intra palatium ſub regali cultu, reſidente cum Conſtantino Auguſto Georgio patriarcha Conſtantinopolitano ac Macario Antiocheno ſuſcepti ſunt miſſi ſedis apoſtolicæ, deinde metropolitæ, vel epiſcopi orientalium partium numero centum quinquaginta. Qui proni adorantes, reſidere eos præcepit una cum noſtris. Poſt hæc * patricii, hypati, omneſque * (n) inclyti introierunt, & habita inquiſitione ab ejus * pietate, cujus partis deberet oſtenſio approbari. Legati ſedis apoſtolicæ dixerunt: Opportuna veritas, & ratio exigit, ut * a parte eorum qui unam voluntatem & operationem in domino Jeſu Chriſto aſſerunt apoſtolicæ ſedis * exponere. Qui audientes, læti effecti, paratos ſe eſſe dixerunt. Et accepta licentia ea hora ſuos intromiſerunt libros, (o) & tomos diverſos, & ſynodos, quas falſaverant. Nam non per veritatem ſe ſuperare * ( ) nitebantur, * ſed per mendacia, & diverſa commenta, quæ in * libris ſuis ipſi addiderant, & relegentes per ſingula, reperti ſunt mendaces C unam operationem & voluntatem, * dicentes: & in quinta ſynodo epiſtolam Vigilii papæ ad Mennam patriarcham, atque libellum ejuſdem Mennæ in quaternionibus noviter additis, falſaverunt, unam voluntatem, & operationem dicentes, quod coram principe & ſynodo (q) claruit. Alia die catholicæ fidei defenſor pius princeps in ſecretario * reſidens, inquiſitione de ipſis codicibus facta, ita reperit falſa noviter addita fuiſſe.

Die (r) duodecima menſis * Decembris, reſidente ſynodo cum ejus pietate, ſuſcepti ſunt miſſi ſedis apoſtolicæ, & præcepit eos * in ſynodo reſidere; præſentantes locum ſanctiſſimi ac beatiſſimi Agathonis papæ. Quibus dictum D eſt, ut omnes libros, quos ſcirent ad cauſam fidei pertinere, coram ſynodo adducerent: quod & factum eſt. Et vocato Georgio diacono & chartophylace eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, præceptum eſt ei, ut juxta eorum notitiam codices ex bibliotheca eccleſiæ ad medium (ſ) deduceret, & dum adducti eſſent, & relegerentur, utrique * ſimiles reperti ſunt, duas naturas, duaſque voluntates, & operationes in domino Jeſu Chriſto habentes. Et confuſus Maca-

* patricii quinque omneſque inclyti cum omni ſindictico
* parte,
* aperte
* auctoritas exponatur.
* æſtimaverunt, niſi
* libris ipſis
* in domino Jeſu Chriſto eſſe
* præſidens,
* Novembris,
* ſynodum
* veriſſimi reperti

(a) ex monachis deeſt. (b) IV. (c) a ſecretiſſimo præceſſori ſuo Dono papæ. (d) Conſtantium ſubdiaconum.
(e) deſuſcepta. (f) XVIII. (g) vel nati per lecta ad ſepulcra &c. (h) ſolaciante.
(l) adertiones. (m) tribuens. (n) ſynclitii & habita inquiſitione ab ejus &c. (o) in tomos diverſos.
(p) exiſtimaverunt niſi per &c. (q) planus. (r) die decima menſe novembris. (ſ) deducerentur.

ANNO CHRISTI 678.

Macarius coram ſynodo inventus eſt mendax. Tunc interdixit pietas Auguſtalis Georgio patriarchæ, ut minime in eccleſia ſua ſuſciperet Macarium, vel ejus homines, interdicens ei proceſſum. Hæc prima ejus ruina fuit, die (a) * 13. menſis Februarii auxiliante beato Petro apoſtolo, ut veritatis lumen appareret, intromiſſa ſunt coram ſynodo venerabilium patrum dicta Joannis Conſtantinopolitani, Cyrilli, Athanaſii, Baſilii, Gregorii, Dionyſii, Hilarii, Ambroſii, Auguſtini, & Leonis * duas naturales voluntates, & operationes in Chriſto dicentium ad ſatisfactionem principis, vel ſynodi.

* duas naturas & voluntates,

[h] Sequenti die in eodem ſecretario reſidente ſynodo una cum principe, ſynodica ſanctiſſimi Agathonis papæ relecta eſt, & ad ſingula comprobata patrum * dicta inſerta, in qua ſynodica epiſcopi occidentalis partis ſubſcripſerunt numero (b) * centum viginti quinque. Cumque poſt hæc adhortatus eſt nec dicendus Macarius a ſancta ſynodo, vel a pio principe, omnique ſenatu ut profiteretur unam aut duas confiteri voluntates, vel operationes, qui nullatenus audivit, ſed potius neque unam, neque duas in ſalvatore dicere voluit. Deinde protulit piiſſimus & ſereniſſimus princeps tomum ad relegendum, * in quem (c) vanum hæreticum dogma Macarii erat conſcriptum, & ejus manu ſubſcriptum, apertiſſime unam voluntatem in domino affirmantis. Sub ipſius ſcriptione, & Theodori expatriarchæ, utique juxta eum tenorem ibi ſubſcriptio erat. Et interrogatus Georgius patriarcha, ſi eam fidem, quam docet ſedes apoſtolica, * amplectitur juxta ſcripturam venerandi Agathonis papæ, ſeu ſanctorum ac venerabilium patrum. Qui reſpondit, quod accepta licentia * in ſcriptione, quæ opportuna erant reſponderet. Et in his recedentes die 17. menſis Februarii, die dominico intra oraculum ſancti Petri intra palatium * aſtante * ſincleto, ſimulque & patriarcha, legatos ſedis apoſtolicæ * ſuſcepit, * relegens ſuggeſtionem aliam pro eorum * commendatione a ſanctiſſimo papa directam. Qui Georgius ſanctiſſimus patriarcha profeſſus eſt eo die in ſcriptis duas naturas, duaſque voluntates, & operationes in domino Jeſu Chriſto ſe credere & prædicare, ſicut ſedes apoſtolica credit: anathematizans eos qui unam naturam, voluntatem, & operationem in domino Jeſu Chriſto dicunt.

* dictis inſertis, * 120. * in quo una voluntas & hæretica dogmata Macarii erant conſcripta, & ejus manu ſubſcripta, & apertiſſime unam voluntatem in domino affirmantia. Poſt ipſius ſubſcriptionem & Theodori * amplecteretur juxta ſcripta * in ſcripto * aſtantes Auguſtus ſimul & patriarcha, legatos. * ſyncello, * ſuſceperunt. * relegantes * condemnatione

Die vigeſima quinta menſis Februarii reſidente ſynodo una cum pio principe, ſimulque & legatis ſedis apoſtolicæ, Macarium adeſſe juſſerunt. Et data a principe licentia ut ſe * partes quis in quas vellet divideret; Georgius patriarcha regiæ civitatis cum ſuis in partes orthodoxorum ſtetit: Macarius vero cum ſuis in parte alia hæreticorum. Et deducentes ad medium profeſſionem Georgii patriarchæ, quam fecerat, * porrecta eſt principi, & relecta eſt. Et commonitus ſupraſcriptus Macarius, quid ſentiret, vel crederet; reſpondit ſe * in ea perfidia, quam ante propoſuerat, perdurare, & nullatenus orthodoxæ fidei acquieſcere. [i] Ea hora ſancta ſynodus una cum principe ejus orarium auferri juſſerunt (d) a collo ejus & exiliens Baſilius epiſcopus Cretenſis eccleſiæ, ejus orarium abſtulit; & anathematizantes projecerunt eum foris ſynodum, ſimulque & thronum ejus. Stephanum autem diſcipulum ejus cervicibus a ſancta ſynodo clerici Romani ejicientes expulerunt. Ea hora tantæ telæ aranearum nigerrimæ in medio populi ceciderunt, ut omnes mirarentur, ac dicerent, quod ſordes hæreſum expulſæ ſunt. Et Deo auxiliante unitæ ſunt ſanctæ Dei eccleſiæ. In loco vero Macarii ordinatus eſt * Stephanus abbas monaſterii quod appellatur (e) Bajas inſulæ Sicilienſis, patriarcha eccleſiæ Antiochenæ. Macarius vero cum ſuis amatoribus, id eſt, Stephano, Anaſtaſio expresbyteris, & Leontio exdiacono, Polychronio, Epiphanio (f) expresbyteris; & incluſis [k] * in exilio in Romanam directi ſunt civitatem. [l] Deinde abſtulerunt de diptychis eccleſiarum nomina patriarcharum; vel de picturis eccleſiæ (g) figuras eorum, aut in foribus, ubi ubi eſſe poterant auferentes, id eſt, Cyri, Sergii, Pauli, Pyrrhi, Petri, per quos error orthodoxæ fidei uſque nunc * pullulavit. Tanta autem gratia divina omnipotentis conceſſa eſt miſſis ſedis apoſtolicæ, ut ad lætitiam populi, vel ſancti concilii, qui in regia urbe erant Joannes epiſcopus Portuenſis * dominicorum die octavorum paſchæ in eccleſia B. Sophiæ miſſas publicas Latine celebraret coram principe & patriarcha, ut omnes unanimiter in laudes & victorias piiſſimorum imperatorum eo die Latinis vocibus acclamarent. Hic ſuſcepit divalem juſſionem ſecundum ſuam poſtulationem, ut ſuggeſſit; [m] per quam (b) * revelata eſt quantitas, quæ ſolita erat dari pro ordinatione pontificis facienda. Sic tamen, ut ſi contigerit poſt ejus tranſitum electionem fieri, non debeat ordinari qui electus fuerit, niſi prius decretum generale introducatur in regiam urbem ſecundum antiquam conſuetudinem, & cum * eorum conſcientia, & juſſione debeat ordinatio provenire. Hic * dimiſit omni clero rogam unam, & ad luminaria apoſtolorum, & S. Mariæ ad præſepe, ſolidos duo mille (i) centum, & * quadraginta. Fecit autem ordinationem unam, presbyteros decem, diaconos tres, epiſcopos per diverſa loca numero decem & octo. Qui etiam ſepultus eſt apud B. Petrum apoſtolum ſub die IV. Idus Januarii, & [n] ceſſavit epiſcopatus annum unum, menſes 7. dies 5.

* in partem unam quis vellet * a porrectum * in eadem * Theophanius * truſi in exilium, * pullulaverat * dominico die paſchæ in eccleſia * relegata * ejus imperatorum * divalem. * 60.

NOTÆ SEVERINI BINII

a *Agatho.*) Conſtat ex epiſtola Conſtantini imperatoris, quam pridie Auguſti, indictione ſexta, anno domini 678. ad Donum pontificem deſtinarat, Agathonem circa eadem tempora, poſt obitum Doni, thronum apoſtolicum conſcendiſſe, juſſuque occidentalium epiſcoporum in Italia, Gallia & Anglia diverſa concilia celebrata fuiſſe, cum intellexiſſent quæ de œcumenico concilio in cauſa Monothelitarum congregando imperator ad Donum perſcripſerat. Hujus temporibus prædicatio evangelii apud Friſones & Saxones Auſtrales, per Wilfridum Eboracenſem epiſcopum inchoata, opera Willebrordi conſummata fuit.

Agatho quando pontifex factus? Res geſtæ ſub Agathone

b *Sedit annos duos, menſes ſex, dies tres.*) Tribus annis & menſibus plus minus quinque Agathonem in ſede pontificia ſediſſe, verius eſſe conſtat ex iis quæ ſupra notavi ad vitam Doni pontificis, & ex tabulis eccleſiaſticis, quæ eumdem indictione decima IV. Idus Januarii, anno 682. defunctum fuiſſe anniverſaria memoria colunt & repræſentant. Eumdem menſe Decembri indictione decima adhuc ſuperſtitem fuiſſe patet ex epiſtola Conſtantini allegato tempore ad Agathonem deſti-

Quamdiu ſederit

(a) XI. (b) CXX. (c) una, & hæretica dogmata Macarii erant conſcripta, & ejus manu ſubſcripta. (d) a collo ejus deeſt (e) Pagias. (f) Anaſtaſio (g) figuras eorum, deeſt. (b) relegata. (i) CLX.

ANNO CHRISTI 678.

deſtinata. Extat infra in fine actionis 18. ſexti concilii œcumenici.

c *Hujus temporibus Theodorus archiepiſcopus Ravenna.*) Poſt multorum annorum ſchiſma Ravennatem eccleſiam catholicæ eccleſiæ reconciliatam fuiſſe ſub Agathone in concilio Romano infra in notis concilii Romani ſub Agathone pluribus annotavi.

d *Hic ſuſcepit divalem juſſionem*, &c.) Extat ipſa ſacra imperatoris infra inter præambulares concilii VI.

Duplex legatio ad concilium œcumenicum deſtinata.

e *Et diversis Abundantium*, &c.) Ad concilium œcumenicum duplicem legationem deſignatam & ablegatam fuiſſe, conſtat ex ſacra imperatoris ad Georgium Conſtantinopolitanum, quæ extat inter præambulares. Nomine ſedis apoſtolicæ legabantur Theodorus & Georgius presbyteri, & Ioannes diaconus: qui tres munere legationis apoſtolicæ fungentes, ſingulis actionibus concilii œcumenici præſederunt, ut infra apud acta concilii œcumenici aperte conſtat. Reliqui, quos cum legatis ſedis apoſtolicæ confuſe nominat Anaſtaſius, a Romano concilio deputati fuerunt: eo nimirum fine, ut acceptam ſynodicam imperatori offerrent, quave occidentalium epiſcoporum de voluntatibus & operationibus Chriſti ſententia eſſet, ipſi coram etiam edicerent. Vide notas concilii Romani infra ſub Agathone.

Anaſtaſii error.

f *Ingredientes die 10. menſis Novembris.*) Circa ingreſſum legatorum in urbem Conſtantinopolitanam, in tempore Anaſtaſius aberrat. Cum enim Conſtantinus imperator poſt adventum legatorum in urbem, ſacram illam (de qua ſupra dixi) ad Georgium Conſtantinopolitanum ſcripſerit IV. Idus Septembris, neceſſum eſt affirmare, quod vel circa finem Auguſti, vel ſub initium Septembris utraque legatio in urbem venerit. Adde quod œcumenicum ipſum concilium ſub præſidio legatorum ſedis apoſtolicæ jam præſentium, ſeptima Novembris inchoatum fuiſſe legatur. Quamobrem verum eſſe non poteſt quod de tempore adventus eorumdem legatorum legitur apud depravatum codicem Anaſtaſii emendari poteſt, ſi pro 10. Novembris legatur 10. Septembris.

Anaſtaſius VI ſynodum compendioſe deſcripſit.

g *Die vigeſima ſecunda menſis Novembris in baſilica quæ Trullus appellatur.*) Ab hoc loco uſque ad finem vitæ Agathonis Anaſtaſius deſcribit actorum ſynodalium breve compendium, in quo plura inveniuntur, quæ in ipſa ſexta ſynodo deſiderantur. contra vero deſunt compluræ, quæ in extantibus actis ſynodalibus ſcripta reperiuntur. Sex tantum actiones habitas eſſe refert Anaſtaſius, decem & octo apud acta inveniuntur. Ille ſynodum ante paſchale tempus abſolutam fuiſſe ſcribit: actiones vero illæ, in quibus Honorius dicitur eſſe condemnatus, ceteræque ſequentes menſe Auguſto & Septembri celebratæ reperiuntur. Vide noſtram compendioſam deſcriptionem ſynodicarum actionum infra in notis ſexti concilii.

Hæc apud acta concilii deſiderantur.

h *Sequente die in eodem ſecretario reſidente ſynodo*, &c.) Hæc quæ ſequuntur uſque ad illum locum, *Macarius vero cum ſuis*, &c. apud acta ſynodalia deſiderantur, ſicut annotavi in notis actionis VII.

i *Ea hora ſancta ſynodus una cum principe ejus orationem auferri juſſit*, &c.) Vide notas actionis VIII. infra in concilio VI.

Error Anaſtaſii corrigitur.

k *In exilio in Romanam directi ſunt civitatem.*) Errat Anaſtaſius. non enim ad exulandum, ſed ad proſequendum quam interpoſuerunt appellationem, ab imperatore Romam ablegati fuerunt, ut conſtat ex epiſtola Conſtantini imperatoris ad Leonem papam, quæ extat in fine actionis XVIII. actorum concilii VI. Accedit quod nullum extet exemplum quo relegandis hæreticis pro loco exilii urbs Roma unquam decreta fuerit.

l *Deinde abſtulerunt in diptychis*, &c.) Hæc poſt latam ſententiam damnationis in Monothelitas contigiſſe videntur actione XVII. vel XVIII. ut infra in allegata actione annotavi.

Quo jure imperatores confirmationem electionis pontificiæ uſurpaverint.

m *Per quam revelata eſt quantitas, quæ ſolita erat dari.*) Gothorum reges Ariani & impii per tyrannidem conſtituerant primum; ne quis ordinaretur Romanus epiſcopus, qui non ante habito conſenſu regis certam pecuniæ ſummam & quantitatem ſolviſſet. Eandem penſionem imperatores orientis poſt exactos Gothorum reges ſolvi petiverunt; ut conſtat ex querela ſancti Gregorii, hac de re graviſſime in commentariis 4. pſalmi pœnit. conquerentis, quod nimirum ſibi legitime ad pontificatum vocato & electo, muneris ſui functionem non prius exequi licuerit, quam data pecunia illam ab imperatoribus redemiſſet. Conſtantinus vero imperator IV. retento adhuc jure confirmationis antiquitus per tyrannidem uſurpato, iniquiſſimam pecuniæ exactionem abolevit. Quando autem ab altera tyrannica ſervitute, qua electos pontifices ab imperatoribus confirmari oportebat, eccleſia liberata fuerit, infra dicemus in vita Benedicti papæ II.

Interregnum pontificum quamdiu ſteterit.

n *Ceſſavit epiſcopatus ejus annum unum, menſes ſeptem dies 5.*) Sententiam Anaſtaſii de interregno ſedis pontificiæ confirmat canon ſecundus concilii Toletani XIV. ex quo patet Leonem II. ſucceſſorem Agathonis anno quo celebratum eſt allegatum concilium Toletanum 684. adhuc ſuperſtitem fuiſſe. Quare cum omnium ſententia, Leo non niſi 10. menſibus & ſeptemdecim diebus pontificatum obtinuerit, neceſſum eſt affirmare ab obitu Agathonis uſque ad initium ejuſdem Leonis tanti temporis interregnum intercurriſſe. Interim defuncto Georgio Conſtantinopolitano, Theodorus ſyncellus, fide orthodoxa per fraudem ſimulata, ſubrogatus eſt in ſede Conſtantinopolitana, a qua antea dejectus fuerat, ut ſupradixi. De hoc ſimilliimis conjecturis aſſerit Baronius anno 681. quod perſuaſerit imperatori catholico, ut legatos ſedis apoſtolicæ non prius dimitteret, quam Romæ novus pontifex electus eſſet: quodque ille interea doloſe procuraverit interregni prorogationem, donec acta ſynodalia conſecutus, ea antequam ederentur pro libidine intervertiſſet & corrupiſſet, atque ex illis ſe e numero damnatorum hæreticorum exemiſſet; nomenque Honorii ſuo ſubſtituiſſet. Vide quæ dicturi ſumus infra in notis ad vitam & epiſtolam primam Leonis papæ.

Res ſub interregno geſtæ quæ?

Theodorus ſyncellus acta ſynodalia corrupit.

EPISTOLA I. AGATHONIS PAPÆ AD AUGUSTOS IMPERATORES.

CONſideranti mihi humanæ vitæ diverſos angores, & ante Deum, &c. *Habetur actione IV. ſextæ ſynodi œcumenicæ infra. Notas ad hanc epiſtolam concernentes vide infra in concilii Romani annotationibus.*

☞ *Decretalis epiſtola Agathonis papæ regi Merciorum Aethelredo, Theodoro archiepiſcopo Cant. Saxulfo Merciorum epiſcopo, &c. directa: in qua abbatem Medamſtede legatum Romanum conſtituit ſuper omnem Angliam, ejuſdemque monaſterium (inſtar liminum apoſtolorum) fore pro abſolvendis votis quæ de peregrinando Romam concepta fuerint. Eſt autem Medhamſted, id quod poſtea de Burgo nuncupatur, noviſſime Petriburgum, vulgo Peterburgh, forte quod liminis S. Petri vicem exhibet.* Ex Chron. Saxon. in ann.

ILlo ipſo anno (675.) Vvulſherus Pendæ filius & Aeſcvvinus Cenſuvi filius pugnabant in Bedanheaſde; & illo ipſo anno Vvulſherus obiit ac Aethelredus incepit regnare. Suo tempore miſit Romam Vvilfridum epiſcopum ad papam ibi degentem, qui Agatho appellabatur, & nunciavit ei literis & verbis, quod fratres ejus Peada & Vvulſherus atque abbas Saxulfus extruxerint monaſterium Medelhamſtede dictum, & illud immune reddiderint cum rege & cum epiſcopo a ſervitiis omnibus. Eumque rogavit, ut ipſe ſcripto ſuo ac benedictione ſua illud confirmaret. Papa igitur mittebat has ſuas litteras in Angliam ita inquiens. Ex Wilkins to. 1 pag. 48.

2. Ego Agatho papa Romanus bene ſaluto honorabilem Aethelredum Merciorum regem, & Theodorum archiepiſcopum Cantuariæ, & Merciorum epiſcopum Saxulfum, qui nuper abbas erat, & omnes abbates qui ſunt in Anglia, Dei ſalutatione, & mea benedictione. Audivi regis Aethelredi deſiderium, & archiepiſcopi Theodori, & epiſcopi Saxulphi, & abbatis Cuthbaldi; & volo ut omnino fiat ita ut vos locuti eſtis; ac jubeo ex parte Dei, & S. Petri, & omnium ſanctorum, & omnium ſacris initiatorum capitum ut nec rex, nec epiſcopus, nec comes, nec ullus homo habeat ullam indictionem, aut tributum, aut pecuniam, aut exercitum, aut ullum aliquod ſervitium exigat aliquis ab illa abbatia de Medeshamſtede.

3. Præcipio etiam ut diœceſanus epiſcopus non audeat ordinare vel conſecrare vel facere in hac abbatia, niſi id abbas ab ipſo petierit, vel mulctam epiſcopalem vel ſinodalem, vel ullam alicujus generis indictionem exigat.

4. Vo-

4 Volo etiam ut ille abbas habeatur Romanæ ſedis legatus per totam Angliam, & ut quicumque abbas ibi electus fuerit a monachis, conſecretur ab archiepiſcopo Cantuarienſi.

5. Volo & confirmo, ut quicumque voverit Romam peregrinari, & ille hoc præſtare non poſſit, vel propter ægritudinem, vel propter ſervitium Domini, aut inopiæ cauſa, aut alius neceſſitatis cujuſcumque illuc abire non poſſit, ſive ſit Anglus, ſive ex aliqua alia inſula; adeat monaſterium de Medeshamſtede, & eandem habeat remiſſionem a Chriſto, & S. Petro, & ab abbate illo, & a monachis illis, quam habuiſſet ſi Romam profectus fuiſſet.

6. Propterea te rogo, frater Theodore, ut jubere facias per totam Angliam ſynodum con- B gregari, & hoc breve perlegatur, & obſervetur. Ita etiam tibi præficio, Saxulphe epiſcope, ſicut rogaſti ut monaſterium hoc ſit liberum; ita tibi interdico, & omnibus epiſcopis ſucceſſoribus tuis, per Chriſtum & per omnes ejus ſanctos, ut nullam indictionem habeatis ex monaſterio illo, niſi quantum abbas ille voluerit.

7. Nunc verbo declarare volo, ut quicunque breve hoc & præceptum ejus ſervaverit, habitaturus ſit ſemper cum Deo omnipotente in regno cœlorum; & quicumque illud violaverit excommunicatus ſit, & detrudatur cum Juda, & cum omnibus diabolis in infernum, niſi reſipuerit. Amen.

8. Hoc breve miſerunt Agatho papa, & CXXV. epiſcopi per Wilſridum archiepiſcopum Eboracenſem in Angliam. Hoc factum erat poſt incarnationem Domini noſtri DCLXXX. regis Æthelredi anno VI.

9. Tunc mandabat rex archiepiſcopo Theodoro, ut indiceret omnium ſapientum concilium in illo loco, qui vocatur Heatfelde. Illis ibi congregatis, juſſit perlegi ſcriptum hoc quod papa illuc miſerat, & omnes illud ratum habuerunt, & plenarie confirmaverunt.

10. Tunc dicebat rex: omnia quæ frater meus Peada, & frater meus VVulferus, & ſoror Kineburh, & Kyneſvith dederunt, & confirmaverunt S. Petro & abbati, rata eſſe volo, & in A diebus meis illud implere volo pro eorum anima & pro anima mea.

11. Nunc do hodie S. Petri eccleſiæ Medeshamſted terras has & omnes adjacentes ei; hoc eſt.

Bredune,
Hrepingas,
Cedenac,
Svvineshaefed,
Heanbyrig,
Lodeshac,
Suſſanhalch,
Caſtesford,
Stretfor,
VVaetellburne,
Luſgeard,
Aethelhunigload,
Barthanig.

12. Has terras dono S. Petro, adeo omnino libere, ut eas ipſemet poſſidebam, & ita ut nullus ſucceſſorum meorum aliquodcunque inde ſubtrahat: ſi quis hoc fecerit papæ Romani maledictum & omnium epiſcoporum maledictum habeat.

Et omnium illorum qui hic ſunt teſtes.

Et hoc confirmo ſigno crucis Chriſti.

Ego Theodorus archiepiſcopus Cantuarienſis ſum teſtis ſcripti hujus de Madeshamſtede, & ego confirmo ſcripto meo; & ego excommunico omnes qui aliquam ejus partem violaverint, & benedico omnibus, qui illud obſervaverint.

C Ego VVilfridus archiepiſcopus Eboracenſis ſum teſtis ſcripti hujus, & confirmo idem illud maledictum.

Ego Saxulphus qui primum abbas eram, & nunc ſum epiſcopus, maledictum meum & omnium ſucceſſorum meorum denuncio in eum qui illud violaverit.

Ego Oſtride Aethelredi regina hoc teſtor.

Ego Adrianus legatus hoc confirmo.

Ego Putta epiſcopus Roffenſis hoc ſcribo.

Ego VValdherus epiſcopus Londinenſis hoc confirmo.

Ego Cuthbaldus abbas hoc confirmo, ita ut quicunque violaverit illud, omnium epiſcoporum maledicta, & omnis chriſtiani populi habeat. Amen. (a)

SYNODUS MARLACENSIS

ANNO CHRISTI 678.

In qua Chramlinus Ebredunenſis Epiſcopus depoſitus eſt.

Chramlinus, cum in Ebredunenſem ſedem illegitime obrepſiſſet, habito Epiſcoporum conſeſſu Marlaci a Theoderico rege, depoſitus eſt, facultate tamen eidem conceſſa res ſuas poſt degradationem retinendi. Id teſtatur ejuſdem Theoderici Præceptum, ex authographo a Mabillonio de re Diplom. l. 6. editum, quod ſermonis vitiis expurgatum hoc eſt.

Theodericus Rex Francorum, viris inluſtribus Audoberto, & Rocon Patriciis, & omnibus Ducibus, ſeu Comitibus, vel Actoribus publicis.

Dum & Epiſcopos de regno noſtro, tam de Neuſtria, quam & de Burgundia, pro ſtatu Eccleſiæ vel confirmatione pacis ad noſtrum Palatium in Marlaco villa juſſimus advenire, & aliqui ex ipſis, qui in infidelitate noſtra fuerant inventi, per eorum canones fuerunt ju- D dicati; inter quos adfuit Chramlinus filius Miecio quondam, qui Epiſcopatum Ebredunenſis civitatis habuit; inventum eſt, quod ſua præſumptione, vel per falſam chartam, ſeu per rebellionis audaciam, ſed non per noſtram ordinationem ipſum Epiſcopatum receperat: etiam nec ſicut eorum canones continent, ad ipſum benedicendum ſolemniter epiſcopi non adfuerunt. Unde Geneſio, Chadune, Blidramno, Landoberchto, & Terniſco, qui metropolitani eſſe videntur, vel reliquis quampluribus epiſcopis ipſum judicantibus, in noſtri præſentia fuit conſciſſus, atque de ſupradicto epiſcopatu ejectus. Ideo nobis una cum conſilio ſupraſcriptorum Pontificum vel procerum no- E ſtrorum complacuit, quatenus dum ſecundum canones in ipſo ſynodali concilio fuerat degradatus, res ſuas proprias pertractaremus, pro merce-

(a) Hanc epiſtolam dedit Labbeus ex verſione Spelmanni. Ego ea ſubducta ſubſtituendam cenſui novam ex Saxonico verſionem Wilkinſii qualem ille repræſentat cum acceſſionibus ex Saxonico Chronico ibidem ab eo datis. *Manſ.*

ANNO CHRISTI 678.

mercedis cauſa, perdere non deberet; ſed quod exinde facere voluerit, una cum ſupraſcriptis patribus noſtris taliter præcepimus, ut hoc licentiam habeat faciendi. Et poſtea petitio ſua fuit, ut ipſum in monaſterio S. Dionyſii peculiaris patroni noſtri, ubi ipſe pretioſus in corpore requieſcit, vel ubi Chardericus Abbas præeſſe videtur, ut ſub obedientia, vel ſub regulari ordine vitæ ſuæ converſare deberet. Et dum perpetuo exilio fuerat judicatus, miſericordia moti, una cum conſilio ſupraſcriptorum Pontificum petitionem ſuam viſi fuimus præſtitiſſe. Proinde per præſens præceptum ſpecialiter decernimus ordinandum, ut res ſuas neque vos, neque juniores, ſeu ſucceſſores veſtri, nec quislibet contradicere, nec minuere, B nec contingere, nec infiſcare non præſumatis: niſi per hanc auctoritatem plenius in Dei nomine confirmatus liceat ei per noſtrum permiſſum res ſuas, ubi & ubi voluerit donare, aut delegare, vel quid exinde facere voluerit, liberam & firmiſſimam in omnibus habeat poteſtatem. Et ut hæc auctoritas firmior habeatur, manus noſtræ ſubſcriptionibus eam ſubter decrevimus roborare.

† In Chriſti nomine Theodericus Rex ſubſcripſi.

Aghliberthus recognovit.

Datum medio menſe Septembri anno V. regni noſtri, Marlaco in Dei nomine feliciter.

Neque ab hac diverſam arbitror ſynodum, de C *qua Auctor Anonymus Vitæ S. Leodegarii loquitur, quamque Baronius eumque ſecuti Binius & Labbeus ad an. Ch. 685. vel 684. referunt. Cum enim S. Leodegarius martyrium paſſus fuerit anno 678. ut late probat Pagius ad dictum annum n. 22. Synodus a Theoderico in Villa Regia congregata, in qua plurium Epiſcoporum cauſa diA ſcuſſa, & ad quam S. Leodegarius adductus, alia eſſe nequit ab hac Synodo, quæ Chramlinum epiſcopatu mulctavit. His propterea adde, quod de hac Synodo ad an. Chr. 685. inferius affert Labbeus.*

ANNO CHRISTI 678

Notatio Mabillonii.

Inſignis hæc charta de Chramlini Ebredunenſis Epiſcopi dejectione, quæ antehac ignorata eſt, imo Chramlinus ipſe ignotus. Hic ſubſcribunt Metropolitani quinque, Geneſius Lugdunenſis, Blidramnus Viennenſis, Landeberchtus Senonenſis, Teraiſius ſeu Ternaſius Veſontionenſis, & Chadunus incertæ ſedis, fortaſſe Arelatenſis, vel Aquenſis, neſcio an idem qui Chadoenus cujus ſubſcriptio extat in Synodo Rotomagenſi ſub Ansberto. Datum eſt hoc diploma Marlaci, ubi Epiſcopi & proceres juſſu regio *pro ſtatu Eccleſiæ vel confirmatione pacis*, quæ nimirum ſancita eſt poſt prælium illud, quo Theodericus cum Dagoberto Auſtraſiorum rege de finibus regni dimicavit. Tempus recte conſentit, ſiquidem prælium iſtud revocatur ad ann. 678. qui Theoderici quintus fuit a morte Childerici fratris. Convenit etiam locus Marlaci in confinio Campaniæ & Burgundiæ. De conſciſſione veſtis epiſcopalis in depoſitione Epiſcoporum lege vitam S. Leodegarii Epiſcopi Æduenſis.

Adnotatio P. Antonii Pagi.

ad An. Chr. 677. n. 8.

Mabillonius de re diplom. p. 298. Marlaci, ubi Conventus iſte actus eſt, ſitum primus omnium inveſtigavit exiſtimavitque illud idem fuiſſe ac Morlacum vicum quemdam in Ducatu Barenſi diœceſique Tullenſi ſitum, vulgo *Morlay*. Verum certum videtur, Marlacum palatium poſitum fuiſſe in Neuſtria, & ad Theodericum pertinuiſſe, & totam diœceſim Tullenſem paruiſſe Dagoberto; cum Catalaunenſis, quæ citerior eſt, integra in poteſtate ejus fuerit. Itaque Marlacum ſitum fuit in agro Pariſienſi, &, ut opinor, non aliud eſt a Palatio Marliaco Gallice Marli, quod Ludovicus Magnus paucis abhinc annis inſtauravit, novas ibidem Ædes conſtruendo. Marlaci prope Pariſios Chrotildis matrona dedit chartam pro Monaſterio quodam puellari, ſito in agro Stampenſi a Mabillonio ibid. recitatam.

ANNO CHRISTI 679.

[a] CONCILIUM MEDIOLANENSE

ANNO CHRISTI 679

Auctoritate Mansueti

In cauſa Monothelitarum anno domini DCLXXIX. tempore Agathonis papæ congregatum.

EPISTOLA SYNODALIS.

Domino ſereniſſimo atque tranquilliſſimo, & a Deo coronato, religioſiſſimo Conſtantino imperatori, Manſuetus Mediolanenſis metropolitanæ eccleſiæ indignus epiſcopus, vel univerſa ſancta epiſcoporum fraternitas, quæ in hac magna regia urbe convenit, æternam in domino ſalutem.

SI apicem imperialis faſtigii, & inſulas ſacratiſſimæ poteſtatis avis & proavis veſtris cœlitus attributum cognovimus, & pro meritorum actibus ad vos propagatum ſcimus, dignum eſt his vos æquiparare veſtigiis, quorum & celſitudinem obtinetis, *&c. ut infra inter præambulares VI. ſynodi Conſtantinopolitanæ.*

Nota Severini Binii.

Quo occaſione hac a *Concilium Mediolanenſe.*) Dixerat Agatho pontifex futurum, ut anno ſequente in cauſa Monothelitarum D cum conſenſu imperatoris Conſtantini Pogonati univerſale concilium indiceretur, adeoque neceſſarium videri ut epiſcopi omnes Italiæ habitis ſynodis eamdem cauſam inquirant ac decidant, factamque deciſionem vel ipſi coram, ſi poſſent, vel ſaltem per literas in conſeſſu œcumenici concilii manifeſtent. Paruerunt pontifici Inſubres epiſcopi, atque Mediolani hanc ſynodum coegerunt, quæ Monothelitarum hæreſim condemnarunt, orthodoxæque fidei profeſſionem ediderunt. Cum autem plerique eorum, partim ob difficultates itineris, partim per ætatem & morbos ad concilium œcumenicum Conſtantinopolim proficiſci non poſſent, ſynodalem epiſtolam ad Conſtantinum imperatorem mittendam eſſe cenſuerunt, ut ſaltem ſcripto ſuo ſuffragio condemnarent pernicioſam hæreſim, quam præſentes impugnare & anathematizare non poſſent. Epiſtolam hanc ſynodalem non a Manſueto Mediolanenſi epiſcopo, ſed a Damiano Ticinenſi epiſcopo ſub nomine Manſueti ſcriptam eſſe teſtatur Paulus diaconus lib. 6. cap. 4. his verbis: *Eo tempore Damianus Ticinenſis epiſcopus ſub nomine Man-* E *ſueti Mediolan. archiepiſcopi, hac de cauſa ſatis utilem, rectaque fidei epiſtolam compoſuit, quæ in præfata ſynodo (œcumenica VI.) non mediocre ſuffragium valuit.* Hæc Paulus diaconus

synodus celebrata

Acta concilii

Epiſtola ſynodica ſcriptor

INCERTI LOCI CONCILIUM

IN GALLIA

Contra hæreticos Monothelitas habitum anno Chriſti DCLXXIX.

Ex Labbei Append. tomi VI.

COncilii hujus notitiam reperimus inter ſubſcriptiones epiſcoporum ſynodi Romanæ ſub Agathone Papa, ad quam miſſi ſunt tres legati e ſynodo Gallicana, ſcilicet Felix Arelatenſis, Adeodatus Tullenſis, epiſcopi, & Taurinus Tolonenſis diaconus, qui ſuam ita enunciat ſubſcriptionem. Felix minimus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Arelatenſis legatus venerandæ ſynodi, quæ in regione Gallorum conſtituta eſt, huic ſuggeſtioni ſynodaliter a nobis factæ conſentiens ſubſcripſi. Adeodatus in nomine Dei epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Leucorum, legatus venerabilis ſynodi, quæ in Gallia, &c. Taurinus indignus diaconus ſanctæ eccleſiæ Telonenſis, legatus venerabilis ſynodi, &c. *ut ſupra. Ex quibus apparet celebratam fuiſſe tunc ſynodum ab epiſcopis* A *Galliarum, & quidem adverſus Monothelitas, hujuſce Agathonis mandato, ut patet ex ejus epiſtola: qui quidem ſequutus eſt in his omnibus exemplum Martini quoque papæ ſcribentis ad Amandum Trajectenſem epiſcopum, ut idipſum ſimiliter agerent epiſcopi Galliæ contra eoſdem novatores Porro de ſynodi hujus tempore non conſtat: unde viſum fuit illam adſcribere ſaltem anno 679. proxime antecedente hanc Romanam ſynodum habitam 880. juxta ſynodos alias, quæ circum hæc duo tempora fuerunt congregatæ in aliis provinciis juſſu ejuſdem Agathonis, occaſione hujuſmodi hæreſis: quas legere eſt in actis, quæ pertinent ad ſextam ſynodum œcumenicam. Locus autem ſynodi in Gallia, ignoratur.*

ANNO CHRISTI 680.

[a] CONCILIUM GENERALE

ANGLICUM [1] HEDTFELDÆ CELEBRATUM

XV. Kalendas Octobris, anno gratiæ DCLXXX. præſidente in eodem Theodoro archiepiſcopo Britanniæ inſulæ & civitatis Dorovernis, conſidentibus vero ceteris ejuſdem inſulæ epiſcopis.

In qua, ad declarandam Britannicarum eccleſiarum fidem contra Eutychetis & Monothelitarum hæreſim, ſanctæ univerſales quinque ſynodi, & orthodoxæ aliæ patrum conſtitutiones ſuſcipiuntur: Agathone papa (ut e ſuperioribus patet) coactionem ejuſdem præcipiente.

Beda lib. 3. cap. 17.

HIs temporibus audiens Theodorus fidem eccleſiæ Conſtantinopoli per hæreſim Eutychetis multum eſſe turbatam, & eccleſias Anglorum, quibus præerat, ab hujuſmodi labe immunes perdurare deſiderans, collecto venerabilium ſacerdotum doctorumque plurimorum cœtu, cujus eſſent fidei ſinguli ſedulus inquirebat, omniumque unanimem in fide catholica reperit conſenſum. Et hunc ſynodalibus literis C ad inſtructionem memoriamque ſequentium commendare curavit, quantum literarum iſtud eſt exordium:

Tempus, locus & conſidentes.

IN nomine domini noſtri Jeſu Chriſti ſalvatoris, imperantibus dominis piiſſimis noſtris Ecgfrido rege Humbronenſium, anno decimo regni ejus, ſub die quinta decima Kalendarum Octobris, indictione octava, & Edilredo rege Mercinenſium, anno ſexto regni ejus, & Aldvulfo rege Eſtranglorum, anno decimo ſeptimo regni ejus, & Lodthario rege Cantuariorum, B regni ejus anno ſeptimo, præſidente ipſo Theodoro gratia Dei archiepiſcopo Britanniæ inſulæ, & civitatis Dovernis, una cum eo ſedentibus ceteris epiſcopis Britanniæ inſulæ, viris venerabilibus, præpoſitis ſacroſanctis evangeliis in loco quem Saxonico vocabulo *Hedefeld* nominant, pariter tractantes fidem rectam & orthodoxam expoſuimus, ſicut dominus Jeſus incarnatus tradidit diſcipulis ſuis, quod præſentialiter viderunt & audierunt ſermones ejus, atque ſanctorum patrum tradidit ſymbolum, & generaliter omnes ſancti, & univerſales ſynodi, & omnis probabilium catholicæ eccleſiæ doctorum chorus.

Hus itaque ſequentes nos pie atque orthodoxe, juxta divinitus inſpiratam doctrinam eorum, profeſſi credimus, conſtanter & confitemur, ſecundum ſanctos patres, proprie & veraciter Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, trinitatem in unitate conſubſtantialem, & unitatem in trinitate, hoc eſt, unum Deum in tribus ſubſiſtentiis vel perſonis conſubſtantialibus æqualis gloriæ & honoris. Et poſt multa hujuſmodi quæ ad rectæ fidei confeſſionem pertinebant, hæc quoque ſancta ſynodus ſuis literis addidit. Dei confitetur trinitatem

Suſcepimus ſanctas & univerſales quinque ſynodos beatorum & Deo acceptabilium patrum, id Suſcipiunt univerſales ſynodos, I. Nicænam

1 Hoc anno Synodum in Galliis habitam fuiſſe contra Monothelitas falſo colligitur ex iſtis Synodi Romanæ ſub Agathone verbis: *Felix humilis Epiſcopus Arelatenſis Eccleſiæ, legatus venerabilis Synodi per Galliarum provincias conſtitutæ*, aliiſque ſimilibus Adeodati Leucorum, & Taurini Telonenſis ſubſcriptionibus prave intellectis. Aliud eſt enim Synodus, hoc eſt collegium & numerus Epiſcoporum per diverſas Galliarum provincias conſtitutus; aliud congregata in Galliis Synodus, ſive in unum aliquo Galliarum loco, Epiſcoporum Synodus *Harduinus*. Verum de Epiſcoporum congregatione prædictas ſubſcriptiones intelligit etiam Pagius ad an. Chr. 679. n. 3.

a De hac Synodo vide etiam vitam Theodori Cantuar. ſæculo II. Benedict. pag. 1036. *Hard.*

ANNO CHRISTI 680.

id eſt, qui in Nicæna congregati fuerunt trecentorum decem & octo, contra Arium impiiſſimum & eorum dogmata. Et in Conſtantinopoli centumquinquaginta, contra veſaniam Macedonii & Eudoxii & eorum dogmata. Et in Epheſo primo ducentorum, contra nequiſſimum Neſtorium & ejuſdem dogmata. Et in Chalcedone ducentorum & triginta, contra Eutychem & Neſtorium & eorum dogmata. Et iterum in Conſtantinopoli quinto congregati ſunt concilio, in tempore Juſtiniani minoris, contra Theodorum & Theodoretum, & Ibæ epiſtolas, & eorum dogmata contra Cyrillum. *Paulo poſt*. Et ſynodum quæ facta eſt in urbe Roma tempore Martini papæ beatiſſimi, indictione octava, imperante Conſtantino piiſſimo anno nono. Suſcipimus & glorificamus dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ſicut iſti glorificaverunt, nihil addentes vel ſubtrahentes, & anathematizamus corde & ore quos anathematizaverunt, & quos ſuſceperunt ſuſcipimus, glorificantes Deum Patrem ſine initio, & Filium ejus unigenitum ex Patre generatum ante ſæcula, & Spiritum ſanctum procedentem ex Patre & Filio inenarrabiliter, ſicut prædicaverunt hi quos memoravimus ſupra, ſancti apoſtoli, & prophetæ, & doctores: & nos omnes ſubſcribimus qui cum Theodoro archiepiſcopo fidem catholicam expoſuimus

II Conſtantinopolitanam. III Epheſinam. IV. Chalcedonenſem. V. Conſtantinopolitanam alteram contra Ibæ epiſtolas. Synodum Romanam ſub Martino papa. Apoſtolorum & patrum dogmata de Patre, Filio, & Spiritu ſancto.

Notæ Severini Binii.

Cauſa & acta concilii quæ?

a *Concilium Hedifeldenſe*.) Theodorus Dorovernenſis epiſcopus natione Græcus, vir hujus ſtudioſis ſæculi doctiſſimus, peritiaque ſacrarum ſcientiarum celeberrimus, a pontifice per Joannem abbatem monaſterii ſancti Martini vocatus erat, & expectatus, qui concilio Romano Romæ celebrando intereſſet. Sed cum non liceret ipſi coaleſcentem eccleſiam, atque lacte adhuc opus habentem relinquere, placuit fidem catholicam hoc conventu publico cognitam & confirmatam conſcribere. Cumque Theodorus reſciviſſet ſanctum Vuilfridum Romam abiiſſe, eumque hoc anno ab Agathone pontifice auditum & abſolutum eſſe, eidem legationem credidit, ut nomine totius eccleſiæ Anglicanæ ſynodo intereſſet. Vide Bedam prædicto loco, & epiſtolam ſynodalem concil. Romani ſub Agathone infra.

Adnotatio P. Antonii Pagi.

ad An. Ch. 679. n. 6. & ſeqq.

Concilium *Anglicanum* a Theodoro Archiepiſcopo Cantuarienſi indictum, ut quod alibi in Gallia Italiaque adverſus Monothelitas decretum fuerat, in Anglia etiam ſtatueretur, pertinet ad ſequentem Chriſti annum. Beda enim in Recapitulatione hæc habet. *Anno DCLXXX. facta eſt Synodus in Campo Hedfelda de fide Catholica, præſidente Archiepiſcopo Theodoro, in qua affuit Joannes Abba Romanus*. Præterea in Hiſtoria lib. 4. cap 17. prodit Beda illud celebratum, *imperantibus Dominis piiſſimis noſtris Regibus Ecgfrido Rege Hymbronenſium, anno decimo Regni ejus, ſub die XV. Kalend. Octobres, Indictione octava; Ediluredo Rege Mercinenſium, anno ſexto Regni ejus, & Adulfo Rege Eſtanglorum, anno decimo ſeptimo Regni ejus, & Lotbario Rege Cantuariorum, Regni ejus anno ſeptimo*. Decepit Baronium, alioſque *Indictio VIII.* cum die decima ſeptima menſis Septembris conjuncta, quæ hoc anno a Kalendis Septembris in curſu fuit. Nam ut ſupra demonſtravimus, Beda utitur Indictione Conſtantiniana, quæ die viceſima quarta menſis Septembris exorditur. Quare Synodus hæc menſe Septembri ſequentis Chriſti anni habita. Verum quidem eſt *Ecgfridum* cœpiſſe regnare in Northumbria die XV. menſis Februarii anni DCLXX, ideoque die XVII menſis Septembris inſequentis Chriſti anni, undecimum Regni annum numeraſſe. Verum annus ille X. mendoſe deſcriptus a Librariis, & quidem jam a multis ſæculis; cum non ſolum legatur in Henrico Huntindonienſi, qui floruit anno MCLIII, quo Hiſtoriam ſuam abſolvit, quique initio libri 4. Acta hujus Concilii ex Beda recitat; ſed etiam in Verſione Saxonica, longe antea ab *Aluredo* Rege curata. Sed tam ex Epitome laudata, quam ex Indictione & anno VI. Edilredi ibidem expreſſo error ille emendandus. *Edilredus* enim Rex Merciorum cœpit regnare anno DCLXXV. ideoque tantum ſequenti ſextum Regni annum exorſus eſt. Initium Regni *Adulfi* ex hoc tantum Concilio nobis innoteſcit; ideoque nihil inde colligi poteſt. Sed annus VII. Lotharii Regis Cantii ſeu Cantuariorum, qui etiam legitur in Verſione Saxonica, & in Hiſtoria Huntindonienſi, mendoſus eſt, legendumque anno octavo; cum *Lotharius* menſe Julio anni DCLXXIII. Regnum inierit

Si genuina eſſet Epiſtola, quæ dicitur ab Agathone Papa ad *Ethelredum* Merciorum Regem ſcripta, quam e MS. Saxonico Petriburgenſis Monaſterii Latinam fecit Spelmannus lib. 1. de Synodis Angliæ pag. 164. adhuc magis conſtaret, Concilium Anglo-Saxonicum ſequenti anno habitum eſſe. In ejus enim fine legitur *Hoc Breve Angliam miſerunt Agatho & centum viginti quinque Epiſcopi, per manus Vuilfridi Epiſcopi Eboracenſis. Actumque eſt anno poſt Incarnationem ſexcenteſimo octogeſimo, Regis Edelredi anno ſexto*. Verum eam interpolatam eſſe non dubito. Nam ea Epiſtola ſtatuit Agatho Papa, ut Abbas Medeshampſted ſeu Petriburgenſis *habeatur Romanæ Sedis Legatus per totam Angliam*; cum tamen nonniſi Dorovernenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus Romanæ Sedis Legati titulo exornatus fuiſſe legatur. Adhuc Manuſcriptum illud Saxonicum hæc etiam habet: *Ethelredus Vuilfridum Epiſcopum Romam mittit ad Agathonem Papam, verbo & literis innoteſcens Peadam fratrem ſuum, Wolferum, & Sexulphum, Monaſterium Medeshampſtede condidiſſe, immuneque illud conſtituiſſe, tum a Regis, tum ab Epiſcopi ſervitutibus, rogavitque, ut hoc idem ſcripto ſuo, & benedictione confirmaret*. Sed hæc mere fabuloſa, cum *Wilfridus* anno DCLXXVII ex Anglia ab Ecgfrido Rege expulſus fuerit, & *Agatho* nonniſi die XXVII. menſis Junii anni DCLXXVIII. Pontifex Romanus conſecratus ſit. Denique *Wilfridus* hoc anno Romæ interfuit Concilio centum XXV. Epiſcoporum adverſus Monothelitas celebrato feria tertia Paſchatis, quæ incidit in diem quintum menſis Aprilis, ut mox oſtendetur. Quomodo itaque dici poteſt, anno DCLXXX. Privilegium illud ab *Agathone* & centum ac viginti quinque Epiſcopis datum eſſe, anno ſcilicet poſt congregatum Concilium, & poſt diſceſſum Vuilfridi ab Urbe Romana. Labbeus (Tomo VII. Concil. nov. edit.) recitat iſtud Privilegium, ſed ſine ulla mentione Spelmanni, nec Verſionis Saxonicæ in linguam Latinam ab eo factæ, & anno Incarnationis expuncto, quæ tamen Era hoc ſæculo in Anglia uſurpabatur.

Certum tamen videtur, Agathonem aliquod Privilegium Monaſterio Petriburgenſi ad petitionem Ethelredi Regis conceſſiſſe, uti hoc tempore in more poſitum erat. Beda enim in vita Sancti Benedicti Epiſcopi Abbatis Viremuthenſis lib. 1. num. 6. refert, *Benedictum*, poſtquam Monaſterium illud in honorem Sancti Petri ædificaſſet, Romam profectum eſſe, & ab Agathone Papa inter alia poſtulaſſe, & accepiſſe *Joannem Archicantorem* Eccleſiæ B. Apoſtoli Petri, & Abbatem Monaſterii B. Martini, *quem ſui futurum Magiſtrum Monaſterii Britanniæ Romanum Anglis adduceret. Qui illo perveniens, non ſolum viva voce, quæ Romæ didicit, Eccleſiaſtica diſcentibus tradidit; ſed & non pauca etiam literis mandata reliquit*. Addit Beda: *Quintum Benedictus non vile munus attulit, Epiſtolam Privilegii a Venerabili Papa Agathone, cum licentia, conſenſu, deſiderio, & hortatu Egfridi Regis acceptam, qua Monaſterium quod fecit, ab omni prorſus extrinſeca irruptione tutum perpetuo redderetur ac liberum*. Beda lib. 4. cap. 18. pluribus loquitur de Joanne Archicantore, ut videre eſt apud Baronium n. VIII. aitque interfuiſſe Concilio Anglicano.

Seu ſi literæ Agathonis Papæ, quas e MS. Saxonico Petriburgenſis Monaſterii, Latinas fecit Spelmannus, admittendæ non ſint ob rationes ſupra in medium adductas: quæ editæ ſunt de eadem re Tomo I. Monaſtici Anglicani pag. 67. eoſdem nævos non habent. Ait in illis Agatho Papa, percipere ſe, *quatenus Apoſtolica gratia ſuique Petri prærogativa præſtet*, (ſcilicet Monaſterium Petriburgenſe) *ceteris a Tameſa fluvio in Aquilonalem, ſicut & orta perhibetur mater primaria: Abbas quoque ejus aliquis Arctoa plaga prior habeatur, & in omnibus conventibus anterior ſedeat*, &c. Quæ verba e correctiori exemplari Saxonico, quam quo uſus eſt Spelmannus, videntur deſumpta, ſicuti & clauſula, quæ poſt illud Privilegium, ſeu Agathonis Papæ Epiſtolam, ibidem legitur: *Hoc Privilegium a Sancto Papa Agathone, aſſentiente Concilio centum XXV. Epiſcoporum per Reverentiſſimum Epiſcopum Wilfridum deſtinatum, ego Athelredi Dei dono Rex, anno Domini DCLXXX. meique Regni VI. ſuſcipiens, approbante etiam Domino Archiepiſcopo Theodoro, cum Concilio celebrato in campo Heſfeld Regali ſubſcriptione confirmo*, &c. *Ego Theodorus Romanæ Legatione in hos fines terræ deſtinatus, confirmo. Ego humilis Saxulfus, regali beneficio ejuſdem Monaſterii fundator*, &c. *Ego Wilfridus Apoſtolico favore repetens Sedem Eboracenſem teſtis & relator hujus Sanctionis votiva aſſentior. Ego Oſtrich Regina Athelredi Regis*, &c. *Ego Adrianus Apoſtolicus Legatus*, &c. *Ego Joannes Romanus Legatus conlaudo. Ego Putta Roffenſis Epiſcopus ultro ſubſcribo. Ego Vualdere Londonienſis Epiſc. confirmo. Ego Abbas Cuthbaldus ejuſdem Monaſterii*

ANNO CHRISTI 680.

ſteri Medeſhamſtede, Succeſſor Venerabilis Saxulfi, ſpeciali amore am ſteſſor, &c.

Ex his liquet primo, Concilium Anglo-Saxonicum anno ſequenti poſt Sancti Vuilfridi ex Urbe Romana reditum congregatum eſſe. II. Æram Incarnationis in Actis publicis hoc tempore in Anglia uſurpatam fuiſſe: quod tot Monumentis conſtat, ut in dubium revocari non poſſit. III. Vuilfridum Privilegium *Petroburgenſe* ab Agathone Papa conceſſum in Angliam detuliſſe. IV. Eum- A dem *Vuilfridum*, qui apud Ethelredum Regem in honore tunc habebatur, ſubſcripſiſſe Privilegio his verbis. *Ego Vuilfridus Apoſtolico favore* (id eſt judicio Sedis Apoſtolicæ) *repetens* (id eſt, reſtituendam mihi petens) *Sedem Eboracenſem*, quia nempe *Theodorus* eum pro Epiſcopo non agnoſcebat. *Joannes*, qui ſe Romanum Legatum dicit, erat *Joannes Archicantor* Eccleſiæ Sancti Petri Apoſtoli, quem Beda lib. 4. cap. 18. huic Concilio interfuiſſe aſſerit.

CONCILIUM ROMÆ

SUB AGATHONE HABITUM DE REBUS

Britannicæ eccleſiæ, in baſilica ſalvatoris noſtri Conſtantinianæ nuncupatæ, anno Chriſti DCLXXX. vel (ut alii volunt) anno præcedenti (hoc eſt menſe Octobris indictione VII.) præſidente in eodem ipſo papa Agathone, & conſidentibus L. epiſcopis, abbatibus, presbyteris: adſtantibus etiam diaconibus, & cuncto clero, In quo cognoſcitur de ſtatu Britannicæ eccleſiæ, & de modo eumdem redintegrandi.

Exemplar hujus concilii juxta manuſcriptum codicem.

IN nomine domini ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperantibus dominis noſtris piiſſimis Auguſtis, Conſtantino majore imperatore anno viceſimo ſexto, poſt conſulatum eius anno decimo, ſed & Heraclio atque Tiberio, * nonis Auguſtis ejus fratribus viceſimo ſecundo, indictione [1] ſeptima, menſe Octobri, præſidente Agathone ſanctiſſimo atque ter beatiſſimo apoſtolico univerſali papa ſanctæ Dei catholicæ atque apoſtolicæ eccleſiæ urbis Romæ, præpoſitis ſacroſanctis evangeliis, in Baſilica ſalvatoris domini noſtri Jeſu Chriſti quæ appellatur Conſtantiniana, conſedentibus una cum eo glorioſis atque cognoſcentibus ſanctiſſimis epiſcopis Creſcente eccleſiæ Vinonenſis, (a) Phoberio Andrea Oſtienſe, Juvenali Albanenſi, Mauricio Tiburtino, Joanne Falaritano, Benedicto Meſanenſe, (b) Theodotio Syracuſano, Deuſdedit Narnienſe, [2] Paulo (c) cognomento Joanne Turtuenſe, Theodato Neperi, Novita Silva candida, Gaudioſo Signias, Georgio Agrigentino, Placito Veliternenſi, Georgio (d) Catinenſi, Deodato Tullenſe, & venerabilibus presbyteris, Bonifacio, Petro, Juvenale, Theodoſio, Georgio, Theodorio, Sergio, Theodorio, Siſinnio, Theodoro, Auguſto, Benedicto, Paulo, Tribuno, Corono, Petro, Joanne, Siſinnio, Epiphanio, Siſinnio, Decoro, Soleuncio, Theopiſto, Martino, Siſinnio, Georgio, Siſinnio, Joanne, Habito, Probino, Joanne, Martino, Petro, Euticio & Georgio, adſtantibus quoque Deo amabilibus diaconibus cunctoque clero.

* vel novis

Nomina conſidentium.

Agatho ſanctiſſimus ac ter beatiſſimus epiſcopus ſanctæ catholicæ eccleſiæ atque apoſtolicæ urbis Romæ conſedentibus dixit: Non credo latere veſtram fraternitatem, quamobrem ad hunc venerabilem conventum eam arciſciveram; cognoſcere cupio veſtram quippe ſinceritatem, mecumque tractare, qualis ſit eccleſiaſticus ſtatus B in Britannia inſula, in qua per Dei gratiam fidelium multitudo concrebuit. Nuper exorta eſt diſſenſio, cum una ſit conſonantia fidei, quam ex prædicatione atque doctrina hujus ſacroſanctæ atque apoſtolicæ ſedis a beata memoria prædeceſſoris noſtri ſancti Gregorii exorta ac directa, atque per ſanctum Auguſtinum & ejus ſocios perceperunt.

Malmesb. geſt. pont. libro 3. pag. 161. Agatho quærit quinam ſit ſtatus eccleſiæ Britannicæ.

Andreas & Joannes reverendiſſimi epiſcopi coram omnibus reſponſum dederunt, dicentes: Clarum conſtat univerſis, quod multo (e) pontificalis ſucceſſu, eccleſiæ in Britannia inſula poſitæ indigent, primum quidem quod diſſenſio ibidem inter ſanctiſſimum Theodorum archiepiſcopum, & ceteros ejuſdem provinciæ præſules, C quam cum Dei præſidio ſola poſſit apoſtolica auctoritas mitigare, & diſſenſionis fomitem ſubtrahere, dum origines ſcandalorum abſcidit, atque ſuperflua & Chriſtianæ converſationi noxia ibidem geri conſiderata demat, & ſpirituali medela curet.

Reſpondetur convulſam eſſe diſſenſione.

Theodori archiepiſcopi & epiſcoporum.

Agatho ſanctiſſimus atque ter beatiſſimus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ catholicæ atque apoſtolicæ urbis Romæ dixit: Conſtat itaque quod veſtra conſideravit reverenda fraternitas, æquitati competere finienda, quia jam ſunt quæ dudum concordi conſideratione præviderunt, & ſtatuerunt prædeceſſores noſtri, verbi gratia, primus beatus Gregorius hujus apoſtolicæ ſedis pontifex, & totius Saxoniæ apoſtolicus apex, ejuſque D ſucceſſores ſancti pontifices uſque ad noſtra tempora. Et nos prævidimus & conſtituimus, ut ſtatuta illa quæ ſynodalibus decretis jamdudum ſolidata per beatum Petrum principem apoſtolorum fuerunt, ut in perpetuum ab omnibus eccleſiarum Chriſti præſulibus ibidem conſtitutis inconvulſe atque illibate ſerventur.

Papa omnia finienda ſuo ſtatutis cenſet.

Creſcens epiſcopus eccleſiæ Vinonenſis, & Juvenalis ſanctæ Albanenſis eccleſiæ epiſcopus dixerunt: Univerſa itaque ſynodus, hæc quæ una cum ſanctiſſimo atque ter beatiſſimo Agathone papa convenit regulariter definiens, & ſi humani

Reſpondit diabolum ſemina ſerere ſed Deum ſuccurrere.

1 Indictio ſeptima Kalendis Septembris anni Chriſti 678. inchoata; ideoque hoc Concilium hoc anno, non vero inſequenti, ut in editionibus conciliorum, & ab omnibus Neothericis, qui de rebus S. Vuilfridi diſſeruerunt aſſeritur. Irrepſit etiam error in hoc proœmium loco enim *Piiſſimis Auguſtis Conſtantino majore Imperatore*, legendum, *Piiſſimo Auguſto Conſtantino Magno Imperatore*; loco, *anno vigeſimo Sexto*, legendum, *anno vigeſimo quinto*; loco, *novis Auguſtis, ejus fratribus, viceſimo ſecundo*, legendum, *a deo conſervandis ejus fratribus anno vigeſimo*. Pagius ad an. Ch. 678. n. 10.

2 Lege, *Paulo Nomentano*, *Joanne Portuenſe*, *Theodato Nepeſino*, *Vito Sylva Candida* &c. Confer ſubſcriptiones epiſtolæ Agathonis act. IV. Conc. VI *Harduinus*.

(a) Concilii hujus acta e MS. Cod. Britannico tantummodo innotuiſſe credo, ex quo Spelmannus & ex eo Vuilkius dederunt, his vero hic excuſſis cum editis ab illis collatis variantia quadam in ſerie epiſcoporum deprehendi quæ adnoto. Deeſt igitur in Anglicano *Phoberius*. (b) *Theodoſio*. (c) *Nomentano*, *Joanne Portuenſe*, *Theodoro Nepeſino*, *Vito Sylva Candida*. (d) *Catanenſi*. (e) Vuilkins legit *pontificali*.

ANNO CHRISTI 680

mani generis inimicus qui bonis ſeminibus in- A terſerere ſemper conatur zizania (*a*) & præcavendis, & hoc eſt fidelibus Britanniæ inſulæ eccleſias eccleſiarumque præſules adverſus invicem excitare molitus eſt, verum ſuperna clementiæ non permittit ſuos fideles uſquequaque tentari, ſed dat conſilium ut hi qui conſulunt * & conſulantur, cum fide ſuſcipiunt pariterque utrique ſalventur. Ideoque conſideratis omnibus atque tractatis, quæque ex diverſorum venientium relatione cognovimus, quæque ex ſcriptorum diverſis vocibus huc ad apoſtolicam ſedem directorum colligi potuerunt, ſolicitius flagitantes prævidimus, communi conſenſu hanc definitionis ſententiam promulgare.

* Forte, & qui conſilium cum fide Hard.

Statuendum ut in ſingulis provinciis duodecim ſint epiſcopi, nihil uſturi in alia parochia, ſed ſuæ ſtudentes.

Unde ex auctoritate beati Petri apoſtolorum B principis, cui claves ligandi atque ſolvendi in cœlo & in terra conditor & ſalvator generis humani dominus noſter Jeſus Chriſtus filius Dei conceſſit, definimus atque ſtatuimus, ut unumquodque regnum in Britannica inſula conſtitutum habeat ſecundum moderaminis menſuram provinciarum epiſcopos ita ſtatutos, ut ſimul omnes cum archiepiſcopo duodecim eccleſiarum præſules numerentur; quos archiepiſcopus, qui pro tempore ab hac apoſtolica ſede pallii honore decoratur, provehat, atque ſacerdotali gradu eos canonice ordinet, ipſiuſque tantum ſint ordinationi ſubjecti, hac diſpoſitione interpoſita, ut nullus audeat de epiſcopis in alterius præſulis jura ſemetipſum immergere, ſed illiba- C ta ſua jura unumquemque ſervare, & in admonendos & convertendos populos ſtudere.

Ut eccleſiaſtici arma, citharœdas, ludos viteat, & officiis intendant.

Statuimus etiam atque decernimus ut epiſcopi vel quicumque eccleſiaſtici ordinis religioſam vitam profeſſi ſunt, armis non utantur, nec citharœdas habeant, vel quæcumque ſymphonia, nec quoſcumque jocos vel ludos ante ſe permittant; quia omnia hæc diſciplina ſanctæ eccleſiæ ſacerdotes fideles ſuos habere non ſinit, ſed præcipit divinis officiis & providentiæ pauperum eccleſiaſticis utilitatibus occupari, magiſque divinorum eloquiorum lectio ad ædificationem eccleſiarum ſemper legatur, quatenus cum nutrimentis corporeis pariter & animæ audientium divinis eloquiis nutriantur.

Papa. Examinandum eſt, ut canones & fidem obſervent.

Agatho ſanctiſſimus atque ter beatiſſimus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ catholicæ atque apoſtolicæ urbis Romæ dixit: Si & veſtri fraternæ caritati providum eſſe cenſeretur opportunum, itaque ac ſaluberrimum plebibus ibidem conſtiſtitutis eſſe cenſendum eſt; ut de eccleſiaſticis ſtatutis, atque de ſerie epiſcoporum, ſeu etiam de probatione catholicæ fidei, qualiter & quam orthodoxe in provinciis Saxoniæ gerere & habere ab univerſis examinetur.

Reſpond. Mittendum Theodoro ut univerſalem ſynodum illic cogat, de his cognituram.

Andreas reverendiſſimus epiſcopus eccleſiæ Oſtienſis, & Joannes reverendiſſimus epiſcopus Portuenſis dixerunt: Verum eſt enim quod veſtræ ſanctitati injunctum eſt, ut apoſtolica cenſura ex hinc illic hæc decretalis diſpoſitio per epiſtolas ac virum prudentem, & idoneum, & bene imbutum dirigatur ad Theodorum reverendiſſimum atque ſanctiſſimum archiepiſcopum Cantuariorum, ſanctæ Dei noſtri ſalvatoris eccleſiæ, in qua illis in partibus ſummi ſacerdotii principatum fundavit, qui ſuo ſanguine ſanctam ſuam redemit eccleſiam, omnipotens Chriſtus dominus, & beati Petri principis apoſtolorum auctoritate, per noſtrum prædeceſſorem A beatæ memoriæ Gregorium, & per beatum Auguſtinum, ejus ſincellitum, conſtruendo, collocando fundavit, ut ipſe prædictus Theodorus illis in partibus ex tua ſacroſancta auctoritate & noſtra ſynodali unitate univerſale concilium congreget, & cum univerſis præſulibus, regibus, principibus, & univerſis fidelibus, ſenioribus, majoribuſque natu totius Saxoniæ, publicam œcumenicamque faciant ſynodum: & hæ diſpoſitiones prædictæ non ſolum, verum etiam quæ tuæ ſanctitatis gerulis ſeu apicibus injunxeris diligenti inveſtigatione tui apoſtolatus auctoritatem coram omnibus examinare, & univerſos obſervare præcipias. Quod enim multorum conſilio geritur, nulli conſentientium ingerat ſcandalum.

Placuit, & mittendus in Britanniam eligitur Joannes abbas ſancti Martini.

B Placuitque enim hæc relatio univerſæ ſynodo, cum ſanctiſſimo atque ter beatiſſimo Agathone apoſtolico papa; cœperuntque ſimul omnes unanimiter quærere, & invenerunt, Chriſto auſpice, virum venerabilem Joannem archicantatorem eccleſiæ ſancti apoſtoli Petri, & abbatem monaſterii beati Martini, qui a Roma per juſſionem papæ Agathonis in Britanniam eſt directus.

Hæc ut eccleſiaſtici hæreſes & errores conterant.

Hæc provida ac celeberrima doctrina ſacrorum canonum & pontificalium decretorum ſtatuimus atque decernimus, ſicut prodeſſe diſpenſatoribus eccleſiæ, & populis eis commiſſis, quos ad ſui cognitionem divina adſcrivit clementia, ſalubreque eis prævidimus quidem, quatenus frequentia vicinorum antiſtitum ſtu- C dentium ſuam parochiam ad ſtudium perfectæ religionis adducere, hæreticæ pravitatis ſatellites decipiendi ſimplices locum non inveniant, nec diſſeminent ſua ſchiſmata vel errores, dum falce piæ doctrinæ præſule prædicante quotidie ſuccidantur & defluant, & in multorum præſulum cum ſuo archiepiſcopo convenientium cum conſilio quæque ſalubriter perpenduntur ac diſponuntur firmiter obtineant, quia ibi ſalus ubi plurima conſilia: & ſic, *ubi duo vel tres congregati in nomine domini, ibi ipſe eſt in medio eorum*: multo magis ubi plures unanimiter ad confitendum nomini ejus, ad gloriandum in laude ejus fuerint congregati.

Matth. 18

Papa in Britanniam mittit ſynodum beati Martini obſervandam. Romæ celebratam

Inſuper quoque Agatho ſanctiſſimus atque ter D beatiſſimus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ catholicæ atque apoſtolicæ urbis Romæ, ſynodum beati Martini papæ conſcriptam centumquinque epiſcoporum conſenſu non multo ante * Rhemis celebratam præfato religioſo abbati Joanni tribuens, ut ſecum in Britanniam veniens beato Theodoro archiepiſcopo afferret, non ſolum ad ſuæ legationis teſtimonium atque confirmationem, ſed etiam quidquid ſanctus Theodorus archiepiſcopus cum ſapientibus & fidelibus, & viris religioſis in Anglorum provinciis, Chriſti eccleſiis, & univerſo populo Dei ibidem poſitis, profuturum melius ac religioſius in Chriſto invenire potuiſſent, cum prædicta auctoritate roborare atque tranſcribere commendaverat.

E ALIUD EXEMPLAR EJUSD. CONCILII

JUSTA MALMESBURIUM

Vel ſaltem alia ejuſdem actio,

In qua Vuilfridi cauſa cognoſcitur, & ipſe reſtituendus ad archiepiſcopatum Eboracenſem decernitur.

AGatho ſanctiſſimus papa (*inquit Malmeſburius*) concilium quinquaginta tam epiſcoporum

Malmesb. pag. 161 de geſt. pont. li.

(*a*) Idem ita legit: *cavendus eſt*, & *fidelibus*. Manſi. *Concil. General.* Tom. XI.

ANNO CHRISTI 680.

poium quam abbatum, in baſilica ſalvatoris, A
quæ appellatur Conſtantiana, coegit. Cujus
concili hæc eſt forma.

bio 30 (Et prolixius in vita S. Wilfridi t. 4. ſec. Benedict. part. 1 p. 693 496 Hard.) Diſſenſio in Britannia, cauſa ſynodi

Agatho ſanctiſſimus ac beatiſſimus epiſcopus
eccleſiæ catholicæ atque apoſtolicæ urbis Romæ
confidentibus ſecum dixit: Non credo latere ve-
ſtram ſanctam fraternitatem, quamobrem ad hunc
venerabilem conventum eam aſciverim. Cogno-
ſcere quippe cupio veſtram reverentiam mecum-
que tractare, qualis in eccleſia inſulæ Britan-
niæ, ubi per Dei gratiam fidelium multitudo
concrevit, nuper eſt exorta diſſenſio, quæ ad
nos, tam per relationem huc advenientium,
quam per ſcriptorum ſeriem delata eſt.

Andreas reverendiſſimus Oſtienſis epiſcopus,
& Joannes Portuenſis epiſcopus dixerunt: Om- B
nium quippe eccleſiarum ordinatio in veſtræ
apoſtolicæ auctoritatis pendet arbitrio, qui vi-
cem beati Petri apoſtoli geritis; verum & nos,
nuper confidentibus epiſcopis, & conſamulis no-
ſtris, juſſu vero relegimus ſingula ſcripta, quæ
de Britannia inſula directi apoſtolico veſtro
conſpectui detulerunt, tam ea quæ ex perſona
reverendiſſimi archiepiſcopi olim hinc illuc ab
apoſtolica ſede directi miſſa ſunt, aliorumve re-
lationes adverſus quemdam epiſcopum ſubter-
fugientem, (ut ajunt) quam ea quæ a VVil-

Wilfridum immerito pulsum ab archiepiſcopo.

frido Deo amabili ſanctæ Eboracæ eccleſiæ epi-
ſcopo oblatæ ſunt: qui de ſua ſede ejectus a
prænominato ſanctiſſimo huc uſque pervenit:
in quibus cum multas quæſtiones infererent, C
neque ſanctorum canonum ſubtilitate convictum
cum aliquibus facinoribus, & ideo non catho-
lice dejectum reperimus, neque eum aliqua fa-
cinora perpetraſſe accuſatores ejus verbis propriis
oſtenderunt, pro quibus degradari debuiſſet:
potius autem & modeſtiam hunc tenuiſſe co-
gnovimus, quod non ſeditioſis quibuſdam de-
certationibus ſe immiſcuit, ſed de ſua ſede re-
pulſus, coepiſcopis ſuis facti meritum innoteſcens
memoratus Deo amabilis Vvilfridus epiſcopus
huc ad ſedem apoſtolicam accurrit.

Admittitur in concilium.

Agatho ſanctiſſimus ac ter beatiſſimus epiſco-
pus eccleſiæ catholicæ atque apoſtolicæ urbis
Romæ confidentibus dixit: VVilfridus Deo ama-
bilis ſanctæ Eboraeæ eccleſiæ epiſcopus, quem D
præ foribus venerabilis ſecretarii noſtri eſſe nar-
ratum eſt, ad noſtrum ſecretarium juxta ſuam
poſtulationem cum petitione, quam ſecum af-
ferre dicitur, admittatur.

VVilfridus Deo amabilis epiſcopus dum ve-
nerabile ſecretarium ingrederetur dixit: Depre-
cor veſtram pontificalem beatitudinem, ut meæ
humilitatis petitionem excipi, coramque relegi
præcipiatis.

Agatho ſanctiſſimus epiſcopus dixit: VVilfri-
di Deo amabilis epiſcopi petitio ſuſcepta coram
omnibus relegatur: & accipiens Joannes nota-
rius, relegit ſancto & apoſtolico concilio.

Petitio ejus ad papam.

VWilfridus humilis & indignus epiſcopus Sa-
xoniæ ad hoc apoſtolicum faſtigium, tanquam E
ad locum munitum turremque fortitudinis greſ-
ſus, Deo præviante, perduxi; quod inibi nor-
mam ſacrorum canonum in omnes Chriſti ec-
cleſias emanare cognoſco: ex eo meæ humili-
tati juſtitiam fieri confidenter expeto: cogno-
viſſe quippe non ambigo veſtrum pontificale fa-
ſtigium, tam ex humilitatis meæ ſuggeſtione
quam quæ viva voce præſentialiter obtuli veſtris
apoſtolicis obtutibus, in ipſomet adventus exor-
dio præſentatus, quod quidam mei epiſcopatus
invaſores, nulla in me convicta culpa, contra
ſanctorum ſcita canonum in conventu ſanctiſſi-
mi Theodori Cantuariorum archiepiſcopi, &
aliorum convenientium antiſtitum, ſed meam,
quam per decem, & eo amplius annos tenue-
ram, uſurpare moliti ſunt: & in meo epiſco-
patu tres epiſcopi promoti ſunt, licet canonica
non ſit eorum promotio. Quid autem accide-
rit, ut Theodorus ſanctiſſimus archiepiſcopus
me ſuperſtite in ſedem, quam licet indignus
diſpenſabam, abſque conſenſu cujuslibet epiſco-
pi tres ſua auctoritate, mea humilitate non ac-
quieſcente ordinaret epiſcopos, omittere magis
quam flagitare pro ejuſdem viri reverentia con-
decet: quem quidem, eo quod ab hac apoſto-
licæ ſummitatis ſede directus eſt, accuſare non
audeo. Verumtamen ſi claruerit, quod contra
jus regularium ſanctionum, citra ullius delicti
piaculum, quod canonica percellit ſeveritas, de
priſtina pulſus ſede tumultuoſus nulli apparui,
ſed tantum conſamulos & conſacerdotes meos
illius provinciæ epiſcopos conteſtatus abſceſſi,
ſiquidem prævidit veſtra apoſtolica ſummitas pri-
vatum me eſſe humili devotione, quæ cenſen-
tur libenter amplector. Si autem & priſtinum
epiſcopatum ſuſcipere, ſequor totiſque viribus
veneror ab apoſtolica ſede prolatam ſententiam,
tantum ut invaſores de priſtinis parochiis eccle-
ſiæ, cui ego indignus famulus veſter præfui,
pellantur. Et ſi rurſus in eadem parochia, cui
præfui, præſules adhiberi prævideret, ſaltem ta-
les jubeat promovendos, cum quibus pacifica &
tranquilla poſſim concordia obtinente Deo una-
nimiter deſervire, &c.

Papa Wilfridi cauſam approbat.

Agatho ſanctiſſimus ac ter beatiſſimus epiſco-
pus ſanctæ eccleſiæ catholicæ urbis Romæ di-
xit: Non mediocriter ſatisfacit audientibus pe-
titionis ſeries, quam VVilfridus Deo amabilis

Decretum ſynodi pro Wilfrido

epiſcopus obtulit, in hoc, quod cum ſe indigne
de epiſcopali ſede dejectum agnovit, non con-
tumaciter per vim ſæcularem obſtitit, ſed hu-
militer ſentiens auctoris noſtri beati Petri apo-
ſtolorum principis canonicum expetivit ſubſi-
dium, & ſupplici præſtolatione, quæ ſuper eo
cenſenda ſunt ſe ſuſcepturum perhibens, quod
ex ore noſtro beatus Petrus Apoſtolus auctor
noſter, cujus miniſterio fungimur, prævideret
ſtatuendum; univerſa ſancta ſynodus, quæ reſi-
debat, inter cetera definiens ait: Statuimus at-
que decrevimus, ut Deo amabilis VVilfridus
epiſcopus epiſcopatum quem nuper habuerat ſu-
ſcipiat, & quos cum conſenſu concilii ibidem
congregandi elegerit ſibi adjutores, a ſanctiſſi-
mo archiepiſcopo ordinati promoveantur epiſco-
pi, expulſis procul eis qui in ejus abſentia in
epiſcopatum enormiter miſſi ſunt, & cetera,
quibus interdicunt hæc non ſuſcipientes de-
creta.

His decretis gloriabundus epiſcopus etiam juſ-
ſu papæ juſſus eſt reſidere in numero ſanctorum
epiſcoporum 150. qui agitabant concilium con-
tra illos qui unam operationem prædicant in
duabus naturis domini noſtri Jeſu Chriſti.

Hinc reditum aggreſſus, omnium periculo-
rum, Deo protegente, immunis patriam venit,
ægreque licet ad regem aditu impetrato, ſcita
apoſtolica ſigillata prætendit. Ille cum ea epi-
ſcopis contubernalibus ſuæ factionis legi feciſſet,
tantum a reverentia Romanæ ſedis abfuit, ut
ſpoliatum ſuis omnibus, comitibuſque in diver-
ſa deductis, beatum pontificem cuidam præfecto
notabilis ſævitiæ viro in ergaſtulum trudendum
committeret, &c.

CON-

CONCILIUM ROMANUM,

QUO CXXV. EPISCOPI

Orthodoxam Fidem confirmarunt, Monothelitarum hæreſim condemnarunt, atque legationem Conſtantinopolim ad ſynodum œcumenicam decreverunt, anno domini DCLXXX. ſub Agathone papa.

DE rebus in hac ſynodo geſtis nihil reperitur, niſi duæ epiſtolæ extantes actione IV. ſextæ ſynodi: quarum prior eſt Agathonis ad Conſtentinum imperatorem & fratres ejus de fide catholica contra Monothelitas, quæ incipit: *Conſideranti mihi humana vitæ diverſos angores*, &c. poſterior eſt ſynodica, nomine totius ſynodi ad eoſdem imperatores ſcripta ab Agathone, incipitque ſic. *Omnium bonorum ſpes ineſſe præcognoſcitur*, &c.

Occaſio habiti concilii quæ?

a *Concilium*.) Accepta ab imperatore, quam de cogenda univerſali ſynodo ad Donum ſcripſerat epiſtola, Agatho papa Romanus id Romæ implevit, quod ejuſdem juſſu præſtiterunt Mediolani epiſcopi Inſubres, nimirum, ut epiſcopi occidentales, qui vel per ætatem, vel corporis morbum, vel itineris difficultates ipſi ſynodo œcumenicæ præſentes eſſe non poſſent, per legationem ſuo nomine deputatam profiterentur, quid pro fide catholica adverſus Monothelitas decernendum eſſe ſentiant. Cum itaque epiſcopi 125. (quorum nomina in fine ſynodalis epiſtolæ ſubſcripta habentur actione IV. ſextæ ſynodi) auctoritate Agathonis papæ conveniſſent, damnataque Monothelitarum hæreſi orthodoxam fidem egregie corroboraſſent, tres legatos hoſce Joannem Portuenſem, Abundantium Paternenſem & Joannem Regienſem ſive Regitanum epiſcopos delegerunt, dato illis commonitorio tali, ut de incertis & dubiis nihil contendant, eaque dumtaxat, quæ Romano hoc concilio de fide conſtituta fuerant, in univerſali patrum conſeſſu proponant. Hoc commonitorio inſtructi, ſtatim Conſtantinopolim ad concilium univerſale profecti ſunt, editaque ibidem ſynodali epiſtola, quam ſecum attulerant, injunctum munus legationis fideliter executi fuerunt. Huic publicæ legationi ſuam Agatho papa adjunxit, munuſque legationis apoſtolicæ Theodoro & Georgio presbyteris, Joanni diacono, & (ut ſcribit Anaſtaſius in Agathone) Conſtantino ſubdiacono commiſit. Epiſtolam quamdam privatam ſuo ſolius nomine ad imperatorem conſcriptam iiſdem communicavit: atque ita duplex legatio, duplici epiſtola ab Agathone accepta, ad concilium univerſale ſimul profecta fuit: dumque circa initium Septembris anni 680. Conſtantinopolim perveniſſet, eo honore, quem Anaſtaſius in vita Agathonis ſupra deſcribit, excepti, œcumenicum concilium inchoari procurarunt. Teſtatur Anaſtaſius in vita Agathonis ſupra, Theodorum Ravennatis ecclesiæ epiſcopum ſchiſmaticum hoc tempore Romam veniſſe, Romanoque pontifici ſe iterum ſubmiſiſſe. Non dubito quin illud hac ſynodo, cui ipſe præſens interfuit & ſubſcripſit, factum fuerit; cum ejus hic tantum, alibi vero nulla memoria reperiatur. Tanta enim Ravennatis eccleſiæ epiſcoporum a Mauro uſque ad hunc Theodorum contumacia fuerat, ut eam nullo modo diſſimulare poſſent Romani pontifices, qui ne quidem faſtum & uſurpatam prærogativam Conſtantinopolitanorum præſulum hactenus ſufferre potuerunt.

Acta concilii.

Duplex legatio Conſtantinopolim miſſa eſt.

Ex Epiſtola Agathonis defenditur Honorius papa

In priore epiſtola, quam Agatho privatim per ſuam legationem ad imperatorem tranſmitti curavit, dignum eſt notatu; quod ad defenſionem Honorii ait pontifex apoſtolicam ſedem ejuſque pontifices nunquam in fide aberraſſe, ſed potius, juxta promiſſionem Petro factam, devios quoſque e veritatis tramite reduxiſſe, atque in vera & orthodoxa fide confidenter confirmaſſe. Quod ſane non tam libere aſſeruiſſet Agatho pontifex, ſi eamdem hæreſim, quam ipſe Agatho hac ſua epiſtola adeo valide inſectatur, Honorius foviſſet, ſuoque ſcripto confirmaſſet.

Ex epiſtola ſynodali defenditur Honorius.

In epiſtola ſynodica hoc pro ejuſdem Honorii expurgatione diligenter eſt obſervandum quod legati limitatum duntaxat acceperunt mandatum, ea tantum proponendi, quæ in ſynodo Romana pro fide catholica adverſus Monothelitas acta fuerant. Cum itaque allegata ſynodo Romana nihil in cauſa Honorii propoſitum vel actum fuerit, nullam fidem meretur id quod depravata acta ſextæ ſynodi atteſtantur, Honorium auctoritate legatorum ſedis apoſtolicæ & totius concilii non conſulto Agathone pontifice, cum Sergio, Cyro, Pyrrho, aliiſve Monothelitis hæreticis condemnatum & excommunicatum fuiſſe.

Epiſtola ſynodalis a Græcis corrupta eſt.

Secundo circa eamdem epiſtolam eſt annotandum, quod (ut in concilio Florentino Julianus ſacræ Romanæ eccleſiæ cardinalis in diſputatione quam habuit contra Græcos poſt Emmanuelem Calecam advertit) Græci impoſtores eam corruperunt, eoque loco, quo legebatur olim: *Credimus in Spiritum ſanctum dominum & vivificatorem ex Patre Filioque procedentem*, illi nomen *Filioque* expunxerunt. Hæc lectori veritatis amanti ingerimus, atque conſideranda proponimus, ne mireris, cum infra dicemus, acta ſynodalia ſexti concilii, in iis præſertim quæ de Honorio Romano pontifice atteſtantur, Græcorum impoſtura ubique depravata fuiſſe.

AD CONCILIUM ROMANUM II.

Sub Agathone anno 680.

ADDITIO.

Ex Sup. Manſi pag. 110.

IN hoc Romano concilio pacem coaluiſſe inter Romanos pontifices & Ravennates epiſcopos ſuſpicatus eſt Labbeus in hiſtoria hujus concilii; nec a vero aberravit: id enim confir-

mat

ANNO CHRISTI 680. 681.

mat Agnellus ſæculi noni ſcriptor in libro pontificum Ravennatum, a quo pariter diſcimus quibus conditionibus pax iſta convenerit. Conditiones vero iſtas portionem fuiſſe rerum, quæ in hoc concilio ſtatutæ ſunt, vix ambigo. En proinde illas ex Agnello. *Ut qualem electum hic ex Ravenna ſacerdotes Romam deportaſſent, ipſum conſecraſſet* (Pontifex Romanus) *Non amplius tempore conſecrationis Roma maneret, niſi octo diebus. Ultra jam illuc non veniret, niſi in die natalis apoſtolorum legatum ex ſacerdotibus mitteret, & Ravennenſis pontifex eſſet quietus; & alia multa capitula.* Hæc Agnellus, addens mortuo Agathone Leonem II. ejus ſucceſſorem hæc omnia late confirmaſſe. A

In hoc forte, vel in altero priori Romano B concilio ſub Agathone editum credo canonem illum, quem in MS. codice decretum Gratiani referente ſæculo XII. antiqua aliqua manus ſupplevit. Ex quo codice, quem ipſe ſervo, eundem canonem hic profero, legendum ibi ad cauſ. II. q. 5.

AGATHO.

SI quis presbyter, vitæ ſuæ negligens, pravis exemplis malа de ſe ſuſpicari permiſerit & populus ab epiſcopo eſt vannito (*ſic*) ſeu banno Chriſtianitatis conſtitutus infamiam ejus patefecerit, & cuncti accuſatores criminis ejuſdem ſunt, admoneatur primo ſeorſum ab epiſcopo, dein ſub duobus vel tribus teſtibus. Si non emendaverit, in conventu presbyterorum epiſcopus eum publica increpatione admoneat. Si vero neque ſic ſe correxerit, ab officio ſuſpendatur uſque ad dignam ſatisfactionem, ne populus fidelis in eo ſcandalum patiantur. Si autem accuſatores legitimi non fuerint qui ejus crimina manifeſtis indiciis probent &c.

ROMANA AGATHONIS SYNODUS

Ex libello ſynodico.

C AGathon vero beatiſſimus papa Romanus, qui Martino in ſolio * ſucceſſerat ſanctam congregavit ſynodum: & Sergium, Cyrum, Petrum Paulum & Pyrrhum anathemate notavit: A duabus in Chriſto Jeſu Deo noſtro declaratis voluntatibus & operationibus definitionem fidei ad Leonem * imperatorem Conſtantini Pogoſtati filium & Juſtiniani Rhinotmeti patrem emiſit.

* Poſt Eugenium, Vitalianum, Adeodatum & Donum.

* Errat hic author graviſſime.

ΑΓαθῶν δὲ ὁ πανόλβιος πάπας Ῥώμης τὸν θρόνον Μαρτίνου διαξάμενος, ἁγίαν συνήθροισε σύνοδον. καὶ Σέργιον, Κῦρον, Πέτρον, Παῦλον καὶ Πύῤῥον ἀνεθεμάτισε. περὶ ξφανίσας τὰ δύο θελήσεις καὶ ἐνεργείας Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅρον πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα υἱὸν τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου πατέρα δὲ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥινοτμήτου ἐξέπεμψε.

ADNOTATIO P. PAGI

ad An. Ch. 679. n. 14. & ſeqq.

Eddius, qui S. VVilfridi vita cap. 31. ait, *tranſactis ibi multis diebus ſecundum Apoſtolicum imperium, & textus Synodi ſancta juſſu cum in patriam remeaſſet*, cap. 50. loquens de Synodo Romana ſedente Joanne Papa VI. habita, in qua rurſus VVilfridus abſolutus eſt, ait: *Per IV. menſes & LXX. conciliabula ſanctiſſima ſedis, de fornace ignis examinandus, Apoſtolica poteſtate hoc modo auxiliante purificatus (ut ita dicam) evaſit: (recitatumque) breviter, quia in Sancto Paſcha, tertia die, ter beatiſſimi Agathonis Synodus adverſus pravitates hæreticorum cum 125. orthodoxis Epiſcopis conſtituta eſt: ex quibus unuſquiſque pro ſua provincia & civitate veram fidem confeſſus eſt, & ſubſcriptione ſua confirmavit. Hæc coram omni populo more Romanorum clara voce legebatur, in qua ſcriptura inventum erat inter cæ-* D *tera: VVilfridus Deo amabilis Epiſcopus Eboric a civitatis, Apoſtolicam ſedem de ſua cauſa appellans, & ab hac poteſtate de certis incertiſque rebus abſolutus, & cum aliis 125. coepiſcopis in Synodo judicii ſede conſtitutus pro omni Aquilonali parte Britannia & Hibernia inſulis, quæ ab Anglorum & Brittonum, nec non Scotorum, & Pictorum gentibus colebantur, veram & catholicam fidem confeſſus eſt, & cum ſubſcriptione ſuam corroboravit.*

Hæc paucula hodie ſuperſunt ex actis Synodi Romanæ ſub Agathone celebratæ contra Monothelitas, & quidem anno 679. quo S. VVilfridus Romæ diſceſſit, non vero inſequenti, uti Baronius, aliique paſſim arbitrati ſunt. Diem habitæ Synodi hactenus ignotum docuit nos unus Eddius, feriam ſcilicet tertiam Paſchatis.

CONCILIUM NORTHUMBRENSE

Pro reſtituendo cathedra Eboracenſi VVilfrido epiſcopo juſſu Agathonis papæ.

Anno 680. celebratum.

Ex Manſi Sup. col. 512.

SYnodi hujus teſtis eſt Heddius in vita S. VVilfridi cap. 33. ſcribens. Deinde omnibus principibus ibidem habitantibus, nec non ſervis Dei in locum ſynodalem acceſſitis ad audienda ſalutifera conſilia ab apoſtolica ſede cauſa pacis eccleſiarum tranſmiſſa. Poſtquam vero quædam difficilia ſibi & ſuæ voluntati contraria lecta E audiverunt, contumaciter quidam ex eis reſponderunt. Tum vero juſſione regis & ejus conſiliatorum cum conſenſu epiſcoporum, qui ejus epiſcopatum tenebant, in cuſtodiam ducere & novem menſes ſine ullo honore cuſtodire eum ſuerunt.

H ΑΓΙΑ

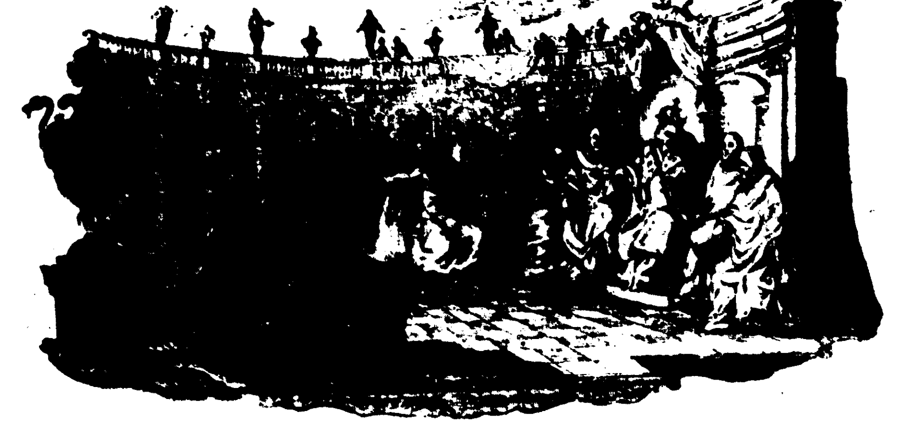

ANNO CHRISTI 680.

Η ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΕΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ, ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ANNO CHRISTI 680.

SANCTA SYNODUS SEXTA GENERALIS CONSTANTINOPOLITANA TERTIA.

HISTORIA SEXTÆ SYNODI.

DAMNATA jam Eutychiana & Acephalorum hæreſi, qui Chalcedonenſem ſynodum oppugnabant, varia ex eadem Eutychetis impietate Monothelitarum ſcelera naſcuntur: qui cum palam duas in Chriſto naturas negare non auderent, duas in eo voluntates & operationes negabant, ut quod aperte non poterant, occulte certe animas hominum ad priores Eutychetis errores traducerent. Fuit eorum dux & auctor Theodorus Pharanita epiſcopus, in ſermone ad Sergium Arſenoitarum epiſcopum, ut affirmat * Sergius Tempſanenſis epiſcopus teſtimonio Stephani Dorenſis epiſcopi in Lateranenſi ſynodo ſub Martino primo. Hoc igitur malum, cujus architectus, ut dictum eſt, & machinator fuit Theodorus Pharanita, ab eo manavit ad Sergium Conſtantinopolitanum epiſcopum, Syrum hominem, & in Jacobitarum

* Lateranenſem ſynodum ſecr. 2.

A conſortio ac diſciplina educatum: manavit quoque ad Cyrum * Phaſidis epiſcopum, nec non ad alios, atque in primis ad Athanaſium Jacobitarum patriarcham, Syrum itidem genere, ingenio vaferrimum, animo a Chalcedonenſibus decretis alieniſſimo. Is vero Heraclium Perſarum tunc ſpoliis ac victoriis exultantem, Hierapoli convenit: quem dum imperatorem cœno ſtudet extrahere, in cœnum ipſe præceps actus eſt. Ad Chalcedonenſem fidem hortatur Athanaſium. * Spondet reſipiſcenti Antiochenum patriarchatum: Simulat Athanaſius eſſe ſe eum, quem cupiebat Heraclius; duaſque Chriſti naturas profeſſus, viciſſim rogat imperatorem, unam ne, an duas eſſe Chriſti voluntates & B actiones exiſtimet? Ea de re nihil tum ſtatuendum putavit Heraclius, ſed Sergium epiſcopum Conſtantinopolitanum abſentem, poſtea vero Cyrum Phaſidis tunc antiſtitem, de propoſita quæſtione conſuluit. Perſuaſerunt ii unam voluntatem, unamque actionem Heraclio; qui eam ſententiam publico etiam pervulgavit edicto, quam ecthesin * nominarunt. Cyrus deinde tanquam in pretium ſceleris, in Georgii demortui Alexandrini epiſcopi locum ſuffectus

com

* Epiſtola Cyri 6. ſynodo act. 13. Later. ſecr 3. & epiſt. Serg. eod. ſecret.

* Auctor hiſt. miſcel. lib. 18 Cedren. & Zonar. in Heracl.

* Later. 13a. ſecr 1

ANNO CHRISTI [illegible]

* communicatis cum Theodoro Pharanita conſiliis, novem capita cum anathemate promulgavit: in quorum ſeptimo hæreſim hanc acerrime tuetur; ſeveriſſimum iis, qui diſſentirent, anathema comminatus. Neque ſenior Conſtantinopoli Sergius, * coacta ſynodo ſuorum epiſcoporum, quibus idem venenum malis artibus inſtillarat, ecthesim & imperatoris auctoritate & epiſcoporum ſubſcriptionibus communitam, toto inſpectante populo, primarii templi foribus affixit. Quocirca per omnem Ægyptum & Conſtantinopolitanam ditionem id malum eſt latiſſime diſſeminatum.

* Auct. hiſt. miſcell. Cedr. loc. cit. Later. ſecret. 2. Sex. Synod. act. 13.
* Lateranenſ. ſec. 3.

Horum ſacrilegos motus, & conatus non parum repreſſit Sophronius * ſpectatiſſimæ religionis monachus, ſcriptis primum ad Cyrum & Sergium epiſtolis: deinde cum ad Hieroſolymitanam ſedem eſſet evectus, ſuorum habuit epiſcoporum concilium; quo Monothelitarum nova ſtudia & fraudes, quibus perniciem orthodoxis populis moliebantur, enunciavit, & enunciata damnavit. Id vero moleſte ferens Sergius * ad Honorium Romanum pontificem nomen Sophronii detulit, quod novis duarum voluntatum actionumque nominibus totum miſceret orientem, nec parum offenderet Acephalos, qui meliora per id tempus, quam unquam antea, conſilia & ſaniorem mentem præ ſe ferebant. Sergio, Cyro, & Sophronio ita reſcripſit Honorius, * ut nihil aliud tunc ſpectaſſe videretur, quam ut novas quæſtiones diſcordiæ ac ſeditionis plenas reſecaret. Quam pontificis providentiam ſui erroris approbationem eſſe interpretati Monothelitæ, in ſuarum partium patrocinium Romani pontificis nomine abutebautur.

* Hiſtor. miſcell. Cedr. & Zonar. loc. cit. Suggeſt. Stephan. Later. ſecret. 2.
* Epiſtol. Serg. ad Honor. Sex. ſynod. epiſt. 12.
* Epiſt. Honor. ad Serg. ext. ſynod. act. 12.

Sed cum Honorio Severianus, Severiano Joannes quartus * ſucceſſiſſent, hic per literas ab Heraclio de Monothelitarum ſecta certior factus, indicta Romana ſynodo illorum decreta reſcidit, atque ut imperatorem ab eorum communione deduceret ſedulo laboravit. His permotus Heraclius (ut ſanctus Maximus affirmat) * edicto ſe liberavit omni eccleſiaſtica reprehenſione, atque hæc ſcripſit: Ecthesis mea non eſt, nec ego dictavi, aut fieri juſſi. Verum cum Sergius patriarcha quinque ante annis quam ab oriente redirem eam condidiſſet oravit me, poſtquam ad hanc felicem urbem adveni, ut nomine meo promulgaretur cum ſubſcriptione: ejus hortatu id feci. Nunc vero cum cognoverim eam a nonnullis oppugnari, declaro ad omnes non eſſe meam.

* Auct. hiſt. miſcell. & Cedren. ubi ſup.
* Ex geſtis S. Maximi, quæ extant in cod. Vatican.

Poſt hæc Heraclio quidem * Conſtantinus filius, Sergio autem Conſtantinopolitano epiſcopo Pyrrhus ſucceſſit ejuſdem contagionis & amentiæ ſocietate notiſſimus: qui propterea quod veneno Conſtantinum Martinæ novercæ gratia ſuſtuliſſet, in Africam relegatus, & inibi Maximi * ſanctiſſimi monachi opera ac diſputatione catholicam edoctus diſciplinam, ad Theodorum Romanum pontificem, qui Joanni quarto ſucceſſerat, eſt adductus. Romæ vero quum Theodoro libellum, quo omnem deteſtabatur hæreſim, obtuliſſet; * in communionem a pontifice receptus eſt. Verum idem Pyrrhus vix ab urbe digreſſus, virus, quod Romæ vomuerat, Ravennæ iterum hauſit. Quamobrem deſertorem illum, ac transfugam Theodorus pontifex toto conclamante clero, ad ſepulcrum principis apoſtolorum condemnat, & honore abdicat ſacerdotali. * Stephanum quoque Dorenſem epiſcopum jubet orientem perluſtrare, atque apoſtolica auctoritate Monothelitarum impetus coercere.

* Auct. hiſt. miſcell. lib. 18. Cedr. & Zon. in Conſtan.
* Auct. hiſt. miſcell. ubi ſup.
* Later. ſyn. ſecr. 2. Hiſt. miſcell. ubi ſupr. Anaſt. in Theodoro.
* In ſuggeſt. Steph. Dorenſ. Lateranen. ſecr. 2.

Per id tempus Conſtans Conſtantini filius, & Heraclii nepos nihilo minus impietatis quam imperii hæres, * Paulum Monothelitam in Conſtantinopolitana ſede collocat. Is vero fretus imperatoris præſidio, tanquam ſingularis ferus vineam domini depaſtus eſt, diffuſo in Africam uſque malorum incendio, quod tamen confeſtim eſt oppreſſum, ac prope reſtinctum * vigilantia paſtorum Numidiæ, Mauritaniæ & Byzacenæ provinciæ. Qui & multis locis ſynodos habere, & plebem in patrum traditionibus confirmare, & Monothelitarum errores explodere ſtudiis omnibus inſtitere. Sed & frequentibus & graviſſimis epiſtolis tum Conſtantem imperatorem, & Paulum epiſcopum ſui muneris admonuere, tum Theodorum pontificem Romanum etiam atque etiam rogarunt, ut ſeveriſſimis decretis & animadverſionibus hæreticorum frangeret audaciam. Theodorus igitur Paulum in dies magis inſanientem, & contra orthodoxorum antiſtitum monita calcitrantem, & ſevero notat antathemate, & Conſtantinopolitano * privat epiſcopatu. Ille vero vehementius ea re furere ac debacchari. Nam & Romanos apocriſiarios, qui jure etiam gentium ſacroſancti ſunt & inviolabiles, virgis cæſos in exilium ejicit: & altare quod Conſtantinopoli dicatum erat ſacrificiis Romano ritu obeundis, funditus evertit.

* Zonar. in Conſtante. Hiſtor. miſcell. ubi ſup.
* Epiſt. epiſc. Afric. ſecr. 2. Later.
* Later. ſecr. 2. Anaſtaſ. in Theodoro. Auctor vitæ S. Martini papæ apud Surium, tom. 6.

Ea ſcelerum atrocitate commotus Martinus primus, Theodori ſucceſſor religioſiſſimus, concilium in Laterano coegit, * tum ad audiendas Stephani Dorenſis epiſcopi querelas, nomine Sophronii Hieroſolymitani epiſcopi jam vita functi, tum ad univerſam Monothelitarum cauſam cognoſcendam. Conſidentibus igitur quinque ſupra centum epiſcopis, qui ad eam ſynodum convenerant; publice recitati ſunt complures libelli adverſus hæreticos oblati: recitatæ Monothelitarum homiliæ, epiſtolæ, ſermones, & opuſcula: recitatæ ſanctorum patrum ſententiæ: novo ac ſacrilego dogmati verbis diſertiſſimis repugnantes. His omnibus diligenter expenſis, celebratiſque ſecretariis, ſeu conſultationibus quinque; duæ Chriſti domini voluntates, duæ item actiones, frequentiſſimo conſenſu ſancitæ ſunt, * ac per viginti canones explicatæ: rejecti quoque in hæreticorum numerum Theodorus Pharanita, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus & Paulus Conſtantinopolitani epiſcopi. Damnata item Heraclii ecthesis, ac typus *, qui ut veluti fidei forma ad eccleſiæ valvas penderet, Paulus auctor fuerat.

* Later. ſecret. 1. & ſeqq.
* Lateran. ſecret. 5.
* Martini epiſt. ad Amandum Syn. Lateranen. ſec. 2. 4. & 5.

Tantum ac tam excelſum pontificis animum, tam ſingulare ſtudium reſtituendæ religionis ferre non potuit Conſtans nequiſſimus imperator. * Itaque non modo Maximum religioſiſſimum, doctiſſimumque monachum, & fortiſſimum Martini in eo certamine adiutorem ac ſocium, duoſque Anaſtaſios Maximi auditores crudeliſſimo affecit ſupplicio: ſed etiam Martinum pontificem, primo per Olympium exarchum, deinde per Theodorum Calliopam capi juſſit, captum Conſtantinopolim perduci: inde in Cherſoneſum relegat, ubi variis incommodis, ærumniſque confectus, diuturno quodam martyrii genere pontificatum ſuum illuſtravit & clauſit, quamplurimis etiam miraculis clarus. Nec ita multo poſt, cum omnibus inviſus imperator in Siciliam profectus eſſet, Andreas, Troilli filius.

* Hiſt. miſc. lib. 19. Martini papæ epiſt. 14. & ſeqq. Auctor vitæ S. Martini. Anaſt. in S. Martino. Cedr. & Zonar. in Conſtante.

ei

ANNO CHRISTI 680.

ei ſitula graviter impacta, caput eliſit in bal- A neo. * Atque hoc vitæ exitu calamitoſo Conſtans ſempiternas apud inferos pœnas miſerabiliter inchoavit.

* Cedren. Zonar. & auctor hiſt. miſcell. loco cit.

Conſtanti ſucceſſit Conſtantinus filius, cognomento Pogonatus, orthodoxæ religionis amantiſſimus, qui ut domeſticam, ac veluti hæreditariam maculam deleret, egit primum cum Dono * ſummo pontifice, deinde cum Agathone ejus ſucceſſore, de œcumenico concilio Conſtantinopoli cogendo, præſidentibus apoſtolicis legatis. Annuit Agatho * ſuamque adhibuit auctoritatem: habita igitur Romæ ſynodo centum & viginti epiſcoporum legatos, qui ejus nomine concilio præeſſent, Conſtantinopolim quatuor miſit, Theodorum & Georgium presbyteros, B Joannem diaconum, & Conſtantium hypodiaconum, datis & ad imperatorem, & ad ſynodum egregiis eruditiſſimiſque literis: quibus orthodoxam fidem, clariſſimis ſacrorum voluminum, patrumque ſententiis, ac traditionibus explicabat *. Convenerunt in eam ſynodum Conſtantinopolitanam Joannes Portuenſis, Abundantius Paternenſis, & Joannes Rhegienſis epiſcopi, nomine Romanæ ſynodi ſub Agathone, & cum iis Theodorus presbyter, loco Theodori Ravennatis epiſcopi. Adfuerunt itidem tres orientis patriarchæ; Georgius Conſtantinopolitanus, Macarius Antiochenus, Petrus Alexandrinus: Georgius item presbyter Hieroſolymitanæ eccleſiæ nomine, & cum his epiſcopi quamplurimi, de C quorum numero non ſatis convenit inter ſcriptores. Nam aliqui epiſcopos tantum qui ſynodo interfuere recenſere videntur, qui centum ac ſeptuaginta circiter fuere; alii vero multo plures, nimirum uſque ad ducentos & ſeptuaginta novem fuiſſe affirmant, eos fortaſſe addentes qui Romanæ ſynodi epiſtolæ ſubſcripſerunt, qui per legatos tanquam in hac ſynodo præſentes habebantur.

* Conſtantini epiſt. ad Donum papam.

* Anaſt. in Agathone & VI. ſyn. act. 4.

* VI. ſynod. act. 1. & ſeqq. Hiſtor. miſcell. lib. 19. Anaſt. Cedr. & Zonar. loc. cit.

Igitur anno vigeſimoſeptimo imperii Flavii Conſtantini Auguſti poſt ejus conſulatum XIII. ſeptimo Idus Novembris in palatii ſecretario, cui Trullo nomen erat, imperatore, & ſacri palatii magiſtratibus præſentibus, omnes epiſcopi ad fidei normam firmiter ſanciendam inten- D tiſſimis ſtudiis conſedere *. Ac primum * Monothelitæ multa pro ſuo dogmate proferre in medium: quædam perperam interpretari, alia depravare, affingere nonnulla, abſurdiſſima pleraque veris quibuſdam permiſtis honeſtare: quibus impoſturis ac dolis facile agnitis ac rejectis, a ſynodo apoſtoliciſque legatis prolatæ ſunt Agathonis primum, deinde Romanæ ſynodi * literæ, quibus, quod ſincerum germanumque evangelicæ pietatis odorem afflare viderentur, ab univerſa ſynodo * acclamatum eſt, tanquam beati Petri apoſtolorum principis ore pronunciatis, & Agathonis manu ſtyloque exceptis. * Hic Theodorus Melitenæ urbis epiſcopus, imperitus ne magis an impudens? E ſuppliciter poſtulat, ut ne quid de duabus voluntatibus ſtatuatur: urgent viciſſim patres, ut is magiſtros prodat, a quibus blaſphemare didiciſſet: urgentibus prodit quorumdam crimen ac fraudem. Tunc etiam Macarii antiſtitis Antiocheni detecta hæreſis, quem conjectis protinus in eum omnium oculis, rogat imperator, ut quid ea de re ſentiat, expromat. Is vero malis videlicet artibus inſtructus, Chriſti voluntatem, atque actionem θεανδρικὴν, hoc eſt, deivirilem eſſe affirmat, duas vero nequaquam: conati ſunt legati & patres pleriſque ſanctiſſimorum doctorum prolatis teſtimoniis, hominem ab errore amentiaque deducere. Cum nihil * proficerent, opponente illo teſtimonia fucata veris, corrupta ſinceris, anathemate perculſum, ab Antiochena ſede deturbant, ſuffecto in ejus locum * Theophane Siculo, viro ſpectatæ probitatis ac fidei.

* Act. 1.

* Act. 2. & ſeqq.

* Act. 4.

* Act. 8. & epiſt. ſyn. ad Agathon.

* Act. 8.

ANNO CHRISTI 680.

* Act. 12.

* Epiſt. Conſtant. imper. ad Leonem papam ſecundum.

* Tum concors ac dirum conclamant anathema Monothelitis omnibus, eorumque auctoribus, & in his * Polychronio perditiſſimo homini, qui ad confirmandam, amplificandamque Monothelitarum ſectam, hominem magicis cantionibus ac veneficiis mortuum vitæ reſtituere conatus fuerat. Condunt deinde * patres catholicam fidei formulam; qua duas Chriſti voluntates, duas actiones, humanam ac divinam, indiviſe atque inconfuſe prædicant: humanam vero voluntatem non modo divinæ nihil obluctantem, ſed obſequentem atque omnino ſubjectam: & hæc, ea decreta ſuis quiſque ſubſcriptionibus roborant * quæ fidei formula coram imperatore iterum lecta eſt. Hic etiam imperator patribus, & viciſſim imperatori patres egere gratias, precantibus univerſis ſecuritatem, & ſecundos in rebus gerendis exitus tam pio ac religioſo principi. Denique in urbem mittunt * Macarium, aliosque publice exauctoratos, ut eorum cauſa ab Agathone recognoſcatur: & unanimi in primis conſenſu ab eo precantur, * ut ſynodum ejuſque canonicas ſanctiones apoſtolica auctoritate confirmet. Accedit his omnibus præclarum imperatoris edictum, * quo graviſſimis verbis imperat, ut ſacroſanctam ſextam ſynodum caſte pieque amplectantur univerſi: & in eos qui ſecus egerint, pœnas conſtituit. Ceterum priuſquam ſive imperatoris & ſynodi epiſtolæ, ſive ipſa ſynodus ad urbem perferrentur, ſuum jam diem Agatho pontifex obierat. Ejus tamen ſucceſſor * Leo ſecundus hujus ſynodi acta ac decreta omnia beati Petri auctoritate confirmavit. Eamdem ſynodum venerata eſt itidem Toletana quartadecima ſynodus ſub eodem pontifice celebrata: eamdem confirmarunt & œcumenicæ ſynodi ſeptima, * & octava; * confirmavit & Leo nonus in epiſtola ad Petrum Antiochenum. Circumferuntur autem nonnulli canones nomine ſextæ ſynodi in Trullo, verumtamen editi ſine legatis apoſtolicæ ſedis, neque ab ea comprobati: in quibus & nonnulla ſunt, quæ minus apoſtolicam ſapiunt traditionem: de quibus in fine concilii plura dicentur:

* Zonar. & Cedren. in Conſtante.

* IV. ſynod. act. 16.

* Act. 17.

* Act. 18.

* Epiſtola Conſtan. ad Leonem.

* Epiſt. ſyn. ad Agathonem.

* VI. ſyn. Act. 18.

* Anaſt. in Leone II.

* Act. 7. in definitione.

* Act. 10.

PART. I. CAP. I. CONSTAN IMP. EP. AD DONUM PAPAM

A

DIVALIS SACRA

DIRECTA AD* [1] *DONUM ſanctiſſimum papam ſenioris Romæ, contradita vero Agathoni ſanctiſſimo ac beatiſſimo papæ ejuſdem antiquæ Romæ, eo quod idem Donus de præſenti vita deceſſiſſet.

SUPERSCRIPTIO SACRÆ.

In nomine domini & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperator Flavius Conſtantinus, fidelis, magnus imperator. Sacra [2] *Dono ſanctiſſimo archiepiſcopo antiquæ noſtræ Romæ & univerſali papæ (data pridie Idus Auguſti Conſtantinopoli, indictione ſexta.* [3]*)*

PER omnia novit veſtra paterna beatitudo, & plures veſtræ ſanctæ eccleſiæ antiquæ Romæ, quia ex quo juſſit Deus principaliter nos imperare, dum voluiſſent multoties quidam motionem facere de verbis, de quibus eſt contentio pro dogmate pietatis, inter partes tam ſanctæ veſtræ eccleſiæ, quamque hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ, ut ambigerent; & hoc prohibuimus fieri tempore non admittente; cognoſcentes quod ex particulari contentione non ſolum unitas fieri non poſſet, ſed magis malum accreſceret. Et licet animo doleremus, ultra omnem dolorem tam pro exprobatione, quæ nobis ob hoc ab inimicis inferebatur, & propter ipſam veritatem, quod pontifices ſecundum vos, & orthodoxus noſter populus propter quaſdam novitates vocum in ſchiſma incidiſſet, exultatioque ex hoc fieret impiis & hæreticis; attamen Deo noſtro commiſimus ipſo pro nobis potiora providente, & dum ejus benignitas juſſerit correctionem hujus rei fieri, tunc nobis condonare opportunitatem temporis ad generalem collectionem faciendam utrarumque ſedium, quatenus conſiderantibus eis definitiones ſanctarum quinque ſynodorum & ediſſiones ſanctorum probabilium patrum, ſatisfacerent ſibimetipſis, & convenirent in uno ore, unoquoque corde, ad glorificandum honorificum nomen Dei noſtri. Sed quoniam ſicut homines cogitamus, ſicut autem jubet Deus, omnia perficit; ipſe enim novit futura & quæque nobis expediunt, [4] ſic ei placitum eſt, ut ad effectum perducantur. Cognoſcere facimus veſtram paternam beatitudinem, quod dum ordinatus eſſet Theodorus ſanctiſſimus & beatiſſimus patriarcha a Deo conſervandæ hujus noſtræ regiæ urbis, ſuggeſſit noſtræ ſerenitati ſuſpectum ſe eſſe, dirigere conſueta ſynodica ad veſtram paternam beatitudinem, ne forſan non recipiantur, ſicut & ſub prædeceſſoribus ejus patriarchis factum eſt. Sed quia magis prævidit adhortatoriam epiſtolam facere ad veſtram paternam beatitudinem, quam & direxit: ejus per omnia ſcientiam habet veſtra paterna

ΘΕΙ͂Α ΣΑΚΡΑ

ANNO CHRISTI 680.

ΚΑΤΑΠΕΜΦΘΕΙ͂ΣΑ ΠΡΟ͂Σ *Δόμνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀποδοθεῖσα δὲ Ἀγάθωνι τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπᾳ τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, διὰ τὸ τὸν αὐτὸν Δόμνον τοῦ παρόντος μεταστῆναι βίου.*

Η῾ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΗ͂Σ ΣΑ΄ΚΡΑΣ.

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ
B σωτῆρος ἡμῶν, αὐτοκράτωρ Φλάβιος Κωνσταντῖνος, πιστὸς, μέγας βασιλεύς. Σάκρα Δόμνῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικῷ πάπᾳ.

ΠΑ΄ντως ἐπίσταται καὶ ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης, καὶ πλεῖστοι τῶν τῆς καθ᾽ ὑμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας ἡμῶν Ῥώμης, ὡς ἀφ᾽ ὅπερ ἐκέλευσεν ὁ Θεὸς αὐτοκρατορικῶς βασιλεύειν ἡμᾶς, πολλάκις ἐθελησάντων τινῶν κίνησιν ποιήσασθαι περὶ τῶν φιλονεικουμένων ῥημάτων ὑπὲρ τοῦ τῆς εὐσεβείας δόγματος, μεταξὺ τοῦ μέρους τῆς τε καθ᾽ ὑμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ τῆς
C ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἀμφισβητῆσαι, διεκωλύσαμεν τοῦτο γενέσθαι, τοῦ καιροῦ μὴ ἐπιδεχομένου· γινώσκοντες, ὡς ἀπὸ μερικῆς ἀμφισβητήσεως, πρὸς εἰς ἕνωσιν γενέσθαι οὐκ ἐνεδέχετο, ἀλλὰ καὶ τὸ κακὸν ηὔξανε. καὶ κἂν εἰ τὴν ψυχὴν ὠδυνώμεθα ὑπὲρ πᾶσαν ὀδύνην, διά τε τὸν γινόμενον περὶ τούτου ὀνειδισμὸν ἐκ τῶν ἐχθρῶν, καὶ δι᾽ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, τῷ τοὺς καθ᾽ ὑμᾶς ἀρχιερεῖς, καὶ τὸν ὀρθόδοξον ἡμῶν λαὸν διά τινας καινοφωνίας σχίσματι περιπεσεῖν, καὶ τοῦτο ἐπίχαρμα γενέσθαι τοῖς τε ἀσεβέσι καὶ αἱρετικοῖς· ἀλλ᾽ οὖν ἀποδεδώκαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, αὐτοῦ τὰ κρείττονα περὶ ἡμῶν προνοουμένου, καὶ καθ᾽ ὃν κελεύσῃ ἡ αὐτοῦ
D ἀγαθότης καιρὸν τὰ τοῦ κεφαλαίου κατορθωθῆναι, τηνικαῦτα παρασχεῖν ἡμῖν ἐπιτηδειότητα χρόνου πρὸς καθολικὴν συνάθροισιν τῶν ἀμφοτέρων θρόνων, πρὸς τὸ κατανοήσαντας αὐτοὺς τοὺς ὅρισμοὺς τῶν ἁγίων πέντε συνόδων, καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἐγκρίτων πατέρων, πληροφορίαν ἐμποιῆσαι αὐτοῖς, καὶ συνελθεῖν ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δοξάζειν τὸ πάντιμον ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ἀλλ᾽ ἐπεὶ ὡς ἄνθρωποι βουλευόμεθα, ὡς δὲ κελεύει ὁ Θεὸς πάντα ἀποτελεῖ· αὐτὸς γὰρ ἐπίσταται τὰ μέλλοντα, καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν, ὅπως εὐδοκεῖ ἀποτελεῖν· ἐν εἰδήσει ποιούμεθα τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, ὡς προχειρισθεὶς Θεόδωρος ὁ ἁγιώτατος
E καὶ μακαριώτατος πατριάρχης τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως ἀνήγαγε τῇ ἡμετέρᾳ γαλήνῃ, καὶ ὑφορᾶσθαι αὐτὸν στεῖλαι τὰ πρὸς συνήθειαν συνοδικὰ πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, μήπως ἀπρόσδεκτα γένωνται, καθὼς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ πατριαρχῶν γεγόνασιν· ἀλλ᾽ ὅτι μᾶλλον συνεῖδε προτρεπτικῇ ἐπιστολῇ χρήσασθαι πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, ἥν τινα καὶ ἐστει-

1 In Greco, & in vetuſtis editionibus, *Domnum*. Hard. 2 Qui vulgo *Donus* appellatur. *Harduinus*
3 Anno Chriſti 678. 4 In Græco, *ſicut ei placitum eſt, ad effectum perducere*. Harduinus.

ANNO CHRISTI 678.

καὶ ἔστειλε, καὶ ταύτης ἐν εἰδήσει πάντως γέγονεν ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης· ἀλλ' οὐ συνειδόμεθα διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας περὶ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς πολυλογίᾳ χρήσασθαι. μετὰ δὲ τὸ τὴν τοιαύτην ἐπιστολὴν σταλῆναι πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, ἠρωτήσαμεν τόν τε αὐτὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πατριάρχην, καὶ Μακάριον τῆς Θεουπολιτῶν πόλεως, τίς ἡ δυσχέρεια ἡ συμβαίνουσα μεταξὺ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος, ἤγουν τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου, καὶ αὐτῶν· ἤδη πεπληρωμένων πάντων ὄντων περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν καὶ ἀπαρασαλεύτου τῶν Χριστιανῶν πίστεως διά τε τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων ἀποστόλων, διά τε τῶν ἐκθέσεων τῶν ἁγίων πέντε συνόδων, καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων, καὶ πασῶν τῶν αἱρέσεων ἤδη καὶ στηλιτευθεισῶν καὶ καταργηθεισῶν, καὶ μηκέτι ὑπολειπομένου τρόπου δυναμένου παρασπασμὸν ἢ σχίσμα τῇ ἁγίᾳ καὶ ἀμωμήτῳ ἡμῶν περιποιῆσαι πίστει· καὶ ἀπελογήσαντο ἡμῖν οἱ αὐτοὶ ἁγιώτατοι πατριάρχαι, ὡς ῥήματά τινα καινοφωνιῶν εἰσηνέχθησαν, τινῶν μὲν ἐξ ἀπειδησίας ταῦτα εἰσαγαγόντων, ἑτέρων δὲ παρὰ τὸ προσῆκον ἐπεξεργαζομένων τὰ ἀκατάληπτα ἔργα τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ταῦτα ἤρξαντο κινεῖσθαι τὰ ῥήματα καὶ μέχρι τοῦ παρόντος συμβάσεις μεταξὺ τῶν δύο θρόνων οὐ γέγονεν, ἵνα ἐκζητοῦντες πληροφορηθῶσιν ἑαυτοῖς εἰσαγάγωσι τῆς ἀληθείας. διὰ οὖν εὐτελῆ ζητήματα, μὴ γενέσθω ἀτέλεστος ἡ ἐρεσχελία, μὴ ἐπιχαρῶσιν ἡμῖν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ αἱρετικοί· μὴ λάβωσι χώραν ἕως τοῦ παντὸς τὰ σπέρματα τοῦ ἐναντίου εἰς ἡμᾶς. ἐκπεσὼν γὰρ ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος τῆς δουλευούσης αὐτῷ, καὶ καταισχυνθεὶς τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐν τούτῳ ἄρτι οὐ παύεται ταῦτα πρὸς παραμυθίαν ἑαυτοῦ ποιῶν, ἀλλὰ τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐν τούτοις καταισχυνθῇ διὰ τῆς σπουδῆς τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος, καὶ κατὰ τὸ εἰρημένον, ἀποτιθεμένων ἡμῶν πάντα ζῆλον καὶ πᾶσαν ἔριδα καὶ πάντα φθόνον τῇ ἀληθείᾳ συνδράμωμεν· ἡ γὰρ ἀλήθεια ἠγαπημένη ἐστὶ τῷ Θεῷ· καὶ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν, ὅστις θέλει πάντων πρῶτος εἶναι, ἔστω πάντων διάκονος. καὶ πάλιν εἴρηται· ὅτι ἐν τούτῳ γνώσονται, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐν τῷ ἀγαπᾷν ὑμᾶς ἀλλήλους. ἐπεὶ οὖν ὁ χρόνος οὐκ ἐπιδέχεται τελείαν συνάθροισιν γενέσθαι, προτρεπόμεθα τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας στεῖλαι ἄνδρας χρησίμους τε καὶ ἐπιεικεῖς, εἴδησιν ἔχοντας πάσης θεοπνεύστου γραφῆς, καὶ πεῖραν ἀνεπίληπτον κεκτημένους δογμάτων, ἐνδεδυμένους τὸ πρόσωπον τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ τῆς συνόδου αὐτοῦ, ἐπιφερομένους καὶ τὰς βίβλους ἃς δέον ἐστὶ προκομισθῆναι, καὶ πᾶσαν αὐθεντίαν ἔχοντας, πρὸς τὸ εὑρισκομένους μετὰ τῶν ἐνταῦθα, τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου, καὶ Μακαρίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως, ἀνερευνήσωσι μετὰ πάσης πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας, καὶ τῇ χάριτι τοῦ ἁγίου πνεύματος τῇ ἀληθείᾳ ἐπιστῆναί τε καὶ πεισθῆναι, τὸ ἀσφαλὲς ἐχόντων τῶν καταλαμβανόντων ἐκ μέρους τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας. μὰ τὸν γὰρ Θεὸν παντοκράτορα, οὐκ ἔστι παρ' ἡμῖν ἑτερομέρητις οἱαδήποτε, ἀλλ' ἰσότητα τοῖς ἀμφοτέροις φυλάξομεν, μηδόλως

PART. I. CAP. I. CONSTAN. IMP. EP. AD DONUM PAPAM.

A beatitudo, & non prævidimus, per præſentem noſtram piam ſacram, de hujuſmodi epiſtola uti multiloquio. Sed poſtquam directa eſt eadem epiſtola ad veſtram paternam beatitudinem, interrogavimus eumdem ſanctiſſimum & beatiſſimum patriarcham, & Macarium ſanctiſſimum & beatiſſimum patriarcham civitatis Theopolitanæ, quænam eſſet difficultas, quæ pervenerat inter veſtram paternam beatitudinem ſeu veſtram apoſtolicam ſedem, & ipſos, olim omnibus expletis, quæcumque ſunt de immaculata noſtra & incommutabili Chriſtianorum fide, tam per doctrinam ſanctorum apoſtolorum, quamque per diffinitio-B nes ſanctorum quinque ſynodorum, & doctrinam ſanctorum ac probabilium patrum, & omnibus hæreſibus jam manifeſtatis atque condemnatis & nullo deinceps remanente modo, quo poſſit diviſio aut ſchiſma ſanctæ & immaculatæ noſtræ fidei inferri: ſatisfecerunt nobis iidem ipſi ſanctiſſimi patriarchæ, quod verba quædam novitatis intromiſſa ſunt, aliquibus quidem ex imperitia hæc introducentibus, aliquibus vero incongrue ſcrutantibus incomprehenſibilia opera Dei: & quia, ex quo hæc verba moveri cœperunt & uſque hactenus utraque ſedes inter ſe minime convenerunt, ut inquirentes ſibimet ſatisfacerent pro ve-C ritate. Propter viles igitur inquiſitiones non ſit infinita contentio, ne nobis inſultent Pagani & hæretici, neque in nobis uſquequaque locum accipiant ſemina adverſarii. Cadens namque ab humano genere, quod ei ſerviebat, & confuſus per apparitionem domini noſtri, propterea non quieſcit hæc ad ſuam conſolationem facere. Sed per gratiam domini noſtri Jeſu Chriſti, veri Dei noſtri, etiam in his confundatur per ſtudium veſtræ paternæ beatitudinis, & ſecundum quod ſcriptum eſt deponentibus nobis omnem zelum & omnem contentionem omnemque invidiam, veritati concurramus. Veritas enim Deo cara eſt; & ſecundum *Matth. 20.*

D domini vocem, quicumque voluerit omnium primus eſſe, ſit omnium miniſter. Et iterum dictum eſt: *In hoc cognoſcent omnes quia mei eſtis diſcipuli, ſi dilectionem habueritis adinvicem.* *Joan. 13.* Poſtquam igitur tempus non recipit perfectam congregationem fieri, adhortamur veſtram paternam beatitudinem per præſentem noſtram piam ſacram, dirigere viros utiles ac modeſtos, notitiam habentes totius a Deo inſpiratæ doctrinæ, & peritiam irreprehenſibilem habentes dogmatum, indutos perſonam veſtræ apoſtolicæ ſedis, ejuſque concilii deferentes & libros qui oportent proferri: & omnem auctoritatem habentes; quatenus convenientes cum hic poſito ſan-E ctiſſimo ac beatiſſimo patriarcha, & Macario ſanctiſſimo patriarcha Theopolitanæ civitatis, perſcrutentur cum omni manſuetudine & modeſtia, & per gratiam ſancti Spiritus veritati inſiſtere & conſentire, munitionem habentibus eis, qui huc advenerint ex parte ſedis veſtræ, per præſentem noſtram piam ſacram. Per Deum enim omnipotentem, non eſt apud nos partis cujuslibet favor, ſed æqualitatem utriſque partibus conſervabimus; nullatenus neceſſitatem facientes in quocumque capitulo eis, qui a vobis diriguntur quoquomodo: ſed & omni honore, cum competenti

 muni-

PART. I CAP. I CONSTAN. EPIST AD DONUM PAP.

municentia & ſuſceptione dignos eos habe- A bimus. Et ſi quidem utrique convenerint, ecce & bene: ſin autem minime convenerint, iterum cum omni humanitate eos ad vos dirigemus: de cetero nos * excuſantes in judicio Dei imminente nobis, juxta quod conſtituti ſumus ſervare fidem ſanctam & immaculatam, quam percepimus, unoquoque proprio ſenſu abundante, & rationem reddituro ante ſanctum & terribile tribunal Dei noſtri. Invitare enim & rogare poſſumus ad omnem * commendationem & unitatem omnium Chriſtianorum, neceſſitatem vero inferre nullatenus volumus. Perſonas vero, quæ diligentur a paterna veſtra beatitudine ita decernet: ex veſtra quidem ſancta eccle- B ſia (ſi utique videtur ei) tres perſonæ ſufficiant: quod ſi & plures, quantæ ei placuerint, dirigat. De concilio vero uſque ad duodecim metropolitas & epiſcopos. De quatuor vero monaſteriis * Byzantenis, ab unoquoque monaſterio monachos quatuor. Nam ſi reciperet tempus, ut dictum eſt, & perfectam congregationem ſtuduiſſemus facere, ſed quoniam tempus non admittit, Deus autem noſter proprio conſilio protulit, quod nos differebamus, in hoc tempore per omnia volumus veſtram paternam beatitudinem minime effici impedimentum voluntati Dei, ſed eos dirigere. Sic enim ſperamus in ejus benignitate, quoniam qui voluit hujuſmodi C capitulum moveri in præſenti, per Spiritum ſanctum concedere habet, ut veritas clareat, & inſtruantur omnes ſine ſchiſmate atque contentione veritatem profiteri, & uno ore, unoque corde glorificare nos omnes ejus * bonitatem. Tacere quippe hoc, terribile æſtimavimus, ut ne plebs, quæ ut ſanctificetur accedit ad ſanctas Dei catholicas & apoſtolicas eccleſias, contrariis cogitationibus occupetur, conſiderans antiſtitum adinvicem diſſonantiam. Multam enim nobis inſtantiam fecerunt tam hic ſanctiſſimus ac beatiſſimus patriarcha, quamque Macarius ſanctiſſimus patriarcha Theopoleos, ut ejiceretur Vita- D lianus beatiſſimus de diptychis, aſſerentes Honorium memorari in diptychis, propter honorem apoſtolicæ ſedis antiquæ noſtræ Romæ. Nam non acquieſcere, ut memorentur patriarchæ, qui poſtmodum fuerunt in prædicta ſancta Romana eccleſia, donec conquiſitio & ſatisfactio proveniat verborum, de quibus contenditur inter utraſque ſedes, & ita veſtra paterna beatitudo conſequenter memoretur: ſed hoc nos non acquievimus, id eſt, ut ejiceretur idem Vitalianus de diptychis, hoc quidem, utpote omnem æqualitatem ſervantes, & utroſque orthodoxos habentes: hoc autem, & propter collatam nobis caritatem ab eodem Vitaliano, dum ſuperesſet, in motione tyrannorum noſtrorum. E Sed ſic polliciti ſumus prædictis ſanctiſſimis patriarchis, quod per omnia dirigit veſtra beatitudo homines, qui debeant conquirere cum ipſis; & tunc ſecundum quod claruerit, perfecta diſpoſitio fiet. Nam ante hoc nullo modo nos acquieſcere, ut idem beatiſſimus Vitalianus ejiciatur. Hæc cognoſcens veſtra paterna beatitudo, ſtudeat ſequi voluntatem Dei. Sicut enim prædictum eſt, ſpem habemus in coronatore noſtro Deo, quia dum prævideri ſuper hoc ferventem noſtrum affectum, ejus benignitas etiam ingruentes

* cavemus

* impendatio-nem

* Byzantiis.

* benignitate.

ANNO CHRISTI 680 Interpolati ...

A ὑπαναγκάζοντες, ἐν οἱῳδήποτε κεφαλαίῳ τοὺς στελλομένους παρ' ὑμῶν ἐν τινι, ἀλλὰ πάσης τιμῆς μετὰ καὶ τῆς δεούσης * δορυφορίας καὶ ἀποδοχῆς ἀξιώσομεν αὐτούς. καὶ εἰ μὲν συμβιβασθῶσιν ἀμφότερα τὰ μέρη, ἰδοὺ καὶ καλῶς· εἰ δὲ μὴ συμβιβασθῶσι, πάλιν μετὰ πάσης εὐλαβείας ἀποστέλλομεν αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς· μετὰ τοῦτο ἐπεξερχομένων ἡμῶν τὸ κρῖμα τοῦ Θεοῦ τὸ ἐπικείμενον ἡμῖν, πρὸς ὃ ὡρίσθημεν φυλάττειν ἣν παρελάβομεν ἁγίαν καὶ ἀμώμητον πίστιν, ἑκάστου τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορουμένου, καὶ μέλλοντος ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ τοῦ ἁγίου καὶ φοβεροῦ βήματος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. προτρέπεσθαι γὰρ καὶ παρακαλεῖν δυνάμεθα ἐπὶ πάσῃ κατορθώσει τε καὶ ἑνώσει πάν- B των τῶν Χριστιανῶν, καταναγκάζειν δὲ οὐδαμῶς βουλόμεθα. τὰ δὲ στελλόμενα παρὰ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος πρόσωπα οὕτως ὁρίσει· ἐκ μὲν τῆς καθ' ὑμᾶς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, εἰ μὲν ἀρέσκει αὐτῇ, ἐν τρισὶ προσώποις ἀρκεσθῆναι· ἐπεὶ καὶ πλείονας ὅσους ἀρέσκει αὐτῇ, ἐκπέμψει. ἐκ δὲ τῆς συνόδου ἕως δεκαδύο μητροπολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων· ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων Βυζαντίων μοναστηρίων ἐξ ἑκάστου μοναστηρίου ἀββάδας τέσσαρας. εἰ γὰρ ἐπιδέχετο ὁ χρόνος ὡς προείρηται, καὶ τελείαν συναθροισιν εἴχομεν παρασκευάσαι γίνεσθαι· ἀλλ' ἐπειδὰν ὁ χρόνος οὐκ ἐπιδέχεται, ὁ δὲ Θεὸς ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ βουλήσει προήγαγεν, ὅπερ ἡμεῖς ὑπερετιθέμεθα, ἐν C τῷ χρόνῳ τούτῳ πάντως κελεύομεν τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα μὴ γίνεσθαι παρεμπόδιον τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τούτους ἀποστεῖλαι· οὕτως γὰρ ἐλπίζομεν εἰς τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα, ὅτι ὁ εὐδοκήσας κινηθῆναι τὰ τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ τοῦ παρόντος, διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, εὐδοκήσαι ἔχει τοῦτο φανερωθῆναι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐπιστῆναι πάντας χωρὶς σχίσματος καὶ ἔριδος τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἀνυμνεῖν πάντας ἡμᾶς τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα. παρασιωπῆσαι γὰρ αὐτὸ φοβερὸν ἡγησάμεθα, πρὸς τὸ μὴ τὸν λαὸν τὸν προσερχόμενον ἁγιασθῆναι ἐν ταῖς ἁγιωτάταις τοῦ Θεοῦ καθολικαῖς καὶ ἀποστολικαῖς ἐκκλησίαις, ἐναν- D τίαις ἐμφιλοχωρεῖν ἐννοίαις, θεωροῦντες τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀρχιερέων διάστασιν. πολλὴν γὰρ ἐνστασιν ἡμῖν ἐποιήσαν ὅ, τε ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος τῶν ἐνταῦθα πατριάρχης, καὶ Μακάριος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Θεουπόλεως ἐκβαλεῖν Βιταλιανὸν τὸν μακαριώτατον ἐκ τῶν διπτύχων, φάσκοντες Ονώριον μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς διπτύχοις διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας ἡμῶν Ῥώμης. ἐπεὶ μὴ καταδέχεσθαι τοὺς μετὰ ταῦτα πατριάρχας τῆς εἰρημένης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Ῥώμης μνημονεύειν, μέχρις ἂν ἡ συζήτησις καὶ πληροφορία γένηται τῶν ῥημάτων τῶν ἀμφισβητουμένων μεταξὺ τῶν ἑκατέρων θρόνων· καὶ εἶθ' οὕτως ἡ ὑμετέρα πατρικὴ E μακαριότης ἀκολούθως μνημονευθῇ. ἀλλ' ἡμεῖς τοῦτο οὐ καταδεξάμεθα, τουτέστι τὸ ἐκβληθῆναι τὸν αὐτὸν Βιταλιανὸν ἐκ τῶν διπτύχων· τοῦτο μὲν, ὡς πᾶσαν ἰσότητα τηροῦντες, καὶ τοὺς ἀμφοτέρους ὀρθοδόξους ἔχοντες. τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὴν προσαχθεῖσαν ἡμῖν ἀγάπην παρὰ τοῦ αὐτοῦ Βιταλιανοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἡμετέρων τυράννων. ἀλλ' οὕτως ἐπισχόμεθα τοῖς εἰρημένοις ἁγιωτάτοις πατριάρχαις, ὡς πάντως ἀποστελεῖ ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης ἀνθρώπους, τοὺς ὀφείλοντας συζητῆσαι μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι τηνικαῦτα τὸ φανερούμενον ἡ τελεία διοι-

ANNO CHRISTI 680.

διοίκησις γίνεται. ἐπεὶ πρὸ τούτου μὴ καταδέχεσθαι A ἡμᾶς τὸν αὐτὸν μακαριώτατον Βιταλιανὸν ἐκβληθῆναι. Ταῦτα γινώσκουσα ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης, σπουδάσῃ ἐξακολουθῆσαι τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ. ὡς γὰρ προείρηται, ἐλπίδα ἔχομεν εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς Θεὸν, ὅτι ἡνίκα θεωρήσῃ θερμὴν περὶ τοῦτο τὴν ἐξ ἡμῶν πρόθεσιν, ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης καὶ τὰς ταραχὰς τὰς ἐπερχομένας ἡμῖν τῶν ἐθνῶν ἀποσκευάσει. πᾶσαν δὲ συνδρομὴν ἐκελεύσαμεν τοῖς ἐρχομένοις παρασχεῖν Θεόδωρον τὸν ἐνδοξότατον πατρίκιον καὶ ἔξαρχον τῆς Ἰταλῶν ἡμῶν φιλοχρίστου χώρας, εἴς τε πλοῖον καὶ δαπάνας καὶ πᾶσαν χρείαν αὐτῶν. καὶ εἰ ἡ χρεία καλέσοι, καὶ καστελλάτους καράβους παρασχεθῆναι εἰς διάσωσιν αὐτῶν, πρὸς τὸ πάντῃ ἀβλαβεῖς καὶ ἀκινδύνως τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργίᾳ ἀποκατασταθῆναι πρὸς ἡμᾶς. Ἡ ὑπογραφή. Τὸ θεῖον φυλάξοι σε ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

nobis perturbationes gentium ſedabit. Omnem vero concurſum venientibus juſſimus præbere Theodorum glorioſum patricium & exarchum Chriſto amabilis noſtræ Italiæ provinciæ, tam in navi, quamque in expenſis & omni utilitate eorum: & ſi neceſſitas exegerit, etiam caſtellatos dromones præbere ad eorum munimen, ut ex omnibus illæſi, & ſine periculo (Deo cooperante) iidem ad nos perducantur. *Subſcriptio*. Divinitas te ſervet per multos annos ſanctiſſime ac beatiſſime pater.

PART. I. CAP. II CONSTAN EPIST AD GEORG. P CP.

B

Θεία σάκρα καταπεμφθεῖσα πρὸς Γεώργιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης.

Divalis ſacra directa ad Georgium ſanctiſſimum archiepiſcopum hujus magnæ Conſtantinopolitanæ urbis novæ Romæ.

Η ΕΠΙΓΡΑΦΗ.

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, αὐτοκράτωρ εὐσεβέστατος, εἰρηνικὸς, Φλάβιος Κωνσταντῖνος, πιστὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Θεῷ βασιλεύς. Σάκρα. Γεωργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

SUPERSCRIPTIO

CAP. I.

In nomine domini & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperator pius, pacificus, Flavius Conſtantinus, fidelis in Jeſu Chriſto Deo, Georgio ſanctiſſimo ac beatiſſimo archiepiſcopo Conſtantinopoleos & univerſali patriarchæ (data quarto Idus Septembris Conſtantinopoli, imperante domino piiſſimo perpetuo Auguſto Conſtantino imperatore, anno vigeſimo octavo, & poſt C *conſulatum ejus anno 12.)*

Εἰ καὶ μερίμναις στρατιωτικαῖς τε καὶ πολιτικαῖς ἀνενδότως ἡ ἡμετέρα συνέχεται γαλήνη, ἀλλ' οὖν ἅπαντα τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας τὰ πράγματα δεύτερα τῆς χριστιανικωτάτης ἡμῶν πίστεως τιθέμενοι, ἣν καὶ ἐν πολέμοις ὑπέρμαχον ἡμῶν τε καὶ τῶν ἡμετέρων φιλοχρίστων ἐκστρατευμάτων κεκτήμεθα, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν τῇ παρούσῃ ἡμῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν ἁγιωσύνην εὐσεβεῖ ἡμῶν χρήσασθαι σάκρᾳ, δι' ἧς προτρέποντες αὐτὴν, ſancimus συναθροῖσαι τὴν πατρικὴν ὑμῶν μακαριότητα πάντας τοὺς ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον αὐτῆς θρόνον τυγχάνοντας ὁσιωτάτους μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον D ἡμῶν καὶ βασιλίδα πόλιν, ἐφ' ᾧ συνεργίᾳ τοῦ παντοδυνάμου καὶ πολυελέου ἡμῶν Θεοῦ τὴν ἀκριβῆ ζήτησιν γενέσθαι, τοῦ ἤδη ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἀναφυέντος δόγματος, περί τε θελήματος καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ καὶ διάστασιν οὐ μικρὰν ἔκ τινων προσώπων τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐμποιήσαντος ἐκκλησίᾳ· μεταδοῦναί τε τὴν περὶ τούτου εἴδησιν καὶ Μακαρίῳ τῷ ὁσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως, πρὸς τὸ καὶ αὐτὸν τοὺς τῆς οἰκείας συνόδου θεοφιλεῖς μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους παρασκευάσαι ἐπὶ τούτῳ ἐνταῦθα συνελθεῖν· E ἤδη γὰρ περὶ τούτου προετρεψάμεθα δι' εὐσεβῶν ἡμῶν κεραίων ἔτι ἐν ζῶσι τυγχάνοντα καὶ Δόμνον τὸν ἁγιώτατον πάπαν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. κἀκείνου τοῦ ἐνταῦθα μεταστάντος βίου, Ἀγάθων ὁ ἁγιώτατος ἀρτίως προχειρισθεὶς πάπας εἰς τὸν τῆς λεχθείσης πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀποστολικὸν θρόνον, ἀπέστειλεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ οἰκεῖον αὐτοῦ ἐπέχοντας πρόσωπον, Θεόδωρον, καὶ Γεώρ-

QUamquam ſolicitudinibus tam militaribus, quamque civilibus indeſinenter noſtra ſerenitas coarctetur, attamen omnes Chriſto amabilis noſtræ reipublicæ cauſas in ſecundo ob Chriſtianam noſtram fidem ponentes, quam in bellis propugnatricem tam noſtri, quamque Chriſto dilectorum noſtrorum exercituum habemus; neceſſarium judicavimus, præſenti noſtra pia ſacra ad veſtram paternam beatitudinem uti, per quam adhortantes eam, ſancimus congregare veſtram paternam beatitudinem omnes, qui ad ejus ſanctiſſimam ſedem pertinent ſanctiſſi- D mos metropolitas & epiſcopos in hanc a Deo conſervandam noſtram regiam urbem, quatenus cooperante omnipotente & miſericorde Deo noſtro diligentiſſima inquiſitio dogmatis fiat, quod olim ante multum tempus exortum eſt, de voluntate & operatione in diſpenſatione incarnationis unius de ſancta Trinitate domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri; quod & diſſidium non minimum per quaſdam perſonas ſanctæ Dei eccleſiæ intulit: innoteſcere quoque ſuper hoc & Macario venerabili archiepiſcopo Antiochenæ magnæ civitatis, quatenus & ipſe de propria ſynodo Deo amabiles metropolitanos & epiſcopos præparatos faciat pro E hoc ipſo huc congregari. Jam enim ſuper hoc adhortati ſumus per pios noſtros apices adhuc inter vivos exiſtentem & Donum ſanctiſſimum apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ præſulem: & illo de hoc ſæculo migrante, Agatho Sanctus nuper ordinatus papa in apoſtolica ſede prædictæ antiquæ Romæ, hujuſmodi noſtros pios ſuſcipiens apices, deſtinavit in præſenti propriam ejus indutos perſonam, Theodorum & Georgium Deo amabiles presbyteros, & Joannem Deo

ama

PART. I CAP. III EPISTOLA MANSUETI MEDIOL. EPISCOPI

ANNO CHRISTI 680.

amabilem diaconum: ex perſona vero totius A ejus concilii, Joannem & Abundantium, & Joannem venerabiles epiſcopos, cum ceteris clericis & monachis, qui debeant inveniri in prædicti capituli quæſtionem: qui & nunc ad noſtra convenerunt veſtigia, porrigentes nobis etiam duas ſuggeſtiones, unam qu[illegible] ejuſdem ſanctiſſimi Agathonis papæ, [illegible] vera concilii ejus. Sciens igitur veſtra paterna beatitudo quia primum * & præcipuum (ut prædiximus) hoc orthodoxiæ exiſtit capitulum, feſtinet prædictos venerabiles metropolitanos & epiſcopos celeriter advenire in hanc a Deo conſervandam noſtram regiam urbem, quatenus prædictum tractetur capitulum, & magnorum donorum datore B atque coronatore noſtro Deo cooperante, cauta atque orthodoxa definitio hujuſmodi dogmati imponatur. (*Subſcriptio.*) Divinitas te ſervet per multos annos, ſanctiſſime ac beatiſſime pater.

A γίου, τοὺς θεοφιλεστάτους πρεσβυτέρους, καὶ Ἰωάννην τὸν θεοφιλέστατον διάκονον· ἐκ προσώπου δὲ τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἁπάσης συνόδου, Ἰωάννην, Ἀβυνδάντιον, καὶ Ἰωάννην τοὺς ὁσιωτάτους ἐπισκόπους, μετὰ καὶ ἑτέρων κληρικῶν τε καὶ μοναχῶν, ὀφείλοντας εὑρεθῆναι εἰς τὴν τοῦ προλεχθέντος κεφαλαίου ζήτησιν· οἳ καὶ νυνὶ πρὸς τὰ ἡμέτερα κατέλαβον ἴχνη, ἀποδεδωκότες ἡμῖν καὶ δύο ἀναφοράς· μίαν μὲν τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου Ἀγάθωνος, ἑτέραν δὲ τῆς κατ᾽ αὐτὸν συνόδου. γινώσκουσα τοίνυν ἡ πατρικὴ ὑμῶν μακαριότης, ὡς πρῶτον ἡμῖν καὶ ἐξαίρετον, ὡς προείρηται, τὸ τῆς ὀρθοδοξίας καθέστηκε κεφάλαιον, σπευσάτω τοὺς εἰρημένους ὁσιωτάτους μητροπολίτας καὶ B ἐπισκόπους ἐν συντόμῳ καταλαβεῖν τὴν θεοφύλακτον ταύτην καὶ βασιλίδα πόλιν, πρὸς τὸ λεχθὲν ἀνακινηθῆναι κεφάλαιον, καὶ τῇ τοῦ στέψαντος ἡμᾶς μεγαλοδώρου Θεοῦ συνεργίᾳ ἀσφαλέστατον καὶ ὀρθόδοξον ὅρον τῷ τοιούτῳ ἐπιτεθῆναι δόγματι. Τὸ θεῖόν σε φυλάξει ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

EPISTOLA MANSUETI EPISCOPI MEDIOLANENSIS

ad Conſtantinum imperatorem.[1]

* de fide catholica, in qua [illegible]

*Domino ſereniſſimo atque tranquilliſſimo, & a Deo coronato, religioſiſſimo Conſtantino Imperatori Manſuetus Mediolanenſis, metropolitanæ eccleſiæ indignus epiſcopus, vel univerſa ſancta epiſcoporum * fraternitas, quæ in hac magna regia urbe convenit, æternam in domino ſalutem.* C

* vel ſtorum

SI apicem imperialis faſtigii, & infulas ſacratiſſimæ poteſtatis avis & proavis veſtris cœlitus attributum cognovimus, & pro meritorum actibus ad vos propagatum ſcimus, dignum eſt his vos * æquiparare veſtigiis, quorum & celſitudinem obtinetis; nec diſparilia debent eſſe inſtrumenta cœleſtis, ubi paria poſſidentur ſceptra regalia. Æmulari ergo * oportet eorum magiſterium, quorum documenta permanent ſa- D lutaria. Ab ipſis enim rudimentis vita incolitur, cum paternis traditionibus tenaci memoria animus delectatur. Et dum præcedentium antiquorum mens callem triverit, a norma æquitatis & juſtitiæ tramite non recedet. Fixis namque * gradibus in cunctis veſtigiis *, qui non per devia aut abrupta aberrat. Habes quippe probatiſſime imperator ſpecula, in quibus tuas actiones imaginari debeas. Nam ſi excellentiſſimi ingenii Conſtantini imperatoris, qui ortus ſui primordia Chriſti amori * dedicavit, acta recenſeamus, qui & auctor Chriſtianæ religionis extitit, magno ſunt præconio ejus opera ponderanda. Cujus tempore dum peſtifer morbus & omni * calliditate graſſantior, intolerabilis Arii tyrannidis in Dei eccleſia ſerpere cœpiſſet, qui tres naturas in ſancta Trinitate, hoc eſt tres deos auſus eſt prædicare *, ampliſſimus princeps zelo orthodoxæ fidei animatus, congregavit ſanctum concilium trecentorum decem & octo ſanctorum patrum in Nicæa urbe Bithyniæ: in qua ſancta ſynodo nefandæ ſectæ ſerpentinam malitiam, una cum auctore ſuo Ario in perpetuo * fecit damnari, & æterna animadverſione percelli. Poſt cujus damnationem

* forſan ergo [illegible] habent [illegible] vel ſimile quod verbum Græcus habens [illegible]

* amore

* crudelitate

* perpetuum

ſancti patres regulam formulam de fidei orthodoxæ unitate ſtatuerunt, & capitula canonum promulgaverunt: quæ nos cum omni veneratione ſuſcipimus. Poſt hæc vero manſuetiſſimus & tranquilliſſimus Theodoſius imperator * Macedonium quemdam, artis diabolicæ verſutia deceptum, qui Spiritum ſanctum non conſubſtantialem Deo Patri, ſed magis creaturam, impulſu ſatanæ auſus eſt prædicare. Tunc vero a prædicto ſereniſſimo Chriſtiano Theodoſio principe in regia urbe Conſtantinopoli centum quinquaginta patrum concilio congregato, perditæ audaciæ auctorem una cum venenatis ſuis præſumtionibus anathematis vinculo * ſubdiderunt. His ſopitis, clandeſtinus hoſtis ſuis nefariis machinationibus non ſinens pacatam Dei eccleſiam manere, qui ſemper conſociata divellere, & conſolidata diſperdere conſuevit, excitatus eſt homo peccati, filius perditionis, humanam quidem habens ſpeciem, ſed diabolicam geſtans imaginem, Neſtorius quidam Conſtantinopolitanæ eccleſiæ magis prædo, quam paſtor, qui poſuit in cœlum os ſuum, & lingua ejus tranſiit ſuper terram, in tantæ perditionis foveam demerſus, ut faſtu ſuperbiſſimo & fretus temeritatis audacia, auſus ſit dicere beatam Mariam non Dei genitricem, ſed tantummodo hominis fuiſſe matrem, & propter duarum veritatem naturarum tergiverſationem faciens, duas in Chriſto aſſerebat eſſe perſonas, unam paſſibilem, & aliam impaſſibilem. Quod infandum dogma piorum * aures non ferentes, congregata eſt ſancta ſynodus in Epheſina civitate, ducentorum ſanctorum patrum numerus: ubi ſanctæ memoriæ Cyrillus Alexandri- E næ eccleſiæ præſul, auctoritate ſanctæ ſedis apoſtolicæ præditus, caput extitit, qui ferventiſſimo zelo Dei, ſcuto fidei, & lorica protectus catholicæ auctoritatis, hæreticæ pravitatis inventorem, & aſſertorem iniquitatis præfatum Neſtorium cum * vipereis commentis perpetuo anathemate condemnavit. Dehinc vero dua vaſa iniquitatis bellantia, Dioſcorus ſcilicet Alexandrinus præſul, & Eutyches Conſtantinopolitanus archimandrita, intra venerandos eccleſiæ aditus, * ut * ſævus cancer omnia ſerpere cupientes, ſim-

* Deeſt inventum, aut aliquid ejuſmodi. S damnari fecit, ergo [illegible]

* ſubd. decrevit

* auribus non ferentibus

* ſuo

* ſæva cancromata ſerpere cupientium

1 Ita hunc locum citat Thomas Waldenſis tom. 2 fol [illegible] Hard.

PART. I CAP. III. EPISTOLA MANSUETI MEDIOL. EPISCOPI.

ſimpliciores quoſque peſte nefariæ perſuaſionis inficere volentes, qui aſſerebant in domino noſtro Jeſu Chriſto ante adunationem, duas naturas, poſt vero adunationem, unam. Tunc a præſtantiſſimo & Chriſtianæ religionis amatore Marciano imperatore collecta eſt ſancta ſynodus in civitate Chalcedone, ſexcentorum triginta patrum veneranda cohors, quibus mediatores fuerunt beatiſſimi præſulis Leonis urbis Romæ miſſi, quorum auctoritate prædicti Dioſcorus & Eutyches hæretici anathematis ſententia perculſi, extra gremium matris eccleſiæ catholicæ ſunt ejecti. Qui ſancti patres in concilio conſtituti, omni cavillatione hæreticæ pravitatis abraſa, fidei fundamina ſtatuentes, ſplendidiſſimo ſermone & elegantia urbanæ ſcientiæ ſymbolum orthodoxæ fidei confecerunt, retro patrum veſtigia ſequentes, tam ſancti Nicæni concilii, quam Conſtantinopolitani, ſeu Epheſini primi, quorum ſanctionibus Dei eccleſia in toto orbe decoratur. In quibus promulgationibus ſtatuentes, ut ſi quis ſupra id, quod ibidem in cauſa fidei ſtatutum eſt, addere aut minuere præſumpſerit, anathematis vinculo ſubjaceret.

Demptis his omnibus, deinceps Chriſtianiſſimo Juſtiniano imperatore, cujus cum nomine & opera micuerunt, * exiſtentibus quibuſdam qui ſanctam Chalcedonenſem ſynodum * ſub nævo offenſionis rejicere inconſideratis vocibus jactitabant: tunc a præfato principe iterato in regia urbe Conſtantinopoli * concilio, congregati ſunt CLX. venerandi patres, capitula illa, de quibus infamari * geſtiebant, obloquentes; prædictam Chalcedonenſem ſynodum ab omni ſuſpicione pravi erroris * abſolventes; tria capitula, pro quibus accuſabatur, aperta damnatione fecit ulciſci; ubi & deceſſorum patrum regulas & formulas ſacræ inſtitutionis ſequentes, ſanctam & immaculatam orthodoxam fidem vivacibus ſententiis roborantes, * firmiſſimam aſſertionem confirmaverunt.

* in ſer pro vat, exiſtentes quodam
* in noſtris membranis, exiſterant quidam
* ſub nævum oſſ rejici oportere
* concilium congregatum eſt 160. venerandorum patrum
* infamare
* abſolvens
* firmiſſima aſſertione

Ecce, præſtantiſſime princeps, antiquorum patrum ſtatuta, una cum conſenſu piiſſimorum imperatorum definita, quæ convelli vel infirmari nulla ratione pietas veſtra permittat. Nam ſi ſunt qui audacia dialecticæ artis inflati, cothurnata cervice, buccis tumeſcentibus, ſinuoſis circumitionibus & flexuoſis ambagibus, phaleris verborum pompiſque ſermonum, ſua ferali calliditate ſimplicem fidei rationem convellere, & delegatas a patribus regulas conculcare vel temerare voluerint, eorum inflationibus tranquillitas veſtra non acquieſcat: ſed recordamini, qualiter propheta dicit: *Verbum breviatum faciet dominus ſuper terram*: quod per ſanctos apoſtolos vidimus impletum. Quid enim brevius, quam ſimplex fidei ſymbolum ab apoſtolis inſtitutum, in quo myſticum ſacramenti continetur arcanum? Nam ſi * relegas, inſigniſſime imperator, non cum dialecticis, non cum rhetoricis, non cum grammaticis, ſed cum ruricolis & piſcatoribus dominus poſuit * rationem, & his tradidit ſui ſecreta conſilii, quos & principes ordinavit, quibus ligandi ſolvendique tribuit poteſtatem; nonne vobis videtur, optime imperator, dementiſſimæ mentis eſſe, qui apoſtolicas traditiones, & venerabilium patrum inſtituta depravare feſtinant? Nos autem omnes, qui ſub * feliciſſimos & Chriſtianiſſimos a Deo cuſtodiendos principes, dominos noſtros, per excellentiſſimos reges Chriſtianæ religionis amatores, una cum eorum ſancta devotione pari tenore & reverentia traditiones ſanctorum apo-

Iſa. 10.
* regulas fidei.
* Vox iſta non eſt in MS.
* Feliciſſimis & Chriſtianiſſimis & a Deo cuſtodiendis principibus noſtris dominis Pe-

A ſtolorum, ſeu reverendiſſimorum patrum, qui in ſupradictis conciliis adfuerunt, omni cum veneratione ſuſcipere, amplecti, defendere, prædicare, præcipue ſanctæ memoriæ Leonis apoſtolicæ ſedis præſulis dicta, ſed etiam orthodoxos patres, qui per diverſa loca zelo Dei ferventes dogmata ſalutaria nobis reliquerunt; ut venerandæ memoriæ Gregorius Nazianzenæ civitatis epiſcopus, & Baſilius Cappadociæ epiſcopus, & Cyrillus Alexandrinus præſul, & Athanaſius ejuſdem Alexandrinæ eccleſiæ pontifex, nec non & Joannes Conſtantinopolitanus antiſtes, & Hilarius Pictavienſis epiſcopus, & omni ſapientia clarus Auguſtinus * Hipponiregienſis * epiſcopus, & veneranda * corona Chriſti confeſſor B Ambroſius Mediolanenſis eccleſiæ præſul, ſimul & eruditiſſimus & omni luce conſpicuus Hieronymus presbyter, quidquid hi docuerunt, ſapuerunt, prædicaverunt, vel defenſores extiterunt, nos eorum acta vel ſtatuta omni devotione ſuſcipimus. His delegatis operæ pretium duximus *, quid noſtra fides contineat annectere.

* Perctharit & Cunibert, præexcellentiſſimis regibus (*Longobardorum*) Chriſtianæ religionis amatoribus ſumus, una cum &c.
* Hipponienſis
* veneranda corona
* huic noſtræ ſuggeſtioni fidei formulam, ut ſe noſtra fides continet, annectere.

Incipit expoſitio fidei patrum Mediolanenſi ſynodi.

PRofitemur nos credere indiviſibilem ſanctam Trinitatem, hoc eſt, Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, unum Deum, ita unum, ut trinum, & ita trinum, ut unum: Trinitatem in diſtinctis atque diſcretis perſonis, hoc C eſt, patrem, ex quo omnia; filium, per quem omnia; Spiritum ſanctum, in quo omnia, unius tamen divinitatis, unius eſſentiæ, uniuſque ſubſtantiæ: in tribus quidem ſubſiſtentiis ſeu perſonis, ut pater, pater ſit: filius, filius ſit: Spiritus ſanctus, Spiritus ſanctus ſit: in una natura unaque ſubſtantia, ut Deus unus, & ſolus, & ſummus credatur: non tres introducentes, ut Arius blaſphemat, qui tres deos prædicavit, excellentiorem, minorem, & inferiorem. Nos vero ſanctam Trinitatem in unitate, & unitatem in ſancta Trinitate confitemur. Nam cum dicimus omnipotentem patrem, appellatio hujus paterni nominis ad filii perſonam intenditur, & cum dicimus æternum D filium, ad æterni patris perſonam refertur: & cum nominamus Spiritum ſanctum, ab æterni patris perſona eum procedere monſtramus.

Cum autem dicimus Deum patrem omnipotem, non poteſt hujus nominis evacuari ſacramentum. Quia cum dicimus patrem, filium demonſtramus: & cum dicimus filium, patrem declaramus; & cum dicimus æternum patrem, æternum filium demonſtramus. Nam ſi non invenimus initium vocabuli hujus paterni nominis, quando pater ſit dictus, conſequenter oſtenditur, quia nec initium geniti reperimus. Obſecramus, ut detur nobis ratio, quando pater hoc vocabulum, ut pater vocitaretur, ſortitus eſt: ſi in tempore, ſi extra tempus, dicat noE bis aliquis, quando primitus cœperit appellari: & ſi potuerit hoc approbare, nulla erit dubietas, ex illo initio paterni nominis filium initium accepiſſe, quo pater nominatus eſt. Et ſi defecerit, imo quia deficit, nec poterit approbare, nec dare initium paterni nominis, quando pater eſſe cœperit. Profiteatur ergo nobiſcum ſanctam Trinitatem coeſſentialem atque conſubſtantialem, nec patrem ante filium, nec filium poſt patrem, nec Spiritum ſanctum inferiorem fuiſſe, quia dum initium paterni nominis non invenitur, neſcimus qua ratione filio initium adſcribatur. Quia cum dicimus ſempiter-

PART. I. CAP. III. EPISTOLA MANSUETI MEDIOL. EPISCOPI.

ANNO CHRISTI 680.

ternum Deum patrem, ſempiternum Deum filium oſtendimus. Ideo ſanctam Trinitatem in una natura unaque eſſentia atque ſubſtantia, & tribus ſubſiſtentiis ſive perſonis profitemur.

Credimus autem ipſum Dei verbum, hoc eſt, filium patris ſine initio genitum: eumdem unum ex tribus ſubſiſtentiis de ſancta Trinitate æternum filium, pro diſpenſatione facta pro nobis & noſtra ſalute deſcendiſſe de cœlis, incarnatum verbum Dei & hominem factum intra Virginis uterum, uniens ſibi noſtræ naturæ veritatem ex ſancta & glorioſa Dei genitrice Maria virgine, perfectus Deus & perfectus homo in duabus naturis, divinitatis ſcilicet atque humanitatis, conſubſtantialis Deo patri ſecundum divinitatem, & conſubſtantialis idem ipſe nobis, ſecundum humanitatem: non in * duobus filiis diviſus, ſed unus & idem Dei & hominis filius, in veritate duarum naturarum: in una ſubſiſtentia ſive perſona, divinitatis videlicet & humanitatis unitione facta, ut ex duabus perfectis naturis non duo filii, ſed unus idem Dei & hominis filius, permanens quod erat, cœpit eſſe quod non erat, dum ſine initio æterni patris filius, factus eſt hominis filius. Ideo & unus eſt dominus noſter Jeſus Chriſtus habens in ſemetipſo perfectionem divinæ naturæ, & perfectionem humanæ naturæ: & eſt unigenitus quidem * ex verbo, utpote ex Deo patre natus, & primogenitus in multis fratribus; filius enim Dei, filius hominis factus eſt. Unde & duas nativitates ejuſmodi ipſius unigeniti Dei verbi confitemur: ante ſæcula quidem ex patre incomparabiliter * natum, in ultimis autem diebus ejuſdem ipſius * incarnationem de ſancta glorioſa Dei genitrice & ſemper virgine Maria; qui de patre ſplenduit ſupra intellectum, de matre ortus eſt ſupra rationem, & cum Deus vere eſſet, factus * vere homo. Ideo proprie & vere Dei genitricem ſanctam & glorioſam & ſemper virginem Mariam confitemur: non quia Deus Verbum initium ex ipſa accepit, ſed quod in ultimis diebus unigenitus Deus Verbum, qui ante ſæcula erat, incarnatus ex ipſa * immutabiliter homo factus eſt, & cum inviſibilis in ſuis eſſet, viſibilis factus eſt in noſtris: & cum impaſſibilis Deus eſſet, non dedignatus eſt paſſibilis homo eſſe, & immortalis, mortis legibus ſubjacere. Ipſum autem Deum & dominum, qui in Bethlehem ſecundum carnem natus eſt, & ſimilis factus eſt hominibus abſque peccato, & crucifixus eſt pro hominibus ſub Pontio Pilato, ipſum confitemur Deum, ipſum hominem, ipſum filium Dei, ipſum filium hominis, ipſum de cœlo, ipſum de terra: ipſum impaſſibilem, ipſum paſſibilem. * Deum enim verum, qui natus eſt ex Deo patre ineffabiliter, inenarrabiliter, incomprehenſibiliter, ipſe in tempore natus eſt de ſancta virgine Maria, idem ipſe dominus noſter Jeſus Chriſtus, unus * in ſancta Trinitate, conglorificatus Patri & ſancto Spiritui. Nec enim * quartam perſonæ adjectionem ſuſcepit ſancta Trinitas: duas autem naturas in una * ſubſiſtentia divinitatis & humanitatis inconfuſe, incommutabiliter dominum noſtrum Jeſum Chriſtum habere veraciter confitemur. Ita quoque & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes habere, utpote perfectum Deum & perfectum hominem, unum eumdemque ipſum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, pietatis nos regula perſtruit, ipſum natum, ipſum paſſum, ipſum crucifixum, ipſum ſepultum, eumdem ipſum reſurgentem, & in cœlos aſcendentem, ad dextram patris ſedentem, & ad vivos & mortuos judicandos venturum, cujus regni non erit finis.

* duos filios
* & verbum
* unam
* incarnati
* alteram
* eſt
* mutabiliter
* Deus enim verus,
* de
* conglorificandus cum Patre & Spiritu ſancto
* quartæ perſonæ

A B C D

Observatio Philippi Labbe, S. J.

Atque hinc, Lector, animadvertat velim, quantum rem litterariam omnem ſive ſacram, ſive profanam adjuvent veteres membranæ in obſcuris plerumque bibliothecarum angulis deliteſcentes, quidve conferant ad eruditionem, aut qui eas magno ſtudio conquiſitas & magno nonnunquam ære ſibi comparatas viris diligentibus communicant, ut iis utantur, aut qui eas ſua aliorumve opera nacti cum excuſis codicibus Herculeo labore conferre non abnuunt. Ecce quam varia quamque eximia in collatione præcedentis epiſtolæ ſuggeſſerunt nobis duo triave foliola in noſtram Bibliothecam, unde unde comportata, atque illud imprimis quod nemo hactenus divinare potuerat aut explicare: *Nos autem omnes qui ſub feliciſſimos & chriſtianiſſimos a Deo cuſtodiendos principes dominos noſtros per excellentiſſimos reges Chriſtianæ religionis amatores una cum &c.* Quod veteres illæ membranæ omnibus deinceps manifeſtiſſimum efficient hiſce verbis quæ ad marginem adſcripſimus ſupra pag. 625. A. &c. *Nos autem omnes, qui ſub feliciſſimis & Chriſtianiſſimis & a Deo cuſtodiendis principibus noſtris dominis Peretharit & Cunibert; præexcellentiſſimis regibus Chriſtianæ religionis amatoribus ſumus una cum*, &c. Qui vero fuerint Pertharitus, & Cumbertus ejus filius a patre in conſortionem regni Longobardici adſcitus ſi neſcias, conſule ſis Pauli diaconi Aquilejenſis Hiſtoriam Longobardorum.

ACTIO I.

[1] *Acta ſancta ſextæ ſynodi apud Conſtantinopolim facta adverſum eos, qui impie docuerunt unam [2] voluntatem, & unam operationem [3] incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, [4] unius de ſancta & conſubſtantiali Trinitate.*

Πεπραγμένων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης ἕκτης ἁγίας συνόδου κατὰ τῶν δυσσεβῶς διδαξάντων ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος.

E

ACTIO PRIMA

(ſub Agathone papa.)

IN nomine domini Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperantibus a Deo coronatis, & sereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, &

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ἘΝ ὀνόματι κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ θεοψηφίσου

1 Sequentes varias lectiones exhibet Harduinus. Mſ. *Acta ſancti Concilii quod fuit Conſtantinopoli adv.*
2 Mſ. *eſſe.* 3 Mſ. *in Incarnata œconomia.*
4 Mſ. *qui eſt unus ex ſancta & ejuſdem eſſentia Trin.*

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO I.

A φίσε μεγάλε βασιλέως, αἰωνίε Αὐγέςε ϰ αὐτοκράτορος ἔτες εἰκοςοιβδόμε, ϰ μετὰ τὴν ὑπατείαν τῆς αὐτε̃ θεοςέπτε πραότητος ἔτες τρισκαιδεκάτε. Ἡρακλείε δὲ ϰαὶ Τιβερίε τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτες εἰκοςοδευτέρε, τῇ ἑβδόμῃ τε̃ Νοεμβρίε μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης. προκαθημένου τε̃ αὐτε̃ εὐσεβεςάτε ϰαὶ φιλοχρίςε μεγάλε βασιλέως Κωνςαντίνε ἐν τῷ σεκρέτῳ τε̃ θείε παλατίε, τῷ ἔτω λεγομένῳ Τρέλλῳ. ϰ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτε̃ θεοςέπτε γαλήνης, παρόντων ϰαὶ ἀκροωμένων, Νικήτα τε̃ ἐνδοξοτάτε ἀπὸ ὑπάτων πατρικίε, ϰ μαγίςρε τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων· Θεοδώρε τε̃ ἐνδοξοτάτε ἀπὸ ὑπάτων πατρικίε, κόμητος τε̃ βασιλικε̃ ὀψικίε, ϰ ὑποςρατήγε Θρᾳκης. Σεργίε τε̃ ἐνδοξοτάτε ἀπὸ ὑπάτων πατρικίε· Παύλου τε̃ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου· Ἰουλιανοῦ τε̃ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, ϰ ςρατιωτικε̃ λογοθέτου. Κωνςαντίνου τε̃ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, ϰ κουράτωρος τε̃ βασιλικε̃ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου· Ἀναςασίε τε̃ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίε, ϰ τοποτηρητε̃ τε̃ κόμητος τοῦ βασιλικε̃ ἐξκεβίτε. Ἰωάννε τε̃ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίε ϰ κοιαίςωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτε ἀπὸ ὑπάτων, Θωμᾶ τε̃ ἐνδοξοτάτε ἀπὸ ὑπάτων· Παύλε τε̃ ἐνδοξοτάτε ἀπὸ ὑπάτων, ϰ διοικητε̃ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν· Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτε ἀπὸ ὑπάτων· Λεοντίε τε̃ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων· ϰ δομεςίκε τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθέσης τῆς ἁγίας ϰ οἰκεμενικῆς συνόδε, τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ ϰ βασιλίδι πόλει· τεπέςι Θεοδώρε, ϰ Γεωργίε τῶν εὐλαβεςάτων πρεσβυτέρων, ϰ Ἰωάννε τε̃ εὐλαβεςάτε διακόνε, ἐπεχόντων τὸν τόπον τε̃ ὁσιωτάτε ϰ ἁγιωτάτε ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος· ϰ Γεωργίε τε̃ ὁσιωτάτε ϰ ἁγιωτάτε ἀρχιεπισκόπε ταύτης τῆς μεγαλωνύμε Κωνςαντινεπόλεως νέας Ῥώμης. ϰ Πέτρε τε̃ θεοφιλε̃ς πρεσβυτέρε, μοναχε̃, ϰ τοποτηρητε̃ τε̃ θρόνε τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως· ϰ Μακαρίου τε̃ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, ϰαὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεςάτου πρεσβυτέρου μοναχε̃, ϰ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τε̃ ὁσιωτάτου τοποτηρητε̃ τε̃ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως [a] Πόρτε. Ἀβουνδαντίε ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνε· Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε εὐλαβεςάτων ἐπισκόπων συνόδου, τῶν ϰ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέςατον βασιλέα Κωνςαντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· ϰ Θεοδώρου τε̃ εὐλαβεςάτου πρεσβυτέρου, ϰαὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεςάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου· Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου· Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου· Σισιννίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης· Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου. Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας· Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος. Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτινῆς· Σισιννίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας·

[a] Πατέρνε

a Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & imperatore, anno vigeſimo ſeptimo, & poſt conſulatum [1] ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo [2] conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, die ſeptima menſis Novembris, indictione nona: præſidente eodem piiſſimo & Chriſto dilecto magno imperatore Conſtantino [3] in ſecretario ſacri palatii, quod [4] cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſo exconſule patricio, B & comite imperalis obſequii, & [5] ſubſtrat̃ego Thraciæ, Sergio glorioſo exconſule patricio, Paulo glorioſo exconſule patricio, Juliano glorioſo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſo exconſule patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Joanne glorioſo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſo exconſule, Thoma glorioſo exconſule, Paulo glorioſo exconſule & [6] diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſo exconſule, Leontio glorioſo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

C Conveniente quoque ſancta & univerſali ſynodo, quæ ſecundum imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Gregorio [7] venerabilibus presbyteris, & Joanne [8] venerabili diacono, vicem agentibus Agathonis ſanctiſſimi & beatiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ, & Georgio venerabili ac ſanctiſſimo archiepiſcopo magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero & monacho, & locum ſervante ſedis magnæ civitatis Alexandriæ, & Macario venerabili archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio [9] religioſo presbytero monaD cho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo Portuenſi, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum præſentantibus centum vigintiquinque venerabilium epiſcoporum ſancti concilii antiquæ Romæ, qui & per proprias ſubſcriptiones demonſtrantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum imperatorem Conſtantinum, & Theodoro religioſo presbytero, & locum agente Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, E Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonenſi, Theodoro epiſcopo Melitenenſi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, [b] Georgio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo

[b] Gregorio

1 Mſ. *divina ejus clementia.* 2 Mſ. *cuſtoditis.* 3 Mſ. *ſecreto divini pal.* 4 Mſ. *dictus .... juſſu divina ejus ſer.* 5 Mſ. *ſubpratore.* 6 *adminiſtratore.* 7 Mſ. *reverentiſſimis.* 8 Mſ. *reverentiſſimo.* 9 Mſ. *reverentiſſimo.*

ACTIO I. Trull.

ſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo * Cii, Georgio epiſcopo Camuliani, Antonio epiſcopo Hypepæ, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo [1] Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Georgio epiſcopo Coenſi, Joanne epiſcopo Mindi, * Georgio epiſcopo Cantanenſi, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo [2] Zenopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii Siciliæ, quod cognominatur * Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii [3] Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſica, poſiti ſimiliter in ſeniore Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hic ſiti [4] venerabilis patriarchii, & Stephano presbytero & monacho diſcipulo Macarii venerabilis archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ. Reſidentibus glorioſis patriciis & conſulibus ex latere piiſſimi & Chriſto amabilis noſtri imperatoris Conſtantini, & ex læva quidem ejus parte reſidentibus venerabilibus vicariis Agathonis ſanctiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ, & qui ex perſona ejus ſynodi erant Deo amabiles epiſcopi. Theodoro presbytero & locum agente Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, & Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ, & Georgio presbytero & monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymorum, & ceteris epiſcopis concilii ſanctiſſimi papæ antiquæ Romæ Agathonis. A dextra vero ejus parte ſimiliter reſidentibus Georgio ſanctiſſimo archiepiſcopo Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & loci ſervatore ſedis magnæ Alexandriæ civitatis, & Theodoro epiſcopo Epheſi, & reliquis Deo amabilibus epiſcopis, tam qui ſub ſede ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopolitani, quam qui ſanctiſſimi Archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ, propoſitis in medio ſacroſanctis Chriſti Dei noſtri evangeliis, Theodorus & Georgius Deo amabiles preſbyteri, & Joannes Deo amabilis diaconus, locum præſentantes ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ Agathonis, nec non & qui ex perſona ſynodi ejus erant, dixerunt: Benigniſſime domine, ſecundum directam ſacram ab a Deo inſtructa veſtra fortitudine ad ſanctiſſimum papam, demandati ſumus ab eo ad piiſſima veſtigia a Deo confirmatæ veſtræ ſerenitatis una cum ejus ſuggeſtione, nec non & cum altera ejus ſynodica ſuggeſtione æque facta ad a Deo cuſtoditam veſtram pietatem, a ſubjacentibus ei venerabilibus epiſcopis, quas & obtulimus a Deo coronatæ fortitudini veſtræ. Quo-

ANNO CHRISTI 680.

Μακροβίου ἐπισκόπου Σιλβακείας Ἰσαυρίας· Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης· Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μηθύμνης· Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου· Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν· Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων· Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως· Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης· Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου· Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου· Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου. Δομετίου ἐπισκόπου Προυσιάδος. Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου. Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Μίνδου· Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντίνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης· Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως· Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης· Θεοφανοῦς πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἁγίου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων· Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς * τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ· Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίου πατριαρχείου, καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας· καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων ἐκ πλαγίου τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου· καὶ ἐκ μὲν τοῦ εὐωνύμου αὐτοῦ μέρους καθεσθέντων τῶν ὁσιωτάτων τοποτηρητῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ τῶν ἐκ προσώπου τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου θεοφιλῶν ἐπισκόπων· καὶ Θεοδώρου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης· καὶ Βασιλείου ἐπισκόπου Γορτύνης· καὶ Γεωργίου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ μέρους καθεσθέντων ὁμοίως, Γεωργίου τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας· καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου, καὶ τῶν λοιπῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦ τε ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος. ἔτι δὲ καὶ οἱ ἐκ προσώπου τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου εἶπον. πανάγαθε δέσποτα, κατὰ τὴν πεμφθεῖσαν σάκραν ἐκ τοῦ θεοσόφου ὑμῶν κράτους πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν πάπαν, ἀπεστάλημεν

παρ'

* τῆς Ῥενάτης

[1] Mſ. Pariſ. *Pluſiadis, Salomone &c.*
[2] Mſ. Pariſ. *Zenonopolis.*
[3] Mſ. Pariſ. *Renna, quod ſitum eſt &c.*
[4] Mſ. Pariſ. *Sanctiſſimi Patriarchii quod eſt Conſtantinopoli*

σφ' αὐτοῦ πρὸς τὰ παναγεστάτῳ ἴχνη τῆς θεοστηρίκτου ὑμῶν γαληνότητος μετὰ καὶ ἀναφορᾶς αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἑτέρας συνοδικῆς ἀναφορᾶς ὡσαύτως γενομένης πρὸς τὴν θεοτείχιστον ὑμῶν εὐσέβειαν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὴν πλείστων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, ἃς καὶ ἐπιδεδώκαμεν τῷ θεοστέπτῳ ὑμῶν κράτει. ἐπειδὴ δὲ πρὸ τούτων τεσσαράκοντα ἓξ χρόνων, * πλέον ἢ ἔλαττον, τινὲς καινοφωνίας ἀντικρὺς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως παρεισηγάγοντο οἱ κατὰ καιροὺς γενόμενοι πρόεδροι ταύτης τῆς βασιλίδος καὶ θεοφυλάκτου ὑμῶν πόλεως, φαμὲν δὴ, Σέργιος, Παῦλος, Πύρρος, καὶ Πέτρος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Κῦρος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως γενόμενος πρόεδρος, ἔτι δὲ Θεόδωρος ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς οὕτω λεγομένης πόλεως Φαρὰν, καί τινες ἕτεροι τούτοις ἐξακολουθήσαντες, ἓν θέλημα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μίαν ἐνέργειαν δογματίσαντες, καὶ διδάξαντες, καὶ πολλάκις τοῦ δουλικοῦ ὑμῶν καθ' ἡμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου περὶ τούτου ἀντερείσαντος, εἶτα δὲ καὶ παρακαλέσαντος, καὶ μὴ δυνηθέντος μέχρι νῦν τῆς τοιαύτης ἀποστῆσαι κακοδόξου γνώμης, αἰτοῦμεν τὸ θεόστεπτον ὑμῶν κράτος, εἰπεῖν τοὺς τοῦ μέρους τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, πόθεν ἡ τοιαύτη ἐφηύρηται καινοφωνία. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. Ἐν ἀκροάσει γενόμενοι Γεώργιός τε ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης πόλεως, καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων πόλεως, καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸν σύνοδος, τῶν παρὰ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ τῆς Ῥωμαίων μεγαλοπόλεως θρόνου ῥηθέντων, τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς διεξίτωσαν. Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἅμα Στεφάνῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ· σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος μητροπολίτης Νικομηδείας, καὶ Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος * Κλανέων τοὺς λόγους ποιούμενοι ὑπέρ τε τοῦ θρόνου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τοῦ θρόνου Ἀντιοχείας, εἶπον. ἡμεῖς μὲν καινοφωνίας οὐκ ἐξεθέμεθα, ἀλλ' εἴ τι παρελάβομεν ἔκ τε τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν ἁγίων * ἐγκρίτων πατέρων, ἔτι δὲ καὶ τῶν προεδρευσάντων ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως, φαμὲν Σεργίου, Παύλου, Πύρρου, καὶ Πέτρου· ἔτι δὲ καὶ Ὁνωρίου τοῦ γενομένου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, τουτέστι περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας, οὕτω καὶ ἐπιστεύσαμεν, καὶ πιστεύομεν, καὶ κηρύττομεν· καὶ ἑτοίμως ἔχομεν, τὰ περὶ τούτου παραστῆσαι.

μικρῷ χρόνῳ

Κλανέων

ἐκκρίτων

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. εἰ βούλεσθε περὶ τούτου παραστᾶν ἡμῖν, οὐκ ἄλλως ὑμᾶς δεχόμεθα ἀποδείξεις προφέροντας, εἰ μὴ, καθὼς εἴπατε, ἐκ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων.

Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον. Εὐσεβέστατε δέσποτα κέλευσον διὰ τοῦ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τὰ βιβλία

A niam igitur [1] ante hos XLVI. plus minus annos quaſdam novitates vocum, contrarias orthodoxæ fidei introduxerunt, qui pro tempore fuerunt præſules hujus regiæ & a Deo [2] conſervandæ veſtræ civitatis, id eſt, Sergius, Paulus, Pyrrhus, & Petrus, nec non & Cyrus quondam Alexandrinæ civitatis antiſtes; inſuper & Theodorus, qui fuit epiſcopus civitatis, cujus vocabulum eſt Pharan, & alii quidam, qui eos ſecuti ſunt, non modico quæ per totum orbem terrarum eſt, eccleſiam turbaverunt, unam voluntatem in incarnationis diſpenſatione unius ſanctæ Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti, unam- B que operationem dogmatizantes & docentes, & multoties ſervili veſtra, quæ ſecundum nos eſt, apoſtolica ſede de hac re pulſante, dehinc ſupplicante, & minime valente uſque hactenus a tali ſenſu pravæ æſtimationis eos abſtrahere: quæſumus a Deo coronatam veſtram fortitudinem, ut dicant, qui ex parte ſunt prædictæ ſanctiſſimæ eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, unde hujuſmodi vocum adinventa eſt novitas. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Audientes Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus a Deo conſervandæ noſtræ hujus civitatis, & Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochenæ civitatis, & ei adjacens ſynodus, C quæ a parte apoſtolicæ magnæ Romæ ſedis dicta ſunt, quæ eis videntur, proſequantur. Macarius Deo amabilis archiepiſcopus Antiochenæ magnæ civitatis, una cum Stephano religioſo presbytero & monacho ejus diſcipulo, cum eis vero & Petrus Deo amabilis metropolitanus Nicomediæ, & Salomon Deo amabilis epiſcopus Clanei, verba facientes tam pro ſede hujus ſanctæ magnæ eccleſiæ, quamque pro ſede Antiochiæ, dixerunt: Nos quidem vocum novitates non edidimus: ſed quidquid percepimus tam a ſanctis univerſalibus ſynodis, & ſanctis probabilibus patribus, quamque a præſulibus D hujus regiæ urbis, id eſt, Sergio, Paulo, Pyrrho, & Petro, necnon & Honorio, qui fuit papa antiquæ Romæ, & Cyro, qui fuit papa Alexandriæ, hoc eſt, de voluntate & operatione, ſic & credidimus, & credimus, & prædicamus (& docemus,) & parati ſumus de hoc oſtendere.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit. Si vultis nobis de hoc oſtendere, non aliter vos ſuſcipimus, niſi probationes proſe- E rentes, quemadmodum dixiſtis ſanctis univerſalibus ſynodis, & ſanctis probabilibus patribus.

Macarius Deo amabilis Archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo erant, dixerunt: Piiſſime domine jubeto per chartophylacem hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ

1 Mſ. Pariſ. *ante quadraginta plus minuſve annos*.
2 Mſ. Pariſ. *cuſtoditæ*.

ACTIO I. ANNO CHRISTI 68

ſiæ libros ſanctarum ſynodorum, ex venerando patriarchio in medium proferri.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Jubemus acta earumdem ſanctarum ſynodorum univerſalium ex venerando patriarchio a Deo conſervandæ hujus regiæ urbis, confeſtim per competentem chartophylacem ad medium deduci, atque relegi. Et paululum egrediens Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, & veniens ad bibliothecam venerandi patriarchii, protulit libros ſanctarum univerſalium ſynodorum

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Georgius religioſus diaconus & chartophylax codices, quos præ manibus gerit ſanctorum conciliorum porrigat ad legendum.

Accipiens Stephanus religioſus presbyter & monachus, diſcipulus Macarii venerabilis archiepiſcopi Antiochi, primum librum geſtorum ſanctæ tertiæque Epheſinæ prioris ſynodi, relegit: & veniens ad ſermonem proſphoneticum, qui ſcriptus eſt a ſanctæ memoriæ Cyrillo Alexandrinæ magnæ civitatis præſule ad Theodoſium piæ memoriæ imperatorem, cujus eſt initium: Quod apud homines quidem eminet; &, poſt pauca: Firmamentum autem immobile hujuſmodi veſtri Deo amabilis & religioſi imperii ipſe dominus noſter Jeſus Chriſtus eſt: per ipſum enim reges regnant, & potentes decernunt juſtitiam, ſecundum quod ſcriptum eſt: eſt enim ejus omnipotens voluntas. Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenæ civitatis dixit: Ecce, domine, oſtendi unam eſſe voluntatem in Chriſto. Et exurgentes, qui locum præſentabant apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & quidam epiſcoporum ſynodi Conſtantinopolitanæ, & glorioſiſſimi judices reclamaverunt, dicentes: Superflue, & non ſecundum quod jacet, Macarius venerabilis archiepiſcopus magnæ Antiochenæ civitatis, ex nunc relecto textu videtur affimare, unam eſſe naturis voluntatem in duabus unius domini noſtri Jeſu Chriſti, id eſt, deitatis ejus & humanitatis. Hoc enim ſanctiſſimus Cyrillus in divina ipſius domini noſtri Jeſu Chriſti & omnipotentiſſima ejus natura accipiens, ſcripſit, quam cum Patre & ſancto Spiritu communem & omnipotentem habet. Propter quod & omnipotentem eam idem ſanctæ memoriæ Cyrillus appellavit, alias nec numeraliter poſuit eamdem voluntatem unam. Et relecto ex integro eodem libro, Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Et ille alter liber ſanctæ tertiæ ſynodi relegatur. Et accipiens Salomon Deo amabilis diaconus, & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos relegit a principio uſque ad finem. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Sufficienter nobis lectio in præſenti die facta eſt, in qua finem ſuſceperunt, quæ in ſancta tertiaque Epheſina priore ſynodo geſta ſunt. In ſubſequente vero, & quæ in ſancta Chalcedonenſi quarta ſynodo acta ſunt, nobis relegentur

A τῶν ἁγίων συνόδων ἐκ τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου εἰς μέσον προαχθῆναι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· κελεύομεν τὰ πεπραγμένα τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων ἐκ τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως παραχρῆμα διὰ τοῦ προσφόρου χαρτοφύλακος εἰς μέσον ἐλθεῖν, καὶ ἀναγνωσθῆναι. καὶ πρὸς βραχὺ ὑπεξελθὼν Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, καὶ παραγενόμενος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου, προεκόμισε τὰ βιβλία τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε· B Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ἅπερ ἐπιφέρεται βιβλία τῶν ἁγίων συνόδων ἐπιδιδότω πρὸς ἀνάγνωσιν.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς, ὁ μαθητὴς Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας τὸ πρῶτον βιβλίον τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας τρίτης ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνόδου ἀνέγνω. καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν προσφωνητικὸν λόγον τὸν ἀπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως γενομένου προέδρου πρὸς Θεοδόσιον τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενόμενον βασιλέα γραφέντα, οὗ ἡ ἀρχή· τὰ μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας· καὶ μετ' ὀλίγα· ἔρεισμα C δὲ τὸ ἀκράδαντον τῆς ὑπὸ θεοφιλοῦς καὶ εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. δι' αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσι, καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ αὐτοῦ πανάλκες τὸ θέλημα. Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων πόλεως εἶπεν· ἰδοὺ δέσποτα, παρέστησα ἓν εἶναι θέλημα ἐπὶ Χριστοῦ. καὶ ἀναστάντες οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καί τινες τῶν ἐπισκόπων τῆς συνόδου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες ἐξεβόησαν λέγοντες· περιττῶς, καὶ παρὰ τὸ κείμενον Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀντιο- D χέων μεγαλοπόλεως ἐκ τοῦ νῦν ἀναγνωσθέντος ῥητοῦ δοκεῖ διαβεβαιοῦσθαι, ἓν εἶναι θέλημα ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τουτέστι τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. τοῦτο γὰρ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐπὶ τῆς θείας αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ παντοκρατορικῆς φύσεως ἐκλαβὼν γεγράφηκεν, ὅπερ μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἁγίου πνεύματος κοινὸν καὶ παντοδύναμον κέκτηται. διὸ καὶ πανάλκες αὐτὸ ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ προσηγόρευσε Κύριλλος, ἄλλως τε δὲ οὐδὲ ἀριθμητικῶς τέθεικε τὸ * τοιοῦτον θέλημα ἕν. καὶ ἀναγνωσθέντος * ὁλοτελῶς τοῦ τοιούτου βιβλίου, Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος E βασιλεὺς εἶπε· καὶ τὸ ἕτερον βιβλίον τῆς ἁγίας τρίτης συνόδου ἀναγινωσκέσθω. καὶ λαβὼν Σολομὼν ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ἱκανῶς ἡμῖν ἡ ἐν τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ * ἀνάγνωσις καθέστηκεν, ἐν ᾗ τὸ πέρας ἔλαβον τὰ ἐπὶ τῆς ἁγίας τρίτης ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον πραχθέντα συνόδου. καθ' ἑτέραν δὲ καὶ τὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου πεπραγμένα ἡμῖν ὑπαναγνωσθήσονται.

* ἀλλ. τοιοῦτον
* ἐν τῷ

ΠΡΑ-

ANNO CHRISTI 680.

A

ΠΡΑΞΙΣ Β.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως καὶ αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοεβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ δεκάτῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης.

B Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαληνότητος, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θράκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τοῦ Ὁρμίσδου οἴκου. C Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου. Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων· καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοσεβεστάτων D πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ * θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου E ἐπισκ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε * θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκ. Ῥαβέννης Θεοδώρου· Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου· Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης· Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας·

θεομακ. (margin, at *θεοσεβεστάτου)

εὐλαβεστάτων (margin, at *θεοφιλῶν)

A

ACTIO SECUNDA.

ACTIO II

IN nomine domini Dei & ſalvatoris noſtris Jeſu Chriſti, imperantibus a Deo coronatis ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto imperatore, anno vigeſimoſeptimo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimoſecundo, decima menſis Novembris, indictione nona.

B Præſidente eodem piiſſimo, & Chriſto dilecto magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtratego Thraciæ, Sergio glorioſo exconſule patricio, Paulo glorioſo exconſule patricio, Juliano glorioſo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſo exconſule C patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Joanne glorioſo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſo exconſule, Thoma glorioſo exconſule, Paulo glorioſo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſo exconſule, Leontio glorioſo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Conveniente autem & ſancta ac univerſali ſynodo, quæ ſecundum imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theo- D doro & Gregorio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum adimplentibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi Archiepiſcopi antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, E Joanne epiſcopo civitatis Rhegienſis, locum præſentantibus venerabilis ſynodi antiquæ Romæ cxxv. Deo amabilium epiſcoporum, qui & per proprias ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad Conſtantinum piiſſimum magnum imperatorem: Theodoro religioſo presbytero atque vicario Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo civitatis Cortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſco

epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Camuliani, Antonio epiſcopo Hypæpæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Georgio epiſcopo B Coenſi, Joanne epiſcopo Myndi, Gregorio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii in Sicilia poſiti, quod cognominatur Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati, poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in ſeniore Roma.

Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis hujus patriarchii, & Stephano presbytero & monacho, & diſci- C pulo Macarii archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ.

Reſidentibus quoque tam glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, quamque omnibus venerabilibus & Deo amabilibus epiſcopis ordine in eodem ſecretario Trulli: propoſitis in medio ſanctis & intemeratis evangeliis: Paulus magnificus a ſecretis & imperialis ſecretarius, dixit: Meminit veſtra pietas, & ſancta ac univerſalis veſtra ſynodus, quod in præterito conventu, fini ta lectione geſtorum ſanctæ tertiæ Epheſinæ prioris ſynodi, providit ſubſequenter & acta ſanctæ quartæ Chalcedonenſis ſy- D nodi relegi, & ſuggerimus ad quod placuerit.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Proferantur & acta prædictæ ſanctæ quartæ Chalcedonenſis ſynodi, & coram noſtro relegantur auditu.

Et accipiens Antiochus religioſus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos, primum librum ejuſdem ſanctæ Chalcedonenſis ſynodi relegit. Et relegente eo epiſtolam, quæ in eis continetur, ſanctæ memoriæ papæ Leonis magnæ E civitatis Romæ, & veniente ad textum, in quo ſcriptum eſt: Agit enim utraque forma cum alterius communione, quod proprium habuit: Verbo quidem operante quod Verbi eſt, carne autem exequente quod carnis eſt, & horum unum coruſcat miraculis, aliud vero ſuccumbit injuriis: exurgentes qui ex parte apoſtolicæ ſedis erant antiquæ Romæ, exclamaverunt: Ecce beni gniſſime domine manifeſte duas naturales operationes inconfuſe & indiviſe in domino noſtro Jeſu Chriſto præſens ſanctiſſimus

A Φωτίου ἐπισκ. Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκ. Χαλκηδόνος. Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς. Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Μακροβίου ἐπισκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκ. Βυζίης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκ. Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκ. Κίου. Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν. Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων. Ἰωάννου ἐπισκ. τοῦ Δασκυλίου. Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκ. Βερίσσης. Στεφάνου ἐπισκ. Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου. Δομετίου ἐπισκ. Πρου- B σιάδος. Σολομῶνος ἐπισκ. Κλανέου. Γεωργίου ἐπισκόπ. Κώου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντίνου. Ἰωάννου ἐπισκ. Λάππης. Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης. Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων. Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτι τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ.

Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρ- C χείου, καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων.

Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ σεκρετάριος βασιλικὸς εἶπε. μέμνηται ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προτέραν συνέλευσιν τέλος λαβούσης τῆς ἀναγνώσεως τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας ἐν D Ἐφέσῳ τρίτης τὸ πρότερον συνόδου, συνεῖδεν ἀκολούθως καὶ τὰ τῆς ἁγίας τετάρτης ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἀναγνωσθῆναι πεπραγμένα. καὶ ὑποβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. προσκομισθῶσιν καὶ τὰ τῆς λεχθείσης τετάρτης ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου πεπραγμένα, καὶ εἰς ἐπήκοον ἀναγνωσθήτωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἀνέγνω. καὶ ἀναγνώσκοντος αὐτοῦ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐμφερομένην ἐπιστο- E λὴν τοῦ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ τῆς μεγαλωνύμου Ῥώμης πάπα Λέοντος, καὶ ἐλθόντος εἰς τὸ ῥητὸν φάσκον. ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος, ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπίπτωκε. ἀναστάντες οἱ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐβόησαν. ἰδοὺ δέσποτα ἀγαθὲ, φανερῶς δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐπὶ τοῦ

ANNO CHRISTI 680.

A του κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ παρὼν ἁγιώτατος κηρύσσει πατήρ, οὗτινος τὸν παρόντα λόγον ἡ ἁγία τετάρτη σύνοδος στήλην ὀρθοδοξίας ἀπεγράψατο, καὶ καθαίρεσιν πάσης αἱρέσεως, ἅτε τῇ τοῦ μεγάλου, καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ὁμολογίᾳ συμβαίνουσαν. καὶ τί περὶ τούτου ἀξιοῦσι Μακάριος ὁ ὁσιώτατος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλέστατοι ἄνδρες, λέγειν;

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκ. Ἀντιοχείας εἶπεν. ἐγὼ δέσποτα δύο ἐνεργείας οὐ λέγω. ἀλλ' οὐδὲ νοῶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Λέοντα δι' αὐτῆς τῆς ῥήσεως δύο ἐνεργείας φήσαντα.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. ἀλλὰ μίαν ἐνέργειαν νοεῖς αὐτὸν λέγοντα; B Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν. ἐγὼ ἀριθμὸν οὐ λέγω, ἀλλὰ θεανδρικὴν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν κατὰ τὸν ἅγιον Διονύσιον. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. πῶς γὰρ νοεῖς τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν; Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκ. εἶπεν. ἐγὼ οὐκ ἐπικρίνω. καὶ ἀναγνωσθέντων τῶν λοιπῶν τοῦ αὐτοῦ βιβλίου μέχρι πέρατος, Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. ἀναγινωσκέσθω καὶ τὸ ἕτερον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἁγίας τετάρτης ἐν Χαλκηδόνι συνόδου. καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τὴν αὐτὴν τῶν πεπραγμένων βίβλον ἀνέγνω.

C Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ἱκανῶς καὶ νῦν ἡ παροῦσα ἔχει ἀνάγνωσις, καθ' ἑτέραν δὲ καὶ ἡ τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου βίβλος προσκομιζέσθω.

ACTIO III.

prædicat pater, cujus præſentem ſermonem ſancta quarta ſynodus firmamentum orthodoxæ fidei inſcripſit, & damnationem univerſæ hæreſis, utpote profeſſioni beati principis apoſtolorum Petri convenientem: & quid pro hoc dignum ſentit Macarius venerabilis, & qui cum eo ſunt Deo amabiles viri, dicere?

Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ dixit: Ego, domine, duas operationes non dico: ſed nec ſentio quod beatæ memoriæ Leo per hunc ſermonem duas operationes dixerit.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Sed unam operationem intelligis eum dixiſſe? Macarius venerabilis archiepiſcopus dixit: Ego numerum non dico, ſed deivirilem ejus operationem, ſecundum ſanctum Dionyſium. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Et quomodo intelligis deivirilem operationem? Macarius venerabilis archiepiſcopus dixit: Ego non ſuperjudico. Et relectis reſiduis ejuſdem libri uſque ad finem, Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Relegatur & alius liber ejuſdem ſanctæ quartæ Chalcedonenſis ſynodi. Et accipiens Antiochus religioſus lector & notarius, eorumdem actorum librum relegit.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Sufficit & nunc præſens lectio. In ſubſequenti vero & liber geſtorum ſanctæ quintæ ſynodi proferatur.

ΠΡΑΞΙΣ Γ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν. Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως καὶ αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου ἀρχότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης. Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρ. μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου γαληνότητος, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κυαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου

ACTIO TERTIA.

IN nomine domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperantibus a Deo coronatis ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a D Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto imperatore, anno vigeſimoſeptimo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, decimotertio die menſis Novembris, indictione nona. Præſidente eodem piiſſimo, & Chriſto amabili magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſo exconſule patricio, & E comite imperialis obſequii & ſubſtrategó Thraciæ, Sergio glorioſo exconſule patricio, Juliano glorioſo exconſule patricio & militari logotheta, Paulo glorioſo exconſule patricio, Conſtantino glorioſo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſo exconſule patricio, & loci ſervatore imperialis comitis excubiti, Joanne glorioſo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſo exconſule, Thoma glorioſo exconſule, Paulo glorioſo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſo exconſule, Leon-

ACTIO III.

ANNO CHRISTI 681.

[T]heodoro glorioſo exconſule (domeſtico imperialis menſæ.)

Conveniente autem & ſancta ac univerſali ſynodo, quæ ſecundum divinam ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum adimplentibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymarum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundatio epiſcopo civitatis Paternæ, Joanne epiſcopo civitatis Rhegienſis, locum præſentantibus venerabilis ſynodi antiquę Romæ cxxv. Deo amabilium epiſcoporum, qui & per proprias ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione ab eis miſſa ad Conſtantinum piiſſimum magnum imperatorem & Theodoro religioſo presbytero, atque vicario Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonenſi, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Hypæpon, Joanne epiſcopo Daſcylii, Geneſio epiſcopo * Cinnæ, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, * Georgio epiſcopo Coenſi, Joanne epiſcopo Myndi, * Georgio epiſcopo Canzani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophano presbytero & abbate venerabilis monaſterii Siciliæ, quod cognominatur Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in ſeniore Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hujus venerabilis patriarchii, & Stephano presbytero & monacho diſcipulo Macarii venerabilis archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ.

* alibi in Græc. Anaſtaſiopoleos, Platonis epiſcopo.

* Gregorio

* Gregorio

Reſidentibus quoque tam glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, quamque omnibus venerabilibus, & Deo amabilibus metropolitis, & epiſcopis in eodem ſecretario Trulli ordine: propoſitis in medio ſanctis & intemeratis evangeliis, Paulus magnificus a ſecretis & imperialis ſecretarius dixit.

τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοσεβεστάτων πρεσβυτέρων. καὶ Ἰωάννου θεοσεβεστ. διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκ. ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβ. μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτ. μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκ. Ῥαβέννης Θεοδώρου. Βασιλείου ἐπισ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου. Θεοδώρου ἐπισ. Ἐφέσου. Σισιννίου ἐπισ. Ἡρακλείας Θρᾴκης· Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου. Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας. Φωτίου ἐπισκ. Νικαίας· Ἰωάννου ἐπισκ. Χαλκηδόνος. Θεοδώρου ἐπισ. Μελιτινῆς. Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Μακροβίου ἐπισκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκ. Βυζύης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκ. Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκ. Κίου· Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν. Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων· Ἰωάννου ἐπισκ. Δασκυλίου· Γενεσίου ἐπισκ. Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκ. Βερίσσης. Στεφάνου ἐπισκ. Τίου· Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος· Σολομῶνος ἐπισκ. Κλανέου· Γεωργίου ἐπισκ. Κώου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μυνδοῦ. Γρηγορίου ἐπισκ. Καστάνου· Ἰωάννου ἐπισκ. Λάππης. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνουπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης. Θεοφάνους πρεσβ. καὶ ἡγουμένου τῆς ἐν Σικελίᾳ ἁγίας μονῆς ἐπιλεγομένης Βαΐων. Γεωργίου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ μονῆς τῆς Ῥενάτου διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Ἀναστασίου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐνταῦθα ἁγίου πατριαρχείου. καὶ Στεφάνου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου ἀρχιεπ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν μητροπολιτῶν, καὶ ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ· προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων, Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις, καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπε.

Κατὰ

ANNO CHRISTI 680

Κατὰ τὸ ἐν τῇ παρελθούσῃ συνελεύσει διαλεχθέντα παρὰ τῆς θεοσόφου ὑμῶν βασιλείας, ἰδοὺ τὰ βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου μετὰ χεῖρας ἔχομεν, καὶ ὑποβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε· παρὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος, ὑποδεχόμενος τὴν βίβλον ἀναγινωσκέτω. καὶ λαβὼν, καὶ ἀναπτύξας τὴν τοιαύτην βίβλον ἀπήρξατο τοῦ προοιμίου τῆς τοιαύτης βίβλου, ἔχοντος ἐπὶ λέξεως οὕτω· λόγος τοῦ ἐν ἁγίοις Μηνᾶ ἀρχιεπισκ. Κωνσταντ. πρὸς Βιγίλιον τὸν μακαριώτατον πάπαν Ῥώμης, περὶ τοῦ ἓν εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸ θέλημα. καὶ ἀναστάντες οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐβόησαν. εὐσεβέστατε δέσποτα, ἐφαλσεύθη ἡ παροῦσα βίβλος τῆς πέμπτης συνόδου. μὴ ἀναγνωσθῇ ὁ λεγόμενος λόγος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, πλαστὸς γάρ ἐστιν· ἀλλὰ κελεύσατε ἀκριβῶς * ἐπισκέψασθαι. πληροφορηθῆναι γὰρ ἔχει τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν κράτος, ὅτι οὐκ ἐτέθη τηνικαῦτα γινομένων τῶν πεπραγμένων ἐν τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ συνόδῳ, ἐν προοιμίοις οὗτος ὁ λεγόμενος λόγος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, ἀλλὰ προσφάτως ἐτέθη ἐν τοῖς προοιμίοις τῆς παρούσης βίβλου. καθὸ ἐν τῷ εἰκοστῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐτελεύτησε Μηνᾶς. ἡ δὲ ἁγία πέμπτη σύνοδος ἐν τῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας συνηθροίσθη, ἐπισκοποῦντος ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως Εὐτυχίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης· καὶ * ἐπιστήσαντες ὅ,τε εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἅμα τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι, καί τισι τῶν τῆς ἁγίας συνόδου θεοφιλῶν ἐπισκόπων, καὶ ἀναπτύξαντες, καὶ ἀνακρίναντες εὗρον τρεῖς τετράδας εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου ἐκ προσθήκης ἐμβληθείσας, μὴ ἐχούσας ὑποσημείωσιν ἀριθμητικὴν τὴν πρὸς συνήθειαν ἐντιθεμένην ἐν ταῖς τετράσιν. ἀλλ᾽ ἐν τῇ τετάρτῃ τετράδι εἶναι τὸν πρῶτον ἀριθμὸν, καὶ εἰς τὴν μετ᾽ αὐτὴν δευτέραν, καὶ τρίτην τετράδα ἐφεξῆς· ἄλλως τε καὶ ἀνόμοια εἶναι τὰ γράμματα τῶν ὑποβληθεισῶν ἐν προοιμίοις τριῶν τετράδων, ἐν αἷς ἐμφέρεται ὁ λεγόμενος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον λόγος, πρὸς τὰ γράμματα τὰ ἀρχῆθεν γεγραμμένα ἐν τῷ λεχθέντι βιβλίῳ.
Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. ὁ τοιοῦτος μὴ ἀναγινωσκέσθω λόγος. τὸ δὲ προοίμιον τῶν πεπραγμένων τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου κατὰ τάξιν ἀναγινωσκέσθω· καὶ ἀνεγνώσθη τὸ πρῶτον βιβλίον. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ἀκολούθως καὶ ἡ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν πεπραγμένων τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ πέμπτῃ συνόδῳ γενέσθω ἀνάγνωσις· καὶ λαβὼν Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ βιβλίον ἀνέγνω. καὶ ἀναγινωσκομένης τῆς ἑβδόμης πράξεως εὑρέθησαν ἐν αὐτῇ λιβελλοι δύο ὡς ἀπὸ Βιγιλίου τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πάπα Ῥώμης. ὁ μὲν εἷς πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενόμενον βασιλέα. ὁ δὲ ἕτερος πρὸς Θεοδώραν τὴν ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γενομένην Αὐγοῦσταν. ἐν οἷς περιέχεται οὕτως, ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Θεόδωρον τὸν γενόμενον ἐπίσκοπον Μοψουεστίας, ὡς ἀλλότριον ἀεὶ γεγονότα τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐναντίον. ὃς οὐχ ὁμολογεῖ σαρκωθῆναι τὸν Θεὸν λόγον, τουτέστι Χριστὸν εἶναι μίαν ὑπόστασιν, καὶ ἓν πρό-

ACTIO III

A Secundum quod in præterito conventu interlocutus eſt a Deo inſtructa pietas veſtra, ecce libros ſanctæ quintæ ſynodi in manibus habemus, & ſuggerimus ad quod placuerit.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Præſens Antiochus religioſus lector & notarius, ſuſcipiens librum relegat. Et accipiens, aperienſque eumdem librum, exorſus eſt principium prædicti libri, qui ita continebat: Sermo ſanctæ memoriæ Mennæ archiepiſcopi Conſtantinopoleos ad Vigilium beatiſſimum papam Romanum, de eo quod una ſit Chriſti voluntas. Et exurgentes legati apoſtolicæ ſedis Romæ, exclamaverunt. B Piiſſime domine falſatus eſt præſens liber quintæ ſynodi, nequaquam relegatur ſermo, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, quia fictus eſt: ſed jube diligenter advertere præſentem librum: ſatisfieri enim habet piiſſimum veſtrum imperium, quia non eſt tunc temporis poſitus in exordio, cum fierent acta in ſancta quinta ſynodo, iſte qui dicitur ſermo Mennæ ad Vigilium, ſed nuper appoſitus eſt in principiis præſentis libri, eo quod vigeſimoprimo anno Juſtiniani divinæ memoriæ obiit Mennas. Quinta autem ſynodus vigeſimo ſeptimo anno imperii ejus congregata eſt, epiſcopatum tenente hujus regiæ urbis Eutychio venerabilis memoriæ. C Et inſpicientes tam piiſſimus imperator una cum glorioſiſſimis judicibus, & quibuſdam ex ſancta ſynodo Deo amabilibus epiſcopis, & aperientes ac diſcernentes, invenerunt tres quaterniones in principio libri additos, non habentes ſubnotationem numeri, qui ſecundum conſuetudinem affigitur in quaternionibus, ſed in quarto quaternione habere primum numerum, & in ſequenti quaternione ſecundum, & tertium, ante quartum ſubſequenter: alias vero & diſſimiles eſſe literas eorumdem in exordiis ſubmiſſorum quaternionum, in quibus continebatur ſermo, qui dicitur Mennæ ad D Vigilium, a literis quæ prius ſcriptæ ſunt in eodem codice. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Hujuſmodi non relegatur ſermo. Procœmium autem geſtorum ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi ordinabiliter relegatur. Et relectus eſt primus liber. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Subſequenter & ſecundi libri geſtorum ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi lectio proveniat. Et accipiens Petrus religioſus diaconus, & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos, librum relegit. Et dum relegeretur ſeptima actio, reperti ſunt in ea duo libri, quaſi ex nomine Vigilii ſanctæ memoriæ, qui fuit pa- E pa Romanus, unus quidem ad Juſtinianum piæ recordationis quondam imperatorem, alter vero ad Thodoram piæ memoriæ quondam Auguſtam, in quibus continebatur ita: Anathematizamus autem & Theodorum, qui fuit epiſcopus Mopſueſtiæ, tanquam qui alienus ſemper extiterit ab eccleſiis, & ſanctis patribus adverſarius, qui non confitetur incarnatum eſſe Deum Verbum, id eſt, Chriſtum eſſe unam ſubſiſtentiam, & unam perſonam, & unam operationem. Et exurgentes iterum legati apoſtolicæ ſedis anti-

Vide Conc. Gen. CP. Collat. V

quæ Romæ, unaque qui cum eis erant Deo amabiles viri, exclamaverunt dicentes: Non faciat Deus, domine, non dixit Vigilius unam operationem. Non ſunt libelli Vigilii. Falſatus eſt hic liber, ſicut & exordia primi libri præſentis quintæ ſynodi. Nam, domine, ſi unam operationem docuit Vigilius, & ſuſceptus eſt a ſynodo, utique & in definitione ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi de una operatione vox habuit comprehendi. Dum relecta ergo fuit, piiſſime domine, ipſa definitio, invenit dominus omnem veritatem. Conſequenter itaque & ſecundum ordinem relecto eodem libro uſque ad finitionem, ipſaque definitione uſque ad finem relecta, nullo modo aliquid de una operatione in eadem definitione inventum eſt contineri.

Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Joannes venerabilis diaconus legati ſanctiſſimi papæ antiquæ Romæ, dixerunt: Petimus a Deo inſtructam veſtram ſerenitatem, ut tempeſtive prædictus liber examinetur, ut adinventio quæ in eo facta eſt, manifeſtetur.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Quod poſtulatum eſt, in ſubſequenti proveniat. Præſens vero liber uſque ad finem relegatur. Et relectus eſt.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Cognitionem relectorum ſynodicorum librorum percipientes tam ſancta ſynodus, quamque glorioſiſſimi judices, edicant, ſi invenitur definitum ab eiſdem ſanctis ſynodis, ſicut pollicitus eſt Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo ſunt religioſi viri, demonſtrare unam voluntatem, & unam operationem in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti.

Sancta ſynodus & glorioſiſſimi judices dixerunt: Ex lectione ſanctorum conciliorum, ſicut noſtis piiſſimi, penitus non invenimus in incarnationis diſpenſatione unius ſanctæ Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti, unam voluntatem & unam operationem. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Macarius venerabilis archiepiſcopus, & qui cum eo ſunt, proſequantur, ſi ſecundum quæ ab eis promiſſa ſunt, paratum habent proferre teſtimonia ſanctorum probabilium patrum, quæ debeant approbare (ſicut polliciti ſunt) unam voluntatem & unam operationem in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti; & hæc proferant.

Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo ſunt, dixerunt: Secundum juſſa veſtri imperii, inducia nobis data, teſtimonia, quæ proferre promiſimus, ſanctorum proferimus.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Macarius venerabilis archiepiſcopus, & qui cum eo ſunt, hæc in ſubſequenti peragant. Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopoleos, & quæ ſub eo eſt ſynodus dixerunt: Piiſſime domine, petimus veſtram tranquillitatem, ſuggeſtiones directas ad a Deo veſtram inſtructam fortitudinem,

A στόλου, καὶ μίαν ἐνέργειαν. καὶ ἀκούσαντες πάλιν οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης μετὰ καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς θεοφιλῶν ἀνδρῶν ἐβόησαν, καὶ εἶπον· μὴ ποιήσῃ ὁ Θεὸς, δέσποτα, οὐκ εἶπε Βιγίλιος μίαν ἐνέργειαν. οὐκ εἰσὶν οἱ λίβελλοι Βιγιλίου, ἐφαλσεύθη καὶ αὕτη ἡ βίβλος, ὥσπερ καὶ τὰ προοίμια τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς παρούσης ἁγίας πέμπτης συνόδου. ἐπεὶ δέσποτα, εἰ μίαν ἐνέργειαν ἐδογμάτισε Βιγίλιος, καὶ ἀπεδέχθη ἐκ τῆς συνόδου, καὶ ἐν τῷ τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου ὅρῳ ἡ τοιαύτη περὶ μιᾶς ἐνεργείας εἶχεν ἀναληφθῆναι φωνή. ἀναγνωσθέντος δὲ, εὐσεβέστατε δέσποτα, τοῦ τοιούτου ὅρου, εὑρίσκει ὁ δεσπότης τὴν
B πᾶσαν ἀλήθειαν. καὶ καθ' εἱρμὸν καὶ τάξιν ἀναγνωσθείσης τῆς εἰρημένης βίβλου μέχρι τοῦ ὅρου, ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ὅρου ἕως πέρατος, οὐδαμῶς τι ἐμφερόμενον περὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐν τῷ τοιούτῳ εὑρέθη ὅρῳ.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον. αἰτοῦμεν τὴν θεόσοφον ὑμῶν γαλήνην, εὐκαίρως τὴν λεχθεῖσαν ἀνακριθῆναι βίβλον εἰς τὸ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην πλαστουργίαν φανερωθῆναι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. τὸ
C αἰτηθὲν καθ' ἑξῆς γενέσθω· ἡ δὲ παροῦσα βίβλος μέχρι τέλους ἀναγινωσκέσθω. καὶ ἀνεγνώσθη.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. τὴν εἴδησιν τῶν ἀναγνωσθέντων συνοδικῶν βιβλίων λαβοῦσα ἥ τε ἁγία σύνοδος, καὶ οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες λεγέτωσαν. εἰ εὑρέθη ῥηθὲν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἁγίων συνόδων, * ὅπερ ὑπέσχετο Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εὐλαβέστατοι ἄνδρες, ἀποδεικνύειν ἓν θέλημα καὶ ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

* ὑπισ. L.

Ἡ ἁγία σύνοδος, καὶ οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες
D εἶπον. ἐκ τῶν συναναγνωσθέντων τῶν ἁγίων συνόδων, ὡς ἴστε εὐσεβέστατε, παντελῶς οὐχ εὕρομεν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε· Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπ. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δειξάτωσαν, εἰ κατὰ τὰ παρ' αὐτῶν ἐπαγγελθέντα ἑτοίμως ἔχουσι χρήσεις προσαγαγεῖν ἁγίων ἐγκρίτων πατέρων, ὀφειλούσας ἀποδεῖξαι ὅπερ ὑπέσχοντο, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ ταύτας προκομιζέτωσαν.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκ. Ἀντιοχείας,
E καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον. κατὰ τὰ κελευσθέντα παρὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους, διορίας ἡμῖν διδομένης, τὰς ἐπαγγελθείσας παρ' ἡμῶν προφέρεσθαι τῶν ἁγίων πατέρων προκομίζομεν χρήσεις.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. Μακάριος, ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπ. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τοῦτο καθ' ἑξῆς πραττέτωσαν. Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκ. Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸν σύνοδος εἶπον· αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν θεόσοφον γαλήνην, τὰς ἀπευθυνθείσας ἀναφορὰς πρὸς τὸ θεόστεπτον ὑμῶν κράτος παρὰ τοῦ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πά-

πα

ANNO CHRISTI 680.

πα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, A καὶ τῆς ὑπ' αὐτῷ συνόδου ὡς ἐπηκόου ἡμῶν ἀναγνωσθῆναι, πρὸς τὸ τὴν εἴδησιν λαβεῖν ἡμᾶς πάσης τῆς ἐν αὐταῖς ἐμφερομένης δυνάμεως. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε· τὸ παρ' ὑμῶν αἰτηθὲν καθ' ἑτέραν γίνεται.

ΠΡΑΞΙΣ Δ.

A

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως καὶ αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, B ἔτους εἰκοστοεβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου πραότητος ἔτους δεκατοτρίτου· Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης. Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχ. μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου γαλήνης, παρόντων καὶ ἀκροωμένων· Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. C Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικ. καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδα οἴκου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ προτηκτοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτ. Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης. D

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπ. τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκ. τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. E καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβ. μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως τοῦ Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων

A tam ab Agathone ſanctiſſimo papa apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, quamque ab ejus ſynodo relegi, ut auditum capiamus, quatenus cognitionem & nos accipiamus totius virtutis, quæ in eis continetur. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Quod a vobis poſtulatum eſt, in ſubſequenti proveniet. ACTIO IV

ACTIO QUARTA.

IN nomine domini Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperantibus a Deo coronatis ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto imperatore, anno vigeſimoſeptimo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimoſecundo, decimoquinto menſis Novembris indictione nona.

Præſidente eodem piiſſimo, & Chriſto dilecto magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii & ſubſtratego Thraciæ, Sergio glorioſo exconſule patricio, Paulo glorioſo exconſule patricio, Juliano glorioſo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſo exconſule patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Joanne glorioſo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſo exconſule, Thoma glorioſo exconſule, Paulo glorioſo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſo exconſule, Leontio glorioſo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Conveniente autem & ſancta ac univerſali ſynodo, quæ ſecundum imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero & monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rheginæ, locum præſentantibus venerabilis ſynodi cxxv. Deo amabilium epiſcoporum antiquæ Romæ qui & per proprias ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione ab eis ſa

ACTIO IV

ANNO CHRISTI 680.

cta ad principem piiſſimum Conſtantinum A & Theodoro religioſo presbytero & locum agente Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Theodoro epiſcopo Melitenenſi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Camulia- B ni, Antonio epiſcopo Hypæpon, Joanne epiſcopo Dactyli, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Variſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Georgio epiſcopo Coenſi, Joanne epiſcopo Mindi, *Georgio epiſcopo Cantanenſi, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii in Sicilia, quod cognominatur Bajas, Georgio C presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in ſeniore Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hujus venerabilis patriarchii, & Stephano presbytero & monacho & diſcipulo Macarii venerabilis archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ.

* Gregorio

Et ſedentibus tam glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, quamque omnibus venerabilibus a Deo amabilibus epiſcopis in eodem ſecretario Trulli: propoſitis in medio ſanctis & intemeratis evangeliis, *Paulus ma- D gnificus a ſecretis & imperialis ſecretarius, dixit: Meminit a Deo inſtructa veſtra pietas, quod in præterito conventu * dum legerentur acta ſanctæ quintæ ſynodi, Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, una cum ſubjacenti ſynodo petiit veſtram piiſſimam fortitudinem, ſuggeſtiones quæ factæ ſunt tam ab Agathone ſanctiſſimo papa antiquæ Romæ, quamque a ſubjacenti ei ſynodo, in præſentia veſtræ pietatis, & ſanctæ univerſalis hujus ſynodi relegi, & ſuggerimus ad quod placet.

* [illegible]

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: E Relegantur. Et prolata eſt in Græcis literis memoratarum ſuggeſtionum interpretatio per Diogenem magnificum a ſecretis & imperialem ſecretarium. Et relecta eſt habens * in verbis ſic:

* ad verbum

ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβ. καὶ τοποτηρ. τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκ. Ῥαβέννης Θεοδώρου. Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτυνῆς τῆς Κρητῶν νήσου· Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου. Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης. Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκ. Νικαίας, Ἰωάννου ἐπισκ. Χαλκηδόνος. Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς. Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Μακροβίου ἐπισκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκ. Βιζύης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκ. Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκ. B Κίου· Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν. Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων· Ἰωάννου ἐπισκ. τοῦ Δακτύλου. Γενεσίου ἐπισκ. Ἀναστασιουπόλεως· Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκ. Βαρίσης. Στεφάνου ἐπισκ. Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου. Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Σολομῶνος ἐπισκ. Κλανέου· Γεωργίου ἐπισκ. Κώου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκ. Λάππης. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως· Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης. Θεοφάνους πρεσβ. καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἁγίου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων. Γεωργίου C πρεσβ. καὶ μοναχοῦ μονῆς τῆς Ῥενάτου τῆς διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην· Ἀναστασίου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐνταῦθα ἁγίου πατριαρχείου. καὶ Στεφάνου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων, καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χρι- D στοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις, καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπε· μέμνηται ἡ θεόσοφος ὑμῶν εὐσέβεια, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν ἀναγνωσθέντων τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκ. ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως ἅμα τῇ ὑπ' αὐτὸν συνόδῳ ᾐτήσατο τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς κράτος, τὰς γενομένας ἀναφορὰς ἀπό τε Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου, παρουσίᾳ τῆς ὑμῶν εὐσεβείας, καὶ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀναγνωσθῆναι· καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

E Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ἀναγνωσθήτωσαν. καὶ προεκομίσθη διὰ Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἡ τῶν εἰρημένων ἀναφορῶν ἑρμηνεία Διογένους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσηκρῆτις σεκρεταρίου βασιλικοῦ, καὶ ἀνεγνώσθη ἔχουσα ἐπὶ λέξεως οὕτως.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO IV. EPIST. AGATHONIS PP.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις δεσπόταις καὶ γαληνοτάτοις νικηταῖς καὶ τροπαιούχοις, ἠγαπημένοις τέκνοις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Κωνσταντίνῳ μεγάλῳ βασιλεῖ, Ἡρακλείῳ καὶ Τιβερίῳ Αὐγούστοις, Ἀγάθων ἐπίσκ. δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ.

Κατανοοῦντί μοι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τὰς διαφόρους ὠδῖνας, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν τὸν μόνον ἀληθινὸν μετὰ σφοδρότητος ὀδυρμῶν στενάζοντι, ὅπως παράκλησιν τῇ χειμαζομένῃ ψυχῇ τῷ πόθῳ τῆς θείας εὐσπλαγχνίας μεταδῷ, καὶ ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῶν θλίψεων τῇ δυναστείᾳ τῆς αὐτοῦ δεξιᾶς ἀνακουφίσῃ, μεγάλην καὶ θαυμαστὴν μετὰ ἀκαταπαύστου εὐχαριστίας ὁμολογῶ, γαληνότατοι δεσπόται καὶ τέκνα, παραμυθίας εὐκαιρότητα παρασχεῖν καταξιῶσαι τὴν εὐσεβῆ πρόθεσιν τῆς γαληνίας ὑμῶν ἡμερότητος· ἥντινα πρὸς σύστασιν τῆς θεόθεν πεπιστευμένης αὐτῷ χριστιανικωτάτης πολιτείας ἡ αὐτοῦ ἐπιείκεια ἐχαρίσατο. ὅπως ἡ βασιλικὴ ἰσχὺς καὶ ἐπιείκεια παρὰ Θεοῦ, δι' οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι, τοῦ βασιλέως ὄντως τῶν βασιλευόντων, καὶ κυρίου τῶν κυριευόντων, καὶ φροντίσῃ, καὶ ζητήσῃ, καὶ τῆς ἀμωμήτου αὐτοῦ πίστεως τὴν ἀλήθειαν, ὡς παρὰ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν ἀποστολικῶν πατέρων παρεδόθη, ἀγρύπνως ἐπιζητήσῃ· καὶ ὡς ἡ ἀληθὴς παράδοσις περιέχει, ἐνστατικῶς ἐπιθυμήσῃ ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπικρατῆσαι. καὶ μήπως τινὰ τῶν ἀκουόντων ὁ ὄντως εὐσεβὴς διαλάθῃ σκοπός, ἢ ἀνθρωπίνη ὑποψία καταπλήττῃ λογιζομένων ἐξουσίᾳ ἡμᾶς εἶναι συνωθηθέντας, καὶ οὐχὶ πληρεστάτῃ γαληνότητι πρὸς τὸ ἀπολογήσασθαι περὶ τοῦ κηρύγματος τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὑπομνησθέντας, αἱ θεώδεις κεραῖαι πρὸς τὸν τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Δῶνον τὸν ἀρχιερέα καὶ προηγησάμενον τὴν ἡμετέραν μετριότητα, πᾶσι τοῖς λαοῖς καὶ ἔθνεσι διὰ τῆς ἡμῶν διακονίας ἐφανεροποίησαν, καὶ πληροφοροῦσιν. ἅστινας κεραίας ἡ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος τῷ καλάμῳ τῆς βασιλικῆς γλώττης ἐκ τοῦ καθαροῦ τῆς καρδίας θησαυροῦ ὑπηγόρευσεν, ὑπομιμνησκούσας, καὶ μὴ καταθλιβούσας· ἀπολογουμένας καὶ μὴ καταφοβούσας. μὴ καταπονούσας, ἀλλὰ προτρεπούσας· πρὸς ταῦτα, ἅπερ εἰσὶ τοῦ Θεοῦ, κατὰ Θεὸν προτρεπούσας. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ πάντων κτίστης καὶ λυτρωτὴς, ὁπόταν ἠδύνατο ἐν τῇ μεγαλειότητι τῆς ἰδίας θεότητος τοὺς θνητοὺς ἐκφοβῆσαι, ἡμερότητι μᾶλλον ἀνεκτιμήτου φιλανθρωπίας ταπεινῶς εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς κατελθὼν, οὓς ἐδημιούργησε, καὶ λυτρώσασθαι κατηξίωσε. ὅστις καὶ αὐτοπροαίρετον παρ' ἡμῶν τῆς ἀληθοῦς πίστεως τὴν περὶ αὐτοῦ ὁμολογίαν ἐκδέχεται. ὅπερ καὶ ὁ μακάριος Πέτρος ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων ὑπομιμνήσκει. ποιμαίνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως κατὰ Θεὸν προτρεπόμενοι. ταύταις τοίνυν ταῖς θείαις συλλαβαῖς, ἡμερώτατοι τῶν πραγμάτων δεσπόται, ἐμψυχωθεὶς, καὶ πρὸς ἐλπίδα παραμυθίας ἀπὸ βαθυτάτων ὠδινῶν κουφισ-

[1] *Dominis piiſſimis & sereniſſimis victoribus ac triumphatoribus cariſſimis filiis amatoribus Dei & domini noſtri Jeſu Chriſti Conſtantino majori imperatori, Heraclio & Tiberio Auguſtis, Agatho epiſcopus ſervus ſervorum Dei.*

COnſideranti mihi humanæ vitæ diverſos angores, & ante Deum qui unus, & verus eſt, cum vehementia fletuum ingementi, ut conſolationem animæ fluctuanti divinæ miſerationis impertiret inſtinctu, & de profundo mœroris & anguſtiæ potentia ſuæ dexteræ ſublevaret: magnam atque mirabilem cum indeſinenti gratiarum actione, ſereniſſimi domini filii, confiteor, conſolationis opportunitatem exhibere dignatus eſt, piiſſimum tranquillæ manſuetudinis veſtræ propoſitum, quod ad ſtabilitatem divinitus commiſſæ reipublicæ Chriſtianæ ejus conceſſit dignatio, ut imperialis virtus atque clementia de Deo, per quem reges regnant, qui rex regum & dominus dominantium eſt, & curet & quæret ejus immaculatæ fidei veritatem, ut ab apoſtolis atque apoſtolicis eſt patribus tradita, inquirere vigilanter, atque ut vera traditio continet, inſtantiſſime deſideret in omnibus eccleſiis obtinere, & ne quemquam tam pia lateret intentio audientium, humanave ſuſpicio perterreret æſtimantium poteſtate nos eſſe compulſos, & non plena ſerenitate ad ſatisfaciendum ſuper evangelicæ noſtræ fidei prædicatione commonitos divales apices ad apoſtolicæ memoriæ Donum pontificem noſtræ puſillitatis prædeceſſorem, cunctis populis ac gentibus per noſtrum miniſterium patefecerunt, ac ſatisfaciunt, quos gratia ſancti Spiritus imperialis linguæ calamo de puro cordis theſauro dictavit, commonentis, non opprimentis: ſatisfacientis, non perterrentis; non affligentis, ſed exhortantis, & ad ea quæ Dei ſunt, ſecundum Deum invitantis: quia & ipſe conditor omnium ac redemptor, cum poſſet in ſuæ divinitatis majeſtate in ſæculum veniendo, mortales perterrere, humanitate magis inæſtimabilis clementiæ humiliter ad noſtra deſcendens, quos creavit, dignatus eſt & redimere: qui & ſpontaneam de nobis veræ de ſe fidei confeſſionem expectat: Et quod beatus Petrus apoſtolorum princeps commonet: *Paſcite qui in vobis eſt gregem Chriſti, non coacte, ſed ſpontanee, ſecundum Deum exhortantes.* His itaque, manſuetiſſimi rerum domini, divalibus apicibus animatus, & ad ſpem conſolationis de profundis angoribus alleviatus, orſus ſum meliori ſelectus confidentia paulatim, iis quæ per manſuetiſſimæ fortitudinis veſtræ ſacram dudum præcepta ſunt, efficaciter promptam obſequentiam exhibere, ut perſonas, quales ſecundum temporis hujus defectum ac ſervilis provinciæ qualitatem poterant inveniri, pro obedientiæ ſatisfactione inquirerem & cum conſilio conſamula-

1 Ex alia latinitate eſt hæc epiſtola in vetuſtiſſimo apographo, quod eſt in Bibliotheca Collegii Par. Soc. Jeſu, cujus initium eſt: *Conſideranti mihi humanæ vitæ diverſas moleſtias, & ad Deum ſolum verum cum ſub mœroribus ... ſuſpiranti, ut animam tempeſtatibus agitatam &c.* Harduinus

ACTIO IV. EPIST. I. AGATHONIS PP.

ANNO CHRISTI 680.

—— —— multorum meorum epiſcoporum, tam de A propinqua hujus apoſtolicæ ſedis ſynodo, quamque de familiari clero amatores Chriſtiani imperii, & ſequenter de religioſis ſervis Dei, ut ad piiſſimæ tranquillitatis veſtræ veſtigia properarent, hortarer. Et niſi longus provinciarum ambitus in quibus humilitatis noſtræ concilium conſtitutum eſt, tanti temporis protelationem ingereret, olim hoc, quod vix tandem nunc fieri potuit, ſtudioſa obedientia, noſter famulatus impleret. Sed dum de diverſis provinciis familiare nobiſcum concilium congregatur, & dum perſonas, quaſdam quidem de hac ſervili veſtri ſereniſſimi principatus Romana urbe, vel de proximo dirigere procuramus, quaſ- B dam de longe poſitis provinciis, in quibus verbum Chriſtianæ fidei ab apoſtolicis exiguitatis meæ prædeceſſoribus miſſi prædicabant, remeare præſtolamur, non parvus temporum curſus elapſus eſt: corporales ægritudines mei famulatus ſilentio tranſeam, quibus nec vivere licet, nec libet aſſiduis ægrimoniis laborantem. Ideoque Chriſtianiſſimi domini & filii, ſecundum piiſſimam juſſionem a Deo protegendæ manſuetudinis veſtræ pro obedientia quam debuimus, non pro confidentia eorum ſcientiæ * quos dirigimus, præſentes conſamulos noſtros, Abundantium, Joannem, & Joannem, reverendiſſimos fratres noſtros epiſcopos, Theodo- C rum & Georgium dilectiſſimos filios noſtros presbyteros, cum dilectiſſimo filio noſtro Joanne diacono, & Conſtantino ſubdiacono ſanctæ hujus ſpiritualis matris apoſtolicæ ſedis, nec non & Theodorum presbyterum legatum ſanctæ Ravennatis eccleſiæ, & religioſos ſervos Dei monachos, cum ſupplici cordis devotione curavimus demandare. Nam apud homines in medio gentium poſitos, & de labore corporis quotidianum victum cum ſumma hæſitatione conquirentes, quomodo ad plenum poterit inveniri ſcripturarum ſcientia, niſi quod quæ regulariter a ſanctis atque apoſtolicis prædeceſſoribus, & venerabilibus quinque con- D ciliis definita ſunt, cum ſimplicitate cordis & ſine ambiguitate a patribus traditæ fidei conſervamus, unum ac præcipuum bonum habere ſemper optantes atque ſtudentes, ut nihil de eis quæ regulariter definita ſunt, minuatur, nihil mutetur vel augeatur, ſed eadem & verbis & ſenſibus illibata cuſtodiantur? Quibus portitoribus & teſtimonia aliquorum ſanctorum patrum, quos hæc apoſtolica Chriſti eccleſia ſuſcipit, cum eorum libris tradidimus, ut facultatem ſuggerendi a benigniſſimo veſtræ Chriſtianitatis imperio conſecuti, ex his dumtaxat ſatisfacere ſtudeant, dum imperialis manſuetudo præceperit, quid hæc E ſpiritalis mater eorum ac a Deo propagati imperii apoſtolica Chriſti eccleſia credat & prædicet, non per eloquentiam ſæcularem, quæ nec ſuppetit idiotis hominibus, ſed per ſinceritatem apoſtolicæ fidei, in qua & ab incunabulis edocti uſque in finem propagatori veſtri Chriſtiani imperii, cœli domino, omnes nobiſcum deprecamur ſervire atque obedire. Licentiam proinde eis ſive auctoritatem dedimus apud tranquilliſſimum veſtrum imperium, dum juſſerit ejus clementia ſimpliciter ſatisfaciendi, in

* ſupportabundantis

A θεὺς, ἠρξάμην τῇ κρείττονι κατ' ὀλίγον ἀνιθεὺς παῤῥησίᾳ τὰ ἤδη * διὰ γῆς σάρκας τῆς ἡμερότητος ὑμῶν ἀνδρείας προσταχθέντα ἐνεργῶς προθυμῶν ὑπουργίαν παρέχειν, καὶ τινὰ πρόσωπα εἰς τὴν τοῦ καιροῦ τούτου αἰτίαν, καὶ τῆς δουλικῆς ὑμῶν χεῖρας ποσότητα ἠδυνάμην εὑρεθῆναι ἐν τελείᾳ πληροφορίας ὑπακοῆς, ἐπιζητεῖν. Καὶ μετὰ βουλῆς τῶν συνδούλων μου τῶν ἐπισκόπων ἀπό τε τῆς πλησιαζούσης τούτῳ τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ συνόδου, εἶτα δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ * δουλικοῦ κλήρου * τοῦ φιλοῦντος τὸ ὑμέτερον χριστιανικώτατον κράτος, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ τῶν θεοσεβεστάτων δούλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸ σπεῦσαι παρὰ τὰ ἴχνη τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν γαληνότητος. καὶ εἰ μὴ ὅτι B μακρὰ περίοδος τῶν χωρῶν, ἐν αἷς ἡ σύνοδος καθίσταται τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως, τοῦ τοσούτου χρόνου ἐπισωρεύσει τὴν ἐπίστασιν, πάλαι ἴσως, ὅπερ μόλις ποτὲ νῦν γενέσθαι ἠδυνήθη, ἡ * περισπούδαστος ὑπακοὴ ἡ ἡμετέρα δουλεία ἐπλήρωσεν. ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν ἡ δουλικὴ σὺν ἡμῖν σύνοδος συναθροίζεται. ἐν ὅσῳ πρόσωπα, τινὰ μὲν ἀπὸ τῆς δουλικῆς τοῦ ἡμερωτάτου ὑμῶν κράτους πόλεως Ῥώμης, ἢ ἐκ τοῦ πλησίον στεῖλαι φροντιζόμεθα, τινὰ δὲ ἐκ τῶν πόῤῥωθεν τυγχανουσῶν ἐπαρχιῶν, ἐν αἷς τὸν λόγον τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως παρὰ τῶν ἀποστολικῶν τῶν προηγησαμένων τὴν ἐμὴν ἐλαχιστίαν οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυσσον, ἐκδεχόμεθα ὑποστρέψαι, C οὐ μικρὰ παραδρομὴ χρόνου ἐξανύσθη. ἵνα τὰς σωματικὰς ἀσθενείας, ἐμοῦ τοῦ οἰκέτου ὑμῶν σιωπῇ παρέλθω, ἐν αἷς οὔτε ζῆν ἔξεστιν, οὔτε ἀρέσκει συχναῖς ἀσθενείαις ἀποκάμνοντα. καὶ διὰ τοῦτο, χριστιανικώτατοι δεσπόται καὶ τέκνα, κατὰ τὴν εὐσεβεστάτην κέλευσιν τῆς θεοσκεπάστου ὑμῶν ἡμερότητος ἐν τελείᾳ ὑπακοῇ, ἧς ὀφείλομεν, οὐκ ἐν τελείᾳ παῤῥησίας * τῶν εἰς αὐτοὺς πιστευούσης εἰδήσεως, οὓς στέλλομεν, τοὺς παρόντας συνδούλους ἡμῶν, Ἀβουνδάντιον, Ἰωάννην, καὶ Ἰωάννην, τοὺς εὐλαβεστάτους ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπους. Θεόδωρον καὶ Γεώργιον τὰ ἀγαπητὰ ἡμῶν τέκνα, τοὺς πρεσβυτέρους, μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν τέκνου Ἰωάννου τοῦ διακόνου, καὶ Κωνσταντίνου D τοῦ ὑποδιακόνου· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Θεοδώρου τοῦ πρεσβυτέρου λεγάτου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥαβέννης. καὶ τοὺς θεοσεβεστάτους δούλους τοῦ Θεοῦ τοὺς μοναχοὺς μετὰ καθοσιώσεως ἱκετευτικῆς καρδίας ἐκ φροντισάμεθα ἀποστεῖλαι. παρὰ γὰρ ἀνθρώποις ἐν μέσῳ ἐθνῶν τυγχάνουσι, καὶ ἀπὸ σωματικοῦ μόχθου τὴν τροφὴν μετὰ μεγάλου δισταγμοῦ πορίζομένοις, πῶς εἰς τὸ πλῆρες δυνήσεται εὑρεθῆναι ἡ τῶν γραφῶν εἴδησις; εἰ μὴ ὅτι κανονικῶς ἀπὸ τῶν ἁγίων τῶν προηγησαμένων καὶ τῶν ἁγίων πέντε συνόδων ἅπερ ὡρισμένα ἐστίν, ἐν ἁπλότητι καρδίας, καὶ ἀναμφιβόλως ἀπὸ τῆς παραδοθείσης παρὰ τῶν πατέρων πίστεως φυλάττομεν, ἓν καὶ ἐξαίρετον ἔχειν διὰ παντὸς εὐχό- E μενοί τε καὶ σπεύδοντες, ἵνα μηδὲν παρὰ τὰ κανονικῶς ὁρισθέντα μειωθῇ, μηδὲν ἀλλαγῇ, ἢ προστεθῇ, ἀλλὰ ταῦτα καὶ ῥήμασι, καὶ νοήμασιν ἀπαράξωτα φυλαχθῶσιν. οἷς τισι διακομισταῖς καὶ χρήσεις τινὰς τῶν ἁγίων πατέρων, ὡς ἐδέξατο * αὕτη ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, μετὰ τῶν βιβλίων αὐτῶν παραδεδώκαμεν· ὅπως ἐξουσίας τυχόντες τοῦ ἀναφέρειν ἀπὸ τοῦ εὐμενοῦς ὑμῶν καὶ χριστιανικωτάτου κράτους ἐκ τούτων μόνον ἀπολογήσασθαι σπεύσωσι, ἐπὰν ἡ βασιλικὴ ἡμερότης προστάξῃ, τί * αὕτη ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ θεοκατορθώτου ὑμῶν κράτους, ἢ τοῦ

ANNO CHRISTI 680.

ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀποστολικὴ ἐκκλησία πιστεύει, κηρύσσει ἡ μετριότης κοσμικῆς εὐγλωττίας, ἥτις οὐδὲ ἰδιώταις ἀνθρώποις βοηθεῖ, ἀλλὰ διὰ παῤῥησίας τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, ἐν ᾗ καὶ ἐκ σπαργάνων ἀναστραφέντες μέχρι τέλους τοῦ κατορθοῦν τοῦ Χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους τῷ κυρίῳ τοῦ οὐρανοῦ πάντων, σὺν ἡμῖν ἱκετεύομεν δουλεύειν καὶ φυλάττεσθαι. διόπερ ἄδειαν, ἤγουν αὐθεντίαν δεδωκότες αὐτοῖς πρὸς τὸ ὑμέτερον γαληνότατον κράτος, ἐπὰν κελεύσῃ ἡ ὑμῶν φιλανθρωπία, τοῦ ἁπλῶς ἀπολογήσασθαι εἰς ὅσον αὐτοῖς μόνον ἐπετέθη· ἵνα μηδὲν δηλονότι προσεπιτηδεύσωσι προσθεῖναι, ἢ [*] ὑφελεῖν, ἢ ἀλλάξαι· ἀλλὰ τὴν παράδοσιν τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, καθὼς ὡρίσθη ἀπὸ τῶν προηγησαμένων ἀποστολικῶν προέδρων, εἰλικρινῶς ἐξηγήσασθαι. ὑπὲρ ὧν γονυπετοῦντες τῇ διανοίᾳ [*] ἱκετικῶς τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν, ἥτις πρὸς ἡμερότητα διὰ παντὸς ἐπικλίνει, δυσωποῦμεν, ἵνα κατὰ τὴν ἀγαθόθελή, καὶ σεβασμίαν τῆς βασιλικῆς ὑποσχέσεως ἀποδοχῆς αὐτοὺς ἀξιώσῃ ἡ χριστομίμητος ὑμῶν γαληνότης, καὶ ἀμέμπτως τὰς ἀκοὰς ὑμῶν ταῖς μετρίαις αὐτῶν ἀναφοραῖς χαρίσασθαι καταξιώσῃ. ὅπως εὕρῃ ἠνεῳγμένα τὰ ὦτα τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ πρὸς τὸ εἰσακοῦσαι τῶν ἱκεσιῶν ἡμῶν εὐσεβεστάτη ἡ ὑμετέρα ἡμερωτάτη εὐσέβεια, καὶ ἀβλαβεῖς περί τε τὴν ὀρθότητα τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, περί τε τὴν τῶν σωμάτων ὁλοκληρίαν τοῖς οἰκείοις ἀποκαταστῆσαι κελεύσῃ. οὕτως ἀποκαταστήσει ἡ ἄνωθεν μεγαλειότης διὰ τῶν ἀνδρειοτάτων, καὶ ἀηττήτων καμάτων τῆς ὑμῶν θεοστηρίκτου φιλανθρωπίας ὑπὸ τὸ ἀγαθόθελες διάδημα τῆς ὑμῶν βασιλείας πᾶσαν τὴν τῶν Χριστιανῶν πολιτείαν, καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις ὑμῶν σκήπτροις τὰ ἀντιτασσόμενα, ὑποτάξαι ἔθνη. ἵνα ἐκ τούτου πᾶσα ψυχὴ, καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι πληροφορία γένηται, ὅτι ὅπερ διὰ τῶν σεβασμίων κεραιῶν περὶ ἀβλαβείας, καὶ τοῦ μὴ ἔν τινι βαρυνθῆναι τοὺς ἐρχομένους, τοῦ Θεοῦ αὐτῇ ἐμπνεύσαντος, ὑποσχέσθαι κατηξιώσατο, ἐν πᾶσιν ἐπλήρωσε· οὐ γὰρ ἡ εἴδησις αὐτῶν παῤῥησίαν δέδωκεν, ἵνα τολμήσωμεν πρὸς τὰ εὐσεβῆ ὑμῶν ἴχνη τούτους στεῖλαι. ἀλλὰ τοῦτο ἡ βασιλικὴ ὑμῶν εὐμένεια φιλανθρώπως κελεύσασα προετρέψατο, καὶ ἡ ἡμῶν σμικρότης τὸ κελευσθὲν μεθ' ὑπακοῆς ἐπλήρωσε. ἵνα δὲ τῇ [*] θεοσυστάτῳ ὑμῶν εὐσεβείᾳ, τί περιέχει ἡ δύναμις τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως, διὰ βραχέων δηλοποιήσωμεν, ἣν καὶ παρελάβομεν διὰ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως παρὰ τῶν ἀποστολικῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων, δι' ὧν οἱ θεμέλιοι τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐστερεώθησαν, καὶ ἐστηρίχθησαν. αὕτη τοιγαροῦν ἐστιν ἡ κατάστασις τῆς εὐαγγελικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως, ἵνα ὁμολογοῦντες τὴν ἁγίαν καὶ ἀχώριστον Τριάδα, τουτέστι τὸν πατέρα, υἱὸν, καὶ πνεῦμα ἅγιον, μιᾶς εἶναι θεότητος, μιᾶς φύσεως καὶ οὐσίας, ἑνὸς αὐτὴν κηρύττομεν καὶ φυσικοῦ θελήματος, δυνάμεως, ἐνεργείας, δεσποτείας, μεγαλειότητος, ἐξουσίας, καὶ δόξης· καὶ ὅτι ἄν ποτε περὶ τῆς αὐτῆς ἁγίας Τριάδος οὐσιωδῶς λέγεται, ἑνικῷ ἀριθμῷ ὡς [*] ἀπὸ μιᾶς φύσεως τριῶν ὁμοουσίων Τριάδα προσώπων καταλαμβανόμεθα. κανονικῷ λόγῳ τοῦτο διδαχθέντες. ὅτε δὲ περὶ τοῦ ἑνὸς τῶν αὐτῶν τριῶν προσώπων αὐτῆς τῆς ἁγίας Τριάδος τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς προσκυνητῆς αὐτοῦ κατὰ σάρκα οἰκονομίας ὁμολογοῦμεν,

[*] ἐκβαλεῖν

[*] ἐντεύξεσι

[*] θεοστηρίκτῳ

[*] ὡς ἐν μιᾷ φύσει τριῶν προσώπων ὁμοουσίων περιλαμβάνομεν

quantum eis dumtaxat injunctum eſt, ut nihil profecto præſumant augere, minuere vel mutare, ſed traditionem hujus apoſtolicæ ſedis, ut a prædeceſſoribus apoſtolicis pontificibus inſtituta eſt, ſinceriter enarrare. Pro quibus flexo mentis poplite, ſuppliciter veſtram ad manſuetudinem ſemper intentam clementiam deprecamur, ut juxta benigniſſimam atque auguſtiſſimam imperialis ſacræ promiſſionem, acceptione eos dignos efficiat Chriſto imitabilis veſtra tranquillitas, atque placabiles auditus eorum humillimis ſuggeſtionibus accommodare dignetur. Sic aures Dei omnipotentis ſuis precibus ad exaudiendum inveniat veſtra manſuetiſſima pietas reſeratas, illæſoſque tam in rectitudine noſtræ apoſtolicæ fidei, quamque corporum ſoſpitate in propriis reſtituere jubeat. Sic reſtituat ſuperna majeſtas per fortiſſimos atque invictiſſimos labores veſtræ a Deo corroboratæ clementiæ ſub benigni veſtri principatus regimine totam Chriſtianam rempublicam, & fortiſſimis veſtris ſceptris adverſas ſubigat nationes: ut ex hoc omni animæ atque omnibus gentibus ſatisfiat: quia quod per auguſtiſſimos apices de immunitate atque illæſione euntium, Deo ſibi aſpirante, polliceri dignata eſt, adimplevit in omnibus. Non enim nobis eorum ſcientia confidentiam dedit, ut ad pia veſtra veſtigia eos auderemus dirigere: ſed hoc imperialis veſtra benignitas clementer jubens hortata eſt, & noſtra puſillitas, quod juſſum eſt, obſequenter implevit. Ut autem veſtræ divinitus inſtructæ pietati, quid apoſtolicæ noſtræ fidei vigor contineat, breviter intimemus, quam percepimus per apoſtolicam apoſtolicorumque pontificum traditionem, & ſanctarum quinque generalium ſynodorum, per quas fundamenta catholicæ Chriſti eccleſiæ firmata atque ſtabilita ſunt: hic igitur ſtatus eſt evangelicæ atque apoſtolicæ fidei regularisque traditio, ut confitentes ſanctam & inſeparabilem Trinitatem, id eſt, Patrem & Filium & ſanctum Spiritum, unius eſſe deitatis, unius naturæ & ſubſtantiæ ſive eſſentiæ, unius eam prædicemus & naturalis voluntatis, virtutis, operationis, dominationis, majeſtatis, poteſtatis & gloriæ. Et quidquid de eadem ſancta Trinitate eſſentialiter dicitur, ſingulari numero, tanquam de una natura trium conſubſtantialium perſonarum, comprehendamus regulari ratione hoc inſtituti. Cum vero de uno earumdem trium perſonarum ipſius ſanctæ Trinitatis, Filio Dei, Deo verbo, & de myſterio adorandæ ejus ſecundum carnem diſpenſationis confitemur, omnia duplicia unius ejuſdemque domini ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti ſecundum evangelicam traditionem aſſerimus, id eſt, duas ejus naturas prædicamus, divinam ſcilicet & humanam, ex quibus & in quibus etiam poſt admirabilem atque inſeparabilem unitionem ſubſiſtit. Et unamquamque ejus naturam, proprietatem naturalem habere confitemur, & habere divinam omnia quæ divina ſunt, abſque ullo peccato. Et utraſque unius ejuſdem Dei verbi incarnati, id eſt, humanati, inconfuſe, inſeparabiliter, immutabiliter eſſe cognoſcimus, ſola intelligentia quæ uni-

ACTIO IV. EPIST. AGATHONIS PP.

ACT. IV. EPIST. AGATHONIS.

ANNO CHRISTI 680.

... unitas ſunt diſcernente, propter confuſionis A dumtaxat errorem. ª Æqualiter enim & diviſionis, & commiſtionis deteſtamur blaſphemiam. Cum duas autem naturas duaſque naturales voluntates, & duas naturales operationes confitemur in uno domino noſtro Jeſu Chriſto, non contrarias eas, nec adverſas ad alterutrum dicimus, (ſicut a via veritatis errantes, apoſtolicam traditionem accuſant, abſit hæc impietas a fidelium cordibus) nec tanquam * ſeparatas in duabus perſonis, vel ſubſiſtentiis, ſed duas dicimus eumdemque dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ſicut naturas, ita & naturales in ſe voluntates & operationes habere, divinam ſcilicet & humanam: divinam B quidem voluntatem & operationem, habere ex æterno cum coeſſentiali Patre communem: humanam, temporaliter ex nobis cum noſtra natura ſuſceptam. Hæc eſt apoſtolica atque evangelica traditio, quam tenet ſpiritalis veſtri feliciſſimi imperii mater apoſtolica Chriſti eccleſia. Hæc eſt mera confeſſio pietatis. Hæc eſt Chriſtianæ religionis vera atque immaculata profeſſio, quam non humana adinvenit verſutia, ſed Spiritus ſanctus per apoſtolorum principes docuit. Hæc eſt firma & irreprehenſibilis ſanctorum apoſtolorum doctrina; cujus ſinceræ pietatis integritas quoaduſque libere prædicatur, in republica Chriſtiana veſtræ tran- C quillitatis imperium * tuetur, ſtabilitur, & exultat, & felix (ut perfecte confidimus) demonſtrabit. Credite humillimo mihi, Chriſtianiſſimi domini filii, quia pro ſtabilitate & ᵇ exultatione ejus, has cum fletibus preces effundo. Et hæc (licet indignus & exiguus) ſinceriter * diligendo, præſumo conſulere, quia veſtra a Deo concedenda victoria, noſtra ſalus eſt: veſtræ tranquillitatis felicitas, noſtra lætitia eſt: veſtræ manſuetudinis ſoſpitas, noſtræ parvitatis ſecuritas eſt. Et ideo cum corde contrito & profluentibus lacrymis, mente proſtratus exoro, porrigere dignemini clementiſſimam dexteram apoſtolicę doctrinæ, quam cooperator piorum laborum veſtrorum beatus Petrus apoſtolus tradidit, ut non ſub modio condatur, ſed tuba clarius in toto orbe prędicetur: quia ejus vera confeſſio, a Patre de cœlis eſt revelata, pro qua a domino omnium beatus eſſe pronunciatus eſt Petrus: qui & ſpirituales oves eccleſiæ ab ipſo redemptore omnium, terna commendatione paſcendas ſuſcepit: cujus annitente præſidio, hęc apoſtolica ejus eccleſia nunquam a via veritatis in qualibet erroris parte deflexa eſt, cujus auctoritatem, utpote apoſtolorum omnium principis, ſemper omnis catholica Chriſti eccleſia, & univerſales ſynodi fideliter amplectentes, in cunctis ſecuræ ſunt, omneſque ve- E nerabiles patres apoſtolicam ejus doctrinam amplexi, per quam & probatiſſima eccleſiæ Chriſti luminaria claruerunt: & ſancti quidem doctores orthodoxi venerati atque ſecuti ſunt, hæretici autem falſis criminationibus ac derogationum odiis inſecuti. Hęc eſt apoſtolorum Chriſti viva traditio, quam ubique ejus tenet eccleſia, quę pręcipue di-

* per ſe ſeparatas.

* tuetur, ſtabilit, & exultans.

* diligendo

... διελα ἕως καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν παράδοσιν διαβεβαιούμεθα. τουτέστι δύο αὐτοῦ τὰς φύσεις κηρύττομεν, τὴν θείαν δηλαδὴ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν καὶ ἀχώριστον ἕνωσιν ὑφέστηκε· καὶ μίαν ἑκάστην αὐτοῦ φύσιν ἰδιότητα φυσικὴν ἔχειν ὁμολογοῦμεν· καὶ ἔχειν τὴν θείαν πάντα, ἅπερ εἰσὶ θεῖα· καὶ τὴν ἀνθρωπίνην πάντα τὰ ἀνθρώπινα χωρὶς τινος ἁμαρτίας· καὶ ἑκατέραν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου τοῦ σαρκωθέντος, τουτέστιν ἐνανθρωπήσαντος ἀσυγχύτως, ἀχωρίστως, ἀτρέπτως εἶναι ἐπιγινώσκομεν· μόνῃ νοήσει τὰ ἡνωμένα διακρίνοντες διὰ τὴν τῆς συγχύσεως B δηλαδὴ πλάνην. ἴσως γὰρ καὶ τὴν τῆς διαιρέσεως * ἀποβαλλόμεθα βλασφημίαν. ὁπόταν δὲ δύο φύσεις καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογοῦμεν ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, οὐκ ἐναντία ταῦτα, οὔτε ἀλλήλοις ἀντικείμενα λέγομεν, καθὼς οἱ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας πλανώμενοι τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως κατηγοροῦσιν· ἀπείη ἡ αὐτὴ ἀσέβεια ἀπὸ τῶν καρδιῶν τῶν πιστῶν· οὔτε ὡς κεχωρισμένας ἐν δυσὶν προσώποις, ἤγουν ὑποστάσεσιν. ἀλλὰ δύο λέγομεν, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καθὼς τὰς φύσεις, οὕτως καὶ φυσικὰ θελήματα, καὶ ἐνεργείας ἐν ἑαυτῷ ἔχειν, θείαν δηλαδὴ καὶ ἀνθρωπίνην, θεῖον μὲν θέλημα C καὶ ἐνέργειαν ἔχειν ἐξ ἀϊδίου μετὰ τοῦ ὁμοουσίου πατρὸς κοινόν· ἀνθρώπινον χρονικῶς ἐξ ἡμῶν μετὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως προσληφθέν. αὕτη ἐστὶν ἡ ἀποστολικὴ καὶ εὐαγγελικὴ παράδοσις. ἣν κρατεῖ ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ εὐτυχεστάτου ὑμῶν κράτους, ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία. αὕτη ἐστὶν ἡ καθαρὰ τῆς εὐσεβείας ὁμολογία. αὕτη ἐστὶν ἡ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἀληθὴς, καὶ ἀμώμητος ὁμολογία· ἥνπερ οὐκ ἀνθρωπίνη ἐφεῦρε πανουργία, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τῶν κορυφαίων τῶν ἀποστόλων ἐδίδαξεν. αὕτη ἐστὶν ἡ βεβαία καὶ ἀνεπίληπτος τῶν ἁγίων ἀποστόλων διδασκαλία, ἧς τινος εἰλικρινοῦς εὐσεβείας τὸ ἀκέραιον μέχρις ὅτου παῤῥησιαστικῶς κηρύττεται ἐν τῇ τῶν Χριστιανῶν πολιτείᾳ, τῆς ὑμετέρας γαληνότητος τὸ κράτος φυλάττει, * καὶ σταθεροποιεῖ καὶ ὑψοῖ, καὶ ὡς τελείως θαῤῥοῦμεν, εὐτυχὲς ἀποδείξει. πιστεύσατε ἐμοὶ τῷ ταπεινῷ, Χριστιανικώτατοι δεσπόται καὶ τέκνα, ὅτι ὑπὲρ τῆς στεῤῥότητος καὶ τοῦ ὑψώματος αὐτοῦ ταῦτα μετὰ ὀδυρμῶν ἐκχέω τὰς ἱκεσίας. καὶ ταῦτα συμβάλλειν, εἰ καὶ ἀνάξιος καὶ ἐλάχιστος, γνησίως ἀγαπῶν προπετεύομαι· ὅτι ἡ ἐκ Θεοῦ δωρηθεῖσα ὑμῖν νίκη, ἡμετέρα σωτηρία ἐστί. καὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος ἡ εὐτυχία, ἡμετέρα εὐφροσύνη ἐστί· καὶ τῆς ὑμετέρας πραότητος ἡ ῥῶσις, τῇ ἡμετέρᾳ σμικρότητι εὐθυμία ἐστί. καὶ κατὰ τοῦτο μετὰ συντετριμμένης καρ- E δίας, καὶ τοῖς τῆς διανοίας προχεομένοις δάκρυσι προσπίπτων δυσωπῶ, ἐκτεῖναι καταξιώσατε τὴν φιλάνθρωπον δεξιὰν τῇ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ, ἥντινα ὁ συνεργὸς τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν μόχθων, ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος παραδέδωκεν· οὐχ ἵνα συγκλεισθῇ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλὰ σάλπιγγος λαμπρότερον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ κηρυχθήσεται· ὅτι ἡ αὐτοῦ

* Græci interpret. ... & commixtionis.

* Græcus interpres legiſſe videtur, ſtabilit & exaltat, non male: et mox etiam exaltatione,

a Græca, quæ hic deerant, uſque ad verba, quæ per veridicam confeſſionem, ſupplevit ex MS. Reg. 1906. Hard.

b In Græco, exaltatione. Harduinus.

ANNO CHRISTI 680.

αὐτοῦ ἀληθῆ ὁμολογίαν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀπεκαλύφθη· ὡς ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ κυρίου τῶν ὅλων μακάριος εἶναι ἀπεφάνθη ὁ Πέτρος. ὃς καὶ τοῦ ποιμαίνειν τὰ πνευματικὰ πρόβατα τῆς ἐκκλησίας παρ' αὐτοῦ τοῦ λυτρωτοῦ τῶν πάντων τῇ τριττῇ παραθέσει ἐδέξατο· οὗτινος ἐπιβοηθείας τῇ βοηθείᾳ, αὕτη ἡ ἀποστολικὴ αὐτοῦ ἐκκλησία, καὶ αἱ καθολικαὶ σύνοδοι τούτων περιπτυσσόμεναι, ἐν πᾶσιν ἠκολούθησαν, καὶ πάντες οἱ σεβάσμιοι πατέρες τὴν ἀποστολικὴν αὐτοῦ * ἐπεσπάσαντο διδασκαλίαν, δι' ἧς καὶ δεδοκιμασμένοι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ φωστῆρες ἔλαμψαν. καὶ οἱ μὲν ἅγιοι διδάσκαλοι ὀρθόδοξοι ἐπηβάσθησαν καὶ ἠκολούθησαν· οἱ δὲ αἱρετικοὶ τοῖς πλαστοῖς ἐγκλήμασι καὶ μισητῇ ἀφαιρέσει ἐπηκολούθησαν. αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ ζῶσα παράδοσις, ἥντινα μέχρι τοῦ παρόντος ἡ τούτου κρατεῖ ἐκκλησία, ἥτις ἐξαιρέτως ἀγαπωμένη, καὶ θαλπομένη, καὶ παρρησιαστικῶς κηρυχθεῖσα. ἥτις διὰ τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας τῷ Θεῷ καταλλάσσει. ἥτις τῷ δεσπότῃ Χριστῷ παρατίθεται. ἥτις τῆς εὐσεβείας ὑμῶν τὸ χριστιανικώτατον διαφυλάττει κράτος. ἥτις ἀπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ οὐρανοῦ δαψιλεῖς νίκας τῷ ἀδράτῳ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας συνεισάγει· ἥτις συνοδεύει ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ ἐκπολεμεῖ τοὺς ἐναντίους, τὸ ὑμέτερον θεοκατευθυντον κράτος πανταχοῦ ὡς ἀκαταμάχητον τεῖχος περιστοιχεῖ· ἥτις φόβον τοῖς ἐναντίοις ἔθνεσιν * ἐμβάλλει, καὶ τῇ θείᾳ ὀργῇ * τιμωρεῖται. ἥτις καὶ ἐν πολέμοις τὰ τῆς νίκης βραβεῖα περὶ * τῆς τῶν πολεμίων καταστροφῆς καὶ ὑποταγῆς οὐρανόθεν παρέχει· καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἱλαρότητι ἀμέριμνον τὴν ὑμετέραν ἀληθῶς πιστοτάτην βασιλείαν διαφυλάξει· αὕτη δέ ἐστι τῆς ἀληθοῦς πίστεως ὁ κανών· ἥντινα καὶ ἐν τοῖς ἀτυχήμασι, καὶ ἐν τοῖς εὐτυχίαις θερμῶς ἐκράτησε καὶ ἐξεδίκησεν αὕτη ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ ὑμετέρου γαληνοτάτου κράτους ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία. ἥτις διὰ τῆς χάριτος τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως οὐδέποτε πλανηθῆναι δείκνυται· οὔτε ταῖς τῶν αἱρετικῶν καινισμοῖς σφαλεῖσα ὑπέπεσεν. ἀλλὰ καθὼς ἐξ ἀρχῆς τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως παρέλαβεν ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐθεντῶν τῶν κορυφαίων τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλων, ἀπαράτρωτος μέχρι τέλους μένει κατὰ τὴν τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος θείαν * παραγγελίαν. ἣν τῷ ἐξάρχῳ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, ὡμολόγησε εἰπών· Πέτρε, Πέτρε, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐζήτησε τοῦ συνιάσαι ὑμᾶς, ὡς ὁ σινιάζων τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ περὶ σοῦ ἠρώτησα, ἵνα μὴ * ἐκλείψῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριζε τοὺς ἀδελφούς σου. κατανοησάτω τοίνυν ἡ ὑμετέρα γαληναία φιλανθρωπία. ἐπειδὴ ὁ κύριος ὁ σωτὴρ πάντων, οὗτινος ἡ πίστις ἐστίν, ὃς τὴν πίστιν Πέτρου μὴ ἐκλείψαι ὑπέσχετο, τοῦτον ὑπέμνησε τοὺς ἑαυτοῦ στηρίζειν ἀδελφούς· ὅπερ τοὺς ἀποστολικοὺς ἀρχιερεῖς τὴν ἐμὴν ἐλαχιστίαν προηγησαμένους παρρησιαστικῶς ἀεὶ πεποιηκέναι πᾶσιν ἐγνώσθη. ὧντινων καὶ ἡ ἐμὴ σμικρότης, εἰ καὶ ἄνισος καὶ ἐλαχίστη, ὅμως ἐντεῦθεν τῆς προσληφθείσης ἐκ τῆς θείας ῥοπῆς διακονίας ἀκόλουθος ἐπιθυμεῖ ὑπάρχειν. οὐαὶ γάρ μοι ἐστὶν, ἐὰν τὴν ἀλήθειαν τοῦ κυρίου μου, ἣν αὐτοὶ εἰλικρινῶς ἐκήρυξαν, ἀμελήσω κηρῦξαι. οὐαί μοι ἔσται, ἐὰν σιωπῇ καλύψω τὴν ἀλήθειαν, ἣν καταβάλλεσθαι τοῖς τραπεζίταις ἐπιτέταγμαι, τουτέστι τὸν χριστιανικώτ-

* Pro ἐπεστ. ἐνεσπάσαντο,

* L. ἐμβάλλει

* L. τιμωρεῖ· ἐναντ.

* Fr. ἐπὶ τῇ τῶν πολεμίων καταστροφῇ καὶ ὑποταγῇ

* L. εὐαγγελίαν

* ἀνεκλείπτως

A ligenda atque tuenda, & fiducialiter prædicanda eſt, quæ per veridicam confeſſionem Deo conſiliat, quæ & Chriſto commendabilem facit, quæ clementiæ veſtræ Chriſtianum conſervat imperium, quæ a cæli domino largas victorias veſtræ pietatis fortitudini confert, quæ comitatur in prœliis, & expugnat adverſos, quæ veſtrum a Deo propagatum imperium ubique ut murus inexpugnabilis * protegat, quæ terrorem in contrarias nationes immittat, & ira divina percellat, quæ & in bellis triumphales palmas de hoſtium dejectione atque ſubjectione cœlitus tribuat, & in pace ſecurum & hilarem veſtrum fideliſſimum principatum ſemper cuſtodiat. B Hæc eſt enim veræ fidei regula, quam & in proſperis, & in adverſis vivaciter tenuit ac defendit hæc ſpiritalis mater veſtri tranquilliſſimi imperii, apoſtolica Chriſti eccleſia: quæ per Dei omnipotentis gratiam a tramite apoſtolicæ traditionis nunquam erraſſe probabitur, nec hæreticis novitatibus depravata ſuccubuit, ſed ut ab exordio fidei Chriſtianæ, percepit ab auctoribus ſuis apoſtolorum Chriſti principibus, illibata fine tenus permanet, ſecundum ipſius domini ſalvatoris divinam pollicitationem, quam ſuorum diſcipulorum principi in ſacris evangeliis fatus eſt: *Petre, Petre*, inquiens, *ecce ſatan expetiit ut cribraret vos, ſicut qui cribrat triticum: ego autem pro te rogavi ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando converſus, confirma fratres tuos.* C Conſideret itaque veſtra tranquilla clementia, quoniam dominus & ſalvator omnium, cujus fides eſt, qui fidem Petri non defecturam promiſit, confirmare eum fratres ſuos admonuit, quod apoſtolicos pontifices, meæ exiguitatis prædeceſſores, confidenter feciſſe ſemper, cunctis eſt cognitum: quorum & puſillitas mea, licet impar & minima, pro ſuſcepto tamen divina dignatione miniſterio, pediſſequa cupit exiſtere. Væ enim mihi erit, ſi veritatem domini mei, quam illi ſinceriter prædicarunt, prædicare neglexero. D Væ mihi erit, ſi ſilentio texero veritatem, quam erogare nummulariis juſſus ſum, id eſt, Chriſtianum populum imbuere & docere. Quid dicam in ipſius Chriſti futuro examine, ſi hic (quod abſit) prædicare ejus ſermonum veritatem confundor? Quid de meipſo, quid de commiſſis animabus ſatisfaciam, dum de officio ſuſcepto rationem diſtrictam exegerit? Quis igitur, clementiſſimi atque piiſſimi domini & filii (quod tremens & conſternatus ſpiritu dico) non provocetur illa admirabili pollicitatione, quæ fidelibus repromittit: *Qui me confeſſus fuerit coram hominibus*, inquiens, *confitebor & ego eum coram Patre meo, qui* E *in cælis eſt?* Et quem infidelium ſaltem non perterreat illa ſeveriſſima comminatio, quam indignaturum ſe proteſtatur, & aſſerit, inquiens: *Qui me negaverit coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cælis eſt?* Unde & B. Paulus apoſtolus gentium commonet & dicit: *Sed licet nos, aut angelus de cælo evangelizet vobis præter quod evangelizavimus vobis, anathema ſit.* Ubi itaque ſalis imminet depravantibus, vel tacentibus veritatem pœna ſupplicii, quomodo non eſt fugienda de fidei dominicæ veritate ſubtractio? Unde & apoſtolicæ memoriæ

Q   meæ

ACTIO IV. EPIST. I. AGATHONIS PP.

* protegat

Luc. 22.

Matth. 10.

ACTIO IV EPIST. I AGATHONIS PP.

ANNO CHRISTI 680.

meæ parvitatis prædeceſſores, dominicis doctrinis inſtructi, ex quo novitatem hæreticam in Chriſti immaculatam eccleſiam Conſtantinopolitanæ eccleſiæ præſules introducere conabantur, nunquam neglexerunt eos hortari, atque obſecrando commonere, ut a pravi dogmatis hæretico errore, ſaltem tacendo deſiſterent, ne ex hoc exordium diſſidii in unitate eccleſiæ facerent, unam voluntatem, unamque operationem duarum naturarum aſſerentes in uno domino noſtro Jeſu Chriſto: quod Ariani & Apollinariſtæ, Eutychianiſtæ, Timotheani, Acephali, Theodoſiani & Gajanitæ, & omnis omnino hæreticus furor, ſive confundentium, ſeu dividentium incarnationis Chriſti myſterium, docuit. Confundentes quidem ſanctæ incarnationis myſterium, eo quod deitatis & humanitatis Chriſti unam naturam dicant, unam eum, ſicut unius, voluntatem & operationem perſonalem habere contendunt. Dividentes autem inſeparabilem unitionem duas naturas, quas ſalvatorem habere cognoſcunt, non per unitionem, quæ ſecundum ſubſiſtentiam facta cognoſcitur, uniunt: ſed blaſphemantes, per affectum voluntatis, tanquam duas ſubſiſtentias, id eſt, duos quoſdam, per concordiam jungunt. Porro apoſtolica Chriſti eccleſia, ſpiritalis mater a Deo fundati veſtri imperii, & unum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum confitetur ex duabus & in duabus exiſtentem naturis, & duas ejus naturas, divinam ſcilicet & humanam, etiam poſt inſeparabilem unitionem inconfuſas, in eo eſſe defendit, & ex proprietatibus naturalibus unamquamque harum Chriſti naturarum perfectam eſſe cognoſcit, & quidquid ad proprietates naturarum pertinet, duplicia omnia confitetur: quia ipſe idem dominus noſter Jeſus Chriſtus, & Deus perfectus eſt, & homo perfectus eſt, & ex duabus, & in duabus naturis: & poſt admirabilem incarnationem exiſtens, nec deitas ejus ſine humanitate, nec humanitas ejus ſine deitate poteſt intelligi. Conſequenter itaque, juxta regulam ſanctæ catholicæ atque apoſtolicæ Chriſti eccleſiæ, duas etiam naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes eſſe confitetur & prædicat. Nam ſi perſonalem quiſquam intelligat voluntatem, dum tres perſonæ in ſancta Trinitate dicuntur, neceſſe eſt, ut & tres voluntates perſonales, & tres perſonales operationes (quod abſurdum eſt & nimis prophanum) dicerentur. Sin autem, quod fidei Chriſtianæ veritas continet, naturalis voluntas eſt, ubi una hæc natura dicitur ſanctæ & inſeparabilis Trinitatis, conſequenter & una naturalis voluntas, & una naturalis operatio intelligenda eſt. Ubi vero in una perſona domini noſtri Jeſu Chriſti mediatoris Dei & hominum, duas naturas (id eſt, divinam & humanam) confitemur, in quibus & poſt admirabilem adunationem conſiſtit, ſicut duas unius ejuſdemque naturas, ita & duas naturales voluntates, duaſque naturales operationes ejus regulariter confitemur. Ut autem hujus veridicæ confeſſionis intelligentia ex veteris novique teſtamenti a Deo inſpirata doctrina, pietatis veſtræ mentibus clareat (plus enim & incomparabiliter ve-

τοὺς λαοὺς μικροὺς καὶ διδάσκοντι. τί λέξω ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἐὰν ἐνταῦθα, ὅπερ ἀπείη, κρύψαι τὴν αὐτοῦ λόγου τὴν ἀλήθειαν ἐπαισχυνθῶ; τί περὶ ἐμαυτοῦ; τί περὶ τῶν ἐμπιστευθεισῶν μοι ψυχῶν ἀπολογήσομαι, ἐπεὶ περὶ τῆς ληφθείσης ὑπ' ἐμοῦ λειτουργίας λόγον ἀπαιτεῖ ὁ ἐπιστάτης; τίς * τοίνυν φιλανθρωπότατοι, καὶ εὐσεβέστατοι δεσπόται καὶ τέκνα, ὅπερ φρίκῃ καὶ συμπίπτων τῷ πνεύματι λέγω, μὴ ἐκπληρώσηται ἐκεῖνα, ἅπερ θαυμαστῶς ὑπεσχέσθαι τοῖς πιστοῖς ἐπηγγείλατο φήσας· ὅστις με ὁμολογήσει ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς; καὶ τίνα τῶν ἀπίστων μὴ ἐκφοβήσῃ ἐκείνη ἡ ἀπότομος ἀπειλή, ἥτις ἀγανακτοῦντι αὐτῷ προσμαρτυρεῖται, καὶ διαβεβαιοῦται φάσκουσα· ὅστις με ἀρνήσηται ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς; ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν ὑπομιμνήσκει καὶ λέγει. ἀλλ' εἰ καὶ ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐαγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. εἰ τοιαύτη ἐπίκειται ποινὴ κολάσεως τοῖς στρεβλοῦσι, ἢ παρασιωπῶσι τὴν ἀλήθειαν, πῶς ἂν ἐστὶ ἀσφάλεια ἢ ὑπεξαίρεσις ἀπὸ τῆς ἀληθείας τῆς δεσποτικῆς πίστεως; ὅθεν καὶ οἱ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης οἱ προηγησάμενοι τὴν ἐμὴν μετριότητα ταῖς δεσποτικαῖς διδασκαλίαις κατηρτισμένοι, ἐξότου καινοτομίαν αἱρετικὴν εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἄμωμον ἐκκλησίαν οἱ πρόεδροι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας εἰσαγαγεῖν ἐπεχείρουν, οὐδέποτε ἠμέλησαν τούτους προτρέψασθαι, καὶ παρακαλοῦντες ὑπομνῆσαι, ἵνα ἀπὸ τοῦ φαύλου δόγματος τῆς αἱρετικῆς πλάνης κἂν σιωπῶντες ἀποστήσωνται, μήπως ἐκ τούτου προοίμιον διαχωρισμοῦ ἐν τῇ ἑνώσει τῆς ἐκκλησίας ποιήσωσιν. ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν τῶν δύο φύσεων διαβεβαιούμενοι ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. ὅπερ καὶ οἱ Ἀρειανοί, καὶ οἱ Ἀπολλιναρισταί, καὶ οἱ Εὐτυχιανισταί, καὶ οἱ Τιμοθεανοί, καὶ οἱ Ἀκέφαλοι, οἱ Θεοδοσιανοί, καὶ οἱ Γαϊανῖται, καὶ πᾶσα ἁπλῶς αἱρετικὴ μανία, ἤτοι τῶν συγχεόντων, ἤτοι τῶν διαιρούντων τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ ἐδίδαξεν, συγχέοντες μὲν τῆς ἁγίας ἐνανθρωπήσεως τὸ μυστήριον, καθὸ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ ἓν * αὐτῶν, ὥσπερ ἑνός, θέλημα, καὶ ἐνέργειαν προσωπικὴν ἔχειν φιλονεικοῦσι. διαιροῦντες δὲ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν, τὰς δύο φύσεις, ἅς τινας τὸν σωτῆρα ἔχειν ἐπιγινώσκουσιν, οὐχὶ καθ' ἕνωσιν, ἥτις καθ' ὑπόστασιν γενομένη γνωρίζεται, ἑνοῦσι· ἀλλὰ βλασφημοῦντες, κατὰ σχέσιν θελήματος ὡς δύο ὑποστάσεις, τουτέστι δύο τινὰς καθ' ὁμόνοιαν συνάπτουσι. τοιγαροῦν ἡ ἀποστολικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία ἡ πνευματικὴ μήτηρ τοῦ θεοθεμελιώτου ὑμῶν κράτους καὶ ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁμολογεῖ ἐκ δύο, καὶ ἐν δύο ὑπάρχοντα φύσεσι, καὶ δύο αὐτοῦ τὰς φύσεις, τὴν θείαν δηλονότι, καὶ ἀνθρωπίνην, καὶ μετὰ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν ἀσυγχύτως ἐν αὐτῷ εἶναι διδάσκει, καὶ ἐκ τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων μίαν ἑκάστην αὐτῶν τῶν τοῦ Χριστοῦ φύσεων τελείαν εἶναι ἐπιγινώσκει. καὶ ὅσα δήποτε ἀνήκει πρὸς τὰς ἰδιότητας τῶν φύσεων, πάντα διπλᾶ ὁμολογεῖ, ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς τέλειός ἐστι, καὶ ἄνθρωπος τέλειός ἐστι, καὶ ἐκ

* ad verbum

* L. αὐτῷ

καὶ ἐκ δύο καὶ ἐν δυσὶ φύσεσι, καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν ἐνανθρώπησιν ὑπάρχων. οὔτε γὰρ θεότης αὐτοῦ χωρὶς τῆς ἀνθρωπότητος, οὔτε ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ χωρὶς τῆς θεότητος διαίρεσιν πέπονθεν. ἀκολούθως τοίνυν πρὸς τὸν κανόνα τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ δύο φυσικὰ θελήματα ἐν αὐτῷ, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας εἶναι ὁμολογεῖ, καὶ κηρύττει· ἐὰν γάρ τις προσωπικὸν νοήσῃ τὸ θέλημα, ἐν ὅσῳ τρία πρόσωπα ἐν τῇ ἁγίᾳ Τριάδι λέγονται, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα καὶ τρία προσωπικὰ θελήματα, καὶ τρεῖς προσωπικαὶ ἐνέργειαι, ὅπερ ἀλλόκοτόν ἐστι καὶ λίαν βέβηλον, λεχθήσονται· * εἰ δὲ, ὅπερ ἡ ἀλήθεια τῆς χριστιανικῆς πίστεως περιέχει, φυσικόν τὸ θέλημά ἐστιν, ὅτε μία φύσις λέγεται τῆς ἁγίας καὶ ἀχωρίστου Τριάδος, ἀκολούθως καὶ ἓν φυσικὸν θέλημα, καὶ μία φυσικὴ ἐνέργεια νοεῖται. ἡνίκα δὲ ἐν τῇ μιᾷ ὑποστάσει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μεσίτου Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων δύο φύσεις, τουτέστι τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ὁμολογοῦμεν, ἐν αἷς καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν ἕνωσιν ὑπάρχει· κατάλληλως δύο τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τὰς φύσεις, οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας κανονικῶς ὁμολογοῦμεν. ἵνα δὲ ταύτης τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἡ νόησις ἐκ τῆς * παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἡ θεόπνευστος διδασκαλία ταῖς ἐννοίαις τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας φανῇ· πλεῖον γὰρ καὶ ἀσυγκρίτως ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία δυνήσεται τὴν ἔννοιαν τῶν ἁγίων γραφῶν ἐκδιηγήσασθαι, ἤπερ ἡ ἡμετέρα ταπεινότης ῥευστοῖς ῥήμασι σαφηνίσαι· αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἀληθινὸς καὶ τέλειος Θεὸς, ἀληθινὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος ἐστὶν, ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ εὐαγγελίοις προσμαρτύρεται ἐν τισι τὰ ἀνθρώπινα, ἐν τισι τὰ θεῖα, καὶ ἅμα ἑκάτερα ἐν ἄλλοις περὶ αὐτοῦ φανερὰ ποιούμενος· ὅπως αὐτὸν ἀ-[illegible] καὶ ἀληθῆ ἄνθρωπον πιστεύειν καὶ κηρύττειν τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ καταρτίσῃ. προσεύχεται οὖν πρὸς τὸν πατέρα ὡς ἄνθρωπος, ἵνα τὸ ποτήριον τοῦ πάθους παραγάγῃ. ὅτι ἐν αὐτῷ τῆς ἡμετέρας ἀνθρωπότητος ἡ φύσις χωρὶς μόνης ἁμαρτίας τελεία ἐστί· πάτερ, φάσκων, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις. καὶ ἐν ἄλλῳ· μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. ἧς τινος μαρτυρίας τὴν ἔννοιαν ἐὰν ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων σαφηνισθεῖσαν ἐπιγνῶναι ἐπιθυμοῦμεν, καὶ τί τὸ ἐμὸν θέλημα, τί τὸ σὸν σημαίνει, τὸ ἀληθὲς νοῆσαι, ὁ μακάριος Ἀμβρόσιος ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ πρὸς τὸν τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Γρατιανὸν τὸν βασιλέα τούτοις τοῖς ῥήμασι περὶ τοῦ τόπου τούτου ἡμᾶς νοεῖν ὑπομιμνήσκει φάσκων. δέχεται τοίνυν τὴν βούλησιν τὴν ἐμὴν, δέχεται τὸ στυγνόν· θαρρῶν γὰρ ὀνομάζω στυγνότητα, ἐπειδὴ κηρύσσω σταυρόν. ἐμὸν ἦν τοῦτο τὸ βούλημα, ὅπερ ἴδιον ἔλεγε· ἐπειδήπερ ὡς ἄνθρωπος τὸ τῆς ἐμῆς στυγνότητος ἔλαβεν, ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐλάλησεν. καὶ διὰ τοῦτο, φησίν· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις. ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ στυγνότης, ἣν κατ' ἐμὴν διάθεσιν ἐδέξατο. ἰδοὺ φαίνεται, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, ὅτι ἐνταῦθα ὁ ἅγιος πατὴρ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅπερ ὁ κύριος προσευχόμενος προήγαγε, τό· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ ἀνήκειν ἐπισφραγίζει, καθ' ἣν καὶ ὑπήκοος κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μακαρίου

ACTIO IV EPIST. I AGATHONIS PP.

ſtra poterit clementia ſenſum ſanctarum ſcripturarum penetrare, quam noſtra puſillitas verbis deſluentibus explanare) ipſe dominus noſter Jeſus Chriſtus, qui verus & perfectus Deus, verus & perfectus homo eſt, in ſacris ſuis evangeliis proteſtatur in aliquibus humana, in aliquibus divina, & ſimul utraque in aliis de ſe paſefaciens, ut ſe verum Deum, verumque hominem credere, ac prædicare fideles ſuos inſtrueret: orat quidem ad Patrem ut homo, ut calicem paſſionis tranſigeret, quia in eo noſtræ humanitatis natura abſque ſolo peccato perfecta eſt: *Pater*, inquiens, *ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte: verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*. Et in alio loco: *Non mea voluntas, ſed tua fiat*. Cujus teſtimonii ſenſum ſi a ſanctis & probabilibus patribus explanatum, cognoſcere cupimus, &, quid Mea voluntas, quid Tua ſignificet, veraciter intelligere, beatus Ambroſius in ſecundo libro ad beatæ memoriæ Gratianum Auguſtum his verbis de hoc loco nos intelligere commonet, inquiens: Suſcipit ergo voluntatem meam, ſuſcipit triſtitiam meam, confidenter triſtitiam nomino, quia crucem prædico, mea eſt voluntas, quam ſuam dixit: quia ut homo ſuſcepit triſtitiam meam, ut homo locutus eſt, & ideo ait: *Non, ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*. Mea eſt triſtitia, quam meo ſuſcepit affectu. Ecce claret, piiſſimi principum, quod hic ſanctus pater, verbum ipſum quod dominus orans protulit; *Non quod ego volo*, ad humanitatem ejus pertinere conſignat, per quam & obediens ſecundum doctrinam beati Pauli apoſtoli gentium dicitur uſque ad mortem, mortem autem crucis. Unde & obediens parentibus intimatur, quandoquidem obedientiam ejus voluntarium non ſecundum divinitatem, quæ omnium dominatur, pium eſt intelligere: ſed ſecudum humanitatem, qua ſponte ſe parentibus ſubdidit. Quod & ſanctus Lucas evangeliſta ſimiliter commemorat, eumdem dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ſecundum humanitatem orantem ad Patrem introducens: & aſſerens: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte, verumtamen non mea voluntas, ſed tua fiat*. Quem locum confeſſor Chriſti Athanaſius antiſtes Alexandrinæ eccleſiæ, in libro adverſus Apollinarium hæreticum de trinitate & incarnatione, etiam duali numero comprehendens ſic explanat. Et quando dicit: *Pater ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte, & tamen non mea, ſed tua voluntas fiat*; Et iterum: *Spiritus promptus, caro autem infirma*: duas voluntates hic oſtendit, & unam quidem humanam, quæ eſt carnis, aliam autem divinam. Quoniam humana propter infirmitatem carnis refugiebat paſſionem, divina autem ejus prompta: quæ explanatione quid verius * poterit intimari? Quomodo enim non in eo duæ voluntates, id eſt, divina & humana fideliter agnoſcuntur, in quo duæ naturæ etiam poſt inſeparabilem adunationem ſynodali præconio prædicantur? Nam & Joannes, qui ſuper pectus domini recubuit, dilectus diſcipulus, eamdem con-

Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Ambroſius lib. 2. c. 3. de fide ad Gratianum. Philipp. 2. Luc. 2. Luc. 22. De natura humana ſuſcepta contra Arian. Matth. 26. * forte

ACTIO IV. EPIST. I AGATHONIS PP.

tinentiam his explanat verbis: *Quia deſcendi de cælo, ut non faciam voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui miſit me, Patris*. Et iterum: *Hæc eſt voluntas ejus qui me miſit, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo quidquam, ſed ut reſuſcitem illud in noviſſimo die*. Item eumdem dominum introducit cum Judæis diſputantem, atque dicentem inter cetera: *Quia non quæro voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui miſit me*. Cujus divini ſermonis intentum beatus Auguſtinus præſtantiſſimus doctor ita adverſum Maximinum Arianum diſſerit, & dicit: Ubi autem dixit Filius Patri: *Verum non quod ego volo, ſed quod tu vis*: quid te adjuvat, quod tua verba ſubjungis, & dicis. Oſtendit vere ſuam voluntatem ſubjectam ſuo genitori: quaſi nos negemus, hominis voluntatem voluntati Dei eſſe debere ſubjectam? Nam ex natura hominis hoc dixiſſe dominum, cito videt, qui locum ipſum ſancti evangelii paulo attentius intuetur. Ibi enim dixit: *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem*. Numquid ex natura unici verbi poſſit hoc dici? Sed homo, qui putas gemere naturam Spiritus ſancti, cur non etiam naturam Verbi Dei unigeniti triſtem dicas eſſe potuiſſe? Illic tamen ne quid tale diceretur, non ait: Triſtis ſum; quamvis etiam ſi hoc dixiſſet, non niſi ex natura hominis oportuiſſet intelligi: ſed ait: *Triſtis eſt anima mea*, quam ſicut homo utique habebat humanam, quamquam & in hoc quod ait: *Non quod ego volo*, aliud ſe oſtendit voluiſſe, quam Pater, quod niſi humano corde non poſſet, quum infirmitatem noſtram in ſuum non divinum, ſed humanum transfiguraret affectum. Homine quippe non aſſumpto, nullo modo Patri diceret unicum Verbum: *Non quod ego volo*. Nunquam enim poſſet immutabilis illa natura quidquam aliud velle, quam Pater. Hæc ſi diſtingueretis, Ariani, hæretici non eſſetis. Per quam diſputationem hic venerabilis pater demonſtrat, quia & cum dicit dominus, Suam, humanitatis ſuæ ſignificat voluntatem; & cum dicit, non ſe facere voluntatem ſuam, admonet nos, non noſtram quærere principaliter voluntatem, ſed per obedientiam, noſtram voluntatem divinæ ſubjicere voluntati. Unde patefacit, quia & humanam habuit voluntatem, per quam obediit Patri: & immaculatam ab omni peccato eamdem humanam voluntatem, utpote verus Deus & homo, hanc in ſemetipſo * habuit. Quod & ſanctus Ambroſius in explanatione ſancti Lucæ evangeliſtæ ſic diſſerit: Suam ad hominem retulit; Patris, ad divinitatem. Voluntas enim hominis, temporalis: voluntas divinitatis, æterna. Hæc ſpiritalis pater commemorans, adſtruit, qualem voluntatem ex æterno cum Patre & Spiritu ſancto Filius communem naturaliter habet, qualemve temporaliter per aſſumptam humanitatem idem ipſe in ſua perſona ſuſcepit. Quod & apoſtolicæ memoriæ ſanctus Leo in epiſtola ad Leonem Auguſtum explanat, unicuique formæ, id eſt, naturæ, quæ in Chriſto ſunt, diſcretam conſiderationem, quæ in ſcripturis de eo

Joan. 6.

Joan. 6.

Ibidem.

Contra Maximin. lib. 2, cap. 20.

Matth. 26.

* habuit & probavit

Lib. 10 sup. Luc. c. 22.

ANNO CHRISTI 680.

A Παύλου τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν λέγοντος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ὅθεν κ. ὑποτασσόμενος τοῖς γονεῦσι γνωρίζεται. ὅτι ἐν τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ τὴν ἀκούσιον κατὰ τὴν θεότητα, ἥτις πάντα δεσπόζει, ἀπεδείξατο ποιῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, δι᾽ ἧς ἑκουσίως τοῖς γονεῦσιν ὑπετάγη. ὅπερ κ. ὁ ἅγιος Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς, ὁμοίως μνημονεύων, τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα προσευχόμενον πρὸς τὸν πατέρα εἰσάγων, κ. διαβεβαιούμενος· πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. ὅντινα λόγον ὁ τοῦ Χριστοῦ ὁμολογητὴς Ἀθανάσιος ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Ἀλεξ. ἐκκλ. ἐν τῷ λόγῳ τῷ B κατὰ Ἀπολλιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ περὶ τῆς Τριάδος κ. τῆς ἐνανθρωπήσεως, ἐν τῷ δυϊκῷ ἀριθμῷ δραττόμενος οὕτω σαφηνίζει. κ. ὅταν λέγῃ· πάτερ, εἰ δυνατὸν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω. πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γενέσθω, ἀλλὰ τὸ σόν· * τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκὸς, τὸ δὲ θεϊκόν. τὸ γὰρ ἀνθρώπινον, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος· τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ πρόθυμον. ἧς τοίνυν σαφηνείας τί ἀληθέστερον δυνατὸν γνωρισθῆναι; πῶς γὰρ οὐκ ἐν αὐτῷ δύο θελήματα, τουτέστι θεῖον κ. ἀνθρώπινον C φυσικὰ ἐπιγνωσθήσονται, ἐν ᾧ δύο φύσεις κ. μετὰ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν συνοδικῷ κηρύγματι κηρύττονται; κ. Ἰωάννης γὰρ, ὃς ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ κυρίου ἀνέπεσε, ὁ ἀγαπητὸς μαθητὴς τὴν αὐτὴν περιοχὴν τούτοις σαφηνίζει τοῖς ῥήμασιν· ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός. κ. πάλιν· τοῦτό ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν, ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ τι. ἀλλ᾽ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὁμοίως τὸν αὐτὸν κύριον εἰσάγει μετὰ τῶν Ἰουδαίων διαλεγόμενον, κ. λέγοντα μετὰ τῶν λοιπῶν. ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ D πέμψαντός με πατρός. οὗτινος θείου λόγου τὸν σκοπὸν ὁ μακάριος Αὐγουστῖνος ὁ ἐξοχώτατος διδάσκαλος οὕτω κατὰ * Μαξίμου τοῦ Ἀρειανοῦ φράζει, κ. λέγει· ὅτε δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τῷ πατρί· πλὴν οὐχ ὅπερ ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὅπερ σὺ θέλεις· τί σοι βοηθεῖ, ὅτι τὰ σὰ ῥήματα ὑποβάλλεις, κ. λέγεις· ἔδειξεν ἀληθῶς τὸ ἴδιον θέλημα ὑποτεταγμένον τῷ ἰδίῳ γεννήτορι, ὡς ἂν εἰ ἡμεῖς ἠρνούμεθα τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου τῷ τοῦ Θεοῦ θελήματι ὀφείλειν εἶναι ὑποτεταγμένον; κ. γὰρ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο εἰρηκέναι τὸν κύριον ταχέως θεωρεῖ, ὅστις εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου μικρὸν προσεχέστερον ἐπιστρέψει. ἐκεῖ γὰρ E εἶπε· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μήτι ἐκ τῆς φύσεως τοῦ μονογενοῦς δυνήσεται τοῦτο λέγεσθαι; ἀλλ᾽ ἄνθρωπε, ὅστις νομίζεις στενάζειν τὴν φύσιν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, διὰ τί μὴ κ. τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου περίλυπον εἶναι οὕτως δύνασθαι; πλὴν αὐτὸς, μήπως τι τοιοῦτον λεχθείη, οὐκ εἶπε· περίλυπός εἰμι. εἰ κ. τὸ μάλιστα εἰ κ. τοῦτο εἰρήκει, οὐχὶ μὴ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐχρῆν νοεῖσθαι. ἀλλὰ φησί· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου, ἣν ὡς ἄνθρωπος πάντως εἶχεν ἀνθρωπίνην. εἰ κ. τὸ μάλιστα κ. ἐν τούτῳ ὅ φησιν· οὐχ

ὅπερ

L. Maxim.

ὅπερ ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ἑαυτὸν δείκνυσι θέλειν παρὰ τὸν πατέρα, ὅπερ εἰ μὴ τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ οὐκ ἠδύνατο, * ὁπότε τὴν ἡμετέραν ἀνέθετο οὐ τὴν ἰδίαν οὐχὶ τὴν θείαν, ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπίνην * μετασχηματίσας διάθεσιν. ἀνθρώπου δηλαδὴ μὴ προσληφθέντος ἀληθῶς τῷ πατρὶ ἄντικρυς ἂν ὁ μονογενὴς λόγος· οὐχ ὅπερ ἐγὼ θέλω. οὐδέποτε γὰρ ἠδύνατο ἡ ἀξίωσις ἐκείνης φύσεως τί ποτε ἕτερον θέλειν παρὰ τὸν πατέρα. ταῦτα οἱ διαστέλλοντες, Ἀρειανοί, αἱρετικοὶ οὐκ ἔστε. δι' ἧς διαλέξεως ὁ σεβάσμιος οὗτος πατὴρ ἀποδείκνυσιν, ὅτι ἅπερ λέγει ὁ κύριος ἴδιον, τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ σημαίνει τὸ θέλημα· καὶ ὅτι λέγει μὴ ποιεῖν τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς οὐχὶ τὸ ἡμέτερον προσωπικῶς ζητεῖν θέλημα, ἀλλὰ δι' ὑπακοῆς τὸ ἡμέτερον θέλημα τῷ θείῳ θελήματι ὑποτάσσειν. ἔδει φανεροῦσθαι, ὅτι καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἔχει θέλημα, καθ' ὃ ὑπήκουσε τῷ πατρί, καὶ ἄμωμον ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας τὸ αὐτὸ ἀνθρώπινον θέλημα, ἐπειδὴ Θεὸς ἀληθὴς καὶ ἄνθρωπος, τοῦτο ἐν ἑαυτῷ ἔχει καὶ ἀπέδειξεν. ὅπερ καὶ ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος σαφηνίζων τὸν ἅγιον Λουκᾶν τὸν εὐαγγελιστὴν οὕτως φράζει· τὸ ἴδιον αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνήγαγε, τὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν θεότητα. τὸ γὰρ ἀνθρώπινον θέλημα πρόσκαιρον, τὸ θέλημα τῆς θεότητος, αἰώνιον. τοῦτο ὁ πνευματικὸς πατὴρ ὑπομιμνήσκων καταρτίζει, ὁποῖον θέλημα ἐξ ἀϊδίου σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ φυσικῶς κοινὸν ὁ υἱὸς ἔχει, καὶ ποῖον χρονικῶς διὰ τῆς προσληφθείσης ἀνθρωπότητος ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ἰδίῳ προσώπῳ ἀνέλαβεν, ὅπερ καὶ ὁ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης ἅγιος Λέων ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα σαφηνίζει, μιᾷ ἑκάστῃ μορφῇ, τουτέστι φύσει, ἅτινα εἰσὶν ἐν τῷ Χριστῷ, σκοπῷ διακεκριμένῳ, ἅπερ ἐν ταῖς γραφαῖς περὶ αὐτοῦ ἀναφέρονται, * φανερόν, καὶ τοῦτο, ὅπερ ἴδιον θέλημα ὁ κύριος εἶπε, πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ ἀνήκειν δεικνύων οὕτως φησί. κατὰ τὴν μορφὴν τοῦ δούλου οὐκ ἦλθε ποιῆσαι τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντος αὐτόν· ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα ὁ ἀποστολικὸς πατὴρ πρὸς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν τὸν αὐτὸν τοῦ κυρίου λόγον ἁρμοδίως ἡμᾶς ἐδίδαξε νοεῖν. προσεπιτούτοις, * πῶς εὐσεβῶς δυνηθῶσι νοεῖσθαι αἱ διάφοροι ἐπὶ τούτῳ τῶν ἁγίων γραφῶν μαρτυρίαι, * ἅτινα ποτὲ μὲν ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπότητος, ποτὲ δὲ ἐκ τῆς θεότητος τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου * κατασκευάζονται; καὶ * ὅτι μὲν ἡ γραφὴ μνημονεύει, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος, ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ὁμοίως. ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει, ζωοποιεῖ. καὶ τῷ λεπρῷ λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ· οὐδεὶς δύναται γνῶναι τὸν πατέρα, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν θέλει ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. ὁμοίως ποτὲ περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου αὐτοῦ θελήματος τοῦ εὐαγγελίου τὰ μυστήρια μνημονεύουσιν, ἡνίκα λέγουσιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα θέλειν ὡς ἀληθῶς ἄνθρωπον τοὺς ἰδίους * παρελθεῖν μαθητάς. καὶ ἐν τῷ διέρχεσθαι αὐτὸν διὰ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τῶν μαθητῶν, οὐκ ἤθελεν, ἵνα τις γνῷ, καὶ ὡς ἄνθρωπος λέγει, ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. καὶ οὐκ ἤθελε διὰ τῆς Ἰουδαίας περιπατῆσαι, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖ-

referuntur, aſſignans: & hoc, quod ſuam dominus dixit voluntatem, ad humanitatem ejus pertinere demonſtrans, ſic dicit: Secundum quidem formam ſervi, non venit facere voluntatem ſuam, ſed ejus qui miſit eum. Ecce enim hic apoſtolicus pater, ad formam ſervi eumdem domini noſtri ſermonem congrue nos docuit intelligere. Præterea: quomodo pie poterunt intelligi diverſa ſuper hoc ſanctarum teſtimonia ſcripturarum, quæ nunc quidem ex natura humanitatis, nunc autem ex divinitate unius ejuſdemque domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei & hominis adſtruuntur? & modo ſcriptura commemorat: *Omnia quæcumque voluit dominus, fecit in cælo & in terra.* Itemque: *Sicut Pater ſuſcitat mortuos & vivificat, ſic & Filius quos vult vivificat.* Et leproſo dicit: *Volo: Mundare.* Et: *Nemo poteſt cognoſcere Patrem, niſi Filius, & cui voluerit Filius revelare.* Itemque quædam de humana ejus voluntate, evangelii ſacramenta commemorant, cum dicunt, eum ſuper mare ambulantem, velle, ut vere hominem, ſuos tranſire diſcipulos. Et dum cum diſcipulis per Galilæam tranſiret, noluit ut aliquis cognoſceret. Et ut homo dicit: *Meus cibus eſt, ut faciam voluntatem ejus qui me miſit. Et nolebat per Judæam ambulare, quia quærebant eum Judæi interficere.* Et iterum: *Surgens venit in partes Tyri, & ingreſſus in domum, noluit aliquem ſcire, & non potuit latere*: Ergone ille omnium conditor ac redemptor, de quo dicitur: *Omnia quæ voluit dominus, fecit in cælo & in terra*: cujus velle hoc eſt, quod poſſe: cujus nutui cæleſtes cum terrore deſerviunt poteſtates, in terris latere volens, non potuit, qui per divinam majeſtatem ex æterno cum Patre in cæleſtibus dominatur arcanis, & in manu ejus fines terræ ſunt, niſi hoc ad humanam ejus voluntatem, quam temporaliter dignatus eſt aſſumere, redigatur? Quanto ergo errore, talia non diſcernens, involvitur, ut dicat una eademque voluntate & omnia in cælo & in terra, quæ voluit, dominum poſſe, & eadem iterum voluntate in domo vili volentem latere non poſſe, ſecundum evangelica teſtimonia? Sed ſi ad diſpenſationem humanitas ejus, per quam humilitatem noſtram aſſumpſit, redigitur: omnia, quæcumque divina ejus majeſtate minora ſunt, ad humanitatem ipſius pertinere cognoſcuntur, quam perfecte ſuſcepit abſque ullo peccato, ut hanc etiam perfecte ſalvaret. Quod enim ab eo non ſuſceptum eſt, nec ſalvatum ſecundum quod nos conſtantiſſimus prædicator veritatis Gregorius Nazianzenus præſul inſtituit. Itaque ſi ab eo humana voluntas, ſicut & natura, ſuſcepta eſt, & ſalvata eſt: & quod a ſuſceptore ſalvatum eſt, non ei poterat eſſe contrarium. Nihil enim ſibi contrarium creator omnium condidit, vel per myſterium incarnationis aſſumpſit. Et hymnidicus David perſonam domini noſtri Jeſu Chriſti in pſalmis introducens, pronunciat: *Ut faciam voluntatem tuam, Deus meus volui.* Itemque: *Voluntarie ſacrificabo tibi.* Numquid ſecundum

ACTIO IV. EPIST. I AGATHONIS PP. — ANNO CHRISTI 680.

dum deitatem alia eſt voluntas Patris, quam A * Filii, aut aliud vult Filius, quam Pater? Si igitur unum volunt, & nulla eſt in ſancta Trinitate differentia voluntatis, quomodo intelligendum eſt, quod propheta de ejus perſona teſtatur: *Ut faciam voluntatem tuam, Deus meus volui*, niſi fideliter intelligatur de immaculata ejus humanitatis voluntate dixiſſe? Unde & ſequitur: *Legem tuam in medio cordis mei*. Nullus enim eſt, qui ambigat, quod idem pſalmus in perſona Chriſti a propheta prædicatus eſt. Quod & apoſtolus Paulus in epiſtola ad Philippenſes, ſi fidem plenam quiſquam intendere velit, annunciat, de eodem domino noſtro Jeſu Chriſto ſic in B quiens: *Qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt, eſſe ſe æqualem Deo: ſed ſemetipſum exinanivit, formam ſervi accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo: humiliavit ſemetipſum, factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis*. Ecce hic veriſſimus præco, & formarum (id eſt, naturarum) Chriſti differentiam docet, & obedientiam uſque ad mortem humanæ formæ prudenter aſſignat. Nam quis intantum a luce veritatis abſceſſit, ut ſecundum divinitatis ſuæ voluntatem præſumat dicere dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Patri obediſſe, cui eſt æqualis in om- C nibus, & hoc vult in omnibus & ipſe quod Pater? aut quis non intelligat obedientiam humanæ magis competere voluntati, in qua nullum habuit omnino peccatum? Nec diceretur obediens uſque ad mortem, niſi humanam in ſe ſuſcipere voluntatem, ſicut animam rationalem, carnemque cum omnibus ſuis proprietatibus humanatus aſſumpſit. Præterea, ut clareat veſtræ piiſſimæ benignitati, quod naturalis eſt humana voluntas, & qui voluntatem humanam in Chriſto abnegat, abſque ſolo peccato, eum nec habere humanam animam confitetur: veritatis prudentiſſimus prædicator beatus D Auguſtinus in quinto volumine diſputationis adverſus Julianum Pelagianiſtam, quid ſit voluntas, his definit verbis: *Motus animi quid eſt, niſi motus naturæ? Animus enim ſine dubitatione natura eſt; proinde voluntas motus eſt naturæ, quoniam motus eſt animi*. Ecce per hujus prudentiſſimi patris definitionem, quid ſit humana voluntas, monſtratum eſt quia animi motus eſt. Item in eodem: *Veritas autem dicit, quamdiu eſt voluntas ulla, a natura non poteſt ſeparari*: Et rurſus in eodem volumine: *Et aliunde eſt voluntas, & eſſe non cognoſcitur: & ſi ejus origo quærenda non eſt, non ideo quærenda non* E *eſt, quod voluntas aliunde non eſt, ſed quia manifeſtum eſt unde ſit. Ab illo enim eſt voluntas, cujus eſt voluntas: ab angelo ſcilicet voluntas angeli, ab homine hominis, a Deo Dei. Et ſi operatur Deus in homine voluntatem bonam, id agit, ut oriatur ab illo bona voluntas, cujus eſt voluntas*. Et iterum: *Cur ego negas*, inquit, *clauſis oculis res apertas, de natura*

Psalm. 39.

Lib. 5 contra Julian. c. 40. et 41.

A καί. καὶ πάλιν, ἐγερθεὶς ἦλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου, καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐκ ἤθελέ τινα γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν· μὴ οὖν αὐτὸς ὁ δημιουργὸς τῶν πάντων καὶ λυτρωτὴς, περὶ οὗ εἴρηται· πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος, ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, οὗτος τῷ θέλειν αὐτοῦ ἴσον * ὅπερ δύναται· οὗτος τῷ νεύματι αἱ οὐράνιαι δυνάμεις σὺν φόβῳ λατρεύουσι, λαθεῖν ἐπὶ γῆς θέλων οὐκ ἠδυνήθη; ὁ κατὰ τὴν θείαν μεγαλωσύνην ἐξ ἀϊδίου σὺν τῷ πατρὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀπορρήτως δεσπόζων, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς; εἰ μὴ τοῦτο πρὸς τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα, ὅπερ χρονικῶς κατηξίωσε προσλαβεῖν, ἐπα- B ναδοθείη; πῶς οὖν πλάνη ἐγκαλεῖται ὁ τὰ τοιαῦτα μὴ διακρίνων, ἵνα αὐτὴ, ἐν ᾧ τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ἅπερ ἠθέλησε, τὸν κύριον δύνασθαι, καὶ τῷ αὐτῷ πάλιν θελήματι ἐν οἴκῳ εἰσελθεῖν θέλοντα λαθεῖν μὴ δύνασθαι κατὰ τὰς εὐαγγελικὰς μαρτυρίας; ἀλλ' ἐὰν πρὸς τὴν οἰκονομίαν τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ καθ' ἣν τὸ ταπεινὸν ἡμῶν προσελάβετο, ἀποδοθῇ, πάντα τὰ τῆς θείας αὐτοῦ μεγαλωσύνης ἠλαττωμένα πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ ἀνήκειν γνωρίζεται, ἣν τελείως προσελάβετο χωρὶς τινὸς ἁμαρτίας, ἵνα ταύτην καὶ τελείως σώσῃ. τὸ γὰρ παρ' αὐτοῦ μὴ προσληφθὲν οὐδὲ σώζεται, καθὼς ἡμᾶς ὁ συνετικὸς τῆς ἀληθείας C κῆρυξ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ πρόεδρος ἐπαίδευσε· πογεροιώ * εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ ἀνθρώπινον θέλημα, καθὼς ἡ φύσις, προσελήφθη, καὶ ἐσώθη. καὶ ὅπερ παρὰ τοῦ προσλαβομένου ἐσώθη, οὐκ ἠδύνατο εἶναι αὐτῷ ἐναντίον. οὐδὲν γὰρ ἐναντίον ἑαυτῷ ὁ δημιουργὸς τῶν ὅλων ἔκτισεν, ἢ διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως προσέλαβε. καὶ ὁ ψαλμῳδὸς Δαβὶδ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ψαλμοῖς εἰσάγων προφητεύει· τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου ὁ Θεός μου ἠβουλήθην. ὡσαύτως· ἑκουσίως θύσω σοι. μήτι κατὰ τὴν θεότητα ἄλλο ἐστὶ θέλημα τοῦ πατρὸς * παρὰ τὸν υἱόν; ἢ ἄλλο θέλει ὁ υἱὸς παρὰ τὸν πατέρα; εἰ τοίνυν ἓν θέλουσι, καὶ οὐδεμία ἐστὶ διαφορὰ θελήματος ἐν τῇ ἁ- D γίᾳ Τριάδι, πῶς ἐστι νοητέον, ὅπερ ὁ προφήτης περὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ μαρτυρεῖ· τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου ὁ Θεός μου ἠβουλήθην, εἰ μὴ πιστῶς νοηθῇ εἰρημένον περὶ τοῦ ἀμώμου θελήματος τῆς αὐτοῦ ἀνθρωπότητος; ὅθεν καὶ ἔπεται· καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. οὐδεὶς γὰρ ἀμφιβάλλει, ὅτι ὁ ψαλμὸς οὗτος εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ προφήτου ἐκηρύχθη. ὅπερ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Φιλιππησίους ἀναγγέλλει, εἰ πεπληρωμένην πίστιν θελήσει τις προσέχειν, περὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οὕτως λέγων· ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορ- E φὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος. ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἰδοὺ ἐνταῦθα ὁ ἀληθέστατος κῆρυξ, καὶ τὴν μορφὴν, τουτέστι τὴν φύσιν τοῦ Χριστοῦ τὴν διαφορὰν διδάσκει, καὶ τὴν ὑπακοὴν μέχρι θανάτου τῆς * ἀνθρωπίνης μορφῆς σοφῶς ἐπισφραγίζει. τίς γὰρ εἰς τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀ-

λη-

Forte τὸ δύναται.

L. οἱ ταῦ αὐτοῦ τὸ ἀνθρώπινον.

τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς ... on Lat.

a Legiſſe videtur Græcus Interpres, quam *Filius*. Harduinus.

ANNO CHRISTI 680.

λαθείας ἀνωχύρωσε, ἵνα κατὰ τὸ θέλημα τῆς αὐτοῦ θεότητος ἀποστέλλεσθαι λέγῃ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τῷ πατρὶ ὑπακοῦσαι. ὁ τοίνυν ἴσος ἐν πᾶσι, καὶ ταῦτα θέλει ἐν πᾶσι περὶ αὐτῆς ὅπερ ὁ πατήρ; ἢ τίς μὴ νοήσῃ τὴν ὑπακοὴν τῷ ἀνθρωπίνῳ θελήματι μᾶλλον ἁρμόζειν, ἐν ᾧ παντελῶς οὐδεμίαν ἔχει ἁμαρτίαν; ὑπὸ μαθητεύσας ὑπήκοος μέχρι θανάτου, εἰμὴ ἀνθρώπινον θέλημα ἐν ἑαυτῷ ἀνέλαβε, καθὼς ψυχὴν λογικὴν, καὶ σάρκα μετὰ πάντων αὐτῶν τῶν ἰδιοτήτων συναφθεὶς προσείληφε. προσενεγκαμένης ἵνα φανῇ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβεῖ ἐκβάσει, ὅτι φυσικόν ἐστι τὸ ἀνθρώπινον θέλημα· καὶ ὁ ἀρνούμενος τὸ ἀνθρώπινον θέλημα χωρὶς μόνης ἁμαρτίας ἐν τῷ Χριστῷ, οὐκ ἔχειν αὐτὸν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ὁμολογεῖ, ὁ σοφώτατος τῆς ἀληθείας κῆρυξ, ὁ μακάριος Αὐγουστῖνος ἐν τῷ πέμπτῳ τόμῳ τῆς διαλέξεως κατὰ Ἰουλιανοῦ τοῦ Πελαγιανοῦ, τί ἐστι θέλημα, τούτοις ὁρίζει τοῖς ῥήμασι· κίνησις ψυχῆς τίς ἐστιν, ἢ μὴ κίνησις φύσεως; ἡ γὰρ ψυχὴ ἀναμφιβόλως φύσις ἐστί. διόπερ τὸ θέλημα κίνησις φύσεως ὑπάρχει, ἐπειδὴ κίνησίς ἐστι ψυχῆς. ἰδοὺ κατὰ τὸν ὅρον τοῦτον τοῦ σοφωτάτου πατρός. τί ἐστι τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, δείκνυται ὅτι ψυχῆς κίνησις ἐστίν. ὁμοίως ἐν τῷ αὐτῷ. ἡ ἀλήθεια δὲ λέγει, ἐφ᾽ ὅσον ἐστί * θελήματι ἀπὸ τῆς φύσεως χωρισθῆναι οὐ δύναται. καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ· καὶ πόθος ἐστὶ τὸ θέλημα, καὶ οὕτως οὐ λογίζεται. καὶ ἐὰν ἡ ἀρχαιογονία αὐτοῦ οὐκ ἔστι ζητητέα, οὐ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι ζητητέα, ὅτι τὸ θέλημα πόθος οὐκ ἔστιν, ἀλλ᾽ ὅτι φανερώτατα πόθος ἐστί. ἐξ ἐκείνου γάρ ἐστι τὸ θέλημα οὗ τινός ἐστι τὸ θέλημα· ἐξ ἀγγέλου δηλονότι θέλημα ἀγγέλου· ἀπὸ ἀνθρώπου, ἀνθρώπου· ἀπὸ Θεοῦ, Θεοῦ· καὶ ἐὰν ἐνεργῇ ὁ Θεὸς θέλημα ἀγαθὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τοῦτο ἐνεργεῖ, ἵνα ἀνατείλῃ ἐξ αὐτοῦ ἀγαθὸν θέλημα· οὗ τινός ἐστι τὸ θέλημα· καὶ πάλιν φησί· διὰ τί οὖν ἀρνῆσαι κεκλεισμένοις ὀφθαλμοῖς πράγματι φανερῷ, ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀναφύεσθαι θέλημα τῷ ἀνθρώπῳ; ἐναντίως, αὐτὴ ἡ κίνησις τῆς ψυχῆς μηδενὸς ἀναγκάζοντος θέλημα ἐστί .... καὶ πάλιν οὕτως· οὐκ * ἀληθῶς ἄρα Ἰουλιανὲ ἐξ ἀνθρώπου θέλημα ἀνθρώπου οὐκ ἀναφύεται, ὁπόταν ὁ ἄνθρωπος ἀγαθὸν ποίημα Θεοῦ ᾖ; ἔπειτα δὲ * ἠδυνήθη ἀνελθεῖν εἰς τὴν καρδίαν σου, φύεσθαι μὲν ἐξ ἀνθρώπου θέλημα, ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐκ τοῦ αὐτεξουσίου αὐτοῦ; πόθεν οὖν πόθος, ἐὰν οὐχὶ ἀπὸ τῆς φύσεως, τουτέστιν, ἐὰν οὐχὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου; αἷς τισι μαρτυρίαις φαίνεται μίαν ἑκάστην αὐτῶν, ἅς τινας ἐνταῦθα ὁ πνευματικὸς πατὴρ ἀπηρίθμησε φύσεις, ἴδιον φυσικὸν ἔχειν, καὶ ἐν ἑκάστῃ προσκυρῶσαι ὀφείλειν θέλημα· οὐ γὰρ δυνήσεται ἡ τῶν ἀγγέλων φύσις θεῖον ἔχειν θέλημα, ἢ ἀνθρώπινον. οὔτε ἡ ἀνθρωπίνη φύσις θέλημα Θεοῦ, ἢ ἀγγέλου, καθὼς οὐ ἑτέρου, παρ᾽ ὃ ἐστι, τι ἔχειν φύσιν δυνήσεται ἢ κίνησιν, εἰ μὴ ὅπερ ἐστὶ φυσικὸν ἢ δημιουργηθέν· τούτου οὕτως ἔχοντος, ἀναμφιβόλως φαίνεται, ὅτι ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ δύο, τουτέστι, Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου φύσεις, ἤτοι οὐσίας ὁμολογοῦντες εἰς μίαν αὐτοῦ συνεληλυθέναι τὴν ὑπόστασιν, ἤτοι πρόσωπον, ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ δύο ἡμᾶς φυσικὰ ἐν αὐτῷ ὁμολογεῖν θελήματα, θεῖον δηλονότι καὶ ἀνθρώπινον. ἐπειδὴ οὔτε

* θέλημα τι

* ὄντως ἄρα ἐν

* μὴ

ACTIO IV. EPIST. AGATHONIS PP.

A hominis exortri hominis voluntatem? Itemque: Ipſe animi motus, cogente nullo, voluntas eſt: quapropter hoc eſt dicere, voluntas exiſtit de animi motu, quod voluntas exiſtit de voluntate. Et iterum: Itane vero Juliane, ex homine hominis voluntas non oritur; cum homo bonum opus Dei ſit? Poſtremo, potuit ne aſcendere in cor tuum, exoriri quidem hominis voluntatem, ſed non de libero ejus arbitrio? Dic ergo, unde, ſi non de natura, id eſt, non de ipſo homine?) Quibus teſtimoniis claret, unamquamque earum, quas hic ſpiritalis pater dinumeravit naturas, propriam naturalem habere, & unicuique aſ- B ſignari debere voluntatem. Neque enim poterit angelica natura divinam habere voluntatem aut humanam, neque humana natura voluntatem Dei, vel angeli: ſicut nec alterius, quam eſt, quidquam naturam habere poterit vel motum, niſi quod eſt naturaliter, aut creatum eſt. Cum hæc ita veritas habeat, certiſſime claret, quod in domino noſtro Jeſu Chriſto duas, id eſt, Dei & hominis, naturas ſive ſubſtantias confitentes in unam ejus conveniſſe ſubſiſtentiam ſive perſonam, neceſſe eſt, & duas nos naturales in eo fateri voluntates, divinam ſcilicet & humanam: quia neque divinitatem ejus quantum ad naturæ ratio- C nem pertinet, humanam habuiſſe voluntatem dicendum eſt: neque humanitatem ejus, divinam habuiſſe naturaliter voluntatem, credendum eſt: neque rurſum aliquam ex eiſdem duabus Chriſti ſubſtantiis abſque naturali voluntate extitiſſe fatendum: cum & humana per omnipotentiam divinitatis ejus ſublimata ſit, & divina per humanitatem ejus hominibus reſerata. Reddere itaque neceſſe eſt, quæ divina ſunt, eidem ut Deo: quæ humana ſunt, eidem ut homini: & utraque per ſubſiſtentialem adunationem unius ejuſdemque domini noſtri Jeſu Chriſti, veraciter cognoſcenda. Quod veriſſima definitio ſancti Chalcedo- D nenſis concilii commonet, aſſerens: Sequentes igitur ſanctos patres, unum eumdemque confiteri Filium & dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, conſonanter omnes nos docemus, eumdem perfectum in Deitate, eumdem perfectum in humanitate, Deum vere & hominem vere, eumdem ex anima rationali & corpore, conſubſtantialem Patri ſecundum deitatem, & conſubſtantialem nobis eumdem ſecundum humanitatem, per omnia nobis ſimilem abſque peccato, ante ſæcula quidem de Patre genitum ſecundum deitatem, in noviſſimis autem diebus eumdem propter nos, & propter ſalutem noſtram ex Maria virgine E Dei genitrice ſecundum humanitatem: unum eumdemque Chriſtum Filium Dei unigenitum, in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter, indiviſe, inſeparabiliter cognoſcendum, nuſquam ſublata naturarum differentia propter unionem, magiſque ſalva proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam atque ſubſiſtentiam concurrentes, non in duas perſonas partitum atque diviſum, ſed unum & eumdem Filium unigenitum Deum verbum dominum Jeſum Chriſtum. Hoc idem etiam ſancta ſynodus quæ ſub auguſtæ memoriæ Juſtiniano

prin-

ACTIO IV. EPIST. I. AGATHONIS PP. Conſtan. tinop. II.

principe in Conſtantinopoli congregata eſt, in ſeptimo definitionum capitulo prædicat: Si quis in duabus naturis, dicens, in deitate videlicet & humanitate, unum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum cognoſci non confitetur: ut per hoc ſignificet differentiam naturarum, ex quibus inconfuſa & ineffabilis unitas facta eſt, neque Verbo in naturam carnis transfigurato, neque carne in verbi naturam tranſlata: (manet enim utraque quod eſt ſecundum naturam, etiam poſt factam unitionem ſecundum ſubſiſtentiam) ſed in diviſione per partem hujuſmodi ſuſcipit vocem in myſterio Chriſti, aut numerum naturarum confitens in uno eodemque domino noſtro Jeſu Chriſto, Deo verbo incarnato: non tantummodo contemplatione differentiam earum accipit, ex quibus & compoſitum eſt, non interemptam propter unitionem, (unus enim ex utriſque & per unum utraque) ſed propterea numero utitur tanquam * diviſas propriæ ſubſiſtentiæ conſiſtentes naturaliter, talis anathema ſit. Propterea, quæ nos hæ venerabiles ſynodi commonent, fideliter neceſſe eſt cuſtodire, ut nuſquam differentiam naturarum propter unitionem adimamus: ſed ſalva proprietate utriuſque naturæ, unum Chriſtum Deum verum ac perfectum & eumdem hominem verum atque perfectum confiteamur. Quocirca, ſi in nullo differentia naturarum domini noſtri Jeſu Chriſti ſublata eſt, neceſſe eſt ut in omnibus proprietatibus eamdem differentiam conſervemus: Qui enim in nullo adimendam differentiam docuit, in omnibus hanc ſervari debere commonuit. Ubi autem una voluntas & operatio ab hæreticis hæreticorumque ſequacibus dicitur, qualis in ea differentia cognoſcitur? vel ubi ſecundum hanc ſanctam ſynodum differentia conſervatur? dum, ſi una in eo voluntas (quod abſurdum eſt) aſſeritur, neceſſe eſt eos, qui hoc aſſerunt, aut divinam eam dicere, aut humanam, aut ex utriſque compoſitam, commiſtam atque confuſam, aut (ut hæretici omnes aſſeverant) Chriſtum unam habere voluntatem & operationem, tanquam de una (ut perhibent ipſi) ejus natura compoſita procedentem? & perit in hoc procul dubio differentia naturalis, quam ſanctæ ſynodi, etiam poſt admirabilem unitionem, nobis in omnibus conſervandam ſanxerunt. Quia etſi unum Chriſtum, unamque ejus perſonam ac ſubſiſtentiam, propter unitionem videlicet naturarum, quæ facta eſt ſecundum ſubſiſtentiam, docuerunt: differentiam tamen ipſarum, quæ in eo unitæ ſunt, naturarum, poſt admirabilem adunationem, uſque ad intelligentiæ contemplationem nos cognoſcere ac prædicare tradiderunt. Si itaque proprietates naturarum in uno eodemque domino noſtro Jeſu Chriſto propter differentiam conſervantur: & differentiam quoque naturalium ejus voluntatum & naturalium operationum plena fide nos congruit confiteri, ut eorum doctrinæ pediſſequi in omnibus approbemur, & nihil hæreticæ novitatis in Chriſti eccleſiam admittamus. Licet enim numeroſa etiam aliorum ſanctorum patrum exiſtant volumina, * parva tamen teſtimonia

* diviſas eſſe, & propriis ſubſiſtentiis conſiſtentes.

ANNO CHRISTI 680.

τὴν αὐτοῦ θεότητα, ὅσον πρὸς τὸν τῆς φύσεως λόγον ἀνήκει, ἀνθρώπινον ἐσχηκέναι θέλημα λέγειν ἐστίν. ὅτι τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ θεῖον φυσικῶς ἐσχηκέναι θέλημα πιθανὸν ἐστίν. οὔτε δὲ πάλιν τινὰ ἐκ τῶν αὐτῶν δύο τοῦ Χριστοῦ οὐσιῶν ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ θελήματος ὑπάρχειν ὁμολογεῖν ἐστίν. ὁπότε καὶ τὸ ἀνθρώπινον διὰ τῆς παντοκρατορίας τῆς αὐτοῦ θεότητος ὑψηλόν ἐστι, καὶ τὸ θεῖον διὰ τῆς ἀνθρωπότητος φανερὸν τοῖς ἀνθρώποις. ἀποδοῦναι τοίνυν ἀναγκαῖόν ἐστι τὰ ὄντα θεῖα τῷ αὐτῷ ὡς Θεῷ, τὰ ὄντα ἀνθρώπινα τῷ αὐτῷ ὡς ἀνθρώπῳ, καὶ ἑκάτερα διὰ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀληθῶς ἐπιγνώσκειν. ὅπερ ὁ ἀληθὴς ὅρος τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς διαβεβαιούμενος. ἑπόμενοι τοίνυν τοῖς ἁγίοις πατράσιν, ἕνα, καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδασκόμεθα, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι, καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, Θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν κύριον, μονογενῆ ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον, καὶ μίαν ὑπόστασιν συνεξευγνύσης. οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον, ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ Θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. τοῦτο αὐτὸ καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐπὶ τοῦ τῆς σεβασμίας μνήμης Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθεῖσα ἐν τῷ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ, τῶν ὅρων κηρύττει. εἴ τις ἐν δύο φύσεσι, λέγουσα, μὴ ὡς ἐν θεότητι, καὶ ἀνθρωπότητι τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν γνωρίζεσθαι ὁμολογεῖ, ἵνα διὰ τούτου σημαίνῃ τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων, ἐξ ὧν ἀσυγχύτως ἡ ἀπόρρητος ἕνωσις γέγονεν, οὔτε τοῦ λόγου εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μεταποιηθέντος φύσιν, οὔτε τῆς σαρκὸς πρὸς τὴν τοῦ λόγου φύσιν μεταχωρησάσης. μένει γὰρ ἑκάτερον ὅπερ ἐστὶ τῇ φύσει, καὶ γενομένης τῆς ἑνώσεως καθ' ὑπόστασιν. ἀλλ' ἐπὶ διαιρέσει τῇ ἀνὰ μέρος τὴν τοιαύτην λαμβάνει φωνὴν ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου· ἢ τὸν ἀριθμὸν τῶν φύσεων ὁμολογῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκωθέντος, μὴ τῇ θεωρίᾳ μόνῃ τὴν διαφορὰν τούτων λαμβάνει, ἐξ ὧν καὶ συνετέθη, οὐκ ἀναιρουμένην διὰ τὴν ἕνωσιν· εἷς γὰρ ἐξ ἀμφοῖν, καὶ δι' ἑνὸς ἀμφότερα· ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ κέχρηται τῷ ἀριθμῷ, ὡς κεχωρισμένας καὶ ἰδιοϋποστάτους εἶναι τὰς φύσεις· ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω. διὰ ταῦτα, ἅπερ ἡμᾶς αἱ σεβάσμιαι αὗται σύνοδοι πατέρων ὑπομιμνήσκουσιν, ἀναγκαῖόν ἐστι φυλάξαι, ὅπως μηδαμοῦ τὴν διαφορὰν τῶν φύσεων διὰ τὴν ἕνωσιν ἀφαιρώμεθα, ἀλλὰ σωζομένης τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, ἕνα Χριστὸν Θεὸν ἀληθινὸν καὶ τέλειον, καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἀληθινὸν καὶ τέλειον ὁμολογήσωμεν. διὸ

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO IV EPIST. I AGATHONIS PP.

διὸ δὴ ἐὰν ἐν οὐδενὶ ἡ διαφορὰ τῶν φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνῃρέθη, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα ἐν πάσαις ταῖς ἰδιότησι τὴν αὐτὴν διαφορὰν φυλάξωμεν. ὁ γὰρ ἐν οὐδενὶ ἀναιρεθεῖσαν τὴν διαφορὰν διδάξας, ἐν πᾶσι ταύτην ὀφείλειν φυλάττεσθαι ὑπέμνησεν. ὅταν δὲ ἓν θέλημα καὶ ἐνέργεια ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἑπομένων λέγεται, ποία ἐν αὐτῇ διαφορὰ γνωρίζεται; ἢ τοῦ κατὰ τὴν αἰτίαν ταύτην συνόδου ἡ διαφορὰ φυλάττεται; ἐπειδὴ ἐὰν ἓν θέλημα ἐν αὐτῷ, ὅπερ ἀλλόκοτόν ἐστι, βεβαιοῦται, ἀναγκαῖόν ἐστι τὰς ταῦτα διαβεβαιοῦντας ἢ θεῖον αὐτὸ λέγειν, ἢ ἀνθρώπινον, ἢ ἐξ ἀμφοῖν σύνθετον, κεκραμένον, καὶ συγκεχυμένον. ἤ, ὡς οἱ αἱρετικοὶ πάντες διαβεβαιοῦνται, ἓν ἔχειν τὸν Χριστὸν θέλημα καὶ ἐνέργειαν. ὡς ἀπὸ τῆς μιᾶς, ὡς αὐτοὶ φάσκουσι, συνθέτου φύσεως προελθοῦσαν. καὶ ἀπώλετο ἐν τούτῳ ἀναμφιβόλως ἡ φυσικὴ διαφορά, ἣν τινα αἱ ἅγιαι σύνοδοι καὶ μετὰ τὴν θαυμαστὴν ἕνωσιν ἐν πᾶσιν ἡμῖν παραφυλαχθῆναι ὡρίσαντο. ἐπεὶ γὰρ ἕνα Χριστόν, καὶ ἓν αὐτοῦ πρόσωπον καὶ ὑπόστασιν, διὰ τὴν ἕνωσιν δηλονότι τῶν φύσεων, ἥτις γέγονε καθ' ὑπόστασιν, ἐδίδαξαν· ὅμως τὴν διαφορὰν αὐτῶν τῶν φύσεων, αἵτινες ἐν αὐτῷ ἡνώθησαν, μετὰ τὴν θαυμαστὴν καὶ ἀχώριστον ἕνωσιν, μέχρι θαυμαστῆς ταύτης γνωρίζειν ἡμᾶς, καὶ κηρύττειν παραδεδώκασι. τοιγαροῦν ἐὰν αἱ ἰδιότητες τῶν φύσεων ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ τὴν διαφορὰν φυλάττονται, ὁμοίως καὶ τὴν διαφορὰν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ θελημάτων, καὶ τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν ἁρμόζει ἡμᾶς ὁμολογεῖν πληρεστάτῃ πίστει, ὅπως τὴν αὐτῶν διδασκαλίαν ἐν πᾶσιν ἀκολουθοῦντες ἀποδεχθῶμεν, καὶ μηδὲν τῆς αἱρετικῆς κακότητος εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν προσδεξώμεθα. κἂν οἱ γὰρ ἀναρίθμητα καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων πατέρων ὑπάρχουσι τὰ γνωρίσματα, ὅμως ὀλίγας χρήσεις ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν Γραικῶν ἐν ταύτῃ μου τῇ μικρᾷ ἀναφορᾷ * ῥᾳθύμως χάριν ὑπετάξαμεν.

A de libris, qui in Græco ſunt, propter faſtidium in hac humillima ſuggeſtione ſubnexuimus.

* Io. ſuppeditavimus

B

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ περὶ υἱοῦ.

Sancti Gregorii theologi ex ſecundo libro de Filio.

Ἑβδόμον λεγέσθω τὸ καταβεβηκέναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν υἱόν, οὐχ ἵνα ποιῇ τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πέμψαντος. εἰ μὲν οὖν μὴ παρὰ τοῦ καταβεβηκότος αὐτοῦ ταῦτα ἐλέγετο, εἴπομεν ἂν ὡς * παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τυποῦσθαι τὸν λόγον, οὐ τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου· τὸ γὰρ ἐκείνου * θέλημα οὐδὲ ὑπεναντίον Θεῷ θεωθὲν ὅλον.

* Io. παρὰ τοῦ
* θέλειν

Septimum dicatur deſcendiſſe de cœlo Filium, non ut faciat voluntatem ſuam, ſed voluntatem ejus qui miſit eum: Si ergo non ab eodem, qui deſcendit, hæc dicta fuiſſent, diximus utique tanquam ab homine formari verbum, non illo, qui in ſalvatore intelligitur: illius enim velle nec contrarium eſt Deo, cum deificatum ſit totum.

Orat. 4. de Theol. Joan. 6

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ κατὰ Εὐνομίου.

Sancti Gregorii Nyſſeni lib. 2. contra Eunomium.

C

Πῶς ὁ κύριος τὸν κόσμον ἑαυτῷ καταλλάσσων ἐπεμέριζε τῇ ψυχῇ τε καὶ τῷ σώματι τὴν παρ' αὐτοῦ γινομένην τοῖς ἀνθρώποις εὐεργεσίαν, θέλων μὲν διὰ τῆς ψυχῆς, ἁπτόμενος δὲ διὰ τοῦ σώματος;

Quomodo dominus mundum ſibi reconcilians, diſtribuebat animæ corporique beneficium, quod ab eo fiebat hominibus, volens quidem per animam, tangens autem per corpus?

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κατὰ Ἀπολιναρίου.

Ejuſdem de libro contra Apollinarem.

Τῆς δὲ τοιαύτης κατὰ τὸν λόγον ἀμηχανίας μία γένοιτο ἂν παραμυθία, ἡ ἀληθὴς τοῦ μυστηρίου ὁμολογία· ὅτι τὸ μὲν δειλιᾶν πρὸς τὸ πάθος τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἐστί, καθώς φησι καὶ ὁ κύριος, τὸ πνεῦμα πρόθυμον εἶναι λέγων, ἀσθενῆ δὲ τὴν σάρκα. τὸ δὲ ἀναδέχεσθαι τὸ ἐξ οἰκονομίας πάθος, τῆς θείας ἐστὶ καὶ βουλῆς καὶ δυνάμεως. ἐπειδὴ τοίνυν ἄλλο τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, καὶ τὸ θεῖον ἄλλο, φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τῇ ἀσθενείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος. ἐπάγει δὲ τὴν δευτέραν φωνήν, τὸ ὑψηλὸν καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων. ὁ γὰρ εἰπών, μὴ τὸ ἐμόν, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσήμανε. προσθεὶς δέ, τὸ σόν, ἔδειξε τὸ συναφὲς τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως.

D

Hujuſmodi autem ſermonis hæſitationi una erit conſolatio, vera myſterii confeſſio: quoniam formidare quidem in paſſione, humanæ fragilitatis eſt, juxta quod dominus ait, ſpiritum promptum eſſe dicens, carnem autem infirmam: ſuſcipere autem ex diſpenſatione paſſionem, divinæ voluntatis atque virtutis eſt. Quoniam igitur altera humana voluntas & divina altera eſt; loquitur quidem ut homo, quod infirmitati carnis congruit, qui noſtras paſſiones ſuſcepit: producit autem ſecundam vocem, excelſam, & Deo dignam voluntatem confirmari potius[a], quam humanam, propter ſalutem hominum volens. Qui enim dixit: *Non mea voluntas*, humanam præſenti ſermone ſignificavit: addens autem, *Tuam*, oſtendit * cognationem, cujus divinitatis nulla eſt differentia propter unitatem naturæ.

Matth. 26

* voluntatis

San

a In Græco eſt, *cognationem divinitatis, cujus voluntatis nulla eſt &c.* Harduinus.

ACTIO IV. EPIST. I. AGATHONIS PP.

A

Sancti Joannis epiſcopi Conſtantinopolitani ex ſermone ad eos, qui ad miſſas non occurrerunt; & de conſubſtantiali.

Marth. 26. Luc. 22. Si igitur Patris & Filii una voluntas eſt, quomodo hic dicit: *verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*. Si enim in divinitate, quod dictum eſt, ſit hoc; aliqua contradictio erit, & multa abſurda ex eo naſcuntur. Si autem de carne, habent rationem, quæ dicta ſunt, & nullum ex hoc erit ſcandalum. Nec enim, nolle mori carnem, reprehenſio eſt, quoniam hoc naturæ eſt: ipſe autem, quæ naturæ ſunt, B omnia abſque peccato oſtendit, & cum multa abundantia, ut etiam hæreticorum obturet ora. Quando ergo dicit: *Si poteſt fieri, tranſeat a me calix iſte*: Et: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*: nihil aliud oſtendit, niſi quia carnem vere indutus eſt timentem mortem; mortem enim timere, & dubitare, & anxiari, illius eſt.

Sancti Cyrilli epiſcopi Alexandriæ, de libro theſaurorum.

Lib. 10. c. 2. Quando videtur timens mortem, & dicens: *Si poteſt fieri, tranſeat a me calix iſte*: C conſidera iterum, quoniam formidans mortem, caro docebatur a Deo verbo geſtata, hoc deinceps minime pati. Dicebat enim ad Patrem. *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Et non quidem timebat ipſe mortem, ſecundum quod Verbum eſt & Deus, ſed uſque ad finem diſpenſationem perficere properabat: hæc enim erat Patris voluntas Habet autem & nolle mori, eo quod mortem caro recuſabat naturaliter. Ex quibus veridicis teſtimoniis ſimiliter demonſtratur, duas in uno eodemque domino noſtro Jeſu Chriſto naturales voluntates prædicaſſe, divinam videlicet & humanam, hos venerabiles patres. Cum enim dicit ſanctus D Gregorius Nazianzenus, illius enim velle, qui in ſalvatore intelligitur, hominis oſtendit humanam ſalvatoris voluntatem per ipſam unitionem ad verbum, deificatam fuiſſe, & ideo non eſſe contrariam Deo. Itemque demonſtrat, quia & humanam, licet deificatam, habuit voluntatem: & idem ipſe (ſicut in ſequentibus docet) habuit & divinam, unam eamdemque cum Patre. Si ergo & divinam, & deificatam habuit, duas utique habuit voluntates. Quod enim natura divinum eſt, deificari non indiget: quod vero deificatur, non eſt profecto natura divinum. Et dum dicit ſanctus Gregorius Nyſſenus magnus epiſcopus, veram E eſſe myſterii confeſſionem, alteram debere intelligi humanam voluntatem & alteram divinam in Chriſto: quid intelligi commonet, alteram dicendo voluntatem, & alteram, niſi duas manifeſtiſſime voluntates? Itemque cum S. Joannes præſul egregius docet, unam quidem ſecundum divinitatem, Patris & Filii intelligi voluntatem, & eumdem iterum dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei velle dicit ut hominem, & ſecundum carnem, rationabiliter & ſine ſcandalo dictum debere cognoſci, quod nollet mori: idcirco quod humanæ ſit naturæ irreprehen-

ANNO CHRISTI 680.

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς πρὸς τοὺς μὴ ὑπαντήσαντας ἐν τῇ συνάξει· καὶ περὶ τοῦ ὁμοουσίου.

Εἰ τοίνυν πατρὸς καὶ υἱοῦ μία βούλησίς ἐστι, πῶς φησιν ἐνταῦθα· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ; ἂν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς θεότητος εἰρημένον ᾖ τοῦτο, ἐναντιολογία τις γίνεται, καὶ πολλὰ ἄτοπα ἐκ τούτου τίκτεται. ἂν δὲ ἐπὶ τῆς σαρκὸς, * ἔχει λόγον τὰ εἰρημένα, καὶ οὐδὲν γένοιτ᾽ ἂν ἔγκλημα. οὐ γὰρ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν τὴν σάρκα, κατάγνωσις· φύσεως γάρ ἐστι τοῦτο· αὐτὸς δὲ τὰ τῆς φύσεως ἅπαντα χωρὶς ἁμαρτίας ἐπιδείκνυται καὶ μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας, ὥστε τὰ τῶν αἱρετικῶν ἐμφράξαι στόματα· ὅταν οὖν λέγῃ· ὅτι εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, καὶ· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ· οὐδὲν ἕτερον δείκνυσιν, ἀλλ᾽ ἢ ὅτι σάρκα ἀληθῶς περιεβέβληται φοβουμένην θάνατον· τὸ γὰρ φοβεῖσθαι θάνατον, καὶ ἀναδύεσθαι, καὶ ἀγωνιᾷν ἐκείνης ἐστίν. * ἴσα

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν θησαυρῶν.

Ὅταν οὖν φαίνηται δειλιῶν τὸν θάνατον καὶ λέγων· εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον, ἐννόει πάλιν, ὅτι δειλιῶσα τὸν θάνατον ἡ σὰρξ ἐδιδάσκετο φορουμένη παρὰ τοῦ Θεοῦ λόγου μηκέτι τοῦτο πάσχειν· ἔλεγε γὰρ πρὸς τὸν πατέρα· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ. οὐκ ἐφοβεῖτο μὲν γὰρ, καθὸ λόγος ἐστὶ καὶ Θεὸς, τὸν θάνατον αὐτὸς, ἀλλ᾽ εἰς πλῆρες διεξάγειν τὴν οἰκονομίαν ἠπείγετο. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς· ἔχει δὲ καὶ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν, διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς· ἐξ ὧν ἀληθευόντων μαρτυριῶν ἀποδείκνυται, δύο ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ θελήματα φυσικὰ κηρῦξαι, θεῖον δηλονότι καὶ ἀνθρώπινον, τούτους τοὺς σεβασμίους πατέρας. ὁπότε λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς, τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν τὸ ἐν τῷ σωτῆρι νοούμενον ἀνθρώπου δείκνυσι τὸ ἀνθρώπινον τοῦ σωτῆρος θέλημα δι᾽ αὐτῆς τῆς ἑνώσεως τῆς πρὸς τὸν λόγον θεωθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο μὴ εἶναι ἐναντίον Θεῷ. ὡσαύτως ἀποδείκνυσιν, ὅτι καὶ ἀνθρώπινον, εἰ καὶ θεωθὲν, ἔσχηκε θέλημα. καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος, καθὼς εἰς τὰ ἀκόλουθα διδάσκει, ἔχει καὶ θεῖον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σὺν τῷ πατρί. εἰ οὖν καὶ θεῖον καὶ θεωθὲν ἔχει, δύο πάντως ἔχει θελήματα. τὸ γὰρ φύσει θεῖον θεωθῆναι οὐκ * ἐπιδέχεται, τὸ δὲ θεούμενον οὐκ ἔστι δηλονότι φύσει θεῖον. καὶ ἐπὰν λέγῃ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ὁ μέγας ἐπίσκοπος, ἀληθῆ εἶναι τοῦ μυστηρίου ὁμολογίαν, ἕτερον ὀφείλειν νοεῖσθαι τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, ἕτερον τὸ θεῖον ἐν τῷ Χριστῷ, τί νοεῖσθαι ὑπομιμνήσκει, ἕτερον λέγων θέλημα καὶ ἕτερον, εἰ μὴ δύο φανερῶς θελήματα; ὡσαύτως δὲ ἵνα ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ ἔξοχος καθηγεμὼν διδάσκει, ἓν μὲν κατὰ τὴν θεότητα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ νοεῖσθαι θέλημα· καὶ τὸν αὐτὸν πάλιν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ λέγει θέλειν ὡς ἄνθρωπον, καὶ κατὰ σάρκα εὐλόγως καὶ χωρὶς σκανδάλου λεγόμενον ὀφείλειν γνωρίζεσθαι, ὅτι οὐκ ἤθελε τεθνάναι, διότιπερ * ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης ἐστὶ φύσεως ἀνεπίληπτος τοῦτο θέλησις. Φανερόν ἐστιν, ὅτι καὶ * L. ἐνδέχεται, * ſr. ſub.

αὐτὸς

ANNO CHRISTI 680.

αὐτὸς δύο φυσικὰ ἐν τῷ Χριστῷ κηρύσσει θελήματα. θεῖον, ὅπερ ἐστὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ· ἀνθρώπινον, ὅπερ τὴν διάθεσιν τοῦ ζῆν φυσικῶς πράττει. καὶ ὁπότε ὁ συστατικὸς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κήρυξ ὁ μακάριος Κύριλλος λέγει, ὅτι καθὸ ἦν λόγος, οὐκ ἐφοβεῖτο τὸν θάνατον, ἀλλ' ἤθελε μέχρι τέλους τὴν οἰκονομίαν διεξελθεῖν, ὅτι τοῦτο ἦν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς, ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ τοῦ υἱοῦ· καὶ ἐσχηκέναι τὸν αὐτὸν τοῦτον κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ μὴ ἀποθανεῖν θέλημα, τουτέστι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τὴν φυσικὴν διάθεσιν· δείκνυσι δύο αὐτὸν, θεῖον δηλαδὴ καὶ ἀνθρώπινον, ἀναμφιβόλως ἐν ἑαυτῷ ἔχειν θελήματα· ἓν μὲν, ἐν ᾧ τὴν οἰκονομίαν ἤθελεν ἐκπληρῶσαι· ἕτερον δὲ, ἐν ᾧ λέγει τὴν σάρκα μὴ θέλειν φυσικῶς τεθνάναι. οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ περὶ τῶν δύο φυσικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Χριστοῦ δίδοται νοεῖσθαι, ὁπότε οἱ αὐτοὶ σεβάσμιοι πατέρες μιᾷ ἑκάστῃ τοῦ Χριστοῦ φύσει τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν προσεπιφέρουσιν. ὅθεν ὁ ἅγιος Ἱλάριος ὁ τῆς ἀληθείας ἐξοχώτατος ἐκδικητὴς ἐν τῷ ἐννάτῳ λόγῳ περὶ πίστεως κατὰ Ἀρειανῶν οὕτως ἡμᾶς κατηρτίσεν· ἐτέχθη τοίνυν ὁ μονογενὴς Θεὸς ἐκ παρθένου ἄνθρωπος, καὶ κατὰ τὸ πλήρωμα τῶν χρόνων, ἐν ἑαυτῷ μέλλων προκόπτεσθαι εἰς Θεὸν τὸν ἄνθρωπον, τοῦτον κατὰ πάντα τὸν τρόπον τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου ἐκράτησεν, ὅπως ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ πιστεύεσθαι διδάξῃ, ὡς ἀνθρώπου υἱὸν κηρύττεσθαι ὑπομνήσῃ· λαλῶν καὶ πράττων * ὁ ἄνθρωπος ἅπαντα τὰ τοῦ Θεοῦ, εἶτα φθεγγόμενος, καὶ * πράττων ὁ Θεὸς ἅπαντα ἅπερ εἰσὶν ἀνθρώπου. οὕτως μέντοι, ἵνα ἐν αὐτῷ τῷ ἑκατέρου γένους τοῦ λόγου, μηδέποτε εἰ μὴ μετὰ τῆς σημασίας καὶ ἀνθρώπου ὁ λαλῶν καὶ Θεοῦ εἴη. ὥστε ἀληθῶς δύο νοεῖσθαι τὰς φύσεις. ὡσαύτως ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετ' ὀλίγα. οἶδας ἄρα οὕτως Θεὸν καὶ ἄνθρωπον κηρύττεσθαι, ἵνα ὁ θάνατος τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ δὲ Θεῷ τῆς σαρκὸς ἡ ἔγερσις προσνεμηθῇ; δυνατὸς οὐχ ἵνα * ἄλλος εἴη, δι' οὗ ὁ νεκρὸς ἀνίσταται. ἡ σκυλευθεῖσα γὰρ σὰρξ ὁ Χριστός ἐστι νεκρὸς· καὶ πάλιν, ὁ τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἐξεγείρας, ὁ αὐτὸς Χριστός ἐστιν ὁ τὴν σάρκα ἀποθέμενος. τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ δυνάμει τῆς ἀναστάσεως νόησον, τὴν οἰκονομίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ θανάτῳ γνώριζε. καὶ ὁπόταν ὦσιν ἑκάτερα ταῖς ἑαυτῶν φύσεσι πραχθέντα, ἕνα ὅμως Χριστὸν Ἰησοῦν τοῦτον εἶναι μέμνησο τὸν τὰ ἑκάτερα ὄντα. μή τι ἀμφίβολον δύναται ὑπολαμβάνεσθαι, ὅπερ ἐνταῦθα ὁ πατὴρ τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας φανεροποιεῖ ἐν τῷ λέγειν, καὶ λαλοῦντα καὶ πράττοντα τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πάντα τὰ τοῦ Θεοῦ ὄντα ἄνθρωπον, καὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον πάλιν τὰ τοῦ ἀνθρώπου πράττοντα ὄντα Θεὸν, καὶ ἑκατέρου γένους σημαντικὸν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἀποδεικνύντα; ὅπως ἐπιγνοῦσι τοῖς ἐθέλουσι τὴν τῆς ἀληθείας * ὁδὸν ἀνοίξῃ, ἐπειδὴ * ὁ αὐτὸς ὢν εἷς ὢν Χριστὸς ὁ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος καὶ τῆς θείας ἐνεργείας τὴν δυναστείαν, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἐνέργειαν ἔχειν αὐτὸν δείκνυσι, καὶ ἑκάτερα μετ' ἀλλήλων ἀκέραια διὰ τῆς θεωρητικῆς διακρίσεως σημαίνει. καὶ ὅτι ἑκάτερα καὶ τὰ τῆς θείας δυνάμεως καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας τῆς ἀνθρωπίνης ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸ ἑκάτερον ὄντα ταῖς ἰδίαις φύσεσι πεπραχέναι ἀποφαίνεται, ὃς καὶ θείαν ἐνέργειαν μίαν ἔχει ἐξ ἀιδίου σὺν τῷ πατρὶ, καὶ χρονικὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν ὑπὲρ ἡμῶν γενό-

ACTIO IV EPIST. II AGATHONIS PP.

A ſibiliter hoc volentis: clarum eſt, quod & ipſe duas naturales in Chriſto prædicet voluntates: divinam, quæ una eſt Patris & Filii: humanam, quæ affectum vivendi naturaliter gerit. Et cum conſtantiſſimus orthodoxæ fidei prædicator beatus Cyrillus dicit, quia ſecundum quod erat verbum, non timebat mortem, ſed volebat uſque ad finem diſpenſationem perficere, quia hæc erat voluntas Patris, quæ eſt ſecundum divinitatem & Filii, & habuiſſe eumdem ipſum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ſecundum humanitatem, non moriendi voluntatem, id eſt, humanæ vitæ naturalem affectum oſtendit duas eum, B divinam ſcilicet & humanam, procul dubio in ſe voluntates habere: unam ſcilicet, quod diſpenſationem volebat perficere, alteram, qua dicit nolle carnem naturaliter mori. Nihilo minus autem & de duabus naturalibus operationibus Chriſti datur intelligi, quando iidem venerabiles patres unicuique Chriſti naturæ propriam operationem aſſignant. Unde ſanctus Hilarius defenſor veritatis egregius, in nono libro de fide adverſus Arianos, ita nos inſtruit: Natus igitur unigenitus Deus ex virgine, homo, & ſecundum plenitudinem temporum, in ſemetipſo provecturus in Deum hominem, hunc per omnia evangelici ſermonis mo- C dum tenuit, ut ſe Dei Filium credi doceret, & hominis filium prædicari admoneret, locutus & gerens homo univerſa quæ Dei ſunt, loquens deinde & gerens Deus univerſa quæ hominis ſunt: ita tamen, ut ipſo illo utriuſque generis ſermone, nunquam niſi cum ſignificatione & hominis locutus & Dei ſit, ut veraciter duæ intelligerentur naturæ.) Itemque ex eodem volumine poſt pauca: Videſne ita Deum & hominem prædicari, ut mors homini, Deo vero carnis excitatio deputetur? non tamen, ut alius ſit qui mortuus eſt, & alius ſit, per quem mortuus reſurgit: ſpoliata enim caro Chriſtus eſt mortuus. Et rur- D ſum, Chriſtum a mortuis excitans idem Chriſtus eſt, carne ſe exſpolians. Naturam Dei, in virtute reſurrectionis intellige: diſpenſationem hominis, in morte cognoſce. Et cum ſint utraque ſuis geſta naturis, unum tamen Chriſtum Jeſum eum memento eſſe, qui utrumque eſt. Numquid ambiguum poterit arbitrari, quod hic pater luce veritatis illuſtrat, dum dicit, & locutum & gerentem eumdem dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, cum eſſet homo, univerſa quæ Dei ſunt: & eumdem ipſum rurſum gerentem, cum ſit Deus, univerſa quæ hominis ſunt, & utrumque genus ſignificative Dei & hominis demon- E ſtrantem? ut intelligere volentibus viam veritatis aperiat, quia idem ipſe cum unus ſit Chriſtus Deus & homo, & divinæ operationis potentiam, & humanæ naturæ operationem habere ſe comprobat, ut utraque cum alterutro ſalva contemplativa diſcretione ſignificet. Et quia utraque, & virtutis divinæ & diſpenſationis humanæ, unum eumdemque dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui utrumque eſt, ſuis naturis geſſiſſe pronunciat, qui & divinam operationem unam habet ex æterno cum Patre, & temporaliter humanam operationem, homo

ACTIO IV EPIST. I AGATHONIS PP.

ſactus pro nobis, in ſeipſo indiminute ſuſcepit, ut veraciter utrumque eſſet, & ex naturarum propriis operationibus quod erat noſceretur. Sanctus vero Athanaſius adæque Chriſti confeſſor in libro tertio adverſus Arianos, pariter nos inſtruit: Sicut enim indutus carne dominus factus eſt homo: ita & nos homines per Verbum deificati ſumus, aſſumpti per carnem ejus etiam vitam æternam ſortiemur. Hæc neceſſario præexercuimus, ut ſi viderimus eum per inſtrumentum ſui corporis deifice agentem vel dicentem aliquid, cognoſcamus quia Deus exiſtens, hæc operatur: & iterum, ſi viderimus eum humane loquentem aut patientem, non ignoremus quia carne indutus, factus eſt homo. Et ſic omnia facit, & loquitur; ſingulorum enim proprietatem cognoſcentes, & utraque ex uno agi videntes & intelligentes, recte credemus, & non aliquando errabimus. Quam prudenter hic memorabilis pater ex operationum qualitatibus, naturarum quæ in Chriſto ſunt, differentiam docet intelligi, & tanquam res ipſas præ oculis gerens, manu ſpiritalis doctrinæ legentibus monſtrat. cum dicit, ex uno utraſque agi, id eſt, utraſque operationes, divinam ſcilicet & humanam, ex uno eodemque procedere? Et commonet, non poſſe errare, qui ſecundum hanc rectam intelligentiam credit. Itemque cum dicit: Dicebat & ſimul faciebat humana, docebat quod & humanæ in ſe operationis, ſicut & locutionis proprietatem habebat. Nam ſi humane non operatus eſt, nec locutus eſt: quamquam & dum humane locutus & operatus eſt, ſimul operabatur ut Deus.

Serm. [illegible] contra Arian.

Sanctus quoque Dionyſius Areopagita epiſcopus Athenienſis, in libro divinorum nominum cap. 2. ſimiliter docet: Diſcreta eſt autem benigniſſima circa nos Dei operatio per hoc, quod ſecundum nos ex nobis integre vereque humanatum eſt verbum, quod eſt ſupra ſubſtantiam, & operatum, & paſſum quanta humanæ ejus & divinæ operationi congruunt, præcipua ac probabilia. His namque Pater & Spiritus nulla ratione communicant, niſi quis dixerit, ſecundum benigniſſimam & miſericordem voluntatem, & per omnem ſublimiſſimam & ineffabilem Dei operationem, quam operatus eſt ſecundum nos factus incommutabilis, eo quod Deus & Dei verbum.

Cap. 4.

Sanctus Ambroſius 2. lib. ad Gratianum imperatorem: Æqualis ergo in Dei forma, minor in ſuſceptione carnis & hominis paſſione. Nam quomodo eamdem poſſit minor eſſe æqualiſque natura? Quomodo autem ſi minor eſt, eadem facit ſimiliter quæ Pater facit? Nam quemadmodum eadem operatio diverſæ eſt poteſtatis, numquid ſic poteſt minor, quemadmodum major operari? aut una operatio poteſt eſſe, ubi diverſa ſubſtantia eſt? Itaque accipe Chriſtum ſecundum divinitatem, minorem non poſſe dici.

ANNO CHRISTI 680.

[illegible]

μενος ἄνθρωπος ἐν ἑαυτῷ προσέλαβεν ἀνελλιπῶς, ἵνα ἀληθῶς ἑκάτερον * γένηται, καὶ ἐκ τῶν φυσικῶν ταῖς ἰδίαις ἐνεργείαις γνωρισθῇ, ὅπερ ἦν. ὁ ἅγιος δὲ Ἀθανάσιος ὁμοίως ὁ ὁμολογητὴς τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῷ κατὰ Ἀρειανῶν τὰ ἴσα ἡμᾶς ἐκδιδάσκει. ὡς γὰρ ὁ κύριος ἐνδυσάμενος τὸ σῶμα γέγονεν ἄνθρωπος, οὕτως ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι παρ' αὐτοῦ τοῦ λόγου τεθεοποιήμεθα προσληφθέντες διὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ λοιπὸν ζωὴν αἰώνιον κληρονομοῦμεν. ταῦτα ἀναγκαίως προεζητήσαμεν, ἵνα ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν δι' ὀργάνου τοῦ ἰδίου σώματος θεϊκῶς πράττοντά τι ἢ λαλοῦντα, γινώσκωμεν, ὅτι Θεὸς ὢν ταῦτα ἐργάζεται. καὶ πάλιν ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν ἀνθρωπίνως λαλοῦντα, ἢ πάσχοντα, μὴ ἀγνοῶμεν, ὅτι σάρκα φορῶν γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ οὕτω ταῦτα ποιεῖ καὶ λαλεῖ. ἑκάστου γὰρ τὸ ἴδιον γινώσκοντες, καὶ ἀμφότερα ἐξ ἑνὸς πραττόμενα βλέποντες καὶ νοοῦντες, ὀρθῶς πιστεύσομεν, καὶ οὔποτε πλανηθησόμεθα. πῶς σοφῶς ἐνταῦθα ὁ ἀξιομνημόνευτος πατὴρ ἐκ τῶν ποιοτήτων τῶν ἐνεργειῶν τῶν φύσεων τῶν ἐν τῷ Χριστῷ τὴν διαφορὰν διδάσκει νοεῖσθαι· καὶ ὡς τὰ πράγματα αὐτὰ πρὸ ὀφθαλμῶν χειρίζων τῇ χειρὶ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας τοῖς ἀναγινώσκουσι δείκνυσιν, ἡνίκα λέγει, εἶναι ἐνὸς τὰ ἑκάτερα πράττεσθαι, τουτέστιν ἑκατέρας τὰς ἐνεργείας, τὰ θεῖα δηλονότι καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προέρχεσθαι; καὶ ὑπομιμνήσκει μὴ δύνασθαι πλανᾶσθαι τὸν κατὰ ταύτην τὴν ὀρθὴν νόησιν πιστεύοντα. ὡσαύτως ἡνίκα λέγει τὸ, ἔλεγε καὶ ἅμα ἐποίει τὰ ἀνθρώπινα, διδάσκει καθὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐν ἑαυτῷ ἐνεργείας, ὡς καὶ τῆς λαλιᾶς τὴν ἰδιότητα εἶχεν. ἐὰν γὰρ ἀνθρωπίνως οὐκ ἐνήργησεν, οὐκ ἐλάλησε· κἂν εἰ τὸ μάλιστα καὶ ὅτε ἀνθρωπίνως ἐλάλησε καὶ ἐνήργησεν, ἅμα ἐνήργει καὶ ὡς Θεός.

Ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης ὁ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν * ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ περὶ θείων ὀνομάτων, κεφαλαίῳ δευτέρῳ ὁμοίως διδάσκει. διακέκριται δὲ τῆς ἀγαθοπρεποῦς εἰς ἡμᾶς θεουργίας τὸ καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὁλικῶς καὶ ἀληθῶς οὐσιωθῆναι τὸν ὑπερούσιον λόγον, καὶ δρᾶσαι, καὶ παθεῖν, ὅσα τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ θεουργίας ἐστὶν ἔκκριτά τε καὶ ἐξαίρετα. τούτοις γὰρ ὁ πατὴρ καὶ τὸ πνεῦμα κατ' οὐδένα κεκοινώνηκε λόγον. εἰ μήπου τις φαίη κατὰ τὴν ἀγαθουργικὴν καὶ φιλάνθρωπον βούλησιν, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὑπερεχομένην καὶ ἄρρητον θεουργίαν, ἣν ἔδρασε καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ὁ ἀναλλοίωτος Θεὸς καὶ Θεοῦ λόγος.

* [illegible]

Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος ἀπὸ τοῦ δευτέρου λόγου πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα· ὁ ὢν ἴσος ἐν μορφῇ Θεοῦ, ἐλάττων ἐν τῇ προσλήψει τῆς σαρκὸς, καὶ τοῦ ἀνθρώπου τῷ πάθει. πῶς γὰρ ἡ αὐτὴ φύσις ἐδύνατο ἐλάττων εἶναι, καὶ ἴση; πῶς δὲ ἐὰν ἐλάττων ἐστὶ, τὰ αὐτὰ ποιεῖ ὁμοίως, ἅπερ ὁ πατὴρ ποιεῖ; καὶ γὰρ τίνα τρόπον ἡ αὐτὴ ἐνέργεια διάφορος ἐστὶ δυνάμεως; μήτοι οὕτως δύναται ἐνεργεῖν ὁ ἥττων, καθ' ὃν τρόπον ὁ μείζων, ἢ μία ἐνέργεια δύναται εἶναι, ὅπου διάφορος οὐσία ἐστί; τοίνυν λάβε τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν θεότητα μὴ δύνασθαι ἐλάττονα λέγεσθαι.

A

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X. EPIST. L. AGATHONIS PP.

Ἐκ τοῦ τόμου τῆς πίστεως τοῦ ἁγίου Λέοντος τοῦ τῶν Ῥωμαίων ἀρχιερέως, τοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον καὶ ὁμολογητήν.

Ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε. τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο, ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου· τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος, ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκε. καὶ καθάπερ ὁ λόγος ἀπὸ τῆς ἰσότητος τῆς τοῦ πατρὸς δόξης ἐστὶν ἀχώριστος, οὕτω τὸ σῶμα τὴν φύσιν τοῦ ἡμετέρου γένους οὐκ ἀπολέλοιπε. B

Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τῆς σταλείσης πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα.

Εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῷ ἑνὶ δεσπότῃ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀληθεῖ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου υἱῷ, τοῦ τε λόγου καὶ τῆς σαρκὸς ἓν ὑπάρχει τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως κοινὰς ἔχει τὰς πράξεις, δεῖ τοσοῦτον ὅμως αὐτῶν τῶν ἔργων τὰς ποιότητας, καὶ τῇ κατανοήσει τῆς εἰλικρινοῦς πίστεως δεῖ καθορᾷν, ἐπὶ ποῖα μὲν ἡ τῆς σαρκὸς προάγεται ταπεινότης, ἐπὶ ποῖα δὲ τὸ ὕψος τῆς θεότητος ἐγκλίνεται. καὶ τί μέν ἐστιν, ὅπερ ἡ σὰρξ οὐ πράττει ἄνευ τοῦ λόγου· καὶ τί ἐστιν, ὅπερ ὁ λόγος χωρὶς τῆς σαρκὸς οὐκ ἀποτελεῖ. C

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύσσης ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ τῆς ἑρμηνείας τῶν μακαρισμῶν. ἀπόσιτος γὰρ τεσσαράκοντα ἡμέρας διαμείνας ὕστερον ἐπείνασε. δέδωκε γὰρ, ὅτε ἠβουλήθη, τῇ φύσει καιρὸν τὰ ἑαυτῆς ἐνεργῆσαι.

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ κδʹ. κεφαλαίου τῶν Θησαυρῶν βιβλίου.

D Οὐκοῦν τὰ θεοπρεπῶς εἰρημένα τε καὶ πεπραγμένα δεικνύουσι τὸν σωτῆρα Θεόν. καὶ πάλιν τὰ ἀνθρωπίνως εἰρημένα τε καὶ γεγονότα δεικνύουσι κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπον. αὕτη γάρ ἐστι τοῦ μυστηρίου ἡ δύναμις. ἄνθρωπος γέγονεν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος οὐχ ἵνα πάλιν ὡς Θεὸς πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως πάντα πράττῃ καὶ λαλῇ, ἀλλ' ἵνα πολλάκις καὶ διὰ τὴν χρείαν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας καὶ ὡς ἄνθρωπος λέγῃ τινά. τοιαύτην * ἔχοντος τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν, πῶς οὐκ ἄτοπον σκανδαλίζεσθαι τοὺς ἀκροωμένους ἀνθρωπινώτερον ἔσθ' ὅτε λαλοῦντος αὐτοῦ; λαλεῖ γὰρ ὡς ἄνθρωπος, λαλεῖ δὲ καὶ ὡς Θεὸς ἔχων ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν· φαίνεται * δὲ λοιπὸν τῶν ἁγίων πατέρων ὁ σκοπὸς τῇ πνευματικῇ διακρίσει τοῖς ὁρῶσιν, ὅτι E κατὰ τὸν τῆς πίστεως κανόνα τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας δύο ἐνεργείας ἐν τῷ Χριστῷ, τουτέστι θείαν καὶ ἀνθρωπίνην γνωρίζουσιν. ἐπεὶ ὁ ἅγιος Διονύσιος μὲν λέγει, * διακεκριμένως εἶναι τὴν ἐνέργειαν τοῦ Χριστοῦ, ἥτις καθ' ἡμᾶς ἐστιν ἐξ ἡμῶν· καὶ ἐκ τούτου ὁλικῶς καὶ ἀληθῶς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεὸν λόγον ἐπιγινώσκεσθαι. ὡσαύτως ἰδικὰ λέγει δρᾷν καὶ παθεῖν τὰ πρόσφορα τῇ ἀνθρωπίνῃ αὐτοῦ θεουργίᾳ *, καθ' ἣν ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατ' οὐδένα * λόγον αὐτῷ κεκοινώνηκεν. ἐπεὶ

Margin: * ἔχοντος

Margin: * διακεκριμένην

Margin: * ἡ τῇ ἰδίᾳ ... θεουργίᾳ

Ex tomo fidei ſancti Leonis Romanæ eccleſiæ pontificis, ad ſanctum Flavianum epiſcopum & confeſſorum.

Agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium eſt, verbo ſcilicet operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis eſt. Unum horum coruſcat miraculis, aliud ſuccumbit injuriis. Et ſicut verbum ab æqualitate paternæ gloriæ non recedit, ita caro naturam noſtri generis non relinquit. Epiſt. ad Flavianum

Ejuſdem de epiſtola ad Leonem imperatorem directa.

Licet ergo in uno domino Jeſu Chriſto, vero Dei atque hominis Filio, verbi, & carnis una perſona ſit, quæ inſeparabiliter atque indiviſe communes habet actiones, intelligendæ tamen ſunt ipſorum operum qualitates, & ſinceræ fidei contemplatione cernendum eſt, ad quæ provehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo deitatis: quid ſit quod caro ſine verbo non agit, & quid ſit quod verbum ſine carne non efficit.

Sanctus Gregorius epiſcopus Nyſſenus in lib. * 5 contra Eunomium hæreticum: Jejunans autem quadraginta dies poſtea eſuriit. Dedit enim, quando voluit, naturæ tempus propria operari. * Libro 4. de beatitud.

Sancti Cyrilli Alexandriæ epiſcopi de libro Theſaurorum, cap. xxiv.

Ergo quæ Deo decenter dicta vel acta ſunt, oſtendunt ſalvatorem Chriſtum Deum: & iterum, quæ ſecundum hominem dicta vel facta ſunt, oſtendunt veraciter hominem. Hæc eſt enim myſterii virtus. Homo factus eſt Deus verbum, non ut iterum, ſicut Deus ante humanationem omnia agat & loquatur, ſed ut ſæpius propter myſterium diſpenſationis, quæ cum carne eſt, & ſicut homo dicat aliqua. Hanc ergo habentes myſterii virtutem, quomodo non eſt ineptum ſcandalizari auditores, cum aliquid * ut homo loquatur? Loquitur enim ut homo, loquitur autem & ſicut Deus habens in utriſque poteſtatem. Claret & horum ſanctorum patrum intentio ſpiritali diſcretione cernentibus, quod ſecundum catholicæ atque apoſtolicæ eccleſiæ fidei regulam, duas operationes in Chriſto, id eſt, divinam humanamque cognoſcunt, dum ſanctus quidem Dionyſius dicit diſcretam eſſe operationem Chriſti, quæ ſecundum nos eſt ex nobis, & ex hoc integre & vere humanatum Deum verbum cognoſci. Itemque, cum dicit, operari & pati quæ humanæ ejus divinæque operationi congruunt, id eſt, quæ humanæ ejus operationi, licet * divinitatis,

Ubi ſupra

* Cum aliquando

* divinæ

ACTIO IV. EPIST. I. AGATHONIS PP.

ANNO CHRISTI 680.

nite, conveniunt, ſecundum quam Deus A Pater & Spiritus ſanctus nulla ei ratione communicant. Ibi enim diſcretio eſſe cognoſcitur, ubi differentia procul dubio demonſtratur. Si ergo ſecundum aliam operationem una eſt Patris & Filii & Spiritus ſancti operatio, & ſecundum aliam nulla ratione Pater & Spiritus ſanctus eidem naturali ratione communicant, duæ procul dubio operationes in uno eodemque domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo & perfecto, & homine vero & perfecto, dicendæ ſunt. Et dum oſtendit doctor magnus Ambroſius, non poſſe diverſæ poteſtatis unam operationem exſtere, nec minorem poſſe operari quod magnum, nec ubi diverſa ſub- B ſtantia eſt, unam poſſe operationem intelligi, demonſtrat manifeſtis indiciis, quod non poſſit unam naturalem operationem habere divinitas & humanitas Chriſti, licet unius perſonæ eſſe noſcantur, & alterum cum alterius communione operari cernantur. Ubi itaque major, & minor dicitur operatio, non de una, ſed de duabus naturalibus unius Chriſti operationibus intimatur. Et dum defenſor veritatis ſanctus Leo ad confeſſorem Chriſti Flavianum in dogmatico tomo ediſſerit, inquiens: Agit utraque forma cum alterius communione quod proprium, & ſubſequenter per intelligentiæ rationem diſcernit, Verbum quod ver- C bi eſt operans, & carnem quod carnis eſt exequentem, & uniuſcujuſque naturæ congruentia opera contemplatur, quamvis eas ab alterutrum communione non ſeparet: rebus ipſis oſtendit eximius pontifex, imo & omnis cum eo generalitas ſancti Chalcedonenſis concilii, quod & deitas Chriſti naturalem operationem inconfuſam in * unitate ſervavit, & humanitas ejus, quæ ad operationem humanæ ſubſtantiæ competunt, executa eſt, & utraque de uno inconfuſe atque inſeparabiliter proceſſerunt domino noſtro Jeſu Chriſto, qui ex utriſque naturis ſubſiſtit, & in utriſque unus idemque permanſit. Et dum ad piæ memo- D riæ Leonem Auguſtum ſymbolum veræ confeſſionis explanat, & verbi carniſque unam perſonam eſſe veraciter prædicat, intelligentiæ tamen viam aperit, & ex ipſorum operum Chriſti qualitatibus, id eſt, ut naturali operationum unaquæque unitatum in Chriſto ſecundum ſubſiſtentiam naturarum, cujus ſit ſubſtantiæ, cognoſcatur. Neque enim hic præco veritatis admiſit, ut humana operatio, quam ex tempore dominus cum natura humana ſuſcepit, æternæ ejus aſſignetur eſſentiæ, aut divinæ ejus ſubſtantiæ, humanæ operationis menſura aſcribatur: ſed manente nihilo minus unitate perſonæ, naturas quæ in Chriſto E ſecundum ſubſiſtentiam unitæ ſunt, ex operationibus ſuis agnovit. Si itaque duæ naturæ ſunt, quarum in uno Chriſto unitio facta eſt, duæ profecto ſunt, & harum naturarum operationes, quæ cum ſuis naturis inconfuſe atque inſeparabiliter convenerunt in uno domino Jeſu Chriſto. Similiter autem & ſanctus Nyſſenus Gregorius dediſſe dicit dominum ſalvatorem humanæ naturæ, quam in ſe habuit, tempus propria operandi, ut apertius demonſtraret, quod & humana natura quæ in

Ad Gratiam lib. 2. c. 10.

In epiſt. ad Flavianum.

* al. unitione

A γὰρ διάκρισις εἶναι γνωρίζεται, ὅπου ἡ διαφορὰ ἀναμφιβόλως ἀποδείκνυται. εἰ οὖν κατ' ἄλλην ἐνέργειαν μία ἐστὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ ἐνέργεια. καὶ κατ' ἄλλην κατ' οὐδένα λόγον ὁ πατὴρ, καὶ τὸ πνεῦμα τῇ αὐτῇ φυσικῇ λόγῳ κοινωνοῦσι, δύο ἀναμφιβόλως ἐνέργειαι ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ Θεῷ ἀληθινῷ καὶ τελείῳ, καὶ ἀνθρώπῳ ἀληθινῷ καὶ τελείῳ λεχθήσονται. καὶ ἐν ὅσῳ δείκνυσιν ὁ μέγας διδάσκαλος Ἀμβρόσιος μὴ δύνασθαι διαφόρου δυνάμεως μίαν ἐνέργειαν ὑπάρχειν, μηδὲ τὴν ἐλάσσονα δύνασθαι ἐνεργεῖν τὰ τῆς μείζονος· ὅπου ὅτε διάφορος οὐσία ἐστὶ, μίαν δύνασθαι νοεῖσθαι τὴν ἐνέργειαν ἀποδείκνυσι B φανεροῖς μηνύμασι τὸ μὴ δύνασθαι μίαν φυσικὴν ἐνέργειαν ἔχειν τὴν θεότητα καὶ τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ Χριστοῦ, εἰ καὶ ἑνὸς προσώπου εἶναι γινώσκονται, καὶ μετὰ τῆς ἀλλήλων κοινωνίας ἐνεργεῖν θεωροῦνται· ὅπου τοίνυν μείζων καὶ ἐλάττων ἐνέργεια λέγεται, οὐ περὶ μιᾶς, ἀλλὰ περὶ δύο φυσικῶν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ ἐνεργειῶν φανεροῦται· καὶ ὅταν ὁ ἐκδικητὴς τῆς ἀληθείας ὁ ἅγιος Λέων πρὸς τὸν ὁμολογητὴν τοῦ Χριστοῦ Φλαβιανὸν ἐν τῷ δογματικῷ τόμῳ ἑρμηνεύσει φάσκων. ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔχουσα. καὶ ἀκολούθως κατὰ τὸν τῆς διανοίας λόγον διακρίνει τὸν λόγον ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου ἐνεργοῦντα, καὶ τὸ σῶμα ὅπερ C ἐστὶ τοῦ σώματος ἐκτελοῦν, καὶ μιᾶς ἑκάστης φύσεως τὰ πρόσφορα ἔργα θεωρεῖται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ταύτας ἀπὸ τῆς ἀλλήλων κοινωνίας οὐ χωρίζει, αὐτοῖς τοῖς πράγμασι δείκνυσιν ὁ ἐξαίρετος ἀρχιερεὺς, μᾶλλον δὲ καὶ πᾶσα σὺν αὐτῷ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἡ καθολικότης, ὅτι καὶ θεότης τοῦ Χριστοῦ φυσικὴν ἐνέργειαν ἀσυγχύτως ἐν τῇ ἑνώσει ἐφύλαξε, καὶ ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ τὰ πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας ἁρμόζοντα ἐξετέλεσε. καὶ ἑκάτερα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀσυγχύτως, καὶ ἀχωρίστως προῆλθεν κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξ ἑκατέρων τῶν φύσεων συνεστῶτος, καὶ ἐν ἑκατέραις εἷς καὶ ὁ αὐτὸς διέμεινε. καὶ ἐν ὅσῳ πρὸς τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ Λέοντα τὸν Βα- D σιλέα τὸ σύμβολον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας σαφηνίζει, καὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκὸς ἓν πρόσωπον εἶναι ἀληθῶς κηρύττει, ὅμως τὴν ὁδὸν τῆς ἐννοίας διανοίγει, ἵνα ἐκ τῶν ποιοτήτων αὐτῶν τῶν ἔργων τοῦ Χριστοῦ, τουτέστιν ἐκ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας μία ἑκάστη τῶν καθ' ὑπόστασιν ἐν τῷ Χριστῷ ἑνωθεισῶν φύσεων, ποίας ἐστὶν οὐσίας, ἐπιγνωσθῇ· οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα ὁ κήρυξ τῆς ἀληθείας προσεδέξατο, ἵνα τὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν, ἣν χρονικῶς ὁ κύριος μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἔλαβε, τῇ ἀϊδίῳ αὐτοῦ οὐσίᾳ προσκυρώσῃ, ἢ τῇ θείᾳ αὐτοῦ οὐσίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας τὸ μέτρον ἐπιγράφῃ· ἀλλὰ μενούσης οὐδὲν ἧττον τῆς * ἑνώσεως τοῦ προσώπου τὰς φύσεις, E αἵτινες ἐν τῷ Χριστῷ καθ' ὑπόστασιν ἡνώθησαν, ἐκ τῆς ἰδίας ἐνεργείας ἐπέγνω. εἰ τοίνυν δύο φύσεις εἰσὶν, ὧν ἡ ἕνωσις ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ γέγονε, δύο δηλονότι εἰσὶ καὶ τούτων τῶν φύσεων αἱ ἐνέργειαι, αἵτινες σὺν ταῖς ἑαυτῶν φύσεσιν ἀσυγχύτως καὶ ἀχωρίστως συνῆλθον ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἅγιος Νυσσαεὺς Γρηγόριος δεδωκέναι λέγει τὸν σωτῆρα κύριον τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ἣν ἐν ἑαυτῷ εἶχε, καιρὸν τὰ ἴδια ἐνεργῆσαι, σαφέστερον * ὑποδεῖξαι, ὅτι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἥτις ἐστὶν ἐν τῷ Χριστῷ, ἔχει τῆς οἰκείας ἐνεργείας

* τῆς ἑνότητος.

* deeſt ut.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO IV. EPIST. I. AGATHONIS PP.

γείας τὰ φυσικὰ ἀποδέδειχεν. ἔδει δῆλόν ἐστι καὶ τούτων δύο ἐν τῷ Χριστῷ φυσικὰς ἐνεργείας αὐτὸν ἔγνωκέναι. καὶ γὰρ ὁ τῆς ἀληθείας ἐκδικητὴς Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως, συνάγων ἐκ τούτων τῶν θεοπρεπῶς λεχθέντων, ἢ πραχθέντων παρὰ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος Θεὸν αὐτὸν ἀποδείκνυσθαι, καὶ ἐκ τῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ κατὰ ἄνθρωπον λεχθέντων, ἢ πραχθέντων δείκνυσθαι αὐτὸν ἀληθῶς ἄνθρωπον, φανερόν ἐστιν, ὅτι ἐκ τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Χριστοῦ, τὸν Χριστὸν ἀληθινὸν καὶ τέλειον Θεόν, καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἀληθινόν, καὶ τέλειον εἶναι ἔγνωκεν. οὐ γάρ ἐστιν ἄλλη οὕτω φανερὰ ἀπόδειξις, ἥτις δυνήσεται τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ Θεὸν καὶ ἄνθρωπον ἀποδεῖξαι παρὰ τὰς φυσικὰς ἐνεργείας. ὧν τινων ἐκ τῶν ποιοτήτων καὶ αἱ φύσεις, ἀφ' ὧν οὐσιωδῶς προήρχοντο, ἀκριβῶς ἐν αὐτῷ εἶναι πεπίστευνται. εἰ τοίνυν ἐν δυσὶ φύσεσι καὶ μετὰ τὴν ἀχώριστον ἕνωσιν γνωρίζεται εἶναι, ἔνθα ἡ δυὰς τῶν φύσεων ἀσυγχύτως διέμεινε, οὐκ αἱ αὐτῶν ἐνέργειαι συγχυθῆναι ἠδυνήθησαν. ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ταῖς ἰδίαις φύσεσι συμφέρως προήρχοντο. οὐκ ἐλλείπουσι δὲ καὶ ἄλλων σεβασμίων πατέρων δοκιμώταται μαρτυρίαι τῶν δύο φανερῶς λεγόντων φυσικὰς ἐνεργείας ἐν τῷ Χριστῷ, ἵνα σιωπῇ παραδράμωμεν τὸν ἅγιον Κύριλλον τὸν Ἱεροσολύμων, τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ὁποιοιδήποτε μετὰ ταῦτα ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τῆς σεβασμίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος ἀπολογούμενοι τοὺς ἐπιπόνους ἀγῶνας κατὰ τὴν συγχεόντων αἱρέσεων * ὑπεδέξαντο. ὧν τινων ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ ἡ τοῦ καινοῦ δόγματος κατῆλθε * σειρά. τουτέστιν ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Ἰωάννης ὁ Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπος, Εὐλόγιος ὁ Ἀλεξανδρείας πρόεδρος, Εὐφραίμιος καὶ Ἀναστάσιος ὁ μέγας, τῆς Θεουπόλεως ἐκκλησίας οἱ ἄξιοι καθηγεμόνες, καὶ ὁ ὑπὲρ πάντας ζηλωτὴς τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως, ὁ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεύς. οὗ τινος ἡ ὀρθότης τῆς πίστεως ὁπόσον ὑπὲρ τῆς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας τῷ Θεῷ ἤρεσε, τοσοῦτον τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν ὕψωσε. καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν ἡ αὐτοῦ θεοσεβὴς μνήμη προσκυνήσεως ἀξιοῦται. οὗ τινος ἡ ὀρθότης τῆς πίστεως διὰ τῶν σεβασμίων αὐτοῦ νόμων ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ διαχυθεῖσα ἐπαινεῖται. ἐξ ὧν ἕν, ὅπερ πρὸς Ζωΐλον τὸν Ἀλεξανδρείας καθηγεμόνα, ἐστάλη κατὰ τῆς τῶν Ἀκεφάλων αἱρέσεως ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τῆς ἀποστολικῆς πίστεως πρὸς τὸ πληροφορῆσαι αὐταρκῶν, μετὰ ταύτης ὑμῶν τῆς μετρίας ἀναφορᾶς τῇ γαληνοτάτῃ ὑμῶν χριστιανότητι πέμψαντες, διὰ τῶν ἀποκομιστῶν τῶν παρόντων προσφέρομεν. ἀλλ' ἵνα μήπως τῶν πολλῶν ῥημάτων φορτικὴ νομισθῇ ἡ δι[illegible]λογία, καὶ μάλιστα ὡς τοι * τὸ σπούδασμα καὶ ἡ διοίκησις ὅλου τοῦ κόσμου ὡς ἐν ἰσχυρῷ θεμελίῳ ἐπίκειται, ὀλίγας ἀπὸ τῶν ἀναριθμήτων ταύτῃ τῇ μετρίᾳ ἀναφορᾷ ἐντάξαι τῶν ἁγίων πατέρων μαρτυρίας ἐσπουδάσαμεν. ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἀσύγκριτον πάνυ καὶ μέγιστόν ἐστιν, ἵνα τὰς φροντίδας ὅλας τῆς χριστιανικωτάτης πολιτείας ἐπ' ὀλίγον [illegible], ὑπὲρ πόθου τῆς ἀληθοῦς πίστεως ζέουσα, τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος τὴν διδασκαλίαν ἐξ εὐθυμίας ἐπιγνῶναι ἐπιθυμεῖ ἡ σεβασμία καὶ ὑμῶν φιλανθρωπία. ἀληθῶς γὰρ ἐκ διαφόρων ἐγκρι-

A Chriſto eſt, habuit propriæ operationis efficaciam naturalem. Unde certum eſt, & hunc duas in Chriſto naturales operationes nihilò minus cognoviſſe. Nam & defenſor veritatis beatus Cyrillus Alexandrinus antiſtes dum colligit, quod ex his, quæ Deo decenter dicta vel acta ſunt a domino ſalvatore, Deum eum oſtendi, & quæ ab eodem ſecundum hominem dicta vel facta ſunt, oſtendi eum veraciter hominem: manifeſtum eſt, quod ex naturalibus operationibus Chriſti, Chriſtum Deum verum atque perfectum & eumdem hominem verum atque perfectum eſſe cognovit. Nec enim eſt alia tam manifeſta B probatio, quæ poſſet eumdem ipſum & Deum & hominem demonſtrare, quam naturales operationes, ex quarum qualitatibus & naturæ, de quibus eſſentialiter procedebant, certiſſime in eo eſſe credebantur. Si itaque in duabus, & poſt inſeparabilem unitionem, naturis eſſe cognoſcitur, ubi dualitas naturarum inconfuſa permanſit, nec earum potuerunt operationes confundi, ſed de uno eodemque domino noſtro Jeſu Chriſto ſuis naturis congruenter procedebant. Non deſunt autem & aliorum venerabilium patrum probatiſſima teſtimonia, duas manifeſte dicentium naturales operationes in Chriſto, C ut ſilentio tranſeamus ſanctum Cyrillum Hieroſolymitanum, ſanctum Joannem Conſtantinopolitanum, vel quicumque poſtmodum pro rectitudine venerabilis concilii Chalcedonenſis, & tomo ſancti Leonis ſatisfaciendo, laborioſos conflictus adverſum confundentium hæreſes pertulerunt, de quorum errore & novi dogmatis deſcendit aſſertio, id eſt, beatæ memoriæ Joannes Scythopolitanus epiſcopus, Eulogius Alexandrinus epiſcopus, Euphræmius & Anaſtaſius major, Theopolitanæ eccleſiæ antiſtites digniſſimi, & præ omnibus æmulator veræ & apoſtolicæ fidei piæ memoriæ Juſtinianus Auguſtus, cujus fidei D rectitudo, quantum pro ſincera confeſſione Deo placuit, tantum rempublicam Chriſtianam exaltavit. Et utique ab omnibus gentibus ejus religioſa memoria veneratione digna cenſetur, cujus fidei rectitudo per auguſtiſſima ejus edicta in toto orbe diffuſa laudatur: quorum unum quod ad Zoilum Alexandrinum præſulem adverſus Acephalorum hæreſim miſſum eſt pro apoſtolicæ fidei rectitudine ſatisfacere ſufficiens, cum hac noſtræ humilitatis ſuggeſtione veſtræ tranquilliſſimæ Chriſtianitati dirigentes, per præſentium latores offerimus. Sed ne multorum dictorum oneroſa putetur aſſertio, & maxime, quibus totius mundi tanquam E in fortiſſimo fundamento cura ac diſpenſatio ineſſe dignoſcitur, exigua de numeroſis huic humillimæ ſuggeſtioni inſerere ſanctorum patrum teſtimonia maturavimus: quia & hoc incomparabile nimis & magnum eſt, ut totius reipublicæ Chriſtianæ cura paulisper ſubmota, pro amore atque veræ religionis flagrantia, apoſtolicæ prædicationis doctrinam enucleatius agnoſcere cupiat auguſtiſſima & religioſiſſima veſtra clementia. Enimvero ex diverſis probabilibus patribus orthodoxæ fidei veritas claruit, cet exiguis teſtimoniis: quia rem apertam

& om

& omnibus claram patres laudabiles ſuperfluum eſſe cenſebant differere. Quis enim, licet tardus ſit ad intelligentiam, non videat quod omnibus patet? Quia impoſſibile & contra ordinem naturæ eſt poſſe naturam & operationem non habere naturæ: quod nec ab hæreticis unquam tentatum eſt dici, qui omnes adverſus rectitudinem fidei humanas verſutias & callidas quæſtiones, atque collectiones illorum pravitatibus congruas, repererunt. Quomodo itaque quod nec a ſanctis orthodoxis patribus dictum eſt unquam, nec a prophanis hæreticis præſumptum eſt inveniri, nunc poterit autumari, ut duarum Chriſti naturarum, divinæ ſcilicet & humanæ, quarum & proprietates ſalvæ eſſe noſcuntur in Chriſto, unam habere * operationem quiſquam recte ſentiens poſſit demonſtrare? cum ſi una eſt, dicant, ſi temporalis, an æterna dicenda eſt: divina, an humana incondita, an condita: eadem quoque & Patris eſt, an altera præterquam Patris. Si igitur una eſt, eademque una & divinitatis & humanitatis Chriſti communis eſt (quod abſurdum eſt dici) ergo dum Filius Dei quidem, qui Deus & homo eſt, humana eſt operatus in terris, pariter & Pater cum eo naturaliter operatus eſt: quia quæ Pater facit, hæc & Filius facit ſimiliter. Sin autem (quod veritas continet) dum humana quædam operatus eſt Chriſtus, ad ſolam ejus ut Filii perſonam redigitur, quæ non eſt eadem quæ & Patris; ſecundum aliud profecto & aliud operatus eſt Chriſtus: ut ſecundum divinitatem, quæ facit Pater, eadem & Filius faciat: ſimiliter ſecundum humanitatem, quæ ſunt hominis propria, idem ipſe operabatur, ut homo, quia verus eſt & Deus & homo. Unde & veraciter creditur, quod idem ipſe, cum unus ſit, duas habet naturales operationes, divinam ſcilicet & humanam, inconditam & conditam, ut verus & perfectus Deus, verus perfectus homo, unus idem ipſe mediator Dei & hominum dominus Jeſus Chriſtus. Quocirca & ex operum qualitatibus naturarum quoque, quæ in Chriſto per unitionem quæ ſecundum ſubſiſtentiam conveniunt, differentia inoffenſa cognoſcitur. Ut autem * & Deo odibilium hæreticorum, quorum ſicut vocabula pariter abominamur & dicta ad demonſtrationem dumtaxat eorum, quos novi dogmatis inventores unam in Chriſto dicendo voluntatem & operationem ſecuti ſunt, pauca quædam ex eorum execrabilibus dictis inexuimus: Apollinaris hæretici contra Diodorum, ſecundum quod poſitum eſt in edicto orthodoxæ fidei Juſtiniani piæ memoriæ Auguſti: Organum, & quod movet, unam ſolet perficere operationem: quorum autem una eſt operatio, horum una eſt eſſentia. Una ergo eſſentia facta eſt verbi, & carnis. Item ejuſdem in ſermone, qui ſuperſcriptus eſt in epiphania incarnationis Dei.

Unus enim Chriſtus divina tantum voluntate movebatur, ſecundum quod & unam ejus novimus operationem, & in diverſis mira-

* ſ. eſſe

Joan. 5.

1 Tim. 2.

* ſ. his

τῶν πατέρων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡ ἀλήθεια ἐφάνη, εἰ καὶ ὀλίγας μαρτυρίας ἐπειδὴ ἀναγκαῖον τῶν γεγραμμένων καὶ πᾶσι φανερὸν οἱ ἐπαινετοὶ πατέρες περισσὸν ἔκριναν φράζειν. Τίς γὰρ, εἰ καὶ βραδὺς εἴη πρὸς τὸ νοῆσαι, οὐ θεωρήσει, ὅπερ πᾶσι φαίνεται. ὅτι ἀδύνατον, καὶ παρὰ τὴν τάξιν τῆς φύσεώς ἐστι, δύνασθαι εἶναι φύσιν, καὶ ἐνέργειαν μὴ ἔχειν φυσικήν; ὅπερ οὐδὲ ἀπὸ τῶν αἱρετικῶν ποτε ἐδοκιμάσθη λέγεσθαι. οἵτινες πάσας τὰς ἀνθρωπίνους πανουργίας, καὶ σκολιὰς ζητήσεις κατὰ τῆς ὀρθότητος τῆς πίστεως, καὶ συναθροισμοὺς τοῖς φαυλότησιν αὐτῶν προσφόρους εὗρον. πῶς ἂν ὅπερ οὔτε ἀπὸ τῶν ἁγίων ὀρθοδόξων πατέρων ἐρρέθη ποτὲ, οὔτε ἀπὸ τῶν βεβήλων αἱρετικῶν τετόλμηται ἐφευρεθῆναι, ἐπὶ τοῦ παρόντος δυνήσεται προστεθῆναι; ἵνα τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, τῆς θείας δηλονότι καὶ τῆς ἀνθρωπίνης, ὧν τινων αἱ ἰδιότητες ἀκέραιοι εἶναι γνωρίζονται ἐν τῷ Χριστῷ μίαν * ἔχειν ἐνέργειαν τίς ποτε ὀρθῶς φρονῶν δυνήσεται ἀποδεῖξαι; ὁπότε ἐὰν μία ἐστὶ, εἰπάτωσαν ἢ χρονικὴ ἢ ἀΐδιος λεχθήσεται, θεία ἢ ἀνθρωπίνη, ἄκτιστος ἢ κτιστή. ἡ αὐτὴ, ἥτις καὶ τοῦ πατρός ἐστιν, ἢ ἑτέρα παρὰ τὸν πατέρα. εἰ τοίνυν μία ἐστὶ καὶ ἡ αὐτὴ, μία καὶ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ κοινή ἐστιν, ὅπερ ἀλλόκοτόν ἐστι λέγεσθαι. ἄρα ἐπεὶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αὐτὸς Θεὸς καὶ ἄνθρωπός ἐστι, τὰ ἀνθρώπινα ἐνεργήσας ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοίως σὺν αὐτῷ καὶ ὁ πατὴρ φυσικῶς ἐνήργησεν, ἐπειδὴ ἃ ὁ πατὴρ ποιεῖ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. εἰ δὲ, ὅπερ ἡ ἀλήθεια περιέχει, ἐν ὅσῳ ἀνθρώπινά τινα ἐνήργησεν ὁ Χριστὸς, πρὸς μόνον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς υἱοῦ ἐπαναφέρεται, ἅ τινα οὐκ ἔστι τὰ αὐτὰ, οἷα καὶ τοῦ πατρὸς, κατ' ἄλλο δηλονότι καὶ ἄλλο ἐνήργησεν ὁ Χριστός. ἵνα κατὰ τὴν θεότητα, ἃ ποιεῖ ὁ πατὴρ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιῇ. κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα, ἅ εἰσι τοῦ ἀνθρώπου ἴδια, ὁ αὐτὸς * ὅπως ἐνήργει ὡς ἄνθρωπος, ἐπειδὴ ἀληθής ἐστι καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ὅθεν καὶ ἀληθῶς πιστεύεται, ὅτι ὁ αὐτὸς ὅπως εἷς * δύο φυσικὰς ἔχει ἐνεργείας, τὴν θείαν δηλονότι καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, τὴν ἄκτιστον καὶ κτιστὴν, ὡς ἀληθινὸς καὶ τέλειος Θεὸς, ἀληθινὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, εἷς ὁ αὐτὸς μεσίτης Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων κύριος Ἰησοῦς Χριστός. διὸ ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ποιοτήτων τῶν ἔργων, τῶν φύσεων, αἵ τινες ἐν τῷ Χριστῷ κατὰ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν συνῆλθον, ἡ διαφορὰ ἀπρόσκοπος γνωρίζεται. * ὅπως δὲ καὶ τῶν θεομισήτων αἱρετικῶν, ὧν καθὼς τὰς προσηγορίας ὁμοίως βδελυττόμεθα καὶ τὰ ῥήματα, πρὸς ἔνδειξιν καὶ μόνον τούτων, οἷς τισιν οἱ τοῦ καινοῦ δόγματος εὑρεταὶ ἓν ἐν τῷ Χριστῷ λέγοντες θέλημα καὶ ἐνέργειαν ἠκολούθησαν, ὀλίγα τινὰ ἐκ τῶν καταπτύστων αὐτῶν ῥημάτων ἐπεσημειωσάμεθα. Ἀπολλιναρίου αἱρετικοῦ κατὰ Διοδώρου πρὸς τὸ κείμενον ἐν τῷ ἐδίκτῳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως. ὄργανον καὶ τὸ κινοῦν μίαν πέφυκεν ἀποτελεῖν τὴν ἐνέργειαν. ὧν δὲ μία ἐνέργεια, τούτων μία ἐστὶν οὐσία, μία ἄρα οὐσία τοῦ λόγου καὶ τῆς σαρκός. τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ λόγῳ τῷ προγεγραμμένῳ, εἰς τὰ ἐπιφάνεια τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ λόγου.

Ὁ εἷς γὰρ Χριστὸς θείῳ μόνῳ θελήματι κινούμενος, καθὸ καὶ μίαν οἴδαμεν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ἐν διαφόροις θαύμασι καὶ παθήμασιν ἐκ τῆς

μιᾶς

* Ir. …

* ᾧ

* ſ. τέτων

ANNO CHRISTI 680.

μιᾶς αὐτοῦ συνθέτου φύσεως προϊοῦσαν. Θεὸς γὰρ ἔνσαρκός ἐστι καὶ πιστεύεται. Σευῆρος ὁ αἱρετικὸς ἀπὸ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ γενομένου ἐν τῇ Δάφνῃ, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας Εὐφημίας οὕτως φησίν. ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος, καὶ τὸν τόμον Λέοντος τοῦ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἡγησαμένου, καὶ τοὺς λέγοντας, ἢ εἰπόντας ἐν δύο φύσεσι τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τὴν ἄφραστον καὶ ἀπερινόητον ἕνωσιν, καὶ τούτων ἀκολούθως δύο ἐνεργείας, ἢ ἰδιότητας. ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ Σευήρου πρὸς Σέργιον Γραμματικὸν ἔνθα φησίν· ἐπειδὴ γὰρ εἷς ὁ ἐνεργῶν, καὶ μία αὐτοῦ ἡ ἐνέργεια, καὶ κίνησις ἐνεργητική. ὡσαύτως καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου Νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου, ὃ ἐπέγραψεν ἐπιφανοῦς μυήσεως. ἀσυγχύτους φυλάττομεν τὰς φύσεις οὐ κατ' οὐσίαν, γνώμῃ δὲ συναπτομένας. διὸ καὶ μίαν αὐτῶν τὴν θέλησιν, ἐνέργειάν τε καὶ δεσποτείαν δείξομεν ἀξίας ἰσότητι δεικνυμένας. ὁ γὰρ Θεὸς λόγος ἀναλαβὼν, ὃν προώρισεν ἄνθρωπον, πρὸς αὐτὸν οὐ διῃρέθη διὰ τὴν προγνωσθεῖσαν αὐτῷ διάθεσιν.

Θεοδοσίου αἱρετικοῦ Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ τόμου τοῦ παρ' αὐτοῦ γραφέντος Θεοδώρᾳ τῇ Αὐγούστῃ· ὡς λοιπὸν καὶ ἐνέργειαν εἶναι τοῦ συναμφοτέρου θεοπρεπῆ μίαν. ἐπεὶ καὶ ἑνὸς εἶναι καὶ τοῦ αὐτοῦ φαμὲν τὰ θεοπρεπῆ θαύματα, καὶ τὰ φυσικὰ πάντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη. καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ ἑνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τὴν θεοπρεπῆ σοφίαν, γνῶσίν τε τῶν ὅλων, καὶ εἴδησιν κατὰ τὸ συναμφότερον. τουτέστι κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα, καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα, ἐπεὶ καὶ ἐνέργειαν μίαν ὁμολογοῦμεν θεοπρεπῆ, ὡς ἤδη προλέλεκται. καὶ πάλιν. τῆς θεοπρεποῦς ἐνεργείας μιᾶς οὔσης αὐτοῦ, ἀνάγκη καὶ ἀμέριστον εἶναι ταύτην καὶ ἀδιαίρετον. καὶ πάλιν· οἰκειούμενος μὲν τὰ αὐτῆς, τουτέστι τὰ τῆς σαρκός. ἐμποιήσας δὲ καὶ αὐτῇ τῆς ἰδίας φύσεως τὴν ἐνέργειαν. τὸ δὲ ἐμποιῆσαι αὐτῇ αὐτὸ τὸ καταπλουτίσαι τῇ πρὸς τὸν Θεὸν λόγον ἑνώσει τὴν αὐτοῦ θεοπρεπῆ ἐνέργειαν, τὴν ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως ἑνωθεῖσαν αὐτῷ ἔμψυχον σάρκα παρίστησιν. ἰδοὺ, εὐσεβέστατοι δεσπόται καὶ τέκνα, τῶν ἁγίων πατέρων ταῖς μαρτυρίαις, ὡς πνευματικαῖς ἀκτῖσι, τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ διδασκαλία ἐφαιδρύνθη, καὶ ἐφωτίσθη. καὶ τῆς αἱρετικῆς τυφλώσεως τὸ σκότος, ὅπερ πλάνην τοῖς μιμουμένοις ἐπέβαλλεν, ἀπεκαλύφθη. νῦν ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα τοῦ νέου δόγματος ὁ σκοπὸς ἐπιζητηθῇ, τίσιν ἠκολούθησε, καὶ ποίων διδασκάλων τῇ αὐθεντίᾳ ὑποστηρίζεται. Κῦρος ὁ Ἀλεξανδρείας ἐν τῷ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ τῶν ὅρων αὐτοῦ πρὸς τὸν τόπον, καὶ τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν, καὶ ἕνα υἱὸν ἐνεργοῦντα τὰ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα μιᾷ θεανδρικῇ ἐνεργείᾳ κατὰ τὸν ἐν ἁγίοις Διονύσιον· ὁμοίως Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Φαρανίτου ἐκ τοῦ ἀντιγράφου πρὸς Σέργιον ἐπίσκοπον Ἀρσινοΐτην· καὶ διὰ τοῦτο μία ἐνέργεια τοῦ ὅλου, ὡς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σωτῆρος πάντα ταῦτα εἰσίν. ὁμοίως Σεργίου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ ἀντιγράφου πρὸς Κῦ-

ACTIO IV. EPIST. I AGATHONIS PP.

A culis & paſſionibus de una ejus compoſita natura procedentem. Deus enim carnem [*] indutus eſt, & creditur. Severus hæreticus in proſphonetico ſermone facto in Daphne in martyrio ſanctæ Euphemiæ, ubi ſic ait: Anathematizamus autem ſynodum Chalcedonenſem, ſed & tomum Leonis præſulis Romanæ eccleſiæ, & eos qui dicunt vel dixerunt in duabus naturis unum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum poſt ineffabilem & incomprehenſibilem unitionem, & ſequenter earum duas operationes aut proprietates. Item ejuſdem Severi ad Sergium grammaticum, ubi ait: Quoniam igitur unus eſt operans, una eſt ejus operatio, & motio [*] operaria. Item ex libro ſecundo Neſtorii hominicolæ, quem inſcripſit præclaram initiationem: Inconfuſas cuſtodimus naturas, non ſecundum ſubſtantiam [1] arbitrio tamen copulatas, propter quod earum unam voluntatem & operationem & dominationem [*] videmus, dignitatis æqualitate oſtenſas. Deus enim verbum, aſſumens quem prædeſtinavit hominem, per poteſtatis rationem, ad eum non eſt ſecretus propter [*] præſtitutum affectum.

* carnem.

* operatoria

* dominium

* ſ. præcognitum.

Theodoſii hæretici Alexandrini de tomo ab eodem ſcripto Theodoræ Auguſtæ: Reliquum eſt, ut una ſit operatio ex utriſque deifica, quoniam & unius eſſe & ejuſdem C dicimus Deo decibilia miracula, & naturales omnes, atque irreprehenſibiles paſſiones. Et poſt pauca: Et unam eſſe eamdemque unius domini noſtri Jeſu Chriſti, & Deo dignam ſapientiam, ſcientiamque omnium, & cognitionem ſecundum utrumque, id eſt, ſecundum ejus divinitatem, & ſecundum ejus humanitatem, quia & unam operationem confitemur Deo dignam, ſicut ſuperius dictum eſt. Et iterum: Deo digna autem ejus operatione una exiſtente, neceſſe eſt & [*] inſeparatam eam eſſe, atque indiviſam. Et iterum: Propria ſibi faciens, quæ ejus ſunt, id eſt, quæ carnis ſunt, [*] facienſque in ea ſuæ naturæ D operationem. [*] Facere vero in ea quid eſt, niſi locupletari per unitionem Verbi ejus Deo digna operatione, inconfuſe atque incommutabiliter unitam ei animatamque carnem demonſtrat? Ecce, piiſſimi domini & filii, ſanctorum patrum teſtimoniis tanquam radiis ſpiritalibus eccleſiæ catholicæ atque apoſtolicæ doctrina illuſtrata eſt, & hæreticæ cæcitatis tenebræ, quæ errorem imitantibus [*] objecerunt, revelatæ ſunt. Nunc neceſſe eſt, ut novi dogmatis intentio quoſnam ſecuta ſit, & quorum doctorum auctoritate fulciatur, annotemus. Cyrus Alexandrinus in ſeptimo definitionum ejus capite ad locum: Et eumdem unum E Chriſtum, & unum Filium, operantem Deo decibilia & humana una deivirili operatione, ſecundum beatum Dionyſium: Item Theodori quondam epiſcopi Pharanitani, ex reſcripto ad Sergium epiſcopum Arſinoitem, ad locum: Et propterea una operatio totius, ſicut unius ejuſdemque ſalvatoris noſtri hæc omnia ſunt. Item Sergii Conſtantinopolitani ex reſcripto ad Cyrum Alexandrinum: Aſſeruiſtis autem (quoniam bonum eſt & ipſis

* ô ſep. [illegible]

* [illegible]

* ô obj. [illegible]

1 Ex Græco, ſed arbitrio. Harduinus.

ACTIO IV. EPIST. I AGATHONIS PP.

ſis ſacris veſtris uti vocibus) ut unum A eumdemque Chriſtum operari Deo decibilia & humana, una operatione, & hæc pie nimiſque ſubtiliter expoſuiſtis. Et in conſtructione ecthefeos, & in aliis, unam voluntatem, & omnem divinam humanamque operationem habere dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ſignificat. Nec unam tamen, nec duas operationes debere dici permittit. Quod & in aliis cum interdictione, depoſitione, & excommunicatione ſententialiter aſſerit. Pyrrhus in dogmatico tomo & confirmatione ecthefeos, unam voluntatem confitetur in Chriſto: & poſtmodum in libello fidei, quem in confeſſione beati Petri apoſtolorum principis B obtulit, duas voluntates & duas operationes naturales confitetur in uno domino noſtro Jeſu Chriſto, in quo & teſtimoniis ſanctorum patrum ita ſe orthodoxæ fidei veritatem habere confirmat. Paulus quoque hujus ſucceſſor, in epiſtola ad apoſtolicæ memoriæ Theodorum papam, noſtræ humilitatis prædeceſſorem, unam voluntatem Chriſtum habere confitetur. Et idem in conſtructione typi cum interdictione, depoſitione & excommunicatione, neque unam neque duas voluntates aut operationes aſſerit dici debere in uno domino noſtro Jeſu Chriſto. Petrus ejus ſucceſſor ad ſanctæ memoriæ Vitalianum papam ſcribens, C & unam duas voluntates, & unam duas operationes in diſpenſatione incarnationis magni Dei & ſalvatoris ſapere ſe profitetur. Quis, quæſo, non compungatur, manſuetiſſimi atque clementiſſimi principum, & humanæ vitæ ancipites laqueos tremens conſideret, atque cum interno gemitu Deum, qui eſt fons miſericordiæ, deprecetur erui ſe ab inimici inſidiis ad deceptionem humanæ mentis undique circumpoſitis, cernens hos, qui ſe de ſummitate ſcientiæ prædicabiles æſtimabant, in hæretici erroris laqueos incidiſſe, nec in ipſo errore conſtantes, ſed ſemper inſtabiles? quandoquidem Sergius in aliis & in aliis ſcriptis, D unam voluntatem & unam operationem dominum Jeſum Chriſtum habere prædicat: & in ecthefi omnem divinam & omnem humanam operationem unius eſſe Chriſti pronunciat: & ſubſequenter e contrario affirmat, unam operationem a quibuſdam patribus eſſet dictam in Chriſto, duas autem operationes a nullo: nec unam tamen operationem, nec duas, definit debere dici in uno domino noſtro Jeſu Chriſto. Itemque Pyrrhus in [a] conformatione typi, & in aliis pro Cyro Alexandrino ſatisfaciens, unam voluntatem & unam operationem intelligere ſe demonſtrat. Et in ſcriptis ad ſanctæ memoriæ Joannem papam, unam E voluntatem, & unam operationem dominum noſtrum Jeſum Chriſtum habere confirmat. Et idem ipſe in libello fidei, cum ſanctorum patrum teſtimoniis duas naturales voluntates habere comprobat dominum ſalvatorem. Itemque Paulus ejus ſucceſſor, in epiſtola ad Theodorum apoſtolicæ memoriæ papam, unam voluntatem habere Chriſtum pronunciat. Et idem ipſe in compo-

ANNO CHRISTI 680

A μον τὸν Ἀλεξανδρείας. (εἴπερ τοίνυν καλὸν γέγονε καὶ αὐταῖς ταῖς ἱεραῖς ὑμῶν φωναῖς χρήσασθαι) ὡς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν ἐνεργεῖν τὰ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα μιᾷ ἐνεργείᾳ, καὶ ταῦτα εὐσεβῶς, καὶ ἄγαν ἠκριβωμένως ἐξέθεσθε. καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἐκθέσεως, καὶ ἄλλοις, ἓν θέλημα, καὶ πᾶσαν θείαν καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν ἔχειν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν * σημαίνει, μήτε δὲ μίαν ὅλως, μήτε δύο ὀφείλειν λέγεσθαι ἐπιτρέπει. ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις μετὰ διατάγματος καθαιρέσεως, καὶ ἀκοινωνησίας ἀποφατικῶς διαβεβαιοῦται. Πύῤῥος ἐν τῷ δογματικῷ τόμῳ, καὶ ἐν τῇ βεβαιώσει τῆς ἐκθέσεως ἓν θέλημα ὁμολογεῖ ἐν τῷ Χριστῷ. καὶ B μετὰ ταῦτα ἐν τῷ λιβέλλῳ τῆς πίστεως, ὃν εἰς * ὁμολογίαν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων προσήγαγε, δύο θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐν ᾧ καὶ ταῖς μαρτυρίαις τῶν ἁγίων πατέρων οὕτως ἑαυτὸν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν ἀλήθειαν ἔχειν διαβεβαιοῦται. Παῦλος ὁμοίως ὁ τούτου διάδοχος ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς τὸν τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Θεόδωρον τὸν πάπαν τὸν προηγησάμενον τὴν ἡμετέραν μετριότητα, ἓν θέλημα τὸν Χριστὸν ἔχειν ὁμολογεῖ. καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ τύπου μετὰ παραγγελίας καθαιρέσεως, καὶ ἀκοινωνησίας μήτε ἕν, μήτε δύο θελήματα φάσκει ὀφείλειν λέγεσθαι ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν C Ἰησοῦ Χριστῷ. Πέτρος ὁ τούτου διάδοχος πρὸς τὸν τῆς ἁγίας μνήμης Βιταλιανὸν τὸν πάπαν γράφων καὶ ἓν δύο θελήματα, καὶ μίαν καὶ δύο ἐνεργείας ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φρονεῖν ὁμολογεῖ. τίς, δέομαι, μὴ κατανυγείη, ἡμερώτατοι, καὶ φιλανθρωπότατοι βασιλεῖς, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς τὰς ἀμφιστόμους παγίδας τρέμων κατανοήσῃ καὶ μετὰ στεναγμοῦ ἐκ βάθους τὸν Θεόν, ὅς ἐστι πηγὴ οἰκτιρμῶν, ἱκετεύσῃ, ῥυσθῆναι ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ ἐχθροῦ τῶν πρὸς ἀπάτην τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας πανταχόθεν περικειμένων, θεωρῶν τούτους, D οἵτινες ἑαυτοὺς ἀπὸ ἄκρας εἰδήσεως κηρυκτικοὺς ἐλογίζοντο, * ταῖς παγίσι περιπεπτωκέναι τῆς αἱρετικῆς πλάνης, μήτε ἐν αὐτῇ τῇ πλάνῃ σταθεροὺς εἶναι, ἀλλ' ἀεὶ ἀστάτους; ὅτι μὲν ὁ Σέργιος ἐν ἄλλοις καὶ ἐν ἄλλοις γράμμασιν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἔχειν προκηρύττει· καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει πᾶσαν θείαν, καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ εἶναι προσαγγέλλει. καὶ ἑπομένως ἐκ τοῦ ἐναντίου διαβεβαιοῦται, μίαν ἐνέργειαν ἀπό τινων πατέρων εἰρῆσθαι ἐπὶ Χριστοῦ, δύο δὲ ἀπὸ οὐδενὸς ἐνεργείας. ὅμως οὔτε μίαν ἐνέργειαν, οὔτε δύο ὁρίζει ὀφείλειν λέγεσθαι ἐν τῷ ἑνὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. ὡσαύ- E τως Πύῤῥος ἐν τῇ βεβαιώσει τοῦ τύπου, καὶ ἐν ἄλλοις ὑπὲρ Κύρου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἀπολογούμενος, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν νοεῖν αὐτὸν ἀποδείκνυσι. καὶ ἐγγράφως πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην τὸν πάπαν ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἔχειν διαβεβαιοῦται. καὶ ὁ αὐτὸς οὗτος ἐν τῷ λιβέλλῳ τῆς πίστεως μετὰ τῶν μαρτυριῶν τῶν ἁγίων πατέρων δύο φυσικὰ θελήματα ἔχειν ἐπικεί-

νει

* [illegible]

* [illegible]

* [illegible]

1 Pro [illegible] Harduinus

a Græc. βεβαιώσει, confirmatione. Harduinus

ANNO CHRISTI 680.

νος τὸν σωτῆρα κήρυξεν. ὡσαύτως Παῦλος ὁ τούτου διάδοχος ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Θεόδωρον τὸν τῆς ἀποστολικῆς μνήμης πάπαν ἓν θέλημα ἔχειν τὸν κύριον μόνον. καὶ ὁ αὐτὸς ὕστερον ἐν τῇ συνθέσει τοῦ τύπου ἔτι ἕν, ἔτι δύο θελήματα ὀφείλειν λέγεσθαι, ἢ ἐνεργείας ὥρισε. Πέτρος ὁμοίως καὶ ἓν καὶ δύο θελήματα, καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φρονεῖν προσμαρτύρεται. καὶ ὡς ἕκαστος αὐτῶν * τοὺς ἄλλως δογματιζομένους κατακρίνει, ἀποκηρύσσει, καὶ ἐκ τοῦ καταλόγου τῆς ἐκκλησίας ἀποβάλλεται. προσεχέτω τοίνυν ἡ θεοσύστατος τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας κορυφὴ τῷ ἐνδοτέρῳ τοῦ διακριτικοῦ αὐτῆς ὀφθαλμῷ, ὃν πρὸς οἰκονομίαν τῶν χριστιανωτάτων λαῶν τῆς θείας χάριτος ἐλλαμπούσης παραλαβεῖν ἠξιώθη, τίνα τῶν τοιούτων διδασκάλων χρὴ ἀκολουθεῖν ὁ Χριστιανικὸς λαός, τίνος λοιπὸν τὴν διδασκαλίαν ὀφείλει περιπτύσσεσθαι, ἵνα δυνηθῇ σωθῆναι. εἰ τούτους καὶ πάντας, καὶ ἀλλήλους ὡς ἕκαστος αὐτῶν κατακρίνει, καθὼς αἱ ποικίλαι αὐτῶν καὶ ἄστατοι τῶν ἐγγράφων ὅροι διαβεβαιοῦνται, ποτὲ μὲν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν, ποτὲ δὲ οὔτε ἕν, οὔτε δύο ἐνεργείας· ποτὲ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν· καὶ πάλιν δύο θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας. ὁμοίως ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν, καὶ ἔπειτα οὔτε μίαν, οὔτε δύο. καὶ ἄλλος μίαν καὶ δύο.

Ποῖος τοιγαροῦν, παρακαλῶ, εὐσεβέστατοι δεσπόται, τῆς τοσαύτης τυφλότητος τὰς πλάνας μὴ βδελύξηται, καὶ περιφυλάξηται, ἐὰν δηλαδὴ σωθῆναι ἐπιθυμῇ, καὶ ἄμωμον τῆς ἑαυτοῦ πίστεως τὴν ὀρθότητα ἐρχομένῳ τῷ κυρίῳ ἐπιποθῇ προσαγαγεῖν; διόπερ * λυτρωτέα ἐστί, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος μετὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας * ἐλευθερωτέα ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία ἡ μήτηρ τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους, ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν τοιούτων διδασκάλων. ἵνα τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὀρθότητα, ἥτις τεθεμελίωται ἐπὶ τὴν στερεὰν πέτραν ταύτης τῆς τοῦ μακαριωτάτου κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἐκκλησίας, ἥτις τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ βοηθείᾳ ἀπὸ πάσης πλάνης ἄχραντος διαμένει. πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν προέδρων, καὶ τῶν ἱερέων, * τοῦ κλήρου, καὶ τῶν λαῶν ὁμοθυμαδὸν πρὸς τὸ εὐαρεστεῖν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν ψυχὴν σωθῆναι, τῆς ἀληθείας τὸν λόγον τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως ἅμα ἡμῖν ὁμολογήσῃ καὶ κηρύξῃ. ταῦτα δὲ τῇ ἡμετέρᾳ μετρίᾳ ἀναφορᾷ ἐνθεῖναι ἐφροντίσαμεν κατατεθλιμμένοι, καὶ ἀδιαλείπτως στενάζοντες περὶ τῆς τοσαύτης πλάνης τῶν τῆς ἐκκλησίας ἱερέων, ἴδια μᾶλλον ζητούντων παρὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως ὁρίσαι, καὶ τῆς ἀδελφικῆς ὑπομνήσεως τὸ ἀκέραιον εἰς οἰκείαν καταφρόνησιν ἀνήκειν κρινόντων· οὐ φθονοῦντι λογισμῷ, ὡς ὁ Θεὸς μαρτυρεῖ, οὔτε κατ' ἔπαρσιν ἀλαζονείας, οὔτε κατ' ἐναντίωσιν φιλονεικίας, οὔτε ματαίως ἐπιλαβέσθαι τῆς αὐτῶν διδασκαλίας ἐπιθυμοῦντες, μήτε οἱανδήποτε ὑποπτεύεσθαι ἀνθρωπίνης τέρψεως ἀλαζονείαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἐν ᾗ σωθῆναι ἡμᾶς θαρροῦμεν, καὶ ὑπὲρ τοῦ κανόνος αὐτῆς τῆς καθαρᾶς καὶ εὐαγγελικῆς ὁμολογίας, ὑπὲρ σωτηρίας δηλονότι τῶν ψυχῶν, καὶ τῆς συστάσεως τῆς τῶν Χριστιανῶν πολιτείας, ὑπὲρ ῥώσεως τῶν τοῦ

* ἄλλων δ. προμαρτυρό-μενα
* λυτρωθ. ἐστι
* ἐλευθερω-θήσεται
τοῦ

ACTIO IV. EPIST. AGATHONIS PP.

A ſitione typi, nec unam nec duas debere dici voluntates aut operationes ſtatuit. Petrus quoque, & unam; & duas voluntates & operationes in diſpenſatione incarnationis ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti ſapere ſe proteſtatur: & unuſquiſque eorum aliter aſſerentes condemnat, excommunicatque, atque de numero eccleſiæ projicit. Attendat igitur a Deo inſtitutum veſtræ clementiæ faſtigium interno diſcretionis * illius oculo, quem ad diſpenſandum populos Chriſtianos, divina gratia illuſtrante, percipere meruit, quemnam talium doctorum ſequendum cenſeat populus Chriſtianus, cujus horum doctrinam debeat amplecti, ut poſ-B ſit ſalvari, qui & omnes, & alterum unuſquiſque eorum condemnat, ſicut variæ eorum & inſtabiles definitiones in ſcriptis aſſeverant, modo unam voluntatem & unam operationem, modo nec unam nec duas operationes, modo unam voluntatem & operationem, & rurſum duas voluntates & duas operationes, itemque unam voluntatem & unam operationem, & denuo nec unam, nec duas, & alius unam & duas.

* ſua

C Quis exæſtuans, piiſſimi domini, tantæ cæcitatis errores non abominetur & caveat, ſi utique ſalvari deſiderat, & immaculatam ſuæ fidei rectitudinem venienti domino cupit offerre? Eximenda proinde, ac ſummis conatibus cum Dei præſidio liberanda eſt ſancta Dei eccleſia Chriſtianiſſimi veſtri imperii mater de talium doctorum erroribus, & evangelicam atque apoſtolicam orthodoxæ fidei rectitudinem, quæ fundata eſt ſuper firmam petram hujus beati Petri apoſtolorum principis eccleſiæ, quæ ejus gratia atque præſidio ab omni errore illibata permanet, omnis præ-D ſulum numerus ac ſacerdotum, cleri, ac populorum, unanimiter ad placendum Deo, animamque ſalvandam, veritatis formulam apoſtolicæ traditionis nobiſcum confiteatur, & prædicet. Hæc autem noſtræ humillimæ ſuggeſtioni innectere curavimus, afflicti atque inceſſabiliter ingemeſcentes de tantis eccleſiæ ſacerdotum erroribus, propria magis quærentium, quam veritatem fidei ſtatuere & fraternæ admonitionis ſinceritatem ad proprium contemptum pertinere cenſentium, non avido (ſicut Deus teſtis eſt) animo, neque per elationem jactantiæ, neque per contentionis adverſitatem, neque inaniter eorum doctrinam cupientes re-E prehendere, neque quamlibet quis ſuſpicetur humanæ delectationis arrogantiam, ſed pro ipſius veritatis, in qua ſalvari nos confidimus, rectitudine, & pro ipſius puræ evangelicæ confeſſionis regula, pro ſalute videlicet animarum, ac reipublicæ Chriſtianæ ſtabilitate, pro ſoſpitate Romani imperii gubernacula diſpenſantium, meæ humilitatis apoſtolicos prædeceſſores commonuiſſe, rogaſſe, increpaſſe, obſecraſſe, arguiſſe, & om-

1 In Græco, & evangelica. Harduinus.

ACTIO IV. EPIST. I AGATHONIS PP.

ANNO CHRISTI 680.

& omnem modum exhortationis exercuiſſe, A quatenus medelam poſſit recens vulnus accipere. Nec poſt inoliti erroris diuturnitatem a commonitione ſiluerunt, ſed ſemper hortati ſunt ac conteſtati, & hoc ex fraterna caritate, non per malitiam vel pertinaciam odioſam, (abſit, abſit a corde Chriſtiano, ut in alterius lapſum graſſetur, cum dominus omnium doceat: *Nolo mortem peccatoris, ſed ut convertatur & vivat*: qui gaudet ſuper unum pœnitentem magis quam ſuper nonaginta novem juſtos: qui ad liberandum ovem perditam, ſuæ majeſtatis inclinans potentiam, de cælis ad terras deſcendit) ſed & expanſis ſpiritalibus ulnis optantes atque exhortantes eos in orthodo- B xæ fidei unanimitate remeantes amplecti, eorumque converſionem ad integram orthodoxæ fidei rectitudinem præſtolantes: quatenus de noſtro conſortio, imo beati Petri apoſtoli, cujus licet indigni, miniſterio fungimur, & traditionis formulam prædicamus, ſeipſos non facerent alienos, ſed concorditer nobiſcum immaculatam hoſtiam pro ſtabilitate fortiſſimi ac sereniſſimi imperii indeſinenter Chriſtum dominum exorent. Credimus, piiſſime rerum domine, nullam ambiguitatis caliginem remanſiſſe, quæ ad diſcernendum poſſit obſiſtere iis, qui ſecuti ſunt novi dogmatis inventores. Nam & ſuavitas ſpiritalis intelligentiæ, qua C patrum redolent dicta, coram oculis conſtituta: & hæreticorum abominabilis fœtor, ab omnibus fidelibus aſpernandus, innotuit. Et quia novi dogmatis inventores, hæreticorum ſectatores oſtenſi ſunt, & non ſanctorum patrum pediſſequi, nec remanſit incognitum: igitur quantumcumque ſuum colorare velit quiſquam errorem, a luce veritatis arguitur, ſicut & apoſtolus gentium docet: *Omne quod revelatur lumen eſt*: quia veritas conſtans ſemper & eadem permanet, ſemper autem falſitas variatur, & ſibi ipſi, variando, approbatur ac redarguitur eſſe contraria. Ex hoc enim & ſibimetipſis adverſa docuiſſe, novi dogmatis in- D ventores oſtenſi ſunt, quia evangelicæ atque apoſtolicæ fidei ſectatores eſſe noluerunt. Quapropter, quia & veritas claruit Deo inſpirante veſtræ pietatis obtutibus, & falſitas denotata, & qua digna eſt, abominationem conſecuta: reſtat, ut a Deo coronatæ veſtræ clementiæ piis favoribus victoriæ coronam redimita veritas fulgeat, & novitatis error cum ſuis inventoribus, & iis qui eorum doctrinam ſecuti ſunt, propriæ præſumptionis pœnam exſolvat, & de medio orthodoxorum antiſtitum pro ſuæ novitatis hæretica pravitate pellantur, quam intra unam ſanctam catholicam atque apoſtolicam Chriſti eccleſiam conati ſunt intro- E ducere, & individuum atque illibatum corpus eccleſiæ contagione pravitatis hæreticæ maculare. Nec enim æquum eſt, ut nocentes innocentibus noceant, aut immunes aliorum delicta percellant: cum etſi in hoc ſæculo condemnatis parcatur, ſicut ipſi quibus parcitur, nullum in Dei judicio ſentiunt parcendo beneficium, ita parcentibus non minimum * ingerunt pro illicita compaſſione periculum. Hæc autem ideo Deum omnipotentem felicibus veſtræ manſuetudinis ad emendandum credimus reſervaſſe

Ezec. 33. Luc. 15.

Ephes. 5.

* ingerunt

A Ῥωμαϊκοῦ κράτους τῆς κυβερνήσεως διακειμένου, τῆς ἡμῶν μετριότητος τοὺς προηγησαμένους ἀποστολικοὺς ὑπομνῆσαι, ἐρωτῆσαι, ἐπιτιμῆσαι, παρακαλέσαι, ἐλέγξαι, καὶ παντὶ τρόπῳ προτροπῆς ἐγγυμνάσαι, ὅπως θεραπείαν δυνηθῶσι τὸ νεαρὸν τραῦμα λαβεῖν. ἐπεὶ μετὰ τὴν παλαιότητα τῆς * δυσωδίας πλάνης ἀπὸ τῆς ὑπομνήσεως ἀπεσιώπησαν, ἀλλὰ διὰ παντὸς προετρέψαντο καὶ διεμαρτύραντο, καὶ τοῦτο ἐξ ἀγάπης ἀδελφικῆς, οὐ κατὰ πονηρίαν, ἢ κατὰ πεῖσμα μίσους, (ἀπείη, ἀπείη ἀπὸ τῆς τῶν Χριστιανῶν καρδίας, ἵνα εἰς ἀλλότριον ἑτέρου * πταίσματι ἐφηδύνηται, ὁ τῶν πάντων κύριος διδάσκει. οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλ' ἵνα ἐπιστρέψῃ, καὶ ζήσῃ. B ὁ χαίρων ἐπὶ ἑνὶ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις. ὃς πρὸς τὸ ἐλευθερῶσαι τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον τῆς ἑαυτοῦ μεγαλειότητος τὴν δυναστείαν ἐπικλίνας ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν κατεβέβηκε) καὶ ἐξηπλωμέναις ταῖς πνευματικαῖς χερσὶν δεχόμενοι, καὶ δυσωποῦντες αὐτοὺς εἰς τὴν ὁμοψυχίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐπαναστρέφοντας ἀσπάσασθαι, καὶ τὴν τούτων ἐπιστροφὴν πρὸς τὴν ὑγιῆ ὀρθότητα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀναμένοντες, ὅπως ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου καταλόγου ἤπερ τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, οὗτινος, εἰ καὶ ἀνάξιοι, τὴν διακονίαν ἐκπληροῦμεν, καὶ τῆς παραδόσεως τὸν τύπον κηρύσσομεν, μὴ ποιήσωσιν ἑαυτοὺς ἀλλοτρίους, ἀλλ' ὁμονοητικῶς ἅμα ἡμῖν C τὴν ἀμώμητον θυσίαν ὑπὲρ τῆς συστάσεως τοῦ ἀνδρειοτάτου καὶ γαληνοτάτου κράτους * ἀκαταπαύστως Χριστὸν τὸν κύριον ἐκδυσωπῶσι. πιστεύομεν, εὐσεβέστατε τῶν πραγμάτων δέσποτα, μηδεμίαν ἀμφιβολίας ἀχλὺν ἀπομεῖναι, ἥτις πρὸς τὸ διαχωρίσαι δυνήσεται ἀντιστῆναι τοῖς ἑπομένοις τοῖς ἐφευρεταῖς τοῦ καινοῦ δόγματος. καὶ γὰρ ἡ πνευματικὴ εὐωδία τῆς γνώσεως, ἔνθα * τῶν πατέρων ἀναπνέει τὰ ῥήματα, ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν καθέστηκε, καὶ τῶν αἱρετικῶν ἡ ἀπαίσθητος δυσωδία ἀπὸ πάντων τῶν πιστῶν * ἐξεδιώχθη. καὶ ὅτι οἱ τοῦ καινοῦ δόγματος ἐφευρεταὶ τῶν αἱρετικῶν ἀκόλουθοι ἐδείχθησαν, καὶ οὐ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἑπόμενοι, μήτε τοῦτο * ἀπείρατον ἄγνωστον. πλὴν γὰρ D ὅσον δήποτε τις τὴν ἰδίαν πλάνην θελήσει χρωματίσαι, ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας ἐλέγχεται, καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν διδάσκει· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστιν. ἐπειδὴ ἡ ἀλήθεια ἀεὶ σταθερὰ καὶ ἡ αὐτὴ διαμένει. τὸ δὲ ψεῦδος ἀεὶ ποικίλλεται, καὶ ἐν τῷ ποικίλλεσθαι φανεροῦται, καὶ ἐξελέγχεται ἑαυτῷ τοῦτο ἐναντίον εἶναι. ἐκ τούτου γὰρ καὶ ἑαυτοῖς τὰ ἐναντία διδάσκειν ἐδείχθησαν οἱ τοῦ καινοῦ δόγματος ἐφευρεταί, ὅτι τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ἀκόλουθοι εἶναι οὐκ ἠθέλησαν. διὸ ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀλήθεια ἐφάνη τῇ ἐπισκέψει τῆς θεοστεφοῦς ὑμῶν εὐσεβείας, καὶ τὸ σκότος ἀπεστημειώθη, καὶ ὡς ἄξιον ἦν, ἀποβλήσεως ἔτυχεν· ὑπολείπε- E ται, ἵνα ταῖς εὐμενείαις τῆς θεοστεφοῦς ὑμῶν φιλανθρωπίας τῆς νίκης τὸν στέφανον ἡ ἀλήθεια ἀναδησαμένη ἐκλάμψῃ, ἡ δὲ τῆς καινότητος ἡ πλάνη μετὰ τῶν αὐτῆς ἐφευρετῶν, καὶ τῶν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτῶν ἀκολουθησάντων τῆς οἰκείας τόλμης τὴν ποινὴν ἀπολήψῃ· καὶ ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὀρθοδόξων προέδρων ὑπὲρ τῆς καινότητος τῆς αὐτῶν αἱρετικῆς φαυλότητος ἐξωσθῶσιν· ἣν ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐπεχείρησαν εἰσαγαγεῖν, καὶ τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἄχραντον σῶμα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ τῷ μολυσμῷ τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος σπι-

ANNO CHRISTI 680.

πιλάθωσι. οὐδὲ γὰρ ἀπογνῶναι χρὴ, ἵνα οἱ ὑπόδικοι τὰς ἀνθρωπίνας βλέψωσι, ἢ τὰς ἀντίας τῶν ἄλλων τὰ πλημμελήματα καταλάβωσιν. ὁπότε γὰρ οἱ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ τοῖς καταπεπεμμένοις συγχωρηθῇ, καθὼς αὐτοὶ οἱ συγχωρούμενοι ἡμεῖς ἁμαρτίας * αἰδέσονται ἐν τῇ κρίσει τοῦ Θεοῦ, τοῖς φειδομένοις ὡς ἐλέγχου ὑπὲρ τῆς ἀναρμοδίου συμπαθείας ὁ κίνδυνος ἐπισυρρεῖται. ταῦτα δὲ τοῦ τὸν παντοδύναμον Θεὸν τοῖς * ἐσχάτοις χρόνοις τῆς ὑμῶν ἡμερότητος εἰς τὸ διορθοῦσθαι τὸ δόγμα φυλάξαι, ἵνα καὶ τὸν τόπον, καὶ τὸν ζῆλον αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ τὸ ὑμέτερον κράτος καταξιώσαντος στέψαι, ποιοῦντες ἐπὶ γῆς ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἀληθείας δικαίαν κρίσιν προσαγάγητε· ὅτι ὁ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους λυτρωτὴς καὶ σωτὴρ ὑπάρχων, μέχρι τῆς σήμερον ὑβριζόμενος ἠνείχετο, καὶ τῷ κράτει τῆς ὑμετέρας ἀνδρειότητος ἐνέπνευσεν, ἵνα τῆς αὐτοῦ πίστεως τὸ πρᾶγμα, καθὼς τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων ἐψηφίσατο ἡ διδασκαλία καταξιώσητε * ἐπεξελθεῖν. καὶ τοῦ λυτρωτοῦ καὶ συμβασιλέως τὴν περὶ τῆς πίστεως αὐτοῦ ὕβριν, διὰ τῆς αὐτοῦ προστασίας ἀπὸ τῶν καταφρονησάντων ἐκδικήσητε, τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο λόγιον μετὰ βασιλικῆς φιλανθρωπίας μεγαλοψύχως ἀναπληροῦντες, * ὅθεν ὁ βασιλεὺς καὶ προφήτης Δαβὶδ πρὸς τὸν Θεὸν φθέγγεται. ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου, φάσκων, κατέφαγέ με. ὅθεν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου θεαρέστου ζήλου ἐπαινεθεὶς ἐκείνην τὴν μακαρίαν φωνὴν ἀκοῦσαι ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων ἠξιώθη. εὗρον Δαβὶδ ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. ᾧ τινι καὶ ἐν τοῖς ψαλμοῖς ἐπαγγέλλεται· εὗρον Δαβὶδ τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν· ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν, ὅπως οὗτινος τὸ πρᾶγμα τῇ ζεούσῃ σπουδῇ ἡ τῆς χριστιανικωτάτης ὑμῶν βασιλείας εὐσέβεια ἀγωνίζεται ἀποπληρῶσαι, πάσας τὰς πράξεις τοῦ ἀνδρειοτάτου ὑμῶν κράτους εὐτυχεῖς καὶ αἰσίας ποιήσῃ, ὃς ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ἁγίοις εὐαγγελίοις ἐπαγγέλλεται φάσκων· ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. πάντες γὰρ, πρὸς οὓς κατέλαβεν ἡ τῶν θείων ὑμῶν κεραιῶν εἴδησις, καὶ ὁ τοιοῦτος ἀγαθὸς τῆς σεβασμίας μεγαλοψυχίας τῆς ὑμῶν ἡμερότητος ἀπεδείχθη σκοπὸς, ἀναριθμήτους εὐχαριστίας, καὶ ἀδιαλείπτους ἐπαίνους θαυμάσαντες περὶ τοῦ τοσούτου τῆς συμπαθείας μεγέθους, τῷ κατορθωτῇ τοῦ ἀνδρειοτάτου ὑμῶν κράτους ἀποδεδώκασιν. ἐπειδὴ ὡς ἀληθῶς εὐσεβέστατοι, καὶ δικαιότατοι βασιλεῖς ἅπερ εἰσὶ τοῦ Θεοῦ μετὰ φόβου Θεοῦ καταξιώσατε διαπράττεσθαι, πᾶσαν ἀσφάλειαν τοῖς ἐκλεγομένοις παρ' ὑμῶν προσώποις ὑποσχόμενοι. καὶ θαρροῦμεν, ὅτι ἅπερ ὑπέσχετο ἡ ὑμετέρα εὐσεβὴς ἡμερότης, δύναται καὶ ἀποπληρῶσαι. ὅπως ὅπερ τῷ Θεῷ ἀφιέρωται θεοσεβεῖ φιλανθρωπίᾳ παρὰ τοῦ φιλοχρίστου ὑμῶν κράτους, οὐδὲν ἧττον τῆς αὐτοῦ παντοκρατορίας συνεργούσης καὶ ἡ ὑπόσχεσις πληρωθῇ. ὅθεν καὶ ἔπαινος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν Χριστιανῶν, καὶ αἰωνίζουσα μνήμη, καὶ συνεχὴς εὐχὴ πλεονάσει ὑπὲρ σωτηρίας, καὶ τῆς δωρηθησομένης τροπαιούχου καὶ τελει-

* αἰδέσονται. * [illegible] * ἴσ. ὅπερ

ACTIO IV. EPIST. I AGATHONIS PP.

temporibus, ut locum & zelum ipſius domini noſtri Jeſu Chriſti, qui veſtrum imperium coronare dignatus eſt, facientes in terris, pro ejus evangelica, atque apoſtolica veritate juſtum judicium proferatis: Quia dum humani generis redemptor, atque ſalvator ſit injuriam paſſus, nunc uſque ſuſtinuit, veſtræque fortitudinis adſpiravit imperio, ut ejus fidei cauſam (ſicut æquitas exigit, & ſanctorum patrum, ſacrarumque generalium quinque ſynodorum decrevit inſtructio) exequi dignemini, & redemptoris, ac corregnatoris injuriam de ſuæ fidei contemptoribus per ejus præſidium ulciſcamini, propheticum illud vaticinium cum imperiali clementia magnanimiter adimplentes, quo rex & propheta David ad Deum loquitur: *Zelus domus tuæ*, inquiens, *comedit me*. Unde pro tali Deo placito zelo collaudatus, illam beatam vocem audire a creatore omnium meruit: *Inveni David virum ſecundum cor meum, qui faciat omnes voluntates meas*. Cui & in pſalmis pollicetur: *Inveni David ſervum meum, oleo ſancto meo unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meum confortabit eum*, ut cujus cauſam conflagranti ſtudio elaborat Chriſtiana clementiæ veſtræ piiſſimus principatus efficere remunerationis gratia, omnes actus fortiſſimi eorum imperii felices, & proſperos faciat, qui in ſuis ſacris evangeliis repromittit inquiens: *Quærite primum regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis*. Omnes enim, ad quos ſacrorum apicum pervenit notitia, & quia ſic benigniter auguſtæ magnanimitatis veſtræ manſuetudinis eſt demonſtratus intentus, innumeras gratiarum actiones, & inceſſabiles laudes, admirati de tanta clementiæ magnitudine, propagatori veſtri fortiſſimi imperii perſolverunt: quia vere, ut piiſſimi & æquiſſimi principes, quæ Dei ſunt, cum Dei timore dignati eſtis peragere, omnem immunitatem a noſtra parvitate dirigendis perſonis polliciti. Et confidimus, quia quæ promiſit veſtra pia clementia, potens eſt & efficere, quatenus quod Deo a veſtræ Chriſtianitatis imperio religioſa humanitate devotum eſt, & promiſſum nihilo minus ejus auxiliante omnipotentia impleatur. Unde & laus ab omnibus nationibus Chriſtianis, & perennis memoria, & frequens oratio pro ſoſpitate, & triumphalibus, ac perfectis victoriis concedendis, ante Chriſtum dominum, cujus cauſa eſt, effundatur: quatenus ſupernæ majeſtatis terrore perculſæ gentium nationes, ſub ſceptris veſtri robuſtiſſimi principatus humiliter colla proſternant: ut piiſſimi veſtri regni contineatur potentia, dum temporali imperio æterni regni ſuccedit perennis felicitas. Nec enim poterit aliud ſimillimum inveniri, quod veſtræ invictiſſimæ fortitudinis divinæ majeſtati commendet clementiam, quam ut repulſis a regula veritatis errantibus, evangelicæ atque apoſtolicæ noſtræ fidei ubique illuſtretur & prædicetur integritas. Propterea piiſſimi & a Deo inſtructi domini filii, ſi hanc ſacrarum ſcripturarum venerabilium ſynodorum ſpiritualium patrum irreprehenſibi-

Pſal. 68. Act. 13. Pſal. 88. Matth. 6.

1 Lege ex primigenio fonte Latino, αἰτιασθήσονται. Harduinus.

ſibilem apoſtolici dogmatis regulam, juxta evangelicam * eorum intelligentiam, per quam veritatis nobis formula, ſpiritu reſerante, monſtrata eſt, Conſtantinopolitanæ præſul eccleſiæ tenere nobiſcum ac prædicare delegerit, pax multa erit diligentibus nomen Dei & ullum non remanebit diſſenſionis ſcandalum, & fiet quod in Actibus apoſtolorum, dum per gratiam ſancti Spiritus populus ad cognitionem Chriſtianitatis acceſſerit, omnibus nobis cor unum & anima una. Sin autem (quod porro longe ſit) novitatem nuper ab aliis introductam amplecti maluerit, & alienis a regula veritatis orthodoxæ atque apoſtolicæ noſtræ fidei ſeſe irretire doctrinis, quam, utpote animabus noxiam, declinare, indeſinenter ab apoſtolicis meæ humilitatis prædeceſſoribus exhortati atque commoniti, uſque hactenus diſtulerunt, ipſe noverit, quid de tali contemptu in divino Chriſti examine ſatisfaciet apud judicem omnium, qui in cœlis eſt, cui & nos ipſi pro ſuſcepto veræ prædicationis miniſterio, vel præſumptione Chriſtianæ religioni contraria, dum ad judicandum advenerit, reddituri ſumus rationem: nobiſque, (quod ſuppliciter exoro) liceat apoſtolicam atque evangelicam rectæ fidei regulam, ut ab exordio percepimus, inconfuſe & libere cum ſimplici puritate integram atque illibatam ſervare. Proinde veſtræ auguſtiſſimæ ſerenitati pro affectu ac reverentia catholicæ, atque apoſtolicæ rectæ fidei, ab ipſo corregnatore Chriſtiani imperii domino Jeſu Chriſto, cujus veram confeſſionem intemeratam cupitis conſervare, perfecta piorum laborum reputabitur merces, quia nihil in aliquo neglectum eſt vel omiſſum a veſtra a Deo coronata clementia, quod non poſſit ſalva integritate veræ fidei ad eccleſiarum concordiam pertinere: quia judex omnium Deus propoſitum mentis exquirit, & ſtudium pietatis acceptat, qui cauſarum exitus, ſicut expedire judicat, & diſpenſat. Obſecro itaque piiſſime atque clementiſſime Auguſte, atque una cum mea exiguitate omnis anima Chriſtiana flexo genu ſuppliciter deprecatur, ut omnibus Deo placitis bonis, atque admirandis imperialibus beneficiis quæ per eorum Deo acceptabile ſtudium ſuperna dignatio humano generi concedere dignata eſt, etiam hoc ad reintegrationem perfectæ pietatis corregnatori Chriſto domino hoſtiam acceptabilem offerre jubeatis verbum impunitatis concedentes, & liberam loquendi facultatem unicuique loqui volenti, & verbum impendere pro fide, quam credit & tenet, quatenus ab omnibus manifeſtiſſime cognoſcatur, quod nullo terrore, nulla poteſtate, nulla comminatione vel averſione quiſquam pro veritate catholicæ atque apoſtolicæ fidei loqui volens, prohibitus aut repulſus eſt, quatenus omnes unanimiter pro tanto & tam inæſtimabili bono per cunctum ſuæ vitæ ſpatium

* earum

Pſal. 118.

Act. 4.

ας νίκης ἀπὸ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, ὅπερ καὶ τὸ πρᾶγμα ἐστίν. ὅπως τῆς ὑμετέρας μεγαλειότητος τῷ φόβῳ πληρωθῇ τὰ ἔθνη τῶν ἐθνῶν ὑπὸ τοῖς σκήπτροις τοῦ βασιλείου ὑμῶν κράτους τοὺς ἑαυτῶν αὐχένας τεταπεινωκότες ὑποκύψωσιν, ἵνα τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας κρατυνθῇ ἡ δυναστεία, ἵνα τὸ χριστιανὸν κράτος ἡ διαιωνίζουσα μακαριότης τῆς * ὀρθοδόξου διαδέξηται βασιλείας· οὐδὲ γὰρ δυνήσεται ἄλλο ὅμοιον εὑρεθῆναι, ὅπερ τὴν φιλανθρωπίαν τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας τῇ θείᾳ παραθήσεται μεγαλειότητι, εἰ μὴ ἵνα ἐξωσθέντων τῶν πλανωμένων ἀπὸ τοῦ τῆς ἀληθείας κανόνος, τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὑμῶν πίστεως πανταχοῦ φανερωθῇ καὶ κηρυχθῇ τὸ ἀκέραιον. διὰ τοῦτο εὐσεβέστατοι καὶ θεοδίδακτοι δεσπόται καὶ τέκνα, ἐὰν τοῦτον τὸν κανόνα τῶν ἁγίων Γραφῶν, τῶν σεβασμίων συνόδων, τῶν πνευματικῶν πατέρων ἀνεπίληπτον τοῦ ἀποστολικοῦ δόγματος κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτῶν σύνεσιν, δι' ὃ τῆς ἀληθείας ἡμῖν τὸν τύπον, τοῦ πνεύματος ἀνακαλύπτοντος, ἔδειξεν, ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας σὺν ἡμῖν κρατεῖν καὶ κηρύττειν ἐπιλέξηται, εἰρήνη πολλὴ γενήσεται τοῖς ἀγαπῶσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐχ ἀπομενεῖ τι σκάνδαλον διχονοίας, καὶ γενήσεται τὸ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, ἡνίκα διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος ὁ λαὸς πρὸς ἐπίγνωσιν * τῆς χριστιανικωτάτης προσῆλθε, πᾶσιν ἡμῖν καρδία μία, καὶ ψυχὴ μία. * ἐπεὶ, ὅπερ ἀπείη, τὴν ἀπὸ μικροῦ ἐπ' ἄλλων εἰσαχθεῖσαν καινότητα ἐπισπάσασθαι θελήσει, καὶ ταῖς ἀλλοτρίαις διδασκαλίαις ἀπὸ τοῦ κανόνος τῆς ἀληθείας τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ἑαυτὸν σαγηνεῦσαι· ἥντινα ἔτι δὴ ταῖς ψυχαῖς * καταδίκην ἐκκλῖναι ἀδιαλείπτως ἀπὸ τῶν προηγησαμένων τὴν ἡμετέραν μικρότητα προτραπέντες, καὶ ὑπομνησθέντες μέχρι τούτου ὑπερέθεντο· αὐτὸς γνώσεται, τί περὶ τῆς τοιαύτης καταφρονήσεως ἐν τῷ θείῳ τοῦ Χριστοῦ κριτηρίῳ ἀπολογήσεται παρὰ τῷ δικαστῇ πάντων τῷ ἐν οὐρανοῖς ὄντι· ᾧτινι καὶ ἡμεῖς * καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τῆς προσληφθείσης διακονίας τοῦ ἀληθοῦς κηρύγματος, ἢ τῆς ἐναντίας προλήψεως τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως, ὅταν πρὸς τὸ κρίνειν παραγένηται, λόγον ἀποδώσομεν· * καὶ ἡμῖν μὲν, ὅπερ δεόμενος παρακαλῶ, ἐγγένηται τὸν ἀποστολικὸν, καὶ εὐαγγελικὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως κανόνα, ὡς ἀπ' ἀρχῆς παρελάβομεν, ἀδιασείστως, καὶ ἐλευθέρως μετὰ ἁπλῆς καθαρότητος ἀκέραιον καὶ ἄτρωτον φυλάξαι. διόπερ τῇ ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ γαληνότητι ὑπὲρ τῆς στοργῆς καὶ τιμῆς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὀρθῆς πίστεως ἀπ' αὐτοῦ τοῦ συμβασιλέως τοῦ Χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτινος τὴν ἀληθῆ πίστιν ἄχραντον ἐπιθυμεῖτε φυλάττειν, τέλειος μισθὸς καταλογισθήσεται τοῖς εὐσεβέσι καμάτοις. ὅτι ἐν τινι οὐδὲν ἠμελήθη, ἢ παρεωράθη ἀπὸ τῆς ὑμῶν θεοστεφοῦς εὐμενείας, ὅπερ ἀνέπαφον δυνήσεται τῇ ὑγιεῖ ἀκεραιότητι τῆς ἀληθοῦς πίστεως πρὸς τὴν τῶν ἐκκλησιῶν ὁμόνοιαν, ἐπειδὴ ὁ κριτὴς τῶν πάντων Θεὸς τὴν πρόθεσιν ἐκζητεῖ τῆς διανοίας, καὶ τὴν σπουδὴν τῆς εὐσεβείας προσδέχεται· ὡς τὰς ἐκβάσεις τῶν πραγμάτων, καθὼς συμφέρειν κρίνει καὶ διοικεῖ. παρακαλῶ τοίνυν εὐσεβέστατοι καὶ φιλανθρωπότατοι βασιλεῖς, καὶ Αὔγουστοι, καὶ ἅμα σὺν τῇ ἐμῇ ἐλαχιστίᾳ πᾶσα ψυχὴ Χριστιανῶν γονυπετοῦσα δεῖται, ἵνα πᾶσι τοῖς θεαρέστοις ἀγαθοῖς, καὶ ταῖς θαυμασταῖς καὶ βασιλικαῖς εὐεργεσίαις, ἅς τινας διὰ τῆς ὑμῶν θεαρέστου σπουδῆς ἡ ἄνωθεν ῥοπὴ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει χαρίσασθαι κατηξίωσε, καὶ τοῦτο εἰς ὁλόκληρον ἀποκατάστασιν τῆς τελείας εὐσεβείας τῷ συμβασιλεύοντι δεσπότῃ Χριστῷ εὐπρόσδεκτον θυσίαν προσαγαγεῖν κελεύσητε,

* διὰ

* χριστιανικωτάτης ἐν Lat.

* εἰ δὲ, L.

* διαφυγεῖν

* ᾧ ἐπίστασθε Lat.

* ἡμῖν δὲ

τὸν

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO IV EPIST. II AGATHONIS PP.

τῷ λόγῳ τῆς εὐημερίας χαρισάμενος, ἢ ἐκλάμψειν τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐκεῖ ὑμετέρῳ τῷ λαλοῦντι ἐθέλοντι, καὶ λόγον ὑπὲρ τῆς πίστεως ἐκ παρρησίας καὶ κράτει, ἀποδῶσαι, ἵνα ἀπὸ πάντων φανερὸς ἐπιγνωσθῇ, ὅτι οὐδεὶ φόβῳ, οὐδεμιᾷ δυναστείᾳ, οὐδεμιᾷ ἀπειλῇ, ἢ ἀποστροφῇ, τὶς ποτε ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως λαλῶν θέλων ἐκωλύθη, ἢ ἀπεβλήθη. ὅπως πάντες ὁμοθυμαδὸν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καὶ ὅσος ἀνεκλαίτου ἀγαθοῦ εἰς πάντα τὸν χρόνον τῆς ἑαυτῶν ζωῆς τὴν θείαν μεγαλειότητα δοξάζωσι, καὶ ὑπὲρ ῥώσεως καὶ ὑψώσεως τοῦ ἀνδρειοτάτου ὑμῶν κράτους ακαταπαύστως ὁμοθυμαδὸν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ δεήσεις ἐκχέωσιν. ἡ ὑπογραφή. τὸ εὐσεβέστατον τῶν δεσποτῶν κράτος ἡ ὑψίστου χάρις διαφυλάξοι, καὶ τούτῳ πάντων τῶν ἐθνῶν τοὺς αὐχένας ὑποτάξοι.

A divinam majeſtatem glorificent, & pro incolumitate atque exaltatione fortiſſimi veſtri imperii unanimiter inceſſabiles Chriſto domino preces effundant. Subſcriptio. Piiſſimorum dominorum imperium gratia ſuperna cuſtodiat, eique omnium gentium colla ſubſternat.

B *Epiſtola Agathonis & Romanæ ſynodi centum viginti quinque epiſcoporum, quæ fuit velut inſtructio legatorum, qui miſſi ſunt ad ſynodum ſextam celebrandam.*

. . . .
. . . .
. . . .

Επιγραφὴ τῆς συνοδικῆς ἀναφορᾶς.

TOIΣ εὐσεβεστάτοις δεσπόταις καὶ γαληνοτάτοις νικηταῖς καὶ τροπαιούχοις, ποθητοῖς τέκνοις τοῦ Θεοῦ καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Κωνσταντίνῳ μεγάλῳ βασιλεῖ, Ἡρακλείῳ καὶ Τιβερίῳ Αὐγούστοις, Ἀγάθων ἐπίσκοπος δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ σὺν πάσαις ταῖς συνόδοις ταῖς ὑποκειμέναις τῇ συνόδῳ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου. Πάντων τῶν ἀγαθῶν C ἐλπὶς ὑπάρχειν γνωρίζεται, ἡνίκα ἡ βασιλικὴ κορυφὴ ἡ στέψαντι αὐτὴν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐγχειρίσαντι πρὸς σωτηριώδη κυβέρνησιν, ἐπιγνοῦσα τὴν περὶ αὐτοῦ ἀληθῆ ὁμολογίαν, ἥτινι μόνη ὑπὲρ πάντα τὰ δῶρα ἐντέρπεται, πιστῶς ἐκζητεῖ, καὶ ἀναζωπυροῦντι λογισμῷ περιπτύσσεσθαι ἐνθυμεῖ. καὶ τοῦτο Θεοῦ ἐστιν ἐξοχώτατον δῶρον, ἐξ οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ προέρχεται· πρὸς ὃν ἐπαναφέρεται, ὅπερ προσελήφθη ἀπὸ τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος· οὗ τινος τοῦ πνεύματι ἐν τοῖς τῆς διανοίας ἀπορρήτοις οἰκοδομοῦντος, καὶ ἀναρρωννύντος τῇ πνευματικῇ βρύσει τῆς * ἀκτῖνος τε εὐσεβοῦς προθέσεως πανταχοῦ διαλάμποντες, καὶ τῆς εὐωδίας ἡ D ὀσμὴ ἀπὸ τῆς θυσίας τῆς καρδίας ἀνέρχεται πρὸς τὸν κύριον, ὅστις τῷ τοιούτῳ δώρῳ εὐαρεστεῖται· ἵνα καὶ ἐν τοῖς ἐπιγείοις εὐτυχίαν δωρήσηται, καὶ ἅπαντα τὰ ἔθνη ὑποτάξῃ, ἅπερ προσκαλεῖται πρὸς τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως,* τῷ ὑποπεπτωκότι τῷ χριστιανικωτάτῳ κράτει. ἵνα εὐτυχεῖς ποιήσῃ ταπεινωθέντας, οὓς δυστυχῶς ὑψωθῆναι πρὸς καταβολὴν ἑαυτῶν παρεχώρησε. ἐπεὶ δὲ, εὐσεβέστατοι καὶ ἀνδρειότατοι βασιλεῖς, τῆς γαληνοτάτης ὑμῶν εὐσεβείας σὺν ἐπαίνῳ θαυμάζομεν τὴν θεάρεστον πρόθεσιν, ἥνπερ πρὸς τὴν ἀποστολικὴν ἡμῶν πίστιν ἔχειν κατηξιώσατε, τοῦ Θεοῦ μυστικῶς πληροφοροῦντος, οὐ ῥήμασι ῥέουσιν, οὔτε λάλῳ ἀπάτῃ, ἀλλὰ E τῇ αὐτοῦ θείᾳ χάριτι ὑπομιμνήσκοντος, καὶ πάσης ἀμφιβολίας περιαιρεθείσης ἐπιθυμεῖτε ἐπιγνῶναι, ὅπερ ἡ ἀλήθεια τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς περιέχει πίστεως. ἡμεῖς πάντες οἱ ἐλάχιστοι τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ πρόεδροι, οἱ δοῦλοι τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους, ἐν τοῖς δυτικοῖς καὶ ἀρκτῴοις μέρεσι τυγχάνοντες, οἱ καὶ ὀλίγοι καὶ ἁπλούστεροι τῇ γνώσει, τῇ * πίστει ὅμως διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος

* L. ἀκτῖνος τε εὐσεβοῦς προθέσεως πανταχοῦ διαλαμπούσης.

* L. ... τοῦ ... διὰ τοῦ ... ὑπὸ δεσποτείαν ἀγομένων.

* τῇ πίστει δὲ ὅμως.

Piiſſimis dominis, & ſereniſſimis victoribus ac triumphatoribus, dilectis filiis Dei & domini noſtri Jeſu Chriſti, Conſtantino magno imperatori, Heraclio & Tiberio Auguſtis, Agatho epiſcopus ſervus ſervorum Dei, cum univerſis ſynodis ſubjacentibus concilio apoſtolicæ ſedis. Omnium bonorum ſpes ineſſe prænoſcitur, dum imperiale faſtigium ejus, a quo ſe coronatum, & hominibus præſtitutum ad ſalubriter gubernandum cognoſcit, veram confeſſionem, qua ſola præ omnibus muneribus delectatur, inquirit fideliter, & vivaciter amplecti deſiderat. Et hoc Dei præſtantiſſimum munus eſt, a quo procedit omne quod bonum eſt: ad quem redigitur, quod de ejus majeſtate perceptum eſt: cujus ſpiritu præſtruente in mentis arcanis, & convaleſcente ſpirituali flagrantia, piæ intentionis radii circumquaque perluſtrant, & ſuavitatis odor de ſacrificio cordis aſcendit ad dominum, qui tali munere complacatur, unde & in terreſtribus felicitatem donet, & gentes ſubjuget univerſas, quas ad veræ de ſe cognitionis confeſſionem adſciſcat, quas ſubjectas Chriſtiano imperio de poteſtate liberet tenebrarum, ut felices faciat humiliatos, quos infeliciter exaltari ad eorum dejectionem permiſerat. Quia vero, piiſſimi atque fortiſſimi principum Auguſti, veſtræ pietatis cum laude admiramur Deo dignum propoſitum, quod circa apoſtolicam noſtram fidem habere dignamini, Deo ſecretius ſatisfaciente, non verbis fluentibus, nec loquacitate fallaci, ſed divina ſua gratia commonente, omnique ambiguitate ſublata, deſideratis cognoſcere, quæ veritas orthodoxæ & apoſtolicæ fidei contineat. Omnes nos exigui eccleſiarum præſules, veſtri Chriſtiani imperii famuli, in ſeptemtrionalibus vel occiduis partibus conſtituti, licet parvi & ſimplices ſcientia, fide tamen per Dei gratiam ſtabiles, pro iis quæ per divalem ſacram præcepta cognovimus, corregnanti ac diſpenſanti vobiscum

La. ...

* Vetus Interpretatio ex Græco, cui ſimilem alium aſſervat collegium Pariſienſe Soc. Jeſu. Mard.

ACTIO IV. EPIST. II. AGATHONIS PP.

biſcum conditori & * diſpenſatori omnium Deo exhilarati, pro hujuſmodi pio propoſito cum intimis cordis fletibus gratias reddere cœpimus, quod tam laudabile, tam mirificum, tam ſaluberrimum, tam ſingulariter Deo præ omnibus terrenis ſacrificiis acceptabile tranquillitas veſtra opus creditur concupiſſe, quod a multis quidem pietate & juſtitia præditis regibus deſideratum, pauciſſimis tamen raroque ad effectum Deo placitum, cum ſinceritate apoſtolicæ fidei perduci poſſibile demonſtratum eſt. Credimus autem, quia quod paucis raroque conceſſum eſt, a Deo coronato veſtro imperio divinitus concedetur, ut per ipſum catholicæ atque apoſtolicæ veræ noſtræ fidei ſplendidiſſimum in omnium mentibus emicet lumen: quod ex veri luminis fonte tanquam de radio vivifici fulgoris, per miniſtros beatos Petrum & Paulum apoſtolorum principes, eorumque diſcipulos & apoſtolicos ſucceſſores, gradatim uſque ad noſtram parvitatem, Dei opitulatione ſervatum eſt, nulla hæretici erroris tetra caligine tenebratum, nec falſitatis nebulis confœdatum, nec intermiſtis hæreticis pravitatibus velut caliginoſis nebulis perumbratum, immune atque ſincerum, & ſuis radiis perluſtratum, * piiſſimis conatibus conſervare cupit veſtrum a Deo coronatum faſtigium. In hoc enim tam apoſtolicę ſedis, quamque noſtri exigui famulatus prædeceſſores uſque adhuc non ſine periculis deſudarunt, nunc decretali commonitione cum apoſtolicis pontificibus conſulentes, nunc ſynodali definitione, quæ veritatis regulas continebat, omnibus innoteſcentes: * & terminos quos tranſgredi nefas eſt, uſque ad animæ ipſius exitum conſtanter defendentes: non ſeducti * blanditiis, non periculis territi, ut illam in evangeliis domini noſtri ſententiam operibus demonſtrarent, qua ſententialiter præcipit, dicens: *Qui me confeſſus fuerit coram hominibus, & ego confitebor illum coram Patre meo qui in cœlis eſt*, & ſubſequenti pœna deterret, qua ſeveriter comminatur: *Qui me negaverit coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo qui in cœlis eſt.* * Execratur enim vera confeſſio pietatis juxta diverſitates temporum variari, ſicut nec ipſe varietatem admittit, de quo eſt ipſa vera confeſſio, qui dicit: *Ego ſum, & non mutatus.* Igitur quia tranquilliſſimæ fortitudinis veſtræ clementia perſonas de epiſcopali numero dirigi juſſit, via atque ſcientia omnium ſcripturarum præditas, de vitæ quidem puritate, quamvis quiſquam * munditer vixerit, confidere tamen non præſumit: perfecta vero ſcientia, ſi ad veræ pietatis ſcientiam redigatur, ſola eſt veritatis cognitio: ſi ad eloquentiam ſæcularem, non æſtimamus quemquam temporibus noſtris reperiri poſſe, qui de ſummitate ſcientiæ glorietur: quandoquidem in noſtris regionibus diverſarum gentium quotidie æſtuat furor, nunc confligendo, nunc diſcurrendo ac rapiendo. Unde tota vita noſtra ſollicitudinibus plena eſt, quos gentium manus circumdat, & de labore corporis victus eſt, eo quod priſtina eccleſiarum ſuſtentatio paulatim per diverſas calamitates

* ſempiternos term.
* ſempiternos term.
* adulationibus
Matt. 10. Luc. 12.
Matth. 10.
* Averſatur
Malach. 3.
* pure

εἴπερ σταθηρεῖ, ἐν ἀμάχῳ τῶν προσαχθέντων διὰ τῆς θειώδους σάκρας, ἡγεμόνος τὸν συμβασιλεύοντα καὶ διοικοῦντα σὺν ὑμῖν, τὸν κτίστην καὶ πρύτανιν τῶν πάντων Θεόν, ἱλαρυνόμενοι περὶ τῆς τοιαύτης εὐσεβοῦς προθέσεως μετὰ τῶν ἐκ βάθους τῆς καρδίας ὀδυρμῶν εὐχαριστεῖν ἀπηρξάμεθα, ὅτι τὸ οὕτως ἀξιεπαίνετον, τὸ οὕτως θαυμαστὸν καὶ σωτηριῶδες, οὕτω μονοτρόπως τῷ Θεῷ ὑπὲρ πάσας τὰς γηΐνας θυσίας εὐπρόσδεκτον ἔργον ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία καταπιστεύεται ἐπιθυμῆσαι ὅπερ πολλοῖς μὲν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ προέχουσι βασιλεῦσιν ἐπεθυμεῖτο, ὅμως ὀλίγοις καὶ ἀραιοῖς πρὸς θεάρεστον ἀποτέλεσμα μετὰ ἀκεραιότητος τῆς ἀποστολικῆς πίστεως διασωθῆναι δυνατὸν ἀπεδείχθη. πιστεύομεν δέ, ὅτι ὅπερ ὀλίγοις καὶ ἀραιοῖς * συμπεφωνήθη, τῷ θεοστέπτῳ ὑμῶν κράτει θεόθεν δωρηθήσεται, ἵνα δι' αὐτοῦ τῆς καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως τὸ τηλαυγέστατον * λάμψῃ φῶς ἐν ταῖς πάντων καρδίαις. ὅπερ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ἀληθινοῦ φωτός, ὡς δι' ἀκτῖνος τῆς ζωοποιοῦ λαμπηδόνος τοῖς μακαρίοις λειτουργοῖς Πέτρῳ καὶ Παύλῳ τοῖς τῶν ἀποστόλων κορυφαίοις, καὶ τοῖς τούτων μαθηταῖς καὶ διαδόχοις τοῖς ἀποστολικοῖς κατὰ βαθμὸν μέχρι τῆς ἡμετέρας οὐδενότητος τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ ἐφυλάχθη, μηδεμιᾷ τῆς αἱρετικῆς πλάνης δυσωδεστάτῳ σκότους ἀχλύϊ, μήτε νεφέλαις ψεύδους, ἢ νέφεσιν ἀπάτης μελανωθέν, μήτε παραμεμιγμέναις αἱρετικῶν φαυλότησι, καθάπερ ἀμαυροῖς νέφεσι κατασκιασθέν, ἀβαρὲς καὶ ἀκέραιον καὶ ταῖς ἰδίαις ἀκτῖσι διαλάμψαν. ἐν τούτῳ γὰρ ὅτε ἀποστολικοῦ θρόνου, οἵ τε προηγησάμενοι τὴν ἡμετέραν μετριότητα μέχρι * τούτου οὐ χωρὶς κινδύνων ἀπέκαμον, ποτὲ δογματικῶς μετὰ τῶν ἀποστολικῶν ἀρχιερέων βουλευσάμενοι, ποτὲ συνοδικῷ ὅρῳ τῆς ἀληθείας περιεχομένους κανόνας πᾶσι γνωρίσαντες. καὶ τὰ αἰώνια ὅρια, ἅτινα παραβῆναι οὐ θέμις ἐστί, μέχρι τῆς ἐξόδου αὐτῆς τῆς ψυχῆς συστατικῶς διεκδικοῦντες. μὴ ἀπατηθέντες κολακείαις, μήτε κινδύνοις ἐκφοβούμενοι, ὅπως ἐκεῖνο τὸ ἐν εὐαγγελίοις τοῦ κυρίου ἡμῶν θέσπισμα ἔργοις ἀποδείξωσιν, ὅπερ ἀποφαντικῶς διδάσκων παραγγέλλει. ὅστις με ὁμολογήσει ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων κἀγὼ ὁμολογήσω αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. καὶ τῇ ἐπακολουθησάσῃ τιμωρίᾳ ἐκφοβεῖ, ἥ τινα αὐστηρῶς ἀπειλεῖ· καὶ ὅστις με ἀρνήσεται ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἀποβάλλεται γὰρ πρὸς τὰς διαφορὰς τῶν καιρῶν ἡ ἀληθὴς ὁμολογία τῆς εὐσεβείας ποικίλλεσθαι, καθὼς οὐδὲ αὐτὸς τὴν ποικιλίαν προσεδέξατο, περὶ οὗ ἐστιν αὕτη ἡ ἀληθὴς ὁμολογία, ὃς λέγει· ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι. τοίνυν ἐπειδὴ τῆς γαληνοτάτης ὑμῶν ἀνδρείας ἡ εὐμένεια πρόσωπα ἀπὸ τοῦ τῶν ἐπισκόπων ἀριθμοῦ ἀποστεῖλαι ἐκέλευσε, βίῳ τε καὶ εἰδήσει * πάντων γραφῶν προέχοντα, περὶ μὲν τῆς καθαρότητος τοῦ βίου, εἰ καὶ τὰ μάλιστά τις καθαρῶς βιώσει, ὅμως θαρρεῖν οὐ τολμᾷ· ἡ δὲ τελεία εἴδησις ἐὰν πρὸς εἴδησιν ἀληθοῦς εὐσεβείας ἐπαναδράμῃ, μόνη ἐστὶν ἀληθείας ἐπίγνωσις· ἐὰν δὲ πρὸς εὐγλωττίαν βιωτικήν, οὐχ ὑπολαμβανόμεθά τινα ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις δύνασθαι εὑρεθῆναι τὸν περὶ ἄκρας εἰδήσεως καυχώμενον· ὅπου ἐν τοῖς ἡμετέροις κλίμασι τῶν διαφόρων ἐθνῶν ἡ μανία βράζει, ποτὲ μὲν καὶ καταπονοῦντες, ποτὲ δὲ καταδιατρέχοντες καὶ ἁρπάζοντες. ὅθεν ὅλος ὁ βίος ἡμῶν

ANNO CHRISTI 680.

* συγχωρηθῇ Lat.
* ἐκλάμψῃ
* τούτου Lat.
* πάντων L.

ANNO CHRISTI 680.

ἡμῶν μεμπτῶν ἐστι πεπληρωμένος, ὅς τινας περικαλεῖ ἡ τῶν ἐθνῶν χείρ, καὶ ἐκ τοῦ σωματικοῦ κάματι ἡ ξοφή ἐστι, καθὸ ἡ τελεία διακράτησις τῶν ἐκκλησιῶν κατ' ὀλίγον ταῖς διαφόροις συμφοραῖς ἐκλείψασα ὑπέστη· καὶ μόνη ἐστὶν ἡμετέρα ὑπόστασις ἡ πίστις ἡμῶν, μεθ' ἧς τὸ ζῆν ἄκρα ἐστὶ δόξα, δι' ἣν τὸ ἀποθανεῖν κέρδος αἰώνιον ἐστίν. αὕτη ἐστὶν ἡ τελεία ἡμῶν εἴδησις, ἵνα τοὺς ὅρους τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως, οὓς μέχρι τοῦ νῦν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος ἅμα ἡμῖν καὶ ἐκράτησε καὶ παραδίδωσιν, ὅλῃ τῇ τῆς διανοίας παραφυλακῇ φυλάξωμεν. πιστεύοντες εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων. καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα, ἀληθινὸν Θεὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, φῶς ἐκ φωτός, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον, καὶ συνδοξαζόμενον· Τριάδα ἐν μονάδι, καὶ μονάδα ἐν Τριάδι, ἑνότητα μὲν οὐσίας, Τριάδα δὲ προσώπων, ἤγουν ὑποστάσεων, Θεὸν τὸν πατέρα ὁμολογοῦντες, Θεὸν τὸν υἱόν, Θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. οὐ τρεῖς Θεούς, ἀλλ' ἕνα Θεόν, πατέρα, υἱόν, καὶ πνεῦμα ἅγιον· οὐ τριῶν ὀνομάτων ὑπόστασιν, ἀλλὰ τριῶν ὑποστάσεων μίαν οὐσίαν· ὧν μία οὐσία, ἤτοι φύσις, τουτέστι μία θεότης, μία ἀϊδιότης, μία δυναστεία, ἓν κράτος, μία δόξα, μία προσκύνησις, ἓν οὐσιῶδες τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ ἀχωρίστου τριάδος θέλημα καὶ ἐνέργεια, ἥτις πάντα ἔκτισε, διοικεῖ, καὶ διακρατεῖ. ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας ὁμοουσίου τριάδος τὸν Θεὸν λόγον, τὸν πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, ἐπ' ἐσχάτων τῶν αἰώνων δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς ἁγίας, ἀχράντου, καὶ ἀειπαρθένου, ἐνδόξου Μαρίας τῆς δεσποίνης ἡμῶν, τῆς ἀληθῶς καὶ κυρίως Θεοτόκου, κατὰ σάρκα δηλονότι ἐξ αὐτῆς τεχθέντα, καὶ ἀληθῶς ἄνθρωπον γενόμενον, τὸν αὐτὸν Θεὸν ἀληθινόν, καὶ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ἀληθινόν· Θεὸν μὲν ἐκ τοῦ Θεοῦ πατρός, ἄνθρωπον δὲ ἐκ τῆς παρθένου μητρός, σαρκωθέντα ἐξ αὐτῆς σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ λογικὴν καὶ νοεράν. ὁμοούσιον τὸν αὐτὸν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας. σταυρωθέντα ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, παθόντα, καὶ ταφέντα, καὶ ἀναστάντα· ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρός, καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. ἕνα δηλαδὴ καὶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ ἐκ δύο καὶ ἐν δύο οὐσίαις ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως ὑφεστάναι γινώσκομεν, οὐδαμοῦ τῆς διαφορᾶς τῶν φύσεων ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον σωζομένης τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης· οὐκ εἰς δυάδα προσώπων μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, οὔτε εἰς μίαν σύνθετον φύσιν συγχεόμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ Θεὸν λόγον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὔτε ἄλλον

ACTIO IV. EPIST. II AGATHONIS PP.

A deficiendo ſuccubuit. Et ſola eſt noſtra ſubſtantia fides noſtra: cum qua nobis vivere ſumma eſt gloria: pro qua mori, lucrum æternum eſt. Hæc eſt perfecta noſtra ſcientia, ut terminos catholicæ atque apoſtolicæ fidei, quos uſque adhuc apoſtolica ſedes nobiſcum & tenet & tradit, tota mentis cuſtodia conſervemus; Credentes in Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium: & in Filium ejus unigenitum, qui ante omnia ſæcula ex eo natus eſt; verum Deum de Deo vero, lumen de lumine, natum, non factum, conſubſtantialem Patri (id eſt,) B ejuſdem cum Patre ſubſtantiæ, per quem omnia facta ſunt, quæ in cœlo & quæ in terra: & in Spiritum ſanctum, dominum & vivificatorem, ex Patre procedentem, cum Patre & Filio coadorandum & conglorificandum: Trinitatem in unitate, & unitatem in Trinitate; unitatem quidem eſſentiæ, Trinitatem vero perſonarum ſive ſubſiſtentiarum, Deum Patrem confitentes, Deum Filium, Deum Spiritum ſanctum: non tres Deos, ſed unum Deum, Patrem & Filium & Spiritum ſanctum: non trium nominum ſubſiſtentiam, ſed trium ſubſiſtentiarum unam ſubſtantiam; quorum una eſſentia ſive ſubſtantia vel natura, id C eſt, una deitas, una æternitas, una poteſtas, unum imperium, una gloria, una adoratio, una eſſentialis ejuſdem ſanctæ & inſeparabilis Trinitatis voluntas & operatio, quæ omnia condidit, diſpenſat & continet. Confitemur autem unum ejuſdem ſanctæ coeſſentialis trinitatis Deum verbum, qui ante ſæcula de Patre natus eſt, in ultimis ſæculorum temporibus pro nobis noſtraque ſalute deſcendiſſe de cœlis, & incarnatum de Spiritu ſancto & ſancta, immaculata, ſemperque virgine glorioſa Maria domina noſtra, vere & proprie Dei genitrice: ſecundum carnem ſcilicet ex ea natum, & vere hominem D factum, eumdem Deum verum, eumdemque hominem verum: Deum quidem ex Deo Patre, hominem autem ex virgine matre incarnatum ex ea carne animam habente rationalem & intellectualem: conſubſtantialem eumdem Deo Patri ſecundum deitatem, conſubſtantialemque nobis eumdem ipſum ſecundum humanitatem, & per omnia ſimilem nobis abſque ſolo peccato: crucifixum pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſum, ſepultumque & reſurgentem, aſcendentem in cœlos, ſedentem ad dexteram Patris, iterumque venturum judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Unum quippe eumdemque dominum no-E ſtrum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, ex duabus & in duabus ſubſtantiis inconfuſe, incommutabiliter, indiviſe, inſeparabiliter ſubſiſtere cognoſcimus, nuſquam ſublata differentia naturarum propter unitionem, ſed potius ſalva proprietate utriuſque naturæ & in unam perſonam unamque ſubſiſtentiam concurrente, non in dualitatem perſonarum diſpertitum vel diverſum, neque in unam compoſitam naturam confuſum: ſed unum eumdemque Filium unigenitum, Deum verbum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum: neque

ACTIO IV. EPIST. II. AGATHONIS PP.

ANNO CHRISTI 680.

alium in alio, neque alium & alium, ſed A eumdem ipſum in duabus naturis, id eſt, in deitate & humanitate, & poſt ſubſiſtentialem adunationem cognoſcimus: quia neque verbum in carnis naturam converſum eſt, neque caro in verbi naturam transformata eſt: permanſit enim utrumque, quod naturaliter erat: differentiam quippe * adunatarum in eo naturarum ſola contemplatione diſcernimus, ex quibus inconfuſe, inſeparabiliter, & incommutabiliter eſt compoſitus; Unus enim ex utriſque, & per unum utraque: quia ſimul ſunt & * altitudo deitatis, & humilitas carnis, ſervante utraque natura etiam poſt adunationem ſine defectu proprietatem ſuam, B & operante utraque forma cum alterius communione quod proprium habet: verbo operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis eſt: quorum unum coruſcat miraculis, aliud ſuccumbit injuriis. Unde conſequenter, ſicut duas naturas ſive ſubſtantias, id eſt, deitatem & humanitatem inconfuſe, indiviſe, incommutabiliter, eum habere veraciter confitemur: ita quoque & duas naturales voluntates & duas naturales operationes habere, utpote perfectum Deum & perfectum hominem unum eumdemque ipſum dominum Jeſum Chriſtum pietatis nos regula inſtruit: quia hoc nos apoſtolica atque evangeli- D ca traditio, ſanctorumque patrum magiſterium, quos ſancta apoſtolica atque catholica eccleſia, & venerabiles ſynodi ſuſcipiunt, inſtituiſſe monſtratur. Ex quorum doctrinis hæc recolligentes in brevitate perſtrinximus. Hoc enim credimus, quod per traditionem apoſtolicam accepimus, cujus auctoritatem in omnibus ſequimur: a qua & inſtitutos hoc ipſum noſtræ humilitatis prædeceſſores cognovimus, quam & uſque ad finem ſervari nobis ſive per vitam, ſive per mortem optamus. Hanc igitur meræ catholicæ atque apoſtolicæ confeſſionis regulam, & ſanctum concilium, quod in hanc Roma- C nam urbem ſervilem veſtri Chriſtianiſſimi imperii ſub apoſtolicæ memoriæ Martino papa convenit, prædicaſſe ſynodice, ac conſtanter defendiſſe, omnes nos, quiſquis ubique eſt, humillimi eccleſiarum Chriſti antiſtites, cognoſcimus: in qua & noſtræ parvitatis prædeceſſores convenientes, apoſtolicam confeſſionem, quam a principio perceperunt, etiam ſynodali præconio prædicarunt, & abſque cujuſpiam novitatis errore citra ambiguitatem determinarunt. Pietatis itaque zelo, atque amore veræ apoſtolicæ confeſſionis, veſtræ ſerenitatis benignitas mota, amplius declarare eam, ut regali fomite mul- E to magis fulgeat, elaborare procuret: cujus votum, quia ex Deo eſt, a Deo perficitur: ut & veritas adhuc in ancipiti poſitis clareat, & eam ſinceriter amplectentibus robur accreſcat, & zizaniorum genimina ſpirituali falce, ut offenſionis ac deceptionis occaſio de medio Chriſti eccleſiarum tollatur, abſcindantur. Quorum auctores extiterunt Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus, Paulus & Petrus Conſtantinopolitani, vel quivis eis conſentanei uſque

* [illegible]

* magnitudo Leo papa epiſt. 10.

A ἐν ἄλλῳ, οὔτε ἄλλον καὶ ἄλλον, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐν δύο φύσεσι, τουτέστι θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι μετὰ τὴν ὑποστατικὴν ἕνωσιν ἐπιγινώσκομεν. ἐπειδὴ οὔτε ὁ λόγος εἰς τὴν φύσιν τῆς σαρκὸς ἐξέστη, οὔτε ἡ σὰρξ εἰς τὴν τοῦ λόγου φύσιν μετεμορφώθη. διέμεινε γὰρ ἑκάτερον ὅπερ φυσικῶς ἦν· τὴν διαφορὰν δηλονότι τῶν ἑνωθεισῶν ἐν αὐτῷ φύσεων μόνῃ θεωρίᾳ διακρινόμενοι, ἐξ ὧν ἀχωρίστως, ἀσυγχύτως, καὶ ἀτρέπτως συνετέθη. εἷς γὰρ ἐξ ἑκατέρων, καὶ δι᾽ ἑνὸς τὰ ἑκάτερα. ἐπειδὴ ἅμα εἰσὶ καὶ τὸ μέγεθος τῆς θεότητος, καὶ τὸ ταπεινὸν τῆς σαρκός· ἑκατέρας φύσεως φυλαττούσης καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀνελλιπῶς τὴν ἑαυτῆς ἰδιότητα, καὶ B ἐνεργούσης ἑκατέρας μορφῆς μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε· τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦθ᾽ ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκεν. ὅθεν ἀκολούθως καθὼς δύο φύσεις ἤτοι οὐσίας, τουτέστι θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως αὐτὸν ἔχειν ἀληθῶς ὁμολογοῦμεν, οὕτως ὁμοίως καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἔχειν, ἅτε δὴ τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὁ τῆς εὐσεβείας καταρτίζει κανών. ἐπειδὴ τοῦτο * ἡμᾶς ἡ D ἀποστολικὴ καὶ εὐαγγελικὴ παράδοσις, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡ διδασκαλία, οὕς τινας ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, καὶ αἱ σεβάσμιαι σύνοδοι δέχονται, ὁρίσαι δεικνύουσι· ἐξ ὧν διδασκαλιῶν ταῦτα ἀναλεξάμενοι διὰ βραχέων συνηγάγομεν. τοῦτο γὰρ πιστεύομεν, ὅπερ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν παρελάβομεν, ἧς τινος τῇ αὐθεντίᾳ ἐν πᾶσιν ἑπόμεθα. τὸ αὐτὸ γὰρ γινώσκομεν * καὶ τοὺς παρ᾽ αὐτῆς κατασταθέντας τοὺς προηγησαμένους τὴν ἡμετέραν μετριότητα. ἣν καὶ μέχρι τέλους παραφυλαχθῆναι ἡμῖν εἴτε ἐν ζωῇ, εἴτε ἐν θανάτῳ εὐχόμεθα. ταύτην τοιγαροῦν τῆς καθαρᾶς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὁμολογίας τὸν κανόνα καὶ ἡ ἁγία σύ- C νοδος, ἥτις ἐν ταύτῃ τῇ δουλικῇ τοῦ ἡμετέρου χριστιανικωτάτου κράτους τῶν Ῥωμαίων πόλει ἐπὶ τοῦ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Μαρτίνου τοῦ πάπα συνῆλθε, συνοδικῶς κηρύξαι, καὶ συστατικῶς διαδικάσαι, πάντες ἡμεῖς, ὁστισδήποτε ὁπουδήποτε ὄντες, οἱ ἐλάχιστοι τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ πρόεδροι ἐπιγινώσκομεν. ἐν ᾗ καὶ οἱ προηγησάμενοι τὴν ἡμετέραν ὀλιγότητα συνελθόντες τὴν ἀποστολικὴν ὁμολογίαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς παρέλαβον, καὶ συνοδικῷ κηρύγματι ἐκήρυξαν, καὶ χωρὶς οἱασδήποτε καινοτομίας πλάνης ἀναμφιβόλως ὥρισαν. τοίνυν τῆς εὐσεβείας τῷ ζήλῳ, καὶ τῷ πόθῳ τῆς ἀποστολικῆς ὁμολογίας ἡ εὐμένεια τῆς ὑμετέρας γαληνότητος κινηθεῖσα ἐπὶ πλεῖον λαμπρῦ- E ναι ταύτην, ἵνα τῷ βασιλικῷ θάλψει πολὺ μᾶλλον ἐξαστράψαι, ἀποκαμεῖν φροντίσῃ. ἧς ἡ εὐχὴ, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀποπληρωθείη· ἵνα καὶ ἡ ἀλήθεια * ἥτις ἀκμὴν τοῖς ἐν δισταγμῷ τυγχάνουσι φανῇ, καὶ τοῖς ταύτην εἰλικρινῶς περιπτυσσομένοις ἀνδρεία προστεθῇ, καὶ τῶν ζιζανίων τὰ σπέρματα τῷ πνευματικῷ δρεπάνῳ, ὡς προσκόμματος καὶ ἀπάτης ἀφορμὴ ἐκ τοῦ μέσου τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν ἐκκοπῇ· ὧν τινων αὐθένται ὑπάρχουσι Θεόδωρος ὁ Φαρανίτης, Κῦρος Ἀλεξανδρείας, Σέργιος, Πύρρος, Παῦλος καὶ Πέτρος οἱ Κων-

σταν-

* [illegible]

* [illegible]

* [illegible]

ANNO CHRISTI 680.

συναποστόλους, καὶ οἱ τούτων ὁμόφρονες μέχρι τέλους ἀποδεχθέντες. οἵτινες τῆς κρατούσης πλάνης αὐθένται, καὶ τῆς τελείας οἰκονομίας, ἐν ᾗ πάντες ἐσώθημεν, ἐχθροὶ οὐ μόνον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐναντίοι, ἀλλ' ἔτι δὴ πλανώμενοι ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας τὰ ἐναντία ἐδίδαξαν, ἄλλως καὶ ἄλλως διαφθεγγόμενοι, καὶ ἀλλήλων τὰ δόγματα καταλύοντες. * τὸ γὰρ μηδεμιᾷ ἀληθείᾳ θεμελιωθὲν, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἵνα τῆς πλάνης τῇ ἀσυστασίᾳ ποικίλληται. ἡ γὰρ ἀληθινὴ πίστις ἐναλλαγῆναι οὐ δύναται· ἢ ποτὲ μὲν ἄλλως, ποτὲ δὲ ἄλλως μετὰ ταῦτα κηρυχθῆναι. ἐπειδὴ ἔσται ὑμῶν, ὡς ὁ ἀπόστολος διδάσκει, τὸ ναὶ, ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ. τὸ γὰρ πλέον ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ἐστιν. πρὸς τούτοις ἀπολογητέον ἐστὶν ἡμῖν τοῖς ἐλαχίστοις οἰκέταις πρὸς τὴν ἡμερότητα τῶν γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν χάριν τῆς βραδύτητος τῶν σταλέντων ἐκ τῆς ἡμετέρας συνόδου προσώπων, οὓς σταλῆναι διὰ τῆς σεβασμίας αὐτῆς σάκρας ἡ ὑμετέρα κορυφὴ παρεκελεύσατο. πρῶτον μὲν οὖν, ὅτι ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν ἡμετέρων μέχρι τῶν κλιμάτων τοῦ ὠκεανοῦ ἐκτείνεται· ἧς τινος * συνόδου τὸ μῆκος ἐν πολλῇ καιροῦ παραδρομῇ ἐκτείνεται. εἶτα ἠλπίζομεν ἀπὸ Βρεττανίας Θεόδωρον τὸν σύνδουλον ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπον, τῆς μεγάλης νήσου Βρεττανίας ἀρχιεπίσκοπον καὶ φιλόσοφον, μετὰ ἄλλων ἐκεῖσε κατὰ τὸν τόπον διαγόντων, ἐκεῖθεν τῇ ἡμετέρᾳ ἑνωθῆναι μετριότητι, καὶ διαφόρους ταύτης τῆς συνόδου ἐπισκόπους ἐν διαφόροις κλίμασι τυγχάνοντας. ἵνα ἐξ ὅλης τῆς κοινότητος τῆς δουλικῆς ἡμῶν συνόδου ἡ ἡμετέρα ἀναφορὰ γένηται. μήπως ἐὰν μονομερῶς τὸ πραττόμενον γνωσθήσεται, τὸ μέρος λάθῃ. καὶ μάλιστα ἐπειδὴ ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τῶν τε Λογγοβάρδων, καὶ Σκλάβων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Φράγγων, Γότθων, καὶ Βρεττανῶν πλεῖστοι ἐκ τῶν συνδούλων ἡμῶν εἶναι γνωρίζονται. οἵτινες καὶ περὶ τούτου περιεργάζεσθαι οὐκ ἀφίστανται, ἵνα γνώσωνται, τί εἰς τὸ πρᾶγμα τῆς ἀποστολικῆς πίστεως πράττεται· οἵτινες ὁπόσον ὠφελῆσαι δύνανται, ἐὰν ἐν τῇ συμφωνίᾳ τῆς πίστεως μεθ' ἡμῶν κρατῶνται, καὶ ἡμῖν ὁμοφρονῶσι, τοσοῦτον, ὅπερ ἀπείη, ἐὰν σκάνδαλόν τι ποτε ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῆς πίστεως ὑπομείνωσιν, εὑρίσκονται ἐχθροὶ καὶ ἐναντίοι. ἡμεῖς δὲ εἰ καὶ ἐλάχιστοι, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ ὅλης ἰσχύος * θαρροῦμεν, ἵνα τοῦ χριστιανικωτάτου ὑμῶν κράτους ἡ πολιτεία, ἐν ᾗ τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ὁ θρόνος τεθεμελίωται, οὗτινος τὴν αὐθεντίαν τῇ ἀληθείᾳ πάντα τῶν Χριστιανῶν τὰ ἔθνη ἅμα ἡμῖν προσκυνοῦσι καὶ σέβουσι, κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τιμὴν πάντων τῶν ἐθνῶν ἀποδειχθῇ ὑψηλοτέρα. τὰ δὲ * πρόσωπα, ἃ παρὰ τῆς ἡμετέρας μετριότητος κατὰ τάξιν ἐπιλέξασθαι συνείδομεν πρὸς τὰ ἴχνη τῆς ὑμετέρας θεοσκεπάστου ἀνδρείας, ὀφείλοντα προσαγαγεῖν τὴν ἀναφορὰν πάντων ἡμῶν, τουτέστιν ἁπάντων τῶν κατὰ τὰ ἀρκτῷα καὶ δυτικὰ κλίματα ἐπισκόπων. ἐν ᾗ καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως τὴν ὁμολογίαν προαπηρξάμεθα· ὅμως οὐχ ὡς περὶ ἀδήλων φιλονεικοῦντες, ἀλλ' ὡς βέβαια καὶ ἄτρεπτα συντόμῳ ὅρῳ προσφέρειν ἱκετευτικῶς παρακαλοῦντες, ἵνα τοῦ ὑμετέρου θεοστέπτου κράτους ἐπινεύοντος, ταῦτα αὐτὰ πᾶσι κηρυχθῶσι, καὶ πρὸς πάντας ἐπικρατεῖν κελεύσητε· ἵνα ὁ Θεὸς ὁ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀγαπῶν, πάντα αἴσια χαρίσηται τοῖς χρόνοις τῆς ὑμετέρας γαληνο-

[illegible margin notes]

ACTIO IV EPIST. II AGATHONIS PP.

A in finem demonſtrati ſunt, qui novi erroris auctores, perfectæque diſpenſationi, qua ſalvati ſumus, infeſti, non ſolum veræ confeſſionis adverſarii, ſed, utpote a via veritatis aberrantes, ſibiipſis contraria docuerunt, aliter & aliter aſſerentes, & alterutrum dogmata deſtruentes. Quod enim nulla veritate fundatum eſt, neceſſe eſt ut erroris inconſtantia varietur. Nam vera fides immutari non poterit, nec aliter nunc, aliter poſtmodum prædicari. Quia *ſit ſermo veſter*, ut apoſtolus docet, *Eſt, eſt, non, non: quod plus eſt, a malo eſt.* Præterea ſatisfaciendum eſt noſtro exiguo famulatui apud ſereniſſimorum dominorum noſtrorum clementiam, pro tarditate B miſſarum ex concilio noſtro perſonarum, quas dirigi per ſuam auguſtiſſimam ſacram, veſtrum piiſſimum faſtigium juſſit. Primum quidem, quod numeroſa multitudo noſtrorum uſque ad oceani regiones extenditur, cujus itineris longinquitas in multi temporis curſum protelatur. Sperabamus deinde de Britannia Theodorum conſamulum atque coepiſcopum noſtrum, magnæ inſulæ Britanniæ archiepiſcopum & philoſophum, cum aliis qui ibidem uſque hactenus demorantur, exinde ad noſtram humilitatem conjungere, atque diverſos hujus concilii epiſco- C pos in diverſis regionibus conſtitutos, ut a generalitate totius concilii ſervilis noſtra ſuggeſtio fieret, ne ſi tantum pars, quod agebatur, cognoſceret, partem lateret: & maxime, quia in medio gentium, tam Longobardorum, quamque Sclavorum, nec non Francorum, Gallorum, & Gothorum, atque Britannorum, plurimi conſamulorum noſtrorum eſſe noſcuntur, qui & de hoc curioſe ſatagere non deſiſtunt, ut cognoſcant quid in cauſa apoſtolicæ fidei peragatur: qui quantum prodeſſe poſſunt, dum in conſonantia fidei nobiſcum tenentur, nobiſque concorditer ſentiunt: tantum, quod abſit, D ſi quid ſcandali in fidei capitulo patiantur, inveniuntur infeſti atque contrarii. Nos autem, licet humillimi, ſummis viribus enitimur, ut Chriſtiani veſtri imperii reſpublica, in qua beati Petri apoſtolorum principis ſedes fundata eſt, cujus auctoritate omnes Chriſtianæ nobiſcum nationes venerantur & colunt, per ipſius beati Petri apoſtoli reverentiam, omnium gentium ſublimior eſſe monſtretur. Perſonas autem de noſtræ humilitatis ordine prævidimus dirigere ad veſtræ a Deo protegendæ fortitudinis veſtigia, quæ omnium noſtrum, id eſt, univerſorum per ſeptentrionales vel occiduas re- E giones epiſcoporum ſuggeſtionem, in qua & apoſtolicæ noſtræ fidei confeſſionem prælibavimus, offerre debeant, non tamen tanquam de incertis contendere, ſed ut certa, atque immutabilia compendioſa definitione proferre: ſuppliciter obſecrantes, ut a Deo coronato veſtro imperio favente, hæc eadem omnibus prædicari, atque apud omnes vim obtinere jubeatis, ut Deus, qui veritatem, & juſtitiam diligit, omnia proſpera veſtræ ſereniſſimæ benignitatis temporibus donet, in quibus apoſtolicæ prædicationis & pie-

Matth. 5. Jacob. 5.

A tatis veritas fulgeat, meliori, ac proſpero ſucceſſu eorum fortiſſimæ tranquillitatis imperium lætari de hoſtium ſubjectione concedens. Suſcipere itaque dignamini, piiſſimi principum, a noſtra humilitate directos epiſcopos cum reliquis eccleſiaſtici ordinis viris atque religioſis ſervis Dei, cum ſolitæ tranquillitatis clementia, quatenus ex ipſorum teſtimonio cum gratiarum actione in propria remeantium, apud omnes nationes laus clementiæ veſtræ crebreſcat: ſicut magni illius Conſtantini, cujus poſt obitum laudabilis fama nihilo minus viget, cujus inſigne non tantum poteſtatis eſt, ſed & pietatis: cum quo illud ſacratiſſimum B concilium trecentorum decem & octo antiſtitum in Nicæna civitate, in defenſionem conſubſtantialis Trinitatis convenit. Et ſicut Theodoſii magni, cujus inter alias ejus virtutes ſingularis pietas prædicatur: quo annitente, per ſancti Spiritus gratiam centum quinquaginta patrum ſententia, * qui eis inſpirabat, Spiritus ſanctus conſubſtantialis Patri & Filio prædicatus eſt. Et ſicut egregii veritatis amatoris Marciani principis, qui & primum concilium Epheſinum, utpote catholicam & apoſtolicam fidem prædicans, ſancta Chalcedonenſi ſynodo ſuſcipi fecit, & * errores, qui accreverant, de Dei C eccleſia repulit, ſacrum illum tomum amplexus apoſtolici viri papæ Leonis, quem beatus Petrus apoſtolus verbis ejus ediderat. Et ſicut extremi quidem, præſtantiſſimi tamen omnium, magni illius Juſtiniani, cujus ut virtus, ita & pietas omnia in meliorem ordinem reſtauravit: cujus inſtar fortiſſimæ veſtræ clementiæ principatus, virtutis quidem conatibus rempublicam Chriſtianam tuetur, & reſtaurat in melius, pietatiſque ſtudiis catholicæ ſuccurrit eccleſiæ, ut in unitate veræ ac apoſtolicæ confeſſionis perfectius copuletur, quam nunc uſque nobiſcum ſancta Romana ſervat eccleſia, quate- D nus ſinceræ pietatis arcanum, tuba clarius per totum orbem prædicetur: & ubi hujus veræ confeſſionis ſinceritas pii veſtri imperii favoribus vim obtinet; laus ſimul ac meritum ſereniſſimi veſtri imperii prædicetur, ut cum pietatis laudibus, etiam regni eorum, Deo annuente, dilatentur inſignia: quoſque veræ pietatis invitat confeſſio, imperialis fortitudo poſſideat. Nam & nos, licet indigni, Dei clementiam deprecamur, ut ſine aliquo lapſu uſque ad ipſius vitæ terminum, immaculatam nos ſervare ac prædicare concedat, & per eam in ſuo conſpectu gloriari. Quia etſi ſæculi ſapientiam & E inanem fallaciam (quemadmodum beatus Paulus apoſtolus dicit) penitus ignoramus, veræ tamen prædicationis normam ſimplici veritate docemus atque defendimus: quia non verborum pompas habere cupimus ut contentionibus occupemur: nec enim licet in anguſtiis nobis degentibus, ſed qui converti ad veritatem voluerint, rectæ noſtræ fidei ordinem cum ſimplicitate cordis, verborumque lenitate proferimus. Salvare enim per apoſtolicæ confeſſionis veritatem com-

* quem d.

* ἢ ἐρρ[illegible]

Coloſſ. 2.

A ταύτης ἁρμονίας, ἐν οἷς τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος καὶ τῆς εὐσεβείας ἡ ἀλήθεια ἐκλάμποι, κρείττονι καὶ αἰσίῳ ἐκβάσει τῆς ὑμῶν ἀνδρειοτάτης γαληνότητος τὸ κράτος εὐφρανθῆναι περὶ τῆς τῶν πολεμίων ὑποταγῆς χαριζόμενος. δέξασθαι τοίνυν καταξιώσατε εὐσεβέστατοι βασιλέων τοὺς σταλέντας παρὰ τῆς ἡμετέρας μετριότητος ἐπισκόπους μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἀνδρῶν, καὶ τῶν εὐλαβεστάτων δούλων τοῦ Θεοῦ μετ' ἁρμονίας τῆς εἰθισμένης γαληνότητος. ὅπως ἐν τῇ ἐξ αὐτῶν μαρτυρίᾳ μετ' εὐχαριστίας εἰς τὰ οἰκεῖα αὐτῶν * ἐπαναστρεφόντων παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι συχνάσῃ ὁ ἔπαινος τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας, ὡς ἐκείνου τοῦ μεγάλου Κω- B νσταντίνου, οὗτινος μετὰ τὴν τελευτὴν * ἀξιέπαινος οὐδὲν ἧττον φήμη ἀκμάζει· οὗτινος οὐ μόνον τὸ ἐπίσημον τῆς ἐξουσίας ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐσεβείας, μεθ' οὗ ἐκείνη ἡ ἱερωτάτη σύνοδος τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ προέδρων ἐν τῇ Νικαιέων πόλει ἐπὶ ἐκδικήσει τῆς ὁμοουσίου τριάδος συνῆλθε. καὶ καθὼς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, οὗτινος ἐν ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ ἀρεταῖς ἡ μονογενὴς εὐσέβεια κηρύττεται· οὗτινος * ἐπινεύσαντος, διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα πατέρων * τῇ γνώμῃ, ἣν αὐτοῖς ἐνέπνευσε, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ ἐκηρύχθη. καὶ καθὼς τοῦ ἐξόχως τῆς ἀληθείας ἐραστοῦ Μαρκιανοῦ τοῦ C βασιλέως, τοῦ καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον, ἅτε δὴ καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν πίστιν * κηρύττοντος, ἐπὶ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου δεχθῆναι ποιήσαντος, καὶ τοὺς αὐξήσαντας φθορισμοὺς ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀπελάσαντος ἐκκλησίας, τὸν ἱερώτατον ἐκεῖνον τόμον * ἐπασπασάμενος τοῦ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς τοῦ πάπα Λέοντος, ὃν ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος τοῖς ἐκείνου ἰδίοις ὑπηγόρευσε ῥήμασι. καὶ καθὼς τοῦ τελευταίου μὲν, ὅμως δὲ πάντων ἐξοχωτέρου, τοῦ μεγάλου ἐκείνου Ἰουστινιανοῦ· οὗτινος ὡς ἡ ἀρετὴ, οὕτω καὶ ἡ εὐσέβεια εἰς κρείττονα τάξιν ἀνεκαίνισε τὰ πάντα, οὗτινος καθ' ὁμοίωμα ἡ αὐτοκρατορία τῆς ἀνδρειοτάτης ὑμῶν D ἡγεμονίας ἀρετῇ καὶ ἐγχειρήματι τὴν πολιτείαν τῶν Χριστιανῶν κατασφαλίζεται, καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀνακαινίζει, πίστει τῆς εὐσεβείας σπουδάσματι τῇ καθολικῇ συντρέχει ἐκκλησίᾳ, ἵνα ἐν τῇ * ἑνώσει τῆς ἀληθοῦς ἀποστολικῆς ὁμολογίας τελειότερον συναφθῇ, ἣν μέχρι τοῦ παρόντος σὺν ἡμῖν ἡ ἁγία τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησία φυλάττει. ὅπως τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας τὸ μυστήριον λαμπροφώνῳ σάλπιγγος εἰς ὅλον τὸν κόσμον κηρυχθῇ. καὶ ἔνθα ταύτης τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας τὸ ἀκέραιον ταῖς εὐσεβέσι σπουδαῖς τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπικρατεῖ, ἔπαινος ἅμα καὶ εὐεργεσία τοῦ γαληνοῦ ὑμῶν κράτους κηρυχθῇ. ἵνα μετὰ τῶν τῆς εὐσεβείας ἐπαίνων καὶ τῆς βασιλείας E ὑμῶν πλατυνθῶσι Θεοῦ ἐπινεύοντος τὰ * ἐξαίρετα. καὶ οὓς ἡ τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας ὁμολογία προξενεῖται, ἡ βασιλικὴ ἀνδρεία κτήσηται. καὶ ἡμεῖς γὰρ εἰ καὶ ἀνάξιοι τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν ἱκετεύομεν, ἵνα χωρὶς ὀλισθήματος μέχρις αὐτοῦ τοῦ τῆς ζωῆς ὅρου ἄσπιλον ἡμᾶς φυλάξαι, καὶ κηρύξαι συγχωρήσῃ, καὶ δι' αὐτῆς ἐνώπιον αὐτοῦ * καυχήσασθαι. ἐπειδὴ εἰ καὶ σοφίαν κοσμικὴν, καὶ ματαίαν ἀπάτην, ὥς φησιν ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπόστολος, παντελῶς ἀγνοοῦμεν, ὅμως τὸν κανόνα τοῦ ἀληθοῦς κηρύγματος τῇ ἁπλουστάτῃ ἀληθείᾳ διδάσκομεν, καὶ * ἐκδικοῦμεν.

* ἐπαναστρεφόντων

* ἀξιεπαίνως

* L. συναινέσει λαμβάνοντος ... ἐν τῇ γνώμῃ ... τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ... καθὼς κηρύττεται

* τὸν αὐξητικὸν ... τῷ Θεῷ ... ἀσπασάμενος

* ἑνότητι L.

* ἐπίσημα

* δοξασθῆναι

* ἐκδικοῦμεν

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO IV. EPIST. II. AGATHONIS PP.

μένων. ἐπειδὴ οὐχὶ τομεὰς ῥημάτων ἔχειν ἐπιθυμοῦμεν, ἵνα ταῖς φιλονεικίαις προσπαλαισθῶμεν, ὅτι γὰρ * ἐνδέχεται ἐν στοιχείοις διηγούντων ἡμῶν, ἀλλὰ * τοὺς θέλοντας ἐπικρίψαι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς ὀρθῆς ἡμῶν πίστεως τὴν τάξιν μετ' ἁπλῆς καρδίας, καὶ ῥημάτων πραότητος προσφέρομεν. σύνεσιν γὰρ διὰ τῆς ἀληθείας τῆς ἀποστολικῆς ὁμολογίας ταῖς ἐκ τῆς θείας ῥοπῆς ἐμπιστευθείσαις ἡμῖν ψυχαῖς ἐπιθυμοῦμεν, ἢ διὰ φλυαρίας τοὺς ἀκούοντας εἰς πλάνην ἐμβάλλειν. διόπερ ὁσιοσύνῃ τῇ ἱερίων τοῦτα τὰ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς ἡμετέρας μετριότητος περιεχόμενα ἅμα ἡμῖν ἀδιαπτώτως κηρύττειν ἐπιθυμήσωσιν, ὡς τῇ ἡμετέρᾳ ἀποστολικῇ πίστει ὁμόφρονας, ὡς συμπρεσβυτέρους, ὡς συλλειτουργούς, ὡς τῆς αὐτῆς πίστεως, καὶ ἵνα ἁπλῶς εἴπωμεν, ὡς πνευματικοὺς ἀδελφούς, καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν δεχόμεθα. τοὺς δὲ ταῦτα σὺν ἡμῖν ὁμολογεῖν μὴ θέλοντας, ὡς ἐχθροὺς τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ὁμολογίας, ἐνόχους εἶναι κρινομένους τῆς αἰωνίου κατακρίσεως, οὔτε δέ ποτε τοὺς τοιούτους ἐν τῷ συλλόγῳ τῆς ἡμετέρας μετριότητος, εἰ μὴ διορθωθέντας, ἀνεχόμεθα δέξασθαι. μήτε παραβιάσαι ἡμᾶς τις ἐξ αὐτῶν ὑπολάβοι, ὅπερ παρελάβομεν ἀπὸ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς. διὰ τοῦτο χαρὰ μεγάλη ἔσται ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ἐὰν τῆς ὑμετέρας εὐμενοῦς βασιλείας μεσιτευούσης ὁ συμβασιλεὺς ὑμῶν καὶ παντοκράτωρ Θεὸς ταῦτα πρὸς πέρας ἀγάγῃ, ἵνα ὁ οὐρανὸς εὐφρανθῇ, καὶ ἀγαλλιάσηται ἡ γῆ γινομένης εἰρήνης πολλῆς τοῖς τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶσι, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον· καὶ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ βδέλυγμα σκανδάλου, τὸ ὂν εἰς πτῶσιν πολλῶν ἀστάτων καὶ ἀπλουστέρων· καὶ γένηται μία πίστις, ἓν στόμα, καὶ χεῖλος ἕν, καὶ μία παρὰ * πάντα τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος ὁμολογία, ἐν ὅσῳ πάντες ὁμοθυμαδὸν λαλοῦσι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ· ἅπερ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ὑμετέρας γαληνοτάτης εὐδαιμονίας ὁ πολυέλεος Θεὸς χαρίσασθαι καταξιώσει. * ἐν ᾧ τὰ διεσπασμένα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ κατασκευάζονται, τὰ διακεχωρισμένα εἰς ἁρμογὴν ἀληθείας συνάγονται, τὰ διεζευγμένα εἰς ἀγάπην ἀποστολικῆς πίστεως συνάπτονται, τὰ διεσκορπισμένα εἰς ἑνότητα ἐπικρατούσης τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας συνέρχονται. ἵνα ὁμοφρόνως ἅμα ἡμῖν πάντες τὴν μεγαλειότητα τοῦ ἐνεργήσαντος τὸ ἀγαθὸν τοῦτο Θεοῦ πιστῶς ἰσχύσωσι παρακαλέσαι ὑπὲρ τοῦ μακροχρονίου καὶ τελείαν εὐδαιμονίαν θεόθεν χαρισθῆναι τῷ κράτει τῆς ὑμῶν ἀνδρείας, ἵνα τοῖς καμάτοις τῆς ὑμῶν ἀηττήτου ἡμερότητος συναχθήσονται ἐκ τῶν ἐθνῶν εἰς τὸ * πιστεύειν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, καὶ δοξάζειν ἐν ὕμνοις τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ὁμολογίαν, τοῦ ποιήσαντος θαυμάσια μεγάλα μόνου, τοῦ ποιήσαντος τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς· ἀντανταιροῦντος πολέμους μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς γῆς. ὃς τὰ διεσπαρμένα συνήγαγε, καὶ τὰ συναχθέντα φυλάττει· ὃς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ βασιλεύειν προστάττει, οὓς τινα διὰ τῆς ἀγρύπνου εὐσεβείας, καὶ τῶν ἀηττήτων καμάτων συνεργοῦντος Θεοῦ φυλάττουσι.

Margin: * ἐμβαίνων(?) * τοῖς θέλουσι. * παρὰ πάντων. * ἵνα. * εἰσαχθῶσι. L. προσκυνοῦντα.

missas nobis divina dignatione animas magis cupimus, quam per verbosam loquacitatem in errorem audientes immittere. Quicumque proinde sacerdotum hæc, quæ in hac nostræ humilitatis confessione continentur, nobiscum sinceriter prædicare desiderat, ut nostræ apostolicæ fidei concordes, ut consacerdotes, ut comministros ejusdem fidei, & (ut simpliciter dicamus) ut spiritales fratres & coepiscopos nostros suscipimus. Qui vero hæc confiteri noluerint, ut infestos catholicæ atque apostolicæ confessioni, perpetuæ condemnationis reos esse censemus: nec aliquando tales in nostræ humilitatis collegio, nisi correctos suscipere patimur. Nec transgredi nos quisquam eorum arbitretur, quod a prædecessoribus nostris percepimus. Præterea gaudium magnum erit in cœlo & in terra, si vestra benignissima pietate mediante, hæc corregnator vester omnipotens Deus ad effectum perduxerit, ut cœlum jucundetur, exultet & terra, dum pax multa fit diligentibus veritatem, & non est eis scandalum, & auferatur de domo Dei abominatio scandali, quæ erat ad ruinam multorum inconstantium, vel simplicium, ut sit una fides, unum os & labium, una apud omnes apostolicæ prædicationis confessio, dum omnes unanimes loquentur magnalia Dei: quam vestræ serenissimæ felicitatis temporibus misericors Deus concedere dignabitur; dum dissipata, in ædificationem ecclesiæ Dei construuntur: segregata in compagine veritatis conveniunt: dissociata, in caritatem apostolicæ fidei copulantur: dispersa, in unitatem obtinente apostolica veritate concurrunt, ut concorditer nobiscum omnes hoc bonum operantes, Dei majestatem valeant fideliter obsecrare pro longævitate atque perfecta prosperitate vestræ fortitudinis imperio divinitus concedenda, ut eorum invictissimæ mansuetudinis laboribus congregentur ex gentibus, ad confitendum nomini sancto ejus, & gloriandum in laude veræ ejus confessionis, qui facit mirabilia magna solus, qui facit prodigia super terram, auferens bella usque ad fines terræ, qui dispersa congregat, & congregata conservat, qui tam piissimos principes super populum suum regnare præcipit, quem pervigili pietate & invictis laboribus, Deo cooperante, custodiunt.

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ.

Ἀγάθων ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥώμης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἅμα τῷ κοινῷ ὅλης τῆς συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, τῇ γενομένῃ χάριν τῆς ὀρθότητος τῆς ἀποστολικῆς ὁμολογίας, ὡς ἀνωτέρω περιέχεται, σύνθρονων ὑπέγρ.

Ἀνδρέας χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἐν τῇ Ὀσ

SUBSCRIPTIONES.

Agatho epiſcopus ſanctæ Dei catholicæ atque apoſtolicæ eccleſiæ urbis Romæ, huic ſuggeſtioni cum generalitate totius apoſtolicæ ſedis concilii, pro rectitudine apoſtolicæ confeſſionis factæ, ſicut ſuperius continetur, conſ. & ſubſcr.

Andreas gratia Dei epiſcopus ſanctæ Oſtien-

ſtienſis eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſ.

Agnellus gratia Dei epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Tarracinenſis provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſ.

Agnellus gratia Dei epiſcopus ſanctæ Fundanæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, &c. ſimiliter ſubſcripſi.

Adeodatus gratia Dei epiſcopus ſanctæ Formianæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, &c. ſimiliter ſubſcripſi.

Petrus gratia Dei epiſcopus ſanctæ Cumanæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcr.

Agnellus gratia Dei epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Miſenatis provinciæ Campaniæ, in ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Gaudioſus gratia Dei epiſcopus ſanctæ Puteolanæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſcr.

Stephanus gratia Dei epiſcopus ſanctæ Locrenſis eccleſiæ, * in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſ.

Agnellus humilis epiſcopus ſanctæ Neapolitanæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unamiter conſtruximus, ſimiliter ſubſ.

Aurelius * humilis epiſcopus ſanctæ Nolanæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Barbatus gratia Dei epiſcopus ſanctæ Beneventanæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſcr.

Decoroſus gratia Dei epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Capuanæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſcr.

Julianus indignus epiſcopus ſanctæ Conſentinæ eccleſiæ provinciæ Brutiorum in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes gratia Dei epiſcopus ſanctæ Hydruntinæ eccleſiæ provinciæ Brutiorum, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſcripſi.

Germanus humilis epiſcopus ſanctæ Tarentinæ eccleſiæ provinciæ Calabriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra

A ἐκκλησίας ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Ἀγνέλλος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Ταῤῥακίνῃ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

. . . .

. . . .

. . . .

Ἀδεοδάτος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν * Σάρμῃ ἐκκλησίας, ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡ- B μῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Πέτρος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Κούμῃ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἀγνέλλος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Μισαίνῃ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Γαυδιῶζος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Ποτιολάνῳ ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν C πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Λυκρητίας ἐπαρχίας Καλαβρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἀγνέλλος ἐλάχιστος Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Νεαπόλει ἐκκλησίας ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Αὐρηλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νωλάνου ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέ- D γραψα.

Βαρβάτος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βενεβέντου ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Δικορῶσος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καπύας ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰουλιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κονσεντίας, * ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

E Ἰωάννης χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ὑδρούντου ἐπαρχίας Καλαβρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Γερμανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Τάραντος ἐπαρχίας Καλαβρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν

Margin notes: * Σάρμῃ … ; * Λυκρητίας: Λο… ; * omiſſum ἐπαρχίας Βρεττίων. ; * Ταραντ-

MS. Paris. Tarracin. Harduinus. a Paris. minimus epiſcopus. & ſic in ſeqq. Hard.

ANNO CHRISTI 680.

μῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Θεοφάνης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Θουρίνης ἐπαρχίας Καλαβρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐν Κρότωνι ἐκκλησίας ἐπαρχίας Βρυτίων, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σκυλλακίνης ἐπαρχίας Βρυτίων, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ταυριανῆς ἐπαρχίας Καλαβρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τροπαιανῆς ἐπαρχίας Καλαβρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἀβουνδάντιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τεμψανῆς ἐπαρχίας Βρυτίων, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ὑάκινθος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σύρτης ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Πλακέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βελιτέρνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰουβενάλιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀλβάνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Βῖτος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας λευκῆς Σίλβας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Παῦλος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νομέντου, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τοῦ Πόρτου, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πραινεστίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Φῆλιξ ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σπολητίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνετάξαμεν, συμπνοίᾳ ὁμοθυμαδὸν, καὶ ὑπέγ.

Ὀνέστος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλη-

ACTIO IV EPIST. II AGATHONIS PP.

A fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Theophanes humilis epiſcopus ſanctæ Thurinæ eccleſiæ provinciæ Calabriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus ſimiliter ſubſcripſi.

Petrus humilis epiſcopus ſanctæ Crotonenſis eccleſiæ provinciæ Brutiorum, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimilit ſubſcripſi.

Paulus humilis epiſcopus ſanctæ Scylletienſis eccleſiæ provinciæ Brutiorum, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica B noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſcripſi.

Georgius humilis epiſcopus ſanctæ Taurianæ eccleſiæ, provinciæ Calabriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcr.

Theodorus epiſcopus ſanctæ Tropejanæ eccleſiæ provinciæ Calabriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Abundantius humilis epiſcopus Tempſanæ eccleſiæ provinciæ Brutiorum, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra C fide unanimiter conſtruximus ſimiliter ſubſcripſi.

Hyacinthus humilis epiſcopus ſanctæ Surrentinæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimil. ſubſcripſi.

Placentius humilis epiſcopus ſanctæ Veliternenſis eccleſiæ provinciæ Campaniæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſ.

Juvenalis humilis epiſcopus ſanctæ Albanenſis eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter D conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Vitus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Silvæ candidæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Paulus humilis epiſcopus ſanctæ Nomentanæ eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi

Joannes humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Portuenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Stephanus humilis epiſcopus ſanctæ Præ- E neſtinæ eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Felix exiguus epiſcopus ſanctæ Spoletanæ eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Honeſtus exiguus epiſcopus ſanctæ Efinæ

ACTIO IV. EPIST. II AGATHONIS PP.

ANNO CHRISTI 680.

... Eſinatis eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide[*] unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Felix exiguus epiſcopus ſanctæ Camerinæ eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Florus exiguus epiſcopus ſanctæ Fulginatis eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

[1] Decentius exiguus epiſcopus ſanctæ Foroflaminienſis eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

B

Joannes exiguus epiſcopus ſanctæ Nurſinæ eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Felix exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Aſculanenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Hadrianus exiguus epiſcopus ſanctæ Reatinæ eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

C

[2] Florus exiguus epiſcopus ſanctæ Furconienſis eccleſiæ in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Clarentius exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Balnenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

[3] Oreſtes exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Vibonenſis, * in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

* add. provinciæ Calabriæ,

D

Thodoſius exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Syracuſanæ provinciæ Siciliæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Benedictus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Meſſanenſis provinciæ Siciliæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Thermitanæ provinciæ Siciliæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

E

Joannes exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Mylanæ provinciæ Siciliæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Petrus exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Tauromenitanæ provinciæ Siciliæ, in

A

σίας *..... τουτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

* fort. Ἀσισίνου

Φῆλιξ ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καμερίνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Φλῶρος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φουλγίνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρ' ἡμῶν πάντων γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Δεκέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φοροφλαμινίου, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νυρσης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Φῆλιξ ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀσκουλάνων, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Ἀδριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥιατίνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Φλῶρος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φυρκωνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Κλαρέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βαλνήσης ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

[3] Κρίστης ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βιβωνος, ἐπαρχίας Καλαβρίας, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγραψα.

* Ὀρέστης

Θεοδόσιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Συρακούσης τῆς ἐν Σικελίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγραψα.

Βενέδικτος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Μεσσήνης τῆς ἐν Σικελίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπ.

Ἰωάννης ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας εἰς τὸ Θερμιτανα τῆς ἐν Σικελίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Ἰωάννης . . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ταυρομενίου τῆς ἐν Σικελίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ

1 Pariſ. Decentios. Harduinus.
2 Lege, Creſcens, ut in Concilio Rom. ann. 679. & ita hic habet Mſ. Pariſ. Hard.
3 Pro Κρίστης Harduinus.

ANNO CHRISTI 680.

τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Ἰουλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κατάνης τῆς ἐν Σικελίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Τροκαλιτάνης τῆς ἐν Σικελίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγραψα.

* L. Τριοκαλιτάνης

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀκραγαντίνων τῆς ἐν Σικελίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Ἀδεόδατος ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λεύκων, λεγάτος τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν Γαλλίᾳ τῇ ἐπαρχίᾳ, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ συνοδικῶς παρ᾽ ἡμῶν γενομένῃ συναινῶν ὑπέγ.

Οὐϊλφρίδος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Εὐορακοῦ νήσου τῆς Βρεττανίας, λεγάτος τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν Βρεττανίᾳ καθεστώσης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ συνοδικῶς παρ᾽ ἡμῶν γενομένῃ συναινῶν ὑπέγ.

* L. Ἐβορακηνῆς

Μαυρίκιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τιβούρτου ἐπαρχίας. Πικαίνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Φῆλιξ ἐλάχ. * ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Ἀρελάτου, λεγάτος τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γάλλων καθεστώσης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ συνοδικῶς γενομένῃ παρ᾽ ἡμῶν, συναινῶν ὑπέγρ.

* L. ἐπίσκοπος

* L. Ἀρελάτου

Ταυρῖνος ἀνάξιος διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Αὐλωνήσου, λεγάτος τῆς σεβασμίας συνόδου τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γάλλων καθεστώσης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ συνοδικῶς γενομένῃ παρ᾽ ἡμῶν συναινῶν ὑπέγρ.

* L. Τουλώνου

Μανσύετος κατὰ Θεοῦ χάριν ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Μεδιολάνου, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς γενομένῃ παρὰ πάντων ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐκκλησίας * Βεργομάτης ἐπίσκ. ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγρ.

* L. Βεργόμου

Δονάτος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λαυδένσης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Ἀναστάσιος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Τικινέσης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

* L. Τικίνου

Βαλεντῖνος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀκυΐνσης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνήνεσα, καὶ ὑπέγ.

Δεσιδέριος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Κρε-

* L. Κρεμώνος.

ACTIO IV. EPIST. II. AGATHONIS PP.

A hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Julianus exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Catanenſis provinciæ Siciliæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Georgius exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Triocalitanæ provinciæ Siciliæ, in hanc ſuggeſtionem quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Georgius exiguus epiſcopus ſanctæ Agrigentinæ eccleſiæ provinciæ Siciliæ, in hanc B ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Adeodatus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Leucorum, legatus venerabilis ſynodi per Galliarum provincias conſtitutæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

* Vuilfridus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Eboracenæ inſulæ Britanniæ, legatus venerabilis ſynodi per Britanniam conſtitutæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

C Mauricius humilis epiſcopus ſanctæ Tiburtinæ eccleſiæ *, in hanc ſuggeſtionem quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

* Provinciæ Picenæ

Felix humilis epiſcopus Arelatenſis eccleſiæ, legatus venerabilis ſynodi per Galliarum provincias conſtitutæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

* Taurinus indignus diaconus ſanctæ eccleſiæ Telonenſis, legatus venerabilis ſynodi per Galliarum provincias conſtitutæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter D ſubſcripſi.

Manſuetus Dei gratia epiſcopus ſanctæ Mediolanenſis eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Bergomatis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Donatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Laudenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Anaſtaſius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Ticinenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro E apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Valentinus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Aquenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Deſiderius humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ

1 Pariſ. Ulbaebidos. 2 Pariſ. Charteus. Harduinus.

ACTIO IV EPIST. II AGATHONIS PP.

ANNO CHRISTI 680.

ſiæ Cremonenſis, in hanc ſuggeſtionem, A quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Gratianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Novarienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Deſiderius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * Eporedienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Genuenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus. B fideliter ſubſcripſi.

Deuſdedit epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Brixianenſis, in hanc ſugeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, fideliter ſubſcripſi.

[1] Audacis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Dertonenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Benenatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Aſtenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi. C

Benedictus, humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ [2] Valvenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Bonus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * [3] Albiganenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Vercellenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi. D

Ruſticus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Taurinatis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Vintimilienſis, in hanc ſuggeſtonem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Severus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Lunenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Eleutherius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Lucenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro E apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

[4] Maurianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Piſanæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Margin notes: * Al. Ipore-dienſis. * Al. Albin-ganenſis vel Albingaunenſis. * L. Στεφάνου. * Φιλοθέου.

A μώνου, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Γρατιανὸς ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νοβάρης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Δισίδεριος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Ιπορεγίας, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Ιωάννης * Στεφάνου Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας Γενούας, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, B τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Δευσδέδιτ ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βριξίας, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Αὐδάκης ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Δέρτωνος, ταύτῃ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἀναφορᾷ, ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως, συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Βενενάτος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀστήνσου, ταύτῃ τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ἀναφορᾷ, ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως C συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Βενέδικτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βαλβένσου, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Βῶνος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Αλβιγαυνένσου, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βερκελλῶν, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ. D

Ρούστικος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ταυρινάτων, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Ιωάννης ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βεντιμιλίου ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Σεβῆρος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησ. Δούνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Ἐλευθέριος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησ. E Λουκένσου, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Μαυριανὸς ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πισῶν, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγ.

Σι-

[1] Pariſ. ... Harduinus.
[2] Holſtenius legit, Albenſi. Hard.
[3] ... Pariſ. Albiganenſis. Hard.
[4] Pariſ. Maurianus. Hard.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO IV. EPIST. II. AGATHONIS PP.

A Σερῆνος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ποπουλωνίου, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, ϗ ὑπέγ.

Ρεπαρᾶτος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φλωρεντίνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, ϗ ὑπέγ.

Βαλεριανὸς[a] ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ρωσελλέων, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως γενομένῃ συνῄνεσα, ϗ ὑπέγ.

B Κυπριανὸς ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀρετίνης, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, ϗ ὑπέγ.

Βιταλιανὸς ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σενσέων, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, ϗ ὑπέγ.

Μαρκιανὸς ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βολατεράνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, ϗ ὑπέγ.

C Μαυρίκιος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σουανέων, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολ. ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, ϗ ὑπέγρ.

Ἀγνέλλος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βουλσινιέων, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικ. ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπλέξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κλουσίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπλέξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Κουστώδιτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆ Βαλεντινιανοκάστρου, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπλέξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

D Βιταλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Τούσκης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπλέξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Μαυρίκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀναγνίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, ϗ ὑπέγραψα.

Σατορνῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀλετρίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπλέξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

E Βαλεριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς ἐν τῷ Ρωσάνῳ, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπλέξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

* Γαυδιόσος[1] ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σιγνίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπλέξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Serenus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Populonienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Reparatus exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Florentinæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Valerianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ, * Roſellenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Cyprianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Aretinæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Vitalianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Senenſis, in hanc ſuggeſtionem quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Marcianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Volaterranæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Mauricius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Suanenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Agnellus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * Vulſinienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Cleſinæ in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Cuſtoditus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Vitalianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Tuſculanenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Mauritius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Anagninæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Saturninus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Aletrinæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Valerianus epiſcopus ſanctæ * Roſanæ eccleſiæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

[1] Gaudioſus humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Signinæ, in hac ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi

Aga

Margin notes: [a] [illegible] L. — * Ruſell[illegible] — * Τουσκλ[illegible] — * Vulſinienſ[illegible] — * Roſanenſ[illegible]

1 Pariſ. ut in Græco, Gaudioſus.

ACTIO IV EPIST. II AGATHONIS PP.

Agatho epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Aquilejenſis provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Cyriacus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Polenſis Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Aurelianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Parentinæ provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Urſinus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Cenetenſis provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Andreas epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * Vejentanæ provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Gaudentius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Tergeſtinæ provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Benenatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Opitergienſis provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Urſinianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * 1 Paduanæ provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Paulus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * Patavinę provinciæ Iſtriæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Paulus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * Altinenſis provinciæ Pentapolis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

2 Beatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Piſaurenſis provinciæ Pentapolis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Dominicus epiſcopus ſanctæ Fanenſis eccleſiæ provinciæ Pentapolis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Hadrianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ 3 Numanatis provinciæ Pentapolis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Auximatis provinciæ Pentapolis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

ANNO CHRISTI 680

Ἀγάθων ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀκυληΐας ἐπαρχίας Ἰστρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Κυριακὸς ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Πολέσου ἐπαρχίας Ἰστρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Αὐρηλιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Παρέντου ἐπαρχίας Ἰστρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Οὐρσῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Κενέτου ἐπαρχίας Ἰστρίας, ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἀνδρέας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Κελαιάτης ἐπαρχίας Ἰστρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Γαυδέντιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Τεργιώνης ἐπαρχίας Ἰστρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, τῇ κοινῶς παρὰ πάντων ἡμῶν γενομένῃ ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως συνῄνεσα, καὶ ὑπέγρ.

Βενενάτος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Οπιτεργίου, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

* Οὐρσῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Παπαβίας ἐπαρχίας Ἰστρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀλτινάσου, ἐπαρχίας Ἰστρίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Παῦλος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀριμίνου ἐπαρχίας Πενταπόλεως, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Βεάτης ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πισαύρου ἐπαρχίας Πενταπόλεως, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

Δομίνικος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * ..... ἐπαρχίας Πενταπόλεως, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

Ἀδριανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νουμανάτης ἐπαρχίας Πενταπόλεως, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Αὐξιμαρίς ἐπαρχίας Πενταπόλεως, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνετάξαμεν, ὁμ. ὑπέγρ.

Margin notes: * Πολα. * Κενέτου L. * Ουενετιανῶν L. * Τεργεστου L. * Οπιτεργίου L. * Ουρσινιανὸς L. * Παταβίου L. * Φάνου L. * Αὐξιμου L.

Ἰωάν-

1 Pariſ. *Urſinus . . . Patavina*. Hard.
2 Pariſ. *Benenatus*. Hard.
3 Pariſ. *Nomentana*. Hard.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO IV. EPIST. II. AGATHONIS PP.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ἀγκῶνος ἐπαρχίας Πενταπόλεως, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

Βενενάτος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Περυσίνης ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

Βονιφάτιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τυδερτίνης ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγρ.

Ἐξιλαράτος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Μαντυρίας ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν. ὁμ. ὑπέγρ.

Μιτούρι L.

Ἀμάτωρ ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βλιράνης ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

Γρατζιῶσος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Σουτρίνης ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

* Δεοδάτος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Νεπεσίνης ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος L.

Ἰωάννης ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Φαλάρεως ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγραψα.

Φαλίρου L.

Θεόδωρος ἀνάξιος καὶ ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς πόλεως Ἀμερίνης ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν ὁμ. ὑπέγ.

Βαρβατιανὸς ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πολυμαρτίας ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμ. ὑπέγ.

Δεουσδέδιτ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ναρνίας ἐπαρχίας Τουσκίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥαβέννης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Σαντινάτης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

* ἴσως Σαρσίνων,

Βαρβάτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Κορνηλίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Βίκτωρ ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βονωνίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀπο

Joannes epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Anconitanæ provinciæ Pentapolis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Benenatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Peruſinæ provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Bonifacius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Tudertinæ provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Exhilaratus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Mutarenſis provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Amator epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Bleranæ provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Gratioſus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Sutrinæ provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Nepeſinæ provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * [1] Salernitanæ provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

* Sarnenſis. [illegible]

Theodorus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Amerianæ provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Barbatianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Polymartienſis provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Deuſdedit epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Narnienſis provinciæ Tuſciæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus exiguus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Ravennatis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Stephanus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * [2] Saranatis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Barbatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Cornelienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Victor epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Bononienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apo-

1 Lege *Falaritana*. Vide Concil. Rom. anni 675. In MS. Pariſ. *Phaleritana*. Hard.
2 MS. Pariſ. *Caſenatis*. Hard.

ACTIO IV EPIST. II. AGATHONIS PP

apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Florus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * Caſenatis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Vitalis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Faventinæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Juſtinus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ * Fidentinenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

* Vicoven. tinenſis.

Vincentius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Livienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Placentius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Placentinæ, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Mauritius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Regienſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Petrus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Mutinenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Gratioſus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Parmenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Magnus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Pupilenſis, in hanc ſuggeſtionem, quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter conſtruximus, ſimiliter ſubſcripſi.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Sufficiunt quæ hodierna die relecta ſunt: D Macarius vero venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo ſunt, in altero ſecretario teſtimonia patrum quæ jam polliciti ſunt, proferant.

ANNO CHRISTI 680.

A τολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Φλῶρος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Κεσιτίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Βιτάλιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Φαβεντίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰουστῖνος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Βικοαβεντίνης, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνε-

B πήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Βικέντιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λιβικῶν, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

Πλακέντιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πλακεντίας, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Μαυρίκιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῦ Ρηγίου, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ.

C Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Μοντίνου, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγ. * Mutinæ L.

Γρατζιῶσος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Παρμβίσου, ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγραψα.

Μάγνος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας * Ποπίλιος ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ, ἣν ὑπὲρ τῆς ἀποστολικῆς ἡμῶν πίστεως ὁμοθυμαδὸν συνεπήξαμεν, ὁμοίως ὑπέγρ. * Ποπλίου L.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ἱκανῶς ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν ἀναγνωσθέντα. Μακάριος δὲ ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκ. Ἀντιοχείας, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καθ' ἑτέραν τὰς ἤδη ὑποσχεθείσας παρ' αὐτῶν ἁγίων πατέρων χρήσεις προκομιζέτωσαν.

ACTIO QUINTA.

IN nomine domini Jeſu Chriſti, Dei & Salvatoris noſtri, imperantibus a Deo coronatis, sereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimoſeptimo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, ſeptima die menſis Decembris, indictione nona. Præſidente eodem piiſſimo & Chriſto amabili magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri pa-

ΠΡΑΞΙΣ ε.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν E Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου πραότητος ἔτους ἑξκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης. Προκαθεζομένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου

a MS. Paris. Colbert. Harduinus.

ANNO CHRISTI 680. ACTIO V

θείου παλατίου τοῦ οὕτως ἐπιλεγομένου Τρούλλου. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου γαλήνης, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου· Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κυαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως, καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκ. Ῥαβέννης Θεοδώρου· Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου· Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης· Γρηγορίου ἐπισκ. Κυζίκου· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας. Φωτίου ἐπισκ. Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκ. Χαλκηδόνος· Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Μακροβίου ἐπισκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας· Γεωργίου ἐπισκ. Βιζύης Θρᾴκης· Γρηγορίου ἐπισκοπ. Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκοπ. Σηλυβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκ. Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκ. Κίου. Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν. Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων. Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης. Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς. Ἰωάννου ἐπισκ. τοῦ Δασκυλίου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου. Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Σολομῶντος ἐπισκ. Κλανέου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου. Γεωργίου ἐπισκ. Κῴου. Γρηγορίου

latii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtratego Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & loci ſervatore imperialis comitis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo exconſule, Paulo glorioſiſſimo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Convenientc autem ſanctæ atque univerſali ſynodo, quæ per imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi antiquæ Romæ Agathonis papæ, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ archiepiſcopo, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Macario venerabili archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii throni Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum agentibus centum viginti quinque religioſorum epiſcoporum quod circa antiquam Romam eſt concilii, qui & per proprias ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & vicario Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, * Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonenſi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Camulianorum, Antonio epiſcopo Hypæporum, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiapoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Joanne epiſcopo Myndi, Georgio epiſcopo Coenſi, Gregorio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo

* Gregorio

Zeno

Zenopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii in Sicilia, quod cognominatur Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati, poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hic ſiti venerabilis patriarchii Conſtantinopolitanæ civitatis, Stephano presbytero & monacho, & diſcipulo Macarii venerabilis archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ.

Reſidentibus quoque glorioſis patriciis, & conſulibus, ex latere piiſſimi & Chriſto dilecti magni imperatoris Conſtantini. Et ex parte quidem ejus læva ſedentibus venerabilibus loci ſervatoribus ſanctiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ Agathonis, & qui cum eis erant Deo amabilibus epiſcopis. A latere autem ejus dextero ſimiliter ſedentibus Georgio ſanctiſſimo archiepiſcopo magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Macario venerabili archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & qui cum eo erant Deo amabilibus epiſcopis, propoſitis in medio ſacroſanctis evangeliis Dei noſtri.

Paulus magnificus a ſecretis, & imperialis ſecretarius dixit: Cognitionem habet veſtra a Deo inſtructa pietas, quod in anteriore conventu, ſecundum poſtulationem Georgii ſanctiſſimi archiepiſcopi a Deo conſervandæ regiæ urbis, ejuſque ſynodi, lectio facta eſt duarum ſuggeſtionum, directarum ad a Deo munitam veſtram ſerenitatem, ab Agathone ſanctiſſimo papa apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & ejus ſynodo, & quod interlocutio facta eſt ad Macarium venerabilem archiepiſcopum Antiochenæ civitatis, & eos qui cum eo ſunt, ut ſanctorum ac probabilium patrum, quæ dudum promiſerant teſtimonia proferant, demonſtrantia unam voluntatem & unam operationem in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti, veri Dei noſtri: & ſuggerimus ad quod placuerit.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Edicant Macarius Deo amabilis archiepiſcopus & qui cum eo ſunt Deo amabiles, ſi ſecundum ſuam pollicitationem præparati occurrerunt.

Macarius Deo amabilis archiepiſcopus & qui cum eo, dixerunt: Etiam domine, ecce duos codices deportamus, in quibus defloravimus diverſa teſtimonia ſanctorum ac probabilium patrum. Et hæc jubetote relegi. Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Prædicti codices ſuſcipiantur, & ſecundum ordinem horum lectio fiat.

Et accipiens Antiochus religioſus lector & notarius Georgii ſanctiſſimi patriarchæ Conſtatinopoleos duos codices, relegit priorem codicem, continentem in ſuperſcriptione ita: Teſtimonia ſanctorum patrum, unam domini noſtri Jeſu Chriſti voluntatem docentia, quæ eſt etiam Pa-

A ἐπισκ. Καττάνης. Ἰωάννου ἐπισκ. Λοκρῶν. Εὐαγγελίου ἐπισκόπου Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης. Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων. Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου. Στεφάνου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκ. Θεουπό-
B λεως Ἀντιοχείας.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων ἐκ πλαγίου τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου· καὶ ἐκ μὲν τοῦ εὐωνύμου αὐτοῦ μέρους καθεσθέντων τῶν ὁσιωτάτων τοποτηρητῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς θεοφιλῶν ἐπισκόπων. ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ μέρους ὁμοίως καθεσθέντων Γεωργίου τε τοῦ ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ θεοφιλῶν ἐπισκόπων, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀ-
C χράντων εὐαγγελίων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις, καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπεν. Ἐν γνώσει τυγχάνει ἡ θεόσοφος ὑμῶν εὐσέβεια, ὡς ἐν τῇ προλαβούσῃ συνελεύσει κατὰ τὴν γενομένην αἴτησιν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ τῆς ὑπ' αὐτὴν συνόδου ἡ ἀνάγνωσις γέγονε τῶν σταλεισῶν δύο ἀναφορῶν πρὸς τὴν θεοστήρικτον ὑμῶν γαληνότητα ἀπό τε Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, καὶ ὡς διελαλήθη πρὸς Μακάριον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως καὶ τοὺς
D σὺν αὐτῷ τὰς ἤδη ὑποσχεθείσας παρ' αὐτῶν χρήσεις προκομίζειν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, παριστώσας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε. λεγέτωσαν Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεοφιλεῖς, οἱ κατὰ τὴν αὐτῶν ὑπόσχεσιν εὐτρεπεῖς ἀπηντήκασιν.

Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· ναὶ δέσποτα. ἰδοὺ δύο κωδίκια ἐπιφερόμεθα, ἐν οἷς παρεξεβαλόμεθα διαφόρους χρή-
E σεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, καὶ ταύτας κελεύσατε ἀναγνωσθῆναι. ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε· τὰ εἰρημένα κωδίκια ὑποδεχθήτωσαν, καὶ κατὰ τάξιν ἡ τούτων ἀνάγνωσις γενέσθω.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου τὰ δύο κωδίκια, ἀνέγνω τὸ πρῶτον κωδίκιον ἔχον ἐν προγραφῇ οὕτως. χρήσεις ἁγίων πατέρων ἓν τὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ θέλημα διδασκόντων, ὅπερ ἐστὶ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ καθεξῆς ἀ-

νέγνω

ANNO CHRISTI 680.

νέγκω πάσας τὰς χρήσεις τὰς ἐγκειμένας ἐν τῷ αὐτῷ κωδικίῳ, ὁμοίως καὶ τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ κειμένας πάσας.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπεν. Ἐν γνώσει γεγόναμεν τῶν νῦν προκομισθεισῶν χρήσεων παρὰ τοῦ Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἀλλ' εἴπερ ἑτέρας χρήσεις βούλονται προσαγαγεῖν πρὸς ἀπόδειξιν, τοῦ ὑποσχεθέντος παρ' αὐτῶν ἑνὸς θελήματος καὶ ἐνεργείας, ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καθ' ἑτέραν ταῦτα προσαγαγέτωσαν.

A tris & Spiritus Sancti. Et ſequenter relegit omnia teſtimonia, quæ continebantur in eodem codice. Similiter & omnia quæ continebantur in ſecundo codice.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Notitiam habemus modo prolatorum teſtimoniorum a Macario Deo amabili archiepiſcopo Antiochiæ, & qui cum eo ſunt: ſed ſi quidem alia teſtimonia volunt proferre, ad comprobationem promiſſæ ab eis unius voluntatis & unius operationis in diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri in ſubſequenti hæc proferantur.

B

ΠΡΑ'ΞΙΣ ς'.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου· Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ φεβρουαρίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης. C Προκαθεζομένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχ. μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου, Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικ. καὶ κουράτωρος D τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου. Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. E τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιω-

ACTIO SEXTA

IN nomine domini Jeſu Chriſti, Dei & Salvatoris noſtri, imperantibus a Deo coronatis sereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo-ſeptimo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, duodecima die menſis Februarii, indictione nona. Præſidente eodem piiſſimo & Chriſto dilecto magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtrategio Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio, & militari logotheta, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, locum agente comitis imperialis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo exconſule, Paulo glorioſiſſimo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Conveniente autem ſancta atque univerſali ſynodo, quæ per imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ archiepiſcopo, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Macario venerabili archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii throni Hieroſolymorum, Joanne epi-

ACTIO VI

ANNO CHRISTI 680.

ſcopo civitatis Portuenſis, abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, loco agentibus centum viginti quinque religioſorum epiſcoporum quod circa antiquam Romam eſt concilii, qui & per proprias ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & vicario Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonenſi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, * Georgio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Camulianorum, Antonio epiſcopo Hypæporum, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiapoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Joanne epiſcopo Myndi, Georgio epiſcopo Coenſi, Gregorio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Elalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophane presbytero & abbate venerabilis monaſterii in Sicilia, quod cognominatur Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hic ſiti venerabilis patriarchii Conſtantinopolitanæ civitatis, Stephano presbytero & monacho, & diſcipulo Macarii venerabilis archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ.

* a. Gregorio

* a Gregorio

Et reſidentibus glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, & omnibus venerabilibus ac Deo amabilibus epiſcopis ſecundum ordinem in eodem Trulli ſecretario, propoſitis in medio ſanctis & immaculatis evangeliis:

Paulus magnificus a ſecretis & imperialis ſecretarius dixit: Novit a Deo inſtructa veſtra pietas, quod ſeptima die Decembris menſis interlocutio facta eſt ad Macarium præſulem Antiochiæ magnæ civitatis, & ad eos qui cum eo ſunt, ſi utique habent alia teſtimonia, quæ concurrant propoſitioni eorum, id eſt, de una voluntate & operatione, hæc proferre: & ſuggerimus ad quod placuerit.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Proſequatur a Deo amabilis Macarius archiepiſcopus, & qui cum eo ſunt, ſi ſecundum interlocutionem ad eos factam, debite præparati advenerunt.

τῶν τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ. καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου. Σισιννίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης. Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου. Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας. Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος. Σισιννίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκόπου Βιζύης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν. Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων. Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης. Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου. Δομετίου ἐπισκόπου Προυσιάδος. Σολομῶντος ἐπισκόπου Κλανέου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου. Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου. Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης. Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἁγίου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων. Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίου πατριαρχείου. Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεσθέντων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων.

Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπεν· ἐπίσταται ἡ θεόσοφος ὑμῶν εὐσέβεια, ὡς κατὰ τὴν ἑβδόμην τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς διελαλήθη πρὸς Μακάριον τὸν ὁσιώτατον πρόεδρον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, εἴπερ ἔχουσιν ἑτέρας χρήσεις συμβαλλομένας τῷ αὐτῶν προβλήματι, τουτέστι περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας, ταύτας προκομίσαι. καὶ ὑποβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε· διεξίτω Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, εἰ κατὰ τὰ διαλαληθέντα αὐτοῖς τὸ ἀποχρῶν εὐτρεπίσαντες παρήγοντο.

Μακα-

ANNO CHRISTI 680

A Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· ἰδὲ δέσποτα ἐν χερσὶν ἐπιφερόμεθα ἕτερον κωδίκιον περιέχον χρήσεις διαφόρων ἁγίων πατέρων, καὶ τοῦτο κελευόντων ὑμῶν παρέχομεν πρὸς ἀνάγνωσιν.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἀνέγνω ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ, τὰ ἑπόμενα τῶν περὶ θελήματος χρήσεων. καὶ ἀνέγνω ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε. καὶ τούτων τὴν εἴδησιν ἐλάβομεν· εἴπερ οὖν βούλεται τὸ μέρος Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας ἕτερόν τι προκομίσαι πρὸς σύστασιν τῶν παρ' αὐτοῦ ἐπαγγελθέντων, λεγέτω. B

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ Στέφανος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁ αὐτοῦ μαθητὴς, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον. ἀρκούμεθα δέσποτα ταῖς ἤδη προκομισθείσαις χρήσεσι παρ' ἡμῶν, τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, καὶ ἕτερόν τι προκομίζειν οὐ βουλόμεθα.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε. τὰ προκομισθέντα γʹ κωδίκια παρὰ τοῦ μέρους Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου σφραγισθήτωσαν ἔκ τε τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τοῦ θρόνου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. καὶ C ἐσφραγίσθησαν.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ εὐλαβέστατοι κληρικοί τε καὶ μοναχοὶ εἶπον· εὐσεβέστατε δέσποτα, πρὸς εἰς τί ποτε περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας οὐκ ἀπέδειξαν Μακάριός τε ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ Στέφανος ὁ αὐτοῦ μαθητὴς καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, καὶ Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κλανέων, ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ D Χριστοῦ, διὰ τῶν παρ' αὐτῶν προκομισθεισῶν χρήσεων. ἀλλὰ καὶ αὐτὰς, ἃς προήγαγον ἐπὶ τῆς ὑμῶν εὐσεβείας καὶ τῆς ἁγίας συνόδου, περιέκοψαν χρήσεις· καὶ τὰ μὲν εἰς τὸν τριαδικὸν περὶ ἑνὸς θελήματος συντείνοντα λόγον ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προήγαγον· τὰ δὲ ἁρμόζοντα, καὶ κυρίως ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ εἰρημένα νοήματί τε καὶ ῥήματι περιέτεμον· ὅθεν αἰτούμεθα τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς κράτος τὰ αὐθεντικὰ βιβλία, ὧν προήγαγον πατερικῶν χρήσεων, προενεχθῆναι ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ ἀντιβληθῆναι πρὸς τὰ παρ' αὐτῶν ἐπιδοθέντα κωδίκια, καὶ παραστοῦμεν τὸν γενόμενον παρ' αὐτῶν ἐν αὐτοῖς συλισμόν. μετὰ χεῖρας δὲ ἔχοντες κωδίκιον περιέχον πλείστας χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων σαφῶς παριστώσας δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βεβήλων αἱρετικῶν χρήσεις δηλούσας τὸ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν, ὁμοφωνούσας τῇ πι-

ACTIO VI.

Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo ſunt, dixerunt: Ecce, domine, præ manibus gerimus & alterum codicillum, in quo continentur teſtimonia diverſorum ſanctorum patrum, & hunc vobis jubentibus porrigimus ad legendum.

Et accipiens Antiochus religioſus lector & notarius Georgii ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolis, relegit habentem in ſuperſcriptione: Sequentia teſtimoniorum de voluntate. Et relegit ab initio uſque in finem.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Et horum ſcientiam accepimus. Si quidem B vult pars Macarii Deo amabilis archiepiſcopi Antiochiæ aliud quid proferre ad ſtabilitatem eorum, quæ ab eo promiſſa ſunt, ediſſerat.

Macarius archiepiſcopus Theopoleos Antiochiæ, & Stephanus presbyter, monachus, ejus diſcipulus, & qui cum eis ſunt dixerunt: ſufficientes ſumus, domine, in his, quæ jam a nobis prolata ſunt, teſtimoniis ſanctorum ac probabilium patrum, & aliud quid proferre nolumus.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Tres codices, qui prolati ſunt a parte venerabilis Macarii, ſigillentur tam a glorioſiſſimis judicibus, quamque a parte apoſto-C licæ ſedis antiquæ Romæ, nec non & a parte ſanctæ ſedis hujus ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ. Et ſigillati ſunt.

Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, Joannes venerabilis diaconus, qui locum præſentabant ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ Romanæ ſedis, & qui cum eis erant Deo amabiles epiſcopi, & religioſi clerici & monachi, dixerunt: Piiſſime domine, adhuc aliquid de una voluntate & una operatione non oſtenderunt Macarius Deo amabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & Stephanus ejus diſcipulus, & Petrus Deo amabilis epiſcopus Nicomediæ, & Salomon Deo amabilis epiſcopus Clanei, in D incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti per teſtimonia ab eis prolata. Sed & ipſa teſtimonia, quæ protulerunt coram veſtra pietate ac ſancta ſynodo, detruncaverunt: & quæ ad Trinitatis quidem attinent rationem de una voluntate, pro incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti protulerunt: quæ vero conveniunt, & quæ proprie pro hujuſmodi incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti poſita ſunt, tam ſenſum quam verba detruncaverunt. Unde petimus veſtram piiſſimam fortitudinem, authenticos codices prolatorum ab eis paternorum teſtimoniorum profer-E ri ex venerabili patriarchio hujus regiæ civitatis, & conferri cum codicibus ab eis oblatis, & demonſtramus quæ ab eis in his facta eſt obvelatio. Præ manibus igitur habentes codicem continentem plurima teſtimonia ſanctorum ac probabilium patrum, clare oſtendentia duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, inconfuſe atque indiviſe in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, nec non & profanorum * teſtimonia inſinuantia unam voluntatem & unam operationem,

* hæreticorum

ACTIO VII. quæ conſonant cum dogmate ſuper una A voluntate & una operatione Macarii Deo amabilis archiepiſcopi Antiochiæ, & eorum qui cum eo contradicunt, quæſumus, ut coram veſtra pietate hæc legantur. Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: In ſubſequenti eorum prolatio * fiat.

* al. lectio

ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας δόγματι Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀντιλεγόντων, δεόμεθα ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ταύτας ἀναγνωσθῆναι. Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε· καθ' ἑτέρας τούτων ἡ προκομιδὴ καὶ ἀνάγνωσις γινέσθω.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO SEPTIMA.

IN nomine domini Jeſu Chriſti Dei atque Salvatoris noſtri, imperantibus a Deo coronatis sereniſſimis noſtris domi- B nis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimoſeptimo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, decimatertia die menſis Februarii, indictione nona. Præſidente eodem piiſſimo & Chriſto dilecto amatore magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & per juſſionem ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule C patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtratego Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo ex conſule, Paulo glorioſiſſimo exconſule & D diſpoſitore orientalium provinciarum. Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Convenienſe autem ſancta atque univerſali ſynodo, quæ per imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi antiquæ Romæ Agathonis, Georgio venerabili atque ſanctiſſimo magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ archiepiſcopo, & E Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Macario venerabili archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii throni ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum agentibus venerabilis, quod circa antiquam Romam eſt centum viginti quinque Deo amabilium

ΠΡΑΞΙΣ ζ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως καὶ αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοεβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πρᾳότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης. Προκαθεζομένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρ. μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαληνότητος, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου· Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τοῦ Ὁρμίσδου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνό-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO VIII.

συνόδου, τῶν καὶ δι᾽ οἰκείων συγγραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ᾽ αὐτῶν ἀναφερθ... καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβ. καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτυνίας τῆς Κρητῶν νήσου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου. Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. Κυζίκου. Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας. Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος. Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Μακροβίου ἐπισκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκ. Βιζύης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν. Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων. Γενεσίου ἐπισκ. Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσης. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου. Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Σολομῶνος ἐπισκ. Κλανέου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μυνδοῦ. Γεωργίου ἐπισκ. Κῴου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκ. Λάμπης. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισάνδου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης. Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. (Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.) Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐαγοῦς πατριαρχείου. καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

Καὶ καθεζομένων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων.

Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπε· μέμνηται ἡ θεόστεπτος ὑμῶν βασιλεία, ὡς κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ὑπέσχοντο Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι καὶ μοναχοὶ προκομίζειν χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων σαφῶς ἐξηγουμένας δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας φυσικάς, ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν· προσέτι δὲ καὶ βεβήλων αἱρετικῶν χρήσεις δηλούσας ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν· καὶ ἀναβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε· προκομισάτωσαν οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης τὰς ὑπομνησθείσας αὐτοῖς χρήσεις.

Καὶ προεκόμισαν βιβλίον ἔχον ἐν προγραφῇ οὕτως· χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστῶσαι δύο θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ κυ-

A episcoporum concilii; qui & per proprias ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum imperatorem Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & locum ſervante Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, *a* Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonenſi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, *a* Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio epiſcopo Mitylenæ, B Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Camulianorum, Antonio epiſcopo Hypæporum, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cianæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Til, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Joanne epiſcopo Myndi, Georgio epiſcopo Coenſi, Gregorio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epi- C ſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii Siciliæ, quod appellatur Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod appellatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis patriarchii Conſtantinopoleos, Stephano presbytero & monacho, diſcipulo Macarii venerabilis archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ.

Et reſidentibus glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, & omnibus venerabilibus ac Deo amabilibus epiſcopis ex ordine in eo- D dem Trulli ſecretario, propoſitis in medio ſacroſanctis evangeliis;

Paulus magnificus a ſecretis & imperialis ſecretarius dixit: Meminit a Deo veſtrum inſtructum imperium, quod heſterno die polliciti ſunt Theodorus & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Joannes Deo valde amabilis diaconus, qui locum præſentant ſanctiſſimi papæ Apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ Agathonis, & qui cum eis ſunt Deo amabiles epiſcopi & religioſi clerici & monachi, proferre teſtimonia ſanctorum patrum luce clarius prædicantia duas voluntates natura- E les, & duas operationes naturales in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri; inſuper & profanorum hæreticorum teſtimonia manifeſtantia unam voluntatem, & unam operationem: Et ſuggerimus ad quod videtur.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Proferant, qui locum adimplent Agathonis ſanctiſſimi papæ urbis Romanæ, memorata ab eis teſtimonia.

Et protulerunt codicem ſupraſcriptum ita: Teſtimonia ſanctorum ac probabilium patrum demonſtrantia duas voluntates

a. Gregorio

a. Gregorio

ACTIO VII.

ANNO CHRISTI 680.

tes & duas operationes in domino Deo & ſalvatore noſtro Jeſu Chriſto: quem accipiens Stephanus religioſus presbyter & monachus monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, unus exiſtens partis apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, relegit ab initio uſque ad finem, tam ſanctorum ac probabilium patrum teſtimonia, quamque prophanorum hæreticorum.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit; Prolatorum nunc teſtimoniorum atque relectorum ex parte ſanctiſſimi Agathonis papæ urbis Romanæ ſcientiam percipientibus nobis, edicant Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Joannes venerabilis diaconus, ſi & alia proferre velint teſtimonia. Theodorus & Georgius venerabilis diaconus dixerunt: Licet & plura alia nobis idoneum eſt proferre teſtimonia: ſed ne faſtidium ingeramus a Deo inſtructis veſtris auribus, hæc ſufficiunt nobis ad veritatem demonſtrandam. Petimus autem a Deo firmatam veſtram fortitudinem interrogari Georgium ſanctiſſimum archiepiſcopum hujus a Deo conſervandæ veſtræ regiæ urbis, & ſubjacentem ei ſynodum, nec non & Macarium archiepiſcopum Antiochiæ civitatis, & ſubjectos ei epiſcopos, ſi * convenit ei tenor relectarum duarum ſuggeſtionum, id eſt, Agathonis ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & concilii ei ſubjacentis.

* ✝ ſequuntur omnem tenorem.

Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopoleos, & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eis erant, dixerunt: Piiſſime domine, petimus ut exemplaria prædictarum ſuggeſtionum percipiamus * Recurrentes namque & conferentes teſtimonia, quæ in eis ſunt ſanctorum probabilium patrum cum codicibus hujus venerabilis patriarchii, in ſubſequenti competens dabimus reſponſum.

* Requirentes

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Citra dilationem, quod poſtulatum eſt, fiat. Prolatus autem codicillus a præſentantibus locum ſanctiſſimi papæ Romæ ſub ſignaculis tam glorioſiſſimorum judicum, quamque utrarumque partium, fiat ad inſtar codicillorum, qui a Macario Deo amabili archiepiſcopo Antiochiæ oblati ſunt. Et ſignatus eſt.

A ρίῳ καὶ Θεῷ καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. ὅπερ λαβὼν Στέφανος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, ὡς τυγχάνων τῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀνέγνω ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους τάς τε τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων χρήσεις, καὶ τὰς τῶν βεβήλων αἱρετικῶν.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε. τῶν νῦν προκομισθεισῶν καὶ ἀναγνωσθεισῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης τὴν εἴδησιν εἰληφότων ἡμῶν, λεγέτωσαν εἰ καὶ ἑτέρας βούλονται προκομίζειν χρήσεις. Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ B Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος διάκονος εἶπον· εἰ καὶ πλείστας ἑτέρας ἁρμοδίους ἔχομεν χρήσεις προσαγαγεῖν, ἀλλ' οὖν διὰ τὸ μὴ ὄχλον προστρῖψαι ταῖς θεοσόφοις ὑμῶν ἀκοαῖς, τούτοις ἀρκούμεθα πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἀπόδειξιν. αἰτοῦμεν δὲ τὸ θεοστήρικτον ὑμῶν κράτος ἐρωτηθῆναι Γεώργιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον ταύτης τῆς θεοφυλάκτου ὑμῶν καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν σύνοδον, ἔτι δὲ καὶ Μακάριον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων πόλεως, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους, εἰ συγχωροῦσι πάντῃ τῇ δυνάμει τῶν ἀναγνωσθεισῶν δύο ἀναφορῶν, τουτέστι τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ἀγάθωνος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυ- C τέρας Ῥώμης, καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εἶπον. εὐσεβέστατε δέσποτα, αἰτοῦμεν τὰ ἴσα τῶν εἰρημένων ἀναφορῶν κομίσασθαι. ἐντυγχάνοντες γὰρ, καὶ ἀντιβάλλοντες τὰς ἐν αὐταῖς ἐγκειμένας τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων χρήσεις πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου καθ' ἑτέραν τὴν δέουσαν ἀπόκρισιν παρέχομεν.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπεν. ἀνυπερθέτως τὸ αἰτηθὲν γενέσθω· τὸ δὲ προκομισ- D θὲν κωδίκιον ἐκ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης ὑπὸ σφραγίδα τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν γενέσθω, κατὰ μίμησιν τῶν ὑπὸ Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας ἐπιδοθέντων κωδικίων. καὶ ἐσφραγίσθη.

****

ACTIO OCTAVA.

IN nomine domini Jeſu Chriſti, Dei atque Salvatoris noſtri, imperantibus diviniſſimis & ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo ſeptimo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimoquartio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, ſeptima die menſis Martii, indictione nona.

Præſidente eodem piiſſimo & Chriſto dilecto amatore magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod co-

ΠΡΑΞΙΣ η'.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν E θειοτάτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστέπτου μεγάλου βασιλέως, αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοεβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου προστασίας ἔτους τεσσαρεσκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ, καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ

ANNO CHRISTI 680

ACTIO VIII.

μοῦ Τράλλων. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου γαληνότητος, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων· Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης· Σεργίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου· Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου· Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου· Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου. B Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος· Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων· Λεοντίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, C καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβ. μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Ῥηγίου. ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκ. συνόδου, D τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκ. Ῥαβέννης Θεοδώρου. Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. Κυζίκου· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας. Φωτίου ἐπισκ. Νικαίας· Ἰωάννου ἐπισκ. Χαλκηδόνος. Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς· Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας· Μακροβίου ἐπισκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας, Γεωργίου ἐπισκ. Βιζύης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. E Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκ. Μηθύμνης· Θεογνίου ἐπισκ. Κίου. Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν· Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων. Γενεσίου ἐπισκ. Ἀναστασιουπόλεως· Πλάτωνος ἐπισκ. Κίνης. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου· Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου· Θεοδώρου ἐπισκ. Βερίσσης. Στεφάνου ἐπισκ. Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου· Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Σολομῶντος ἐπισκ. Κλανέου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου. Γεωργίου ἐπισκ. Κώου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καυνίου. Ἰωάννου ἐπισκ. Λασ-

Agonizatur Trallus, & per juſſionem ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtrategо Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, locum agente comitis imperialis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule B patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo exconſule, Paulo glorioſiſſimo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Conveniente autem ſancta & univerſali ſynodo, quæ per imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi antiquæ Ro- C mæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ archiepiſcopo, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Macario venerabili archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii throni ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Regitanæ, locum agentibus venerabilis, quod circa antiquam Romam eſt centum viginti quinque Deo amabilium D epiſcoporum concilii; qui & per proprias ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum principem Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & locum ſervante Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, E Gregorio epiſcopo Mitylenenſi, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Camulianorum, Antonio epiſcopo Hypæporum, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Joanne epiſcopo Myndi, Georgio epiſcopo Coenſi, * Georgio epiſcopo

* al. Gregorio

ACTIO VIII. — ANNO CHRISTI 680.

ſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, A Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Dalilandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii Siciliæ, quod appellatur Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod appellatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hic ſiti venerabilis patriarchii Conſtantinopoleos, Stephano presbytero & monacho, diſcipulo Macarii archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ.

B Et reſidentibus glorioſis patriciis & conſulibus, & omnibus venerabilibus ac Deo amabilibus epiſcopis ex ordine in eodem Trulli ſecretario, propoſitis in medio ſacroſanctis evangeliis:

Paulus magnificus a ſecretis & imperialis ſecretarius dixit: In memoria retinet a Deo firmata veſtra fortitudo, quod per propriam ſupplicationem in antecedenti conventu exemplaria percipientes duarum ſuggeſtionum directarum ad a Deo firmatam veſtram ſtrenuitatem, ab Agathone ſanctiſſimo ac beatiſſimo papa antiquæ Romæ, & quod circa eum eſt concilio, Georgius ſanctiſſimus archiepi- C ſcopus hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eis ſunt venerabiles epiſcopi, promiſerunt has relegentes in ſubſequenti competens dare reſponſum, & ſuggerimus ad quod placuerit.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Edicat Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo conſervandæ noſtræ civitatis, & Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ & eis ſubjacens ſynodus, ſi convenit eis ſenſus ſuggeſtionum directarum ab Agathone ſanctiſſimo papa Romæ & ejus ſynodo. D

Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopoleos dixit: Inſpiciens, pie domine, omnem virtutem ſuggeſtionum directarum ad piiſſimam veſtram fortitudinem, tam ab Agathone ſanctiſſimo papa Romæ, quam ab ejus ſynodo, & ſcrutans libros ſanctorum, ac probabilium patrum, qui repoſiti ſunt in venerabili meo patriarchio, inveni cuncta teſtimonia ſanctorum ac probabilium patrum, quæ in eiſdem ſuggeſtionibus continentur, conſonantia, & in nullo diſcrepantia a ſanctis ac probabilibus patribus, & conſentio eis, & ſic profiteor, & credo.

Theodorus Deo amabilis epiſcopus Epheſi, dixit: Ita domine profiteor, & ſic cre- E do, quemadmodum habent ſuggeſtiones ſanctiſſimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, id eſt, duas naturas & duas naturales operationes in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

Siſinnius Deo amabilis epiſcopus Heracleæ Thraciæ dixit: Auditu percipiens ſuggeſtiones Agathonis ſanctiſſimi papæ Romæ, quæ directæ ſunt ad piiſſimum noſtrum dominum, inveni in nullo eas adverſari ſan-

A πισκ. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισάνδου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης. Θεοφανίου πρεσβ. καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἁγίου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων. Γεωργίου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτι τῆς διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην· Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ὁμοίως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Ἀναστασίου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίου πατριαρχείου· καὶ Στεφάνου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ, τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας.

B Καὶ καθεσθέντων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων εὐαγγελίων.

Παῦλος ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος εἶπεν· ἐπὶ μνήμης φέρει τὸ θεοστήρικτον ὑμῶν κράτος, ὡς κατ' οἰκείαν αἴτησιν τῇ προλαβούσῃ συνελεύσει τὰ ἴσα κομισάμενοι τῶν σταλεισῶν δύο ἀναφορῶν πρὸς τὴν θεοστήρικτον ὑμῶν γαληνότητα παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος C ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι, ὑπέσχοντο ταύταις ἐντυγχάνοντες καθ' ἑτέραν τὴν δέουσαν παρέχειν ἀπαντάκρισιν. καὶ ὑποβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε. λεγέτω Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπ. τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης βασιλίδος πόλεως, καὶ Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸν σύνοδος, εἰ στοιχοῦσι τῇ δυνάμει τῶν σταλεισῶν ἀναφορῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ D τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ἐντυχηκὼς δέσποτα ἀγαθὲ πάσῃ τῇ δυνάμει τῶν σταλεισῶν ἀναφορῶν πρὸς τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς κράτος παρά τε Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, καὶ ἐρευνήσας τὰς βίβλους τῶν ἁγίων καὶ * ἐκκρίτων πατέρων τὰς ἀποκειμένας ἐν τῷ κατ' ἐμὲ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ, εὗρον πάσας τὰς ἐν ταῖς τοιαύταις ἀναφοραῖς ἐγκειμένας τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων χρήσεις συμφωνούσας, καὶ ἐν μηδενὶ ἀλλοτριούσας τοῖς ἁγίοις καὶ ἐκκρίτοις πατράσι, καὶ συντίθεμαι αὐταῖς, καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ πιστεύω. * ἐγκρίτων

E Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Ἐφέσου εἶπεν. οὕτως δέσποτα ὁμολογῶ, καὶ οὕτως πιστεύω, ὡς ἔχουσιν αἱ ἀναφοραὶ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος. τουτέστι δύο φύσεις, καὶ δύο θελήματα φυσικά, καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Σισίννιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Θρᾴκης εἶπεν· ἀκροασάμενος τῶν ἀναφορῶν τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος τῶν σταλεισῶν πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθόν, εὗρον μηδὲ

ANNO CHRISTI 680.

δοὶ αὐτοῖς ἐμπεριέχεται τοῖς ἁγίοις πατράσι· καὶ ὁμολογῶ δύο θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· ἐντυχὼν ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ τῶν ἐγκειμένων ἐν αὐταῖς χρήσεων τὴν εἴδησιν λαβὼν περὶ τῶν δύο θελημάτων καὶ ἐνεργειῶν, καὶ στοιχῶν πᾶσι τοῖς ἐμφερομένοις ἐν αὐταῖς οὕτως δοξάζω, καὶ οὕτως πιστεύω ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ἐγὼ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἀναγνωσθεισῶν τῶν ἀναφορῶν οὕτως ἐπίστευσα, καὶ πιστεύω.

B Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπεν· οὕτως πιστεύω, καὶ οὕτως ὁμολογῶ κατὰ τὴν δύναμιν τῶν σταλεισῶν ἀναφορῶν παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν νικητὴν βασιλέα, περιεχουσῶν δύο φύσεις, καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικὰς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως. καὶ ἀναθεματίζω τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

C Σισίννιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως Φρυγίας εἶπε· δέχομαι τὰ ἀνενεχθέντα τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ἀγαθῷ νικητῇ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· καὶ ὁμολογῶ δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δύο θελήματα φυσικὰ, καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως· καὶ ἀναθεματίζω τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

D Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Βιζύης Θρᾴκης εἶπεν· ὁμολογῶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν· δέχομαι δὲ καὶ τὰς σταλείσας ἀναφορὰς παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα, τὰς τοῦτο αὐτὸ διαγορευούσας, καὶ ἐν πᾶσιν ἀκολουθῶ αὐταῖς.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μιτυλήνης εἶπεν· ὁμολογῶ, καὶ οὕτω πιστεύω δύο φύσεις, καὶ δύο θελήματα φυσικὰ, καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικὰς εἰς τὸν ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν. προσεπιτούτοις δὲ κατακολουθῶ καὶ ταῖς ἀναφοραῖς E ταῖς σταλείσαις παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα, καὶ πάσῃ τῇ ἐν αὐταῖς ἐγκειμένῃ δυνάμει.

Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Μηθύμνης εἶπεν· ἕπομαι ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ ταῖς χρήσεσι ταῖς ἐν αὐταῖς ἐγκειμέναις τῶν ἁγίων πατέρων. καὶ οὕτως πιστεύω, καὶ οὕτως ὁμολογῶ δύο φύσεις, δύο θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

ACTIO VIII.

A ctis patribus, & profiteor duas voluntates & duas operationes in uno ſancta Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

Georgius venerabilis epiſcopus Cyzici dixit: Inſpiciens ſuggeſtiones ſanctiſſimi papæ Romæ Agathonis, & poſitorum in eis teſtimoniorum ſcientiam percipiens de duabus voluntatibus & operationibus, & conſentiens omnibus quæ in eis continentur, ſic ſequor, & ſic credo in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro. Ego etenim & dum hic relegerentur eædem ſuggeſtiones, ita credidi, & credo.

Joannes Deo amabilis epiſcopus Chalcedonis dixit: Sic confiteor, & ſic credo ſecundum virtutem ſuggeſtionum directarum ab Agathone ſanctiſſimo papa antiquæ Romæ, ad piiſſimum & a Deo firmatum noſtrum dominum & magnum victorem imperatorem, quæ continent duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas operationes ſimiliter naturales in uno S. Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro, inconfuſe, inconvertibiliter: & anathematizo eos qui dicunt unam voluntatem, & unam operationem in diſpenſatione ejuſdem domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Siſinnius Deo amabilis epiſcopus Hierapoleos Phrygiæ dixit: Suſcipio ea, quæ ſuggeſta ſunt domino noſtro piiſſimo, & magno victori imperatori, ab Agathone ſanctiſſimo papa antiquæ Romæ, & profiteor duas naturas in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto, & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales indiviſe, inconvertibiliter, inconfuſe: & anathematizo eos, qui dicunt unam voluntatem, unam operationem in diſpenſatione unius ſanctæ Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Georgius Deo amabilis epiſcopus Byzæ Thraciæ dixit: Profiteor duas naturales voluntates, & duas operationes in diſpenſatione unius ſanctæ Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri: Suſcipio autem & ſuggeſtiones directas ab Agathone ſanctiſſimo papa Romano ad piiſſimum & a Deo firmatum noſtrum dominum, & magnum imperatorem, hoc ipſum prædicantes, & in omnibus eas ſequor.

Gregorius Deo amabilis epiſcopus Mitylenæ dixit: Profiteor, & ita credo duas naturas, & duas operationes ſimiliter naturales in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro. Super his autem ſequor & ſuggeſtiones directas ab Agathone ſanctiſſimo papa antiquæ Romæ ad piiſſimum noſtrum dominum & magnum imperatorem, & omnem virtutem, quæ in eis continetur.

Andreas epiſcopus Metymnæ dixit: Sequor ſuggeſtiones ſanctiſſimi papæ Romæ Agathonis, & teſtimonia ſanctorum patrum, quæ in eis continentur, & ita profiteor duas naturas, & duas voluntates, & duas operationes in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

ACTIO VIII.

ANNO CHRISTI 680.

A Sergius Deo amabilis epiſcopus Selymbriæ dixit: Sequor ſuggeſtiones patris noſtri Agathonis ſanctiſſimi papæ Romæ, & ita ſuſcipio, & amplector eas, tanquam epiſtolas ſanctæ memoriæ Leonis prædeceſſoris ejus beatitudinis, & profiteor in domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro duas voluntates naturales, ſimiliter & duas earum operationes.

Domitius epiſcopus Pruſiados dixit: Suggeſtiones directas a patre noſtro Agathone ſanctiſſimo archiepiſcopo apoſtolicæ, & principalis ſedis antiquæ Romæ, ad a Deo coronatum & manſuetiſſimum noſtrum dominum, & magnum victorem imperatorem, tanquam ex Spiritu ſancto B dictatas per os ſancti, ac beatiſſimi principis apoſtolorum Petri, & digito prædicti ter beatiſſimi papæ Agathonis ſcriptas, ſuſcipio & amplector, & ita credo, ita ſentio duas naturas in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro, & duas naturales voluntates, ſimiliter & duas operationes naturales in una perſona, in una ſubſiſtentia inſeparabiliter, atque indiviſe, & anathematizo, eos, qui dicunt unam voluntatem & unam operationem poſt incarnationem domini noſtri Jeſu Chriſti, niſi dumtaxat in ſancta Trinitate ſolummodo.

Geneſius epiſcopus Anaſtaſiopoleos dixit: C Secundum virtutem relectarum ſuggeſtionum ſanctiſſimi papæ Romanæ urbis, ſic credo, & confiteor in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes.

Theodorus epiſcopus Melitenæ, ingreſſus in medio ſanctæ ac univerſalis ſynodi dixit: Ego, domine, homo ſum ruſticus, & peto iſtam chartam relegi. Quæ porrecta, relecta eſt per Joannem magnificum a ſecretis, & imperialem ſecretarium, & habet in verbis ita: Sancti ac probabiles patres, quorum teſtimonia utraque pars ad D advocationem proprii dogmatis protulit, ante ſanctam, ac univerſalem quintam ſynodum claruerunt, & proprios dogmaticos ſermones conſcripſerunt, ex quibus (ut dictum eſt) teſtimonia utraque pars protulit: ſed tamen nulla ex quatuor ſanctis, ac univerſalibus ſynodis, ſed neque quæ poſtea ſacta eſt, adæque univerſalis quinta ſynodus tradidit catholicæ Dei eccleſiæ, quæ in toto mundo eſt, numerum de propoſitis dogmaticis quæſtionibus proferre, aut tradere, aut prædicare in incarnatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, præter duas naturas, quæ in eo exiſtunt inconvertibiliter, & inconfuſe, ac in- E diviſe in una ſubſiſtentia, ſive in una perſona, cujus unius domini Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, miracula, & paſſiones confiteri in verbis ipſis, tradidit nobis ſancta, ac univerſalis quinta ſynodus: & petimus piiſſimum veſtrum imperium, qui unitatis ubique poſitarum ſanctarum Dei eccleſiarum plurimam curam facit, quæque nobis tradita ſunt recta, & immaculata dogmata a prædictis ſanctis, & univerſalibus ſynodis per ſacras veſtras in ſcripto ſanctiones, ſive leges confirmare, ut nullus licentiam habeat

Σέργιος ἐπίσκοπος Σηλυβρίας εἶπεν· ἑπόμενος ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης. οὕτως δέχομαι καὶ κατασπάζομαι αὐτὰς, ὡς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν ἁγίοις Λέοντος τοῦ προηγησαμένου τὴν αὐτοῦ μακαριότητα· καὶ ὁμολογῶ ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν δύο θελήματα φυσικὰ, ὁμοίως καὶ τὰς δύο αὐτῶν ἐνεργείας.

Δομέτιος ἐπίσκοπος Προυσιάδος εἶπεν. ταῖς ἀναφοραῖς ταῖς σταλείσαις παρὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ κορυφαίου θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος πρὸς τὸν θεόστεπτον καὶ πανήμερον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν νικητὴν βασιλέα, ὡς ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ὑπαγορευθείσας διὰ στόματος τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου, καὶ διὰ τοῦ δακτύλου τοῦ προλεχθέντος τρισμακαρίου πάπα Ἀγάθωνος γραφείσας δέχομαι καὶ περιπτύσσομαι, καὶ οὕτως πιστεύω, οὕτως φρονῶ δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ δύο θελήματα φυσικὰ, ὁμοίως καὶ ἐνεργείας φυσικὰς δύο ἐν ἑνὶ προσώπῳ, ἐν μιᾷ ὑποστάσει ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως· καὶ ἀναθεματίζω τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα, ἢ μίαν ἐνέργειαν μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰ μήτοιγε ἐπὶ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ μόνον.

Γενέσιος ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως εἶπε· κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ἀναγνωσθείσης ἀναφορᾶς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης οὕτως πιστεύω, καὶ ὁμολογῶ ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις, καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς, εἰσελθὼν ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου εἶπεν· ἐγὼ δέσποτα ἄνθρωπός εἰμι χωρικὸς, καὶ αἰτῶ τὸ χαρτίον τοῦτο ἀναγνωσθῆναι. ὅπερ ἐπιδοθὲν ἀνεγνώσθη διὰ Ἰωάννου τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσηκρῆτις καὶ σεκρεταρίου βασιλικοῦ, ἔχον ἐπὶ λέξεων οὕτως· οἱ ἅγιοι καὶ ἔκκριτοι πατέρες, ὧν τὰς χρήσεις ἑκάτερον μέρος πρὸς συνηγορίαν δῆθεν τοῦ οἰκείου δόγματος προήγαγε, πρὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου διέλαμψαν, καὶ τοὺς οἰκείους δογματικοὺς λόγους συνεγράψαντο· ἐξ ὧν ὡς εἴρηται, τὰς χρήσεις προήγαγεν ἑκάτερον μέρος. ἀλλ' οὖν ὅμως οὐδεμία ἐκ τῶν τεσσάρων ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων, οὔτε δὴ ἡ μετ' αὐτὰς ὡσαύτως ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πέμπτη σύνοδος παραδέδωκε τῇ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ καθολικῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἀριθμὸν περὶ τῶν προκειμένων ζητημάτων δογματικῶν προφέρειν, ἢ παραδοῦναι, ἢ κηρύσσειν ἐπὶ τῆς τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐνανθρωπήσεως, πλὴν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπαρχουσῶν ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως δύο φύσεων ἐν μιᾷ ὑποστάσει, ἤτοιγε ἑνὶ προσώπῳ, οὗτινος ἑνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν τὰ θαύματα καὶ τὰ πάθη ὁμολογεῖν ἐπὶ λέξεως παραδέδωκεν ἡμῖν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πέμπτη σύνοδος, καὶ δεόμεθα τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν βασιλείας τῆς ἑνώσεως τῶν ἁπανταχοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ λόγον πλεῖστον τιθεμένης καὶ ποιουμένης, τὰ παραδοθέντα ἡμῖν ὀρθὰ καὶ ἀμώμητα δόγματα ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων διὰ θείων ὑμῶν ἐπικυρῶσαι ἐγγράφως προσταγμάτων, ἤγουν νόμων, μηδένα ἔχοντος

ANNO CHRISTI 680.

χοντας ὅλως παρεξιέναι, ἢ μετατιθέναι ὅρια αἰώνια, ἃ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ἔπηξαν. μήτε μὴν ὑπὸ τὴν οἱανοῦν μέμψιν, ἢ κατηγορίαν τινὸς τῶν προκεκοιμημένων, εἴτε μίαν ἐνέργειαν καὶ ἓν θέλημα, εἴτε δύο ἐνεργείας καὶ δύο θελήματα δογματισάντων, γενομένην, εἰ μήτις γε τῶν ἐκ τῶν εἰρημένων ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν, καὶ λοιπῶν ὀρθοδόξων ἱερῶν συνόδων ἐκβληθέντων αἱρετικῶν εἴη, μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν δογμάτων τε καὶ συγγραμμάτων, καὶ τῶν καθόλου φάναι τῇ ἁγίᾳ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀπροσδέκτων καὶ ἀποβλήτων, ὁμολογοῦντες τὸν αὐτὸν ἕνα τῆς ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος τέλειον ἐν θεότητι, καὶ τέλειον αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, ἐκ δύο φύσεων θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ ἐν δύο φύσεσι καὶ μετὰ τὴν ἄφραστον καὶ ἀδιάλυτον ἕνωσιν. καταλλήλως καὶ προσφυῶς ταῖς φύσεσι τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν ἐν μιᾷ ὑποστάσει, ἤγουν ἐνὶ προσώπῳ ὑπάρχοντα ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως, ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, μηδενὸς κατὰ τὸν προδηλούμενον τρόπον ἐκ τῶν ἑκατέρων μερῶν κελεύσει τῆς ὑμῶν εὐσεβείας ὑπὸ κατηγορίαν, ἢ μέμψιν τούτου χάριν γινομένου.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε. Λεγέτω Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς, τίνες εἰσὶν οἱ ἅμα αὐτῷ πεποιηκότες τὸ ἐπιδοθὲν ἡμῖν παρ' αὐτοῦ, καὶ νῦν ἀναγνωσθὲν χαρτίον.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπε· Πέτρος ἐπίσκ. Νικομηδείας. Σολομὼν ἐπίσκ. Κλανέων, Ἀντώνιος ἐπίσκ. Ὑπαίπων. καί τινες τοῦ σεκρέτου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τουτέστι. Γεώργιος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ. Ἀναστάσιος διάκονος καὶ νοτάριος ὁ πλωϊμοδίκης. Στέφανος διάκονος καὶ καγκελλάριος. Διονύσιος διάκονος καὶ καγκελλάριος· Ἀναστάσιος πρεσβ. καὶ μοναχός. καὶ Στέφανος πρεσβύτερος μοναχὸς ὁ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε· τίς ἐπιδέδωκέ σοι τὸ χαρτίον τοῦτο αὐτό, ὃ προκεκόμικας;

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν. οὗτος ὁ ἀββᾶς Στέφανος, ὁ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας· καὶ ὑπέδειξεν αὐτὸν ἑστῶτα ὄπισθεν τοῦ θρόνου, ὅπερ ἐκάθητο ὁ αὐτὸς ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας Μακάριος.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν εἶπε· δέχομαι καὶ ἐξακολουθῶ, δέσποτα, ταῖς σταλείσαις ἀναφοραῖς παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου πάπα Ῥώμης· καὶ οὕτως δοξάζω, καὶ οὕτως ὁμολογῶ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας.

Πλάτων ἐπίσκ. Κίνης εἶπεν· ἀκροασάμενος τῶν ἀναφορῶν Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης οὕτως πιστεύω, καὶ τῇ τούτων δυνάμει ἐξακολουθῶ, καὶ πιστεύω, καὶ οὕτως ὁμολογῶ δύο φύ-

ACTIO VIII.

prætergredi, aut traſponere terminos antiquos, quos patres noſtri ad ſalutem omnium fixerunt. [1] Sed neque cuilibet reprehenſioni aut accuſationi cujuſquam prædefunctorum, ſive unam operationem, & unam voluntatem, ſeu duas operationes, & duas voluntates docuerunt, ſubjaceat, niſi quiſquam fuerit a prædictis ſanctis quinque univerſalibus, & ceteris orthodoxis ſynodis ejecti heretici cum impiis eorum dogmatibus, & ſcriptis; & ut generaliter dicatur, quod a ſancta catholica eccleſia refutatum eſt & objectum: profitentes eumdem unum ſanctæ conſubſtantialis, ac vivificæ Trinitatis perfectum in deitate, & perfectum eumdem in humanitate, ex duabus naturis deitate & humanitate, & in duabus naturis etiam poſt ineffabilem, & inſolubilem unitionem opportune, & juxta quod inſitum eſt naturis, unum eumdemque Chriſtum in una ſubſiſtentia atque una perſona exiſtentem, indiviſe ac inſeparabiliter operantem divina & humana, ut nullus juxta modum qui præſignificatus eſt, ex alterutra parte, jubente veſtra pietate, ſub accuſatione aut reprehenſione hujus rei cauſa fiat.

Piiſſimus imperator dixit: Edicat Theodorus Deo amabilis epiſcopus Melitenæ, qui ſunt, qui cum eo fecerunt porrectam nobis ab eo, & nunc relectam chartulam.

Theodorus Deo amabilis epiſcopus Melitenæ dixit: Petrus epiſcopus Nicomediæ, Salomon epiſcopus Clanei, Antonius epiſcopus Hypæporum; & quidam ex ſecretario ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos, id eſt, Georgius diaconus & chartophylax, & Anaſtaſius diaconus & notarius & defenſor navium, Stephanus diaconus & cancellarius, Dionyſius diaconus & cancellarius, Anaſtaſius presb. & monachus, & Stephanus presbyter monachus patriarchæ Antiochiæ.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit. Quis tibi porrexit hanc ipſam chartulam, quam protuliſti?

Theodorus Deo amabilis epiſcopus Melitenæ dixit: Iſte abbas Stephanus, qui eſt de patriarchio Antiochiæ. Et oſtendit eum ſtantem poſt ſedem, in qua ſedebat idem venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ Macarius.

Georgius epiſcopus Camulianorum dixit. Suſcipio & ſequor, domine, directas ſuggeſtiones ab Agathone ſanctiſſimo papa Romæ, & ſic credo, & ſic profiteor in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro duas naturales voluntates, & duas operationes.

Platon epiſcopus Cinæ dixit. Audiens ſuggeſtiones Agathonis ſanctiſſimi papæ Romæ, ita credo, & harum virtutem ſequor & credo, & ſic profiteor duas naturas, & duas voluntates naturales, & duas operationes

1 Melius in verſione altera lectionem codicis noſtri MS. *In nullum eorum qui ante dormierunt, nullam cadere reprehenſionem aut accuſationem, ſive unam eſſe operationem & unam voluntatem, ſive duas operationes aut duas voluntates eſſe docuerint, niſi ſint ex hereticis, qui ejecti ſunt a dictis quinque ſanctis & œcumenicis & reliquis orthodoxis ſanctis ſynodis, cum impiis eorum dogmatibus & ſcriptis, & a ſancta catholica, ut ſemel dicam, eccleſia non admittendis, & rejiciendis.* Harduinus.

tiones adæque naturales inconfuſe & in- A commutabiliter, inſeparabiliter in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

Theodorus epiſcopus Berriſſæ Armeniæ dixit: Audiens ſuggeſtiones directas ad dominum noſtrum benigniſſimum imperatorem a patre noſtro papa Romæ Agathone, & teſtimoniorum quæ in eis continentur ſcientiam accipiens, credo ſicut credit ipſe pater noſter Agatho antiquæ Romæ papa, in domino noſtro Jeſu Chriſto uno ſanctæ Trinitatis vero Deo noſtro duas naturas in una perſona, duas naturales voluntates, & duas operationes ſimiliter naturales.

B

Et ſurgentes ceteri omnes Deo amabiles epiſcopi, qui ſub ſedem Conſtantinopolitanam fuerant, exclamaverunt dicentes: Et nos piiſſime domine, notionem accipientes ſuggeſtionis directæ ad manſuetiſſimam veſtram fortitudinem ab Agathone ſanctiſſimo, ac beatiſſimo papa antiquæ Romæ, & alterius ſuggeſtionis, quæ facta eſt a ſubjacente ei concilio, & ſequentes ſenſum qui in ea continetur, ſic ſapimus, & profitemur, & credimus in uno domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro duas naturas inconfuſe, inconvertibiliter, indiviſe, & duas voluntates naturales, & duas operationes natu- C rales, & omnes qui docuerunt, & dicunt unam voluntatem, & unam operationem in duabus naturis unius domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, anathematizamus.

Sancta ſynodus dixit: Si placet pietati veſtræ, Theodorus Deo amabilis epiſcopus Meliteaus una cum ab eodem memoratis perſonis, id eſt, Petro Deo amabili epiſcopo Nicomediæ, Salomone eiſcopo Clanei, & Antonio epiſcopo Hypæporum, Georgio diacono & chartophylace ſanctæ hujus magnæ eccleſiæ, Anaſtaſio diacono & notario & defenſore navium, Stephano diacono & cancellario, Anaſtaſio pres- D bytero & monacho, Georgio monacho, qui eſt cum Macario venerabili archiepiſcopo Antiochiæ, & Stephano presbytero & monacho ejuſdem Macarii diſcipulo, ſurgens in medio conſiſtat; & indubitanter, quod ei videtur, una cum eis reſpondeat.

Piiſſimus imperator Conſtantinus dixit: Quod conſideratum eſt a ſancta ſynodo, fiat.

Et ſurgentes prædicti epiſcopi, atque clerici, & in medio ſtantes, ſine Stephano diſcipulo Macarii venerabilis archiepiſcopi Antiochiæ dixerunt: Mentitus eſt E hic adverſus nos Theodorus epiſcopus Melitenus: neque enim cognoſcentibus nobis, facta eſt chartula, quæ porrecta eſt ab eo domino noſtro piiſſimo, ſed & parati ſumus noſtram orthodoxam fidem confiteri.

Piiſſimus imperator Conſtantinus & ſancta ſynodus dixerunt: Quoniam quidem ſuſpicio nobis data eſt circa vos, occaſione porrectæ chartulæ a Theodoro Deo amabili epiſcopo Meliteno, non aliter nobis ſatisfacitis, niſi utique in ſcripto libellos fidei ve-

σεις, ... ἀδιαιρέτως ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Θεόδωρος ἐπίσκ. Βερίασης Ἀρμενίας εἶπεν. ἀκροασάμενος τὴν ἀναφορὰν τὴν σταλεῖσαν πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθὸν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ τῶν χρήσεων τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμφερομένων τὴν εἴδησιν λαβὼν πιστεύω, ὡς πιστεύει ὁ αὐτὸς πατὴρ ἡμῶν ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας, ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις ἐν ἑνὶ προσώπῳ, καὶ δύο θελήματα φυσικὰ, καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικάς.

Καὶ ἀναστάντες οἱ λοιποὶ πάντες θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τυγχάνοντες Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν λέγοντες. καὶ ἡμεῖς εὐσεβέστατε δέσποτα τὴν εἴδησιν λαβόντες τῆς πρὸς τὸ γαλήνιον ὑμῶν κράτος σταλείσης ἀναφορᾶς παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ τρισμακαριστου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπα, καὶ τῆς ἑτέρας ἀναφορᾶς τῆς γενομένης παρὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν ὁσίας συνόδου, καὶ τῇ ἐν αὐταῖς ἐμφερομένῃ δυνάμει ἑπόμενοι, οὕτω καὶ φρονοῦμεν, καὶ ὁμολογοῦμεν, καὶ πιστεύομεν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, καὶ δύο θελήματα φυσικὰ, καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικάς. καὶ πάντας τοὺς διδάξαντας καὶ λέγοντας ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναθεματίζομεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. εἰ παρίσταται τῇ εὐσεβείᾳ ὑμῶν, Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Μελιτινῆς ἅμα τοῖς ἐπιμνησθεῖσιν αὐτῷ προσώποις, τουτέστι Πέτρῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ μητροπολίτῃ Νικομηδείας, Σολομῶντι ἐπισκόπῳ Κλανέου, καὶ Ἀντωνίῳ ἐπισκόπῳ Ὑπαίπων, Γεωργίῳ διακόνῳ καὶ χαρτοφύλακι τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, Ἀναστασίῳ διακόνῳ καὶ νοταρίῳ τῷ πλοεκδίκῳ· Στεφάνῳ διακόνῳ καὶ καγκελλαρίῳ· Διονυσίῳ διακόνῳ καὶ καγκελλαρίῳ. Ἀναστασίῳ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ· Γεωργίῳ μοναχῷ τῷ μετὰ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, καὶ Στεφάνῳ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ τῷ τοῦ αὐτοῦ Μακαρίου μαθητῇ, ἀναστὰς εἰς μέσον στήκετω, καὶ ἀνενδοιάστως τὸ δοκοῦν αὐτῷ σὺν αὐτοῖς ἀποκρινέσθω.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε· τὸ συνορασθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου γινέσθω.

Καὶ ἀναστάντες οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποί τε καὶ κληρικοὶ καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἑστῶτες ἄνευ Στεφάνου μοναχοῦ τοῦ μαθητοῦ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας εἶπον· ἐψεύσατο καθ' ἡμῶν οὗτος Θεόδωρος ὁ ἐπίσκοπος Μελιτινῆς· οὔτε γὰρ εἰδήσει ἡμῶν ὁ ἐπιδοθεὶς τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ἀγαθῷ παρ' αὐτοῦ χάρτης ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ ἑτοιμοί ἐσμεν τὴν ἡμετέραν ὀρθόδοξον ὁμολογῆσαι πίστιν.

Ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἐπείπερ ὑπόνοια ἡμῖν δέδοται πρὸς ὑμᾶς προφάσει τοῦ ἐπιδοθέντος χάρτου παρὰ Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μελιτινῆς, οὐκ ἄλλως ἡμᾶς πληροφορεῖτε, εἰ μήπως ἐγ-

ANNO CHRISTI 680.

ἐγγράφους λιβέλλους τῆς πίστεως ὑμῶν καθ' ἑτέραν ἐπαγάγητε, ὀφείλοντες ἐπὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ Θεοῦ λογίων τούτους ἐπιδοῦναι.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκ. Κωνσταντινουπόλεως προσελθὼν τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ εἶπε· Θεόστεπτε δέσποτα κέλευσον βληθῆναι ἐν τοῖς διπτύχοις τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τὸ ὄνομα τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πάπα Ῥώμης Βιταλιανοῦ, διὰ τὸ ἐκ τῆς βραδυτῆτος τῶν ἀποσταλέντων ἀποκρισιαρίων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, δῆλος γέγονε χρήσασθαι πρὸς τὸ γαλήνιον ὑμῶν κράτος, τό τε μέρος τῆς κατ' ἐμὲ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ Μακάριον τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας, καὶ τοὺς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐνδημοῦντας ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ ὑμῶν πόλει θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἐπὶ τῷ τὸν προλεχθέντα ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ Βιταλιανὸν ἐκβληθῆναι ἐκ τῶν ἁγίων διπτύχων. ἀναδοθῆναι δὲ ἡμῖν καὶ τὴν τοιαύτην δέησιν. παραυτὰ γὰρ εὑρίσκει ἡ θεόσοφος ὑμῶν γαλήνη τοὺς κοινωνοῦντας τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἢ καὶ ἀποσχίζοντας ἐξ αὐτῆς διὰ πρόσωπον. ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶπε· τὸ αἰτηθὲν παρὰ Γεωργίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν καὶ βασιλίδος πόλεως γενέσθω.

C Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε· Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη. εἰρηνικοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ νέου μεγάλου Κωνσταντίνου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. νέου Θεοδοσίου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· νέου Μαρκιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· νέου Ἰουστινιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· ἡμεῖς δοῦλοι τοῦ βασιλέως· Ἀγάθωνος ὀρθοδόξου πάπα Ῥώμης πολλὰ τὰ ἔτη. Γεωργίου ὀρθοδόξου πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη. τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξου συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη.

D Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· εἰ παρίσταται τῷ εὐσεβεστάτῳ δεσπότῃ, λεγέτω Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκ. Ἀντιοχείας τί, ὅπως πιστεύει ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ εἰ ὁμολογεῖ ἐν αὐτῷ δύο θελήματα φυσικὰ, καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως· καὶ εἰ ἕπεται ταῖς σταλείσαις πρὸς τὸ θεόσοφον ὑμῶν κράτος ἀναφοραῖς παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς ὑμῶν εὐσεβείας Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐξακολουθεῖ ταῖς ἐν αὐταῖς ἐμφερομέναις πατρικαῖς χρήσεσι.

E Κωνσταντῖνος εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. ἀκηκοὼς Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας τῶν παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου λεχθέντων, τὸ δοκοῦν αὐτῷ ἀποκρινέσθω.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· οὐ λέγω δύο θελήματα, ἢ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἓν θέλημα, καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἐπειδὴ οὐ συντίθεται τῇ δυνάμει τῶν σταλεισῶν ὀρθοδόξων ἀναφορῶν παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Μακάριος ὁ ὁσιώτατος, τῶν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἤδη ἀναγνωσθεισῶν, αἷς καὶ πάντες συγκατεθέμεθα

A ſtra in ſubſequenti adduxeritis, ut debeatis coram ſanctis, & immaculatis Dei eloquiis eos offerre. ACTIO VIII.

Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopoleos accedens ad piiſſimum imperatorem Conſtantinum dixit: A Deo coronate domine, jubeto mitti in diptychis ſanctarum eccleſiarum nomen ſanctæ memoriæ Vitaliani papæ Romæ, eo quod propter tarditatem miſſorum apocriſiariorum a ſanctiſſimo papa ejuſdem antiquæ Romæ, petitionem tunc dediſſe conſtet ad manſuetiſſimam veſtram fortitudinem, tam partem ſanctæ meæ eccleſiæ, quam & Macarium venerabilem archiepiſcopum Antiochiæ, eoſque qui illo tempore advenerant in hanc a Deo ſervatam veſtram civitatem Deo amabiles epiſcopos, ut prædictus ſanctæ memoriæ Vitalianus ejiceretur de ſanctis diptychis; & reſtitui nobis hujuſmodi petitionem: ſtatim enim inveniet a Deo inſtructa veſtra tranquillitas communicantes eccleſiæ catholicæ, ſive qui ſeipſos ſeparant ab ea propter perſonam. Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Quod poſtulatum eſt a ſanctiſſimo Georgio patriarcha hujus a Deo ſervatæ noſtræ regiæ civitatis fiat.

C Sancta ſynodus exclamavit: Conſtantino magno imperatori multos annos, Orthodoxo imperatori multos annos, Conſervatori orthodoxæ fidei multos annos, Pacifico imperatori multos annos, Novo magno Conſtantino imperatori multos annos, Novo Theodoſio imperatori multos annos, Novo imperatori Marciano multos annos, Novo Juſtiniano imperatori multos annos, Nos famuli imperatoris. Agathoni orthodoxo papæ Romano multos annos, a Gregorio orthodoxo patriarchæ multos annos, Sacro ſenatui multos annos, Orthodoxo ſenatui multos annos.

a Georgio

D Sancta ſynodus dixit: Si videtur piiſſimo domino, edicat Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, quomodo credit in uno ſanctæ Trinitatis domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro, & ſi confitetur in eo duas voluntates naturales, & duas operationes naturales inconfuſe & indiviſibiliter, & ſi ſequitur ſuggeſtiones directas ad a Deo inſtructam veſtram fortitudinem a patre pietatis veſtræ Agathone ſanctiſſimo papa antiquæ Romæ, & ſi conſequitur paterna teſtimonia, quæ in eis continentur.

E Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Audiens Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, quæ ab hac ſancta, & univerſali ſynodo dicta ſunt, quod ei videtur reſpondeat.

Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ dixit: Non dico duas voluntates, aut duas operationes in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti, ſed unam voluntatem, & deivirilem operationem.

Sancta ſynodus dixit: Poſtquam non conſentit virtuti directarum orthodoxarum ſuggeſtionum ab Agathone ſanctiſſimo papa Romano Macarius venerabilis, quæ jam & coram veſtra pietate relectæ ſunt, quas & omnes

omnes conſentientes grate ſuſcepimus, providimus A hunc de ſede ſua ſurgere, ut debeat reſpondere.

Et ſurrexit Macrobius Deo amabilis epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, una cum Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, atque Conſtantino epiſcopo Daliſandi, & Theodoro epiſcopo Olbæ utriſque de concilio exiſtentibus ſedis Antiochiæ dixit: Sic confiteor, & ſic credo ſecundum virtutem ſuggeſtionum directarum ad dominum noſtrum piiſſimum imperatorem ab Agathone ſanctiſſimo papa Romano, & confiteor ſicut duas naturas, ita & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, indiviſe, inconvertibiliter, inconfuſe in incarnationis diſpenſatione unius ſan- B ctæ Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Conſtantinus epiſcopus Daliſandi dixit: Confiteor duas naturas in uno domino noſtro Jeſu Chriſto inconfuſe, & indiviſe in una perſona atque una ſubſiſtentia, & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Olbæ dixit: Sequor ſanctam Chalcedonenſem, & univerſalem ſynodum, & tomum beatiſſimi papæ Leonis antiquæ Romæ, & confiteor dominum noſtrum Jeſum Chriſtum unum de ſancta Trinitate in duabus naturis, & duabus naturalibus voluntatibus & opera- C tionibus inconfuſe, & indiviſe cognoſcendum, & ſequor ſedem Conſtantinopolitanam, & ſedem Romanam, & ſuggeſtiones directas domino noſtro piiſſimo magno imperatori ab Agathone ſanctiſſimo papa Romano.

Eulalius epiſcopus Zenonopoleos dixit: Ita credo duas naturas inconfuſe, & indiviſe, & duas voluntates atque duas operationes in incarnationis diſpenſatione unius ſanctæ Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Si placet veſtræ ſanctæ ſynodo, adveniant codicilli teſtimoniorum, qui dudum porre- D cti ſunt a Macario venerabili archiepiſcopo Antiochiæ, qui & a vobis ſigillati ſunt, ut legantur & conferantur cum authenticis codicibus, qui repoſiti ſunt in hic ſito venerabili patriarchio.

Sancta ſynodus dixit: Quod & nunc a veſtra ſerenitate pie juſſum eſt, fiat.

Et prolati ſunt per Photinum magnificum a ſecretis, & imperialem ſecretarium codicilli tres ſigillati, qui & dati ſunt, atque oblati aſſiſtenti Macario venerabi archiepiſcopo Antiochiæ, ut recognoſceret, ſi ipſi ſunt, qui ab eo dudum fuerant prolati codicilli. Quos in manibus accipiens, & inſpiciens idem venerabilis Macarius dixit: E Etiam vere ipſi ſunt, & recognoſco eos.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Edicat Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & Stephanus religioſus presbyter & monachus ejus diſcipulus, quid ſibi coacervantes, hujuſmodi defloraverunt teſtimonia.

Macarius Sanctiſſimus archiepiſcopus dixit: De ipſa una voluntate, quæ eſt Patris, & domini noſtri Jeſu Chriſti, & ſancti Spiritus.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit:

ἀνεβοήσαμεν, συνείδομεν τοῦτον ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐγερθῆναι ὀφείλοντα ἀποκρίνασθαι.

Καὶ ἀνέστη Μακρόβιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας ἅμα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ Ζηνωνοπόλεως, Κωνσταντίνῳ Δαλισάνδου, καὶ Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Ὄλβης, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τοῦ θρόνου Ἀντιοχείας τυγχανόντων, καὶ εἶπεν· οὕτως δοξάζω, καὶ οὕτως πιστεύω κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀναφορῶν τῶν σταλεισῶν πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθὸν βασιλέα παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης· καὶ ὁμολογῶ ὥσπερ δύο φύσεις, οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Δαλισάνδου εἶπεν· ὁμολογῶ δύο φύσεις ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐν ἑνὶ προσώπῳ καὶ μιᾷ ὑποστάσει, καὶ δύο θελήματα φυσικά, καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίως φυσικάς.

Θεόδωρος ἐπίσκ. Ὄλβης εἶπεν· ἕπομαι τῇ ἐν Χαλκηδόνι ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, καὶ τῷ τόμῳ τοῦ μακαρίου πάπα Λέοντος γενομένου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης· καὶ ὁμολογῶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος ἐν δύο φύσεσι, καὶ δύο φυσικοῖς θελήμασι καὶ ἐνεργείαις ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον· καὶ ἀκολουθῶ τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῷ θρόνῳ Ῥώμης, καὶ ταῖς ἀναφοραῖς ταῖς πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν τὸν ἀγαθὸν καὶ μέγαν βασιλέα σταλείσαις παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης.

Εὐλάλιος ἐπίσκ. Ζηνωνοπόλεως εἶπεν· οὕτως πιστεύω δύο φύσεις ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως, καὶ δύο θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· εἰ δοκεῖ τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ, τὰ ἤδη ἐπιδοθέντα τῶν χρήσεων κώδικα παρὰ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, τὰ καὶ σφραγισθέντα παρ' ὑμῶν, εἰς ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν τῶν αὐθεντικῶν βιβλίων, τῶν καὶ ἀποκειμένων ἐν τῷ εὐαγεῖ τῷ ἐνταῦθα πατριαρχείῳ προσαγαγέσθωσαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε. τὸ καὶ νῦν παρὰ τῆς ὑμῶν γαληνότητος εὐσεβῶς κελευσθὲν γενέσθω.

Καὶ προσηνέχθησαν διὰ Φωτεινοῦ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσηκρῆτις καὶ σεκρετικοῦ βασιλικοῦ κώδικες τρία ἐσφραγισμένα, ἅτινα μετὰ χεῖρας λαβὼν, καὶ * ἐπισκεψάμενος ὁ αὐτὸς ὁ ὁσιώτατος Μακάριος εἶπε. ναὶ ἀληθῶς ταῦτά εἰσι, καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά. * [illegible]

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε· λεγέτω Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, καὶ Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁ αὐτοῦ μαθητὴς, τί συρράψαντες ἑαυτοῖς τοιαύτας παρεξέβαλον χρήσεις.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· περὶ τοῦ ἑνὸς θελήματος, ὅπερ ἐστὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

περὶ

περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ A τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος Θεοῦ λόγου, πῶς δοξάζεις;

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπεν· ὁμολογῶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος εἶναι, καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν ἐν δυσὶ τελείαις φύσεσιν ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως ἐν ἑνὶ προσώπῳ, καὶ ὑποστάσει μιᾷ, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης. ἐπειδὴ δὲ ἕτερον πρόσωπον καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν ὁ εἷς τῆς ἁγίας Τριάδος οὐ προσέλαβε, διὰ τοῦτο οὐδέ τι τῶν ἐκ τῆς ἁμαρτίας λέγομεν B αὐτὸν προσλαβεῖν. δίχα γὰρ σαρκικῶν θελημάτων, καὶ λογισμῶν ἀνθρωπίνων ἐν εἰκόνι νεότητος, ὁμολογοῦμεν τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ὁ γὰρ ἓν θέλημα ἔχων πρὸς ὑποδοχὴν τῶν παθῶν τούτων ἁπάντων, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶχε δύναμιν πρὸς ὑπομονὴν τούτων ἁπάντων, κατὰ τὸν ἅγιον καὶ ἔκκριτον Αὐγουστῖνον. περὶ τούτου γὰρ καὶ ὁμολογίαν πίστεως ἤδη πρότερον ἐξεθέμεθα, καὶ σύμφωνοί ἐσμεν τῶν τε ἁγίων πέντε συνόδων, Ὁνωρίου τε τοῦ θεόφρονος, Σεργίου, καὶ Παύλου, καὶ Πύρρου, καὶ τῶν λοιπῶν ὧν μνείαν καὶ ἐν τοῖς ἐπιδεδωκέναι τῷ δεσπότῃ χρήσεσι πεποιήμεθα, ὁμο- C λογοῦντες ἓν θέλημα ὑποστατικὸν ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ θεανδρικὴν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν· οὔτε γὰρ τὰ θεῖα κατὰ Θεὸν οὔτε τὰ ἀνθρώπινα κατὰ ἄνθρωπον, ἀλλ' ἀνδρωθέντος Θεοῦ λόγου καινήν τινα τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν πεπολιτεῦσθαι ὁμολογοῦμεν κατὰ τὸν ἅγιον Διονύσιον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ἡ ὑπομνησθεῖσα ἐπιδοθεῖσα ἡμῖν παρὰ Μακαρίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, τῆς οἰκείας αὐτοῦ πίστεως ὁμολογία εἰς ἀνάγνωσιν προσαγέσθω.

Καὶ προεκομίσθη διὰ Φωτεινοῦ ἀσηκρῆτις, καὶ σε- D κρετικοῦ βασιλικοῦ.

Καὶ ἀνεγνώσθη διὰ Διογένους ἀσηκρῆτις σεκρετικοῦ βασιλικοῦ, καὶ ἀνεγνώσθη ἔχουσα ἐπὶ λέξεων οὕτως.

Ἔκθεσις, ἤτοι ὁμολογία πίστεως Μακαρίου αἱρεσιάρχου.

Εἰρήνης Θεοῦ τῆς ὑπερεχούσης πάντα νοῦν τὸ κεφάλαιον ἡ εὐσέβεια, δι' ἧς ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ τῇ Τριάδι λατρεύοντες, κρατοῦμεν τῆς ὁμολογίας εἰρήνῃ Θεοῦ συγκεχρημένοι, ταύτην οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' E ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐκ θείας χάριτος ὦ πιστότατε βασιλεῦ διδαχθείς, τὰ ἄλλα πάντα δεύτερα θέμενος, ὡς ἔπρεπε θείᾳ καὶ ἱερᾷ κορυφῇ, τὸν πρόσοντά σοι θεῖον ζῆλον περιέθηκας· καὶ τοὺς τῆς ἐκκλησίας διεγείρων ὀφθαλμούς, φημὶ τοὺς ἀρχιερεῖς, προτρέπεις ἕκαστον τὸ ἐνὸν αὐτῷ φῶς τῆς ὀρθοδοξίας προβάλλεσθαι, ὡς ἂν ἐκλαμφθείη περισσοτέρως ἐν κόσμῳ. συμπαρέξοι δὲ καὶ Θεὸς ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς εὐσεβοῦς βασιλείας σου τό τε χριστιανικοῦ κηρύγματος φῶς ἀνέκλειπτον, καὶ τῶν αἱρετικῶν τὰ σκοτεινὰ σβεσθείη νεωτερίσματα. ὑπείκων τοίνυν

Al. κρατοῦμεν τὴν ὁμολογίαν in cod. Rom.

De diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti unius ſanctæ Trinitatis Dei verbi, quomodo ſentitis?

Macarius venerabilis archiepiſcopus dixit: Confiteor dominum Jeſu Chriſtum unum ſanctæ Trinitatis eſſe, & poſt incarnationem in duabus perfectis naturis inconfuſe & indiviſe in una perſona, & una ſubſiſtentia, nuſquam naturarum differentia peremta propter unitionem, ſed ſalvata potius proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam, atque unam ſubſiſtentiam concurrente. Quoniam vero alteram perſonam, & poſt humanationem unius ſanctæ Trinitatis non aſſumpſit, propter hoc nec aliquid peccati dicimus eum aſſumpſiſſe; quia abſque carnalibus voluntatibus, & cogitationibus humanis in imagine novitatis confitemur unum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Qui enim unam voluntatem habens, eſt ad ſuſceptionem harum omnium paſſionum idoneus: unam eamdemque habuit virtutem ad tolerantiam horum omnium, ſecundum ſanctum & acceptabilem Auguſtinum. De hoc enim & confeſſionem fidei jampridem expoſuimus, & conſentimus tam ſanctis quinque ſynodis, quamque Honorio a Deo erudito, Sergio, & Paulo, atque Petro, & reliquis, quorum mentionem & in his, quæ domino porreximus, teſtimoniis fecimus, confitentes, unam voluntatem ſubſiſtentialem in uno domino noſtro Jeſu Chriſto, & deivirilem ejus operationem. Nec enim quæ divina ſunt, ſecundum Deum, neque quæ humana ſunt, ſecundum hominem, ſed humanati Dei verbi novam quamdam deivirilem operationem in converſatione demonſtratam, confitemur ſecundum ſanctum Dionyſium.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Confeſſio, cujus mentio facta eſt, quod data ſit nobis a Macario archiepiſcopo Antiochiæ, propriæ ejus fidei ad lectionem pandatur.

Et prolata eſt per Photinum a ſecretis, & imperialem ſecretarium.

Et relecta eſt per Diogenem a ſecretis, & imperialem ſecretarium, quæ continet in verbis ita.

Expoſitio, ſive confeſſio fidei Macarii hæreſiarchæ.

Pacis Dei, quæ exuperat omnem ſenſum, ſumma eſt pietas, per quam uno ore, unoque corde Deo viventi & vero, Trinitati ſervientes, tenemus confeſſionem, pace Dei conſtricti. Hac non a homine, neque per hominem, ſed divina gratia, o fideliſſime imperator, inſtructus, cetera omnia inferiora ponens, ut condecebat divinum, ſacrumque faſtigium, divinum zelum, qui tibi inditus eſt, exacuiſti: & eccleſiæ oculos ſuſcitans, pontifices nunquam, invitas unumquemque, ut quod in eo eſt orthodoxiæ proferat lumen, quatenus fulgeat amplius in mundo. Annuat quoque tibi Deus, temporibus pii tui imperii, Chriſtianiſſimæ prædicationis indeficiens lumen, & hæreticorum novæ caligines extinguantur. Obedio itaque præparatus Deo placito veſtro conſilio.

Al. ...

tenemus

Quis

ACTIO VIII.

Quis ego ſum, domine a Deo decrete, A vilis & abjectus, nec apparens, & in pavimento rejacens? Dicam quoque, immeritus terribili ſervire atque aſſiſtere * tribunali. Verum a vobis * dignus habitus, hanc profeſſionem facio fidei, quam patres noſtris qui in Nicæa & dehinc fuerunt, promulgaverunt. Cum qua genitus, & coeducatus ſum, cum hac & abſcedam. Credo igitur in unum Deum, patrem omnipotentem, omnium viſibilium & inviſibilium factorem, & in unum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Filium ejus unigenitum, qui ex eo natus eſt ante omnia ſæcula, Deum verum ex Deo vero, perfectum Filium, perfectum Patris verbum B * effectricem, ſapientiam * eſſentialem & virtutem totius creaturæ factricem, & in Spiritum ſanctum ex Patre procedentem, & per Filium manifeſtum, videlicet hominibus, vitam viventium, cauſam immortalem, ſanctitatem totius ſanctificationis largitorem. Trinitatem perfectam gloria, & æternitate, & imperio, & conſilio non diviſam, & unam deitatem, & dominationem. Nihil enim ſervile in Trinitate, vel ſubjectum, & introductitium, tanquam prius quidem non extitiſſet, poſt vero intromiſſum. Neque enim defuit Filius Patri, neque Filio Spiritus, ſed inconvertibilis ſemper, & conſubſtantialis ſancta Tri- C nitas Deus noſter. Deum vero cum dico, uno lumine illuſtror, & tribus: tribus quidem, ſecundum proprietates ſive ſubſiſtentias, & perſonas: uno vero, ſecundum eſſentiæ rationem, id eſt, deitatis. Dividitur quippe indiviſibiliter, (ut ita dicam) & conjungitur diviſibiliter, unum nempe in tribus ipſa deitas, & ipſa tria unum, in quibus deitas, ſive (ut expreſſius dicatur) quæ eſt deitas: & neque ipſam unitatem confuſionem opinamur, neque ipſam diviſionem, alienationem. Abſit enim a nobis ex æquo & Sabellii confuſio, & Arii diviſio, quæ & e regione mala ſunt, & ſimilia quidem impietate. Quid enim eſt D opus aut Deum confundere male, aut concidere in inæqualia? Nobis vero unus Deus Pater, ex quo omnia: & unus dominus Jeſus Chriſtus, per quem omnia: & unus Spiritus ſanctus, in quo omnia: unus hæc tria Deus, & hæc tria unum, ſicut diximus. Confitemur autem unum ſanctæ Trinitatis dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum propter nos in ultimis diebus deſcendiſſe de cœlis, & incarnatum eſſe de Spiritu ſancto, & ſancta, immaculataque domina noſtra Dei genitrice, ſemperque virgine Maria, & humanatum eſſe, hoc eſt, veram carnem accepiſſe de ea, animatam anima rationali, atque intellectua- E li: & hanc, nullo modo ante hoc ſubſiſtentem, mirabiliter in ſeipſo formaſſe, & hanc propriam, per unionem diſpenſativam feciſſe, non ex ſemine humano, vel operatione viri extitiſſe, neque ex voluntate carnis, ſed operatione, & voluntate virtutis altiſſimi Dei. Ait enim angelus ad gloriosam, & vere Dei genitricem: *Spiritus ſanctus ſupervenie in te, & virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Ideoque, quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur Filius Dei.* Ex hoc quippe ſolum, Dei genitricem proprie, atque ve-

* a. abiect
* a. provocanti
* ſ. efficax.
* a. ſubſiſtentem.
Luc. 1.

ἐπείμως τῇ θεοφίλῳ βουλῇ ὑμῶν. τίς εἰμι ἐγὼ, δέσποτα θεοψήφιστε, ὁ εὐτελὴς καὶ καταβεβλημένος καὶ ἀφανὴς καὶ εἰς ἔδαφος κείμενος; εἴπω δὲ καὶ ὁ ἀνάξιος τῷ φρικτῷ λειτουργεῖν καὶ παρίστασθαι βήματι. ὅμως ἀξιωθεὶς ἐξ ὑμῶν τὴν ὁμολογίαν ποιοῦμαι τῆς πίστεως, ἣν οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἐν Νικαίᾳ, καὶ οἱ ἐφεξῆς διηγόρευσαν· μεθ' ἧς γεννηθεὶς συνανετράφην, ταύτῃ καὶ συναπελθοίμην. πιστεύω τοίνυν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων δημιουργόν. καὶ εἰς ἕνα κύριον * Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, τέλειον υἱὸν τελείου γεννήτορος, λόγον ἐνεργῆ, σοφίαν ὑφεστῶσαν, καὶ δύναμιν τῆς ὅλης κτίσεως ποιητικήν. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, καὶ δι' υἱοῦ πεφηνὸς, δηλαδὴ τοῖς ἀνθρώποις· ζωὴν τῶν ζώντων αἰτίαν. ἀθάνατον ἁγιότητα, παντὸς ἁγιασμοῦ χορηγόν· τριάδα τελείαν δόξῃ, καὶ ἀϊδιότητι, καὶ βασιλείᾳ, καὶ γνώμῃ μὴ μεριζομένην, μήτε ἀπαλλοτριουμένην, μίαν θεότητά τε καὶ κυριότητα. οὐδὲν γὰρ δοῦλον ἐν τῇ τριάδι, ὑποβεβηκὸς, καὶ ἐπείσακτον, ὡς πρότερον μὲν οὐχ ὑπάρχον, ὕστερον δὲ ἐπεισελθόν· οὔτε γὰρ ἐνέλιπέ ποτε υἱὸς πατρὶ, οὔτε υἱῷ πνεῦμα, ἀλλ' ἄτρεπτος ἀεὶ καὶ ὁμοούσιος ἡ ἁγία τριὰς, ὁ Θεὸς ἡμῶν. Θεὸν δὲ ὅταν εἴπω, ἑνὶ φωτὶ περιαστράπτομαι καὶ τρισί· τρισὶ μὲν κατὰ τὰς ἰδιότητας, εἴτουν ὑποστάσεις καὶ πρόσωπα· ἑνὶ δὲ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον, εἴτουν θεότητος. διαιρεῖται γὰρ ἀδιαιρέτως, ἵν' οὕτως εἴπω, καὶ διῃρημένως συνάπτεται, ἓν γὰρ ἐν τρισὶν ἡ θεότης, καὶ τρία ἓν τὰ ἐν οἷς ἡ θεότης· ἢ τό γε ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἃ ἡ θεότης· καὶ οὔτε τὴν ἕνωσιν σύγχυσιν ἐργαζόμεθα, οὔτε τὴν διαίρεσιν ἀλλοτρίωσιν. ἀπέστω γὰρ ἡμῖν ἐξ ἴσου καὶ ἡ Σαβελλίου συναίρεσις, καὶ ἡ Ἀρείου διαίρεσις, τὰ ἐκ διαμέτρου κακὰ, καὶ ὁμότιμα τὴν ἀσέβειαν. τί γὰρ δεῖ Θεὸν ἢ * συναλείφειν κακῶς, ἢ κατατέμνειν εἰς ἀνισότητα; ἡμῖν δὲ εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα· καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα· εἷς τὰ τρία Θεὸς, καὶ τὰ τρία ἓν ὥσπερ εἰρήκαμεν· ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ δι' ἡμᾶς ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κατελθεῖν ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ ἐνανθρωπῆσαι, τουτέστιν ἀληθινὴν σάρκα λαβεῖν ἐξ αὐτῆς ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ, καὶ ταύτην μηδαμῶς προϋποστᾶσαν θαυμασίως ἐν ἑαυτῷ ὑποστῆσαι. καὶ ἰδίαν καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν ταύτην ποιήσασθαι. οὐκ ἐκ σπορᾶς ἀνθρωπίνης, ἢ ἐνεργείας συστᾶσαν ἀνδρὸς, οὔτε ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐνεργείᾳ καὶ θελήματι τῆς δυνάμεως τοῦ ὑψίστου Θεοῦ. ἔφη γὰρ πρὸς τὴν πανύμνητον καὶ ἀληθῆ Θεοτόκον ὁ ἄγγελος, πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι. διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. ταύτῃ τοι καὶ μόνον, Θεοτόκον κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν τὴν τοῦ Θεοῦ λόγου παρθένον μητέρα δοξάζομεν, ἐπειδήπερ τὸν προόντα Θεὸν ὑπερφυῶς ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντα γεγέννηκε· καὶ οὕτω γέγονε καθ' ἡμᾶς ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς λόγος, οὐχ ὅπερ ἦν ἀποβεβληκὼς, ἀλλ' ὢν

καὶ γι-

ANNO CHRISTI

* G. ἐμόν
* ἴσ. συναιρεῖν

ANNO CHRISTI 680.

καὶ γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ ἔμεινεν ὅπερ ἦν, Θεὸς δηλονότι φύσει τε καὶ ἀληθείᾳ. οὔτε δὲ τὴν σάρκα φαμὲν εἰς θεότητος μεταπεποιῆσθαι φύσιν, οὔτε μὴν εἰς φύσιν σαρκὸς τὴν ἀπόῤῥητον τοῦ Θεοῦ λόγου μετασχηματισθῆναι φύσιν, καθάπερ Ἀπολινάριος, Εὐτυχὴς, καὶ Σεβῆρος οἱ ἀσεβεῖς παρελήρησαν. οὐδαμοῦ γὰρ διὰ τὴν ἕνωσιν ἡ διαφορὰ τῶν φύσεων ἀφανίζεται, σώζεται δὲ μᾶλλον ἡ ἰδιότης ἑκατέρας φύσεως ἐν ἑνὶ προσώπῳ καὶ ὑποστάσει μιᾷ. ἡνῶσθαι γὰρ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁμολογοῦντες τὸν λόγον, ἕνα αὐτὸν προσκυνοῦμεν υἱὸν μονογενῆ, Θεὸν ἀληθῆ, κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον· οὐ κατὰ μέρος τιθέντες καὶ διαζευγνύντες ἄνθρωπον, καὶ Θεόν. οὐδὲ τὸν μὲν ἐνεργῆσαι τὰ θαύματα, τὸν δὲ παθεῖν τὰ ἀνθρώπινα, καθάπερ οἱ διαιροῦντες Θεόδωρος καὶ Νεστόριος λέγουσι. ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦμεν Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον. ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦ αὐτοῦ τὰς δύο γεννήσεις κηρύττοντες, τήν τε πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα, καὶ τὴν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦ αὐτοῦ τὰ θαύματα καὶ τὰ πάθη, καὶ πᾶσαν ἁπλῶς θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρωποπρεπῆ ἐνέργειαν ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καινοπρεπῶς προϊέναι πιστεύομεν. οὐ γὰρ κατὰ Θεὸν τὰ θεῖα, οὐδὲ αὖ κατὰ ἄνθρωπον τὰ ἀνθρώπινα, ἀλλ' ἐνανθρωπήσας Θεὸς λόγος καινήν τινα τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν, καὶ ταύτην ὅλην ζωοποιὸν ἐπιδείκνυται. εἰ καὶ ξενίζει, καὶ θορυβεῖ τάς τινων ἀκοάς, ὑπολαμβανόντων ἐπ' ἀναιρέσει ταύτην προφέρειν ἡμᾶς τῶν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀσυγχύτως, καὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένων δύο φύσεων· ὅπερ οὐκ ἔστι ποτε, μηδὲ γένοιτο. ἕνα τοίνυν καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργῆσαι φαμὲν, τουτέστι θαυματουργῆσαι τὴν σωτηρίαν ἡμῶν· καὶ τὸν αὐτὸν παθεῖν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ, καὶ πάντα ἀληθῶς ὑπομεῖναι τὰ σωτηριώδη παθήματα, τουτέστι δὲ λέγειν καὶ θαύματα· ὡς εἶναι [a] τῆς μὲν σαρκὸς τὸ πάθος· οὐ κεχωρισμένης δηλονότι ἐκ τῆς θεότητος, εἰ καὶ μὴ τῆς θεότητος ἦν τὸ πάσχειν· τοῦ δὲ Θεοῦ τὴν ἐνέργειαν, εἰ καὶ διὰ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ, τουτέστι ὅλον τὸ ἡμέτερον φύραμα τοῦτο ἐπλήρωσεν ἑνὶ καὶ μόνῳ θείῳ θελήματι ὡς οὐκ ὄντος ἐν αὐτῷ καὶ ἄλλου θελήματος, ἢ ἀντιπίπτοντος καὶ ἀντικειμένου τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ δυνατῷ ἐκείνῳ θελήματι. ἀδύνατον γὰρ ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν δύο ἅμα καὶ κατὰ ταυτὸν ἐναντία, ἢ καὶ ὅμοια ὑφεστάναι θελήματα. ἡ δὲ σωτήριος τῶν θεοφόρων πατέρων διδασκαλία ἐναργῶς ἐκπαιδεύει τὸ μηδέποτε τὴν νοερῶς ἐψυχωμένην τοῦ κυρίου σάρκα κεχωρισμένως καὶ ἐξ οἰκείας ὁρμῆς ἐναντίως τῷ νεύματι τοῦ ἡνωμένου αὐτῇ καθ' ὑπόστασιν Θεοῦ λόγου τὴν φυσικὴν αὐτῆς ποιήσασθαι κίνησιν, ἀλλ' ὁπότε, καὶ οἵαν, καὶ ὅσην αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἠβούλετο, καὶ σαφῶς εἰπεῖν, ὃν τρόπον τὸ ἡμέτερον σῶμα ἡγεμονεύεται, καὶ κοσμεῖται, καὶ τάττεται ὑπὸ τῆς νοερᾶς καὶ λογι-

[a] σαρκὶ

A cundum veritatem Dei verbi virginem matrem [a] glorificamus, quoniam qui præerat Deus ſuper naturam, ex ſe peperit incarnatum: & ita factus eſt ſecundum nos humanatus Deus Verbum, ut non, quod erat, amitteret: ſed & ſi factus eſt in aſſumptione carnis, & ſanguinis, ita quoque manſit quod erat, Deus natura ſcilicet & veritate. Nec [a] enim carnem dicimus in divinitatis [a] tranſire naturam, neque iterum in naturam carnis ineffabilem Dei verbi [a] derivari naturam, ſicut Apollinarius, Eutyches, & Severus impudenter [a] aſſeruerunt. Nuſquam enim propter unitionem differentia naturarum evaneſcit. Salvatur autem ma- B gis proprietas utriuſque naturæ in una perſona, unaque ſubſiſtentia. Unitum quippe eſſe carni ſecundum ſubſiſtentiam confitentes verbum, unum illum adoramus, Filium unigenitum, Deum verum dominum omnium noſtrum Jeſum Chriſtum, in duabus naturis inconfuſe, & indiviſe cognoſcendum, non per partes ponentes, ac ſegregantes hominem & Deum, neque illum quidem operatum fuiſſe miracula, hunc vero paſſum fuiſſe, quæ humana ſunt, ſicut dividentes Theodorus & Neſtorius dicunt, ſed unum eumdemque confitemur Deum & hominem perfectum, conſubſtantialem Patri ſecundum deitatem, & conſubſtantialem nobis eum- C dem ſecundum humanitatem, ejuſdem duas nativitates prædicantes, tam quæ ante ſecula ex Patre ſecundum deitatem, quam quæ in ultimis diebus ex Maria virgine Dei genitrice ſecundum humanitatem, ejuſdem miracula, & paſſiones, & omnem ſimul Deo decibilem, atque homini condecentem operationem ex eodem uno Chriſto Deo noſtro nova ratione proceſſiſſe credimus. Neque enim quæ divina ſunt, ſecundum Deum: neque rurſus quæ ſunt hominis, ſecundum hominem: ſed humanatus Deus verbum, novam quamdam deivirilem operationem, & hanc totam vivificatricem demonſtrat: tametſi novum videtur, & perturbat ali- D quorum auditus ſuſpicantium in peremptionem hanc nos proferre earum, quæ in Chriſto Deo noſtro ſunt inconfuſe, & ſecundum ſubſiſtentiam adunatarum naturarum, quod non eſt unquam, nec fiat. Unum igitur eumdemque operatum fuiſſe dicimus; id eſt, mire operatum eſſe ſalutem noſtram, eumdemque paſſum propria carne, & omnes vere ſuſtinuiſſe ſalutares paſſiones, idem eſt dicere & miracula, ut ſit quidem carnis, pati, non ſeparatæ videlicet a divinitate, quamvis non divinitatis fuit pati, ipſius autem Dei operatio, quamvis per humanitatem ejus, hoc eſt, totam noſtram conſperſionem hanc adimpleverit una & ſin- E gulari voluntate divina, utpote non exiſtente in eo & alia voluntate, ſive obſiſtente & adverſante divinæ ejus, & potenti illi voluntati. Impoſſibile enim eſt, in uno eodemque Chriſto Deo noſtro duas ſimul, & adinvicem contrarias ſeu ſimiles exiſtere voluntates. Salutaris vero a Deo inſtructorum patrum doctrina, manifeſte inſtruit, quia nunquam intellectualiter animata domini

ACTIO VIII.

[a] ὑμνοῦμεν

[a] G. tamen

[a] tranſiiſſe

[a] G. derivatam eſſe

[a] deſipuerunt

a In Mſ. noſtro, σαρκός. Harduinus.

ACTIO VIII

ANNO CHRISTI [illegible]

…mini caro, diviſe atque ex proprio appetitu A contra nutum uniti ſibi ſubſiſtentialiter Dei verbi naturalem ſui feciſſet motionem: ſed quando, & quantam, & qualem idem Deus verbum volebat, & ut clarius dicatur, quemadmodum noſtrum corpus regitur & ornatur, atque ordinatur ab intellectuali & rationali anima noſtra, ita & in domino Chriſto tota humana ejus conſperſio ab ejuſdem verbi divinitate ſemper, & in omnibus mota Deo mobilis erat ſecundum Nyſſenum Gregorium, dicentem adverſus Eunomium ita: Secundum quod Deus eſt Filius, impaſſibilis eſt per omnia & immortalis. Si autem paſſio de eodem in evangelio dicatur, per humanitatem quæ B * per omnia paſſionis eſt capax, hoc operatus eſt. Operatur enim vere divinitas per corpus, quod circa eam eſt, omnium ſalutem, ut corporis quidem ſint paſſiones, Dei vero operatio, per quam & ſalvati ſumus: & hujuſmodi ſaluti nullam introducimus diviſionem. Semel enim moriens, & multorum abluens peccata redemptionem & ſalutem ex ſeipſo nobis, qui in peccatis ſumus acquirens, reſurrexit, & conſuſcitavit & vivificavit nos, pacem perpetuam donans: aſcendenſque in cœlos, ſedet ad dexteram Patris ejus, & iterum veniet cum gloria, judicaturus vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Speramus enim reſu- C ſcitari omnes, & divino aſſiſtere tribunali, ut percipiat unuſquiſque juſtam ab eo retributionem, finem non habituram. Neceſſarie vero & illud adjiciemus: aſſerentes quippe mortem, quoad carnem unigeniti Filii Dei, id eſt, Jeſu Chriſti, & ex mortuis aſcenſum, & in cœlos aſſumptionem confitentes, citra ſanguinem * ceremonias in eccleſiis celebramus. Ita quippe accedimus ad benedictiones arcanas, & ſanctificamur participes effecti tam ſanctæ carnis quamque pretioſi ſanguinis Chriſti, omnium noſtrum ſalvatoris: & non ut communem carnem ſuſcipiamus, abſit: neque iterum ut viri ſanctificati, & copulati verbo per unitatem D dignitatis, ſive ut divinam inhabitationem habentis, ſed ſicut vere vivificatricem & propriam ejuſdem verbi: vita enim cum ſit naturaliter ut Deus, quia factus eſt unum ad carnem ſuam, vivificam eam demonſtravit. Unde cum dicit ad nos: *Amen, amen dico vobis, niſi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus ſanguinem*, non ſicut hominis unius ex nobis, & ipſam exiſtimamus eſſe, quomodo enim hominis caro vivificare poterit ſecundum propriam ſui naturam? ſed ut vere propriam Filii Dei, qui pro nobis etiam filius hominis factus eſt. Ceterum voces ſalvatoris noſtri quæ in evangeliis ſunt, neque ſubſiſtentiis E duabus, neque perſonis patimur: ſed tam humanas, ad hæc & divinas, ab uno dictas putabimus, recte ſentientes. Uni igitur perſonæ univerſas voces quæ ſunt in evangelio, deputare oporteret, uni ſubſiſtentiæ verbi incarnati. dominus enim unus eſt Jeſus Chriſtus, ſecundum ſcripturas. Hæc ſapere ſumus edocti a ſanctis apoſtolis & evangeliſtis, ab omni quoque a Deo inſpirata ſcriptura, & a vera confeſſione beatiſſimorum patrum eorum, qui in Nicæa

* profecto

* cultum, id eſt, incruentum ſacrificium

A τῆς ἡμῶν ψυχῆς, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ σύγκριμα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ τοῦ λόγου θεότητος ἀεὶ καὶ ἐν πᾶσιν ἀγόμενον θεοκίνητον ἦν κατὰ τὸν τῆς Νύσσης Γρηγόριον λέγοντα ἐν τοῖς κατ' Εὐνομίου οὕτως· καθὸ Θεὸς ὁ υἱὸς ἀπαθὴς πάντως ἐστὶ καὶ ἀκήρατος. εἰ δέ τι πάθος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ περὶ αὐτοῦ λέγοιτο, διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου πάντως τοῦ δεχομένου τὸ πάθος τὸ τοιοῦτον ἐνήργησεν. ἐνεργεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ θεότης διὰ τοῦ περὶ αὐτὴν σώματος τὴν τοῦ παντὸς σωτηρίαν· ὡς εἶναι τῆς μὲν σαρκὸς τὰ πάθη, τοῦ δὲ Θεοῦ τὴν ἐνέργειαν· δι' ἧς καὶ ἐσώθημεν, καὶ τῇ σωτηρίᾳ μερισμὸν οὐκ εἰσάγομεν. ἅπαξ γὰρ ἀποθανὼν, B καὶ πολλῶν ἀνενεγκὼν ἁμαρτίας, καὶ λύτρον ἐξ ἑαυτοῦ καὶ σωτηρίαν ἡμῖν τοῖς ἐν ἁμαρτίαις ἐῤῥιμμένοις ἀνέστη τε καὶ συνήγειρε καὶ ἐζωοποίησεν ἡμᾶς εἰρήνην ἀΐδιον χαρισάμενος. καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ πάλιν ἥξει μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. προσδοκῶμεν γὰρ ἀναστῆναι πάντας, καὶ τῷ θείῳ παραστῆναι βήματι, ὥστε ἀπολήψεσθαι ἕκαστον δικαίαν παρ' αὐτοῦ ἀνταπόδοσιν τέλος οὐκ ἔχουσαν. ἀναγκαίως δὲ κἀκεῖνο προσθήσομεν, καταγγέλλοντες γὰρ τὸν κατὰ σάρκα θάνατον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τουτέστιν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τήν τε ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὁμο- C λογοῦντες, τὴν ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν λατρείαν. πρόσιμεν δὲ οὕτω ταῖς μυστικαῖς εὐλογίαις καὶ ἁγιαζόμεθα μέτοχοι τῆς τε ἁγίας σαρκὸς, καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ οὐχ ὡς σάρκα κοινὴν δεχόμενοι. μὴ γένοιτο· οὔτε μὴν ὡς ἀνδρὸς ἡγιασμένου καὶ συναφθέντος τῷ λόγῳ κατὰ τὴν ἑνότητα τῆς ἀξίας, ἤγουν ὡς θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, ἀλλὰ ὡς ζωοποιὸν ἀληθῶς, καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ λόγου. ζωὴ γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὡς Θεὸς, ἐπειδὴ γέγονεν ἓν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπέφηνε ταύτην· ὥστε κἂν λέγῃ πρὸς ἡμᾶς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ D αἷμα, οὐχ ὡς ἀνθρώπου τοῦ καθ' ἡμᾶς ἑνὸς καὶ αὐτὴν λογιούμεθα εἶναι· πῶς γὰρ ἡ ἀνθρώπου σὰρξ ζωοποιὸς ἔσται κατὰ τὴν φύσιν τὴν ἑαυτῆς; ἀλλ' ὡς ἰδίαν ἀληθῶς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ υἱοῦ ἀνθρώπου γενομένου τε καὶ χρηματίσαντος. τὰς δέ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος φωνὰς οὔτε ὑποστάσεσι δυσὶν, οὔτε μὴν προσώποις καταμερίζομεθα· ἀλλὰ τάς τε ἀνθρωπίνας, καὶ πρός γε τούτῳ τὰς θείας παρ' ἑνὸς εἰρῆσθαι διαλογισόμεθα φρονοῦντες ὀρθῶς. ἑνὶ γὰρ ἦν προσώπῳ τὰς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις πάσας ἀναθετέον φωνὰς, ὑποστάσει μιᾷ τοῦ λόγου σεσαρκωμένῃ· κύριος γὰρ εἷς Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὰς γραφάς. ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρά τε τῶν E ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ πάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, καὶ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατέρων ἀληθοῦς ὁμολογίας, τῶν τε ἐν Νικαίᾳ, καὶ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον, τῶν τε ἐν Χαλκηδόνι, καὶ Κωνσταντινουπόλει τὸ δεύτερον, τουτέστι τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων, ἐν αἷς καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τῶν ἁγίων Κυρίλλου, καὶ Λέοντος, καὶ ἅπερ ἐκήρυξαν καὶ ἐδίδαξαν, δεχόμεθα καὶ κηρύττομεν· καὶ ἅπερ ἀπεβάλλοντο, καὶ ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἀπὸ Σίμωνος καὶ μέχρι

τοῦ

ANNO CHRISTI 680.

τοῦ νῦν, ἐξαιρέτως Ἄρειον, Εὐνόμιον, Μακεδόνιον, καὶ Ἀπολλινάριον, Σαβέλλιον, Ναυάτον τε, καὶ Σαββάτιον, Διόδωρον, καὶ Νεστόριον, Εὐτυχέα τε καὶ Διόσκορον, καὶ Σεβῆρον, καὶ Ἰουλιανὸν, καὶ τὸν ἀγνοίτην Θεμίστιον, καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἀθέμιτον συμμορίαν· Ὠριγένην τε καὶ Δίδυμον, καὶ Εὐάγριον, καὶ τὰ μυθώδη * τούτων λαρήματα· ἔτι ἀναθεματίζομεν καὶ οὓς ἡ ἁγία πέμπτη σύνοδος ἀπεβάλετο, τὸν Μοψουεστίας λέγω Θεόδωρον, τὸν πατέρα τῆς Μαξίμου αἱρέσεώς τε καὶ διαιρέσεως διδάσκαλον· τά τε ἀσεβῆ Θεοδωρήτου συγγράμματα τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Κυρίλλου· καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν πρὸς Μάριν γραφεῖσαν τὸν Πέρσην. καὶ ἐπὶ τούτοις ἅπασι τοῖς αἱρετικοῖς τὸν ἄρτι τούτοις παραφυέντα Μάξιμον τὸν δυσώνυμον μετὰ τῶν ἀσεβῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὃς τὸ μανιχαΐζειν καὶ ῥίπτειν τὸ σῶμα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὁ Ἕλλην ἐδίδαξε, καὶ τὸ δυσσεβὲς αὐτοῦ τῆς διαιρέσεως φρόνημα. ὅπερ καὶ πρὸ ἡμῶν οἱ μακαριώτατοι ἡμῶν πατέρες ἀπώσαντο, Ὁνώριος, φημὶ, Σέργιός τε καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἑξῆς τῶν ἐκκλησιῶν ἡγεμόνες, καὶ ἔξαρχοι. προσέτι δὲ καὶ ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ἡράκλειος ὁ πρόπαππος ὑμῶν ὁ ὀρθόδοξος, οὗ τὴν γονὴν τῆς ὀρθοδοξίας Θεὸς εἰς τὴν εὐσεβῆ βασιλείαν ταύτην ἐσφράγισεν. ἐκθύμως γὰρ μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ αὐτὸς τὴν ἀναφυεῖσαν αἵρεσιν ταύτην τῶν Μαξιμιανῶν κατεδίκασε· οἷς τισι ἀκολουθήσασα καὶ ἡ ἐνταῦθα γενομένη κατὰ θείαν κέλευσιν τοῦ σοῦ εὐσεβοῦς τῆς λήξεως πατρὸς τοῦ δεσπότου ἁγία συνάθροισις, Πέτρος τε ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, καὶ ὁ προηγησάμενος τῆς ἐμῆς ἐλαχιστότητος Μακεδόνιος ὁ μακαριώτατος, καὶ ὁ τοποτηρητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος, συμπαρόντων αὐτοῖς τῶν τε ἐνδημούντων ἐπισκόπων, καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου, τὰ κατ' αὐτὸν ἐγγράφως ζητήσαντες τοῦτον ἀνεθεμάτισαν, καὶ ἐξώρισαν μετὰ τῶν δυσσεβῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἀλλὰ τοὺς ὅλους αἱρετικοὺς καθ' ἑαυτοὺς οἰμώζειν ἐάσας τοῖς ἀναθέμασιν, αὖθις ἐπάνειμι πρὸς Θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ φυλάττεσθαι τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν ἐξαιτῶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας λόγον κρατύνουσαν. ὑμεῖς γὰρ καὶ ἐκ προγόνων φωστῆρες τῆς πίστεως. τοὺς φωστῆρας τῆς πίστεως Κύριος φυλάξοι. ὁ Θεὸς ὑψώσαι τὸ κέρας ὑμῶν· ὁ Θεὸς εἰρηνεύσαι τὴν βασιλείαν ὑμῶν ἐκπορθοῦσαν πάντα πόλεμον, καὶ εἰρήνην βαθεῖαν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ ὅλῳ τῷ κόσμῳ βραβεύουσαν.

Ἡ ὑπογραφή. Μακάριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ὑπαγορεύσας πᾶν τὸ προκείμενον τῆς ὀρθοδοξίας ὕφος κατὰ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων, καὶ τῶν ὀνομαστὶ τεθέντων παρ' ἐμοῦ ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων, τῶν ἐκθεμένων κατὰ τὴν προκατατεταγμένην δύναμιν ἓν θέλημα ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ θεανδρικὴν αὐτοῦ * πολιτευσαμένου ἡμῖν τὴν ἐνέργειαν· καὶ ὡς ἀσεβές ἐστι τὸ λέγειν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν δύο

ACTIO VIII.

& Constantinopoli, & [1] deinceps, id est, sanctarum, & universalium quinque synodorum, in quibus & epistolæ sanctorum Cyrilli & Leonis quæque prædicaverunt ac susceperunt, suscipimus & prædicamus: & quæque abjecerunt, & nos anathematizamus, & omnem hæresim a Simone usque in præsens præcipue Arium, Eunomium, Macedonium & Apollinarem, Sabellium, Novatum & Sabbatium, Diodorum & Nestorium, Eutychen quoque, Dioscorum, & Severum, & Julianum, qui ἀγνοίτην (& ignorantem) Themistium, & omne eorum profanum consortium, Origenem quoque, Didymum, & Evagrium, & fabulosa eorum deliramenta. Ad hæc anathematizamus, & quos sancta quinta synodus abjecit, Theodorum, inquam, Mopsuestenum, maledictum illius Maximi hæreseos divisionisque doctorem: & impia Theodoreti scripta, quæ adversum orthodoxam fidem & duodecim capitula beati Cyrilli, & epistolam, quæ dicitur ab Iba scripta fuisse ad Marim Persam. Super his etiam omnibus hæreticis, & eum qui his subortus est Maximum nec dicendum cum ejus discipulis, qui manichæizare, & projicere corpus Christi domini nostri ille paganus edocebat, & impium divisionis ejus dogma, quod & olim nostri patres respuerunt, id est, Honorius, Sergius, & Cyrus, & reliqui ecclesiarum doctores, atque antistites, adhuc etiam & piæ memoriæ Heraclius proavus vester, cujus prosapiam orthodoxiæ Deus huic pio imperio assignavit: cum * indignatione quippe cum sanctis patribus nostris, etiam ipse exortam hanc Maximianorum hæresim condemnavit: quos secuta & ea quæ hic facta est per divalem jussionem piæ memoriæ patris vestri sancta congregatio, Petrus quoque sanctissimus ac universalis patriarcha, & præcessor meæ parvitatis Macedonius beatæ memoriæ, & vicarius Alexandriæ Theodorus, præsentibus una cum eis & qui advenerant episcopis, & sacro senatu, qui circa fuerant, in scripto discutientes, hunc anathematizaverunt, & exilio damnaverunt cum impiis ejus discipulis. Sed universos hæreticos apud se anathematibus congemiscere derelinquens, iterum convertor ad dominum, & ab eo conservari vestram pietatem exposco, quæ orthodoxiæ sermonem corroborat. Vos enim & a proavis luminaria fidei. Luminaria fidei dominus illustret. Orthodoxiæ custodes dominus custodiat, Deus exaltet cornu vestrum persequens omnem * hostem, & pacem profundam ecclesiis, & universo mundo condonans.

Subscriptio. Macarius misericordia Dei episcopus Theopoleos, dictans omnem supradictum orthodoxiæ textum, juxta editiones sanctarum, & universalium quinque synodorum, & sanctorum, ac probabilium patrum, qui nominatim a me sunt positi, qui explanaverunt juxta præfixam virtutem, unam voluntatem in uno domino Jesu Christo Deo nostro, qui deivirilem demonstravit nobis unam operationem, & quia impium sit dicere, in eodem Christo Deo nostro duas voluntates, consentiens, atque con-

* vel de eo animo

* vel bellum

1 In MS. nostro additur ex Græco, & qui ipsos prius, & qui Chalcedone, & Constantinopoli fuerunt.

A confeſſus, & ita ſentiens & docens, & ſperans aſſiſtere terribili Dei tribunali cum hac mea orthodoxa fide ſubſcripſi.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Per tenorem oblatæ confeſſionis a Macario Deo amabili archiepiſcopo Antiochiæ, fidei ejus agnitionem accepimus. Edicat autem idem Deo amabilis Macarius, ſi conſentit teſtimoniis ab eo porrectis.

Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Utique domine.

B Conſtantinus piiſſimus imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Proſequatur idem Deo amabilis Macarius, ſi confitetur duas naturales voluntates, & duas operationes naturales in incarnationis diſpenſatione Chriſti Dei noſtri.

Macarius venerabilis archiepiſcopus dixit: Non dico duas naturales voluntates, aut duas operationes naturales in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti, nec ſi membratim incidar, & mittar in mare.

C Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Ex codicibus nunc prolatis, & recognitis a Macario venerabili archiepiſcopo Antiochiæ, primus ex eis codicillus lectione pandatur, ad collationem authenticorum librorum ſanctorum, ac probabilium patrum, qui reconditi ſunt in venerabili patriarchio, juxta quod dudum poſtulata ſunt a parte apoſtolica ſedis ſanctiſſimi papæ Romani Agathonis. Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ proferat hujuſmodi codices ſanctorum ac probabilium patrum de venerabili patriarchio.

D Et prolati ſunt. Et accipiens per juſſionem piiſſimi noſtri principis Conſtantini Petrus glorioſus * ex conſul librum ſancti Athanaſii contulit cum hujuſmodi primo codicillo, deferente eumdem codicillum Diogene magnifico a ſecretis & imperiali ſecretario, quem & relegit continentem in verbis hoc modo.

* Conſul

Sancti Athanaſii ex ſecundo ſermone adverſus Apollinarem: Certum namque eſt, quod præexiſtens Deus verbum, ante carnis adventum non erat homo, ſed Deus erat apud Deum inviſibilis, atque impaſſibilis. Neque igitur Chriſti nomen abſque carne defertur, quia ſequitur nomen paſſio, & mors. Luca quidem ſcribente: *Si paſſibilis Chriſtus, ſi primus ex reſurrectione mortuorum*. Paulo vero dicente: *Paſcha noſtrum immolatus eſt Chriſtus*. Et quia homo Jeſus Chriſtus qui dedit ſemetipſum pro nobis, non quia non eſt Deus, ſed quia & homo eſt Chriſtus, propterea *memor eſto Jeſum Chriſtum reſurrexiſſe a mortuis ex ſemine David*, ſcribit. Propter hoc ſcriptura utrorumque nominum facit introductionem, in oſtenſionem ſubſtantiæ, inviſibiliter quidem Deum intelligendo, & vere exiſtentem, viſibiliter autem hominem palpando, & vere exiſtentem, non in diviſione perſonarum, aut intelligentiarum,

Act. 26. 1 Cor. 5. 2 Tim. 2

A θελήματα, ἐπιχέσας, καὶ ὁμολογήσας, καὶ οὕτω φρονῶν, καὶ διδάσκων, καὶ προσδοκῶν παραστῆναι τῷ τοῦ Θεοῦ φοβερῷ βήματι μετὰ ταύτης τῆς ὀρθοδόξου μου πίστεως, ὑπεσημηνάμην.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος, εἶπον· Τῆς δυνάμεως τῆς προσδοθείσης ὁμολογίας τῆς αὐτοῦ πίστεως παρὰ Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας ἐν γνώσει γεγόναμεν, λεγέτω δὲ ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος Μακάριος, εἰ στοιχεῖ ταῖς χρήσεσι ταῖς παρ' αὐτοῦ ἐπιδοθείσαις.

Μακάριος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος εἶπε· ναὶ δέσποτα.

B Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· δηλούτω ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος Μακάριος, εἰ ὁμολογεῖ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· οὐ λέγω δύο φυσικὰ θελήματα, ἢ δύο ἐνεργείας φυσικὰς ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὐδὲ ἐὰν κατὰ μέλη κατακόπτωμαι, καὶ βληθῶ εἰς τὴν θάλασσαν.

C Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἐκ τῶν νυνὶ προκομισθέντων κωδικίων, καὶ ἐπιγνωσθέντων παρὰ Μακαρίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, τὸ πρῶτον κωδίκιον ἐξ αὐτῶν ἀναγνώσει καθυποβαλλέσθω πρὸς ἀντιβολὴν τῶν αὐθεντικῶν βιβλίων τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, τῶν ἀποκειμένων ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ, κατὰ τὰ ἤδη αἰτηθέντα παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος. Γεώργιος τοίνυν ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας προκομιζέτω τὰς τοιαύτας τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου βίβλους.

D Καὶ προεκομίσθησαν· καὶ λαβὼν κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου Πέτρος ὁ ἐνδοξότατος ὕπατος βιβλίον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀντέβαλε πρὸς τὸ τοιοῦτον πρῶτον κωδίκιον, ἐπιφερομένου τὸ αὐτὸ κωδίκιον Διογένους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἀσηκρῆτις καὶ σεκρετικοῦ βασιλικοῦ, ὅπερ ἀνέγνω ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτως.

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἀπολιναρίου δευτέρου λόγου. δῆλον γὰρ, ὅτι προϋπάρχων Θεὸς λόγος πρὸ τῆς ἐν σαρκὶ ἐπιδημίας οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἀλλὰ Θεὸς ἦν πρὸς τὸν Θεὸν ἀόρατος καὶ ἀπαθὴς ὤν· οὔτε οὖν τὸ, Χριστὸς, ὄνομα δίχα τῆς σαρκὸς προάγεται, ἐπειδὴ ἀκολουθεῖ τῷ ὀνόματι τὸ πάθος καὶ ὁ θάνατος. τοῦ μὲν Λουκᾶ γράφοντος, εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀνα-

E στάσεως νεκρῶν. τοῦ δὲ Παύλου λέγοντος. τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός· καὶ ὅτι ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐχ ὅτι οὐ Θεὸς, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός. διὸ, μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, γράφει. διὰ τοῦτο ἡ Γραφὴ ἑκατέρων τῶν ὀνομάτων ποιεῖται τὴν προαγωγὴν ἐν ἐπιδείξει ὑπάρξεως, ἀοράτως μὲν Θεοῦ νοουμένου, καὶ ὄντος ἀληθῶς· ὁρατῶς δὲ ἀνθρώπου ψηλαφωμένου, καὶ ὑπάρχοντος ἀληθῶς· οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων, * ἢ νοημάτων, ἀλλὰ φυσικῇ ἑνώσει, οὐκ ἀλλ-

* ὀνομάτων

ANNO CHRISTI 680

ἀδιαλύτῳ ἑνώσει. ἵνα ἐν αὐτῷ τοῦ πάθους ὁμολογουμένου A ἀληθῶς, ὁ αὐτὸς καὶ παθητὸς καὶ ἀπαθὴς νοῆται ἀληθῶς.

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἀποκοπέντα ἀπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου τὰ πρὸ τοῦ, καὶ μετά τινα τῆς χρήσεως: ἀλλὰ λέγετε, ὅτι εἰ πάντα ἔλαβε πάντως ὅλως, καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους λογισμοὺς εἶχεν. ἀδύνατον δὲ ἐστιν ἐν λογισμοῖς ἀνθρωπίνοις ἁμαρτίαν μὴ εἶναι. καὶ πῶς ἔσται χωρὶς ἁμαρτίας ὁ Χριστός; εἴπατε τοίνυν, εἰ τῶν ἁμαρτητικῶν λογισμῶν δημιουργὸς ὁ Θεός, προσακτέον τῷ Θεῷ τὴν ἰδίαν δημιουργίαν· ἦλθε γὰρ προσαγαγέσθαι τὴν ἰδίαν ποίησιν. ἀλλ' ἄδικος ἔσται πάλιν ἡ κρίσις καταδικάζουσα τὸν ἁ- B μαρτήσαντα. εἰ γὰρ ἁμαρτητικοὺς λογισμοὺς ἐδημιούργησεν ὁ Θεός, πῶς καταδικάζει τὸν ἁμαρτήσαντα; ἢ πῶς οἷόν τε παρὰ Θεοῦ τοιαύτην κρίσιν γίνεσθαι; εἰ δὲ καὶ ὁ Ἀδὰμ ὑπέκειτο τοῖς τοιούτοις λογισμοῖς πρὶν ἢ παρακοῦσαι τῆς τοῦ Θεοῦ ἐντολῆς, καὶ πῶς οὐκ ἐγίνωσκε καλὸν καὶ πονηρόν; λογικὸς μὲν ὢν τὴν φύσιν, ἐλεύθερος δὲ τῶν τοιούτων λογισμῶν, πεῖραν κακοῦ οὐκ εἰδώς, μόνον δὲ τὸ καλὸν γινώσκων, καὶ ὥσπερ τις μονότροπος ὤν. παρακούσας δὲ τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, ὑποπέπτωκε τοῖς τοιούτοις λογισμοῖς, οὐ τοῦ Θεοῦ δημιουργήσαντος τοὺς αἰχμαλωτίζοντας λογισμούς, ἀλλὰ τοῦ διαβόλου ἐξ ἀπάτης ἐπισπείραντος τῇ λογικῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου C ἐν παραβάσει γενομένῃ, καὶ ἀπωσθείσῃ ἀπὸ Θεοῦ. ὥστε τὸν διάβολον καὶ νόμον ἁμαρτίας καταστήσασθαι ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου, καὶ θάνατον βασιλεύοντα διὰ τοῦ ἔργου τῆς ἁμαρτίας. διὰ τοῦτο οὖν ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. ἀλλὰ λέγετε· ἔλυσε μὴ ἁμαρτήσας. ἀλλ' οὐκ ἔστιν αὕτη λύσις τῆς ἁμαρτίας. οὐ γὰρ ἐν ἐκείνῳ ἀρχῆθεν εἰργάσατο ὁ διάβολος τὴν ἁμαρτίαν, ἵνα ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ μὴ ἁμαρτήσαντος λυθῇ ἡ ἁμαρτία· ἀλλ' ἐν τῇ λογικῇ καὶ νοερᾷ φύσει τοῦ ἀνθρώπου ἀρχῆθεν εἰργάσατο ὁ διάβολος τὴν ἁμαρτίαν. διὰ τοῦτο ἀδύνατον γέγονε τῇ φύ- D σει λογικῇ οὔσῃ, καὶ ἑκουσίως ἁμαρτησάσῃ, καὶ ὑπὸ καταδίκην θανάτου γενομένῃ ἑαυτὴν ἀνακαλέσασθαι εἰς ἐλευθερίαν, ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός. διὰ τοῦτο ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ταύτην ἐν τῇ ἰδίᾳ φύσει καταστήσασθαι ἐκ νέας ἀρχῆς, καὶ * γεννήσεως (γενέσεως) θαυμαστῆς, οὐ τὴν ἀρχῆθεν σύστασιν κατεμείψας, ἀλλὰ τὴν ἐπισπαρεῖσαν ἀθέτησιν ἀθετήσας, ὡς μαρτυρεῖ ὁ προφήτης λέγων· πρὶν γνῶναι τὸ παιδίον καλὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πονηρίᾳ τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. εἰ δὲ μὴ ἐν τῇ ἁμαρτησάσῃ φύσει ἡ ἀναμαρτησία ὤφθη, πῶς κατεκρίθη ἡ ἁμαρτία ἐν τῇ σαρκί, μήτε τῆς σαρκὸς τὸ πρακτι- E κὸν ἐχούσης, μήτε τῆς θεότητος ἁμαρτίαν γινωσκούσης; πῶς δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, οὐ τόπον διαγράφων, ἀλλὰ φύσιν ὑποτιθέμενος; ἵνα ὥσπερ, φησί, δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα δι' ἧς φύσεως ἡ προχώρησις τῆς ἁμαρτίας γέγονε, διὰ ταύτης καὶ ἡ ἐπίδειξις τῆς δικαιοσύνης γένηται, καὶ οὕτως λυθῇ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου ἐλευθερωθείσης τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ δοξασθῇ ὁ Θεός.

ACTIO VIII

ſed naturali nativitate & indiſſolubili unitate, ut in ipſo certa exiſtente paſſione, vere idem paſſibilis, atque impaſſibilis intelligatur.

Sunt autem, & quæ interciſa ſunt a Macario & Stephano, & ante, & poſt teſtimonium hæc. Sed dicitis: Quia ſi omnia ſuſcepit modis omnibus, & humanas habuit cogitationes. Impoſſibile autem eſt, in cogitationibus humanis peccatum non eſſe. Et quomodo erit abſque peccato Chriſtus? Dicite igitur: Si cogitationum peccabilium conditor eſt Deus, deputandum eſt Deo proprium opificium. Venit enim aſſumere facturam ſuam. Sed injuſtum erit iterum judicium condemnans peccatorem. Si enim peccabiles cogitationes condidit Deus, quomodo condemnat peccantem? Et quomodo erit poſſibile, a Deo tale judicium fieri? Si autem & Adam ſubjacebat talibus cogitationibus antequam inobediens fieret Dei mandato, & quomodo ignorabat bonum & malum? Rationalis quippe erat natura, libera autem a talibus cogitationibus, experientiam mali neſciens, tantummodo bonum ſciens, & ut quidam uniformis fuerat: non obediens autem mandato Dei, ſuccubuit talibus cogitationibus, non quia Deus creavit captivantes has cogitationes, ſed diabolo per deceptionem ſuperimponente hominis rationali naturæ, quæ in prævaricatione facta eſt, & repulſa eſt a Deo, ut diabolus & legem peccati in natura hominis poſuerit, & mortem regnantem per opus peccati. Ideo igitur venit Filius Dei, ut ſolvat opera diaboli. Sed dicitis quia ſolvit non peccando. Sed non eſt hæc ſolutio peccati. Nec enim in illo a principio operatus eſt diabolus peccatum, ut veniente eo in mundum, & non peccante, ſolvatur peccatum, ſed in rationali, & intellectuali natura hominis a principio operatus eſt peccatum diabolus, propter hoc impoſſibile factum eſt naturæ rationali exiſtenti, & ſponte peccanti, ſub condemnationeque mortis factæ, ſe ipſam corrigere ad libertatem, ut ait apoſtolus: *Nam quod impoſſibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, propter hoc venit Filius Dei*, hanc in propriam naturam diſponere ex novo principio, & nativitate mirabili, non ut illum, qui a principio ſtatus erat, reſecaret, ſed ſuperſeminatum contemptum tolleret, ſicut teſtatur propheta dicens: *Antequam ſciat puer bonum, aut malum, reprobat malum ut eligat bonum*. Si autem non in natura peccatrice impeccabilitas viſa eſt, quomodo condemnatum eſt peccatum in carne, neque carne efficaciam habente, neque deitate peccatum ſciente? Quomodo autem & apoſtolus dicit: *Ubi abundavit peccatum, ſuperabundavit & gratia*, non locum deſcribens, ſed naturam ſupponens? *ut quemadmodum*, inquit, *per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, ita & per unum hominem Jeſum Chriſtum gratia regnaret per juſtificationem in vitam æternam*, ut per quam naturam progreſſio peccati facta eſt, per hanc & oſtenſio juſtificationis fieret, & ita ſolverentur opera diaboli, liberata hominis natura a peccato, & glorificetur Deus.

Dum

ACTIO VIII

Dum igitur conferretur talis liber, & A prætermitterentur quædam ante, & poſt, & in medio ejuſdem teſtimonii.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Edicat Deo amabilis Macarius archiepiſcopus, ut quid hæc, quæ neceſſaria ſunt circumrecidit de teſtimonio ſancti & probabilis patris?

Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Ego teſtimonia, quæ deſloravi, ſecundum proprium intentum deſloravi.

Et dum adhuc relegeretur poſt detruncationem idem teſtimonium, quod deſloraverant Macarius & Stephanus habens in ſuperſcriptione. Et poſt aliqua, quod in B verbis etiam adſtruebat hoc modo; Propterea in deitate verbi apparens forma ſervi, non neceſſitati ſubjecta, ſed natura atque virtute inculpabilitatem oſtendit, diſſolvens jus neceſſitatis, & peccati legem, atque captivitatis tyrannum captivum ducens, ſicut ait propheta: *Aſcendens in altum, captivam duxit captivitatem*. Formam enim ſervi adverſus inimicum proferens Verbum, victoriam fecit per illud, quod aliquando victum eſt. Propterea & omnem tentationem explevit Jeſus, quia & omnia aſſumpſit, quæ tentationis experimentum habuerunt, per quæ pro nobis victoriam fecit dicens: *Confidite, ego vici mundum*. C Nec enim adverſus deitatem aſſumpſit diabolus prælium, quam neſciit, quia nec audebat: propterea dicebat: *Si tu es Filius Dei*: ſed adverſus hominem, quem olim decipere valuit, & ex illo in omnes homines extendit ſuæ malitiæ operationem. Dum itaque anima Adæ in condemnatione mortis detineretur, & exclamaret ad dominum proprium ſemper, ſed & ii, qui placuerunt Deo, & juſtificati ſunt in naturali lege, una cum Adam detinerentur, collugentes & conclamantes, miſertus Deus hominis quem fecit, beneplacitum ei fuit, per ſacramentum manifeſtationis novitatis ſalutem operari in genere humano, ut de- D ſtrueret quidem inimicum, qui per invidiam deceperat, ſublimatum autem ineffabiliter oſtenderet hominem per unionem altiſſimi, & communionem naturæ, & veritatem. Propterea venit verbum, qui Deus eſt, primique hominis conditor ut fieret homo, ad vivificationem quidem hominis, deſtructionem vero injuſti inimici, & natus eſt de muliere, ex prima formatione formam hominis ſibiipſi reſuſcitans: in oſtenſione carnis, abſque carnalibus voluntatibus, & cogitationibus humanis in imagine novitatis. Nam voluntas ſolius deitatis, quia & natura tota Verbi in oſtenſione formæ ipſius humanæ carnis, quæ viſa eſt ſe- E cundi Adæ, non in diviſione perſonarum, ſed in ſubſtantia deitatis & humanitatis: propterea ergo accedebat diabolus ad Jeſum tanquam ad hominem, & non inveniens in eo vetuſtatis, nec ſuæ ſationis indicium, neque ad præſens aggreſſionis profectum, vincebatur confuſus: & victus ac fatigatus dicebat: *Quis eſt hic, qui venit ex Edom?* id eſt, ex hominibus terræ incedens cum potentia. Propter quod & Chriſtus dicebat: *Venit princeps hujus mundi, & in me inveniet nihil*

Pſal. 67. & ad Epheſ. 4.

Joan. 16.

Matt. 4.

Gen. 3.

Iſa. 63.

Joan. 14.

Ἀντιβαλλομένου δὲ τοῦ τοιούτου βιβλίου, καὶ παραλιμπανομένων τῶν πρὸ τοῦ, καὶ μετά τινα, καὶ τῶν μεταξὺ τῆς χρήσεως ὄντων.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. λεγέτω Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος, τίνος ἕνεκεν τὰ τοιαῦτα καίρια περιέκοψεν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ ἁγίου καὶ ἐγκρίτου πατρός.

Μακάριος ὁ θεοφιλέστατος εἶπεν· ἐγὼ τὰς χρήσεις ἃς παρεξέβαλον, κατὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν παρεξέβαλον.

Ἔτι ἀναγινωσκομένης τῆς μετὰ τὴν ἀποκοπὴν χρήσεως τῆς παρεκβληθείσης ὑπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου, ἐχούσης ἐν ἐπιγραφῇ. καὶ μετά τινα, τῆς καὶ διαστρεφθείσης ἐπὶ λέξεως οὕτως, B διὰ τοῦτο ἐν τῇ τοῦ λόγου θεότητι ὀφθεῖσα ἡ τοῦ δούλου μορφὴ οὐκ ἀνάγκῃ ὑποκειμένη, ἀλλὰ φύσει καὶ δυνάμει τὴν ἀναμαρτησίαν ἐπιδείκνυται, διαλύσασα τὸν τῆς ἀνάγκης ὅρον, καὶ τὸν τῆς ἁμαρτίας νόμον, καὶ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας τύραννον αἰχμαλωτίσασα, ὥς φησιν ὁ προφήτης. ἀνέβη εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν· τὴν γὰρ μορφὴν τοῦ δούλου κατὰ τοῦ ἐχθροῦ προβαλλόμενος ὁ λόγος τὴν νίκην πεποίηται διὰ τοῦ ποτε ἡττηθέντος· διὰ τοῦτο καὶ πάντα πειρασμὸν συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἔλαβε τὰ πειρασμοῦ πεῖραν ἐσχηκότα, δι' ὧν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν νίκην πεποίηται λέγων. C θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον· οὐ γὰρ πρὸς θεότητα ἤρατο ὁ διάβολος τὸν πόλεμον, ἣν ἠγνόησεν, οὔτε γὰρ ἐτόλμα· διὰ τοῦτο ἔλεγεν. εἰ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ πρὸς ἄνθρωπον· ὃν πάλαι πλανῆσαι ἴσχυσε, καὶ ἐξ ἐκείνου εἰς πάντας ἀνθρώπους ἐξέτεινε τῆς κακίας αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν· τῆς δὲ τοῦ Ἀδὰμ ψυχῆς ἐν καταδίκῃ θανάτου κατεχομένης καὶ βοώσης πρὸς τὸν ἑαυτῆς δεσπότην διὰ παντὸς, καὶ τῶν εὐαρεστησάντων τῷ Θεῷ, καὶ δικαιωθέντων ἐν τῷ φυσικῷ νόμῳ συγκατεχομένων τῷ Ἀδὰμ, συμπαθούντων τε καὶ συμβοώντων, ἐλεήσας ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησε, ηὐδόκησε διὰ μυστηρίου φανερώσεως καινότητος σωτηρίαν κατεργάσα- D σθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, καὶ καθαίρεσιν μὲν ποιήσασθαι τοῦ διὰ φθόνου ἀπατήσαντος ἐχθροῦ, ὕψωσιν δὲ ἀσυλλόγιστον ἀναδεῖξαι τοῦ ἀνθρώπου τῇ πρὸς τὸν ὕψιστον ἑνώσει καὶ κοινωνίᾳ, φύσει καὶ ἀληθείᾳ. διὰ τοῦτο ἦλθεν ὁ λόγος Θεὸς ὢν καὶ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου δημιουργὸς, γενέσθαι ἄνθρωπος, εἰς ζωοποίησιν μὲν τοῦ ἀνθρώπου, καθαίρεσιν δὲ τοῦ ἀδίκου ἐχθροῦ. καὶ ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς ἐκ τῆς πρώτης πλάσεως τὴν τοῦ ἀνθρώπου μορφὴν ἑαυτῷ ἀναστησάμενος. ἐν ἐπιδείξει σαρκὸς δίχα σαρκικῶν θελημάτων, καὶ λογισμῶν ἀνθρωπίνων ἐν εἰκόνι καινότητος. ἡ γὰρ θέλησις θεότητος μόνης· ἐπειδὴ καὶ φύσις ὅλη τοῦ λόγου ἐν ἐπιδείξει E μορφῆς τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς τῆς ὁρωμένης τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ, οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων, ἀλλ' ἐν ὑπάρξει θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος. διὰ τοῦτο γὰρ προσῄει ὁ διάβολος τῷ Ἰησοῦ ὡς ἀνθρώπῳ· μὴ εὑρίσκων δὲ ἐν αὐτῷ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ ἐπισπορᾶς γνώρισμα, μήτε τῆς πρὸς τὸ παρὸν ἐπιχειρήσεως προχώρησιν, ἡττᾶτο αἰσχυνόμενος· καὶ νικώμενος, καὶ ἀπειπὼν ἔλεγε· τίς οὗτος ὁ παραγινόμενος ἐξ Ἐδώμ; τουτέστι τῶν ἐκ γῆς ἀνθρώπων διαβαίνων μετ' ἰσχύος. διὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν· ἔρχεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐν ἐμοὶ εὑρήσει οὐδέν.

Ἡ ἁγία

ANNO CHRISTI 680

ACTIO VIII.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἰδοὺ προήγαγε δέσποτα καὶ πάλιν τὴν χρῆσιν ἀπέκοψε. τὰ γὰρ μετὰ τὴν χρῆσιν κατὰ κέλευσιν τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀναγινωσκόμενα δεικνύουσι τὴν αὐτῇ συνεσκιασμένην παρεκβολήν, ἃ τοίνυν ἐστὶν ἐν τόποις τὰ ἀποκοπέντα ὑπὸ Μακαρίου, καὶ Στεφάνου ἐκ τῆς παρούσης χρήσεως· καίτοι καὶ σῶμα, καὶ ψυχήν, καὶ ὅλον εὗρε τὸν πρῶτον * ὁ δεύτερος Ἀδάμ. εἰ γὰρ περὶ ὑπάρξεως ἀνθρώπου ἦν τὸ οὐδὲν, πῶς τὸ σῶμα εὗρε τὸ ὁρώμενον εἰρηκότος τὸ οὐδέν; ἀλλ' οὐχ εὗρεν ἐν αὐτῷ, ὧν αὐτὸς εἰργάσατο ἐν τῷ πρώτῳ Ἀδάμ· καὶ οὕτως κατελύθη ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ Χριστῷ. διὰ τοῦτο καὶ ἡ γραφὴ μαρτυρεῖ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. πῶς οὖν λέγετε, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἀναιχμαλώτιστον γενέσθαι τὸν ἅπαξ αἰχμαλωτισθέντα ἄνθρωπον; ἵνα τὸ μὲν ἀδύνατον τῷ θεῷ προσαγάγητε, τὸ δὲ δυνατὸν τῷ διαβόλῳ, ἀκατάλυτον αὐτοῦ λέγοντες τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι αἱρετικοί. καὶ διὰ τοῦτο ἐληλυθέναι τὴν θεότητα τὴν μὴ αἰχμαλωτιζομένην ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς καὶ ψυχῆς, ἵνα αὐτὴ ἀναιχμαλώτιστος μένῃ· καὶ οὕτως ὀφθῇ ἡ καθαρὰ δικαιοσύνη, πότε δὲ οὐκ ἦν καθαρὰ τῆς θεότητος ἡ δικαιοσύνη; καὶ τίς ἐν τούτοις ἀνθρώπων εὐεργεσία; εἰ μὴ ταυτότητι οὐσίας, καὶ φύσεως καινότητι ὤφθη ὁ κύριος, ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, λέγων· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἰδοὺ καὶ ταύτην τὴν χρῆσιν τοῦ ἁγίου πατρὸς περιέκοψας. οὐχ ἁρμόζει ὀρθοδόξοις οὕτω περικεκομμένας τὰς τῶν ἁγίων πατέρων φωνὰς παρεκβάλλειν· αἱρετικῶν δὲ μᾶλλον ἴδιον τοῦτο καθέστηκε.

Μακάριος ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκ. εἶπε· καὶ ἤδη εἶπον, ὅτι θέλων συστήσασθαι τὸν σκοπόν μου, παρεξέβαλον.

Ἡ ἁγία σύνοδ. ἐξεβόησεν· αἱρετικὸν ἑαυτὸν προδήλως ἀπέδειξε. τῷ νέῳ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα. ὁ τοιοῦτος καθαιρείσθω· τὸν νέον Διόσκορον ἔξω βάλλε. τῷ νέῳ Ἀπολιναρίῳ κακὰ τὰ ἔτη. δικαίως τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτριούσθω. γυμνούσθω τοῦ περικειμένου αὐτῷ ὠμοφορίου· καὶ γυμνωθέντος αὐτοῦ, καὶ μέσον τε ἑστῶτος ἅμα Στεφάνῳ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ. Θεοφάνης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου Βαΐων ἠρώτησε τοὺς αὐτοὺς Μακάριόν τε καὶ Στέφανον· εἶχεν ἀνθρώπινον θέλημα ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἀναμάρτητον·

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον· ἡμεῖς ἀνθρώπινον θέλημα ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ οὐ λέγομεν, θεῖον δὲ ναί· δίχα γὰρ σαρκικῶν θελημάτων, καὶ λογισμῶν ἀνθρωπίνων, καθὼς ἡ προσαχθεῖσα παρ' ἡμῶν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου χρῆσις περιέχει. ἡ γὰρ θέλησις θεότητος μόνης.

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπε· πῶς λαμβάνετε τὰ σαρκικὰ θελήματα, καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους λογισμούς.

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον, τὰ σαρκικὰ θελήματα, καὶ οἱ ἀνθρώπινοι λογισμοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων εἰσίν: ὁ δὲ Χριστὸς οὐδὲν τούτων ἔσχε.

* ἄτερον ἀνθρώπου

ANNO CHRISTI 680

Sancta ſynodus dixit: Ecce benigniſſime domine, & hoc teſtimonium abſcidit. Nam quæ poſt teſtimonium per juſſionem veſtræ fortitudinis releguntur, oſtendunt deflorationem ejus obumbratam. Et relecta ſunt ſequentia teſtimonia, quæ abſciſſa ſunt a Macario & Stephano ex præſente teſtimonio, dum quando & carnem & animam, & totum primum * ſecundum factum invenit Adam. Si enim de ſubſtantia hominis erat ipſum nihil, quomodo ipſum corpus repertum eſt, [1] quod videbatur dicente nihil? ſed non invenit in ipſo, quæ ipſe operatus eſt in primo Adam, & ita deſtructum eſt peccatum in Chriſto. Propterea & ſcriptura teſtatur: *Qui peccatum non fecit, nec inventus eſt dolus in ore ejus.* Quomodo ergo dicitis, & impudenter aſſeritis, quia impoſſibile eſt incaptivabilem fieri, qui ſemel captus eſt homo? ut impoſſibilitatem quidem Deo applicetis, poſſibilitatem autem diabolo, indeſtructum ejus dicentes peccatum in natura hominum, ſicut & ceteri hæretici: & ideo adveniſſe deitatem, quæ non captivatur in ſimilitudine carnis & animæ, ut ipſa incaptivabilis maneat, & ſic appareat munda juſtitia, quando enim non fuit munda deitatis juſtitia? & ex his quod eſt hominibus beneficium? niſi in eadem ſubſtantia, & naturæ innovatione appareat dominus, (ſicut ait apoſtolus) quam innovavit nobis viam novam & viventem dicens: *Ego ſum via, veritas & vita.*

* ſecundus habebat Adam

Iſa. 53

Heb. 10

Joan. 14

Sancta ſynodus dixit: Ecce & hoc teſtimonium ſancti patris peremiſti. Non congruit orthodoxis, ita circumtruncatas ſanctorum patrum voces deflorare: hæreticorum potius proprium hoc eſt.

Macarius venerabilis archiepiſcopus dixit: Etiam dixi, quia quærens ſtabilire intentionem meam, hoc modo defloravi.

Sancta ſynodus exclamavit: Hæreticum ſeipſum manifeſte demonſtravit, Novo Dioſcoro anathema. Hiuſmodi deponatur. Novum Dioſcorum foras mitte. Novo Apollinario malos annos. Merito ab epiſcopatu alienetur, nudetur circumpoſito ei pallio. Et denudato eo, atque in medio aſtante, una cum Stephano ejus diſcipulo, Theophanes venerabilis presbyter, & abbas monaſterii Bajas, interrogavit eoſdem Macarium, & Stephanum: Habuit humanam voluntatem dominus noſter Jeſus Chriſtus, & impeccabilem?

Macarius & Stephanus dixerunt: Nos voluntatem humanam in Chriſto non dicimus, divinam vero etiam: abſque carnalibus voluntatibus & cogitationibus humanis, ſicut prolatum a nobis teſtimonium ſancti Athanaſii continet. Voluntas enim deitatis tantum.

Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas dixit: Et quomodo intelligitis carnales voluntates & cogitationes humanas?

Macarius & Stephanus dixerunt: Voluntates carnales & cogitationes humanæ, hominum ſimilium nobis ſunt, Chriſtus vero nihil eorum habuit.

Theo-

1 In Mſ. noſtro, quod videbatur eſſe quo dicit illud nihil. Harduinus

Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas dixit: Si teſtimonium quod detruncaſtis, in integro poſuiſſetis, inveniebatur, quod carnales voluntates & humanas cogitationes, culpabiles, & voluptuoſas accepit ſanctus pater Athanaſius, quæ ex ſeminatione diabolica illatæ ſunt humanæ naturæ, ſicut idem ſanctiſſimus pater ſuperius aſſeruit. Nam & ego dico non habuiſſe dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, verum Deum noſtrum ex ſuperſatione voluntatem carnalem, aut peccabiles cogitationes, abſit: ſed naturalem voluntatem, quam ipſe Deus creans Adam ei indidit. Et hoc autem ipſe interrogo vos: Habuit animam rationabilem ipſe Adam?

Macarius & Stephanus dixerunt: Etiam.

Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas dixit: Naturalem habuit voluntatem?

Stephanus religioſus monachus dixit: Arbitralem, & liberam. Etenim ante prævaricationem divinam habuit voluntatem, & convoluntarius erat Deo.

Domitius Deus amabilis epiſcopus Pruſiados dixit: Ubi it abſurda tua blaſphemia? Si convoluntarius erat Adam Deo, & concreator?

Theodorus & Georgius Deo amabiles pesbyteri, & Joannes Deo amabilis diaconus, locum præſentantes Agathonis ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & qui ex perſona ejus fuerunt concilii Deo amabiles epiſcopi, dixerunt: Si Adam ante prævaricationem divinam habuit voluntatem, ergo & conſubſtantialis fuit Deo, & inconvertibilis, ac vivificatrix fuit voluntas Adæ. Et quomodo mutatus, tranſpreſſus eſt mandatum, & morti ſuccubuit? Qui enim convoluntarius eſt, utique & conſubſtantialis eſt. An ignoras ſanctum Cyrillum clamantem: Sicut eſt conſubſtantialis, ita & convoluntarius proprio genitori? Unius enim eſſentiæ una utique eſt voluntas.

Theophanes Deo amabilis presbyter, & abbas dixit: Quod jam vos interrogavi, dicite: Habuit naturalem voluntatem Adam? etiam, an non?

Macarius, & Stephanus dixerunt: Et ſuperius jam diximus, arbitralem, & liberam.

Theophanes Deo amabilis presbyter, & abbas dixit: Aut aſſentite quia habuit naturalem voluntatem, aut renunciate, & hoc oſtendo a ſanctis probabilibus patribus. Diu igitur perſeverantibus eiſdem Macario, & Stephano, & neque aſſentire volentibus, neque abnuere, Conſtantinus piiſſimus imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Proferat Deo amabilis Theophanes presbyter & abbas, quæ effatus eſt teſtimonia ſanctorum, ac probabilium patrum.

Et protulit duo teſtimonia, unum quidem ſancti Athanaſii archiepiſcopi Alexandriæ, de libro humanationis adverſus Apollinarium, ſic habens * in verbis: Quando Adam in principio formavit Deus, numquid congenitum ei dedit peccatum? Quid ergo jam opus erat mandato? Quomodo ergo eum condemnavit peccantem? Quomodo autem & ante prævaricationem ignorabat bonum, & malum Adam, quem formavit Deus ad incorruptionem, & imaginem ſuæ æternitatis?

* ad verbum

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπεν. εἰ τὴν χρῆσιν, ἣν περιεκόψατε, εἰς ἀκέραιον τεθείκατε, ηὑρίσκετο, ὅτι τὰ σαρκικὰ θελήματα, καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους λογισμοὺς, τοὺς ἁμαρτητικοὺς καὶ καθ' ἡδονὴν ἔλαβεν ὁ ἅγιος πατὴρ Ἀθανάσιος, οὓς καὶ ἐξ ἐπισπορᾶς διαβολικῆς ἐπεισελθόντας τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καθὼς ὁ αὐτὸς ἅγιος πατὴρ ἀνωτέρω ἔφησε. κἀγὼ δὲ λέγω μὴ ἔχειν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν ἐξ ἐπισπορᾶς θέλημα σαρκικὸν, ἢ ἁμαρτητικοὺς λογισμούς. μὴ γένοιτο· ἀλλὰ φυσικὸν θέλημα, ὅπερ καὶ δημιουργήσας τὸν Ἀδὰμ αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐνετέθεικεν αὐτῷ. καὶ τοῦτο δὲ ἐρωτῶ ὑμᾶς· εἶχε ψυχὴν λογικὴν ὁ Ἀδάμ.

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον. ναί.

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπε, φυσικὸν εἶχε θέλημα;

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε· προαιρετικὸν καὶ αὐτεξούσιον· καὶ γὰρ πρὸ τῆς παραβάσεως θεῖον θέλημα εἶχε, καὶ συνθελητὴς ἦν τῷ Θεῷ.

Δομίτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Προυσιάδος εἶπε. ποῦ σου τὸ ἄτοπον βλάσφημον; ἐὰν συνθελητὴς ἦν ὁ Ἀδὰμ τῷ Θεῷ, οὐκοῦν καὶ συνδημιουργός.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. καὶ οἱ ἐκ προσώπου τῆς κατὰ τοῦτον συνόδου θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι εἶπον. ἐὰν ὁ Ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως θεῖον θέλημα εἶχεν, οὐκοῦν καὶ ὁμοούσιος τῷ Θεῷ ὑπῆρχε, καὶ ἄτρεπτον καὶ ζωοποιὸν ἦν τὸ θέλημα τοῦ Ἀδάμ. καὶ πῶς τραπεὶς παρέβη τὴν ἐντολὴν, καὶ θανάτῳ ὑπέπεσεν; ὁ γὰρ συνθελητὴς, πάντως καὶ ὁμοούσιος. ἢ οὐκ ἐπίστασαι τὸν ἅγιον Κύριλλον βοῶντα· ὥσπερ ἐστὶν ὁμοούσιος, οὕτω καὶ συνθελητὴς τῷ ἰδίῳ γεννήτορι; μιᾶς γὰρ οὐσίας ἓν δήπου τὸ θέλημα.

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπεν. ὅπερ ἤδη κἀγὼ ἠρώτησα ὑμᾶς, εἴπατε. εἶχε φυσικὸν θέλημα ὁ Ἀδάμ; ναὶ, ἢ οὔ;

Μακάριος καὶ Στέφανος εἶπον. καὶ ἤδη ἐφήκαμεν, προαιρετικὸν καὶ αὐτεξούσιον.

Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος εἶπεν. ἢ σύνθεσθε, ὅτι εἶχε φυσικὸν θέλημα, ἢ ἀποτάξασθε· καὶ τοῦτο δεικνύω ἀπὸ ἁγίων καὶ * ἐκκρίτων πατέρων. ἐνστάντων οὖν τῶν αὐτῶν Μακαρίου καὶ Στεφάνου ἐπὶ πολὺ, καὶ μήτε συνθέσθαι θελόντων, μήτε ἀποτάξασθαι, Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· προσαγαγέτω Θεοφάνης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος ἅσπερ ἔφησε χρήσεις ἁγίων καὶ * ἐκκρίτων πατέρων.

Καὶ προσήγαγε δύο χρήσεις, μίαν μὲν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, καὶ κατὰ Ἀπολιναρίου, ἔχουσαν ἐπὶ λέξεως οὕτως· ὅτε τὸν Ἀδὰμ ἀρχῆθεν ἔπλασεν ὁ Θεὸς, μήτοιγε σύμφυτον αὐτῷ δέδωκε τὴν ἁμαρτίαν; τίς οὖν ἦν ἔτι χρεία τῆς ἐντολῆς; πῶς δὲ αὐτὸν κατέκρινεν ἁμαρτήσαντα; πῶς δὲ καὶ πρὸ τῆς παραβάσεως οὐκ ἐγίνωσκε καλὸν καὶ πονηρὸν ὁ Ἀδὰμ, ὃν ἔπλασεν ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ καὶ εἰκόνι

* ἄλλ. ἐγκρίτων

ANNO CHRISTI 680. | ACTIO VIII.

φύσεως τῆς ἰδίας ἀϊδιότητος; ἐν ἀρχῇ αὐτὸν φύσει ἀναμάρτητον, καὶ θέλησιν αὐτεξούσιον.

Ἕτερον δὲ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππωνηγίου, ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ βιβλίου πέμπτου περιέχουσαν οὕτως· κίνησις ψυχῆς τί ἐστιν, εἰ μὴ κίνησις φύσεως; ἡ γὰρ ψυχὴ ἀναμφιβόλως φύσις ἐστί· διόπερ τὸ θέλημα κίνησις φύσεως ὑπάρχει, ἐπειδὴ κίνησίς ἐστι ψυχῆς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· τηλαυγῶς, καὶ ἀληθῶς παρέστησε Θεοφάνης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος διὰ τῶν προσενεχθεισῶν παρ' αὐτοῦ χρήσεων τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων φυσικὸν εἶναι τὸ θέλημα. εἰ οὖν ὁ πρῶτος Ἀδὰμ φυσικὸν εἶχε θέλημα, ὁ κατὰ πάντα ὅμοιος αὐτῷ γενόμενος πλὴν ἁμαρτίας δεύτερος Ἀδὰμ, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, πῶς οὐκ εἶχεν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ αὐτοῦ φύσει θέλημα φυσικόν; ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἀνθρώπινον ἀναμάρτητον θέλημα προσελάβετο ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ φύσεως, καὶ θεῖον πρὸ αἰώνων μετὰ πατρὸς καὶ ἁγίου πνεύματος θέλημα εἶχε, δῆλον ὅτι δύο φυσικὰ θελήματα ἐν αὐτῷ τοὺς ὀρθοδόξους δέον ὁμολογεῖν ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως· ὡς καὶ ἀπὸ πλείστων πατρικῶν χρήσεων τὰ δύο φυσικὰ θελήματα ἐπὶ τῆς τοῦ ἑνὸς προσώπου, ἤτοι μιᾶς ὑποστάσεως ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀποδείκνυται.

Πάλιν ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἑτέρα χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων ἐκ τοῦ πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα λόγου. ἔχουσα ἐπὶ λέξεως οὕτως. πλὴν ἐπὶ τοσοῦτο τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἀληθείᾳ σώματος ἐπεδείκνυτο, τῇ διαθέσει παρεκ... συνεξισῶν, ὥστε εἰπεῖν αὐτόν· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις. καὶ ταῦτα δηλαδὴ ὁμοίως ἔχοντος ἀεὶ τοῦ Χριστοῦ περὶ τὸ θέλημα, ὅπερ θέλει ὁ πατήρ.

Καὶ μετά τινα τῆς προκειμένης χρήσεως παρεξέβαλον οἱ αὐτοὶ Μακάριός τε καὶ Στέφανος οὕτως. συνορᾷς ὡς οὐ μόνον ὁ υἱὸς τὴν βούλησιν τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ ποιεῖ τὸ βούλημα τοῦ υἱοῦ· τί δ' ἂν εἴη τὸ ζωοποιεῖν, εἰ μὴ [a] διὰ τοῦ παθεῖν τὸν υἱόν; τὸ [a] δὲ πάθος τοῦ Χριστοῦ βούλησίς ἐστι τοῦ πατρός· οὓς τοίνυν ζωοποιεῖ ὁ υἱὸς, διὰ τοῦ θελήματος ζωοποιεῖ τοῦ πατρός. οὐκοῦν ἡ βούλησις μία. ποία βούλησις τοῦ πατρὸς, εἰ μὴ τὸ ἐλθεῖν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον τὸν υἱὸν καὶ καθᾶραι τῶν ἁμαρτημάτων ἡμᾶς; ἄκουσον λέγοντος τοῦ λεπροῦ· ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι· ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· θέλω. καθαρίσθητι· καὶ παραχρῆμα ὑγιὴς ἐγένετο· ὁρᾷς οὖν ὅπως ἐξουσιαστής ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ οἰκείου θελήματος, καὶ τὸ αὐτό ἐστι βούλημα τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ἐστὶ τοῦ πατρός;

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς αὐτῆς χρήσεως ἀπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου οὕτως. εἰ καὶ τὰ μάλιστα φάσκοντος αὐτοῦ. ἅπερ ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστιν, ἀναμφίβολον, ὡς οὐδὲν ὑπεξῄρηται. ἣν γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει, ταύτην καὶ ὁ υἱὸς ἔχει βούλησιν. μία τοίνυν ἡ βούλησις, ὅπου μία ἡ δημιουργία· ἡ γὰρ ἐν Θεῷ τοῦ θελήματος τάξις ἀποτελεσ-

A Fecit eum natura [a] [b] impeccabilem, & voluntate liberum.

[b] *sive pec-care*

Aliud autem ſancti Auguſtini epiſcopi Hipponis, ex quinto libro adverſus Julianum (Pelagianiſtam,) continens ita: Motus animi quid eſt: niſi motus naturæ? anima enim ſine dubitatione natura eſt, & ideo voluntas motus naturæ eſt; quia motus eſt animæ.

Sancta ſynodus dixit: Luce clarius, & veraciter oſtendit Theophanes Deo amabilis presbyter, & abbas, per prolata ab eo teſtimonia ſanctorum, ac probabilium patrum, naturalem eſſe voluntatem. Si igitur primus Adam naturalem habuit voluntatem; qui

B per omnia ſimilis illi factus eſt abſque peccato ſecundus Adam dominus noſter Jeſus Chriſtus verus Deus noſter quomodo non habuit in humana ejus natura naturalem voluntatem? Si itaque & humanam impeccabilem voluntatem aſſumpſit dominus noſter & Deus Jeſus Chriſtus humanæ ſuæ naturæ, & divinam ante ſæcula cum Patre & ſancto Spiritu habuit voluntatem, procul dubio duas naturales voluntates in ipſo orthodoxos oportet confiteri inconfuſe, atque indiviſe, ſicut & plurimis [c] paternis teſtimoniis duæ naturales voluntates in una perſona, ſive una ſubſiſtentia per incarnationis diſpenſationem unius de ſancta Trinitate

[c] *patrum*

C domini noſtri Jeſu Chriſti Dei noſtri comprobatæ ſunt.

Item relectum eſt ex eodem codicillo aliud teſtimonium ſancti Ambroſii epiſcopi Mediolanenſis, de libro ad Gratianum imperatorem, habens [d] in verbis ita. Verumtamen in tantum hominem, quem in veritate carnis oſtendebat, affectu comqualem demonſtrat, ut diceret: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*: & hæc utique ſimiliter habente ſemper Chriſto circa voluntatem, quam vult Pater.

[d] *ad verbum*
in lib. 2. cap.
Matth. 26

Et poſt pauca hujus teſtimonii, defloraverunt iidem Macarius & Stephanus ita

D Cernis, quomodo non ſolum Filius voluntatem Patris, ſed & Pater facit voluntatem Filii? Quid ergo eſt vivificare, niſi quod per paſſionem fit Filii? Nam paſſio Chriſti voluntas eſt Patris. Quos ergo vivificat Filius, per voluntatem vivificat Patris. Ergo voluntas una eſt: Quæ voluntas Patris, niſi ut in hunc mundum Jeſus veniret, & emundaret nos a peccatis? Audi tu leproſum dicentem: *Si vis, potes me mundare. Reſpondit Jeſus: volo. Mundare. Et continuo ſanus factus eſt.* Cernis ergo, quomodo Filius poteſtatem habet propriæ voluntatis, & eadem eſt voluntas Chriſti, quæ eſt Patris?

Matth. 8

E

Sunt autem & quæ abſciſſa ſunt ex eodem teſtimonio a Macario & Stephano, ita: Quamvis dicente eo: *Quæ habet Pater, mea ſunt*, in dubium eſt, quod nihil ſubtractum eſt. Quam enim Pater habet, eamdem Filius voluntatem habet. Una ergo voluntas, ubi una operatio: in Deo enim voluntatis ordo effectus exiſtit actionis. Alia quip-

Joan. 16

[a] In MS. noſtro, peccato non ... Harduinus.

quippe eſt voluntas hominis, & alia Dei. A Nam ad cognoſcendum, quod homini quidem vivere deſiderabile exiſtit, quoniam mortem pertimeſcimus: Chriſti vero paſſio eſt ſecundum divinam voluntatem, ut pro nobis pateretur, Petro volente dominum a paſſione revocare, dominus ait: *Non ſapis ea quæ Dei ſunt, ſed quæ hominum ſunt*. Suſcepit ergo voluntatem meam, ſuſcepit triſtitiam meam. Confidenter triſtitiam nomino, quia crucem prædico. Mea eſt voluntas, quam ſuam dixit: quia ut homo ſuſcepit triſtitiam meam, ut homo locutus eſt. Ideo ait. *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*. Mea eſt triſtitia quam meorum ſuſcepit affectu; nemo enim moriturus gaudet. B Mihi compatitur, & mihi contriſtatur, & mihi condolet. * Pro me enim dolet in me, quia pro ſe nihil habuit, quod doleret. Doles ergo domine non tua vulnera, ſed mea; non tuam mortem, ſed noſtram infirmitatem. Propheta dicit· *Quia pro nobis doles, & nos reputavimus te domine eſſe in dolore, quando ipſe non dolebas pro te, ſed pro me*. Et quid mirum, ſi pro omnibus doluit, qui pro uno lacrymatus eſt? Quid mirum, ſi moriturus tædeat, qui Lazarum reſuſcitaturus illacrymat? Sed & ibi eum ſororis pietas ad lacrymandum movit, per quam eum tangebat humanus affectus: & hic interior affectus diſpenſationis operatur, C ut quemadmodum mors ejus omnium noſtrum mortem abſtulit, & livor ejus noſtra ſanavit vulnera, ita & ejus triſtitia noſtram deleat triſtitiam. Ut homo igitur dubitat, ut homo turbatur: non turbatur enim virtus, aut deitas ejus, ſed anima turbatur. Et turbatur ſecundum humanæ fragilitatis aſſumptionem, & ideo quia animam ſuſcepit paſſibilem. Nec enim Deus, juxta quod Deus erat, turbari aut mori poterat.

Matth. 16.

Matth. 26.

* Ergo pro me dolet & in me dolet.

Iſa. 53.

Joan. 11.

Iſa. 53.

μα τυγχάνει τῆς πράξεως. ἄλλη δέ γε βούλησις ἀνθρώπου, καὶ ἑτέρα Θεοῦ. ἀμέλει πρὸς τὸ γνῶναι, ὡς ἀνθρώπῳ μὲν τὸ ζῆν καταθύμιον, ἐπειδὴ φοβούμεθα τὴν τελευτήν, τὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ πάθος ἐστὶ κατὰ βούλησιν θείαν, ἵνα ὑπὲρ ἡμῶν πάθῃ, τοῦ Πέτρου βουλομένου τὸν κύριον ἀποκλῖναι τοῦ πάθους, ὁ κύριος εἶπεν· οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. δέχεται τοίνυν τὴν βούλησιν τὴν ἐμήν· δέχεται τὸ συννοῦν. θαῤῥῶν γὰρ ὀνομάζω συννότητα, ἐπειδὴ κηρύσσω σταυρόν. ἐμὸν ἦν τοῦτο τὸ βούλημα, ὅπερ ἴδιον ἔλεγεν· ἐπειδήπερ ὡς ἄνθρωπος τὰ τῆς ἐμῆς συννότητος ἔλαβεν, ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐλάλησε· καὶ διὰ τοῦτο φησίν· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις· ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ συννότης, ἣν κατ' ἐμὴν διάθεσιν ἀνεδέξατο. καὶ γὰρ οὐδεὶς τεθνηξόμενος χαίρει. ἐμοὶ συμπάσχει, καὶ ἐμοὶ συννάζει, καὶ ἐμοὶ συναλγεῖ. ὑπὲρ ἐμοῦ τοιγαροῦν ἤλγησεν ἐν ἐμοί, ὁ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μηδὲν ἔχων ἀλγεῖν. ἀλγεῖς οὖν κύριε οὐ τραῦμα σόν, ἀλλὰ ἐμόν. οὐ σὸν θάνατον, ἀλλ' ἡμετέραν ἀσθένειαν. ὁ προφήτης εἶπεν. ἐπειδὴ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶσαι, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθά σε κύριε εἶναι ἐν πόνῳ, ὁπότε αὐτὸς οὐκ ἤλγεις ὑπὲρ σαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ ἐμοῦ· καὶ τί θαυμαστόν, εἰ ὑπὲρ πάντων ἤλγησεν ὁ δακρύσας ὑπὲρ ἑνός, τί θαυμαστόν, εἰ μέλλων τελευτᾷν ἀηδιάζεται, ὃς ἐγείρειν τὸν Λάζαρον μέλλων ἐδάκρυσεν; ἀλλὰ κἀκεῖ τὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ εὔσπλαγχνον εἰς τὸ δακρῦσαι ἐκίνησε, δι' ἧς αὐτοῦ καθήπτετο τὰ τῆς ἀνθρωπίνης αἰσθήσεως, καὶ ἐνταῦθα βαθυτέρα διάθεσις αὐτοῦ τὰ τῆς οἰκονομίας ἐργάζεται· ἵνα καθάπερ ὁ θάνατος αὐτοῦ τὸν πάντων ἀφείλετο θάνατον, καὶ ὁ μώλωψ αὐτοῦ τὰ ἡμῶν ἰάσατο τραύματα, οὕτω καὶ ἡ συννότης αὐτοῦ τὴν ἡμετέραν ἐξαλείψῃ κατήφειαν. ὡς ἄνθρωπος οὖν ἐνδοιάζει, ὡς ἄνθρωπος ἐκταράττεται· οὐ ταράττεται γὰρ ἡ δύναμις, οὐδὲ ἡ θεότης αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ταράττεται. καὶ ταράττεται κατὰ τὴν τῆς ἀνθρωπίνης σαθρότητος πρόσληψιν. καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ψυχὴν ἀνεδέξατο παθητικήν. οὐδὲ γὰρ ὁ Θεὸς καθὸ ἦν Θεός, ἢ ταράττεσθαι, ἢ ἀποθνήσκειν ἠδύνατο.

Item relectum eſt aliud teſtimonium ex D eodem codicillo ſancti Dionyſii epiſcopi Athenienſis, & martyris ex libro divinorum nominum, & collatus eſt ſimiliter textus teſtimonii, continens ita:

Diſcreta eſt autem benigniſſima circa nos Dei operatio per hoc, quod ſecundum nos ex nobis integre vereque humanatum eſt verbum, quod eſt ſupra ſubſtantiam: & operatum, & paſſum quanta humanæ ejus divinæ operationi congruunt, præcipua ac probabilia. His namque Pater, & Spiritus nulla ratione communicant, niſi, quis dixerit ſecundum benigniſſimam & miſericordem voluntatem

Quæ abſciſſa ſunt ex eodem teſtimonio ab E eiſdem: Et per omnem ſublimiſſimam & ineffabilem Dei operationem, quam operatus eſt, & ſecundum nos factus incommutabilis, eo quod Deus, & Dei verbum.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium S. Joannis Chryſoſtomi ex ſermone in illud· *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*. Et collatum eſt ſimiliter cum libro membranaceo, qui eſt ex bibliotheca venerabilis patriarchii hujus regiæ civitatis, teſtimonio continente ita:

Tanta beneficia per crucem & facta ſunt &

Matth. 26.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἑτέρα χρῆσις τοῦ ἁγίου Διονυσίου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ περὶ θείων ὀνομάτων λόγου. καὶ ἀντεβλήθη ὁμοίως τὸ κείμενον τῆς χρήσεως ἔχον οὕτως.

Διακέκριται δὲ τῆς ἀγαθοπρεποῦς εἰς ἡμᾶς θεουργίας τὸ καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὁλικῶς καὶ ἀληθῶς οὐσιωθῆναι τὸν ὑπερούσιον λόγον, καὶ δρᾶσαι καὶ παθεῖν ὅσα τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ θεουργίας ἐστὶν ἔκκριτον καὶ ἐξαίρετον· τούτοις γὰρ ὁ πατὴρ καὶ τὸ πνεῦμα κατ' οὐδένα κεκοινώνηκε λόγον· εἰ μή πού τις φαίη καὶ τὴν ἀγαθοπρεπῆ καὶ φιλάνθρωπον βούλησιν

Τὰ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς αὐτῆς χρήσεως παρὰ τῶν αὐτῶν· καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὑπερκειμένην καὶ ἄῤῥητον θεουργίαν, ἣν ἔδρα καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονὼς ὁ ἀναλλοίωτος, ὡς Θεός, καὶ Θεοῦ λόγος.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τό· πάτερ εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· (οὗ ἡ ἀρχή· βαθεῖαν τομήν·) καὶ ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ σεβασμίου πατριαρχείου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, τὸ κείμενον τῆς χρήσεως ἔχον οὕτως· τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ γέγονε

In Lat. deeſt

ANNO CHRISTI 680.

γου καὶ γίνεται. καὶ ὁ βούλεται σταυρωθῆναι; εἰπέ μοι, καὶ ἂν ἴσως εἴποις, εἰ δὲ μὴ ἐβούλετο, τίς αὐτὸν ἠνάγκασε, τίς ἐβιάσατο, τί δὲ καὶ προφήτας προέπεμψεν ἀπαγγέλλοντας, ὅτι σταυρωθήσεται μὴ μέλλων σταυροῦσθαι, μὴ δὲ βουλόμενος τοῦτο ὑπομεῖναι; τίνος δὲ ἕνεκεν καὶ ποτήριον καλεῖ τὸν σταυρόν, εἴγε μὴ ἐβούλετο σταυρωθῆναι; τοῦτο γὰρ ἐνδεικνυμένου ἐστὶ τὴν ἐπιθυμίαν, ἣν ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα. ὥσπερ γὰρ τοῖς διψῶσι τὸ ποτήριον ἡδύ, οὕτως καὶ αὐτῷ τὸ σταυρωθῆναι. διὸ καὶ ἔλεγεν· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τὸ πάσχα τοῦτο φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, οὐχ ἁπλῶς εἰπὼν τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην, ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἑσπέραν ὁ σταυρὸς αὐτὸν διεδέχετο. τοίνυν καὶ δόξαν τὸ πρᾶγμα καλῶν, καὶ τῷ μαθητῇ ἐπιτιμῶν, ὅτι διεκώλυεν αὐτόν, καὶ τὸν καλὸν ποιμένα * ἐντεῦθεν δεικνὺς ἀπὸ τοῦ σφάττεσθαι ὑπὲρ τῶν προβάτων, καὶ ἐπιθυμίᾳ ἐπιθυμεῖν λέγων τὸ πρᾶγμα, καὶ ἑκὼν ἐπὶ τοῦτο ἐρχόμενος, πῶς παρακαλεῖ μὴ γενέσθαι τοῦτο; εἰ δὲ μὴ ἐβούλετο, τί δύσκολον ἦν διακωλῦσαι τοὺς ἐρχομένους ἐπὶ τοῦτο; νῦν δὲ καὶ ὁρᾷς αὐτὸν ἐπιτρέχοντα τῷ πράγματι. ὅτε γοῦν ἐπῆλθον αὐτῷ, λέγει· τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ λέγουσιν· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι. καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. ὁ οὖν οὕτω πηρώσας αὐτοὺς πρότερον, καὶ δείξας, ὅτι ἠδύνατο διαφυγεῖν, τότε ἑαυτὸν ἐξέδωκεν, ἵνα μάθῃς, ὅτι οὐκ ἀνάγκῃ, οὐ βίᾳ, οὔτε τυραννίδι τῶν ἐπελθόντων, ἅπαν τοῦτο ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἑκὼν καὶ βουλόμενος καὶ προαιρούμενος, καὶ ἐκ πολλοῦ ταῦτα οἰκονομῶν. διὰ τοῦτο καὶ προφῆται προεπέμποντο, καὶ πατριάρχαι προέλεγον. καὶ διὰ ῥημάτων, καὶ διὰ πραγμάτων ὁ σταυρὸς προετυποῦτο. καὶ γὰρ τοῦ Ἰσαὰκ ἡ σφαγὴ τὸν σταυρὸν ἡμῖν ἐδήλου. διὸ καὶ ἔλεγεν, Ἀβραάμ, ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη· εἶτα ὁ μὲν πατριάρχης ἐχάρη βλέπων τὴν εἰκόνα τοῦ σταυροῦ, αὐτὸς δὲ παρῃτεῖτο τὸ πρᾶγμα; καὶ Μωσῆς δὲ οὕτω τοῦ Ἀμαλὴκ περιεγένετο, ἐπειδὴ τὸν τύπον ἐπεδείκνυτο τοῦ σταυροῦ. καὶ μυρία ἂν ἴδοι τις ἐν τῇ παλαιᾷ γινόμενα, ἃ τὸν σταυρὸν προδιεγράφει. τίνος οὖν ἕνεκεν οὕτως ἐγίνετο, εἴγε ὁ σταυροῦσθαι μέλλων οὐκ ἐβούλετο τοῦτο γενέσθαι, καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δὲ ἔτι ἀπορώτερον· εἰπὼν γάρ· παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, ἐπήγαγε· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· ἐντεῦθεν γὰρ ὅσον κατὰ τὴν ῥῆσιν δύο θελήματα ἐναντία ἀλλήλοις δείκνυται· εἴγε ὁ μὲν πατὴρ βούλεται αὐτὸν σταυρωθῆναι, αὐτὸς δὲ οὐ βούλεται. καίτοιγε πανταχοῦ ὁρῶμεν αὐτὸν τὰ αὐτὰ τῷ πατρὶ βουλόμενον, τὰ αὐτὰ προαιρούμενον· καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ· δὸς αὐτοῖς, καθὼς ἐγὼ καὶ σὺ ἕν ἐσμεν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν· οὐδὲν ἄλλο λέγει, εἰ μὴ τὸ μίαν εἶναι γνώμην πατρὸς καὶ υἱοῦ· καὶ ὅταν λέγῃ· τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ, ἐγὼ οὐ λαλῶ, ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα· τοῦτο τοῦτο δείκνυται· καὶ ὅταν λέγῃ· ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, καὶ οὐ δύναμαι ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιεῖν οὐδέν· οὐ τοῦτο δηλοῖ, ὅτι ἐξουσίας ἀπεστέρηται, ἢ τοῦ λαλεῖν, ἢ τοῦ ποιεῖν, ἄπαγε, ἀλλὰ μετ' ἀκριβείας δεῖξαι βουλόμενος σύμφωνον αὐτοῦ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἐν ῥήμασι, καὶ τὴν ἐν πράγμασι, καὶ τὴν ἐν πάσαις οἰκονομίαις πρὸς τὸν πατέρα, καὶ μίαν καὶ τὴν * αὐτὴν οὐσίαν, καθὼς καὶ ἤδη πολλάκις ἀπεδείξαμεν.

* ἀσπίδα

* αὐτὸ melius ex editione S. Chrysoſt.

ACTIO VIII

A ſunt, & non vult crucifigi? Dicito mihi: & quis hoc dixerit. Si autem non volebat, quis ei neceſſitatem fecit? Quis vim intulit? Ut quid autem, & præmiſit prophetas annunciantes quod crucifigeretur, dum crucifigendus non erat, nec volens hoc pati? Ut quid autem & calicem, vocat crucem, ſi utique nolebat crucifigi? Hoc enim oſtendentis eſt, quantum deſiderium circa hanc rem habuit. Quemadmodum enim ſitientibus calix ſuavis eſt, ita & eidem crucifigi. Propterea quod & dicebat: *Deſiderio deſideravi hoc paſcha manducare vobiſcum*: (Luc. 22) non quaſi ſimpliciter hoc dicens, ſed propter cauſam hanc, eo quod poſt B veſperum crux eum ſuſciperet. Qui ergo gloriam hanc rem vocabat, & diſcipulum increpabat, eo quod eum prohiberet, & bonum paſtorem ſe ex hoc oſtendebat, quod occideretur pro ovibus, & deſiderio deſideraſſe hanc rem dicebat, & ſponte ad hoc veniebat; quomodo rogat hoc non fieri? Si autem non volebat: quid difficile erat prohibere advenientes? nunc autem & vides eum accurrentem in hanc rem: cum enim ſuper eum venirent, dixit: *Quem quæritis? Qui dixerunt: Jeſum* *. *Ait: Ecce ego ſum. Et abierunt retro, & ceciderunt in terram*. (Joan. 18) (* Gr. Nazaræum.) Qui igitur ita eos prius excæcaverat, & oſtenderat quia poterat aufugiſ- C ſe, tunc ſeipſum tradidit: ut diſcas quod non neceſſitate, neque vi, neque per tyrannidem irruentium, nolens hoc ſuſtinuit, ſed ſponte, & volens, & præeligens, & olim hæc diſpenſans. Et ideo prophetæ præmittebantur, & patriarchæ prædicebant, & verbis & rebus crux præfigurabatur. Etenim Iſaac occiſio crucem nobis demonſtrabat. (Gen. 22) Unde & dicebat: *Abraham pater veſter exultavit, ut videret diem meum: vidit, & gaviſus eſt*. (Joan. 8) Ergo patriarcha quidem gaviſus eſt videndo imaginem crucis, ipſe vero recuſabat ipſam rem? Et Moſes quoque ita Amalec ſuperavit, quia (Exod. 17) figuram crucis oſtendebat. Et millia mil- D lium utique quis cernat in veteri ſcriptura facta, quæ crucem præfigurabant. Ut quid igitur iſta fiebant, ſi is qui crucifigi futurus erat, hoc fieri nolebat? Et quod ſequitur, plus difficile eſt; Dicens enim: *Tranſeat a me calix iſte*, addidit: (Matth. 26) *Verumtamen non ſicut ego volo ſed ſicut tu*. Ex hoc enim; quantum ſecundum ſermonem, duæ voluntates contrariæ ſibi demonſtrantur: Si quidem pater vult eum crucifigi, ipſe vero non vult, dum quando ubique videmus eum eadem cum Patre volentem, eadem præeligentem. Nam quando dicit: *Da eis, ut quemadmodum ego & tu unum ſumus, ut & ipſi in nobis* (Joan. 17) E *unum ſint*: nihil aliud dicit, niſi quod una eſt voluntas Patris & Filii. Et quando dicit: *Verba quæ ego loquor, non ego loquor: Pater vero in me manens facit opera*, (Joan. 14) hoc ipſum oſtenditur. Et quando dicit: *A me ipſo non loquor*, &, *a me ipſo non veni*, &, *a me ipſo non poſſum quidquam facere*: (Joan. 5) non hoc oſtendendo dicit, quod poteſtate fruſtretur, vel loquendi, vel faciendi, abſit; ſed exacte oſtendere volens conſonum ejus eſſe propoſitum tam in verbis, quam in rebus, in omnibuſque diſpenſationibus cum Patre, & unam, eam-

ACTIO VIII

ANNO CHRISTI 680

Joan. 14. demque eſſe ſubſtantiam, ſicut jam ſæpius demonſtravimus. Illud autem *A meipſo non loquor*, non poteſtatis eſt peremptio, ſed conſonantiæ probatio.

Sunt autem & ſequentia ejuſdem ſermonis, quæ & abſciſſa ſunt ex præſente teſtimonio ab eiſdem Macario, & Stephano, hæc: Quid ergo hic ait: *Veruntamen non quod ego volo, ſed ſicut tu vis?* (Matth. 26.) forſitan in multum vos certamen immiſimus, ſed attenti eſtote. Nam etſi plura ſunt, quæ dicta ſunt, ſed bene novi, quoniam pubeſcit devotio veſtra. Ceterum ad ipſam reſolutionem properat ſermo. Propter quid ergo ita dictum eſt, diligenter adverte. Valde difficile recipiebatur incarnationis ratio; ſuperexcellens enim ejus clementia, & magnitudo hæc condeſcenſionis ejus ſtupore erat repleta, & multo indigebat apparatu, ut ſuſciperetur. Adverte ergo, quale erat audire & diſcere, quod Deus ineffabilis, inenarrabilis, inintelligibilis, inviſibilis, incomprehenſibilis, *cujus in manu ſunt fines terræ: qui reſpicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes & fumigant* (Pſal. 94. Pſal. 103.), cujus momentum condeſcenſionis neque cherubim ſufferre potuerunt, ſed facies obvelabant extenſione alarum, ipſe, qui omnem ſenſum ſuperexcellit, & omne conſilium * agit (* vincit), tranſiliens angelos, archangelos, univerſaſque intellectuales ſupernas virtutes, acceptum habuit fieri homo, & carnem quæ de terra & luto formata eſt aſſumere, & in vulvam venire virginalem, & novem menſium tempus in utero portari, & lacte nutriri, & omnia humana pati. Quia igitur ita mirabile erat quod futurum erat, ut & poſtquam fieret, a pluribus non crederetur: primo quidem prophetas præmiſit hoc ipſum prædicantes, & hic quidem patriarcha hoc præclamabat, dicens: *Aſcendiſti de germine fili mi, & recumbens dormiſti ut leo.* (Gen. 49.) Iſaias vero dicit: *Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen ejus Emmanuel.* (Iſa. 7.) Et alibi iterum: *Vidimus eum ut infantem, tanquam radicem in terra ſitienti.* (Iſa. 53.) Terram ſitientem, vulvam dicens virginalem, eo quod non ſuſceperit ſemen hominis, neque coitu frueretur, ſed abſque miſtione eum congeneraret. Et iterum: *Puer natus eſt nobis, & filius datus eſt nobis.* & : *Egredietur virga de radice Jeſſe, & flos de radice ejus aſcendet.* Et Jeremias. * *Hic Deus noſter, non æſtimabitur alius præter eum: Invenit omnem viam diſciplinæ, & dedit eam Jacob puero ſuo, & Iſrael dilecto ſuo: Poſt hæc in terris viſus eſt, & cum hominibus converſatus.* Et David adventum ejus in carne prædicans, ait: *Deſcendet ſicut pluvia in vellus, & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram:* (Pſal. 71.) quoniam abſque ſtrepitu, & perturbatione in uterum virginis venit. Sed non ſuffecerunt hæc tantum, ſed & adveniens, ut non putaretur phantaſia eſſe quod fiebat, non aſpectu ſolo rei credulitatem adhibet, ſed tempore multo, & per omnia humana veniendo. Neque enim ſimpliciter in hominem venit perfectum atque completum, ſed in vulvam virginalem, ut & utero portaretur, & partum toleraret, & lactis alimenta, & incrementum, & per temporis

τὸ γάρ· οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, οὐκ ἐξουσίας ἀναίρεσις, ἀλλὰ συμφωνίας ἀπόδειξις.

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἑπόμενα τοῦ αὐτοῦ λόγου τὰ καὶ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς παρούσης χρήσεως παρὰ τῶν αὐτῶν Μακαρίου καὶ Στεφάνου ταῦτα· τί οὖν ἐνταῦθά φησι· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ; τάχα εἰς πολὺν ὑμᾶς ἀγῶνα ἐνεβαλόμην, ἀλλὰ διανάστητε· εἰ γὰρ καὶ πολλὰ τὰ εἰρημένα, ἀλλ' εὖ οἶδα, ὅτι ἀκμάζει ὑμῶν ἡ προθυμία. πρὸς γὰρ αὐτὴν λοιπὸν τὴν λύσιν ὁ λόγος ἐπείγεται. τίνος οὖν ἕνεκεν οὕτως εἴρηται, πρόσεχε μετ' ἀκριβείας· πολὺ δυσπαράδεκτος ἦν ὁ τῆς σαρκώσεως λόγος· ἡ γὰρ ὑπερβολὴ τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ, καὶ τὸ μέγεθος τῆς συγκαταβάσεως τοῦτο φρίκης ἔγεμε, καὶ πολλῆς ἐδεῖτο κατασκευῆς ὥστε παραδεχθῆναι. ἐννόησον γάρ, ἡλίκον ἦν ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ἄρρητος, ὁ ἄφραστος, ὁ ἀπερινόητος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀκατάληπτος, οὗ ἐν τῇ χειρὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς, ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται· οὗ τὴν ῥοπὴν τῆς συγκαταβάσεως οὐδὲ τὰ χερουβὶμ ἐνεγκεῖν ἠδυνήθη, ἀλλὰ τὰς ὄψεις ἀπέκρυπτον τῇ προβολῇ τῶν πτερύγων· οὗτος ὁ πάντα νοῦν ὑπερβαίνων, καὶ πάντα λογισμὸν * νικῶν, παραδραμὼν ἀγγέλους, ἀρχαγγέλους, καὶ πάσας τὰς ἄνω δυνάμεις τὰς νοερὰς κατεδέξατο γενέσθαι ἄνθρωπος, καὶ σάρκα τὴν ἀπὸ γῆς καὶ πηλοῦ πλασθεῖσαν ἀναλαβεῖν, καὶ εἰς μήτραν ἐλθεῖν παρθενικήν, καὶ ἐννεαμηνιαῖον κυοφορηθῆναι χρόνον, καὶ γαλακτοτροφηθῆναι, καὶ τὰ ἀνθρώπινα πάντα παθεῖν, ἐπεὶ οὖν οὕτω παράδοξον ἦν τὸ μέλλον ἔσεσθαι, ὡς καὶ γενόμενον παρὰ πολλοῖς ἀπιστεῖσθαι, πρῶτον μὲν προφήτας προπέμπει τοῦτο αὐτὸ ἀπαγγέλλοντας· καὶ ὁ μὲν πατριάρχης αὐτὸ προαναφωνεῖ λέγων· ἀνέβης ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου· ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων. ὁ δὲ Ἡσαΐας λέγων· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ· καὶ ἑτέρωθεν πάλιν· εἴδομεν αὐτὸν ὡς παιδίον, ὡς ῥίζαν ἐν γῇ διψώσῃ. γῆν διψῶσαν τὴν μήτραν λέγων τὴν παρθενικήν, διὰ τὸ μὴ δέξασθαι σπέρμα ἀνθρώπου, μὴ συνουσίας ἀπολαῦσαι, ἀλλὰ χωρὶς γάμου αὐτὸν τεκεῖν. καὶ πάλιν· παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν. καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται· καὶ ὁ Ἱερεμίας· οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. καὶ ὁ Δαβὶδ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τὴν ἔνσαρκον δηλῶν ἔλεγε· καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἡ στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν· ὅτι ἀψοφητὶ καὶ ἀταράχως εἰς τὴν μήτραν ἦλθε τὴν παρθενικήν. ἀλλ' οὐκ ἤρκεσε ταῦτα μόνον· ἀλλὰ καὶ παραγενόμενος, ἵνα μὴ νομισθῇ φαντασία τὸ γινόμενον, οὐ τῇ ὄψει μόνον πιστοῦται τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ χρόνῳ πολλῷ, καὶ τῷ διὰ πάντων ἐλθεῖν τῶν ἀνθρωπίνων· οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς εἰς ἄνθρωπον ἔρχεται ἀπηρτισμένον καὶ πεπληρωμένον, ἀλλ' εἰς μήτραν παρθενικήν, ὡς καὶ κυοφορήσεως καὶ τόκου ἀνασχέσθαι, καὶ γαλακτοτροφίας καὶ αὐξήσεως, καὶ τῷ μήκει τοῦ χρόνου, καὶ

τῇ

τῇ διαφορᾷ τῶν ἡλικιῶν πάντων πιςώσασθαι τὸ γινόμενον· καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἵςαται τῆς ἀποδείξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ περιφέρων τὴν σάρκα, ἀφίησιν αὐτὴν τὰ τῆς φύσεως ἐλαττώματα ὑπομεῖναι, καὶ πεινῆσαι, καὶ διψῆσαι, καὶ καθευδῆσαι, καὶ κοπιάσαι. τέλος καὶ ἐπὶ τὸν ςαυρὸν ἐρχόμενος ἀφίησιν αὐτὴν τὰ τῆς σαρκὸς παθεῖν· διὰ τοῦτο καὶ κρουνοὶ ἱδρώτων κατεφέροντο ἐξ αὐτῆς, καὶ ἄγγελος εὑρίσκετο αὐτὴν διακρατῶν, καὶ λυπεῖται, καὶ ἀδημονεῖ. καὶ γὰρ πρὶν ἢ ταῦτα εἰπεῖν, φησίν· ἡ ψυχή μου τετάρακται· καί· περίλυπός ἐςιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. εἰ γὰρ καὶ τούτων ἁπάντων γινομένων, τὸ πονηρὸν τοῦ διαβόλου ςόμα διὰ Μαρκίωνος τοῦ Ποντικοῦ, καὶ Οὐαλεντίνου, καὶ Μανιχαίου τοῦ Πέρσου, καὶ ἑτέρων πλειόνων αἱρεσιαρχῶν ἐπεχείρησεν ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς, ἀνατρέψαι τὸν τῆς οἰκονομίας λόγον, καὶ ἤχησέ τινα σατανικὴν ἠχὴν λέγον. ὅτι οὐδὲ ἐσαρκώθη, οὐδὲ σάρκα περιεβάλετο, ἀλλὰ δόκησις τοῦτο ἦν, καὶ φαντασία, καὶ σκηνὴ, καὶ ὑπόκρισις, καίτοι τῶν παθῶν βοώντων, τοῦ θανάτου, τοῦ τάφου, τῆς πείνης, εἰ μηδὲν τούτων ἐγεγόνει, πῶς οὐ πολλῷ μᾶλλον ὁ διάβολος τὰ πονηρὰ ταῦτα ἂν ἔσπειρε δόγματα τῆς ἀσεβείας; διά τοι τοῦτο ὥσπερ ἐπείνησεν, ὥσπερ ἐκοπίασεν, ὥσπερ ἐκαθεύδησεν, ὥσπερ ἔφαγεν, ὥσπερ ἔπιεν, οὕτω καὶ θάνατον παραιτεῖται τὸ ἀνθρώπινον ἐνδεικνύμενος, καὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως τὴν οὐκ ἀνεχομένην ἀπαθῶς ἀπορραγῆναι τῆς παρούσης ζωῆς· εἰ γὰρ μηδὲν τούτων εἰρήκει, εἶχον εἰπεῖν ὅτι εἰ ἄνθρωπος ἦν, ἔδει αὐτὸν παθεῖν τὰ τοῦ ἀνθρώπου. τίνα δὲ ἐςὶ ταῦτα; μέλλοντα ςαυροῦσθαι καὶ δειλιᾷν, καὶ ἀγωνιᾷν, καὶ μὴ ἀπαθῶς ἀπορρήγνυσθαι τῆς παρούσης ζωῆς. τῇ φύσει γὰρ ἔγκειται τὸ φίλτρον τὸ περὶ τὰ παρόντα. διά τοι τοῦτο δεῖξαι βουλόμενος ἀληθῆ τῆς σαρκὸς τὴν περιβολὴν, καὶ τὴν οἰκονομίαν πιςώσασθαι μετὰ πολλῆς τῆς ἀποδείξεως, τὰ πάθη γυμνὰ προτίθησιν.

Κωνςαντῖνος ὁ εὐσεβέςατος βασιλεὺς εἶπε· ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα· τὰ δὲ ὑπόλοιπα τοῦ παρόντος καὶ ἀναγινωσκομένου κωδικίου καθ' ἑτέραν ἀναγινωσκέσθω.

prolixitatem, & differentiam omnium ætatum credibile faceret quod fiebat. Sed nec in hoc ſolum demonſtratio ſtetit, ſed circumferens eamdem carnem, permittit eam, quæ contemptibilia ſunt naturæ ſuſtinere, & eſurire, & ſitire, dormire, atque fatigari: ad extremum & ad crucem veniens reliquit eam quæ carnis ſunt pati. Propter hoc enim & * guttæ ſudorum deſcendebant de ea, & angelus inveniebatur eam confortare, & triſtatur, & æſtuat. Etenim antequam hæc diceret, ait: *Anima mea turbata eſt*, & : *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem*. Si enim & his omnibus factis malignum os diaboli per Marcionem Ponticum, & Valentinum, & Manichæum Perſam, & ceteros plures hæreſeon auctores tentavit, quantum in ipſis erat, pervertere verbum diſpenſationis, & inſonuit satanicum quemdam ſonum dicens, quia neque incarnatus eſt, neque carnem induit, ſed putativa hoc erat phantaſia, & ſcena, & ſimulatio: dum quando paſſiones proclamarent, mors, ſepulcrum, & eſuries, ſi nihil horum factum fuiſſet, quomodo non multo amplius diabolus maligna hæc ſeminaret impietatis dogmata? Propter hoc ergo quemadmodum eſurivit, ſicut fatigatus eſt, ſicut dormivit, ſicut manducavit, ſicut bibit, ſic & mortem recuſat, humanum affectum oſtendens, & infirmitatem naturæ; quæ non acquieſcit * impaſſibiliter abſcindi de hac vita. Si enim nihil horum dixiſſet, habuiſſent dicere quia, ſi homo erat, oportebat eum quæ hominis ſunt pati. Quæ vero ſunt iſta? dum crucifigendus erat & formidare & tædere, & non ſine paſſione abſcindi de hac vita. Naturæ enim inſitus eſt amor præſentium: propterea oſtendere volens, verum eſſe carnis indumentum, & diſpenſationem credibilem facere, cum multa approbatione eaſdem paſſiones nudas proponit.

Luc. 22. Joan. 12. Matth. 26. Marc. 14.

Conſtantius piiſſimus imperator dixit: Sufficiunt & quæ hodierna die relecta ſunt: reliqua vero præſentis qui legitur codicilli, in ſequenti ſecretario relegantur.

ΠΡΑΞΙΣ θ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριςοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοςέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνςαντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεςάτου καὶ θεοςεφοῦς μεγάλου βασιλέως καὶ αἰωνίου Αὐγούςου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοςοῦ ἑβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου κρατότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοςοδευτέρου, τῇ ὀγδόῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης.

Προκαθεζομένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεςάτου, καὶ φιλοχρίςου μεγάλου βασιλέως Κωνςαντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίςρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων, Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ

ACTIO NONA.

IN nomine domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperantibus a Deo coronatis & sereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo * octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, die octavo menſis Martii, indictione nona.

C. ſeptimo.

Præſidente eodem piiſſimo & Chriſto dilecto magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Nicera glorioſiſſimo exconſule patricio & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtratego

exerci-

exercitus Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo exconſule, Paulo glorioſiſſimo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum; Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

στρατηγοῦ Θρᾴκης, Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου, Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου, Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου, Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος, Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν, Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, Λεοντίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπ. καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Conveniente quoque ſancta & univerſali ſynodo, quæ per imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, vicem agentibus Agathonis, ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ, & Georgio venerabili ac ſanctiſſimo archiepiſcopo, magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis magnæ civitatis Alexandriæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo Portuenſi, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum præſentantibus centum viginti quinque venerabilium epiſcoporum ſancti concilii antiquæ Romæ: qui & per proprias ſubſcriptiones demonſtrantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum imperatorem Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & locum agente Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Baſilio epiſcopo Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Marino epiſcopo Sardium *, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonenſi, Joanne epiſcopo Sidæ, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Georgio epiſcopo Camulianorum, Antonio epiſcopo Hypæporum, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Clanei, Georgio epiſcopo Coenſi, Joanne epiſcopo Myndi, Joanne epiſcopo Erizorum, * Georgio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii in Sicilia, poſiti quod cognominatur Bajas,

* G. Gregorio

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης. καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου· Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ. καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβ. καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτυνίας τῆς Κρητῶν νήσου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου. Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης· Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου. Μαρίνου ἐπισκ. Σάρδεων. Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος. Ἰωάννου ἐπισκ. Σίδης. Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας· Μακροβίου ἐπισκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκόπου Βιζύης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν. Γενεσίου ἐπισκ. Ἀναστασιουπόλεως· Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου· Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου. Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Γεωργίου ἐπισκ. Κῴου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκ. Λάππης. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνουπόλεως· Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισάνδου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης· Θεοφάνους τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ Βαΐας μοναστη-

1 Ex pag. ſeq. & ex Græco ipſomet textu hujus loci, apparet perperam hic inſerta eſſe nomina iſta quatuor, *Petro epiſcopo Nicomediæ, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Antonio Epiſcopo Hypæpon, & Salomone Epiſcopo Clanei.* Harduinus.

ANNO CHRISTI 680.

μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βοιάν· Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῆς Ῥενάτι τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ· Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ, μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὁμοίως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. . . . .

. . . .

Καὶ καθεσθέντων τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοφιλεστάτων νοταρίων Γεωργίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· μέμνηται ἡ θεόστεπτος ὑμῶν γαληνότης, καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ὡς κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ἀντεβλήθησαν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου διάφοροι χρήσεις ἐκ τοῦ ἐπιδοθέντος κωδικίου παρὰ Μακαρίου καὶ Στεφάνου· καὶ διελαλήθη εἰς ἑτέραν τὰ ὑπόλοιπα τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀναγνωσθῆναι.

* Εἰστήκεισαν δὲ πρὸ τοῦ βήλου Πέτρος ἐπίσκοπος Νικομηδείας· Σολομὼν ἐπίσκ. Κλανέου· Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων. Θεόδωρος ἐπίσκ. Μελιτηνῆς· Γεώργιος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ· Ἀναστάσιος διάκονος καὶ νοτάριος ὁ πλοϊμάριος. Στέφανος διάκονος καὶ καγκελλάριος. Διονύσιος διάκονος καὶ καγκελλάριος· Γεώργιος μοναχὸς ὁ κατὰ Μάκρην· Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ μοναχός, καὶ Στέφανος ὁ μοναχὸς μαθητὴς Μακαρίου· καὶ εἰ παρίσταται τῷ θεοστέπτῳ ὑμῶν κράτει καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τούτους εἰσελθεῖν, ὑποβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεύς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. οἱ μνημονευθέντες ἄνδρες εἰσίτωσαν. καὶ εἰσῆλθον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεύς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἀναγινωσκέσθω τὰ ἤδη πραχθέντα· καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. προκομιζέσθω τὸ ἐπιδοθὲν κωδίκιον τῶν χρήσεων παρὰ Μακαρίου καὶ Στεφάνου πρὸς τὸ τὰ ὑπόλοιπα ἀναγνωσθῆναι, καὶ ἀντιβληθῆναι πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου.

Καὶ προεκομίσθη. ὅπερ λαβὼν Διογένης ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρῆτις καὶ βασιλικὸς σεκρετάριος ἀνέγνω ἔχον οὕτως· τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ περὶ τριάδος καὶ σαρκώσεως λόγου· καὶ ὅταν λέγῃ· Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; ἐκ προσώπου ἡμετέρου λέγει· καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ ὅταν λέγῃ· πάτερ εἰ δυνατόν, τὸ ποτήριον τοῦτο παρελθέτω· πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γενέσθω, ἀλλὰ τὸ σόν. τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής· δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν· τὸ γὰρ ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ πρόθυμον. ὥσπερ καὶ ὁ Πέτρος ἀκούσας περὶ τοῦ πάθους ἐδειλίασε, καὶ εἶπεν· ἵλεώς σοι κύριε. ἐπιτιμῶν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ

Al. [illegible]

ACTIO IX.

Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hic ſiti venerabili patriarchii Conſtantinopoleos.

Et reſidentibus glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, & omnibus venerabilibus & Deo amabilibus epiſcopis ſecundum ordinem in eodem ſecretario Trulli, propoſitis in medio ſanctis, & immaculatis Chriſti Dei noſtri evangeliis.

Conſtantinus Deo amabilis diaconus hujus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ magnæ eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgii ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopoleos dixit: Meminit a Deo inſtructum imperium veſtrum, ac ſancta & univerſalis ſynodus, quod heſterna die collata ſunt cum libris venerabilis patriarchii diverſa teſtimonia ex codicillo, qui oblatus eſt a Macario, & Stephano. Et interlocutio facta eſt, ut in ſubſequenti reliqua ejuſdem codicilli relegerentur.

Aſſiſtunt autem præ velo Petrus epiſcopus Nicomediæ, Salomon epiſcopus Clanei, Antonius epiſcopus Hypæpon, Theodorus epiſcopus Melitenæ, Georgius diaconus & chartophylax, Anaſtaſius diaconus & defenſor navium, Stephanus diaconus & cancellarius, Dionyſius diaconus & cancellarius, Georgius monachus Catamacrin, Anaſtaſius presbyter & monachus, & Stephanus monachus diſcipulus Macarii: & ſi videtur a Deo inſtructo veſtro imperio, & veſtræ ſanctæ ſynodo hos ingredi, ſuggerimus ad quod placuerit.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Memorati viri ingrediantur. Et ingreſſi ſunt.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Relegantur quæ dudum geſta ſunt. Et relecta ſunt.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Proferatur codicillus teſtimoniorum, qui oblatus eſt a Macario, & Stephano, quatenus reliqua relegantur, & conferantur ad codices venerabilis patriarchii.

Et prolatus eſt. Quem accipiens Diogenes magnificus a ſecretis, & imperialis ſecretarius, relegit ita: Sancti Athanaſii ex ſermone de Trinitate, & incarnatione. Et quando dixit: *Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquiſti*, ex perſona noſtra dicit. Et poſt pauca: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Verumtamen, non mea voluntas fiat, ſed tua. Spiritus promptus, caro autem infirma.* Duas voluntates hic oſtendit, & unam quidem humanam, quæ eſt carnis, aliam autem divinam. Quoniam humana propter infirmitatem carnis refugiebat paſſionem: divina autem erat prompta. Sicut & Petrus audiens de paſſione, formidavit, & dixit: *Propitius eſto tibi domine.* Increpans autem eum dominus dixit: *Vade retro a me ſatana, ſcandalum mihi es, quia non ſapis quæ Dei ſunt,* ſed

Marc. 15

Marc. 14

Matth. 16

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X.

ſed quæ hominum. Ita & hic intelligitur. A Sunt autem & quæ abſciſſa ſunt ex eodem teſtimonio ab eiſdem Macario & Stephano [illegible] Factus quippe in ſimilitudine hominum, ut homo, Deus [illegible] refugiebat paſſionem, ut homo. Deus vero exiſtens, qui eſt ſecundum divinam eſſentiam impaſſibilis, prompte ſuſcipiebat paſſionem & mortem.

Baſilius Deo amabilis epiſcopus Gortynæ dixit: Ecce, piiſſime domine, adhuc, quod unam voluntatem, quæ ab eis promiſſa fuerat, non oſtenderunt, ſed & duas voluntates ex præſenti, quod relectum eſt, ſancti Athanaſii teſtimonio luce clarius oſtenderunt.

Stephanus monachus diſcipulus Macarii B dixit: Sanctus Gregorius Theologus in libro ſecundo de Filio manifeſte oſtendit unam voluntatem in domino noſtro Jeſu Chriſto, inquiens: Illius enim velle nec contrarium eſt Deo, deificatum totum.

Baſilius Deo amabilis epiſcopus Gortynæ dixit: Qualem voluntatem dicis quæ deificata eſt, divinam, an humanam? Si enim divinam dixeris, quod divinum eſt deificatione non indiget: Si autem humanam, [illegible] dubio duas voluntates & ex præſenti teſtimonio etiam nolens ſignificas.

Domitius Deo amabilis epiſcopus Pruſiadis dixit: Poſtulo a Deo coronatam [illegible] & ſanctam ſynodum, C [illegible] veniat in medium Georgius religioſus monachus condiſcipulus hujus Stephani monachi, & interrogetur ſi bene dogmatizet Stephanus.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Edicat Georgius religioſus, ſi recte dogmatizat Stephanus monachus condiſcipulus illius.

Georgius religioſus monachus dixit: Omnis, domine, extra intentionem ſanctorum patrum diſputat, adverſarius patrum exiſtit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo alterum teſtimonium ſancti Cyrilli, de interpretatione evangelii ſecundum Matthæum D [illegible] duodecimo, quod collatum eſt ſimul cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerabilis patriarchii textu teſtimonii [illegible] Ergo id: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*, [illegible] & transfigu[illegible] de exvirata tor[illegible] in audaciam [illegible] bene nimis [illegible].

Sunt autem & ante hoc teſtimonium, quæ [illegible] præfatus Macarius, & Stephanus non deflorayerunt, hoc modo: Recuſat itaque ipſum calicem, crucifigentes te, Dei [illegible] non eſſe tanquam per hoc accu[illegible] & ſubeſt quidem in eo pavor paſſio E [illegible] propter humanitatem, competenter au[illegible] continuo [illegible] inhabitantis verbi, [illegible] fortitudine. Conſidera namque quomodo oſtenderit quidem in ſe quod humanum [illegible] recuſatione: quod autem deitatis eſt indeflexibile, effulſit ſtatim. Ait enim ad Patrem qui in cœlis eſt: *Veruntamen* Marc. 14. *non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*. Humanitati vero condecenter & hoc ait. Nam ſecundum quod Deus eſt, non extra eſt voluntatem Patris: magis autem ipſe eſt voluntas Dei, & Patris ſi utique in [illegible]

τῶν ἀνθρώπων· ὅτι καὶ ἐνταῦθα νοεῖται· εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἀποκοπέντα ἐκ τῆς αὐτῆς χρήσεως παρὰ τῶν αὐτῶν Μακαρίου καὶ Στεφάνου οὕτως. γενόμενος γὰρ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων παραιτεῖται τὸ πάθος ὡς ἄνθρωπος. Θεὸς δὲ ὢν κατὰ τὴν φύσιν τὴν ἀπαθῆ [illegible] προθύμως ἀπεδέξατο τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατον.

Βασίλειος ὁ θεοφιλὴς ἐπίσκοπος Γορτύνης εἶπεν· ἰδοὺ εὐσεβέστατε δέσποτα, ὅπερ εἰς τὸ ἓν θέλημα τὸ ἐπαγγελθὲν παρ' αὐτῶν οὐκ ἀπέδειξαν, καὶ δύο θελήματα ἐκ τῆς παρούσης καὶ ἀναγνωσθείσης τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου χρήσεως [illegible] ἔδειξαν.

Στέφανος μοναχὸς ὁ μαθητὴς Μακαρίου εἶπεν· ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῷ περὶ υἱοῦ δευτέρῳ λόγῳ φανερῶς παρίστησιν ἓν θέλημα ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, φάσκων· τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν οὐδὲ ὑπεναντίον Θεῷ θεωθὲν ὅλον.

Βασίλειος ἐπίσκ. Γορτύνης εἶπε· ποῖον θέλημα λέγεις τὸ θεωθὲν, θεῖον, ἢ ἀνθρώπινον; εἰ γὰρ τὸ θεῖον εἴπῃς, τὸ θεῖον θεώσεως οὐ δεῖται· εἰ δὲ τὸ ἀνθρώπινον, δῆλον ὅτι δύο θελήματα καὶ ἐκ τῆς παρούσης ἄκων σημαίνεις χρήσεως.

Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Προυσιάδος εἶπεν· αἰτῶ τὸ θεοστεπτὸν τοῦ δεσπότου κράτος, καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον, ἐλθεῖν εἰς μέσον Γεώργιον τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν τὸν συμμαθητὴν Στεφάνου, καὶ ἐρωτηθῆναι, εἰ καλῶς δογματίζει Στέφανος.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· λεγέτω Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος, εἰ ὀρθῶς δογματίζει Στέφανος ὁ μοναχὸς ὁ συμμαθητὴς αὐτοῦ.

Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· πᾶς, δέσποτα, παρὰ τὸν σκοπὸν τῶν ἁγίων πατέρων διαλεγόμενος, πατρομάχος ἐστίν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις ἑτέρα τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, λόγου δωδεκάτου. καὶ ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης [illegible] τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου τὸ κείμενον τῆς χρήσεως ἔχον οὕτως· ἀκουέτω· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· μετεμόρφωσε καὶ μετεπλάσατο τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἐκ τῆς ἀνάνδρου [illegible] δειλίας εἰς ἀπλησίαν [illegible] μάλα παράδηλον.

Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ πρὸ τῆς χρήσεως, ἅτινα παρέκοψαν οἱ αὐτοὶ Μακάριός τε καὶ Στέφανος ὁ [illegible] οὕτως· παραιτεῖται τοιγαροῦν τὸ ποτήριον, τῆς τῶν σταυρωσάντων αὐτὸν ἀφιλοθείας [illegible] ἤδη [illegible] κατηγορῶν· καὶ ὑπόκειται μὲν τὸ δεῖμα τὸ παθεῖν ἐν αὐτῷ διὰ τὸ ἀνθρώπινον, καταπαύεται δὲ παραχρῆμα τῇ τοῦ ἐνοικοῦντος λόγου [illegible] καὶ ἀνδρείᾳ. θέα γὰρ, ὅπως παραδεικνύεται [illegible] μὲν ἐν αὐτῷ τὸ ἀνθρώπινον παραίτησις. τὸ δὲ τῆς θεότητος ἀκαμπὲς ἐξέλαμψεν εὐθύς. ἔφη γὰρ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· ἀνθρωποπρεπῶς δὲ καὶ τοῦτο φησί. ἐπεὶ κατά γε τὸ εἶναι Θεὸς οὐκ ἔξω τοῦ τοῦ πατρὸς θελήματός ἐστι, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἐστὶν ἡ βούλησις τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς, εἴπερ ἐν σοφίᾳ καὶ τὸ θέλειν ἐστὶ τοῦ πατρὸς, σοφία δὲ ὁ υἱός· ὅτι

ANNO CHRISTI 681.

δὲ καὶ θέλησις ὀνομάζεται τοῦ πατρὸς, ὁ μονογενὴς, ἀποφαινόμενος λέγει ὁ θεσπέσιος μελῳδός· κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παράσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν. ἐν Χριστῷ γὰρ ἡ πᾶσα δόσις τῶν ὑπερκοσμίων ἀγαθῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός. ἄλλως τε μιᾶς τε καὶ ὁμοουσίου τῆς ἁγίας οὔσης Τριάδος, καὶ μιᾶς θεότητος ἐν αὐτῇ νοουμένης, πῶς οὐκ ἂν εἴη θέλημα τοῦτο πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος; προσεποιεῖτο τοίνυν τὸ τῆς ταπεινώσεως σχῆμα, καὶ ὡς ἄνθρωπος ὑποδειλιᾷ κρίμα τὸν παρὰ φύσιν τε καὶ ἐξ ἀρᾶς εἰσβεβηκότα θάνατον, ὑπακούων δὲ πάλιν ὡς Θεός· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, φησὶν, ἀλλ' ὡς σύ. θέα δὲ, ὅπως ἐν Χριστῷ πρὸς τὴν ἀνωτάτω λοιπὸν εὐελπιστίαν ἡ τοῦ ἀνθρώπου μετεπλάττετο φύσις· ἐδιδάσκετο γὰρ ἤδη πως μηδὲ αὐτὸν τὸν ἀμείλικτον καταπτοεῖσθαι θάνατον, εἰ προσίοι μάλιστα χρησίμως διὰ Θεόν. ἐν γὰρ δὴ τούτῳ πολὺς ὁ μισθός· ὅτι τὸ οὕτως ἀπηχθημένον καὶ τῇ φύσει πολεμιώτατον προσιέμεθα διὰ Θεόν, μανθανούσης τῆς ἡμετέρας φύσεως ἐν πρώτῳ Χριστῷ καταδέχεσθαι, καὶ κρατεῖν κατὰ τὴν οὕτω δεινὴν καὶ δυσαντίληπτον εἰσόδου. Η ἁγία σύνοδος εἶπε· σὺ Στέφανε καὶ ὁ σὸς διδάσκαλος Μακάριος, οὐ παρεστήσατε ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν διὰ τοῦ παρ' ὑμῶν ἐπιδοθέντος κωδικίου, ἀλλὰ καὶ δύο θελήματα ἐν ταῖς ἐγκειμέναις ἐν τῷ αὐτῷ κωδικίῳ χρήσεσιν εὕρομεν σαφῶς βοῶντι Ἀθανασίῳ τῷ ἀοιδίμῳ· εἰ καὶ τὰ μάλιστα κατὰ ἀκρωτηριασμὸν καὶ συναισχυσμὸν ὡς εἰθισμένον ὑμῖν τὰς τοιαύτας χρήσεις παρερμηνεύσαντες προηνέγκατε. ὁρίζομεν, τοίνυν, ἐπειδὴ σαφῶς ἀπεδείχθητε εἰς ἀνατροπὴν τῶν θείων διδαγμάτων σπουδάσαντες, καὶ τὰς τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων διδασκαλίας παραφθείραντες, τῶν αἱρετικῶν δὲ μᾶλλον τὴν γνώμην ἀναδεξάμενοι, καὶ τοῖς παρ' αὐτῶν δογματισθεῖσι κατακολουθήσαντες ἐπὶ λύμῃ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, πάσης ὑμᾶς ἱερατικῆς ἀξίας καὶ λειτουργίας ἀλλοτρίους ὑπάρχειν· τοὺς δὲ ἤδη μεταμεληθέντας καὶ προονομασθέντας ἐπισκόπους τε καὶ κληρικοὺς, τοὺς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἑστῶτας ἐν μέσῳ, καὶ ὀρθοδόξως σὺν ἡμῖν ὁμολογοῦντας, συνεωράκαμεν εἰς τοὺς ἰδίους μὲν καθέζεσθαι τόπους· τοὺς δὲ παρ' αὐτῶν ὑποσχεθέντας τῆς οἰκείας αὐτῶν πίστεως ἐνωμότους λιβέλλους καθ' ἑξῆς ἡμῖν προσάγεσθαι.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλλε· τοῦ νέου Εὐτυχοῦς κακὰ τὰ ἔτη· τοῦ νέου Ἀπολιναρίου κακὰ τὰ ἔτη· τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλλε· καὶ ὠθούμενος Στέφανος ὁ μαθητὴς Μακαρίου ἐξεβλήθη. Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτινῆς, Σολομὼν ἐπίσκοπος Κλανέων, Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων, Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, Ἀναστάσιος διάκονος καὶ νοτάριος, Στέφανος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Διονύσιος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς, καὶ Γεώργιος μοναχὸς ὁ κατὰ Μακάριον εἶπον· ἕτοιμοί ἐσμεν καθ' ἑξῆς τοὺς τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἐνωμότους ἐπιδοῦναι λιβέλλους.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· τὸ παρ' αὐτῶν αἰτηθὲν

pientia & ipſum velle eſt Patris, ſapientia vero eſt Filius. Quia igitur & voluntas Patris nominatur unigenitus, explanabit dicens laudabilis cantor: *Domine, in voluntate tua præſtitiſti decori meo virtutem.* In Chriſto namque eſt omne donum cœleſtium bonorum a Deo & Patre. Alias autem una, & conſubſtantiali ſancta exiſtente Trinitate, & una deitate in ea intelligenda, quomodo non erit voluntas eadem Patris, & Filii, & Spiritus ſancti? Congruentiſſime igitur ad humilitatis habitum, & ut homo, formidat facere mortem quæ extra naturam, & ex maledicto intromiſſa eſt: reſpuens verum autem ut Deus: *Non ſicut ego volo, ait, ſed ſicut tu.* Conſidera itaque quomodo in Chriſto ad ſummum poſt hoc fiduciam hominis transformabatur natura. Docebatur quippe jam nec ipſam ſeveram mortem pertimeſcere, ſi præſertim utiliter ad eam accederet propter Deum. In hoc enim plurima eſt merces, quia id quod ita odibile & naturæ infeſtum eſt, recipimus propter Deum, diſcente & incipiente noſtra natura in primo Chriſto viriliter agere, & prævalere contra ſic vehementes & noxios venientium incurſus. Sancta ſynodus dixit: Tu Stephane & tuus magiſter Macarius, non oſtendiſtis unicam voluntatem in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri per codicillum a vobis oblatum, ſed & duas voluntates, in teſtimoniis in eodem codicillo poſitis invenimus aperte, clamante Athanaſio laudabili, quamvis detruncata & obcelata ſint, juxta quod ſoliti eſtis, eadem teſtimonia quæ perverſe interpretantes protuliſtis. Definivimus igitur, poſtquam aperte approbati eſtis ad ſubverſionem divinorum dogmatum feſtinare, & ſanctorum ac probabilium patrum doctrinas corrumpere, & hæreticorum magis aſſumere & quæ ab eis dogmatizata ſunt, ſectari ad contagium orthodoxæ plebis, ab omni vos ſacerdotali dignitate & miniſterio alienos exiſtere. Eos autem, qui jam pœnitentiam egerunt, & ſuperius nominatos tam epiſcopos quam clericos, qui & nunc in medio aſſiſtunt, & recte una nobiſcum confitentur, prævidimus quidem in propriis locis reſidere. Libellos autem quos promiſerunt, propriæ eorum fidei cum juriſjurando in ſubſequenti nobis offerant.

Sancta ſynodus exclamavit: Multos annos imperatori, Orthodoxo imperatori multos annos, Hæreticum foras mitte, Novo Eutycheti malos annos, novo Apollinari malos annos, Hæreticum foras mitte. Et impulſus eſt Stephanus diſcipulus Macarii, & foras miſſus eſt. Petrus Deo amabilis epiſcopus Nicomediæ, Theodorus Deo amabilis epiſcopus Melitenæ, Salomon Deo amabilis epiſcopus Clanei, Antonius Deo amabilis epiſcopus Hypæporum, Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, Anaſtaſius diaconus, & notarius, Stephanus diaconus & cancellarius, Dionyſius diaconus & cancellarius, & Anaſtaſius presbyter, & monachus, & Georgius monachus Caramacen dixerunt: Parati ſumus in ſubſequenti rectæ noſtræ fidei cum juriſjurando libellos offerre.

Sancta ſynodus dixit: Quod ab eis peti-

tum eſt fiat. Et quia ſufficiunt quæ hodierna die mota ſunt, in ſubſequenti ... oblatus eſt codicillus á parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, ad legendum & conferendum, cum libris hic ſiti venerabilis patriarchii, proferatur. Illos itaque duos codicillos, qui tunc a Macario, & Stephano dati atque relecti ſunt, ad conferendum venire nolumus, eo quod teſtimonia, quæ in eis poſita ſunt, nullatenus ad præſentem dogmaticam cauſam pertinent.

A γίνεσθαι. καὶ ἐπεὶ ἱκανῶς ἔχει τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν κεκινημένα, καθ' ἑτέραν τε ἤδη ἐπιδοθὲν κωδίκιον ἐκ τῶ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἰς ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ εὐαγοῦς τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου προκομίζεσθαι. τὰ γὰρ ἕτερα δύο κωδίκια τὰ τηνικαῦτα ἀπὸ Μακαρίου καὶ Στεφάνου παραδοθέντα καὶ ἀναγνωσθέντα εἰς ἀντιβολὴν ἐλθεῖν οὐ βουλόμεθα, διὰ τὸ τὰς ἐν αὐτοῖς ἐμφερομένας χρήσεις μηδαμῶς εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν συντείνειν ὑπόθεσιν.

B

ACTIO DECIMA.

IN nomine domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti imperantibus a Deo coronatis & sereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo* octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimo ſecundo, decimo octavo die Martii menſis indictione nona.

* C ſeptimo

C Præſidente eodem piiſſimo & Chriſto dilecto magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtratego Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule pa- D tricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo exconſule, Paulo glorioſiſſimo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum, Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Conveniente autem ſancta & univerſali ſynodo, quæ per imperialem ſanctionem congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum præſen- E tantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili ac ſanctiſſimo archiepiſcopo, magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ & Petro Deo amabili presbytero & monacho, & vicario ſedis magnæ civitatis Alexandriæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis loci ſervatoris ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo Portuenſi, Abundantio epiſcopo civitatis Paterni, Joanne epiſcopo civitatis Rheginæ, locum agen-

ΠΡΑΞΙΣ ι.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοεβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους δεκατρισκαιδεκάτου· Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, ὀκτωκαιδεκάτῃ τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης.

Προκαθεζομένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικ. καὶ κουράτωρος D τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου. Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπέ- E χόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατερνοῦ.

Πα-

ANNO CHRISTI 680. ACTIO X.

Πατέρων. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Ῥηγίου, ἐπέχοντος τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν αὐτήν. Ῥωμαίων ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ. καὶ Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Ἰωάννου ἐπισκ. Θεσσαλονίκης. Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου. Θεοδώρου ἐπισκ. Καισαρείας Καππαδοκίας. Φιλαλήθους ἐπισκ. Ἐφέσου. Σισιννίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας. Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου. Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων. Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας. Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος. Ἰωάννου ἐπισκ. Σίδης. Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς. Ἰουστίνου ἐπισκ. Τυάνων. Ἀλυπίου ἐπισκ. Γαγγρῶν. Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως. Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Σταυρουπόλεως Καρίας. Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου. Σισιννίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκόπου Βιζύης Θρᾴκης. Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης. Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυμβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαΐτων. Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν. Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων. Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πρινητοῦ. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βηρίσσης. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου. Δομιτίου ἐπισκόπου Προυσιάδος. Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου. Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου. Δημητρίου ἐπισκόπου Τήνου. Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὄλβης. Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἁγίου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων. Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

. . . .

. . . .

A tibus centum viginti quinque venerabilium, ac Deo amabilium epiſcoporum, quod circa antiquam Romam eſt, concilii; qui & per proprias ſubſcriptiones demonſtrantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum imperatorem Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & locum agente Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Theodori, Joanne epiſcopo Theſſalonicenſi, Baſilio epiſcopo Gortynæ inſulæ Cretæ, Philalethe epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Marino epiſcopo Sardium, B Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo Sidæ, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Juſtino epiſcopo Tyanorum, Alypio epiſcopo Gangrorum, Cypriano epiſcopo Claudiopoleos, Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro epiſcopo Stauropoleos Cariæ, Iſidoro epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epi- C ſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Epiphanio epiſcopo Euchaitorum, Georgio epiſcopo Camulianorum, Antonio epiſcopo Hypæpon, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Theodoro epiſcopo Præneti, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo Claneі, Joanne (epiſcopo Myndi,) Georgio epiſcopo Coenſi, Demetrio epiſcopo Teni, Georgio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, D Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monaſterii Siciliæ poſiti quod cognominatur Bajas, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum hic ſiti venerabilis patriarchii Conſtantinopoleos.

καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἶπε. μέμνηται ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν ἡ ἀνάγνωσις γέγονε τῶν ὑπολειφθεισῶν χρήσεων τῶν ἐν τῷ κωδικίῳ τῷ προκομισθέντι παρὰ Μακαρίου καὶ Στεφάνου, καὶ ἡ τούτων

E Reſidentibus itaque tam glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, & omnibus venerabilibus & Deo amabilibus epiſcopis in eodem Trulli ſecretario, propoſitis in medio ſanctis, & immaculatis Chriſti Dei noſtri evangeliis

Conſtantinus Deo amabilis diaconus hujus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ magnæ eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis dixit: Meminit veſtra pietas, & hæc ſancta atque univerſalis ſynodus, quod in præcedenti conventu lectio facta eſt reliquorum teſtimoniorum, quæ ſunt in codicillo, qui prolatus eſt a Macario, & Stephano, &

corum collatio facta eſt ad libros ſanctorum patrum, qui reconditi ſunt in venerabili patriarchio hujus regiæ urbis, horumque virtutem cognoviſtis. Et quia interlocutio facta eſt a veſtra ſancta ſynodo, ut in altero ſecretario lectio fieret, & collatio teſtimoniorum cum libris hujus venerabilis patriarchii, quæ jam prolata ſunt a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & quoniam promiſerunt Petrus Deo amabilis epiſcopus Nicomediæ, Theodorus Deo amabilis epiſcopus Melitenæ, Salomon Deo amabilis epiſcopus Clanei, Antonius Deo amabilis epiſcopus Hypæporum, nec non & Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, & Dionyſius Deo amabilis diaconus & cancellarius, Anaſtaſius quoque religioſus diaconus, & notarius defenſor navium, & Stephanus diaconus & cancellarius, & Anaſtaſius religioſus presbyter & monachus, & Georgius religioſus monachus, rectæ fidei ſuæ cum jurejurando huic veſtræ ſanctæ, & univerſali ſynodo libellos offerre, & ſuggerimus ad quod placuerit.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Quæ dudum geſta ſunt relegantur. Et relecta ſunt.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Auditores effecti teſtimoniorum, quæ prolata ſunt a Macario & Stephano, agnovimus qualis amputatio ab eis facta eſt in hujuſmodi teſtimoniis, quæ obumbraret, atque confunderet omnem domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri humanationis diſpenſationem. In memoria quoque habemus, quod & Petrus Deo amabilis epiſcopus Nicomediæ, & Salomon Deo amabilis epiſcopus Clanei, & Antonius Deo amabilis epiſcopus Hypæporum, Theodorus Deo amabilis epiſcopus Melitenæ, adhæc & Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, & Dionyſius Deo amabilis diaconus, & cancellarius, Anaſtaſius Deo amabilis diaconus & notarius defenſor navium, Stephanus religioſus diaconus, & cancellarius, atque Anaſtaſius & Georgius religioſi monachi promiſerunt libellos rectæ ſuæ fidei cum jurejurando in alio ſecretario huic ſanctæ ac univerſali ſynodo offerre. Sed conſequens eſt, codicillum, qui oblatus eſt paternorum teſtimoniorum a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, qui & ſub ſigillis conſiſtit, ad medium deduci ad relegendum, atque conferendum cum libris venerabilis patriarchii hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis. Et prolatus eſt hujuſmodi codicillus ſignatus.

Et poſtquam diſſigillatus fuiſſet, accipiens Petrus Deo amabilis diaconus, & notarius ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopoleos ipſum authenticum librum, qui eſt de ſcevophylacio, id eſt, de repoſitione ſacrorum vaſorum hujus ſanctæ magnæ eccleſiæ, membranaceum tectum ex argento. Et Salomon Deo amabilis diaconus, & notarius ejuſdem ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopoleos, prædictum codicillum teſtimoniorum relegit habentem ſuperſcriptionem in his verbis: Teſtimonia ſanctorum, ac probabilium patrum oſtendentia duas voluntates, & duas operationes in

ἀντιβληθῆναι πρὸς τὰ βιβλία τῶν ἁγίων πατέρων τὰ ἀποκείμενα ἐν τῷ σεβασμίῳ πατριαρχείῳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, καὶ τὴν τούτων ἐγνώκατε δύναμιν· καὶ ὡς διαλαληθὲν παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου, εἰς ἕτερον γενέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου τῶν ἤδη ἐπιδοθεισῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. ὑπέσχοντο δὲ Πέτρος τε ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, καὶ Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτινῆς, Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Κλανέου, καὶ Ἀντώνιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, Διονύσιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ καγκελλάριος, Ἀναστάσιός τε ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ὁ πλοϊκάριος, καὶ Ἀναστάσιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς, καὶ Γεώργιος μοναχὸς, τοὺς τῆς οἰκείας αὐτῶν ὀρθοδόξου πίστεως ἐνωμότους τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐπιδοῦναι λιβέλλους, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. τὰ ἤδη πραχθέντα ἀναγνωσθήτω. καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. ἐν ἀκροάσει γενόμενοι τῶν ἐπιδοθεισῶν χρήσεων παρά τε Μακαρίου καὶ Στεφάνου, ἔγνωμεν τὴν γενομένην παρ' αὐτῶν ἀποκοπὴν ἐν ταῖς τοιαύταις χρήσεσι συσκιάζουσαν καὶ συγχέουσαν πᾶσαν τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως οἰκονομίαν. ἐπὶ μνήμης δὲ ἔχομεν, ὡς καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, καὶ Σολομὼν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κλανέου, καὶ Ἀντώνιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων, καὶ Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Μελιτινῆς, καὶ μὴν καὶ Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, καὶ χαρτοφύλαξ. Στέφανός τε ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ καγκελλάριος καὶ Διονύσιος διάκονος καὶ καγκελλάριος· Ἀναστάσιός τε ὁ εὐσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ὁ πλοϊκάριος, καὶ Ἀναστάσιος καὶ Γεώργιος οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ ὑπέσχοντο τοὺς περὶ τῆς ὀρθοδόξου * ὑμῶν πίστεως ἐνωμότους λιβέλλους εἰς ἕτερον τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐπιδοῦναι· ἀλλ' ἀκόλουθον καθέστηκε πρότερον τὸ ἐπιδοθὲν κωδίκιον τῶν πατρικῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, τὸ καὶ ὑπὸ σφραγῖδα τυγχάνον εἰς μέσον προαχθῆναι πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιβολὴν πρὸς τὰ βιβλία τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως. καὶ προεκομίσθη τὸ αὐτὸ κωδίκιον ἐσφραγισμένον.

Καὶ μετὰ τὸ ἀποσφραγισθῆναι, λαβὼν Πέτρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τὸ αὐθεντικὸν βιβλίον τοῦ σκευοφυλακίου ὑπάρχον τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἐν σώματι * ἀργυρόδετον. καὶ Σολομὼν ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τὸ εἰρημένον τῶν χρήσεων κωδίκιον ἀνέγνω, ἔχον ἐν προγραφῇ ἐπὶ λέξεων οὕτως· χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστῶσαι δύο θελή-

* al. ἀργυρόδετον.

ANNO CHRISTI

ACTIO X.

λήματα, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τοῦ ἁγίου Λέοντος πάπα Ῥώμης ἐκ τῆς πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἐπαγγειλάμενον ἐμαυτὸν διαμέμνημαι.

Εἴ τι τοίνυν προσκαίρως δέχεται ὁ Χριστὸς, κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα δέχεται, ἵνα τούτῳ, ὅπερ οὐκ εἶχε, προσφέρηται. κατὰ γὰρ τὴν δύναμιν τῆς θεότητος ἀπαραλλάκτως πάντα, ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἔχει καὶ ὁ υἱός. καὶ ἅπερ ἐν μορφῇ δούλου παρὰ τοῦ πατρὸς εἴληφε, ταῦτα ἐν μορφῇ Θεοῦ ὢν καὶ αὐτὸς ἐχαρίσατο. κατὰ μὲν γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ μορφὴν αὐτὸς καὶ ὁ πατὴρ ἕν εἰσι· κατὰ δὲ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν, οὐκ ἦλθε ποιῆσαι τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντος αὐτόν. κατὰ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ μορφὴν, ὡς ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως δέδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. κατὰ δὲ τὴν μορφὴν τοῦ δούλου, περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου.

Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν τοῦ σκευοφυλακίου βιβλίον, καὶ ἐστοίχησεν.

Ὡσαύτως ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων ἐκ τοῦ πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα λόγου δευτέρου, οὗ ἡ ἀρχή· ἀλλ' ἴσως οἶμαι διὰ τοῦ βιβλίου τοῦ προλαβόντος. δέχεται τοίνυν τὴν βούλησιν τὴν ἐμὴν, δέχεται τὸ στυγνόν. θαῤῥῶν γὰρ ὀνομάζω στυγνότητα, ἐπειδὴ κηρύττω σταυρόν· ἐμὸν οὖν τοῦτο τὸ βούλημα, ὅπερ ἴδιον ἔλεγε. ἐπειδήπερ ὡς ἄνθρωπος τὰ τῆς ἐμῆς στυγνότητος ἔλαβε, ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐλάλησε. καὶ διὰ τοῦτο φησίν· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις. ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ στυγνότης, ἣν κατ' ἐμὴν διάθεσιν ἀνεδέξατο. καὶ γὰρ οὐδεὶς τεθνηξόμενος χαίρει· ἐμοὶ συμπάσχει, ἐμοὶ στυγνάζει, καὶ ἐμοὶ συναλγεῖ· ὑπὲρ ἐμοῦ τοιγαροῦν ἤλγησεν ἐν ἐμοὶ ὁ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μηδὲν ἔχων ἀλγεῖν. ἀλγεῖς οὖν κύριε οὐ τραύματα σὰ, ἀλλ' ἐμά. οὐ σὸν θάνατον, ἀλλ' ἡμετέραν ἀσθένειαν· ὁ προφήτης εἶπεν. ἐπειδὴ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶσαι, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθά σε κύριε εἶναι ἐν πόνῳ· ὁπότε αὐτὸς οὐκ ἤλγεις ὑπὲρ σαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ ἐμοῦ. καὶ τί θαυμαστὸν, εἰ ὑπὲρ πάντων ἤλγησεν, ὁ δακρύσας ὑπὲρ ἑνός; καὶ τί θαυμαστὸν, εἰ μέλλων τελευτᾶν ἀηδιάζεται, ὃς Λάζαρον ἐγείρειν μέλλων ἐδάκρυσεν; ἀλλὰ κἀκεῖ τὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτὸν εὔσπλαγχνον εἰς τὸ δακρύειν ἐκίνησε. δι' ἧς αὐτῷ κατεκινεῖτο τὰ τῆς ἀνθρωπίνης αἰσθήσεως. καὶ ἐνταῦθα βαθυτέρα διάθεσις αὐτοῦ τὰ τῆς οἰκονομίας ἐργάζεται· ἵνα καθάπερ ὁ θάνατος αὐτοῦ τὸν πάντων ἀφείλετο θάνατον καὶ ὁ μώλωψ αὐτοῦ τὰ ἡμῶν ἰάσατο τραύματα, οὕτω καὶ ἡ στυγνότης αὐτοῦ τὴν ἡμετέραν ἐξαλείψῃ κατήφειαν· ὡς ἄνθρωπος οὖν ἐνδοιάζει, ὡς ἄνθρωπος ἐκταράττεται· οὐ ταράττεται γὰρ ἡ δύναμις, οὐδὲ ἡ θεότης αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ταράττεται, καὶ ταράττεται κατὰ τὴν τῆς ἀνθρωπίνης σαθρότητος πρόσληψιν. καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ψυχὴν ἀνεδέξατο παθητήν· οὐδὲ γὰρ ὁ Θεὸς καθὸ ἦν Θεὸς ἢ ταράττεσθαι ἢ ἀποθνήσκειν ἠδύνατο. οὕτω γοῦν· ὁ Θεὸς, ὁ Θεός μου φησὶ, ἵνα τί ἐγκατέλιπές με, ὡς ἄνθρωπος οὖν λαλεῖ, τὰς ἀγωνίας τὰς ἐμὰς περιφέρων, ἐπειδήπερ ἐν κινδύνοις ὑπάρχοντες ἑαυτοὺς ὑπὸ Θεοῦ καταλελεῖφθαι νομιζόμεθα· ὡς ἄνθρωπος ταράττεται, ὡς ἄνθρωπος καὶ

domino, & Deo, & ſalvatore noſtro Jeſu Chriſto.

Sancti Leonis papæ Romani, ex epiſtola ſecunda ad Leonem imperatorem, cujus initium eſt: Promiſiſſe me memini.

Quidquid ergo in tempore accepit Chriſtus, ſecundum * hominem accepit, cui quæ non habuit, conferrentur. Nam ſecundum potentiam deitatis indifferenter omnia quæ habet Pater, etiam Filius habet: & quæ in forma ſervi a Patre accepit, eadem in forma Dei etiam ipſe donavit. Secundum enim formam Dei, *ipſe & Pater unum ſunt*: ſecundum autem formam ſervi, *non venit facere voluntatem ſuam, ſed voluntatem ejus qui miſit eum*. Secundum formam Dei, *ſicut habet Pater vitam in ſemetipſo, ſic dedit & Filio vitam habere in ſemetipſo*. Secundum formam ſervi, *triſtis eſt anima * mea uſque ad mortem*.

Quod teſtimonium collatum eſt cum ſuperius dicto libro ſcevophylacii, & conſtitit.

Similiter relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Ambroſii epiſcopi Mediolanenſis, ex libro ſecundo ad Gratianum Imperatorem, cujus initium eſt: Sed forſitan arbitror per præteritum librum. Suſcepit ergo voluntatem meam, ſuſcepit triſtitiam meam. Confidenter triſtitiam nomino, quia crucem prædico. Mea eſt voluntas, quam ſuam dixit: quia ut homo ſuſcepit triſtitiam meam, ut homo locutus eſt. Et ideo dixit: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Mea eſt triſtitia, quam meo ſuſcepit affectu. Etenim nullus moriturus gaudet. Mihi compatitur, & mihi contriſtatur, & mihi condolet. Pro me igitur doluit in me, qui pro ſe nihil habuit quod doleret. Doles ergo domine non tua vulnera, ſed mea: non tuam mortem, ſed noſtram infirmitatem. Propheta dixit, *quod pro nobis doles, & nos reputavimus te domine eſſe in doloribus, dum quando ipſe non dolebas pro te, ſed pro me*. Et quid mirum, ſi pro omnibus doluit, qui pro uno lacrymatus eſt? Quid mirum, ſi moriturus tædeat, qui Lazarum reſuſcitaturus illacrymat? Sed & ibi eum ſororis pietas ad lacrymandum movit, per quam angebat affectus humanus: & hic interior ejus affectus diſpenſationem operatur, ut quemadmodum mors ejus omnium noſtrum abſtulit mortem, & livor ejus noſtra ſanavit vulnera, ita & ejus triſtitia noſtrum diluat mœrorem. Ut homo igitur dubitat, ut homo turbatur, non turbatur ut virtus: neque deitas ejus, ſed anima turbatur: Et turbatur ſecundum humanæ fragilitatis aſſumptionem, propterea quia animam ſuſcepit paſſibilem. Nec enim Deus ſecundum quod Deus eſt, aut turbari, aut mori poterat: Unde & ait: *Deus Deus meus, ut quid me dereliquiſti?* Ut homo igitur loquitur, meos mœrores circumferens, quoniam in periculis exiſtentes, a Deo nos derelinqui putamus: ut homo turbatur, ut homo illacrymat, ut homo crucifigitur. Sic enim dicit apoſtolus, *quia Chriſti carnem crucifixerunt*. Et alibi apoſtolus inquit Petrus: *Chriſto paſſo carne*. Caro itaque paſſa eſt. Nata dei-

tas

A tas libera exiit mortis [a] & paſſionis corpus ſecundum conditionem humanæ ceſſit naturæ. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo vetuſtiſſimo, qui eſt de bibliotheca venerabilis patriarchii hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis. & conſiſtit.

δακρύει, ὡς ἄνθρωπος καὶ σταυροῦται. οὗ γὰρ εἶπεν ὁ ἀπόστολος, ὅτι τοῦ Χριστοῦ τὸ σῶμα ἐσταύρωσαν· καὶ ἀλλαχοῦ ὁ ἀπόστολος Πέτρος φησί· Χριστοῦ παθόντος σαρκί. τὸ σῶμα τοίνυν σταυρωθέν. ἡ μέντοι θεότης ἐλευθέρα τῆς πληγῆς, καὶ τοῖς πάθεσι τὸ σῶμα κατὰ νόμον ἀνθρωπίνης ἐνδέδωκε φύσεως· ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον παλαιότατον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ ἐστοίχησεν.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ſancti Ambroſii ex libro ſexto interpretationis evangelii ſecundum Lucam, continens ita: Quod autem dixit: *Non mea voluntas, ſed tua fiat*: (Luc. 22.) B ſuam, ad hominem retulit: Patris, ad divinitatem. Voluntas enim hominis temporalis: voluntas divinitatis, æterna. Quod teſtimonium collatum eſt cum codice Latinis literis ſcripto, interpretante Conſtantino Deo amabili presbytero, & defenſore hujus ſanctæ magnæ eccleſiæ, & grammatico Latino, & conſiſtit.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον ἑρμηνείας βιβλίου ἕκτου, ἔχουσα οὕτως· ὅπερ εἶπε· μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω, τὸ ἴδιον αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνήγαγε, τὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν θεότητα. τὸ γὰρ ἀνθρώπινον θέλημα, πρόσκαιρον, τὸ θέλημα τῆς θεότητος, αἰώνιον. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον, ἐν γράμμασι ῥωμαϊκοῖς γεγραμμένον. προσηνέχθη ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, [b] ἑρμηνεύσαντος Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ ἐκδίκου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ γραμματικοῦ ῥωμαϊκοῦ, καὶ ἐστοίχησεν.

[b] ἑρμηνεύοντος

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Joannis epiſcopi Conſtantinopoleos, C ex ſermone facto ad eos qui ad miſſas non occurrerunt, cujus initium: Iterum Circenſia, continens ita: Horum mihi iterum memores eſtote verborum, utilis eorum erit memoria de oratione conferentibus. Prædixit proditorem, prædixit omnem fugam, & ſui mortem. *Percutiam enim*, ait, *paſtorem*. (Matth. 26. & Zach. 13. Marc. 14. Luc. 22.) Prædixit, qui eum abnegaturus fuiſſet, & quando, & quoties, accurate omnia. Et poſt hæc omnia idoneam præſcientiæ futurorum dans probationem, veniens ad locum, orat: & illi quidem dicunt quia ſecundum deitatem, nos vero dicimus quia ſecundum diſpenſationem. Judicate itaque, & per ipſam unigeniti gloriam nulli gratiam dantes D ſententiam proferote. Si enim & cum contribulibus judicor nunc, ſed ſupplico ac deprecor, [c] ut abſque præmio judicium fiat, neque ad gratiam meam, neque ad illorum odium. Maxime quidem & ex hoc ipſo manifeſtum eſt, quod non eſt divinitatis ipſa oratio, quia Deus non orat. Dei enim eſt adorari, Dei eſt orationem ſuſcipere, non orationem offerre. Verum quia inverecundi ſunt, ex ipſius orationis ſermonibus manifeſtum vobis facere pertentabo quia totum diſpenſationis eſt, & ipſius carnalis infirmitatis. Quando enim humile quid loquitur Chriſtus, ſic loquitur humile & vile, quatenus E immenſitas humilium dictorum etiam eis qui valde contendunt poſſit perſuadere quia nimis ab illa ineffabili atque inenarrabili eſſentia diſſonent verba. Veniamus igitur ad ipſa verba orationis: (Matth. 26.) *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*. Et poſt pauca. Interroga hæreticum; Deus formidat, & ſuperſedet, & pigritat, & tri-

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκ. Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως λόγου· οὗ ἡ ἀρχή. πάλιν ἱπποδρομίαι· τούτων μέμνησθε τῶν ῥημάτων πάλιν· χρήσιμος γὰρ αὐτῶν ἡ μνήμη τοῖς τὴν εὐχὴν ἐξετάζουσιν ἔσται. [d] εἶπε τὸν προδότην, προεῖπε τὴν πάντων φυγὴν, καὶ τὸν αὐτοῦ θάνατον. πατάξω γὰρ, φησὶ τὸν ποιμένα. προεῖπε τὸν μέλλοντα αὐτὸν ἀρνήσασθαι, καὶ πότε, καὶ ποσάκις· μετὰ ἀκριβείας ἅπαντα· καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἱκανὴν αὐτοῦ τῆς προγνώσεως τῶν μελλόντων ἀπόδειξιν δοὺς, ἐλθὼν ἐπὶ τοῦ χωρίου εὔχεται· κἀκεῖνοι μὲν λέγουσιν ὅτι τῆς θεότητός ἐστιν ἡ εὐχὴ, ἡμεῖς δὲ λέγομεν, ὅτι τῆς οἰκονομίας. δικάσατε τοίνυν, καὶ πρὸς αὐτῆς τῆς τοῦ μονογενοῦς δόξης μηδενὶ κεχαρισμένην τὴν ψῆφον ἐνέγκατε. εἰ γὰρ καὶ ἐν φίλοις δικάζομαι νῦν, ἀλλ' ἀντιβολῶ καὶ δέομαι ἀδέκαστον γενέσθαι τὴν κρίσιν, μήτε πρὸς ἐμὴν χάριν, μήτε πρὸς ἐκείνων ἀπέχθειαν. μάλιστα μὲν γὰρ καὶ αὐτόθεν δῆλον, ὅτι οὐκ ἔστι τῆς θεότητος ἡ εὐχή. Θεοῦ γὰρ τὸ προσκυνεῖσθαι ἐστί· Θεοῦ γὰρ τὸ εὐχὴν δέχεσθαι, οὐ τὸ εὐχὴν ἀναφέρειν. ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ ἀναισχυντοῦσιν, ἀπ' αὐτῶν τῶν ῥημάτων τῆς εὐχῆς ὑμῖν ποιῆσαι πειράσομαι φανερὸν, ὅτι τὸ ὅλον τῆς οἰκονομίας ἐστὶ, καὶ τῆς κατὰ τὴν σάρκα ἀσθενείας. ὅταν γὰρ φθέγγηταί τι ταπεινὸν ὁ Χριστὸς, οὕτω φθέγγεται ταπεινὸν καὶ εὐτελὲς, ὡς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ταπεινότητος τῶν λεγομένων καὶ τοὺς σφόδρα φιλονεικοῦντας δυνηθῆναι πεῖσαι, ὅτι πολὺ τῆς ἀπορρήτου καὶ ἀφράστου οὐσίας ἐκείνης ἀπᾴδει τὰ ῥήματα. ἴωμεν τοίνυν ἐπ' αὐτὰ τὰ ῥήματα τῆς εὐχῆς· πάτερ εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. καὶ μετ' ὀλίγα· ἐρώτησον τὸν αἱρετικὸν, Θεὸς δειλιᾷ, καὶ ἀναδύεται, καὶ ὀκνεῖ, καὶ λυπεῖται; κἂν εἴπῃ, ὅτι ναὶ ἀπόστηθι λοιπὸν, καὶ στῆσον αὐτὸν

κάτω

[d] προεῖπε

---

[a] MS. [illegible] ut ſit [illegible] judicium. Harduin.

ANNO CHRISTI 680.

ταῦτα μετὰ ἐμβολῆς, μᾶλλον δὲ κατωτέρω· A οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος τολμήσει τοῦτο εἰπεῖν, ἂν δὲ εἴπῃ, ὅτι οὐδὲν τούτων ἄξιον Θεοῦ, εἰπέ. οὐκοῦν οὐδὲ εὔχεται Θεός. χωρὶς γὰρ τούτων καὶ ἕτερον ἄτοπον ἔσται, ἂν τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα ᾖ. οὐ γὰρ ἀγωνίαν μόνον ἐμφαίνει τὰ ῥήματα, ἀλλὰ καὶ δύο θελήματα, τὸ μὲν υἱοῦ, τὸ δὲ πατρὸς ἐναντία ἀλλήλοις. τὸ γὰρ εἰπεῖν· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ, τοῦτ' ἐστὶν ἐμφαίνοντος· τοῦτο δὲ οὐδὲ ἐκεῖνοί ποτε συνεχώρησαν, ἀλλ' ἡμῶν λεγόντων· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν, ἐπὶ τῆς δυνάμεως, ἐκεῖνοι ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦτο εἰρῆσθαί φασι, λέγοντες πατρὸς καὶ υἱοῦ μίαν εἶναι βούλησιν· εἰ τοίνυν πατρὸς καὶ υἱοῦ μία θέλησίς ἐστι, πῶς φησιν ἐνταῦθα· πλὴν οὐχ ὡς B ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ; ἂν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς θεότητος εἰρημένον ᾖ τοῦτο, ἐναντιολογία τις γίνεται, καὶ πολλὰ ἄτοπα ἐκ τούτου τίκτεται· ἂν δὲ ἐπὶ τῆς σαρκός, ἔχει λόγον τὰ εἰρημένα, καὶ οὐδὲν γένοιτ' ἂν ἔγκλημα. οὐ γὰρ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν τὴν σάρκα, κατηγορίας, φύσεως γάρ ἐστι τοῦτο. αὐτὸς δὲ τὰ τῆς φύσεως ἅπαντα χωρὶς ἁμαρτίας ἐπιδείκνυται καὶ μετὰ πολλῆς τῆς περιουσίας, ὥστε καὶ τὰ τῶν αἱρετικῶν ἐμφράξαι στόματα. ὅταν οὖν λέγῃ· εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· καί· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ, οὐδὲν ἕτερον δείκνυσιν ἀλλ' ἢ ὅτι σάρκα ἀληθῶς περιβέβληται φοβουμένην θάνατον· τὸ γὰρ φοβεῖσθαι C θάνατον, καὶ ἀναδύεσθαι, καὶ ἀγωνιᾶν ἐκείνης ἐστί· νῦν μὲν οὖν αὐτὴν ἔρημον ἀφίησι καὶ γυμνοῖ τῆς οἰκείας * δυνάμεως, ἵνα αὐτῆς δείξας τὴν ἀσθένειαν, πιστώσηται αὐτῆς καὶ τὴν φύσιν· νῦν δὲ αὐτὴν ἀποκρύπτει, ἵνα μάθῃς, ὅτι οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος ἦν. ὥσπερ γὰρ εἰ διὰ παντὸς τὰ ἀνθρώπινα ἐπεδείκνυτο, τοῦτ' ἂν ἐνομίσθη, οὕτως εἰ διὰ παντὸς τὰ τῆς θεότητος ἐπετέλει, ἠπιστήθη ἂν ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος. διὰ τοῦτο ποικίλλει καὶ ἀναμίγνυσι καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ πράγματα, ἵνα μήτε τῇ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, μήτε τῇ Μαρκίωνος καὶ Μανιχαίου νόσῳ καὶ μανίᾳ παράσχῃ πρόφασιν· διὰ τοῦτο καὶ προλέγει τὸ ἐσόμενον ὡς Θεός, D καὶ ἀναδύεται πάλιν ὡς ἄνθρωπος. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώματι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου εἰς τὸ ῥητόν, ἔνθα φησί· καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· ἔχουσα οὕτως· E ὥσπερ οἱ τὸ σῶμα θεραπευόμενοι ἑκόντες ὑπομένουσι τὴν ἐν ταῖς θεραπείαις ἀλγηδόνα, οὐχ ὡς * αἱρετήν, ἀλλ' ὡς ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς περιγινομένην ὑγίειαν· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ σωτὴρ φευκτὸν μὲν καθ' ἑαυτὸν καὶ [1] ἤδη παρῃτεῖτο τὸν θάνατον, ὑπέμεινε δὲ αὐτὸν μακροθύμως ἵνα ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους πολυτρόπως διὰ τῆς τοιαύτης ὠφελήσῃ οἰκονομίας· οὐ μόνον γὰρ τὸ λύξαι προσεποιεῖτο

* ἐνεργείας

* αἱρετόν

1 αὐτὸ secundum

A ſtetur? Et ſi dixerit, Etiam, recede jam, & ſtatue illum deorſum cum diabolo, magis autem & illo inferiorem. Neque enim ille audebit hoc dicere. Sin autem dixerit quia nihil horum dignum Deo, dic, Ergo nec orat Deus. Abſque iſtis enim & aliud inauditum erit, ſi hæc Dei fuerint verba. Neque enim æſtuationem tantummodo indicant verba, ſed & duas voluntates, unam quidem Filii, aliam vero Patris, contrarias in alterutrum. Quod enim dictum eſt: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*, hoc inſinuantis eſt. Hoc autem, nec illi aliquando permiſerunt, ſed nobis ſemper dicentibus *Ego & Pater unum ſu-* Joan. 10.
B *mus* in * majeſtate, illi in voluntate * G. virtute
hoc dictum eſſe inquiunt, dicentes Patris & Filii unam eſſe voluntatem: Si igitur Patris, & Filii una eſt voluntas, quomodo hic dicit: *Verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis?* Si enim in divinitate, quod dictum eſt, ſit hoc, contradictio erit, & multa * inaudita ex hoc generantur. * G. abſurda.
Si autem de carne, habent rationem quæ dicta ſunt, & nullum ex hoc erit ſcandalum. Nec enim nolle mori carnem, reprehenſio eſt, quoniam hoc naturæ eſt. Ipſe autem quæ naturæ ſunt, omnia abſque peccato oſtendit, & cum multa abundantia, ut etiam hæreticorum obturet ora.
C Quando autem dixit: *Si poteſt fieri, tranſeat a me calix iſte.* &, *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*: nihil aliud oſtendit, niſi quia carnem vere indutus eſt timentem mortem. Mortem enim timere, & * dubitare, & anxiari, illius eſt. Nunc quidem eam deſtitutam relinquit, & * nudatam ex propria operatione, ut demonſtrans ejus infirmitatem, credibilem ejus faciat & naturam. Nunc vero eam abſcondit, ut diſcas quod non erat purus homo. Quemadmodum enim ſi ſemper humana demonſtraſſet, hoc utique crederetur: ita ſi ſemper, quæ deitatis ſunt, effeciſſet, incredibilis utique fuiſſet ipſius diſpenſationis ratio: propterea
Matth. 26.
* G. tereua
* G. eadem propria virtute.
D variat, & intermiſcet verba, & cauſas, ut neque Pauli Samoſateni, neque Marcionis & Manichæi ægritudini, & furori occaſionem tribuat. Idcirco & prædicit quod futurum eſt, ut Deus, & * ſuperſedet iterum, ut homo. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo, qui eſt de bibliotheca venerabilis patriarchii hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, & conſtitit. * G. iterum

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem S. Joannis archiepiſcopi Conſtantinopoleos de interpretatione evangelii ſecundum Matthæum de textu ubi ait: *Et venit ad diſcipulos ſuos, & invenit* Matth. 26.
E *eos dormientes*, continens ita: Quemadmodum qui corpore curantur, ſponte ſuſtinent, dum curantur, dolorem, non quaſi eligibilem, ſed ut neceſſarium propter ſalutem, quæ ab eo conquiritur: eodem modo & ſalvator effugiendum quidem * ſecundum quod eſt ſe, jam recuſabat mortem. Suſtinuit autem eam magnanimiter, ut nobis hominibus multifarie per hujuſmodi diſpenſationem prodeſſet. Non ſolum enim * G. per ſe fugiendum & jam recuſabat.

1 Mſ. noſter [illegible], Harduinus.

enim redemptionem afferens, liberos nos omni peccato fieri præparavit, ſed & corpus, ut quaſdam primitias reſurrectionis mortuorum oſtenſans, communem quoque confirmavit reſurrectionem. Forſitan autem etſi non recuſaſſet, æſtimatus eſſet utique quod temeraria audacia atque contemptu ultro ad mortem veniſſet. Nunc autem orando id recuſans, immoderatam oſtendit perimentium eum malitiam. *Tranſeat ergo calix*, inquiens, ſubjunxit: *Veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*: & ſuam quidem voluntatem habere ſe efficaciter demonſtravit. Præponit autem ubique ſuæ paternam voluntatem, & in omnibus adnectit illam quæ Patris eſt, ei concurrens concordemque ſe oſtendens illius voluntati. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum codice chartaceo, qui eſt de bibliotheca ſimiliter venerabilis hujus patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Athanaſii archiepiſcopi Alexandriæ ex libro de Trinitate & incarnatione, cujus eſt initium, Qui callide divinas ſcripturas; continens ita. Et quando dicit *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte: Veruntamen non mea voluntas fiat, ſed tua: Spiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma*. duas voluntates hic oſtendit, unam quidem humanam, quæ eſt carnis, aliam autem divinam. Nam humana propter infirmitatem carnis refugiebat paſſionem, divina autem ejus prompta. Sicut & Petrus audiens de paſſione, formidavit & dixit: *Propitius tibi ſis domine*: increpavit eum autem dominus dicens: *Vade retro me ſatana, ſcandalum mihi es, quia non ſapis ea quæ Dei ſunt, ſed quæ hominum*, ita & hic intelligitur. Factus quippe in ſimilitudine hominum, recuſat paſſionem, ut homo: Deus vero exiſtens, & ſecundum eſſentiam divinam impaſſibilis, prompte acceptam tulit paſſionem & mortem, eo quod impoſſibile erat teneri illum a morte. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranacco crocato, qui eſt adæque de bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Gregorii epiſcopi Nyſſæ, ex libro oppoſitionum adverſus Apollinarem, cujus eſt initium Bonum erit utique exordium, continens ita. *Apollinaris*: Sed turbantur (inquit) infidelium perturbatione. *Gregorii*. Adverſus nos contumeliis utitur, turbulentos & perfidos appellans eos, qui evangelicæ voci non citra examinationem attendunt, quæ ait: *Si poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte: Verumtamen non mea, ſed tua fiat voluntas*. His autem adjungit proprium dictum, continens ita: *Apollinaris*. Et non memorant quia voluntas ita propria dicta eſt, non hominis terreni, [illegible], ſed Dei, qui de cœlo deſcendit. *Gregorii*. Quiſnam adinveniet talia [illegible]? Non dico horum aliquem, qui in hæreſi denotati ſunt, ſed nec ipſum impietatis atque falſitatis patrem arbitror [illegible] ad blaſphemiam calli[illegible] [illegible] dicta ſunt. [illegible] Deus de [illegible] quæ loquuntur [illegible]

ἐλεύθερος ἡμᾶς πάσης ἁμαρτίας γενέσθαι παρεσκεύασεν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸ σῶμα ὥσπερ τινὰ ἀπαρχὴν τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ἀποδείξας τὴν κοινὴν καθόλου ἐβεβαίωσεν ἀνάστασιν· ἴσως δὲ καὶ εἰ μὴ παρῃτήσατο, ὑπελήφθη ἂν θρασύτητι καὶ ἀπονοίᾳ αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸν θάνατον ἐληλυθέναι· νῦν δὲ διὰ τῆς προσευχῆς αὐτὸν παραιτησάμενος, τὴν ὑπερβολὴν παρίστησι τῆς τῶν ἀνελόντων αὐτὸν κακίας· παρελθέτω οὖν τὸ ποτήριον εἰρηκώς, ἐπήγαγε· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· καὶ ἴδιον μὲν θέλημα ἔχειν ἐνεργῶς παρέστησε· προκρίνει δὲ πανταχοῦ τοῦ ἰδίου τὸ πατρικὸν θέλημα, καὶ ἐν πᾶσι τὸ τοῦ πατρὸς προστίθησι συντρέχων αὐτῷ, καὶ σύμφωνον ἑαυτὸν δεικνὺς τῆς ἐκείνου βουλῆς· ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον ὡσαύτως τοῦ σεβασμίου τούτου πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ περὶ Τριάδος καὶ σαρκώσεως λόγου· οὗ ἡ ἀρχή· οἱ κακοτέχνως τῆς θείας γραφάς· ἔχουσα οὕτως· καὶ ὅταν λέγῃ· πάτερ εἰ δυνατόν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γινέσθω, ἀλλὰ τὸ σόν. τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής· δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν· τὸ γὰρ ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος· τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ πρόθυμον· ὥσπερ καὶ ὁ Πέτρος ἀκούσας περὶ τοῦ πάθους ἐδειλίασε, καὶ εἶπεν· ἵλεώς σοι κύριε. ἐπιτιμῶν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος λέγει· ἄπελθε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. οὕτως καὶ ἐνταῦθα νοεῖται· γενόμενος γὰρ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων παραιτεῖται τὸ πάθος ὡς ἄνθρωπος· Θεὸς δὲ ὢν, καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν τὴν θεϊκὴν ἀπαθὴς ὑπάρχων προθύμως ἀνεδέξατο τὸ πάθος, καὶ τὸν θάνατον, διότι οὐκ ἦν δυνατὸν αὐτὸν κρατεῖσθαι ὑπὸ τοῦ θανάτου· ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα ἁγίου πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐκ τοῦ πρὸς Ἀπολινάριον τοῦ αἱρετικοῦ ἀντιρρητικοῦ λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· καλὸν ἂν γένοιτο προοίμιον. ἔχουσα οὕτως. ἀλλὰ ταράσσονται, φησί, τῇ τῶν ἀπίστων ταραχῇ. καθ' ἡμῶν χρῆται λοιδορίᾳ ταρασσομένους καὶ ἀπίστους ἀποκαλῶν τοὺς τῇ εὐαγγελικῇ φωνῇ μὴ ἀνεξετάστως, ἥ φησι· πάτερ εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω θέλημα. τούτοις δὲ προστίθησι τὴν ἰδίαν λέξιν ἔχουσαν οὕτως· καὶ οὐ μνημονεύουσιν ὅτι τὸ θέλημα τοῦτο ἴδιον εἴρηται οὐκ ἀνθρώπου τοῦ ἐκ γῆς καθὼς αὐτοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ Θεοῦ τοῦ καταβάντος ἐξ οὐρανοῦ. τίς ἂν ἐξεῦροι τὰ τοιαῦτα εἰπεῖν; οὐ λέγω τούτων τινὰ τῶν ἐπὶ τῇ αἱρέσει κατηγορουμένων, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν ἀσεβείας τε καὶ ψεύδους πατέρα εὑρεῖν τι τῶν εἰρημένων εἰς βλασφημίαν δεινότερον· ἆρα οἶδεν ὁ λογογράφος ἃ φθέγγεται; ὁ Θεὸς ἐξ οὐρανοῦ κατελθὼν τὸ ἴδιον τῆς θεότητος θέλημα παραγράφεται.

φεται, καὶ οὐ βούλεται εἰς ἔργον ἐλθεῖν ὅπερ βούλεται; οὐκοῦν μεμέρισται τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὰ θελήματα; καὶ πῶς ἂν εἴη κοινὸν ἐπ' ἀμφοτέρων τὸ θέλημα; πῶς δ' ἂν ἡ τῆς φύσεως ταυτότης τῇ διαφορᾷ τῶν θελημάτων ἐμφαίνοιτο; ἀνάγκη γὰρ πᾶσα συντρέχειν εἶναι τῇ φύσει τὴν θέλησιν, καθώς φησί που ὁ κύριος· οὐ δύναται δένδρον καλὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς ἀγαθοὺς ποιεῖν· καρπὸς δ' ἂν εἴη φύσεως ἡ προαίρεσις, ὥστε ἀγαθῆς μὲν ἀγαθὴν εἶναι, κακῆς δὲ τοιαύτην. εἰ οὖν διάφορός ἐστι πατρὸς τε καὶ υἱοῦ ὁ καρπὸς τοῦ θελήματος, διάφορον ἐξ ἀνάγκης εἶναι καὶ τὴν ἑκατέρου φύσιν δεῖ ὁμολογεῖν. τί οὖν πολεμεῖται ὁ Ἄρειος; τί δὲ οὐκ αὐτομολοῦσι πρὸς τὸν Εὐνόμιον· ὃς διαιρῶν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὴν φύσιν συνδιατέμνει τῇ φύσει τὴν βούλησιν. καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα κατασκευάζει τὸ τῆς οὐσίας ἀλλότριον τῷ ὑποβεβηκότι πρὸς τὸ προέχον συνδιασχίζων τὸν τῆς θεότητος λόγον· πάλιν δὲ τὸ παρ' αὐτοῦ ῥηθὲν ἀναλαβώμεθα. καὶ οὐ μνημονεύουσιν, ὅτι τὸ θέλημα τοῦτο ἴδιον εἴρηται οὐκ ἀνθρώπου τοῦ ἐκ γῆς, καθὼς αὐτοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ Θεοῦ τοῦ καταβάντος ἐξ οὐρανοῦ· ποῖον θέλημά φησιν ὁ λογογράφος, ὃ βούλεται μὴ γίνεσθαι ὁ κύριος λέγων πρὸς τὸν πατέρα· μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω; ἆρα συνίησι, ποῖα περιτυχὼν αὐτῷ ὁ λόγος ἐναντιότητι; ἐγγίζει τὸ πάθος, καὶ ὅσον οὔπω μέλλει ὁ προδότης ἐφίστασθαι μετὰ τοῦ πλήθους, καὶ τότε γίνεται ἡ τοιαύτη εὐχή. ὁ εὐχόμενος ἄνθρωπος, ἢ Θεός; εἰ Θεὸν εἶναι τὸν εὐχόμενον οἴεται, ἴσην αὐτῷ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὁρᾷ τὴν ἀσθένειαν. πῶς οὖν Θεὸς ὁ μηδὲν οἴκοθεν ἀγαθὸν ἔχων, ἀλλὰ τῆς ὑπερκειμένης συμμαχίας δεόμενος; εἶτα πῶς κατεγίνωσκεν ἡ θεότης τοῦ ἰδίου θελήματος; ἀγαθὸν ἦν, ἢ κακὸν ὃ ἠβούλετο; εἰ μὲν γὰρ ἀγαθόν, διὰ τί οὐκ εἰς πέρας ἄγεται; εἰ δὲ κακόν, τίς πρὸς τὸ κακὸν τῇ θεότητι οἰκείωσις, ἀλλ' ὅπερ ἔφην, [1] ὅτι οὐ συνίησιν εἰς τὸ ἐναντίον περιτρέπων τὸν [2] λόγον. εἰ γὰρ τοῦ μονογενοῦς ἐστι Θεοῦ ἡ φωνὴ ἡ λέγουσα· μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γενέσθω, ἀλλὰ τὸ σόν, αὐτὸς ὁ λόγος περὶ ἑαυτὸν ἀεὶ διά τινος ἐναντιότητος στρέφεται, καὶ οὐδαμοῦ τὸ στάσιμον ἔχει. ὁ γὰρ μὴ βουλόμενος τὸ ἴδιον θέλημα γενέσθαι, αὐτὸ τοῦτο βούλεται πάντως τὸ μὴ γενέσθαι, ὃ βούλεται· πῶς οὖν ἡ εὐχὴ πρὸς πέρας ἀχθήσεται λέγοντος, ὅτι τοῦτο θέλω, ἵνα ὃ θέλω μὴ γένηται; πρὸς τοὐναντίον πάντως τοῦ σπουδαζομένου περιτραπήσεται, καὶ ἀμηχανήσει καθ' ἑκάτερον ὁ τῆς τοιαύτης ἐπαΐων εὐχῆς· ὅπερ γὰρ ἂν ποιήσῃ, πρὸς τὸ ἀβούλητον τῷ εὐχομένῳ περιτρέψει τὴν ἔκβασιν. ποιήσει τὸ θέλημα τοῦ εὐχομένου· ἀλλ' ἡ εὐχή ἐστι τοῦ μὴ γενέσθαι ὃ βούλεται. μὴ ποιήσῃ ὃ βούλεται; ἀλλ' ὁ εὐχόμενος βούλεται γενέσθαι αὐτὸ ὃ μὴ βούλεται· ὥστε κατὰ πάντα τρόπον πάντη μεταλαμβανόμενον ἀστατήσει τὸ νόημα, αὐτὸ ἑαυτῷ μαχόμενον, καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ καθαιρούμενον. τῆς δὲ τοιαύτης κατὰ τὸν λόγον ἀμηχανίας μία γένοιτ' ἂν παρα-

A cœlo deſcendens propriam ipſius deitatis voluntatem exceptat, & non vult ad effectum venire quod vult? Ergo diviſæ ſunt Patris & Filii voluntates? Et quomodo ergo erit communis utriuſque voluntas? quomodo vero identitas naturæ, differentia voluntatum inſinuabitur? Omnino enim neceſſe eſt naturæ voluntatem concurrere, ſicut alibi dominus ait: *Non poteſt arbor bona fructus malos facere: neque arbor mala fructus bonos facere*, fructus utique naturæ erit [*] affectus, ut profecto bonæ bonus ſit, malæ autem malus. Si itaque differens eſt in Patre & Filio fructus voluntatis, differentem neceſſe eſt & utriuſque naturam confiteri. B Quid igitur impugnat Arius? [1] Quid autem non fugiunt ad Eunomium, qui dividens Patris & Filii naturam, ſimul dividit cum natura voluntatem, & [*] magis colligit alienationem ſubſtantiæ, ſubmiſſum a prælato diſcerpens a divinitate verbum? Iterum autem quod ab eo dictum eſt repetamus. *Apollinarii*: Et non memorantur, quia voluntas illa, propria dicta eſt non hominis, quia ex terra eſt, ſicut exiſtimant ipſi: ſed Dei, qui de cœlo deſcendit: *Gregorii*: Qualem voluntatem aſſerit verborum ſcriptor, quam non vult dominus fieri, dicens ad Patrem. *Non mea voluntas, ſed tua fiat?* Putaſne intelligit, in qualem delapſus eſt C ſermo ejus [*] [2] controverſiam? appropinquat paſſio, & propemodum futurus erat proditor ſupervenire cum multitudine, & tunc hujuſmodi facta eſt oratio: Qui deprecatur, homo eſt, an Deus? Si Deum eſſe, qui deprecatur, exiſtimat, parem ei cum hominibus inſpicit impotentiam: Quomodo igitur Deus, qui nullum habet inditum bonum, ſed ſupernum invocat adjutorium? Dehinc quando [*] reprehendebat divinitas propriam voluntatem? bonum fuit, an malum quod volebat? Et ſiquidem bonum, quomodo non ad effectum perducitur quod volebat? Si autem malum, quæ eſt divinitati ad malum fami- D liaritas? Sed quod dixi, quis non intelligit quod in contrarium circumvertit illum ſermonem? Si quippe unigeniti Dei eſt vox, quæ dicit: *Non mea voluntas fiat, ſed tua*: ipſe ſermo circa ſeipſum per quamdam ſemper contrarietatem volvitur, & nuſquam ſtabilitatem habet. Qui enim non vult propriam voluntatem fieri, hoc ipſum vult omnino, ut non fiat quod vult. Quomodo ergo oratio ad effectum perducitur dicentis, quia hoc volo, ut quod volo, non fiat? in contrarium ejus quod deſideratur convertetur, & hæſitabit erga alterutrum, qui hujuſmodi orationem exaudit. Quidquid enim fecerit, ad ejus exi- E tum, quod votum eſt, involuntarium convertit: Faciat voluntatem orantis: ſed oratio eſt, ut minime fiat quod vult. Non faciat quod vult? ſed qui orat, vult fieri hoc ipſum quod non vult: ac per hoc per omnes modo quoquo convertatur, quoquo modo accipiatur, inconſtans erit ejus intelligen-

1 Alia Latinitas codicis noſtri mſ. *Cur ad Eunomium non tranſitur* [illegible]*, qui dividens Patris & Filii naturam, ſimul cum natura ſecat etiam voluntatem? & ideo maxime* [illegible] *alienam eſſentiam,* [illegible] *divinitati* [illegible] *ſimul diſſecans.* Harduinus

2 Mſ. [illegible] Harduinus

ligentia, ipſa ſibi repugnans, & ſeipſam deſtruens. Ad hujuſmodi itaque verbi hæſitationem unum fiat ſolatium, vera ipſa myſterii confeſſio: quia formidare quidem paſſionem, humanæ fragilitatis eſt: ſicut ait & dominus, ſpiritum promptum eſſe dicens, carnem autem infirmam: ſuſcipere vero eamdem ex diſpenſatione paſſionem, divinæ eſt voluntatis & virtutis. Quia igitur alia eſt humana voluntas, & alia divina, loquitur quidem & quaſi ex homine, quod infirmitati naturæ congruit, qui noſtras paſſiones aſſumpſit: adjungit autem ſecundam vocem, ſublimem & Deo decibilem voluntatem, quam humanam firmari pro hominum ſalute volens. Qui enim dixit: *Non mea*, humanam hoc ſermone ſignificavit: addens vero *Tua*, oſtendit conjunctionem ſuæ deitatis ad Patrem, cujus nulla voluntatis eſt differentia propter communitatem naturæ. Nam Patris dicens voluntatem, etiam Filii demonſtravit. Hæc autem eſt, velle omnes homines ſalvos fieri & ad cognitionem veritatis venire: quod non erat aliter fieri quam morte devicta, quæ ad vitam præpediebat. Humilem autem humanæ formidinis & ſermonem, & paſſionem aſſumit dominus, oſtendens quod veraciter circa eum erat, quod noſtrum eſt ex communicatione paſſionum, ipſam naturam credibilem faciens. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo, qui erat ex bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem S. Gregorii de hominis contemplatione, cap. 4. continens ita: Ipſa quidem anima, regium quid, & ſublime inditum oſtendit, procul a privatorum paupertate ſejuncta, in eo quod indominabilis, & liberi exiſtit arbitrii, propriis voluntatibus ſe imperialiter diſpenſans.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem S. Gregorii ex iis quæ adverſus Eunomium capitulo tricеſimoquinto cujus eſt initium: Non erat ut videtur: continens ita: Omnino neceſſe eſt, convenienſ eſſe, & proprium confiteri naturæ ipſum quoque arbitrium. Et ſi diſſimile extiterit ſecundum naturam, diſſimiles erunt etiam ipſæ voluntates, & virtute in utriſque idonea exiſtente, neutra deficiet ad perficiendam propriam voluntatem. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo, qui eſt de bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Joannis archiepiſcopi Conſtantinopoleos ex ſermone *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*, cujus initium eſt: Profundam ſectionem, continens ita: Sed non ſufficiunt hæc ſolummodo, ſed & adveniens, ut non putaretur phantaſticum quod fiebat, non ſuperficie tantum rem credibilem facit, ſed & tempore multo, & quod per omnia humana tranſivit. Neque enim ſimpliciter in hominem perfectum venit, ſed in uterum virginis, ut etiam & in vulva bajularetur, & partum ſuſtineret, & lactis nutrimentum, & incrementum, prolixitatemque temporis, & per diverſitatem omnium ætatum credibile faceret quod fiebat. Sed neque in hujuſmodi

μυθία, ἡ ἀληθὴς τοῦ μυστηρίου ὁμολογία· ὅτι τὸ μὲν δειλιᾶν πρὸς τὸ πάθος τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἐστί, καθώς φησι καὶ ὁ κύριος, τὸ πνεῦμα πρόθυμον εἶναι λέγων, ἀσθενῆ δὲ τὴν σάρκα· τὸ δὲ ἀναδέχεσθαι τὸ ἐξ οἰκονομίας πάθος, τῆς θείας ἐστὶ καὶ δυνάμεως καὶ βουλῆς. ἐπειδὴ τοίνυν ἄλλο τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, καὶ τὸ θεῖον ἄλλο, φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τῆς ἀσθενείας τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος, ἐπάγει δὲ τὴν δευτέραν φωνὴν, τὸ ὑψηλόν τε καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων· ὁ γὰρ εἰπὼν, μὴ τὸ ἐμὸν, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσημάνατο· προσθεὶς δὲ, τὸ σὸν, ἔδειξε συναφὴς τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως. ὁ γὰρ τοῦ πατρὸς εἰπὼν θέλημα καὶ τὸ τοῦ υἱοῦ συνέδειξε· τοῦτο δέ ἐστι τὸ πάντας ἀνθρώπους θέλειν σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ὅπερ οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι μὴ τοῦ θανάτου καταργηθέντος τοῦ πρὸς τὴν ζωὴν ἐμποδίζοντος. τὸ δὲ ταπεινὸν τῆς ἀνθρωπίνης δειλίας, καὶ ῥῆμα καὶ πάθος οἰκειοῦται ὁ κύριος δεικνὺς, ὅτι ἀληθῶς ἦν περὶ αὐτὸν τὸ ἡμέτερον, ἐκ τῆς τῶν παθημάτων κοινωνίας τὴν φύσιν πιστούμενος· ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἁγιωτάτου ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρίας κεφαλαίου τετάρτου ἔχουσα οὕτως· ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ τὸ βασιλικόν τε καὶ ἐπηρμένον αὐτόθεν δείκνυσι πόρρω τῆς ἰδιωτικῆς ταπεινώσεως κεχωρισμένη ἐκ τοῦ ἀδέσποτον αὐτὴν εἶναι καὶ αὐτεξούσιον, ἰδίοις θελήμασιν αὐτοκρατορικῶς διοικουμένη.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐκ τῶν κατ' Εὐνομίου κεφαλαίου τριακοστοῦ πέμπτου, οὗ ἡ ἀρχή· οὐκ ἦν ὡς ἔοικε· ἔχουσα οὕτως· πᾶσα ἀνάγκη κατάλληλον εἶναι, καὶ οἰκείαν ὁμολογεῖν τῇ φύσει καὶ τὴν προαίρεσιν· καὶ εἰ ἀνομοίως ἔχοιεν κατὰ τὴν φύσιν, ἀνομοίως εἶναι καὶ τῷ θελήματι· τῆς δὲ δυνάμεως ἐφ' ἑκατέρου ἴσως ἐχούσης οὐδέτερον ἀτονήσει πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἰδίου θελήματος· ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα ἁγιωτάτου πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ λόγου εἰς τό· πάτερ εἰ δυνατὸν παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, οὗ ἡ ἀρχή· βαθεῖαν τομὴν· ἔχουσα οὕτως· ἀλλ' οὐκ ἤρκεσε τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ παραγινόμενος, ἵνα μὴ νομισθῇ φαντασία τὸ γινόμενον, οὐ τῇ ὄψει μόνον πιστοῦται τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ χρόνῳ πολλῷ, καὶ τῷ διὰ πάντων ἐλθεῖν τῶν ἀνθρωπίνων· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἰς ἄνθρωπον ἔρχεται ἀπηρτισμένον, ἀλλ' εἰς μήτραν παρθενικὴν, ὥστε κυοφορηθῆναι, καὶ τόκον ἀνασχέσθαι καὶ γαλακτοτροφίας, καὶ αὐξήσεως, καὶ τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ τῇ διαφορᾷ τῶν ἡλικιῶν ἁπασῶν πιστώσασθαι τὸ γινόμενον. καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἵσταται τῆς ἀποδείξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ περιφέρων τὴν σάρκα, ἀφίησιν αὐ-

τὴν

ANNO CHRISTI 680.

A τὴν τὰ τῆς φύσεως ἐλαττώματα ἐμφαίνειν, καὶ πεινῆσαι, καὶ διψῆσαι, καὶ καθεύδειν, καὶ κοπιᾶσαι· τέλος καὶ ἐπὶ σταυρὸν ἐρχόμενος ἀφίησιν αὐτὴν τὰ τῆς σαρκὸς παθεῖν· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ θρόμβοι ἱδρώτων κατεφέροντο ἐξ αὐτῆς, καὶ ἄγγελος εὑρίσκετο αὐτὴν διακρατῶν, καὶ λυπεῖται, καὶ ἀδημονεῖ· πρὸ γὰρ ταῦτα εἰπεῖν, φησίν· ἡ ψυχή μου τετάρακται· καί· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· εἰ γὰρ καὶ τούτων ἁπάντων γενομένων τὸ πονηρὸν τοῦ διαβόλου στόμα διὰ Μαρκίωνος τοῦ Ποντικοῦ, καὶ Οὐαλεντίνου, καὶ Μανιχαίου τοῦ Πέρσου, καὶ ἑτέρων πλειόνων αἱρεσιαρχῶν ἴσχυσεν, ὅσον τὸ εἰς αὐτούς, ἀνατρέψαι τὸν περὶ τῆς οἰκονομίας λόγον, B καὶ ἤχησε σατανικήν τινα ἠχήν, λέγων ὅτι οὐδὲ ἐσαρκώθη, οὐδὲ σάρκα περιεβάλλετο, ἀλλὰ δόκησις τοῦτο ἦν καὶ φαντασία, καὶ σκηνή, καὶ ὑπόκρισις· καίτοι τῶν παθῶν βοώντων, τοῦ θανάτου, τοῦ τάφου, τῆς πείνης, εἰ μηδὲν τούτων ἐγεγόνει, πῶς οὐ πολλῷ μᾶλλον τὰ πονηρὰ ταῦτα ἂν ἐσπάρη τῆς ἀσεβείας δόγματα; διὰ τοῦτο ὥσπερ ἐπείνησεν, ὥσπερ ἐκοπίασεν, ὥσπερ ἐκαθεύδησεν, ὥσπερ ἔφαγεν, ὥσπερ ἔπιεν, οὕτω καὶ θάνατον παραιτεῖται τὸ ἀνθρώπινον ἐνδεικνύμενος, καὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως τὴν οὐκ ἀνεχομένην ἀπαθῶς ἀπορραγῆναι τῆς παρούσης ζωῆς· εἰ γὰρ μηδὲν τούτων εἰρήκει, εἶχεν εἰπεῖν, ὅτι εἰ ἄνθρωπος ἦν, ἔδει αὐτὸν παθεῖν C τὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ποῖα δέ ἐστι ταῦτα, μέλλοντα σταυροῦσθαι καὶ δεδοικέναι, καὶ ἀγωνιᾶν, καὶ μὴ ἀπαθῶς ἀπορρήγνυσθαι τῆς παρούσης ζωῆς· τῇ φύσει γὰρ ἔγκειται τὸ φίλτρον τὸ περὶ τὰ παρόντα· διὰ τοῦτο δεῖξαι βουλόμενος ἀληθῆ τῆς σαρκὸς τὴν περιβολὴν, καὶ τὴν οἰκονομίαν πιστώσασθαι, μετὰ πολλῆς τῆς ἀποδείξεως τὰ πάθη γυμνὰ προτίθησιν. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἁγιωτάτου ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἰσοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου λόγου πα. D οὗ ἡ ἀρχή· τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς· ἔχουσα οὕτω· καὶ μικρὸν προελθὼν ηὔχετο λέγων· πάτερ εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτούς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. οὐχ ἁπλῶς πρὸς Πέτρον μάλιστα ἀποτείνεται, καίτοι καὶ τῶν ἄλλων καθευδόντων, ἀλλὰ καθικνούμενος αὐτοῦ κἀντεῦθεν διὰ τὴν αἰτίαν ἣν ἐμνήσθην εἶτα· ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι τὸ αὐτὸ εἶπον· E εἰπόντος γάρ, φησί, Πέτρου· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι· ὁμοίως δὲ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον· λοιπὸν πρὸς πάντας διαλέγεται ἐλέγχων αὐτῶν τὴν ἀσθένειαν· οἱ γὰρ συναποθανεῖν αἱρούμενοι, οὐδὲ λυπουμένῳ τότε συλλυπηθῆναι ἴσχυσαν ἐγρηγορότες, ἀλλ' ἐκράτησεν αὐτῶν ὁ ὕπνος. εὔχεται δέ, ἵνα μὴ δόξῃ ὑπόκρισις

A probatione tantum perſiſtit, ſed & ipſam circumferens carnem, permittit eam naturæ perpeti detrimenta: & eſurire, & ſitire, & dormire, & fatigari. Poſtremo etiam ad crucem veniens, ſinit eam quæ carnis ſunt, pati: ideo enim & guttæ ſudorum de ea cadebant, & angelus inveniebatur eam ſuſtentans, & triſtatur, & hæſitat. Prius enim quam hæc diceret, ait: *Anima mea turbata eſt.* Et: *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem.* Si enim his omnibus geſtis os malignum diaboli per Marcionem Ponticum, & Valentinum, & Manichæum Perſam, & alias plures hæreſes valuit, quantum ad eos, verbum diſpenB ſationis ſubvertere, & inſonuit ſatanicum ſonum, dicens quia neque incarnatus eſt, ſed putative hoc erat, & phantaſia, & ſcena atque ſimulatio, dum quando paſſiones ipſæ proclamarent, & mors, & ſepulcrum, & eſuries, ſi nihil horum factum eſſet, quomodo non multo amplius hæc impietatis nequiſſima dogmata diſſeminarentur? Quamobrem ſicut eſurivit, ſicut fatigatus eſt, ſicut dormivit, ſicut manducavit, ſicut bibit, ſic & mortem recuſat, quod eſt humanum, oſtendens, & infirmitatem naturæ, quæ non ſine dolore patitur avelli de præſenti vita. Si enim nullum horum dixiſſet, dixiſſet utique quia ſi homo C eſſet, oportebat eum pati quæ hominis ſunt. quæ vero hæc? cum ad crucem veniret & formidare, & tædere, nec ſine dolore avelli a præſenti vita (ineſt quippe naturæ amor præſentium,) & ideo oſtendere volens verum carnis velamen, diſpenſationemque credibilem facere, cum multa probatione paſſiones ipſas nudas propoſuit. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo, qui eſt de bibliotheca venerabilis hujus patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ſancti Joannis Chryſoſtomi ex interpretatione evangelii ſecundum D Matthæum lib. 81. cujus eſt initium: *Tunc venit cum eis Jeſus*, continens ita. Et poſt puſillum accedens, orabat dicens. *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Et venit ad eos, & invenit eos dormientes. Et dixit Petro: *Sic non potuiſtis una hora vigilare mecum? Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma.* ¹ Non ſimpliciter maxime Petrum aggreditur, dum quando & ceteri dormirent: ſed palpans, atque tangens eum, & hoc propter cauſam quam antea dixi. Deinde, quia & ceteri hoc ipſum dixerunt. *Increpato enim Petro*, inquit, *Quod ſi etiam E oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter autem*, inquit, *& omnes diſcipuli dixerunt.* Ceterum omnes alloquitur, redarguens eorum infirmitatem. Qui enim mori cum eo delegerant, nec ſaltem contriſtato ſimul cum eo tunc evigilantes contriſtari valuerunt, ſed tenuit eos ſomnus. Orat vero, ne cauſa ſimulationis eſſe putare-

Joan. 12. 27. Matth. 26. 38.

Matth. 26.

¹ Al. temere pro simpliciter.

Joan. 13. 37.

Matth. 26.

¹ Alia Lat. vetus Codicis noſtri MS. Non temere autem ad Petrum maxime ſe convertit, etiamſi alii dormiſſent, ſed ut hoc eum [illegible], propter eam quam prius dixi cauſam. Harduinus.

ACTIO X.

retur: & ſudores defluunt, propter eamdem iterum cauſam, ne dicant hæretici quod anxietatem ſimulaſſet. Propterea & ſudores ut guttæ ſanguinis defluxerunt, & angelus confortans eum viſus eſt, multa millia quoque timoris indicia, ne quis diceret verba ficta fuiſſe. Ideo & orat. Dicendo namque, *ſi poſſibile eſt, tranſeat*, oſtendit humanum. Dicendo autem: *Veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*, [1] oſtendit quid ſit elegans, & philoſophicum, * imbuens etiam natura in adverſum trahente ſequi Deum. Quoniam ergo non ſufficiebat inſipientibus * faciem oſtendere ſolam, etiam verba adjungit. Iterum quia verba non ſufficiebant tantum, ſed & rerum opus erat, eas verbis conjungit, ut credant etiam qui vehementer contendunt, quia & homo factus eſt, & mortuus eſt. Si enim & dum hæc ſunt, incredibile eſt hoc adhuc apud quoſdam, multo magis ſi hæc minime fuiſſent. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo, qui eſt de bibliotheca venerabilis hujus patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ex interpretatione evangelii ſecundum Joannem, libro ſecundo, ſermone ſexageſimo * ſexto, cujus initium eſt: Dulcis eſt præſens vita, continens ita: *Nunc anima mea turbata eſt*. Et quid dicam? *Pater, ſalva me ab hac hora*. * [2] Quia hoc non eſt evitantis ut ad mortem veniret, ſed maxime invitantis. Ut enim non dicant quia ipſe extra dolores humanos exiſtens, facile de morte philoſophatur, omne mortis imperium potenter deſtruens; & nos extra periculum exhortatur, oſtendit quia quamvis anxietur, attamen propter utilitatem non recuſat. Hæc vero diſpenſationis ſunt, non deitatis: ideo ait: *Nunc anima mea turbata eſt*. Nam ſi hoc non eſt, qualis conſequentia eſt, quod dictum eſt, dicere: *Pater ſalva me ab hac hora*: & ita turbari, ut * exui quoque depoſceret? ſi quidem licebat etiam diffugere omnes naturæ humanæ infirmitates ſive impotentias. Sed non habeo, inquit, quod dicam liberationem poſtulans. Propter hoc enim veni in hanc horam. Ac ſi diceret: Etſi turbamur, etſi commovemur, non fugiamus mortem. (Nam & ego nunc turbatus, non dico, ut fugiam.) Oportet enim ſuſtinere quod ſupervenit. Non dico, *libera me ex hac hora*; Sed quid? *Pater, glorifica nomen tuum*. * [3] dum quando perturbatio huic cogat dicere contrarium: dico: *Glorifica nomen tuum*: hoc eſt, eleva jam ſuper crucem. Iterum humanum oſtendit, & naturam nolentem mori, ſed præſentem vitam amplectentem, oſtendens quod non extra humanas paſſiones erat. Quemadmodum enim eſurire crimen non eſt, neque dormire, ita nec præſentem vitam affectare. Etenim Chriſtus corpus mundum a peccatis habuit, non naturalibus neceſſitatibus liberum, alioquin nec corpus eſſet. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo, qui eſt de bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

A εἶναι τὸ πρᾶγμα· ϗ ἱδρῶτες ἐπιῤῥέουσι διὰ τὴν αἰτίαν πάλιν τὴν αὐτὴν, ἵνα μὴ εἴπωσιν αἱρετικοὶ ὅτι ὑποκρίνεται τὴν ἀγωνίαν. διὰ τοῦτο ϗ ἱδρῶτες ὡς θρόμβοι αἵματος, ϗ ἄγγελος ἐνισχύων αὐτὸν ὤφθη, ϗ μυρία φόβου τεκμήρια, ἵνα μή τις εἴπῃ τὰ ῥήματα πεπλασμένα εἶναι· διὰ τοῦτο ϗ ἡ εὐχή· τῷ μὲν οὖν εἰπεῖν εἰ δυνατὸν, ἔδειξε τὸ ἀνθρώπινον. τῷ δὲ εἰπεῖν, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ, ἔδειξε τὸ ἐνάρετον ϗ ἐμφιλόσοφον, παιδεῦον ϗ τῆς φύσεως ἀνθελκούσης ἕπεσθαι τῷ Θεῷ· ἐπειδὴ οὖν οὐκ ἤρκει τοῖς ἀνοήτοις τὸ πρόσωπον δεῖξαι μόνον, ϗ ῥήματα προστίθησι· πάλιν ἐπειδὴ ῥήματα οὐκ ἤρκει μόνον, ἀλλὰ ϗ B πραγμάτων ἔδει, ϗ ταῦτα συνάπτει τοῖς ῥήμασιν, ἵνα πιστεύσωσι ϗ οἱ σφόδρα φιλονεικοῦντες, ὅτι ϗ ἄνθρωπος γέγονε, ϗ ἀπέθανεν· εἰ γὰρ ϗ τούτων ὄντων ἀπιστεῖται παρά τισιν ἔτι τοῦτο, πολλῷ μᾶλλον, εἰ μὴ ταῦτα ἦν. ἥτις χρῆσις ὡσαύτως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα σεπτοῦ πατριαρχείου, ϗ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου, βιβλίου δευτέρου, λόγου ξϛ. οὗ ἡ ἀρχή· Γλυκύς ὁ παρὼν βίος, ἔχουσα οὕτως. νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. ϗ τί εἴπω; πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας C ταύτης· ϗ μὴν τοῦτο * οὐκ ἔστι προξενουμένου ἐπὶ τὸν θάνατον ἐλθεῖν. μάλιστα μὲν * συμπαροξυνομένου. ἵνα γὰρ μὴ λέγωσιν, ὅτι αὐτὸς ἔξω τῶν ὠδίνων ὢν τῶν ἀνθρωπίνων εὐκόλως περὶ θανάτου φιλοσοφεῖ, ϗ ἡμᾶς ἔξω κινδύνου παραινεῖ, δείκνυσιν ὅτι καίτοι ἀγωνιῶν * αὐτὸς, ὅμως διὰ τὸ χρήσιμον οὐ παραιτεῖται· ταῦτα δὲ τῆς οἰκονομίας ἐστὶν, οὐ τῆς θεότητος· διὰ τοῦτό φησι· νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτ' ἔστι, ποία ἀκολουθία ἐστὶ τὸ λεχθὲν, ϗ τὸ εἰπεῖν, πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ϗ οὕτως τεταράχθαι, ὡς ϗ ἀπαλλαγὴν αἰτεῖν; εἴγε ἐξῆν ϗ διαφυγεῖν ἅπαντα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὰ ἀσθενήματα. ἀλλ' οὐκ ἔχω D τί εἴπω, φησὶν, ἀπαλλαγὴν αἰτούμενος. διὰ γὰρ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· ὡσανεὶ ἔλεγε· κἂν ταραττώμεθα, κἂν θορυβώμεθα, μὴ φεύγωμεν θάνατον. δεῖ γὰρ φέρειν τὸ ἐπιόν· οὐ λέγω· ἀπάλλαξόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ τί; πάτερ δόξασόν σου τὸ ὄνομα. καί με τῆς ταραχῆς τοῦτο ἀναγκαζούσης λέγειν τὸ ἐναντίον· λέγω, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. τουτέστιν, ἀνάγαγε λοιπὸν ἐπὶ τὸν σταυρόν· πάλιν πολὺ τὸ ἀνθρώπινον ἐπιδείκνυται, ϗ τὴν φύσιν μὴ βουλομένην ἀποθανεῖν, ἀλλὰ τῆς παρούσης ἀντεχομένην ζωῆς, δεικνὺς ὅτι οὐκ ἔξω τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ἦν· ὥσπερ γὰρ τὸ πεινῆν οὐκ ἔγκλημα, οὐδὲ τὸ καθεύδειν, οὕτως οὐδὲ E τὸ τῆς παρούσης ζωῆς ἐφίεσθαι. ὁ δὲ Χριστὸς σῶμα καθαρὸν ἁμαρτημάτων εἶχεν, οὐ φυσικῶν ἀναγκῶν ἀπηλλαγμένον, ἐπεὶ οὐδὲ σῶμα ἂν ἦν. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον σωματινὸν τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα σεπτοῦ πατριαρχείου, ϗ ἐστοίχησεν.

Ἔτι

Margin notes: * studium · * perſonam · * G. ſeptimo · Joan. 12 · * G. Atqui hoc non eſt evitantis, ut ad mortem veniret, ſed maxime invitantis (?) · * liberationem · In Græco deeſt. · * G. quamquam

ANNO CHRISTI · * G. ... [illegible]

1 Mſ oſtendit eo ſe fuiſſe virtutem & philoſophiam, quo docebat etiam reſiſtente natura Deum ſequi. Hard.
2 Mſ. addit. Atqui hoc non eſt ejus, qui adhortatur ad mortem venire. Ne enim dicerent &c. Hard.
3 Mſ [illegible] Hard.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος χρῆσις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν Θησαυρῶν, κεφαλαίου κδʹ. οὗ ἡ ἀρχή· εἰ παρά τινος τῶν ἑτέρων, ἔχουσα οὕτως· τῷ ἰδίῳ θανάτῳ τὸν θάνατον κατήργησεν ὁ σωτήρ· ὥσπερ οὖν οὐκ ἂν ὁ θάνατος κατηργήθη μὴ ἀποθανόντος αὐτοῦ, οὕτως ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν. εἰ μὴ γὰρ ἐδειλίασεν, οὐκ ἂν ἐλευθέρα τοῦ δειλιᾷν ἡ φύσις ἐγένετο, εἰ μὴ ἐλυπήθη, οὐκ ἂν ἀπηλλάγη τοῦ λυπεῖσθαι ποτέ. εἰ μὴ ἐταράχθη καὶ ἐπτοήθη, οὐκ ἂν ἔξω που τούτων ἐγένετο· καὶ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν ἀνθρωπίνως γεγονότων τὸν αὐτὸν ἐφαρμόζων λόγον εὑρήσεις ἐν Χριστῷ τὰ τῆς σαρκὸς πάθη κινούμενα, οὐχ ἵνα κρατῇ ὥσπερ καὶ ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ἵνα κινηθέντα καταργηθῇ τῇ δυνάμει τοῦ ἐνοικήσαντος λόγου πρὸς τὸ ἄμεινον μεταποιουμένης τῆς φύσεως. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος χρῆσις τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου, ἔχουσα οὕτως· ἄνθρωπος γέγονεν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, οὐχ ἵνα πάλιν ὡς Θεὸς πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως πράττῃ καὶ λαλῇ, ἀλλ' ἵνα πολλάκις καὶ διὰ τὴν χρείαν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας καὶ ὡς ἄνθρωπος λέγῃ τινά· ταύτην ἔχοντος τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν, πῶς οὐκ ἄτοπον σκανδαλίζεσθαι τοὺς ἀκροωμένους ἀνθρωπινώτερον ἔσθ' ὅτε λαλοῦντος αὐτοῦ; λαλεῖ γὰρ ὡς ἄνθρωπος, λαλεῖ δὲ καὶ ὡς Θεὸς ἔχων ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν. ἀνθρωπίνως μὲν γὰρ ἔλεγε· νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· θεϊκῶς δὲ πάλιν, ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν· καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. τὸ μὲν οὖν ταράττεσθαι τῆς σαρκὸς ἴδιον πάθος· τὸ δὲ ἐξουσίαν ἔχειν θεῖναί τε καὶ πάλιν ἀναλαβεῖν τὴν ψυχήν, τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως ἔργον ἐστίν· ὥσπερ οὖν ὅταν λέγῃ τι θεϊκῶς, καίτοι φαινόμενος ἄνθρωπος, οὐ σκανδαλιζόμεθα, ἀλλ' ἐννοοῦμεν τὸν ἐνοικοῦντα τῇ σαρκὶ λόγον, οὕτως ὅταν τι λαλῇ ὡς ἄνθρωπος, μὴ σκανδαλιζώμεθα ἐννοοῦντες, ὅτι δι' ἡμᾶς γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ τὰ τῇ ἀνθρωπότητι πρέποντα λαλεῖ· ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς τὸ αὐτὸ βιβλίον, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Ἰουλιανοῦ δογμάτων βιβλίου τρίτου, ἀπὸ λόγου δωδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· πειρᾶται μὲν ὁ δι' ἐναντίας, ἔχουσα οὕτως· ἐπειδὴ δὲ εἰ μὴ τὸ ἀβούλητον ἐποιήσατο θελητόν, οὐκ ἂν ἔπαθεν ὅλως, δείκνυσι μὲν ἀναγκαίως ἀβούλητον μὲν τὸ ἐν τῷ παθεῖν δυσκλεές, ὡς ἔφην, αἱρετὸν δ' ὅμως διὰ τὸ πᾶσι χρήσιμον· καὶ τὴν μὲν ἀθελησίαν ἡ τοῦ ποτηρίου παραίτησις ἔχει· τό γε μὴν ἑκόντα παθεῖν τὸ εἰρημένον πρὸς τὸν πατέρα· πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. συνευδοκήσαντος γὰρ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός, καὶ οἷον συναινέσαντος ταῖς σοφωτάταις οἰκονομίαις, ὁ υἱὸς τὸν κατὰ σάρκα θάνατον ὑπομεῖναι λέγεται, ἵνα ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς καταργήσῃ τὸν θάνατον, καὶ ἀνατρέψῃ φθοράν, καὶ δικαιώσῃ τὴν ὑπ' οὐρανόν. καὶ μετ' ὀλίγα· ἄθρει δή μοι, ὅπως διὰ τὸ ἀνασῶσαι τὸ δοθὲν αὐτῷ, τουτέστιν ἡμᾶς, τὸ ἀνεθέλητον αὐτῷ διὰ τὰς ἐν τῷ παθεῖν ἀτιμίας

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Cyrilli archiepiſcopi Alexandriæ de Theſauris, capitulo vigeſimoquarto, cujus initium eſt: Si a quolibet aliquorum, continens ita: Propria morte mortem ſalvator evacuavit. Quemadmodum ergo nequaquam mors deſtrueretur, eo non moriente; ita in ſingulis carnis paſſionibus. Niſi enim formidaſſet, non utique natura a formidine libera fieret. Niſi triſtaretur, non utique unquam de triſtitia liberaretur. Niſi perturbatus eſſet, & pertimeſceret; nunquam extra hæc efficeretur: etiam in ſingulis, quæ humaniter facta ſunt, eamdem aptans rationem, invenies in Chriſto eaſdem carnis paſſiones motas fuiſſe, non ut * obtineant ſicut in nobis, ſed ut agitatæ deſtruantur virtute carnem inhabitantis Verbi, in melius * refecta eadem natura. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt ad librum, qui eſt de bibliotheca venerabilis hujus patriarchii, chartaceum, & conſtitit.

Item relectum eſt teſtimonium ejuſdem ex eodem libro, continens ita: Homo factus eſt Dei verbum, non ut iterum (ut Deus) ante humanationem omnia agat, & loquatur, ſed ut plerumque etiam propter utilitatem quæ in carnis eſt diſpenſatione, & ſicut homo quædam loquatur. Hanc habente eodem myſterio virtutem, quomodo abſurdum non eſt ſcandalizari audientes, dum interdum humanius loquatur? Loquitur enim ut homo, loquitur ut Deus, habens in utriſque poteſtatem. * Humaniter enim dicebat: *Nunc anima mea turbata eſt:* * divine autem, *Poteſtatem habeo ponendi eam, & iterum poteſtatem habeo ſumendi eam.* Perturbari ergo, paſſio carnis eſt propria: poteſtatem autem habere ponendi, & iterum ſumendi animam, virtuti verbi eſt * actus. Quemadmodum enim dum id loquitur divine, cum & homo cernatur, minime ſcandalizamur, ſed conſideramus habitans in carne verbum: ita cum quid loquitur ut homo, non ſcandalizemur, conſiderantes quia propter nos factus eſt homo, & quæ humanitati congruunt, loquitur. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum eodem libro, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ſancti Cyrilli ex dogmatibus adverſus Julianum libro tertio, ex ſermone duodecimo, cujus initium: Attentat quidem qui ex adverſo eſt, continens ita: Quia igitur niſi quod involuntarium erat feciſſet & voluntarium, nequaquam omnino pateretur; neceſſario demonſtrat involuntarium quidem quod in patiendo fuit inglorium, ut fatus ſum: attamen voluntarium, eo quod omnibus extitit utile, & non velle quidem, calicis recuſatio continet, & ſponte, tamen pati in eo, quod dictum eſt ad Patrem: *Verumtamen non mea voluntas, ſed tua fiat.* Complacente enim Deo & Patre, & tanquam conſentiente prudentiſſimis diſpenſationibus, Filius ſecundum carnem mortem ſuſtinere dicitur: quatenus ſurgens a mortuis deſtrueret mortem, & everteret corruptionem, & juſtificaret quæ ſub cælo ſunt. Et poſt pauca: Conſidera ergo, quomodo ut ſuſcitaret, quod datum eſt ei; id eſt,

* id eſt, dominentur

* commutata

* id eſt, humano more

* id eſt, divino more. Joan. 12. Joan. 10.

* id eſt, opus, actio.

Matth. 26.

A eſt, nos, quod ei erat involuntarium propter paſſionis contumelias voluntarium fecit. Suſtinuit quippe crucem ignominia contempta, ſicut egregius ſcribit Paulus. Quia vero paſſio extitit involuntaria quidem ei, quantum ad infirmitatem humanorum ſenſuum pertinet: verumtamen quamquam nimis fuiſſet inglorium, voluntarium fuit eo quod Deo eſſet acceptum: Acceptum autem eſſe videtur velle omne quidquid eſt malum ſuſtinere fideles ſuos pro multorum ſalute. Conſideraverit quiſquam optime, & in evangelicis narrationibus. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo bibliothecæ hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

B Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ex interpretatione evangelii ſecundum Matthæum, ex tomo undecimo, continens ita: Licet enim quammaxime, quod accidit, non in omnibus & per omnia voluntarium ei fuit, ſed tamen propter omnium ſalutem & vitam, voluntarium fecit crucis paſſionem. Noverat quippe, noverat quæ ex hoc futura eſſent * emendationes, & quod hominis naturam repararet, & ſanguine proprio acquireret Deo Patri. Si enim non feciſſet voluntarium pati, dum nimis eſſet involuntarium, quænam occaſio conſiderabitur orandi eum, & dicendi: *Pater, ſi poſſibile eſt,* C *tranſeat a me calix iſte?* Ejuſdem ex tomo duodecimo. Et ſubeſt quidem in eo metus patiendi, propter id quod humanum eſt: mitigatur vero confeſtim per inhabitantis verbi potentiam atque fortitudinem. Perſpice ergo, quomodo ſubdemonſtrat quidem in eo recuſatio ipſa quod humanum eſt, divinitatis autem inflexibilitas ſtatim refulſit. Ait enim ad Patrem, qui in cœlis eſt: *Verumtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*, & hoc autem ut homini congruit, fatus eſt. Nam juxta quod Deus eſt, non extra voluntatem eſt Patris: imo vero ipſe eſt * conſilium Dei & Patris, ſi utique in ſapientia & velle eſt Patris, D ſapientia vero eſt ipſe Filius. Quia vero, & voluntas Patris nominatur unigenitus, explanat egregius cantator. *Domine, in voluntate tua præſtitiſti decori meo virtutem.* In Chriſto enim omne datum cœleſtium bonorum eſt a Deo & Patre: alias una, atque conſubſtantiali exiſtente Trinitate, & una deitate in ea intellecta, quomodo non erit eadem voluntas Patris, & Filii, & Spiritus ſancti? Condecentiſſime itaque ad humilitatis habitum, & ſicut homo, ſubformidat tacite eam, quæ extra naturam, & ex maledicto ſubintravit, mortem, reſpuens autem iterum ut Deus: *Non ſicut ego volo*, ait, E *ſed ſicut tu.* Quæ duo teſtimonia pari modo collata ſunt cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerabilis patriarchii, & conſtiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ſancti Cyrilli ex interpretatione evangelii ſecundum Joannem libro quarto, cujus initium: Quia deſcendit de cœlo: continens ita. Maxime enim non abſolute, neque in omni ſimpliciter argu-

Hebr. 12. — Matth. 26. — * futura merita — * voluntas — Pſal. 29.

A αἱρετὸν ἐποιήσατο. ὑπέμεινε γὰρ σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ὡς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος· ὅτι δὲ ἦν τὸ πάθος ἀνεθέλητον μὲν αὐτῷ τάχα ἴσως, ὅσον εἰς τὴν τῶν ἀνθρωπίνων ἀνήκει ἀσθένειαν, πλὴν καίτοι πολὺ τὸ δυσκλεὲς ἔχον αἱρετὸν ἦν διὰ τὸ τῷ Θεῷ δοκοῦν. δοκεῖ δὲ πᾶν ὅτιπερ ἂν ὑπομένειν θέλοι τις αὐτῷ * γνησίως ὑπάρχει τοῦ ἀρέσκοντος πολλοῖς· κατίδοι τις ἂν καὶ μάλα καὶ ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς διηγήμασιν. ἥτις χρῆσις ὡσαύτως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἐνταῦθα σεβασμίου πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησε.

B Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου τόμου * δεκάτου ἔχουσα οὕτως. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα τὸ συμβὰν οὐχὶ πάντῃ τε καὶ πάντως θελητὸν ἦν αὐτῷ, ἀλλ' οὖν τῆς ἁπάντων ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς θελητὸν ἐποιήσατο τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθος, ᾔδει γάρ, ᾔδει σαφῶς τὰ ἐντεῦθεν ἐσόμενα κατορθώματα, καὶ ὅτι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἀνακαινιεῖ, καὶ αἵματι τῷ οἰκείῳ κατακτήσεται τῷ Θεῷ καὶ πατρί. εἰ γὰρ μὴ ἐποιήσατο θελητόν, καίτοι λίαν ἀβούλητον ὄν, τὸ παθεῖν, τίς ἂν νοοῖτο λοιπὸν ἡ πρόφασις τοῦ προσεύχεσθαι C αὐτόν, καὶ λέγειν· πάτερ εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο; τοῦ αὐτοῦ ἐκ τόμου δωδεκάτου· καὶ ὑπόκειται μὲν τὸ δεῖμα τοῦ παθεῖν ἐν αὐτῷ διὰ τὸ ἀνθρώπινον· * κατασκεδάζεται δὲ παραχρῆμα τῇ τοῦ ἐνοικοῦντος λόγου ῥώμῃ τε καὶ ἀνδρείᾳ· θέα γὰρ ὅπως παραδείκνυσι μὲν ἐν αὐτῷ τὸ ἀνθρώπινον ἡ παραίτησις. τὸ δὲ τῆς θεότητος ἀκαμπὲς ἀνέλαμψεν εὐθύς. ἔφη γὰρ πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· ἀνθρωποπρεπῶς δὲ καὶ τοῦτό φησιν· ἐπεὶ κατὰ τὸ εἶναι Θεὸς οὐκ ἔξω τῶν τοῦ πατρὸς θελημάτων ἐστί· μᾶλλον δὲ αὐτός ἐστιν ἡ βούλησις τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός, εἴπερ ἐν σοφίᾳ καὶ τὸ θέλειν ἐστὶ D τοῦ πατρός, σοφία δὲ ὁ υἱός. ὅτι δὲ καὶ θέλησις ὀνομάζεται τοῦ πατρὸς ὁ μονογενής, σαφηνεῖ λέγων ὁ θεσπέσιος ψαλμῳδός. κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παράσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν· ἐν Χριστῷ γὰρ ἡ πᾶσα * δύναμις τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός. ἄλλως τε μιᾶς καὶ ὁμοουσίου τῆς ἁγίας οὔσης Τριάδος, καὶ μιᾶς θεότητος ἐν αὐτῇ νοουμένης, πῶς οὐκ ἂν εἴη θέλημα τὸ αὐτὸ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος; πρεπωδέστατα τοίνυν τῷ τῆς ταπεινώσεως σχήματι, καὶ ὡς ἄνθρωπος ὑποδειλιῶν ἠρέμα τὸν παρὰ φύσιν τε καὶ ἐξ ἀρᾶς εἰσβεβηκότα θάνατον, διαπτύων δὲ πάλιν ὡς Θεός, τό· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, φησίν, ἀλλ' ὡς σύ· αἵ E τινες δύο χρήσεις ὡσαύτως ἀντεβλήθησαν πρὸς χαρτῷον βιβλίον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ σεβασμίου τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου βιβλίου τετάρτου, οὗ ἡ ἀρχή· ἔτι * καταβέβηκεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἔχουσα οὕτως· μάλιστα μὲν γὰρ οὐκ ἀπολύτως, οὐδὲ εἰς πᾶσαν ἁπλῶς ὑπόθεσιν, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ παντὸς πράγματος

* ἴσως γνησίως — * ἴσ. ἑνδεκάτου — * ἴσ. καταπαύεται — * L. δύναμις — * καταβέβηκα

1 Mſ. [illegible]

ANNO CHRISTI 680.

μασι πάντῃ τε καὶ πάντως τῶν οἰκείων ἐξέσθαι θελημάτων ὁ υἱὸς διϊσχυρίσατο. φυλάξαι γε μὴν τὸ τοῦ πατρὸς λέγει κατὰ πρᾶγμα τὸ ὡρισμένον διὰ τὰς σάς, ὥς γε μοι πρόσεστι νοεῖν, ὁμιλίας, προνοῶν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ὡς Θεός· ὑπομένει δὲ τὸ ἀβούλητον, καὶ ποιεῖται θελητὸν δι' ἡμᾶς πάθος· δὲ φημι τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ δηλονότι συναρέσαν· καὶ τῷ γεννήσαντι, καθάπερ ἡμῖν ἤδη προείρηται· καὶ γοῦν ἔξεστιν ὁρᾷν παρατεθεῖσαν εὐθὺς τὴν ἀπόδειξιν, καὶ παραπεπηγμένην ἐναργῶς τὴν ὑπόθεσιν, ἐφ' ᾗ καθάπερ αὐτός φησι, τῶν μὲν οἰκείων ἀπέστη θελημάτων, ἀποπληροῖ δὲ τὸ τοῦ πατρός. τοῦτο γάρ ἐστι, φησί, τὸ θέλημα τοῦ πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ· ἀλλ' ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. καὶ ὅτι μὲν ὄντως ἀνεθέλητόν τε ὁμοῦ καὶ θελητὸν τῷ μονογενεῖ τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθος ὁρᾶται, προείρηται μὲν ἤδη σαφῶς. ἐκληψόμεθα δὲ καὶ αὖθις ἀκριβεστέραις ἐρεύναις τοῖς ἐντευξομένοις ἁπλοῦντες τὴν ἀλήθειαν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου· σκανδαλίζου τοιγαροῦν ἄνθρωπε μηδαμῶς ὅταν ἀκούσῃς λέγοντος· καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με· ὃ γὰρ ἐλέγομεν ἐξ ἀρχῆς, τοῦτο πάλιν ἐροῦμεν, κατὰ πράγματος ὡρισμένου καὶ ἐναργοῦς, τὸν ἐπὶ τούτῳ λόγον ἐποιήσατο ὁ Χριστός· διδάσκων γάρ, ὅτι τὸ ὑπὲρ πάντων τεθνάναι θελητὸν μὲν ἔχει διὰ τὸ οὕτω συμβουληθῆναι τὴν θείαν φύσιν, ἀνεθέλητον δὲ διὰ τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθη, καὶ τὸ ὅσον ἧκεν εἰς τὴν σάρκα παραιτουμένην τὸν θάνατον, τὰ τοιαῦτά φησι, καὶ μακρὸς μὲν ἤδη προσανάλωται λόγος· ὅτι δὲ καὶ ἀνεθέλητόν πως ὁρᾶται τῷ σωτῆρι Χριστῷ, καθάπερ ἦν ἄνθρωπος, τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ πάθος, καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκόλουθον ἡμᾶς τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως κατιδεῖν. φαμὲν οὖν ὅτι τῆς Ἰουδαϊκῆς ἔργον ἦν ἀπονοίας τοῦ πάντῃ τε καὶ πάντως σταυρωθήσεσθαι τὸν Χριστόν, καὶ τοῦτο ἀνυπερθέτως ἔμελλον ἔσεσθαι παρ' αὐτῶν οὐκ ἀμελέτητον ἐχόντων τὴν τόλμαν τὴν ἐπὶ τούτοις, ἀφ' ὧν ἤδη τετολμήκεισαν εἰς τε τοὺς ἁγίους προφήτας, καὶ τοὺς εἴπερ ἂν ἦσαν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ γεγονότες ἁγίους. ἐπεὶ δὲ οὐχ ἑτέρως ἦν τὸ πεπτωκὸς εἰς θάνατον ἐξαναστῆσαι πάλιν εἰς ζωήν, εἰ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ λόγος, ἔδει δὲ πάντως γεγονότα παθεῖν, τὸ ἀνεθέλητον ἐποιήσατο θελητόν. αὗται αἱ δύο χρήσεις ὁμοίως ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα σεβασμίου πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας βιβλίου ὀγδόου. οὗ ἡ ἀρχή· ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου. ἔχουσα οὕτως· ὅρα δὴ πάλιν ἐν τούτοις τῆς μὲν ἀνθρωπίνης φύσεως τὸ εἰς θορύβους εὐόλισθον, καὶ εὐπαράγωγον εἰς δειλίαν, τῆς δὲ θείας αὐτῆς καὶ ἀρρήτου δυνάμεως τὸ ἐφ' ἅπασιν ἄθραυστόν τε καὶ ἄτρεπτον, καὶ εἰς μόνην βλέπον τὴν αὐτῇ πρέπουσαν ἀνδρείαν. ἡ μὲν γὰρ τοῦ θανάτου παρεισδύσασα μνήμη ταράττειν πειρᾶται τὸν Ἰησοῦν. ἡ δὲ τῆς θεότητος δύναμις κινουμένην εὐθὺς χειροῦται τὸ πάθος, καὶ μεταμορφοῖ παραχρῆμα πρὸς ἀσύγκριτον εὐτολμίαν τὸ δειλίᾳ νενικημένον. οἰκ-

A mento, ſed neque in omni re omnino non amplecti proprias voluntates Filius affirmavit. Conſervare namque quæ Patris eſt, dicit circa rem definitam propter tuas, ſicut mihi intelligi datur, ſermonum adinventiones, providens noſtræ cautelæ ſicut Deus. Suſtinet autem involuntarium, & facit voluntarium propter nos: paſſionem autem dico procul dubio crucis ita & genitori complacitam, ſicut a nobis jam dictum eſt. Licet namque conſiderare appoſitam ſtatim comprobationem, & adjacentem efficaciter ipſam cauſam, ob quam, ſicut ipſe ait, a propriis quidem receſſit voluntatibus, implet autem eam quæ Patris eſt. *Hæc eſt* (Joan. 6.) B *enim*, inquit, *voluntas Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, ſed ut reſuſcitem illud in noviſſimo die*. Et quoniam quidem certe involuntaria ſimul & voluntaria unigeniti paſſio, quæ in cruce cernitur, jam plane prædictum eſt. Repetamus autem iterum per ſubtiliores perſcrutationes, relegentibus pandentes veritatem.

Ejuſdem ex eodem ſermone: Nullo modo itaque ſcandalizeris, o homo, cum audieris dicentem: *Deſcendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me*. (Ibidem) Quod enim a principio dicebamus, hoc iterum dicimus, circa rem definitam, ac manifeſtam, ſuper hoc fe- C cit Chriſtus ſermonem. Docens enim, quia pro omnibus obire voluntarium quidem habet, eo quod ita voluiſſet divina natura, involuntarium autem propter crucis paſſionem, & quantum dicit ad carnem recuſantem mortem, hæc & hujuſmodi fatus eſt: & prolixior quidem nobis conſumptus eſt ſermo: quia vero & involuntarium quodammodo videtur ſalvatori Chriſto juxta quod erat homo paſſio quæ in cruce eſt, & ex ipſa nos conſequens eſt rerum natura comprobare. Dicimus autem quod Judaicæ obſtinationis actus fuerat, ut Chriſtus per omnia crucifigeretur: & hoc ſine intermiſſione futurum D erat ab eis, ut non immediatam habentibus ſuper his audaciam ex iis, quæ jam fuerant operati tam in ſanctos prophetas, quamque in hos qui illo tempore fuerant ſancti. Quoniam igitur non erat aliter, quod in mortem deciderat, denuo ad vitam reſuſcitare, niſi factus fuiſſet homo unigenitus Dei verbum, & oportebat per omnia factum pati, involuntarium effecit voluntarium. Quæ duo teſtimonia ſimiliter collata ſunt cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerabilis patriarchii, & conſiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ſancti Cyrilli, & ex ea E dem interpretatione lib. 8. cujus initium *Maria autem accipiens libram unguenti*, (Joan. 12.) continens ita: Aſpice iterum in his, quod natura quidem humana in perturbationibus facilis & tranſmigrabilis eſt ad formidinem: divina autem & ineffabilis potentia, in omnibus infracta atque indirupta, & ad ſolam ſibique decentem fortitudinem reſpicit. Mortis namque ſubingreſſa memoria, turbare pertentat Jeſum: divinitatis autem potentia commotam ſtatim ſubjicit ægrimoniam, & contingo ad incomparabilem transformat audaciam, quod formidine fuerat

ACTIO X

ACTIO X. | ANNO CHRISTI 680.

rat ſuperatum. Arbitremur enim & in ipſo A
ſalvatore Chriſto commoveri quæ humana
ſunt propter duos ac neceſſarios modos.
Oportebat enim, oportebat, & per hæc ip-
ſa non putative, & excogitative, magis au-
tem naturaliter, & veraciter, hominem ex
muliere factum, videri omnia geſtantem
humana abſque ſolo peccato. Ceterum ti-
mor atque formido, ægrimoniæ quidem
ſunt in nobis naturales, inter peccata au-
tem refugiunt deputari, & ſuper hæc rurſus
utiliter commovebantur etiam in Chriſto
quæ humana ſunt, non ut mota prævalerent
atque accreſcerent, quemadmodum & apud
nos: ſed ut mota per virtutem verbi ab-
ſcinderentur, ad meliorem quemdam & B
diviniorem ſtatum * tranſmutanda natura
in primo Chriſto. Ita nempe erat, & non
aliter, ut etiam ad nos ipſos ſanationis
modus tranſiret. Ejuſdem ex eadem in-
terpretatione libro decimo, cujus initium:
Qui habet mandata mea, & cuſtodit ea.
Sicut conſubſtantialis eſt, ita & convo-
luntarius proprio Genitori. Unius enim eſ-
ſentiæ una profecto voluntas eſt; intentio
in omnibus una, & nihil eſt quod diſſo-
net. Ejuſdem ex eadem interpretatione li-
bro duodecimo, cujus initium: Quia Deus
ſecundum naturam eſt Filius. Completa
omni impietate adverſus Chriſtum ab ini-
quitate Judæorum, & nullo de cetero re C
licto, ut appareret eorum ſuper modum
crudelitatem fuiſſe perfectam, patitur ite-
rum aliquid in noviſſimis eadem caro
proprium atque naturale. * Suſcepit enim
ſitim flagris multimodis areſacta. Dolores
enim acres ſunt ad extorquendam ſitim,
quodam inſito inenarrabili calore inter-
num exhaurientes humorem, & ignis qui-
buſdam acceſſibus patientis viſcera concre-
mantes; indifficile quippe fuerat cuncta va-
lenti Deo verbo etiam hoc a propria car-
ne removere: ſed quemadmodum ſponte
permiſit cetera pati, patitur & hoc per
ſpontaneam voluntatem: quærebat igitur
bibere. Quæ tria teſtimonia pari modo D
collata ſunt cum libro chartaceo biblio-
thecæ venerabilis hujus patriarchii, & con-
ſiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codice te-
ſtimonium ſancti Epiphanii archiepiſcopi
Cypri ex Panariis, ſermone ſexageſimo-
nono contra Ariomanitas, cujus eſt ini-
tium: Iſtos qui ſunt circa Meletium,
continens ita. Inſilientes igitur verbi capta-
tores, ſtatim tanquam occaſionem contra
inimicum adepti, addentes ajunt: Cernis
quia egebat auxilio angelorum? conforta-
bat enim eum angelus, (in agonia nam-
que ipſe factus eſt) & neſciunt quia niſi
habeat hæc omnia, & illud: *non mea vo-*
luntas ſed tua: & niſi ſudor ei factus fue-
rit ex corpore profluens, utique putatio
fuerat Chriſti carnalis adventus, & rationa-
biliter a Manichæis & Marcioniſtis, quæ
ſecundum phantaſiam eſt æſtimatio, cauſa
cantatur, & non veriſſima. Hæc autem
omnia, præmuniens vitam noſtram, di-
ſpenſative ſuſcepit, quaſi humanæ ægrimo-
niæ narrationes habens, & non ſimulatio-
ne, ſed veritate (dixit:) *Non mea voluntas:*
ut oſtendat carnis ſubſtantiam veram, &
redarguat eos qui dicunt, mentem huma-

* transmutan- do naturam.

* G. Suſcepit, Admiſit.

[illegible]

σώμεθα γὰρ καὶ ἐν τῷ σωτῆρι Χριστῷ κινεῖσθαι
τὰ ἀνθρώπινα διὰ δύο καὶ ἀναγκαίους τρόπους. ἔδει
γὰρ, ἔδει διὰ τούτων αὐτὸν οὐ δοκήσει καὶ ὑπο-
νοίᾳ, φυσικῶς δὲ μᾶλλον καὶ ἀληθῶς ἄνθρωπον
ἐκ γυναικὸς γεγονότα φαίνεσθαι πάντα φέροντα τὰ
ἀνθρώπινα, δίχα μόνης ἁμαρτίας. φόβος δὲ καὶ
δειλία πάθη μὲν ἐν ἡμῖν φυσικά, τό γε μὴν ἐν
ἁμαρτίαις τετάχθαι διαπεφευγότα. καὶ πρὸς τούτοις
ἔτι χρησίμως ἐκινεῖτο ἐν Χριστῷ τὰ ἀνθρώπι-
να, οὐχ ἵνα κινηθέντα κρατῶνται, καὶ εἰς τὸ
πρόσω χωρῇ, καθάπερ καὶ ἐφ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα κι-
νηθέντα τῇ δυνάμει τοῦ λόγου διακόπτηται, πρὸς
ἀμείνω τινὰ καὶ θειοτέραν κατάστασιν μεταστοιχειουμέ-
νης τῆς φύσεως ἐν πρώτῳ Χριστῷ. ἦν γὰρ οὕτω
καὶ οὐχ ἑτέρως καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν τῆς ἰάσεως
διαβῆναι τρόπον. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας
βιβλίου δεκάτου, ἧς ἡ ἀρχή· ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς
μου καὶ τηρῶν αὐτάς· ὥσπερ ἐστὶν ὁμοούσιος, οὕτω
καὶ συνθελητὴς τῷ ἰδίῳ γεννήτορι. μιᾶς γὰρ
οὐσίας ἓν δήπου τὸ θέλημα, καὶ σκοπὸς ἐφ' ἅπασιν
εἷς, καὶ τὸ διαφωνοῦν οὐδέν. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐ-
τῆς ἑρμηνείας βιβλίου δωδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή, ὅ-
τι Θεὸς κατὰ φύσιν ὁ υἱός· πεπληρωμένης πά-
σης ἀσεβείας ἐπὶ Χριστῷ παρὰ τῆς τῶν Ἰουδαί-
ων ἀνοσιότητος, καὶ λοιπὸν ἐκλελοιπότος οὐ-
δενός, εἰς τὸ φαίνεσθαι πλείονα ἔχουσαν τὴν ὑ-
πὲρ λόγον ὠμότητα, πάσχει τι πάλιν ἐν τοῖς τελευ-
ταίοις ἡ σάρξ ἴδιόν τε καὶ φυσικόν· εἰσδέχεται γὰρ
τὸ διψῆν ταῖς πολυτρόποις αἰκίαις ξηρανομένη.
δεινοὶ γὰρ οἱ πόνοι πρὸς τὸ ἀναγκάσαι διψῆν,
ἐμφύτῳ τινὶ καὶ ἀφράστῳ θερμότητι τὴν ἐν τῷ βά-
θει δαπανῶντες ἰκμάδα, καὶ ὥσπερ πυρὸς ταῖς προσ-
βολαῖς τὰ τοῦ πάσχοντος ἐξικμαίνοντες σπλάγχνα.
ἦν μὲν γὰρ οὐ χαλεπὸν τῷ πάντα ἰσχύοντι Θεῷ
λόγῳ ἀποστῆσαι καὶ τοῦτο τῆς ἰδίας σαρκός· ἀλλ'
ὥσπερ ἑκὼν ἐφῆκε παθεῖν τὰ ἕτερα, πάσχει καὶ τοῦ-
το καθ' ἑκούσιον βούλησιν· ἑκὼν ἐζήτει πιεῖν. αἱ
τρεῖς ἐξῆς χρήσεις ὁμοίως ἀντεβλήθησαν πρὸς
βιβλία χαρτῷα τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνοντα
τοῦ ἁγίου τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοί-
χησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος χρῆσις τοῦ
ἁγίου Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκ τῶν
Πανορίων, ἀπὸ λόγου ξθ'. κατὰ Ἀρειομανιτῶν,
οὗ ἡ ἀρχή. Ἰστέος τοὺς περὶ Μελέτιον· ἔχουσα οὕτως·
προσπηδήσαντες τοίνυν οἱ λεξίθηρες εὐθέως ὡς
πρόφασιν κατ' ἐχθροῦ εὑράμενοι ἐπιφέρουσι λέ-
γοντες· ὁρᾷς, ὅτι ἐδεῖτο ἰσχύος ἀγγέλων; ἐνί-
σχυσε γὰρ αὐτὸν ἄγγελος. ἐν ἀγωνίᾳ γὰρ ἦν
ὡς ἐγένετο· καὶ οὐκ ἴσασιν ὅτι ἐὰν μὴ ἔχῃ ταῦτα
πάντα, καὶ τό· μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σόν·
καὶ ἐὰν μὴ ἀγωνιάσῃ, καὶ ἐὰν μὴ ἱδρὼς αὐτῷ γένηται E
ἐκ σώματος προχεόμενος, ἄρα δόκησις ἦν ἡ ἔν-
σαρκος τοῦ Χριστοῦ παρουσία· καὶ * εὐλόγως παρὰ
Μανιχαίων καὶ Μαρκιωνιστῶν ἡ περὶ φαντασίας δό-
κησις τῆς ἐνσάρκου παρουσίας ὑπόθεσις ᾄδεται, καὶ
οὐκ ἀληθεστάτη. ταῦτα δὲ πάντα ἐπασφαλιζόμενος
ἡμῶν τὴν ζωὴν τὰ ὅλα ἀνεδέξατο οἰκονομικῶς ἀν-
θρωποπαθῆ τινα διηγήματα ἔχων. καὶ οὐχ ὑπο-
νοίᾳ, ἀλλ' ἀληθείᾳ τό· μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα,
ἵνα δείξῃ σαρκὸς ὑπόστασιν ἀληθινήν· καὶ ἵνα
ἐλέγξῃ τοὺς λέγοντας νοῦν μὴ ἐσχηκέναι αὐτὸν ἄν-
θρω-

* εὔλογος in edit. S. Epiphanii.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X.

θρώπινον· καὶ ἐλέγξῃ τοὺς μὴ λέγοντας αὐτὸν σάρκα ἐσχηκέναι. πᾶς γὰρ θεῖος λόγος ἀνὰ μέσον τῶν υἱῶν τοῦ σκότους ἑστὼς ἐλέγχει μὲν τὸ σκότος, φωτίζει δὲ τοὺς υἱοὺς ἀληθείας. ὅρα γὰρ πόσα χρήσιμα ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. ἀπὸ ἀσωμάτων οὐ προέρχεται ἱδρώς· ἐν δὲ τῷ τοῦτο γίνεσθαι ἔδειξεν ἀληθινὴν σάρκα, καὶ οὐ δόκησιν. ἀπὸ σαρκὸς ἐν θεότητι συνηνωμένης χωρὶς ψυχῆς τε καὶ νοὸς οὐ γίνεται ἀγωνία· ἀγωνιάσαντος δὲ αὐτοῦ ἔδειξε ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ νοῦν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πεφορημένα, ὅθεν ἡ ἀγωνία γίνεται. καὶ πάλιν ἐν τῷ εἰπεῖν· μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα, ἀλλὰ τὸ σόν, ἔδειξεν ἀληθῶς νοῦν ἀνθρώπινον, ἀλλ' ἀναμάρτητον. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος χρῆσις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ δευτέρου λόγου. οὗ ἡ ἀρχή· ἐπειδή σοι τὰ μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν, ἔχουσα οὕτως· ἕβδομον λεγέσθω τὸ καταβεβηκέναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν υἱόν, οὐχ ἵνα ποιῇ τὸ θέλημα τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πέμψαντος. εἰ μὲν οὖν μὴ παρὰ τοῦ καταληλυθότος αὐτοῦ ταῦτα ἐλέγετο, εἴπομεν ἂν ὡς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τυποῦσθαι τὸν λόγον, οὐ τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου· τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν οὐδὲ ὑπεναντίον Θεῷ θεωθὲν ὅλον· ἀλλὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς, ὡς τοῦ ἀνθρωπίνου θελήματος οὐ πάντως ἑπομένου τῷ θείῳ, ἀλλ' ἀντιπίπτοντος ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἀντιπαλαίοντος. καὶ γὰρ ἐκεῖνο οὕτως ἐνοήσαμεν τό· πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, τὸ δὲ σὸν ἰσχυέτω θέλημα. οὔτε γὰρ εἰ δυνατὸν ἢ μὴ τοῦτο ἀγνοεῖν ἐκεῖνον εἰκός. οὔτε τῷ θελήματι ἀντεισφέρειν τὸ θέλημα. ¹ ἐπειδὴ ὡς παρὰ τοῦ προσλαβόντος ὁ λόγος, τοῦτο γὰρ τὸ καταληλυθός, οὐ τοῦ προσλήμματος, οὕτως ἀπαντησόμεθα, οὐχ ὡς ὄντος ἰδίου * τοῦ υἱοῦ θελήματος παρὰ τὸ τοῦ πατρός, ἀλλ' ὡς οὐκ ὄντος ὁ λόγος· ἵνα ᾖ τοιοῦτον τὸ συναγόμενον· οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν· οὐδὲ γάρ ἐστι τὸ ἐμὸν τοῦ σοῦ κεχωρισμένον, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἐμοῦ τε καὶ σοῦ· ὧν ὡς μία θεότης, οὕτω καὶ βούλησις· ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

¹ L. ἐπειδὴ δὲ

* f. τὸ αὐτὸ utrumque velle

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος χρῆσις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν Θησαυρῶν λόγου κδ'. οὗ ἡ ἀρχή· εἰ παρά τινος τῶν τυχόντων, ἔχουσα οὕτως· ὅταν οὖν φαίνηται δειλιῶν τὸν θάνατον, καὶ λέγων· εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, ἐννόει πάλιν, ὅτι δειλιῶσα τὸν θάνατον ἡ σὰρξ ἐδιδάσκετο φορουμένη παρὰ τοῦ Θεοῦ λόγου μηκέτι τοῦτο πάσχειν. ἔλεγε γὰρ πρὸς τὸν πατέρα· οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· οὐκ ἐφοβεῖτο μὲν γάρ, καθὸ λόγος ἐστὶ καὶ Θεός, τὸν θάνατον αὐτός, ἀλλ' εἰς τέλος διεξάγειν τὴν οἰκονομίαν ἠπείγετο. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ θέλημα τοῦ πατρός. ἔχει δὲ καὶ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν, διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς. διδάσκων τοίνυν τὴν

nam eum non habere, itemque redarguat eos, qui non dicunt carnem eum habuiſſe. Omnis enim divinus ſermo ſtans inter filios tenebrarum, redarguit tenebras, illuminat autem filios veritatis. Cerne vero quanta utilia ſunt in iſto ſermone. De incorporalibus non procedit ſudor: dum vero hoc fieret oſtendit veracem carnem, & non æſtimationem. Ex carne in deitate coadunata citra animam & mentem non fit agonia: fluctuante autem eo, oſtendit animam & corpus & mentem in unum gerere: unde agonia fiat. Itemque cum dicit: *Non mea voluntas, ſed tua*, oſtendit vere mentem humanam, ſed ſine peccato. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo, qui eſt ex bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Gregorii epiſcopi Nazanzeni ex ſecundo ſermone de Filio, cujus initium: Quoniam tibi quæ ex cogitationibus, continens ita: Septimum dicatur deſcendiſſe de cœlo Filius, non ut faciat voluntatem ſuam, ſed ejus, qui miſit eum. Si enim non ab eo qui deſcendit hæc diceretur, diceremus utique tanquam ab homine formari hunc ſermonem, non ab eo qui in ſalvatore intelligitur. (Illius enim velle nec contrarium eſt Deo, deificatum totum) ſed ejus qui ſecundum nos eſt, ut pote quod humana voluntas non per omnia ſequatur divinam, ſed reſiſtat plerumque, atque reluctetur. Etenim illud ita intelligimus: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte: Veruntamen non ſicut ego volo, ſed tua prævaleat voluntas*. Neque enim, ſi poſſibile erat aut non hoc, eum ignorare oportebat, neque voluntati obicem mittere voluntatem. ¹ Quia ergo tanquam ab eo, qui aſſumpſit, ſermo eſt, (id quippe eſt quod deſcendit) non rei ſuſceptæ: ſic occurremus, non tanquam exiſtentem propria Filii voluntate præter illam quæ Patris, ſed tanquam non exiſtente, is ſermo eſt, ut tale ſit quod colligitur; Non ut faciam voluntatem meam, neque enim mea a tua ſeparata eſt) ſed communem meam atque tuam: quorum ſicut una deitas, ita & una voluntas. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro de membranis croceis, qui eſt de bibliotheca venerabilis hujus patriarchii, & conſtitit. Matth. 26.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Cyrilli archiepiſcopi Alexandriæ de Theſauris libro vigeſimoquarto, cujus initium: Si a quodam de accidentibus, continens ita: Quando igitur apparet formidare mortem, & dicere *Si fieri poteſt, tranſeat a me calix iſte*: intellige quoniam formidans mortem docebatur caro qua indutus erat Deus verbum, ultra id non perpeti. Dicebat enim ad patrem, *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Non enim timebat ſecundum quod verbum eſt & Deus, mortem ipſe, ſed ad finem perducere diſpenſationem properabat, hæc enim erat voluntas patris. Habet enim & nolle mori idcirco, quod caro mortem naturaliter evitet. Docens profecto humanitatem, ne ultra quæ ſua ſunt Matth. 26.

¹ Al. *Sed quoniam*. Harduinus.

ſunt ſapiat, ſed Dei voluntatem inquirat, ſicut homo dicet: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Ideo quippe & addidiſſe videtur: *Spiritus quidem promptus, caro autem infirma.* Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro cartaceo, qui eſt de bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem S. Cyrilli ex interpretatione evangelii ſecundum Joannem libro quarto, cujus initium, *Quia deſcendit de cœlo*, continens ita: Quoniam quidem etiam aliquatenus involuntaria extitit ſalvatoris Chriſti paſſio in cruce, voluntaria vero propter nos, & beneplacitum Dei & patris ex hoc intelliges. Aſcenſurus quippe ad ipſum, [1] eaſdem diſputationes faciebat ad Deum, videlicet tanquam orationis habitu, dicens: *Pater ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte; Veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Quoniam ergo Deus erat verbum, immortalis, atque incorruptibilis, & vita ipſa, ſecundum naturam pertimeſcere mortem neſciebat, omnibus exiſtimo eſſe manifeſtiſſimum. permittebat tamen, utpote qui in carne erat, ſuſtinere carnem quæ ſua ſunt: unde cum jam in foribus eſſet, pertimeſcere mortem permittit, ut veraciter appareat homo, ideo ait: *Si poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Si poſſibile eſt*, inquit, *o pater*, [2] ſi poſſum, non ſuſtinendo mortem, acquirere vitam * credentibus in eum, ſi moritura eſt mors, me non moriente, ſecundum carnem videlicet, tranſeat, inquit, calix, verumtamen eo quod aliter fieri non ineſt, non ſicut ego volo, ſed ſicut tu. Cernis quomodo deficiens quidem hominis natura etiam in ipſo Chriſto quantum ad ipſam pertinet invenitur, reſtauratur autem per unitum ei Verbum ad confidentiam Deo decibilem, [3] & ad conſilium * juvenile traducitur, quatenus non, quod ei videtur, propriis impleret voluntatibus, ſed divinam magis intentionem ſequeretur, & ad illud ſedulo curreret, ad quod nos profecto lex revocat conditoris? Quod vero hæc aſſerentes vere agimus, ex eo quod ſequitur addiſces: *Spiritus quidem promptus, caro autem infirma.* [4] Neque enim ignorabat Chriſtus quod valde poſterius * erat a Deo decibili dignitate, quod videbatur morte terreri, & ejus ſentire formidinem ideoque ferventiſſimam ſatisfactionem adjecit, infirmatam quidem fuiſſe carnem ſecundum quod eam decebat & ei naturaliter inerat dicens, promptum attamen eſſe ſpiritum, ſcientem nihil de iis quæ noceant pati. Cernis qualiter Chriſti mors involuntaria erat propter carnem & paſſionis ignominiam, voluntaria attamen donec ad proſperum finem univerſo mundo perduceretur, quod erat in beneplacito patris, id eſt, omnium ſalus & vita? Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt ad librum chartaceum, qui eſt bibliothecæ venerabilis hujus patriarchii, & conſtitit.

Joan. 6.
* Gr. eaſdem ſermones faciebat.
Matth. 26.
* Gr. [illegible]
* generoſum
* [illegible] Deo

ἀνθρωπότητα μιμεῖται τὰ αὐτῇ προσόντα φρονεῖν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα ζητεῖν, ὡς ἄνθρωπος λέγει. οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. διὰ τοῦτο γὰρ φαίνεται καὶ προσθεὶς. τὸ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἁγιωτάτου ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου βιβλίου τετάρτου, οὗ ἡ ἀρχή. ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχουσα οὕτως. ὅτι δὲ καὶ ἀνεθέλητον μὲν πώς ἐστι τῷ σωτῆρι Χριστῷ τὸ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ πάθος, θελητὸν δὲ δι' ἡμᾶς, καὶ τὴν εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς, συνήσεις ἐντεῦθεν. μέλλων γὰρ ἀναβαίνειν ἐπ' αὐτὸν, τὰς πρὸς Θεὸν ἐποιεῖτο διαλέξεις, ὡς ἐν προσευχῆς δηλονότι σχήματι λέγων· πάτερ εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ· ὅτι μὲν γὰρ Θεὸς ἦν ὁ λόγος ἀθάνατός τε καὶ ἀδιάφθορος, καὶ αὐτὸ κατὰ φύσιν ζωὴ, καταπτήσσειν οὐκ ᾔδει τὸν θάνατον, πᾶσιν οἶμαι προδηλότατον· ἐπιδείκνυσι γε μὴν ὡς ἐν σαρκὶ γεγονὼς ἑπόμενα τὰ ἴδια τῇ σαρκὶ, καὶ γεγονότα λοιπὸν ἐπὶ θύραις ὑποπτήσσειν ἐᾷ τὸν θάνατον, ἵνα φαίνηται κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος. διὰ τοῦτό φησιν· εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. εἰ ἐνδέχεται, φησὶν, ὦ πάτερ, μὴ παθόντα τὸν θάνατον κατορθῶσαι τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι τὴν ζωήν. εἰ ἀποθνήσκει θάνατος μὴ τεθνεῶτος ἐμοῦ, κατὰ τὴν σάρκα δηλονότι, παρῳχέσθω, φησὶ, τὸ ποτήριον. πλὴν ἐπειδήπερ οὐκ ἂν γένοιτο, φησὶν, ἑτέρως, οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. ὁρᾷς ὅπως ἀτονοῦσα μὲν ἡ ἀνθρώπου φύσις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, τὸ ὅσον εἰς αὐτὴν, εὑρίσκεται, ἀνακομίζεται δὲ διὰ τοῦ συνόντος αὐτῇ λόγου πρὸς εὐτολμίαν θεοπρεπῆ, καὶ εἰς φρόνημα νεανικὸν μεταπαιδεύεται, ὡς μὴ τοῖς ἰδίοις τὸ δοκοῦν ἐπιδεῖξαι θελήμασιν, ἀλλὰ σκοπῷ μᾶλλον ἀκολουθεῖν τῷ θείῳ, καὶ πρὸς ἐκεῖνο τρέχειν ἐπείγεσθαι, πρὸς ὅπερ ἂν ἡμᾶς ὁ τοῦ πεποιηκότος ἀνακαλεῖται νόμος; ὅτι δὲ τὰ τοιαῦτα φαμὲν ἀληθεύοντες, ἐξ αὐτοῦ μαθήσῃ τοῦ συνεζευγμένου. τὸ μὲν γὰρ πνεῦμα, φησὶ, πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής· οὐ γὰρ ἠγνόησε Χριστὸς, ὅτι τῆς θεοπρεποῦς ἀξίας πολὺ δὴ λίαν ἀπελιμπάνετο τὸ δοκεῖν ἡττᾶσθαι θανάτῳ, καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ δειλίας αἰσθάνεσθαι· διὰ τοῦτο θερμοτάτην τοῖς εἰρημένοις ἐπεισῆξε τὴν ἀπολογίαν· ἠσθενηκέναι μὲν γὰρ τὴν σάρκα διὰ τὸ αὐτῇ πρέπον καὶ φύσει προσὸν εἰπὼν, τὸ πρόθυμον δ' οὖν ὅμως ὑπάρχειν τὸ πνεῦμα, τὸ παθεῖν οὐδὲν τῶν ἀδικούντων εἰδός· ὁρᾷς ὅπως ἀβούλητος τοῦ Χριστοῦ διά τε τὴν σάρκα καὶ τὴν ἐκ τοῦ πάθους ἀδοξίαν ὁ θάνατος, θελητὸς δ' αὖ ὅμως ἄχρις ἂν εἰς αἴσιον διεξάγεται πέρας τῷ κόσμῳ παντὶ τὸ ἐν εὐδοκίᾳ τοῦ πατρὸς, τουτέστιν ἡ πάντων σωτηρία καὶ ζωή; ἥτις χρῆσις ὡσαύτως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἁγιωτάτου ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι

1 Mſ. noſter. Patrem alloquebatur, tanquam in figura ſcilicet orationis, dicens. Hard.
2 Mſ. noſter, Si fieri poteſt, inquit, o Pater, ut mortem non patiar, iis, qui in ipſum credunt, vitam parem. Hard.
3 Mſ. noſter, ad juveniles ſuſcipiendi ſpiritûs. Hard.
4 Mſ. noſter, Chriſtus enim non ignorabat a Dei dignitate longe abeſſe. Hard.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγου κατὰ Ἀπολιναρίου· οὗ ἡ ἀρχή· ὁ μὲν τρόπος τῆς εὐσεβείας· ἔχουσα οὕτως. ὅτε τὸν Ἀδὰμ ἀρχῆθεν ἔπλασεν ὁ Θεὸς, μήτι γε σύμφυτον αὐτῷ δέδωκε τὴν ἁμαρτίαν; τίς οὖν ἔτι χρεία τῆς ἐντολῆς; πῶς δὲ αὐτὸν κατεδίκασεν ἁμαρτήσαντα, πῶς δὲ καὶ πρὸ τῆς παρακοῆς οὐκ ἐγίνωσκε καλὸν καὶ πονηρὸν ὁ Ἀδὰμ, ὃν ἔπλασεν ὁ Θεὸς ἐπ' ἀφθαρσίᾳ καὶ εἰκόνι τῆς ἰδίας ἀϊδιότητος; ἐποίησεν αὐτὸν φύσιν ἀναμάρτητον, καὶ θέλησιν αὐτεξούσιον· ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα ἁγιωτάτου πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἐπισκόπου Ἱππονοριγίου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ Πελαγιανιστοῦ βιβλίου πέμπτου, ἔχουσα οὕτως· κίνησις ψυχῆς τί ἐστιν, εἰ μὴ κίνησις φύσεως; ἡ γὰρ ψυχὴ ἀναμφιβόλως φύσις ἐστί· διόπερ τὸ θέλημα κίνησις φύσεως ὑπάρχει, ἐπειδὴ κίνησίς ἐστι ψυχῆς. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι γεγραμμένον, ἑρμηνεύσαντος Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκδίκου τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ γραμματικοῦ Ῥωμαϊκοῦ, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις περὶ ἐνεργειῶν, τοῦ ἁγίου Λέοντος πάπα Ῥώμης, ἐκ τῆς πρὸς Φλαβιανὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολῆς. ἧς ἡ ἀρχή. ἀναγνόντες τὰ γράμματα· ἔχουσα οὕτως· ὥσπερ τῷ ἐλέῳ ὁ Θεὸς τροπὴν οὐχ ὑφίσταται, οὕτως ὁ ἄνθρωπος τῷ μεγέθει τῆς θείας ἀξίας οὐκ ἀναλίσκεται. ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ ταῖς ὕβρεσιν ὑποπίπτει. καὶ καθάπερ ὁ λόγος ἀπὸ τῆς ἰσότητος τῆς τοῦ πατρὸς δόξης ἐστὶν ἀχώριστος, οὕτω τὸ σῶμα τὴν φύσιν τοῦ ἡμετέρου γένους οὐκ ἀπολέλοιπεν· εἷς γάρ ἐστιν ὁ αὐτὸς ἀληθῶς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀληθῶς υἱὸς ἀνθρώπου τυγχάνει. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασιν ἀργυροδέτοις τοῦ σκευοφυλακίου τυγχάνον τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Λέοντος, ἐκ τῆς πρὸς Λέοντα τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα δευτέρας ἐπιστολῆς ἧς ἡ ἀρχή· ὑπεσχημένον ἐμαυτὸν διαμέμνημαι· ἔχουσα οὕτως· τοιγαροῦν εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῷ ἐνὶ δεσπότῃ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀληθεῖ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου υἱῷ, τουτέστι λόγου καὶ τῆς σαρκὸς ἓν ὑπάρχει τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως κοινὰς ἔχει τὰς πράξεις, δεῖ νοεῖν ὅμως αὐτῶν τῶν ἔργων τὰς ποιότητας, καὶ τῇ κατανοήσει τῆς εἰλικρινοῦς πίστεως δεῖ καθορᾷν, ἐπὶ ποῖα μὲν ἡ τῆς σαρκὸς προάγεται ταπείνωσις, ἐπὶ ποῖα δὲ τὸ ὕψος τῆς θεότητος ἐπικλίνεται· καὶ μετὰ βραχέα· καὶ τὸ δὴ πέρας δίχα μὲν τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως οὐκ ἂν ἑαυτὸν ὁ κύριος ἴσον τῷ πατρὶ τυγχάνειν ὡμολόγει, δίχα δὲ τῆς ἀληθείας τοῦ σώματος οὐκ ἂν ὁ αὐτὸς ἔλεγε

A Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Athanaſii archiepiſcopi Alexandriæ ex libro contra Apollinariſtas de incarnatione, cujus initium: Modus quidem pietatis, continens ita: Quando Adam Deus ab origine formavit, numquid inſitum ei dedit peccatum? * Quæ ergo jam utilitas erat mandati? Quomodo autem illum condemnavit peccatum? aut quomodo etiam Adam ante prævaricationem neſciebat bonum aut malum, quem formavit Deus ad incorruptionem, & imaginem ſuæ æternitatis? Fecit eum naturam ſine peccato, & voluntatem liberi arbitrii. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt ad librum ex membranis croceis, qui eſt bibliothecæ hujus venerabilis patriarchii & B conſtitit.

* al. Quid ergo opus illi mandato? ...

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Auguſtini epiſcopi Hipponenſis ex libro quinto contra Julianum Pelagianiſtam, continens ita: Motus animi quid eſt, niſi motus naturæ? Anima enim ſine dubitatione natura eſt, & ideo voluntas motus naturæ eſt, quia motus eſt animæ. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt ad librum Latinis literis ſcriptum, interpretante Conſtantino Deo amabili presbytero, & defenſore ſanctiſſimæ hujus magnæ eccleſiæ, & Latino grammatico, & C conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium de operationibus, ſancti Leonis papæ Romanæ urbis ex epiſtola ad Flavianum archiepiſcopum Conſtantinopoleos, cujus initium: Lectis dilectionis tuæ literis, continens ita: Sicut enim Deus non mutatur miſeratione, ita homo non conſumitur dignitate. Agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium eſt, verbo ſcilicet operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis eſt. Unum horum coruſcat miraculis, aliud ſuccumbit injuriis. Et ſicut verbum ab æqualitate paternæ gloriæ non receſſit, ita D caro naturam noſtri generis non reliquit, unus enim idemque vere Dei Filius, & vere hominis filius eſt. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt ad librum membranaceum argento tectum, qui eſt de ſcevophylacio, id eſt, de repoſitione hujus magnæ eccleſiæ, & conſtitit. Epiſt. 10.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ſancti Leonis ex ſecunda epiſtola ad Leonem piiſſimum imperatorem, cujus initium: Promiſiſſe me memini, continens ita. Licet ergo in uno domino Jeſu Chriſto vero Deo atque hominis Epiſt. 97. E Filio verbi & carnis una perſona ſit, quæ inſeparabiliter atque indiviſe communes habet actiones, intelligendæ tamen ſunt ipſorum operum qualitates, & ſinceræ fidei contemplatione cernendum eſt, ad quæ provehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo deitatis: Et paulo poſt. Poſtremo ſine verbi potentia, non ſe dominus Patri confiteretur æqualem, & ſine veritate carnis non idem diceret majorem ſe eſſe Patrem, dum catholica fides utramque ſuſcipiat, utrumque defendat: quæ ſecundum confeſſionem beati apoſtoli Pe-

ACTIO X. Matth. 16

tri, unum Chriſtum Dei vivi Filium & A hominem credit & verbum. Quamvis itaque ab illo initio, quo in utero virginis Verbum caro factum eſt, nihil unquam inter utramque formam diviſionis extiterit, & per omnia incrementa corporea, unius perſonæ fuerint totius temporis actiones; ea ipſa tamen, quæ inſeparabiliter facta ſunt, nulla commiſtione confundimus: ſed quid cujus formæ ſit ex operum qualitate ſentimus. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo argento tecto, de ſcevophylacio, id eſt, repoſitione ſanctæ hujus magnæ eccleſiæ, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Juſtini philoſophi & martyris, de expoſitione fidei, quam fecit ſuper rectam confeſſionem, cujus initium: Idonee adverſus Judæos, & Paganos, ita continens: Sicut luminis, ſecundum quod unum lumen eſt, ipſam operationem non ſeparabit quiſquam a capaci corpore, ratione vero diſcernens agnoſcet naturam cujus eſt propria operatio: ita in uno Filio Dei omnem quidem operationem nequa C quam quiſquam ſeparaturus eſt ab uno Filio: cujus tamen naturæ ſit proprium quod agitur, ratione facit agnoſci. Quod teſtimonium ſimiliter, collatum eſt cum libro chartaceo, qui eſt bibliothecæ ſancti hujus patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ſancti Joannis archiepiſcopi Conſtantinopoleos ex ſermone in Thomam apoſtolum, & contra Arianos, cujus initium: Legi quidem eccleſiæ obtemperans, continens ita: Hæc audiens, purgavi animam a perfidia, & exui ambiguam ſententiam, aſſumpſi credulum ſenſum, tetigi corpus gaudens, ac tremens, expandi cum digitis D & animæ oculum, & duas * per hoc operationes ſenſi. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo prolato a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & conſtitit.

* G. de ea ratio

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium S. Gregorii epiſcopi Nyſſæ ex quinto tomo contra Eunomium, cujus initium: De voce itaque ſancti Petri apoſtoli, continens ita: Inconfuſa permanet tam carnis quamque deitatis proprietatum contemplatio, donec in ſeipſis utrumque horum conſpicitur, utpote, verbum ante ſæcula fuit, E caro autem in noviſſimis temporibus facta eſt: & nullus convertens dicet, aut iſtam ante ſæcula fuiſſe, aut in noviſſimis verbum factum fuiſſe: caro paſſibilis naturæ eſt, operatricis autem verbum, & neque ea opifex eſt rerum exiſtentium, neque divinitas paſſibilem habet virtutem. *In principio Verbum erat apud Deum*, in mortis experimento homo: & neque ab æterno quod humanum eſt, neque mortale quod divinum, & cetera omnia ſecundum hunc modum conſiderantur. Neque vivificat Lazarum humana natura, neque lacrymatur

Joan. 1

Joann. 11

ANNO CHRISTI

A μείζονα εἶναι ἑαυτοῦ τὸν πατέρα· ὁπότε ἡ καθολικὴ πίστις ἑκάτερον δέχεται, καὶ ἑκάτερον ἐκδικεῖ· ἥτις κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ μακαρίου ἀποστόλου Πέτρου ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ ἄνθρωπον πιστεύει καὶ λόγον· εἰ καὶ τὰ μάλιστα τοίνυν ἐξ ἐκείνης τῆς ἀρχῆς, ἀφ᾽ ἧς ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου ὁ λόγος γέγονε σάρξ, οὐδ᾽ ὁτιοῦν τὴν διαίρεσιν ἀναμεταξὺ τῆς ἑκατέρας μορφῆς, καὶ διὰ πάσης αὐξήσεως σωματικῆς ἑνὸς προσώπου αἱ τοῦ παντὸς χρόνου πράξεις γεγόνασιν, ὅμως αὐτὰ ταῦτα, ἅπερ ἀχωρίστως γεγένηνται, κατ᾽ οὐδεμίαν ἐπιμιξίαν συγχεόμεθα, ἀλλὰ τί ποίας ἐστὶ μορφῆς ἐκ τῆς τῶν ἔργων ποιότητος αἰσθανόμεθα. ἥτις B χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς τὸ αὐτὸ ἐν σώματι βιβλίον ἀργυρενδέτου τοῦ σκευοφυλακίου ὑπάρχον τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ παλαιοῦ χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος ἐκ τῆς ἐκτεθείσης ἐκθέσεως πίστεως περὶ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας· ἧς ἡ ἀρχή· ἱκανῶς τὴν κατὰ Ἰουδαίων καὶ καθ᾽ Ἑλλήνων. ἔχουσα οὕτως· ὥσπερ τοῦ φωτὸς, ὃ φῶς ἐστιν ἕν, τὴν ἐνέργειαν οὐκ ἄν τις χωρίσειε τοῦ σώματος αὐτοῦ τοῦ δεκτικοῦ, τῷ λόγῳ δὲ δηλονότι γνωρίσει τὴν φύσιν ἧς ἐστιν ἰδία ἡ ἐνέργεια· οὕτως ἐπὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πᾶσαν μὲν ἐνέργειαν οὐκ C ἄν τις χωρίσειε τῆς μιᾶς υἱότητος, τῆς δὲ φύσεως, ἧς ἐστιν οἰκεῖον τὸ γινόμενον, τῷ λόγῳ γνωρίσειε. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἁγίου τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ πυκτίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ εἰς Θωμᾶν τὸν ἀπόστολον, καὶ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου. οὗ ἡ ἀρχή· τῷ μὲν νόμῳ τῆς ἐκκλησίας πειθόμενος. ἔχουσα οὕτως· ταῦτα ἀκούσας ἐκάθαρα τὴν ψυχὴν ἀπιστίας, ἀπεδυσάμην τὴν ἀμφίβολον γνώμην, ἀνέλαβον οὖν πεπεισμένον, ἡψάμην τοῦ σώματος χαίρων καὶ τρέμων, ἐξήπλωσα μετὰ τῶν δακτύλων καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα, καὶ D δύο λοιπὸν ἐνεργειῶν ᾐσθόμην. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώματι προσενεχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ χρῆσις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐκ τῶν κατὰ Εὐνομίου τόμου πέμπτου. οὗ ἡ ἀρχή· περὶ δὲ τῆς Πέτρου τοῦ ἀποστόλου φωνῆς· ἔχουσα οὕτως· διαμένει ἀσύγχυτος τῶν τε τῆς σαρκὸς καὶ τῶν τῆς θεότητος ἰδιωμάτων ἡ θεωρία, ἕως ἂν ἐφ᾽ ἑαυτῶν θεωρῆται τούτων ἑκάτερον· οἷόν τι λέγω, ὁ λόγος πρὸ τῶν αἰώνων ἦν, ἡ E σὰρξ δὲ ἐπὶ τῶν ἐσχάτων γεγένηται χρόνων. καὶ οὐκ ἄν τις ἀναστρέψας εἴποι ἢ ταύτην προαιώνιον εἶναι, ἢ ἐν τοῖς ἐσχάτοις γεγενῆσθαι τὸν λόγον· ἡ σὰρξ παθητικῆς ἐστι φύσεως, ἐνεργητικῆς δὲ ὁ λόγος. καὶ οὐδὲ αὐτὴ δημιουργικὴ τῶν ὄντων, οὔτε ἡ θεότης παθητικὴν ἔχει τὴν δύναμιν. ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεὸν ὁ λόγος, ἐν τῇ τοῦ θανάτου πείρᾳ ὁ ἄνθρωπος· καὶ οὔτε ἐξ ἀϊδίου τὸ ἀνθρώπινον, οὔτε θνητὸν τὸ θεῖον· καὶ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν θεωρεῖται τρόπον. οὔτε ζωοποιεῖ τὸν Λάζαρον ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. οὔτε δακρύει τὸν κείμενον ἡ ἀπαθὴς ἐξουσία.

ἀλλ᾽

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X.

[illegible]

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος [illegible]

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος [illegible]

jacentem impaſſibilis poteſtas: ſed proprium quidem eſt hominis lacrymari, vita vero ejus qui vere vita eſt. Non reficit multa paupertas humana, neque currit ad ſeculneam omnipotens virtus. Quis eſt qui fatigatur ex itinere? & quis eſt qui ſine labore univerſum mundum verbo conſtituit? Quis eſt gloriæ ſplendor? & quis clavis affigitur? Quæ forma in paſſione alapis cæditur? & quæ ex æterno glorificatur? Manifeſta enim ſunt hæc, vel ſi nullus ſermo interpretetur: quoniam quidem plagæ ſervi ſunt, in quo dominus patitur: honores vero domini, circa quem ſervus: quatenus propter copulationem atque concretionem communia fierent utraque utrique, tam domino ſerviles cicatrices in ſeipſo ſuſcipiente, quamque ſervo honore dominico glorificato.

Item relectum eſt ex eodem codice aliud ejus teſtimonium ex ejuſdem tomo duodecimo, cujus initium: Sed videamus & quod ſequitur, continens ita: Interim dignum eſt ſciſcitari eos, qui nobis voces hujuſmodi proferunt, quidnam ſit quod aſcendit, & quod videtur, & quod per tactum agnoſcitur, & adhuc ſuper his, quod hominibus per fraternitatem ſociatur: utrum divinæ, aut humanæ naturæ eſſe proprium arbitrentur. Si quidem palpabilem eſſe, & viſibilem, & cibo atque potu ſuſtentari, & hominibus cognatum fieri ac fratrem, & quæcumque circa corporalem naturam conſpiciuntur, omnia hæc etiam in divinitate cernunt, de unigenito Deo & hæc, & quæ voluerint, teſtificentur ei, & ambulationis operationem & localem abſceſſum, quod proprium eſt eorum quæ corpore circumſcribuntur. Si vero hic quidem, qui per Mariam eſt, fratribus loquitur, unigenitus autem fratres non habet, quomodo enim in fratribus, quod unigenitum eſt, ſalvabitur? Et qui dixit: *Spiritus eſt Deus*, idem ipſe ait ad diſcipulos ſuos, *Quia palpate me* ut oſtendat, quia palpabilis quidem eſt humana natura, incontrectabilis autem divinitas. Et qui dixit: *Vado*, localem abſceſſum ſignificat, qui autem omnia complectitur, & in quo, ſicut ait Apoſtolus, *creata ſunt omnia, & in quo omnia conſiſtunt*, nihil in exiſtentibus extra ſeipſum habet, in quod per quemdam motum, vel tranſitum fiat abſceſſio. Neque enim eſt aliter operari ipſam motionem, niſi tranſiens locum quidem in quo fuerat derelinquat, ad alterum autem tranſmeaverit. Quod autem per omnia graditur, & in omnibus exiſtit, & omnia continet, & a nullo exiſtentium continetur, non habet quo diſcedat, eo quod a divina plenitudine nihil eſt vacuum. Quæ duo teſtimonia collata ſunt cum libro ex membranis croceis, qui eſt de bibliotheca venerabilis hujus patriarchii & conſtiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ex epiſtola ad Euſtathium de ſancta Trinitate, cujus initium eſt: *Adhuc quidem & omnibus nobis*, continens ita: Oſtendat ergo ex quibus naturæ diverſitatem agnoverunt. Si enim poſſibile eſſet

ipſam

1 [illegible] Hard.
2 [illegible] Hard.
3 [illegible] Hard.

ipſam divinam naturam in ſeipſa videri, & tam quod * familiariter eſt, quamque quod alienum per ea quæ videntur inveni-re, non utique verborum egeremus, argumentorumve aliorum ad comprehendendum quod inquiritur. Quia vero hæc quidem ſublimior eſt quam quærentium conſideratio, verum ex argumentis quibuſdam de his, quæ noſtram fugiunt ſcientiam, conjecturaliter colligimus, omnis ineſt neceſſitas per operationes nos introduci ad divinæ naturæ indagationem. Ergo ſi viderimus differentes inter ſe operationes, quæ a Patre, & Filio, & Spiritu ſancto peraguntur, diverſas eſſe, & operatrices naturas ex diverſitate operationum advertimus. Neque enim poſſibile eſt, ut quæ ſecundum naturæ rationem diſtant, inter ſe ad operationum ſpeciem conjungantur. Nequaquam enim refrigerat ignis, neque calefacit * cryſtallus, ſed cum differentia naturarum ab invicem disjunguntur etiam quæ ab eis ſunt, operationes.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ejuſdem ex eodem libro, continens ita. Divina vero natura in omnibus adinventis nominibus, ſecundum id quod eſt, manet indeſignabilis juxta noſtrum ſermonem. Benefactorem quippe, & judicem: benignum quoque & juſtum, &, quæque ſunt talia diſcentes, operationum eſſe differentias edocemur: operantis autem naturam per nihil aliud magis, quam ex operationum conſideratione recognoſcere poſſumus. Cum enim quis reddiderit rationem de unoquoque horum nominum; & de eadem natura circa quam ſunt ipſa nomina, non eamdem de utriſque reddet rationem: quorum vero ratio altera eſt, horum & naturæ diverſæ ſunt. Quæ duo teſtimonia ſimiliter collata ſunt cum libro ex membranis croceis, qui eſt bibliothecæ venerabilis hujus patriarchii, & conſtiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium S. Cyrilli Alexandriæ archiepiſcopi, ex ſermone proſphonetico ad Theodoſium piiſſimum imperatorem de orthodoxa fide, cujus initium: Gloria quidem quæ eſt apud homines, continens ita: Totum igitur quod ex Deo eſt verbum, toti coadunatum aimus humanitati quæ in nobis eſt. Neque enim quod in nobis eſt melius, id eſt, animam, ulla ratione dignatus eſſet, ſoli condonans carni labores adventus: agebatur vero bene per utraque diſpenſationis ſacramentum. Uſus eſt enim tanquam inſtrumento propria quidem carne ad opera carnis, & naturales infirmitates, & quæque longe a vitio ſunt: anima vero ſua ad humanas, & invituperabiles ægrimonias. Eſuriſſe enim dicitur, labores quoque ſuſtinuiſſe ex longis itineribus, formidines, & pavores, & timores, & triſtitiam, agoniam atque mortem in cruce. Quod teſtimonium collatum eſt cum libro membranaceo ſanctæ tertiæ Epheſinæ prioris ſynodi, qui eſt in bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, in quo continetur prædictus proſphoneticus ſermo, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codice teſti-

A θεωρηθῆναι, καὶ τό, τί οἰκείως ἔχει, καὶ τὸ ἀλλότριον διὰ τῶν φαινομένων ἐρευνᾷν, οὐκ ἂν πάντως ἐδεήθημεν λόγου, ἢ τεκμηρίου ἑτέρου πρὸς τὴν τοῦ ζητουμένου κατάληψιν. ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν ὑψηλοτέρα τῆς τῶν * ζητούντων ἐστὶ κατανοήσεως, ἐκ δὲ τεκμηρίων τινῶν περὶ τῶν διαφευγόντων τὴν γνῶσιν ἡμῶν στοχαστικῶς ἀναλογιζόμεθα, ἀνάγκη πᾶσα διὰ τῶν ἐνεργειῶν ἡμᾶς χειραγωγεῖσθαι πρὸς τὴν τῆς θείας φύσεως ἔρευναν. οὐκοῦν ἐὰν ἴδωμεν διαφερούσας ἀλλήλων τὰς ἐνεργείας τὰς παρὰ τοῦ πατρός τε καὶ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνεργουμένας, διαφόρους εἶναι καὶ τὰς ἐνεργούσας φύσεις ἐκ τῆς ἑτερότητος τῶν ἐνεργειῶν στοχαζόμεθα· οὐδὲ γὰρ ἐν- B δέχεται τὰ διεστῶτα κατὰ τὸν τῆς φύσεως λόγον, πρὸς τὸ τῶν ἐνεργειῶν εἶδος ἀλλήλοις συνενεχθῆναι. οὔτε ψύχει τὸ πῦρ, οὔτε θερμαίνει ὁ κρύσταλλος· ἀλλὰ τῇ τῶν φύσεων * ἑτερότητι συνδιαχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων καὶ αἱ παρὰ τούτων ἐνέργειαι.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου· ἡ θεία φύσις ἐν πᾶσι τοῖς C ἐπινοουμένοις ὀνόμασι, καθό ἐστι, μένει ἀσήμαντος, ὡς ὁ ἡμέτερος λόγος. εὐεργέτην γὰρ καὶ κριτὴν, ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα μαθόντες, διαφορὰς ἐνεργειῶν ἐδιδάχθημεν. τοῦ δὲ ἐνεργοῦντος τὴν φύσιν δι' οὐδενὸς μᾶλλον ἢ διὰ τῆς τῶν ἐνεργειῶν κατανοήσεως ἐπιγνῶναι δυνάμεθα. ὅταν γὰρ ἀποδιδῷ τις λόγον ἑκάστου τε τούτων τῶν ὀνομάτων, καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως, περὶ ἣν τὰ ὀνόματα, οὐ τὸν αὐτὸν ἀμφοτέρων ἀποδίδωσι λόγον. ὧν δὲ ὁ λόγος ἕτερος, τούτων καὶ αἱ φύσεις διάφοροι. αἵτινες δύο χρήσεις ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι κροκωτοῖς τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα ἁγιωτάτου πατριάρχου, καὶ ἐ- D στοίχησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ τοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον λόγου περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, οὗ ἡ ἀρχή· τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας· ἔχουσα οὕτως· ὅλον οὖν ὅλῃ συνενῶσθαί φαμεν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι τὴν ψυχὴν οὐδενὸς ἂν ἠξίωσε λόγου, μόνῃ δωρούμενος τῇ σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους. ἐπράττετο δὲ δι' ἀμφοῖν καλῶς τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον. προσεχρήσατο E γὰρ καθάπερ ὀργάνῳ τῇ μὲν ἰδίᾳ σαρκὶ πρὸς τὰ σαρκὸς ἔργα τε καὶ ἀρρωστήματα φυσικὰ, καὶ ὅσα μώμου μακράν. ψυχῇ δ' αὖ τῇ ἰδίᾳ πρὸς τὰ ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη· πεινῆσαι γὰρ λέγεται, κόπους τε ὑπομεῖναι τοὺς ἐκ μακρῶν ὁδοιποριῶν, πτοίας τε καὶ φόβους, καὶ λύπην καὶ ἀγωνίαν, καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατον· ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς ἁγίας τρίτης ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνόδου τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ ἐνταῦθα ἁγιωτάτου πατριάρχου, ἐν ᾧ εὕρηται ὁ εἰρημένος προσφωνητικὸς λόγος, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ

* f. proprium eſt.

* G. Cr... [illegible]

* In Im. [illegible]

* Nil noſter ... quod eſt ... proprium & ab eo ... Hard.

ANNO CHRISTI 680. — ACTIO X.

τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Θησαυρῶν λόγου τριακοστοῦδευτέρου· οὐ γὰρ δήπου μίαν εἶναι φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν δώσομεν Θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς τὸν τοῖς γενητοῖς πρέποντα κατενέγκωμεν τόπον. ὧν γὰρ ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ δύναμις ἀπαράλλακτος μία, τούτοις ἀνάγκη καὶ τὴν τοῦ εἴδους ἑνότητα σώζεσθαι. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἐκ τοῦ κατὰ Νεστοριανῶν καὶ Ἀκεφάλων λόγου· οὗ ἡ ἀρχή· τεχνικὸν ἔχων ὁ φιλεχθρὸς τῆς ἀληθείας, καὶ μὴ παραμένειν ὀρθοῖς ἔχουσιν ἴχνος· ἀλλὰ δεῖ καὶ τὰ ἐφεξῆς εἰρημένα τῷ ἐν ἁγίοις ἐκείνου Λέοντι, καὶ τὰ παρὰ τούτων συκοφαντούμενα. εἰπόντος γὰρ αὐτοῦ ὅτι ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. καὶ τὸ μὲν αὐτῶν διαλάμπει τοῖς θαύμασι, τὸ δὲ τοῖς ὕβρεσιν ὑποπέπτωκεν· εὐθέως ἀνεπήδησαν οἱ αἱρετικοὶ λέγοντες, μὴ δεῖν διαφόρους λέγειν ἐνεργείας τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μίαν εἶναι τὴν ἐνέργειαν, πάλιν καὶ τοῦτο κατὰ τὴν Ἀπολιναρίου βλασφημοῦντες μανίαν. πάντες γὰρ οἱ ἅγιοι πατέρες, ὥσπερ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀπάθειαν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πιστεύειν ἡμᾶς ἐδίδαξαν, οὕτω καὶ διαφόρους ἐνεργείας ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογεῖν ἡμᾶς ἐξεπαίδευσαν. μάλιστα ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἀπαγορεύων τοῖς μίαν εἶναι τὴν ἐνέργειαν λέγουσι θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, γράφει ταῦτα ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ λόγῳ τῶν Θησαυρῶν· οὐ γὰρ δή που μίαν εἶναι φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν δώσομεν Θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς τὸν τοῖς γενητοῖς πρέποντα κατενέγκωμεν τόπον. καὶ ὁ ἐν ἁγίοις δὲ Ἀθανάσιος ἐν τῷ κατὰ Ἀρειανῶν τετάρτῳ λόγῳ γράφει τάδε· ταῦτα ἀναγκαίως προεξητάσαμεν, ἵνα ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν δι' ὀργάνου τοῦ ἰδίου σώματος θεϊκῶς τι πράττοντα ἢ λέγοντα, γινώσκωμεν ὅτι Θεὸς ὢν ταῦτα ἐργάζεται. καὶ πάλιν· ἐὰν ἴδωμεν αὐτὸν ἀνθρωπίνως λαλοῦντα ἢ πάσχοντα, μὴ ἀγνοῶμεν, ὅτι σάρκα φορῶν γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ οὕτω ταῦτα ποιεῖ. ἑκάστου γὰρ τὸ ἴδιον γινώσκοντες, καὶ ἀμφότερα ἐξ ἑνὸς πραττόμενα βλέποντες ὀρθῶς πιστεύομεν, καὶ οὐ ποτὲ πλανηθησόμεθα. ἰδοὺ καὶ διὰ τῶν νῦν παρατεθειμένων ἡμῖν ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων σαφῶς ἀποδέδεικται, διαφόρους ἐνεργείας εἶναι τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ τοῦτο συμφώνως ἅπασι τοῖς πρὸ αὐτοῦ τὸν ἐν ἁγίοις διδάξαι Λέοντα. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐν ἁγίοις Ἰουστινιανοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ζώιλον

monium ejuſdem ex ſermone trigeſimoſecundo Theſaurorum, continens ita: Neque enim unam naturalem operationem dabimus Deo & creaturæ, ut neque id quod creatum eſt ad divinam deducamus eſſentiam: neque iterum id quod eſt divinæ naturæ præcipuum, ad locum qui creaturis congruit, deponamus. Quorum enim operatio & virtus indifferenter una eſt, his neceſſe & ſpeciei unitatem ſervari. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo, qui eſt bibliothecæ hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium Juſtiniani piiſſimi imperatoris, ex libro contra Neſtorianos, & Acephalos, cujus initium: [a] *Argumentatum* [a] *ſcrupuloſum divinæ nos vertibulis* [illegible], continens ita: Sed oportet & quæ ſubſequenter a ſancto Leone dicta ſunt loqui, & quæ iſti calumniantur. Dicente enim eo quia agit utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, verbo ſcilicet operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis eſt: Unum horum coruſcat miraculis, aliud ſuccumbit injuriis: ſtatim aſſiliunt hæretici dicentes non oportere diverſas operationes deitatis, & humanitatis Chriſti, ſed unam eſſe operationem, & hoc iterum ſecundum Apollinarii blaſphemantes inſaniam. Omnes enim ſancti patres, ſicut paſſionem & impaſſibilitatem unius ejuſdemque credere nos docuerunt, ita & diverſas operationes unius ejuſdemque domini noſtri Jeſu Chriſti confiteri nos inſtruxerunt, præſertim ſanctus Cyrillus: refutans unam eſſe operationem deitatis & humanitatis, ſcribit hæc in trigeſimoſecundo libro Theſaurorum: Neque enim unam naturalem operationem dabimus Deo ac creaturæ, ut neque id quod creatum eſt ad divinam deducamus eſſentiam: neque iterum id, quod eſt divinæ naturæ præcipuum, ad locum qui creatis congruit deponamus. Sed & ſanctus Athanaſius in libro quarto contra Arianos hæc ſcribit: Hæc neceſſario prætexaminavimus, ut ſi videremus eum per inſtrumentum propriæ carnis divinum quid agentem ſive loquentem, cognoſcamus quia Deus exiſtens hæc operatur. Et iterum, ſi viderimus eum humane loqui, vel pati, non ignoremus quod carnem induens factus eſt homo: & ſic hæc facit. Uniuſcujuſque igitur opus noſcentes, & utraque ex uno agi videntes, recte credemus, & nunquam errabimus. Ecce & per ea, quæ nunc ſunt nobis a ſanctis patribus appoſita, aperte demonſtratum eſt, diverſas operationes eſſe deitatis & humanitatis unius domini noſtri Jeſu Chriſti, & hoc conſone omnibus patribus, qui antea fuerunt, ſanctum docuiſſe Leonem. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo, qui eſt de bibliotheca hujus venerabilis patriarchii. Et conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem ſanctæ memoriæ Juſtinia-

[a] MS. melius, Perfidum judicium via recta, & non propria. Hard.

niani ex dogmatica epiſtola ad Zoilum ſanctiſſimum patriarcham Alexandriæ, cujus initium: *Literas relegentes*, continens ita: Unus igitur eſt Chriſtus non perempta naturarum differentia propter ineffabilem unitionem, verbum intelligendum, & homo videndus: nec enim unitio confuſionem operata eſt, neque differentia ſubſtantiarum quæ in eo ſunt ſectionem vel diviſionem admittit. Videntes quippe Chriſti miracula, prædicamus ejus deitatem: aſpicientes ejus paſſionem, non negamus ejus humanitatem: neque miracula abſque carne, neque paſſiones ſine deitate. Et eſt admirabile, quia ipſe erat qui patiebatur, & non patiebatur. Patiebatur quidem, eo quod caro ejus propria patiebatur: & in ipſa carne erat; non patiebatur autem, quia cum eſſet natura Deus verbum, impaſſibilis erat: & ipſe quidem incorporeus erat in corpore paſſibili, caro autem habebat in ſeipſa impaſſibile verbum, exterminans ipſius corporis infirmitates. *Operatur enim utraque forma cum alterius communione hoc quod proprium habuit, verbo quidem operante quod verbi eſt, & carne exequente, quod carnis eſt.* Hoc & ſanctus Cyrillus in trigeſimo ſecundo libro Theſaurorum docet epiſtolam ad Romanos explanans. *Nec enim unam naturalem operationem dabimus eſſe, Dei, & creaturæ, ut neque id, quod creatum eſt, ad divinam deducamus eſſentiam, neque id, quod eſt divinæ naturæ præcipuum, ad locum qui creatis congruit, deponamus.* Idem ipſe vero ſanctus pater & in iis quæ ſunt ad Theodoſium, hæc eadem nos edocet, dicens: *Totum, quod ex Deo eſt verbum, toti coadunatum dicimus humanitati, quæ ſecundum nos eſt. Neque enim quod in nobis eſt melius, id eſt animam, nulla ratione dignatus eſſet, ſoli condonans carni adventus labores; agebatur vero bene per utraque diſpenſationis ſacramentum. Uſus eſt autem tanquam inſtrumento propria quidem carne ad opera carnis, & infirmitates naturales, & quæque a vitio longe ſunt; anima vero ſua ad humanas & inſuperabiles ægrimonias. Eſuriſſe enim dicitur, laboreſque ſuſtinuiſſe ex longis itineribus, pavoreſque & timores, ac triſtitiam & agoniam, & mortem in cruce. Nullo quippe cogente, ex ſeipſo poſuit animam ſuam pro nobis, ut & mortuorum, & vivorum dominetur, carnem ſcilicet ſuam pro omnium carne perſolvens, vere donum condignum: animam quoque pro omnium anima, vicem redemptionis faciens, quamquam & reſurrexit iterum vita naturaliter exiſtens, ut Deus. Nec enim fas eſt dicere, a corruptione unquam poſſe teneri carnem quæ verbo unita eſt, captamve fuiſſe a portis inferni illam divinam animam, quia nec derelictus eſt in inferno, ſicut ait & ſacer Petrus. Nec dixiſſe aſſerimus naturam illam, quæ a morte penitus nec comprehenditur, nec conſumitur, id eſt, deitatem unigeniti, de infernalibus latebris eductam. Non enim erat hoc ipſum admiratione dignum, ſi remanſiſſet in inferno verbum, quod ex Deo eſt, quod deitatis operatione atque natura admirabiliter, & altera lermentum impleat omnia, dum quando & omnibus appropinquat.* Dehinc precedente

A τὸν ὁσιώτατον πατριάρχην Ἀλεξανδρείας δογματικῆς ἐπιστολῆς. ἧς ἡ ἀρχή· τοῖς γράμμασιν ἐντυχόντες· ἔχουσα οὕτως. εἷς ἄρα ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἐκ ἀνῃρημένης τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς διὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν· λόγος νοούμενος, καὶ ἄνθρωπος θεωρούμενος· οὔτε γὰρ ἡ ἕνωσις σύγχυσιν ἀπειργάσατο, οὔτε ἡ διαφορὰ τῶν ἐν αὐτῷ οὐσιῶν τομὴν ἤγουν διαίρεσιν ἐπιδέχεται. βλέποντες γὰρ τοῦ Χριστοῦ τὰ θαύματα, κηρύττομεν αὐτοῦ τὴν θεότητα. ὁρῶντες αὐτοῦ τὰ πάθη, οὐκ ἀρνούμεθα αὐτοῦ τὴν ἀνθρωπότητα· οὔτε δὲ τὰ θαύματα χωρὶς σαρκὸς, οὔτε τὰ πάθη χωρὶς τῆς θεότητος. καὶ ἐστι παράδοξον, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πάσχων, καὶ μὴ πάσχων· B πάσχων μὲν, ὅτι τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔπασχε σῶμα, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ σώματι ἦν· μὴ πάσχων δὲ, ὅτι φύσει Θεὸς ὢν ὁ λόγος ἀπαθὴς ἦν· καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ἀσώματος ἦν ἐν τῷ παθητῷ σώματι, τὸ δὲ σῶμα εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὸν ἀπαθῆ λόγον ἀφανίζοντα τὰς ἀσθενείας αὐτοῦ τοῦ σώματος. ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. ταῦτα γὰρ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ λόγῳ τοῦ θησαυροῦ διδάσκει, τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἑρμηνεύων ἐπιστολήν· οὐ δήπου μίαν εἶναι φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν C δώσομεν Θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μὴ τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς τὸν τοῖς γενητοῖς πρέποντα καταγάγωμεν τόπον. ὁ αὐτὸς δὲ ἅγιος πατὴρ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Θεοδόσιον τὰ αὐτὰ ἡμᾶς ἐκδιδάσκει λέγων. ὅλον ὅλῃ συνενῶσθαί φαμεν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον. οὐ γάρ τοι τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι τὴν ψυχὴν οὐδενὸς ἂν ἠξίωσε λόγου, μόνῃ δωρούμενος τῇ σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους· ἐπράττετο δὲ δι' ἀμφοῖν καλῶς τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον· προσεχρήσατο δὲ καθάπερ ὀργάνῳ τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ πρὸς τὰ τῆς σαρκὸς ἔργα τε καὶ ἀρρωστήματα D φυσικὰ, καὶ ὅσα μώμου μακράν· ψυχῇ δ' αὐτῇ ἰδίᾳ πρὸς τὰ ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. πεινῆσαι γὰρ λέγεται, κόπους τε ὑπενεγκεῖν τοὺς ἐκ μακρῶν ὁδοιποριῶν, πτοίας τε καὶ φόβον καὶ λύπην καὶ ἀγωνίαν, καὶ τὸν ἐπὶ τῷ σταυρῷ θάνατον. ἐπαναγκάζοντος γὰρ οὐδενὸς ἔθηκεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ, σάρκα μὲν τὴν ἰδίαν τῆς ἁπάντων σαρκὸς ἀποτιννὺς ἀληθῶς δῶρον ἀντάξιον· ψυχὴν δ' αὖ ψυχῆς ἀντίλυτρον τῆς ἁπάντων ποιούμενος, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς Θεός· οὐ γάρ τοι θέμις εἰπεῖν, φθορᾷ μὲν δύνασθαι κρατεῖσθαί ποτε τὴν ἑνωθεῖσαν τῷ λόγῳ σάρκα, E κατέχεσθαι δὲ αὖ πύλαις τοῦ ᾅδου τὴν θείαν γενέσθαι ψυχήν· οὐκ ἐγκατελείφθη γὰρ εἰς ᾅδου, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος. οὐ γάρ ἐστιν εἰπεῖν, ὡς τήν τε ἄληπτον παντελῶς καὶ ἀνάλωτον τῷ θανάτῳ φύσιν, τουτέστι τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς, τῶν ὑποχθονίων μυχῶν ἀνακεκομίσθαι φήσομεν. οὐ γὰρ ἂν ἠξιώθη τὸ χρῆμα θαύματος, εἰ μεμένηκεν εἰς τὸν ᾅδην ὁ ἐκ Θεοῦ λόγος, τῇ τῆς θεότητος ἐνεργείᾳ τε καὶ φύσει παραδόξως τε καὶ ὑπὲρ λόγον πληρῶν τὰ πάντα, καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπιδημῶν. εἶτα προϊὼν τῷ λόγῳ τοῦτο πάλιν ἀνθρω-

δ αὐτῇ

ἀνθρώπινον μὲν τὸ παθεῖν καὶ θανεῖν, ἐνέργημα δὲ θεϊκὸν τὸ ἀναβιῶναι, δεικνὺς ὃ δι' ἀμφοῖν γνωρίζεται καθ' ἡμᾶς τε ἅμα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς Θεός. ὁρᾷς ὅπως ὁ σεβάσμιος οὗτος πατὴρ τὰς τῶν δύο φύσεων ἐνεργείας ἐπὶ τῆς μιᾶς ὑποστάσεως, ἤτοι τοῦ ἑνὸς προσώπου τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν παραδίδωσι; καὶ μετ' ὀλίγα· εἶτα δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος γενόμενος ὁρατὸς καὶ ψηλαφητὸς γέγονε, καὶ διὰ τῶν θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν φανερωθεὶς ὑπάρχειν ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι δίδωσιν ἡμῖν γινώσκειν ὅτι ἐν οἷς ἐγνώσθη, ἐξ αὐτῶν καὶ συνίσταται, οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ἀμφοτέρας τὰς φωνὰς ὁμολογοῦντες, τουτέστιν ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι, καὶ τὴν ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, δι' ἑκατέρας αὐτῶν τὸ ἀσύγχυτόν τε καὶ ἀδιαίρετον, τῆς οἰκονομίας τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παραδεδώκασιν. αἵτινες δύο χρήσεις ἀντεβλήθησαν ὡσαύτως πρὸς βιβλίον ἐν σώματι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα ἁγιωτάτου πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος χρῆσις τοῦ ἐν ἁγίοις Ἐφραιμίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐξ ἧς ἐποιήσατο ἀπολογίας ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος, ἀπὸ κεφαλαίου νϛ'. οὗ ἡ ἀρχή· ὅτι οὐκ ἀνελλιπῶς ἐφύλαττεν ἡ σάρξ. ἔχουσα οὕτως. εἰπὲ δή, ὦ τὴν πάσης ἀντιπαθείας ἀκέραιον φυλάττων σου τὴν διάνοιαν· ἦν χρόνος ποτὲ ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως, ὅτε ὁ σεσαρκωμένος Λόγος Θεὸς οὐκ εἶχε τελείαν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔμψυχον σάρκα; ἢ ἐπειδὴ ἐπέζευεν ἐπάνω τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης, οὐκ ἐφύλαττον οἱ πόδες τὸ ἰδίωμα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως; ἀλλ' ὦ βέλτιστε, ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει τὰ ὑπὲρ φύσιν ἔπραττε Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐκ ἀνῃρημένης ἢ ἀφανισθείσης τῆς ἀνθρωπίνης ἰδίας αὐτοῦ σαρκός. κἂν αὐτῆς γε τῆς ἐνεργείας ἡ ἰδέα πειθέτω σε τὴν σάρκα ἐπὶ τῆς ἰδίας μεμενηκέναι φύσεως ὁμολογῆσαι. τὸ γὰρ βαδίζειν, καὶ ποσὶ πεζεύειν, εἰ μὴ κατὰ φαντασίαν ἐγίνετο, πρόδηλον ὅτι ποδῶν ἐστιν ἐνέργεια τῆς ἡμετέρας φύσεως· ὥστε αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἐνεργείας βοᾷ τὴν τῆς σαρκὸς ἐπὶ ἀρχαίων μέτρων φυλακήν. καὶ τὴν τοιαύτην πορείαν πάντες σωματικήν τε καὶ αἰσθητικὴν λέγουσι· τὸ δὲ ἐπὶ τῆς θαλάσσης πεζεύειν, τοῦτο τῆς θεότητος ὑπῆρχε διὰ σαρκὸς ἀνθρωπίνης ἐνεργούσης. εἰ μὲν οὖν γυμνῇ τῇ σαρκὶ τὴν ἐνέργειαν ἐλέγομεν γίνεσθαι τὸ γεγονός, ἄπορος ἦν ὁ λογισμός, καθάπερ καὶ εἰ μόνῃ τῇ θεότητι τὸ βαδίζειν ἀνετιθέμεν, πορείαν ἀνατιθέμενοι, καὶ πεζεύειν ὁμολογοῦντες· νῦν δὲ σεσαρκωμένον Θεὸν Λόγον ἐνεργηκέναι τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν ὁμολογοῦντες, τὰ μὲν ἀκολούθως φαμὲν πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς γεγενῆσθαι φύσιν, τὰ δὲ διὰ τὴν τῆς θεότητος ὑπερφυᾶ φύσιν· ὥστε καὶ ἐνταῦθα δύο ἐνέργειαι. οὐκ ἐπειδὴ δὲ εἶχε τὸ θεοπρεπές, μηνύοντος τοῦ Θεοῦ Λόγου τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν, ἡ ἐνέργεια, διὰ τοῦτο τολμητέον εἰπεῖν, ὡς ἡ σὰρξ οὐκ ἀνελλιπὴς ἦν ἐν τοῖς οἰκείοις ἰδιώμασιν, ἀλλ' ἐλλιπής τε καὶ * ἀτελὴς ὑπῆρχεν· ταυτὸ δὲ εἰπεῖν * χεῖρον ἢ ἀνύπαρκτος παντελῶς.

* οὐκ ἀνελλιπ... [illegible]

ſermone hæc iterum ait: *Humanum quidem paſſio mori, operatio autem divina reviviſcere, demonſtrans quæ per utraque eſſe cognoſcitur, ſecundum nos ſcilicet, ſimul & ultra nos, ſicut Deus.* Cernis quomodo hic venerabilis pater duarum naturarum operationes in una ſubſiſtentia, ſive una perſona Chriſti Dei noſtri tradita? Et poſt pauca: *Deinde propter nos homo factus, viſibilis & palpabilis factus eſt: & per divinas atque humanas operationes exiſtere demonſtratus in deitate & humanitate, dedit nobis cognoſcere quia in quibus eſt agnitus, ex his & ſubſiſtit. Sic enim & ſancti patres utraſque voces conſitendo, id eſt, quod in deitate & humanitate, & quod ex deitate & humanitate, per utramque earum inconfuſam atque indiviſam diſpenſationis magni Dei ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, tradiderunt.* Quæ duo teſtimonia collata ſunt ſimiliter ad librum membranaceum, qui eſt de bibliotheca venerabilis hujus patriarchii, & conſtiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codice teſtimonium ſancti Ephræmii archiepiſcopi Antiochiæ ex ſatisfactione quam fecit pro Chalcedonenſi concilio, & tomo S. Leonis cap. quinquageſimo ſexto, cujus initium eſt: *Quoniam non indiminute conſervabat caro*, continens ita: Dicito nobis, o tu ab omni adverſitate ſinceram cuſtodiens mentem tuam; Erat aliquando tempus ab incarnatione, quando incarnatus verbum Deus non habuit perfectam ſuam animatam carnem? aut quia pedeſter ibat ſuper fluctus maris, non conſervabant pedes proprietatem humanæ naturæ? Sed o optime in natura humana ultra naturam operabatur Chriſtus Deus noſter, non perempta, vel extincta humana propria ſui carne. Saltem ipſius operationis effigies ſuadeat tibi confiteri quod caro in propria natura permanſit. Nam ambulare, & pedibus ire niſi ſecundum phantaſiam ſiebat, liquet quod pedum eſt operatio ipſius noſtræ naturæ. Et utique ipſa ſpecies operationis exclamat in priſtinis menſuris carnem fuiſſe ſervatam, & hujuſmodi greſſum omnes corporalem ac ſenſibilem dicunt: ambulare autem ſuper mare, hoc deitatis erat per humanam carnem operantis. Si igitur nuda carne operationem diceremus fieri, rei geſtæ caligaret intelligentia: quemadmodum ſi etiam ſoli deitati hunc ambulatum deputaremus, inceſſum aſcribentes, & ambulare profitentes, nunc autem incarnatum Deum verbum operatum fuiſſe hujuſmodi operationem confitentes, quædam quidem ad naturam carnis conſequenter dicimus facta fuiſſe, quædam vero propter deitatis præcelſam naturam. Ergo & hic duæ ſunt operationes. [a] Neque enim eo quod habuit quod Deum deceat, annunciante verbo Deo, ſubſiſtentialem unitionem, hæc operatio, ob hoc præſumendum eſt dicere, quod caro non erat indiminuta in ſuis proprietatibus, ſed diminuta & imperfecta erat. Hoc idemque eſt dicere, * pejor ac deterior, vel quam ſi penitus non exiſtens.

Item

a MS. noſter *Non quoniam autem id quod Deum decebat operatio, Deo verbo indicantem unionem in hypoſtaſi.* Harduinus.

ACTIO X.

Item relectum eſt ex eodem codice teſti- A
monium ejuſdem ex capitulo ſexageſimo-
quarto, continens ita: Profert ille * gram-
maticus ex ſermone incarnationis, ſive ap-
paritionis Dei verbi magnum Athanaſium,
ex ſcripturarum approbationibus dicentem
ita: Quando dicit: *Pater ſi poſſibile eſt,*
tranſeat a me calix iſte: Verumtamen non
mea voluntas fiat, ſed tua. Spiritus quidem
promptus eſt, caro autem infirma: duas vo-
luntates hic oſtendit, hanc quidem huma-
nam, quæ eſt carnis, hanc autem divinam.
Humana ergo propter infirmitatem carnis
recuſabat paſſionem, divina autem ejus
prompta. Reſponde ergo nobis: Suſcipis
hoc dictum, & acquieſcis, tanquam recte B
ſe habens, & (ut ita dicam) ex ipſa ve-
ritate procedens, an velut mendax quod-
dam & * varium averſaris? ſed non uti-
que fateberis mentitum fuiſſe magnum Atha-
naſium. & quomodo duas voluntates hunc
ſanctum dicentem ſuſcipiens, conſequentia
rurſus tibi ipſe dices, aſſerens eos, qui duas
naturas in una ſubſiſtentia dicunt, dividere
Emmanuel? Manifeſtum quippe eſt quia
ubi duæ ſunt voluntates, quarum hæc prom-
pta & fortis, illa vero infirma, diver-
ſæ quoque naturæ exiſtunt unius. Unam
enim eamdemque naturam, promptam & for-
tem, infirmam quoque dici, & eſſe in uno
eodemque tempore, nullus utique dicere, C
aut fingere audebit: contraria quippe unam
eamdemque naturam habere atque poſſidere
impoſſibile eſt. Colligitur itaque, quod
unus idemque, non ſecundum eamdem na-
turam, promptus, & fortis eſt, atque in-
firmus: ſed ſecundum alteram quidem, quod
fortitudinis erat, apparebat: ſecundum al-
teram vero, quod erat infirmitatis, pande-
batur: ac per omnia utique, & ex his, quæ
ſanctus aſſeruit, manifeſtum fit quod duas
naturas habeat dominus Chriſtus, in quibus
& eſt & cognoſcitur. Quæ teſtimonia col-
lata ſunt ſimiliter cum libro chartaceo pro-
lato a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Ro-
mæ, & conſtiterunt. Et ſurgens Theopha- D
nes Deo amabilis presbyter & abbas mona-
ſterii Bajarum, dixit: Suggero pietati ve-
ſtræ, & ſanctæ atque univerſali ſynodo,
quod Ephræmius hic, cujus teſtimonia mo-
do relecta ſunt, patriarcha erat Antiochiæ
& recenſetur in ſacris diptychis ſanctæ, quæ
hic eſt, magnæ eccleſiæ.

Sancta ſynodus dixit: Veraciter ſcimus
ſanctæ memoriæ Ephræmium in ſacris di-
ptychis recenſeri cum ſanctis & probabilibus
patribus.

Item relectum eſt ex eodem codicillo te-
ſtimonium ſanctiſſimi Anaſtaſii archiepiſcopi
Antiochiæ, ex ſatisfactione quam fecit pro E
tomo ſancti Leonis, capitulo ſexageſimo,
cujus initium: Si quis meminit quæ paulo
ante nobis, continens ita: Si per quæ noſ-
ſe eum Deum oportuerit, divine operaba-
tur, ex quibus vero neceſſarium erat homi-
nem eum vere videri, humane operabatur,
altera profecto eſt divinæ naturæ operatio,
altera vero humanæ: & ſi eſt altera & al-
tera, ſicuti & eſt, quam ob cauſam quiſ-
quam accuſatur de altera & altera, utram-
que dicens formam? Neceſſe eſt quippe
(ſicut ait Cyrillus) reddere Deo quæ Dei

* Joannem Philoponum intelligere videtur Theo. c. 58

* abſurdum

A Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ κεφαλαίου ἑξηκοστοῦ τετάρτου, ἔχουσα οὕτως· παραφέρει ὁ γραμματικὸς ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, ἤγουν ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ λόγου τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἐκ γραφικῶν ἀποδείξεων λέγοντα οὕτως· ὅταν λέγῃ· πάτερ εἰ δυνατὸν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν θέλημα γινέσθω, ἀλλὰ τὸ σόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής· δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι. τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκὸς, τὸ δὲ θεϊκόν. καὶ τὸ μὲν ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ πρόθυμον. ἀπόκριναι B οὖν ἡμῖν. δέχῃ ταύτην τὴν ῥῆσιν, καὶ στέργεις ὡς καλῶς ἔχουσαν, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας προελθοῦσαν, ἢ ὡς ψευδῆ τινα καὶ ἀλλόκοτον ἀποστρέφῃ; ἀλλ' οὐκ ἂν φαίης διεψεῦσθαι τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. καὶ τοὺς δύο θελήματα παραδεχόμενος λέγοντα τὸν ἅγιον, ἀκόλουθα ἔτι λέξεις σεαυτῷ, διαιρεῖν τὰς δύο φύσεις ἐν τῇ μιᾷ ὑποστάσει λέγοντας διϊσχυριζόμενος τὸν Ἐμμανουήλ; πρόδηλον γάρ, ὡς ὅπου δύο θελήματα, ὧν τὸ μὲν πρόθυμον καὶ ἀνδρεῖον, τὸ δὲ ἀσθενὲς, καὶ διάφοροι φύσεις ὑπάρχουσι τοῦ ἑνός. μίαν γὰρ φύσιν καὶ τὴν αὐτὴν πρόθυμόν τε εἶναι καὶ ἀνδρείαν, καὶ ἀσθενῆ λέγεσθαί τε καὶ εἶναι καθ' ἓν καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον οὐδεὶς ἂν C εἰπεῖν, ἢ ἀναπλάσασθαι τολμήσει. τὰ γὰρ ἐναντία μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν τε καὶ κεκτῆσθαι τῶν ἀμηχάνων ἐστί. συνάγεται τοίνυν, ὡς εἷς μὲν ὁ αὐτὸς οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν φύσιν πρόθυμός τε καὶ ἀνδρεῖός ἐστι καὶ ἀσθενής, ἀλλὰ καθ' ἑτέραν μὲν τὸ τῆς ἀνδρείας διεφαίνετο, καθ' ἑτέραν δὲ τὸ τῆς ἀσθενείας ἠλέγχετο· ὥστε διὰ πάντων καὶ ἐξ ὧν ὁ ἅγιος ἀπεφήνατο, κατάδηλον γίνεται τὸ δύο φύσεις ἔχειν τὸν δεσπότην Χριστὸν, ἐν αἷς ὑπάρχει τε καὶ γνωρίζεται· αἵ τινες χρήσεις ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῷον προσαχθὲν ἐκ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησαν· καὶ ἀναστὰς Θεοφάνης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος D καὶ ἡγούμενος τῆς μονῆς Βαΐων εἶπεν· Ἀναφέρω τῇ τε ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ὡς Ἐφραίμιος οὗτος, οὗ τινος αἱ χρήσεις ἀνεγνώσθησαν, πατριάρχης γέγονεν Ἀντιοχείας. ἀναφέρεται δὲ οὗτος καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. ἀληθῶς ἐπιστάμεθα τὸν αὐτὸν ἐν ἁγίοις Ἐφραίμιον ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἀναφέρεσθαι μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀναστασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐξ E ἧς ἐποιήσατο ἀπολογίας ὑπὲρ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος, κεφαλαίου ἑξηκοστοῦ· οὗ ἡ ἀρχή· εἴ τις μέμνηται τῶν ὀλίγῳ πρόσθεν ἡμῖν. ἔχουσα οὕτως· εἰ δι' ὧν αὐτὸν γνωρίζεσθαι Θεὸν, ἐχρῆν, θεϊκῶς ἐνήργει· δι' ὧν δὲ καὶ ἀναγκαῖον ἦν ἄνθρωπον ὄντως ὁρᾶσθαι, ἀνθρωπίνως εἰργάζετο, ἑτέρα μὲν ἐστι πάντως τῆς θείας φύσεως, ἑτέρα δὲ τῆς ἀνθρωπίνης ἡ ἐνέργεια. εἰ δ' ἔστιν ἑτέρα καὶ ἑτέρα, ὥσπερ οὖν ἐστι, τοῦ χάριν τίς ἐγκαλεῖται περὶ ἑτέρας καὶ ἑτέρας, ἑκατέραν λέγων μορφήν; ἀνάγκη γάρ, ὥς φησι * Κύριλλος, ἀποδιδόναι Θεῷ χρεω-

* Κυρίλλου [illegible]

ANNO CRISTI 680.

χρηματίζομεν, καὶ τῇ ἀνθρωπότητι αὐτοῦ τὰ αὐτῇ ὀφειλόμενα. οὐ ταὐτὰ δὲ τυγχάνει ἀμφότερα, ἐπειδὴ προσφόρως οὐκ ἀπονέμεται. τῷ ἑνὶ μέντοι προσνέμεται πάντως ἑκάτερα· εἷς γὰρ ἦν καὶ ἔστι καὶ διαφόρως ἐνεργῶν διὰ τῶν διαφόρων αὐτοῦ φύσεων· ὥσπερ οὐ ταυτόν ἐστι τὸ ἐπιπλήττειν τῇ μητρὶ λεγούσῃ· οἶνον οὐκ ἔχουσι, καὶ τὸ μεταβάλλειν τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον· οὕτως οὐ ταυτόν ἐστι θεότητι ἡ ἀνθρωπότης, οὐδ' αὖ πάλιν ἀνθρωπότητι ἡ θεότης, οὐδὲ τὰ ἐξ αὐτῶν προϊόντα ταυτά· ὁ αὐτὸς δὲ ποιεῖ ἀμφότερα Θεὸς ὢν ἅμα καὶ ἄνθρωπος, οὐκ εἰς σύγχυσιν ἐπιμιγνὺς τὰς οὐσίας, οὔτε μὴν τὰς ἐκ τῶν οὐσιῶν προερχομένας ἐνεργείας· ἑκάτερον γὰρ ἀδύνατον, καὶ τῆς εὐσεβοῦς δόξης ἀλλότριον· ὥσπερ γὰρ τὸ τρέφεσθαι καὶ αὔξειν οὐ θεότητος, οὕτω τὸ ἐγείρειν νεκροὺς οὐκ ἀνθρωπότητος. ἀμφότερα δὲ ὅμως τοῦ αὐτοῦ θεότητα κεράσαντος ἀνθρωπότητι πρεπόντως, οὐ κατὰ ἀνάχυσιν, καθ' ἕνωσιν δὲ ἀσύγχυτον· οὐκοῦν δύο μὲν εἰσιν αἱ ἐνέργειαι, ὥσπερ καὶ αἱ οὐσίαι· εἷς δὲ ὁ ἐνεργῶν, Θεὸς καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός· ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς χαρτῷον βιβλίον ἐκ μέρους προσενεχθὲν τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησε.

Βασίλειος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου εἶπε· δέχεται ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος τοῦτον τὸν ἅγιον Ἀναστάσιον τὸν γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας, οὗτινος ἡ χρῆσις ἀνεγνώσθη ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀπολογούμενον ὑπὲρ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Λέοντος;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· δεχόμεθα τὸν ἐν ἁγίοις Ἀναστάσιον ὀρθοδόξως ἀπολογησάμενον ὑπὲρ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου καὶ ἀοιδίμου πάπα Λέοντος. Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· ἅγιον ἀποκαλεῖ πᾶσα ἡ ἀνατολὴ τοῦτον τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Ἀναστάσιον τὸν γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας. καὶ τὸν μὴ δεχόμενον αὐτὸν ὁ Θεὸς ἀναθεματίσει. καὶ συμφώνως ἅπαντες εἶπον. Ἀμήν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰωάννου ἐπισκόπου Σκυθοπόλεως ἐκ τῶν κατὰ Σεβήρου βλασφημιῶν λόγου ὀγδόου, ἔχουσα οὕτως· ἴδωμεν δέ, τί πάλιν αἰτιᾷ τὸν ἁγιώτατον πάπαν Λέοντα· ἔφη γάρ· ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε· τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος· ἐπειδὴ ὡς ἄτοπον κατέγραψας τὴν ἱερὰν ταύτην φωνήν, ἀκήκοα οὖν τοῦ Ἁλικαρνασσέως Ἰουλιανοῦ ἀντιφθεγγομένου σοι, καὶ τοιῶς τὰ σὰ διασύροντος. ἐνήργει ὁ λόγος τὴν ἀφθαρσίαν, ἐνήργησεν ἡ σὰρξ κατὰ τὴν σὴν βλασφημίαν τὴν φθοράν. εἰπὲ δὲ ἡμῖν ὦ βέλτιστε, πότερον τὸν Θεὸν λόγον οὐσιωδῶς ἡνῶσθαι πεπίστευκας τῇ σαρκὶ καὶ ψυχῇ, ἧπερ καὶ ἥνωται, ναί φησι· τοῦτον δὲ τὸν ἐπὶ πᾶσι Θεὸν τῷ ἐξαιρέτῳ τῆς θεότητος περιδεδράχθαι οὐρανοῦ, καὶ γῆς καὶ θαλάττης, αἰθέρος τε καὶ ἀέρος, ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, τῶν ἐν τῇ ἀσωμάτῳ μακαριότητι χιλίων χιλιάδων, καὶ μυρίων μυριάδων ἁγίων, λειτουργικῶν τε καὶ ἀοράτων οὐσιῶν συνέχειν τὴν ὕπαρξιν, καὶ προνοεῖν κοινῇ πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, καὶ ἰδίᾳ ἑκάστου; ναὶ οἶμαι δώσεις, εἴπερ μὴ πάντη ἐξέστηκας. τὴν

ACTIO X.

A ſunt, & humanitati quæ ei debentur. Non autem eadem ipſa exiſtunt utraque, quoniam opportune non attribuitur, attamen uni deferuntur per omnia utraque, unus vero erat, & eſt, qui differenter operatur per differentes ejus naturas. Quemadmodum autem non idem eſt quod increpavit matrem dicentem: *Vinum non habent*, & quod mutavit aquam in vinum: ita non idem eſt deitati humanitas, neque e diverſo humanitati deitas: neque quæ ex eis procedunt, eadem ipſa ſunt: idem autem ipſe facit utraque, qui Deus ſimul eſt & homo, non ad confuſionem immiſcens eaſdem ſubſtantias, neque item, quæ ab eiſdem ſub- B ſtantiis procedunt operationes, utrumque enim impoſſibile eſt, & a ſententia pietatis extraneum. Quemadmodum igitur nutriri & creſcere non eſt deitatis, ita ſuſcitare mortuos non eſt humanitatis. Verumtamen ejuſdem utraque ſunt, deitatem temperantis humanitati condecenter non per transfuſionem, verum per unitionem inconfuſam. Ergo duæ quidem operationes, quemadmodum & ſubſtantiæ: unus autem eſt qui operatur, Deus ſimul & homo idem. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo, prolato a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & conſtitit.

Joan. 2.

Baſilius Deo amabilis epiſcopus civitatis C Gortynæ inſulæ Cretæ: dixit: Suſcipit ſancta & univerſalis veſtra ſynodus hunc ſanctum Anaſtaſium, qui fuit archiepiſcopus Antiochiæ, cujus teſtimonium in præſenti relectum eſt, ſatisfacientis pro tomo ſancti Leonis?

Sancta ſynodus dixit: Suſcipimus ſanctum Anaſtaſium, orthodoxe ſatisfacientem pro tomo ſancti & memorabilis papæ Leonis: Theodorus Deo amabilis epiſcopus Melitenſis dixit: Sanctum vocat totus oriens hunc ſanctæ memoriæ Anaſtaſium, qui fuit archiepiſcopus Antiochiæ; & qui non ſuſcipit, Deus eum anathematizet. Et conſonanter omnes dixerunt: Amen.

D Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ſanctiſſimi Joannis epiſcopi Scythopoleos ex libro octavo contra Severi blaſphemias, continens ita: Videamus ergo, quid iterum denotes ſanctiſſimum papam Leonem. Ait enim: Operatur utraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, verbo operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis eſt: quoniam * ſupervacuum conſcripſiſti ſacram hanc vocem, audiſſe te * æſtimamus Julianum Halicarnaſſeum e contra reſpondentem tibi, & taliter tuis detrahentem: Operabatur verbum incorruptionem: operata eſt caro ſecundum tuam blaſphemiam, corruptio- E nem. Dicito ergo nobis, o optime, utrum credidiſti Deum verbum eſſentialiter unitum carni & animæ, cui utique unitus eſt? Etiam, inquit. Hunc autem, qui ſuper omnes eſt Deus, eximietate deitatis comprehendiſſe cœlum, & terram, & mare, æthera quoque, & aerem, angelos, & archangelos, principatus, & poteſtates, (ut compendioſe ac complexive dicam) illarum exiſtentiam continere, quæ incorporeæ ſunt beatitudinis, millium millium, & decies millies denum millium ſanctarum miniſtrantium, & inviſibilium ſubſtantiarum, provideréque

G. in abſurdum protuliſti æſtim.

ACTIO X

communiter univerſis viſibilibus omnibus, & inviſibilibus, & ſingulatim unicuique? utique, ut opinor, dabis, ſi quidem non penitus * † evertiſti. Hujuſmodi itaque providentiam Dei, operationem non vocabis? & ad hoc quoque non contradices, ſi quidem & nunc non vis palam deitati repugnare; ſic quoque dabis Dei etiam incarnati continuam operationem. Verum animam intellectualem, quæ ei ſubſiſtentialiter unita eſt, dicturus es utique ſentire, an inſenſibilem eſſe? Sed ſiquidem inſenſibilem, incidiſti in Apollinaris patris tui blaſphemiam, inſenſatam ajentis unitam Deo verbo humanitatem. Si autem dicis mentem, ſive ſenſum ſentire, & non more inanimatorum, aut irrationalium inſenſibilem eſſe, dabis per omnia (ſi utique conſequentes vel nunc volueris ſequi ſermones) ipſam intelligentiam operationem eſſe mentis, ut puta ſciens quia unita eſt deitati, licet ejuſdem naturæ cum hominibus citra peccatum exiſtit. Agnoſcit autem quoniam ſuperaſcendit omnem creaturam viſibilem, & inviſibilem, & adoratur a ſupernis virtutibus anima inſeparabiliter unita Deo omnium conditori. Memor eſt nativitatis ex virgine Dei genitrice ſecundum carnem, converſationum terrenarum, ſalutaris paſſionis, crucis, ſepulcri, reſurrectionis, in cœlum aſſumptionis. Cognoſcit omnem militiam cœlorum circumfuſam ei, & deſervientem, utpote animæ Dei. Hujuſmodi autem intelligentiam operationem utique dicturus es etiam tu, ut opinor, intelligentis animæ, quæ & inſeparabiliter unita eſt deitati. Cernis quia unius ejuſdem domini noſtri Jeſu Chriſti duas videmus operationes deitatis ejus, & humanitatis inſeparabiliter, & incommutabiliter? Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo, qui eſt de bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

* G. a mente excidiſſe.

Item relecta ſunt ex eodem codicillo teſtimonia profanorum hæreticorum, unam voluntatem, & unam operationem dicentium in domino noſtro Jeſu Chriſto.

(In primis) Themiſtii hæretici ex ſecundo ejus contradictorio contra tomum Theodoſii XLI. capite: Sed non ejuſdem duas ſcientias, aut duas operationes aſſerimus. Una quippe eſt juxta veritatem incarnati verbi operatio, atque ſcientia, & unius Chriſti * ſcimus, quamquam quædam Deo decenter ſcit, & operatur per propriam carnem, quædam vero humane. Nec enim idcirco, quod & ſacer Athanaſius duas voluntates ait Chriſtum monſtrare tempore paſſionis, jam & duas voluntates ei reputabimus, & has reluctantes invicem ſecundum hos tuos ſyllogiſmos: ſed cognoſcemus pie unam, ſicut unius voluntatem Emmanuel, quodam quidem humane moveri, quodam vero Deo decenter. Quod teſtimonium collatum eſt ſimiliter cum libro chartaceo, qui eſt de bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

* add. in G. omnia

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium Anthimi hæretici, ex libro ad Juſtinianum piiſſimum imperatorem, cujus initium eſt: Dei meminiſſe in omni cauſa bonum eſt, continens ita: Nos quippe prædicantes unam naturam Dei verbi

ANNO CHRISTI 680

A δὲ τοιαύτην πρόνοιαν οὐκ ἂν ἐνέργειαν καλέσεις Θεοῦ; καὶ πρὸς τοῦτο οὐκ ἀντιλέξεις, εἴπερ μὴ καὶ νῦν βούλει προφανῶς τῇ θεότητι μάχεσθαι· οὕτω μὲν ἂν δώσεις τοῦ Θεοῦ καὶ σαρκωθέντος διηνεκῆ τὴν ἐνέργειαν. τὴν ψυχὴν δὲ τὴν νοερὰν τὴν αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένην ἐρεῖς ἂν αἰσθάνεσθαι, ἢ ἀναίσθητον εἶναι; ἀλλ' εἰ μὲν ἀναίσθητον, περιέπεσες τῇ Ἀπολιναρίου τοῦ σοῦ πατρὸς βλασφημίᾳ, ἄνουν εἰρηκότος τὴν ἑνωθεῖσαν τῷ Θεῷ λόγῳ ἀνθρωπότητα. εἰ δὲ φῂς τὸν νοῦν αἰσθάνεσθαι, καὶ μὴ δίκην τῶν ἀψύχων ἢ ἀλόγων ἀναίσθητον εἶναι, δώσεις πάντως, εἴπερ τοῖς ἀκολούθοις καὶ νῦν θελήσεις ἕπεσθαι λόγοις, τὴν διανόησιν ἐνέργειαν εἶναι B τοῦ νοῦ· οἷον, οἶδεν ὅτι ἥνωται τῇ θεότητι, εἰ καὶ τῆς αὐτῆς ἀνθρώποις χωρὶς ἁμαρτίας καθέστηκε φύσεως. ἐπίσταται ὅτι ὑπερβέβηκε πᾶσαν κτίσιν ὁρατήν τε καὶ ἀόρατον, καὶ προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν ἄνω δυνάμεων ἡ ἀμερίστως ἡνωμένη ψυχὴ τῷ δημιουργῷ τῶν ὅλων Θεῷ. μέμνηται τῆς ἐκ παρθένου θεοτόκου κατὰ σάρκα γεννήσεως, τῶν ἐπὶ γῆς διατριβῶν, τοῦ σωτηρίου πάθους, τοῦ σταυροῦ, τοῦ τάφου, τῆς ἀναστάσεως, τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως· γινώσκει πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν οὐρανῶν περικεχυμένην αὐτῇ, καὶ λατρεύουσαν ὡς Θεοῦ ψυχῇ. τὴν δὲ τοιαύτην διανόησιν ἐνέργειαν εἴποις ἂν καὶ αὐτὸς εἶναι τῆς διανοουμένης ψυχῆς, τῆς καὶ ἀμερίστως ἡνωμένης C τῇ θεότητι. ὁρᾷς ὅτι ὡς καὶ τοῦ αὐτοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύο ὁρῶμεν τὰς ἐνεργείας τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀμερίστως καὶ ἀπαραλλάκτως; ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης τυγχάνον τοῦ σεπτοῦ τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρήσεις βεβήλων αἱρετικῶν, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν D λεγόντων ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Θεμιστίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἀντιρρητικοῦ κατὰ τοῦ τόμου Θεοδοσίου κεφαλαίου μα΄. ἀλλ' οὐ καὶ αὐτοῦ δύο γνώσεις, ἤγουν δύο ἐνεργείας φαμέν. μία γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ τοῦ σαρκωθέντος λόγου ἐνέργειά τε καὶ γνῶσις, καὶ ἑνὸς ἴσμεν τὰ πάντα Χριστοῦ, κἂν τὰ μὲν θεοπρεπῶς γινώσκῃ καὶ ἐνεργῇ διὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὰ δὲ ἀνθρωπίνως· οὐ γὰρ ἐπειδὴ καὶ ὁ ἱερὸς Ἀθανάσιος δύο θελήματα ἔφη τὸν Χριστὸν δεικνύειν κατὰ τὸν τοῦ πάθους καιρόν, ἤδη καὶ δύο θελήσεις αὐτῷ περιθήσομεν, καὶ ταύτας μαχομένας ἀλλήλαις κατὰ τοὺς σοὺς τούτους E συλλογισμούς· ἀλλ' εἰσόμεθα εὐσεβῶς τὴν ὡς ἑνὸς μίαν θέλησιν τοῦ Ἐμμανουήλ, πῇ μὲν ἀνθρωπίνως κινεῖσθαι, πῇ δὲ θεοπρεπῶς. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ σεπτοῦ τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Ἀνθίμου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Θεοῦ μνησθῆναι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν. ἔχουσα οὕτως· ἡμεῖς δὲ δοξάζοντες μίαν τοῦ Θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρ-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X.

σεσαρκωμένην, καὶ προσκυνουμένην μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σαρκός, ἐν ταύτῃ τῇ μιᾷ φύσει τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένῃ οὔτε τῆς θεότητος αὐτοῦ ἄγνοιαν, οὔτε τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῆς λογικῆς καὶ νοερᾶς, ᾗ ἐψύχωται τὸ ἐξ ἡμῶν ληφθὲν ὁμοούσιον ἡμῖν καὶ ὁμοιοπαθὲς σῶμα, τὸ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθὲν τῷ Θεῷ λόγῳ ἀνεχόμεθα εἰπεῖν· μηδὲ γὰρ γένοιτο. εἰ γὰρ μία ἐστὶν ὑπόστασις καὶ μία φύσις τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένη, ὥσπερ οὖν καὶ ἔστιν, ἀναμφιβόλως καὶ ἓν θέλημα, καὶ μία ἐνέργεια δηλονότι καὶ μία σοφία, καὶ μία γνῶσις τοῦ συναμφοτέρου ὑπάρχει.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου πρώτου· τὰ ἑπόμενα δὲ τούτοις καὶ αὐτὸς ὁ ἁγιώτατος ἐδίδαξε πατὴρ καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τόμῳ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ εἰς τὸ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην εὐαγγέλιον ὑπομνήματος, οὕτως εἰπών· διά τοι τοῦτο καὶ ἐν τῷ τοὺς νεκροὺς ἀνιστᾷν ὁ λόγῳ μόνον, οὐδὲ ταῖς θεοπρεπέσιν ἐπιτάγμασιν ἐνεργῶν ὁ σωτὴρ εὑρίσκεται, ἀλλὰ συνεργάτιν ὥσπερ τινὰ πρὸς τοῦτο δὴ μάλιστα τὴν ἁγίαν αὐτοῦ λαμβάνειν ἠπείγετο σάρκα, ἵνα δεικνύῃ ζωοποιεῖν δυναμένην, καὶ ὡς ἓν ἤδη γενομένην πρὸς αὐτόν· καὶ γοῦν ὅτε τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου κόριον ἐξανίστη λέγων· ἡ παῖς ἔγειραι, ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καθὰ γέγραπται. ζωοποιῶν μὲν ὡς Θεὸς τῷ παντουργῷ προστάγματι, ζωοποιῶν δὲ καὶ διὰ τῆς ἀφῆς τῆς χειρός, μίαν τε καὶ συγγενῆ δι' ἀμφοῖν ἐπιδεικνὺς τὴν ἐνέργειαν. ὅτι τοίνυν ἴδιον νοερᾶς θεοπρεποῦς ἴσμεν ἐνεργείας τῶν ὅλων τὴν γνῶσιν, μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ συναμφοτέρου τὴν θεοπρεπῆ ἐνέργειαν ἐδιδάχθημεν ὑπάρχειν, πῶς οὐχ ὁμολογήσομεν ἐντεῦθεν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῶν ὅλων γνῶσιν ὑπάρχειν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα, καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα; αἱ τοίνυν δύο χρήσεις ὁμοίως ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἁγίου τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Θεμιστίου αἱρεσιάρχου ἐκ τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἀντιρρητικοῦ τοῦ κατὰ τοῦ τόμου Θεοδοσίου. κεφαλαίου πέμπτου· ἔχουσα οὕτως· οἵγε μὴν ὅσιοι πατέρες μίαν ἁπλῶς εἶναι ἔφασαν τὴν ἐνέργειαν, καὶ οὐ κατά γε τουτονὶ περικλείουσι ταύτην εἰς θεοπρεπῆ μόνον, ἢ γοῦν ἑτέραν ἀνθρωπίνην οὕτως καθυπεμφαίνουσιν· ἀλλ' ὡς παρ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Χριστοῦ πάντων ἐνεργουμένων, ὅσα κατὰ τὴν οἰκονομίαν ἐστὶ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα, μίαν ἀπαξαπλῶς, ὥσπερ ἔφθην εἰπών, τοῦ Χριστοῦ φασι τὴν ἐνέργειαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀντιρρητικοῦ, κεφαλαίου τριακοστοῦ τετάρτου· ἔχουσα οὕτως. μία γὰρ ἡ γνῶσις ἐπὶ Χριστοῦ καθάπερ καὶ ἡ ἐνέργεια. καὶ γὰρ εἷς ἦν ὁ γινώσκων ὥσπερ ἀμέλει καὶ ὁ ἐνεργῶν. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου ἀντιρρητικοῦ, κεφαλαίου μβ΄· ἡμεῖς δὲ ἐν καλῷ φρενὸς ἑστηκότες, σὺν Θεῷ δὲ εἰρῆσθαι, καὶ τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας ἐχόμενοι, οὐ δύο φύσεις εἶναι πιστεύομεν τὸν Ἐμμανουήλ, κἂν ἐκ δύο συντίθεται, οὐδὲ ἐν δύο ταῖς φύσεσι, διαιρετικὸν γὰρ ἑκάτερον, ἀλλὰ μίαν τοῦ Θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην. μίαν ὑπόστασιν, καὶ πρόσωπον ἕν. ἀκολούθως τε τοῦ ἑνὸς προσώπου

A incarnatam, & adorandam cum propria ejus carne una adoratione, in hac una natura Dei verbi incarnata, neque deitatis ejus ignorantia, neque animæ ejus rationalis, & intellectualis, qua animatur, quod ex nobis aſſumptum eſt, conſubſtantiale nobis, & compaſſibile corpus, quod ſecundum ſubſiſtentiam unitum eſt Deo verbo, acquieſcimus dicere, nec enim fuit. Si enim una eſt ſubſtantia, & una natura Dei verbi incarnati, ſicuti & eſt, procul dubio & una voluntas, & una operatio, profecto & una ſapientia, & una ſcientia utriuſque eſt.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem ex eodem libro * con- B tinens ita: Congruentia autem his etiam idem ſanctiſſimus pater edocuit, & in quarto tomo commentarii in evangelium ſecundum ſanctum Joannem ſic dicens: Ideo vero, & dum mortuos ſuſcitaret, non verbo tantum, neque Deo decentibus præceptis operatus eſſe ſalvator invenitur, ſed tanquam cooperatricem quamdam ad hoc maxime ſanctam carnem ſuam ſumere properabat, ut oſtenderet vivificare eam poſſe, velut unum factam ad eum. Etenim quando archiſynagogi virgunculam ſuſcitabat, dicens: *Puella, ſurge: tenuit manus ejus*, (ſicut ſcriptum eſt) vivificans quidem ut Deus omnium opifice præcepto, vivifi- C cans rurſus per tactum manus, unam utraque oſtendens operationem. Cum igitur ſciamus proprium intellectualis Deo decibilis operationis eſſe ſcientiam univerſorum, unam & eamdem utriuſque Deo decibilem operationem eſſe ſumus edocti, quomodo non confiteamur, unam ex hac eamdemque univerſorum ſcientiam exiſtere (ſicut prædiximus) unius Christi, & ſecundum ejus deitatem & ſecundum ejus humanitatem? Quæ duo teſtimonia ſimiliter collata ſunt cum libro chartaceo, qui eſt, de bibliotheca venerabilis patriarchii, & conſtiterunt.

* primo

Marc. Matth. Luc. 8.

Item relectum eſt ex eodem codicillo te- D ſtimonium Themiſtii hæreſiarchæ, ex primo ejus antirrhetico, id eſt contradictorio, contra tomum Theodoſii capite quinto, continens ita: Sancti quippe patres unam abſolute dixerunt Chriſti eſſe operationem, & non ſecundum iſtum hanc concludunt in Deo decibili tantummodo, alteram vero humanam inſinuant, ſed ut ab uno eodemque Chriſto omnia acta ſunt, quæ ſecundum diſpenſationem ſunt Deo decibilia, & humana, & unam ſemel, & abſolute, ſicut dixi, Chriſti aſſerunt operationem.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem ex eodem antirrhetico, E id eſt, contradictorio, capitulo trigeſimoquarto, continens ita: Una itaque ſcientia in Chriſto, quemadmodum & operatio: etenim unus erat qui ſciebat ſicut profecto & qui operabatur. Ejuſdem ex ſecundo antirrhetico, capitulo quadrageſimo ſecundo: Nos autem bono ſenſu perſtantes, cum Deo dictum ſit, & rectam profeſſionem tenentes, non duas naturas eſſe credimus Emmanuel, vel ſi eſt ex duabus compoſitus, nec in duabus naturis, diviſivum enim utrumque, ſed unam naturam Dei verbi incarnatam, unam ſubſiſtentiam, & perſonam

nam unam, conſequenter autem unius perſonæ unam ſcimus & operationem. Similiter autem & unam ſcientiam, ſicut ſæpius diximus. Quæ tria teſtimonia ſimiliter collata ſunt cum libro chartaceo, qui eſt de bibliotheca venerabilis hujus patriarchii, & conſtiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium Severi impii ex ſecunda epiſtola ad Oecumenium comitem, cujus initium eſt: Eſt etiam nobis ex Deo inſpirata ſcriptura, continens ita: Si igitur transformavit verbum eam quam ſibi ſecundum ſubſiſtentiam univit humanitatem, non in propriam naturam, manſit enim hoc quod erat, ſed in ſuam gloriam atque operationem, & quæ carnis erant, propria facta ſunt verbi, quomodo utramque formam operari quæ ſua ſunt dabimus? Anathematizandi ſunt igitur hi, qui in duabus naturis definiunt unum Chriſtum, & unamquamque naturam operari quæ ſua ſunt, dicunt. Ea itaque quæ agebantur & operabantur ab uno Chriſto multum differunt. Quædam ſunt Deo decibilia, quædam humana: veluti corporaliter vadere, ſuper terram ire, iter agere, profecto humanum eſt: crura vero vexatis, & ambulare ſuper terram penitus non valentibus, ſanum greſſum donare, Deo decibile eſt. Sed unus incarnatus verbum hoc quoque & illud operatus eſt: & nequaquam hoc quidem hujus, hoc vero hujus naturæ eſt: neque eo quod diverſa ſunt operamenta, ideo duas operatrices naturas, atque formas naturales juſte diffiniemus. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro membranaceo, qui eſt in bibliotheca hujus venerabilis patriarchii, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem ex epiſtola ad Paulum hæreticum, cujus initium, Apoſtolum quidem Paulum, continens ita: Unam igitur ſubſiſtentiam profitentibus Emmanuel, conſequens eſt, unam naturam profiteri Dei verbi incarnatam, & ipſam operantem Deo decibilia, & humana, & non, ſecundum Leonis tomum, operantes duas naturas & formas ſupponere, communicantes ad alterutrum conjunctione affectuali. Hoc enim ſibi vult blaſphemia illa: Operatur enim utraque forma cum alterius communione, quod proprium habuit. Quod teſtimonium collatum eſt cum libro membranaceo, prolato a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem ex ſynodicis literis ad Anthimum hæreticum, cujus initium: Quod ad tuam reverentiam, continens ita: Divine divina ſigna operatus eſt, & humanas, & divinas voces effatus eſt, & quædam Deo decenter, & quædam humane operatus eſt. Et non eſt diverſitas operationum, & vocum, miraculorum quoque, & paſſionum, ne poſt inenarrabilem unitionem in duarum naturarum incidamus diviſionem & ipſis diſpertiamur voces, & paſſiones, & operamenta: eumdem ſcientes, & mirifica gerentem, qui paſſus eſt, & divine, & diſpenſative, atque humane hæc enarrantem; ut in ſcriptis eſt explanatum eis, in quibus Chriſti fides eſt, & confeſſio. Quod teſtimonium

μίαν ἴσμεν καὶ τὴν ἐνέργειαν, ὡσαύτως δὲ καὶ μίαν τὴν γνῶσιν, καθὰ διαφόρως εἰρήκαμεν. αἱ τρεῖς χρήσεις ἐξ ἴσου ὁμοίως ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ εὐαγοῦς τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Σευήρου τοῦ δυσσεβοῦς ἐκ τῆς πρὸς Οἰκουμένιον κόμητα δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· ἔστι καὶ ἡμῖν ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ἔχουσα οὕτως· εἰ τοίνυν μετεστοιχείωσεν ὁ λόγος ἣν ἥνωσεν ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν ἀνθρωπότητα, οὐκ εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, ἔμεινε γὰρ τοῦτο ὅπερ ἦν, ἀλλ' εἰς τὴν ἑαυτοῦ δόξαν τε καὶ ἐνέργειαν, καὶ τὰ τῆς σαρκὸς ἴδια, γέγονεν ἴδια τοῦ λόγου, πῶς ἑκατέραν μορφὴν ἐνεργεῖν τὰ ἴδια δώσομεν; ἀναθεματιστέον οὖν τοὺς ἐν δύο φύσεσιν ὁριζομένους τὸν ἕνα Χριστὸν, καὶ ἑκάστην τῶν φύσεων ἐνεργεῖν τὰ ἴδια λέγοντας. τῶν μὲν γὰρ ἐνεργουμένων καὶ πραττομένων παρὰ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ πολὺ τὸ διάφορον. τὰ μὲν γάρ ἐστι θεοπρεπῆ, τὰ δὲ ἀνθρώπινα, οἷον τὸ σωματικῶς βαδίζειν, ἐπὶ γῆς ἰέναι καὶ ὁδοιπορεῖν, ὁμολογούμενον ὡς ἀνθρώπινον· τὸ δὲ τοῖς τὰ σκέλη πεπηρωμένοις, καὶ βαίνειν ἐπὶ γῆς τὸ παράπαν μὴ δυναμένοις τὸ ὑγιῶς βαδίζειν χαρίσασθαι, θεοπρεπές. ἀλλ' εἷς ὁ σαρκωθεὶς λόγος τοῦτό τε κἀκεῖνο ἐνήργησε, καὶ οὐ τὸ μὲν τῆσδε, τὸ δὲ τῆσδε τῆς φύσεως. οὐδὲ ἐπειδὴ διάφορα τὰ ἐνεργηθέντα, διὰ τοῦτο δύο τὰς ἐνεργησάσας φύσεις ἤτοι μορφὰς δικαίως ὁριούμεθα. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Παῦλον αἱρετικὸν ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· τὸν μὲν ἀπόστολον Παῦλον· ἔχουσα οὕτως. μιᾶς γὰρ ὑποστάσεως ὁμολογουμένης τοῦ Ἐμμανουὴλ, ἀκόλουθον μίαν φύσιν ὁμολογεῖν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην, καὶ αὐτὴν ἐνεργεῖν τὰ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα. καὶ οὐ κατὰ τὸν Λέοντος τόμον ἐνεργούσας δύο φύσεις καὶ μορφὰς ὑποτίθεσθαι κοινωνούσας ἀλλήλαις κατὰ συνάφειαν σχετικήν. τοῦτο γὰρ αὐτῷ βούλεται τὸ βλάσφημον ἐκεῖνο· ἐνεργεῖ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἑκατέρα μορφή· ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον ἐν σώμασι προσενεχθὲν ἐκ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἄνθιμον τὸν αἱρετικὸν συνοδικοῦ γράμματος, οὗ ἡ ἀρχή· τῶν πρὸς τὴν σὴν θεοφιλίαν· ἔχουσα οὕτως· καὶ θεϊκῶς τὰς θεοσημείας εἰργάσατο, καὶ ἀνθρωπίνας καὶ θείας φωνὰς ἐφθέγξατο. καὶ τὰ μὲν θεοπρεπῶς, τὰ δὲ ἀνθρωπίνως ἐνήργησε. καὶ ἡ διαφορὰ τῶν ἐνεργημάτων καὶ τῶν φωνῶν, θαυμάτων τε καὶ παθῶν εἰς τὸν μετὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν δύο φύσεων ἐμπέσωμεν μερισμὸν, καὶ τούτοις ἐπιμερίσωμεν φωνὰς καὶ πάθη καὶ ἐνεργήματα, τὸν αὐτὸν εἰδότες καὶ θαυματουργοῦντα, καὶ πάσχοντα, καὶ θεϊκῶς καὶ οἰκονομικῶς, καὶ ἀνθρωπίνως φθεγγόμενον ταῦτα, ὡς ἐν γραφαῖς φράσαι, τὰ ἐν οἷς ἡ εἰς Χριστὸν πίστις καὶ ὁμολογία καθέστηκεν. ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO X.

πῶν προσενεχθὲν ἐκ μέρους τῆς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θεοδόσιον, ἔχουσα οὕτως. τούτοις δὲ τοῖς προειρημένοις τῆς ἀνθρωπολατρείας αἱρέσεως εἰσηγηταῖς συναρμόζειν καὶ ἀναθεματίζειν καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἀσεβῆ σύνοδον, καὶ τὸν βλάσφημον τόμον Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἀρχιερέως· ἐν ᾧ αὕτη σύνοδος τίτλον ὀρθοδοξίας ἐπεκάλεσε, παρὰ τοὺς κανόνας ὅρον πίστεως ἐκθεμένη, καὶ τὴν θείαν, καὶ ἀμέριστον, καὶ ἄτρεπτον σάρκωσιν διαλύσασα τῇ μετὰ τὴν ἕνωσιν δυάδι τῶν φύσεων, καὶ ταῖς ἐνεργείαις καὶ ἰδιότησιν, ὡς ὁ αὐτὸς τόμος τοῖς ἀναγινώσκουσι τρανότατα ἐμφανίζει, ὥσπερ ἑρμηνεύων πλατικῶς τί ἐστι τὸ ἐν δύο φύσεσι λέγειν γνωρίζεσθαι τὸν ἕνα κύριον καὶ Θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν. ἀποδεχόμεθα δὲ καὶ ἐν ἐκείνῳ ποιούμεθα καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογίαν τοῦ ἑνωτικοῦ γράμματος, ὅπερ ὁ τῆς γαληνοτάτης λήξεως βασιλεὺς ἐξέθηκε Ζήνων. ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον προσενεχθὲν ἐκ μέρους τῆς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησε.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Θεοδοσίου αἱρεσιάρχου ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδώραν τὴν Αὐγοῦσταν λόγου· οὗ ἡ ἀρχή· ἐμοὶ μὲν ἐδόκει. ἔχουσα οὕτως, ὡς λοιπὸν καὶ ἐνέργειαν εἶναι τοῦ συναμφοτέρου θεοπρεπῆ μίαν. ἐπεὶ καὶ ἕνα εἶναι καὶ τοῦ αὐτοῦ φαμὲν τά τε θεοπρεπῆ θαύματα καὶ τὰ φυσικὰ πάντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη, ἅπερ πέπονθεν ἑκουσίως ὑπὲρ ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ σαρκί· καὶ μεθ' ἕτερα· ἐπεὶ καὶ ἐνέργειαν μίαν ὁμολογοῦμεν θεοπρεπῆ, ὡς ἤδη προείληπται.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου· ἔχουσα οὕτως· τῆς γὰρ θεοπρεποῦς ἐνεργείας μιᾶς οὔσης αὐτοῦ, ἀνάγκη καὶ ἀμέριστον εἶναι ταύτην καὶ ἀχώριστον, καὶ οὐ τὴν μὲν ὡς ἀνάξιον καὶ ἐπὶ τὸ μεῖζον ἀναβαίνουσαν διαιρεῖν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον λαβεῖν καθ' ἡμᾶς, τὴν δὲ ὡς τελείαν καὶ ἀνελλιπῆ κατὰ τὴν θεότητα, ἵνα μὴ εἰς τὴν ψυχοφθόρον καὶ ἀσεβῆ Νεστορίου κακοδοξίαν ἐμπέσωμεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ἔχουσα οὕτως· οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θεοπρεπῆ σοφίαν, καὶ μίαν γνῶσιν λέγοντες τοῦ Θεοῦ λόγου καὶ τῆς νοερᾶς ψυχῆς, ᾗ ἐψύχωται τὸ αὐτοῦ τέλειον σῶμα, μάλιστα μὲν τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων κατακολουθοῦμεν διδασκαλίαις, ὡς σαφῶς ἀποδέδεικται· ἐμφανέστερον δὲ καὶ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἀσυγχύτου ἑνώσεως τὴν ἀπόδειξιν ἐπιδεικνύμεθα, καὶ τὴν τῆς δυάδος πανταχόθεν ὑποψίαν προαναστέλλομεν. εἰ γὰρ μὴ προσθησόμεθα τὴν αὐτήν, ἕψεται καὶ ἡμῖν ἀκολούθως, ὡς Σευῆρος ὁ σοφώτατος εἶπε, αἱ δύο φύσεις, καὶ αἱ δύο ἐνέργειαι, αἱ δύο σοφίαι ἐπὶ Χριστοῦ. τοῦτο δὲ τῆς Θεοδωρήτου βλασφημίας ἐστί, καὶ τῆς ἐκεῖθεν Ἰουδαϊκῆς διαιρέσεως ἔγγονα, καὶ οὐχ ἡμῶν τῶν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν προσκυνούντων Χριστόν, καὶ μίαν αὐτοῦ θεοπρεπῆ γνῶσιν τε καὶ ἐνέργειαν ὁμολογούντων. αἱ τρεῖς δὲ αὗται χρήσεις ἀντεβλήθησαν ὁμοίως πρὸς βι-

A collatum eſt cum libro membranaceo, prolato a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & conſiſtit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem ad Theodoſium, continens ita: Iſtis proinde præfatis hominicolis reprobis inſtitutoribus coaptandum eſt, & anathematizandum, & impiam ſynodum Chalcedonenſem, & blaſphemum tomum Leonis Romanæ eccleſiæ antiſtitis, quem eadem ſynodus titulum rectæ fidei appellavit, contra canones fidei definitionem exponens: & dum divinam, & individuam, & inconvertibilem incarnationem poſt unitionem ſeparat, dualitatem naturarum harum B cum operationibus, & proprietatibus (ſicut idem tomus legentibus luculenter oſtendit) latius interpretans, quidnam ſit in duabus naturis dicere agnoſcendum unum dominum & Jeſum Chriſtum poſt ineffabilem unitionem. Suſcipimus autem henoticarum literarum, quas ac collaudamus, rectam confeſſionem unitatis, & literas, quas tranquilliſſimæ recordationis Zeno imperator edidit. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo prolato a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & conſiſtit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium Theodoſii hæreſiarchæ, ex liC bro ad Theodoram Auguſtam, cujus initium: Mihi quidem videbatur, continens ita: Ut jam & operatio utriuſque Deo decibilis una ſit, quia & unum eſſe ejuſdemque aſſerimus Deo decibilia miracula, & naturales omnes & inſuperabiles paſſiones, quas paſſus eſt ſponte pro nobis propria carne. Et poſt aliqua: Quia & unam operationem confitemur Deo decibilem, ſicut jam dictum eſt.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem ex eodem ſermone, continens ita: Deo decibili quippe operatione ejus una exiſtente, neceſſe eſt & individuam hanc eſſe, & inſeparabilem, & non D unam quidem ut indignam, & ad meliora conſcendere indigentem, ſecundum humanitatem accipiendum eſt ſecundum nos, alteram vero ut ſumme perfectam conſiteri, & indiminutam ſecundum deitatem, ne in animam, corruptam, & impiam Neſtorii peſſimam ſectam incurramus.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium ejuſdem continens ita: Ergo & nos unam eamdemque Deo decibilem ſapientiam, & unam ſcientiam dicentes Dei verbi & rationalis, atque intellectualis animæ, qua animata eſt ſacroſancta ejus caro, maxime quidem ſanctorum patrum aſſequimur doctrinas, ſicut manifeſte demonſtraE tum eſt. Manifeſtius proinde etiam inconfuſæ unitionis, quæ eſt ſecundum ſubſiſtentiam, ad probationem efficimus, & dualitatis undique ſuſpicionem præamputamus. Si igitur non addamus eamdem ipſam, comitabuntur & nos conſequenter (ſicut Severus prudentiſſimus ait) duæ ſcientiæ & duæ operationes, & duæ ſapientiæ in Chriſto. Hæc autem Theodoreti blaſphemia eſt, & quæ ex ea eſt Judaicæ hæreſis ſoboles, & nequaquam noſtra, qui unum eumdemque Chriſtum prædicamus, & unam ejus Deo decibilem ſcientiam, & operationem

ACTIO X

nem confitemur. Quæ tria teſtimonia collata ſunt ſimiliter cum libro chartaceo, qui eſt bibliothecæ venerabilis hujus patriarchii, & conſtiterunt.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium Pauli ex epiſtola ad Jacobum, cujus initium: Omnia mihi, quæ veſtræ ſanctitatis ſunt, continens ita: Et henoticam literam piæ recordationis Zenonis ad peremptionem Chalcedonenſis concilii ſuſcipimus, quod occaſionem Eutychetis faciens veſanam, Neſtorii hominis culturam ſtudioſe eccleſiis introduxit, in duabus naturis Chriſtum eſſe, atque cognoſci, ad ſpernendam fidem orthodoxam prædicans: & naturas quidem conſequenter Neſtorianæ deſipientiæ in numero dualitatis conſervat, affectum adoptionis, ac dignitatis ſimpliciter copulat, & ita deinceps per eamdem malignitatem, unum eumdemque Chriſtum Filium, & dominum unigenitum inconfuſe, indiviſe, inconvertibiliter, atque inſeparabiliter prædicat, & ad interpretationem manifeſtam propriæ intentionis Leonis amplexum eſt tomum, * titulum hunc orthodoxæ fidei vocans, qui manifeſte dividit Chriſtum per dualitatem poſt unionem naturarum, & iſtis formas, & operationes, voceſque & indiminutas proprietates blaſphemoſe condiſpertit. Quamobrem, & tanquam inveriſimilia dicere aggredientem repellimus. Et poſt pauca: Hæc dicunt, non ignorantes, quia in ipſis rebus hujuſmodi vocem ſynodus, quæ in illa civitate, atque utinam nunquam, congregata eſt, potuit conſequenter tibi affectus copulam, unam vocitans perſonam; & ex duabus, tanquam infeſtam repulit vocem, quæ inconfuſe, & indiviſe unum nobis demonſtrat Emmanuel, eumdem conſubſtantialem eſſe Patri, & ſancto Spiritui ſecundum deitatem, & eumdem conſubſtantialem nobis hominibus ſecundum humanitatem, eumdem & mirificantem, & paſſum, divine & humane narrantem, & unam ejus operationem, & ſcientiam, ſicut unius, inſtruens. Chriſtus enim Dei virtus, & Dei ſapientia, in quo omnes ſunt theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ abſconditi, quamquam diſpenſative dicat ſe conſummationis diem ignorare. Quod teſtimonium ſimiliter collatum eſt cum libro chartaceo prolato a parte apoſtolicæ ſedis, & conſtitit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium Theodori hæretici ex dogmatica epiſtola ad Paulum hæreticum, cujus initium: Cum quidem tempus, continens ita: Et ad hæc omnia anathematizamus ſynodum Chalcedonenſem, & tomum Leonis, & omnes qui dixerunt, vel dicunt in uno Chriſto duas naturas poſt ineffabilem unionem, aut in duabus eum naturis definientes, & non prædicantes unam ejus eſſe perſonam, unam ſubſiſtentiam, & unam naturam Dei verbi incarnatam, & unam ejus operationem ſecundum deiferorum patrum noſtrorum doctrinam. Inſuper, & henoticam literam piæ recordationis Zenonis ſuſcipio, ad anathematizandam prædictam Chalcedonenſem ſynodum, & tomum Leonis. Quod teſtimonium ſimiliter collatum

ANNO CHRIST. 536.

A βλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον τοῦ ἐνταῦθα ἁγιωτάτου πατριάρχου, καὶ ἐστοίχησαν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Παύλου ἐκ τῆς πρὸς Ἰάκωβον ἐπιστολῆς· ἧς ἡ ἀρχή· Πάντα μοι τὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης· ἔχουσα οὕτως. Καὶ τὸ ἑνωτικὸν γράμμα τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ζήνωνος ἐπ' ἀναιρέσει τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου δεχόμεθα· ἥ τις προφάσει τῆς Εὐτυχοῦς πεπλανημένης παραφορᾶς, τὴν Νεστορίου ἀνθρωπολατρείαν, σπουδαίως ταῖς ἐκκλησίαις εἰσεφρήσατο, ἐν δύο φύσεσιν εἶναί τε καὶ γνωρίζεσθαι τὸν Χριστὸν ἐπ' ἀθετήσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως δογματίσασα· καὶ τὰς B μὲν φύσεις ἀκολούθως τῇ Νεστοριανῇ παραφροσύνῃ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τῆς δυάδος φυλάξασα, τὴν δὲ σχέσιν τῆς υἱότητος λέγω καὶ τῆς ἀξίας ἁπλῶς ἑνώσασα· καὶ ἑπομένως τῇ αὐτῇ κακουργίᾳ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν καὶ κύριον μονογενῆ ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως καὶ ἀχωρίστως κηρύξασα. Καὶ εἰς ἑρμηνείαν σαφῆ τοῦ οἰκείου σκοποῦ τὸν Λέοντος προσηκαμένη τόμον, καὶ στήλην αὐτὸν ὀρθοδοξίας ἀποκαλέσασα, τὸν προφανῶς τέμνοντα Χριστὸν τῇ μετὰ τὴν ἕνωσιν δυάδι τῶν φύσεων· καὶ ταύταις μορφάς τε καὶ ἐνεργείας, φωνάς καὶ ἀνελλιπεῖς ἰδιότητας βλασφήμως ἐπιμερίζοντα· διόπερ καὶ ὡς ἀπιθάνως λέγειν ἐπιχειροῦντα ἀποπεμπόμεθα. C Καὶ μετ' ὀλίγα. Ταῦτα φασὶ, καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες· ὅτι ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὴν τοιαύτην φωνὴν ἡ ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει, ὡς εἴθε μήποτε, συναγηγερμένη σύνοδος τέθεικεν ἀκολούθως ἑαυτῇ, τὴν τῆς σχέσεως συνάφειαν, ἓν ἀποκαλέσασα πρόσωπον, καὶ τὴν ἐκ δύο, ὡς πολεμίαν ἀποπεμψαμένη φωνήν, τὴν ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἕνα δεικνύουσαν ἡμῖν τὸν Ἐμμανουήλ, τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον ὄντα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι κατὰ τὴν θεότητα, καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Τὸν αὐτὸν καὶ θαυματουργοῦντα καὶ πάσχοντα, καὶ θεϊκῶς καὶ ἀνθρωπίνως φθεγγόμενον, καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν καὶ D τὴν γνῶσιν ὡς ἑνὸς ἐκπαιδεύουσαν. Χριστὸς γὰρ Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία, ἐν ᾧ πάντες εἰσὶν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι, κἂν οἰκονομικῶς λέγῃ τὴν τῆς συντελείας ἡμέραν ἀγνοεῖν. Ἥτις χρῆσις ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρτῷον προσαχθὲν ἐκ μέρους τῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Θεοδώρου αἱρετικοῦ ἐκ τῆς πρὸς Παῦλον αἱρετικὸν δογματικῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ὅτε μὲν τὸν καιρόν· ἔχουσα οὕτως· καὶ πρὸς τούτοις ἅπασιν ἀναθεματίζω τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον, καὶ τὸν Λέον-E τος τόμον, καὶ πάντας τοὺς εἰπόντας ἢ λέγοντας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ δύο φύσεις μετὰ τὴν ἄφραστον ἕνωσιν, ἢ ἐν δύο φύσεσι τοῦτον ὁρίζομένους, καὶ μὴ δοξάζοντας ἓν αὐτοῦ εἶναι πρόσωπον, καὶ μίαν ὑπόστασιν, καὶ μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην, καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν κατὰ τὴν τῶν θεοφόρων ἡμῶν πατέρων διδασκαλίαν. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ ἑνωτικὸν γράμμα τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ζήνωνος δέχομαι ἐπὶ ἀναθεματισμῷ τῆς εἰρημένης ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ τόμου Λέοντος. Ἥτις χρῆσις ὁμοίως ἀντεβλήθη πρὸς βιβλίον χαρ-

τῷον

ANNO CHRISTI 680.

τὸν προσενεχθὲν ἐκ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχουν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου χρῆσις Παύλου αἱρετικοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν εἰρημένον Θεόδωρον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἄνωθεν μισόκαλος· ἔχουσα οὕτως· ὅταν τοίνυν τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως πολυπραγμονῶμεν τρόπον, δύο τὰ ἀλλήλοις οὐχ ὁμοούσια ὁρᾷ διὰ πάντων ὁ ἡμέτερος νοῦς. συνεισδραμοῦσα δὲ ἡ τῆς ἀληθοῦς ἑνώσεως ἔννοια, οὐκέτι μὲν δύο, ἀλλ' ἕνα σύνθετον ἀποφαίνεται τὸν σωτῆρα Χριστὸν, τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοούσιον τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· τὸν αὐτὸν θαυματουργοῦντα καὶ πάσχοντα, θεϊκῶς καὶ ἀνθρωπίνως θεωρούμενον, καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ὡς ἑνός. καὶ μετὰ βραχέα. τὸν γοῦν Λέοντος τόμον στήλην τε ὀρθοδοξίας ἀποκαλεῖ, καὶ πρὸς πίστιν καὶ σαφήνειαν τῶν αὐτῷ δοκούντων ἀξιοῖ παραλαμβάνειν, ὃς διορίζεται τομὴν τὸν ἕνα Χριστὸν μετὰ τὴν ἕνωσιν δυάδι τῶν φύσεων· μορφάς τε αὐτῶν καὶ φωνάς, ἐνεργείας τε καὶ παντελῶς ἰδιότητας ἰσαρίθμους ἐπιμερίζει. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκείνων ἀνεξόμεθα τῶν ἀνδρῶν, οἳ τοῖς ἀσυστάτοις αὐτοῦ καὶ λίαν ἀμαθῶς πορίζουσιν ἀπολογίας, καὶ τοσοῦτον τῶν παρ' αὐτῷ κειμένων ἀποδείξεως, ὅσον αὐτοί γε τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἀπαιτοῦσιν. αἵτινες δύο χρήσεις ἀντιβληθεῖσαι ὁμοίως πρὸς βιβλίον χαρτῷον προσκομισθὲν ἐκ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησαν.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος εἶπον. αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἀναγνωσθῆναι, καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐνταγῆναι καὶ Ἀπολλιναρίου τοῦ αἱρετικοῦ χρῆσιν ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἀποκρύφων αὐτοῦ, ἀπὸ βιβλίου τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου, μὴ ἐντεθεῖσαν παρ' ἡμῶν ἐν τῷ νῦν ἀναγνωσθέντι κωδικίῳ, ἁρμόδιον οὖσαν καὶ συνᾴδουσαν τῇ περὶ ἑνὸς θελήματος, καὶ μιᾶς ἐνεργείας φρονήματι Μακαρίου καὶ Στεφάνου.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· τὸ αἰτηθὲν παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν γενέσθω.

Καὶ προσκομισθὲν τὸ τοιοῦτον βιβλίον χαρτῷον τῆς βιβλιοθήκης, τυγχάνον τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου ἐπιγραφὸν, ἐκ τῶν ἀποκρύφων Ἀπολλιναρίου· οὗ ἡ ἀρχή· ἡ ζωὴ τῶν ζώντων αἰτία· ἔχει δὲ ἡ χρῆσις οὕτως· Θεὸς ἀναλαβὼν ὄργανον καὶ Θεός ἐστι καθ' ὃ ἐνεργεῖ, καὶ ἄνθρωπος κατὰ τὸ ὄργανον· μένων δὲ Θεὸς, οὐ μεταβέβληται. ὄργανον καὶ τὸ κινοῦν μίαν πέφυκεν ἀποτελεῖν τὴν ἐνέργειαν. εἰ δὲ μία ἡ ἐνέργεια, μία καὶ ἡ οὐσία. μία ἄρα οὐσία γέγονε τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὀργάνου.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· οἱ ἀνωτέρω ἐπιμνησθέντες Πέτρος, καὶ Θεόδωρος, καὶ Σολομών, καὶ Ἀντώνιος, οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, Γεώργιός τε καὶ Διονύσιος, Ἀναστάσιός τε καὶ Στέφανος οἱ θεοσεβέστατοι διάκονοι, καὶ Ἀναστάσιος καὶ Γεώργιος οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ, τὰ ἐνεχθέντα παρ' αὐτῶν ... βιβλία ἐμφανῆ ἐπιδιδότω-

A eſt cum libro chartaceo prolato a parte apoſtolicæ ſedis & conſiſtit.

Item relectum eſt ex eodem codicillo teſtimonium Pauli hæretici, ex epiſtola ad prædictum Theodorum, cujus initium: Non nunc primum, ſed olim bonorum invidus, continens ita: Quando igitur incarnationis modum indagamus, duo, quæ ad invicem non ſunt conſubſtantialia, cernit per omnia ſenſus noſter, ſubingreſſa autem veræ unitionis cogitatio, non jam quidem duo, ſed unum compoſitum decernit ſalvatorem Chriſtum, eumdem conſubſtantialem eſſe Patri ſecundum deitatem, eumdemque conſubſtantialem hominibus nobis ſecundum hu- B manitatem, eumdem mirificantem, & paſſum, deifice & humane narrantem, & unam ejus operationem, ſicut unius. Et poſt pauca: Leonis igitur tomum vocat columnam rectæ fidei, eumque ad confirmationem & elucidationem eorum quæ ipſi viſa erant, dignatur accipere, qui improbiſſime dividit unum Chriſtum poſt unitionem dualitate naturarum, & formas, & voces, operationes quoque, & omnes proprietates pari numero condividit. Itaque nec illos viros ſuſtinebimus, qui inſtabiles ei, & valde indoctas conquirunt ſatisfactiones, & tantum ab his, quæ in ea poſita ſunt * indigent, quantum hæc ipſa a prin- C cipio petierunt. Quæ duo teſtimonia ſimiliter collata ſunt cum libro chartaceo prolato a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & conſtiterunt.

Theodorus, & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Joannes Deo amabilis diaconus, locum agentes Agathonis ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ, dixerunt: Petimus pietatem veſtram, & ſanctum ac univerſale concilium, ut relegatur, & geſtis inſeratur Apollinarii hæretici teſtimonium, ex libro de obſcuris ejus, ex codice hujus venerabilis patriarchii, quod non eſt a nobis poſitum in relecto nunc codicillo, conveniens teſtimoniis hæreticorum, D quæ relecta ſunt, & conſonans ad ſenſum Macarii, & Stephani de una voluntate, & una operatione.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſanctum concilium dixerunt: Quod poſtulatum eſt ab eiſdem Deo amabilibus viris, efficiatur.

Et prolatus eſt hujuſmodi liber chartaceus, qui ex bibliotheca venerabilis hujus patriarchii, ſuperſcriptus, De obſcuris Apollinarii, cujus initium: Vita viventium cauſa. Continet autem teſtimonium ita: Deus aſſumens inſtrumentum, & Deus eſt ſecundum quod operatur, & homo ſecundum quod inſtrumentum. Manens autem Deus, E non mutatur inſtrumentum, & quod id movet, unam ſolet perficere operationem. Si autem una operatio, & una eſſentia. Una ergo eſſentia facta eſt verbi, & inſtrumenti.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſanctum concilium dixerunt: Superius memorati Petrus, & Theodorus, & Salomon, & Antonius Deo amabiles epiſcopi, Georgius quoque, & Dionyſius, Anaſtaſius, & Stephanus Dei cultores diaconi, atque Anaſtaſius, & Georgius religioſi monachi libellos, quos poſituri ſunt propria fide, adorantes offerant. Et corporale coram poſiti

ACTIO X.

ANNO CHRISTI 680.

sacroſanctis Dei evangeliis ſacramentum per- A
ſolventes iidem Deo amabiles epiſcopi, &
religioſi clerici, atque monachi, obtulerunt
uniformes libellos. Et relecti ſunt ita conti-
nentes in verbis:

Sanctæ & univerſali ſynodo, quæ per juſ-
ſionem piiſſimi, & a Deo decreti domini
noſtri, & magni victoris imperatoris Con-
ſtantini, nunc convenit in hac a Deo con-
ſervanda regia urbe, in imperiali ſecretario
quod cognominatur Trullus, libellus ſa-
tisfactionis compoſitus, & porrectus a me
Petro indigno epiſcopo Nicomediæ metro-
poleos provinciæ Bithyniæ. Quoniam qui-
dem exquiſivit veſtrum a Deo inſpiratum, B
& honorabile concilium, qualiter ſentiam
ſuper recta, & immaculata noſtra Chriſtia-
norum fide, & de incarnationis diſpenſatione
magni Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chri-
ſti, qui unus eſt de ſancta & conſubſtan-
tiali & vivifica Trinitate: hujus rei gra-
tia præſentem ſatisfactionem in ſcripto com-
ponens, offero ſancto & univerſali veſtro
concilio continentem ſicut inferius habe-
tur:

Credo in unum Deum Patrem omnipo-
tentem, factorem cœli & terræ, viſibilium
omnium, & inviſibilium. Et in unum do-
minum Jeſum Chriſtum Filium Dei unige-
nitum, qui ex Patre natus eſt ante omnia C
ſæcula, lumen de lumine, Deum verum de
Deo vero, natum non factum, per quem
omnia facta ſunt. Et in Spiritum ſanctum,
dominum, & vivificatorem, ex Patre pro-
cedentem, cum Patre, & Filio, coadoran-
dum, & conglorificandum. Trinitatem con-
ſubſtantialem, unam deitatem; & eſſentiam,
virtutemque & poteſtatem, & dominatio-
nem, Deum unum, * quem cum ſingula-
riter contemplatur, ſenſu dividente quæ in-
diviſa ſunt, unitatem in Trinitate, Trinita-
tem in unitate adorandam, unitatem qui-
dem ſecundum eſſentiæ ſive deitatis ratio-
nem, Trinitatem vero ſecundum ſubſiſten-
tias ſive perſonas. Confiteor quoque unum D
ejuſdem ſanctæ, & conſubſtantialis, & vi-
vificæ Trinitatis dominum noſtrum Jeſum
Chriſtum Filium Dei unigenitum, qui ex
Patre natus ante omnia ſæcula, eumdem in
ultimis diebus propter nos, & propter no-
ſtram ſalutem deſcendiſſe de cœlo & incar-
natum eſſe ex Spiritu ſancto, & ſancta glo-
rioſa domina noſtra Dei genitrice ſemper-
que virgine Maria, quam θεοτόκον, id eſt,
Dei genitricem proprie, & veraciter con-
fiteor, utpote quæ ipſum Dei Filium, &
verbum in noviſſimis temporibus ſecundum
carnem generavit, conſubſtantialem Deo,
& Patri ſecundum deitatem, & conſubſtan-
tialem nobis eumdem ſecundum humanita- E
tem, per omnia ſimilem nobis abſque pecca-
to, paſſibilem carne, impaſſibilem deitate,
perfectum in deitate, & perfectum eumdem
in humanitate, Deum verum, & hominem
vere ex anima rationali & corpore, ex dua-
bus naturis deitate & humanitate, & in
duabus naturis perfectis, & poſt ineffabilem
& inſeparabilem unitionem inconfuſe, incon-
vertibiliter, atque indiviſe cognoſcendum.

* [illegible] modales

ϛον. καὶ τὸ συμπαθὲς ἐπὶ τῶν προκειμένων ἀχράν-
των τῶ Θεῶ εὐαγγελίων καταβαλλόμενοι ὅρκον,
οἱ αὐτοὶ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι, καὶ εὐλαβέστατοι κλη-
ρικοί τε καὶ μοναχοὶ ἐπιδεδώκασιν ἰσοτύπους λιβέλ-
λους, καὶ ἀνεγνώσθησαν ἔχοντες ἐπὶ λέξεως οὕτως.

Τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ τῇ κατὰ κέλευ-
σιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστέπτου ἡμῶν δεσπότου
καὶ μεγάλου νικητοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου συνελ-
θούσῃ ἀρτίως ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλί-
δι πόλει, ἐν τῷ βασιλικῷ σεκρέτῳ τῷ ἐπιλεγο-
μένῳ Τρούλλῳ, λίβελλος πληροφορίας συντεθεὶς
καὶ ἐπιδοθεὶς παρ' ἐμοῦ Πέτρου ἀναξίου ἐπισκόπου
Νικομηδείας μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας·
ἐπειδὴ ἐπεζήτησεν ἡ ὑμετέρα θεόπνευστος καὶ τι-
μία σύνοδος τὸ ὅπως κατέχω περὶ τῆς ὀρθοδόξου
καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως, καὶ
περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ μεγάλου Θεοῦ
καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἑνὸς τῆς
ἁγίας καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος, τούτου χάριν τὴν
παροῦσαν ἔγγραφον πληροφορίαν συντάξας, ἐπι-
δίδωμι τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ ἔχουσαν
ὡς ὑποτέτακται, οὕτως.

Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα,
ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀο-
ράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν
τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεν-
νηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων· . . . .

. . . .

τὸν αὐτὸν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς, καὶ
διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθεῖν ἐκ τῶν οὐρα-
νῶν, σαρκωθῆναι ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς
ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας·
ἥντινα θεοτόκον κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν ὁμολογῶ,
ὡς αὐτὸν τὸν τοῦ Θεοῦ υἱόν τε καὶ λόγον ἐν ὑστέροις
καιροῖς κατὰ σάρκα γεννήσασαν· ὁμοούσιον τῷ Θεῷ
καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν
τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· κατὰ πάντα ὅ-
μοιον ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας. παθητὸν σαρκὶ, ἀ-
παθῆ θεότητι. Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀλη-
θῶς, τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος·
ἐκ δύο φύσεων θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ ἐν
δύο φύσεσι τελείας, καὶ μετὰ τὴν ἄφραστον καὶ ἀχώ-
ριστον ἕνωσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀχωρίστως,
ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων
διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν καθ' ὑπόστασιν
σύν-

1 Quæ ex Græco deſunt, ac omnino non leguntur in altera hujus Concilii verſione, quæ eſt edenda inferius.

ANNO CHRISTI 680.

χύσεως, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης· οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ, Θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ὁμολογῶ. οὐδὲ γὰρ τετάρτου προσώπου προσθήκην ἡ ἁγία Τριὰς ἐδέξατο καὶ σαρκωθέντος τοῦ ἑνὸς αὐτῆς Θεοῦ λόγου. ἀλλ' ἐν τῇ παρθενικῇ νηδύϊ τῆς ἀχράντου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἀνεπινοήτως ἐνοικήσας, ἐξ αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει σάρκα ἑαυτῷ ἐδημιούργησεν ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ. διόπερ καὶ τὰς αὐτοῦ τὰς δύο γεννήσεις ὁμολογῶ, τήν τε πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα, καὶ τὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας κατὰ σάρκα καὶ ἄνθρωπον· μείνας γὰρ ὅπερ ἦν, γέγονεν ἀναλλοιώτως ὅπερ οὐκ ἦν. καὶ οὕτως μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν σύνθετον καταγγέλλω, μηδετέρας τραπείσης τῶν ἐν ταύτῃ φύσεων, μηδ' αὖ τομὴν ἐπιδεχομένης τῆς ἀνεφίκτου ταύτης ἑνώσεως. ἡ γὰρ κατὰ σύνθεσιν ἕνωσις ἤτοι καθ' ὑπόστασιν οὖσα, καὶ τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν διαίρεσιν ἀποβάλλεται· καὶ φυλάττει μὲν τὴν ἑκατέρας φύσεως ἰδιότητα, ἓν δὲ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ λόγου· καὶ μετὰ τῆς σαρκὸς ἀποδείκνυσιν. ὅθεν καὶ δύο τὰ αὐτοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογῶ κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀναγνωσθεισῶν χρήσεων ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων ἐν τῇ σταλείσῃ ἀναφορᾷ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστεπτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν νικητὴν βασιλέα παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἁπλῶς σύμφωνος ἐν πᾶσι γενόμενος, καὶ ἐμμένω πᾶσι τοῖς ἐμφερομένοις κεφαλαίοις ἔν τε τῇ εἰρημένῃ ἀναφορᾷ τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἀνδρὸς, καὶ ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἀναφορᾷ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου. ἔτι μὴν ὁμολογῶ τὸν αὐτὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν τὸν ἕνα τῆς ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος σταυρωθέντα ἑκουσίως ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, παθόντα τε καὶ ταφέντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφὰς, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνελθόντα, καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, πάλιν ἐλεύσεσθαι μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος, προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν, καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.

Δέχομαι δὲ καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἁγίας οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους· τουτέστι τὴν ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων. καὶ τὴν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων. καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον τῶν διακοσίων ἁγίων πατέρων. καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων πατέρων. καὶ τὴν ἐν χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως συνελθοῦσαν αὖθις ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει ἁγίαν πέμπτην σύνοδον· ἐν πᾶσι δὲ διαφυλάττω καὶ ἀσπάζομαι τὰ παρὰ τῶν αὐτῶν ἁγίων πέντε συνόδων ὁρισθέντα καὶ τυπωθέντα· καὶ οὓς ἐδέξαντο δέχομαι· καὶ οὓς κατέκριναν καὶ ἀνεθεμάτισαν, ἀποβάλλομαι καὶ ἀναθεματίζω. πρὸς τούτοις δὲ ἀποβάλλομαι, καὶ ἀναθεματίζω καὶ πάντας τοὺς μίαν ἐνέργειαν καὶ ἓν

A nuſquam naturarum proprietate perempta propter ſubſiſtentialem unitionem, magis autem ſalvata proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam, unamque ſubſiſtentiam concurrente, non in duabus perſonis partitum, aut diviſum, ſed unum eumdemque Filium unigenitum, Deum verbum, dominum Jeſum Chriſtum confiteor. Nec enim quartæ perſonæ ſancta Trinitas augmentum ſuſcepit, etiam incarnato uno ex ipſa Dei verbo: ſed in virginali utero inviolabilis Dei genitricis ſemperque virginis Mariæ inhabitans incognoſcibiliter, ex ea in propria ſubſtantia carnem ſibi formavit animatam anima rationali, & intellectuali. B Quapropter, & ejuſdem duas nativitates confiteor, tam quæ ante ſæcula ex Deo & Patre ſecundum deitatem, quamque illam quæ ex eadem ſancta virgine, & Dei genitrice Maria ſecundum carnem, & recentem. Manens quippe quod erat, factus eſt inalterabiliter quod non erat: & ita unam ejus ſubſiſtentiam compoſitam annuncio, neutra converſa, vel confuſa propter unionem naturarum neque rurſus ſectionem admittente hac incognoſcibili unitione. Etenim unitio, quæ ſecundum compoſitionem, atque ſecundum ſubſiſtentiam eſt, & confuſionem, & diviſionem excludit, & ſervat quidem utriuſque naturæ proprietatem: unam vero perC ſonam Dei verbi etiam cum carne demonſtrat. Unde & duas ejuſdem domini Jeſu Chriſti naturales voluntates, & naturales operationes confiteor, ſecundum vigorem teſtimoniorum ſanctorum ac probabilium patrum, quæ poſita ſunt in ſuggeſtione miſſa ad piiſſimum, & a Deo confirmandum noſtrum dominum, & magnum victorem imperatorem ab Agathone ſanctiſſimo ac beatiſſimo papa antiquæ Romæ: & ſimpliciter in omnibus conſentio, & permaneo in cunctis capitulis, quæ continentur tam in prædicta ſuggeſtione ejuſdem ſanctiſſimi viri, quamque in altera ſuggeſtione concilii, quod circa eum eſt. Inſuper confiteor eumdem D dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum, unum conſubſtantialis, & vivificæ Trinitatis crucifixum ſponte pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſum, & ſepultum, & reſurrexiſſe tertia die ſecundum ſcripturas, & in cælos aſcendiſſe, ſedere ad dexteram Patris, & iterum venturum cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis: ſpero reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſæculi. Amen.

Suſcipio autem, & amplector ſancta & univerſalia quinque concilia, id eſt, quod in Nicæa trecentorum decem & octo ſanctorum ac beatorum patrum, & quod in hac a Deo conſervanda regia urbe centum E quinquaginta ſanctorum, & Deo * ſervientium patrum, & quod in Epheſo prius ducentorum ſanctorum patrum, & quod in Chalcedone ſexcentorum triginta ſanctorum patrum, & quod in temporibus Juſtiniani piæ recordationis iterum convenit in hanc a Deo conſervandam regiam urbem ſanctum quintum concilium. In omnibus autem conſervo, & amplector, quæ ab eiſdem ſanctis quinque conciliis definita, atque ſtatuta ſunt, & quos ſuſceperunt ſuſcipio, quoſque damnaverunt, atque anathematizarunt, & abjicio & anathematizo

* beatorum

ACTIO X

ACTIO X.

ANNO CHRISTI 680.

Cum his abjicio & anathematizo etiam omnes, qui unam voluntatem, & unam operationem prædicaverunt, aut prædicant, vel prædicaturi ſunt in incarnationis diſpenſatione unius S. Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri. Hanc igitur piæ, & rectæ Chriſtianorum fidei ſatisfactionem compoſui, ſcriptam per alium, menſe Martio, indictione * octava. Subſcriptio: Petrus indignus epiſcopus Nicomediæ metropoleos provinciæ Bithyniæ, conſentiens, & permanens in omnibus, quæ continentur in præſenti ſatisfactionis libello, & confeſſus, ut ſuperius continetur, quemadmodum duas naturas, ita & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes in incarnationis diſpenſatione unius de ſancta Trinitate domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei; & anathematizans omnes, qui dicunt unam voluntatem, & unam operationem in deitate ejus, & humanitate, manu propria ſubſcripſi, menſe Martio, indictione nona. Et ceteri cum ipſo ſimiliter obtulerunt.

* C. nona

Georgius Deo amabilis presbyter monachus, & apocriſiarius Theodori venerabilis loci ſervatoris ſedis Hieroſolymorum accedens dixit: Quæſo pietatem veſtram, ſanctum quoque & univerſale concilium, ut legantur ſynodica Sophronii venerabilis memoriæ archiepiſcopi Hieroſolymorum, quæ ab ipſo quidem ad Sergium tunc temporis patriarcham exiſtentem hujus regiæ & a Deo conſervandæ urbis miſſa ſunt, nequaquam autem ab eodem ſuſcepta ſunt Sergio, quæ præ manibus mihi ſunt, quo cognoſcatur, utrum orthodoxa ſint, an non.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſanctum concilium dixerunt: In ſequentibus horum prolatio, atque lectio proveniat.

θέλημα παρεξιόντας, ἢ κηρύσσοντας, ἢ μέλλοντας κηρύσσειν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ταύτην τοίνυν τὴν τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως πληροφορίαν συνέταξα γραφεῖσαν δι' ἑτέρου, μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης. ἡ ὑπογραφή· Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, στοιχῶν καὶ ἐμμένων πᾶσι τοῖς ἐμφερομένοις ἐν τῷ παρόντι τῆς πληροφορίας λιβέλλῳ, καὶ ὁμολογήσας, ὡς πρόκειται, ὥσπερ δύο φύσεις, οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. ἀναθεματίσας τε πάντας τοὺς λέγοντας ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. ὑπέγραψα μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης. καὶ οἱ λοιποὶ σὺν αὐτῷ προσεδώκαντο ὁμοίως.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων εἶπεν. αἰτῶ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, τὰ συνοδικὰ Σωφρονίου τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, τὰ παρ' αὐτοῦ μὲν πρὸς Σέργιον τὸν τηνικαῦτα πατριάρχην τυγχάνοντα τῆς βασιλίδος ταύτης καὶ θεοφυλάκτου πόλεως, μὴ προσδεχθέντα δὲ παρ' αὐτοῦ Σεργίου, ἐν χερσί μου τυγχάνοντα, ἀναγνωσθῆναι· ἐφ' ᾧ διαγνωσθῆναι, εἴτε ὀρθοδόξως ἔχουσιν, εἴτε καὶ οὔ.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. καθ' ἑτέραν ἡ τούτων προκομιδὴ καὶ ἀνάγνωσις γενέσθω.

ACTIO UNDECIMA.

IN nomine domini, & dominatoris Jeſu Chriſti, Dei, & ſalvatoris noſtri, imperantibus a Deo coronatis & ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo * octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimoſecundo, decimo octavo die Martii menſis, indictione nona.

* C. septimo

Præſidente eodem piiſſimo & Chriſti amante magno imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comite imperialis obſequii, & ſubſtrategο Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio, & curato-

ΠΡΑΞΙΣ ΙΑ'.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστεπτῶν καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφιλοῦς καὶ μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοστέφου πρᾳότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου· Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοῦ δευτέρου, τῇ εἰκάδι τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ. καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοστέφου γαλήνης, παρόντων καὶ ἀκροωμένων Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Κωνσταντί-

νου

ANNO CHRISTI 680.

νι τῷ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικ. καὶ τοποτηρητῇ τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητῇ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου. Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλοπόλεως Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατερνῶν. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ. καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Ἰωάννου ἐπισκ. Θεσσαλονίκης. Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου. Φιλαλήθους ἐπισκ. Καισαρείας Καππαδοκίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου. Σισιννίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θρᾴκης. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας. Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου. Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων. Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας. Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος. Ἰωάννου ἐπισκ. Σίδης. Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτινῆς. Ἰουστίνου ἐπισκ. Τυάνων. Ἀλυπίου ἐπισκ. Γαγγρῶν. Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως. Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Σταυρουπόλεως Καρίας. Τιβερίου ἐπισκ. Λαοδικείας Φρυγίας. Κοσμᾶ ἐπισκ. Συνάδων. Στεφάνου ἐπισκ. Ἀντιοχείας Πισιδίας. Θεοπέμπτου ἐπισκ. Ἰουστινουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ. Ἰωάννου ἐπισκ. Πέργης. Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου. Σισιννίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ. Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας. Γεωργίου ἐπισκόπου Βιζύης Θρᾴκης. Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας. Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης. Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου. Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαΐτων. Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας. Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θρᾴκης. Ἰωάννου ἐπισκ. Νύσσης. Θεοδώρου ἐπισκ. τῶν βασιλικῶν Θερμῶν. Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν. Ζωήτου ἐπισκόπου Χρυσοπόλεως Ἀσίας. Πατρικίου ἐπισκ. Μαγνησίας. Ἀντωνίου ἐπισκόπου

A re imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & loci ſervatore comitis imperialis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule Thoma glorioſiſſimo exconſule. Paulo glorioſiſſimo exconſule & diſpoſitore orientalium provinciarum. Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule, & domeſtico imperialis menſæ.

ACTIO I.

Conveniente autem ſancto, & univerſali concilio, quod per imperialem ſanctionem congregatum eſt in hac a Deo conB ſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magniſonæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero, monacho, & apocriſiario locum ſervante ſedis magnæ civitatis Alexandriæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſiario Teodori venerabilis loci ſervatoris ſedis Hieroſolymorum: Joanne epiſcopo Portuenſi, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum C repræſentantibus ſancti concilii centum viginti quinque venerabilium epiſcoporum ſenioris Romæ, qui & per proprias ſubſcriptiones demonſtrantur in ſuggeſtione ab eis facta ad piiſſimum imperatorem Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & locum agente Deo amabilis archiepiſcopi Ravennenſis Theodori, Joanne epiſcopo Theſſalonicæ, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Philalethe epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinno epiſcopo Heracleæ Traciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Marino epiſcopo Sardium, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio D epiſcopo Niceæ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo Sidæ, Theodoro epiſcopo Melitenæ, Juſtino epiſcopo Tyanorum, Alypio epiſcopo Gangrenſi, Cypriano epiſcopo Claudiopoleos, Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro epiſcopo Stauropoleos Cariæ, Tiberio epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, Coſma epiſcopo Synadorum, Stephano epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Theopempto epiſcopo Juſtinupoleos, quæ & * Moſtene, Joanne epiſcopo Pergæ, Iſidoro epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Theodoro epiſcopo Tarſenſi, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thra- E ciæ, Zacharia epiſcopo Leontopoleos Iſauriæ, Gregorio epiſcopo Mitylenenſi, Georgio epiſcopo Mileti, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Cii, Epiphanio epiſcopo Euchaiteno, Petro epiſcopo Meſembriæ, Petro epiſcopo Sozopoleos Thraciæ, Joanne epiſcopo Nyſſæ, Theodoro epiſcopo imperialium Thermarum, Georgio epiſcopo Camulianorum, Zoeto epiſcopo Chryſopoleos Aſiæ, Patricio epiſcopo Magneſiæ, Antonio epiſcopo Hypæporum, Theodoro epiſcopo Pergami, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopo-

* Mocis

ACTIO XI.

ſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Stephano epiſcopo Uranopolis, Andrea epiſcopo Mnizi, Joanne epiſcopo Melitopoleos, Joanne epiſcopo Philadelphiæ, Theodoro epiſcopo Preinæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Menna epiſcopo Catalliæ Pamphyliæ, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Tiberio epiſcopo Amiſſi, Sergio epiſcopo Sinopes, Georgio epiſcopo Junopoleos, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Georgio epiſcopo Cratiæ, Platone epiſcopo Hadrianopoleos, Salomone epiſcopo Clanei, Georgio epiſcopo Coenſi, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndi, Patricio epiſcopo Iluzorum, Petro epiſcopo Appiæ, Alexandro epiſcopo Nacoliæ, Domitio epiſcopo Prymneſiæ, Conſtantino epiſcopo Baratæ, Theodoſio epiſcopo Pſibelorum, Pauluo epiſcopo Sozopoleos Piſidiæ, Pluſiano epiſcopo Syllei, Theodoro epiſcopo Nazianzi, Demetrio epiſcopo Teni, Stephano epiſcopo Pari, Gregorio epiſcopo Cantanenſi, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophane presbytero & abbate venerabilis monaſterii quod cognominatur Bajarum, quod eſt in Sicilia, & Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati poſiti apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, ſimiliter ſiti apud antiquam Romam.

Reſidentibus quoque glorioſiſſimis patriciis & conſulibus, & omnibus venerabilibus & Deo amabilibus epiſcopis ſecundum ordinem in eodem ſecretario Trulli, propoſitis in medio ſacroſanctis Chriſti Dei noſtri evangeliis.

Conſtantinus Deo amabilis diaconus hujus ſanctiſſimæ Dei eccleſiæ & primicerius Deo amabilium notariorum ſanctiſſimi patriarchæ hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis Georgii, dixit:

Diſcernere ſolens eos, qui recta ſentiunt & prædicant dogmata, ab his qui non vere continentur, quæ ſuper diſpenſatione ſunt Chriſti veri Dei noſtri, qui unus eſt de ſancta Trinitate, tam veſtra ſerenitas, quamque ſanctum & univerſale veſtrum concilium cognitionem habet, quod de præterita actione Georgius religioſus presbyter monachus, & apocriſiarius Theodori ſanctiſſimi loci ſervatoris ſedis Hireſolymorum, ſupplicans petiit veſtram pietatem, & ſanctum veſtrum concilium, & ſynodica Sophronii venerabilis memoriæ quondam archiepiſcopi Hieroſolymorum civitatis proferrentur ad medium, atque legerentur, ut eorum ſcientiam habeatis, & judicetis, ſi orthodoxa exiſtunt, & ſuggerimus ad quod placuerit.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſanctum concilium dixerunt: Relegantur quæ dudum geſta ſunt. Et relecta ſunt

ANNO CHRISTI 680

A Ὑπάτου· Θεοδώρου ἐπισκ. Περγάμου. Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως· Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης· Στεφάνου ἐπισκόπου Βερινουπόλεως. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μιλητουπόλεως. Ἰωάννου ἐπισκ. Φιλαδελφείας. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου· Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Μηνᾶ ἐπισκ. Καραλίας Παμφυλίας. Καλλινίκου ἐπισκ. Κολωνίας Ἀρμενίας· Θεοδώρου ἐπισκόπου Βηρίσσης. Τιβερίου ἐπισκ. Ἀμισσοῦ. Σεργίου ἐπισκ. Σινώπης. Γεωργίου ἐπισκ. Ἰουνοπόλεως. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου· Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου. Δομετίου ἐπισκόπου B Προυσιάδος. Γεωργίου ἐπισκ. Κρατίας. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀδριανουπόλεως. Σολομῶντος ἐπισκόπου Κλανέου. Γεωργίου ἐπισκόπου Ἐρίζων. Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου· Πατρικίου ἐπισκ. Ἰλύζων. Πέτρου ἐπισκ. Ἀππίας. Ἀλεξάνδρου ἐπισκ. Νακωλείας. Δομετίου ἐπισκ. Πρυμνήσου· Κωνσταντίνου ἐπισκ. Βαράτης· Θεοδοσίου ἐπισκ. Ψιβήλων· Παύλου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Πισιδίας· Πλουσιανοῦ ἐπισκ. τοῦ Συλλαίου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ναζιανζοῦ· Δημητρίου ἐπισκ. Τήνου. Στεφάνου ἐπισκ. Πάρου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης· Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπι- C σκόπου Ὄλβης· Θεοφάνους πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἁγίου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων· Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καθεζομένων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν εὐλαβεστάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

D Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου, εἶπεν·

Διακρίνειν εἰωθυῖα τοὺς τὰ ὀρθὰ φρονοῦντας καὶ κηρύττοντας δόγματα ἐκ τῶν μὴ ἀληθῶς ὁμολογούντων τὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἥτε ὑμετέρα εὐσεβὴς γαλήνη, καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος ἐν εἰδήσει τυγχάνει, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν πρᾶξιν Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος E μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων προσελθὼν ᾔτησε τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, τὰ συνοδικὰ γράμματα Σωφρονίου τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως προσενεχθῆναι εἰς μέσον, καὶ ἀναγνωσθῆναι, καὶ τὴν τούτων λαβεῖν ὑμᾶς εἴδησιν, καὶ κρῖναι, εἴγε ὀρθόδοξα καθεστήκασι. καὶ ἐμβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. ἀναγινωσκέσθω τὰ ἤδη πραχθέντα. καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Κων-

ANNO CHRISTI 680

ACTIO XI

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία A σύνοδος εἶπον. Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος, μοναχὸς καὶ ἀποκρισιάριος τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων τῶν ἐπιμνησθέντων παρ' αὐτοῦ συνοδικῶν Σωφρονίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων κατὰ τὴν αἴτησιν αὐτοῦ τὴν προκομιδὴν ποιησάτω, καὶ ἡ τούτων ἀνάγνωσις γενέσθω. καὶ προεκομίσθη βιβλίον ἔχον τὰ συνοδικὰ τοῦ αὐτοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ Σωφρονίου. ὅπερ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως ἀνέγνω, ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτω.

Δεσπότῃ πάντων ἁγιωτάτῳ, καὶ μακαριωτάτῳ B ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Σεργίῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, Σωφρόνιος ἀχρεῖος δοῦλος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλεως.

Βαβαὶ, βαβαὶ, παμμακάριστοι, πῶς μοι φίλον νῦν τὸ ἡσύχιον, καὶ πολὺ τοῦ πρὶν προσφιλέστερον, ἀφ' οὗπερ ἐξ ἡσυχίας ἀπράγμονος εἰς πραγμάτων τύρβην ἐλήλυθα, καὶ χερσαίοις τισὶ καταντλοῦμαι τοῖς κύμασι. βαβαὶ, βαβαὶ, θεοτίμητοι, πῶς μοι νῦν ἡδὺ τὸ ἐλάχιστον, καὶ τοῦ πρὶν οὐ μετρίως ἡδύτερον, ἀφ' οὗπερ ἐκ κοπρίας, καὶ γῆς, καὶ ἀφάτου καὶ πολλῆς πτωχότητος εἰς θῶκον ἱεραρχικὸν C ἀνελήλυθα. καὶ πολὺν ὁρῶ συμπλεκόμενον τὸν κλύδωνα, καὶ τῷ κλύδωνι παρομαρτοῦντα τὸν κίνδυνον. οὐχ οὕτω γὰρ ἥδιστα καθορᾶται τὰ ἥδιστα πρὸ τῆς τῶν ἀηδῶν πείρας καὶ γνώσεως, ὡς ὅταν μετὰ πεῖραν καὶ ἔφοδον τῶν λυπηρῶν καταφαίνηται. οὕτως ὑγεία τοῖς μεθ' ὑγείαν νοσοῦσι ἐπιπόθητος· οὕτω γαλήνη τοῖς μετὰ γαλήνην χειμαζομένοις ἐπίχαρτος. οὕτω πλοῦτος τοῖς μετὰ πλοῦτον πενομένοις ἐράσμιος. καὶ πάντα τις οὕτως ἂν ἴδοι τυγχάνοντα αὐτὰ μὲν ὄντα καὶ μένοντα φυσικῇ καὶ οὐσιώδει ποιότητι, ὁποῖα περ καὶ πρὸ τῆς τῶν ἐναντίων πείρας ἐφαίνετο. κομψότερα δὲ μετὰ τὴν τούτων γνῶσιν γενόμενα καὶ τοῖς αὐτὰ δεδεγμένοις πολὺ D τιμιώτερα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τερπνότερα, καὶ πολὺ ποθεινότερα. καὶ τοῦτο ἡμῖν Ἰὼβ ὁ ἀοίδιμος συμψηφίσεται λαμπρότατα, διὰ πείρας ἑκατέρων γενόμενος, καὶ τὰς ψήφους ὀρθὰς ὁριζόμενος, καὶ δίκαιος ἂν εἴη κριτὴς τῶν λεγομένων ἡμῖν προερχόμενος, καὶ κρίσιν ὁρίζων ἀπροσκλινῆ καὶ ἀδέκαστον. τί οὖν ἐκεῖνος ὁ ἀθλητὴς φησιν ὁ ἀδάμαστος, τῶν ἡδόντων παθὼν τὴν μετάβλησιν, καὶ τῶν λυπούντων ἐλθὼν εἰς ἐπίκλησιν; Τίς ἄν με θείη κατὰ μῆνα τῶν ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁ Θεὸς ἐφύλαξεν, ὡς ὅτε ηὔγει ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς μου. ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκότει· ὅτε ἤμην ἐπιβρίθων ὁδοῖς. ὅτε ὁ Κύριος ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο E τοῦ οἴκου μου. ὅτε ἤμην ὑλώδης λίαν, κύκλῳ δὲ μου οἱ παῖδες· ὅτε ἐχέοντό μου αἱ ὁδοὶ βουτύρῳ, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γάλακτι, ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει, ἐν δὲ πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος; ἰδόντες με νεανίσκοι ἐκρύβησαν, πρεσβῦται δὲ ἀνέστησαν, ἁδροὶ δὲ ἐπαύσαντο λαλοῦντες, δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόματι, οἱ δὲ ἀκούσαντες

A Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſanctum concilium dixerunt. Georgius presbyter religioſus monachus & apocriſiarius venerabilis loci ſervatoris ſedis Hieroſolymorum, quorum meminit ſynodicorum Sophronii quondam archiepiſcopi Hieroſolymorum, ſecundum ejus petitionem, prolationem faciat, eorumque lectio proveniat. Et prolatus eſt liber, habens ſynodica ejuſdem venerabilis memoriæ Sophronii. Quem accipiens Agatho religioſus lector & notarius ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, relegit ita continentem in verbis:

B [r] Domino in omnibus ſanctiſſimo, ac beatiſſimo fratri, & conſacerdoti *Sergio* archiepiſcopo, & patriarchæ Conſtantinopoleos Sophronius inutilis ſervus ſanctæ Chriſti Dei noſtri civitatis.

Papæ! papæ! beatiſſimi, quam mihi nunc amabilis quies, & multo quam pridem amabilior, ex quo de incurioſo ſilentio in cauſarum turbam decidi, & terrenis quibuſdam fluctibus opprimor! Papæ! Deo honorabiles, quam nunc ſuavis eſt mihi puſillitas, & non mediocriter quam pridem, ſuavior ex quo de ſtercore, & humo, ineffabili nimiaque penuria ad ſolium pontificale aſcen- C di! & multum cerno fluctum conjungi, & fluctus ſequens periculum. Non enim ita eſſe ſuavia conſpiciuntur ſuavia ante inſuavium experimentum atque notitiam, ſicut poſt experimentum & incurſum apparent triſtium: ſic ſalus his, qui poſt ſalutem ægrotant, optabilis; ſic tranquillitas his, qui poſt tranquillitatem fluctuantur, gratiſſima: ſic divitiæ his, qui poſt divitias egent, amabiles; & omnia quis ita conſiderabit exiſtere, ipſa quidem eſſe ac permanere naturali atque eſſentiali qualitate, qualia & ante experimentum contrariorum apparebant, meliora tamen poſt horum effici ſcientiam, & ſuſtinentibus mul- D to pretioſiora, necnon, & jucundiora, & deſiderabiliora. Et hoc nobiſcum Job laudabilis ita ſe habere decernet ſplendidiſſime, utrorumque experimentum accipiens ac recte definiens, meritoque judex in his, quæ a nobis dicuntur, progrediens, ſententiamque indeclivem, & immutificam ſtatuens. Quid ergo ait ille decertator indomitus, mutationem paſſus jucundorum, & in æſtuationem angentium veniens? *Quis putas me* Job. *conſtituet in menſe dierum, quibus me Deus tuebatur, quando lucerna ejus ſuper caput meum ſplendebat, quando lumine ejus gradiebar in tenebris, quando eram in itineribus latus, quando dominus inſpiciebat tabernaculum* E *meum, quando eram opulentus nimis, & in comitatu meo pueri mei, quando effluebant viæ meæ butyro, montes autem mei fluebant lacte quando progrediebar diluculo in civitate, & in plateis ſedes mea ponebatur? Videntes me juniores abſcondebantur: ſeniores vero aſſurgebant, majores natu autem deſinebant loqui, digitum ori ſuo imponentes: audientes vero, beatificabant me* Ergo ego etiam me.

r Eſt hæc Sophronii Synodica Epiſtola Græca in Mſ. Bib. Regis Chriſtianiſs. Cod. 2951. al. 1026 fol. 71 *Harduin*.

A merito, beatiſſimi; cum Job quinquies victore clamabo; memoria priſtinorum bonorum, quæ mihi aderant pulſatus: Tranquilla hæc fuerant, vita cum ſilentio, & nullam fluctuationem agnoſcens pauperies. Quis putas me conſtituet in menſe dierum anteriorum, quibus me Deus abſque tribulatione ſervabat, quando ſulgebat lucerna ejus ſuper caput meum, pacificam vitam degentis, & inſluctuabilem, quando lumine ejus gradiebar in tenebris, cum vindemiabam racemos ſilentii, dum ſerenitatis honeſtabar germinibus, dum imperturbationis delectabar palmitibus, dum ſecuritatis floribus collætabar, dum intrepidationis floſculis coronabar, dum incuriæ B gratiis conveſcebar, quando terreſtri fruebar pauperie, quando ſulcos impericuloſi ſtercoris exarabam, quando influctuoſæ paupertatis mare tranſmeabam, quando humilis cellæ pulcritudinibus congaudebam, * quando arvalis victus mellifluo illo manna veſcebar, alius quidam Iſrael, & ipſe cernendus, deliciaſque epulabar cœleſtes, atque pacificas, citra murmurationem ingratumve propoſitum? Quoniam igitur hæc, & ultra hæc, ſapientiſſimi, in me ter afflictum neceſſitate magna, & vi Deo amabilium clericorum, religioſorumque monachorum, & fidelium laicorum horum omnium civium hujus ſanctæ Chriſti Dei noſtri ci- C vitatis, qui violenta manu me compulerunt, & more tyrannico coegerunt, peracta ſunt, quibus neſcio judiciis neque percipio, quæſo ſacratiſſimos vos, & exhortor, non ſolum mundis orationibus ad dominum me adjuvare * vitaliter fluctuantem, pariterque periclitantem, & confortare me puſillanimitatibus nutabundum, ſed & a Deo inſpiratis inſtitutis introducere ad operandum inceptum. Hoc quidem, ut patres, & * prolatores; hoc vero, ſicut fratres, & conſanguinei. Date ergo vos mihi paterne ſimul, atque fraterne, quæ poſtulo, juſta quippe ſunt, & ego veſtram pedeductionem ſequar, & copulam ad vos D habere merebor, qua fides conſentaneos nectit, & ſpes recta ſapientes unificat, & caritas divina ſentientes addenſat, quorum funis triplex, & ex iſtis tribus divinis conſtringitur virtutibus, neque ſolutionem agnoſcit, neque diſruptionem admittit, neque ſeparationem ſuſtinet, ſed eſt veraciter indiſruptus, in unam congregans pietatem eos, qui copula ejus divina ditati ſunt. Quia vero quædam apoſtolica, atque priſca traditio in ſanctis Dei per totum orbem eccleſiis tenuit, ut qui ad pontificatum ducuntur, iis qui ante illos pontificatus regunt, omnia ſinceriter conſerant, vel exponant, qualiter ſapiant, & qualiter fidem E detineant, quam Paulus eis ſapientiſſimus nimis caute contradidit, ut non curſus ſuos in vacuum peragant: (inanis namque eis omnis curſus exiſteret, ſi in quolibet fides violaretur.) Ille quippe ſacer, qui Dei voces audivit, & cœlum ipſum habuit * magiſtrum, & paradiſi contemplator * pro tempore factus eſt, & verborum aliis hominibus ineffabilium fuit auditor, formidabat (ſicut ipſe ait) & perterrebatur, ne forte cum aliis prædicaret Chriſti ſalutiferam prædicationem, ipſe reprobus effice-

* quando victu, quem humi ſumebam, mel

* in hujus vitæ negotiis.

* protectores

* vel ſcholam

* ante tempus

c ...

A ἐμακάρισαν με. ἐκεῖν εἰκότως κἀγὼ μακαριώτατοι σὺν Ἰὼβ τῷ πεντάθλῳ βοήσομαι τῶν πάλαι μοι προσόντων καλῶν τῇ μνήμῃ βαλλόμενος. γαληνὸς ταῦτα βίος ἦν καὶ ἡσύχιος, καὶ ταπεινότης οὐσία γινώσκουσα κλύδωνα. τίς ἄν με θείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁ Θεὸς ἐφύλαττεν ἄθλιπτον, ὡς ὅτε ηὔγει ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς μου εἰρηναίαν βιοῦντος ζωὴν καὶ ἀκύμαντον, ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκότει· ὅτε τῆς ἡσυχίας ἐξίγων τοὺς βότρυας· ὅτε γαλήνης ἐσεμνυνόμην βλαστήμασιν· ὅτε ἀταραξίας ἐτρύφων βλαστήμασιν· ὅτε ἀμεριμνίας ἠγαλλίων τοῖς ἄνθεσιν· ὅτε ἀφοβίας ἐστεφανούμην τοῖς κάλυξιν· ὅτε ἀπραγμοσύνης B ἡστιώμην ταῖς χάρισιν· ὅτε τῆς ἐπιγείου πενίας ἀπήλαυον· ὅτε τῆς ἀκινδύνου κοπρίας ἤρουν τοὺς αὔλακας· ὅτε τῆς ἀκυμάντου πτωχείας τὴν θάλατταν ἔπλεον· ὅτε τῆς χθαμαλῆς ἑστίας ἐγανύμην τοῖς κάλλεσιν· ὅτε τῆς χαμαιτρόφου διαίτης μάννα τὸ μελίρρυτον ἤσθιον, ἄλλος τις Ἰσραὴλ καὶ αὐτὸς θεωρούμενος, καὶ τρυφὴν τρυφῶν εἰρηνικὴν καὶ οὐράνιον ἀνεὺ γογγυσμοῦ καὶ γνώμης ἀγνώμονος. ἐπεὶ οὖν ταῦτα καὶ ἐπέκεινα πέρα σοφώτατοι εἰς ἐμὲ τὸν τρισάθλιον ἀνάγκῃ μεγάλῃ καὶ βίᾳ θεοφιλῶν κληρικῶν, εὐλαβῶν μοναχῶν, καὶ πιστῶν λαϊκῶν, τῶν πάντων πολιτῶν τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλεως, τῶν χερσίν με βιασαμένων, καὶ τυραννίδι δρασάντων C γεγένηται, οἷοις οὐκ οἶδα οὐδὲ ἐπίσταμαι κρίμασιν, ἀξιῶ τοὺς πανιέρους ὑμᾶς καὶ προτρέπομαι, μὴ μόνον εὐχαῖς καθαραῖς ταῖς πρὸς κύριον ἐπικουρεῖν ἐμοὶ βιωτικῶς θαλαττεύοντι, εἶτα δὲ καὶ κινδυνεύοντι, καὶ στηρίζειν με μικροψυχίαις ὀκλάζοντα, ἀλλὰ καὶ θεοπνεύστοις διδάγμασι ποδηγεῖν πρὸς τὴν τῶν πρακτέων ἐγχείρησιν. τοῦτο μὲν ὡς πατέρες καὶ φύσαντες, τοῦτο δὲ ὡς ἀδελφοὶ καὶ ὅμαιμονες. δότε γοῦν ὑμεῖς ἐμοὶ πατρικῶς τε καὶ ἀδελφικῶς τὰ αἰτήματα δίκαια γὰρ τυγχάνοντα, κἀγὼ ταῖς ὑμετέραις ποδηγίαις ἐφέψομαι, καὶ συμπλοκὴν τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐμπορεύσομαι, ἣν ἡ πίστις συνδεῖ τοὺς ὁμόφρονας, καὶ ἡ ἐλπὶς συνενοῖ τοὺς εὔφρονας, καὶ ἡ ἀγάπη D συνδεσμεῖ τοὺς θεόφρονας. ὧν τὸ σχοινίον τὸ τρίστιχον, ἐὰν ἐκ τῶν τριῶν τούτων τῶν θείων ἀρετῶν συμπλεκόμενον οὔτε λύσιν ἐπίσταται, οὔτε ῥῆξιν ὑφίσταται, οὔτε χωρισμὸν παραδέχεται· ἀλλ' ἔστιν ἀληθῶς ἀδιάρρηκτον, εἰς μίαν συνάγον εὐσέβειαν τοὺς τὴν πλοκὴν αὐτοῦ πλουτοῦντας τὴν ἔνθεον. ἐπεὶ δέ τις ἀποστολικὴ καὶ ἀρχαία παράδοσις ἐν ταῖς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἁγίαις ἐκκλησίαις κεκράτηκεν, ὅπως οἱ πρὸς ἱεραρχίαν ἀγόμενοι τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰς ἱεραρχίας χειρίζουσι πάντα εἰλικρινῶς ἀνατίθωνται, ὅπως φρονοῖεν, καὶ ὅπως πίστεως ἔχοιεν, ἣν Παῦλος αὐτοῖς ὁ σοφώτατος ἄγαν ἀσφαλῶς παραδέδωκεν, ἵνα μὴ εἰς κενὸν τὰ δρομήματα τύχοιεν· E κενὸς γὰρ αὐτοῖς ἅπας ὁ δρόμος ἐγίνετο, ἀδικουμένης κατά τι τῆς πίστεως. ἐκεῖνος γὰρ ὁ θεσπέσιος, ὁ Θεοῦ φωνῶν ἀκροασάμενος, καὶ οὐρανὸν αὐτὸν ἐσχηκὼς παιδευτήριον, καὶ παραδείσου θεωρὸς γινόμενος πρόωρος, καὶ ῥημάτων ἑτέροις ἀῤῥήτων ἀνθρώποις πιθόμενος, ἐδεδίει καὶ ἔτρεμε, καὶ ὡς αὐτός φησιν, ἐπεφόβητο, μήπως ἄλλοις κηρύξας Χριστοῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα, αὐτὸς ἀδόκιμος γένηται. ὅθεν καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνήρχετο ὁ Χριστοῦ μαθητὴς ἐπουράνιος, καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ θείοις μαθηταῖς ὑπεκλίνετο, καὶ τὸ εὐαγγελικὸν ὅπερ ἐκήρυττε δίδαγ-

ANNO CHRISTI 680.

δόγμα, τοῖς τῶν ἄλλων δοκοῦσι προὔχειν ἐγνώριζε, καὶ κοινωνοὺς αὐτοὺς ἐποιεῖτο τοῦ δόγματος, τὸ ἀσφαλὲς ἑαυτῷ μνηστευόμενος, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν δεχομένοις αὐτοῦ τὰ διδάγματα, καὶ τοῦτο ἅπασι σωτηρίας γινόμενος ἄριστος τοῖς ἀκολουθεῖν αὐτοῦ βουλομένοις τοῖς ἴχνεσι· τούτῳ τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τῷ ἔθει δουλεύοντες, καὶ νόμον ἡγούμενοι κάλλιστον πᾶν τὸ τοῖς πάλαι πρεπόντως γινόμενον, ἀποστολικῷ μάλιστα κρατυνθὲν ἐγχειρήματι, τὸ ὅπως ἔχομεν, περὶ πίστεως, γράφομεν. καὶ τοῖς θεοσόφοις ὑμῖν πρὸς δοκιμὴν ἀποστέλλομεν, ἵνα μὴ ὅρια μετατιθέντες αἰώνια, ἅπερ ἡμῶν οἱ πατέρες ἔθεντο, δοξώμεθα, οὐ διακρίνειν μόνον εἰδόσιν ἀπὸ τῶν νόθων τὰ δοκίμια δόγματα, ἀλλὰ καὶ προσαναπληροῦν τὰ λείποντα διὰ τὴν ἐν Χριστῷ τελείαν ἀγάπην δυναμένοις ἀκριβῶς τε ἰσχύουσιν. ἐκεῖνα γοῦν λέξων ἐλεύσομαι, ἅπερ ἀπ' ἀρχῆς ἐν ἐκκλησίᾳ τῇ ἁγίᾳ καὶ καθολικῇ τεχθεὶς καὶ τραφεὶς ἐκμεμάθηκα, καὶ ἐξ ἁπαλῶν φρονεῖν ὀνύχων παρείληφα, καὶ κηρυττόντων ὑμῶν τῶν θεοπνεύστων ἀκήκοα.

Πιστεύω τοίνυν, μακάριοι, καθάπερ ἀρχῆθεν πεπίστευκα, εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ἄναρχον παντελῶς καὶ ἀΐδιον, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἀϊδίως καὶ ἀπαθῶς ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός. καὶ οὐκ ἄλλην ἀρχὴν ἢ τὸν πατέρα γινώσκοντα, ἀλλ' οὐδὲ ἀλλαχόθεν ἢ ἐκ τοῦ πατρὸς τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα. φῶς ἐκ φωτὸς ὁμοούσιον, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ συναΐδιον· εἰς ἓν πνεῦμα ἅγιον τὸ ἐκ Θεοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ φῶς καὶ Θεὸν καὶ αὐτὸ γνωριζόμενον, καὶ ὂν ἀληθῶς πατρὶ καὶ υἱῷ συναΐδιον, ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόφυλον, καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ φύσεως, καὶ ὡσαύτως δὲ καὶ θεότητος. Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμότιμον καὶ ὁμόθρονον, συμφυῆ καὶ συγγενῆ καὶ ὁμόδοξον, εἰς μίαν συγκεφαλαιουμένην θεότητα, καὶ εἰς μίαν συναγομένην κοινὴν κυριότητα, ἄνευ προσωπικῆς ἀναχύσεως, καὶ ὑποστατικῆς ἐκτὸς συναιρέσεως. τριάδα γὰρ ἐν μονάδι πιστεύομεν, καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν· τριάδα μὲν ταῖς τρισὶν ὑποστάσεσι, μονάδα δὲ τῷ μοναδικῷ τῆς θεότητος· ἥτε γὰρ ἁγία τριὰς ἀριθμητὴ ταῖς προσωπικαῖς ἐστιν ὑποστάσεσιν, ἥτε παναγία μονὰς πάσης ἐκτὸς ἐστὶν ἀριθμήσεως. καὶ ἡ μὲν ἀδιαίρετον ἔχει διαίρεσιν, καὶ ἀσύγχυτον φέρει συνάφειαν, διαιρουμένη γὰρ ταῖς ἀριθμηταῖς ὑποστάσεσι, καὶ ἀριθμουμένη ταῖς προσωπικαῖς ἑτερότησι τῇ ταυτῷ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως ἑνοῦται, καὶ τὸν παντελῆ μερισμὸν οὐ προσίεται· ἥτε μονὰς ἑνιαία τε ἐστὶ καὶ ἄζυγος, καὶ πᾶσαν φεύγει τὴν κατ' οὐσίαν ἀρίθμησιν. εἷς γὰρ Θεὸς ἡμῖν ἐρρωμένως πιστεύεται, ὅτε καὶ θεότης μία * διαπρυσίως κηρύσσεται, κἂν ἐν τριάδι προσώπων γινώσκηται· καὶ εἷς κύριος ἡμῖν ἀναγγέλλεται, ὅτι καὶ κυριότης μία βεβαίως διέγνωσται, κἂν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι δείκνυται. οὔτε καθὸ εἷς Θεὸς ὁ Θεὸς καὶ μία θεότης ἐστὶ διαιρούμενος, καὶ εἰς τρεῖς θεοὺς μεριζόμενος, ἢ εἰς τρεῖς θεότητας ἐκφερόμενος. οὔτε καθὸ εἷς κύριος ὁ εἷς κύριος διϊστάμενος, καὶ εἰς κυρίους τρεῖς τεμνόμενος, ἢ κυριότητας τρεῖς

* διατόρως

A retur. Unde & in Hieroſolymis aſcendebat Chriſti cœleſtis diſcipulus, & divinis, qui præerant, ſubjiciebatur diſcipulis, & evangelicam, quam prædicabat, doctrinam innoteſcebat eis, qui alios putabantur præcedere, & ipſius eos faciebat doctrinæ participes. munimen ſibi deſpondens, & eis, qui poſt eum fuerant ejus ſuſcepturi doctrinas, quibus formula ſalutis cunctis probabilis factus eſt, qui ejus ſequi vellent veſtigia. Huic proinde & nos conſuetudini ſervientes, & legem optimam arbitrati, omne, quod olim decenter effectum eſt, maxime, apoſtolico roboratum inſtructio: qualiter de fide teneamus, ſcribimus, & a Deo B inſtructis vobis ad probandum dirigimus, ne forte terminos æternos tranſgredi, quos patres noſtri poſuerunt, æſtimemur, non diſcernere tantum ſcientibus ab incertis proba dogmata, ſed & redintegrare, quæ minus ſunt, propter perfectam in Chriſto caritatem exacte potentibus, atque valentibus. Illa igitur dicturus advenio, quæ ab initio in ſancta, & catholica eccleſia natus, & nutritus perdidici, & a mollibus percepi unguibus ſapere, & prædicantibus vobis a Deo inſpiratis audivi.

ACTIO XI

Galat. 2.

Prov. 22.

Credo igitur beati (ſecundum quod a principio credidi) in unum Deum Patrem omnipotentem, ſine principio penitus, & C ſempiternum, omnium viſibilium, atque inviſibilium, factorem. Et in unum dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, qui ſempiterne, & * intemporaliter ex ipſo natus eſt Deo & Patre. Et non aliud principium quam Patrem cognoſcentem, ſed nec aliunde quam ex Patre ipſa ſubſtantiam habet, lumen de lumine conſubſtantiale, Deum verum de Deo vero conſempiternum. Et in unum Spiritum ſanctum, qui ſempiterne a Deo Patre procedit, & lumen, & Deum ipſum agnoſcendum vere Patri, & Filio conſempiternum, conſubſtantialem, atque contribulem, ejuſdemque eſſentiæ, atque naturæ, ſimili D ter & deitatis. Trinitatem conſubſtantialem, cohonorandamque, ac coaſſiſtricem, connaturalem, & cognatam, atque contribulem, in unam correcapitulandam deitatem, atque in unam copulandam communem dominationem, abſque perſonali confuſione, & abſque ſubſtantiali diviſione. Trinitatem itaque in unitate credimus, & unitatem in Trinitate glorificamus: Trinitatem quidem pro tribus ſubſiſtentiis, unitatem autem propter ſingularitatem deitatis. Nam ſancta Trinitas numerabilis perſonalibus eſt ſubſiſtentiis, & ſancta unitas extra omnem numerum eſt: & hæc quidem indiviſibilem habet diviſionem, & in E confuſam gerit conjunctionem. Cum dividitur namque numeralibus ſubſiſtentiis, & numeratur perſonalibus alternitatibus identitate eſſentiæ, atque naturæ conjungitur, & omnimodam partitionem non recipit. Unitas enim ſingularis & incomputabilis omnem refugit ſecundum eſſentiam numerum. Unus enim Deus a nobis * enixius creditur, quoniam & deitas una flagranter prædicatur, licet in Trinitate perſonarum agnoſcitur. Et unus dominus a nobis annunciatur; quoniam & dominatio una firmiter agnoſcitur, licet in tribus ſubſiſtentiis

* o. impaſſibiliter

* congruenter

ACTIO XI.

ANNO CHRISTI 681.

lis demonſtretur: neque ſecundum quod unus eſt Deus, & una eſt deitas, eſt diviſibilis, & in tres Deos partibilis, vel in tres deitates producendus: neque ſecundum quod unus eſt dominus, unus dominus diſtans eſt, & in tres dominos expandendus eſt, ac in tres dominationes dilatandus eſt: (Arianorum hæc eſt impietas, quæ in inæquales Deos unum concidit Deum, & in diſſimiles deitates unam partitur deitatem, & in alterigenas tres dominationes unam diſtinguit dominationem;) neque ſecundum quod Trinitas unus Deus eſt, & agnoſcitur, & ſubſiſtentiæ tres pronunciantur, * & tres * obſecrantur perſonæ, atque Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus, dicitur coarctatus, ſive compoſitus, vel confuſus, & in unam ſeipſum colligens ſubſiſtentiam, in unamque coercens non numerandam perſonam. (Sabellianorum iſta eſt pravitas, in unam ſubſtantiam tres confundens ſubſiſtentias, & in unam perſonam eaſdem tres conſpergens perſonas.) Ubi enim eſt Trinitas, o impiiſſimi, ſi in unam perſonam ſecundum vos Trinitas ipſa colligitur, & in unam concurrat confuſibilem ſubſiſtentiam? Vel ubi unitas, o furioſiſſimi, ſi in tres eſſentias ipſa unitas efferetur, & in tres naturas dilatabitur, & in tres deitates multiplicabitur? Impium quippe eſt orthodoxis utrumque, & a veritate prorſus projectum eſt, tam ſingularitas ſecundum ſubſiſtentiam quam ternalitas in naturis. Illud enim ſtatim ad Judaiſmum * deducit, & a ſeſe dicentem ſimul abducit. hoc vero ad Paganiſmum devolvitur, & in ſeſe aſſerentem convolvit. * Et aut omnino Paganus eſt, qui hoc furioſe cum Ario perhibet: aut Judæus eſt, qui illud impie cum Sabellio ſuſcipit. Et ideo bene a deiloquis ſancitum eſt, unitatem quidem nos ſapere una & ſingulari deitate, & identitate eſſentialis atque naturalis dominationis: Trinitatem autem tribus inconfuſis ſubſiſtentiis, & diverſitate numerandæ perſonalis alteritatis, quatenus nec ipſum unum * Sabellianum ſubſiſtentialem multitudinem abjecit: neque omnia, omnem unitatis vocem repellentia deitatis, eſſentiæ, atque naturæ. Quemadmodum igitur unum Deum didicimus ſapere, ita & unam deitatem confiteri percepimus, & ſicut ſubſiſtentias tres * exorare didicimus, ita & tres glorificare perſonas inſtruimur, non alium unum Deum præter tres cognoſcentes perſonas, neque tres conſubſtantiales perſonas Trinitatis, quæ ſunt, Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus, alteras præter unum Deum agnoſcentes. Et idcirco unum hæc tria, in quibus eſt deitas, prædicamus: & tria unum, quorum eſt deitas, annunciamus. ſive (quod eſt accuratius ac manifeſtius dicere) qua Deus eſt, atque agnoſcitur: hoc ipſum quippe, & unum eſt, & tria creditur, & tria prædicatur, & unum veraciter annunciatur: Et neque unum, quatenus unum eſt, tria recipitur, neque tria, ſecundum quod tria ſunt, unum advertitur, quod eſt mirabile, & omni certe plenum ſtupore. Hoc ipſum namque, & numerabile eſt, & refugit numerum. Numerabile

* exorantur

* deferat, & ſecum ſimul abducit dicentem ... ſecum ſimul ...

* Sabellio

* ...

πλατυνόμενος. Ἀρειανῶν τὸ δυσσέβημα εἰς ἀνίσους Θεοὺς τὸν ἕνα κατατέμνον Θεὸν, καὶ εἰς ἀνομοίους θεότητας τὴν μίαν μερίζον θεότητα, καὶ εἰς ἑτερογενεῖς τρεῖς κυριότητας τὴν μίαν διιστῶν κυριότητα· οὔτε καθὸ τριὰς ὁ εἷς Θεός ἐστι καὶ γνωρίζεται, καὶ ὑποστάσεις τρεῖς καταγγέλλεται, καὶ εἰς τρία σεβάζεται πρόσωπα, καὶ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα ἅγιον λέγεται, συστελλόμενος, ἢ συντιθέμενος, ἢ συγχεόμενος, καὶ εἰς μίαν ἑαυτὸν συναλείφων ὑπόστασιν, καὶ εἰς ἓν συγκλείων οὐκ ἀριθμούμενον πρόσωπον. Σαβελλιανῶν τὸ ἀνόμημα εἰς μίαν τὰς τρεῖς ὑποστάσεις συγχέον ὑπόστασιν, καὶ εἰς ἓν τὰ τρία συμφύρον πρόσωπα πρόσωπον. ποῦ γὰρ τριὰς, ὦ δυσσεβέστατοι, εἰ πρὸς ἓν καθ' ὑμᾶς ἡ τριὰς συναχθήσεται πρόσωπον, καὶ πρὸς μίαν δραμεῖται συγκεχυμένην ὑπόστασιν; ἢ ποῦ μονὰς, ὦ μανικώτατοι, εἰ πρὸς οὐσίας τρεῖς ἡ μονὰς ἐξαχθήσεται, καὶ πρὸς φύσεις τρεῖς πλατυνθήσεται καὶ εἰς τρεῖς θεότητας πληθυνθήσεται; ἀσεβὲς γὰρ παρ' ὀρθοδόξοις ἑκάτερον, καὶ πάντη τῆς εὐσεβείας ἐξώκειλε τό, τε μοναδικὸν καθ' ὑπόστασιν, τό, τε τριαδικὸν ἐν ταῖς οὐσίαις. τὸ μὲν γὰρ πρὸς Ἰουδαϊσμὸν εὐθὺς ἀποφέρεται, καὶ ἑαυτῷ συναποφέρει τὸν λέγοντα· τὸ δὲ πρὸς ἑλληνισμὸν ἐκκυλίεται, καὶ ἑαυτῷ συνεκκυλίει τὸν φάσκοντα. καὶ ἢ πάντως ἑλληνίζει ὁ τοῦτο μανικῶς σὺν Ἀρείῳ φθεγγόμενος, ἢ Ἰουδαΐζει, ἐκεῖνο δυσσεβῶς σὺν Σαβελλίῳ δεχόμενος· καὶ διὰ τοῦτο καλῶς τοῖς θεολόγοις πεθέσπισται, μονάδα μὲν ἡμᾶς φρονεῖν μιᾷ καὶ ἑνιαίᾳ θεότητι, καὶ τῷ ταυτῷ τῆς οὐσιώδους τε καὶ φυσικῆς κυριότητος. Τριάδα δὲ ταῖς ἀσυγχύτοις τρισὶν ὑποστάσεσι, καὶ τῷ διαφόρῳ τῆς τρισαρίθμου προσωπικῆς ἑτερότητος· ἵνα μήτε τὸ ἓν * μείνῃ Σαβέλλιον πάντη ἓν θεωρούμενον, καὶ πᾶσαν ὑποστατικὴν πληθὺν ἐκτρεπόμενον· μήτε τὰ τρία σεμνύνῃ τὸν Ἄρειον τρία διαμπὰξ ποιούμενα, καὶ πᾶσαν μοναδικὴν φωνὴν διωθούμενα θεότητος, καὶ οὐσίας, καὶ φύσεως. ὥσπερ οὖν φρονεῖν ἕνα Θεὸν ἐδιδάχθημεν, οὕτω καὶ μίαν θεότητα καθομολογεῖν παρειλήφαμεν· καὶ ὥσπερ ὑποστάσεις τρεῖς προσσέβειν ἐμάθομεν, οὕτω καὶ πρόσωπα τρία δοξολογεῖν ἐπαιδεύθημεν, οὐκ ἄλλον τὸν ἕνα Θεὸν παρὰ τὰ τρία γνώσκοντες πρόσωπα, οὔτε τὰ τρία τῆς Τριάδος ὁμοούσια πρόσωπα, ἅπερ ἐστὶν ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἕτερα παρὰ τὸν ἕνα Θεὸν ἐπιστάμενοι· καὶ διὰ τοῦτο ἓν τὰ τρία τὰ ἐν οἷς ἡ θεότης κηρύττομεν, καὶ τὰ τρία ἓν, ὧν θεότης ἐστὶν ἐξαγγέλλομεν· ἢ τό γε ἀκριβέστερον εἰπεῖν καὶ σαφέστερον, ἃ ἡ θεότης ἐστὶ καὶ γινώσκεται. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἕν ἐστι καὶ τρία πιστεύεται καὶ τρία δοξάζεται, καὶ ἓν ἀληθῶς ἀναγγέλλεται. καὶ οὔτε τὸ ἓν ᾗ ἕν ἐστι, τρία λαμβάνεται· οὔτε τὰ τρία καθὸ * τρία τυγχάνει, ἓν ἐξακούεται· ὃ καὶ παράδοξον καὶ πάσης γέμον ὄντως ἐκπλήξεως. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἀριθμητόν ἐστι, καὶ διαφεύγει τὴν ἐξαρίθμησιν, ἀριθμητὸν μὲν ταῖς ἑαυτοῦ τρισσαῖς ὑποστάσεσι, διαφεῦγον δὲ τῷ ἑνικῷ τῆς θεότητος τὴν ἀρίθμησιν. τὸ γὰρ ἑνικὸν αὐτοῦ τῆς οὐσίας καὶ φύσεως ἀριθμεῖσθαι παντελῶς οὐκ ἀνέχεται, ἵνα μὴ καὶ διαφορὰν εἰσοίσῃ θεότητος, καὶ λοιπὸν οὐσίας καὶ φύσεως

* Mſ. noſter, & in ... perſonis colitur. Harduinus.

ANNO CHRISTI 680.

σεως, καὶ πολυθείαν τὴν μοναρχίαν ἐργάσοιτο. A πᾶς γὰρ ἀριθμὸς τὴν διαφορὰν κέκτηται σύνοικον, καὶ πᾶσα διαφορὰ καὶ διάκρισις τὸν ἀριθμὸν συνεπάγεται σύμφυτον· ἀριθμεῖται γοῦν ἡ μακαρία τριὰς οὐκ οὐσίαις καὶ φύσεσι καὶ διαφόροις θεότησιν, ἢ τρισσαῖς κυριότησιν· ἄπαγε ὡς Ἀρειανοὶ μαίνονται, καὶ οἱ τῆς νέας τριθείας λυσσῶσιν ἡγούμενοι, οὐσίας τρεῖς, καὶ φύσεις τρεῖς, καὶ τρεῖς κυριότητας, καὶ τρεῖς ὁμοίως * κενολογοῦντες θεότητας. ἀλλ' ὑποστάσεσι καὶ ἰδιότησι νοεραῖς, τελείαις καθ' ἑαυτὰς ὑφεστώσαις ἀριθμῷ διαιρεταῖς καὶ οὐ διαιρεταῖς τῇ θεότητι. διαιρεῖται γὰρ ἀδιαιρέτως ἡ παναγία τριὰς, καὶ διῃρημένως πάλιν συνάπτεται. τοῖς γὰρ προσώποις τὴν διαίρεσιν ἔχουσα ἀδιαίρετος μένει, καὶ ἄτ- B μητος οὐσία καὶ φύσει, ὡσαύτως δὲ καὶ θεότητι. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τρεῖς Θεοὺς λέγομεν, οὔτε τρεῖς φύσεις ἐπὶ τῆς Τριάδος δοξάζομεν, οὔτε τρεῖς ἐπ' αὐτῆς οὐσίας κηρύττομεν, οὔτε τρεῖς ὁμολογοῦμεν θεότητας, οὐχ ὁμοουσίους, οὐχ ἑτερουσίους, οὐχ ὁμοφύλους, οὐχ ἑτεροφύλους, οὐδ' ὅσα μοναδικῶς ἐπ' αὐτῆς προσκηρύττεται, εἰς πλῆθος ἐκφέρειν ἀφίεμεν, ἤ τινα τὴν αὐτῆς διαιρεῖν συγχωροῦμεν ἑνότητα. οὔτε δὲ τρεῖς τινας Θεοὺς ἐπιστάμεθα, ἢ τρεῖς τινας φύσεις, ἢ τρεῖς τινας οὐσίας, ἢ τρεῖς τινας θεότητας οἴδαμεν, οὐχ ὁμογενεῖς, οὐχ ἑτερογενεῖς, οὐχ ὁμοειδεῖς, οὐχ ἑτεροειδεῖς· ἀλλ' οὔτε δὲ ὅλως Θεοὺς ἢ φύσεις ἢ οὐσίας ἢ θεότητας ἔγνωμεν, ἢ γινώσκοντας οἴδα- C μεν· ἀλλὰ καὶ τὸν ἔχοντα ἢ φρονοῦντα, ἢ γινώσκοντα τοῖς ἀναθέμασι βάλλομεν. ἡμεῖς γὰρ μίαν ἀρχὴν τὴν μίαν ἴσμεν θεότητα, μίαν βασιλείαν, μίαν ἐξουσίαν, μίαν δύναμιν, μίαν ἐνέργειαν, μίαν βούλησιν, μίαν θέλησιν, μίαν δεσποτείαν, μίαν κίνησιν, εἴτε τῶν μετ' αὐτὴν ὄντων ἁπάντων δημιουργικὴν, εἴτε προνοητικὴν, εἴτε συστατικὴν καὶ συντηρητικήν. μίαν κυριότητα μίαν ἀϊδιότητα, καὶ ὅσ' ἄττα μοναδικὰ καὶ ἀσύζυγα τῆς μιᾶς οὐσίας καὶ φύσεως ἐν τρισὶν ἐστὶ προσωπικαῖς ὑποστάσεσιν· οὔτε τὰς ὑποστάσεις συγχέοντες, καὶ εἰς μίαν αὐτὰς ὑπόστασιν ἄγοντες· οὔτε τὴν οὐσίαν τὴν μίαν μερίζοντες, καὶ εἰς οὐσίας τρεῖς αὐτὴν κατατέμνοντες, καὶ D τὴν μίαν διὰ τοῦτο διαιροῦντες θεότητα. ἀλλ' ἔστιν εἷς Θεὸς, μία θεότης ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι λάμπουσα, καὶ τρεῖς ὑποστάσεις καὶ πρόσωπα ἐν θεότητι μιᾷ γνωριζόμενα· διὰ τοῦτο τέλειος Θεὸς ὁ πατὴρ, τέλειος Θεὸς ὁ υἱὸς, τέλειος Θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἐπειδὴ τὴν αὐτὴν καὶ μίαν ἕκαστον πρόσωπον ἀμέριστον καὶ ἀνελλιπῆ καὶ τελείαν ἔχει θεότητα. καὶ ὡς μὲν Θεὸς τὸ αὐτὸ καθέστηκεν ἕκαστον καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον τοῦ νοῦ χωρίζοντος τὰ ἀχώριστα· ὡς δὲ πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἕτερον καὶ ἕτερον καὶ ἕτερον οὐ λέγεται. κἀντεῦθεν ταῦτα τοῖς θεολήπτοις κηρύττεται, Θεὸς, καὶ Θεὸς, καὶ Θεὸς, ἀλλ' εἷς τὰ τρία Θεός· οὐ γὰρ ἄλλος θεὸς E ὁ πατὴρ, οὐδὲ ἄλλος Θεὸς ὁ υἱὸς, οὐδὲ ἄλλος πάλιν θεὸς τὸ πνεῦμα * τὸ ἅγιον. ἐπεὶ μηδ' ἄλλη φύσις ὁ πατὴρ, μηδ' ἄλλη φύσις ὁ υἱὸς, μηδ' ἄλλη πάλιν φύσις τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τοῦτο γὰρ καὶ τοὺς πολλοὺς καὶ διαφόρους Θεοὺς ἐκτεχνάζεται, καὶ τὰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐκτίκτει θεότητας. ἀλλὰ Θεὸς μὲν ὁ πατὴρ, Θεὸς ὁ υἱός· ὁμοίως δὲ Θεὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς μιᾶς ἀμερίστως καὶ ἀνελλιπῶς τὰ τρία πρόσωπα πληρούσης θεότητος, καὶ ἐν ἑκάστῳ οὔσης ὁλοτελῶς, καὶ ὁλικῶς. θεότης

[margin: * κοινολογοῦν-τες] [margin: * ἅγιον]

A quidem tribus ſuis ſubſiſtentiis, refugit autem numerum ſingularitate deitatis. Unitas quippe ejus eſſentiæ, atque naturæ numerari penitus non admittit, uti non & differentiam deitatis introducat, & ex hoc eſſentiæ, & naturæ, & deorum multitudinem unum principium faciat. Omnis namque numerus contubernalem habet differentiam, & omnis differentia, atque diſcretio numerum ſuper inducit, ut inſitum. Numeratur ergo beata Trinitas, non eſſentiis, nec naturis, nec diverſis deitatibus, terniſve dominationibus, abſit, ſicut inſaniunt Ariani, & ſicut novæ tritheiæ, id eſt, ter deitatis * latratores, eſſentias tres, & naturas tres, & tres do- B minationes, & tres ſimiliter vaniloquentes deitates, ſed ſubſiſtentiis, & proprietatibus intellectualibus perfectis, per ſemet ſubſiſtentibus, numero diviſibilibus, & non dividendis deitate. Dividitur itaque indiviſe ſancta Trinitas, & diviſe rurſus conjungitur. In perſonis namque diviſionem habens, indiviſa permanet, & inſecabilis per eſſentiam, & naturam, ſimiliter & deitatem. Et idcirco nequaquam tres deos dicimus, neque tres naturas in ſancta Trinitate glorificamus, neque tres eſſentias in ea prædicamus, neque tres confitemur deitates non conſubſtantiales, non alterius ſubſtantiæ, non ejuſdem originis, neque alterius C originis, neque quæ ſingulariter in ea prædicantur, in multitudinem deducere permittimus, nec quemquam ejus unitatem dividere ſinimus, neque tres quoſdam deos eſſe cognoſcimus, aut tres quaſdam naturas, vel tres quaſdam eſſentias deitatis novimus, non unigenas, aut alienigenas, non ejuſdem ſpeciei, aut alterius ſpeciei, ſed nec penitus deos, aut naturas, vel eſſentias, aut deitates agnovimus, vel cognoſcentes ſcimus. Sed & eum, qui recipit, vel ſapit, aut novit, anathematibus percellimus. Nos enim unum * principium unius nominis deitatis, unum imperium, unam * poteſtatem, unam virtutem, unam operationem, unum con- D ſilium, unam voluntatem, unam dominationem, unum motum, tam omnium, quæ poſt eam ſunt, creatricem, quamque providam, & ſtabilientem, atque conſervatricem, unam dominationem, unam ſempiternitatem, & quæque ſunt talia ſingularia, & incompoſita unius eſſentiæ, atque naturæ in tribus perſonalibus ſubſiſtentiis, neque ſubſiſtentias confundentes, & in unam eas ſubſiſtentiam deducentes, neque unam eamdemque eſſentiam partientes, & in tres eam eſſentias diſcerpentes, & unam ex hoc dividentes deitatem, ſed eſt unus Deus, una deitas in tribus ſubſiſtentiis fulgens, & tres ſubſiſtentiæ, & perſonæ in deitate una co- E gnoſcuntur. Propterea perfectus Deus eſt Pater, perfectus Deus eſt Filius, perfectus Deus eſt Spiritus ſanctus, idcirco quod unam eamdemque ſingula quæque perſona inſeparabilem, indiminutam, atque perfectam habet deitatem. Et juxta quod Deus quidem eſt, * ipſum exiſtit unumquodque, dum ſeorſum conſideratur, ipſa intelligentia, quod non ſeparabile, ſeparante: ut Pater tamen, & Filius, & Spiritus ſanctus, aliud, & aliud, & aliud non dicuntur. Et idcirco hæc a Dei capacibus prædicantur, Deus & Deus, & Deus: ſed unus eſt hæc tria

[margin: ACTIO XI] [margin: * latrat. deitatis] [margin: * principatum, unam nov. deitatem.] [margin: * idipſum]

ACTIO XI

ANNO CHRISTI 680.

Deus. Non enim alius Deus Pater, nec alius Deus Filius, neque alius iterum Deus Spiritus ſanctus, quia nec alia natura eſt Pater, nec alia natura eſt Filius, neque alia iterum natura eſt Spiritus ſanctus. Hoc enim & multos, atque diverſos deos * opinatur, multaſque & varias generat deitates; ſed Deus quidem eſt Pater, Deus vero eſt Filius, ſimiliter Deus eſt & Spiritus ſanctus, eo quod indiviſe, & indiminute eædem tres perſonæ una impleantur deitate, & in unaquaque earum funditus tota ſit. Nam deitas diviſionem non ſuſtinet, & in tribus ipſis perſonis plenifice, atque perfecte, non partibiliter, ſive ex parte eaſdem implens perſonas, ſed in una quaque exiſtens pleniſſima, B & una permanens, licet in tribus perſonis monſtretur, & ad deitatum multitudinem non excurrens, licet in tribus ſit ſubſiſtentiis, ut non corporalem quamdam ſuſtineat ſectionem, quæ certe eſt impaſſibilis, & incorporea, & pati neſciens quæ creaturæ ſunt propria. Eſt igitur cum hoc, quod Deus Pater ipſe Pater, & neque Filius, neque Spiritus ſanctus, ſed quod Filius eſt, ſecundum ſubſtantiam, & quod naturaliter Spiritus ſanctus exiſtit, & eſt cum hoc quod Deus eſt Filius ipſe Filius, & neque Pater, neque Spiritus ſanctus: ſed quod Pater ſecundum naturam prædicatur, & quod ſecundum ſubſtantiam Spiritus ſanctus conſpi- C citur: & eſt cum hoc quod Deus eſt Spiritus ſanctus ipſe Spiritus ſanctus, & neque Pater eſſe cernitur, neque Filius eſſe ſuſcipitur; ſed quod Pater ſecundum eſſentiam creditur, & quod Filius ſecundum naturam annunciatur. Hoc quidem, propter naturam, & identitatem ſubſtantiæ, & cognationem eſſentiæ, illud vero propter alterificas horum trium proprietates, propterque diſſimilitudinem proprietatum, quæ inconfuſe unamquamque figurant perſonam. Sicut enim eſſe Deus unaquæque inconvertibiliter poſſidet, ita & proprietatem, per quam ipſa perſona figuratur, immutabilem, & immobilem obtinet, quæ eidem ſoli eſt inſita, & ab ipſis D aliis perſonis eam diſcernit, & * conſitam, atque cohonorificandam, conſubſtantialem quoque, & conſeſſivam Trinitatem abſque confuſione conſervat. Trinitas igitur eſt, non ſolum una deitatis perfectione perfecta, ſed ſuperperfecta, & ultra deitatem gloria, ac ſempiternitate & imperio non diſpertita, neque alienata. Neque enim creatum quid, aut ſervile eſt in Trinitate, neque ſubintroductitium, tanquam quod prius quidem non extiterit, poſtremo vero introgreſſum. Neque igitur defuit Patri Filius, neque Filio Spiritus ſanctus, ſed inconvertibilis, & incommutabilis eadem Trinitas ſemper eſt. Et de ſancta quidem, ac conſubſtantiali, ſempiter- E naque, & principali, omniumque opifice, & regina Trinitate qualiter ſentiam, atque glorificem, & venerer, (ut breviter dicere ſuppetit) manifeſte vobis aliquid clarumque digeſſi. Neque enim amplius quid fari permittit harum ſynodicarum ſyllabarum compendium. Qualiter quoque, & de incarnatione unius de eadem venerabili Trinitate Dei verbi, & Filii clementiſſima, atque admirabili, hoc eſt, de ſumma exinanitione, ad nos quoque terrenos divina, atque deifica deſcenſione teneam, atque ſentiam, & tenere a ſanctis patribus, qui ſecundum vos a Deo inſpirati ſunt, mihi eſt traditum, tanquam coram ipſa veritate, quæ conſpicit univerſa, ſynodicam hanc literam ſcribens, expono, & ad veſtrum deſtino ſapientiſſimum auditum.

* valide inficit

* cum naturalem

A γὰρ μερισμὸν οὐχ ὑφίσαται. καὶ ἐν ταῖς τρισὶ προσώποις πληρωτικῶς καὶ ἐντελῶς, οὐ μεριστικῶς ἤγουν ἐκ μέρους πληροῦσα, ἀλλ' ἐν ἑκάστῳ πληρεστάτη ὑπάρχουσα, καὶ μία γε μένουσα κἂν ἐν προσώποις τρισὶ διαφαίνοιτο· καὶ πρὸς θεοτήτων πληθυσμὸν οὐκ ἐκτρέχουσα, καὶ εἰ ἐν τρισίν ἐστιν ὑποστάσεσιν· ἵνα μὴ σωματικήν τινα πάθη διαίρεσιν ἡ ὄντως ἀπαθὴς καὶ ἀσώματος, καὶ πάσχειν οὐκ εἰδυῖα τὰ τῆς κτίσεως ἴδια· ἔστιν οὖν μετὰ τοῦ εἶναι Θεὸς πατὴρ ὁ πατὴρ, καὶ οὔτε υἱὸς, οὔτε πνεῦμα ἅγιον, ἀλλ' ὅπερ ὁ υἱὸς κατ' οὐσίαν ἐστὶ, καὶ κατὰ φύσιν τὸ πνεῦμα τυγχάνει τὸ ἅγιον· καὶ ἔστι μετὰ τοῦ εἶναι Θεὸς ὁ υἱὸς, καὶ οὔτε πατὴρ, οὔτε B πνεῦμα πανάγιον, ἀλλ' ὅπερ ὁ πατὴρ κατὰ φύσιν κηρύττεται, καὶ ὃ κατ' οὐσίαν τὸ πνεῦμα καθορᾶται τὸ ἅγιον. καὶ ἔστι μετὰ τοῦ εἶναι Θεὸς πνεῦμα ἅγιον, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ οὔτε πατὴρ θεωρούμενον, οὔτε υἱὸς λαμβανόμενον, ἀλλ' ὅπερ ὁ πατὴρ κατ' οὐσίαν πιστεύεται, καὶ ὅπερ ὁ υἱὸς κατὰ φύσιν ἀγγέλλεται. τὸ μὲν διὰ τὴν φύσιν, καὶ τὴν τῆς οὐσίας ταυτότητα καὶ τὸ συγγενὲς τῆς ὑπάρξεως, τὸ δὲ διὰ τὰς ἑτέρας τῶν τριῶν ἰδιότητας, καὶ τὸ τῶν ἀσυγχύτως ἕκαστον χαρακτηριζόντων προσώπων ἰδιωμάτων ἀνόμοιον· ὥσπερ γὰρ τὸ, Θεὸς, ἕκαστον ἀμετάπτωτον κέκτηται, οὕτω καὶ τὴν τοῦ προσώπου χαρακτηριστικὴν ἰδιότητα ἀμετάβλητον C καὶ ἀκίνητον κέκληκε τὴν αὐτῷ καὶ μόνῳ προσοῦσαν, καὶ τῶν ἄλλων προσώπων αὐτὸ διακρίνουσαν, καὶ τὴν ὁμοφυῆ καὶ ὁμότιμον ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόθρονον τριάδα τηροῦσαν ἀσύγχυτον. τριὰς οὖν, ἡ τριὰς οὐ τελεία μόνον τῇ τῆς μιᾶς θεότητος τελειότητι, ἀλλὰ καὶ ὑπερτελὴς καὶ ὑπέρθεος δόξῃ καὶ ἀϊδιότητι καὶ βασιλείᾳ μὴ μεριζομένη, μηδὲ ἀπαλλοτριουμένη. οὔτε οὖν κτιστόν τι ἢ δοῦλον ἐν τῇ τριάδι, οὔτε ἐπείσακτον, ὡς πρότερον μὲν οὐχ ὑπάρχον, ὕστερον δὲ ἐπεισελθόν· οὔτε οὖν ἐνέλειψε πατρὶ υἱὸς, οὔτε υἱῷ πνεῦμα. ἀλλ' ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος ἡ αὐτὴ τριὰς ἀεί. καὶ περὶ μὲν τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου ἀϊδίου τε καὶ ἀρχικῆς καὶ πάντων δημιουργοῦ, καὶ βασι- D λίδος τριάδος τὸ ὅπως φρονῶ, καὶ δοξάζω, καὶ σέβομαι, ὡς ἐν βραχίστῳ εἰπεῖν, δῆλον ὑμῖν καὶ σαφὲς διατέθεικα. οὐ γάρ τι πλέον συνεχώρει τούτων φάναι τῶν συνοδικῶν συλλαβῶν τὸ ἐπίτομον. ὅπως δὲ καὶ περὶ τῆς ἐξ αὐτῆς πανσέπτου τριάδος Θεοῦ λόγου καὶ υἱοῦ φιλανθρώπου τε καὶ παραδόξου σαρκώσεως, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν ὑπερτάτης κενώσεως, πρὸς τοὺς ἐπιγείους ἡμᾶς θεϊκῆς καὶ θεοποιοῦ καταβάσεως ἔχω καὶ φρονῶ, καὶ κρατεῖν ἐκ πατέρων ἁγίων καὶ τῶν καθ' ὑμᾶς θεοπνεύστων παρείληφα, ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας αὐτῆς τῆς ἐφορώσης τὰ σύμπαντα, γράμμα τουτὶ τὸ συνοδικὸν γράφων ἐκτίθημι, καὶ πρὸς τὴν ὑμῶν ἐκπέμπω τῶν E πανσόφων ἀκρόασιν.

Credo & de hac, ſanctiſſimi, quod Deus verbum, unigenitus Patris Filius, qui ante omnia ſæcula & tempora impaſſibiliter,

Πιστεύω καὶ περὶ ταύτης, θεσπέσιοι, ὡς ὁ Θεὸς λόγος, ὁ τοῦ πατρὸς μονογενὴς υἱὸς, ὁ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων καὶ χρόνων ἀπαθῶς ὑπ' αὐτοῦ γεννηθεὶς

ANNO CHRISTI 680.

ηθεὶς τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς, οἶκτον λαβὼν καὶ φιλάνθρωπον ἔλεον τοῦ ἀνθρωπίνου ἡμῶν ὀλισθήματος ἑκουσίῳ θελήματι, καὶ Θεοῦ βουλήσει τοῦ φύσαντος, καὶ συνευδοκίᾳ θείᾳ τοῦ πνεύματος, κόλπων μὴ χωρισθεὶς τοῦ γεννήσαντος πρὸς τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς καταβέβηκεν. ἔστι γὰρ ὥσπερ τῆς αὐτῆς βουλήσεως τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι, οὕτω καὶ οὐσίας ἀπείρου καὶ φύσεως. περιγραφῆς οὐδαμῶς ἀνεχόμενος, ἢ τῆς καθ' ἡμᾶς τοπικῆς μεταβάσεως, κατὰ φύσιν δρῶν * εἰωθὼς θεϊκὴν τὴν ἐνέργειαν, καὶ μήτραν εἰσδὺς ἀπειρόγαμον, παρθενίας ἀγλαϊζομένην ἁγνότητι, Μαρίας τῆς ἁγίας καὶ φαιδρᾶς καὶ θεόφρονος καὶ παντὸς ἐλευθέρας μολύσματος τοῦ τε κατὰ σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν, σαρκοῦται ὁ ἄσαρκος, καὶ μορφοῦται τὸ ἡμῶν ὁ κατ' οὐσίαν τὴν θείαν ὅσον εἰς σχῆμα καὶ εἶδος ἀμόρφωτος, καὶ σωματοῦται καθ' ἡμᾶς ὁ ἀσώματος, καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν γίνεται ὁ ἀεὶ Θεὸς γνωριζόμενος· καὶ μητρικῆς κοιλίας ἐγγάστριος ὁ τοῦ ἀϊδίου πατρὸς ἐγκόλπιος δείκνυται, καὶ ὁ ἄχρονος ἀρχὴν χρονικὴν καταδέχεται· οὐ φαντασίᾳ ταῦτα γινόμενος ἅπαντα, καθὰ Μανιχαίοις καὶ Οὐαλεντίνοις δοκεῖ ταῖς παραφρόσιν, ἀλλ' ἀληθείᾳ καὶ πράγματι ὅλον ἑαυτὸν κενώσας πατρικῷ καὶ οἰκείῳ θελήματι, καὶ ὅλον προσλαβὼν τὸ ἡμέτερον φύραμα, σάρκα φημὶ τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον, καὶ ψυχὴν λογικὴν ταῖς ψυχαῖς ταῖς ἡμετέραις ὁμόφυλον, καὶ νοῦν τῷ νῷ τῷ ἡμῶν παραπλήσιον. ταῦτα γὰρ ἄνθρωπός ἐστι καὶ γινώσκεται· καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἐξ αὐτῆς ἄκρας τῆς ἐν παρθένῳ τῇ παναγίᾳ συλλήψεως· ἄνθρωπος γὰρ χρηματίζειν ἐβούλετο, ἵνα τῷ ὁμοίῳ ἀνακαθάρῃ τὸ ὅμοιον, καὶ τῷ συγγενεῖ τὸ συγγενὲς ἀνασώσηται, καὶ τῷ συγγενεῖ τὸ συμφυὲς ἐκλαμπρύνει· διὰ τοῦτο παρθένος ἁγία λαμβάνεται, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ἁγιάζεται, καὶ οὕτως ὑπουργεῖ τῇ σαρκώσει τοῦ κτίσαντος ὡς καθαρὰ καὶ ἁγνὴ καὶ ἀμόλυντος· σαρκοῦται γοῦν ὁ λόγος καὶ Θεὸς τὸ ἡμέτερον οὐ προπλασθείσῃ σαρκὶ συναπτόμενος, ἢ προμορφωθείσῃ καὶ * κατ' αὐτὸ προϋποστάντι ποτὲ προσπλεκόμενος σώματι, ἢ προϋποστάσῃ ψυχῇ συντιθέμενος, ἀλλὰ τότε τούτοις παραγενομένοις πρὸς ὕπαρξιν, ὅτε αὐτοῖς ὁ λόγος αὐτὸς καὶ Θεὸς συνετίθετο φυσικῶς σύγχρονον ἔχοντα τῇ ὑπάρξει τὴν ἕνωσιν, καὶ οὐ πρὸ τῆς πρὸς τὸν λόγον ἀληθεστάτης συμβάσεως καθ' ἑαυτὰ γενόμενα πώποτε, ἢ τινος ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἑτέρου τὸ παράπαν ὑπάρξαντα, ἀλλὰ σύνδρομον ἔχοντα τῇ φυσικῇ τοῦ λόγου συμβάσει τὴν ὕπαρξιν, καὶ οὐκ ἐκείνης οὐδὲ ὡς ἐν ὀφθαλμοῦ ῥιπῇ ταύτην προτερεύσασαν ἔχοντα, ὡς Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς βομβεῖ, καὶ Νεστόριος. ἅμα γὰρ, σάρξ, ἅμα Θεοῦ λόγου σάρξ. ἅμα σὰρξ ἔμψυχος λογικὴ, ἅμα Θεοῦ λόγου σὰρξ ἔμψυχος λογική, ἐν αὐτῷ γὰρ καὶ οὐ καθ' ἑαυτὴν ἔσχε τὴν ὕπαρξιν· ἅμα γὰρ τῇ συλλήψει τοῦ λόγου ταῦτα παρήχθη πρὸς σύστασιν, καὶ ἡνώθη αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν ἅμα τῷ πρὸς σύστασιν ἄγεσθαι τὴν ὄντως ἀληθῆ καὶ ἀμέριστον, τὴν μήτε διαίρεσιν πάσχουσαν, μήτε τροπὴν εἰσδεχομένην καὶ σύγχυσιν· ὑπ' αὐτοῦ παραγόμενα, καὶ ἐν αὐτῷ συνιστάμενα, καὶ αὐτῷ συντιθέμενα,

* ἀεὶ L.

* καθ' αὑτὸ

ACTIO XI.

de eodem natus eſt Deo & Patre, miſerationem induens, & humanitatis miſericordiam circa humanum noſtrum lapſum, * ſpontanea voluntate, & Dei gignentis conſilio, & divino complacito Spiritus non ſeparatus a gremio generantis, ad nos humilis deſcendit. Eſt enim ſicut ejuſdem voluntatis Patri, & Spiritui, ita & eſſentiæ * inexplicabilis, & naturæ circumſcriptionem nullo modo ſuſtinens, aut ſecundum nos localem traſmeatum; naturaliter ſciens efficere divinam operationem, & uterum intactum ingreſſus virginitatis * caſtitate luſtratum Mariæ ſanctæ, præclaræque, quæ Dei ſunt ſapientis, ab omni contagione * liberatæ, & corporis, & animæ, & intellectus, incarnatur qui erat incarneus, & formam ſuſcipit noſtram, qui ſecundum divinam eſſentiam, quantum ad habitum, & ſpeciem, inexformabilis; & corporatur ſecundum nos, in corporeus. Et homo juxta veritatem efficitur, qui ſemper Deus agnoſcitur; & materno ventre geſtari monſtratur, qui ſempiterni Patris in ſinu eſt: & intemporeus, principium recipit temporale, non per phantaſiam factus hæc omnia, (ut Manichæis, & Valentinis videtur inſanis) ſed re & veritate totum ſeipſum exinaniens paterna & propria voluntate, & totam noſtram aſſumens maſſam, carnem inquam nobis conſubſtantialem, & animam rationalem, animabus noſtris contribulem, & mentem menti noſtræ comparem. Hæc namque homo eſt, & cognoſcitur; & homo ſecundum veritatem factus eſt ab ipſo ſummo conceptu de ſanctiſſima virgine. Homo enim fieri voluit, ut ſimili conſimilem mundificaret, & cognato cognatum ſalvificaret, & connaturali connaturale illuſtraret. Ideo Virgo ſancta accipitur, & anima, corpuſque ſanctificatur, atque ita miniſtravit in incarnatione creatoris, ut munda, & caſta, atque incontaminata. Incarnatur ergo verbum Deus, quod noſtrum eſt, non præfactæ carni copulatus, præformatove, atque in ſeſe præſubſiſtenti aliquando corpori * 1 coolinitus, vel animæ præexiſtenti conjunctus: ſed tunc his ad * ſubſiſtendum venientibus, quando eis ipſum verbum, & Deus copulatus eſt; naturaliter contemporalem * habens unitionem, atque ſubſiſtentiam; & non ante veriſſimum ipſius verbi conventum in ſeipſis unquam extiterunt, vel cujuſpiam ſecundum nos alterius hominis penitus extiterunt, ſed cum verbis ipſius naturali conventu * ſubſiſtentiam habitura concurrerunt, & nec quantum in ictu oculi hanc quam illam priorem habentia, ſicut Paulus Samoſatenus perſtrepit, atque Neſtorius. Simul quippe caro, ſimul Dei verbi caro, ſimul caro animata rationalis, ſimul Dei verbi caro animata rationalis. In illo itaque; & non per ſemetipſam habuit exiſtentiam * unam. Cum conceptu quippe verbi, hæc * ad ſubſiſtendum prolata ſunt, & ſecundum ſubſiſtentiam ei unita ſunt, quando ad * ſubſiſtentiam prolata ſunt: quæ certe vera eſt, & inſecabilis, quæ neque diviſionem perpetitur, neque mutabilitatem, aut confuſionem admittit ab ipſo prolata, & in ipſo conſiſtentia, & * cum ipſo

* ſponte ſua, & Dei voluntate,

* Infinitæ

* puritate fulgentem libera, &

* coalitus,

* G. exiſtentiam

* G. con habentia exiſtentiæ unionem & non

* exiſtentiam habentia conc. illum

* G. non habet unam

* G. ut conſiſterent

* G. conſiſtentiam

* G. ipſi adjuncta

1 Mſ. noſter, *conitatus*. Harduinus.

ipſo compoſita, nullumque prorſus tempus A propriæ conſtitutionis tulerunt, quod inconfuſam, atque inſeparabilem ad eum compoſitionem præcederet. Ex inviolabili namque, & virginali [1]ſanguine immaculatæ virginis Mariæ, verbum vere factum eſt incarnatum, & veraciter homo, & in utero virgineo deportatus, & tempus explevit legitimi puerperii, & per ſingula naturalia, & peccatum non trahentia, nobis hominibus ſimilis factus, noſtramque non dedignatus paſſibilem vilitatem, naſcitur Deus humano corpore, ſimiliterque & [2] habitu animam rationalem, & incorpoream habente, quod ipſe in ſemetipſo, & nequaquam alter rationali animavit ſpiritu, & virginem ge- B nerantem conſervavit, & ..... eam proprie, & veraciter demonſtrat, vel ſi Neſtorius vecors ſcinditur, & ejus Deo rebellis exercitus lacrymatur, & lamentatur, & ejulat, & iterum cum eo diſcerpitur. Deus namque erat, qui ex S. Virgine Dei genitrice Maria genitus eſt, & ſecundam hanc temporalem propter nos nativitatem ſuſcepit poſt primam ejus, & ſempiternam illam ex Patre, naturalem, atque ineffabilem nativitatem, quamquam incarnatus naſcebatur ob ſimilitudinem noſtri carnalium: totus Deus collaudandus, totus idem ipſe apparens homo perfectus. Deus idem noſcendus: perfectus homo idem ipſe innoteſcen- C dus: ex duabus quippe naturis unitionem habuit, deitate, & humanitate: & in duabus perfectis noſcebatur naturis, deitate, & humanitate. Neque enim unitioni mutatio quælibet, vel confuſio interceſſit, neque differentiæ, dualitatique formarum, ſive ſubſtantiarum poſt unitionem diviſio quædam, aut ſectio eſt intromiſſa, licet hoc contriſtet quidem furentem Neſtorium, illud vero tabefaciat Eutychem deſipientem. Nam quæ ſecundum ſubſiſtentiam adinvicem uniuntur, neque mutationem accepĩant, neque diviſionem agnoſcunt: neque ſoit, quæ confuſionis ſunt propria, neque ſectionis diſcit indicia. Quod, prout appa- D ret Eutyches ignorans atque Neſtorius, & unitionis ſecundum ſubſiſtentiam non addiſcentes virtutem, juxta quam & incarnatum eſt verbum, & caro animata & intellectualis immutabiliter deificata eſt: hic quidem in confuſionis pelagum jactatur, hic vero in diviſionis voraginem dejicitur. Et idcirco ille quidem refugit confiteri dualitatem naturarum, hic vero unam Dei verbi naturam incarnatam ſe ſubtrahit prædicare, vel etiam unam ejus compoſitam ſubſiſtentiam dicere metuit; timorem refugamet uentes, ubi timor nullus inhabitat. Nos vero ſenſu vivido utriuſque horum ſervilem propellentes amentiam, & ſuper pe- E tram pietatis ſtantes intrepidi, & ſecundum ſubſiſtentiam verbi ad carnem, quæ ex nobis eſt intellectualem, & animatam convenientiam prædicamus, & unum Chriſtum & Filium incarnatum verbum [3] obſecramus, & unam ejus ſubſiſtentiam compoſitam dicimus, & in duabus eum annunciamus naturis, & duas ejuſdem Dei verbi nativi-

A καὶ χρόνον οὐδένα τὸ σύνολον τῆς οἰκείας συστάσεως προτερεύοντα φέροντα τῆς πρὸς αὐτὸν ἀσυγχύτου τε καὶ ἀτμήτου συνθέσεως. ἐκ τῶν δὴ ἀχράντων καὶ παρθενικῶν αἱμάτων τῆς πανάγιας καὶ ἀχράντου παρθένου Μαρίας ὁ λόγος σαρκωθεὶς κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος, καὶ ἐν τῇ παρθενικῇ γαστρὶ κυοφορούμενος, καὶ τὸν χρόνον πεπληρωκὼς τῆς ἐννόμου κυήσεως, ἐν πᾶσι τοῖς φυσικοῖς καὶ ἁμαρτίαν οὐ φέρουσι τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν ὁμοιούμενος, καὶ τὴν ἡμετέραν οὐκ ἀπαξιῶν ἐμπαθεστάτην ἀτίμωσιν. τίκτεται Θεὸς ἀνθρωπίνῳ τῷ σώματι, ὁμοίως δὲ καὶ τῷ σχήματι, ψυχὴν λογικὴν καὶ ἀσώματον ἔχοντι, ὅπερ αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καὶ οὐχ ἕτερος λογικῷ ἐνεψύχωσε πνεύματι. καὶ παρθένον τηρεῖ τὴν γεννήσασαν, καὶ Θεοτόκον αὐτὴν κυρίως καὶ ἀληθῶς ἀναδείκνυσι. κἂν B Νεστόριος ὁ παράφορος ῥήγνυται, καὶ ἡ Θεομάχος στρατιὰ δακρύῃ καὶ θρηνῇ καὶ ὀδύρηται, καὶ σὺν ἐκείνῳ πάλιν σπαράττηται. Θεὸς γὰρ ἦν ὁ ἐκ παρθένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου Μαρίας τικτόμενος, καὶ δευτέραν δι' ἡμᾶς καὶ χρονικὴν προσδεχόμενος γέννησιν μετὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ καὶ ἀΐδιον τὴν ἐκ πατρὸς φυσικὴν καὶ ἀνέκφραστον γέννησιν, κἂν σεσαρκωμένος ἐτίκτετο διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς τοὺς σαρκικοὺς ὁμοιότητα· ὅλος Θεὸς ἀνυμνούμενος, ὅλος ὁ αὐτὸς προσφερόμενος ἄνθρωπος: τέλειος Θεὸς ὁ αὐτὸς γινωσκόμενος, καὶ τέλειος ἄνθρωπος C ὁ αὐτὸς γνωριζόμενος· ἐκ δύο γὰρ φύσεων ἔσχε τὴν ἕνωσιν θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ ἐν δύο τελείαις ἐγνωρίζετο φύσεσι, θεότητί τε καὶ ἀνθρωπότητι. οὔτε γὰρ τῇ ἑνώσει τροπή τις ἢ φυρμὸς ἐμεσιτεύσεν, οὔτε τῇ διαφορᾷ καὶ δυάδι τῶν μορφῶν ἤτοι τῶν οὐσιῶν μετὰ τὴν ἕνωσιν διαίρεσίς τις ἢ τομὴ εἰσεκέκριτο· κἂν τοῦτο μὲν λυπῇ τὸν μεμηνότα Νεστόριον, ἐκεῖνο δὲ τήκῃ Εὐτυχῆ τὸν κακόφρονα. τὰ γὰρ καθ' ὑπόστασιν ἀλλήλοις ἑνούμενα οὔτε τροπὴν συνεπιδέχεται, οὔτε γνωρίζει διαίρεσιν, οὔτε συγχύσεως οἶδε τὰ ἴδια, οὔτε τομῆς λαμβάνει τὰ σύμβολα· ὅπερ, ὡς ἔοικεν Εὐτυχὴς ἀγνοῶν καὶ Νεστόριος, καὶ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως μὴ μα- D θόντες τὴν δύναμιν, καθ' ἣν ὁ λόγος σεσάρκωται, καὶ ἡ σὰρξ ἔμψυχος καὶ ἔννους ἀμεταβλήτως τεθέωται, ὁ μὲν εἰς τὸ τῆς συγχύσεως ἀκοντίζεται πέλαγος, ὁ δὲ εἰς τὸ τῆς διαιρέσεως κατωφέρεται βάραθρον. καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν φεύγει καθομολογεῖν τὴν δυάδα τῶν φύσεων, ὁ δὲ μίαν καθομολογεῖν τὴν τοῦ Θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην συστέλλεται, ἢ καὶ μίαν αὐτοῦ σύνθετον λέγειν ὑπόστασιν δέδοικε· φόβον οἱ δραπέται φοβούμενοι, οὗ φόβος οὐδεὶς πολιτεύεται. ἡμεῖς δὲ ζωηρῷ φρονήματι τὴν ἑκατέρου τούτων δουλοπρεπῆ παρελάσαντες ἄνοιαν, καὶ ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς εὐσεβείας ἑστῶτες ἀδεόμενοι, καὶ τὴν καθ' ὑπόστασιν τοῦ λόγου πρὸς σάρκα τὴν ἐξ ἡμῶν E τὴν ἔννουν καὶ ἔμψυχον κηρύττομεν σύμβασιν, καὶ ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν τὸν σαρκωθέντα λόγον προσβαλλόμεθα, καὶ μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν λέγομεν σύνθετον, καὶ ἐν δυσὶν αὐτὸν ἀγορεύομεν φύσεσι, καὶ δύο τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου γεννήσεις πρεσβεύομεν. μίαν μὲν τὴν ἐκ Θεοῦ πατρὸς, τὴν καὶ ἄχρονον καὶ ἀΐδιον οἰδαμεν· καὶ δευτέραν τὴν ἐκ τῆς Θεοτόκου μητρὸς. ἐν

[Margin notes:] [2] ſigna [3] obſerimus

1 Nicephorus CP. in refutatione MS. Euſebii & Epiphanidæ fol. 277. hæc deſcribit ex epiſtola Sophronii ad Honorium. Hard. 2 MS. ſeſſai, colimus. Harduinus.

ANNO CHRISTI 680.

ἣν καὶ ἀπρόσφατον καὶ χρονικὴν ἐπιστάμεθα· καὶ μίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου φύσιν τὴν αὐτοῦ σεσαρκωμένην δοξάζομεν, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς Ἀπολινάριος καὶ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος λέγουσιν, ἀλλ᾽ ὡς ὁ σοφὸς ἡμῖν παραδίδωσι Κύριλλος. καὶ τὰ τῶν φύσεων σώζεσθαι φάσκομεν ἴδια, καὶ τὴν τῶν ἑνωθέντων διαφορὰν ἐπαγγέλλομεν, τὴν ὡς * φυσικῇ μὲν λεγομένην καὶ οὖσαν ποιότητι, ἐν οὐσιώδει δὲ νοουμένην καὶ οὖσαν * ποσότητι, καὶ οὔτε τὴν Νεστοριανὴν τομὴν δεδιττόμεθα, οὔτε τὴν Εὐτυχιανὴν τροπὴν ἐκδειμαινόμεθα· ἐπεὶ μήτε ὡς ὁ μεταμόρφων Νεστόριος σχετικὴν τὴν ἕνωσιν λέγομεν, ἢ ἰσοτιμίᾳ καὶ ταυτοβουλίᾳ καὶ θελημάτων ῥοπῇ καὶ ταυτότητι παραληροῦμεν τὴν σύμβασιν. μήτε ὡς Εὐτυχὴς ὁ θεήλατος κατὰ σύγχυσίν τινα ἢ ἀλλοίωσιν Θεοῦ λόγου καὶ σαρκὸς ἐψυχωμένης νοερῶς, ἤτοι τῶν φύσεων καὶ οὐσιῶν ἢ μορφῶν φληναφοῦμεν τὴν σύνθεσιν, τῶν ἐξ ὧν ἐπὶ Χριστοῦ ἡ θαυμασία γεγένηται σύμβασις. ὅθεν τὴν βασιλικὴν ὁδὸν καὶ μέσην ὁδεύοντες, καὶ ἀποστυγοῦμεν τὴν σύγχυσιν, καὶ τὴν τομὴν μυσαττόμεθα. μόνην δὲ κατὰ ψυχὴν ἀσπαζόμεθα τὴν ἀσύγχυτον ὁμοῦ καὶ ἀμέριστον θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ἕνωσιν, ἣν * μόνην γνωρίζειν ἐπίσταται ἡ φυσικὴ καθ᾽ ὑπόστασιν σύνοδος. ταύτῃ γὰρ ἀλλήλαις ἑνωθεῖσαι θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης ἐσχήκασιν, ἵνα μήτε τροπὴν ὑπομείνωσι, μήτε διαίρεσιν πάθωσιν. ὁ γὰρ τῆς ἑνώσεως λόγος τῆς φυσικῆς φημι, καὶ καθ᾽ ὑπόστασιν. οὔτε γὰρ ἑτέραν ἕνωσιν ἐπὶ Χριστοῦ παρὰ ταύτην ἐπίσταμαι· οὐκ ἀγνοεῖ μὲν τὴν διαφορὰν, ἐξίστησι δὲ διαμπὰξ τὴν διαίρεσιν, καὶ τηρεῖ συνδραμόντα πρὸς ἕνωσιν ἄτρεπτα, καὶ τῶν ἑνωμένων μερισμὸν οὐκ εἰσδέχεται· καὶ διὰ τοῦτο ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ ἐκ δύο φύσεων τὸν Χριστὸν ὀνομάζοντες, καὶ Θεὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἄνθρωπον, καὶ διφυῆ καὶ διπλοῦν κατὰ τὰς φύσεις κηρύττομεν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν θεότητι τέλειον· [2] διὸ καὶ ἐν δυσὶν αὐτὸν δογματίζομεν φύσεσι, καὶ ὁμοούσιον ὡς Θεὸν τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν ἀναγράφομεν, καὶ ὁμοούσιον τῇ μητρὶ καὶ ἡμῖν τὸν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον φάσκομεν, ὁρατὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀόρατον, κτιστὸν τὸν αὐτὸν ὡσαύτως καὶ ἄκτιστον, σωματικὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀσώματον, ἁπτὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀναφῆ, περιγραπτὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἀπερίγραπτον, ἐπίγειον τὸν αὐτὸν καὶ οὐράνιον, σάρκα τὸν αὐτὸν ἐψυχωμένην * λογικὴν καὶ θεότητα, πρόσφατον τὸν αὐτὸν καὶ ἀΐδιον, ταπεινὸν τὸν αὐτὸν καὶ ὑπέρτατον, καὶ ὅσα διττῆς ἀμερίστως εὑρίσκεται φύσεως· καὶ τὸ μὲν ὑπῆρχεν ἀεὶ, ὡς φύσιν ἔχων ἀΐδιον, τὸ δὲ δι᾽ ἡμᾶς ἐν χρόνοις ἐσχάτοις ἀτρέπτως ἐγένετο, ὡς φύσιν προσλαβὼν τὴν ἀνθρώπειον. εἰ γὰρ ἡ ἕνωσις ἄτρεπτος ἦν καὶ ἀμέριστος, ὥσπερ καὶ ἄτρεπτός ἐστι καὶ ἀμέριστος μένει, καὶ τὰ δύο * ἀναλλοιώτως διάφορα σημαινόμενα, καὶ * ἀμερίστως ἑτερότητι συλλαμβάνοντα. φύσεις ταῦτα καὶ οὐσίαι καὶ μορφαὶ καθεστήκασιν, ἐξ ὧν ἡ ἀπόρρητος γέγονεν ἕνωσις, καὶ ἐν αἷς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς Χριστὸς καθορᾶται. μένει καὶ τὸ ἓν ἓν, τὸ ἐξ αὐτῶν γεγονὸς ἀποτέλεσμα, μηκέτι δίχα διαιρούμενον, καὶ τὰ ἐξ ὧν ἄνευ τομῆς καὶ τροπῆς ἑνωθεν-

* φυσικῇ, ποσότητι, * ποιότητι

* μόνη

* λογικῶς

* ἀναλλοιώτῳ διαφορᾷ * ἀμερίστῳ

A tates credimus, unam quidem ex Deo Patre, quam intemporalem, & ſempiternam ſcimus, ſecundam ex Dei genitrice matre, quam, & modernam, & temporalem cognoſcimus, & unam Dei verbi naturam in eo incarnatam glorificamus, & non ſicut Apollinaris, Eutycheſque, & Dioſcorus dicunt, ſed ſicut ſapiens nobis tradidit Cyrillus, & quæ ſunt naturarum, ſalvari dicimus propria, & unitorum differentiam recitamus, quæ ut in naturali quidem dicitur, & eſt qualitate, in eſſentiali vero intelligitur, & eſt quantitate: & neque Neſtorianam ſectionem metuimus, neque Eutychianam mutationem veremur, quia neque ſicut inſulſus B Neſtorius, affectualem unitionem dicimus, aut iſotimia, quod eſt honoris æqualitate, aut tautobulia, quod eſt conſilii concordia, nec voluntatum momento, & identitate deliramus hanc conventionem; neque ſicut Eutyches a Deo propulſus ſecundum confuſionem quamdam, aut mutabilitatem Dei verbi, & carnis intellectualiter animatæ, ſive naturarum, atque ſubſtantiarum, & formarum compoſitionem garrimus, ex quibus in Chriſto admirabilis facta eſt conventio: unde regiam viam, & mediam gradientes, & confuſionem, & ſectionem abominamur, ſolam autem ex animo veneramur inconfuſam, ſimulque indiviſam deitatis, atque hu- C manitatis unitionem, quam ſolam cognoſcit naturalis ſecundum ſubſiſtentiam conventio. Hanc quippe cum alterutrum copulatæ deitas & humanitas habuerunt, ut neque converſionem ſuſtineant, neque diviſionem patiantur. Unitatis namque ratio, quæ naturalis (inquam) eſt, atque ſecundum ſubſiſtentiam, (neque enim alteram unitionem in Chriſto præter iſtam agnoſco) non ignorat quidem differentiam, diviſionem autem prorſus expellit. [1] Quæ vero ad unitatem concurrerunt, inconverſa conſervat, partitionemque unitorum non admittit, & ideo ex deitate, & humanitate, & ex duabus naturis Chriſtum nominantes, & Deum eum- D dem, & hominem, & diphya, quod eſt, * bis genitum, duplicemque ſecundum naturas prædicamus. Similiter autem, & in deitate perfectum, & in humanitate eumdem ſcimus perfectum, idcirco & in duabus eum ut docemus naturis, & Patri conſubſtantialem, ut Deum, hunc ipſum aſſerimus, & conſubſtantialem matri, & nobis hunc ipſum ut hominem aſſerimus, viſibilem hunc ipſum, & inviſibilem, creatum hunc ipſum ſimiliter & increatum, corporeum hunc ipſum, & incorporeum, contrectabilem hunc ipſum, & incontrectabilem, circumſcriptum eumdem, & incircumſcriptum, terrenum eumdem & cœleſtem, carnem hunc ipſum animatam ra- E tionalem, & divinitatem, recentem hunc ipſum, & ſempiternum, humilem hunc ipſum, & ſublimiſſimum, & quæque duplicis inſeparabiliter reperiuntur naturæ; vel ſi alterum quidem ſemper extitit, ut ſempiternam habens naturam; alterum vero propter nos in noviſſimis temporibus inconvertibiliter factus eſt, utpote humanam aſſumens naturam.

ACTIO XI

* biformem

1 Citatur hæc a Nicephoro CP. in Antirrheticis mſſ. ex Synodica Sophronii ad Honorium. *Hard.*
2 Deeſt, καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τὸν αὐτὸν εἰδότες τέλειον. Harduinus.

ACTIO XI.

ANNO CHRISTI 680.

ram. Si enim inconvertibilis erat, & inſeparabilis[1] unitio, ſicut & inconvertibilis eſt, & inſeparabilis permanet, & duo duo immutabiliter differentia ſignificantur, & inſeparabiliter alteritate conſulgent, naturæ, & ſubſtantiæ, & formæ ſunt hæc, ex quibus ineffabilis unitio facta eſt, & in quibus unus idemque Chriſtus conſpicitur, & unum unum manet, quod ex ipſis effectum eſt, non jam dualiter diviſum, ſed ea, ex quibus factum eſt, ſine ſectione & tranſverſione demonſtrans: ſubſiſtentia hoc extat, & perſona compoſita, ex inconfuſo conſtans temperamento, quæ partitionem convenientium neſcit: ſed eſſe unum, & permanere unum, indiviſum ſortitur, neque & duo, juxta quod unum exiſtit, efficitur, neque confundit, & in ſingularem redigit unitatem, naturalemque, & eſſentialem indentitatem ea, ex quibus naturaliter convenit, ſed eſt unum, & duo hoc ipſum agnoſcibile, unum quidem, ſecundum ſubſiſtentiam, atque perſonam, duo vero, ſecundum ipſas naturas, atque naturales earum proprietates, ex quibus, & eſſe unum ſortitum eſt, & natura duplex permanere ſervavit. Unde idem ipſe unus manens Chriſtus, & Filius, & unigenitus, inſeparatus in utriſque naturis conſpicitur, & quæ ſunt utriuſque ſubſtantiæ, naturaliter operabatur, ſecundum inſitam unicuique eſſentialem qualitatem, ſive naturalem proprietatem. Quod ſi naturam haberet ſingularem, & inconjunctam, ſicut & ſubſiſtentiam, atque perſonam, non ageret utique, neque unus idemque Filius, & Chriſtus perfecte efficeret, quæ utriuſque erant naturæ. Quando enim deitas expers corporis naturaliter operata eſt? vel quomodo corpus deitate fruſtratum actiones operatum eſt, quæ eſſentialiter deitatis eſſe noſcuntur? Verum Emmanuel, dum unus eſt, in eo ipſo utraque id eſt, Deus & homo, quæ naturæ utriuſque ſunt veraciter geſſit, ſecundum aliud, atque aliud, quæ geſta ſunt operans; ſecundum quod Deus quidem eſt, idem ipſe eſt quæ divina ſunt; ſecundum quod homo, idem ipſe eſt, quæ humana ſunt: ſeipſum omnibus volens oſtendere, quod Deus idem ipſe, & homo ſit: & ideo ipſe, tam quæ divina ſunt agit, quamquæ humana, ſimiliter & dicit, & loquitur. Non alius quidem miracula operatus eſt, alius autem perpetravit humana, paſſioneſque ſuſtinuit, ſicut Neſtorius vult, ſed unus quidem, idemque Chriſtus, & Filius, qui & divina geſſit, & humana: ſecundum aliud vero, & aliud ſicut divinus * protestatus eſt Cyrillus, quia & in utriſque habuit poteſtatem inconfuſam, nec non & impartibilem. Secundum quod Deus ergo ſempiternus idem ipſe exiſtebat, patrabat miracula: ſecundum quod homo vero idem ipſe modernus agnoſcebatur, faciebat humilia, & humana. Sicut enim in Chriſto utraque natura indiminute proprietatem ſuam cuſtodit, ita & operatur utraque forma cum alterius communione, quod proprium habuit, verbo operante quod verbi eſt, cum communione ſcilicet corporis, & carne exequente quod carnis eſt, communicante ei videlicet verbo

* docuit Cyrill.

A κνόμενον. ὑπόστασις τοῦτο τυγχάνει καὶ πρόσωπον σύνθετον ἐξ ἀσυγχύτου συνὸν ἀνακράσεως, καὶ μερισμὸν οὐκ εἰδυῖα συμβάσεως, καὶ τὸ εἶναι ἓν καὶ μένειν ἓν λαχὸν ἀδιαίρετον· καὶ οὔτε δύο, καθὸ ἓν ὑπάρχει γινόμενον· οὔτε συγχέον καὶ πρὸς μίαν ἄγον ἑνότητα, καὶ φυσικὴν καὶ οὐσιώδη ταυτότητα τὰ ἐξ ὧν φυσικῶς συνεληλύθασιν· ἀλλ' ἔστιν ἓν καὶ δύο τὸ αὐτὸ γνωριζόμενον. ἓν μὲν κατὰ τὴν ὑπόστασίν τε καὶ πρόσωπον, δύο δὲ κατὰ τὰς φύσεις αὐτὰς, καὶ τὰς φυσικὰς αὐτῶν ἰδιότητας, ἐξ ὧν καὶ τὸ εἶναι ἓν διεκληρώσατο, καὶ τὸ μένειν τῇ φύσει διπλοῦν διεφύλαξεν. ὅθεν ὁ αὐτὸς μένων εἷς Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ μονογενὴς, ἀδιάτμητος

B ἐν ἑκατέραις ὁρᾶται ταῖς φύσεσι, καὶ τὰς ἑκατέρας φυσικῶς οὐσίας εἰργάζετο κατὰ τὴν ἑκατέρᾳ προσοῦσαν οὐσιώδη ποιότητα, ἢ καὶ φυσικὴν ἰδιότητα· ὅπερ εἰ τὴν φύσιν εἶχε μοναδικήν τε καὶ ἀσύζυγον, καθὰ καὶ τὴν ὑπόστασίν τε καὶ τὸ πρόσωπον, οὐκ ἂν διεπράξατο· καὶ οὐκ ἂν ὁ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς τὰ τῆς ἑκατέρας ἐντελῶς κατειργάζετο φύσεως· πότε γὰρ θεότης ἀμέτοχος σώματος, ἔργα φυσικῶς κατειργάσατο σώματος; ἢ πότε σῶμα χηρεῦον θεότητος πράξεις ἐνήργησεν οὐσιωδῶς γνωριζομένας θεότητος; ὁ δὲ Ἐμμανουὴλ εἷς ὢν καὶ ἐν ταυτῷ τὰ ἑκάτερα, τουτέστι Θεός τε καὶ ἄνθρωπος, τὰ ἑκατέρας ἔδρα κατὰ ἀλήθειαν φύσεως, κατ'

C ἄλλο καὶ ἄλλο ἐνεργῶν τὰ πραττόμενα. καθὸ μὲν Θεὸς ὁ αὐτὸς τὰ θεῖα, καθὸ δὲ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς τὰ ἀνθρώπινα. ἑαυτὸν τοῖς πᾶσι δεῖξαι βουλόμενος, ὡς Θεὸς ὁ αὐτὸς εἴη καὶ ἄνθρωπος. καὶ διὰ τοῦτο ὁ αὐτὸς τά τε θεῖα ποιεῖ καὶ ἀνθρώπινα, ὁμοίως καὶ λέγει καὶ φθέγγεται. καὶ οὐκ ἄλλος μὲν τὰ θαύματα πέπραχεν, ἄλλος δὲ τὰ ἀνθρώπινα πέπραχε, καὶ παθήματα πέπονθεν, ὡς Νεστόριος βούλεται. ἀλλ' εἷς μὲν καὶ ὁ αὐτὸς Χριστὸς καὶ υἱὸς ὁ τὰ θεῖα δεδρακὼς καὶ ἀνθρώπινα, κατ' ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο, ὡς ὁ θεῖος ἐπρέσβευσε Κύριλλος. ἐπειδὴ καὶ ἐν ἀμφοτέροις εἶχε τὴν ἐξουσίαν ἀσύγχυτον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀμέριστον. καθὸ μὲν γὰρ

D Θεὸς ὁ αὐτὸς ὑπῆρχεν ἀΐδιος, ἔδρα τὰ θαύματα· καθὸ δὲ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς ἐγνωρίζετο πρόσφατος, ἐποίει τὰ ταπεινὰ καὶ ἀνθρώπινα· ὥσπερ γὰρ ἐν Χριστῷ ἑκατέρα φυλάττει φύσις ἀνελλιπῶς τὴν ἑαυτῆς ἰδιότητα, οὕτω καὶ ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας τοῦθ' ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε· τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦθ', ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, μετὰ τῆς κοινωνίας δηλονότι τοῦ σώματος· τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος, κοινωνοῦντος αὐτῷ δηλαδὴ τοῦ λόγου τῆς πράξεως· καὶ ταῦτα ἐν ὑποστάσει μιᾷ γνωριζόμενα, * καὶ τὴν βδελυρωτάτην τομὴν διωθούμενα. οὔτε γὰρ διῃρημένως ἐνήργουν τὰ ἴδια, ἵνα

E καὶ μερισμὸν αὐτῶν ἐνστησώμεθα. μὴ σκιρτάτω διὰ τοῦτο Νεστόριος ἑαυτὸν βουκολῶν ὁ παράφορος, ὅτιπερ ἑκατέρα μορφὴ ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ καὶ υἱῷ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας τοῦθ', ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν, ἔπραττεν· οὔτε γὰρ τὰς θατέρας κατ' αὐτὸν διεστῶσα ταῦτο, ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν ἔπραττεν· οἱ γὰρ δύο κατ' αὐτὸν Χριστοὺς καὶ υἱοὺς τοὺς ἐνεργοῦντας δοξάζομεν, ἕνα μὲν κατὰ φύσιν υἱὸν καὶ Χρι-

* καὶ ἐν προσώπῳ ἑνὶ θεωρούμενα

1 Mſ. noſter, *affirmavit*, Harduinus.

ANNO CHRISTI 681.

καὶ Χριστὸν τὰ παράδοξα, ἕτερον δὲ κατὰ χάριν υἱὸν καὶ Χριστὸν τὰ πτωχότερα· καὶ εἰ δύο τὰς κοινῶς ἐνεργούσας μορφὰς δογματίζομεν, ἑκάστην κατὰ τὴν ἑαυτῆς φυσικὴν ἰδιότητα, ἀλλ᾽ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν καὶ Χριστὸν τὸν τὰ ὑψηλὰ καὶ πτωχὰ φυσικῶς ἐργαζόμενον κατὰ τὴν ἑκάστης τῶν δυεῖν αὐτοῦ φύσεων φυσικὴν οὐσιώδη ποιότητι λέγομεν· αἱ γάρ τοι φύσεις ἀμετάβλητοι μένουσαι καὶ ἀσύγχυτοι, καὶ δύο τηλαυγῶς γνωριζόμεναι, καὶ οὐ συγκεχυμένως ἑνωθεῖσαι τούτων παντελῶς * ἀπεστέρηντο, καὶ ἐν ὑποστάσει μιᾷ δεδείκνυντο. μὴ μάτην πηδάτωσαν Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος οἱ τῆς οὐκ οὔσης ἀθέου συγχύσεως προβολεῖς, ἀλλὰ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἑκάστη φύσις τὸ ἴδιον ἔπραττε, καὶ τὴν διαίρεσιν φεύγουσα, καὶ τὴν τροπὴν οὐ γινώσκουσα, καὶ τὴν διαφορὰν πρὸς τὴν θατέραν φυλάττουσα, καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ σύνθεσιν ἀδιάλυτον καὶ ἀρραγῆ διασώζουσα. ἔνθεν εὐσεβοῦντες, καὶ ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς ὀρθοδοξίας ἱστάμενοι, ὥσπερ τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν καὶ υἱὸν ἐνεργεῖν τὰ ἑκάτερα λέγομεν, ἐπειδὴ Θεὸς ὁ αὐτὸς ὑπῆρχε καὶ ἄνθρωπος, καὶ οὐδεμίαν ἐνθυμούμεθα σύγχυσιν· οὕτως οὐδὲ ἑκατέραν μορφὴν μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἐνεργεῖν τὰ ἴδια φάσκοντες, ἐπειδήπερ δύο μορφαὶ καθεστήκασιν ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Χριστῷ φυσικῶς ἐνεργοῦσαι τὰ ἴδια, τινὰ τὸ παράπαν ἐννοοῦμεν διαίρεσιν, ὡς ἐνταῦθα μὲν Εὐτυχής, ἐκεῖσε δὲ συκοφαντεῖν ἡμᾶς ἐθέλει Νεστόριος, ἐξ ἐναντίας ἀλλήλων ἱστάμενοι, καὶ τὸν καθ᾽ ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν δυσσεβῆ μεριζόμενοι πόλεμον, οὓς εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι * ἐκ τῆς ἑκατέρας φύσεως ἑκατέραν ἴσμεν ἐνέργειαν, τὴν οὐσιώδη λέγω καὶ φυσικὴν καὶ κατάλληλον, ἀδιαιρέτως ἐξ ἑκατέρας προϊοῦσαν οὐσίας καὶ φύσεως, κατὰ τὴν ἐμπεφυκυῖαν αὐτῇ φυσικὴν καὶ οὐσιώδη ποιότητι, καὶ τὴν ἀμέριστον ὁμοῦ καὶ ἀσύγχυτον τῆς θατέρας οὐσίας συνεπαγομένην συνέργειαν. τοῦτο γὰρ καὶ τῶν ἐνεργειῶν ἐπὶ Χριστοῦ ποιεῖ τὸ διάφορον, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ εἶναι τὰς φύσεις, τῶν φύσεων. οὐ ταυτὸν γὰρ θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης κατὰ τὴν φυσικῶς ἑκάστῃ προσοῦσαν ποιότητι, κἂν εἰς ὑπόστασιν μίαν ἀλλήλαις ἀφράστως συνέδραμον, καὶ εἰς ἓν ἀσυγχύτως συνετέθησαν πρόσωπον, καὶ τὸν αὐτὸν ἡμῖν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἀπετέλεσαν διὰ τῆς καθ᾽ ὑπόστασιν πρὸς ἀλλήλας συνδρομῆς καὶ συνθέσεως· ὅ, τε γὰρ Θεὸς λόγος Θεὸς λόγος ἐστὶ καὶ οὐ σάρξ, κἂν εἰς σάρκα λογικῶς ἐψυχωμένην προσείληφε, καὶ ἑνώσει ταύτην φυσικῇ καὶ καθ᾽ ὑπόστασιν ἥνωσεν· ἥτε σὰρξ σάρξ ἐστιν ἐψυχωμένη λογικῶς οὐ λόγος, καὶ ἡ Θεοῦ λόγου σὰρξ καταπιστεύεται· καὶ διὰ τοῦτο ὅτι τὴν αὐτὴν ἀπαραλλάκτως ἀλλήλαις ἐνέργειαν μετὰ τὴν ἕνωσιν τὴν φυσικὴν καὶ ἀσύγχυτον, τουτέστι τὴν ἀληθῆ καὶ καθ᾽ ὑπόστασιν ἔχουσιν· οὐδὲ μίαν καὶ μόνην αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν λέγομεν, ἢ οὐσιώδη καὶ φυσικὴν, καὶ παντελῶς ἀπαράλλακτον, ἵνα μὴ καὶ εἰς οὐσίαν μίαν, καὶ φύσιν μίαν αὐτὰς συνελάσωμεν, τὴν Ἀκεφάλων παιζομένην παισὶ, καὶ αὐτοῖς ἀναιδῶς προφερομένην αὐτοῖς ῥήμασι σύνθετον. ὥσπερ οὖν τὴν ἑκατέρας οὐσίας καὶ φύσεως, ἐξ ὧν ἡμῖν ἀσυγχύτως ἐπὶ Χριστοῦ γέγονεν ἡ ἕνωσις, καὶ τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἀπετέλεσεν ὅλον Θεὸν, ὅλον τὸν αὐτὸν πιστεύομεν ἄνθρωπον, ἑκατέραν φυσικὴν ὁμολογοῦμεν ἐνέργειαν, ἵνα μή τις ἀσυγχύτως ἐ-

ACTIO XI.

A in eadem operatione, dum quando hæc in una ſubſiſtentia cognoſcantur, & in una perſona conſiderentur, & inſulſiſſimam ſectionem propellant. Neque enim diviſe operabantur propria, ut & diviſionem earum ſuſpicemur. Non exultet pro hoc Neſtorius, ſeipſum ſeducens erroneus, idcirco quod utraque forma in uno Chriſto, & Filio, cum alterius communione operabatur quod proprium habuit. Neque enim * ab altera ejus diſſidens, quod proprium habuit, operabatur. Neque enim ſecundum ipſum duos Chriſtos aut Filios, qui operantur, * glori-B ficamus: unum quidem, ſecundum naturam Filium & Chriſtum, quæ mira ſunt: ſecundum vero, ſecundum gratiam Filium & Chriſtum, quæ humiliora ſunt: quamquam duas formas, quæ communiter operantur, edocemus, unamquamque ſecundum ſuam naturalem proprietatem, ſed unum eumdemque Filium, & Chriſtum, qui & ſublimia, & humilia naturaliter operatur, ſecundum uniuſcujuſque duarum ejus naturarum naturalem & eſſentialem qualitatem, aſſerimus. Naturæ namque incommutabiles manentes & inconfuſæ, & duæ manifeſte cognoſcendæ, & non confuſibiliter copulatæ, his penitus non erant fruſtratæ, & in una C ſubſiſtentia monſtrabantur. Non vane proſiliant Eutyches, & Dioſcorus, nequaquam exiſtentis impiæ confuſionis prolatores: ſed unaquæque natura cum alterius communione agebat quod proprium habuit, & diviſionem refugiens, & converſionem ignorans, & differentiam ad alteram conſervans, communionemque, & compoſitionem inſolubilem, atque indiſruptam perſalvans. Hinc pie ſentientes, & ſuper terminos rectæ fidei conſiſtentes, ſicut unum eumdemque Chriſtum, & Filium operari utraque dicimus, eo quod Deus idem ipſe erat, & homo, nullamque excogitamus confuſionem, ita nec utramque formam cum alterius communione D operari propria differentes, eo quod duæ formæ, in uno eodemque Chriſto naturaliter propria operantes, exiſtunt, ullam penitus conſideramus diviſionem, ſicut hic quidem Eutyches, illic vero nobis vult calumniari Neſtorius, e diverſo adinvicem conſiſtentes, & adverſum nos pios impium prælium partientes: quos pro nihilo reputantes, & utriuſque naturæ utramque novimus operationem, eſſentialem dico, naturalem, & congruam, indiviſe de unaquaque procedentem eſſentia, & natura, juxta inſitam ei naturalem, atque eſſentialem qualitatem, & inſeparabilem ſimulque inconfuſam alterutrius eſſentiæ una ſecum cooperationem ad-E ducentem. Hoc quippe & operationum, quæ in Chriſto ſunt, differentiam facit, ſicut & naturas eſſe naturarum. Non enim idipſum eſt deitas, & humanitas ſecundum qualitatem unicuique naturaliter inditam, licet in unam ſubſiſtentiam, adinvicem ineffabiliter concurrerint, & in unam perſonam ſint inconfuſe compoſitæ, & unum eumdemque nobis Chriſtum, & Filium effecerint, * ſecundum ſubſiſtentiam adinvicem concurrentes, atque compoſitæ. Etenim Deus verbum Deus verbum eſt, & non caro, quamquam carnem rationaliter animatam aſſumpſit, hancque ſibi unitione naturali, & ſecundum ſubſiſtentiam adunivit. Ipſa vero caro, caro eſt ani-

* ab aliquod ipſa habet ſecundum quod p... * opinamur

* per concurrentiam adinvicem, & compoſitionem ſecundum ſubſiſtentiam.

animata rationaliter, & non verbum, licet A Dei verbi caro conſpicitur. Et ideo neque eamdem habent indifferenter operationem adinvicem poſt unitionem naturalem ac inconfuſam, id eſt, veram, & ſecundum ſubſiſtentiam: neque unam ſolam earum operationem dicimus, ſive eſſentialem, & naturalem, penituſque differentem, * quatenus in eſſentiam unam, & unam naturam eas * cognoſcamus, quæ ab Acephalorum pueris luditur, & ipſis verbis impudenter profertur compoſita. Quemadmodum igitur utriuſque eſſentiæ, atque naturæ, ex quibus nobis in Chriſto inconfuſa facta eſt unitas, & unum Chriſtum perfecit, & Filium, totum Deum, totum eumdem ipſum credendum, & hominem, utramque naturalem confitemur operationem, ne naturas, quæ inconfuſe unitæ ſunt, confundamus; ſiquidem ex operationibus tantum, ſecundum eos, qui ſunt talia callentes, naturæ noſcuntur, & eſſentiarum ſemper differentiam ex differentia operationum eſt inſitum comprehendere: ita, & omnem vocem, & operationem, ſeu divina quædam ſit, & cœleſtis, ſive humana, atque terrena, ex uno eodemque Chriſto, & Filio edocemus procedere, ex unaque ejus compoſita, & ſingulari ſubſiſtentia, qui incarnatus Deus verbum extabat, qui & utramque inſeparabiliter, & inconfuſe operationem, ſecundum C naturas ſuas a ſeipſo naturaliter proferebat. Secundum divinam quidem naturam ſuam, juxta quam erat etiam Patri conſubſtantialis, divinam, & inexplanabilem: ſecundum humanam vero, juxta quam & hominibus nobis ipſe conſubſtantialis manſit, humanam, atque terrenam, unicuique naturæ amicam, & congruam: & non ſinens quemquam adſpicientium ſcandalizari, quod non ſit idem ipſe Deus, & homo, qui hæc, & illa naturaliter operabatur. In eo quidem, quod idem ipſe unus Chriſtus, & Filius operabatur utraque, Neſtorii cœnulentam obſtruens effluentiam: nec enim duos juxta eum Chriſtos, & Filios, ſicut diximus, D qui operantur hæc, atque illa, opinamur: in eo vero quod oſtendebat, quæ utriuſque naturæ ſunt propria, inconfuſa poſt unitionem manentia, & utramque earumdem ſimiliter proferebat operationem, ipſa naturali ratione cognoſcendis naturis, propriamque naturam naturaliter explanantibus, ex qua inſeparabiliter, atque naturaliter emanabat, & eſſentialiter exundabat, Eutychetis avertens confuſioni ſocium germen. Deinde partu noſtro natus lacte nutritur, & creſcit, & corporales * ætates diſcurrit, donec ad humanæ ætatis perfectionem pertingeret, & eſuriem noſtram, & ſitim, & faſtidium juxta nos ex itinere ſuſtinet. Fa- E ciebat quippe & incedendi ſimiliter nobis operationem, quæ humaniter actitata, & ſecundum humanam ſubſtantiam progrediens humanæ ejus naturæ erat oſtenſio. Unde & ex loco, ſicut nos, ad locum commigrabat: quia & veraciter factus eſt homo, & naturam noſtram habuit indiminute, & circumſcriptionem carnis ſuſcepit, & habitum nobis competentem indutus eſt. Corporalis enim, id eſt, corporis, & forma ipſius habitus exiſtit, juxta quam in utero conceptus formabatur, & quam ſemper ſervavit, & in

* no

* cognatas

* ætas

A κωθείσας φύσεις συγχέομεν, ὥσπερ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν καὶ μόνων κατὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα δεινοὺς αἱ φύσεις γνωρίζονται. καὶ τῶν οὐσιῶν ἀεὶ τὸ διάφορον ἐκ τοῦ διαφόρου τῶν ἐνεργειῶν καταλαμβάνεσθαι πέφυκεν· οὕτω καὶ πᾶσαν φωνὴν καὶ ἐνέργειαν, κἂν θεία τις ᾖ καὶ οὐράνιος, ἢ ἀνθρωπίνη τε καὶ ἐπίγειος, ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προϊέναι Χριστοῦ καὶ υἱοῦ δογματίζομεν, καὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ συνθέτου καὶ μοναδικῆς ὑποστάσεως, ὃς σεσαρκωμένος τοῦ Θεοῦ λόγος ἐτύγχανεν, ὃ καὶ ἑκατέραν ἀμερίστως καὶ ἀσυγχύτως ἐνέργειαν κατὰ τὰς ἑαυτοῦ φύσεις ἐξ ἑαυτοῦ φυσικῶς προβαλλόμενος· κατὰ μὲν τὴν θείαν αὐτοῦ φύσιν, καθ' ἣν ἦν καὶ τῷ πα- B τρὶ ὁμοούσιος, τὴν θεϊκὴν καὶ ἀνέκφραστον· κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην, καθ' ἣν καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν ὁ αὐτὸς ὁμοούσιος ἔμενε, τὴν ἀνθρωπείαν καὶ πρόσγειον· τὴν ἑκάστῃ φύσει φίλην καὶ πρόσφορον· καὶ οὐκ ἐῶν τῶν ὁρώντων τινὰ σκανδαλίζεσθαι, ὡς οὐ Θεὸς ὁ αὐτὸς εἴη, καὶ ἄνθρωπος, ὁ ταῦτα κἀκεῖνα φυσικῶς ἐργαζόμενος. διὰ μὲν τοῦ τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἐνεργεῖν τὰ ἑκάτερα, τὴν Νεστορίου μιαρὰν ἐμφράττων ἀπόρροιαν· οὔτε γὰρ δύο κατ' αὐτὸν Χριστοὺς καὶ υἱούς, ὡς εἰρήκαμεν, τοὺς ἐνεργοῦντας ταῦτά τε κἀκεῖνα πρεσβεύομεν. διὰ δὲ τοῦ δεικνύναι τὰ ἑκατέρας ἴδια φύσεως ἀσύγχυτα μετὰ τὴν ἕνωσιν μένοντα, καὶ ἑκατέραν C τῶν αὐτῶν ὁμοίως προφέρειν ἐνέργειαν, τῷ φυσικῷ λόγῳ γνωριζομένων τῶν φύσεων, καὶ τὴν οἰκείαν φύσιν φυσικῶς * ἑρμηνευουσῶν, ἀφ' ἧς ἀμερίστως καὶ φυσικῶς ἐπηγάζετο, καὶ οὐσιωδῶς * ἀνέβλυσεν, τὴν Εὐτυχοῦς ἐκτρέπων φιλοσύγχυτον βλάστησιν. ἐντεῦθεν τόκον τεχθεὶς τὸν ἡμέτερον γαλακτοτροφεῖται καὶ αὔξεται, καὶ τὰς σωματικὰς μεθηλικιώσεις διέρχεται, ἄχρις οὗ πρὸς τὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἡλικίας ἀφίκετο τέλειον, καὶ πεῖναν τὴν ἡμῶν καὶ δίψαν προσδέχεται, καὶ κόπον καθ' ἡμᾶς τὸν ἐξ ὁδοιπορίας ὑπέμεινεν. ἐποιεῖτο γὰρ καὶ τὴν πορευτικὴν ἡμῖν ὁμοίως ἐνέργειαν, ἥτις ἀνθρωπίνως ἐνεργουμένη, καὶ κατ' οὐσίαν ἀνθρωπίνην D προβαίνουσα τῆς ἀνθρωπείας αὐτοῦ φύσεως ἐτύγχανεν ἔνδειξις. ὅθεν καὶ τόπον ὡς ἡμεῖς ἐκ τόπου μετέβαινεν, ἐπεὶ καὶ κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ φύσιν τὴν ἡμῶν ἔσχεν ἀμείωτον, καὶ περιγραφῆς ὑπείχετο σώματος, καὶ σχῆμα τὸ ἡμῖν ἁρμόζον πεφόρηκε. σωματικὴ γάρ, τουτέστι σώματος, καὶ ἡ μορφὴ τυγχάνει τοῦ σχήματος, καθ' ἣν ἐν μήτρᾳ συλληφθεὶς διεπέπλαστο. καὶ ἣν εἰσαεὶ διετήρησεν, καὶ εἰς αἰῶνα τηρεῖ τὸν ἀπέραντον. διὰ τοῦτο πεινῶν διετρέφετο, διὰ τοῦτο διψῶν ἐποτίζετο, καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐκίνει. διὰ τοῦτο παιδικῶς ἐβαστάζετο ἀγκάλαις παρθενικαῖς ἐποχούμενος, καὶ κόλποις μητρικοῖς ἀνακείμενος. διὰ τοῦτο κοπιῶν ἐκαθέζετο, E καὶ ὕπνου χρῄζων ἐκάθευδεν. ἀλλὰ καὶ ἤλγει τυπτόμενος, καὶ μαστιζόμενος ἔπασχε, καὶ πόνους ὑπέμεινε σώματος, χεῖρας καὶ πόδας τῷ σταυρῷ περονούμενος, ἐδίδου γὰρ ὅτε καὶ ἤθελε φύσει τῇ ἀνθρωπείᾳ καιρὸν ἐνεργεῖν καὶ πάσχειν τὰ ἴδια· ἵνα μὴ φαντασία τις καὶ θέα διάκενος ἡ αὐτοῦ περιώνυμος κρίνοιτο σάρκωσις. οὐ γὰρ ἀκουσίως ταῦτα ἢ ἀναγκαστῶς προσεδέχετο, κἂν φυσικῶς αὐτὰ καὶ ἀνθρωπίνως προσίετο, καὶ ἀνθρωπίναις κινήσεσιν ἐποίει καὶ ἔπραττεν· ἄπαγε τῆς βδελυρᾶς ἐνθυμήσεως. Θεὸς γὰρ ἦν ὁ ταῦτα πάσχειν σαρκικῶς ἀνεχόμενος, καὶ σώ-

* ἑρμηνευόντων

* ἀναβλύζουσα

ANNO CHRISTI 680.

καὶ σώζων ἡμᾶς τοῖς οἰκείοις παθήμασι, καὶ βραβεύων ἡμῖν δι' αὐτῶν τὴν ἀπάθειαν. ἀλλ' ὅτε πάσχειν καὶ πράττειν καὶ ἐνεργεῖν ἀνθρωπίνως αὐτὸς ἐβούλετο, καὶ τοὺς ὁρῶντας ὀφελεῖν [illegible] φαντάζεσθαι, δι' ἧς καὶ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν· καὶ οὐχ ὅτε αἱ φυσικαὶ κινήσεις καὶ σαρκικαὶ κινεῖσθαι φυσικῶς πρὸς ἐνέργειαν ἤθελον, οἱ καὶ οἱ ἐπιβουλεύοντες ἀδεῶς τὰς ἐπιβουλὰς πληροῦν παντόλμως ἐγλίχοντο. σῶμα γὰρ παθητὸν καὶ θνητὸν καὶ φθαρτὸν ἐνεδύσατο, καὶ τοῖς φυσικοῖς καὶ ἀδιαβλήτοις ἡμῶν ὑποκείμενον πάθεσι· καὶ τούτῳ τῇ οἰκείᾳ φύσει καταλλήλως πάσχειν καὶ δρᾷν συνεχώρησε μέχρι τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως. ἐκεῖσε γὰρ καὶ τὸ παθητὸν ἡμῶν καὶ θνητὸν καὶ φθαρτὸν καταλέλυκε, καὶ τὴν ἐκ τούτων ἐλευθερίαν ἡμῖν ἐχαρίσατο. τὰ μὲν οὖν ταπεινὰ καὶ ἀνθρώπινα οὕτως ἑκουσίως ὁμοῦ καὶ φυσικῶς, μένων καὶ ἐν τούτοις Θεὸς ἐπεδείκνυτο· ταμίας γὰρ ἦν αὐτὸς ἑαυτοῦ παθῶν ἀνθρωπίνων καὶ πράξεων, καὶ οὐ μόνον ταμίας, ἀλλὰ καὶ πρύτανις, καὶ εἰ φύσιν παθητὴν φυσικῶς ἐσεσάρκωτο. καὶ διὰ τοῦτο ἦν ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτοῦ τὰ ἀνθρώπινα· οὐκ ἐπειδήπερ φύσις ἦν οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπειδήπερ ἑκουσίως γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς ἑκουσίως αὐτὰ προσεδέχετο· καὶ οὐ τυραννικῶς ἢ ἀναγκαστῶς ἐστιν ὅτε καθ' ἡμᾶς καὶ ἀβουλήτως, ἀλλ' ἡνίκα καὶ ὅσον ἐβούλετο, καὶ συγχωρεῖν αὐτοῖς τοῖς τὰ πάθη προσφέρουσι, τοῖς τε παθήμασιν αὐτοῖς ἐνεργουμένοις κατὰ φύσιν ἐπεδίδου· τὰ δὲ θεῖα καὶ λαμπρὰ καὶ ὑπέρτατα, καὶ νικῶντα προδήλως ἡμῶν τὴν εὐτέλειαν, ἅπερ ἦν θαυμαστὰ καὶ τεράστια, καὶ τῶν παραδόξων ἔργων ἡ πρόοδος, ὁποῖάπερ ἦν ἡ ἄσπορος σύλληψις, ἡ Ἰωάννου ἐγγάστριος σκίρτησις, ὁ τόκος ὁ ἄφθορος, ἡ παρθενία ἡ ἄχραντος, ἡ πρὸ τοῦ τόκου καὶ ἐν τῷ τόκῳ καὶ μετὰ τὸν τόκον ἀλώβητος, ἡ τῶν ποιμένων οὐράνιος μύησις, καὶ τῶν μάγων ἀστροκίνητος ἕλκυσις, δωροφορία τε σὺν αὐτῇ καὶ προσκύνησις, ἡ γραμμάτων ἀμαθήτευτος εἴδησις· πῶς γὰρ οὗτος, φασὶν, οἶδε γράμματα μὴ μεμαθηκώς; μερικῶς ἐπελέγχουσα τῶν τῆς ἀγνοίας ἐραστῶν τὸν κακόσχολον ἔρωτα, ἡ ἐξ ὑδάτων οἰνώδης ἐμφόρησις, τῶν ἀσθενῶν ἡ ἐπίρρωσις, τῶν τυφλῶν ἡ ἀνάβλεψις, τῶν κυλλῶν ἡ ἀνόρθωσις, τῶν παραλύτων ἡ σύσφιγξις, τῶν χωλῶν ἡ εὐθύδρομος κίνησις, τῶν λεπρῶν ἡ ὑπέρλαμπρος κάθαρσις, τῶν πεινώντων ἡ αἰφνίδιος πλήρωσις, τῶν διψώντων ἡ * [illegible], τῶν ἀνέμων ἡ κοίμησις, τῆς θαλάττης ἡ γαληναία κατάστασις, ἡ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐνσώματος βάδισις, ἡ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων ἐκδίωξις, ἡ τῶν στοιχείων αἰφνίδιος κίνησις, ἡ τῶν μνημείων αὐτόματος ἄνοιξις, ἡ ἐκ νεκρῶν τριήμερος ἔγερσις, ἡ τῆς φθορᾶς ἡ παντελὴς κατάλυσις, ἡ τοῦ θανάτου μὴ παυομένη καθαίρεσις, ἡ φυλαττομένης τῆς τοῦ λίθου καὶ τοῦ τάφου σφραγῖδος ἀκώλυτος ἔξοδος, ἡ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἀκράτητος εἴσοδος, ἡ εἰς οὐρανοὺς ἀπὸ γῆς πολυθαύμαστος καὶ ἐνσώματος ἄνοδος, καὶ πάντα τὰ τούτοις παρόμοια, τὰ καὶ λόγου φύσιν, καὶ φωνῆς ὑπερβαίνοντα δύναμιν, καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ὑπερηκότα διάνοιαν· ἅπερ ἅπαντα ὑπὲρ λόγον καὶ φύσιν ἀνθρωπίνην τελούμενα τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου θείας οὐσίας καὶ φύσεως ὁμολογουμένως ὑπῆρχε τεκμήρια, εἰ καὶ διὰ σαρκὸς ἐνηργεῖτο καὶ σώματος, καὶ οὐ δίχα σαρκὸς

* [illegible]

ACTIO XI.

A ſæculum * indiviſe conſervabit. Idcirco eſuriens cibabatur, ideo ſitiens potabatur, & ut homo bibebat: ideo pueriliter bajulabatur, ulnis virginalibus ſupervectus, & materno ſinu repoſitus: ideo fatigatus ſedebat, & ſomni indigens dormiebat: ſed & dum cæderetur, dolebat, & verberatus patiebatur, & dolores ſuſtinuit corporis, manus & pedes in cruce transfixus. Debat itaque, cum volebat, humanæ naturæ tempus operari, & pati quæ ſua ſunt, ne forte phantaſia quædam, & viſio inanis, nominabilis ejus judicaretur incarnatio. Neque enim involuntarie hæc, vel neceſſitate ſuſpiciebat, vel ſi naturaliter ea, B & humane admittebat, & humanis motionibus actitabat, atque operabatur. Abſit hæc abominabilis ſuſpicio. Deus nempe erat, qui hæc pati carnaliter acquieſcebat, uti nos propriis paſſionibus ſalvaret, & per hæc nobis immunitatem impartiret, quando pati, agereque, & operari humanitus idem ipſe volebat, & conſiderantibus prodeſſe decernebat, propter quos & homo veraciter factus: & non cum naturales motus, atque carnales moveri naturaliter ad operandum volebant: & dum inſidiatores inſidias audacter delectabantur perficere. Corpus enim ſe paſſibile, & mortale, atque corruptibile induit, & naturalibus noC ſtris, atque irreprehenſibilibus ſubjectum ægrimoniis, & huic, quæ naturæ ſuæ decenter conveniebant, pati atque patrare indulſit, uſque ad reſurrectionem ex mortuis. Ibidem quippe, & paſſibile noſtrum, & mortale, atque corruptibile diſſolvit, & horum nobis libertatem donavit. Quæque igitur humilia, atque humana ſunt, ita ſponte ſimul, & naturaliter, manens etiam in his Deus, demonſtrabat. Erat namque ipſe ſibi ταμίας ac reconditor paſſionum humanarum, & actionum, & non ſolum reconditor, ſed & arbiter, quamquam natura paſſibilis erat, qua naturaliter incarnatus erat. Et ideo erant humana ejus ultra hoD minem, haud quidem, quod natura humana non fuerat, ſed quia ſponte factus eſt homo; & homo factus ſponte hæc recipiebat, & non tyrannice, vel neceſſitate, ut nos plerumque, & involuntarie: ſed quando, & quantum volebat, & permittebat ipſe, tam iis, qui afflictiones ingerebant, quamque ipſis paſſionibus, quæ ſecundum naturam agebantur, annuebat. Verum illa divina præclaraque, & ſublimia, & nimirum noſtram vilitatem ſuperantia, quæ erant miracula, & prodigia, & admirandorum operum prolatio: quæ erant, inſeminata conceptio, Joannis intra uterum exultatio, partus ipſe incorruptibilis, illibata virginitas, E quæ ante partum, & in partu, & poſt partum eſt intemerabilis, paſtorum cœleſtis inſtructio, magorum ſtellivoca convocatio, munificentia cum hac ſimul, & adoratio, literarum indocilis ſcientia. Quomodo namque *hic* (inquiunt) *literas ſcit, cum non didicerit?* * Partim redarguens amicorum ignorantiæ malevolum deſiderium, ex aquis vinalis refectio, infirmorum corroboratio, cæcorum aſpectus, * emendatorum erectio, paralyticorum conſtrictio, claudorum recte currendi motio, leproſorum ſupermicans mundatio, eſurientium repentina repletio, per-

Luc. 1.

Luc. 2.

Matth. 2.

Joan. 7.

* Specialiter

Joan. 2.

* muſcularum

ACTIO XI

ANNO CHRISTI 680.

ſequentium orbitas, ventorum mitigatio, A maris tranquilla ſedatio, ſuper aquas corporalis inceſſio, immundorum ſpirituum expulſio, elementorum ſubita conturbatio, ultronea ſepulcrorum apertio, ex mortuis triduana reſurrectio, corruptionis acu moritura deſtructio, mortis indeficiens dejectio, cuſtoditi ſignaculi lapidis, & ſepulcri incoercibilis exitus, januarum clauſarum indetractabilis ingreſſus, in cælum a terra nimium admirabilis & corporalis, aſcenſio, & omnia, quæ his ſunt ſimilia, & ſermonis naturam, & vocis virtutem tranſcendentia, & omnem humanum intellectum ſuperantia: quæ omnia ultra naturam & ſermonem humanum effecta, divinæ Dei ver- B bi eſſentiæ, atque naturæ profecto exiſtebant indicia, etſi per carnem agebantur & corpus, & non ſine carne rationaliter animata gerebantur: non tamen propter hæc Deum verbum æſtimemus incarneum, nec abſque corpore adſtruamus, idcirco quod ea patrabat, quæ corporea ſuperexcellunt. Etenim verbum veraciter caro factum eſt, & incarnatum, abſque mendacio corporatum eſt: & unus filius cognoſcebatur, qui omnem ex ſe proferebat operationem, divinam, & humanam, exiguam, & * immanem, humilem, atque cœleſtem, carnalem, & incorpoream, viſibilem, & inviſibilem, circumſcriptam, & incircumſcri C ptam, convenientem naturarum ejus dualitati, & ex ſcipſa eam inceſſabiliter prædicantem, & flagranter annunciantem. Unus itaque idemque cum ſit ſecundum ſubſiſtentiam filius, indiviſus, duarum naturarum idem ipſe noſcatur, ſecundum aliam quidem divina ſignacula operabatur, ſecundum aliam vero humilia recipiebat. Et propterea a Deo inſtructi aſſeverant, qui pro Chriſto Deo vero præmiis coronati ſunt, & loqui divinitus acceperunt, divinas nobis * intelligentias contexentes· Sicut cum audieris unius filii contrarias voces, convenienter naturis, quæ dicuntur, partire: ſi quidem quid magnum, & divinum eſt D divinæ naturæ exhibens: ſi vero quid parvum eſt, & humanum, humanæ reputans: ſic enim, & diſſonantiam vocum effugies, unaquaque natura proprietates, quæ ei ſunt inſitæ, receptante, & ipſum filium unum tam ante omnia ſæcula, quam modernum, ſecundum ſacras ſcripturas confiteberis. Sed & hoc in uno filio aſſerunt: omnem quidem operationem nullus ab uno filio ſequeſtraverit. Cujus vero naturæ ſit quod geritur, * per propriam operationem inſinuet: ergo nimis pulcherrime ab eis eſt explaratum, unum quidem confiteor Emmanuel, (ita quippe Deus verbum incar- E natus nuncupatur) & eumdem omnia patrare, & non alium & alium, tam ſublimia, quæmque exigua citra ullam diſtantiam, per quæ, & ejus naturarum inconfuſa qualitas recognoſcitur, & in ſubſtantias duas, atque perſonas ipſe prorſus non diſpertitur, ſed eſt unus idemque Filius, & Chriſtus inſeparabilis in duabus indiviſe agnoſcendus naturis, & ipſius unius Filii cuncta eſſe certificamus, & omnes ejus, & voces, & operationes credimus: licet quædam earum ſint Deo decibiles, quædam vero ita rurſus humanæ, quædam vero

* ampliſſimum.

* confeſſoribus

* ratione cognoverit

λογικῶς ἐψυχωμένης ἐσφάττετο. καὶ οὐ διὰ τοῦτο τὸν Θεὸν λόγον τολμήσομεν ἄσαρκον, ἢ σώματος αὐτὸν ἐκτὸς δογματίσομεν, ὅτιπερ ἔδρα τὰ σωμάτων ὑπέρτερα· καὶ γὰρ ἀληθῶς ὁ λόγος σεσάρκωται, καὶ ἀψευδῶς σαρκωθεὶς σεσωμάτωται, καὶ εἷς υἱὸς ἐγνωρίζετο ὁ πᾶσαν ἐξ αὐτοῦ προφέρων ἐνέργειαν θείαν τε καὶ ἀνθρώπειον, ταπεινὴν καὶ ὑπέρογκον, χθαμαλὴν καὶ οὐράνιον, σαρκικὴν καὶ ἀσώματον, ὁρατὴν καὶ ἀόρατον, περιγραπτὴν καὶ ἀπερίγραφον, ἀναλογοῦσαν αὐτοῦ τῇ δυάδι τῶν φύσεων, καὶ δι᾽ ἑαυτῆς αὐτὴν ἀπταίστως κηρύττουσαν, καὶ διαπρυσίως ἀγγέλλουσαν· εἷς γὰρ ὢν καὶ ὁ αὐτὸς καθ᾽ ὑπόστασιν υἱὸς ἀδιαίρετος, καὶ δύο φύσεσιν B ὁ αὐτὸς γνωριζόμενος, κατ᾽ ἄλλην μὲν τὰς θεοσημείας εἰργάζετο, κατ᾽ ἄλλην δὲ τὰ ταπεινὰ παρεδέξατο. καὶ διὰ τοῦτό φασιν οἱ θεόφορες, οἱ ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀληθοῦς στεψάμενοι, καὶ τὸ φάσκειν θεόθεν δεξάμενοι, τὰς θειοτάτας * συνέσεις ἡμῖν ἐξυφαίνοντες· ὡς ὅταν ἀκούσῃς περὶ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ τὰς ἐναντίας φωνὰς, καταλλήλως μέριζε ταῖς φύσεσι τὰ λεγόμενα· ἂν μέν τι μέγα καὶ θεῖον, τῇ θείᾳ φύσει προσνέμων· ἂν δέ τι μικρὸν καὶ ἀνθρώπινον, τῇ ἀνθρωπίνῃ λογιζόμενος· οὕτω γὰρ καὶ τὸ τῶν φωνῶν ἀσύμφωνον διαφεύξῃ, ἑκάστης ἃ πέφυκεν ἴδια, δεχομένης φύσεως. καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἕνα καὶ πρὸ πάντων αἰώνων καὶ πρόσφατον C κατὰ τὰς ἁγίας γραφὰς ὁμολογήσεις. ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐπὶ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ φασι, πᾶσαν μὲν ἐνέργειαν οὐκ ἄν τις * χωρίσει τῆς μιᾶς υἱότητος, τῆς δὲ φύσεως, ἧς ἐστιν οἰκεῖον τὸ γινόμενον, τῷ λόγῳ γνωρίσειεν· ἐκείνοις κάλλιστα λίαν αὐτοῖς δεδογμάτισται τὸ, ἕνα μὲν ὁμολογεῖν τὸν Ἐμμανουήλ· οὕτως γὰρ ὁ Θεὸς λόγος σαρκωθεὶς ὀνομάζεται· καὶ τὸν αὐτὸν ἅπαντα δρᾷν καὶ οὐκ ἄλλον καὶ ἄλλον τά τε ὑψηλὰ καὶ ἐλάχιστα παντοίας ἐκτὸς διαστάσεως. δι᾽ ὧν καὶ τῶν αὐτοῦ φύσεων ἀσύγχυτος ἡ διπλόη γνωρίζεται, καὶ εἰς ὑποστάσεις δύο καὶ πρόσωπα διαμερὶς ὁ αὐτὸς οὐ μερίζεται· ἀλλ᾽ ἔστιν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς υἱὸς καὶ Χριστὸς ἀδιάτμητος, ἐν δυσὶν ἀδιαιρέτως D γνωριζόμενος φύσεσι· καὶ αὐτοῦ τὰ πάντα τοῦ ἑνὸς υἱοῦ διαβεβαιούμεθα καὶ πάσας αὐτοῦ καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὰς ἐνεργείας πιστεύομεν· κἂν αἱ μὲν αὐτῶν εἰσι θεοπρεπεῖς, αἱ δὲ οὕτω πάλιν ἀνθρωποπρεπεῖς, αἱ δὲ μέσην τινὰ τάξιν ἐπέχουσιν, ὡς ἔχουσαι τὸ θεοπρεπὲς ἐν ταυτῷ καὶ ἀνθρώπειον. ταύτης δὲ φαμὲν τῆς δυνάμεως καὶ τὴν * καινὴν καὶ θεανδρικὴν λεγομένην ἐνέργειαν, οὐ μίαν ὑπάρχουσαν, ἀλλ᾽ ἑτερογενῆ καὶ διάφορον, ἣν ὁ ἐξ Ἀρείου πάγου Παύλῳ τῷ θείῳ θείως ζωγρηθεὶς θεηγόρος Διονύσιος ἔφησεν. ὡς τὸ θεοπρεπὲς ἐν ταυτῷ καὶ ἀνθρώπινον ἔχουσαν, καὶ διὰ τῆς χρηστότητός τε καὶ συνθέτου προσρήσεως τὴν ἑκάστης οὐσίας καὶ φύ- E σεως ἑκάστην ἐντελῶς δηλοῦσαν ἐνέργειαν. προαιώνιον τοίνυν τὸν Θεὸν λόγον δοξάζοντες καὶ τῷ πατρὶ συναΐδιον, χρονικὴν ὑπομεῖναι προσβολὴν φαμὲν γέννησιν, ἣν ἐκ παρθένου τῆς κυρίας καὶ ἀληθῶς θεοτόκου Μαρίας σαρκωθεὶς ἀπετίκτετο. καὶ διὰ τοῦτο δύο τὰς γεννήσεις γεγεννῆσθαι πρὸς τῶν εὐσεβούντων εὐσεβῶς πιστεύεται. καὶ τέλειος ὢν ὁ αὐτὸς ἐν θεότητι, τέλειος ἦν ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι· οὔτε τῇ διαφορᾷ τῶν οὐσιῶν διαιρούμενος, οὔτε τῇ τῆς ὑποστάσεως καὶ τοῦ προσώπου ταυτότητι τὰς φύσεις ἄγων πρὸς οὐσιώδη ταυτότητα· ἀλλ᾽ ἐξ

ὧν

ANNO CHRISTI 680.

ὧν καθ' ὑπόστασιν πέφηνε φύσεων, ἐν αὐταῖς ἀδιαιρέτως ἱσταμένων, πάντα σοφῶς καὶ ἀληθῶς ἐκτελέσθη τὰ ἡμέτερα ἔργα καὶ πάθη φυσικὰ καὶ ἀδιάβλητα προσήγματα, τὰ μώμου μακρὰν καὶ μολύσματος, καὶ ἐν οἷς ἁμαρτίας ἴχνος τινὸς μὴ δέδεικται· ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐποίησεν, οὐδέ τις δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ τὸ σύνολον εὕρηται. καὶ συναναστραφεὶς ἀνθρωπίνως ἡμῖν, ἅτε τέλειος γνωριζόμενος ἄνθρωπος, κἂν Θεὸς ὁ αὐτὸς ἀπαραλείπτως ἐτύγχανε, καὶ θαυματουργήσας ὡς ἔπρεπε· τέλειος γὰρ Θεὸς ἐγνωρίζετο, καὶ ἀνθρωπείᾳ νοερᾷ ἐψυχωμένῃ σαρκὶ συνανεκέκρατο. ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἑκούσιον ἄνεισι, καὶ ἑκουσίως Ἰουδαίοις προδίδοται, μᾶλλον δὲ ἑαυτὸν αὐτοῖς δι' ἀνθρώπων σωτηρίαν ἑκουσίως προδίδωσι· καὶ δεσμεύεται, καὶ κολαφίζεται, καὶ ἐμπτύεται, καὶ μαστίζεται, καὶ χλευάζεται, καὶ χλαμύδα πορφυρᾶν ὡς βασιλεὺς τῶν ὅλων ἐνδύεται, καὶ κάλαμον ὡς σκῆπτρον βασιλικὸν βασιλικῶς ἐγχειρίζεται, καὶ Πιλάτου κατακρίνοντος, καὶ τέλος ἰκρίῳ προσπήγνυται, καὶ χεῖρας καὶ πόδας αἱμάσσεται τῷ σωτηρίῳ σταυρῷ προσηλωμένος, καὶ λῃσταῖς συνεπαίρεται, καὶ ὄξος ποτίζεται, καὶ χολῆς ἀπογεύεται, καὶ μέγα βοήσας τῷ πατρὶ τὴν ψυχὴν παραδίδωσι, καὶ τὴν πλευρὰν τῇ λόγχῃ τιτρώσκεται, καὶ ὕδωρ καὶ αἷμα σωτήριον μετὰ θάνατον προχέει καὶ νέκρωσιν, καὶ νεκρὸς τοῦ σταυροῦ καταφέρεται, καὶ κηδεύεται, καὶ σμυρνίζεται, καὶ ταφὴν τριήμερον θάπτεται, καὶ τριήμερος ἀναστὰς τοῦ τάφου προέρχεται, καὶ πάντας ἑαυτῷ τοὺς νεκροὺς συνανίστησιν, ἐκ τάφου καὶ φθορᾶς πρὸς τὴν ἀπαλλοίωτον αὐτοῦ ζωὴν ἐπαγόμενος διὰ τῆς αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, καὶ τοῖς μαθηταῖς ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς ἐμφανίζεται, καὶ πιστοποιεῖται βρώσει καὶ πόσει καὶ ἁφῇ χειρῶν ἀποστολικῶν τῆς οἰκείας σαρκὸς τὴν ἀνάστασιν, καὶ πνεῦμα τούτοις παρέχει πανάγιον, ὡς συγγενὲς αὐτῷ καὶ ὁμόφυλον· καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναφέρεται, μᾶλλον δὲ ὡς καὶ τῶν οὐρανῶν δεσπόζων ἀνέρχεται, καὶ δεξιὸς τοῦ τεκόντος καθέζεται, θῶκον ἔχων τὸν πατρικὸν καὶ βασιλικὸν καὶ ὑπέρτατον. ὅθεν καὶ πάλιν ἐλεύσεται κρίσιν ζώντων καὶ νεκρῶν ποιησόμενος, καὶ ἀποδώσων ἑκάστῳ κατὰ τὰς πράξεις, ἅσπερ πέπραχεν, εἴτε * ἀγαθὰς πράξεις καὶ καλὰς, εἴτε φαύλας καὶ ψεκτὰς κατειργάσατο· ὃν σὺν πατρί τε καὶ πνεύματι καὶ βασιλέα τῶν ὅλων πιστευόμενοι, βασιλείαν ἀληθῶς ἀπελεύτητον, καὶ τέλος οὐκ ἐπιδεχομένην καὶ πλήρωμα. ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, ταὐτὸν δὲ φάναι τοῦ Θεοῦ λόγου σαρκώσεως, καὶ πρὸς τοὺς πεσόντας ἡμᾶς ὁμοιώσεως, ὡς λέγω καὶ φρονῶ, διὰ βραχέων ἐγνώρισα· περὶ δὲ τῆς τοῦ ὁρωμένου κόσμου γεγονυίας ἀρχῆθεν συστάσεως, καὶ συντελείας, * ἣν οὐκ εἰς μακρὰν ὑποδείξοιτο, ὁμολογῶ θεσπίσματος, ὡς, πάντα οὐ μόνον τὰ ὁρατὰ, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀόρατα ὁ εἷς Θεὸς ἐποιήσατο, ὁ πατὴρ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἡ ἀΐδιος φύσις καὶ ἄναρχος καὶ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε, καὶ οὐκ ὄντα πρὶν ἐσχεδίασε, καὶ τὰς τούτων μυρίας διαφορὰς σοφῶς προεβάλετο. πάντα γὰρ διὰ τοῦ μονογενοῦς ὁ πατὴρ ἐν ἁγίῳ πεποίηκε πνεύματι, ᾧ καὶ προνοίᾳ σοφῇ συγκρατεῖ τῶν οἰκείων ἔργων ὡς Θεὸς προϊστάμενος· ἀρχήν τε τοῖς πᾶσι χρονικὴν ὁρισάμενος, τὰ μὲν αἰσθητὰ τέλει χρονικῷ καθυπέβαλε, τὰ δὲ νοητὰ

* ἀγαθάς τι

ACTIO XI.

A medium quemdam ordinem obtinent, tanquam habentes in hoc ipſo Deo dignum quid, & humanum. Hujus vero aſſerimus eſſe virtutis etiam illam, quæ dicitur * nova, & deivirilis operatio, non unam exiſtentem, ſed diverſi generis, ac differentem, quam ex Areopago a Paulo egregio divinitus captus, * Deo vocatus aſſeruit Dionyſius, utpote Deo decibile in hoc ipſo, & humanum habentem perque * alacrem, atque compoſitam dictionem, uniuſcujuſque ſubſtantiæ, atque naturæ unamquamque perfecte ſignificantem operationem. Ante ſæcula igitur eſſe Deum verbum * glorificantes, Patrique coæternum, tempo- B ralem ſuſtinuiſſe annunciamus nativitatem, qua ex virgine, vere ac proprie Dei genitrice Maria incarnatus naſcebatur. Et idcirco duabus nativitatibus naſci a piis merito creditur: & perfectus idem exiſtens in deitate, perfectus erat idem in humanitate, nequaquam per differentiam ſubſtantiarum diviſus, neque per identitatem ſubſiſtentiæ, atque perſonæ, naturas ipſas deducens ad identitatem ſubſtantiæ: ſed ex quibus ſecundum ſubſiſtentiam naturis eſt declaratus, in ipſis inſeparabilis manſit, omnia ſapienter, & vere noſtra gerens opera, & paſſiones naturales, atque irreprehenſibiles, quæ procul a macula, atque pollutione C ſunt, & in quibus cujuſpiam peccati veſtigium non reperitur. Peccatum namque non fecit, nec quilibet dolus in ore ejus prorſus inventus eſt; & converſatus una nobiſcum humane, utpote qui ſciebatur homo perfectus, etiam Deus idemque indiminute extabat, miraculaque ut decuerat faciens. Perfectus quippe Deus noſcebatur, quamvis eſſet humanæ carni intellectualiter animatæ commixtus; ad ſpontaneam paſſionem aſcendit, & ultro Judæis eſt proditus: imo ipſe ſeipſum illis, ob ſalutem hominum, ſponte prodidit, & ligatur, & colaphis cæditur, & inſpuitur, & flagellatur, & illuditur, & chlamyde purpurea tanquam rex D omnium induitur, & arundo tanquam ſceptrum regium regaliter ei contraditur, & Pilato judicante damnatur, ad extremum patibulo configitur, & manibus, atque pedibus cruentatur ſalutiferæ cruci conclavatus, & cum latronibus levatur, & acetum potatur, & fel deguſtat, & magna voce clamans animam tradit Patri, & latus lancea perforatur, ſanguinem quoque, & aquam ſalutarem poſt mortem profundit; & emortuus de cruce deponitur, & accuratur, & myrrha conditur, & ſepultura triduana ſepelitur, & triduanus reſurgens de ſepulcro progreditur; & una ſecum cunctos mortuos ſuſcitat ex ſepulcro, ex corruptione ad im- E mortalitatem eos perducens per ſuam reſurrectionem ex mortuis; & diſcipulis reſurgens a mortuis, manifeſtatur; & cibo ac potu rei fidem accommodat, & tactu manuum apoſtolicarum carnis propriæ reſurrectionem probat, & Spiritum ſanctum eis impertit, tanquam cognatum ſibi, atque connaturalem; & elevatur in cœlos, imo ut cœlorum dominator aſcendit, & dexteræ aſſidet genitoris, ſolium habens paternum, & regale, & ſublime. Unde, & iterum veniet, judicium vivorum, & mortuorum facturus, & ſingulis redditurus ſecundum ope-

* communio

* G. deiloquus

* elegantem

* afferens

Ad Eph. 1

Joan. 20
Luc. 24.
Marc. 16
Act.
Matth. 28

ACTIO XI.

ANNO CHRISTI

ra, quæ unuſquiſque operatus eſt, ſive fru- A gi, atque bona geſſit, ſeu nequam, & vituperabilia operatus eſt, quem una cum Patre, & Spiritu ſancto omnino regnare credimus, regnum vere immortale, & finem nequaquam aut terminum ſuſcepturum. Sed & de incarnationis diſpenſatione, hoc eſt, de admirabili Dei verbi incarnatione, & ad nos humiles aſſimilatione qualiter dico ac ſentio, breviter demonſtravi. Verum de principio viſibilis mundi, & conſtitutione, quæ facta eſt, & conſummatione, quam non longe ſuſcipiat, confiteor Deo honorabiles, quod omnia non tantum viſibilia, ſed & inviſibilia unus Deus condidit, Pater, & Filius, & Spiritus ſan- B ctus; illa ſempiterna natura, quæ neſcit exordium, & ex non exiſtentibus protulit ut exiſterent, & non exiſtentia * repente protulit, & horum multorum millium differentias prudenter produxit. Omnia enim per unigenitum Filium Pater in Spiritu ſancto fecit, quæ & ſapienti providentia continet, ut Deus ſuis operibus præſidens, principiumque omnibus temporale conſtituens, ſenſibilia quidem fini temporali ſuppoſuit, intellectualia vero, & inviſibilia his meliori dignitate dignatus eſt, & nullatenus quidem moriuntur, neque corrumpuntur, juxta quod ſenſibilia defluunt, atque pertranſeunt, non tamen C ſunt immortalia per naturam, neque in eſſentiam incorruptibilem tranſeunt, ſed gratiam eis largitus eſt, a corruptione ea, & a morte coercentem. Sic hominum animæ permanent incorruptæ, ſic angeli immortales perſeverant, non naturam revera, ſicut aſſerui, incorruptam proptereve immortalem habentes eſſentiam, ſed gratiam a Deo ſortiti ſunt, quæ immortalitatem largitur, & incorruptionem eis providet. Sed non idcirco quod hominum animæ gratia Dei corruptionem repulerunt, quæ omnibus creaturis naturaliter inſidet, ideo & ante corpora eas fuiſſe ſuſpicabimur, vel ante hujus viſibilis mundi produ- D ctionem, atque compaginem in ſempiterna quadam vita poſitas arbitrabimur, vitamve habuiſſe cœleſtem aſſeremus, incarneam ſeu incorpoream vitam viventes perpetuam in cœlo aliquando non exiſtenti, ſicut Origenes erroneus conſtituit, & hujus complices, atque contentanei Didymus, & Evagrius, & reliqua earum fabularum excogitatrix ſodalitas: qui quidem non hoc ſolum errando pronunciant Paganorum * concreti dogmatibus, & Chriſtianorum nobilitatem ſordidantes, ſed & iſtorum corporum, quibus nunc ſumus amicti, imprudenter perimunt reſurrectionem, multa callide balbutientes impiiſſimis eorum & fabuloſis figmentis E condigna, quibus ad caſtigationem ſufficit, quod a Paulo ad Corinthios dictum eſt: *Quod ſi mortui non reſurgunt, neque Chriſtus reſurrexit*, & * reliqua: ita eorum cogitationibus vaneſcentibus illud adjicietur: Ergo vana eſt fides veſtra; an non eſt pars vobis noſtræ adorandæ confeſſionis, & carnis iſtius reſurrectio? Nam & carnis reſurrectionem exquirimur confiteri, ad ſalutarem baptiſmum accedentes, juxta quod quidam ſapientium contemplatus eſt, quod cunctum unigeniti præclaræ inſigniſque diſpen-

* G. nullo negotio

* Amiſſa docentes

1. Cor. 15.

* & ita jam rog.

A καὶ ἀόρατα ταύτης ἀξίας ἠξίωσε. μείζονος, καὶ θνήσκει μὲν οὐδαμῶς, οὐδὲ φθείρεται κατὰ τὰ τῶν αἰσθητῶν ῥᾷστα καὶ ἀπέραιστον, οὐ μὴν ἐστι τὴν φύσιν ἀθάνατα, ἢ πρὸς οὐσίαν μεταλλαχθέντα *, ἄφθαρτον, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἐχαρίσατο φθορᾶς αὐτὴν καὶ θανάτου διείργουσαν· οὕτως ἀνθρώπων ψυχαὶ διαμένουσιν ἄφθαρτοι· οὕτως ἄγγελοι διατελοῦσιν ἀθάνατοι· οὐ φύσιν ἀληθῶς, ὡς ἔφημεν, ἄφθαρτον, ἢ οὐσίαν κυρίως ἀθάνατον ἔχοντες, ἀλλὰ χάριν ἐκ Θεοῦ κληρωσάμενοι ἀθανασίας χορηγὸν, καὶ ἀφθαρσίας αὐτοῖς ὑπάρχουσαν πρόξενον· ἀλλ' οὐκ ἐπειδήπερ αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ Θεοῦ χάριτι τὴν φθορὰν ἀπεώσαντο τὴν πά- B σῃ * κτιστῇ φύσει ἐμφωλεύουσαν, διὰ τοῦτο καὶ πρὸ σωμάτων αὐτὰς ὑποπτεύσομεν, ἢ πρὸ τῆς τοῦ ὁρωμένου κόσμου παραγωγῆς καὶ συμπήξεως ἐν ἀϊδίῳ τινὶ ζωῇ πελεῖν ἐννοήσομεν, καὶ βίον ἔχειν οὐράνιον * φήσομεν, ἄσαρκόν τε καὶ ἀσώματον ζώσας ζωὴν τὴν ἀΐδιον ἐν οὐρανῷ ποτε μὴ ὑπάρχοντι ὡς Ὠριγένης ὁ παράφορος βούλεται, καὶ οἱ τούτου συμμύσται καὶ σύμφρονες Δίδυμος καὶ Εὐάγριος, καὶ ὁ λοιπὸς αὐτῶν μυθομιμήτων ὅμιλος· οἵπερ οὐ τοῦτο μόνον πεπλανημένως δοξάζουσιν Ἑλληνικοῖς ἐμφερόμενοι δόγμασι, καὶ τὴν Χριστιανῶν κατορρυποῦντες εὐγένειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν σωμάτων τούτων, ὧν νυνὶ περικείμεθα, ἀνοήτως ἀναιροῦσιν ἀνάστα- C σιν, μυρία δεινὰ βατταρίζοντες τῆς δυσσεβοῦς αὐτῶν μυθοπλαστίας ἐπάξια· οἷς ἀρκεῖ πρὸς ἐπίπληξιν τὸ Παύλῳ πρὸς Κορινθίους λεγόμενον· ὡς εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. καὶ λοιπὸν οὕτως αὐτοῖς τοῖς λογισμοῖς ματαιάζουσι, τό· * κενὴ ἄρα ἡ πίστις ὑμῶν, προστεθήσεται. ἢ οὐ μέρος, ὦ οὗτοι, τῆς ἡμῶν σεπτῆς ὁμολογίας γεγένηται ἡ τῆς σαρκὸς ἡ ἀνάστασις; καὶ σαρκὸς γὰρ ὁμολογεῖν ἀπαιτούμεθα τῷ σωτηρίῳ προσιόντες βαπτίσματι. διὰ τοῦτο γὰρ, καθά τινι τῶν σοφῶν τεθεώρηται, καὶ πᾶσα τοῦ μονογενοῦς ἡ λαμπρὰ καὶ διάσημος οἰκονομία λαμπρῶς πεπραγμάτευται, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ, καὶ τὴν σάρκα ἀθανατί- D σῃ· οὐ τοῦτο δὲ μόνον οἱ παράφρονες σφάλλονται, καὶ τῆς ἀληθείας ὁδοῦ παραχωροῦντες· ἦν γὰρ αὐτῶν ὡς ἐν συγκρίσει κακῶν καὶ φορητὸν τὸ δυσσέβημα· ἀλλὰ καὶ ἕτερα μυρία παρὰ τὴν ἀποστολικὴν καὶ πατρῴαν ἡμῶν παράδοσιν λέγουσι, παραδείσου φυτείαν ἐκβάλλοντες, ἐν σαρκὶ πεπλάσθαι τὸν Ἀδὰμ οὐ βουλόμενοι, τὴν ἀπ' αὐτοῦ τῆς Εὔας διάπλασιν ψέγοντες, τὴν ἠχὼ ἀθετοῦντες τοῦ ὄφεως, τὰς τῶν οὐρανίων ταγμάτων ταξιαρχίας ὑπὸ μὲν ἀρχῆθεν ἐκ Θεοῦ * κεκτίσθαι κωλύοντες, ἐκ καταδίκης δὲ προγενεστέρας καὶ παραξέσεως αὐτὰς φανταζόμενοι· ὡς ἐν ἑνάδι τε νόων πάντα περιῆχθαι τὰ λογικὰ, ἀθέως ὁμοῦ καὶ μυθικῶς ὀνειρώττοντες, τῶν ὑπερου- E ρανίων ὑδάτων τὴν κτίσιν χλευάζοντες, τέλος εἶναι κολάσεως θέλοντες· καὶ πάντων μὲν τῶν αἰσθητῶν παντελῆ φθορὰν παρεισφέροντες· πάντων δὲ τῶν λογικῶν, ἀγγέλων, ἀνθρώπων, δαιμόνων ἀποκατάστασιν φάσκοντες, καὶ πάλιν εἰς ἑνάδα μυθικὴν τὰς τούτων διαφορὰς ἀναχέοντες· ὅτι καὶ μηδὲν ἡμῶν διαφέρειν τὸν Χριστὸν, ὃν αὐτοὶ ληρωδῶς δογματίζουσιν, οὐχ ὃν ἡμεῖς εὐσεβῶς προσκυνοῦμεν, δόξῃ ἢ τιμῇ, ἢ βασιλείᾳ ἢ δεσποτείᾳ δαιμονιωδῶς ἀναβράττουσι· καὶ μυρία ἄττα προφέροντες πρὸς τοῦ διαβολικοῦ καὶ δυσσεβοῦς τῆς καρδίας αὐτῶν θησαυρίσματος,

* L. ἄφθαρτον

* L. κτιστοῖς φύσεσιν

* οὐράνιον

* καὶ ἄρα

* κτίσθαι

ANNO CHRISTI [illegible]

ματος, ὃ μὴ μόνον ἀναξέσαι θελήσῃ, ἀλλὰ μυρίαις τὸν πλησίον πειράζοντες, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων θανατοῦντες οἱ δείλαιοι, ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀποθανεῖν κατηξίωσε, καὶ λύτρον αὐτοῦ τὸ αἷμα τὸ θεῖον ἐξέχεε, καὶ δῶρον ὑπὲρ πᾶσαν ἀξίαν θειότατον τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν κατεβάλετο. ἡμεῖς δὲ πίστεως ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου καὶ σώφρονος τὸ λογικὸν ποτισθέντες γάλα καὶ ἄδολον, καὶ καλὸν Θεοῦ ῥῆμα γευσάμενοι, ἅπαντα τὰ ἐκείνων σκοτεινὰ διωσάμενοι δόγματα, καὶ τῶν ὄντως ἀπάντων τῶν ἀθέσμων αὐτῶν φλυαριῶν ἐλεύθεροι, καὶ τοῖς πατρῴοις ἡμῶν ἐπιβαίνοντες ἴχνεσι, καὶ τοῦ παρόντος κόσμου συντέλειαν λέγομεν, καὶ τὴν ζωὴν ἐκείνην τὴν μέλλουσαν τὴν μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν διαιωνίζειν πιστεύομεν, καὶ τὴν κόλασιν ἀτελεύτητον ἔχομεν· τὴν μὲν ἀλήκτως εὐφραίνουσαν τῶν ἀρίστων ἔργων τοὺς πράκτορας, τὴν δὲ αἰωνίως ἀλγύνουσαν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κολάζουσαν τοὺς ἐνθάδε γεγονότας ἐραστὰς τῆς φαυλότητος, καὶ μετανοεῖν οὐ θελήσαντας πρὸ τῆς ἐντεῦθεν ἐκδρομῆς καὶ ἐκβιώσεως. ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, φησὶ Χριστὸς ὁ κριτὴς, ἡ ἀλήθεια· καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται· ταῦτα φρονεῖν καὶ πιστεύειν, σοφώτατοι, ἔκ τε ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς, ἔκ τε προφητικῆς καὶ νομικῆς, ἔκ τε πατρῴας καὶ διδασκαλικῆς παρειληφότες κηρύξεως, καὶ δεδρακότες ὑμῖν τοῖς πανσόφοις κατάδηλα, καὶ μηδὲν ὑμᾶς ἀποκρυψάμενοι· ἀκόλουθον λοιπόν ἐστι καὶ ἁρμόδιον· καὶ τῇ παλαιᾷ παραδόσει κατάλληλον, τὰς ἱερὰς συνόδους τῶν πατρικῶν ἡμῶν καὶ πατέρων ἀθροίσεων δήλας ποιεῖν ἐπὶ γράμματος, ἃς ὡς φωταγωγοὺς ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς περιέπομεν, καὶ δι' αἰῶνος ἔχειν εὐχόμεθα, ὅπως αὐταῖς καὶ τῆς μακαρίας ζωῆς κοινωνήσαιμεν, ὡς παῖδες αὐτῶν εὐγενεῖς καὶ διάδοχοι. τέτταρας τοίνυν ἐπὶ τῶν ἐνθέων τῆς ἐκκλησίας δογμάτων μεγάλας καὶ ἱερὰς οἰκουμενικὰς συνόδους δεχόμεθα, εὐαγγελικαῖς φαιδρυνομένας λαμπρότητι, καὶ χαρακτήρων εὐαγγελικῶν ἀγλαϊζομένας ποσότητι· τούτων πρωτεύει φαμὲν τὸ ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων συνέδριον, ὅπερ ἐκ θείας ἀθροισθὲν ἐπινεύσεως τῆς Ἀρείου λύττης καθαιρεῖ τὰ μιάσματα. μετ' ἐκεῖνο δὲ τῷ χρόνῳ, οὐ δόξῃ καὶ χάριτι, συναθροίζεται δεύτερον ἄθροισμα τὸ ἐν τῇ βασιλίδι συνειλεγμένον τῶν πόλεων. πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν θεόσοφοι πατέρες ἐτύγχανον, οἱ καὶ τοῦτο πληροῦν θεόθεν ἠγμένοι τὸ ἄθροισμα, ὃ τὴν τριπέρατον Μακεδονίου, Ἀπολιναρίου τε καὶ Μάγνου σβεννύει δυσσέβειαν, καὶ τῆς τοσαύτης χαλεπῆς πυρακτώσεως τῶν ἐμβαινόντων τὰ συνθήματα ῥύεται· τρίτον μετὰ τοῦτο μόνῳ τῷ χρόνῳ δοξάζω συνέδριον τὸ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον ἐκ θείας ἱδρυθὲν βουλήσεως· τὸ γὰρ Διοσκόρου λεγόμενον δεύτερον τῆς Εὐτυχοῦς ἀδοκίμου γνώμης φέρεται σύστοιχον· ὅπερ πρῶτον συνέδριον διακοσίων μὲν ἁγίων πατέρων ἐγνωρίζετο πλήρωμα, καταβάλλει δὲ τὸν ἀνθρωπολάτρην Νεστόριον, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν Χριστομάχον ἀσέβειαν. καὶ τέταρτον μετὰ ταῦτα τῷ χρόνῳ μόνῳ θεόσοφον ἀθροίζεται σύστημα τῶν ἑξακοσίων ὁμοῦ καὶ

ACTIO XI.

A ſationis præclarum myſterium erat, & negotium, ut imaginem ſalvet, & carnem immortalem efficiat. Non ſolum autem in hoc deſipientes falluntur, & a recto itinere divagantur, (eſſet namque eorum tanquam in comparatione malorum tolerabilis impietas) ſed & alia multa extra apoſtolicam, atque paternam noſtram traditionem afferuerunt, paradiſi plantationem projicientes, in carne Adam formatum fuiſſe nolentes, ex eo Evam formatam fuiſſe vituperantes, ſerpentis ſonitum refutantes, cœleſtium * officiorum principatus ita quidem principio a Deo creatos fuiſſe prohibentes, ex condemnatione vero priſtina, & B tranſgreſſione eos confingentes. Sicut in unitate autem mentium omnia rationabilia fuiſſe producta, impie ſimul & fabuloſe ſomniantes, ſuper cœleſtium aquarum creaturam * ¹ peſſimantes, finem eſſe volentes ſupplicii, & omnium quidem ſenſibilium omnimodam corruptionem ſubintroducentes, omnium vero rationabilium, angelorum, hominum, dæmonum reſtaurationem adſtruentes, & iterum in unitatem fabuloſam horum differentias profundentes, cum & nihil a nobis differre Chriſtum, quem ipſi delirando perdocent, non quem nos pie prædicamus, gloria ſeu honore, ſive regno ſive dominatione dæmonioſe ſcatu- C riunt, milia quædam proferentes de diabolico cordis eorum & impio theſauro, non una fæculenta ſubverſione tantummodo, ſed millibus proximos potantes, & animas hominum mortificantes, miſeri, pro quibus Chriſtus mori dignatus eſt, & pro quorum redemptione ſuum divinum ſanguinem fudit, & munus præ omni dignitate divinius ſuam animam poſuit. Nos vero rectæ immaculatæque fidei ac pudicæ lacte potati rationali & ſine dolo, & bonum verbum deguſtantes, univerſa eorum tenebroſa dogmata repellentes, & omnibus horum nefandorum vaniloquiis liberi, & paternis noſtris ſuperincedentes veſtigiis, D & præſentis ſæculi conſummationem dicimus, & vitam illam, quæ poſt præſentem vitam futura eſt, credimus æternum permanſuram; & immortale habemus ſupplicium; illam quidem indeſinenter exhilarantem laudabilium operum patratores, iſtud vero inceſſabiliter affligens, necnon & crucians eos, qui hinc affectatores malorum effecti ſunt, & pœnitentiam agere noluerunt, priuſquam hinc evaderent, & exirent: *vermis* enim *eorum non morietur*, inquit Chriſtus judex, & veritas, *& ignis eorum non extinguetur*. Hæc ſapere, atque credere, ſapientiſſimi, ex apoſtolica, & evangelica, atque prophetica, & legali, & ex pa- E terna, & doctrinali prædicatione percepimus, & manifeſta vobis prudentiſſimis fecimus, nihilque vobis occultavimus. Conſequens ceterum exiſtit, & competens, ac priſtinæ traditioni conveniens, ſacratiſſima concilia paternorum noſtrorum, atque ſacratiſſimorum conventuum manifeſta literis facere, quæ tanquam luſtrantia noſtras animas confovemus, & per ſæcula habere nos exoramus, quatenus cum eis & beatam vitam

* ordinum

* improbantes,

Marc.

¹ Mſ. noſter, vituperantes Harduinus.

ACTIO XI.

vitam participemus, uti eorum filii nobiles, A ac ſucceſſores. Quatuor itaque in divinis eccleſiæ dogmatibus magna, ſacraque & univerſalia concilia ſuſcipimus, evangelicis illuſtrata fulgoribus, & ſplendificata evangelicarum configurationum, & ſpeciminum quantitate. His principari dicimus Nicænum trecentorum decem & octo Deum gerentium patrum conventum, qui ex divino nutu concitus, Arianæ rabiei dejecit contagia. Poſt illum vero tempore, non gloria ſive gratia, ſecundus congregatur conventus, qui in regiam convocatus eſt civitatem. Quinquaginta vero, & centum a Deo inſtituti patres extiterunt, qui & hoc implere concilium divinitus ducti ſunt, B quod triſulgurem Macedonii, Apollinariſque, & Magni impietatem extinxit, & de tam magna, atque difficili inflammatione cœtus piorum eripuit. Tertium poſt hoc tempore ſolo concilium glorifico, quod in Epheſo prius ex divina voluntate conſedit (nam ſecundum quod Dioſcori dicitur, illius reprobæ intelligentiæ Eutychetis comprehenditur conſonum) quod primum concilium ducentorum quidem ſanctorum patrum plenitudo noſcebatur: dejecit autem hominicolam Neſtorium, & omnem ejus Chriſto rebellem impietatem. Quartus quoque poſt hæc tria tempore tantum a Deo inſtructus congregatur conventus ſexcentorum C ſimul & triginta laudabilium patrum, & illuſtratorum fidei, qui in Chalcedone quidem divinum divinitus fecit conventum, & concertantem habuit Euphemiam martyrem; quæ & uſque hactenus ſuper fidei eorum definitione propugnat, & pro opinatiſſimo eorum maximoque conventu * verbum plurimum, & inceſſabile facit. Perimit vero profanam dualitatem, Eutychen, inquam, & Dioſcorum, & eorum obturat Deo rebellem malitiam, ex Apollinarii unda tanquam fonte defluentem, & replentem omnes impietatis rivulos, ejecitque cum iſtorum impiiſſima hæreſi per ſuas orthodoxas aſſertiones, & Neſtorii D Deo rebellis immundiſſimam hæreſim. Nam & contra hanc, adhuc impudenter reſpirantem convenerat. Unde & eam perfecte interemit, & ab eccleſiaſticis atriis expulit. Super his autem magnis, & univerſalibus, venerandis quoque ac ſacratiſſimis ſanctorum beatorumque patrum honore coæquandis quatuor conventibus, etiam quintum ſanctum, præter iſtos, & poſt iſtos aliud concilium univerſaliter conſtitutum ſuſcipio, quod in regia urbe etiam id celebratum eſt, Juſtiniano tunc ſceptra Romani imperii diſpenſante, omneſque ejus præclaras diffinitiones, quod ad confirmationem quidem nominatiſſimi Chalcedonen- E ſis concilii congregatum eſt. Perimit autem, & in interitum projicit principaliter quidem Origenem inſanum, & omnes ejus pompoſas ſomnolentias, & plena multæ impietatis commenta; Evagrii quoque cum eo, & Didymi dogmata omnia eorum pagana, atque prodigioſa, nec non & fabuloſa deliramenta. Poſt quos & Mopſueſtenum evellit Theodorum magiſtrum Deo rebellis Neſtorii, & ut immundum zizanium cum ſuis blaſphemis opuſculis ab apoſtolica eccleſia pojicit. Scripta quoque Theo-

* eorum plurimum, & inceſſabilem gerit.

ANNO CHRISTI 680.

A ξήκοντα πανευφήμων πατέρων, καὶ διδάσκων τῆς πίστεως, ὅπερ ἐν Χαλκηδόνι μὲν τὴν θείαν ποιεῖται θεόθεν σύλλεξιν, καὶ συναθλοῦσαν ἔχει Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα· ἣν καὶ μέχρι τοῦ σήμερον προμαχοῦσαν αὐτῶν τοῦ ὅρου τῆς πίστεως, καὶ τῆς αὐτῶν περιφήμου καὶ μεγίστης ἀθροίσεως λόγον πολλοῦ ποιουμένην καὶ ἄπαυστον· καταστρέφει δὲ τὴν ξυνωρίδα τὴν βέβηλον, Εὐτυχῆ φημὶ καὶ Διόσκορον, καὶ τὴν τούτων ἀποφράττει θεομάχον κακόνοιαν ἐκ τῆς Ἀπολλιναρίου ὥσπερ πηγῆς καταρρέουσαν, καὶ πληροῦσαν πάντας τῆς ἀσεβείας τοὺς ῥύακας. ἐκβάλλει δὲ μετὰ τῆς τούτων ἀσεβεστάτης αἱρέσεως διὰ τῶν αὐτῆς ὀρθοδόξων ἀποφάνσεων καὶ B τὴν Νεστορίου τοῦ θεομάχου παμμίαρον αἵρεσιν· καὶ κατὰ ταύτης γὰρ ὡς ἔτι τῇ ἀναιδείᾳ σπαιρούσης ἠθροίζετο. ὅθεν καὶ τελείως αὐτὴν ἀπονεκροῖ, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐλῶν ἐξωστράκισεν. ἐπὶ πάσαις δὲ ταῖς μεγάλαις καὶ οἰκουμενικαῖς πανσέπτοις τε καὶ πανιέροις τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων ὁμοτίμοις ἀθροίσεσι τέσσαρσι, καὶ πέμπτην ἁγίαν ἄλλην παρὰ ταύτας καὶ μετὰ ταύτας συστᾶσαν, οἰκουμενικὴν δέχομαι σύνοδον, τὴν ἐν τῇ βασιλίδι καὶ αὐτὴν γενομένην τῶν πόλεων, Ἰουστινιανοῦ τοῦ τότε τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας διέποντος, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ λαμπρὰ διορίσματα· ἥτις * κυρῶσα μὲν τὴν ἐν Χαλκηδόνι πε- C ριώνυμον ἄθροισιν σύνοδον· ἀναιρεῖ δὲ καὶ ἐκρίπτει πρὸς ὄλεθρον πρωτοτύπως μὲν Ὠριγένην τὸν ἄφρονα, καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ ὀνειρώδη κομψεύματα, καὶ πολυειδοῦς ἀσεβείας πλήρη συγγράμματα· Εὐαγρίου δὲ σὺν αὐτῷ καὶ Διδύμου τὰ δόγματα· καὶ πάντα αὐτῶν τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τερατώδη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μυθώδη λυρήματα· μεθ' οὓς τὸν Μοψουεστίας ἐκτίλλει Θεόδωρον, τὸν Νεστορίου τοῦ θεομάχου διδάσκαλον, καὶ ὡς μυσαρὸν σὺν τοῖς αὐτοῦ βλασφήμοις συγγράμμασι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκρίπτει ζιζάνιον· Θεοδωρήτου δὲ τὰ κακῶς κατὰ τοῦ τῆς εὐσεβείας προμάχου Κυρίλλου καὶ δυσσεβῶς γεγονότα συντάγματα, καὶ ὅσα κατά γε τῶν δώ- D δεκα τοῦ αὐτοῦ θεσπεσίου Κυρίλλου κεφαλαίων, τῆς τε πρώτης ἁγίας ἐν Ἐφέσῳ συνόδου καὶ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν κατηγόρησε πίστεως, Νεστορίῳ τῷ δυσσεβεῖ χαριζόμενος· κρίνει ταύτης ποιεῖ τῆς κατακρίσεως μέτοχα, ἅπερ καὶ ὑπὲρ Διοδώρου καὶ Θεοδώρου ἀπολογούμενος γέγραφε· μεθ' ὧν καὶ τὴν Ἴβα ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πέρσην γεγράφθαι λεγομένην Μάρην ἀπεῤῥίζωσεν, ὡς οὐ μόνον ὀρθῶν δογμάτων ἀντίπαλον, ἀλλὰ καὶ πάσης ἀσεβείας ἀνάπλεων· ἐχούσας μὲν οὖν τὰς ἱερὰς καὶ μεγάλας καὶ οἰκουμενικὰς ἁγίας τέτταρας συνόδους ἀσπάζομαι, καὶ φρονήματι σὺν περιπτύσσομαι· ἐπὶ ταύταις δὲ καὶ ταύτην τὴν πέμπτην τιμῶ καὶ γεραίρω, καὶ σέβομαι. E καὶ πάντα αὐτῶν ἀσμένως προσίεμαι τά τε ἐν δόγμασι, καὶ διαφόροις διδάγμασι, καὶ τοῖς κατὰ τῶν αἱρετιζόντων ἀναθεματισμοῖς καὶ ὁρίσμασιν· ὅθεν καὶ ἀσπάζομαι καὶ δέχομαι, οὓς ἐδέξαντο καὶ ἠσπάσαντο· καὶ ἀναθεματίζω καὶ ἀποβάλλομαι, ὅσους ἀναθέματι καθυπέβαλον, καὶ ἀποβλήτους τῆς καθολικῆς καὶ ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας εἰργάσαντο· ταύταις ταῖς ἁγίαις καὶ μακαρίαις πέντε συνόδοις ἑπόμενος ἕνα καὶ μόνον ὅρον ἐπίσταμαι πίστεως, καὶ μάθημα ἓν οἶδα καὶ σύμβολον, ὅπερ ἡ πάνσοφος καὶ μακαρία τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων θεσπεσία

* κυρώσασα

πὶς πλαθεὶς ἐξ ἁγίου προσεδέξατο πνεύματος· ὃ καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοπνεύστων πατέρων ἐπεκύρωσεν ἄθροισις· καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ πρώτη τῶν διακοσίων ἐνθέων πατέρων ἐβεβαίωσε σύνοδος. καὶ ἡ τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἑξακοσίων τριάκοντα ἱερῶν πατέρων προσεδέξατο καὶ ἐκράτυνε σύμβασις, καὶ ἀμετάτρεπτον καὶ ἄρρηκτον καὶ ἀσάλευτον διαπρυσίως ἔφη φυλάττεσθαι: δεχόμεθα δὲ καὶ ἀγκάλαις ταῖς αὐταῖς ἀσπαζόμεθα καὶ πάντα τοῦ θεσπεσίου Κυρίλλου τὰ θεῖά τε καὶ θεόσοφα συγγράμματα, ὡς πάσης ὀρθότητος γέμοντα, καὶ πᾶσαν αἱρετικὴν καθαιροῦντα δυσσέβειαν. ἐξαιρέτως δὲ τὰς πρὸς Νεστόριον τὸν θεοστυγῆ καὶ θεήλατον δύο συνοδικὰς ἐπιστολάς, τήν τε δευτέραν καὶ τὴν τρίτην, ᾗ καὶ τὰ δυοκαίδεκα συνῆπται κεφάλαια· ἅπερ ἅπασαν τὴν Νεστορίου κακόνοιαν ἀποστόλων ἁγίων ἰσαρίθμοις κατέφλεξεν ἄνθραξι. σὺν ταύταις δέχομαι καὶ τὴν πρὸς τοὺς τῆς ἑῴας ἁγιωτάτους προέδρους συνοδικὴν γραφεῖσαν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ καὶ ἱερὰς αὐτῶν τὰς φωνὰς ἀπεκάλεσε, καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην ἐκράτυνεν. αἷς συναριθμῶ καὶ αὐτὰ τῶν ἀνατολικῶν προέδρων τὰ γράμματα λεγόμενα, ὡς ὑπ' αὐτοῦ Κυρίλλου τοῦ θείου δεχθέντα, καὶ εἶναι πρὸς αὐτοῦ μαρτυρούμενα φωναῖς ἀναμφιλέκτοις ὀρθόδοξα· τούτοις ὁμοίως τοῖς ἱεροῖς Κυρίλλου τοῦ πανσόφου χαράγμασιν ὡς ἱερὰν καὶ ὁμότιμον δέχομαι, καὶ τῆς αὐτῆς ὀρθοδοξίας ἐξηγήτριαν καὶ τὴν θεόδοτον ἐπιστολὴν καὶ θεόπνευστον τοῦ μεγάλου καὶ λαμπροῦ, καὶ θεόφρονος Λέοντος τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας· μᾶλλον δὲ τῆς ὑφ' ἡλίῳ πάσης φωστῆρος, ἣν θείῳ σαφῶς ἐνεργούμενος πνεύματι κατ' Εὐτυχοῦς τε κακόφρονος, καὶ Νεστορίου τοῦ θεοστυγοῦς καὶ παράφρονος πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἀοίδιμον τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων πρόεδρον γέγραφεν· ἣν καὶ στήλην ὀρθοδοξίας καλῶ καὶ ὁρίζομαι, τοῖς οὕτως αὐτὴν καλῶς ὀρισαμένοις ταξιάρχαις ἁγίοις ἑπόμενος, ὡς πᾶσαν μὲν ὀρθοδοξίαν ἡμᾶς ἐκδιδάσκουσαν, πᾶσαν δὲ κακοδοξίαν αἱρετικὴν ὀλοθρεύουσαν, καὶ τῶν τῆς ἁγίας ἡμῶν καθολικῆς ἐκκλησίας θεοφρουρήτων αὐλῶν ἀπελαύνουσαν. μεθ' ἧς ἐνθέου συλλαβῆς καὶ χαράγματος, καὶ πάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ δόγματα, ὡς ἐκ στόματος προϊόντα Πέτρου τοῦ κορυφαίου προσίεμαι καὶ καταφιλῶ καὶ ἀσπάζομαι, καὶ πάσῃ ψυχῇ περιπτύσσομαι. ταῦτα καθὼς προεῖπον, δεχόμενος τὰ ἱερὰ ταῦτα τῶν μακαρίων πατέρων καὶ θεῖα συνέδρια, καὶ τὰ Κυρίλλου πάντα τοῦ πανσόφου συγγράμματα, καὶ μάλιστα κατὰ τῆς Νεστορίου μανίας γενόμενα, καὶ τὴν τῶν ἀνατολικῶν προέδρων συλλαβὴν τὴν πρὸς αὐτὸν γραφεῖσαν τὸν θεσπέσιον Κύριλλον, καὶ παρ' αὐτοῦ μαρτυρηθεῖσαν ὀρθόδοξον, ὅσα τε Λέων ὁ τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας νομεὺς ἁγιώτατος γέγραφε, καὶ μάλιστα κατὰ τῆς Εὐτυχιανικῆς καὶ Νεστοριανικῆς βδελυρίας συνέταξε· ταῦτα μὲν ὡς Πέτρου, ἐκεῖνα δὲ ὡς Μάρκου γινώσκω ὁρίσματα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντα πάντων τῶν τῆς καθολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας ἐγκρίτων μυσταγωγῶν θεόσοφα διδάγματα, εἴτε ἐν λόγοις τε καὶ συγγράμμασιν, εἴτε ἐν ἐπιστολαῖς τισι περιείληπται. καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἅπαντα δέχομαι καὶ ἀσπάζομαι, ὅσαπερ ἡ ἁγία καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία προσίεται· καὶ πάντα τοὔμπαλιν ἀποστρέφομαι,

doriti, quæ male, & impie adverſus Cyrillum propugnatorem pietatis effecta ſunt, & quæque tam contra duodecim ejuſdem divini Cyrilli capitula, quamque ſanctum primum Epheſinum concilium, noſtramque fidei rectitudinem accuſavit, impio favendo Neſtorio; etiam illa iſtius condemnationis obnoxia faciens, quæ pro Diodoro, & Theodoro ſatisfaciens ſcripſerat. Cum quibus & epiſtolam, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Perſam ſcriptam obtruncavit, id eſt, extirpavit, utpote non tantum rectis infeſtam dogmatibus, ſed & omni impietate refertam. Illa igitur ſacra, & magna univerſaliaque ſancta quatuor amplector concilia, & uno ſenſu confoveo. Super his vero, & hanc quintam honoro, atque honorifico, & veneror, & cuncta eorum lubenter recipio tam in dogmatibus, & diverſis doctrinis, quamque hæreticorum anathematibus, & definitionibus. Unde & comprobo, atque ſuſcipio, quos ſuſceperunt, & probaverunt. Et anathematizo, atque abjicio, quos anathemati ſubmiſerunt, & abjectos a ſancta noſtra catholica eccleſia cenſuerunt. Has beatas & ſanctas quinque ſynodos aſſequens, unam tantum fidei definitionem agnoſco, & mathema unum novi, & ſymbolum, quod ſapientiſſima, atque beata trecentorum decem & octo Deum gerentium patrum ſancta Nicæna multitudo ex ſancto effata eſt Spiritu, quod in Conſtantinopoli CL. a Deo inſpiratorum patrum congregatio confirmavit, & in Epheſo primum ducentorum divinorum patrum corroboravit concilium, & in Chalcedone, ſexcentorum triginta ſacratiſſimorumque patrum ſuſcepit, & ſtabilivit conventio, & incommutabile indiſruptumque & immobile flagranter aſſeruit conſervari. Suſcipimus deinde, eiſdemque ulnis amplectimur cuncta quoque ſacratiſſimi Cyrilli divina & a Deo inſtructa conſcripta, utpote omni rectitudine plena, & omnem hæreticorum impietatem demolientia, præcipue autem illas ad Neſtorium Deo odibilem, & a Deo projectum, duas ſynodicas epiſtolas, ſecundam quoque, & tertiam, in qua & duodecim connexa ſunt capitula, quæ omnem Neſtorii malitiam, ſanctorum apoſtolorum æquinumeris exuſſit carbonibus. Cum iſtis vero ſuſcipio & ſynodicam epiſtolam, quæ ſcripta eſt ad ſanctiſſimos orientales epiſcopos, in qua & voces eorum ſacras appellavit, pacemque cum eis firmavit. Cum quibus, & ipſas orientalium epiſcoporum literas connumerabiles, & indiſſolubiles dicimus utpote ab ipſo divino Cyrillo ſuſceptas, & ab ipſo eſſe teſtatas vocibus non ambigendis orthodoxas. His ſimiliter ſapientiſſimi Cyrilli ſacris inſcriptis, tanquam ſacram, & cohonorandam ſuſcipio, ejuſdemque rectæ fidei propagatricem, & a Deo condonatam, atque a Deo inſpiratam epiſtolam magni, atque præclari Leonis ſanctiſſimi Romanæ eccleſiæ, imo omnium quæ ſub ſole ſunt, luminaris; quam divino manifeſte permotus Spiritu contra Eutychen maledictum, & Deo odibilem deſipientemque Neſtorium, ad Flavianum laudabilem ſcripſit regiæ urbis epiſcopum; quam & firmamentum rectæ fidei appello, atque definio, hos qui

ACTIO XI

ANNO CRISTI 680

ita eam optime definierunt, ſanctos patres ſequens, utpote omnem quidem rectitudinem fidei nos inſtruentem, omnem vero pravitatem hæreticam perimentem, & ab a Deo cuſtoditis atriis noſtræ ſanctæ catholicæ eccleſiæ effugantem: cum qua divina ſyllaba, & ſcriptura, & cunctas ejus epiſtolas, & dogmata, tanquam prolata ex ore Petri principis apoſtolorum, amplector, & peroſculor, & veneror, & anima tota complector. Hæc, ſicut prædixi, ſacra, & divina quinque beatiſſimorum patrum concilia ſuſcipiens, omniaque conſcripta, præſertim Cyrilli ſapientiſſimi, quæ contra Neſtorii inſaniam facta ſunt, & epiſtolam orientalium epiſcoporum, quæ ad B eumdem divinum Cyrillum ſcripta eſt, quam & ipſe orthodoxam eſſe teſtatus eſt, quæque Leo ſanctiſſimæ Romanæ eccleſiæ ſanctiſſimus diſpenſator ſcribit, & maxime quæ contra Eutychianam, & Neſtorianam profanationem ſcripſit: hæc quidem ut Petri, illa vero ut Marci definitiones agnoſco; nec non & omnia omnium noſtræ catholicæ eccleſiæ probabilium inſtructorum a Deo inſtructa didagmata, ſeu in verbis & ſcriptis, ſive in epiſtolis quibuslibet comprehenſum eſt. Et, ut concinne dicam, cuncta ſuſcipio, & amplector, quæque ſancta catholica noſtra eccleſia ſuſcipit · & cuncta e regione refuto, atque ana- C thematizo, & profana eſſe reputo, quotquot & ipſa ſapienter abominatur, & propriæ pietati æſtimat eſſe contraria, non ſolum codicillos & verbula, & Deo repugnantia, & * privata dogmata, ſed & hæreticas, & maledicas, maledicarumque ſectarum doctrices perſonas. Et ut nihil deſit ad veſtram ſatisfactionem, ipſas quoque perſonas exprimo, quas anathematizo, & condemnatas efficio non lingua tantum, & ore, ſed corde, & ſpiritu, utpote quæ ſanctæ catholicæ noſtræ fidei in omnibus inſidiantes oſtenſæ ſunt. Anathema itaque in perpetuum, & catathema a ſancta & conſubſtantiali & adoranda Tri- D nitate Patre, & Filio, & Spiritu ſancto ſint, primum quidem Simon Magus, qui primus peſſimis hæreſibus peſſimus principiavit; poſt quem Cleobius, Menander, Philetus, Hermogenes, Alexander Ærarius, Doſitheus, Gortheus, Saturninus, Maſbotheus, Hadrianus, Baſilides, Iſidorus ejus filius, & furore ſuperior, Ebion, Carpocrates, Epiphanes, Prodicus, Cerinthuſque, & Merintus, Valentinus, Florinus, Blaſtus, Artemon, Secundus, Caſſianus, Theodotus, Heracleon, Ptolemæus, Marcus, Colorbaſus, Ademis Caryſtienſis, Theodotus * Scyteus, Theodotus alter, Euphrates Perſicus, Monoimus Arabs, E Hermogenes, Tatianus Syrus, Severus, Aſclepiodotus, Bardeſanes, Harmonius ejus filius, & errore conſimilis, Hermophilus, Cerdon, Sacerdon, Marcion Ponticus, Apelles, Apollonides, Potitus, Prepon, Pithon, * Theodotus Trapezita, Montanus, Priſcillaque, & Maximilla hujus furioſæ diſcipulæ, Nepos, Helceſeus Origenes, alter Origenes qui & Adamantius, Sabellius Libycus, Novatus, Paulus Samoſatenus, Epigenus, Cleomenes, Noetus Smyrnenſis, Manes, cui impii furoris cogno-

ſpuria

Coriarius

Synaitus

ϗ ἀναθεματίζω, ϗ λογίζομαι βέβηλα, ὅσα ϗ αὐτὴ πανσόφως βδελύττεται, ϗ τῆς οἰκείας εὐσεβείας ἡγεῖται πολέμια, οὐ μόνον βιβλίδια, ϗ λογίδια, ϗ θεομάχα ϗ περίεργα δόγματα, ἀλλὰ ϗ αἱρετικὰ ϗ κακόδοξα, ϗ κακοδόξων αἱρέσεων ἡγησάμενα πρόσωπα· περὶ πρὸς πληροφορίαν ὑμῶν ἀπαραλείπτως αὐτὰ διαρθρῶμαι τὰ πρόσωπα, ἅπερ ἀναθεματίζω ϗ ποιοῦμαι κατάκριτα, οὐ γλώττῃ μόνον ϗ στόματι, ἀλλὰ ϗ καρδίᾳ ϗ πνεύματι, ὡς τῆς ἁγίας ϗ καθολικῆς ἡμῶν πίστεως φωραθέντα διὰ πάντων ἐπίβουλα· ἀνάθεμα τοίνυν αἰωνίῳ καὶ κατάθεμα, ἀπὸ τῆς ἁγίας ϗ ὁμοουσίου ϗ προσκυνητῆς τριάδος πατρὸς ϗ υἱοῦ ϗ ἁγίου πνεύματος ἔστωσαν, πρῶτον μὲν Σίμων ὁ Μάγος, ὁ πασῶν πρῶτος κακίστων κακίστως ἄρξας αἱρέσεων· μεθ' ὃν ϗ Κλεόβιος, Μένανδρος, Φιλητὸς, Ἑρμογένης, Ἀλέξανδρος ὁ Χαλκεὺς, Δοσίθεος, Γόρθιος, Σατορνῖνος, Μασβόθεος, Ἀδριανὸς, Βασιλείδης, Ἰσίδωρος ὁ τούτου υἱὸς ϗ τὴν μανίαν ὑπέρτερος, Ἐβίων, Καρποκράτης, Ἐπιφανὴς, Πρόδικος, Κήρινθός τε ϗ Μήρινθος, Οὐαλεντῖνος, Φλωρῖνος, Βλαστὸς, Ἀρτέμων, Σεκοῦνδος, Κασσιανὸς, Θεόδοτος, Ἡρακλέων, Πτολεμαῖος, Μάρκος, Κολορβάσος, Ἀδίμας ὁ Καρύστιος, Θεόδοτος ὁ Σκυτεὺς, Θεόδοτος ἕτερος, Εὐφράτης ὁ Περσικὸς, Μονόϊμος ὁ Ἄραψ, C Ἑρμογένης, Τατιανὸς ὁ Σύρος, Σεβῆρος, Ἀσκληπιόδοτος, Βαρδησάνης, Ἁρμόνιος ὁ τούτου υἱὸς ϗ τὴν πλάνην ἰσόρροπος, Ἑρμόφιλος, Κέρδων, Σακέρδων, Μαρκίων ὁ Ποντικὸς, Ἀπελλῆς, Ἀπολλωνίδης, Πότιτος, Πρέπων, Πίθων, Συνηρὸς, Θεόδοτος ὁ τραπεζίτης. Μοντανὸς, Πρίσκιλλά τε ϗ Μαξίμιλλα αἱ τούτου μανιώδεις μαθήτριαι, Νέπος, * Ἐλκεσαῖος Ὠριγένης, Ὠριγένης ἕτερος ὁ καὶ Ἀδαμάντιος, Σαβέλλιος ὁ Λίβυς, Νοβάτος, Παῦλος ὁ ἐκ Σαμοσάτων, Ἐπίγονος, Κλεομένης, Νόητος ὁ Σμυρναῖος, Μάνης ὁ τῆς ἀθέου μανίας ἐπώνυμος, Σαββάτιος, Ἄρειος, Μελίτιος, Ἀέτιος, Εὐνόμιος, Ἀστέριος, Εὐδόξιος, Δονάτος, Μακεδόνιος ὁ τῷ ἁγίῳ μαχεσάμενος πνεύματι, ϗ πνευματομάχου προσηγορίαν ἀξίαν δεξάμενος· Ἀπολλινάριος ὁ D Λαοδικεὺς, ϗ ὁ τούτου υἱὸς Ἀπολλινάριος, Μάγνης, Πολέμων, Κελέστιος, Πελάγιος, Ἰουλιανὸς, οἱ τῆς αὐτῆς μανίας ὑπέρμαχοι· Θεόδωρος ὁ Μοψουεστίας, ϗ Νεστόριος, οἱ τῆς μιαρᾶς ἀνθρωπολατρείας μιαρώτατοι κήρυκες· Κῦρός τε ϗ Ἰωάννης οἱ Κίλικες, οἱ τῆς αὐτῆς ἀθεΐας ἀθεώτατοι πρόβολοι· Εὐτυχὴς, Διόσκορος ὁ Εὐτυχέως ὑπερασπιστὴς, ϗ συνήγορος Βαρσουμᾶς. Ζώορας, Τιμόθεος ὁ λεγόμενος Αἴλουρος· Πέτρος ὁ Μογγὸς ϗ Ἀκάκιος οἱ τὸ * κενωτικὸν τοῦ λεγομένου Ζήνωνος. Λαμπέτιος ὁ τῆς δυσωνύμου τῶν Μαρκιανιστῶν αἱ- E ρέσεως ἔξαρχος· Δίδυμος ϗ Εὐάγριος οἱ τῆς Ὠριγενιανῆς τερθρείας μυστηριάρχαι παμμίαροι· Πέτρος ὁ Κναφεὺς ὁ τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ προσαρμόσαι σταυρὸν θρασυνόμενος· Πέτρος ἕτερος τὸ Ἰβηρικὸν ϗ φρενοβάρβαρον μίασμα· Ἡσαΐας ὁ τοῦ παρόντος Πέτρου συνέμπορος, οἱ ἄλλην ἀκέφαλον ἐν Ἀκεφάλοις καταδεξάμενοι αἵρεσιν· μεθ' ὧν ἁπάντων ϗ πρὸ πάντων καὶ μετὰ πάντας ϗ κατὰ πάντας καὶ ὑπὲρ πάντας ἔστω ϗ Σεβῆρος ἀνάθεμα, ὁ τούτων μαθητὰς ἐκμανήσας, ϗ πάντων χρηματίσας Ἀκεφάλων τῶν νέων ϗ τῶν παλαιῶν ὁμό-

* L. Ἐλκεσαῖος / ſcript. Ἐλκεσαῖος

* ἑνωτικὸν intelligo

ANNO CHRISTI 680.

ἀμότητος τύραννος, καὶ τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἐχθρὸς δυσμενέστατος, καὶ τῆς Ἀντιοχέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας μοιχὸς ἀνομώτατος, καὶ φθορεὺς βδελυρώτατος. Θεοδόσιός τε ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ Τραπεζούντιος Ἄνθιμος, Ἰάκωβος ὁ Σύρος, Ἰουλιανὸς ὁ Ἁλικαρνασεὺς, Φηλικίσσιμος, Γαϊανὸς ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἀφ᾽ οὗ ἡ τῶν Γαϊανιτῶν ἤγουν Ἰουλιανιστῶν ἐπεγέγονεν αἵρεσις· Δωρόθεος ὁ τῆς αὐτῆς ἀθέου ὑπερμαχήσας αἱρέσεως· Παῦλος ὁ Μέλανος, οὐ μόνον δὲ λεγόμενος, ἀλλὰ καὶ γενόμενος κατὰ ἀλήθειαν· Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Φιλόπονος, μᾶλλον δὲ Ματαιόπονος, Κόνων τε καὶ Εὐγένιος, οἱ τρεῖς τῆς τριθείας τρισκατάρατοι πρόμαχοι· Θεμίστιος ὁ τῆς ἀγνοίας πατὴρ καὶ γεννήτωρ καὶ σπορεὺς ἀθεμιτώτατος, ὃς ἀγνοεῖν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν τὴν ἡμέραν ἐφληνάφει τῆς κρίσεως, ἀγνοῶν ἅπερ αὐτὸς ὁ θεήλατος ἔφασκε, καὶ μὴ εἰδὼς ἅπερ ἀμφιγνοῶν ἀπεφθέγγετο. εἰ μὲν γὰρ ἠγνόει τῶν οἰκείων λόγων τὴν δύναμιν, οὐκ ἂν τὴν ὀλέθριον ἄγνοιαν τέτοκε, καὶ τῷ τῆς ἀγνοίας ἄγους θερμῶς ὑπερήσπιζεν, ἀγνοεῖν τὸν Χριστὸν, οὐ καθὸ Θεὸς ὑπῆρχεν ἀΐδιος, ἀλλὰ καθὸ γέγονε κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος, τὴν ἡμέραν τῆς συντελείας καὶ κρίσεως ἐξ ἀφρόνων φρενῶν ἐρευγόμενος, καὶ ψιλὸν αὐτὸν ἐργαζόμενος ἄνθρωπον. καὶ ταύτην τερατείαν ἐπιφημίζων ἑαυτῷ τὴν Ἀκέφαλον, καὶ φύσιν μίαν αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ φανταζόμενος σύνθετον· ἔστω δὲ σὺν αὐτῷ καὶ Πέτρος ὁ Σύρος ἀνάθεμα, καὶ Σέργιος ὁ Ἀρμένιος, οἱ τῆς μικρᾶς τριθείας ἡγούμενοι, καὶ μηδὲ οὕτω πρὸς ἑαυτοὺς συμφωνήσαντες, μηδὲ τὰ αὐτὰ παραπλησίως ἀλλήλοις δοξάσαντες· Δαμιανὸς, ὁ τούτων μὲν ὑπερβαλλόντως ἀντίπαλος, νέος δὲ φανεὶς ἐν ἡμετέροις χρόνοις Σαβέλλιος. μεθ᾽ ὧν καὶ οἱ αὐτῶν τῆς ἀσεβείας διάδοχοι ἀνάθεμα ἔστωσαν καὶ κατάθεμα· Ἀθανάσιός τε ὁ Σύρος, καὶ ὁ Ἀποζυγάριος Ἀναστάσιος, καὶ οἱ τὴν τούτων ἀσύμβατον σύμβασιν, ἀσυμβάτως τε καὶ ἀμαθῶς προσιέμενοι, καὶ ἀλογίστων δίκην κτηνῶν ὑπ᾽ αὐτῶν βουκολούμενοι· καὶ ἀλλήλοις μὲν[*] φησι φιλικῶς συμφερόμενοι, ὑπ᾽ ἀλλήλων δὲ τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἐχθρωδῶς τιτρωσκόμενοι· ἐνδιέσθωσαν δὲ σὺν αὐτοῖς, καὶ περιβαλλέσθωσαν τὸ ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα καὶ Βενιαμὶν ὁ Ἀλεξανδρεὺς, καὶ Ἰωάννης, καὶ Σέργιος, καὶ Θωμᾶς, καὶ Σευῆρος οἱ Σύροι, οἱ ἔτι ζῶντες ζωὴν τὴν ἐπάρατον, καὶ πολεμοῦντες ἐμμανῶς τὴν εὐσέβειαν· κοινωνείτω δὲ αὐτοῖς τῆς τῶν παρόντων ἀναθεματισμῶν καταικρίσεως καὶ Μηνᾶς ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ τῆς τῶν Γαϊανιτῶν πρόμαχος καὶ προασπίζων αἱρέσεως, καὶ πολεμῶν ἐμφανῶς τῆς ἀληθείας τὸ κήρυγμα, καὶ πάντες σὺν αὐτοῖς οἱ τούτου κοινωνοὶ καὶ ὁμόφυλοι, καὶ τὴν ἀσέβειαν σύστοιχοι· [2] βαλλέσθωσαν δὲ τοῖς ἴσοις αὐτοῖς ἀναθέμασι καὶ πᾶσαι αἱ αἱρέσεις αἱ μετὰ τὴν Χριστοῦ παρουσίαν ἀκμάσασαι, καὶ Χριστοῦ τὴν ἐκκλησίαν πολεμεῖν θρασυνόμεναι. τουτέστιν ἡ Νικολαϊτῶν, ἡ Εὐχιτῶν, ἡ Καϊανῶν, ἡ Ἀδαμιανῶν, ἡ [3] Μαρβιλιωτῶν, ἡ Βορ-

[*] l. ουσαι ειη

A men, Sabatius, Arius, Meletius, Aetius, Eunomius, Aſterius, Eudoxius, Donatus, Macedonius, qui ſancto reluctatus eſt Spiritui, & Pneumatomachi appellationem dignam accepit, Appollinarius Laodicenſis, & ejus filius Apollinarius, Magnus, Polemon, Pelagius, Cæleſtius, Julianus, ejuſdem furoris defenſores, Theodorus Mopſueſtenus, & Neſtorius fœdæ antropolatriæ fœdiſſimi prædicatores, Cyrus & Joannes Cilices, ejuſdem impietatis impii productores, Eutyches, Dioſcorus Eutychetis defenſor, & advocatus Barſumas, Zooras, Timotheus qui dicitur Ælurus, Petrus Moggus, id eſt, Balbus; & Acacius, B qui henoticum, id eſt, * vanitatem Zenonis machinati ſunt, Lampetius auctor nec nominandæ [1] Marcioniſtarum hæreſeos, Didymus, & Evagrius Origenianæ vanitatis primi ſectetales fœdiſſimi. Petrus Fullo, qui ad hymnum triſagii crucem auſus eſt coaptare. Petrus alter, Ibericum, & barbaræ mentis contagium. Eſaias hujus Petri collega, qui aliam Acephalorum inter Acephalos hæreſim propagaverunt. Cum quibus omnibus, & præ omnibus, & poſt omnes, & ſecundum omnes, & ſuper omnes ſit & Severus anathema, horum ſæviſſimus diſcipulus, qui præ omnibus Acephalis tam novis quam C veteribus, demonſtratus eſt crudeliſſimus tyrannus, & ſanctæ eccleſiæ catholicæ imaniſſimus inimicus, ſanctiſſimæque Antiochenæ eccleſiæ adulter iniquiſſimus, & corruptor execrabilis. Theodoſius quoque Alexandrinus, Anthimus Trapezuntius, Jacobus Syrus, Julianus Halicarnaſſeus, Feliciſſimus, Gajanus Alexandrinus, a quibus Gajanitarum ſive Julianiſtarum ſuperinventa eſt hæreſis. Dorotheus ejuſdem impiæ hæreſis propugnator. Paulus, qui Fuſcus non ſolum appellatione, ſed & ſecundum veritatem. Joannes Grammaticus, cognomento Philoponus, id eſt, ſtudioſus, imo Matæoponus, id eſt, irritus D laborator, Conon quoque, & Eugenius: hi tres, tritheiæ, id eſt, triplicis deitatis, ter maledicti propugnatores. Themiſtius, qui fuit ignorantiæ pater, & genitor, atque ſeminator nefandiſſimus, qui Chriſtum verum Deum noſtrum diem judicii neſciſſe delirabat, neſciens quæ ipſe, jam a Deo projectus, aſſereret, & non recognoſcens, quæ ignorando loquebatur. Niſi enim ignoraſſet verborum ſuorum virtutem, non utique lethiferam ignorantiam peperiſſet, & ignorantiæ fœditatem ferventer defenderet, ignorare Chriſtum non ſecundum id quod Deus erat ſempiternus, ſed ſecundum quod veraciter homo factus, E diem conſummationis, atque judicii ex inſipientia mentis eructans, & purum eum efficiens hominem, & hoc monſtruoſitatem ſibi defamans Acephalam, & naturam unam ejuſdem Chriſti ſalvatoris noſtri compoſitam * vaticinans. Sit autem & cum eo Petrus Syrus anathema, & Sergius Armenius

ACTIO XI.

* cenoticon

* imaginans

1 Pro *Marcioniſtarum* ex Timotheo presb. *Harduinus*.
2 Additamentum hoc loco inſertum in mſ. Cod. Reg. 2336. ſed ſpurium, vide apud Coteleriumtom. 1. Monum. p. 790. *Hard.* 3 In Cod. Reg. 2026. Βαρβηλιωτῶν. In Cod. 2336. Βορβιλιωτῶν. Apud Theodoret. l. 1. hæret. fab. c. 13. Βαρβηλιωτῶν. *Hard*

ACTIO XI.

nius tritheis * minores doctores, & nec ſic adinvicem conſonantes, neque eadem ſimiliter cum alterutro opinati. Damianus horum quidem excellenter adverſarius, novus autem demonſtratus temporibus noſtris Sabellius: cum quibus & eorum impietatis ſucceſſores anathema ſint, & catathema, Athanaſius quoque Syrus, & Apozygarius Anaſtaſius, & qui eorum inconvenientem convenientiam inconvenienter, & indocte ſuſcipiunt, & irrationabiliter tanquam jumenta ab eis ſeducuntur. Et cum invicem quidem quaſi amicabiliter * 2 comminiſcantur, invicem vero inimicis anathematibus ſauciantur. Induantur autem cum eis, & amiciantur anathema, & catathema, & Benjamin Alexandrinus, & Joannes, & Sergius, Thomaſque, & Severus Syri, qui adhuc vivunt vitam execrabilem, & crudeliter pietatem expugnant. Participetur etiam cum eis his anathematibus, & Menas Alexandrinus, Gajanitarum propugnator, atque defenſor hæreſeos, & in aperto expugnans veritatis prædicationem, & omnes cum eis conſortes, atque contribules, & impietate conſentanei. Submittantur autem eiſdem anathematibus & omnes hæreſes, quæ poſt Chriſtum adoleverunt, & Chriſti eccleſiam auſæ ſunt expugnare, id eſt, Nicolaitarum, Euchitarum, Caianorum, Adamianorum, Marbiliotarum, Borborianorum, Naſenorum, Stratioticorum, Aphonitarum, Sethianorum, 3 Sophianorum, Ophitarum, Antitactitarum, Peraticorum, Hydroparaſtatarum, Encratitarum, Marcioniſtarum, Phrygarum, Pepuzianorum, Artotyritarum, * Abrodicorum, Teſſaradecatitarum, Nazaræorum, Melchiſedechianorum, Antidicomarianitarum, * Tatherianorum, * Cyrcianorum, * Spatirianorum, Dulianorum, Anthropomorphitarum, Hieracitarum, Meſſalianorum, Eutychitarum, Acephalorum, * 5 Verſunophitarum, Eſaianorum, & Agnoitarum, Jacobitarum, Tritheitarum, & quæque alia pravitas extiterit impia, & a Deo projecta hæreſis univerſa. Igitur ſuperius nominatos hæreſeon principes, & quæ poſt eos anathematizatæ ſunt impiiſſimæ hæreſes, & ſchiſmata, anathematizo, & catathematizo anima, corde, & ore, mente quoque, & verbis, atque ſermonibus. Et omnem alium hæreſis auctorem perditum, & omnem aliam profaniſſimam hæreſim, & omne aliud ſchiſma a Deo dejectum, quotquot noſtra ſancta catholica eccleſia anathematizat. Anathematizo autem, & catathematizo etiam omnes eorum conſentaneos, qui eaſdem cum eis impietates æmulantes, ſine pœnitudine in eis ſunt mortui, & quiqui uſque nunc in eiſdem perſeverant, & expugnant catholicæ noſtræ eccleſiæ prædicationem, & fidem noſtram rectam, & immaculatam impetunt: & anathematizo iterum ſimiliter omnia eorum Deo repugnantia ſcripta,

* G. minoris

* coorungantur, G

* Taſcodrugorum,

* Marcianorum,

* ſeu Sphæconiſtarum,

* Venuſtianorum,

A βορβοριανῶν, ἢ Νασηνῶν, ἢ Στρατιωτικῶν, ἢ [1] Ἀφονιτῶν. ἢ * Σηθιανῶν, ἢ Σοφιανῶν, ἢ Ὀφιτῶν, ἢ Ἀντιτακτιτῶν, ἢ Περατικῶν, ἢ Ὑδροπαραστατῶν, ἢ Ἐγκρατιτῶν, ἢ Μαρκιωνιστῶν, ἢ Φρυγῶν, ἢ Πεπουζιανῶν, ἢ Ἀρτοτυριτῶν, ἢ Τασκοδρούγων, ἢ Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἢ Ναζωραίων, ἢ Μελχισεδεκιτῶν, ἢ Ἀντιδικομαριανιτῶν, ἢ Ταθηριανῶν, ἢ Μαρτιανῶν, ἢ Δουλιανῶν, ἢ Ἀνθρωπομορφιτῶν, ἢ Ἱερακιτῶν, ἢ Μεσσαλιανῶν, ἢ Εὐτυχιτῶν, ἢ Ἀκεφάλων, ἢ Οὐερσουνυφιτῶν, ἢ Ἡσαϊανῶν, ἢ Ἀγνοιτῶν, ἢ Ἰακωβιτῶν, ἢ Τριθεϊτῶν, καὶ ἄλλης ἑτέρας παρ' αὐτὰς καθέστηκε δυσσεβὴς καὶ θεήλατος αἵρεσις· ἅπαντας τοίνυν τοὺς προαναφερομένους αἱρεσιάρχας, καὶ τὰς μετὰ τούτους ἀναφυείσας δυσσεβεστάτας αἱρέσεις καὶ σχίσματα ἀναθεματίζω καὶ καταθεματίζω ψυχῇ καὶ καρδίᾳ καὶ στόματι, ἐννοίᾳ τε καὶ λόγοις καὶ ῥήμασι, καὶ πάντα ἕτερον αἱρεσιάρχην ὀλέθριον, καὶ πᾶσαν ἑτέραν παμβέβηλον αἵρεσιν, καὶ πᾶν ἕτερον σχίσμα θεήλατον, ὅσας περ ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία ἀναθεματίζει· ἀναθεματίζω δὲ καὶ καταθεματίζω καὶ πάντας αὐτῶν τοὺς ὁμόφρονας, τοὺς τὰς αὐτὰς αὐτοῖς ἀσεβείας ζηλώσαντας, καὶ ἀμετανοήτως ἐν αὐταῖς τελευτήσαντας, καὶ τοὺς ἔτι καὶ νῦν ἐν αὐταῖς διαμένοντας, καὶ πολεμοῦντας τῆς καθολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας τὸ κήρυγμα, καὶ πίστιν ἡμῶν τὴν C ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον βάλλοντας· καὶ ἀναθεματίζω πάλιν παραπλησίως καὶ πάντα αὐτῶν τὰ θεομάχα συγγράμματα, ἃ κατὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν καθολικῆς ἐκκλησίας συνέταξαν, καὶ κατὰ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν καὶ ἀμωμήτου συνεγράψαντο πίστεως· ἀναθεματίζω δὲ σὺν αὐταῖς ταῖς βεβήλοις αἱρέσεσι καὶ πᾶσαν ἑτέραν θεοστυγῆ καὶ κακόδοξον αἵρεσιν, ἣν ἡ ἁγία καθολικὴ ἡμῶν ἐκκλησία ἀναθεματίζειν καὶ καταπέμπειν εἴωθεν, καὶ τοὺς ἐξάρχους αὐτῶν καὶ γεννήτορας. καὶ τὰ αὐτῶν μυσαρὰ, καὶ παμμίαρα λογίδρια καὶ βιβλίδια· μόνα τιμῶν καὶ κρατῶν καὶ φρονῶν καὶ σεβόμενος τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἡμῶν ἐκκλησίας τὰ δόγματα, ἅπερ μερικῶς D ὑμῖν καὶ διὰ βραχέων ἐκτίθεμαι διὰ τὸ τῶν συνοδικῶν γραμμάτων, ὡς εἶπον, ἐπίτομον· μεθ' ὧν καὶ ἅπαξ ἅπερ τῶν ἐντεῦθεν προσδέχομαι, ὅπερ Θεὸς τοῦτο γενέσθαι προστάξειεν. ὅθεν καὶ τὴν ὑμετέραν ἀξιῶ πατρικὴν ἁγιότητα, ταῦτα πρὸς τῆς ἐμῆς ταπεινότητος θεσμὸν συνοδικὸν δεχομένην τὰ γράμματα, πατρικοῖς θεωρῆσαι τοῖς ὄμμασι, καὶ ἀδελφικοῖς κατανοῆσαι τοῖς βλέμμασι, καὶ εἴ τι δι' ἄγνοιαν ἔπταισαν, ἢ διὰ λήθην ἐλλέλειπται, ἢ διὰ σπουδὴν παρεώραται, ἢ διὰ συντομίαν κεκώφωται καὶ ἀδήμως ἐμπημόνευται, ἢ διὰ γλώττης ἀκινησίαν σεσίγηται, ἢ διὰ βραδυγλωττίαν καὶ φωνῆς μογιλάλου ἰσχνότητα, ἢ διὰ λόγων ἀγροικοτέρων E ἐλλείψεως καὶ μὴ βουλομένην ἡμῶν στενότητα, προσθήκαις ἀναπληρῶσαι καὶ φθέγμασιν, ἐκ πατρικῆς προερχομένοις πληρώσεως, καὶ διορθώσεσιν ἰθῦναι, καὶ ῥῶσιν προσφιλεστάτην χαρίσασθαι ἀδελφικοῖς ἐνεργουμένην σπουδάσμασι, καὶ πατρικαῖς ἀνομ-

ANNO CHRISTI 680.

1 Ἡ σεσοφιστ...

L. Σηθιανῶν.

1 al. Ἡρακλεῶν: forte pro [illegible]. Hard.

2 Pro *comminiſcentur* legente Latino Interprete συμφυρόμενοι, *Harduinus*

3 Forte, Ophianorum, ſive Ophitarum, & in Græco, ἢ Ὀφιανῶν ἢ [illegible]. Harduinus.

4 Legendum videtur, *Pſathyrianorum Cyrtianorum Pſathyrianorum Dulianorum*, & in Græco: ἢ Ψαθυριανῶν ἢ Κυρτιανῶν, ἢ Δουλιανῶν, ex Theodoreto l. 4. hæretic. fab. c. 4. *Harduinus*.

5 Alibi, *Barſanuphitarum*. Harduinus.

ANNO CHRISTI 68.

ACTIO XI

ἀναμεμιγμένην * προσθέσεσιν, ἵνα μὴ τό, τι ἐλλειπὲς ἐν αὐτοῖς καὶ ἀτελὲς εἰσαεὶ διαμείνοιτο, μήτε τὸ ἀσθενὲς καὶ ἀγνοίᾳ πολλάκις σφαλλόμενον ἀῤῥωστοῦν εἰσαεὶ διαμένοι, καὶ δι' ὅλου τοῦ βίου νοσηλευόμενον· ὅπερ φιλικῶς ὑφ' ὑμῶν τῶν γνησίων γεγνόμενον πλουτίσῃ μὲν ἐμὲ καὶ ἰάσηται, μαρτυρήσῃ δὲ τοῖς μακαριωτάτοις ὑμῖν τὸ συμπαθὲς καὶ φιλόστοργον, ταυτὸ δὲ εἰπεῖν τὸ φιλάδελφόν τε καὶ φιλότεκνον· ὅπου δὲ πρὸς ὑμῶν ἐγὼ πλουτιζόμενος, καὶ τὸ ἐλλιπὲς προσαναπληρούμενος, καὶ τὸ ἀσθενὲς ἐξιασάμενος, καὶ τὸ χωλὸν ἐπανορθούμενος, καὶ ῥώσει καὶ πλούτῳ πατρικῷ καὶ ἀδελφικῷ στεφανούμενος, ποίας ἔχειν χάριν ὑμῖν καὶ χαρὰν σὺν αὐτῇ πιστεύσομαι; ἢ εὐφροσύνην τρυγῆν καὶ ἡδονὴν τὴν ἀνυπέρβλητον γνωσθήσομαι; ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἰδείη μόνος B Θεός, εἰδείην δὲ καὶ αὐτὸς ἐγώ, θεοτίμητοι, ὁ τὴν τοιαύτην κερδαίνων συμπάθειαν, καὶ τὴν λαμπρὰν εὐεργεσίαν δρεπόμενος. εἰδείητε δὲ τάχα καὶ αὐτοὶ καὶ μαθήσεσθε, εἰ καρδίας τῆς ἐμῆς τὸ θερμὸν εἰς εὐσέβειαν ἴδητε, καὶ τῆς ψυχῆς τὸ πολὺ πρὸς ἀγάπησιν ψυχικοῖς ὀφθαλμοῖς θεωρήσαιτε· περὶ τούτων οὖν ἔτι πλέον ὑμᾶς αἰτεῖν τοῖς λόγοις ἀφίεμαι· οἶδα γάρ, ὡς ταῦτα πάντως * πληρώσετε καὶ πρὸ τῆς ἡμετέρας ἐλαχίστης αἰτήσεως, ἀδελφικῆς ἀγάπης πυρσῷ πυρακτούμενοι, καὶ πόθῳ πατρικῷ φλογιζόμενοι· ἐκεῖνο δυσωπῶ, καὶ δυσωπῶν οὐδέποτε παύσομαι, ὥστε ταῖς εὐχαῖς πρὸς C Θεὸν καὶ δεήσεσιν ἐμὲ περιέπειν θερμότατα τὸν δεδιότα καὶ τρέμοντα, καὶ τὸ βάρος βαστάζειν τοῦ προσεπιτεθέντος μοι ζυγοῦ μὴ δυνάμενον· καὶ οὐ τοῦτό γε μόνον, ἀλλ' ὅπως καὶ τὸ Χριστοῦ μοι τοῦτο συμβόσκητε ποίμνιον· ὅπερ ποιμαίνειν μὲν αὐτὸς ἐγκεχείρισμαι, ἀδυνατῶ δὲ μὴ ἐπικουρούντων ὑμῶν ἀντιλήψεσι ποιμαίνειν τοῦτο καὶ ξίφεσιν ὁσίοις τισὶ καὶ ὠφελίμοις βλαστήμασι, καὶ φυλάττειν ἀβλαβὲς καὶ ἀπήμαντον. καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ καὶ δέομαι, ἵνα μὴ βλάβην ποτὲ τὴν οἱανοῦν ὑπομένοντα παρὰ τὴν ἐμὴν ἀπειρίαν καὶ ἀπραξίαν, καὶ οὐκ ἀρκοῦσαν πρὸς τὸ δεόντως νέμειν ἀδράνειαν, ὡς αὐτὸς αὐτοῖς λυμαινόμενος ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως κρίνωμαι, καὶ τῶν D κλεπτόντων καὶ σφαττόντων καὶ ἀπολλυόντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ τὰ πολυτίμητα πρόβατα ὁ πλεῖστον ὑφέξω τὴν κόλασιν· τὴν γὰρ τούτων συντήρησίν τε καὶ ἐπαύξησιν, καὶ τὴν πᾶσαν ταῖς ἀρεταῖς κορυφουμένην πρόνοιαν οἶδα σαφῶς καὶ ἐπίσταμαι πρὸς τοῦ ἀρχιποιμένος Χριστοῦ ἐκζητηθησόμενος· ἀλλ' εἴ τι θεοτίμητοι δύνασθε, Χριστοῦ χαριζομένου τὸ δύνασθαι, βοηθεῖν ἡμῖν ἀγωνίσασθε, ἵνα μὴ κακῶς ἐγώ, καὶ τὰ Χριστοῦ ταῦτα τὰ τιμιώτατα πρόβατα θρεμλωται παρὰ τὴν ἐμὴν ἀδυναμίαν φθειρώμεθα. τὴν ἴσην δὲ ὑμῖν πλουσίαν ἔχω παράκλησιν, ἵνα ἐκτενῶς ποιῆσθε καὶ ἄπαυστον τὴν πρὸς Θεὸν ἱκετείαν E καὶ δέησιν ὑπὲρ τῶν φιλοχρίστων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν βασιλέων, τῶν θεόθεν τὰς βασιλείας λαχόντων τὰς οἴακας· ὅπως αὐτοῖς ὁ φιλοικτίρμων Θεὸς καὶ φιλάνθρωπος, ὁ καὶ δύναμιν ἔχων ἰσοστατοῦσαν τῷ θελήματι, ταῖς ὑμετέραις θεοδέκτοις εὐχαῖς μαλαττόμενος, ἐπὶ τῶν μὲν πλήθους αὐτοῖς πολλὴν προχειρίσῃ, νίκας τε μεγίστας κατὰ βαρβάρων δοίη καὶ ξένων, καὶ παῖδας παισὶν αὐτοὺς στεφανώσειε, καὶ εἰρήνῃ θείᾳ χαρακώσειε, καὶ σωτῆρα παρέχοι κραταιὰ καὶ ἐνδύναμα, βαρβάρων μὲν ἁπάντων; μάλιστα δὲ Σαρακηνῶν ὁρμὴν κατα-

* προσθέσεσι

* πληρώσατε

A quæ contra noſtram ſanctiſſimam catholicam eccleſiam compoſuerunt, & adverſus fidem noſtram rectam, atque immaculatam conſcripſerunt. Anathematizo autem cum eiſdem profanis hæreſibus, & omnem aliam Deo odibilem, & maledicam hæreſim, quam ſancta noſtra catholica eccleſia anathematizare, atque condemnare conſueta eſt, eorumque auctores, & genitores, & eorum probroſas, atque fœdiſſimas loquelas atque codicillos, ſola honorans, & recenſens, ſentienſque & venerans ſancta noſtra eccleſia catholicæ & apoſtolicæ dogmata, quæ * partim vobis, & breviter edidi, propter ſynodicarum literarum, ut B dixi, compendium. Cum quibus hinc etiam migrare deprecor, quando hoc Deus præceperit. Unde & veſtram quæſo paternam ſanctitatem, has a mea humilitate ſuſcipientem jure ſynodico literas, paternis oculis conſpicere, & fraternis obtutibus * cernere: & ſi quid per ignorantiam culpatum eſt, ſive per oblivionem prætermiſſum eſt, aut per feſtinationem minus animadverſum eſt, aut per compendium minus expreſſum eſt, & nullatenus memoratum, aut per immobilitatem linguæ eſt tacitum, aut per linguæ gravitatem, & vocis nimiam exilitatem, aut per ſermonum agreſtium infirmitatem, & nobis nolen- C tibus ſiluit, adjectionibus, & dictionibus adimplere, ex paterna procedentibus plenitudine, & emendationibus corrigere, & robur amiciſſimum tribuere, fraternis operatum ſtudiis, paterniſque irrigatum propoſitis: ut neque quod in eis, deeſt, imperfectum ſemper appareat: neque quod infirmum eſt, & per ignorantiam fortaſſe plerumque fefellit, invalidum jugiter maneat, & per totam vitam ægrotet. Quod cum amicabiliter a vobis fuerit factum, me quidem locupletabit, atque ſalvificabit, vobis autem beatiſſimis teſtificabitur de compaſſionis caro affectu, hoc idem eſt dicere de filii, atque fraternitatis dilectione. D Ita vero ex vobis ego ditatus, & quod defuit, redintegratus, & quod infirmum eſt, medicatus, & quod claudicabat, correctus, paternis fraterniſque divitiis coronatus, quales vobis gratias referre, & una cum his gaudium habere æſtimabor, ſive lætitiam vindemiaſſe, & delectamentum eximium recognoſcar? Sed hoc quidem noverit ſolus Deus; noverim autem etiam ego ipſe, Deo honorabiles, qui hujuſmodi * compaſſionem lucrifacio, & præclaro beneficio potior. Noveritis autem reor & vos, & addiſcetis, ſi cordis mei fervorem circa pietatem videritis, & quod plurimum animus ad caritatem eſt oculis animæ creve- E ritis. Super his igitur amplius vos verbis poſcere deſinens, (ſcio enim quod hæc per omnia complebitis, & ante noſtras humillimas ſupplicationes fraternæ caritatis ardore concremati, affectuque paterno inflammati) illud quæſo & poſtulans nunquam deſinam, quatenus orationibus apud Deum me flagrantiſſime foveatis metuentem, atque trementem, & onus ſufferre mihi jugi impoſiti nequientem: & non hoc ſolummodo, ſed ut hunc quoque Chriſti gregem mecum paſcatis, qui mihi quidem ad regendum commiſſus eſt: invali-

dus

* incitum

* obtutu

* commodum

dus autem ſum, niſi veſtris præſidiis adjuvet ad regendum hunc, atque nutriendum divinis quibuſdam, & profuturis germinibus, ad conſervandum quoque innoxium, & illæſum. Idcirco exoro, & deprecor, ut nullam hic grex noxam ſuſtineat per meam imperitiam, & inertiam, & opportune regere non ſufficientem impotentiam, & tanquam ego ipſe eum læſiſſem, in die judicii judicer, & furantium latronum, atque occidentium, & perdentium pretioſiſſimas oves Chriſti Dei, immortale tormentum ſuſcipiam. Harum enim ſalutem, & augmentum, & pinguedinem paſcuis optimis excellentem ſcio, & aliquando a Chriſto paſtorum principe a me exigendam agnoſco: ſed ſi quid, Deo honorabiles, potueritis, Deo ad ſuffragandum nobis condonante virtutem concertate, ne & ego ipſe, & hæ pretioſiſſimæ Chriſti oves propter meam imbecillitatem a beſtiis capiamur. Æqualem autem vobis opulentam poſtulationem offero, ut inſtantem ad Deum obſecrationem, atque deprecationem fundatis pro Chriſto dilectis, & tranquilliſſimis noſtris imperatoribus, qui divinitus imperii gubernacula meruerunt, quatenus ipſe miſericordiſſimus, atque humaniſſimus Deus, qui etiam virtutem habet æquiparem voluntati, veſtris Deo acceptabilibus orationibus mitigatus annorum quidem eis copioſam multitudinem condonet, victoriaſque maximas adverſus barbaros impendat, & trophæa, & filiis filiorum eos coronet, & pace divina circumdet, & ſceptra fortia concedat, atque vigentia barbarorum omnium, maximeque Saracenorum ſupercilia confringat, qui ex noſtris peccatis ex inſperato nunc ſuper nos ſurrexerunt, omniaque diripiunt crudeli ferinoque propoſito, & impia profanaque audacia. Unde plus quam etiam vos ſanctiſſimos poſcimus, inſtantiſſimas ad Chriſtum petitiones effundere, ut has propitius a vobis ſuſcipiens, cito dejiciat eorum furore plenam jactantiam, & viles eos, ſicut & antea, ſub ſcabellum a Deo conſervandis noſtris imperatoribus tribuat, ut & ipſa dierum lætitiam habeant, qui in terris noſtrum habent imperium, a bellicis perturbationibus quieſcentes, & cuncta eorum cum eis lætetur reſpublica ſceptris eorum firmiſſime communita, & per eos pacifico ſtatu jucunditatis procreatoribus racemis veſcatur. Jure proinde ſupplico veſtræ fraternæ dilectioni, Leontium Deo amabilem diaconum ſanctæ Chriſti Dei noſtri reſurrectionis, & noſtri venerabilis ſecretarii cancellarium, primumque notariorum, & religioſum fratrem noſtrum Polyeuctum, qui hujus noſtræ ſynodicæ ſcripturæ miniſtri ſunt, placido vultu conſpicere, & condecenti condeſcenſione ſuſcipere. Hoc quippe veſtrum nimium ſpeciale conſtat indicium, quod & adſpicientes vos admirantur, quod & in ſublimitate maxima exiſtitis, & maximam humilitatem eſtis induti. Sed & cunctis veſtris præclaris proprietatibus ſpiritaliter, atque hilariter complectimini, & animæ ſpiritalia largimini ſtipendia, & ad nos celeriter remittite alacres, atque gaudentes, quod talem

θρέψοντα, τῇ δὲ ἁμαρτίᾳ ἡμῶν ἀδεκάστως καὶ ἡμῖν ἐπιπεσόντων, καὶ πάντα λυμαινομένων ὠμῷ καὶ θηριώδει φρονήματι, καὶ δυσσεβεῖ καὶ ἀθέῳ τολμήματι. διὸ πλειστάκις τὰς μεσιτείας ὑμᾶς ἐκλιπαρούμενοι ἐκτενεστάτας πρὸς Χριστὸν τὰς δεήσεις ποιήσασθαι, ὅπως ταύτας δεξάμενος πρὸς ὑμῶν προσαγομένας καταβάλλοι θᾶττον αὐτῶν τὰ μανίας πλήρη φρυάγματα, καὶ ἀτελεῖς αὐτοὺς ἀποδείξοι, καθὰ τὸ πρότερον, τοῖς θεοδότοις ὑμῶν βασιλεῦσι δωρήσοιτο· ἵνα ἀπημερεύσωσι μετ' αὐτοὶ οἱ τὸ ἐπὶ γῆς ἡμῶν βασίλειον ἔχοντες, πολεμικῶν θορύβων παυσάμενοι· ἀπημερεῖ δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ ἅπαν αὐτῶν τὸ πολίτευμα, σκήπτροις τοῖς αὐτῶν κραταιοῖς χαρακώμενον, καὶ εἰρηνικῆς δι' αὐτῶν καταστάσεως τὰς εὐφροσύνης πατέρας δρεπόμενον βότρυας. ἀντιβολῶ δὲ δικαίως ὑμῶν τὸ φιλάδελφον, Λεόντιον τὸν θεοφιλέστατον διάκονον τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως, καὶ τοῦ λογιωτάτου ἡμῶν σεκρέτου καγκελλάριον ὄντα καὶ πρωτονοτάριον· καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἡμῶν ἀδελφὸν Πολύευκτον, τοὺς τοῖσδε ἡμῶν τοῖς συνοδικοῖς διακονουμένους χαράγμασιν, εὐμενεῖ προσώπῳ θεάσασθαι, καὶ συγκαταβάσει πρεπώδει προσδέξασθαι· τοῦτο γὰρ ὑμῶν καὶ τὸ ἰδιαίτατον πέφυκε γνώρισμα, ᾧ τοὺς θεατὰς ὑμῶν ἀεὶ καταπλήττετε, ἐν ὕψει τε μεγίστῳ τυγχάνοντες, καὶ μεγίστην ἐνδεδυμένοι ταπείνωσιν. ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ὑμῶν τοῖς λαμπροῖς ἰδιώμασι πνευματικῶς καὶ ἱλαρῶς δεξιώσασθε, καὶ ἐφόδια ψυχῆς πνευματικὰ καὶ λαμπρὰ προχειρίσασθε, καὶ θᾶττον ὡς ἡμᾶς ἀντιπέμψατε γανυμένους καὶ χαίροντας, ὅτι τούτων ἱστορεῖν Βυζάντιον ἠξίωνται προέδρους· χειροτονοῦντά τε καὶ ἡμῶν τὴν ἀπόλαυσιν ἐν τῷ διηγεῖσθαι κομψῶς ἡμῖν τὰ ὑμέτερα, ῥῶσιν ψυχῆς θεοδώρητον, καὶ ὑγείαν τοῦ σώματος θεόσδοτον, καὶ νέμοντα ποθούμενα γράμματα, τὰ πίστιν ἡμῖν τὴν ὀρθὴν ἐκφαιδρύνοντα, καὶ τὸ ἦθος τῆς ψυχῆς ἐκλαμπρύνοντα, καὶ τὴν ποιμαντικὴν ἡμᾶς ἐπιστήμην παιδεύοντα, καὶ θαρραλέους πρὸς τὸ ποιμαίνειν τὰ ἐνθάδε Χριστοῦ ποιούμενα ποίμνια. . . . . .

. . . .

πᾶσαν τὴν σὺν τοῖς πανιέροις ὑμῖν θεοφιλῆ καὶ φαιδρὰν ἀδελφότητα πλεῖστα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἐγώ τε ὁ ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος, καὶ οἱ σὺν

* ἀπημερῶ

σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ προσαγορεύομεν· ἐῤῥωμένος ἡμῖν ἐν κυρίῳ ὑπερεύχου μου ἁγιώτατε ἀδελφέ.

A ſunt meriti conſpicere Byzantinorum antiſtitem, lætificantes quoque etiam noſtram puſillitatem, dum ſplendide nobis quæ veſtra ſunt, differant a Deo condonatam animæ valetudinem, & a Deo conceſſam corporis ſanitatem: & deſiderabilia ſcripta conferre, quæ rectam nobis fidem illuſtrent, & habitum animæ candificent, & paſtoralem nos diſciplinam inſtituant, & conſtantiſſimos ad regendum hic Chriſti gregem efficiant, ut diſcretionis ac ſcientiæ præſidio muniti, a caulis ovium divina providentia nobis commiſſarum baculo paſtoralis vigilantiæ furentes ac inſidiantes lupos arceamus: populumque nobis commiſſum periculi immunem creatori præſentemus, pro laboribus noſtris ab æquiſſimo judice mercedem munifice recepturi. Omnem quæ cum ſacratiſſimis vobis eſt, Deo amabilem, & jucundam fraternitatem, pluriſſimam in Chriſto Deo ego humilis & puſillus, & hi qui mecum ſunt omnes fratres ſalutamus: incolumis in domino ora pro me, ſanctiſſime frater.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἐν εἰδήσει καὶ τῶν νῦν ἀναγνωσθέντων συνοδικῶν γεγόναμεν· λεγέτωσαν δὲ Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοσεβέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, εἴγε καὶ αὖθις νεώτερόν τι βούλονται διαλέξαι.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Scientiam nunc relectorum ſynodicorum ſumus edocti. Dicant B autem Theodorus, & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Joannes diaconus, locum repræſentantes Agathonis ſanctiſſimi papæ Romani, ſi & iterum noviter aliquid proferre cupiunt.

Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, ἀμφότεροι τὸν τόπον ἐπέχοντες τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· ἐπίσταται ἥ τε ὑμετέρα εὐσέβεια, καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὅτι διὰ τῶν ἀναφορῶν τῶν σταλεισῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν παρὰ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν πάπα πᾶσα ἡ δύναμις τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ἐδηλοποιήθη διὰ πλείστων πατρικῶν χρήσεων ἐν αὐτοῖς ἐγκειμένων· ἐκ περιουσίας δὲ καὶ ἑτέρας χρήσεις ἐπιδεδώκαμεν ἐν κωδικίῳ, αἵτινες καὶ ἀντεβλήθησαν πρὸς βιβλία τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων· καὶ εἰ ἕτεραι * χρήσεις ὕπεισιν ἡμῖν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, ἀλλ᾽ οὖν ὅμως ταύταις ἀρκούμεθα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. ἐπιδεδώκαμεν δὲ καὶ χρήσεις βεβήλων αἱρετικῶν ἐν τῷ ῥηθέντι κωδικίῳ ἐναντία τῶν ἁγίων πατέρων περιεχούσας, τουτέστιν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· αἵτινες καὶ αὐταὶ ἀντεβλήθησαν πρὸς τὰ βιβλία τῶν αὐτῶν βεβήλων αἱρετικῶν· καὶ πᾶσι κατάδηλος γέγονε καὶ ἡ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων εὐσεβὴς πίστις, καὶ ἡ τῶν αἱρετικῶν δυσσεβὴς κακοδοξία. ἐπειδὴ δὲ ἐγνώσθη ἡμῖν, ὥς τινα οἰκεῖα πονήματα εὑρέθησαν παρὰ Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ ὁμοφωνοῦντα ταῖς δόξαις τῶν βεβήλων αἱρετικῶν, ἅτινα καὶ ἀφῃρέθησαν παρ᾽ αὐτῶν, καί ἐστιν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, εἰ παρίσταται τῷ θεοσόφῳ δεσπότῃ, καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, εἰς μέσον ἔλθωσι τὰ τοιαῦτα πονήματα, πρὸς τὸ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐγκειμένην δύναμιν διαγνωσθῆναι.

* πολλαὶ

Theodorus, & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Joannes Deo amabilis diaconus, utrique locum repræſentantes ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, dixerunt: Norit tam veſtra pietas, quamque veſtrum ſanctum concilium, quod per ſuggeſtiones quæ miſſæ ſunt ad veſtram pietatem ab Agathone ſanctiſſimo papa noſtro, omnis virtus orthodoxæ & apo- C ſtolicæ fidei inſinuata eſt per plurima patrum teſtimonia, quæ in eis ſunt poſita; ex abundanti autem, & alia teſtimonia ſuperobtulimus in codicillo, quæ & collata ſunt cum libris ſanctorum probabilium patrum. Et quamquam alia plurima teſtimonia ſuperſint nobis ſanctorum probabilium patrum, attamen his contenti ſumus pro rectæ fidei comprobatione. Adjecimus autem & teſtimonia profanorum hæreticorum in eodem codicillo, contraria ſanctis patribus continentia, id eſt, unam voluntatem, & unam operationem in diſpenſatione unius de ſancta Trinitate domini noſtri Jeſu Chriſti, quæ & collata ſunt cum libris D eorumdem hæreticorum: & omnibus manifeſta facta eſt, quæ ſit orthodoxorum patrum piiſſima fides, & quæ hæreticorum malitioſa impietas. Quia autem cognitum eſt nobis, quod quædam propria ſcripta reperta ſunt apud Macarium, & Stephanum ejus diſcipulum, conſonantia ſectis profanorum hæreticorum, quæ ab eis ablata ſunt, & ſunt in chartophylacio venerabilis patriarchii hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, ſi * conſtat a Deo inſtructo domino, & ſancto univerſalique concilio, in medium veniant hujuſmodi opuſcula, quatenus quæ in eis virtus jaceat, cognoſcatur.

* videtur

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· λεγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, εἰ κατὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, πονήματα Μακαρίου καὶ Στεφάνου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ τυγχάνουσιν ἐν τῷ κατ᾽ αὐτὸν χαρτοφυλακίῳ.

E Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Edicat Georgius Deo amabilis deicola diaconus, & chartophylax hujus ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ, ſi ſecundum quæ dicta ſunt a parte ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ Agathonis, opuſcula Macarii, & Stephani ejus diſcipuli ſunt in ſacro chartophylacio.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε· ναὶ δέσποτα, καθὼς ἐδίδαξαν οἱ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὕπεισιν ἐν τῷ κατ᾽ ἐμὲ χαρτοφυλακίῳ πονήματα Μακαρίου καὶ Στεφάνου·

Georgius deicola Deo amabilis diaconus, & chartophylax, dixit: Etiam domine, juxta quod docuerunt, qui a parte ſunt apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, ſunt in mihi commiſſo chartophylacio opuſcula Macarii & Stephani.

Con-

ACTIO XI.

ANNO CHRISTI 680.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſan- A cta ſynodus dixerunt: Hæc ad medium deducantur. Et paululum ſubgrediens idem deicola Deo amabilis diaconus, & chartophylax, & conjungens in commiſſo chartophylacio, confeſtim reverſus protulit duos chartaceus codices, & chartaceum quaternionem.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Diſcurrat Georgius Deo amabilis hos codices, quos protulit, & quaternionem chartaceum, qui cum eis eſt, ſi ſunt Macarii opuſcula.

Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax dixit: Hi codices, domine, B & quaternio chartaceus, qui cum eis eſt, in domo imperiali, quæ * Philippici dicitur, inventi ſunt in uno * mitato juris monaſterii * Chriſtopoleos, una cum aliis diverſis codicibus. Qui duo libri una cum quaternione chartaceo tam ex manus Stephani monachi proprietate, quamque ex ſupraſcriptione eorum cognoſcuntur Macarii, & Stephani eſſe opuſcula.

* Philippi
* meiato
* G. Chryſopoleos

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Horum lectio proveniat. Et accipiens Antiochus religioſus lector, & notarius ſanctiſſimi archiepiſcopi a Deo conſervandæ hujus regiæ urbis chartaceum quaternionem relegit habentem in ſu- C perſcriptione ſic:

Exemplar libelli, quem porrexit piiſſimo magno imperatori Conſtantino Macarius patriarcha Theopoleos ſive Antiochiæ orientalis diœceſeos in palatio. Et dum relegeretur, piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Virtutem præſentis libelli in antegeſtis agnovimus, & ſuperſtiua eſt hujuſmodi lectio, ſed relegatur interim unus ex duobus libris. Et accipiens idem religioſus Antiochus lector, & notarius, relegit habentem in ſuperſcriptione:

Sermo acclamatus piiſſimo, & pacifico magno imperatori Conſtantino, a Macario epi- D ſcopo Theopolitano. Et relecta hujuſmodi ſuperſcriptione, Theophanes Deo amabilis presbyter, & abbas monaſterii Bajarum dixit: Piiſſime domine, extra ordinem fecit Macarius hunc, qui dicitur, atque relegitur quaſi proſphoneticus ſermo. A ſacerdote enimpe, ſi factus fuerit proſphoneticus ſermo ad imperatorem, vel hiſtoricus, coram ſenatu offertur, atque relegitur. Prius autem quam hoc faceret, & in Sardiniam, & in Romam, & in alia loca codices faciens, eumdem proſphoneticum ſermonem direxit prædictus Macarius, quod penitus ad ritum ſacerdotalem exiſtit incongruum.

E

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Nos quidem proſphoneticum ſermonem a Macario accepiſſe neſcimus, chartulas autem quaſdam obtulit nobis, quæ & ſunt quas uſque hactenus nec relegimus, & has in futuro ſecretario proferemus, ut debat veſtra ſancta ſynodus notitiam eorum accipere. Conſequenter vero lectio ejus, qui proſphoneticus dicitur, fiat. Et relectus eſt hujuſmodi proſphoneticus omni pravitate plenus, & hæreticis in omnibus conſonans, aperte continens unam voluntatem, & unam opera-

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ταῦτα εἰς μέσον προσαχθήτω. καὶ πρὸς βραχὺ ὑπεξελθὼν ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, καὶ παρεχόμενος ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χαρτοφυλακίῳ, παραχρῆμα ἐπιστρέψας προσκόμισε δύο βιβλία, καὶ ἓν χαρτῷον τετράδιον.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· διεξίτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος, εἰ τὰ προκομισθέντα δύο βιβλία, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον, ποιήματα Μακαρίου τυγχάνουσι.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτο- B φύλαξ εἶπε. ταῦτα δέσποτα τὰ δύο βιβλία, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ τῶν Φιλίππου εὑρέθησαν, ἐν ἑνὶ * μιτάτῳ διαφέροντι τῇ μονῇ Χρυσοπόλεως μετὰ καὶ ἑτέρων διαφόρων βιβλίων· ἅτινα δύο βιβλία, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον ἔκ τε τῆς ἰδιοχείρου Στεφάνου τοῦ ἀββᾶ, καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῶν ἐπιγινώσκονται Μακαρίου τε καὶ αὐτοῦ Στεφάνου τυγχάνειν ποιήματα.

* μιτάτῳ

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἡ τούτων ἀνάγνωσις γινέσθω καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως τὸ χαρτῷον τε- C τράδιον ἀνέγνω, ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

Ἴσον λιβέλλου ἐπιδοθέντος Κωνσταντίνῳ τῷ εὐσεβεστάτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ παρὰ Μακαρίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Θεουπόλεως, ἤτοι Ἀντιοχείας τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ ἀναγινωσκομένου τοῦ τοιούτου τετραδίου, Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος λιβέλλου ἐν τοῖς ἤδη πραχθεῖσιν εἰλήφαμεν, καὶ περιττή ἐστιν ἡ τούτου ἀνάγνωσις. ἀναγινωσκέσθω δέ τις ἐν ἐκ τῶν δύο βιβλίων· καὶ λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος Ἀντίοχος ἀνέγνω ἔχον οὕτως ἐν ἐπιγραφῇ·

Λόγος προσφωνηθεὶς τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ εἰρη- D νοποιῷ μεγάλῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ παρὰ Μακαρίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως. καὶ ἀναγνωσθείσης τῆς τοιαύτης ἐπιγραφῆς, Θεοφάνης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου μοναστηρίου Βαΐων εἶπεν. εὐσεβέστατε δέσποτα, παρὰ τάξιν ἐποίησε Μακάριος τὸν λεγόμενον καὶ ἀναγινωσκόμενον προσφωνητικὸν αὐτοῦ λόγον· παρὰ ἱερέως γὰρ γινόμενος προσφωνητικὸς πρὸς βασιλέα λόγος, εἴτε καὶ ἱστορικὸς, ἐπὶ συγκλήτου ἐπιδίδοται, καὶ ἀναγινώσκεται· πρὸ δὲ τοῦ πρᾶξαι τοῦτο, ἐν Σαρδηνίᾳ τε ἐν Ῥώμῃ καὶ εἰς ἑτέρους τόπους κώδικα ποιήσας τὸν αὐτὸν προσφωνητικὸν λόγον ἀπέστειλεν ὁ εἰρημένος Μακάριος, ὅπερ παντῃ ἀλλότριον πρὸς τὸν ἱερατικὸν θεσμὸν καθέστηκεν.

E

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. ἡμεῖς μὲν προσφωνητικὸν λόγον οὐκ ἐπεγνώσθημεν λαβεῖν παρὰ Μακαρίου, χαρτία δέ τινα ἐπιδέδωκεν ἡμῖν, ἅτινα καί εἰσιν· ὡς οὐδὲ μέχρι τοῦ παρόντος ἐνετύχομεν, καὶ ταῦτα καθ' ἑτέραν προφέρομεν, ὀφειλούσης τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου τὴν εἴδησιν αὐτῶν λαβεῖν· ἡ δὲ ἀκόλουθος ἀνάγνωσις τοῦ λεγομένου προσφωνητικοῦ λεγέσθω. καὶ ἀνεγνώσθη ὁ τοιοῦτος προσφωνητικὸς λόγος πάσης κακοδοξίας γέμων, καὶ τοῖς αἱρετικοῖς κατὰ πάντα συμφώνως, φα-

ρων

ANNO CHRISTI 680.

ρων ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ὁμοίως καὶ τὸ ἕτερον βιβλίον ἀναγνωσθήτω. καὶ λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος Ἀντίοχος τὸ τοιοῦτον βιβλίον ἀνέγνω ἔχον ἐπιγραφὴν οὕτως·

Λόγος ἀποσταλεὶς ὑπὸ Μακαρίου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Λουκᾷ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ τῷ ἐν Ἀφρικῇ, γράψαντι περὶ τῆς τῶν Μαξιμιανῶν νέας αἱρέσεως· καὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ αὐτοῦ λόγου ἐπὶ πολὺ γινομένης, ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθέντος ἤδη τοῦ λιβέλλου Μακαρίου, τοῦ ἐπιδοθέντος τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοσέπτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ νικητῇ βασιλεῖ· ὁμοίως δὲ ἀναγνωσθέντος καὶ τοῦ ὡσανεὶ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ, ὡς ἐπιγέγραπται, γενομένου πρὸς τὸ θεοστήρικτον αὐτοῦ κράτος, καὶ τέλους ἀποπληρωθέντος· ἀρξαμένου δὲ προσεπιτόμως ἀναγινώσκεσθαι καὶ τοῦ παρόντος λόγου πρὸς Λουκᾶν τινα μονάζοντα ἐν Ἀφρικῇ, τάξιν ἀντιρρητικοῦ καὶ συλλογισμοὺς Ἀριστοτελικοὺς ἔχοντος, καὶ πάντῃ ἀπᾴδοντος ταῖς ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ ἐκκρίτοις πατράσι μηδέποτέ τι τοιοῦτο καταδεξαμένοις, συνεωρῶμεν ἐκκοπὴν γενέσθαι τῇ τοῦ τοιούτου πρὸς Λουκᾶν λόγου ἀναγνώσει, ὡς ξένων καὶ ἀλλοτρίων ὄντων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος τῶν ἐν αὐτῷ ἐμφερομένων, καὶ ἑαυτοῖς καὶ τῇ ἀληθείᾳ παντελῶς ἐναντιουμένων. τὰ δὲ τοῦ τοιούτου βιβλίου ἐπίλοιπα ἀναγνωσθήτωσαν· καὶ ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου λόγος τρίτος τοῦ αὐτοῦ Μακαρίου περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, οὗ ἡ ἀρχή· εἰ μὲν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνστάσεως κατὰ τῶν πολεμίων. καὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐπὶ πολὺ προϊούσης ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· τὸν κονιορτὸν τῆς ἀκαίρου φλυαρίας τῶν συγγραμμάτων Μακαρίου καὶ Στεφάνου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ, ἐξαιρέτως δὲ τοῦ ἐν αὐτοῖς τρίτου λόγου τοῦ καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἀναγινωσκομένου, ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἀποτιναξάμενοι, καὶ ἀναθεματισμῷ δικαίως ὑποβάλλοντες ἐκκοπῆναι συνεωρῶμεν τὴν ψυχοβλαβῆ τούτων ἀνάγνωσιν· ἐκ δὲ τῶν τοιούτων συγγραμμάτων, πρὸς παράλληλον ἀπόδειξιν τῆς ὁμοφροσύνης τῶν ἤδη προκομισθεισῶν αἱρετικῶν χρήσεων παρὰ τῶν τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, τὰς ἐκ τῶν αὐτῶν συγγραμμάτων προφανεῖς βλασφημίας παρεκβληθῆναι, καὶ συνταγῆναι τοῖσδε τοῖς πεπραγμένοις δέον καθέστηκεν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε· κατὰ τὸ συνεωραθὲν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου γενέσθω. καὶ παρεξεβλήθησαν ἐκ τῶν εἰρημένων Μακαρίου συγγραμμάτων πρὸς ἀντιπαράθεσιν χρήσεων βεβήλων καὶ δυσσεβῶν αἱρετικῶν διάφοροι βλασφημίαι, καὶ συνετάγησαν ἔχουσαι οὕτως·

Μακαρίου αἱρετικοῦ ἀπὸ λιβέλλου ἐπιδοθέντος τῷ εὐσεβεστάτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ, οὗ ἡ ἀρχή· εἰρήνης Θεοῦ τῆς ὑπερεχούσης πάντα νοῦν τὸ κεφάλαιον ἡ εὐσέβεια. ἑνὶ καὶ μόνῳ θείῳ θελήματι, ὡς ἂν ὄντος ἐν αὐτῷ καὶ ἄλλου θελήματος, ἢ ἀντιπίπτοντος καὶ ἀντικειμένου τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ δυνατῷ θελήματι. ἀδύνατον γὰρ ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν δύο ἅμα κατὰ ταυτὸν ἐναντία, ἢ καὶ ὅμοια ὑφεστάναι θελήματα.

ACTIO XI.

A tionem in incarnationis diſpenſatione unius de ſancta Trinitate domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Conſtantinus piiſſimus imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Similiter & alter liber relegatur. Et accipiens idem religioſus lector, & notarius Antiochus hujuſmodi librum relegit habentem in ſuperſcriptione ita:

Sermo miſſus a Macario archiepiſcopo Theopoleos Lucæ presbytero & monacho in Africa, qui ſcripſerat de nova hæreſi Maximianorum. Et dum diu lectio ejuſdem ſermonis fieret, ſancta ſynodus di- B xit: Relecto jam libello Macarii, qui oblatus eſt piiſſimo, & tranquilliſſimo noſtro domino, atque magno victori imperatori, ſimiliter autem relecto & illo quaſi proſphonetico ſermone, qui ſicut ſuperſcriptus eſt, ad à Deo conſervandam ejus fortitudinem factus eſt: & hoc expleto, inſuper autem ad relegendum incepto etiam præſente ſermone ad Lucam quemdam monachum Africæ, habentem ordinem oppoſitionum, & Ariſtotelis ſyllogiſmos, & diſſonantem omnino a ſanctis quinque univerſalibus conciliis, & ſanctis probabilibus patribus, qui nunquam tale aliquid admiſerunt, prævidimus interruptio- C nem fieri lectionis de hujuſmodi ſermone ad Lucam, eo quod extranea, atque aliena ſunt ab eccleſiaſticis dogmatibus, quæ in eo continentur, & ſibi, & veritati omnino contraria. Reliqua vero ejuſdem libri relegantur. Et relectus eſt ex eodem libro tertius ejuſdem Macarii de eadem re, cujus eſt initium: Adverſus expugnatores quidem propter pietatem inſtantiæ. Et diu lectione proveniente, ſancta ſynodus dixit: Superfluæ fabuloſitatis pulverem ſcriptorum Macarii, & Stephani ejus diſcipuli, præſertimque tertii eorum ſermonis, qui & in præſenti relegitur, a nobiſmetipſis excutientes, & juſto ana- D thémati ſubmittentes, interrumpi prævidimus horum animabus noxiam lectionem. Ex hujuſmodi autem ſcriptis ad pariſimilem demonſtrationem concordiæ dudum prolata a parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ hæreticorum teſtimonia, quæ ſunt ex eiſdem ſcriptis manifeſtæ blaſphemiæ, deflorari, & his geſtis opportunum eſt inſeri.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Secundum quod prævidit ſancta ſynodus fiat. Et defloratæ ſunt ex ſupradictis Macarii ſcriptis, ad conferendum cum teſtimoniis profanorum, & impiorum hæreticorum, diver- E ſæ blaſphemiæ, & inſertæ ſunt, continentes ita:

Macarii hæretici ex libello oblato piiſſimo magno principi Conſtantino, cujus eſt initium: Pacis Dei quæ exuperat omnem ſenſum, capitulum eſt pietas. Una & ſola divina voluntate, tanquam non exiſtente in eo & alia voluntate, ſive reſiſtente atque contraria divinæ ejus, & potenti voluntati: impoſſibile enim eſt, in uno eodemque Chriſto Deo noſtro duas ſimul circa idipſum contrarias ſeu ſimiles ſubſiſtere voluntates.

A Themiſtii hæretici ex ſecundo ejus antirrhetico, id eſt, contradictorio, contra tomum Theodoſii capitulo quadrageſimo primo:

Neque enim idcirco, quod ſacer Athanaſius duas voluntates ait Chriſtum oſtendiſſe in tempore paſſionis, etiam duas voluntates ei circumponimus, & has repugnantes adinvicem ſecundum iſtas tuas collectiones, ſed pie ſciemus, tanquam unius unam voluntatem Emmanuelis, alicubi quidem humane moveri, alicubi vero Deo digne,

Macarii hæretici ex ſermone tertio, cujus initium eſt: Adverſus impugnatores quidem ob pietatem inſtantiæ: Unam enim perſonam ſalvatoris Chriſti unius de ſancta Trinitate prædicamus: & ſicut unus eſt ipſe, unam ei B voluntatem adſtruimus, quemadmodum & qui ante nos fuerunt, explanarunt.

Ejuſdem ex eodem ſermone: Sic nos unam voluntatem Chriſti, & hanc totam divinam, ſecundum doctores prædicamus.

Apollinarii hæretici: Et non memorant, quia voluntas iſta propria dicta eſt, non hominis, qui ex terra eſt, ut ipſi putant, ſed Dei qui de cœlo deſcendit.

Macarii hæretici de ſermone qui dicitur acclamatorius ad piiſſimum imperatorem, cujus eſt initium: Mirum quid inviƈtiſſime domine: Eos qui contraria eis adſtruxerunt ſanctos patres noſtros condemnaverunt, & C anathematizaverunt abſolute omnes, qui unam voluntatem domini adſtruxerunt, quorum unus extitit Honorius Romanus, qui unam voluntatem manifeſtiſſime prædicavit. Adæque autem & qui unam operationem dixerunt, non * receperunt ſanctis patribus cognitam unam vivificam Chriſti operationem.

* recipientes

Anthimi hæretici ex ſermone ad Juſtinianum imperatorem, cujus eſt initium: Dei meminiſſe in omni cauſa bonum eſt: Si ergo una eſt ſubſiſtentia, & una natura Dei verbi incarnata, ſicut & eſt, procul dubio & una voluntas, & una revera eſt operatio, unaque ſapientia, & una ſcientia utriſ- D que eſt.

Macarii hæretici ex ſermone, qui ab eo miſſus eſt ad Lucam presbyterum, & monachum Africæ, cujus eſt initium: Quale eſt his qui in mari periclitantur: Qualis vero natura etiam in his, quæ omnimodo ſejuncta ſunt, (ut & iterum vanitati veſtræ condeſcendam) poſtquam cum aliqua quadam operatur natura, unam non perficit operationem?

Apollinarii hæretici de aporiis, id eſt, de difficilibus: Inſtrumentum, & illud, quod hoc movet, unam naturaliter perficit operationem. Si ergo una eſt operatio, una eſt ſubſtantia. Una igitur ſubſtantia facta eſt E verbi & inſtrumenti.

Macarii hæretici ex eodem ſermone ad Lucam presbyterum, & monachum: Quaproter & ad ſingula, quæ fiebant, ut quamdam cooperatricem quodammodo, præſertim autem ad hoc ſanctam carnem ſuam aſſumere nitebatur, ut oſtenderet vivificare valentem, & ſicut unam jam factam cum eo, non ſecundum naturam videlicet, ſed ſecundum diſpenſationis unitionem, & virtutem inſolubilem vitæ, qua ineffabilis humanatio nobis effulſit. Etenim quando ar-

A Θεμιστίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἀντιῤῥητικοῦ τοῦ κατὰ τοῦ τόμου Θεοδοσίου, κεφαλαίου μα'.

Οὐ γὰρ ἐπειδὴ καὶ ὁ ἱερὸς Ἀθανάσιος δύο θελήματα ἔφη τὸν Χριστὸν δεικνύναι κατὰ τὸν τοῦ πάθους καιρὸν, ἤδη καὶ δύο θελήσεις αὐτῷ περιθήσομεν, καὶ ταύτας μαχομένας ἀλλήλαις κατὰ τοὺς σοὺς τούτους συλλογισμοὺς, ἀλλ' εἰσόμεθα εὐσεβῶς τὴν ὡς ἑνὸς μίαν θέλησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ, πῆ μὲν ἀνθρωπίνως κινεῖσθαι, πῆ δὲ θεοπρεπῶς.

Μακαρίου αἱρετικοῦ ἀπὸ λόγου τρίτου· οὗ ἡ ἀρχή· αἱ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνστάσεις· ἓν γὰρ πρόσωπον τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ ἑνὸς τῆς B ἁγίας Τριάδος κηρύσσομεν, καὶ ὡς ἑνὸς ὄντος αὐτοῦ ἓν καὶ τὸ θέλημα δογματίζομεν, καθὼς καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν διεσάφησαν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου· οὕτως ἡμεῖς ἓν θέλημα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦτο θεϊκὸν κατὰ τοὺς διδασκάλους ὅλον κηρύσσομεν.

Ἀπολλιναρίου αἱρετικοῦ· καὶ οὐ μνημονεύουσιν, ὅτι τὸ θέλημα τοῦτο ἴδιον εἴρηται οὐκ ἀνθρώπου τοῦ ἐκ γῆς, καθὼς αὐτοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ Θεοῦ τοῦ καταβάντος ἐξ οὐρανοῦ.

Μακαρίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ λεγομένου προσφωνητικοῦ λόγου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα· οὗ ἡ ἀρχή· παράδοξόν τι καλλίνικε δέσποτα, τοὺς τἀναντία C δὲ αὐτοῖς δογματίσαντας ἁγίους πατέρας ἡμῶν κατέκριναν καὶ ἀνεθεμάτισαν, καὶ πάντας ἁπλῶς τοὺς ἓν θέλημα τοῦ κυρίου δοξάσαντας. ὧν εἷς ὑπάρχει καὶ ὁ τῆς Ῥωμαίων Ὀνώριος, ἓν θέλημα δογματίσας φανερώτατα· ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς μίαν εἰπόντας ἐνέργειαν, μὴ προσδεξαμένους τὴν τοῖς ἁγίοις πατράσι γνωριζομένην μίαν ζωοποιὸν Χριστοῦ τὴν ἐνέργειαν.

Ἀνθίμου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα λόγου. οὗ ἡ ἀρχή· Θεοῦ μεμνῆσθαι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν· εἰ γὰρ μία ἐστὶν ὑπόστασις, καὶ μία φύσις τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένη, ὥσπερ οὖν καὶ ἐστὶν, ἀναμφιβόλως καὶ ἓν θέλημα, D καὶ μία ἐνέργεια δηλονότι, καὶ μία σοφία, καὶ μία γνῶσις τοῦ συναμφοτέρου ὑπάρχει.

Μακαρίου αἱρετικοῦ ἀπὸ λόγου σταλέντος παρ' αὐτοῦ πρὸς Λουκᾶν πρεσβύτερον καὶ μοναχὸν Ἀφρικῆς· οὗ ἡ ἀρχή· οἷόν ἐστι τοῖς κατὰ θάλατταν κινδυνεύουσι· ποία δὲ φύσις καὶ ἐπὶ τῶν πάντῃ κεχωρισμένων, ἵνα καὶ πάλιν ὑμῶν τῇ μωρίᾳ συγκαταβῶ, ἡνίκα μετά τινος ἑτέρας ἐνεργεῖ φύσεως, μίαν οὐκ ἐκτελεῖ τὴν ἐνέργειαν.

Ἀπολλιναρίου αἱρετικοῦ ἐκ τῶν ἀποριῶν· ὄργανον καὶ τὸ κινοῦν μίαν πέφυκεν ἀποτελεῖν τὴν ἐνέργειαν. εἰ δὲ μία ἡ ἐνέργεια, μία καὶ ἡ οὐσία· μία ἄρα οὐσία γέγονε τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὀρ- E γάνου.

Μακαρίου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Λουκᾶν πρεσβύτερον καὶ μοναχὸν λόγου ἑβδόμου· διὸ δὴ καὶ πρὸς ἕκαστα τῶν γινομένων συνεργάτιν ὥσπερ τινὰ πρὸς τοῦτο δὴ μάλιστα τὴν ἁγίαν αὐτοῦ λαμβάνειν ἠπείγετο σάρκα, ἵνα δεικνύῃ ζωοποιεῖν δυναμένην, καὶ ὡς ἓν ἤδη γενομένην πρὸς αὐτὸν, οὐ κατὰ φύσιν δῆλον, ἀλλὰ καθ' ἕνωσιν οἰκονομικὴν, καὶ δύναμιν ἀκατάλυτον ζωῆς, καθ' ἣν ἡ ἀφράστως ἐξέλαμψεν ἡμῖν ἐνανθρώπησις· καὶ γοῦν ὅτε τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου κοράσιον ἐζωογόνει λέγων

ἡ παῖς

ANNO CHRISTI 680.

ἡ παῖς ἐγείρου, ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, ζωοποιῶν μὲν ὡς Θεὸς τῷ παντουργῷ προστάγματι, ζωοποιῶν δ' αὖ πάλιν καὶ διὰ τῆς ἁφῆς τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς, μίαν τε καὶ συγγενῆ δι' ἀμφοῖν ἐπιδεικνὺς τὴν ἐνέργειαν. ὁρᾷς ὅπως ἐνεργεῖν ἑκατέραν μορφὴν διὰ τὴν μετ' ἀλλήλων κοινωνίαν μίαν αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν ἀπεφήνατο; οὐ γὰρ ἐκ τοῦ καθάπερ εἰπεῖν, ζωοποιῶν ὡς Θεὸς, ζωοποιῶν δὲ καὶ διὰ τῆς ἁφῆς, ἤδη κατὰ τοὺς νέους τούτους δογματιστὰς δύο ζωοποιήσεις, καὶ ἐνεργείας δύο νοεῖν ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν.

Ἀνθίμου αἱρετικοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα προσφωνητικοῦ λόγου, οὗ ἡ ἀρχή. Θεοῦ μεμνῆσθαι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν· τὰ εἰκότα δὲ τούτοις καὶ ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος ἐδίδαξε πατὴρ, καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τόμῳ τοῦ εἰς τὸ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην εὐαγγέλιον ὑπομνήματος, οὕτως εἰπών· διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ τοὺς νεκροὺς ἀνιστᾶν, οὐ λόγῳ μόνον, οὔτε ταῖς θεοπρεπέσιν ἐπιτάγμασιν ἐνεργῶν ὁ σωτὴρ εὑρίσκεται, ἀλλὰ συνεργάτιν ὥσπερ τινὰ πρὸς τοῦτο δὴ μάλιστα τὴν ἁγίαν αὐτοῦ λαμβάνων ἠπείγετο σάρκα, ἵνα δεικνύῃ ζωοποιεῖν δυναμένην, καὶ ὡς ἓν ἤδη γενομένην πρὸς αὐτόν· καὶ γοῦν ὅτε τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου κοράσιον διανίστη λέγων· ἡ παῖς ἔγειραι, ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καθὼς γέγραπται, ζωοποιῶν μὲν ὡς Θεὸς τῷ παντουργῷ προστάγματι, ζωοποιῶν δ' αὖ πάλιν καὶ διὰ τῆς ἁφῆς τῆς χειρὸς, μίαν καὶ συγγενῆ δι' ἀμφοῖν ἐπιδεικνὺς τὴν ἐνέργειαν. ὅτε τοίνυν ἴδιον νοερᾶς θεοπρεποῦς ἴσμεν ἐνεργείας τῶν ὅλων τὴν γνῶσιν, μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ συναμφοτέρου τὴν θεοπρεπῆ ἐνέργειαν ἐδιδάχθημεν ὑπάρχειν, πῶς οὐχ ὁμολογήσομεν ἐντεῦθεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῶν ὅλων γνῶσιν ὑπάρχειν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ, ὡς εἰρήκαμεν, καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα, καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀνθρωπότητα.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα· ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς φιλοχρίστοις ἡμῶν πολιτείας ἐνασχολούμεθα πράγμασι, κελεύομεν Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς ἐνδοξοτάτους πατρικίους, Πολύευκτον καὶ Πέτρον τοὺς ἐνδοξοτάτους ἀπὸ ὑπάτων, ἐκ προσώπου τῆς ἡμῶν εὐσεβείας συνδιέρχεσθαι τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ ἐν ταῖς ὑπολοίποις συνελεύσεσι, τῆς παρούσης ὑποθέσεως τῶν πλείστων, καὶ κυριωτέρων κεφαλαίων ἐπὶ τῆς ἡμῶν εὐσεβείας ἤδη πραχθέντων.

A chiſynagogi filiam ſuſcitabat dicens: *Puella, ſurge: tenuit manum ejus*, vivificans quidem ut Deus omnium, opifice præcepto, vivificans autem iterum & per tactum ſanctæ carnis ſuæ, unam, atque cognatam per utraque operationem oſtendens. Cernis quomodo dicens operari utramque naturam, * præterquam cum alterius communione, unam ejus operationem promulgavit? Neque enim ex * eo, quod ſecundum alterum dixit: Vivificans ut Deus vivificans autem & per tactum: jam ſecundum iſtos novos dogmatiſtas, duas vivificationes, & duas operationes intelligere nos inſtituit.

ACTIO XI. *Marc.* 5.

* G. propter communionem cum altera

* G. ex eo, quod ita dixit:

Anthimi heretici ex proſphonetico, id B eſt, acclamatorio ad Juſtinianum imperatorem, cujus initium eſt: Dei meminiſſe in omni cauſa: Convenientia autem his & idem ſanctiſſimus pater edocuit & in quarto tomo commentariorum evangelii ſecundum Joannem, ita dicens: Ideo & cum mortuos ſuſcitaret, non verbo tantum, neque Deo dignis præceptis reperitur operatus eſſe ſalvator: ſed quamdam cooperatricem, & vivificam, præſertim autem ad hoc ſanctam ſuam carnem aſſumere nitebatur, ut oſtenderet vivificare valentem, & ſicut unum jam factam cum eo. Etenim quando archiſynagogi filiam ſuſcitabat, dicens: *Puella, ſurge: tenuit manum ejus*, ſicut C ſcriptum eſt, vivificans quidem mandato, ut Deus omnium, opifice præcepto, vivificans autem & iterum per tactum manus, unam, & cognatam per utraque operationem oſtendens. Dum igitur propriam intellectualis Deo dignæ operationis ſciamus omnium eſſe ſcientiam, unam autem camdemque utriuſque Deo decibilem operationem eſſe ſumus edocti, quomodo non confiteamur ex hoc unam eamdemque omnium eſſe ſcientiam, ut diximus, unius Chriſti, & ſecundum deitatem ejus, & ſecundum ejus humanitatem?

Ibidem

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Sufficientia ſunt etiam, quæ hodierna die D ſunt geſta. Quia vero in Chriſto amabilis noſtræ reipublicæ cauſis occupamur, jubemus Conſtantinum, & Anaſtaſium glorioſiſſimos patricios, Polyeuctum quoque, & Petrum glorioſos exconſules, ex perſona noſtræ pietatis cum ſancto, & univerſali veſtro concilio in reliquis conventibus inveniri, poſtquam præſentis cauſæ plurima, & præcipua capitula coram noſtra pietate jam peracta ſunt.

ΠΡΑΞΙΣ ΙΒ'.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου ἡμερότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου· Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ εἰκάδι δευτέρᾳ τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

ACTIO DUODECIMA.

E IN nomine Domini, & dominatoris Jeſu Chriſti, Dei, & ſalvatoris noſtri, imperantibus a Deo coronatis ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo * octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno * vigeſimo die menſis Martii indictione nona.

* G. ſeptimo

* G. viceſimo ſecundo

ACTIO XII.

ANNO CHRISTI 680.

A Propoſito venerando ſeſſu piiſſimi & Chriſto amabilis magni imperatoris Conſtantini in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & ſecundum juſſionem ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, ex perſona ejus præſentibus & audientibus glorioſiſſimo Conſtantino exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & loci ſervatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Petro glorioſiſſimo exconſule.

Conveniente quoque etiam & ſancto, ac univerſali concilio, quod per imperialem ſanctionem congregatum eſt in hac B a Deo conſervanda urbe regia, id eſt, Theodoro ac Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo magniſonæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero, & loci ſervatore ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Georgio Deo amabili presbytero monacho, & aprocriſiario Theodori venerabilis loci ſervatoris ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo ci- C vitatis Rhegitanæ, locum repræſentantibus ſancti concilii centum vigintiquinque venerabilium epiſcoporum antiquæ Romæ, qui & per ſubſcriptiones ſuas declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad Conſtantinum piiſſimum principem: & Theodoro religioſo presbytero, & loci ſervatore Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Joanne epiſcopo Theſſalonicenſi, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Philalethe epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, Theodoro epiſcopo Epheſiorum, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio epiſcopo Cyzicenſi, Marino epi- D ſcopo Sardium, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo Sidæ, Theodoro epiſcopo Melitenenſi, Juſtino epiſcopo Tyanorum, Alypio epiſcopo Gangreſi, Cypriano epiſcopo Claudiopoleos. Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro epiſcopo Stauropoleos Cariæ, Tiberio epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, Coſma epiſcopo Synadorum, Stephano epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Joanne epiſcopo Pergæ, Theopempto epiſcopo Juſtinianopoleos, ſive Mociſi, Iſidoro epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Theodoro epiſcopo Tarſenſi, Ma- E crobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia epiſcopo Leontopoleos Iſauriæ, Gregorio epiſcopo Mitylenenſi, Georgio epiſcopo Mileti, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnenſi, Theognio epiſcopo Cienſi, Epiphanio epiſcopo Euchaiteno, Petro epiſcopo Meſembriæ, Petro epiſcopo Sozopoleos Thraciæ, Joanne epiſcopo Nyſſæ, Theodoro epiſcopo imperialium Thermarum, Georgio epiſcopo Camulianorum, Zoeto epiſcopo * Chryſopoleos

* Chryſopolei

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σίσσου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχ. μεγάλου βασιλέως Κωνστ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ· καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης, ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων, Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου· Ἀνασασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι᾽ οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ᾽ αὐτῶν ἀναφορᾷ. καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου· Ἰωάννου ἐπισκ. Θεσσαλονίκης· Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου· Φιλαλήθους ἐπισκόπ. Καισαρείας Καππαδοκίας. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας. Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου· Μαρίνου ἐπισκ. Σάρδεων· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος· Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης· Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς. Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων· Ἀλυπίου ἐπισκ. Γαγγρῶν· Κυπριανοῦ ἐπισκ. Κλαυδιουπόλεως· Πολυεύκτου ἐπισκ. Μύρων τῆς Λυκίας· Θεοδώρου ἐπισκ. Σταυρουπόλεως Καρίας· Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας· Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων. Στεφάνου ἐπισκ. Ἀντιοχείας Πισιδίας· Ἰωάννου ἐπισκ. Πέργης. Θεοπέμπτου ἐπισκ. Ἰουστινουπόλεως ἤτοι Μωκισοῦ· Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου· Σισιννίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας· Θεοδώρου ἐπισκ. Ταρσοῦ· Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας· Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης· Ζαχαρίου ἐπισκ. Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας· Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης· Γεωργίου ἐπισκ. Μιλήτου· Σεργίου ἐπισκ. Σηλυμβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκ. Μηθύμνης· Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου· Ἐπιφανίου ἐπισκ. Εὐχαΐτων· Πέτρου ἐπισκ. Μεσημβρίας· Πέτρου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Θρᾴκης. Ἰωάννου ἐπισκ. Νύσσης. Θεοδώρου ἐπισκ. τῶν βασιλικῶν Θερμῶν· Γεωργίου ἐπισκόπ. Καμουλιανῶν. Ζωΐτου ἐπισκόπου Χρυσοπόλεως Ἀσίας· Πατρικίου ἐπισκ. Μαγνησίας· Ἀντωνίου ἐπισ.

Ὑπαι-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XII

Ὑπαίπων· Θεοδώρου ἐπισκ. Περγάμου. Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως· Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης· Στεφάνου ἐπισκόπου * Βερινουπόλεως. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μελιτουπόλεως. Ἰωάννου ἐπισκ. Φιλαδελφείας. Θεοδώρου ἐπισκόπου * Πριηνῆς. Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου· Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Μηνᾶ ἐπισκ. Καραλλίας Παμφυλίας. Καλλινίκου ἐπισκ. Κολωνίας Ἀρμενίας· Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης. Τιβερίου ἐπισκ. Ἀμισοῦ. Σεργίου ἐπισκ. Σινώπης. Γεωργίου ἐπισκ. Ἰουνοπόλεως. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου· Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου. Δομετίου ἐπισκόπου Προυσιάδος. Γεωργίου ἐπισκ. Κρατίας. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀδριανουπόλεως. Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου. Γεωργίου ἐπισκόπου Κοίου. Ἰωάννου ἐπισκ. Ἐρίζων. Ἰωάννου ἐπισκόπου Μυνδοῦ. Πατρικίου ἐπισκ. Ἰλλύζων. Πέτρου ἐπισκ. Ἀπαίας. Ἀλεξάνδρου ἐπισκ. Νακωλείας. Δομετίου ἐπισκ. Πρυμνήσου· Κωνσταντίνου ἐπισκ. Βαράτης· Θεοδοσίου ἐπισ. Ψιβίλων· Παύλου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Πισιδίας· Πλουσιανοῦ ἐπισκ. τοῦ Συλλείου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ναζιανζοῦ· Δημητρίου ἐπισκ. Τήνου. Στεφάνου ἐπισκ. Πάρου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης· Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης· Θεοφάνους τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ ἁγίου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαΐων· Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ· Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καθεζομένων τε καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων, ἐκ πλαγίου τοῦ σεβασμιωτάτου σέκρετου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου, καὶ πάντων δὲ τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων ὡσαύτως καθεζομένων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου, εἶπεν.

Πάντα ἀνελλιπῶς καὶ πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἐπισκεπτομένη ἥτε ὑμετέρα ἐνδοξότης, καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος γινώσκει, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν ἀναγινωσκομένου τοῦ ὡσανεὶ γενομένου προσφωνητικοῦ λόγου παρὰ Μακαρίου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα, διαλαλῆσαι κατηξίωσεν ἡ αὐτοῦ θεόσοφος γαλήνη, χαρτία τινὰ ἐπιδεδόσθαι αὐτῷ παρὰ Μακαρίου, μὴ ἐντυχεῖν δὲ αὐτοῖς μέχρι τοῦ παρόντος· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ καθ' ἑτέραν τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν προκομίζειν συνόδῳ ὀφειλούσῃ τὴν εἴδησιν αὐτῶν λαβεῖν. ἵσταται τοίνυν πρὸ βήλου Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως χάρτας τινὰς ἐπιφερόμενος· καὶ ὑποβαλλόμενος πρὸς τὸ τασσόμενον.

* Οὐρανοπόλεως. * Πριηνῆς.

A Aſiæ, Patricio epiſcopo Magneſiæ, Antonio epiſcopo Hypæporum, Theodoro epiſcopo Pergameno, (Stratone epiſcopo Solorum, & Tychone epiſcopo Citii utriſque ex ſynodo exiſtentibus Chriſto amabilis Cypriorum inſulæ,) Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Stephano epiſcopo * Uranopolis, Andrea epiſcopo Mnizæ, Joanne epiſcopo Melitopoleos, Joanne epiſcopo Philadelphiæ, Theodoro epiſcopo * Prienæ, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Menna epiſcopo Caralliæ Pamphyliæ, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Theodoro epiſcopo B Amiſſi, Sergio epiſcopo Sinopes, Georgio epiſcopo Junopoleos, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Georgio epiſcopo Cratienſi, Platone epiſcopo Hadrianopoleos, Salomone epiſcopo Clanei, Georgio epiſcopo Coenſi, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndi, Patricio epiſcopo * Illuzorum, Petro epiſcopo * Apyræ, Alexandro epiſcopo Nacoliæ, Domitio epiſcopo Prymneſiæ, Conſtantino epiſcopo Baratæ, Theodoſio epiſcopo * Sibliorum, Paulo epiſcopo Sozopoleos Piſidiæ, Pluſiano epiſcopo Syllei, Theodoro epiſcopo Nazianzi, Demetrio epiſcopo Teni, Stephano epiſcopo Pari C inſulæ, Gregorio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Theophane Deo amabili preſbytero & abbate monaſterii quod cognominatur Bajas, ſiti in Sicilia, Georgio preſbytero & monacho monaſterii Renati poſiti in antiqua Roma. Conone ac Stephano preſbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, adæque poſiti in antiqua Roma.

Reſidentibus quoque glorioſiſſimis patriciis, & conſulibus, ex latere venerandi ſeſſus piiſſimi, & Chriſti amatoris imperatoris noſtri Conſtantini, omnibuſque ſanctiſſimis, D & Deo amabilibus epiſcopis ſimiliter in eodem Trulli ſecretario ex ordine reſidentibus, propoſitis in medio ſacroſanctis Chriſti Dei noſtri evangeliis.

Conſtantinus Deo amabilis archidiaconus hic ſitæ ſanctæ Dei catholicæ, atque apoſtolicæ magnæ eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgii ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopoleos, dixit:

Omnia indiminute, & ob exactiſſimam comprehenſionem orthodoxæ, atque immaculatæ noſtræ Chriſtianorum fidei conſiderans, hoc quidem veſtra gloria, hoc & ſanctum, & univerſale veſtrum concilium novit, quod in præterito conventu, dum re- E legeretur quaſi acclamatorius ſermo Macarii ad piiſſimum, & a Deo coronatum dominum noſtrum, & magnum imperatorem factus, interloqui dignata eſt ejus a Deo inſtructa ſerenitas, chartas quaſdam ei fuiſſe porrectas a Macario, non autem eas uſque hactenus relegiſſe, ſed & has ſubſequenter in ſancto proferre concilio, quatenus earum ſcientiam percipere debeatis. Præ velo igitur adſtat Joannes glorioſiſſimus patricius, & quæſtor miſſus a piiſſimo, & ſereniſſimo magno imperatore, chartas quaſdam deferens, & ſuggerimus ad quod videtur.

* Verinopolis. * Prienes. * Illuzorum, Appiæ. * Pſibelorum.

Glo-

A Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Interim eorum quæ dudum geſta ſunt, conſequenter proveniat lectio. Et relecta ſunt.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Ingrediatur Joannes glorioſiſſimus patricius, & quæſtor. Et ingreſſus eſt.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Proſequatur Joannes glorioſiſſimus patricius, & quæſtor, cujus rei gratia ad nos venit.

Joannes glorioſiſſimus patricius, & quæſtor dixit: Benigniſſimus, & a Deo conſervandus dominus noſter, & magnus victor B imperator, de chartis * in tranſactione memoratis: quæ ei oblatæ ſunt a Macario, coarctatus amore Dei coronatoris ſui, & inquiſitionem faciens, chartas quas mecum defero, atque codices, contradidit mihi, jubens per me hæc ſancto veſtro offerri concilio, quatenus eorum debeatis diſcuſſionem efficere. Et hoc per me dignatus eſt inſinuare vobis, quod nequaquam eas uſque hactenus legit a Deo munita ejus manſuetudo, ſed nec ſuperſcriptionem earum; inveniſſe autem eas intra hos codices, quos una cum hujuſmodi chartis, ſicut conſpicitis, miſit omnes ſigillatos.

* ſeu in tranſactione ... ponitur

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium C dixerunt: Chartæ, quæ prolatæ ſunt, atque codices a Joanne glorioſiſſimo patricio, & quæſtore, ſuſcipiantur. Et porrectæ ſunt chartæ, habentes ſigillum ex cera, exprimens monogrammon Conſtantini domini: ſimiliter autem, & præmemorati codices idem ſigillum habentes. Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Memoratus patricius, & quæſtor, debitum juſſis imperialibus exhibens, ad propria repedet. Superſcriptæ autem chartæ lectioni ſubmittantur.

Et accipiens Antiochus religioſus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos unum ex codicibus relegit habentem D ſubſcriptionem ita:

Sermo acclamatus ad piiſſimum, & pacificum magnum imperatorem Conſtantinum a Macario epiſcopo Theopoleos: Et dum ad modicum lectio fieret, glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Qui quaſi acclamatorius dicitur liber, etiam in tranſactis, præſente piiſſimo, & a Deo confirmato magno imperatore, & in altero codice lectus eſt. Et ſuperfluum exiſtit & hunc denuo legi. Chartula vero, quæ cum eodem codicillo inventa eſt, relegatur.

Et accipiens idem Antiochus religioſus lector & notarius, relegit continentem ita: E

Annotatio menſe Septembri, die vigeſima ſecunda, feria quinta, indictione ſeptima. Zacharias epiſcopus * Leontopoleos, & Georgius epiſcopus Adraſi Iſauriæ, & Tiberius diaconus & notarius, dixerunt:

* G. Claudiopoleos

Miſit nos ſanctiſſimus patriarcha noſter ad ſanctiſſimum patriarcham Conſtantinopoleos, deferentes ad relegendum in notis. Et accepit unus nomine Tiberius diaconus & notarius: & aſcendentibus nobis in patriarchium, egreſſus eſt chartophylax, & diximus ei:

A Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· τέως ἡ τῶν ἤδη πραχθέντων ἀκολούθως γινέσθω ἀνάγνωσις. καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· εἰσίτω Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ. καὶ εἰσῆλθεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· διεξίτω Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ, τίνος χάριν εἰς ἡμᾶς παραγέγονεν.

Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ εἶπεν· ὁ πανάγαθος καὶ θεοστεφὴς ἡμῶν δεσπότης B καὶ μέγας νικητὴς βασιλεὺς περὶ τῶν κατὰ τὴν * προτέραν ἐπιμνησθέντων ἐπιδοθῆναι αὐτῷ χαρτῶν παρὰ Μακαρίου πόθῳ τοῦ στέψαντος αὐτὸν Θεοῦ συνεχόμενος, καὶ δὲ ἔρευνης γενόμενος, ἅπερ ἐπιφέρομαι χαρτία τε καὶ κωδίκια, ἐπιδέδωκέ μοι, κελεύσας δὲ ἐμὲ ταῦτα τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν ἐπιδοθῆναι συνόδῳ, ὀφειλούσῃ τὴν τούτων ποιήσασθαι ἀνάκρισιν· καὶ τοῦτο καταξιώσας δι' ἐμοῦ δηλοποιηθῆναι ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἀνέγνω αὐτὰ ἡ θεοτέχνητος αὐτοῦ ἡμερότης μέχρι τοῦ παρόντος, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπιγραφὴν αὐτῶν, εὑρηκέναι δὲ αὐτὰ ἔνδον τῶν παρόντων κωδικίων· ἅτινα κωδίκια καὶ μετὰ τῶν τοιούτων χαρτῶν, ὡς ὁρᾶτε, ἀπέστειλε τὰ πάντα ἐσφραγισμένα.

* προτιμίαν

C Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. οἱ προκομισθέντες χάρται καὶ κωδίκια παρὰ Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου πατρικίου καὶ κοιαίστωρος ὑποδεχέσθωσαν. καὶ ἐπιδόθησαν δύο χαρτία ἐσφραγισμένα ἀπὸ κηροῦ, ἐντυποῦντα μονόγραμμον Κωνσταντίνου δεσπότου. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ προδηλούμενα κωδίκια τὴν αὐτὴν σφραγῖδα ἔχοντα. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ὁ μὲν παρὼν ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ τὸ ἀπόχρεων τῇ βασιλικῇ ποιησάμενος κελεύσει πρὸς τὰ οἰκεῖα χωρείτω· τὰ δὲ εἰρημένα χαρτία ἀναγνώσει ὑποβαλλέσθωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντι- D νουπόλεως ἓν ἐκ τῶν κωδικίων ἀνέγνω, ἔχον ἐν προγραφῇ οὕτως.

Λόγος προσφωνηθεὶς τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ εἰρηνοποιῷ μεγάλῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ παρὰ Μακαρίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως. καὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐπ' ὀλίγον γενομένης, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. ὁ λεγόμενος προσφωνητικὸς ὡσανεὶ λόγος καὶ κατὰ τὴν προτεραίαν παρόντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστέπτου μεγάλου ἡμῶν βασιλέως ἐν ἑτέρῳ βιβλίῳ ἀνεγνώσθη· καὶ περιττὸν ὑπάρχει καὶ αὖθις τοῦτον ἀναγνωσθῆναι. τὸ δὲ σὺν τῷ αὐτῷ κωδικίῳ εὑρεθὲν χαρτίον ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώ- E στης καὶ νοτάριος ἀνέγνω ἔχον οὕτως.

Παρασημείωσις μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κβ. ἰνδικτιῶνος ἑβδόμης. Ζαχαρίας ἐπισκ. Κλαυδιουπόλεως, καὶ Γεώργιος ἐπίσκοπος Ἀδράσου τῆς Ἰσαυρίας, καὶ Τιβέριος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπον.

Ἀπέστειλεν ἡμᾶς ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης ἡμῶν πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἐπιφερομένους ὑπαναγνωστικὸν διὰ σημείων, καὶ ἐξελάβετο ὁ εἷς ἡμῶν Τιβέριος διάκονος καὶ νοτάριος, καὶ ἀνελθόντων ἡμῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἐξῆλθεν ὁ

χαρ-

ANNO CHRISTI 680.

χαρτοφύλαξ, καὶ εἴπομεν αὐτῷ· ὅτι μηνύουσιν ἡμᾶς. A Καὶ λέγει· τί ἐστι τὸ πρᾶγμα; καὶ εἴπομεν αὐτῷ· θέλομεν εἰσελθεῖν προσκυνῆσαι τὰ ἴχνη αὐτοῦ.

Καὶ τῆς ἀναγνώσεως γινομένης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἐπεὶ καὶ ἡ δύναμις ἡ ἐν τῷ ἐπερχομένῳ χάρτῃ οὐδὲν πρὸς τὴν παροῦσαν συντείνει ὑπόθεσιν, συνορῶμεν μηδὲ τὴν τούτου γενέσθαι ἀνάγνωσιν. τὰ δὲ λοιπὰ ἀναγνωσθήσονται.

Ἔτι λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ἕτερον κωδίκιον ἀνέγνω, ἔχον ἴσον ἐπιστολῆς Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Κῦρον ἐπίσκοπον τοῦ Φάσιδος, ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτως.

B Ἐφάνη μὲν ἡμῖν καὶ ἀπὸ πρώτης εὐθέως πείρας τὸ συντονον καὶ ἐπιμελὲς τοῦ τρόπου τῆς θεοφιλίας ὑμῶν, πλέον δὲ νῦν διὰ τῶν παρ' αὐτῆς γραφέντων τὸ φιλόπονον αὐτῆς καὶ φιλομαθὲς κατεμάθομεν. ἐντυχεῖν γὰρ σημαίνουσα τῇ πρὸς Ἀρκάδιον τὸν τῆς Κυπρίων νήσου θεοφιλῆ πρόεδρον γενομένῃ πανευσεβεῖ κελεύσει παρὰ τοῦ κρατίστου καὶ θεοστηρίκτου ἡμῶν βασιλέως κατὰ Παύλου τοῦ κεφαλαιωτοῦ τῆς τῶν Ἀκεφάλων πονηρᾶς συμμορίας, καὶ τὴν εἰρημένην εὐσεβῆ κέλευσιν ἀπαγορεύουσαν δύο κωλύουσαν ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν λέγειν ἐνεργείας, ἠρώτησας ἡμᾶς διὰ τῆς οἰκείας μηνύσεως, πότερον χρὴ δύο προσβάλλειν ἐνεργείας, ἢ μίαν τοῦ κυρίου λέγειν ἐνέργειαν; C ὅθεν ἡμεῖς ἁπλῷ καὶ συντόμῳ λόγῳ κεχρήμεθα, καὶ τὰ τῆς ἡμετέρας ἐροῦμεν εἰδήσεως. ἐροῦμεν τοίνυν, ὡς ἐν μὲν ταῖς ἁγίαις μεγάλαις οἰκουμενικαῖς συνόδοις οὐδεμία περὶ τούτου κίνησις γέγονεν, οὐδ' ἐστὶ περὶ τῆς τοιαύτης ζητήσεως ὅρον ἐξενεχθέντα τὸν οἱονοῦν παρά τινος τῶν ὀρθοδόξων συνόδων εὑρεῖν. τῶν δέ γε ἐγκρίτων πατέρων ἐνίους ἐπιστάμεθα, καὶ κατ' ἐξαίρετον τὸν ἁγιώτατον Κύριλλον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἀρχιεπίσκοπον ἔν τισι τῶν ἰδίων συγγραμμάτων μίαν ζωοποιὸν ἐνέργειαν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰρηκότα. ἀλλὰ μὴν καὶ Μηνᾶς ὁ ἐν ἁγίοις ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως λόγον D συνέταξε προσφωνηθέντα πρὸς Βιγίλιον τὸν ἁγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης γενόμενον πάπαν, ἐν ᾧ τὸν ὅμοιον καὶ αὐτὸς τρόπον ἓν τὸ τοῦ Χριστοῦ θέλημα, καὶ μίαν ζωοποιὸν ἐνέργειαν ἐδογμάτισε. καὶ ὥστε * τὴν συνετωτάτην ὑμῶν φιλοπονίαν ἐντυγχάνουσαν τὴν ἐμπεριεχομένην αὐτῷ δύναμιν γνῶναι, ἀναγκαίως τὸν εἰρημένον λόγον μεταγραφῆναι παρεσκευάσαμεν, ὑποταγμένων αὐτῷ καὶ χρήσεων διαφόρων πρὸς σύστασιν τοῦ προκειμένου σκοποῦ, καὶ τοῦτον σὺν τοῖς ἡμετέροις αὐτῇ στεῖλαι γράμμασιν ἐπετρέψαμεν. ἐπειδὴ δέ φησιν ἡ θεοφιλία ὑμῶν τὸν ἁγιώτατον πάπαν τῆς Ῥωμαίων Λέοντα διὰ τοῦ λέγειν· ἐνεργεῖ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, E δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν παραδιδόναι τε καὶ κηρύττειν, χρεὼν αὐτὴν εἰδέναι, ὡς πολλῶν τοῦ δυσσεβοῦς κατὰ Σευῆρον τὸν κατάρατον τμήματος, τῶν ἀεὶ πρὸς τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα διαμαχομένων, καὶ τῆς τοῦ εἰρημένου πανευφήμου πατρὸς καθυλακτησάντων ἐπιστολῆς, ἥτις κοινὴ τῷ ὄντι τῆς ὀρθοδοξίας στήλη καθίσταται, διάφοροι τῶν ἐγκρίτων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διδασκάλων πρὸς δικαίαν

[1] Quia nuntia de nobis. Et dixit: Quæ cauſa eſt? Et diximus ei: Volumus ingredi ſalutare veſtigia ejus.

Et dum lectio fieret, glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Quoniam & virtus, quæ in præſenti charta continetur, nihil ad præſentem pertinet cauſam, prævidimus nec hujus fieri lectionem. Reliqua vero relegentur.

Et accipiens religioſus Antiochus alterum codicem, relegit habentem exemplar epiſtolæ Sergii quondam patriarchæ Conſtantinopoleos ad Cyrum epiſcopum Phaſidis, habere in verbis ita:

Apparuit quidem nobis ſtatim, & a primo experimento vehementia, & ſedulitas ſenſus Deo amabilitatis veſtræ, nunc autem multo amplius per hæc, quæ ſcripſit, ſolertiam ejus, atque diligentiam addidicimus. Inſinuans quippe relegiſſe divinam juſſionem fortiſſimi, & a Deo conſervandi noſtri imperatoris ad Arcadium reverendum præſulem inſulæ Cypri contra Paulum priorem maligni cœtus Acephalorum, & inveniſſe prædictam piam juſſionem, prohibentem duas in Chriſto Deo noſtro dicere operationes: interrogavit nos per notionem ſuam, utrum oporteat duas prædicare operationes, an unam dicere in domino operationem. Unde nos ſimplici, & compendioſo ſermone utimur, & quæ noſtræ ſunt ſcientiæ, perhibemus. Aſſerimus igitur, quod in ſanctis quidem magnis, & univerſalibus conciliis nulla de hoc motio facta eſt, nec invenire eſt de hujuſmodi quæſtione diffinitionem quamlibet eſſe prolatam a quodam orthodoxorum conciliorum. Nonnullos vero probabilium patrum ſcimus, & præcipue ſanctiſſimum Cyrillum Alexandriæ archiepiſcopum, in quibuſdam ſcriptis ſuis unam vivificam operationem Chriſti veri Dei noſtri dicentem: ſed & Mennas ſanctæ memoriæ quondam archiepiſcopus a Deo conſervandæ hujus regiæ urbis, ſermonem compoſuit acclamatum ad Vigilium quondam ſanctiſſimum papam antiquæ Romæ, in quo & ipſe ſimili modo unam voluntatem & unam magni Dei, & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti operationem adſtruxit. Et ut prudentiſſima veſtra diligentia relegens vigorem, qui in eo continetur, agnoſcat, neceſſario præfatum ſermonem tranſcribi fecimus, ſubnectentes teſtimonia diverſa ad ſtabiliendam propoſitam intentionem, & hunc una cum noſtris literis ad eam deſtinare præcepimus. Quoniam igitur aſſeruit veſtra reverentia, Leonem ſanctiſſimum papam Romanum in eo, quod dicit: Operatur enim utraque forma cum alterius communione, duas operationes in Chriſto vero Deo noſtro tradere, atque prædicare, oportet ſcire, quod multis ex impio ſchiſmate maledicti Severi adverſum pietatis dogmata decertantibus, & adverſum prædicti egregii patris epiſtolam latrantibus, quæ commune revera rectæ fidei fundamentum exiſtit, diverſi probabilium catholicæ eccleſiæ doctorum ad juſtam, & veram advocationem prædictæ epiſtolæ aſſurrexerunt, & nullum horum ſcimus dixiſſe, quod in præſenti libro

1 Mſ. noſtri, ſignifica noi. Harduinus.

bro duas operationes Leo ſanctiſſimus aſſe- A ruiſſet: ſed ut non omnes hos ad medium deducentes, literas extendamus, unius eorum, qui plurimam ob doctrinam veracium dogmatum ab omnibus laudem adeptus eſt, Eulogii dico venerabilis memoriæ quondam Alexandrinorum paſtoris, librum qui integrum pro præfata ſcripſit epiſtola, teſtimonium ad præſentem pertinens textum, ſuperius memorato ſermoni ſubnecti poſt paterna teſtimonia fecimus. Neque ergo eos, quos ſcimus pie pro ſuperius dicta epiſtola propugnaſſe, neque alium quemquam a Deo inſpirabilium eccleſiæ inſtitutorum uſque hodie duas operationes in Chriſto Deo noſtro reperimus adſtruxiſſe. Si quis vero de ſo- B lertioribus oſtendere valuerit, quemquam probabilium, & a Deo inſpirabilium patrum noſtrorum, quorum dogmata catholicæ adſtruunt eccleſiæ, duas operationes in Chriſto dicere tradidiſſe, opportunum eſt per omnia ſequi. Omnino enim neceſſe eſt, non ſolum ſecundum ſenſum ſequi ſanctorum patrum dogmata, ſed & eiſdem vocibus uti cum illis, nihilque penitus innovare. Quæ igitur novimus propoſiti capituli gratia, hæc ſunt. Suſcipiens autem Deo amabilitas veſtra, & ſequenter ea, quæ a nobis miſſa ſunt, relegens quæ ſunt ædificationis quidem in hujuſmodi ſermonibus, atque opuſculis ipſius, ſcientiarum Deo, C & patribus adſcribat, gratis autem pro noſtra exoret humilitate, & horum reſcripta velociter ad nos dirigat.

Et poſt finem lectionis hujus epiſtolæ, idem religioſus Antiochus relegit ex eodem codice ſermonem quaſi Mennæ quondam patriarchæ Conſtantinopoleos ad Vigilium papam Romanum.

Et dum hic relegeretur, glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Superflua etiam præſens lectio ſermonis exiſtit, D quia penitus fictus, & falſus eſt, eo quod, neque in repoſitis geſtis hic ſiti venerabilis patriarchii epiſtolarum Mennæ ſanctæ memoriæ hujus regiæ urbis antiſtitis, ſermo qui dicitur Mennæ ad Vigilium, invenitur. Sed & in ſuperius poſita tertia actione, dum relegeretur primus liber geſtorum ſancti quinti concilii, inventi ſunt additi tres falſi quaterniones, hunc ſermonem adſtruentes, reliqua vero ejuſdem codicis relegantur.

Item relegit idem religioſiſſimus Antiochus E exemplaria ſeptimæ, & octavæ actionis ſancti, & univerſalis quinti concilii tranſcripta ex actibus principalibus rejacentibus in venerabili patriarchio.

Dum hæc igitur relegerentur, glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Jamdudum, & præſentes ſeptima & octava actiones, dum relegerentur ſancti quinti concilii, declaratæ ſunt nobis: ſed & in memoria habemus, quod tunc proſecuti ſunt, qui ex parte apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, falſatam fuiſſe prædictam ſeptimam actionem,

A καὶ ἀληθῆ συνηγορίαν τῆς λελεγμένης διαπιστώσαν ἐπιστολῆς· καὶ εἴδειν ἴσμεν ἐκείνου εἰπόντα, ἐπὶ τῷ προκειμένῳ ῥητῶς δύο ἐνεργείας τὸν ἐν ἁγίοις εἰρηκέναι Λέοντα. ἀλλ' ἵνα μὴ πάντας αὐτοὺς εἰς μέσον ἄγοντες τὸ γράμμα μηκύνωμεν, ἑνὸς τούτων πολλὴν ἐπὶ τῇ τῶν ἀληθῶν δογμάτων διδασκαλίᾳ παρὰ πάντων ἀπενηνεγμένου τὸν ἔπαινον. φημὶ δὴ οὖν Εὐλογίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ποιμένος λόγον ὁλόκληρον ὑπὲρ τῆς εἰρημένης γεγραφότος ἐπιστολῆς, χρῆσιν εἰς τὸ προκείμενον φερομένην ῥητὸν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι λόγῳ μετὰ τὰς πατρικὰς χρήσεις καθυποταγῆναι παρεσκευάσαμεν. οὔτε οὖν ὥσπερ ἐπιστάμεθα τῆς πολ- B λάκις λεχθείσης εὐσεβῶς ὑπεραγωνισαμένους ἐπιστολῆς, οὔτε ἄλλον τινὰ τῶν θεοπνεύστων τῆς ἐκκλησίας μυσταγωγῶν ἄχρι καὶ σήμερον εὕρομεν δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰρηκότας. εἰ δέ τις τῶν ἀκριβεστέρων δεῖξαι δυνηθείη τινὰς τῶν ἐκκρίτων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων, ὧν τὰ δόγματα νόμος τῇ καθολικῇ καθέστηκεν ἐκκλησίᾳ, δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν παραδιδόντας, δεῖ πάντως ἀκολουθῆσαι. πᾶσα γὰρ ἀνάγκη μὴ μόνον κατ' ἔννοιαν τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἕπεσθαι δόγμασιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς αὐταῖς ἐκείνοις κεχρῆσθαι φωναῖς, καὶ μηδὲν τὸ παράπαν καινοτομεῖν. ἃ μὲν οὖν ἐπιστάμεθα τοῦ προκειμένου χάριν κεφαλαίου, ταῦτα ἐστί. C δεχομένη δὲ ἡ θεοφιλία ὑμῶν, καὶ καθεξῆς τοῖς σταλεῖσιν αὐτῇ παρ' ἡμῶν ἐντυγχάνουσα, τὰ μὲν τῆς ὠφελείας τῷ τῶν γνώσεων Θεῷ, καὶ τοῖς πατράσι τῶν τούτων ἐπιγραφέντων λόγων καὶ ποιημάτων· δῶρον δὲ τῆς ἡμῶν ὑπερευχέσθω ταπεινώσεως, καὶ τὰ περὶ τούτων ἀντίγραφα διὰ τάχους ἡμῖν στειλάτω.

Καὶ μετὰ τὸ συμπέρασμα τῆς ἀναγνώσεως τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς, ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ἀνέγνω ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου λόγον ὡσανεὶ Μηνᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Βιγίλιον πάπαν Ῥώμης.

Καὶ τούτου ἀναγινωσκομένου οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· περιττὴ καὶ ἡ τοῦ D παρόντος λόγου ἀνάγνωσις καθέστηκεν, ἐπειδὴ πλαστὸς καὶ φάλσος ἐστί· καθὸ οὔτε ἐν τοῖς ἀποκειμένοις ῥεγίστροις ἐν τῷ εὐαγεῖ τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείῳ τῶν γενομένων ἐπιστολῶν ὑπὸ Μηνᾶ τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ, προεδρεύσαντος τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, ὁ λεγόμενος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον εὕρηται λόγος· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προσαναταγμένην τρίτην πρᾶξιν τηνικαῦτα ἀναγινωσκομένης τῆς πρώτης βίβλου τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, εὑρέθησαν κατὰ προσθήκην φάλσαι τρεῖς τετράδες, διαγορεύουσαι τὸν τοιοῦτον λόγον. τὰ δὲ ὑπόλοιπα τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀναγινωσκέσθωσαν.

Ἔτι ἀνέγνω ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ἴσα E τῆς ἑβδόμης καὶ ὀγδόης πράξεως τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου, μεταγραφέντα ἐκ τῶν αὐθεντικῶν πεπραγμένων τῶν ἀποκειμένων ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ.

Τῆς τούτων τοίνυν ἀναγνώσεως γινομένης, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἤδη καὶ αἱ πράξεις αἱ προσοῦσαι ἑβδόμη καὶ ὀγδόη, κατὰ τὴν γενομένην ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου ἐδηλοποιήθησαν ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ διὰ μνήμης ἔχομεν, ὡς τηνικαῦτα διεξῆλθον οἱ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης φαλσευθῆναι

ANNO CHRISTI 680.

θῆναι τὴν προλεχθεῖσαν ἑβδόμην πρᾶξιν· καθὸ ὡς εἰσὶν ἀληθεῖς οἱ ἐν αὐτῇ ἐμφερόμενοι δύο λίβελλοι, οἱ ὡσανεὶ προσδοθέντες ἀπὸ Βιγιλίου Ἰουστινιανῷ καὶ Θεοδώρᾳ τοῖς ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ. καὶ περιττὴ καθέστηκε καὶ ἡ τῶν εἰρημένων δύο πράξεων ἀνάγνωσις.

Αὖθις τοίνυν ἐπεδόθη τῷ προδηλωμένῳ εὐλαβεστάτῳ Ἀντιόχῳ ἕτερον κωδίκιον, ὅπερ ἀνέγνω φέρον οὕτως.

Ἴσον ἐπιστολῆς Σεργίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς Ὀνώριον πάπαν Ῥώμης.

Οὕτω τοῖς ἁγιωτάτοις ὑμῖν ὁλικῶς τε καὶ συμφυῶς εἰς ἑνότητα συνεσφίγμεθα πνεύματος, ὡς στέλλειν ἡμᾶς πάντων τῶν ἡμετέρων βουλευμάτων καὶ πράξεων συλλήπτορας τοὺς ἱερωτάτους ἔχειν ὑμᾶς· καὶ εἰ μὴ πολὺ τὸ διεῖργον ἡ τῶν τόπων παρεῖχε διάστασις, τοῦτο ἂν καθ᾽ ἡμέραν ἐπράττομεν, τῷ ὀχυρᾷ καὶ τετειχισμένῃ τῆς τιμίας καὶ ὁμοψύχου ὑμῶν ἀδελφότητος ἑαυτοὺς περιφράττοντες συμβουλίᾳ. ὅμως ἐπείπερ ἡμῖν καὶ καμάτου χωρὶς ὁ λόγος τε καὶ τὸ γράμμα τὸ σπουδαζόμενον δίδωσιν, αὐτίκα τὰ περὶ ὧν τοῦτο χαράσσομεν, ἐν ἀφηγήσει ποιούμεθα. πρό τινος φανεροῦ χρόνου, ἡνίκα τὴν κατὰ Περσῶν ἐκστρατείαν ὁ καλλίνικος καὶ θεοστεφὴς δεσπότης καὶ μέγας βασιλεὺς ἐποιεῖτο, διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ κατεπιστευθείσης αὐτῷ φιλοχρίστου πολιτείας ἀγῶνας, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρμενίων χώρας γέγονε μέρη· τῶν δὲ πρωτευόντων τις τῆς δυσσεβοῦς Σευήρου τοῦ κατάρατου μερίδος, Παῦλος τοὔνομα, ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ἀναφανεὶς προσέλευσιν τῇ αὐτοῦ ἐποιήσατο εὐσεβείᾳ τὸν ὑπὲρ τῆς κατ᾽ αὐτὸν πεπλανημένης αἱρέσεως προβαλλόμενος λόγον, καὶ τούτῳ δῆθεν συνηγορῶν, ἐφ᾽ οἷς ἡ πανευσεβὴς αὐτοῦ καὶ βασιλικὴ μεγαλόνοια, (μετὰ γὰρ τῶν ἄλλων τοῦ Θεοῦ χαρισμάτων καὶ τὴν τῶν θείων δογμάτων καταπλουτεῖν ἔλαχε γνῶσιν,) διελέγξασά τε καὶ θριαμβεύσασα τὴν μοχθηρὰν τούτου δυσσέβειαν, ταῖς αὐτοῦ βεβήλοις κακοτεχνίαις τὰ τῆς ἁγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας, ὡς ἀληθὴς ταύτης ὑπέρμαχος, ὀρθά τε καὶ ἀμώμητα ἀντεξήγαγε δόγματα· ἐν οἷς καὶ μιᾶς ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐποιήσατο μνήμην. μετά τινα δὲ καιρὸν ὁ αὐτὸς θεοστεφὴς βασιλεὺς κατὰ τὴν Λαζῶν γενόμενος χώραν, τῆς, ὡς εἴρηται, γενομένης αὐτῷ πρὸς τὸν αἱρετικὸν ἐκεῖνον Παῦλον διαλέξεως ἀνεμνήσθη παρουσίᾳ Κύρου τοῦ ἁγιωτάτου, τηνικαῦτα μὲν τὸν τῆς αὐτῆς φιλοχρίστου Λαζῶν χώρας μητροπολιτικὸν ἐπέχοντος θρόνον, νῦν δὲ τὴν μεγάλην ποιμαίνοντος Ἀλεξάνδρειαν. ὁ δὲ ῥηθεὶς ἁγιώτατος ἀνὴρ τούτων ἀκούσας πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀπεκρίθη γαλήνην, μὴ εἰδέναι ἀκριβῶς, εἴτε μίαν, εἴτε δύο ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν χρεών ἐστι δογματίζειν. καὶ δὴ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας διὰ γραμμάτων οἰκείων ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ῥηθεὶς ἁγιώτατος ἀνήρ, πότερον χρὴ μίαν ἐνέργειαν, ἢ δύο ἐπὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγεσθαι Χριστοῦ· καὶ εἴπερ τινὰς οἴδαμεν τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων μίαν εἰρηκότας ἐνέργειαν. ὅθεν ἡμεῖς τὰ τῆς οἰκείας εἰδήσεως αὐτῷ δι᾽ ἡμετέρων ἐσημαίνομεν ἀντιγράφων, στείλαντες καὶ λόγον Μηνᾶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενομένου, προσφωνηθέντα καὶ ἐπιδοθέντα παρ᾽ αὐτοῦ ἐνταῦθα παρόντι Βιγιλίῳ τῷ ἐν ἁγίοις τὴν ὑμετέραν προη-

A eo quod * ſint fallaces duo libelli, qui in ea continentur, quaſi porrecti a Vigilio Juſtiniano, & Theodoræ piæ memoriæ: & ergo ſuperflua exiſtit etiam præfatarum duarum actionum lectio.

ACTIO XIII.

* non fuiſſe veraces

Item quoque porrectus eſt ſuperſcripto religioſiſſimo Antiocho alter codex, quem & relegit continentem ita:

Exemplar epiſtolæ Sergii Conſtantinopolitani ad Honorium papam Romanum.

Intantum vobis ſanctiſſimis conſonanter in omnibus unanimitate ſpiritus conſtringimur, B ut ſtudeamus omnium conſiliorum noſtrorum, & actionum vos ſacratiſſimos habere præſidentes: & niſi plurimum locorum diſtantia ſejungeret, hoc utique quotidie gereremus, veſtræ honorandæ unanimiſque fraternitatis munito, muratoque noſmetipſos circumſepientes conſultu: attamen quoniam nobis etiam ſermo, atque abſque labore litera, quod ſtudemus, impartit, confeſtim ea pro quibus hoc ſcribimus, enarramus. Ante aliquod certum tempus, cum adverſus Perſas a Deo confirmatus dominus noſter, & magnus victor promoviſſet exercitum, propter certamina a Deo ſibi creditæ Chriſto amabilis reipublicæ, & ad par-C tes Armeniæ provinciæ perveniſſet, unus ex principibus impiæ partis Severi execrabilis, homine Paulus, in illis locis apparens, ad ejus pietatem acceſſit, ſermonem pro ſua errabunda hæreſi proferens, * & hoc profeſto dumtaxat ſatisfaciendo; in quibus piiſſima ejus ac regalis magnanimitas (cum ceteris enim donis Dei, etiam divinorum dogmatum locupletari ſcientia meruit) dum redarguiſſet, atque depompaſſet pravam ejus impietatem, profanis ejus aſtutiis ſanctæ noſtræ eccleſiæ, ut verus ejus propugnator recta, atque immaculata e diverſo protulit dogmata; inter quæ, & unius operationis Chriſti veri Dei noſtri mentionem fecit. D Poſt aliquod vero tempus idem a Deo confirmatus imperator in provincia Lazorum adveniens, recordatus eſt diſputationis, quam, ſicut diximus, fecerat ad Paulum illum hæreticum, in præſentia Cyri ſanctiſſimi, tunc quidem ejuſdem Chriſto amabilis Lazorum provinciæ metropolitanam ſedem tenentis, nunc autem magnam Alexandriam regentis. Prædictus igitur ſanctiſſimus vir, his auditis, ejus ſerenitati reſpondit, neſcire ſubtiliter, utrum unam an duas operationes Chriſti veri Dei noſtri adſtruere neceſſe ſit. Ergo per juſſionem ejus pietatis, per literas proprias interrogavit nos prædictus ſanctiſſimus vir, utrum unam operationem, E an duas in ſalvatore noſtro Chriſto neceſſe ſit dicere, & ſi quoſdam noſcamus ſanctorum ac beatiſſimorum patrum, unam dicentes operationem. Unde nos, quæ noſtræ erant ſcientiæ, per noſtra reſcripta ei ſignificavimus, dirigentes etiam ſermonem acclamatorium Mennæ ſanctiſsimi quondam patriarchæ hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, porrectum ab eo hic præſenti Vigilio ſanctæ memoriæ prædeceſſori ſanctitatis veſtræ, habentem & diverſa teſtimonia paterna de una operatione, & una voluntate ſalvatoris noſtri Chriſti veri Dei noſtri

* ejus ſcilicet patrocinio ſuſcepto, in q.

Nihil tamen proprium penitus in hujuſmodi A noſtris reſcriptis promulgavimus, ſicut ſuppetit noſſe vos ſacratiſſimos, & unanimes, relegentes eorum quæ miſſa ſunt exemplaria. Et ſilentium quidem ex illo tempore hujuſmodi ſuſcepit capitulum. Quia igitur ante parvum tempus, cooperante gratia Dei, *qui omnes homines vult ſalvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire*, pio zelo fortiſſimi ac invictiſſimi magni imperatoris excitatus Cyrus ſanctiſſimus Alexandriæ magnæ civitatis patriarcha, & communis frater noſter, & conſacerdos Dei, amabiliter, & modeſte adhortatus eſt eos, qui in magna civitate Alexandrina, Eutychetis, & Dioſcori, Severi quoque, & Juliani Deo B odibilium hæreſi languerent, ad catholicam eccleſiam accedere. Et poſt multas diſputationes & labores, quos cum nimia prudentia, & ſaluberrima diſputatione in hac cauſa impendit, hoc quod feſtinabat, per ſupernam gratiam ordinavit. Facta ſunt inter utraſque partes dogmatica quædam capitula, in quibus omnes (qui antea quidem in diverſas portiones diviſi fuerant, proavoſque ſibi Dioſcorum, atque Severum ſceleratos hæreticos inſcribebant) coadunati ſunt cum ſanctiſsima ac ſola catholica eccleſia, & unus grex Chriſti veri Dei noſtri, omnis Chriſto amabilis Alexandriæ populus factus eſt, & pene univerſa cum eis Ægyptus, & C Thebais, & Lybia, & ceteræ Ægyptiacæ diſpoſitionis regiones, quas olim * conſiderabant, ut diximus, in innumerabilem hæreſeon multitudinem diſciſſas; nunc autem beneplacito Dei, & ſtudio prædicti ſanctiſſimi Alexandrinorum antiſtitis, unum labium facti ſunt omnes, una vox, & in unitate ſpiritus recta eccleſiæ dogmata confitentur. Ex his autem, quæ dicta ſunt, atque ſtabilita, unum exiſtit capitulum de una operatione Chriſti magni Dei & ſalvatoris noſtri. His ita provenientibus, Sophronius venerabilis monachus, qui (ut nunc ex uno auditu didicimus) Hieroſolymorum præſul eſt ordinatus (necdum enim hactenus ejus D ex more ſynodica ſuſcepimus) apud Alexandriam tunc temporis poſitus cum præfato ſanctiſſimo papa, quando, ſicut diximus, admirabilem illam circa eos, qui dudum hæretici fuerant, Dei beneplacito unitatem componebat, atque cum eo de eiſdem capitulis pertractabat, adverſatus eſt, & contradixit ad unius operationis capitulum, duas omnino operationes Chriſti Dei noſtri dignum inquiens cenſeri: prænominato autem ſanctiſſimo papa præſertim teſtimonia ei quorumdam ſanctorum patrum noſtrorum proferente, diſperſim in quibuſdam opuſculis ſuis unam operationem aſſerentium, ad hæc quoque & ex abundanti inquiente, quod E multoties ſancti patres noſtri, ut lucrarentur plurimarum animarum ſalutem, dum talia emergerent capitula, Deo gratis diſpenſationibus, ac placitis uſi fuiſſe videntur, nihil de ſubtilitate rectorum eccleſiæ dogmatum exagitantes; & dicente, quod oporteat utique etiam in præſenti, dum tantorum millium populorum ſalus præ manibus ponitur, nihil de hoc per contentionem altercari, idcirco quod ſicut dictum eſt, etiam a quibuſdam ſacris patribus vox hujuſmodi dicta eſt, nihilque de hoc lædatur rectæ fidei ra-

1 Tim. 2.

* G. conſiderare, licebat,

συντεθειμένην ἀγωγεῖσαν, ἔχοντα καὶ χρήσεις πατρικὰς διαφόρους περὶ μιᾶς ἐνεργείας καὶ ἑνὸς θελήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. ὧδε μὲν τὰς παντοίας ἰδεῖν ἐν τοῖς ταύταις ἡμῶν ἀντιγράφοις ἀπεπλωσάμεθα, ὡς ἔστι γνῶναι τοὺς ἱερωτάτους ὑμᾶς τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἰσοτύποις αὐτῶν ἐντυγχάνοντας. καὶ σιγὴν μὲν ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον ἔλαβεν· ἐπειδὴ δὲ πρὸ ὀλίγου χρόνου συνεργίᾳ καὶ χάριτι τοῦ πάντας ἀνθρώπους θέλοντος σωθῆναι Θεοῦ, εὐσεβεῖ τε ζήλῳ τοῦ κρατίστου καὶ καλλινίκου μεγάλου βασιλέως παρορμηθεὶς Κῦρος ὁ ἁγιώτατος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως πατριάρχης, καὶ κοινὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς φιλοθέως τε καὶ ἐπιεικῶς προετρέψατο τοὺς κατὰ τὴν B Ἀλεξανδρέων μεγαλόπολιν τῇ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου, Σεβήρου τε καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν θεοστυγῶν νοσοῦντας τῇ καθολικῇ προσελθεῖν ἐκκλησίᾳ· καὶ μετὰ πολλὰς διαλέξεις καὶ καμάτους, οὓς μετὰ πλείστης φρονήσεως καὶ λυσιτελεστάτης οἰκονομίας ἐν τῷ πράγματι κατεβάλετο, τὸ σπουδαζόμενον διὰ τῆς ἄνωθεν κατώρθωσε χάριτος, γεγόνασι μεταξὺ μέρους ἑκατέρου δογματικά τινα κεφάλαια. ἐφ' οἷς ἅπαντες οἱ πρώην μὲν εἰς διαφόρους * ἀποσχοινισμένοι μερίδας, προπάτορας δὲ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον τοὺς ἀλιτηρίους ἐπιγραφόμενοι, ἡνώθησαν τῇ ἁγιωτάτῃ καὶ μόνῃ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· μία τε ποίμνη Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ C Θεοῦ ἡμῶν ἅπας ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων φιλόχριστος γέγονε λαὸς, καὶ πᾶσα σχεδὸν πρὸς τούτοις ἡ Αἴγυπτος, καὶ Θηβαΐς, καὶ Λιβύη, καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐπαρχίαι. ἅς τινας ἦν ἰδεῖν πρὶν, ὡς εἰρήκαμεν, εἰς ἀναρίθμητον πλῆθος αἱρέσεων διεσκεδασμένας, εὐδοκίᾳ δὲ νῦν τοῦ Θεοῦ, καὶ σπουδῇ θεαρέστῳ τοῦ ῥηθέντος ἁγιωτάτου τῆς Ἀλεξανδρέων ἱεράρχου ἓν * γεγόνασι πάντες, μιᾷ φωνῇ καὶ ἑνότητι πνεύματος τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας ὁμολογοῦντες δόγματα. τῶν εἰρημένων δὲ καὶ ἐστοιχημένων ἓν καθέστηκε κεφάλαιον τὸ περὶ μιᾶς ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν. τούτων οὕτως προεληλυθότων Σωφρόνιος ὁ ὁσιώτατος μοναχὸς, D ὁ τανῦν, ὡς ἐξ ἀκοῆς καὶ * μονῆς μεμαθήκαμεν, τῆς Ἱεροσολυμιτῶν χειροτονηθεὶς πρόεδρος, οὔπω γὰρ αὐτοῦ τὰ ἐξ ἔθους συνοδικὰ μέχρι τοῦ νῦν ἐδεξάμεθα, κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων τηνικαῦτα γενόμενος, καὶ τῷ ῥηθέντι ἁγιωτάτῳ πάπᾳ συνών, ἡνίκα τὴν, ὡς εἴρηται, πρὸς τοὺς πρώην αἱρετικοὺς εὐδοκίᾳ Θεοῦ κατώρθου παράδοξον ἕνωσιν, καὶ σὺν αὐτῷ τὰ περὶ τῶν τοιούτων διασκοπούμενος κεφαλαίων, ἠναντιώθη καὶ ἀντεῖπε πρὸς τὸ τῆς μιᾶς ἐνεργείας κεφάλαιον, δύο πάντη ἐξ ὅλου ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀξιῶν δογματίζεσθαι. τοῦ δὲ λεχθέντος ἁγιωτάτου πάπα μάλιστα μὲν χρήσεις τινὰς αὐτῷ τῶν ἁγίων πατέρων προαγαγόντος σποράδην ἔν τισι E τῶν οἰκείων συγγραμμάτων μίαν ἐνέργειαν εἰρηκότων, εἶτα δὲ καὶ ἐκ περιουσίας φάσκοντος, ὡς πολλάκις οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν διὰ τὸ κερδῆσαι πλειόνων ψυχῶν σωτηρίαν, τοιούτων ἀναφυέντων κεφαλαίων θεαρέστοις οἰκονομίαις χρησάμενοι φαίνονται καὶ συμβάσεσι, μηδὲν τῆς ἀκριβείας τῶν ὀρθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων παρασαλεύοντες· καὶ λέγοντος, ὡς ἄρα χρὴ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοσούτων μυριάδων λαοῦ σωτηρίας ἐν χερσὶ προκειμένης μηδὲν περὶ τοῦ τοιούτου κεφαλαίου ἐριστικῶς ζυγομαχεῖν διὰ τὸ, ὡς εἴρηται, καὶ ὑπό τινων θεσπεσίων πατέρων τὴν τοιαύ-

τὴν

* Pro ἀπεσχισμένοι. Nard

* Lib. χεῖλος

* L. μόνης

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XII.

τὴν εἰρῆσθαι φωνὴν, καὶ μηδὲν παρὰ τοῦτο τῆς ὀρθοδοξίας παραβλάπτεσθαι τὸν λόγον, ὁ μηδεὶς θεοφιλὴς Σωφρόνιος τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν οὐδαμῶς κατεδέξατο. ἐπεὶ δὲ τούτου ἕνεκα μετὰ γραμμάτων τοῦ αὐτοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν συλλειτουργοῦ πρὸς ὑμᾶς παραγέγονε, καὶ τὸν περὶ τούτου καὶ παρ' ἡμῖν ἀνεκίνησε λόγον, ἐνιστάμενος τῶν τοιούτων ἐξαιρεθῆναι κεφαλαίων μετὰ τὴν γεγενημένην ἕνωσιν τὴν τῆς μιᾶς ἐνεργείας φωνὴν, σκληρὸν ἡμεῖς ἡγησάμεθα τοῦτο. πῶς γὰρ σκληρὸν οὐκ ἦν καὶ σφόδρα ἐπαχθὲς, ὅτε δὴ ἔμελλον ἀναλύεσθαί τε καὶ ἀνατρέπεσθαι ὅλην ἐκείνην τὴν καλῶς γεγενημένην ὁμόνοιάν τε καὶ ἕνωσιν κατά τε τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν, καὶ κατὰ πάσας τὰς ὑπ' αὐτὴν ἐπαρχίας, τὰς ἐν μηδενὶ χρόνῳ μέχρι τοῦ νῦν καταδεξαμένας ὄνομα γοῦν ἁπλῶς τοῦ θεσπεσίου καὶ ἀοιδίμου πατρὸς ἡμῶν Λέοντος, ἢ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης, καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐπὶ μνήμης φέρειν, νυνὶ δὲ λαμπρᾷ καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις ταῦτα ἀνακηρύττοντας; πολλῶν τοίνυν περὶ τούτου κεκινημένων λόγων ἡμῖν πρὸς τὸν εἰρημένον ὁσιώτατον Σωφρόνιον, τέλος προετρεψάμεθα αὐτὸν χρήσεις ἡμῖν προκομίσαι ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, ἐκείνων μέντοι προδήλως, οὓς ἅπαντες κοινοὺς διδασκάλους ὁμολογοῦμεν, καὶ ὧν τὰ δόγματα νόμον αἱ ἅγιαι τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαι γινώσκουσι, δύο ῥητῶς καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν παραδιδόντας· ὁ δὲ τοῦτο ποιῆσαι παντελῶς ἠπόρησεν. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐντεῦθεν ἀρξαμένην ἐξάπτεσθαί τισι τῶν ἐνταῦθα ἀμφισβήτησιν κατανοήσαντες, καὶ εἰδότες ὡς ἐκ τῶν τοιούτων ἀεὶ φιλονεικιῶν αἱ τῶν αἱρέσεων διχοστασίαι γεγόνασιν, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν πᾶσαν θέσθαι σπουδὴν πρὸς τὸ καταπαῦσαί τε καὶ ἐκκόψαι τὴν περιττὴν ταύτην λογομαχίαν. καὶ πρὸς μὲν τὸν συχνῶς εἰρημένον ἁγιώτατον τῆς Ἀλεξανδρέων πατριάρχην γεγράφαμεν, ὥστε αὐτὸν τὴν πρὸς τοὺς πάλαι χωριζομένους ἕνωσιν σὺν Θεῷ κατορθώσαντα, μηκέτι τὸ λοιπὸν τινὶ συγχωρεῖν μίαν, ἢ δύο προφέρειν ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ἀλλὰ μᾶλλον, καθάπερ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ παραδεδώκασι σύνοδοι, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἐνεργεῖν ὁμολογεῖν τά τε θεῖα καὶ ἀνθρώπινα, καὶ πᾶσαν θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρωποπρεπῆ ἐνέργειαν ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σεσαρκωμένου Θεοῦ Λόγου ἀδιαιρέτως προϊέναι, καὶ εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀναφέρεσθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν μιᾶς ἐνεργείας φωνὴν, εἰ καί τισι τῶν ἁγίων εἴρηται πατέρων, ὅμως ξενίζειν καὶ θορυβεῖν τινῶν ἀκοὰς, ὑπολαμβανόντων ἐπ' ἀναιρέσει ταύτην προφέρεσθαι τῶν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀσυγχύτως καὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένων δύο φύσεων· ὅπερ οὐκ ἔστι ποτὲ, μηδὲ γένοιτο. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν δύο ἐνεργειῶν ῥῆσιν πολλοὺς σκανδαλίζειν, ὡς μηδέ τινι τῶν θεσπεσίων τε καὶ ἐκκρίτων τῆς ἐκκλησίας εἰρημένην μυσταγωγῶν· ἀλλὰ γὰρ καὶ ἕπεσθαι ταύτῃ τὸ, καὶ δύο πρεσβεύειν θελήματα ἐναντίως πρὸς ἄλληλα ἔχοντα, ὡς τοῦ μὲν Θεοῦ Λόγου τὸ σωτήριον θέλοντος ἐκπληρωθῆναι πάθος, τῆς δὲ κατ' αὐτὸν ἀνθρωπότητος ἀντιπιπτούσης τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ ἐναντιουμένης, καὶ ἐντεῦθεν δύο τοὺς τἀναντία θέλοντας εἰσάγεσθαι, ὅπερ δυσσεβές. ἀδύνατον γάρ ἐστι καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ δύο ἅμα καὶ κατὰ ταυτὸν * ὑφεστάναι θελή-

1 ἀντιτία

tio, memoratus Deo amabilis Sophronius talem diſpenſationem nullatenus accepto tulit. Quia igitur pro hoc cum literis ejuſdem ſanctiſſimi communiſtri ad nos conjunxit, de hoc quoque etiam apud nos ſermonem movendo inſiſtens, ut de talibus adimeretur capitulis poſt factam unitionem vox unius operationis, durum nos hoc arbitrati ſumus. Quomodo enim non eſſet durum, & valde oneroſum, quando hoc reſolvere evertereque erat futurum quidem omnem illam concordiam, atque unitatem, quæ bene fuerat effecta, tam apud Alexandrinam magnam civitatem, quamque per univerſas ſub ea provincias, quæ nullo tempore, uſque nunc acquieverant, nomen ſaltem ſimplex divini, atque laudabilis patris noſtri Leonis, aut ſancti, & magni, atque univerſalis Chalcedonenſis concilii mentionem facere, nunc vero præclara, & magna voce in divinis miſſarum arcanis hoc prædicantes? Multis igitur a nobis de hoc motis ſermonibus ad prænominatum venerabilem Sophronium, poſtremo adhortati eum ſumus, teſtimonia nobis proferre ſanctorum ac probabilium patrum, illorum videlicet, quos omnes communiter doctores confitemur, & quorum dogmata legem ſanctæ Dei cognoſcunt eccleſiæ, duas nominatim, & ipſis verbis operationes in Chriſto dicendas tradentia: ille autem hoc facere penitus non valuit. Nos vero conſiderantes, incipientem ex hoc inter quoſdam hic contentionem exardeſcere, & ſcientes quod ſemper ex hujuſmodi decertationibus hæreſeon diſſenſiones effectæ ſunt, neceſſarium judicavimus, omne ſtudium ponere ad ſedandum, atque amputandum talem ſuperfluum verborum conflictum, & ad ſæpedictum ſanctiſſimum Alexandriæ patriarcham ſcripſimus, ut poſtquam unitatem cum his, qui pridem ſeparabantur, Deo auxiliante compoſuit, de cetero nullum permitteret unam aut duas proferre operationes in Chriſto Deo noſtro, magis autem (ſicut ſancta, & univerſalia tradiderunt concilia) unum eumdemque Filium unigenitum, dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum operatum confiteri tam divina quamque humana, & omnem Deo decibilem, & homine dignam operationem, ex uno eodemque incarnato Deo verbo indiviſe procedere, & ad unum eumdemque redigi, eo quod unius quidem operationis vox, quamquam a quibuſdam ſanctis dicta eſt patribus, tamen peregrina videatur, & perturbare aures quorumdam, ſuſpicantium ad peremptionem hanc proferri inconfuſe atque ſecundum ſubſiſtentiam unitarum in Chriſto Deo noſtro duarum naturarum, quod non eſt unquam, nec fiat. Similiter autem & duarum operationum dictio multos ſcandalizet, utpote a nullo ſanctorum, & probabilium eccleſiæ inſtitutorum edita. Inſuper & conſequens ei ſit prædicare duas voluntates, contrarietates circa invicem habentes, tanquam Deo quidem verbo ſalutarem volente adimpleri paſſionem, humanitate vero ejus obſiſtente ejus voluntati, & reſiſtente, & perinde duo contraria volentes introducantur, quod impium eſt. Impoſſibile quippe eſt, in uno eodemque ſubjacenti duas ſimul, & erga hoc ipſum contrarias ſubſiſtere

ACTIO XII.

ſiſtere voluntates : nam ſalutaris Deum ge- A rentium patrum doctrina manifeſte inſtruit, quod nunquam intellectualiter animata domini caro ſeparatim, & ex appetitu proprio contrario nutui uniti ſibi ſecundum ſubſiſtentiam Dei verbi naturalem motum ſuum effecit, ſed quando, & qualem, & quantam ipſe Deus verbum volebat : &, ut planius dicatur, quemadmodum corpus noſtrum regitur, & ornatur, & diſponitur ab intellectuali, & rationali anima noſtra, ita & in domino noſtro tota humana ejus conſperſio ab ipſius verbi deitate ſemper in omnibus mota, deimobilis erat, ſecundum Nyſſenum Gregorium, dicentem contra Eunomium ita : Secundum quod Deus Filius, B impaſſibilis utique eſt, & immortalis. Si qua autem paſſio de eo in evangelio dicitur, per humanitatem profecto, quæ ſuſcipiebat paſſionem, hujuſmodi operatus eſt. Operatur quippe vere deitas per corpus, quod circa ipſam eſt, omnium ſalutem, ut ſit carnis quidem paſſio, Dei autem operatio. Hanc igitur, ut dictum eſt, contentionem incipientem accendi videntes, neceſſarium judicavimus, attritas potius ſanctorum patrum voces & ſynodice definitas ſemper ſequi, & neque quæ raro a quibuſdam patribus dicta ſunt, & non circa hæc intentionem habentibus, quaſi planam, & inambiguam de eis doctrinam exponerent, ad C regulam, & legem per omnia dogmaticam reducere, quale eſt & quod de una operatione ab eis dictum eſt : neque iterum, quæ nullatenus dicta ſunt a probabilibus patribus, nunc vero a quibuſdam proferuntur, duas inquam operationes, tanquam dogma eccleſiaſticum proferre. Et ad ultimum ſtetit ac placuit, quatenus prædictus Sophronius venerabilis, nullum ſermonem de cetero de una ſive duabus operationibus movere debeat, ſed ei ſufficiat præfata cautaque ac trita ſanctorum patrum recta traditio, atque doctrina. His itaque contentus ſæpe nominatus venerabilis vir, & hæc cuſtodire certificans, petivit nos etiam per e- D piſtolam de his ei præbere reſponſum, quatenus hujuſmodi epiſtolam, ut ait, oſtendat his, qui forſitan interrogare eum de prædicta quæſtione voluerint, quod & alacriter egimus. Et ille quidem in his hinc enavigavit. Nuper autem piiſſimus, & a Deo coronatus Dominus noſter apud Edeſſenam demorans civitatem, pios ad nos apices fecit, præcipientes, ut paterna illa teſtimonia defloraremus, quæ continentur in libro dogmatico, ſicut dictum eſt, facto a ſanctæ memoriæ Menna ad ſanctiſſimum Vigilium de una operatione, & una voluntate, & hæc a Deo inſtructæ ejus ſerenitati dirigere deberemus : quod & ad effectum E perduximus. Nos autem quæ dudum mota ſunt, memoria retinentes, & tumultum qui ex hujuſcemodi motione cœpit, ſcientes, ſuggeſſimus ejus piiſſimæ ſerenitati per mediocrem noſtram ſuggeſtionem, & ſcripta ad excellentiſſimum ſacellarium imperialem conſequenter hujus capituli omnem ſubtilitatem, horumque quæ a nobis de hoc agitata ſunt, & quod non oporteat de hujuſmodi inquiſitione perſcrutari, ſed permanere in attrita patrum doctrina, quam omnes conſonanter confitentur de hujuſmodi

A ματι. ἡ δὲ σωτήριος τῶν θεοφόρων πατέρων διδασκαλία ἐναργῶς ἐκπαιδεύει τό, μηδέποτε τὴν νοερῶς ἐψυχωμένην τοῦ κυρίου σάρκα κεχωρισμένως καὶ ἐξ οἰκείας ὁρμῆς ἐναντίως τῷ νεύματι τοῦ ἡνωμένου αὐτῇ καθ' ὑπόστασιν Θεοῦ λόγου τὴν φυσικὴν αὐτῆς ποιήσασθαι κίνησιν, ἀλλ' ὁπότε, καὶ οἵαν, καὶ ὅσην αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος ἠβούλετο· καὶ σαφὲς εἰπεῖν, ὃν τρόπον τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον ἡγεμονεύεται, καὶ κοσμεῖται, καὶ τάττεται ὑπὸ τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ σύγκριμα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ τοῦ λόγου θεότητος ἀεὶ καὶ ἐν πᾶσιν ἀγόμενον θεοκίνητον ἦν, κατὰ τὸν τῆς Νύσσης Γρηγόριον, B λέγοντα ἐν τοῖς κατ' Εὐνομίου οὕτως· καθὸ Θεὸς ὁ υἱός, ἀπαθὴς πάντως ἐστὶ καὶ ἀκήρατος. εἰ δέ τι πάθος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ περὶ αὐτοῦ λέγοιτο, διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου πάντως τοῦ δεχομένου τὸ πάθος, τὸ τοιοῦτον ἐνήργησεν. ἐνεργεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ θεότης διὰ τοῦ περὶ αὐτὴν σώματος τὴν τοῦ παντὸς σωτηρίαν· ὡς εἶναι τῆς μὲν σαρκὸς τὸ πάθος, τοῦ δὲ Θεοῦ τὴν ἐνέργειαν. ταύτην τοίνυν τὴν ἀρξαμένην ἀνάπτεσθαι φιλονεικίαν ἑωρακότες, ἀναγκαῖον τοῖς τετριμμέναις μᾶλλον τῶν ἁγίων πατέρων φωναῖς καὶ συνοδικῶς ὡρισμέναις διὰ παντὸς ἀκολουθῆσαι· καὶ μήτε τὰ σπανίως ὑπό τινων πατέρων εἰρημένα, καὶ οὐ περὶ αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐσχηκότα, C ὥσπερ σαφῆ καὶ ἀναμφίλεκτον τὴν περὶ αὐτῶν ἐκθέσθαι διδασκαλίαν, εἰς κανόνα καὶ νόμον ὡσπερεὶ πάντως ἀγειν δογματικόν. ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ περὶ μιᾶς ἐνεργείας αὐτοῖς εἰρημένον· μήτε μὴν τὸ μηδαμῶς εἰρημένον τοῖς ἐγκρίτοις πατράσιν, ὑπό τινων δὲ νῦν προφερόμενα, φημὶ δὴ τὰς δύο ἐνεργείας, ὡς δόγμα προφέρειν ἐκκλησιαστικόν. καὶ πέρας ἔδοξε καὶ ἐστέρχθη, ὥστε τὸν εἰρημένον ὁσιώτατον Σωφρόνιον μηδένα τὸ λοιπὸν περὶ μιᾶς ἢ δύο ἐνεργειῶν λόγον κινεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τῇ προλελεγμένῃ ἀσφαλεῖ τε καὶ τετριμμένῃ τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοτομίᾳ τε καὶ διδασκαλίᾳ. τούτοις οὖν ἀρκεσθεὶς ὁ συχνῶς εἰρημένος ὁσιώτατος ἀνήρ, καὶ παραφυλάτ- D τειν αὐτὰ διαβεβαιωσάμενος, ᾔτησεν ἡμᾶς καὶ δι' ἐπιστολῆς τὴν περὶ τούτων αὐτῷ παρασχεῖν ἀπόκρισιν, ὥστε τὴν τοιαύτην αὐτὸν, * ὡς εἰπεῖν, ἐπιστολὴν ἐπιδεικνύναι τοῖς ὡς εἰκὸς ἐπερωτᾷν αὐτὸν περὶ τῆς εἰρημένης ζητήσεως βουλομένοις, ὃ δὴ καὶ ἀσμένως πεπράχαμεν. ὁ μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις ἐντεῦθεν ἐξέπλευσεν· ἀρτίως δὲ ὁ πανευσεβὴς καὶ θεοστεφὴς ἡμῶν δεσπότης κατὰ τὴν Ἐδεσσηνῶν διατρίβων πόλιν πανευσεβῆ κέλευσιν ἐποιήσατο πρὸς ἡμᾶς παρακελευόμενος, ἵνα τὰς πατρικὰς ἐκείνας παρεκβάλωμεν χρήσεις, τὰς ἐμφερομένας τῷ γενομένῳ, ὡς εἴρηται, παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Μηνᾶ πρὸς τὸν ἁγιώτατον Βιγίλιον δογματικῷ περὶ μιᾶς ἐ- E νεργείας καὶ ἑνὸς θελήματος λόγῳ, καὶ ταύτας τῇ θεοσόφῳ αὐτοῦ ἀποστείλωμεν γαληνότητι· ὃ δὴ καὶ πρὸς ἔργον ἠγάγομεν. ἡμεῖς δὲ τὴν τῶν ἤδη κεκινημένων ἔχοντες μνήμην, καὶ τὸν ἐκ τῆς τοιαύτης κινήσεως ἀρξάμενον θόρυβον ἐπιστάμενοι, ἀνηγάγομεν τῇ αὐτοῦ πανευσεβεῖ γαληνότητι διὰ μετρίας ἡμῶν ἀναφορᾶς, καὶ γράμματα πρὸς τὸν εὐκλεέστατον βασιλικὸν σακελλάριον τῶν περὶ τούτου παρ' ἡμῶν γενομένων ἅπασαν ἑξῆς τοῦ κεφαλαίου τὴν λεπτομέρειαν, καὶ ὡς οὐ χρὴ τὰ περὶ τῆς τοιαύτης ζητήσεως ἐρευνᾶν, ἀλλ' ἐμμένειν τῇ τετριμμένῃ καὶ συμ-

* εἰς εἶναι

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XII.

συμφώνως παρὰ πάντων ὁμολογουμένῃ πατρικῇ διδασκαλίᾳ περὶ τοῦ τοιούτου ζητήματος, καὶ ὁμολογεῖν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν ὄντα κατὰ ἀλήθειαν Θεὸν ἅμα καὶ ἄνθρωπον, τὸν αὐτὸν ἐνεργεῖν τὰ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα· καὶ ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σεσαρκωμένου Θεοῦ λόγου, καθὰ φθάσαντες ἔφημεν, πᾶσαν προϊέναι ἀμερίστως καὶ ἀδιαιρέτως θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν. τοῦτο γὰρ ἡμᾶς ὁ θεοφόρος ἐκδιδάσκει Λέων σαφέστατα εἰπών· ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν. ἐφ' οἷς ἀντίγραφον τῶν εὐσεβῶν κελεύσεων τοῦ πανημέρου αὐτοῦ ἐδεξάμεθα κρατίστου τὰ πρέποντα τῇ θεοδηγήτῳ αὐτοῦ περιέχουσαν γαληνότητι, λοιπὸν ἐν αἰσίοις οὕτω τούτων περιελθόντων· εὔλογον ἅμα καὶ ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν τῶν κατὰ μέρος ἐμφανισθέντων τὴν εἴδησιν τῇ ὑμετέρᾳ ἀδελφικῇ καὶ ὁμοψύχῳ μακαριότητι παρασχεῖν διὰ τῶν ἐσταλμένων παρ' ἡμῶν ἰσοτύπων. καὶ προτρεπόμεθα τοὺς πανιέρους ὑμᾶς τούτοις ἅπασιν ἐντυχεῖν, καὶ τῇ προσούσῃ ὑμῖν θεοπρεπεῖ καὶ πληρεστάτῃ ἀγάπῃ καὶ νῦν ἑπομένους, εἴ τι περ ἴσως ἐλλεῖπον * εὕρητε, τοῦτο τῇ δεδωρημένῃ ὑμῖν ἐκ Θεοῦ χάριτι ἀναπληρῶσαι, καὶ δι' ὁσίων ὑμῶν συλλαβῶν σὺν τῇ ὑμετέρᾳ ἀκτεινῇ ῥώσει τὰ περὶ τούτων ὑμῖν δοκοῦντα σημᾶναι.

* ἐλλεῖπον ἢ περιττόν.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀντίγραφον ἐπιστολῆς Ὁνωρίου πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν αὐτὸν Σέργιον, ἔχουσα οὕτως.

Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα, δι' ὧν φιλονεικίας τινὰς, καὶ νέας φωνῶν ζητήσεις ἐγνώκαμεν εἰσενεχθείσας παρὰ Σωφρονίου τινός, τηνικαῦτα μὲν μοναχοῦ, νυνὶ δὲ ὡς ἀκούομεν, ἐπισκόπου καθεστῶτος τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως, κατὰ Κύρου τοῦ ἡμετέρου ἀδελφοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως προέδρου, μίαν ἐνέργειαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἐπιστρέψασιν ἐκ τῶν αἱρέσεων κηρύξαντος. ὅστις Σωφρόνιος παραγενόμενος πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα, καὶ τὴν τοιαύτην ἀποτιθέμενος μέμψιν, πολυτρόπως παιδευθεὶς ᾔτησε, περὶ ὧν παρ' ὑμῶν κατηχήθη, ἐγγράφως αὐτῷ σαφηνισθῆναι. ὧν τινων γραμμάτων πρὸς τὸν αὐτὸν Σωφρόνιον πεμφθέντων παρ' ὑμῶν δεξάμενοι τὰ ἴσα, καὶ ἐντυχόντες ἐπαινοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἀδελφότητα τῆς πολλῆς προνοίας τε καὶ ἐπισκέψεως γράψαι περὶ τοῦ περιαιρῆσαι τὸ νεαρὸν τῆς ὀνομασίας, δυνάμενον τοῖς ἁπλουστέροις σκάνδαλον εἰσάγειν. ἡμᾶς γὰρ δέον ἐστὶ βαδίζειν ὥσπερ ἐλάβομεν. καὶ γὰρ προηγουμένου τοῦ Θεοῦ παραγενόμεθα πρὸς τὸ μέτρον τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἥντινα οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀληθείας * τῷ φωτὶ τῶν θείων γραφῶν ἐξέτειναν, ὁμολογοῦντες τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν μεσίτην Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα, μεσιτευούσης τῆς ἀνθρωπότητος τῆς ἑνωθείσης αὐτῷ τῷ Θεῷ λόγῳ καθ' ὑπόστασιν. καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργοῦντα τὰ ἀνθρώπινα ἀφράστως καὶ μονογενῶς προσληφθείσης τῆς σαρκὸς ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, * πλείως * τῆς θεότητος. καὶ ὁ ἐκλάμψας ἐν σαρκὶ τοῖς θαύμασι τελείᾳ θεότητι, αὐτός ἐστιν ὁ καὶ τῆς σαρκὸς τὰς ἐκδοθείσας τοῖς ὀνειδισμοῖς τοῦ πάθους ἐνεργήσας τέλειος Θεὸς καὶ ἄνθρωπος. εἷς μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσι, λόγος σὰρξ γενόμενος καὶ σκηνώσας ἐν ἡμῖν, αὐτὸς υἱὸς ἀνθρώπου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, εἷς καὶ αὐτός, καθὼς γέγραπται

* L. τῷ χο-

* τελείως

* ἴσ. ὑπὸ τῆς θεότητος.

A quæſtione, & confiteri unigenitum Filium Dei, qui veraciter Deus ſimul, & homo eſt, eumdem operari divina, & humana, & ex eo uno eodemque incarnato Deo verbo, ſicut jam ſumus effati, inſeparabiliter, atque indiviſe omnem divinam, atque humanam operationem procedere. Hoc namque nos Leo Dei portitor inſtruit, manifeſte perhibens: Agit enim utraque forma cum alternis communione, quod proprium habet. In quibus reſcriptum piæ juſſionis ab ejus manſuetiſsima ſuſcepimus fortitudine, quæ a Deo conſervandam ejus ſerenitatem condecent, continentem. His igitur omnibus principio ita provenientibus,
B rationabile ſimul, & neceſſarium judicavimus de his, quæ partim memorata ſunt, cognitionem dare veſtræ fraternæ, atque unanimi beatitudini per exemplaria quæ a nobis directa ſunt, & adhortamur vos ſacratiſsimi hæc omnia legere; & Deo placitam ac pleniſsimam caritatem, quæ in vobis eſt, nunc quoque ſequentes, ſi quid amplius minuſve inveneritis, hoc per datam vobis a Deo gratiam adimplere, atque per ſanctas ſyllabas veſtras una cum veſtra optabili ſoſpitate, quæque ſuper his vobis fuerint placita, ſignificare.

Item relectum eſt ex eodem codice reſcri-
C ptum epiſtolæ Honorii papæ Romani ad eumdem Sergium, continens ita:

Scripta fraternitatis veſtræ ſuſcepimus, per quæ contentiones quaſdam, & novas vocum quæſtiones cognovimus introductas per Sophronium quemdam tunc monachum, nunc vero ex audito epiſcopum Hieroſolymitanæ urbis conſtitutum adverſus fratrem noſtrum Cyrum Alexandriæ antiſtitem, unam operationem domini noſtri Jeſu Chriſti converſis ex hæreſi prædicantem. Qui denique ad veſtram fraternitatem Sophronius veniens, querelamque hujuſmodi deponens, multiformiter eruditus, petiit de
D his, quæ a vobis fuerat inſtructus paginalibus ſibi ſyllabis referari: quarum literarum ad eumdem Sophronium directarum ſuſcipientes exemplar, & intuentes ſatis providę circumſpecteque fraternitatem veſtram ſcripſiſſe, laudamus novitatem vocabuli auferentem, quod poſſet ſcandalum ſimplicibus generare. Nos enim in quo percepimus, oportet ambulare. Enimvero duce Deo perveniemus uſque ad menſuram rectæ fidei, quam apoſtoli veritatis, ſcripturarum ſanctarum funiculo extenderunt, confitentes dominum Jeſum Chriſtum mediatorem Dei & hominum, operatum divina, media humanitate verbo Deo * naturaliter unita,
E eumdemque operatum humana ineffabiliter, atque ſingulariter aſſumpta carne * diſcrete, inconfuſe, atque inconvertibiliter plena divinitate, & qui corruſcavit in carne * plena divinis miraculis, ipſe eſt, & carneus effectus plene Deus, & homo: paſſiones, & opprobria patitur unus mediator Dei, & hominum in utriſque naturis, verbum caro factum, & habitavit in nobis, ipſe Filius hominis de cœlo deſcendens, unus atque idem. ſicut ſcriptum eſt, crucifixus dominus majeſtatis, dum conſtet divinitatem nullas poſſe perpeti humanas paſſiones:
& non

* G. hypoſtatice.

* G. indiſcrete, ſic. inc. & plene a divinitate.

* G. in carne miraculis perfecta divinitate, ipſe eſt qui & carnis affectus opprobriis operatus eſt, perfectus Deus, & homo unus mediator.

& non de cœlo, ſed de ſancta eſt aſſumpta A caro Dei genitrice: (nam per ſe veritas in evangelio ita inquit: *Nullus aſcendit in cœlum, niſi qui de cœlo deſcendit, filius hominis, qui eſt in cœlo*:) profecto nos inſtruens, quod divinitati unita eſt caro paſſibilis ineffabiliter, atque ſingulariter, ut diſcrete, atque inconfuſe, ſic indiviſe videretur conjungi.

Joan. 3.

Ut nimirum ſtupenda mente mirabiliter manentibus utrarumque naturarum differentiis cognoſcatur uniri. Cui apoſtolus concinens, B ad Corinthios ait: *Sapientiam loquimur inter perfectos, ſapientiam vero non hujus ſæculi, neque principum hujus ſæculi, qui deſtruuntur, ſed loquimur Dei ſapientiam in myſterio abſconditam, quam prædeſtinavit Deus ante ſæcula in gloriam noſtram, quam nemo principum hujus ſæculi cognovit. Si enim cognoviſſent, nunquam dominum majeſtatis crucifixiſſent*. Dum profecto divinitas nec crucifigi potuit, nec paſſiones humanas experiri vel perpeti, ſed propter ineffabilem conjunctionem humanæ divinæque naturæ, idcirco * & ubique Deus dicitur pati, & humanitas ex cœlo cum divinitate deſcendiſſe. Unde & unam voluntatem fatemur domini C noſtri Jeſu Chriſti, quia profecto a divinitate aſſumpta eſt noſtra natura, * non culpa, illa profecto, quæ ante peccatum creata eſt, non quæ poſt prævaricationem vitiata. Chriſtus enim dominus, in ſimilitudine carnis peccati veniens, peccatum mundi abſtulit, & de plenitudine ejus omnes accepimus: & formam ſervi ſuſcipiens, habitu inventus eſt ut homo, quia ſine peccato conceptus de Spiritu ſancto, etiam abſque peccato eſt partus de ſancta, & immaculata virgine Dei genitrice, nullum experiens contagium vitiatæ naturæ. Carnis enim vocabulum, duobus modis ſacris eloquiis boni malique cognovimus nominari, D ſicut ſcriptum eſt: *Non permanebit Spiritus meus in hominibus iſtis, quia caro ſunt*. Et apoſtolus: *Caro, & ſanguis regnum Dei non poſſidebunt*. Et rurſum: *Mente ſervio legi Dei, carne autem legi peccati. Et video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captivum me trahentem in legem peccati, quæ eſt in membris meis*. Et alia multa hujuſmodi in malo abſolute ſolent intelligi, vel vocari. In bono autem ita, Iſaia propheta dicente: *Veniet omnis caro in Hieruſalem, & adorabunt in conſpectu meo*. Et Job: *In carne mea videbo Deum*. Et alii; *Videbit omnis caro ſalutare Dei*. Et alia diverſa. Non eſt itaque aſſumpta, ſicut præfati ſumus, a ſalvatore vitiata natura, quæ repugnaret legi mentis ejus, ſed *venit quærere, & ſalvare quod perierat*, id eſt, vitiatam humani generis naturam. Nam lex alia in membris, aut voluntas diverſa non fuit, vel contraria ſalvatori, quia ſuper legem natus eſt humanæ conditionis. Et ſi quidem ſcriptum eſt: *Non veni facere voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me, Patris*. Et: *Non quod ego volo, ſed quod tu vis Pater*: & alia hujuſmodi, non ſunt hæc diverſæ vo-

1. Cor. 2.

* G. utrobique & Deus &c.

* G. non culpa in illa, proinde que.

Philipp. 2.

Geneſ. 6.

1. Cor. 15.

Rom. 7.

Iſa. 66.

Job. 19.

Luc. 3.

Luc. 19.

Joan. 6.

Matt. 26.

πται, σταυρωθεὶς ὁ κύριος τῆς δόξης ὁπόταν ὁμολογῆται τὴν θεότητα μηδαμῶς δύνασθαί τινα ὑπομεῖναι ἀνθρώπινα πάθη· καὶ οὐκ ἐξ οὐρανοῦ ἀλλ' ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου προσελήφθη ἡ σάρξ· (δι' ἑαυτῆς γὰρ ἡ ἀλήθεια ἐν τοῖς εὐαγγελίοις οὕτως εἶπεν. οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.) δηλαδὴ παιδεύουσα ἡμᾶς, ὅτι τῇ θεότητι ἑνώθη ἡ παθητὴ σάρξ ἀφράστως καὶ μοναχῶς, ὡς διῃρημένως καὶ ἀσυγχύτως, οὕτω καὶ ἀδιαιρέτως δόξῃ ἑνοῦσθαι.

Ὅπως ἀναμφιλέκτως θαυμαστῷ λόγῳ νοηθείη μενουσῶν τῶν διαφορῶν ἑκατέρων φύσεων ἑνοῦσθαι. B οὕτως ὁ ἀπόστολος συμφώνως πρὸς Κορινθίους εἶπε· σοφίαν λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων, ἀλλὰ λαλοῦμεν Θεοῦ σοφίαν τὴν ἐν μυστηρίῳ ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς εἰς δόξαν ἡμῶν πρὸ τῶν αἰώνων, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνω. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ὁπόταν δηλαδὴ ἡ θεότης οὐδὲ σταυροῦσθαι ἠδύνατο, οὐδὲ παθῶν ἀνθρωπίνων πεῖραν λαμβάνειν. διὰ τοῦτο κατ' ἀμφότερα καὶ Θεὸς λέγεται παθεῖν, καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεληλυθέναι μετὰ τῆς θεότητος. ὅθεν καὶ ἓν θέλημα ὁμολογοῦμεν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐπειδὴ προδήλως ὑπὸ τῆς θεότητος προσελήφθη ἡ ἡμετέρα φύσις, οὐχ ἁμαρτία ἐν ἐκείνῃ, δηλαδὴ ἡ φύσις ἡ πρὸ τῆς ἁμαρτίας κτισθεῖσα, οὐχ ἥτις μετὰ τὴν παράβασιν ἐφθάρη. Χριστὸς γὰρ ὁ κύριος ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας παραγενόμενος τὴν ἁμαρτίαν ἀφείλετο τοῦ κόσμου, καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν. καὶ μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν σχήματι εὑρέθη ὡς ἄνθρωπος. ἐπειδὴ γὰρ χωρὶς ἁμαρτίας συνελήφθη ἐκ πνεύματος ἁγίου, διὰ τοῦτο καὶ χωρὶς ἁμαρτίας ἐστὶν ὁ τεχθεὶς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου, μὴ μετασχὼν πεῖρας τῆς ἁμαρτησάσης φύσεως. τὸ γὰρ τῆς σαρκὸς ὄνομα κατὰ δύο τρόπους διὰ τῶν θείων λογίων ἐπὶ καλῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἐγνωμεν λαμβάνεσθαι, καθὼς γέγραπται· οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διότι εἰσὶ σάρξ. καὶ ὁ ἀπόστολος· σάρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. καὶ πάλιν· τῷ νῷ δουλεύω τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας. θεωρῶ δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας, ὅς ἐστιν ἐν τοῖς μέλεσί μου· καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐπὶ κακῷ ἀπολύτως εἴωθε νοεῖσθαί τε καὶ λέγεσθαι. ἐπ' ἀγαθῷ δὲ οὕτως, Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος. ἐλεύσεται ἅπασα σάρξ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον μου. καὶ ἐν τῷ Ἰώβ. ἐν τῇ σαρκί μου ὄψομαι τὸν Θεόν. καὶ ἀλλαχοῦ· ὄψεται πᾶσα σάρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. καὶ ἄλλα διάφορα. οὐ προσελήφθη οὖν, καθὼς εἰρήκαμεν, ἀπὸ τοῦ σωτῆρος ἡ ἁμαρτήσασα φύσις, ἡ ἀντιστρατευομένη τῷ νόμῳ τοῦ νοός, ἀλλ' ἦλθε ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός, τουτέστι τὴν ἁμαρτήσασαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους φύσιν. ἕτερος γὰρ νόμος τοῖς μέλεσιν, ἢ θέλημα διάφορον, ἢ ἐναντίον οὐ γέγονεν ἐν τῷ σωτῆρι, ἐπειδὴ καὶ ὑπὲρ νόμον ἀνθρωπίνης φύσεως ἐτέχθη. κἂν γὰρ γέγραπται. οὐκ ἦλθον ποιῆσαι τὸ θέλημα.

ANNO CHRISTI 680

θέλημά μου, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. καί· A οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὅπερ σὺ θέλεις πάτερ· καὶ ἄλλα τοιαῦτα, οὐκ εἰσὶ ταῦτα διαφόρου θελήματος, ἀλλὰ τῆς οἰκονομίας τῆς ἀνθρωπότητος τῆς προσληφθείσης· ταῦτα γὰρ δι' ἡμᾶς ἐλέχθη, οἷς δέδωκε παράδειγμα, ἵνα τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ἑπώμεθα, ὁ τῆς εὐσεβείας διδάσκαλος τοὺς μαθητὰς διδάσκων, ἵνα μὴ τὸ ἴδιον ἕκαστος ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ τοῦ κυρίου μᾶλλον ἐν πᾶσι προτιμήσῃ θέλημα. ὁδῷ τοίνυν βασιλικῇ πορευόμενοι δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῶν θηρευτῶν τὰς περικειμένας παγίδας ἐκφεύγοντες, πρὸς λίθον τὸν ἡμέτερον μὴ προσκρούσωμεν πόδα, τοῖς Ἰδουμαίοις, τουτέστι τοῖς γηΐνοις αἱρετικοῖς τὰ οἰκεῖα καταλιμπάνοντες. μηδ' εἰς ἴχνος ποδὸς * B γῆς, τουτέστιν εἰς τὴν φαύλην αὐτῶν διδασκαλίαν παντὶ τρόπῳ εἰ δυνατὸν ἡμῶν προσψαύσωσιν, ὅπως δυνηθῶμεν καταντῆσαι πρὸς τοὺς πατρῴους ὅρους ταῖς τρίβοις τῶν ἡγουμένων ἡμῶν βαδίζοντες. καὶ κἂν εἴ τινες ψελλίζοντες, ἵνα οὕτως εἴπωμεν, ἐπιχειρήσωσι προφέροντες ἐκθέσθαι, τυποῦντες αὐτοὺς ἐν σχήματι διδασκάλων, ὅπως δυνηθῶσι τὰς διανοίας τυπῶσαι τῶν ἀκροατῶν, οὐ χρὴ ταῦτα πρὸς δόγματα ἐκκλησιαστικὰ μεταστρέφειν, ἅπερ οὐδὲ σύνοδοι κατεξετάσασαι, οὐδὲ αὐθεντίαι κανονικαὶ ἔδοξαν σαφηνίζειν, ἵνα μίαν ἢ δύο ἐνεργείας τις τολμήσῃ ἐπὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρύξαι· ἃς οὐδὲ C εὐαγγελικά, οὐδὲ ἀποστολικὰ γράμματα, οὐδὲ συνοδικαὶ κρίσεις φαίνονται ὁρίσασαι. εἰ μή, ὡς προείπομεν, τινὲς ψελλίζοντες τινὰ ἐδίδαξαν συγκαταβαίνοντες πρὸς τὸ τυποῦν τὰς διανοίας, καὶ ἐννοίας τῶν ἔτι νηπιαζόντων· ἅτινα πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δόγματα φέρεσθαι οὐκ ὀφείλει, ἅπερ ὡς ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ λογισμῷ πλημμυρῶν ὡς οἰκείαν γνώμην προφέρει. ὅτι γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, * εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐστιν ἐνεργῶν τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα τελείως, αἱ θεῖαι γραφαὶ φανερῶς ἀποδεικνύουσι. πότερον δὲ διὰ τὰ ἔργα τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος μία ἢ δύο ἐνέργειαι D ὤφειλον παραγόμεναι λέγεσθαι ἢ νοεῖσθαι, ταῦτα πρὸς ἡμᾶς ἀνήκειν οὐκ ὤφειλον, ἀλλὰ καταλιμπάνομεν ταῦτα τοῖς γραμματικοῖς, ἤγουν τεχνογράφοις, οἵτινες εἰώθασι τοῖς παισὶν ἐν τῷ παραγωγὰς ποιεῖν τὰ ἐφευρισκόμενα παρ' αὐτοῖς ὀνόματα πιπράσκειν. ἡμεῖς γὰρ οὐ μίαν ἐνέργειαν, ἢ δύο τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὸ αὐτοῦ ἅγιον πνεῦμα διὰ τῶν ἁγίων γραφῶν παρελάβομεν, ἀλλὰ πολυτρόπως ἔγνωμεν αὐτὸν ἐνεργοῦντα. γέγραπται γάρ· ὃς οὐκ ἔχει τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ· καὶ πάλιν· οὐδεὶς δύναται λέγειν, κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ E διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, ὁ αὐτὸς δὲ κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργειῶν εἰσιν, ὁ αὐτὸς δὲ Θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν· ἐὰν γὰρ αἱ διαιρέσεις τῶν ἐνεργειῶν πολλαί εἰσι, καὶ ταύτας πάσας ὁ Θεὸς ἐν πᾶσι τοῖς μέλεσι τοῦ πεπληρωμένου σώματος ἐνεργεῖ, πόσῳ μᾶλλον ἐν τῇ κεφαλῇ ἡμῶν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ταῦτα δύνανται πληρέστατα ἁρμοσθῆναι; ὅπως καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ σῶμα ἓν εἴη τέλειον. ἵνα δηλαδὴ συνδράμῃ, ὡς γέγραπται, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ ἐν ἄλλοις, τουτέστιν ἐν

ACTIO XII.

A luntatis, ſed diſpenſationis humanitatis aſſumptæ. Iſta enim propter nos dicta ſunt, quibus dedit exemplum, ut ſequamur veſtigia ejus, pius magiſter diſcipulos imbuens, ut non ſuam unuſquiſque noſtrum, ſed potius domini in omnibus præferat voluntatem. Via igitur regia incedentes, & dextrorſum vel ſiniſtrorſum venatorum laqueos circumpoſitos evitantes, ne ad lapidem pedem noſtrum offendamus, Idumæis, id eſt terrenis, atque hæreticis propria relinquentes, nec veſtigio quidem pedis ſenſus noſtri terram, id eſt, pravam eorum doctrinam, omnimodo atterentes, ut ad id, quo tendimus, hoc eſt, ad fines patrios pervenire B poſſimus, ducum noſtrorum ſemita gradientes, & ſi forte quidam balbutientes, ut ita dicam, niſi ſunt proferentes exponere, formantes ſe in ſpecimen * nutritorum, ut poſſent mentes imbuere auditorum, non oportet ad dogmata hæc eccleſiaſtica retorquere, quæ neque ſynodales apices ſuper hoc examinantes, neque auctoritates canonicæ viſæ ſunt explanaſſe, ut unam vel duas energias aliquis præſumat Chriſti Dei prædicare, quas neque evangelicæ vel apoſtolicæ literæ, neque ſynodalis examinatio ſuper his habita, viſæ ſunt terminaſſe, niſi fortaſſis, ſicut præfati ſumus, quidam aliqua balbutiendo docuerunt, condeſcendentes ad C informandas mentes, atque intelligentias parvulorum, quæ ad eccleſiaſtica dogmata trahi non debent, quæ unuſquiſque in ſenſu ſuo abundans, videtur ſecundum propriam ſententiam explicare. Nam quia dominus Jeſus Chriſtus, Filius ac verbum Dei, per quem facta ſunt omnia, ipſe ſit * unus operator divinitatis, atque humanitatis, plenæ ſunt ſacræ literæ luculentius demonſtrantes. Utrum autem propter opera divinitatis, & humanitatis, una, an geminæ operationes debeant derivatæ dici vel intelligi, ad nos iſta pertinere non debent, relinquentes ea grammaticis, qui ſolent parvulis exquiſita derivando no-D mina venditare. Nos enim non unam operationem vel duas dominum Jeſum Chriſtum, ejuſque ſanctum ſpiritum, ſacris literis percepimus, ſed multiformiter cognovimus operatum. Scriptum eſt enim; *Si quis ſpiritum Chriſti non habet, hic ejus non eſt.* Et alibi: *Nemo poteſt dicere, dominus Jeſus, niſi in Spiritu ſancto. Diviſiones vero gratiarum ſunt, idem autem ſpiritus: & diviſiones miniſtrationum ſunt, idem autem dominus: & diviſiones operationum ſunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus.* Si enim diviſiones operationum ſunt multæ, & has omnes Deus in membris omnibus pleni corporis opera-E tur, quanto magis capiti noſtro Chriſto domino hæc poſſunt pleniſſime coaptari? ut caput, & corpus unum ſit perfectum, *ut profecto occurrat*, ſicut ſcriptum eſt, *in virum perfectum, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti.* Si enim in aliis, id eſt, in membris ſuis, ſpiritus Chriſti multiformiter operatur, in quo vivunt, moventur, & ſunt: quanto magis per ſemetipſum mediatorem Dei, & hominum, plene ac perfecte, multiſque modis, & ineffabilibus confiteri nos communione utriuſque naturæ condecet operatum? Et nos quidem ſecundum

* doctorum

* G. unus & idem operans divina & humana plenæ ſacræ literæ luculenter demonſtrant.

Rom. 8.

1. Cor. 12.

Ad Epheſ. 4.

dum ſanctiones divinorum eloquiorum oporA tet ſapere vel ſpirare, illa videlicet refutantes, quæ quidem novæ voces noſcuntur ſanctis Dei eccleſiis ſcandala generare, ne parvuli aut duarum operationum vocabulo offenſi, ſectantes Neſtorianos nos veſana ſapere arbitrentur: aut certe, ſi rurſus unam operationem domini noſtri Jeſu Chriſti fatendam eſſe cenſuerimus, ſtultam Eutychianiſtarum attonitis auribus dementiam fateri putemur, præcaventes, ne quorum inania arma combuſta ſunt, eorum cineres redivivos ignes flammivomarum denuo renovent quæſtionum, ſimpliciter, atque veraciter confitentes dominum Jeſum B Chriſtum unum operatorem divinæ, atque humanæ naturæ, electius arbitrantes, ut vani naturarum ponderatores, otioſe negotiantes, & turgidi adverſus nos inſonent vocibus ranarum philoſophi, quam ut ſimplices, & humiles ſpiritu populi Chriſtiani poſſint remanere jejuni. Nullus enim decipiet per philoſophiam, & inanem fallaciam diſcipulos piſcatorum, eorum doctrinam ſequentes; omnia enim argumenta ſcopuloſa diſputationis callidæ, atque fluctivaga in eorum retia ſunt colliſa. Hæc nobiſcum fraternitas veſtra prædicet, ſicut & nos ea vobiſcum unanimiter prædicamus, hortantes vos, ut unius vel geminæ novæ vocis inductum operationis vocabulum auC fugientes, unum nobiſcum dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei vivi, Deum veriſſimum, in duabus naturis operatum divinitus, atque humanitus, fide orthodoxa, & unitate catholica prædicetis. Subſcriptio. Deus te incolumem cuſtodiat dilectiſſime atque ſanctiſſime frater.

A τοῖς μάλιστα τοῖς ἰδίοις τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ πολυξόπως ἐνεργεῖ, ἐν ᾧ ζῶσι, καὶ κινοῦνται, καὶ εἰσί· πόσῳ μᾶλλον δι᾽ ἑαυτοῦ τοῦ μεσίτου Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων πληρέστατα καὶ τελειότατα, καὶ πολυξόπως καὶ ἀφράστως ἡμᾶς δέον ἐστὶν ὁμολογεῖν τῇ κοινωνίᾳ ἑκατέρας φύσεως αὐτοῦ ἐνεργεῖν; καὶ ἡμᾶς μὲν χρὴ κατὰ τὰ θεσπίσματα καὶ τῶν θείων λογίων φρονεῖν καὶ ἀναπνεῖν, ἐκεῖνα δηλαδὴ ἀναῤῥίπτοντας, ἅτινα καινισμῷ φωνῆς γινώσκονται ταῖς ἁγίαις τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις σκάνδαλα τίκτειν· μή πως οἱ νηπιάζοντες τῇ ἐπωνυμίᾳ τῶν δύο ἐνεργειῶν προσκόψαντες, τὴν Νεστοριανὴν μανίαν ἡμᾶς φρονεῖν νομίσωσιν· ἢ εἰ δηλαδὴ πάλιν μίαν ἐνέργειαν τοῦ κυρίου ἡμῶν B Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογητέαν εἶναι δογματίζομεν, τὴν μωρὰν τῶν Εὐτυχιανιστῶν τοῖς ἐμβροντήτοις ἀκοαῖς ἄνοιαν ὁμολογεῖν νομισθῶμεν· παραφυλαττόμενοι, ἵνα μὴ ὧν τὰ μάταια καὶ κενὰ ὅπλα συνεκαύθησαν, τούτων αἱ τέφραι ἀνοσημήνωσι τὰς πυρσοὺς ἀναζωπυρηθείσας τῶν φλογοφόρων ζητήσεων· ἁπλότητι καὶ ἀληθείᾳ ὁμολογοῦντες τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργοῦντα ἐν τῇ θείᾳ καὶ ἀνθρωπίνῃ φύσει. βέλτιον μᾶλλον ὑπολαμβάνοντες, ἵνα οἱ μάταιοι τῶν φύσεων σταθμισταὶ, ἀργοὶ καὶ παγανικώτατοι φιλόσοφοι, τῦφον ἔχοντες καὶ ὀιδαίνοντες καθ᾽ ἡμῶν ἐπιψοφήσωσι ταῖς φωναῖς τῶν βατράχων, ἤπερ ἵνα οἱ ἁπλούστεροι καὶ ταπεινοὶ τῷ πνεύC ματι λαοὶ τῶν Χριστιανῶν δυνηθῶσι μένειν νήστεις· οὐδεὶς γὰρ ἀπατήσει διὰ φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης τοὺς μαθητὰς τῶν ἁλιέων, τοὺς ἑπομένους τῇ τούτων διδασκαλίᾳ. πᾶσα γὰρ ὑπόθεσις ἡ πετρώδης καὶ περιῤῥέουσα πανούργου συλλογισμοῦ ἐν τοῖς τούτων δικτύοις συνεῤῥίβη· ταῦτα μεθ᾽ ἡμῶν ἡ ἀδελφότης ἡ ὑμετέρα κηρύξει, καθὼς καὶ ἡμεῖς τοῦτο μεθ᾽ ὑμῶν ὁμοψύχως κηρύττομεν, προτρέποντες ὑμᾶς, ἵνα τὴν εἰσαχθεῖσαν προσηγορίαν τῆς νέας φωνῆς, τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο ἐνεργειῶν ἐκφεύγοντες, ἕνα μεθ᾽ ἡμῶν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, Θεὸν ἀληθινὸν ἐν δύο φύσεσιν ἐνεργοῦντα τὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ ἑνότητι καθολικῇ κηρύξητε· ἡ ὑπογραφή· ὁ Θεός σε ἐῤῥωμένον φυλάξαι ἀγαπητὲ καὶ ἁγιώτατε ἀδελφέ.

Glorioſiſſimi judices, & ſancta ſynodus D dixerunt: Oportet ad nos afferri regeſta, ac dogmatica ſcripta quæ expoſita ſunt a Sergio quondam patriarcha hujus regiæ urbis, ſive ad Honorium, vel Cyrum, vel Sophronium, aut etiam ad alias perſonas ſeu ab Honorio ad Sergium facta ſuper præſenti dogmatica quæſtione, rejacentia in ſacro chartophylacio hujus venerabilis patriarchii, ut conferantur cum codicibus, qui piiſſimo domino noſtro principi a Macario oblati ſunt, & nunc relecti.

Georgius igitur Deo amabilis diaconus, & chartophylax hujus ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ, cum omni feſtinantia pergens in E chartophylacium venerabilis patriarchii, eadem regeſta, quæ dicta ſunt, & ſcripta deferat.

Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, dixit: Sicut juſſit veſtra ſancta ſynodus, confeſtim vado, & quanta invenire potero, mecum deferam.

Glorioſiſſimi judices, & ſancta ſynodus dixerunt: Quæ promiſſa ſunt ab eodem Georgio Deo amabili diacono, & chartophylace, ad effectum proveniant. Hi autem qui excipiunt quæ geruntur in hac ſancta noſtra ſynodo, eant una cum Joan-

D Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· δέον ἀχθῆναι πρὸς ἡμᾶς τὰ ῥέγιστρα, καὶ δογματικὰ συγγράμματα, τὰ ἐκτεθέντα ὑπὸ Σεργίου τοῦ γενομένου * τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, ἐπισκόπου εἴτε πρὸς Ὁνώριον, ἢ Κῦρον, ἢ Σωφρόνιον, ἢ καὶ πρὸς ἕτερα πρόσωπα, ἢ καὶ ἀπὸ Ὁνωρίου πρὸς Σέργιον γενόμενα τῆς παρούσης ἕνεκα δογματικῆς ζητήσεως, καὶ ἀποκείμενα ἐν τῷ χαρτοφυλακείῳ τοῦ ἁγίου τοῦ ἐνταῦθα πατριαρχείου, πρὸς ἀντιβολὴν τῶν παρὰ Μακαρίου ἐπιδοθέντων κωδικίων τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ, τῶν καὶ νῦν ἀναγνωσθέντων. *al. ἐπισκόπου.

Γεώργιος τοίνυν ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκE κλησίας μετὰ πάσης σπουδῆς ἀπερχόμενος ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ ἁγίου πατριαρχείου τὰ λεχθέντα ἀγαγέτω ῥέγιστρα, καὶ συγγράμματα.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπεν· καθὼς ἐκέλευσεν ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, παραχρῆμα ἀπέρχομαι, καὶ ὅσα εὑρεῖν δυνηθῶ, φέρω μεθ᾽ ἑαυτοῦ.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· τὸ μὲν παρὰ * Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος ὑποσχεθὲν πρὸς τέλειον πέρας ἀγέσθω· οἱ δὲ ἐκλαμβάνοντες τὰ ἐν τῇ καθ᾽ ἡμᾶς ἁγιωτάτῃ συνόδῳ πραττόμενα ἀπελθέτωσαν ἅμα Ἰωάννῃ *al. αὐτοῦ

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XII

ἀννῃ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Ῥηγίου, καὶ Γεωργίῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυζίκου, καὶ Δομετίῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Προυσιάδος πρὸς Μακάριον, καὶ ὑποδεικνύτωσαν αὐτῷ τά τε δύο βιβλία, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον, καὶ πυνθανέσθωσαν παρ' αὐτοῦ, εἰ ἀληθῶς ταῦτα ποιήματα αὐτοῦ Μακαρίου τυγχάνουσιν. ὡσαύτως δὲ ὑποδεικνύτωσαν αὐτῷ καὶ τὰ τρία κωδίκια, καὶ τὸν ἕνα χάρτην, τὰ καὶ νῦν ἐπὶ ἡμῶν ἀναγνωσθέντα, εἰ ἄρα καὶ ταῦτα αὐτὸς ἐπιδέδωκε τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ, καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διδομένην ἀπόκρισιν παραυτὰ πρὸς ἡμᾶς ἀναγαγέτωσαν. καὶ πρὸς ὀλίγον ὑπεξελθόντες οἱ εἰρημένοι θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἅμα Παύλῳ, καὶ Ἰωάννῃ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἀσηκρῆτις σεκρεταρίοις βασιλικοῖς, καὶ Ἀγάθωνι τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀναγνώστῃ, καὶ νοταρίῳ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· καὶ παραγενόμενοι πρὸς Μακάριον καὶ * ἀνθυποστρέψαντες εἶπον· ἀπελθόντες κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς τε ὑμετέρας ἐνδοξότητος, καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου ἀνήλθομεν ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ· καὶ εἰσελθόντες ἐν ἑνὶ κελλίῳ, ἔνθα ἐστὶ Μακάριος, ὡς ἐκελεύσατε, ἐπηρωτήσαμεν αὐτὸν εἰ ἐπιγινώσκει τὰ δύο βιβλία τὰ εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐπιγραφέντα, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῷον τετράδιον, καὶ εἰ ποιήματα αὐτοῦ τυγχάνουσιν· ὅστις Μακάριος κομισάμενος αὐτὰ καὶ ἀναπτύξας καὶ κανονίσας εἶπε· ναὶ δέσποτα, ἀκριβῶς ἐμὰ ποιήματά εἰσι, καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά. ὁμοίως δὲ ὑπεδείχθησαν αὐτῷ καὶ τὰ τρία κωδίκια, καὶ τὸ ἓν χαρτίον, ἅπερ καὶ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν ἀνεγνώσθησαν· καὶ κανονίσας καὶ αὐτὰ εἶπε· ναὶ δέσποτα, γνωρίζω αὐτά. κατὰ γὰρ τὸν περυσινὸν χρόνον ἐπιδέδωκα αὐτὰ τῷ δεσπότῃ, καὶ ἀληθῶς ἐπιγινώσκω αὐτά.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, εἰσελθὼν ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας συνόδου εἶπε· κατὰ τὰ κελευσθέντα μοι παρά τε τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος, καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀπελθὼν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου, ἅπερ εὑρεῖν ἠδυνήθην κωδίκια ἤτοι ῥέγεστα, ἐπιφέρομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἐπιδιδότω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ πρὸς ἀνάγνωσιν, ἤτοι ἀντιβολὴν τῶν ἐπιδοθέντων παρὰ Μακαρίου κωδικίων τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ, ἅπερ ἐπιφέρεται κωδίκια ἤτοι ῥέγεστα. καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης, καὶ νοτάριος Γεωργίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, κωδίκιον ἤτοι ῥέγεστρον διαφόρων ἐπιστολῶν Σεργίου γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἀνέγνω ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ Σεργίου πρὸς Κῦρον ἐπίσκοπον γενόμενον Λαζικῆς. καὶ ἀντεβλήθη πρὸς τὸ προσκομισθὲν διὰ Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου κυαίστωρος κατὰ Μακαρίου κωδίκιον, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι προσηνέχθη ἕτερον κωδίκιον ἤτοι ῥέγεστρον ἀναγνωσθὲν ὁμοίως διὰ τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου Ἀντιόχου, ἔχον ἐπιστολὴν Σεργίου πατριάρχου γενομένου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ὀνώριον γενόμενον πάπαν Ῥώμης· καὶ ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ἐπιδοθὲν κωδίκιον παρὰ Μακαρίου τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ, καὶ ἐστοίχησεν. ὁμοίως προσηνέχθη παρὰ

ne reverendo epiſcopo civitatis Rhegitanæ, Georgio Deo amabili epiſcopo Cyzici, & Domitio epiſcopo Pruſiados ad Macarium, & oſtendant ei illos duos libros, & chartaceum quaternionem, qui cum eis eſt, & ſciſcitentur ab eo, ſi vere hæc opuſcula ejuſdem exiſtunt Macarii. Similiter autem oſtendant ei & tres codices, & illam unam chartam, quæ nunc quoque coram nobis relecta ſunt, ſi hæc utique ſunt, quæ ipſe obtulit noſtro piiſſimo domino, & magno imperatori: & reſponſum quod eis dederit, ſtatim ad nos perducant. Et paululum recedentes præfati reverendiſſimi epiſcopi, una cum Paulo, & Joanne magnificis a ſecretis, atque imperialibus ſecretariis, & Agathone religioſo lectore, & notario ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolitani, & venientes ad Macarium; atque paulo poſt revertentes, dixerunt: Secundum juſſionem veſtræ gloriæ, ſanctæ univerſaliſque ſynodi pergentes, aſcendimus in venerabile patriarchium, & intrantes unam cellam, in qua eſt Macarius, ſicut juſſiſtis, interrogavimus eum, ſi recognoſcit illos duos libros, qui in nomine ejus ſuperſcripti ſunt, & unum, qui cum eis eſt, chartaceum quaternionem, & ſi opuſcula ejus exiſtunt. Qui Macarius accipiens ea, & revolvens ac inſpiciens, dixit: Etiam domine, pro certo mea opuſcula ſunt, & recognoſco ea. Similiter autem & oſtenſi ſunt ei tres codices, & una charta, quæ hodierna die relecta eſt, & adſpiciens ea, dixit: Etiam domine, cognoſco ea. Anno enim præterito obtuli ea domino, & vere recognoſco ea.

Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, ingreſſus in medium ſancti concilii dixit: Juxta quæ mihi juſſa ſunt a veſtra gloria, & a ſancto & univerſali concilio, pergens in chartophylacium venerabilis patriarchii, codices ſive regeſta quæ invenire potui, defero ad quod vobis placuerit.

Glorioſiſſimi judices, & ſancta ſynodus dixerunt: Offerat Georgius Deo amabilis diaconus, & chartopylax, ad relegendum, & conferendum cum codicibus a Macario porrectis piiſſimo noſtro principi, codices ſive regeſta quæ detulit. Et accipiens Antiochus religioſus lector, & notarius Georgii ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopoleos, codicem ſive regeſtum diverſarum epiſtolarum Sergii quondam patriarchæ Conſtantinopoleos, relegit epiſtolam ejuſdem Sergii ad Cyrum quondam epiſcopum Lazorum. Et collata eſt cum codice Macarii, qui prolatus eſt per Joannem glorioſiſſimum quæſtorem, & conſtitit.

Item prolatus eſt alius codex ſive regeſtum, relectum ſimiliter per eumdem religioſum Antiochum, habens epiſtolam Sergii quondam patriarchæ Conſtantinopoleos ad Honorium quondam papam Romanum. Et collata eſt cum codice, qui a Macario datus eſt piiſſimo principi, & conſtitit. Similiter prolata eſt a Georgio Deo amabili

bili diacono, & chartophylace epiſtola authentica Latina Honorii quondam papæ Romani, ad Sergium quondam patriarcham Conſtantinopoleos, una cum ejus interpretatione: & collata eſt eadem Latina epiſtola per Joannem reverendiſſimum epiſcopum civitatis Portuenſis, qui unus extitit de concilio antiquæ Romæ, & conſtitit.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Cognitionem accipiens ſanctum veſtrum, & univerſale concilium eorum, quæ nunc relecta, atque collata ſunt tam de Sergio quondam patriarcha hujus regiæ urbis, quam de Honorio quondam papa Romano, ad hæc, & Sophronio quondam patiarcha Hieroſolymorum, quæ ei viſa fuerint, proſequatur.

Sancta ſynodus dixit: Secundum interlocutionem gloriæ veſtræ de his, quæ nobis relecta ſunt, tam de regeſtis ſcriptarum a Sergio epiſtolarum, quam & authentica epiſtola Honorii Latina, ad hæc etiam & de ſynodicis Sophronii, quæ nobis jam relecta ſunt, accuratius de eis pertractantes, futuro ſecretario vobis glorioſiſſimis, quæ opportuna ſunt, dicemus.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Hoc quidem ſancta ſynodus peragat. Piiſſimus vero, atque a Deo confirmandus dominus noſter, & magnus imperator, Dei coronatoris ſui clementiam in omnibus imitatus, & pœnitentiam expectans Macarii, per nos indignos ejus famulos veſtram ſciſcitatur ſemper ſanctam & univerſalem ſynodum, ſi forſitan eo pœnitente, poſt depoſitionem a ſancta veſtra ſynodo in eo perpetratam, in propria ſede reſtituendus eſt.

Sancta ſynodus dixit: Inveteratum Macarium in impietatis dogmatibus, & non ſolum univerſalem Chriſto amabilem plebem, quæ hanc a Deo conſervandam regiam urbem inhabitat, everſione turbulenta potantem, teſtimoniaque ſanctorum & probabilium patrum falſantem, & quædam quidem abſcindentem, quædam vero addentem, & ſecundum quod eis videbatur, in devia mittentem piiſſimum, & a Deo coronatum noſtrum principem per oblatos ab eo codices, ſed & a ſolis ortu uſque ad occaſum per literas ſuas, & per homines quos mittebat, univerſos perturbantem, & a fide vera ſegregantem, & juſte, atque regulariter a pontificali habitu denudatum, nullatenus divina regula de cetero ſuſcipit in doctoris ſede reſidere, ne ex hoc propriæ ſuæ hæreſeos multo amplius recrudeſcere faciat intelligentiam, *& fiant*, (juxta quod ſcriptum eſt) *noviſſima illius pejora prioribus*: & maxime cum diverſis vicibus in præſentia piiſſimi noſtri domini, & magni imperatoris, & cuncti noſtri concilii interrogatus ſit, ſi ſequitur, & una cum omnibus confitetur in domino noſtro Jeſu Chriſto ſicut duas naturas, ita & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales: & eo nullatenus accepto ferente, ſed & confirmante quæ dudum ab eo impie definita ſunt, & ipſis * ſermonibus adſtruente: Quod ſi membratim incidar, & jacter in mare, ego neque duas voluntates, neque duas operationes dico in domino noſtro

Matth. 1. Luc. 11.

* his ipſis verbis

A Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος αὐθεντικὴ ἐπιστολὴ Ῥωμαϊκὴ Ὀνωρίου γενομένου πάπα Ῥώμης πρὸς Σέργιον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως μετὰ καὶ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας· καὶ ἀντεβλήθη ἡ αὐτὴ Ῥωμαϊκὴ ἐπιστολὴ διὰ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, ἑνὸς τυγχάνοντος τῆς συνόδου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν·

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὴν εἴδησιν λαβοῦσα ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος καὶ τῶν νῦν ἀναγνωσθέντων καὶ ἀντιβληθέντων περί τε Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, καὶ περὶ Ὀνωρίου γενομένου πάπα Ῥώμης,
B ἔτι δὲ καὶ Σωφρονίου τοῦ γενομένου πατριάρχου Ἱεροσολύμων τὰ δοκοῦντα αὐτῇ διεξίτω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· κατὰ τὰ διαλαληθέντα παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ὑμῶν ἕνεκεν τῶν ἀναγνωσθέντων ἡμῖν ἔκ τε τῶν μεγίστων τῶν γραφεισῶν ἀπὸ Σεργίου ἐπιστολῶν καὶ τῆς αὐθεντικῆς Ῥωμαϊκῆς Ὀνωρίου ἐπιστολῆς, εἶτα δὲ καὶ περὶ τῶν συνοδικῶν Σωφρονίου τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων ἡμῖν, ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν διασκεπτόμενοι καθ᾽ ἑτέραν πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς τὰ δέοντα λέξομεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. τοῦτο μὲν ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος πραξάτω· ὁ εὐσεβέστατος δὲ καὶ θεοστήρικτος ἡμῶν δεσπότης καὶ μέγας βασι-
C λεὺς τὸν στέψαντα αὐτὸν Θεὸν φιλανθρωπίᾳ ἐν πᾶσι μιμούμενος, καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκδεχόμενος Μακαρίου, δι᾽ ἡμῶν τῶν ἀναξίων αὐτοῦ δούλων τὴν ὑμετέραν πυνθάνεται ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, εἴπερ τούτου ἐπιστρέφοντος μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου γενομένην ἐπ᾽ αὐτῷ καθαίρεσιν, ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποκαθίσαται θρόνῳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε, τὸν παλαιωθέντα Μακάριον ἐν τοῖς τῆς ἀσεβείας δόγμασι, καὶ οὐ μόνον τὸν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει οἰκοῦντα πάντα φιλόχριστον λαὸν ἀνατροπῇ θολερᾷ ποτίσαντα, καὶ φαλσεύσαντα τὰς χρήσεις τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων, καὶ τὰς μὲν περικόψαν-
D τα, ταῖς δὲ προσθέντα, καὶ κατὰ τὸ δόξαν αὐτῷ παρ᾽ ὁδὸν βαλόντα τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν βασιλέα διὰ τῶν ἐπιδοθέντων παρ᾽ αὐτοῦ κωδικίων· ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν διά τε γραμμάτων αὐτοῦ, καὶ ἀνθρώπων ἀποσταλέντων πάντα συνταράξαντα, καὶ ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ἀποστήσαντα, καὶ δικαίως καὶ κανονικῶς ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ σχήματος γυμνωθέντα, οὐδαμῶς ὁ θεῖος κανὼν παραδέχεται τοῦ λοιποῦ εἰς διδασκαλικὸν καθίσαι θρόνον· ὅπως μὴ ἐντεῦθεν τὸ τῆς οἰκείας αὐτοῦ αἱρέσεως πλειόνως ἀναζωπυρηθείη φρόνημα, καὶ γένωνται κατὰ τὸ γεγραμμένον τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων·
E καὶ μάλιστα διαφόρως κατὰ παρουσίαν τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ μεγάλου βασιλέως, καὶ πάσης τῆς καθ᾽ ἡμᾶς συνόδου ἐρωτηθέντος, εἰ ἕπεται καὶ συνομολογεῖ μετὰ πάντων ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὥσπερ δύο φύσεις, οὕτω καὶ δύο θελήματα φυσικά, καὶ δύο ἐνεργείας φυσικάς, καὶ μὴ καταδεξαμένου αὐτοῦ τὸ σύνολον, ἀλλ᾽ ἐπιβεβαιώσαντος τὰ ἤδη ἀσεβῶς παρ᾽ αὐτοῦ ὁρισθέντα, καὶ λέξεσιν αὐταῖς εἰρηκότος· ὅτι ἐὰν τέμνωμαι καταμεληδὸν, καὶ ῥίπτωμαι εἰς τὴν θάλασσαν, ἰδοὺ οὔτε δύο θελήματα, οὔτε δύο ἐνεργείας λέγω ἐπὶ

τοῦ

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XII.

τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος· ἀποδειχθέντα ὡς εἴρηται συνοδικῶς καθαιρεθέντα καὶ ἀναθεματισθέντα, οὐδαμῶς τοῦτον Μακάριον τοῦ λοιποῦ, ὡς ἀνωτέρω λέλεκται, ἡ ἁγία αὕτη καθ' ἡμᾶς σύνοδος εἰς ἱερατικὸν δέχεται θρόνον· ἀλλὰ καὶ δεόμεθα ἔξω τῶν ὅρων αὐτὸν γενέσθαι τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, μετὰ καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτῷ φρονούντων.

Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τυγχάνοντες τῆς Ἀντιοχέων πόλεως προσελθόντες τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν εἶπον· αἰτούμεθα τὴν ὑμετέραν ἐνδοξότητα τοῦ ἀναγαγεῖν τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοστέπτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ, ἕτερον ἀντὶ Μακαρίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον Ἀντιοχείας προελθεῖν, διὰ τὸ μὴ χηρεύειν τὸν τοιοῦτον θρόνον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· κατὰ τὰ συνορασθέντα παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου, καὶ κατὰ τὰ αἰτηθέντα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῶν ὑπὸ τὸ θρόνον τελούντων τῆς Ἀντιοχέων πόλεως διαπραξόμεθα, τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου καθ' ἑτέραν τὰ ὑποσχεθέντα ἐκ Σεργίου, Ὁνωρίου, καὶ Σωφρονίου ἔργῳ πληρούσης.

A Jeſu Chriſto uno ſanctæ Trinitatis, & ex hoc, ut dictum eſt, ſynodice depoſitum, & anathematizatum, nullo modo hunc Macarium de cetero, ſicut ſuperius dictum eſt, hoc ſanctum concilium in ſacerdotali ſuſcipit ſede: ſed & execramur & rogamus extra terminos a Deo conſervandæ hujus regiæ urbis hunc fieri, unaſ[illegible]um ei ſimiliter ſentientibus.

Reverendiſſimi epiſcopi ac venerabiles clerici, qui ſub ſede ſunt Antiochiæ civitatis, accedentes ad glorioſiſſimos judices, dixerunt: Petimus veſtram gloriam, ſuggerere piiſſimo, & a Deo coronato noſtro domino, & magno imperatori, alterum pro Macario B qui fuerat archiepiſcopus noſter, ad pontificalem ſedem Antiochiæ provenire, ut non ſit vidua hujuſmodi ſedes.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Secundum ea, quæ conſiderata ſunt a ſancto & univerſali veſtro concilio, & juxta petitionem reverendiſſimorum epiſcoporum, religioſiſſimorumque clericorum, qui ſub jure ſunt ſedis Antiochiæ civitatis, agemus, veſtra ſancta ſynodo in futuro ſecretario, quæ promiſſa ſunt ſuper Sergio, Honorio, atque Sophronio, opere adimplente.

C

ΠΡΑΞΙΣ ΙΓ'.

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν· βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοῦ ἑβδόμου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος, ἔτους τρισκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ, καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ εἰκάδι δευτέρᾳ τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης.

Προκαθημένου τοῦ σεβασμιωτάτου σέκτου τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαληνότητος ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων, Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως· καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσ-

ACTIO DECIMATERTIA.

In nomine domini, & dominatoris noſtri Jeſu Chriſti, Dei, & ſalvatoris noſtri; imperantibus a Deo coronatis ac sereniſſimis noſtris dominis Flaviis Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo coronato magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo * octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimoſecundo, die vigeſimo octavo D menſis Martii indictione nona.

* G. ſeptimo

Propoſito venerando ſeſſu piiſſimi & Chriſto amabilis noſtri imperatoris Conſtantini in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & per juſſionem ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, ex perſona ejus præſentibus & audientibus glorioſiſſimo Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & loci ſervatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Petro glorioſiſſimo exconſule.

Conveniente quoque, & ſancto, ac E univerſali concilio, quod per imperiale decretum congregatum eſt in hac a Deo conſervanda urbe regia, id eſt, Theodoro ac Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne venerabili diacono, locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo magniſonæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & loci ſervante ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Georgio religioſo presbytero, monacho, & apocriſia-

ACTIO XIII

ſiano Theodori ſanctiſſimi loci ſervatoris A ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo Portuenſi, Abundantio epiſcopo civitatis Paternæ, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum repræſentantibus ſancti concilii quod circa Romam eſt centum viginti quinque epiſcoporum, qui etiam per ſuas ſubſcriptiones declarantur in ſuggeſtione quæ ab eis facta ad Conſtantinum piiſſimum principem: & Theodoro venerabili presbytero, & vicario Theodori reverendiſſimi archiepiſcopi Ravennæ, Joanne epiſcopo Theſſalonicenſi, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Philalethe epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo B Heracleæ Thraciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio epiſcopo Cyzicenſi, Marino epiſcopo Sardium, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne ediſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo Sidenſi, Theodoro epiſcopo Melitenenſi, Juſtino epiſcopo Tyanorum, Alypio epiſcopo Gangreſi, Cypriano epiſcopo Claudiopoleos, Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro epiſcopo Stauropoleos Cariæ, Tiberio epiſcopo Loadiceæ Phrygiæ, Coſma epiſcopo Synadorum, Stephano epiſcopo Antiochiæ Piſiaiæ, Joanne epiſcopo Pergæ, * Theopempto epiſcopo Juſtinianopoleos, ſive Mociſi, Iſidoro C epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Theodoro epiſcopo Tarſenſi, Macrobio epiſcopo Seleuciæ, Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia epiſcopo Lentopoleos Iſauriæ, Gregorio epiſcopo Mitylenenſi, Georgio epiſcopo Mileti, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnenſi, Theognio epiſcopo Cienſi, Epiphanio epiſcopo Euchaiteno, Petro epiſcopo Sozopoleos Thraciæ, Joanne epiſcopo Nyſſæ, Theodoro epiſcopo imperialium Thermarum, Georgio epiſcopo Camulianorum, Zoeto epiſcopo * Chryſopoleos Aſiæ, Patrobio epiſcopo Magneſiæ, Antonio epiſcopo Hypæ- D porum, Theodoro epiſcopo Pergameno, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Stephano epiſcopo * Uranopolis, Andrea epiſcopo Mnizæ, Joanne epiſcopo Meliiopoleos, Joanne epiſcopo Philadelphiæ, Theodoro epiſcopo Prænéti, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Menna epiſcopo Caralliæ Pamphyliæ, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro Verillæ, Tiberio epiſcopo * Amyzorum, Sergio epiſcopo Sinopes, Georgio epiſcopo Junopolis, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiades, Georgio epiſcopo Cra- E tienſi Platone epiſcopo Hadrianopoleos, Salomone epiſcopo Clanei, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndenſi, Patricio epiſcopo Illuzorum, Petro epiſcopo Appienſi, Alexandro epiſcopo Nacolienſi, Domitio epiſcopo Prymneſeno, Conſtantino epiſcopo Baratenſi, Theodoſio epiſcopo Pſibelorum, Paulo epiſcopo Sozopoleos Piſidiæ, Pluſiano epiſcopo Syllecnſi, Theodoro epiſcopo Nazianzeno, Gregorio epiſcopo Coenſi, Demetrio epiſcopo Tenenſi, Stephano epiſcopo Pario,

* Theopneuſto.

* In Gr. Chryſopoleos Hard.

* Veriopolis.

* Pro Amyz. Hard.

ANNO CHRISTI 680.

A Σωτῆρος μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου· Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου· Ἰωάννου ἐπισκόπ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γραφομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης· Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν B νήσου· Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου· Σισιννίου ἐπισκόπ. Ἡρακλείας Θρᾴκης· Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας· Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου· Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας· Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος· Ἰωάννου ἐπισκ. Σίδης· Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς· Ἰουστίνου ἐπισκόπ. Τυάνων. Ἀλυπίου ἐπισκ. Γαγγρῶν. Κυπριανοῦ ἐπισκ. Κλαυδιουπόλεως· Πολυεύκτου ἐπισκ. Μύρων τῆς Λυκίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Σταυρουπόλεως Καρίας· Τιβερίου ἐπισκ. Λαοδικείας Φρυγίας· Κοσμᾶ ἐπισκόπ. Συνάδων· Στεφάνου ἐπισκ. Ἀν- C τιοχείας Πισιδίας. Ἰωάννου ἐπισκ. Πέργης· Θεοπέμπτου ἐπισκ. Ἰουστινουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ· Ἰσιδώρου ἐπισκ. Ῥόδου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Ταρσοῦ· Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας· Γεωργίου ἐπισκόπου Βιζύης Θρᾴκης· Ζαχαρίου ἐπισκόπ. Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας. Γρηγορίου ἐπισκόπ. Μιτυλήνης. Γεωργίου ἐπισκ. Μιλήτου. Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μηθύμνης. Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Ἐπιφανίου ἐπισκ. Εὐχαΐτων· Πέτρου ἐπισκ. Μεσημβρίας· Πέτρου ἐπισκόπ. Σωζοπόλεως Θρᾴκης· Ἰωάννου ἐπισκ. Νύσσης. Θεοδώρου ἐπισκ. τῶν βασιλικῶν Θερμῶν· D Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν· Ζωΐτου ἐπισκόπου Χρυσοπόλεως Ἀσίας· Πατρικίου ἐπισκ. Μαγνησίας. Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων. Θεοδώρου ἐπισκ. Περγάμου. Γενεσίου ἐπισκόπ. Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίννης. Στεφάνου ἐπισκ. Βηρινουπόλεως. Ἀνδρέου ἐπισκ. Μνιζοῦ· Ἰωάννου ἐπισκ. Μιλητουπόλεως. Ἰωάννου ἐπισκ. Φιλαδελφείας· Θεοδώρου ἐπισκό. Πραινέτου· Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου· Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Μηνᾶ ἐπισκ. Καραλλίας Παμφυλίας. Καλλινίκου ἐπισκ. Κολωνίας Ἀρμενίας· Θεοδώρου ἐπισκόπ. Βερίσσης. Τιβερίου ἐπισκ. * Ἀμίσου· Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης· E Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως· Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου. Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Γεωργίου ἐπισκ. Κρατείας· Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀδριανουπόλεως· Σολομῶνος ἐπισκ. Κλανέου· Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων· Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου· Πατρικίου ἐπισκόπ. Ἰλλούζων· Πέτρου ἐπισκ. Ἀππίας· Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπ. Νακωλείας· Δομετίου ἐπισκ. Πρυμνησοῦ· Κωνσταντίνου ἐπισκ. Βαράτης· Θεοδοσίου ἐπισκ. Ψιβήλων. Παύλου ἐπισκόπ. Σωζοπόλεως Πισιδίας· Πλουσιανοῦ ἐπισκ. τοῦ Συλλαίου· Θεοδώρου

* Ἀμύζω

ANNO CHRISTI 680.

δώρου ἐπισκ. Ναζιανζοῦ. Γεωργίου ἐπισκ. Κύου· Δημητρίου ἐπισκ. Τίου. Στεφάνου ἐπισκ. Πάρου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου· Ἰωάννου ἐπισκ. Λάππης· Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισάνδου. Θεοδώρου ἐπισκόπ. Ὄλβης· Θεοφάνους τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβ. καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ διακειμένου μοναστηρίου ἐπιλεγομένου Βαίων· Γεωργίου πρεσβυτέρ. καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην· Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην·

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου, εἶπεν· ἐπὶ μνήμης φέρει ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν σύνελευσιν διελαλήθη αὐτῇ ἐκ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, ἐφ᾽ ᾧ τὴν οἰκείαν ἀποφήνασθαι γνώμην περί τε Σεργίου, Ὀνωρίου, καὶ Σωφρονίου τῶν γενομένων πατριαρχῶν, καὶ ὑπέσχετο τοῦτο καθ᾽ ἑτέραν διαπράττεσθαι· καὶ ὡς μετὰ τὰ συνοραθέντα παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου προελθεῖν τε καὶ κυρωθῆναι ἐπὶ Μακαρίῳ, ᾐτήσαντο οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τελοῦντες τῆς Ἀντιοχέων πόλεως θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι καὶ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ ἀνενεχθῆναι τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ, καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἕτερον προχειρισθῆναι εἰς τὸν τῆς Ἀντιοχέων πόλεως θρόνον, καὶ ὑποβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. ἀναγινωσκέσθωσαν τὰ ἤδη πραχθέντα· καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. δειξάτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος τὰ κατὰ τὴν * προτέραν ὑποσχεθέντα παρ᾽ αὐτῆς· ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε. κατὰ τὴν γενομένην τῇ ὑμετέρᾳ ἐνδοξότητι παρ᾽ ἡμῶν ὑπόσχεσιν ἀνακρίναντες τὰς ὡς ἀπὸ Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως γραφείσας δογματικὰς ἐπιστολὰς πρός τε Κῦρον τὸν τηνικαῦτα γενόμενον ἐπίσκοπον τοῦ Φάσιδος, καὶ Ὀνώριον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἀπ᾽ ἐκείνου, τουτέστιν [a] Ὀνωρίου, πρὸς αὐτὸν Σέργιον ἀντιγραφεῖσαν ἐπιστολὴν· καὶ ταύτας εὑρηκότες παντὴ ἀλλοτρίας τυγχανούσας τῶν ἀποστολικῶν διδαγμάτων, καὶ τῶν ὁρισθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων συνόδων, καὶ πάντων τῶν ἐκκρίτων ἁγίων πατέρων, ἑπομένας δὲ ταῖς τῶν αἱρετικῶν ψευδοδιδασκαλίαις, ταύτας πάντῃ ἀποβαλλόμεθα, καὶ ὡς ψυχοφθόρους βδελυττόμεθα·

* προτέραν

A Gregorio epiſcopo Cantanenſi, Joanne epiſcopo Lappenſi, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbenſi, Theophane religioſo presbytero & abbate monaſterii quod appellatur Bajas, in Sicilia conſtituti, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati, quod ſitum eſt in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris, & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, quod ſimiliter ſitum eſt in antiqua Roma.

ACTIO XIII.

Reſidentibus quoqueglorioſiſſimis patriciis, & conſulibus, omnibus ſanctiſſimis, & Deo amabilibus epiſcopis per ordinem in eodem ſecretario Trulli, propoſitis in medio ſacroſanctis Chriſti Dei noſtri evangeliis.

Conſtantinus Deo amabilis * diaconus, hujus ſanctæ Dei catholicæ, & apoſtolicæ magnæ eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgii ſanctiſſimi patriarchæ hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, dixit: Meminit ſanctum, & univerſale veſtrum concilium, quod cum præcedenti conventu interlocutum ſit a glorioſiſſimis judicibus, quatenus proprium promulgaret intentum ſuper Sergio, Honorio, & Sophronio quondam patriarchis, promiſit quod in altero hoc peragereț; & quia poſteaquam quæ conſiderata ſunt a veſtro ſancto concilio, ut provenirent, atque confirmarentur ſuper Macario, petierunt reverendiſſimi epiſcopi, qui ſedi ſubjacebant Antiochenæ civitatis, & religioſi clerici ad ſuggerendum piiſſimo ac ſereniſſimo noſtro domino, & magno principi alterum promoveri in ſede Antiochenæ civitatis, & ſuggerimus ad quod placuerit.

* archidiaconus

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Relegantur acta præterita: & relecta ſunt.

Glorioſiſſimi judices dixerunt. Proſequatur ſanctum, & univerſale veſtrum concilium, quæ in antelatis ab eo promiſſa ſunt. Sanctum concilium dixit: Secundum promiſſionem quæ a nobis ad veſtram gloriam facta eſt, retractantes dogmaticas epiſtolas, quæ tanquam a Sergio quondam patriarcha hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis ſcriptæ ſunt, tam ad Cyrum, qui tunc fuerat epiſcopus Phaſidis, quam ad Honorium quondam papam antiquæ Romæ: ſimiliter autem, & epiſtolam ab illo, id eſt, [a] Honorio reſcriptam ad eumdem Sergium, haſque invenientes omnino alienas exiſtere ab apoſtolicis dogmatibus, & a definitionibus ſanctorum conciliorum, & cunctorum probabilium patrum, ſequi vero falſas doctrinas hæreticorum, eas omnimodo abjicimus, & tanquam animæ noxias execramur. Quorum au

[1] a Μάξιμος ὁ θεῖος καὶ ὁμολογητὴς, ὁ κατ᾽ ἐκείνους ἀκμάσας τοὺς χρόνους, καὶ κατὰ τῶν Μονοθελητῶν πλεῖστα ἀγωνισάμενος, ἀπολογησάμενος τοῦ Ὀνωρίου ἐν τῇ πρὸς Πύῤῥον διαλέξει, καὶ μαρτυρεῖ, ὅτι Ὀνώριος ἔγραψεν ὀρθοδόξως. λέγει δὲ ὁ ἱερός

a S. Maximus monachus Græcus, doctor, & martyr, qui per hæc tempora ſcripſit, Honorium papam egregie defendit in dialogo cum Pyrrho [2] Maximi autem verba hæc ſunt, PYR. *Eſto, de Vigilio*

1 Scholiaſtæ Græci verba in hunc locum. *Hard.*
2 In Græco additur; *teſtaturque Honorium orthodoxe ſcripſiſſe.* Harduinus.

ACTIO XIII.

ANNO CHRISTI 680.

gillo ita fit, quid habes de Honorio dicere, qui ad A
prædecessorem meum scribens unam domini nostri Jesu
Christi voluntatem aperte dogmatizavit? MAX. Quis
epistolæ illius fidei dignus erit interpres? qui eam ex
persona Honorii composuit, & vivit adhuc, inter alia
sua bona, hoc etiam conspicuus quod pietatis dogma-
tibus universum illustravit occidentem? an Constanti-
nopolitani de corde suo loquentes? PYR. Qui eam
composuit. MAX. Ille idem igitur ad divum Constan-
tinum quondam imperatorem scribens rursum ex perso-
na sancti papæ Joannis de ipsa; Unam inquit, vo-
luntatem domini diximus, non divinitatis ejus, &
humanitatis, sed solius humanitatis. Cum enim scri-
psisset Sergius, esse qui dicerent in Christo duas con-
trarias voluntates, rescripsimus, Christum non habuisse
duas contrarias voluntates, carnis inquam, & spiritus;
sed unam tantum, quæ naturaliter humanitatis ejus
nota essentialis est. Id ita esse evidenter ex eo demon-
stratur, quod membrorum, & carnis facta est mentio,
quæ divinitati quoque ejus non possunt attribui.

Μάξιμος αὐταῖς λέξεσι ταῦτα. ΠΥΡ. ἔχω περὶ Βιγιλίου τοῦ π...
τι ἔχεις περὶ Ὀνωρίου εἰπεῖν, πρὸς τὸν πρὸ ἐμοῦ φανερῶς ἓν δογ-
ματίσαντος θέλημα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; ΜΑΞ. τίς
ἀξιόπιστος ἐξηγητὴς τῆς τοιαύτης καθέστηκεν ἐπιστολῆς; ὁ ταύτην
ἐκ προσώπου Ὀνωρίου συντάξας, ὅτι περιών, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων
αὐτοῦ καλῶν καὶ τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασι πᾶσαν τὴν δύσιν
καταφαιδρύνας; ἢ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ ἀπὸ καρδίας λα-
λοῦντες; ΠΥΡ. ὁ ταύτην συντάξας. ΜΑΞ. ὁ αὐτὸς ἐν πρὸς τὸν
ἅγιον Κωνσταντῖνον τὸν γενόμενον βασιλέα ἐκ προσώπου πάλιν
Ἰωάννου τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα περὶ αὐτῆς γράφων ἔφη. ὅτι ἓν
θέλημα ἔφημεν ἐπὶ τοῦ κυρίου. οὐ τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀν-
θρωπότητος, ἀλλὰ μόνης τῆς ἀνθρωπότητος. Σεργίου γὰρ γρά-
ψαντος, ὥς τινες δύο θελήματα λέγουσιν ἐπὶ Χριστοῦ ἐναντία,
ἀντεγράψαμεν ὅτι ὁ Χριστὸς δύο θελήματα ἐναντία οὐκ ἔχει,
σαρκός φημι καὶ πνεύματος, ὡς ἡμεῖς ἔχομεν μετὰ τὴν παραβά-
σιν, ἀλλ' ἓν μόνον, τὸ φυσικῶς χαρακτηρίζον τὴν αὐτοῦ ἀνθρω-
πότητα. καὶ τούτου ἀπόδειξις ἐναργὴς τὸ καὶ μελῶν καὶ σαρκὸς μνη-
σθῆναι· ἅπερ οὐκ ἐπὶ τῆς θεότητος αὐτοῦ ἐκείνου ληφθῆναι οὐ
συγχωρεῖ.

tem, id est, eorumdem, impia execra- B
mur dogmata, horum & nomina a san-
cta Dei ecclesia projici judicavimus, id est,
Sergii quondam præsulis hujus a Deo con-
servandæ regiæ urbis, qui aggressus est
de hujusmodi impio dogmate conscribere,
Cyri Alexandriæ, Pyrrhi, Petri, & Pau-
li, qui & ipsi præsulatu functi sunt in se-
de hujus a Deo conservandæ civitatis, &
similia eis senserunt, ad hæc & Theodo-
ri quondam episcopi Pharan, quarum om-
nium suprascriptarum personarum mentio-
nem fecit Agatho sanctissimus ac ter beatis-
simus papa antiquæ Romæ, in suggestione,
quam fecit ad piissimum, & a Deo confir-
matum dominum nostrum, & magnum im- C
peratorem, eosque abjicit, utpote contra-
ria rectæ fidei nostræ sentientes, quos ana-
themati submitti definimus. Cum his vero
simul projici a sancta Dei catholica eccle-
sia, simulque anathematizari prævidimus,
& Honorium, qui fuerat papa antiquæ Ro-
mæ, eo quod invenimus per scripta, quæ
ab eo facta sunt ad Sergium, quia in om-
nibus ejus mentem secutus est, & impia
dogmata confirmavit. Pertractavimus autem
& synodica Sophronii venerabilis memo-
riæ, quondam archiepiscopi sanctæ Dei
Hierosolymorum civitatis, & hæc reperien-
tes cum vera fide convenientia, apostolicis-
que, & sanctorum, atque probabilium pa- D
trum doctrinis paria, utpote quæ sunt or-
thodoxa, recepimus, & ut salubria sanctæ
catholicæ, & apostolicæ ecclesiæ suscepi-
mus, & nomen ejus inseri sanctis dipty-
chis sanctarum ecclesiarum justum esse judi-
cavimus.

Gloriosissimi judices dixerunt: Satisfa-
ciens interrogationi sanctum vestrum, &
universale concilium propter personas, quas
ei proposuimus, id est, Sergii, & Hono-
rii quondam patriarcharum, nec non &
Sophronii venerabilis memoriæ, qui fuit
archiepiscopus Hierosolymorum, prosecu-
tum autem & de Pyrrho, Paulo, & Pe- E
tro, & his quondam præsulibus hujus a
Deo conservandæ civitatis, super his &
Cyro, qui fuerat papa Alexandriæ, &
Theodoro quondam episcopo civitatis Pha-
ran, interloquatur ad Georgium deicolam
diaconum, & chartophylacem hujus san-
ctissimæ magnæ Dei ecclesiæ, quatenus in
medium proferat ad legendum, quæque re-
jacent in venerabili patriarchio, sive syno-
dica, sive dogmatica opuscula, vel episto-
læ suprascriptarum personarum, ut & nos

ὧν δὲ, τουτέστι τῶν αὐτῶν, τὰ ἀσεβῆ ἀποστρεφόμε-
θα δόγματα, τούτων καὶ τὰ ὀνόματα ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ
Θεοῦ ἐκκλησίας ἐκβληθῆναι ἐκρίναμεν, τουτέστι Σερ-
γίου τοῦ γενομένου προέδρου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ
βασιλίδος πόλεως, τοῦ ἀρξαμένου περὶ τοῦ τοιούτου ἀ-
σεβοῦς συγγράφεσθαι δόγματος, Κύρου τοῦ Ἀλεξανδρείας,
Πύῤῥου, Παύλου, καὶ Πέτρου καὶ αὐτῶν προεδρευσάν-
των ἐν τῷ θρόνῳ τῆς θεοφυλάκτου ταύτης πόλεως
καὶ τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονησάντων. εἶτα δὲ καὶ Θεο-
δώρου τοῦ τῆς Φαρὰν γενομένου ἐπισκόπου· ὧν
πάντων τῶν προγεγραμμένων προσώπων ἐπεμνήσθη ἐν
τῇ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον, καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσ-
πότην καὶ μέγαν βασιλέα ἀναφορᾷ Ἀγάθων ὁ ἁγιώ-
C τατος καὶ τρισμακάριος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
πάπας, καὶ ἀπεβάλλετο ὡς ἐναντίως τῆς ὀρθοδόξου
ἡμῶν πίστεως φρονήσαντας, οὓς καὶ ἀναθέματι καθυ-
ποβληθῆναι ὁριζόμεθα· πρὸς τούτοις δὲ συνεκβλη-
θῆναι ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καὶ συνανα-
θεματισθῆναι συνείδομεν καὶ Ὀνώριον τὸν γενόμε-
νον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, διὰ τὸ εὑρη-
κέναι ἡμᾶς διὰ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῦ γραμ-
μάτων πρὸς Σέργιον κατὰ πάντα τῇ ἐκείνου γνώμῃ
ἐξακολουθήσαντα, καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ κυρώσαντα δόγ-
ματα. διασκεψάμεθα δὲ καὶ τὰ συνοδικὰ Σωφρονίου
τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου πατριάρχου τῆς ἁγίας
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως, καὶ
D ταῦτα εὑρηκότες τῇ ἀληθεῖ πίστει συμβαίνοντα,
καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς, καὶ τῶν ἁγίων ἐγκρίτων πατέ-
ρων διδασκαλίαις ἐφάμιλλα, ὡς ὀρθόδοξα ἐκρίνα-
μεν, καὶ ὡς ἐπωφελῆ ὄντα τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ
ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ παρεδεξάμεθα, καὶ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐνταγῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τῶν ἁγίων
ἐκκλησιῶν δίκαιον εἶναι ἐκρίναμεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὸ ἀπόχρων τῇ
ἐρωτήσει ποιησαμένη ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν
σύνοδος ἕνεκεν τῶν παρ' ἡμῶν προτεθέντων αὐτῇ
προσώπων Σεργίου, καὶ Ὀνωρίου τῶν γενομένων
πατριαρχῶν, ἔτι δὲ καὶ Σωφρονίου τοῦ τῆς ὁσίας
μνήμης γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, διε-
E ξελθοῦσα δὲ καὶ περὶ Πύῤῥου, Παύλου, καὶ Πέτρου
τῶν γενομένων προέδρων τῆς θεοφυλάκτου ταύτης
καὶ βασιλίδος πόλεως, πρὸς τούτοις δὲ καὶ Κύρου τοῦ
γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, καὶ Θεοδώρου τοῦ
γενομένου ἐπισκόπου πόλεως Φαρὰν, διαλαλήσει
πρὸς Γεώργιον τὸν θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρ-
τοφύλακα τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης
ἐκκλησίας τοῦ εἰς μέσον πρὸς ἀνάγνωσιν ἀγαγεῖν
τὰ ἀποκείμενα ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ τῶν εἰρη-
μένων προσώπων συνοδικὰ, ἢ καὶ δογματικὰ συγ-
γράμ-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XIII

γράμματα, ἢ καὶ ἐπιστολὰς πρὸς τὸ καὶ ἡμᾶς λαβεῖν A τὴν αὐτῶν κατάληψιν. περὶ γὰρ τῆς γενομένης αἰτήσεως παρὰ τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως τελούντων θεοφιλῶν ἐπισκόπων, καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἕνεκεν τοῦ προχειρισθῆναι πρόεδρον ἐν τῷ τῆς Ἀντιοχέων πόλεως θρόνῳ, ἀνηγάγομεν ἐπὶ τὰς θεοσόφους ἀκοὰς τοῦ κρατίστου, καὶ θεοτειχίστου ἡμῶν βασιλέως, καὶ ἐκέλευσεν ἡ αὐτοῦ γαληνότης ψήφισμα γενέσθαι κατὰ τὴν συνήθη ἀκολουθίαν ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν εἰρημένον θρόνον θεοφιλῶν ἐπισκόπων τε, καὶ κληρικῶν, καὶ τοῦτο ἐπιδοθῆναι τῷ πεπνυμένῳ αὐτοῦ κράτει.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἐπιζητησάσης τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος εἰς μέσον ἀγαγεῖν Γεώργιον τὸν θεο- B σεβέστατον διάκονον, καὶ χαρτοφύλακα τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τὰς γραφείσας ἐπιστολὰς δογματικὰς, ἢ καὶ ἕτερα συγγράμματα δογματικὰ ἀπό τε Πύρρου, Παύλου, καὶ Πέτρου τῶν γενομένων πατριαρχῶν ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, ἔτι δὲ καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου πόλεως Φαρὰν, πρὸς τὸ ταῦτα ἀναγνωσθῆναι, τοῦτο γενέσθαι περιττὸν ἡγούμεθα διὰ τὸ καὶ τὴν ἐκείνων φανερὰν πᾶσιν ὑπάρχειν δόξαν περί τε θελήματος ἑνὸς, καὶ μιᾶς ἐνεργείας, ἐπεὶ δὲ καὶ Ἀγάθωνα τὸν ἁγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρόεδρον διὰ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἀναφορᾶς τὸν ἐκεί- C νων ἀποκαλύψαντα ἐναντίον σκοπὸν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ δηλοποιήσαντα, ὡς τὰ ὅμοια ἐφρόνησαν Σεργίῳ τῷ ἐνάρξαμένῳ καινοφωνίαν, ἤτοι κακόδοξον, καὶ βλάσφημον εἰσαγαγεῖν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ διδασκαλίαν. διὸ καὶ τούτους μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων ὁ προδηλούμενος ἁγιώτατος πάπας ἀπεβάλετο.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. εἰ καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξος ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ τρισμακαρίστου πάπα Ἀγάθωνος τυγχάνει, καὶ τῇ ἀληθείᾳ συμβαίνει, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων καθέστηκε πάντως τὰ τῶν προλεχθέντων προσώπων συντάγματα εἰς μέσον ἐνεχθῆναι κατὰ τὰ πρότερον παρ' D ἡμῶν διαλαληθέντα, διὰ τὸ πλειόνως φανερωθῆναι τὴν τῶν αὐτῶν προσώπων δόξαν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· ἐπειδὴ πρὸς τὸ ἀκριβέστερον διαγνῶναι τὰ περὶ Πύρρου, Παύλου, καὶ Πέτρου, καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Φαρὰν ἡ ἐνδοξότης ὑμῶν ἐνίσταται, Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἰς μέσον ἀγαγέτω τὰ ὑπὸ τῶν εἰρημένων προσώπων δογματικῶς γραφέντα, πρὸς τὸ πάντως ἐν πληροφορίᾳ γενέσθαι, ὡς καὶ αὐτοὶ κατὰ πάντα τῇ Σεργίου κατηκολούθησαν κακοδοξίᾳ. E

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε· κατὰ τὰ ἤδη ἐν τῇ προλαβούσῃ πράξει διαλαληθέντα παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τηνικαῦτα ὑπεξελθὼν ἀνεζήτησα ἅπερ ἐκελεύσατε· καὶ κατὰ πρώτην τάξιν εὗρον ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ σεβασμίου πατριαρχείου πρὸς τοῖς ἤδη προκομισθεῖσι παρ' ἐμοῦ, ἐπιστολὴν Κύρου ἐπισκόπου τηνικαῦτα τοῦ Φάσιδος τυγχάνοντος, σταλεῖσαν πρὸς Σέργιον τὸν γενόμενον πατριάρχην τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως πρὸ

eorum percipiamus cognitionem. De petitione vero, quæ facta eſt a reverendiſſimis epiſcopis, & religioſiſſimis clericis ſubjacentibus ſedi Antiochenæ civitatis pro ordinando præſule in ſede Antiochenæ civitatis, ſuggeſſimus a Deo inſtructis auribus fortiſſimi, & a Deo muniti noſtri imperatoris. Et juſſit ejus ſerenitas, decretum ſecundum ſolitam conſequentiam fieri a reverendiſſimis epiſcopis, & clericis ſuprascriptæ ſedis, & hoc offerri ejus manſuetiſſimæ fortitudini.

Sanctum concilium dixit: Inquirente veſtra gloria, ut Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax hujus ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ, quatenus ad medium deducat quaſcumque ſive dogmaticas epiſtolas, ſeu & alia opuſcula, quæ tam a Pyrrho, Petro, & Paulo quondam patriarchis hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, quamque a Cyro quondam papa Alexandriæ, Theodoro quondam epiſcopo Pharan, ad retractandum, ea hoc fieri ſuperfluum judicavimus, eo quod & ſententia eorum omnibus manifeſta eſt de una voluntate, & una operatione. De hoc vero & Agatho ſanctiſſimus antiquæ Romæ præſul per ſuggeſtionem ſuam eorum revelavit contrariam intentionem, imo magis etiam declaravit, eos qui ſimilia ſenſerunt cum Sergio, qui exorſus eſt novitatem vocis cacodoxam, & blaſphemam introducere in catholica eccleſia doctrinam. Unde etiam hos cum propriis eorum ſcriptis præfatus ſanctiſſimus papa projecit.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Quamquam in omnibus orthodoxa ſit ſuggeſtio ſanctiſſimi ac ter beatiſſimi Agathonis papæ, & veritati conveniens, attamen omnino neceſſarium exiſtit, ut prænominatarum perſonarum ſcripta ad medium producantur ſecundum anteriorem interlocutionem, quam fecimus, ut in amplius manifeſtetur ſecta earumdem perſonarum.

Sanctum concilium dixit. Poſtquam ob accuratius cognoſcendum de Pyrrho, & Petro, atque Cyro, qui fuit papa Alexandriæ, & Theodoro quondam epiſcopo Pharanitano, inſiſtit veſtra gloria, Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax hujus ſanctiſſimæ magnæ Dei eccleſiæ ad medium deducat quæ a ſupradictis perſonis dogmatice ſcripta ſunt, quatenus omnibus ſatisfiat, quod & ipſi in omnibus Sergii errorem ſecuti ſunt.

Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax dixit: Secundum quæ dudum in anteriori actione interlocutum eſt veſtrum ſanctum & univerſale concilium, tunc egreſſus perquiſivi, quæ juſſeratis. Et primum quidem inveni in cartophylacio venerabilis patriarchii ſuper hæc, quæ a me prolata ſunt, etiam epiſtolam Cyri epiſcopi, qui tunc Phaſidis fuerat, miſſam ad Sergium quondam patriarcham hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, ante quin-

ACTIO XIII.

* anno ſcilicet Christi 623 exeunte aut labente ſequenti a quo ad an. 680. præterlapſi fuerant integri tres periodi ſive circuli indictionum.

quinquaginta ſex annos per * quartamdecimam indictionem præteriti circuli, interrogantis per eamdem epiſtolam prædictum Sergium de quæſtione operationum. Similiter & alteram epiſtolam, directam ab ipſo Cyro ad eumdem Sergium, poſtquam ab epiſcopatu Phaſidis translatus eſt ad ſedem Alexandriæ magnæ civitatis, inſinuante unitatem factam cum his, qui Thodoſiani dicuntur, una cum exemplaribus ſatisfactionis de unitate, quæ provenit inter hos ipſos Theodoſianos, & prædictum Cyrum, pariterque & Theodori quondam epiſcopi Pharanitani libros diverſos, prolatos ex bibliotheca venerabilis patriarchii, inter quos & epiſtolam ejuſdem Theodori ad Sergium epiſcopum Arſenoiten de una operatione. Similiter & interpretationes diverſorum paternorum teſtimoniorum. Excuſſi vero ex eadem bibliotheca & alios ſex libros habentes ſcripta Pyrrhi, qui factus eſt poſt Sergium patriarcha hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis. Plurima horum manu ejus ſcripta ſunt de voluntate, & operatione, & quibuſdam aliis. Similiter autem protuli ex chartophylacio memorati venerabilis patriarchii regeſtum diverſarum epiſtolarum Pauli, qui fuit poſt eumdem Pyrrhum patriarcha hujus regiæ urbis, in quo jacet epiſtola ſcripta ab eodem Paulo ad ſanctæ memoriæ Theodorum, qui fuit papa Romanus de una voluntate, & tres proſphoneticos, id eſt, acclamatorios tomos ejuſdem Pauli ad ſanctæ memoriæ quondam imperatorem noſtrum, & patrem piiſſimi noſtri domini, & magni imperatoris, de una voluntate, & operatione. Ad hæc & Petri, qui factus patriarcha poſt eumdem Paulum hujus regiæ urbis. Similiter regeſtum diverſarum epiſtolarum, in quo eſt epiſtola ejuſdem dogmatica, ſcripta ad Vitalianum ſanctæ memoriæ quondam papam Romanum, & utraque præ manibus habeo, ad quod vobis placuerit.

Sanctum concilium dixit: Libros, atque regeſta vel chartas, quas præ manibus habet Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax ſanctæ hujus magnæ eccleſiæ, hæc ſuſcipientes hi, qui a nobis excipiunt, per ordinem relegant. Et accipiens Antiochus religioſus lector, & notarius, duas epiſtolas a Cyro ſcriptas ad Sergium, una cum prænominato ſatisfactionis exemplari, relegit, ſic continentes in verbis.

Deo honorabili meo domino, benigno principi paſtorum, patri patrum, univerſali patriarchæ Sergio a Cyro humili veſtro. Prompto me exiſtente præſentem ſuggeſtionem porrigere Deo honorabili meo domino diverſæ mihi ſubibant cogitationes, & in duabus ſententiis animam partiebar. Putaſne, inquam, docenti, conſentiam: *Altiora te ne quæſieris, & potiora te ne ſcrutatus fueris*: & clauſtra labiis imponens, ſilere ſtudeam? aut auſcultemne eum, qui dicit: *Quærens quære, & apud me mane*? Deinde in hoc meipſum ſufficienter examinans, etiam ſcribendi ſumebam fiduciam, cum ter beatitudinis veſtræ a Deo inſpiratam doctrinam in mente percipiebam, perſuaſus

Eccleſ. 3

A πεντήκοντα ἓξ χρόνων κατὰ τὴν ιδ΄. ἐπινέμησιν τοῦ παρελθόντος κύκλου, ἐρωτήσαντος αὐτοῦ διὰ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς τὸν εἰρημένον Σέργιον περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐνεργειῶν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἑτέραν ἐπιστολὴν σταλεῖσαν παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κύρου πρὸς τὸν λεχθέντα Σέργιον μετὰ τὸ ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Φάσιδος αὐτὸν μετατεθῆναι ἐν τῷ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως θρόνῳ, σημαίνουσαν τὴν γενομένην ἕνωσιν τῶν λεγομένων Θεοδοσιανῶν μετὰ καὶ ἴσου πληροφορίας τῆς προελθούσης μεταξὺ τῶν τε αὐτῶν Θεοδοσιανῶν καὶ τοῦ λεχθέντος Κύρου ἑνώσεως· ὁμοίως δὲ καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Φαρὰν βιβλία διάφορα παρεκβληθέντα ἐκ τῆς βιβλιοθήκης

B τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου· ἐν οἷς ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σέργιον ἐπίσκοπον τοῦ Ἀρσενοΐτου περὶ μιᾶς ἐνεργείας, ὡσαύτως δὲ καὶ ἑρμηνεῖαι διαφόρων πατρικῶν χρήσεων. παρεξέβαλον δὲ ἐκ τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἕτερα βιβλία * ἐξέχοντα συντάγματα Πύρρου τοῦ γενομένου μετὰ Σέργιον πατριάρχου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου, καὶ βασιλίδος πόλεως, τὰ πολλὰ ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνοντα περὶ θελήματος, καὶ ἐνεργείας, καὶ ἑτέρων τινῶν. ὁμοίως δὲ παρεξέβαλον ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ μνημονευθέντος σεπτοῦ πατριαρχείου ῥέγιστρον διαφόρων ἐπιστολῶν Παύλου τοῦ μετ᾽ αὐτὸν Πύρρον γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, ἐν ᾧ φέ-

C ρεται ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Παύλου πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις Θεόδωρον τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης περὶ ἑνὸς θελήματος. καὶ προσφωνητικοὶ τοῦ αὐτοῦ Παύλου τόμοι τρεῖς πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις γενόμενον ἡμῶν βασιλέα καὶ πατέρα τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ μεγάλου βασιλέως περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ ἐνεργείας· ἔτι μὴν καὶ Πέτρου τοῦ γενομένου πατριάρχου ὡσαύτως μετὰ τὸν αὐτὸν Παῦλον τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως. ῥέγιστρον ὁμοίως διαφόρων ἐπιστολῶν, ἐν ᾧ ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ δογματικὴ γραφεῖσα πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης. καὶ ἀμφότερα ἐπικομίζομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

D Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἅπερ μετὰ χεῖρας ἔχει Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας βιβλία, ῥέγιστρα, καὶ χάρτας, ταῦτα ὑποδεχόμενοι οἱ ἡμᾶς ὑπεκλαμβάνοντες κατὰ τάξιν ἀναγινωσκέτωσαν· καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τὰς γραφείσας ἀπὸ Κύρου πρὸς Σέργιον δύο ἐπιστολάς, μετὰ καὶ τοῦ λεχθέντος τῆς πληροφορίας ἴσου ἀνέγνω, ἐχούσας ἐπὶ λέξεως οὕτως.

Τῷ θεοτιμήτῳ δεσπότῃ, ἀγαθῷ ἀρχιποιμένι, πατρὶ πατέρων, οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ παρὰ Κύρου ἐλαχίστου ὑμετέρου. προθυμηθέντι μοι τὴν

E παροῦσαν ἀναφορὰν ἀνατεῖναι τῷ θεοτιμήτῳ μου δεσπότῃ διάφοροι εἰσῄεσαν λογισμοί, καὶ δυσὶ γνώμαις τὴν ψυχὴν ἐμεριζόμην· ἆρά γε, φημί, πεισθείην τῷ διδάσκοντι· ὑψηλότερά σου μὴ ζήτει, καὶ βαθύτερά σου μὴ ἐρεύνα· καὶ κλεῖθρα ἐπιβαλὼν τοῖς χείλεσι σιγὴν ἀσκήσω. ἢ ἀκούσοιμι τοῦ λέγοντος· ζητῶν ζήτει, καὶ παρ᾽ ἐμοὶ μένε; εἶτα ἱκανῶς ἐμαυτὸν ἐν τούτῳ βασανίσας, τότε καὶ γράφειν ἐπαῤῥησιαζόμην, ὅτε τὴν τῶν τρισμακαρίστων ὑμῶν θεόπνευστον διδασκαλίαν κατὰ νοῦν ἐλάμβανον, πεπεισμένος ὅτι δυοῖν θάτερον, ἢ καὶ ἑκάτερα ἂν ἐκ τούτου μοι

ANNO CHRISTI 680.

* L. ἔχοντα

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XIII

τυ μοι προσηγγελται· ἢ γάρ, φημί, ἀποδεχθείην, A ἢ πάντως διορθωθείην ἐπὶ τοῖς ἀναφερομένοις, εἴπερ ἐν τούτοις. ἀξιωθεὶς θεοτιμήτοις τῶν πανευσεβῶν ἰχνῶν τοῦ θεοστηρίκτου ἡμῶν δεσπότου, ἅμα δὲ καὶ τῆς θεοτιμήτου* αὐτοῦ συγκαταβάσεως τυχών, παῤῥησίας μετελάμβανον θείᾳ κελεύσει τῆς αὐτοῦ ἡμερότητος ἐντυχεῖν πρὸς Ἀρκάδιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κατὰ Παύλου τοῦ κεφαλαιώτου τῶν ἀνεπισκόπων μάλα θεοπρεπῶς συνταγείσῃ. ἧς ἐπαινετὸς καὶ θεοφιλὴς ὡς ἀληθῶς ἅπας μὲν ὁ σκοπός, εὐσεβῶς τὴν ἀμώμητον ἡμῶν ὀρθοδοξίαν θρησκεύων, δύο δὲ ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἕνωσιν λέγεσθαι κωλύουσαν αὐτὴν εὑρηκὼς ἀνένευον, καὶ προφέρειν ἐ- B πειρώμην τὴν τοῦ μακαρίου Λέοντος τὴν πάντιμον ἐπιστολήν, δύο ἐνεργείας μετὰ τῆς ἀλλήλων δηλαδὴ κοινωνίας, καθὼς διδάσκει ὁ πανάγιός μου δεσπότης, ἀναφανδὸν βοῶσαν· ἐντεῦθεν λοιπὸν ὁρμηθέντος ἡμῖν τοῦ λόγου, πάντιμον ἀναφορὰν τῶν θεοπνεύστων ὑμῶν εἰς ἀνάγνωσιν ἐγχειρίζεσθαι ἐκελευόμην, ἀντίγραφον εἶναι λεγομένην, καὶ δοκοῦσαν τῆς ῥηθείσης εὐσεβοῦς κελεύσεως· μνήμην γὰρ ἐποιεῖτο ἐκείνου Παύλου τοῦ φαύλου, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ τῆς κελεύσεως ἴσου, καὶ τὸν ἐγγεγραμμένον αὐτῷ νοῦν ἀπεδέχετο· εἰκότως οὖν τηνικαῦτα ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ ἥκιστα ἀντιλέγειν ἐπαιδευόμην. ἐπὶ δὲ τὴν ὑμετέραν θεόφραστον διδασκαλίαν καταφεύγειν ἔγνων, C τιμίων αὐτῆς κεραιῶν ἀξιωθῆναι διεμένος τηλαυγέστερον διασαφούντων, ὅπως δύο ἐνεργείας λέγειν μετὰ τὴν ἕνωσιν παραιτούμενοι εἰς μίαν* ἡνωμένην ἐνέργειαν δυνάμεθα ἐπὶ πᾶσι τοῖς θείοις λόγοις συγκλείειν. τό, τε παθητόν, καὶ ἀπαθὲς τῆς ἀῤῥήτου οἰκονομίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα διὰ τῆς θεοφανοῦς παιδεύσεως τῶν θεοδιδάκτων ὑμῶν φωταγωγηθὲν ἡμῶν τὸ ἀπαίδευτον ἴσως κἂν ἐν τούτῳ μιμήσηται τὴν πίονα καὶ εὐθαλῆ γῆν, καὶ τὸν καταβαλλόμενον τοῦ λόγου κόκκον ἀσμένως ὑποδεξάμενον πρὸς εὐκαρπίαν διασώσῃ. τὰς δὲ θεοπειθεῖς αὐτοῦ προσευχὰς συνήθως ἐπιχορηγῆσαι D τῇ ἐμῇ βραχύτητι καὶ τοῖς σὺν ἐμοὶ ἀγαθὸς μου δεσπότης καταξιώσει. ἡ ὑπογραφή· Κῦρος ἐλάχιστος ὑπερευχόμενος τῆς παντίμου ζωῆς τοῦ θεοτιμήτου μου δεσπότου ἀνήνεγκον.

Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ γραφεῖσα ἀπὸ Ἀλεξανδρείας. Ἰδίῳ δεσπότῃ τῷ πάντα θεοτιμήτῳ, καὶ τρισμακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ Κῦρος ἐλάχιστος ὑμέτερος. Εὐφορίας καὶ πάλιν πνευματικῆς διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν τῆς τοῦ θεοτιμήτου μου δεσπότου μακαριότη- E τος γεωργηθείσης, τῇ διδαχῇ καὶ τοῖς εὐσεβέσι χρόνοις τῶν θεοφρουρήτων καὶ κατὰ ἀλήθειαν φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν συμβαινούσης, καὶ νῦν ἀξιοῦμαι τῷ τρισμακαριωτάτῳ μου δεσπότῃ τὰς ἀπαρχὰς ἀναφέρειν· δῆλον γὰρ ποιοῦμαι, ὡς ἅπαντες οἱ τοῦ δόγματος τῶν λεγομένων Θεοδοσιανῶν κατὰ ταύτην τὴν Ἀλεξανδρέων φιλόχριστον πόλιν κληρικοί, ἅμα καὶ τοῖς ἐν ἀξίαις καὶ στρατείαις διαλάμπουσιν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς εἰς δῆμον τελοῦσιν, εἰς χιλιάδας συντεθέντες κατὰ τὴν τρίτην τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἑνωθέντες τῇ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῃ τοῦ Θεοῦ

* θεομιμήτου

* L. ἡνωμένην μοναδικήν

A quod unum e duobus, ſive etiam utrumque ex hoc mihi conquiretur. Aut enim, inquam, ſuſcipiar, aut per omnia emendabor in his quæ ſuggerunt, * ſi non ita ſeſe habent. Dum dignus fuiſſem effectus, Deo honorabiles piiſſimis veſtigiis a Deo confirmati noſtri domini, ſimulque & Deo honorabilem ejus condeſcenſionem indeptus, fiduciam capiebam divinam juſſionem ejus ſerenitatis relegendi, quæ ad Arcadium ſanctiſſimum archiepiſcopum Cypri contra Paulum primatem * anepiſcoporum Deo decenter conſtructa eſt, cujus laudabilis ac Deo amabilis vere eſt omnis quidem intentus, pie immaculatam noſtræ fidei re- B ctitudinem allegans, duas autem operationes in domino noſtro Jeſu Chriſto, ut poſt unitionem dicatur prohibentem eam inveniens abnuebam, & proferre tentabam honoratiſſimam Leonis epiſtolam, duas operationes cum alterutrum ſcilicet communione, quemadmodum docet ſanctiſſimus meus dominus, maniſeſtiſſime proclamantem. Ex hoc ergo deinceps nobis exorto ſermone, venerandam ſuggeſtionem a Deo inſpirabilium veſtrum ad relegendum jubebar ſuſcipere, quæ dicebatur ac putabatur præfatæ piæ juſſionis eſſe reſcriptum: mentionem enim faciebat illius Pauli * Sauli, ſed & juſſionis exemplaris, & intentum eorum, C quæ in eo ſcripta fuerant, admittebat. Opportune ergo tunc ſilentium gerere, & nequaquam contradicere perſtruebar: ad vero a Deo eruditam veſtram doctrinam confugere didici, venerabiles ejus ſyllabas poſtulans promereri, liquidius declarantes, qualiter duas operationes poſt unitionem dicere recuſantes in una, id eſt, ſingulari operatione, in omnibus divinis eloquiis poſſumus concludere, tam quod paſſibile, quam quod impaſſibile eſt ipſius ineffabilis diſpenſationis ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, quatenus a Deo illuſtrata eruditione Deo inſtructorum veſtrorum illuminata imperitia noſtra, forſitan vel in hoc imitetur pinguiſſimam, D atque fertilem terram, ſeminatumque verbi granum libenter ſuſcipiens, ad fæcunditatem ſalvum perducat. Deo acceptas denique ſui orationes ſolite miniſtrare tam meæ parvitati, quamque his qui mecum ſunt, benignus meus dominus dignetur. Subſcriptio. Cyrus humilis exorans pro honoratiſſima vita Deo honorabilis mei domini ſuggeſſi.

Alia epiſtola ejuſdem Cyri ſcripta ab Alexandria. Proprio domino per omnia a Deo honorando atque ter beatiſſimo benigno paſtorum paſtori, patri patrum, univerſali patriarchæ Sergio, Cyrus humilis veſter. Fæcunditatis & iterum ſpiritalis fructificantis per Deo acceptabiles orationes beatitudinis Deo ama- E bilis mei domini, quæ concurrit * doctrinis piiſſimorum a Deo conſervandorum, & veraciter Chriſto amabilium dominorum noſtrorum, & nunc promereor ter beatiſſimo meo domino primitias ſuggerere. Notum enim facio, quod omnes qui dicuntur dogmatis Theodoſianorum circa hanc Alexandrinorum Chriſto amabilem civitatem clerici, una cum his qui in dignitatibus, & exercitibus clarent, inſuper & qui ex plebe ſunt in millibus conſtituti, per tertiam Junii menſis adunati ſanctæ noſtræ catholicæ Dei eccleſiæ, intemerabilia nobiſcum

* G. quæ in ſe habent

* id eſt, eorum qui ſunt ſine epiſcopis

Epiſt. 10

* phauli, hoc eſt pravi

* doctrinæ & temporibus

Dei myſteria perceperunt, ad hoc adducti prævíante profecto beneplacito omnipotentis Dei, per collatam mihi doctrinam tam a piiſſimis ac inviſtiſſimis noſtris dominis, quamque a Deo inſpirata domini mei ſanctitate, ut per hoc ſtabiliretur ſecundum quod ſcriptum eſt, *in confrequentationibus dies feſtus, uſque ad cornua altaris*. Si autem oportet veracius dicere, non in confrequentationibus tantum, neque uſque ad cornua altaribus tantum, ſed & in omnem Alexandrinorum Chriſto amabilem civitatem, ejuſque confinia, uſque ad nubes ipſas, & ultra has cœleſtibus ordinibus in pace ſanctarum eccleſiarum, & in his qui ad eamdem convertuntur, lætantibus. Qualiter autem hæc adunatio aſſecuta eſt, ſubtiliter præſumens ſuggeſſi piiſſimis auribus inviſtiſſimorum ac ſereniſſimorum noſtrorum dominorum, per conſamulum meum Joannem Deo amabilem diaconum, qui adfuit in omnibus quæ mota ſunt: & certus ſum, quia & in hoc acceptat ultimum ſuum famulum ſanctiſſimus meus dominus. Quæſo itaque ter beatiſſimum meum dominum, quatenus cognitionem omnium faciens, ſi quid mihi in tali motione forſitan defuit, aut per ignorantiam de competentibus fruſtratus ſum, emendare exiguum ſuum famulum dignetur: opus enim hoc Deo honorabilium veſtrorum eſt, qui omnibus divinis ſcripturis decoramini, & deſuper perficimini.

Pſal. 117.

Subſcriptio. Cyrus humilis epiſcopus orans pro Deo honorabilis mei domini vita ſuggeſſi.

Exemplar ſatiſfactionis factæ inter Cyrum quondam papam Alexandriæ, & eos qui erant ex parte Theodoſianorum.

DOmino Chriſto vero Deo noſtro * omnibus præfulgente, omneſque ad ſaluberrimam, & veram ejus fidem dirigente, & in unam eamdemque ſanctam ſuam eccleſiam convocante, præſentem ſatiſfactionem facimus pro unitate ſanctarum, Dei eccleſiarum, menſis Maii die quarta, indictione ſexta.

Satiſfactio facta a Cyro miſericordia Dei epiſcopo per divinam ſanctionem benigniſſimorum, atque triumphatorum dominorum noſtrorum locum * exhibente apoſtolicæ ſedis hujus Alexandriæ Chriſto amabilis civitatis.

* obtinente

I.

Si quis non confitetur Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, Trinitatem conſubſtantialem, unam deitatem in tribus ſubſiſtentiis, anathema ſit.

II.

Si quis non confitetur unum ſanctæ Trinitatis Deum Verbum, qui ante ſæcula ſine tempore natus eſt ex Patre, & deſcendiſſe de cœlis, & incarnatum eſſe ex Spiritu ſancto, & domina noſtra ſancta glorioſa Dei genitrice ſemperque virgine Maria, & humanatum, paſſum eſſe propria carne, & mortuum, & ſepultum, & reſurrexiſſe tertia die ſecundum ſcripturas, anathema ſit.

καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἀχράντων τοῦ Θεοῦ σὺν ἡμῖν μυστηρίων μετείληφεν· ὁδηγηθέντες πρὸς τοῦτο, ἡγουμένης προδήλως τῆς τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ εὐδοκίας, τῇ χορηγηθείσῃ μοι διδαχῇ παρά τε τῶν φιλαγάθων, καὶ καλλινίκων ἡμῶν δεσποτῶν, παρά τε τῆς τοῦ δεσπότου μου θεοπνεύστου πανηγυρείας· ὡς ἐντεῦθεν συστῆναι κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐν τοῖς πυκάζουσιν ἑορτὴν μέχρι τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. εἰ δὲ δεῖ τἀληθέστερον λέγειν, οὐκ ἐν τοῖς πυκάζουσι μόνον, οὐδὲ μέχρι τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀλεξανδρέων φιλόχριστον πόλιν, καὶ τὰς ὑπ' αὐτὴν ἐνορίας μέχρι τῶν νεφελῶν αὐτῶν, καὶ τούτων ἐπέκεινα τῶν οὐρανίων τάξεων, τῇ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰρήνῃ, καὶ τοῖς πρὸς αὐτὴν ἐπιστρεφομένοις εὐφραινομένων· ὅπως δὲ τὰ τῆς τοιαύτης ἑνώσεως παρηκολούθησε, λεπτομερῶς τολμήσας ἀνήγαγον ἐπὶ τὰς γαληνοτάτας ἀκοὰς τῶν ἀηττήτων, καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν διὰ τοῦ συνδούλου μου Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου διακόνου πᾶσι τοῖς κινηθεῖσι παρατυχόντος· καὶ πέπεισμαι, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἀποδέχεται τὸν ἐλάχιστον αὐτοῦ δοῦλον ὁ πανάγιός μου δεσπότης. δέομαι οὖν τοῦ τρισμακαρίστου μου δεσπότου, ὅπως ἐν εἰδήσει περὶ πάντων γενόμενος, εἴ τι μοι κατὰ τὴν τοιαύτην κίνησιν, ὡς εἰκὸς, καθυστέρηται, ἢ κατ' ἄγνοιαν τοῦ δέοντος διημάρτηται, * διορθώσασθαι τὸν ἐλάχιστον αὐτοῦ δοῦλον. ἔργον γὰρ τοῦτο τῶν θεοτιμήτων ὑμῶν πάσαις ταῖς θείαις κεκοσμημένων γραφαῖς, καὶ πεπληρωμένων ταῖς ἄνωθεν ἀρεταῖς.

* L. διορθώσασθαι καταξίωσον

Ὑπογραφή. Κῦρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ὑπερευχόμενος τῆς θεοτιμήτου ἀξίας τοῦ τρισμακαρίστου μου δεσπότου ἀνήγαγον.

Ἴσον γενομένης πληροφορίας μεταξὺ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, καὶ τῶν τῆς μερίδος τῶν Θεοδοσιανῶν.

ΤΟΥ δεσπότου Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν πάντων προλάμποντος, καὶ πάντας εἰς τὴν σωτήριον καὶ ἀληθινὴν αὐτοῦ πίστιν ἰθύνοντος, καὶ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἁγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν συγκαλοῦντος, τὴν παροῦσαν πληροφορίαν πεποιήμεθα ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν, μηνὶ Παϋνὶ, ἰνδικτιῶνος ϛ'.

Πληροφορία γενομένη παρὰ Κύρου ἐλέῳ Θεοῦ ἐπισκόπου, τὸν τόπον ἐπέχοντος κατὰ θεῖον θέσπισμα τῶν ἀγαθῶν καὶ καλλινίκων ἡμῶν δεσποτῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ταύτης τῆς Ἀλεξανδρέων φιλοχρίστου πόλεως.

α'.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον, μίαν θεότητα ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἀνάθεμα ἔστω.

β'.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος τὸν Θεὸν λόγον τὸν πρὸ αἰώνων ἀχρόνως γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς, καὶ κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας· καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ, καὶ ἀποθανόντα, καὶ ταφέντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφὰς, ἀνάθεμα ἔστω.

γ'.

ANNO CHRISTI 680.

γʹ.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τά τε πάθη, καὶ τὰ θαύματα, ἀλλ' ἄλλου καὶ ἄλλου, ἀνάθεμα ἔστω·

δʹ.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἐξ αὐτῆς ἄκρας ἑνώσεως τὸν Θεὸν λόγον ἐν τῇ γαστρὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑποστῆσαι ἑαυτῷ καθ' ἕνωσιν σάρκα ἐξ αὐτῆς τῆς ἁγίας θεοτόκου τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον, ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε, καὶ νοερᾷ, ἑνώσει φυσικῇ τε καὶ καθ' ὑπόστασιν, καὶ οὕτως προελθεῖν ἐξ αὐτῆς ἕνα ὄντα ἀσύγχυτόν τε, καὶ ἀδιαίρετον, ἀνάθεμα ἔστω.

εʹ.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν ἁγίαν δέσποιναν ἡμῶν καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκον εἶναι, ὡς τὸν Θεὸν λόγον σεσαρκωμένον κυήσασαν, καὶ τεκοῦσαν, ἀνάθεμα ἔστω.

ϛʹ.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἐκ δύο φύσεων, τουτέστι θεότητός τε, καὶ ἀνθρωπότητος ἕνα Χριστὸν, ἕνα υἱὸν, μίαν τοῦ Θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην κατὰ τὸν ἐν ἁγίοις Κύριλλον, ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀναλλοιώτως, ἤγουν μίαν ὑπόστασιν σύνθετον, ὅπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, εἷς ὢν τῆς ἁγίας ὁμοουσίου Τριάδος, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα. ἔστω.

ζʹ.

Εἴ τις τὸν ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν δυσὶ θεωρεῖσθαι λέγων ταῖς φύσεσιν, οὐχ ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ, τὸν ἀϊδίως μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα Θεὸν λόγον, ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν αὐτὸν σαρκωθέντα, καὶ τεχθέντα ἐκ τῆς παναγίας καὶ ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. ἀλλ' ἕτερον τοῦτον οἶδε καὶ ἕτερον, καὶ οὐχ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, κατὰ τὸν σοφώτατον Κύριλλον, ἐν θεότητι τέλειον, καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον τὸν αὐτὸν καὶ κατὰ τοῦτο καὶ μόνον ἐν δύο θεωρούμενον φύσεσι· τὸν αὐτὸν πάσχοντα * κατ' ἄλλο, καὶ ἄλλο, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις ἔφησε Κύριλλος, πάσχοντα μὲν ἀνθρωπίνως σαρκὶ καθὸ ἄνθρωπος, μένοντα δὲ ὡς Θεὸν ἀπαθῆ ἐν τοῖς τῆς ἰδίας σαρκὸς πάθεσι· καὶ τὸν αὐτὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ἐνεργοῦντα τὰ θεοπρεπῆ, καὶ ἀνθρώπινα μιᾷ θεανδρικῇ ἐνεργείᾳ, κατὰ τὸν ἐν ἁγίοις Διονύσιον· θεωρίᾳ μόνῃ διακρίνων τὰ ἐξ ὧν ἡ ἕνωσις γέγονε, καὶ ταῦτα τῷ νῷ διασκοπῶν ἄτρεπτα, καὶ ἀσύγχυτα μετὰ τὴν αὐτῶν φυσικὴν καὶ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν μένοντα. καὶ ἐν τούτοις ἀδιαιρέτως, καὶ ἀχωρίστως τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν καὶ υἱὸν γνωριζόμενος, καθὸ δύο τὰ ἀλλήλοις ἀσυγχύτως συμπεπλεγμένα καθορᾷ τῷ νῷ πραγματικὴν αὐτῶν τὴν θεωρίαν ποιούμενος, ἀλλὰ μὴ φαντασίᾳ ψευδεῖ, καὶ διακένοις νοῦ διαπλάσμασι. * διιστῶν δὲ οὐδαμῶς, ὡς ἀνῃρημένης ἤδη τῆς εἰς δύο διατομῆς διὰ τὴν ἄφραστον, καὶ ἀπερινόητον ἕνωσιν, λέγων κατὰ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον· ἅμα γὰρ σάρξ, ἅμα Θεοῦ λόγου σάρξ· ἅμα σὰρξ ἔμψυχος λογικὴ, ἅμα Θεοῦ λόγου σὰρξ ἔμψυχος λογική. ἀλλ' ἐπὶ διαιρέσει τῇ ἀνὰ μέρος τὴν τοιαύτην ἐκλαμβάνει φωνὴν, ἀνάθεμα ἔστω.

* Adde καὶ ἀπαθῆ Hard.

* διιστῶν

A

III.

Si quis non confitetur, unius ejuſdem domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri tam paſſiones, quamque miracula, ſed alterius, & alterius, anathema ſit.

IV.

Si quis non confitetur, ex ipſa ſumma unitione Deum Verbum in utero ſanctæ Dei genitricis ſemperque virginis Mariæ, conſtituiſſe ſibi per unitionem carnem ex ipſa ſancta Dei genitrice nobis conſubſtantialem, animatam anima rationali, & intellectuali, unitionem naturali, atque ſecundum ſubſiſtentiam, & ſic proceſſiſſe ex ea, unum exiſtentem, & inconfuſum, atque indiviſum, anathema ſit.

B

V.

Si quis non confitetur, ſanctam dominam noſtram, ſemperque virginem Mariam, proprie, & ſecundum veritatem θεοτόκον, id eſt, Dei genitricem, utpote quæ Deum Verbum incarnatum concepit, & genuit, anthema ſit.

VI.

Si quis non confitetur, ex duabus naturis, id eſt, deitate, & humanitate, unum Chriſtum, unum Filium, unam Dei Verbi naturam incarnatam, ſecundum ſanctum Cyrillum, inconfuſe, inconvertibiliter, immutabiliter, ſive unam ſubſiſtentiam compoſitam, quod eſt ipſe dominus noſter Jeſu Chriſtus, qui unus eſt de ſancta conſubſtantiali Trinitate, talis anathema ſit.

C

VII.

Si quis unum dominum noſtrum Jeſum Chriſtum in duabus conſiderari dicens naturis, non eundem unum de Trinitate confiteatur ſempiterne quidem ex Patre genitum Deum Verbum, noviſſimis autem ſæculi temporibus eumdem incarnatum, atque genitum ex ſanctiſſima, & intemerata domina noſtra, Dei genitrice, ſemperque virgine Maria, ſed alterum hunc noſcit, & alterum, & non unum eumdemque ſecundum ſapientiſſimum Cyrillum, in deitate perfectum, & in humanitate eumdem perfectum, ex hocque ſolo in duabus contemplandum

D

naturis, eumdem paſſum, & non paſſum ſecundum aliud, & aliud, ſicut idem ſanctus Cyrillus ait: & patientem quidem humanitus carne, ſecundum quod homo eſt: permanentem vero impaſſibilem, ut Deum, in paſſionibus propriæ carnis, eumdemque unum Chriſtum & Filium, operantem Deo decibilia, & humana una deivirili operatione, ſecundum ſanctum Dionyſium, ſola contemplatione diſcernens ea, ex quibus unitio facta eſt, & hæc intellectu conſiderans, inconvertibilia, & inconfuſa poſt eorum naturalem, & ſecundum ſubſiſtentiam unitionem manentia, in hiſque indiviſe, atque inſeparabiliter unum eumdemque Chri-

E

ſtum, & Filium recognoſcens, juxta quod duo adinvicem inconfuſe convenientia conſiderat intellectu cauſativam eorum contemplationem faciens, & non phantaſia mendaci, atque inanibus mentis figmentis, nullatenus vero disjungit quaſi perempta jam illa, quæ in duo eſt, ſectione propter ineffabilem, & inconfuſam, & inexcogitabilem unitionem, dicens ſecundum ſanctum Athanaſium: Simul enim caro, ſimul Dei Verbi caro: ſimul caro animata rationalis: ſed ad diviſionem per partes hujuſmodi aſſumit vocem, anathema ſit.

ACTIO XIII

VIII.

Si quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem hæreticos, Neſtorium, Eutychen nec nominabilem, & Cyrum, & Joannem Ægeotas, & omnes qui quocumque modo contradixerunt duodecim capitulis ſanctiſſimi Cyrilli, & pœnitentiam non egerunt, ſed in hoc errore ſunt mortui, & quiqui ſimilia ei ſapuerunt, aut ſapiunt, anathema ſit.

IX.

Si quis non anathematizat ſcripta Thodoriti, quæ ſunt contra rectam fidem, & ſanctum Cyrillum, & epiſtolam quæ dicitur Ibæ, & Theodorum Mopſueſtenum, & ſcripta ejus; & ſi quis non ſuſcipit ſcripta ſancti Cyrilli, & maxime quæ ſunt contra Theodorum, & Theodoritum, Andreamque, & Neſtorium, & quiqui ſimilia eis, uniuſve eorum ſenſerunt, aut ſentiunt, anathema ſit.

Item accipiens idem Antiochus religioſus lector, & notarius codicem Theodori, qui fuit epiſcopus Pharan, relegit librum ejus ſcriptum ad Sergium quondam epiſcopum Arſenoitam Ægyptiacæ diœceſeos, in quo continebatur ita:

Omne quidquid deſcribitur ſeu locutus, ſive operatus dominus, per mentem, & ſenſum, atque ſenſoria, & dixit & operatus eſt; & ſic ejus tanquam totius, & unici una operatio Verbi, mentis, ſenſibilis, & organici corporis cuncta dicantur.

Ejuſdem ex eodem ſermone:

Quoniam quidem primordialiter propter quamdam divinam, & ſapientiſſimam diſpenſationem, ſomnum, & faſtidium, eſuriem, & ſitim admiſit, quando voluit, * maxime vero etiam in his motum horum, & quietem, ad illam omnipotentiam ac ſanctiſſimam Verbi operationem applicamus, & ex hoc unam unius ejuſdemque Chriſti operationem appellamus.

* G. maxime juſte

Ejuſdem ex eodem ſermone:

Affatim, ut opinor, nobis ſermo diſcutiendo monſtravit, quia omnia quæcumque ſcripta ſunt de domino Chriſto, ſive Dei, ſeu animæ, ſeu corporis, ſeu utriuſque, animæ, inquam, atque corporis, ſingulariter ſimul, & inſeparabiliter agebantur, incipientia quidem, &, ut eſt dicere, affluentia ex Verbi ſapientia, & benignitate, atque virtute, mediante vero intellectuali anima, & corpore procedentia. Et ideo una operatio totius, utpote unius ejuſdemque ſalvatoris noſtri, hæc omnia & ſunt & dicta ſunt.

Ejuſdem ex eodem ſermone:

Habemus utique ex his manifeſtum eſſe opus Dei omnia, quæ de Chriſto audivimus, & credimus, ſive divinæ naturæ congruentia ſive humanæ: & ideo una operatio iſta, tam deitatis ejus quamque humanitatis, pie nominata ſunt.

A

η'.

Εἴ τις οὐκ ἀναθεματίζει Ἄρειον, Εὐνόμιον, Μακεδόνιον, Ἀπολλινάριον τοὺς αἱρετικοὺς, Νεστόριον, Εὐτυχέα τὸν δυσώνυμον, καὶ Κῦρον, καὶ Ἰωάννην τοὺς Αἰγεώτας, καὶ πάντας τοὺς ἀντειρηκότας καθ' οἷον δήποτε τρόπον τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου, καὶ μὴ μετανοήσαντας, ἀλλ' ἐν τῇ τοιαύτῃ πλάνῃ ἀποθανόντας, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶν φρονήσαντας, ἢ φρονοῦντας, ἀνάθεμα ἔστω.

θ'.

Εἴ τις οὐκ ἀναθεματίζει τὰ συγγράμματα Θεοδωρήτου τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν, καὶ

B Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ· καὶ εἴ τις οὐ δέχεται τὰ συγγράμματα τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ Θεοδώρου, καὶ Θεοδωρήτου, καὶ Ἀνδρέου, καὶ Νεστορίου, καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτοῖς, καὶ ἑνὸς αὐτῶν πεφρονηκότων ἢ φρονούντων, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἔτι λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος βιβλίον Θεοδώρου ἐπισκ. γενομένου τῆς Φαρὰν, ἀνέγνω λόγον τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σέργιον ἐπίσκ. γενόμενον Ἀρσενοΐτης τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ἐν ᾧ περιέχεται οὕτως.

Πᾶν ὅτιοῦν ἱστόρηται ἢ εἰπὼν, ἢ δράσας ὁ κύριος, διά νοῦ, καὶ αἰσθήσεως, καὶ αἰσθητηρίων, καὶ εἶπε καὶ ἔ-

C πραξε· καὶ οὕτως αὐτοῦ ὡς ὅλου καὶ ἑνὸς μία ἐνέργεια τοῦ λόγου, τοῦ νοῦ, τοῦ αἰσθητικοῦ σώματος καὶ ὀργανικοῦ τὰ πάντα λεχθείη.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐπειδὴ προηγουμένως διά τινα θείαν, καὶ σοφωτάτην οἰκονομίαν ὕπνον, κάματον, καὶ πεῖναν, καὶ δίψαν προσήκατο, ὁπότε καὶ ἠβουλήθη, καὶ μάλιστα δικαίως καὶ τὴν ἐν τούτοις κίνησιν καὶ ἠρεμίαν τῇ πανσθενεῖ, καὶ πανσέπτῳ τοῦ λόγου ἐνεργείᾳ προσάπτομεν. καὶ ἐντεῦθεν μίαν τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς Χριστοῦ ἐνέργειαν προσαγορεύομεν.

D

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἱκανῶς οἶμαι παρέστησεν ἡμῖν ὁ λόγος διὰ τῆς ἐξετάσεως, ὅτι πάντα ὅσα ἱστόρηται περὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, εἴτε Θεοῦ, εἴτε ψυχῆς, εἴτε σώματος, ἤτοι συναμφοτέρου, ψυχῆς λέγω, καὶ σώματος, μοναδικῶς ἅμα καὶ ἀδιαιρέτως ἐπράττετο, ἀρχόμενα μὲν καὶ οἷον εἰπεῖν πηγάζοντα ἐκ τῆς τοῦ λόγου σοφίας, καὶ ἀγαθότητος, καὶ δυνάμεως, διὰ μέσης δὲ ψυχῆς νοερᾶς καὶ σώματος προϊόντα· καὶ διὰ τοῦτο μία ἐνέργεια ὅλου ὡς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ταῦτα πάντα καὶ εἰσὶ καὶ

E ἐλέχθησαν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἔχομεν ἄρα ἐκ τούτων σαφῶς, ὅτι ἔργον Θεοῦ ἅπαντα, ὅσα περὶ Χριστοῦ καὶ ἀκούομεν, καὶ πιστεύομεν εἴτε τῇ θείᾳ φύσει προσηκότα, εἴτε τῇ ἀνθρωπίνῃ· καὶ κατὰ τοῦτο μία ἐνέργεια ταῦτα τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος εὐσεβῶς ὠνόμασαι.

ANNO CHRISTI 680.

A

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὡς εἶναι πᾶσαν τὴν ἐνανθρώπησιν ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους, καὶ ὅσα ταύτης μικρά τε καὶ μεγάλα, μίαν ἀληθῶς ὑψηλοτάτην καὶ θείαν ἐνέργειαν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου, ὅπερ ἐποίησεν εἰς τὰς ἑρμηνείας τῶν πατρικῶν χρήσεων.

Τὸ δὲ θεϊκὸν θέλημα, ὅπερ ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ· αὐτοῦ γὰρ τὸ θέλημα ἕν ἐστι, καὶ τοῦτο θεϊκόν.

B

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διὰ τούτων ἄρα χωρὶς πάσης ἀμφιλογίας παιδευόμεθα, ὅτι πάντα ὅσα τῆς σωτηριώδους οἰκονομίας εἴτε θεῖα, εἴτε ἀνθρώπινα περὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἀνιστόρηται, ἀρχοειδῶς μὲν οἷον ἐκ τοῦ θείου τὴν ἔνδοσιν καὶ τὴν αἰτίαν ἐλάμβανε, διὰ μέσης δὲ τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς ψυχῆς ὑπηργεῖτο παρὰ τοῦ σώματος· εἴτε θαυματοποιόν τινα δύναμιν εἴποις, εἴτε καὶ φυσικωτέραν τινὰ τοῦ ἀνθρώπου κίνησιν· οἷον τροφῆς ὄρεξιν, ὕπνον, κάματον, καὶ πόνων ἀντίληψιν, λύπην καὶ ἀδημονίαν· ἃ καὶ πάθη κατὰ συγχώρησιν ὀνομάτων ἐκ τῆς συνηθείας προσαγορεύεται, κυρίως δὲ φυσικὰς κινήσεις διὰ τοῦ ἐμψύχου καὶ αἰσθητικοῦ ζώου πεφύκασι· καὶ αὐτὰ δέ, ἅπερ κυρίως ἐστί, καὶ λέγεται πάθη, ὁ σταυρός, ἡ νέκρωσις, οἱ μώλωπες, ἡ ὠτειλὴ καὶ καθήλωσις, τὰ ἐμπτύσματα, τὰ ῥαπίσματα, πάντα ταῦτα ὀρθῶς ἂν καὶ δικαίως κληθείη μία καὶ τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς Χριστοῦ ἐνέργεια.

C

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Νοείσθω δὴ ἡμῖν ἐκ παντὸς ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἐνανθρώπησιν μία θεία τε καὶ σωτηριώδης ὄντως ἐνέργεια·

D

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐκ τούτων γε πάντων, καὶ τῶν ὁμοίων, σαφῶς γε καὶ μάλα δικαίως μία Θεοῦ ἐνέργεια πάντα τὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἴδια, πιστευέσθω, καὶ λεγέσθω.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

E

Ἡ μὲν γὰρ ἡμετέρα ψυχὴ οὐ πέφυκε τοσαύτης δυνάμεως εἶναι, ἵνα τὰς φυσικὰς τοῦ σώματος ἰδιότητας ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἑαυτῆς ἀπελαύνῃ· ἀλλ' οὐδὲ κυρία τοσοῦτον ὤφθη λογικὴ ψυχὴ τοῦ ἰδίου σώματος, ὥστε καὶ τῶν κατ' αὐτὸ καὶ συμφυῶν αὐτῷ ὄγκου, καὶ ῥύσεως, καὶ χρώματος ἐπικρατήσειν, καὶ ἔξω τούτων αὐτὸ καταστῆσαι ποτέ· ἅπερ ἅπαντα κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἱστόρηται, καὶ γεγένηται ἐν τῷ θείῳ καὶ ζωοποιῷ σώματι· καὶ γὰρ ἀόγκως, καὶ οἷον εἰπεῖν ἀσωμάτως ἄνευ διαστολῆς προῆλθεν ἐκ μήτρας, καὶ μνήματος, καὶ θυρῶν· καὶ ὡς ἐπ' ἐδάφους τῆς θαλάσσης ἐπέζευσεν.

Ejuſdem ex eodem ſermone:

Ut ſi omnis humanatio a principio uſque ad finem, & quæque ejus ſunt parva, & magna, una veraciter ſublimiſſima, & divina operatio.

Ejuſdem ex ſermone, quem fecit in interpretationes patrum teſtimoniorum.

Divina vero voluntas, quæ eſt ipſius Chriſti, ipſius enim voluntas una eſt, & hæc divina.

Ejuſdem ex eodem ſermone.

Per hæc igitur abſque ulla ambiguitate inſtruimur, quod omnia ſalutaris diſpenſationis, ſeu divina, ſive humana, de ſalvatore noſtro Jeſu Chriſto deſcripta ſunt, principaliter quidem, ut eſt dicere, ex divinitate facultatem originemque accipiebant, mediante tamen intellectuali, atque rationali anima per corpus gerebantur, ſive mirificam quamdam virtutem dixeris, ſive etiam naturalem alteram hominis motionem, ut eſt cibi appetitus, ſomnus, faſtidium, & dolorum ſuceptio, triſtitia, anxietas, quæ etiam per * inuſitationem nominum ex conſuetudine paſſiones appellantur, proprie vero naturales ſunt motiones per animatum ac ſenſuale animal: & ipſa vero quæ revera ſunt, & dicuntur, paſſiones, crux, mortificatio, plagæ, cicatrix, acclavationes, conſputiones, alapæ, omnia hæc recte utique, & juſte vocanda ſunt, una ejusdemque unius Chriſti operatio.

* concesſione

Ejuſdem ex eodem ſermone.

Intelligenda ergo ſunt nobis omnino, quæque ſunt circa ſalvatoris Chriſti humanationem, una divina, & profecto ſalutaris operatio.

Ejuſdem ex eodem ſermone:

Ex his igitur omnibus, & his ſimilibus, aperte, & ſatis juſte una Dei operatio, cuncta quæque ſunt humanationis propria, credenda, atque dicenda ſunt.

Ejuſdem ex eodem ſermone.

Noſtra quidem anima non habet inſitum talis eſſe virtutis, ut & naturales corporis proprietates ab eo, & a ſemet expellat: ſed neque dominari in tantum apparuit rationalis anima ipſius proprii corporis, ut etiam quæ circa hoc ſunt, huicque ſunt inſita, id eſt molem, fluxumque & colorem * contineat, atque extra hæc unquam conſtituat. Quæ omnia in diſpenſatione Chriſti ſalvatoris noſtri, & conſcripta, & facta ſunt in illo divino, & vivifico corpore. Etenim abſque mole, &, ut ita dicatur, incorporaliter abſque diremptione de vulva proceſſit, & ſepulcro etiam, & per fores, ut & ſuper tanquam pavimentum ſupra mare ambularet.

* detineat

Ejuſ-

Ejusdem ex eodem ſermone:

Opportunum quidem eſt, nos ita ſentire, & dicere omnia quæque in humanatione de ſalvatore Chriſto eſſe ſcribuntur, unam cognoſcere operationem: hujus autem opificem, & creatorem, ipſum Deum Verbum: inſtrumentum vero, humanitatem. Quæque igitur tanquam Deo, & quæque humanitati congruentia de eo dicta ſunt, omnia ipſius deitatis verbi eſt operatio.

Item accipiens idem religioſus Antiochus librum in ſuperſcriptione continentem: Pyrrhi humilis epiſcopi de voluntate, & operatione; relegit tomum dogmaticum ejuſdem Pyrrhi, in quo continetur ita.

Unum autem, ut dictum eſt, tantum reprehendit capitulum Sophronius Deo amabilis, tanquam qui teſtimonium Dionyſii deiloqui doctoris * diſſimulaſſet per immutationem unius vocis. Congrua quippe in hoc maxime dicens idem vir, & cautelam habentia, in quibus ait ille: Sed virificati Dei novam quamdam deivirilem operationem nobis * morigerans: Unam enim in veritate pro nova, continebat eadem charta, non malitioſe, quod abſit, ſecundum meum ſermonem, ſed utpote quæ non aliter nova quam una intelligi valuiſſet, a Cyro ſanctiſſimo hujuſmodi vox eſt appoſita. Per extremitatum quippe negationem unam divinus doctor aſſerit, affirmativam faciens, & hanc ſingulariter exprimens, quid aliud quam unam confiteri operationem tanquam unius Chriſti, * ſecundum ſermonem aperte, & plane contradidit?

* deprecaſſet
* exhibens
* ſecundum eum qui habet rationem oper.

Item relectum eſt ex regeſto diverſarum epiſtolarum, exemplar epiſtolæ Pauli quondam præſulis hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, ſcriptæ ad Theodorum quondam papam Romanum, cujus initium: *Ecce quam bonum, & quam jucundum, habitare fratres in unum.* Habet autem poſt aliqua eadem epiſtola ita: Unius autem ejuſdemque Dei Verbi incarnati tam miracula prædicamus, quam paſſiones agnoſcimus, quas carne pro nobis ſuſtinuit. Unde & Deus dicitur paſſus, & Filius hominis de cœlo deſcendiſſe, propter illam quæ * ſupra recenſita eſt, inſeparabilem, & ſecundum ſubſiſtentiam duarum naturarum unitionem. Propterea, & unam voluntatem domini noſtri Jeſu Chriſti intelligimus, ne adverſitatem vel differentiam voluntatum in una eademque perſona domini noſtri Jeſu Chriſti adnectamus, aut eum ſibi reluctantem doceamus, aut duos volentes introducamus, non pro commixtione prorſus vel confuſione duarum naturarum, quæ in eo conſiderantur, hujuſmodi unius voluntatis vocem proferentes, & ob peremptionem alterius ſolam alteram eſſe pronunciantes, ſed per hujuſmodi vocem inſinuantes, quod ejus rationaliter ac intellectualiter animata caro * ex ipſa principali unitione ineffabiliter divinis locupletata, eam ſibi unientis ſecundum ſubſiſtentiam Verbi divinam poſſidebat, & non differentem voluntatem.

Pſal. 132.
* ſupra recenſita eſt inſ.
* ab inſtanti incarnationis ...

Item relecta eſt ex altero regeſto epiſtola Petri, & ipſius quondam præſulis regiæ civitatis, ad Vitalianum ſanctæ memoriæ, qui

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Δέον δὲ οὕτω φρονεῖν τε καὶ λέγειν ἡμᾶς, πάντα τὰ κατὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἰσοφαινόμενα εἶναι μίαν γινώσκειν ἐνέργειαν. ταύτης δὲ τεχνίτην, καὶ δημιουργὸν τὸν Θεὸν, ὄργανον δὲ τὴν ἀνθρωπότητα. τά τε οὖν ὡς Θεοῦ, τά τε ἀνθρωποπρεπῶς περὶ αὐτοῦ λεγόμενα πάντα ἐνεργείας ἐστὶ τῆς τοῦ λόγου θεότητος.

Ἔτι λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος βιβλίον ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ· Πύῤῥου ἐλαχίστου ἐπισκόπου περὶ θελήματος, καὶ ἐνεργείας· ἀνέγνω τόμον δογματικὸν τοῦ αὐτοῦ Πύῤῥου, ἐν ᾧ περιέχεται οὕτως.

Ἑνὸς δὲ, ὡς εἴρηται, καὶ μόνου ἐπελάβετο κεφαλαίου Σωφρόνιος ὁ θεοφιλέστατος, ὡς χρῆσιν Διονυσίου τοῦ θεοφόρου παρασιωπήσαντος διδασκάλου μιᾶς φωνῆς ἐν ἀμείψει. εἰκότως δὴ λέγων ἐν τούτῳ μάλιστα ὁ ἀνὴρ καὶ ἀσφαλείας ἐχόμενα, ἐν οἷς φησιν ἐκεῖνος· ἀλλ᾽ ἀνδρωθέντος Θεοῦ καινήν τινα τὴν θεανδρικὴν ἐνέργειαν ἡμῖν πεπολιτευμένος. μίαν γὰρ ταῖς ἀληθείαις ἀντὶ τοῦ καινὴν, περιεῖχεν ὁ χάρτης· οὐ κακούργως μᾶλλον, μὴ γένοιτο, κατά γε τὸν ἐμὸν λόγον, ἀλλ᾽ ὡς οὐκ ἂν ἄλλως τῆς καινῆς, ἢ μιᾶς δυναμένης τῆς ποιᾶσδε παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Κύρου φωνῆς ἐντεθείσης. τῇ γὰρ ἀποφάσει τῶν ἄκρων μίαν φησὶν ὁ θεῖος διδάσκαλος κατάφασιν ποιησάμενος, καὶ ταύτην μοναδικῶς ἐκφωνήσας, τί ἄλλο γε, ἢ μίαν ὁμολογεῖν ἐνέργειαν ὡς ἑνὸς τοῦ Χριστοῦ καθ᾽ ὑπεναντίαν λόγον σαφῶς παραδέδωκεν;

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἀπὸ ῥεγέστρου διαφόρων ἐπιστολῶν ἴσον ἐπιστολῆς Παύλου τοῦ γενομένου προέδρου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως. γραφείσης πρὸς Θεόδωρον τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης· ἧς ἡ ἀρχή· ἰδοὺ δὴ τί καλὸν, ἢ τί τερπνὸν, ἀλλ᾽ ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό· ἔχει δὲ μετά τινα ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως· ἑνὸς δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου τά τε θαύματα κηρύττομεν, καὶ τὰ πάθη γνωρίζομεν, ἅπερ σαρκὶ δι᾽ ἡμᾶς ἑκουσίως ὑπέμεινεν, ὅθεν καὶ Θεὸς λέγεται παθεῖν, καὶ υἱὸς ἀνθρώπου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταληλυθέναι διὰ τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ ἀδιάσπαστον καθ᾽ ὑπόστασιν τῶν δύο φύσεων ἕνωσιν. διὰ τοῦτο καὶ ἓν θέλημα τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νοοῦμεν, ἵνα μὴ ἐναντίωσιν, ἢ διαφορὰν θελημάτων ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιάψωμεν, ἢ αὐτὸν ἑαυτῷ διαμαχόμενον δογματίσωμεν, ἢ δύο τοὺς θέλοντας εἰσαγάγωμεν· οὐκ ἐπὶ συναλοιφῇ παντοίᾳ, ἢ συγχύσει τῶν δύο φύσεων τῶν ἐν αὐτῷ θεωρουμένων τὴν τοιαύτην τοῦ ἑνὸς θελήματος προφέροντες φωνὴν, ἢ ἐπὶ ἀναιρέσει θατέρας μόνην τὴν ἑτέραν εἶναι πρεσβεύοντες, ἀλλὰ τοῦτο διὰ τῆς τοιαύτης σημαίνοντες φωνῆς, ὡς ἡ αὐτοῦ λογικῶς τε, καὶ νοερῶς ἐψυχωμένη σὰρξ ἐξ αὐτῆς ἄκρας ἑνώσεως ἀῤῥήτως τὰ θεῖα καταπλουτήσασα τὸ τοῦ ἑνώσαντος αὐτὴν ἑαυτῷ καθ᾽ ὑπόστασιν θεῖον ἐκέκτητο, καὶ οὐ διάφορον θέλημα.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἀπὸ ἑτέρου ῥεγέστρου ἐπιστολὴ Πέτρου καὶ αὐτοῦ γενομένου προέδρου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνή-

μη

ANNO CHRISTI 680.

μὴ γενόμενον πάπαν Ῥώμης· ἧς ἡ ἀρχή. πνευματικῆς εὐφροσύνης πρόξενον ἡμῖν τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁμοψύχου καὶ ἁγίας ἀδελφότητος γέγονεν· καὶ ἀναγινωσκομένης τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ἐχούσης διαφόρους πατρικὰς χρήσεις, οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης εἶπον· διδάσκομεν τὴν ὑμῶν ἐνδοξότητα, ὡς αἱ ἐμφερόμεναι πατρικαὶ χρήσεις ἐν τῇ παρούσῃ καὶ νῦν ἀναγινωσκομένῃ Πέτρου ἐπιστολῇ περικεκομμέναι παρεξεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πέτρου, διὰ τὸ παραστῆσαι αὐτὸν ἠθέλησεν τὸν αὐτοῦ περὶ ἑνὸς θελήματος, καὶ μιᾶς ἐνεργείας σκοπόν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. ἔγνωμεν ἀκριβῶς κατὰ τὰ παρὰ τῶν θεοφιλῶν ὑμῶν λεχθέντα, ὡς αἱ τοιαῦται ἐμφερόμεναι χρήσεις ἐν τῇ παρούσῃ ἐπιστολῇ περικεκομμέναι ἐντέθησαν· καὶ εἰ δοκεῖ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, εἰς τὰ πρόσω μὴ χωρείτω ἡ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· πρὸς τὸ παρὰ τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος ἀρτίως διαλαληθέντα ἀρκούντως ἔχει τῆς παρούσης ἐπιστολῆς ἡ ἀνάγνωσις. ἰδοὺ δὲ κατὰ τὰ παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ὑμῶν διαλαληθέντα, ἤγουν ἐπιζητηθέντα, εἰς μέσον ἐλθόντων τῶν τε γενομένων δογματικῶν ἐπιστολῶν τε καὶ συγγραμμάτων ἀπό τε Πύρρου, Παύλου, καὶ Πέτρου, τῶν γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, καὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου τῆς Φαράν, καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, καὶ ὡς ἐπήκοον ἡμῶν καὶ τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος ὑπαναγνωσθέντων, φανερῶς τε καὶ μίαν ἐνέργειαν, καὶ ἓν θέλημα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀσεβῶς δογματίσαι αὐτοὺς ἀποδηλωσάντων ἐν πάσῃ πληροφορίᾳ ὀφείλει ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης γενέσθαι, ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἤδη τούτους ἀπεβάλετο Ἀγάθων ὁ ἁγιώτατος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας διὰ τῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον, καὶ καλλίνικον ἡμῶν βασιλέα γενομένης ἀναφορᾶς· σπουδὴ δὲ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς, ὡς τἀναντία τῆς ὀρθῆς πίστεως φρονήσαντας, τούτους ἀποβληθῆναι ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων, καὶ ἀναθέματι καθυποβληθῆναι ἐκρίναμεν, καὶ τὰ αὐτῶν συγγράμματα ὡς ἀσεβείας ἀνάμεστα βδελυττόμεθα, καὶ ἀφανισμῷ ὀφείλοντα ὑποβληθῆναι ἀποφαινόμεθα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. εἰ οἱ μετὰ Πέτρον ἐπισκοπήσαντες ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τουτέστι Θωμᾶς, Ἰωάννης, καὶ Κωνσταντῖνος, φαίνονται εἴτε ἐπιστολὰς γράψαντες, εἴτε λόγους συντεθεικότες περὶ τῆς νῦν ἀσεβῶς εἰσαχθείσης καινοφωνίας εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, τὰ τούτων ἴσα, ἤτοι ῥέγεστρα, ἢ καὶ αὐθεντικὰ εἰς μέσον εἰσαγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, πρὸς τὸ καὶ τὴν τούτων εἴδησιν λαμβάνουσαν τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον τὰ τῷ καλῶς ἔχοντι συμβαίνοντα ἀποφήνασθαι· ὡσαύτως καὶ οἱ φαίνονται εἴτε ἐπίσκοποι, εἴτε κληρικοί, εἴτε μοναχοί, εἴτε ἕτεροί τινες λιβέλλους ἀπαιτηθέντες παρὰ τῶν ἐπισκοπησάντων ταύτης τῆς θεοφυλάκτου, καὶ βασιλίδος πόλεως περὶ μιᾶς ἐνεργείας, καὶ ἑνὸς θελήματος, καὶ ταῦτα συνείδομεν τὸν εἰρημένον θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα Γεώργιον εἰς μέσον προαγαγεῖν ἀπαραλείπτως, πρὸς τὸ καὶ ταῦτα κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἁγίας συνόδου ἀφανισμῷ παραδοθῆναι.

A fuit papa Romanus, cujus eſt initium: Spiritalem nobis lætitiam peperit litera veſtræ unanimis, & ſanctæ fraternitatis. Dumque relegeretur eadem epiſtola, habens diverſa patrum teſtimonia, hi qui locum gerebant Agathonis ſanctiſſimi papæ Romani, dixerunt: Innoteſcimus veſtræ gloriæ, quod paterna teſtimonia quæ continentur in præſenti, quæ nunc relegitur Petri epiſtola, circumciſe deflorata ſunt ab eodem Petro ex hoc, quod oſtendere voluiſſet ſuam, ſuper unam voluntate & una operatione, intentionem.

ACTIO XIII

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Comperi-
B mus diligenter, juxta quæ a veſtra reverentia dicta ſunt, quod talia teſtimonia quæ continentur in præſenti epiſtola, detruncate poſita ſunt. Et ſi placet veſtro ſancto, ac univerſali concilio, inamplius hujuſmodi epiſtolæ lectio non procedat.

Sanctum concilium dixit: Ad hæc quæ gloria veſtra nuper locuta eſt, ſatis eſt præſentis epiſtolæ lectio. Ecce autem ſecundum quæ jam veſtra interlocuta eſt gloria, ſive inquiſivit, in medium venientibus tam dogmaticis epiſtolis quam ſcriptis, quæ fecerunt Pyrrhus, Paulus, & Petrus, quondam patriarchæ hujus regiæ urbis, nec non quæ a Theodoro, qui fuit Pharan epiſcopus, &
C Cyro, qui fuit papa Alexandriæ, & ante nos veſtramque gloriam relectis, auditur aperte, unam operationem, & unam voluntatem in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, eos impie prædicaſſe. Declarantibus igitur nobis, omnem ſatisfactionem veſtra gloria debet percipere, quod bene atque juſte eos jam abjecit Agathon ſanctiſſimus papa antiquæ Romæ, per ſuggeſtionem quam fecit ad piiſſimum ac triumphatorem magnum noſtrum imperatorem, & nos quoque conſonanter cum eo, hos, utpote adverſa rectæ fidei ſentientes, expelli de ſacris diptychis, & anathemate percelli cenſuimus, eorum-
D que ſcripta, ut impietate repleta, abominamur, & ut exterminio debeant ſubmitti decernimus.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Si hi qui poſt Petrum epiſcopi fuerunt hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, id eſt, Thomas, Joannes, & Conſtantinus, videntur ſeu epiſtolas ſive ſermones compoſuiſſe de novitate vocum, quæ nuper impie in catholicam eccleſiam intromiſſa eſt, eorum exemplaria ſive regeſta, vel authentica in medium proferat Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, quatenus, & eorum cognitio-
E nem percipiens ſanctum veſtrum concilium, quæ æquitati conveniunt decernat. Similiter & ſi videntur ſeu ab epiſcopis, ſive clericis, vel monachis, ceteriſve quibuſdam libellos exegiſſe hi, qui epiſcopatum geſſerunt hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, de una operatione, & una voluntate, etiam hæc prævidimus, ut prædictus Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax ad medium indiminuite deducat, ut & ipſa ſecundum judicium ſancti veſtri concilii exterminio contradantur.

Geor-

ACTIO XIII.

ANNO CHRISTI 680.

Georgius Deo amabilis diaconus, & char- A
tophylax, dixit: Codicillus, domine, ſive
regeſtum, in quo continentur exemplaria ſy-
nodicorum, quæ facta ſunt tam a Thoma,
Joanne, & Conſtantino ſanctæ memoriæ
quondam patriarchis hujus regiæ urbis, hic
mihi præſto eſt, cum his & authentica ſy-
nodica bullata, quæ facta ſunt a Thoma
ſanctæ memoriæ quondam patriarcha ad Vi-
talianum ſanctæ memoriæ quondam papam
Romanum, quæ etiam volens ad eum diri-
gere, propter impiorum Saracenorum incur-
ſum aſſidue imminentem, ut noſtis, & ob-
ſeſſionem, quæ facta eſt per biennium, quo
geſſit epiſcopatum, non valuit dirigere, &
hæc ergo ſtatim vobis jubentibus profero. B
Perſcrutatus ſum vero libellos, qui facti
ſunt a diverſis epiſcopis, ſeu monachis, ſive
clericis, ac laicis de voluntate, & operatio-
ne, diligenter, & hos protuli, & ſunt in
chartophylacio, ad id quod vobis placue-
rit.

Glorioſiſſimi judices, atque ſanctum conci-
lium dixerunt: Regeſta ſynodicorum, quæ
aſſeruit Georgius Deo amabilis diaconus,
atque chartophylax præ manibus habere,
ſcriptum a Thoma, Joanne, & Conſtan-
tino, qui epiſcopatum geſſerunt hujus a
Deo conſervandæ regiæ urbis, nec non &
anthentica ſynodica, quæ dixit ſcripſiſſe C
Thomam ad Vitalianum ſanctæ memoriæ
quondam papam antiquæ Romæ, ad me-
dium proferat: & hæc ſuſcipientes qui a
nobis excipiunt, ob auditum noſtrum om-
nium relegant: Et accipiens Agatho religio-
ſus lector, & notarius ſanctiſſimi patriarchæ
Conſtantinopoleos, ſynodicum authenticum
ſanctæ memoriæ Thomæ bullatum, & co-
ram omnibus bullam quæ in eo preſſa fue-
rat, auferens, relegit, habens in ſuperſcri-
ptione ita: Per omnia ſanctiſſimo, ac bea-
tiſſimo fratri, & conſacerdoti domino Vita-
liano, Thomas indignus epiſcopus in domi-
no ſalutem: cujus initium eſt: Qui cuncta
ex nihilo quidem, ut exiſterent protulit. D
Quod ſynodicum collatum eſt cum regeſto,
quod protulit Georgius Deo amabilis dia-
conus, & charthopylax. Et conſtitit ab ini-
tio uſque ad finem indiminute.

Similiter relectum eſt ex eodem regeſto
exemplar ſynodicorum Joannis ſanctæ me-
moriæ, qui fuit ſimiliter patriarcha hujus
regiæ urbis, continens in præſeriptione
ita:

Per omnia ſanctiſſimo, & conſacerdo-
ti Macario, Joannes indignus epiſcopus:
Psal. 105. quorum initium eſt: *Quis loquetur potentias* E
domini?

Item relecta ſunt ex eodem polyptycho,
atque regeſto exemplaria ſynodicorum Con-
ſtantini venerabilis quondam patriarchæ hu-
jus regiæ urbis, continentia in ſuperſcri-
ptione ita: Per omnia venerabili atque ſan-
ctiſſimo conſacerdoti Macario, Conſtan-
tinus indignus epiſcopus: quorum initium
eſt: Alii quidem fortaſſe maiore modeſtia
comprehenſione multorum. His ego ab
initio uſque ad finem indiminute relectis,

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύ-
λαξ εἶπε· τὸ κωδίκιον, δέσποτα, ἤτοι ῥέγιστρον τὸ
ἔχον τὰ ἰσότυπα τῶν γενομένων συνοδικῶν ἀπό τε
Θωμᾶ, Ἰωάννου, καὶ Κωνσταντίνου τῶν ἐν ἁγίᾳ τῇ
μνήμῃ γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύ-
της πόλεως ὄπεστί μοι ἐνταῦθα. πρὸς τούτοις καὶ τὰ
αὐθεντικὰ συνοδικὰ βεβουλλωμένα, τὰ γενόμενα
ἀπὸ Θωμᾶ τοῦ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πα-
τριάρχου πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἁγίᾳ τῇ μνή-
μῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης· ἅτινα καὶ ἀποστεῖλαι
πρὸς αὐτὸν βουληθέντος αὐτοῦ, διὰ τὴν γενομέ-
νην, ὡς ἐπίστασθε, τῶν ἀθέων Σαρακηνῶν ἐπίμο-
νον καταδρομὴν, καὶ παράστασιν εἰς τὸν διετῆ χρό-
νον, ὃν ἐπεσκόπησεν, ἐκπέμψαι οὐκ ἴσχυσε. καὶ ταῦ- B
τα παραυτὸ κελευόντων ὑμῶν προφέρω. τὴν μὲν-
τοι ἀναζήτησιν τῶν γενομένων λιβέλλων ἀπὸ δια-
φόρων ἐπισκόπων, ἢ μοναχῶν, ἢ κληρικῶν, ἢ
λαϊκῶν περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας μετ' ἀκριβείας
ἐποιησάμην, καὶ τούτους παρεξέβαλον, καὶ εἰσὶν ἐν
τῷ χαρτοφυλακίῳ πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος
εἶπον· ἅπερ ἔφητε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διά-
κονος καὶ χαρτοφύλαξ μετὰ χεῖρας ἔχειν ῥέγιστρα
συνοδικῶν τῶν γραφέντων ἀπὸ Θωμᾶ, Ἰωάννου, καὶ
Κωνσταντίνου τῶν ἐπισκοπησάντων τῆς θεοφυλάκτου
ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως· ἔτι δὲ καὶ τὰ αὐ-
θεντικὰ συνοδικὰ, ἅπερ εἶπε γράψαι Θωμᾶν C
πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμε-
νον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἰς μέσον ἀ-
γαγέτω, καὶ ταῦτα ὑποδεχόμενοι οἱ ἡμᾶς ὑπολαμ-
βάνοντες, εἰς ἐπήκοον, πάντων ἡμῶν ἀναγινωσκέ-
τωσαν· καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐσεβέστατος ἀναγνώ-
στης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταν-
τινουπόλεως τὸ αὐθεντικὸν συνοδικὸν γράμμα τοῦ
ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ Θωμᾶ βεβουλλωμένον, καὶ τῆς
ἐν αὐτῷ ἐπικειμένης βούλλας ἐπὶ πάντων ἀφαιρε-
θείσης, ἀνέγνω ἔχων ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως. τῷ τὰ
πάντα ἁγιωτάτῳ, καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλ-
λειτουργῷ Βιταλιανῷ Θωμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος
ἐν κυρίῳ χαίρειν. οὗ ἡ ἀρχή. ὁ μὲν ἐξ οὐκ ὄντων D
εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα· ὅπερ συ-
νοδικὸν ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ῥέγιστρον τὸ προκομι-
σθὲν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ
χαρτοφύλακος, καὶ ἐστοίχησεν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέ-
λους ἀπαραλείπτως.

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἤγουν ῥε-
γίστρου ἰσότυπα τῶν συνοδικῶν Ἰωάννου τοῦ ἐν ἁ-
γίᾳ τῇ μνήμῃ ὡσαύτως γενομένου πατριάρχου τῆς
βασιλίδος ταύτης πόλεως, ἔχοντα ἐν ἐπιγραφῇ
οὕτως.

Τῷ τὰ πάντα ὁσιωτάτῳ, καὶ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ
καὶ συλλειτουργῷ Μακαρίῳ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκο-
πος, ὧν ἡ ἀρχή. τίς λαλήσει τὰς δυναστείας E
τοῦ κυρίου;

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἤτοι ῥεγίστρου
ἰσοτύπου τῶν συνοδικῶν Κωνσταντίνου τοῦ ἐν ὁσίᾳ
τῇ μνήμῃ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύ-
της πόλεως, ἔχοντα ἐν προγραφῇ οὕτως. τῷ τὰ
πάντα ὁσιωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουρ-
γῷ Μακαρίῳ Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος. ὧν
ἡ ἀρχή. ἄλλοι μὲν ἴσως ἐπιεικείᾳ μείζονι τῆς
τῶν πολλῶν καταλήψεως. τούτων τοίνυν ἀπ' ἀρχῆς
μέχρι τέλους ἀπαραλείπτως ἀναγνωσθέντων, ἡ ἁγία
συνο-

σύνοδος εἶπεν. Ἐν ἀκροάσει γενόμενοι τῶν γραφεισῶν συνοδικῶν ἐπιστολῶν παρά τε Θωμᾶ, Ἰωάννου, καὶ Κωνσταντίνου τῶν γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, καὶ εὑρηκότες μηδὲν ἐναντίον αὐτοὺς περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως φρονήσαντας, ἢ γράψαντας, συνείδομεν Γεώργιον τὸν θεοσεβέστατον διάκονον, καὶ χαρτοφύλακα τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἐπ' ὄψεσιν ἡμῶν ἐπὶ τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ Θεοῦ λογίων πληροφορῆσαι ἡμᾶς, ὡς διὰ πάσης ἐρεύνης ἐλθὼν οὐχ ηὗρε λιβέλλους γραφέντας ἀπό τινων, καὶ προσδοθέντας τοῖς εἰρημένοις τρισὶ πατριάρχαις Θωμᾷ, Ἰωάννῃ, καὶ Κωνσταντίνῳ, ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν δηλοῦντας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν· καὶ ἁψάμενος τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ Θεοῦ λογίων Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, καὶ χαρτοφύλαξ ὤμοσεν οὕτως· μὰ τὰς ἁγίας γραφὰς ταύτας, καὶ τὸν Θεὸν τὸν λαλήσαντα δι' αὐτῶν, διὰ πάσης ἐρεύνης ἐλθὼν οὐχ εὗρον λιβέλλους γενομένους ἀπό τινων, καὶ προσδοθέντας τοῖς εἰρημένοις τρισὶν ἁγιωτάτοις πατριάρχαις, Θωμᾷ, Ἰωάννῃ, καὶ Κωνσταντίνῳ περὶ ἑνὸς θελήματος, καὶ μιᾶς ἐνεργείας.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε. τοῦ σωματικοῦ λόγου εἰς ἐπήκοον ἡμῶν, καὶ τῶν συμπαρόντων ἡμῖν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καταβληθέντος παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πληροφορίαν ἡμῖν τελείαν διὰ τοῦ τοιούτου παρασχόντος σωματικοῦ λόγου, ὡς οὐδαμῶς οἱ αὐτοὶ ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ, Θωμᾶς, Ἰωάννης, καὶ Κωνσταντῖνος, τινὰς εἰσεπράξαντο λιβέλλους περὶ ἐνεργείας, καὶ θελήματος. τοὺς τοιούτους ἐν ἁγίᾳ τῇ μνήμῃ τρεῖς ἄνδρας, τουτέστι Θωμᾶν, Ἰωάννην, καὶ Κωνσταντῖνον, συνείδομεν ἐν τῇ αὐτότητι μένειν, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἀναφέρεσθαι τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ὡς ἅτε ἐν πᾶσιν ἀμωμήτων αὐτῶν, καὶ ἀνεπιλήπτων εὑρεθέντων περὶ τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστιν. οὓς δὲ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ἔχειν λιβέλλους ἀπὸ διαφόρων προσώπων γενομένους ἐπὶ Σεργίου, Πύῤῥου, Παύλου, καὶ Πέτρου, παραχρῆμα πρὸς ἡμᾶς ἀγαγέτω, ἐφ' ᾧ τὸν ἀφανισμὸν αὐτῶν προσφόρως γενέσθαι. καὶ ὑπεξελθὼν πρὸς βραχὺ Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνθυποστρέψας, διαφόρους τε χάρτας ἐπιφερόμενος εἶπε. κατὰ τὰ παραστάντα τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ πάντας τοὺς γενομένους λιβέλλους, καὶ καταθέσεις, καὶ ἑτέρους χάρτας εἰς τὴν παροῦσαν συντείνοντας δογματικὴν κίνησιν, καὶ εὑρεθέντας ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ ἁγίου πατριαρχείου παρεξέβαλον, ἐν οἷς καὶ ἑτέρα Ῥωμαϊκὴ ἐπιστολὴ Ὁνωρίου τοῦ γενομένου πάπα Ῥώμης πρὸς τῇ ἤδη προσενεχθείσῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ εὕρηται μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας.

Ἔτι δὲ ἐπιφέρομαι καὶ βίβλον ἐν σώμασι ἔχουσαν ἴσα διαφόρων ἐπιστολῶν δογματικῶν, ἐν ᾗ ἔγκειται ἐπιστολὴ δογματικὴ Πύῤῥου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, γραφεῖσα πρὸς Ἰωάννην τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης· καὶ ἅπαντα ἐπιφέρομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

A ſanctum concilium dixit: Auditum accipientes ſynodicarum epiſtolarum quæ ſcriptæ ſunt a Thoma, Joanne, & Conſtantino, quondam patriarchis hujus regiæ urbis, & nihil invenientes contrarium de orthodoxa fide eos ſenſiſſe ſive ſcripſiſſe, prævidimus ut Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ, in conſpectu noſtro coram poſitis ſacroſanctis Chriſti eloquiis, ſatisfaciat nobis, quod omnibus modis perſcrutatus, nequaquam reperit libellos ſcriptos fuiſſe a quibusdam, atque oblatos prædictis tribus patriarchis, Thomæ, Joanni, & Conſtantino, unam voluntatem, & unam operationem B adſtruentes in incarnationis diſpenſatione unius de ſanctiſſima Trinitate domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri. Et tactis propoſitis ſacroſanctis Dei evangeliis Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax juravit hoc modo: Per has ſanctas ſcripturas, & Deum qui per eas locutus eſt, omnia perſcrutatus, non inveni libellos fuiſſe factos a quibusdam, & oblatos prædictis tribus ſanctiſſimis patriarchis Thomæ, Joanni, & Conſtantino, de una voluntate, & una operatione.

C Sanctum concilium dixit: Corporali ſacramento in noſtra audientia, & glorioſiſſimorum judicum, qui nobiſcum ſunt, perſoluto a Georgio Deo amabili diacono, & chartophylace ſanctæ hujus magnæ Dei eccleſiæ, perfectamque nobis ſatisfactionem hujuſmodi corporali verbo perhibente, quod nullatenus ſanctæ memoriæ Thomas, Joannes, atque Conſtantinus, a quibuſdam libellos extorſerunt de operatione, & voluntate: nos ſanctæ memoriæ tres viros, id eſt, Thomam, Joannem, & Conſtantinum, prævidimus in identitate manere, atque in ſacris diptychis ſanctarum eccleſiarum recitari, utpote qui in omnibus D immaculati, & irreprehenſibiles inventi ſunt circa rectam noſtram Chriſtianorum fidem. Libellos vero, quos aſſeruit Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax ſe habere, factos a diverſis perſonis ſub Sergio, Pyrrho, Paulo, & Petro, ſtatim ad nos perducat, quatenus horum competenter fiat exterminatio. Et paululum egreſſus Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, & poſt modicum regrediens, chartaſque diverſas deferens dixit: Secundum quod placuit veſtro ſancto concilio, omnes libellos, profeſſioneſque & ceteras chartas, quæ factæ ſunt, ad præſentem dogmaticam motionem pertinentes, quæque inventæ ſunt in E chartophylacio venerabilis patriarchii, protuli, in quibus & alteram Latinam epiſtolam Honorii, qui fuit papa Romanus, præter illam epiſtolam ejus, quæ jam prolata eſt, cum ejus interpretatione.

Item defero & librum membranaceum, habentem exemplaria diverſarum dogmaticarum epiſtolarum, in quo jacet epiſtola dogmatica Pyrrhi, quondam archiepiſcopi hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, quam ſcripſit ad Joannem ſanctæ memoriæ quondam papam Romanum: & omnia defero ad quod vobis placuerit.

Sanctum concilium dixit. Libellos & ce- A teras chartas, quas aſſeruit Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax ſanctæ hujus magnæ eccleſiæ, ad præſentem dogmaticam motionem deducens, in medium proferat, quatenus hæc pertractantes, ſi contraria rectæ fidei invenerimus, congruenti exterminio ſubmitti præcipiamus. Epiſtolam vero Latinam, quam in præſenti dixit inveniſſe, ac præ manibus habere idem Deo amabilis diaconus & chartophylax Georgius, Honorii quondam papæ Romani cum interpretatione ſua, pariterque & librum, in quo continetur epiſtola Pyrrhi ad Joannem quondam papam Romanum, contradat ad legendum, ut B horum ſcientiam accipiamus. Et prolata eſt hujuſmodi Honorii Latina epiſtola cum interpretatione ſua, habens in ſuperſcriptione ita: *Dilectiſſimo fratri Sergio Honorius*, cujus initium fuit: *Scripta dilectiſſimi filii noſtri Syrici diaconi*. Habet autem eadem epiſtola poſt pauca hæc: Nec non & Cyro fratri noſtro Alexandriæ civitatis præſuli, quatenus novæ adinventionis unius vel duarum operationum vocabulo refutato, claro Dei eccleſiarum præconio nebuloſarum concertationum caligines offundi non debeant vel aſpergi, ut profecto unius vel geminæ operationis vocabulum noviter introductum ex prædicatione fidei eximatur. C Nam qui hæc dicunt, quid aliud niſi juxta unius vel geminæ naturæ Chriſti Dei vocabulum, ita & operationem unam vel geminam ſuſpicantur? Super quod clara ſunt divina teſtimonia. Unius autem operationis vel duarum eſſe vel fuiſſe mediatorem Dei, & hominum dominum Jeſum Chriſtum, ſentire & promere, ſatis ineptum eſt.

Habet autem & circa finem eadem epiſtola ſic [1]. Et quidem, quantum ad inſtruendam notitiam ambigentium, ſanctiſſimæ fraternitati veſtræ per eam inſinuandam prævidimus. Ceterum quantum ad dog- D ma eccleſiaſticum pertinet, quæ tenere vel prædicare debemus propter ſimplicitatem hominum, & amputandas inextricabiles quæſtionum ambages, ſicut ſuperius diximus, non unam vel duas operationes in mediatore Dei & hominum definire, ſed utraſque naturas in uno Chriſto unitate naturali copulatas, cum alterius communione operantes, atque operatrices confiteri debemus: & divinam quidem, quæ Dei ſunt operantem: & humanam, quæ carnis ſunt exequentem, non diviſe, neque confuſe, aut convertibiliter, Dei naturam in hominem, & humanam in Deum converſam edocentes, ſed naturarum differen- E tias integras confitentes: unus enim atque idem eſt humilis & ſublimis, æqualis Patri, & minor Patre, ipſe ante tempora, natus in tempore eſt: per quem facta ſunt ſæcula, factus in ſæculo eſt: & qui legem dedit, factus ſub lege eſt, ut eos qui ſub lege erant, redimeret: ipſe crucifixus, ipſe chirographum, quod

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ὥσπερ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας λιβέλλους, καὶ ἕτερα χαρτία εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν φερόμενα κίνησιν, εἰς μέσον ἀγαγέτω, πρὸς τὸ ταῦτα διασκεπτομένους ἡμᾶς, εἰ ἐναντία τῆς ὀρθοδοξίας εὕρωμεν, τῷ ἁρμοδίῳ ὑποβληθῆναι ἀφανισμῷ ἐπιτρέψαι. Ἣν δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰρηκὼς εἶπε μετὰ χεῖρας ἔχειν ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος χαρτοφύλαξ Γεώργιος, Ῥωμαϊκὴν Ὁνωρίου γενομένου πάπα Ῥώμης ἐπιστολὴν μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας· ὡσαύτως καὶ τὴν βίβλον, ἐν ᾗ φέρεται ἡ ἐπιστολὴ Πύῤῥου πρὸς Ἰωάννην τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἐπιδιδότω πρὸς ἀνάγνωσιν, πρὸς τὸ τὴν τούτων λαβεῖν ἡμᾶς εἴδησιν. Καὶ προσεκομίσθη ἡ τοιαύτη Ῥωμαϊκὴ Ὁνωρίου ἐπιστολὴ μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας ἔχουσα ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως· Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Σεργίῳ Ὁνώριος. ἧς ἡ ἀρχή. Τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν τέκνου Συρίκου τοῦ διακόνου· ἔχει δὲ ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ μετ' ὀλίγα οὕτως· ὁμοίως ἀλλὰ καὶ πρὸς Κῦρον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως πρόεδρον εἰς τὸ ἀναξαπῆναι τὴν ἐπωνυμίαν τῆς νέας ἐφευρέσεως τῆς μιᾶς, ἢ τῶν δύο ἐνεργειῶν, ὡς μὴ ὀφείλειν τῷ λαμπρῷ κηρύγματι τῶν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν τὴν ἀχλὺν τῶν συνεσκιασμένων φιλονεικιῶν περιχυθῆναι, ἤγουν περιῤῥαίνεσθαι, ἀλλ' ἐκβληθῆναι δηλαδὴ τὴν προσηγορίαν τῆς καινῶς εἰσαχθείσης μιᾶς, ἢ διπλῆς ἐνεργείας ἀπὸ τοῦ κηρύγματος τῆς πίστεως. Οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες τί ἕτερον ὑπονοοῦσιν, ἢ καθ' ὁμοιότητα τῆς προσηγορίας τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο φύσεων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, οὕτω καὶ μίαν, ἢ δύο ἐνεργείας; περὶ οὗ λαμπρῶς ἡ θεία Γραφὴ διαγορεύει· μιᾶς δὲ ἐνεργείας, ἢ δύο εἶναι ἢ γεγονέναι τὸν μεσίτην Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν νοεῖν, ἢ προφέρειν πάνυ μάταιον·

Ἔχει δὲ πρὸς τὸ τέλος ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως· καὶ ταῦτα μὲν τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιωτάτῃ ἀδελφότητι συνείδομεν διὰ τῶν παρόντων γραμμάτων κατάδηλα ποιήσασθαι πρὸς καταρτισμόν τε, καὶ γνῶσιν τῶν ἀμφιβαλλόντων· τὸ δὲ λοιπὸν, ὅσον πρὸς τὸ δόγμα τὸ ἐκκλησιαστικὸν συντείνει, καὶ τίνα τε ὀφείλομεν κρατεῖν, ἤγουν κηρύττειν διὰ τὴν ἁπλότητα τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς τὸ περιελεῖν τὰς δυσχερεῖς περιόδους τῶν ζητήσεων, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, οὐδὲ μίαν, οὐδὲ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ μεσίτου Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὁρίζειν, ἀλλ' ἑκατέρας τὰς φύσεις ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ τῇ ἑνότητι ἑνωμένας μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἐνεργούσας καὶ πρακτικὰς ὁμολογεῖν ὀφείλομεν· καὶ τὴν μὲν θείαν ἐνεργοῦσαν ἅ εἰσι τοῦ Θεοῦ, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην ἀποτελοῦσαν τὰ τῆς σαρκὸς οὐ διῃρημένως, οὐδὲ συγκεχυμένως· ἢ τραπεῖσαν τὴν τοῦ Θεοῦ φύσιν εἰς ἄνθρωπον, οὐδὲ τὴν ἀνθρωπείαν τραπεῖσαν εἰς θεότητα ἐκδιδάσκοντες, ἀλλὰ τὰς διαφορὰς τῶν φύσεων ἀκεραίας ὁμολογοῦντες· εἷς γὰρ καὶ ὁ αὐτός ἐστι ταπεινὸς καὶ ὑψηλὸς, ἴσος τῷ πατρὶ, καὶ ἥττων τοῦ πατρὸς, αὐτὸς ὁ πρὸ τῶν αἰώνων τεχθεὶς ἐν χρόνῳ ἐγένετο· δι' οὗ οἱ αἰῶνες ἐγένοντο, ἐγένετο ἐν τῷ αἰῶνι· καὶ ὁ νόμον δεδωκὼς, γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσηται· αὐτὸς

1 Alia verſio: *Et hæc quidem in ſanctiſſima veſtra fraternitate cenſemus per præſentes litteras eſſe declaranda*. Harduinus.

τὸς ἐσταυρώθη· αὐτὸς τὸ χειρόγραφον, ὅπερ ἦν καθ' ἡμῶν, καταργῶν ἐν τῷ σταυρῷ ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν ἐθριάμβευσεν. ἐξαιροῦντες οὖν, ὡς εἴπομεν, τὸ σκάνδαλον τῆς νέας ἐφευρέσεως, οὐ δέον ἡμᾶς ὁρίζειν, ἢ κηρύττειν μίαν, ἢ δύο ἐνεργείας, ἀλλ' ἀντὶ μιᾶς, ἥν τινες λέγουσιν ἐνέργειαν, δέον ἡμᾶς τὸν ἕνα ἐνεργοῦντα Χριστὸν τὸν κύριον ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν ἀληθῶς ὁμολογεῖν· καὶ ἀντὶ τῶν δύο ἐνεργειῶν ἐξαιρεθείσης τῆς προσηγορίας τῆς διπλῆς ἐνεργείας αὐτὰς μᾶλλον τὰς δύο φύσεις μεθ' ἡμῶν κηρύξωσι, τουτέστι τῆς θεότητος, καὶ τῆς σαρκὸς τῆς προσληφθείσης ἐν τῷ ἑνὶ προσώπῳ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως ἐνεργούσας τὰ ἴδια. καὶ ταῦτα μὲν τῇ μακαριωτάτῃ ὑμῶν ἀδελφότητι συνείδομεν κατάδηλα ποιῆσαι, ἵνα τῇ προθέσει τῆς μιᾶς ὁμολογίας δείξωμεν ὁμοψυχήσαντες ἑαυτοὺς τῇ ὑμῶν ἁγιότητι, δηλαδὴ συμφωνοῦντες ἐν ἑνὶ πνεύματι τῇ ἴσῃ διδαχῇ τῆς πίστεως. γράφοντες ἔτι μὴν καὶ τοῖς κοινοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν Κύρῳ, καὶ Σωφρονίῳ τοῖς ἐπισκόποις, ἵνα μὴ τῇ καινῇ φωνῇ, τουτέστι τῇ προσηγορίᾳ τῆς μιᾶς, ἢ διπλῆς ἐνεργείας ἐνίστασθαι, ἢ ἐμμένειν φανῶσιν, ἀλλὰ περιαιρεθείσης τῆς προσηγορίας τοιουτοτρόπου νέας φωνῆς τὸν ἕνα Χριστὸν κύριον μεθ' ἡμῶν κηρύξωσιν ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα, καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἑκατέραις ταῖς φύσεσι· καὶ γὰρ εἰ τὰ μάλιστα τούτους, οὓς πρὸς ἡμᾶς ὁ προλεχθεὶς ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν Σωφρόνιος ἀπέστειλε, παρεσκευάσαμεν, ἵνα μὴ δύο ἐνεργειῶν ἐπωνυμίαν τοῦ λοιποῦ κηρύττων ἐπιμένῃ· ὅπερ καὶ πάντως ἐπηγγείλαντο τὸν προλεχθέντα ἄνδρα μέλλειν ποιεῖν, εἴγε Κῦρος ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπος ἀπὸ τῆς προσηγορίας τοῦ λέγειν μίαν ἐνέργειαν ἀποστῇ· ὡσαύτως ἐπεδόθη καὶ ἡ βίβλος ἐν ᾗ ἐπεφέρετο ἐπιστολὴ Πύρρου τοῦ γενομένου προέδρου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πρὸς Ἰωάννην τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης. ἧς ἡ ἀρχή· ὁ κύριος ἡμῶν καὶ Θεὸς ὁ Χριστὸς μέλλων εἰς οὐρανοὺς ἀνιέναι· ἔχει δὲ μετά τινα ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως· τίς γὰρ ἐκείνων βλέπων οὕτω διακειμένους ἡμᾶς ἐχθρωδῶς, καὶ τοὺς ἱερᾶσθαι λαχόντας ὀνείδεσι βαλλομένους ἀπὸ τῶν ποιμαίνεσθαι τεταγμένων, οὐ διαπαίξεται, καὶ ἀπογνώσεται τῆς ἡμετέρας γνώμης, καὶ ἀφορμὴν τῆς ἰδίας ἀσεβείας τὴν ἐν ἡμῖν ἀταξίαν ποιήσεται; οὔπω ὁ περὶ δύο φύσεων καταλέλυται πόλεμος, καὶ ἕτερον ἑαυτοῖς ἐπεισάγομεν θόρυβον. ὁμοίως προσηνέχθησαν, καὶ ἀνεγνώσθησαν καὶ οἱ ἀνωτέρω ἐπιμνησθέντες λίβελλοί τε καὶ ἕτεροι χάρται.

Η ἁγία σύνοδος εἶπε· τῶν προκομισθέντων ἡμῖν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας λιβέλλων τε καὶ χαρτῶν, καὶ ἑτέρων συνταγμάτων τὴν εἴδησιν λαβόντες ἔγνωμεν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀσέβειαν φέρεσθαι. καὶ συνείδομεν ταῦτα ὡς βέβηλα, καὶ ψυχοφθόρα παραχρῆμα πρὸς τέλειον ἀφανισμὸν πυρὶ παραδοθῆναι. καὶ ἐκαύθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

A erat contra nos, evacuans in cruce de poteſtatibus & principatibus triumphavit. Auferentes ergo, ſicut diximus, ſcandalum novellæ adinventionis, non nos oportet unam vel duas operationes definientes prædicare, ſed pro una, quam quidam dicunt, operatione, oportet nos unum operatorem Chriſtum dominum in utriſque naturis veridice confiteri: & pro duabus operationibus, ablato geminæ operationis vocabulo, ipſas potius duas naturas, id eſt, divinitatis & carnis aſſumptæ, in una perſona unigeniti Dei Patris, inconfuſe, indiviſe, atque inconvertibiliter nobiſcum prædicare propria operantes. Et hoc quidem B beatiſsimæ fraternitati veſtræ inſinuandum prævidimus, quatenus unius confeſſionis propoſitum unanimitati veſtræ ſanctitatis monſtremus, ut profecto in uno ſpiritu anhelantes, pari fidei documento conſpiremus. Scribentes etiam communibus fratribus Cyro, & Sophronio antiſtitibus, ne novæ vocis, id eſt, unius vel geminæ operationis vocabulo inſiſtere vel immorari videantur: ſed abraſa hujuſmodi novæ vocis appellatione, unum Chriſtum dominum nobiſcum in utriſque naturis divina vel humana prædicent operantem. Quamquam hos, quos ad nos prædictus frater & coepiſcopus noſter Sophronius miſit, inſtruxi- C mus, ne duarum operationum vocabulum deinceps prædicare innitatur, quod inſtantiſſime promiſerunt prædictum virum eſſe facturum, ſi etiam Cyrus frater, & coepiſcopus noſter ab unius operationis vocabulo diſceſſerit. Similiter datus eſt etiam liber, in quo continebatur epiſtola Pyrrhi quondam præſulis hujus regiæ urbis, ad Joannem ſanctæ memoriæ, qui fuit papa Romanus, cujus initium eſt: Dominus & Deus noſter Chriſtus futurus in cœlos aſcendere. Habet autem eadem epiſtola poſt aliqua, hæc: Nam quis illorum videns ſic nos ex adverſo poſitos; & qui ſacerdotio fungimur, exprobrationibus ſubmitti D ab eis, qui conſtituti ſunt regi, non derideat ac deſpiciat noſtrum conſilium: opportunitatem impietatis propriæ inſtabilitatem noſtram faciat? nondum de duabus naturis deſtructum eſt bellum, & alteram nobis ipſis turbulentiam introducimus. Similiter prolati & lecti ſunt libelli, qui ſuperius memorantur, & ceteræ chartæ.

Sanctum concilium dixit: Cognitionem accipientes prolatorum nobis a Georgio Deo amabili diacono & chartophylace hu- E jus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ, libellorum, atque chartarum ſive aliorum opuſculorum, comperimus in unam eamdemque impietatem concurrere. Et prævidimus profana & animæ pernicioſa, continuo ob perfectum exterminium igne concremari. Et combuſta ſunt.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Satisfaciunt & quæ hodierna die peracta ſunt.

ACTIO DECIMAQUARTA.

IN nomine domini, & dominatoris noſtri Jeſu Chriſti, Dei, & ſalvatoris noſtri, imperantibus a Deo coronatis ac * ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis, Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo * octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimoſecundo, die quinta B menſis Aprilis, indictione nona.

* tranquilliſſimis

* C. ſeptimo

Præpoſito venerando ſeſſu piiſſimi & Chriſto amabilis noſtri imperatoris Conſtantini in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatur Trullus, & per juſſionem ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis, ex perſona ejus præſentibus & audientibus Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hermiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & loci ſervatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Petro glorioſiſſimo exconſule.

Convenienté quoque & ſancto, ac uni- C verſali concilio, quod per imperialem ſanctionem congregatum eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne Deo amabili diacono, locum præſentantibus Agathonis, ſanctiſſimi ac beatiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magnificæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero, monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Theophane venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero, monacho, & D apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo Portuenſi, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum repræſentantibus ſancti concilii antiquæ Romæ centum viginti quinque Deo amabilium epiſcoporum qui etiam per ſubſcriptiones ſuas declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad Conſtantinum piiſſimum principem: & Theodoro religioſo presbytero, & locum agente Theodori venerabilis archiepiſcopi Ravennæ, Joanne epiſcopo Theſſalonicenſi, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Philalethe epiſcopo Cæſareæ E Cappadociæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Theodoro epiſcopo civitatis Trimithuntiorum, locum repræſentante Epiphanii Deo amabilis archiepiſcopi Cypri, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio epiſcopo Cyziceni, Marino epiſcopo Sardium, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo Sidenſi, Theodoro epiſcopo Melitenenſi, Juſtino epiſcopo Tyanorum, Alypio epiſcopo Gangrenſi, Cypriano epiſco-

ΠΡΑ'ΞΙΣ ΙΔ'.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου, καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοογδόου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους ἑξκαιδεκάτου· Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, B τῇ πέμπτῃ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐννάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σέκρετου τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ· καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης, ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων, Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου· Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου, καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας· D καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου. Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου. Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ. καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου· Ἰωάννου ἐπισκ. Θεσσαλονίκης· Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως E Γορτυνῆς τῆς Κρητῶν νήσου· Φιλαλήθους ἐπισκόπ. Καισαρείας Καππαδοκίας. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου. Θεοδώρου ἐπισ. πόλεως Τριμιθοῦντος ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου. Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας. Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου· Μαρίνου ἐπισκ. Σάρδεων· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος· Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης· Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτινῆς. Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων· Ἀλυπίου ἐπισκ. Γαγγρῶν· Κυπριανοῦ ἐπισκ.

ANNO CHRISTI 680.

ἐπισκ. Κλαυδιουπόλεως. Πολυεύκτου ἐπισκ. Μύ- A ρων τῆς Λυκίας· Θεοδώρου ἐπισκ. Σταυρουπόλεως Καρίας· Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας· Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων. Στεφάνου ἐπισκ. Αντιοχείας Πισιδίας· Ιωάννου ἐπισκ. Πέργης. Θεοπέμπτου ἐπισκ. Ιουστινιανουπόλεως ἤτοι Μοκισοῦ· Ισιδώρου ἐπισκόπου Ρόδου· Σισιννίου ἐπισκόπου Ιεραπόλεως Φρυγίας· Θεοδώρου ἐπισκ. Ταρσοῦ· Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ισαυρίας· Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίας Θρᾴκης· Ζαχαρίου ἐπισκ. Λεοντοπόλεως Ισαυρίας· Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης· Γεωργίου ἐπισκ. Μιλήτου· Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας· Ανδρέου ἐπισκ. Μεθύμνης· Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου· Επιφανίου ἐπισκ. Ευχαϊτων B Πέτρου ἐπισκ. Μεσημβρίας· Πέτρου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Θρᾴκης. Ιωάννου ἐπισκ. Νύσσης. Θεοδώρου ἐπισκ. τῶν βασιλικῶν Θερμῶν· Γεωργίου ἐπισκόπ. Καμουλιανῶν. Ζωΐτου ἐπισκόπου Χρυσοπόλεως Ασίας· Πατρικίου ἐπισκ. Μαγνησίας· Αντωνίου ἐπισκ. Υπαίπων· Θεοδώρου ἐπισκ. Περγάμου. Στρατονίκου ἐπισκ. Σόλων, καὶ Τύχωνος ἐπισκ. τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρ. τῶν Κυπρίων νήσου, Γενεσίου ἐπισκ. Αναστασιουπόλεως· Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης· Στεφάνου ἐπισκ. Βερινουπόλεως. Ανδρέου ἐπισκ. Μνιζοῦ. Ιωάννου ἐπισκ. Μιλητουπόλεως. Ιωάννου ἐπισκ. Φλαβιάδος. Θεοδώρου ἐπισκ. Πραινέτου. Ιωάννου ἐπισκ. τοῦ Δα- C σκυλίου· Θεοδώρου ἐπισκόπου Ιουστινιανουπόλεως Γόρδου. Μηνᾶ ἐπισκ. Καραλλίας Παμφυλίας. Καλλινίκου ἐπισκ. Κολωνίας Αρμενίας· Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης. Τιβερίου ἐπισκ. Αμύζου. Σεργίου ἐπισκ. Σινώπης. Γεωργίου ἐπισκ. Ιουνοπόλεως. Στεφάνου ἐπισκόπου Ηρακλείας Πόντου· Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου. Δομετίου ἐπισκόπου Προυσιάδος. Γεωργίου ἐπισκ. Κρατίας. Πλάτωνος ἐπισκ. Αδριανουπόλεως. Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου. Ιωάννου ἐπισκ. Ερίζων. Ιωάννου ἐπισκόπου Μυνδοῦ. Πατρικίου ἐπισκ. Ιλλύζων. Πέτρου ἐπισκ. Αππίας. Αλεξάνδρου ἐπισκ. Νακωλείας. Δομετίου ἐπισκ. D Πρυμνησοῦ· Κωνσταντίνου ἐπισκ. Βαράτης· Θεοδοσίου ἐπισκ. Ψιβήλων· Παύλου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Πισιδίας· Πλουσιανοῦ ἐπισκ. τοῦ Συλλείου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ναζιανζοῦ· Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου· Δημητρίου ἐπισκόπου Τήνου. Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου. Ιωάννου ἐπισκόπου Λάππης· Ευλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης· Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ρενάτου τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ· Κόνωνος, καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Αρσικίας, διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ρώμην. E

Καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων, καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου, εἶ-

ACTIO XIV

A po Claudiopoleos, Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro epiſcopo Stauropoleos Cariæ, Tiberio epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, Coſma epiſcopo Synadorum, Stephano epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Joanne epiſcopo Pergæ, Theopempto epiſcopo Juſtinianopoleos, ſive Mociſi, Iſidoro epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Theodoro epiſcopo Tarſenſi, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia epiſcopo Leontopoleos Iſauriæ, Gregorio epiſcopo Mitylenæ, * Georgio epiſcopo Mileti, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnenſi, Theognio epi- B ſcopo Cienſi, Epiphanio epiſcopo Euchaiteno, Petro epiſcopo Meſembriæ, Petro epiſcopo Sozopoleos Thraciæ, Joanne epiſcopo Nyſſæ, Thodoro epiſcopo imperialium Thermarum, Georgio epiſcopo Camulianorum, Zoeto epiſcopo * Chryſopoleos Aſiæ, Patrobio epiſcopo Magneſiæ, Antonio epiſcopo Hypæporum, Theodoro epiſcopo Pergameno, Stratonico epiſcopo Solorum, & Tychone epiſcopo Citii utriſque de ſynodo exiſtentibus Chriſto amabilis Cypriorum inſulæ, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Stephano epiſcopo * Uranopolis, Andrea epiſcopo Mnizæ, Joanne epiſcopo Melitopo- C leos, Joanne epiſcopo Flaviadis, Theodoro epiſcopo Præneti, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Menna epiſcopo Caralliæ Pamphyliæ, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Tiberio epiſcopo Amyzi, Sergio epiſcopo Sinopes, Georgio epiſcopo Junopolis, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Georgio epiſcopo Cratienſi, Platone epiſcopo Hadrianopoleos, Salomone epiſcopo Clanei, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndenſi, Patricio epiſcopo Illuzorum, Petro epiſcopo Appienſi, Alexandro epiſcopo Nacolienſi, D Domitio epiſcopo Prymneſeno, Conſtantino epiſcopo Baratenſi, Theodoſio epiſcopo Pſibelorum, Paulo epiſcopo Sozopoleos Piſidiæ, Pluſiano epiſcopo Sylleenſi, Theodoro epiſcopo Nazianzeno, Demetrio epiſcopo Tenenſi, Stephano epiſcopo Pario, (Gregorio epiſcopo Theræ) Gregorio epiſcopo Cantanenſi, Joanne epiſcopo Lappenſi, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandeno, Theodoro epiſcopo Olbæ, Georgio presbytero & monacho monaſterii Renati, quod ſitum eſt apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod appellatur domus Arſicia, quod ſimili- E ter ſitum eſt in antiqua Roma.

Reſidentibus quoque glorioſiſſimis patriciis, & conſulibus, & omnibus venerabilibus, & Deo amabilibus epiſcopis per ordinem in eodem ſecretario Trulli, propoſitis in medio ſacroſanctis & immaculatis Chriſti Dei noſtri evangeliis.

Conſtantinus Deo amabilis diaconus hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ, & primicerius Deum colentium notariorum Georgii ſanctiſſimi patriarchæ hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, dixit: Notionem habet tam veſtra gloria, quamque ſanctum & uni-

* Gregorio

* Chriſtopoleos

* Valinopoli

& univerſale veſtrum concilium, quod per A vigeſimamoctavam diem tranſacti Martii menſis, prolati ſunt a Georgio Deo amabili diacono, & chartophylace hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ diverſi libelli, aliaque opuſcula dogmatica chartacea, & libri diverſi, quæ & ſunt per interlocutionem veſtri ſancti, & univerſalis concilii in perditum tradita. Memor quoque eſt per omnia tam veſtra gloria, quamque ſanctum & univerſale veſtrum concilium, quod in antelatis prolati ſunt ex venerabili patriarchio hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis duo libri in membranis, ſancti quinti concilii poſt factam lectionem ceterorum conciliorum. Et quia in primordiis primi libri, tres quater- B niones inventi ſunt poſiti in ſuperſcriptione, adſtruentes libellum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium tunc temporis papam antiquæ Romæ, quem & accuſaverunt qui a parte ſunt Agathonis ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, dicentes falſum eum eſſe, & quia poſt lectionem hujuſmodi libri, dum legeretur etiam ſecundus liber ejuſdem ſancti quinti concilii, inventi ſunt duo libelli, qui dicebantur Vigilii ad Juſtinianum, quondam divinæ memoriæ imperatorem, & Theodoram quæ fuit Auguſta. In quibus libellis, qui apoſtolicæ ſedis ſunt, oppoſuerunt, dicentes quod hi quoque libelli falſi exiſtunt, & quod popoſcerant eoſdem C libros opportune retractari. Unde ſuggerimus ad quod placuerit.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Interim opportune fiat de antelatis lectio. Et relecta ſunt.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Oportet duos membranaceos libros ſancti quinti concilii, qui jam a Georgio Deo amabili diacono, & chartophylace porrecti ſunt, ut iterum ab eo ad medium D deducantur, ut ſcrupuloſius cognoſcamus, ſi juxta quæ memoraverunt locum repræſentantes Agathonis ſanctiſſimi papæ antiquæ Romæ, hæc infalſata ſunt: ſimiliter autem proferri volumen chartaceum authenticum ſeptimæ actionis præfati ſancti quinti concilii, quatenus etiam conſideremus, & competenter retractemus, ſi immutilatum permanſit. Et prolati ſunt iidem duo membranacei libri, & volumen chartaceum ab eodem Georgio Deo amabili chartophylace.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Edicat Georgius Deo ama- E bilis diaconus, & chartophylax ſanctæ hujus magnæ Dei eccleſiæ, ſi libri duo, qui prolati ſunt, & chartaceum volumen, ipſa ſunt quæ dudum protulerat.

Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, dixit. Pro certo, domini, hi ſunt duo codices, qui continent acta ſancti quinti univerſalis concilii, & tomum authenticæ ſeptimæ actionis ejuſdem ſancti quinti concilii, & quemadmodum & jamdudum protuleram. Subtilius autem in bibliotheca

A κεν· ἐν εἰδήσει τυγχάνει ἥτε ὑμετέρα ἐνδοξότης, καὶ ἡ ἁγία οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν εἰκάδα ὀγδόην τοῦ διελθόντος Μαρτίου μηνὸς προηνέχθησαν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας διάφοροι λίβελλοι, καὶ ἕτερα δογματικὰ χαρτῷα συντάγματα, καὶ βίβλοι διάφοροι· ἅτινα καὶ ἐκ διαλαλιᾶς τῆς ὑμετέρας ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀφανισμῷ παρεδόθησαν. μέμνηται δὲ πάντως ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης, καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς ἐν ταῖς ἤδη κεκινημένοις προεκομίσθησαν ἐκ τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως δύο B ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου μετὰ τὴν γενομένην ἀνάγνωσιν τῶν λοιπῶν συνόδων. καὶ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν προοιμίοις εὑρέθησαν τρεῖς τετράδες ἀντίγραφοι κείμεναι, διαγορεύουσαι τὸν λεγόμενον Μηνᾶ λόγον πρὸς Βιγίλιον τὸν τηνικαῦτα πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὃν ᾐτιάσαντο οἱ τοῦ μέρους Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, λέγοντες πλαστὸν ὑπάρχειν. καὶ ὡς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τοιούτου βιβλίου ἀναγινωσκομένου, καὶ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου εὑρέθησαν οἱ λεγόμενοι δύο λίβελλοι Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενομέ- C νον βασιλέα, καὶ Θεοδώραν τὴν γενομένην Αὐγοῦσταν, εἰς οὓς λιβέλλους οἱ τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἀντέκρουσαν λέγοντες, ὅτι καὶ οἱ τοιοῦτοι λίβελλοι φαλσοὶ ὑπάρχουσι. καὶ ὡς ᾐτήσαντο τὰ τοιαῦτα βιβλία εὐκαίρως ἀνακριθῆναι. καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· τέως ἡ πρόσφορος τῶν ἤδη πραχθέντων γενέσθω ἀνάγνωσις. καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· δέον τὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, ἅπερ καὶ ἤδη παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος ἐπιδόθη- D σαν, καὶ αὖθις εἰς μέσον ἀχθῆναι δι' αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀκριβέστερον διαγνῶναι ἡμᾶς, εἰ κατὰ τὰ ἐπιμνησθέντα παρὰ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος ταῦτα ἐφαλσεύθησαν. ὡσαύτως δὲ προσαχθῆναι καὶ τὸ χαρτῷον αὐθεντικὸν εἰλητάριον τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς λεχθείσης ἁγίας πέμπτης συνόδου, πρὸς τὸ καὶ αὐτὸ κανονίσαι ἡμᾶς, καὶ δεόντως ἀνακρῖναι, εἰ ἀνεπιβούλευτον μεμένηκε, καὶ προσηνέχθησαν τὰ αὐτὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία, καὶ τὸ χαρτῷον εἰλητάριον παρὰ τοῦ αὐτοῦ θεοσεβεστάτου χαρτοφύλακος Γεωργίου.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος E εἶπεν· λεγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, εἰ τὰ προκομισθέντα δύο βιβλία, καὶ τὸ χαρτῷον εἰλητάριον αὐτά εἰσιν, ἅπερ καὶ ἤδη προεκόμισεν.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπεν· ἀσφαλῶς δέσποται ταῦτά εἰσι τὰ δύο τεύχη τὰ φέροντα τὰ πεπραγμένα τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου, καὶ τὸ τομάριον τῆς ἑβδόμης αὐθεντικῆς πράξεως τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, καθ' ὃν τρόπον αὐτὰ καὶ ἤδη προεκόμι-

ANNO CHRISTI 680

ACTIO XIV

κόμισα. ἀκριβέστερον δὲ ἀναζητήσας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου εὗρον καὶ ἕτερον χαρτῷον βίβλον τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, ὅντινα καὶ ἐπιφέρομαι. καὶ εἰ παρίσταται τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ, κελεύσατε ταύτην παρακομισθῆναι.

Η ἁγία σύνοδος εἶπεν· ὃν μετὰ χεῖρας ἔχειν διεξῆλθε χαρτῷον τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου βίβλον Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιωτάτου πατριαρχείου πρὸς ἀντιβολὴν τῶν ἤδη προκομισθέντων δύο ἐν σώμασι βιβλίων, προκομιζέτω. Καὶ προεκομίσθησαν.

Η ἁγία σύνοδος εἶπε· παρελθέτω εἰς μέσον Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ, καὶ τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων ἐφαπτόμενος πληροφορησάτω ἡμᾶς, εἰ ταῦτα τὰ προδηλούμενα δύο βιβλία, καὶ τὸ εἰλητάριον, ὃν τρόπον εὗρεν αὐτὰ, καὶ παρέλαβεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου, οὕτως καὶ νῦν εἰσίν. καὶ ἁψάμενος τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίων ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ Γεώργιος εἶπε· μὰ τὰς ἁγίας δυνάμεις ταύτας, καὶ τὸν Θεὸν τὸν λαλήσαντα δι' αὐτῶν σὺν ἀληθείᾳ ταῦτα τὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, * καθὼς καὶ ἤδη προηνέχθησαν καὶ προεκομίσθησαν, οὕτως καὶ νῦν τυγχάνουσιν ἀκριβῶς, ὡς καὶ ἤδη αὐτὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου εὗρον καὶ παρέλαβον. καὶ οὔτε προσετέθη ἐξ ἐμοῦ τί ποτε, οὔτε ὑφῃρέθη, οὔτε εἰδήσει μου ἐξ οἱουδήποτέ τινος τῶν πάντων. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρεθὲν παρ' ἐμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου χαρτῷον βιβλίον τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου οὕτως ἐστὶ, καθὼς ἐκεῖσε εὑρέθη ἀποκείμενον. καὶ ἀναστάντες οἱ τῆς ἁγίας συνόδου θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ ἐν χερσὶ λαβόντες τά τε εἰρημένα δύο ἐν σώμασι βιβλία, καὶ τὸ χαρτῷον εἰλητάριον, καὶ ἀκριβῶς τοὺς κατηγορηθεῖσιν ἐν αὐτοῖς τόποις κατεπισκεψάμενοι, καὶ ἀντιβαλόντες αὐτὰ πρὸς τὸ χαρτῷον βιβλίον τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος προκομισθὲν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος, ἔτι μὴν καὶ πρὸς ἕτερα χαρτῷα ἀρχαῖα βιβλία τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου εἶπον· τοῖς προκομισθεῖσι δύο ἐν σώμασι βιβλίοις παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ πόλει ἁγίας τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ χαρτῴῳ εἰλητῷ τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου ἀκριβῶς ἐπισκεψάμενοι κατὰ τὴν γενομένην αἴτησιν παρὰ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος· καὶ ταῦτα ἀντιβαλόντες μετά τε τοῦ ἀρτίως προκομισθέντος χαρτῴου συνοδικοῦ βιβλίου, καὶ ἑτέρων ἀρχαίων χαρτῴων βιβλίων τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου· καὶ εὑρηκότες τὰ αὐτὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία, καὶ τὸ χαρτῷον εἰλητάριον τῆς ἑβδόμης πράξεως συμφωνοῦντα μὲν αὐτοῖς· προσθήκας δὲ ἔχοντα τόν τε λεγόμενον Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον λόγον, καὶ ἀπὸ Βιγιλίου λιβέλλους * ὡς ἂν δύο πρός τε Ἰουστινιανὸν τὸν τῆς θείας λήξεως γενόμενον βασιλέα, καὶ τὴν αὐτοῦ σύμβιον Θεοδώραν· ἐν οἷς λιβέλλοις ἔδοξε καὶ ἀναθεματίζειν Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας ἐπίσκοπον, καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν, καὶ τὰ συγγραμμα-

* καὶ τὸ εἰλητάριον τῆς ἑβδόμης πράξεως τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου

* αὐτοῦ

venerabilis patriarchii ſcrutatus, inveni & alium chartaceum librum ejuſdem ſancti quinti concilii, quem & deſero, & ſi videtur ſancto veſtro concilio, jubeat hunc me proferre.

Sanctum concilium dixit: Librum chartaceum, quem Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax hujus venerabilis patriarchii præ manibus gerere proſecutus eſt ſancti quinti concilii, proferat ad conferendum cum duobus membranaceis libris, jam ab eo prolatis. Et prolati ſunt.

Sanctum concilium dixit. Tranſeat in medium Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, tactiſque propoſitis ſacroſanctis Chriſti Dei noſtri evangeliis, ſatisfaciat nobis, ſi præſignati hi duo libri, & volumen, quomodo ea invenit, & in bibliotheca venerabilis patriarchii percepit, ita etiam nunc ſunt. Tangens igitur propoſita ſacroſancta Dei eloquia idem Deo amabilis diaconus, & chartophylax Georgius, dixit: Per iſtas ſanctas virtutes, & Deum qui locutus eſt per eas, cum veritate hi duo libri membranacei ſancti quinti concilii, & volumen ſeptimæ actionis ejuſdem ſancti quinti concilii, juxta quod jam & excuſi ſunt, & prolati, ita etiam nunc manifeſtati ſunt, ſicut & pridem eos in bibliotheca venerabilis patriarchii inveni, atque ſuſcepi: & neque additum eſt quidquam a me, neque ſubtractum per me, neque cum conſcientia mea a quoquam omnium: ſed & liber chartaceus ejuſdem ſancti quinti concilii, qui in præſenti a me inventus eſt in eadem bibliotheca venerabilis patriarchii, ita eſt ſicut ibidem inventus eſt depoſitus. Et ſurgentes reverendiſſimi epiſcopi ejuſdem ſancti concilii aſſumenteſque in manibus tam prædictos duos libros membranaceos, & volumen chartaceum, accurateque eadem loca inſpicientes quæ accuſata ſunt, eaque conferentes cum chartaceo libro quem in recenti protulerat Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax, nec non & cum aliis antiquis chartaceis libris ejuſdem ſancti quinti concilii dixerunt: Hos duos libros in membranis, qui prolati ſunt a Georgio Deo amabili diacono, & chartophylace hujus ſanctæ magnæ regiæ urbis eccleſiæ, & volumen chartaceum ſeptimæ actionis ſancti quinti concilii conſiderantes, ſecundum quod popoſcerunt locum repræſentantes Agathonis ſanctiſſimi papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & hæc conferentes tam cum nunc prolato ſynodico chartaceo libro, quamque cum aliis libris antiquis chartaceis ejuſdem ſancti quinti concilii, & invenientes eoſdem duos membranaceos libros, & volumen chartaceum ſeptimæ actionis ſibimet quidem conſonantes, adjectiones vero habentes tam librum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & a Vigilio quaſi duos libellos ad Juſtinianum divæ memoriæ quondam imperatorem, & Theodoram ejus conjugem, in quibus libellis ei * placuit, ut anathematizaret Theodorum Mopſueſtenum epiſcopum, & epiſtolam quæ dicitur Ibæ, & ſcripta Theodoriti contra duodecim capitula ſanctæ memoriæ Cyrilli Alexandriæ quondam epiſcopi: * quæ putavit his ſermonibus definire: Anathematizamus autem & Theodorum quondam epiſcopum

* G. in quibus lib. veſus eſt & anathematizare

* G. nec non dogmatice videtur in ipſis definire, his verbis Anathem.

A ſcopum Mopſueſtenum, utpote qui alienus ſemper ab eccleſiis extitit, & ſanctiſſimis patribus adverſarius, qui non confitetur incarnatum eſſe Dei Verbum, id eſt, Chriſtum eſſe unam ſubſiſtentiam, & unam perſonam, & unam operationem. Hæc cognovimus, quemadmodum & affirmant, qui ab apoſtolica ſede antiquæ Romæ ſunt, neque facta, neque ſcripta fuiſſe in tempore memorati ſancti quinti concilii, ſed adjectos quidem eſſe tres quaterniones in primo libro ſancti quinti concilii, in quibus videtur libellus qui dicitur Mennæ. Poſt hæc in ſecundo libro circa ſeptimam actionem mutatum quidem fuiſſe quintumdecimum quaternionem, adjectumque eſſe B quadrifolium non ſuperſcriptum ante decimumſextum quaternionem, in quo feruntur duo libri Vigilii, qui dicuntur facti fuiſſe ad Juſtinianum & Theodoram divæ memoriæ, utriuſque nullam literam habentibus. Hos vero, qui fallaverunt præfatos duos libros, & chartaceum volumen, ex illorum vocabulis malitioſe adverſus recta dogmata hæc interjicientes, eo quod neque in hunc prolatis antiquis & immutilatis libris ejuſdem ſancti quinti concilii, neque in chartaceo libro, qui in recenti inventus eſt apud bibliothecam venerabilis patriarchii, rejacent iidem ipſi libelli, ſeu Mennæ ad Vigilium; ſive a Vigilio ad Ju- C ſtinianum & Theodoram divæ memoriæ: ſed hos fallaciter invenientes inſertos, utpote qui diabolica operatione per eos, qui hæc falſaverunt, ſint complices, chartaceum quidem volumen, quod falſatum eſt, decernimus caſſari in locis, in quibus adjectiones ſunt factæ: Verum libros etiam eos obelis obduci in locis, in quibus depravati ſunt, & caſſari eos. Illos autem qui falſaverunt, anathemati ſubmitti, & nominatim cum eis anathematizari libellum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & duos libellos quaſi a Vigilio ad Juſtinianum, & Theodoram divæ memoriæ.

D

Macrobius reverendiſſimus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Suggero veſtræ gloriæ, & huic ſancto atque univerſali concilio, quod pervenit ad me liber ſancti quinti concilii, datus mihi a quondam Philippo magiſtro militum imperialis obſequii. Quem relegens, inveni eum falſatum eſſe in ſeptima actione. Et interrogans eumdem Philippum, Quia alicui dediſti hunc librum? dixit mihi, Quia Stephano diſcipulo Macarii eum dedi. Literæ vero, in E quibus falſitas libri facta eſt, propriæ manus Georgii monachi * cata Macarium certe ſunt. Quia cum eſſet patriarcha * meus ipſe Macarius, ingrediebar in domum ejus, & aſpiciebam eumdem Georgium monachum ſæpius ſcribentem, & ſcio accurate quia propriæ ejus manus ſunt. Peto itaque tam veſtram gloriam, quamque ſanctum concilium, ut ad medium veniat ſupraſcriptus Georgius monachus, & de hoc interrogetur.

* poſt Mac. * patribus Macarii ſanctis, anicii, famuli, diſcipuli, &c.

τὰ Θεοδωρήτου τὰ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ἐπισκόπου· δογματικῶς τε δοκεῖ ὁρίζειν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ λέξεως οὕτως. ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας * ἐπίσκοπον, ὡς ἀλλότριον ἀεὶ γεγονότα καὶ τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐναντίον, ὃς οὐχ ὁμολογεῖ σαρκωθῆναι τὸν Θεὸν λόγον, τουτέστι Χριστὸν εἶναι μίαν ὑπόστασιν, καὶ ἓν πρόσωπον, καὶ μίαν ἐνέργειαν. ταῦτα ἔγνωμεν, καθὼς καὶ διεβεβαιώσαντο οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης μήτε γεγενῆσθαι, μήτε γεγράφθαι τῷ καιρῷ τῆς εἰρημένης ἁγίας πέμπτης συνόδου· ἀλλ' ἐν προσθήκῃ μὲν εἶναι τὰς τρεῖς τετράδας τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, ἐν αἷς φέρεται ὁ λεγόμενος λόγος Μηνᾶ. εἶτα δὲ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ κατὰ τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν ἐναλλαγῆναι μὲν τὸ πεντεκαιδέκατον τετράδιον, προστεθῆναι δὲ καὶ τετράφυλλον ἀνεπίγραφον πρὸ τῆς ἑκκαιδεκάτης τετράδος, ἐν ᾧ φέρονται οἱ λεγόμενοι δύο λίβελλοι Βιγιλίου γεγενῆσθαι πρὸς Ἰουστινιανὸν, καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θείᾳ τῇ λήξει, ἀμφότερα ἀνεπίγραφα τυγχάνοντα. τοὺς δὲ φαλσεύσαντας τὰ εἰρημένα δύο βιβλία, καὶ τὸ χαρτῷον εἰλητάριον, ὡς ἐκ προσηγορίας ἐκείνων πονηρευσαμένους κατὰ τῶν ὀρθῶν δογμάτων ταῦτα ἐνθεῖναι, καθὸ οὐδὲ ἐν τοῖς προκομισθεῖσι καὶ ἀρχαίοις, καὶ ἀνεπιβουλεύτοις βιβλίοις τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, οὐδὲ ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρεθέντι ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ σεπτοῦ πατριαρχείου χαρτῴῳ βιβλίῳ ἔγκεινται οἱ τοιοῦτοι λόγοι ἀπό τε Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, καὶ ἀπὸ Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν, καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θείᾳ τῇ λήξει· ἀλλὰ ταῦτα εὑρηκότες πλαστῶς ἐντεθεῖναι, ὡς διαβολικῆς ἐνεργείας μετεσχηκότα ἐκ τῶν ταῦτα φαλσευσάντων, τὸ μὲν χαρτῷον φαλσευθὲν εἰλητάριον ὁρίζομεν χιασθῆναι κατὰ τοὺς τόπους, ἐν οἷς αἱ προσθῆκαι γεγόνασι. τὰ δὲ βιβλία καὶ αὐτὰ ὀβελισθῆναι ἐν οἷς ῥᾳδιουργήθησαν τόποις, καὶ χιασθῆναι. τοὺς δὲ ταῦτα φαλσεύσαντας ἀναθεματισμῷ ὑποβληθῆναι, καὶ ὀνόμασι σὺν αὐτοῖς ἀναθεματισθῆναι τόν τε λεγόμενον λόγον Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, καὶ τοὺς ἀπὸ Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν, καὶ Θεοδώραν τοὺς τῆς θείας λήξεως δύο ὡσανεὶ λιβέλλους.

Μακρόβιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν· ἀναφέρω τοῖς τε ἐνδοξοτάτοις ὑμῖν, καὶ τῇ ἁγίᾳ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς περιῆλθεν εἰς ἐμὲ βιβλίον τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου δοθέν μοι ἀπό τινος Φιλίππου στρατηλάτου τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου· ᾧτινι ἐντυχὼν εὗρον πεφαλσευμένον αὐτὸ εἶναι κατὰ τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν. καὶ ἐρωτήσαντός μου τὸν αὐτὸν Φίλιππον, ὅτι * τίνι δέδωκε τὸ βιβλίον; καὶ εἶπέ μοι, ὅτι Στεφάνῳ τῷ μοναχῷ τῷ μαθητῇ Μακαρίου δέδωκα αὐτό. τὰ οὖν γράμματα, ἐν οἷς ἡ ῥᾳδιουργία τοῦ βιβλίου γέγονεν, ἰδιόχειρα Γεωργίου τοῦ μοναχοῦ τοῦ κατὰ Μακάριον ἀσφαλῶς τυγχάνουσιν· ἐπειδὴ ὅτε ἦν πατριάρχης μου ὁ εἰρημένος Μακάριος, εἰσερχόμενος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἐθεώρουν αὐτὸν Γεώργιον τὸν μοναχὸν πολλάκις γράφοντα, καὶ γινώσκω ἀκριβῶς, ὅτι ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνουσιν. αἰτῶ οὖν τήν τε ὑμῶν ἐνδοξότητα, καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον, εἰς μέσον ἐρχόμενον τὸν αὐτὸν Γεώργιον τὸν μοναχὸν, τὰ περὶ τούτου ἐρωτηθῆναι.

* γενόμενον

Oi

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XIV

A Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον, ὁ ἐπιμνησθεὶς Γεώργιος ὁ μοναχὸς ἐλθέτω εἰς μέσον. Καὶ εἰσῆλθεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· τῷ εἰς μέσον ἑστῶτι Γεωργίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ μοναχῷ ὑποδειχθήτω ἡ παροῦσα βίβλος πρὸς τὸ ἐπιγνῶναι αὐτὸν, εἰ ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνουσι τὰ ἐν τῷ ἐκ προσθήκης ὄντι ἐν αὐτῇ διφυλλίῳ ὑπάρχοντα γράμματα. Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἐπισκέψας τῇ τοιαύτῃ βίβλῳ εἶπεν· αὕτη ἡ βίβλος ἡ νῦν προκομισθεῖσα ὑπὸ Μακροβίου τοῦ ὁσιωτάτου μητροπολίτου Σελευκείας, καὶ ὑποδειχθεῖσά μοι ἐγένετο Φιλίππου τοῦ στρατηλάτου τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου. B αὐτὸς δὲ Φίλιππος γείτων ἦν τοῦ πατρὸς Στεφάνου τοῦ πεσόντος τοῦ * κατὰ Μακαρίου τοῦ αἱρετικοῦ. ὅτε οὖν ἐγένετο ἡ ζήτησις μεταξὺ Θεοδώρου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, καὶ τοῦ εἰρημένου Μακαρίου περὶ πίστεως, ἔλαβον τὰ ἴσα ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου, ὡς εἶπον Μακάριος, καὶ Στέφανος τῶν λεγομένων λιβέλλων Βιγιλίου, καὶ ἐγράψαμεν εἰς τετράδας, καὶ ἐπεδόθησαν παρ' αὐτῶν τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ. ἐθάρρησαν οὖν οἱ περὶ Στέφανον, καὶ Μακάριον, ὡς ἐπιδεδωκότες τῷ δεσπότῃ τὰς τετράδας, καὶ ἑκάστῳ τῶν ἐρχομένων πρὸς αὐτοὺς ὑπεδείκνυον. ὁ οὖν Φίλιππος ἐκεῖνος ἔχων τὸ βιβλίον τοῦτο ἤγαγεν αὐτὸ πρὸς Στέφανον C τὸν αἱρετικὸν πρὸς ἐπίσκεψιν λέγων, ὅτι ἐλθὼν ἀπὸ τῆς δύσεως ἤγαγον τὸ βιβλίον τῆς πέμπτης συνόδου, καὶ βλέπε εἰ καλῶς ἔχει. τοῦτο δὲ τὸ βιβλίον οὐκ εἶχε τοὺς λεγομένους λιβέλλους Βιγιλίου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἱρετικὸς Στέφανος, ἔτι ἵνα οἴδας, παραλέλειπται εἰς αὐτό. ὁ οὖν Φίλιππος παρεκάλεσεν αὐτὸν εἰπὼν, εἴ τι γινώσκεις, ὅτι ἐστὶ παραλελειμμένον, ἀναπλήρωσον· ὁ οὖν αὐτὸς Στέφανος εἶπέ μοι γράψαι τοὺς αὐτοὺς λιβέλλους, καὶ ἔγραψα ἐκ τῶν εἰρημένων ἴσων, καὶ ἔδωκα αὐτῷ Στεφάνῳ. κατὰ ἀλήθειαν ταῦτα ἰδιόχειρά μού εἰσι, καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά. οὐ μόνον δὲ ἐν τούτῳ αὐτῷ τῷ βιβλίῳ τὴν προσθήκην ταύτην τῶν λεγομένων λιβέλλων D Βιγιλίου ἐποίησαν, ἀλλὰ καὶ ὅσα δήποτε βιβλία τῆς πέμπτης συνόδου ἦλθον εἰς αὐτοὺς μὴ ἔχοντα τοὺς λεγομένους λιβέλλους Βιγιλίου, προσέθηκαν οἱ αὐτοὶ Μακάριός τε, καὶ Στέφανος. ἐνέπεσε δὲ αὐτοῖς καὶ ἄλλο Ῥωμαϊκὸν βιβλίον τῆς πέμπτης συνόδου, ὅπερ εἶπον ἀγοράσαι παρὰ τῆς γενομένης γυναικὸς Ἰννοκεντίου τοῦ πατρικίου εἰς νομίσματα ἕξ. τὸ δὲ περὶ τοῦ τοιούτου Ῥωμαϊκοῦ βιβλίου κεφάλαιον ἀσφαλῶς ἐπίσταται καὶ Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκός.

E Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. παρὼν Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκὸς λεγέτω. εἰ ἀληθεύει Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἕνεκεν τοῦ ἐπιμνησθέντος αὐτῷ Ῥωμαϊκοῦ βιβλίου.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκὸς εἶπεν· οἶδα δέσποτα ἐπὶ τῶν χρόνων Παύλου τοῦ γενομένου πατριάρχου, ἐλθόντος Φορτουνίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Καρθαγένης, καὶ μέλλοντος αὐτοῦ λειτουργεῖν ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐζητήθη, ὅπως ὀφείλει καθίσαι, εἴτε πρὸ τῶν μητροπολιτῶν τῶν ἐν-

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Georgius religioſus monachus, cujus mentio facta eſt, in medium veniat. Et ingreſſus eſt.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: In medio aſſiſtenti Georgio religioſo monacho præſens liber oſtendatur, ut cognoſcat, ſi literæ propriæ ejus manus ſunt, quæ * poſt additamentum in ſexto folio ſcriptæ ſunt. Georgius religioſus monachus intuens in eumdem librum dixit: Hic liber, qui nunc prolatus eſt a Macrobio ſanctiſſimo metropolitano Seleuciæ, mihique oſtenſus eſt, Philippi magiſtri militum imperialis obſequi erat. Ipſe autem Philippus vicinus erat de * parte Stephani, qui cecidit * cata Macarium hæreticum. Quando ergo facta eſt quæſtio inter Theodorum, qui fuerat patriarcha a Deo conſervandæ hujus regiæ urbis, & præfatum Macarium de fide, tulerunt paria libellorum, qui dicuntur Vigilii, de patriarchis, ſicut dixerunt Macarius & Stephanus, & ſcripſimus in quaterniones, & oblati ſunt ab eis piiſſimo noſtro principi. Præſumptione autem accepta, qui erant circa Stephanum & Macarium, utpote qui obtulerant principi eoſdem quaterniones, unicuique ad eos venienti monſtrabant. Idem vero Philippus habuit hunc librum, & adduxit eum ad Stephanum hæreticum, ut eum conſideraret, dicens, quia veniens de occidente adduxi librum quinti concilii, & vide ſi bene habet. Nam hic codex non habuit libellos, qui dicuntur Vigilii. Et dixit ei Stephanus hæreticus: Ut ſcias, quia minus habet. Idem ergo Philippus rogavit eum, dicens: Si quid ſcis quia deeſt, imple. Et ipſe Stephanus dixit mihi, ut ſcriberem eoſdem libellos. Et ſcripſi de memoratis exemplaribus, & dedi eidem Stephano. Et in veritate hæc propriæ manus meæ ſunt, & cognoſco ea. Non ſolum autem in hoc libro addiderunt iſtos, qui dicuntur libelli Vigilii, ſed quanticumque libri quinti concilii ad eos pervenerunt, non habentes libellos, qui dicuntur Vigilii, addiderunt idem Macarius & Stephanus. Incidit autem eis & alius Latinus codex quinti concilii, quem dixerunt ſex ſolidis ſe comparaſſe ab uxore, quæ fuit quondam Innocentii patricii. De capitulo autem ejuſdem Latini libri certiſſime ſcit Conſtantinus reverendiſſimus presbyter hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ, & Latinus grammaticus.

Glorioſiſſimi judices, & ſancta ſynodus dixerunt: Edicat præſens Conſtantinus Deo amabilis presbyter & grammaticus Latinus, ſi verum dicat Georgius religioſus monachus de illo libro Latino, cujus mentionem fecit.

Conſtantinus Deo amabilis presbyter & grammaticus Latinus dixit: Scio domine, temporibus Pauli quondam patriarchæ veniſſe Fortunium, qui fuit epiſcopus Carthaginenſis, & cum miſſas acturus eſſet in ſancta magna Dei eccleſia, quæſitum eſt, quomodo ſedere debuiſſet, utrumne ante metropolitanos, qui hic morabantur, an poſt eos.

* In additio ipſo bifolio

* G. patriis

* f. cum Mac hæretico

ACTIO XIV.

eos. Et requirente eodem Paulo quondam A patriarcha in bibliotheca patriarchii librum quinti concilii, ut cognoſceret quomodo ſedere debuiſſent, contigit ut inveniretur & Latinus liber ejuſdem concilii. Et exinde inſtructus idem Paulus fecit eum ordinabiliter ſedere. Protulit vero eumdem librum Latinum de bibliotheca, & dixit mihi: Aſpice illum, ſi ſecundum chartaceum authenticum volumen ſeptimæ actionis ſancti concilii completum eſt. Et inveni eumdem Latinum librum in ſeptima actione minus habentem ad illud volumen chartaceum. Et dixit mihi idem Paulus patriarcha: Quia aſſume tecum Sergium diaconum, qui dicitur Antipſidias, quia bonus ſcriptor eſt; B & oſtende ei, quomodo debeat literas Latinas ſcribere, & adde quæ minus ſunt. Sunt autem, quæ addidimus in eodem Latino libro in ſeptima actione, libelli, qui dicuntur Vigilii papæ Romani, quos & interpretatus ſum Latine ex ipſo volumine &, ut dictum eſt, ſcripſit ipſe Sergius diaconus. Quæ vero ſcripta ſunt ab eodem Sergio diacono, qui dicitur Antipſidias interpoſuit in eodem Latino libro Theodorus librarius, qui habuit ſtationem ad * ſanctum Joannem Phocam. Hæc, domini, in veritate ſcio facta fuiſſe.

* S. Io. & Phocas.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Præſens Sergius Deo amabilis diaconus inaudiens quæ a Conſtantino Deo amabili presbytero & Latino grammatico dicta ſunt, quæ ſcit cum omni veritate proſequatur.

Sergius Deo amabilis diaconus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ dixit: Ante hos multos annos convocavit me Paulus quondam patriarcha Conſtantinopolitanus, & dixit mihi: Vide quæ interpretatur domnus Conſtantinus grammaticus Latinus ex volumine quinti concilii, & ſcribe in Latinis literis. Et hæc audiens ab eo, ſicut ſervus & ſub- D jectus obedivi, & ſcripſi, & dedi ea domno Conſtantino grammatico & presbytero.

Sanctum concilium exclamavit: Anathema libro, qui dicitur Mennæ ad Vigilium: & qui eum finxerunt ſive ſcripſerunt: Anathema libellis, qui dicuntur facti fuiſſe a Vigilio ad Juſtinianum & Theodoram divæ memoriæ, qui & ſunt falſi demonſtrati: Anathema ſimul omnibus qui falſaverunt acta ſancti & univerſalis quinti concilii: Anathema, qui docuerunt & expoſuerunt, docentibuſque vel poſtea docturis E unam voluntatem & unam operationem in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, unius de S. Trinitate: Sanctorum quatuor conciliorum ſempiterna memoria, ſancti quinti concilii ſempiterna memoria, multos annos imperatori Conſtantino, magno imperatori multos annos, pacifico imperatori multos annos, Fili Dei da illi vitam, Fili Dei da victorias illi. Theodorus Deo amabilis epiſcopus civitatis Trimithuntorum inſulæ Cypri, locum gerens Epiphanii ſanctiſſimi ar-

A δημοσίων ἐνταῦθα, εἴτε μετ' αὐτούς. καὶ δὴ ζητοῦντος τοῦ αὐτοῦ Παύλου γενομένου πατριάρχου τὸ βιβλίον τῆς πέμπτης συνόδου, ἵνα γνῷ, πῶς ὀφείλουσι καθίσαι, εὑρέθη κατὰ συγκυρίαν καὶ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον τῆς αὐτῆς συνόδου. κἀκεῖθεν ὁδηγηθεὶς ὁ αὐτὸς Παῦλος ἐποίησεν αὐτοὺς κατὰ τάξιν καθίσαι. ἐξήγαγε δὲ αὐτὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης, καὶ λέγει μοι· θεώρησον αὐτὸ, εἰ ἄρα πρὸς τὸ χαρτῷον αὐθεντικὸν εἰλητάριον τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου πεπλήρωται. καὶ εὗρον τὸ αὐτὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον λεῖπον ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει πρὸς τὸ χαρτῷον εἰλητάριον. καὶ λέγει μοι ὁ αὐτὸς Παῦλος ὁ πατριάρχης· ὅτι λάβε τὸν B διάκονον Σέργιον μετὰ σοῦ τὸν λεγόμενον Ἀντιπισιδίας, ἐπειδὴ καλῶς καλλιγραφεῖ, καὶ ὑπόδειξον αὐτῷ, πῶς ὀφείλει γράψαι τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα, καὶ πρόσθες τὰ λείποντα. εἰσὶ δὲ ἅπερ προσετεθήκαμεν εἰς τὸ αὐτὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον ἐν τῇ ἑβδόμῃ πράξει, οἱ λεγόμενοι λίβελλοι Βιγιλίου τοῦ γενομένου πάπα Ῥώμης, οὓς καὶ μετέφρασα Ῥωμαϊστὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰλιταρίου. καὶ ὡς εἴρηται, ἔγραψεν ὁ μνημονευθεὶς Σέργιος ὁ διάκονος. τὰ δὲ γραφέντα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Σεργίου διακόνου τοῦ λεγομένου Ἀντιπισιδίας ἐνέβαλεν ἐν τῷ αὐτῷ Ῥωμαϊκῷ βιβλίῳ Θεόδωρος ὁ καλλιγράφος, ὅστις εἶχε τὸ ἐργαστήριον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωαννοφωκᾶν. ταῦτα δέ- C σποτα σὺν ἀληθείᾳ οἶδα γεγενῆσθαι.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· παρὼν Σέργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος, καὶ ἐπακούσας τῶν παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ γραμματικοῦ Ῥωμαϊκοῦ λεχθέντων, τὰ τῆς οἰκείας εἰδήσεως σὺν πάσῃ ἀληθείᾳ διεξιέτω.

Σέργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπεν· πρὸ τούτων πλειόνων χρόνων μετεστείλατό με Παῦλος ὁ γενόμενος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, καὶ λέγει μοι· βλέπε τί μεταβάλλει ὁ κῦρις Κωνσταντῖνος ὁ γραμματικὸς ὁ Ῥωμαϊκὸς ἐκ τοῦ εἰλιταρίου τῆς πέμπτης D συνόδου, γράψον αὐτὸ ἐν Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι. καὶ ταῦτα ἀκούσας παρ' αὐτοῦ ὡς δοῦλος καὶ ὑποκείμενος ὑπήκουσα καὶ ἔγραψα, καὶ δέδωκα αὐτὰ τούτῳ αὐτῷ τῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ γραμματικῷ.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν· ἀνάθεμα τῷ λεγομένῳ τοῦ Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον, καὶ τοῖς πλασαμένοις αὐτὸν, ἤγουν συγγραψαμένοις. ἀνάθεμα τοῖς λεγομένοις γεγενῆσθαι λιβέλλοις ἀπὸ Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν, καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν τῇ θείᾳ λήξει, τοῖς καὶ φαλσοῖς ἀποδειχθεῖσιν. ἀνάθεμα πεμικτικῶς τοῖς φαλσεύσασι τὰ πεπραγμένα τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου. ἀνάθεμα E τοῖς διδάξασι, καὶ ἐκθεμένοις διδάσκουσι, ἢ καὶ μέλλουσι διδάσκειν ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος. ταῖς ἁγίαις τέσσαρσι συνόδοις αἰωνία ἡ μνήμη. τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ συνόδῳ αἰωνία ἡ μνήμη. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. εἰρηνοποιοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη. υἱὲ Θεοῦ ζωὴν αὐτῷ. υἱὲ Θεοῦ νίκας αὐτῷ. Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Τριμυθούντων τῆς

Κυπρίων

ANNO CHRISTI 680.

Κυπρίων νήσου, ἐπέχων τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ A ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Κυπρίων νήσου ἅμα Στρατονίκῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Σόλων, καὶ Τύχωνι τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς εἰρημένης φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου εἶπον· ἀναδιδάσκομεν τὴν ἐνδοξότητα ὑμῶν, καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, ὡς χρήσεις διαφόρων ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων ἐπιφερόμεθα δηλούσας δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ἐν αἷς ἔγκειται χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ λόγου, τοῦ μὲν γεγραμμένου εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν, τὸ φάσκον· νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. B ὕπεστι δὲ ἡμῖν κατὰ χώραν καὶ ἡ βίβλος τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἡ ἔχουσα ἐφ' ὁλοκλήρῳ τὸν τοιοῦτον αὐτοῦ λόγον. εἰσελθόντων * καὶ ἡμῶν ἀρτίως ἐνταῦθα κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ θεοστέπτου μεγάλου ἡμῶν βασιλέως, καὶ ἀναζητησάντων βίβλους, ὧν ἐπιφερόμεθα πατρικῶν χρήσεων εἰς τὸ ταύτας προκομίσαι τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ, ηὕρομεν χαρτῷον παλαιότατον βιβλίον ἔχον διαφόρους ὁμιλίας τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐν αἷς ἔγκειται ὁ αὐτὸς εἰς τὸ, νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, λόγος· αἰτούμεθα οὖν τήν τε ὑμετέραν ἐνδοξότητα, καὶ τὴν ἁγίαν καὶ C οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, εἰ παρίσταται αὐτῇ, τὸ τοιοῦτον βιβλίον ἐν χερσὶν ἡμῶν ὑπάρχον ἐπιδοῦναι ἡμᾶς πρὸς ἀνάγνωσιν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἥνπερ ἔφησαν μετὰ χεῖρας ἔχειν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου βίβλον οἱ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων νήσου, ταύτην ἀποδεχόμενοι οἱ ὑπολαμβάνοντες τὰ ἐν τῇ παρούσῃ ἁγίᾳ συνόδῳ πραττόμενα εἰς ἐπήκοον πάντων ἡμῶν τὸν ἐν αὐτῇ φερόμενον εἰς τὸ, νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, λόγον ἀναγινωσκέτωσαν. καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ D αὐτὸ βιβλίον, ἀνέγνω τὸν ἐν αὐτῷ ἐμφερόμενον λόγον, ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως· Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, εἰς τὸ, νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. τῆς ὁμοιώσεως τοῦ κυρίου τῆς πρὸς ἡμᾶς ἡ ὠφέλεια μεγάλη, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὁμοιούμεθα πρὸς αὐτόν· εἰ γὰρ μὴ αὐτὸς ὡμοίωτο πρὸς ἀνθρώπους, οὐκ ἠδύναντο οἱ ἄνθρωποι ὁμοιοῦσθαι πρὸς Θεόν· ἀλλὰ πρὸς Θεὸν ἄνθρωπον γενόμενον ὁμοιοῦνται ἄνθρωποι. ἔδει δὴ τὸν εἰς ὁμοίωσιν ἡμῶν καταβαίνοντα κατὰ τοῦτο μάλιστα ὁμοιωθῆναι, καθ' ὃ μεταβολῆς ἐδεόμεθα [1], κατὰ τὰ πάθη, ἵνα ταῦτα εἰς ἀπάθειαν μεταστῇ. μηδεὶς δὴ ἀπιστείτω περὶ τῶν παθῶν οἰόμενος τρέπεσθαι E τὴν θεότητα, ἀλλὰ προσγενόμενον αὐτῇ τὸ πάθος ἀπὸ τοῦ σαρκικοῦ, καὶ ψυχικοῦ κινήματος ἐνθυμείσθω καὶ προσγινόμενον καὶ νικώμενον. διὰ γὰρ τοῦτο προσγίνονται, ἵνα νικηθῇ. καὶ διὰ τοῦτο νενίκηται, ἵνα ἡ πᾶσα ἀνθρώπων φύσις κατὰ τὸ συγγενὲς εὐεργετηθῇ. ἐκεῖθεν γὰρ ἀρξάμενοι μετασχηματιζόμεθα πάντες ἐκ παθόντων ἀπαθεῖς, καὶ ἀπὸ νεκρῶν ζῶντες καθιστάμενοι. μὴ οὖν παρατρεπέσθω τις εἰς ἀπιστίαν, εἰ λέγει Θεὸς ὢν ὁ κύριος ἅ-

ACTIO XIV

A chiepiſcopi ejuſdem inſulæ Cypri una cum Stratonico epiſcopo Solorum, & Tychone epiſcopo Citii, utriſque ex ſynodo exiſtentibus antefatæ Cypri Chriſti amabilis inſulæ, dixerunt: Suggerimus gloriæ veſtræ ac univerſali veſtro concilio, quod teſtimonia diverſa ſanctorum probabiliumque patrum deferimus, aſſerentia duas voluntates naturales, & duas naturales operationes in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, quibus interjacet teſtimonium ſancti Athanaſii quondam archiepiſcopi Alexandriæ, ex libro, qui ſuperſcribitur, de textu evangelii, quod ait: *Nunc anima mea turbata eſt*. Eſt vero apud Joan. B nos in provincia etiam liber ejuſdem ſancti Athanaſii, habens in integro eumdem ejus librum. Ingredientibus autem nobis huc nuper ex juſſione piiſſimi domini noſtri & a Deo coronati magni imperatoris, & inquirentibus libros patrum, quorum teſtimonia deferimus, ut eos proferremus veſtro ſancto concilio, invenimus codicem chartaceum vetuſtiſſimum, habentem diverſas allocutiones ejuſdem ſanctiſſimi Athanaſii, quibus interjacet etiam prædictus ſermo in, *Nunc anima mea turbata eſt*. Petimus igitur tam veſtram gloriam, quamque ſanctum & univerſale concilium veſtrum, ſi ei placuerit, ut hujuſmodi codicem, qui & præ manibus C noſtris eſt, offeramus ad legendum.

Glorioſiſſimi judices, & ſanctum concilium dixerunt: Librum ſancti Athanaſii, quem aſſeruerunt præ manibus habere Deo amabiles epiſcopi inſulæ Cypri, accipientes, quiqui acta præſentis concilii ſuſcipiunt ut audiamus nos omnes ſermonem, qui in eo continetur in, *Nunc anima mea turbata eſt*, legant. Et accipiens hujuſmodi codicem Agatho religioſus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos, relegit ſermo- D nem, qui in eo continetur, habentem in verbis ita: Athanaſii archiepiſcopi Alexandriæ in, *Nunc anima mea turbata eſt*. Similitudini domini ad nos utilitas magna eſt eo quod & nos aſſimilamur ad eum. Niſi enim ille aſſimilatus fuiſſet hominibus, non poterant Deo homines aſſimilari. Sed ad Deum hominem factum aſſimilantur homines. Oportuerat itaque eum, qui ut nobis ſimilis fieret, deſcendit, in hoc maxime ſimilem effici, in quo tranſmutari indigebamus. Tranſmutari autem egebamus ſecundum paſſiones, ut hæc in impaſſibilitatem transferrentur. Nullus igitur diffidat de paſſionibus audiens, exiſtimans verti dei- E tatem, ſed ſuperveniſſe ei paſſionem ex carnali atque animæ motione conjectet & ſuperveniſſe, & victam fuiſſe. Ideo namque advenit, ut vincatur: ideoque victa eſt, ut omnis natura humana per cognationem beneficium capiat. Ex hoc quippe incipientes transfiguramur omnes, ex paſſibilibus impaſſibiles, & ex mortuis viventes effecti. Nullus igitur perturbetur ad infidelitatem, ſi dicit, dum Deus ſit dominus pariterque & homo: *Nunc anima mea turbata eſt*.

[1] Forte hic deeſt, μεταβολῆς οὖν ἐδεόμεθα κατὰ &c. Harduinus.

ACTIO XIV

——— *eſt*. Hoc enim factum eſt, deitate qui- A dem acquieſcente, carne autem inſurgen- te. Poſſibile enim erat deitati prohibere perturbationem: ſed noluit, ut ſimilitudi- nem, quam ad nos habuit, non diſſolve- ret. Tale ergo aliquid eſt intelligendum ex rebus, quæ circa nos ſunt. Cum tem- peratur mel cum aqua, non mel muta- tum eſt, ſed aqua ſuperabundavit: ſimi- liter quando dumtaxat motio carnis eſt in domino, talem quamdam ſimilitudinem aſ- ſumamus, ſicut aquam in melicrato, id eſt, in melle temperato ſuperabundantem. Quando iterum quod divinum eſt demon- ſtratur, & operatur virtutes, & oſtendit potestatem, talem ſimilitudinem aſſuma- B mus, ſicut dum mel aquam ſuperat. Hoc enim poſſibile eſt deitati, aliquando qui- dem carnem permittere ut ſuperabundet: aliquando vero eam ſuperare ad perimen- dam paſſionem ipſam, & carnis infirmita- tem. Indicium vero eſt, quod quadra- ginta totis diebus abſtinuit corporali cibo, & non eſuriit ipſum corpus. Poſt hæc quippe, ſicut ſcriptum eſt, eſuriit: hic carnis exuperantia; deinde eſuriit poſt tan- tum tempus. Exuperavit quod carnis eſt, idcirco ut & tentatio ingereretur, tenta- tor confunderetur; homo qui a principio per cibum lapſus eſt, per abſtinentiam ci- bi reſurgeret. Tolerat autem & perturba- C tionem carnis ſub ipſa morte adveniente. Etenim quomodo obediens futurus eſſet, noſtram pro nobis obedientiam complens, niſi & contra adverſitatem haberet, & vin- ceret adverſitatem? Nobis ſiquidem quan- do ex carne infeſtatio fit, ſi inobedientes fuerimus mandato victi carne, hoc modo peccatum emergit. Ergo & in domino ad- verſitatem quidem oportebat fieri a carne, obedientiam vero vincere. Quamvis enim Deus eſt, veram in carne & ſecundum carnem obedientiam complet, & volunta- ti carnis voluntas prævalet deitatis, ſicut prædixit: *Quia deſcendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam, ſed ut faciam vo-* D *luntatem ejus, qui miſit me Patris*, pro- priam voluntatem dicens ipſam carnis. Nam caro propria ejus erat: nec enim volun- tas Filii divina a voluntate Dei ſeparata eſt. Oportebat quippe moveri carnis vo- luntatem, ſubjici vero voluntati deitatis: & ita hominum inobedientiæ ſolvuntur per hanc admirabilem obedientiam, qua Chri- ſtus obedivit pro nobis. Conſidera igitur, facta motione carnali, quid aſſerat: *Et quid dicam? Salva me ex hac hora. Sed ideo veni in hanc horam. Pater glorifica nomen tuum.* Ipſum, *Quid dicam? Salva me ex hac hora*: aſſeruit ſecundum mo- tionem carnis: *Ideo veni in hanc horam*, E divinitate ſupervincente effatus eſt, pene nec apparere carnalem voluntatem permit- tente divina. Ipſum igitur, *Quid faciam?* tanquam abſcindentis eſt ſermo; ut appa- reret quidem nobis, quia & caro vera, ſubjecta vero & non valens circumducere, ſicut equus ſeſſorem, nec quantum eſt ip- ſam manum quæ regit, inflectere. Deni- que quid arbitratur paſſionem? Non igno- miniam, non confuſionem, ſed gloriam ſuam & Patris, & accelerat magis, quam evitat, paſſionem. *Pater, clarifica nomen*

Matth. 4.

Joan. 6.

Joan. 12.

A μα καὶ ἄνθρωπος· νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. τοῦτο γὰρ ἐγίνετο τῆς μὲν θεότητος εἰκούσης, τῆς δὲ σαρκὸς ἐγειρομένης· δυνατὸν ὂν τῇ θεότητι κωλῦσαι τὴν ταραχὴν, ἀλλ' οὐ βουλομένης αὐτῆς, ἵνα μὴ τὴν ὁμοίωσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς διαλύσῃ. τοιοῦτο δή τι νοητέον ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων, κεκραμένον μέλι πρὸς ὕδωρ. οὐ δὴ τὸ μέλι μεταβέβληται, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ἐπλεόνασεν. ὅτε δὴ κίνημά τι τῆς σαρκός ἐστιν ἐν τῷ κυρίῳ, τοιοῦτόν τι λαβόμενον ὁμοίωμα, ὥσπερ ὕδατος ἐν μελικράτῳ πλεονασμόν. ὅταν δὲ πάλιν τὸ θεϊκὸν ἐμφαίνηται, καὶ ἐνεργεῖ δυνάμεις, καὶ δείκνυσι τὴν ἐξουσίαν, τοιαύτην ὁμοίωσιν λαβώμεθα, ὥσπερ τοῦ μέλιτος ἐπικρατοῦντος B τὸ ὕδωρ, δυνατὸν γὰρ τῇ θεότητι τοῦτο, ποτὲ μὲν τῇ σαρκὶ παραχωρεῖν εἰς τὸ πλεονάσαι, ποτὲ δὲ αὐτὴν ἐπικρατῆσαι ἀναιρῆσαι τὸ πάθος, καὶ τὸ τῆς σαρκὸς ἀσθενές. τεκμήριον δὲ, τεσσαράκοντα ὅλας ἡμέρας ἀπέχεται τροφῆς σωματικῆς, καὶ οὐ πεινᾷ τὸ σῶμα· μετὰ γὰρ ταῦτα, καθὼς γέγραπται, πεπείνακεν. ἐνταῦθα σαρκὸς πλεονασμός· εἶτα ἐπείνασε μετὰ τὸν τοσοῦτον χρόνον. ἐπλεόνασε τὸ τῆς σαρκὸς διὰ τοῦτο, ἵνα καὶ πεῖρα προσενεχθῇ, καὶ ὁ πειράζων καταισχυνθῇ, καὶ ὁ ἐξ ἀρχῆς ἄνθρωπος διὰ βρῶμα πεσὼν δι' ἐγκράτειαν βρώματος ἀναστῇ. φέρει δὲ καὶ τὴν ταραχὴν τῆς σαρκὸς ἐπὶ τῷ θανάτῳ προσιόντι, καὶ C πῶς γὰρ ἔμελλεν ὑπήκοος γενέσθαι τὴν ἡμετέραν ὑπακοὴν πληρῶν ἀνθ' ἡμῶν, εἰ μὴ καὶ προσεναντίωμα εἶχε, καὶ τοῦ ἐναντιώματος ἐπεκράτησεν; ἡμῖν γὰρ ἐπειδάν τι ἐκ σαρκὸς ἐναντίωμα γίνηται, εἰ παρακούσαμεν τοῦ προστάγματος νικηθέντες σαρκὶ, τοῦτον τὸν τρόπον ἡ ἁμαρτία συμβαίνει. οὐκοῦν ἐν τῷ κυρίῳ τὸ μὲν ἐναντίωμα ἔδει γενέσθαι τὸ ἀπὸ τῆς σαρκὸς, νικῆσαι δὲ τὴν ὑπακοήν. εἰ γὰρ καὶ Θεὸς, ἀλλ' ἐν σαρκὶ, καὶ κατὰ σάρκα τὴν ὑπακοὴν πληροῖ, καὶ τοῦ θελήματος τῆς σαρκὸς τῷ θελήματι τῆς θεότητος κρατεῖ, καθάπερ εἴρηκεν· ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ- D ψαντός με πατρός· ἴδιον λέγων θέλημα αὐτοῦ τὸ τῆς σαρκὸς, ἐπεὶ καὶ ἡ σὰρξ ἰδία αὐτοῦ γέγονεν· οὐ γάρ ἐστι θέλημα υἱοῦ θεϊκὸν θελήματος Θεοῦ κεχωρισμένον. ἔδει δὲ τὸ τῆς σαρκὸς θέλημα κινηθῆναι, ὑποταγῆναι δὲ τῷ θελήματι τῷ θεϊκῷ. καὶ οὕτως αἱ τῶν ἀνθρώπων παρακοαὶ λύονται διὰ τῆς παραδόξου ταύτης ὑπακοῆς, ἣν Χριστὸς ὑπήκουσεν ὑπὲρ ἡμῶν. ὅρα δὴ τοῦ κινήματος τοῦ σαρκικοῦ γενομένου τί φησιν. καὶ τί εἴπω. πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ δόξασόν σου τὸ ὄνομα. τὸ, τί εἴπω; πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης, ἐφθέγξατο κατὰ τὴν κίνησιν τῆς σαρκός. E τὸ, διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην, θεότητος ὑπερνικώσης φθέγγεται, σχεδόν τοι μηδὲ φανῆναι τῷ σαρκικῷ θελήματι συγχωροῦντος τοῦ θεϊκοῦ. τὸ γὰρ, τί εἴπω; ὥσπερ ἐγκόπτοντός ἐστι ῥῆμα, ὡς φανῆναι μὲν ἡμῖν, ὅτι καὶ σὰρξ ἀληθὴς, ὑποτεταγμένη δὲ, καὶ οὐ δυναμένη περισπάσαι καθάπερ ἵππος τὸν ἐπιβάτην, οὐδ' ὅσον ὀκλάσαι τὴν χεῖρα τὴν ἡνιοχοῦσαν. καὶ δὴ καὶ τί λογίζεται τὸ πάθος; οὐκ ἀδοξίαν, οὐκ αἰσχύνην, ἀλλὰ δόξαν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ πατρός. καὶ ἐπισπεύδει μᾶλλον, ἢ ἀποτρέπει τὸ πάθος· πάτερ δόξασόν σου τὸ ὄνομα.

ANNO CHRISTI 680.

νομα. οὐκ ἔσται φησὶν οὐδεμία παραίτησις παρ' ἐμοῦ, ἀλλ' εἴξει τὸ παραιτούμενον, καὶ κρατήσει τὸ μὴ παραιτούμενον. σαρκικὴ μὲν γὰρ φύσις παραιτεῖται τὸν θάνατον, καὶ ἦν τοῦτο ἐν Χριστῷ, ἐπειδὴ καὶ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος ἀληθῶς· θεϊκὴ δὲ βούλησις αἱρεῖται τὴν κόσμου σωτηρίαν, ἣν ὁ θάνατος κατειργάσατο. εἶτα πληρούμενον φαίνεται τὸ, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. λέγει ὁ Χριστὸς, πάτερ δόξασόν σου τὸ ὄνομα· καὶ ἀπόκρισις ἐξ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω· ἵνα εἰδῶμεν, ὅτι διάστασις οὐδεμία, οὐδὲ χωρισμὸς τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ· μᾶλλον δὲ ἵνα κερδάνωμεν τὴν συνάφειαν ἡμῶν τὴν πρὸς Θεὸν ἐν Χριστῷ γενομένην. οὐδεὶς μὲν γὰρ ἀνθρώπων, ὃς οὐκ ἀπέσπασεν ἑαυτὸν ἀπὸ θελήματος Θεοῦ κατά τι μέρος, ἢ πράγματος, ἢ χρόνου· ἐν μόνῳ δὲ Χριστῷ τὸ ἀχώριστον τῆς θελήσεως ἐφυλάχθη· ᾧ συνακολουθοῦντες κερδαίνομεν τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς Θεὸν, καὶ τὴν ἕνωσιν τὴν σωτήριον καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ, καθ' ὁμοίωσιν τῆς θείας ἑνώσεως* ὡσαύτως εἴρηκεν· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν, οὕτω καὶ οὗτοι ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν.

* . ς αὐτῶν

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· σαφῶς καὶ νῦν ἐν τῷ ἀναγνωσθέντι λόγῳ δύο φυσικὰ θελήματα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὁ ἀοίδιμος ἐτράνωσεν Ἀθανάσιος.

Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκ. Προυσιάδος εἶπεν· ἀναφέρω τῇ ὑμῶν ἐνδοξότητι, καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς Πολυχρόνιός τις πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁμόφρων ὑπάρχων Μακαρίου, καὶ Στεφάνου τῶν αἱρετικῶν, ἐκείνων τε συνιστᾶν τὰ ἀσεβῆ βουλόμενος δόγματα, οὐ μετρίως τοὺς ἁπλουστέρους ἀπατᾷ διὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ ψευδοδιδασκαλίας. εἰ οὖν παρίσταται τῇ ὑμῶν ἐνδοξότητι, καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, τοῦτον ὡς ὑμᾶς γενέσθαι, καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ πίστεως διεξελθεῖν;

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. ἀρκούντως μὲν ἔχει τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα. Πολυχρόνιος δὲ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καθ' ἑτέραν πρὸς ἡμᾶς ἀγέσθω, ὀφείλων περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἐπερωτηθῆναι πίστεως. καὶ πάντες ἡσύχως ἐσιώπησαν.

ACTIO XIV

tuum. Non erit, inquit, a me ulla recuſatio, ſed recuſans obtemperat, & non recuſans obtinet. Carnalis enim natura recuſat mortem, & erat hæc in Chriſto, quoniam Verbum caro veraciter factum eſt. Deitatis autem voluntas elegit mundi ſalutem, quam mors operata eſt. Dehinc adimpletum videtur id, *ut faciam voluntatem ejus, qui miſit me*. Dicit Chriſtus *Pater, glorifica nomen tuum*. Et reſponſum eſt de cœlo: *Et clarificavi, & iterum clarificabo*. Ut ſciamus, quia diſtantia nulla eſt, neque ſeparatio Patris & Filii; & magis autem ut lucremur conjunctionem noſtram, quæ ad Deum in Chriſto facta eſt. Nullus quippe hominum eſt, qui non ſeipſum abſtraxit a voluntate Dei ex aliqua parte, vel re, vel tempore. In ſolo autem Chriſto inſeparabilitas voluntatis ſervata eſt, quem aſſequentes conjunctionem ad Deum lucramur, unitionemque ſalutarem ad ſimilitudinem divinæ unitionis, ſicut ipſe perhibuit: *Ego & Pater unum ſumus*, ita & hi in nobis unum ſint. Joan. 10.

Sanctum concilium dixit: Aperte etiam nunc in ſermone, qui relectus eſt, duas naturales voluntates in incarnationis diſpenſatione unius de ſancta Trinitate domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei laudabilis Athanaſius declaravit.

Domitius reverendiſſimus epiſcopus Pruſiados, dixit: Suggero tam veſtræ gloriæ, quamque ſancto ac univerſali concilio, quod Polychronius quidam presbyter & monachus, conſentaneus exiſtens Macarii & Stephani hæreticorum, & illorum impia ſtabilire cupiens dogmata, non mediocriter ſimplices decipit per ſuam impiam falſamque doctrinam. Si ergo placet tam veſtræ gloriæ, quamque ſancto & univerſali concilio, hunc ad vos advenire, ut propriam fidem ſuam explanet?

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt: Sufficienter quidem habent, quæ hodierna die geſta ſunt. Polychronius autem religioſus presbyter & monachus in ſubſequenti ad nos perducatur, de propria fide ſua interrogandus.*

* G. addit Et omnes quiete ſiluerunt.

ΠΡΑΞΙΣ ΙΕ'.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου, καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοογδόου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου· Ἡρακλείου δὲ, καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου, τῇ εἰκάδι ἕκτῃ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

Προκαθημένου τοῦ σεβασμιωτάτου σέκρετου τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ

ACTIO DECIMAQUINTA.

IN nomine domini, & dominatoris noſtri Jeſu Chriſti, Dei, & ſalvatoris noſtri; imperantibus a Deo coronatis ac ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto, & imperatore, anno vigeſimo octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimoſecundo, vigeſima ſexta menſis Aprilis, indictione nona.

Præpoſito venerando ſeſſu Conſtantini piiſſimi, & Chriſto amabilis noſtri imperatoris in ſecretario ſacri palatii, quod appellatur Trullus.

Truſſus, & ex juſſione ejus a Deo inſtru- A
ctæ ejus ſerenitatis, præſentibus & audien-
tibus Conſtantino glorioſiſſimo exconſule pa-
tricio, & curatore imperialis domus Hor-
miſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule
patricio, & loci ſervatore comitis imperia-
lis excubiti, Polyeucto glorioſiſſimo excon-
ſule, Petro glorioſiſſimo exconſule.

Conveniente quoque, & ſancto, ac uni-
verſali concilio, quod ex imperiali ſanctio-
ne congregatum eſt in hac a Deo conſer-
vanda regia urbe, id eſt: Theodoro & B
Georgio venerabilibus presbyteris, & Joan-
ne Deo amabili diacono, locum præſentan-
tibus Agathonis, ſanctiſſimi ac beatiſſimi
archiepiſcopi antiquæ Romæ & Georgio
venerabili, atque ſanctiſſimo archiepiſcopo
hujus magnificæ Conſtantinopoleos novæ
Romæ, & Petro reverendiſſimo presbytero
monacho, & locum gerente ſedis Alexan-
driæ magnæ civitatis, & Theophane vene-
rabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo Theo-
poleos Antiochiæ, & Georgio religioſo pre-
sbytero, monacho, & apocriſiario Theo-
dori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymo-
rum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis,
Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, C
Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, lo-
cum gerentibus ſancti concilii antiquæ Ro-
mæ centum viginti quinque venerabilium epi-
ſcoporum, qui & per ſuas ſubſcriptiones
declarantur in ſuggeſtione quam fecerunt
ad Conſtantinum piiſſimum principem: &
Theodoro religioſo presbytero, & vicario
Theodori archiepiſcopo Ravennatis, Joan-
ne epiſcopo Theſſalonicenſi, Baſilio epiſco-
po civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Phila-
lethe epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, Theo-
doro epiſcopo Epheſi, Theodoro epiſcopo
civitatis Trimithuntorum, locum agente
Epiphanii venerabilis archiepiſcopi Conſtan-
tiæ Cypri, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thra- D
ciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ,
Georgio epiſcopo Cyzicenſi, Marino epi-
ſcopo Sardium, Petro epiſcopo Nicome-
diæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epi-
ſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo Sidenſi,
Theodoro epiſcopi Melitenenſi, Juſtino epi-
ſcopo Tyanorum, Alypio epiſcopo Gan-
grenſi, Cypriano epiſcopo Claudiopoleos,
Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theo-
doro epiſcopo Stauropoleos Cariæ, Tibe-
rio epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, Coſma
epiſcopo Synadorum, Stephano epiſcopo
Antiochiæ Piſidiæ, Joanne epiſcopo Per-
gæ, Theopempto epiſcopo Juſtinianopoleos, E
ſive Mociſi, Iſidoro epiſcopo Rhodi, Si-
ſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Theo-
doro epiſcopo Tarſenſi, Macrobio epiſco-
po Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo By-
ziæ Thraciæ, Zacharia epiſcopo Leonto-
poleos Iſauriæ, Gregorio epiſcopo Mityle-
næ, Georgio epiſcopo Mileti, Sergio epi-
ſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Me-
thymnenſi, Theognio epiſcopo Cienſi, Epi-
phanio epiſcopo Euchaiteno, Petro epiſco-
po Meſembriæ, Petro epiſcopo Sozopoleos
Thraciæ, Joanne epiſcopo Nyſſæ, Theo-
doro epiſcopo imperialium Thermarum,

A οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων, Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου· Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου, καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων B πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως· καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, καὶ Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου· Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. C πόλεως Πατέρνου· Ἰωάννου ἐπισκόπ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἑστίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ· καὶ Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης· Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου· Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου· Θεοδώρου ἐπισκ. πόλεως Τριμιθούντων ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐ- D πιφανίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντείας Κύπρου. Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης· Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας· Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου. Μαρίνου ἐπισκ. Σάρδεων· Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας· Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος· Ἰωάννου ἐπισκ. Σίδης· Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτηνῆς· Ἰουστίνου ἐπισκόπ. Τυάνων. Ἀλυπίου ἐπισκ. Γαγγρῶν. Κυπριανοῦ ἐπισκ. Κλαυδιουπόλεως· Πολυεύκτου ἐπισκ. Μύρων τῆς Λυκίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Σταυρουπόλεως Καρίας· Τιβερίου ἐπισκ. Λαοδικείας Φρυγίας· Κοσμᾶ ἐπισκόπ. Συνάδων· Στεφάνου ἐπισκ. Ἀντιοχείας Πισιδίας. Ἰωάννου ἐπισκ. Πέργης· Θεο- E πέμπτου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισοῦ· Ἰσιδώρου ἐπισκ. Ῥόδου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Ταρσοῦ· Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας· Γεωργίου ἐπισκόπου Βιζύης Θρᾴκης· Ζαχαρίου ἐπισκόπ. Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας. Γρηγορίου ἐπισκόπ. Μιτυλήνης. Γεωργίου ἐπισκ. Μιλήτου. Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης. Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Ἐπιφανίου ἐπισκ. Εὐχαΐτων· Πέτρου ἐπισκ. Μεσημβρίας· Πέτρου ἐπισκόπ. Σωζοπόλεως Θρᾴκης· Ἰωάννου ἐπισκ.

Νύσ-

ANNO CHRISTI 680.

Νύσσης. Θεοδώρου ἐπισκ. τῶν βασιλικῶν Θερμῶν. Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν. Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας. Πατρικίου ἐπισκ. Μαγνησίας. Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων. Θεοδώρου ἐπισ. Περγάμου. Στρατονίκου ἐπισ. Σόλων, καὶ Τύχωνος ἐπισ. τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου. Γενεσίου ἐπισκ. Ἀναστασιουπόλεως. Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης. Στεφάνου ἐπισκ. Βερουπόλεως. Ἀνδρέου ἐπισ. Μνίζου. Ἰωάννου ἐπισκ. Μιλητουπόλεως. Ἰωάννου ἐπισκ. Φιλαδελφείας. Θεοδώρου ἐπισκόπου. Πραινέτου. Ἰωάννου ἐπισκ. τοῦ Δασκυλίου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Μηνᾶ ἐπισκ. Κεφαλλίας Παμφυλίας. Καλλινίκου ἐπισκ. Κολωνίας Ἀρμενίας. Θεοδώρου ἐπισκόπου. Βηρίσσης. Τιβερίου ἐπισκ. * Ἀμίσου. Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης. Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκ. Τίου. Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Γεωργίου ἐπισκ. Κρατίας. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀδριανουπόλεως. Σολομῶντος ἐπισκ. Κλανέου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐριζῶν. Ἰωάννου ἐπισκ. Μύνδου. Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλλούζων. Πέτρου ἐπισκ. Ἀππίας. Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπ. Νακωλείας. Δομετίου ἐπισκ. Πρυμνησσοῦ. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Βαράτης. Θεοδοσίου ἐπισ. Ψιβήλων. Παύλου ἐπισκόπ. Σωζοπόλεως Πισιδίας. Πλουσιανοῦ ἐπισ. τοῦ Συλλαίου. Πλάτωνος ἐπισ. Μαγίδων. Θεοδώρου ἐπισκ. Ναζιανζοῦ. Γεωργίου ἐπισκ. Κοίων. Δημητρίου ἐπισ. Τήνου. Στεφάνου ἐπισκ. Πάρου. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου. Ἰωάννου ἐπισκ. Λάππης. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισάνδου. Θεοδώρου ἐπισκόπ. Ὄλβης. Γεωργίου τοῦ εὐλαβεσ. πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Κόνωνος, καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Pro A…

Καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπε· μέμνηται πάντως ἥ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης, καὶ ἡ παροῦσα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προτέραν συνέλευσιν Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος Προυσιάδος ἐπίσκοπος τὴν ἁγίαν ὑμῶν ἐδίδαξε σύνοδον, Πολυχρόνιον τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ μοναχὸν ὑπερασπίζοντα τῶν δογμάτων Μακαρίου τε, καὶ Στεφάνου τῶν δυσσεβῶν τινὰς τῶν τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ διὰ τῆς ματαίας αὐτοῦ διαστρέφειν διδασκαλίας. καὶ ὥστε τοῦτον ἀχθῆναι παρὰ τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ ὀφείλοντα περὶ τῆς οἰκείας ἀνακριθῆναι πίστεως· καὶ ὡς τηνικαῦτα συνεῖδεν ἥ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης, καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος τὸν μνημονευθέντα Πολυχρόνιον καθ' ἑτέραν ὡς ὑμᾶς παραγίνεσθαι. ἰδοὺ οὖν πρὸ τοῦ βήλου ἕστηκεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ λεχθεὶς εὐλαβέστατος Πολυχρόνιος, καὶ ὑποβαλλόμεθα πρὸς τὸ παριστάμενον

ACTIO XV

Georgio epiſcopo Camulianorum, Zoeto epiſcopo Chriſtopoleos Aſiæ, Patrobio epiſcopo Magneſiæ, Antonio epiſcopo Hypæporum, Theodoro epiſcopo Pergameno, Stratonico epiſcopo Solorum, & Tychone epiſcopo Citi utriſque ex ſynodo exiſtentibus Chriſto amabilis Cypriorum inſulæ, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Stephano epiſcopo Uranopolis, Andrea epiſcopo Mnizæ, Joanne epiſcopo Miletopoleos, Joanne epiſcopo Philadelpheno, Theodoro epiſcopo Præneti, Joanne epiſcopo Daſcylii, Theododo epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Menna epiſcopo Heracleæ Pamphyliæ, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro epiſcopo Veriſſæ, Tiberio epiſcopo Amyzi, Sergio epiſcopo Sinopes, Georgio epiſcopo Junopolis, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tii, Domitio epiſcopo Pruſiados, Georgio epiſcopo Cratienſi, Platone epiſcopo Hadrianopoleos, Salomone epiſcopo Clanei, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndenſi, Patricio epiſcopo Illuzorum, Petro epiſcopo Appienſi, Alexandro epiſcopo Nacolienſi, Domitio epiſcopo Prymneſeno, Conſtantino epiſcopo Baratenſi, Theodoſio epiſcopo Pſibelorum, Paulo epiſcopo Sozopoleos Piſidiæ, Pluſiano epiſcopo Syllecenſi, Platone epiſcopo Magidorum, Theodoro epiſcopo Nazianzeno, Georgio epiſcopo Coenſi, Demetrio epiſcopo Teni, Gregorio epiſcopo Cantanenſi, Stephano epiſcopo Lappenſi, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandeno, Theodoro epiſcopo Olbæ, Georgio religioſo presbytero, & monacho monaſterii Renati, quod ſitum eſt apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris, & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, quod ſimiliter ſitum eſt apud antiquam Romam.

Vel. …

Reſidentibus quoque per ordinem glorioſiſſimis patriciis, & conſulibus omnibuſque venerabilibus & reverendiſſimis epiſcopis in eodem ſecretario, propoſitis ſacroſanctis, & immaculatis Dei evangeliis:

Theodorus reverendiſſimus diaconus hujus ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgii ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis dixit. Meminit per omnia tam veſtra gloria, quamque præſens & ſanctum & univerſale concilium, quod in præterito conventu Domitius reverendiſſimus epiſcopus Pruſiados ſancto veſtro ſuggeſſit concilio, quod Polychronius religioſus presbyter & monachus defendens dogmata impiorum Macarii & Stephani, quoſdam de Chriſto amabili populo per vanam doctrinam ſuam perverteret; & ut adduceretur ad veſtrum ſanctum concilium, quatenus deberet de propria fide ſua perquiri: & quod tunc temporis prævidit tam veſtra gloria, quamque ſanctum & univerſale veſtrum concilium, memoratum Polychronium in ſubſequenti ad vos advenire. Ecce ergo in præſenti præ velo aſſiſtit idem religioſus Poylchronius, & ſuggerimus ad quod placuerit.

Glo-

ACTIO XV. ANNO CHRISTI 680.

A Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt. Ingrediatur Polychronius religioſus presbyter & monachus. Et ingreſſus eſt.

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt: Edicat Polychronius religioſus presbyter & monachus, quæ de fide ejus * ſunt, quomodo confitetur incarnationis diſpenſationem domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, qui unus eſt de ſancta Trinitate.

Polychronius religioſus monachus dixit: Ego expoſitionem fidei meæ do in opere mortui, rogans pro eo Filium Dei, ut ſuſcitet eum: ſin autem non reſurrexerit: ecce concilium & imperator, quæ eis placuerint, B in me faciant.

Sanctum concilium dixit: Qualem expoſitionem fidei vis ſupra mortuum ponere, ut reſurgat, agnoſcere volumus.

Polychronius religioſus presbyter & monachus dixit: Ego pono expoſitionem meam ſupra mortuum, & tunc eam relegetis.

Sanctum concilium dixit: Ecce mortuus præparatus eſt. Expoſitionem ergo fidei tuæ profer, quæ debeat ſuperponi mortuo, ut ſuſcitet eum, ſicut dixiſti. Et protulit idem religioſus Polychronius chartulam bullatam, bulla exprimente monogrammum Polychronii confeſſoris, quæ habebat ſuperſcriptio- C nem: Conſtantino a Deo coronato & ſapientiſſimo magno principi Polychronius. Et dixit: In hoc eſt fides mea, & ita mihi oſtendit Deus, & ponam eam ſuper mortuum: & ſi non reſurrexerit: ecce prædixi, quia & imperator eſt & concilium; & quomodo juſſerint, judicent.

Sanctum concilium dixit: Chartula, quæ prolata eſt a Polychronio religioſo monacho disbulletur, atque relegatur. Et disbullata eſt hujuſmodi chartula. Quam accipiens Antiochus religioſus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoleos D relegit prædictam chartulam, habentem his verbis ita:

Conſtantino a Deo coronato ac manſuetiſſimo magno principi ego Polychronius tanquam præſens ſaluto & adoro: & quia vidi multitudinem virorum candidatorum, & in medio virum, cujus virtutem narrare non valeo, dicentem mihi: Quia novam fidem componit, feſtina, & dic imperatori Conſtantino, ne faciat novam fidem, neque acquieſcat. Et veniente me ab Heraclea Chryſopolim, & ſtante me in ſolario, (hora erat quaſi ſeptima diei) vidi virum terribilem, candidatum valde, & ſtetit coram me dicens, quia qui non confitetur E unam voluntatem & deivirilem operationem, non eſt Chriſtianus. Ego autem dixi: Hoc & Conſtantinus ſapientiſſimus imperator præfinivit, unam voluntatem & deivirilem operationem. Ille autem dixit: Multum bene & Deo placite.

Sanctum concilium dixit: Edicat Polychronius religioſus monachus, ſi literæ, quæ in præſenti continentur chartula, propriæ ejus manus exiſtunt; & ſi ipſa eſt chartula, quæ debeat ſuper mortuum poni, & reſuſcitare eum.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· εἰσίτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος, καὶ μοναχός. καὶ εἰσῆλθεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. λεγέτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς τὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ, τὸ ὅπως ὁμολογεῖ ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν. ἐγὼ δίδωμι τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεώς μου ἐπὶ ἔργῳ νεκροῦ, παρακαλῶν περὶ αὐτοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐγείρῃ αὐτόν. εἰ δὲ μὴ ἀναστῇ, ἰδοὺ σύνοδος καὶ βασιλεὺς, καὶ τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς ἐπ' ἐμοὶ γίνονται.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. ὁποίαν ἔκθεσιν πίστεως βούλει ἐπὶ τῷ νεκρῷ θεῖναι, ἵνα ἐγερθῇ, γνῶναι θέλομεν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· ἐγὼ τίθημι τὴν ἔκθεσίν μου ἐπάνω τοῦ νεκροῦ, καὶ τότε αὐτὴν ἀναγνώσετε.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἰδοὺ ὁ νεκρὸς πρόκειται· τὴν σὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεώς σου προκόμισον ὀφείλουσαν ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ, καὶ ἐγεῖραι αὐτὸν, καθὼς εἶπας. καὶ προσκόμισεν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Πολυχρόνιος χαρτίον βεβουλλωμένον C διὰ βούλλας ἐκτυπούσης μονόγραμμον, Πολυχρονίου ὁμολογητοῦ, ἔχον ἐπιγραφήν. Κωνσταντίνῳ τῷ θεοστέπτῳ, καὶ πανσόφῳ μεγάλῳ βασιλεῖ Πολυχρόνιος· καὶ εἶπεν, ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ πίστις μου, καὶ οὕτως ἐγνώρισέ μοι ὁ Θεὸς, καὶ τιθῶ αὐτὴν ἐπάνω τοῦ νεκροῦ· καὶ ἐὰν μὴ ἐγερθῇ, ἰδοὺ προεῖπον, ὅτι βασιλεύς ἐστι, καὶ σύνοδος, καὶ ὡς κελεύουσι, κρίνωσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ὁ προσενεχθεὶς χάρτης παρὰ Πολυχρονίου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ ἀποβουλλωθήτω. * καὶ ἀποβουλλωθέντος τοῦ τοιούτου χάρτου, * [illegible] λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης, καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως D ἀνέγνω τὸν λεχθέντα χάρτην ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως.

Κωνσταντίνῳ τῷ πανημέρῳ, καὶ θεοστέπτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ ἐγὼ Πολυχρόνιος ὡς παρὼν ἀσπάζομαι καὶ προσκυνῶ· καὶ ὅτι εἶδον πλῆθος ἀνδρῶν λευχειμονούντων, καὶ εἰς τὸ μέσον ἄνδρα, οὗ τὴν ἀρετὴν διηγήσασθαι οὐ δύναμαι, λέγοντά μοι, ὅτι νέαν πίστιν κατασκευάζει, σπεῦσον, εἰπὲ τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ, μὴ ποιήσῃ νέαν πίστιν, μὴ δὲ καταδέξηται. καὶ ἐλθόντος μου ἀπὸ Ἡρακλείας ἐν Χρυσοπόλει, καὶ στάντος μου εἰς τὸ ἡλιακὸν, ἦν ὡσεὶ ὥρα ἑβδόμη τῆς ἡμέρας, εἶδον ἄνδρα φοβερὸν E λευχειμονοῦντα σφόδρα· καὶ ἔστη ἔμπροσθέν μου λέγων· ὅτι ὁ μὴ ὁμολογῶν ἓν θέλημα, καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν οὐκ ἔστι Χριστιανός. ἐγὼ δὲ εἶπον. τοῦτο καὶ Κωνσταντῖνος ὁ σοφώτατος βασιλεὺς προώρισεν, ἓν θέλημα καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν ὁ δὲ ἔφη. πάνυ καλῶς καὶ θεαρέστως.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε. λεγέτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς, εἰ τὰ γράμματα τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐπιφερόμενα χάρτῃ ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνουσι, καὶ εἰ αὐτός ἐστιν ὁ χάρτης ὀφείλων ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ, καὶ ἐγεῖραι αὐτόν.

Πο-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XV.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς εἶπεν· ὄντως δεσπόται, ἰδιόχειρά μου τυγχάνουσι· καὶ αὐτός ἐστιν ὁ χάρτης ὁ ὀφείλων παρ' ἐμοῦ ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ, καὶ ἐγεῖραι αὐτόν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. συνειδόμεθα τὸν ἀναγνωσθέντα χάρτην ἐπὶ νεκρῷ τεθῆναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πολυχρονίου κατὰ τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην πρότασιν ἔξω τοῦ ἐνταῦθα θείου μεγάλου παλατίου, ἐν δημοσίῳ τόπῳ, κατὰ παρουσίαν ἡμῶν τε, καὶ τοῦ εὑρισκομένου λαοῦ, εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τὸν φιλόχριστον λαόν τε, ὅπως ὁ Θεὸς τὴν ἀλήθειαν ἀποδείκνυσιν. καὶ ἐξελθόντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ πλείστου λαοῦ συναθροισθέντος ἐν τῷ μεσαυλίῳ τοῦ δημοσίου λουτροῦ τοῦ οὕτως ἐπιλεγομένου Ζευξίππου, προκειμένου τε ἐν ἀργυρῷ ἐξοδιακῷ κραββάτῳ τοῦ νεκροῦ, κατὰ παρουσίαν ὡσαύτως τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ πλείστου εὑρεθέντος ἐκεῖσε φιλοχρίστου λαοῦ, ἐπιστὰς ὁ αὐτὸς Πολυχρόνιος ἐπιτέθεικε τῷ νεκρῷ τὸν τοιοῦτον τῆς πίστεως αὐτοῦ χάρτην, καὶ πλείστας ὥρας μείνας, καὶ ἐπιψιθυρίσας αὐτῷ, καὶ μηδὲν τῶν παρ' αὐτοῦ ἀτόπως, καὶ βλασφήμως ὑποσχεθέντων ἰσχύσας πρᾶξαι, ὁ αὐτὸς Πολυχρόνιος εἶπεν· ἀδυνάτως ἔχω ἐγεῖραι τὸν νεκρόν.

Ὁ οὖν παρὼν ἐκεῖσε λαὸς ἀνεβόησε. τῷ νέῳ Σίμωνι ἀνάθεμα, Πολυχρονίῳ λαοπλάνῳ ἀνάθεμα· καὶ αὖθις εἰσελθόντες οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, παρόντος τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ Πολυχρονίου, εἶπον· λεγέτω καὶ πάλιν Πολυχρόνιος, εἰ ὁμολογεῖ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος, καὶ μοναχὸς εἶπε· καθὼς ἔχει τὸ χαρτίον, ὅπερ ἐπιδέδωκα, καὶ τέθεικα ἐπάνω τοῦ νεκροῦ, οὕτως πιστεύω ἓν θέλημα, καὶ θεανδρικὴν ἐνέργειαν, καὶ ἕτερόν τι οὐ λέγω.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· τὸ χαρτίον, ὅπερ ἐπιδέδωκας, τίς γεγράφηκε; Πολυχρόνιος εἶπεν. ἰδιόχειρά μου τυγχάνουσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. ἐπειδὴ Πολυχρόνιος πρεσβύτερος, καὶ μοναχὸς τῇ οἰκείᾳ κακοδοξίᾳ ἕως γήρως ἐνέμεινε· νῦν δὲ καὶ προτραπεὶς παρ' ἡμῶν, ὅπως φρονεῖ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐδοκίμασε πειράσαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ βλάσφημον συντάξας χάρτην ἀπηναισχύντησε φήσας τοῦτον ἐπιτεθῆναι ἐπὶ νεκρῷ, καὶ εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐν αὐτῷ γεγραμμένης βλασφημίας, ἵνα μὴ εἴπωμεν πίστεως, τὸν τοιοῦτον ἀνίστασθαι νεκρόν· ἡμεῖς τῷ εἰρημένῳ παρὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἀναθέματι, ἤδη τοῦτον κατὰ ψυχὴν ἐβάλομεν· ἀλλ' εἰς πληροφορίαν τῶν φιλοχρίστων λαῶν ὧν πλείστους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἠπάτησεν αὐτός τε, καὶ οἱ τούτου ὁμόφρονες, παρεχωρήσαμεν τὴν τοιαύτην αὐτοῦ αὐθάδειαν, καὶ μανιώδη, καὶ τολμηρὰν πρότασιν δημοσίᾳ γενέσθαι, καὶ τοῦ ἐπιζητηθέντος παρ' αὐτοῦ νεκροῦ εἰς μέσον ἀχθέντος παρουσίᾳ ἡ-

A Polycronius religioſus monachus dixit: Ita eſt, domini, propriæ meæ manus exiſtunt. Et iſta eſt chartula, quæ debeat a me ſuperponi mortuo, eumque reſuſcitare.

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt: Prævidimus ut chartula quæ relecta eſt, ſuper mortuum ponatur ab eodem Polychronio juxta propoſitionem, quæ ab eo facta eſt, extra hoc ſacrum palatium, in loco publico, in præſentia noſtra & plebis, quæque inventa fuit, ad ſatisfactionem Chriſto amabilis populi, qualiter Deus veritatem demonſtret. Et egredientibus tam glorioſiſſimis judicibus & ſancto concilio, & B plurimo populo congregato, in atrio publici lavacri, quod dicitur Zeuxippus, appoſitus eſt ei in argenteo exequiali feretro mortuus, ſimiliter coram glorioſiſſimis judicibus, & his qui erant ex ſancto concilio, plurimoque Chriſto amabili populo ibidem invento: & ſuperaſſiſtens idem Polychronius poſuit ſupra ipſum mortuum hujuſmodi fidei ſuæ chartulam, perque plures horas perſeverans, & inſuſurrans ei, nihil horum, quæ ab eo ſtolide ac blaſpheme promiſſa fuerant, valens peragere idem Polychronius dixit, nullatenus ſe poſſe mortuum ſuſcitare.

Populus itaque, qui ibidem aderat, exC clamavit dicens: Novo Simoni anathema, Polychronio ſeductori populi anathema. Et iterum ingredientes & glorioſiſſimi judices & ſanctum ac univerſale concilium in ſecretario ſacri palatii, quod appellatur Trullus, præſente eodem religioſo presbytero & monacho Polychronio dixerunt: Edicat iterum Polychronius monachus, ſi confitetur duas naturales voluntates & duas naturales operationes in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, qui unus eſt de ſancta Trinitate. Polychronius religioſus presbyter & monachus dixit: Sicut continet chartula quam obtuli, & poſui ſupra mortuum, ita credo D unam voluntatem & deivirilem operationem, & alterum quid non dico.

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt: Chartam, quam obtuliſti, quis ſcripſit? Polychronius dixit: Propria mea manus exiſtit.

Sanctum concilium dixit: Poſtquam Polycronius monachus in proprio errore uſque in ſenium perſeveravit, nunc autem etiam a nobis commonitus, quomodo ſentiat de humanatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, conatus eſt tentare Spiritum ſanctum, & blaſphemam componens chartulam, * obſtinanter affatus eſt ponere eam E ſuper mortuum, & ad firmitatem blaſphemiæ, quæ in ea fuerat ſcripta, ut non dicamus fidei, hujuſmodi mortuum reſurrecturum, nos (juxta quod dictum eſt a ſancto Paulo apoſtolo) anathemati jam hunc ſecundum animam ſubmiſimus: ſed ad ſatisfactionem Chriſto amabilium populorum, quorum plurimos præteritis temporibus tam ipſe, quam ejus conſentanei deceperant, permiſimus talem ejus præſumptionem, dæmonioſamque ac temerariam propoſitionem publice fieri, & mortuum, quem quæſierat, in medium deduci in præſentia noſtra & glorioſiſſimo

* impudenter

ACTIO XV.

ſimorum judicum, & multitudinis Chriſto A amabilis populi, & ſicut ille propoſuit, tale ejus impium ſcriptum ſuperponens, & plurimam horam, quantam ipſe voluit, ſuperaſſiſtens eidem mortuo, & ſuperſuſurrans intra ſemetipſum quæque putavit, donec dixit, non ſe poſſe facere. Quomodo namque eſſe poſſibile, blaſphemantem in Deum, virtutes operari? Unde prævidimus hunc tanquam ſeductorem populi & deceptorem, & manifeſtum hæreticum, omni ſacerdotali ordine & officio denudari. Ex depoſito eo, ſanctum concilium exclamavit: Polychronio hæretico, & conſentaneis ejus anathema, Macario & Stephano, & Polychronio anathema; Trinitas iſtos tres de- B poſuit.

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt: Sufficiunt, quæ hodierna die acta ſunt.

μῶν τε, καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ πλῆθος τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ, καὶ καθὼς ἐκεῖνος προέτεινε, τὸ τοιοῦτον αὐτοῦ ἀσεβὲς σύνταγμα ἐπιτιθεὶς, καὶ πλείστην ὥραν, ὅσην αὐτὸς ἐβούλετο, ἐπιστὰς τῷ τοιούτῳ νεκρῷ, καὶ ἐπιψιθυρίσας καθ' ἑαυτὸν, ἅπερ ἐνόμισεν, ἕως οὗ αὐτὸς εἶπε, μηδὲν δύνασθαι ποιεῖν. πῶς γὰρ ἂν καὶ ἐδύνατο βλασφημῶν εἰς Θεὸν δυνάμεις ἐπιτελεῖν; συνείδομεν τοῦτον ὡς λαοπλάνον καὶ ἀπατεῶνα, καὶ πρόδηλον αἱρετικὸν πάσης ἱερατικῆς τάξεώς τε, καὶ λειτουργίας γυμνωθῆναι. καὶ καθαιρεθέντος αὐτοῦ, ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν. Πολυχρονίῳ αἱρετικῷ, καὶ τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἀνάθεμα· Μακαρίῳ, καὶ Στεφάνῳ, καὶ τῷ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα. ἡ Τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν·

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO DECIMASEXTA.

IN nomine domini, & dominatoris Jeſu Chriſti, Dei, & ſalvatoris noſtri; imperantibus piiſſimis a Deo coronatis & tranquilliſſimis noſtris dominis Flaviis Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & impera- C tore, anno vigeſimo octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimotertio, nona die menſis Auguſti, indictione decima.

Præpoſito ſacratiſſimo ſeſſu Conſtantini piiſſimi & Chriſto amabilis magni imperatoris in ſecretario ſacri palatii, quod appellatur Trullus, & per juſſionem ejus a Deo inſtructæ ejus ſerenitatis, ex perſona ejus præſentibus & audientibus, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & loci ſerva- D tore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Petro glorioſiſſimo exconſule.

Conveniente quoque, etiam ſancto, ac univerſali concilio, quod ex imperiali ſanctione congregatum eſt in hac a Deo conſervanda regia urbe, hoc eſt; Theodoro & Georgio reverendiſſimis presbyteris, & Joanne reverendiſſimo diacono, locum repræſentantibus Agathonis, ſanctiſſimi ac beatiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ & Georgio venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro reverendiſſimo pres- E bytero monacho, & vicario pontificalis ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Theophane venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero, monacho, & apocriſiario Theodori venerabilis loci ſervatoris ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo Theſalonicæ, Theodoro reverendiſſimo loci ſervatore Theodori reverendiſſimi archiepiſcopi Ravennatium, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Abun-

ΠΡΑΞΙΣ Ιϛʹ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου, καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν· βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοογδόου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος, ἔτους τρισκαιδεκάτου. Ἡρακλείου δὲ, καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοτρίτου, τῇ ἐνάτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

Προκαθημένου τοῦ σεβασμιωτάτου σέσσου τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαληνότητος ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων, Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου. Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ Πέτρου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει. τουτέστι Θεοδώρου, καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβ. διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτ. ἀρχιεπισκ. ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκ. Θεουπόλεως Ἀντιοχείας. καὶ Γεωργίου τοῦ θεοφιλ. πρεσβ. μοναχοῦ, καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων. Ἰωάννου ἐπισκ. Θεσσαλονίκης· Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβ. καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκ. Ῥαβέννης Θεοδώρου. Ἰωάννου ἐπισκ. πόλεως Πόρτου. Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου. Ἀβουν-

ANNO CHRISTI 680

Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου, καὶ Ἰωάν- A
νου ἐπισκ. πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον
ἅμα Ἰωάννῃ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκ. πόλεως Πόρ-
του, τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἁγίας τῶν
ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου,
τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γε-
νομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβ. βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ'
αὐτῶν ἀναφορᾷ· Φιλαλήθους ἐπισκ. Καισαρείας
Καππαδοκίας· Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐφέσου. Θεοδώρου
ἐπισκ. πόλεως Τριμιθούντων ἐπέχοντος τὸν τόπον
Ἐπιφανίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκ. τῆς Κύ-
πρου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης· Πλά-
τωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας. Γεωργίου ἐπισκ.
Κυζίκου· Μαρίνου ἐπισκ. Σάρδεων. Πέτρου ἐ- B
πισκ. Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκ. Νικαίας.
Ἰωάννου ἐπισκ. Χαλκηδόνος. Ἰωάννου ἐπισκ. Σί-
δης. Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀμασείας. Θεοδώρου ἐπισκ.
Μελιτηνῆς· Ἰουστίνου ἐπισκ. Τυάνων. Ἀλυπίου
ἐπισκ. Γαγγρῶν· Κυπριανοῦ ἐπισκ. Κλαυδιουπό-
λεως· Ἰωάννου ἐπισκ. Πισινοῦντος. Πολυεύκτου
ἐπισκ. Μύρων τῆς Λυκίας· Θεοδώρου ἐπισκόπου
Σταυρουπόλεως Καρίας. Τιβερίου ἐπισκ. Λαο-
δικείας Φρυγίας· Κοσμᾶ ἐπισκ. Συνάδων. Κων-
σταντίνου ἐπισκ. Βαράτης, ἐπέχοντος τὸν τόπον
Παύλου ἐπισκ. τοῦ Ἰκονίου. Στεφάνου ἐπισκ. Ἀν-
τιοχείας Πισιδίας. Ἰωάννου ἐπισκ. Πέργης. Θεο-
πέμπτου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ. C
Ἰσιδώρου ἐπισκ. Ῥόδου. Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπό-
λεως Φρυγίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Ταρσοῦ. Στεφά-
νου ἐπισκ. Ἀναζάρβου. Μακροβίου ἐπισκ. Σελευ-
κείας Ἰσαυρίας· Γεωργίου ἐπισκ. Βυζύης Θρᾴκης·
Θεοδώρου ἐπισκ. Πομπηϊουπόλεως. Ζαχαρίου ἐ-
πισκ. Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας. Γρηγορίου ἐπισκ.
Μιτυλήνης· Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου. Σερ-
γίου ἐπισκ. Σηλυβρίας. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Με-
θύμνης· Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου. Ἀλεξάνδρου
ἐπισκ. Κοτράδων. Ἐπιφανίου ἐπισκ. Εὐχαΐτων·
Ἰωάννου ἐπισκ. Ἡρακλειουπόλεως· ἤτοι Πιδαχ-
θόης. Πέτρου ἐπισκ. Μεσημβρίας. Πέτρου ἐπισκ.
Σωζοπόλεως Θρᾴκης· Ἰωάννου ἐπισκ. Στόβων· D
Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀθηνῶν. Ἰωάννου ἐπισκ. τοῦ Ἄρ-
γους. Θεοδοσίου ἐπισκ. Λακεδαιμονίας. Ἰωάννου
ἐπισκ. Νύσσης. Θεοδώρου ἐπισκ. τῶν βασιλικῶν
Θερμῶν. Γεωργίου ἐπισκ. Καμουλιανῶν· Θεοδώρου
ἐπισκ. Ἐκκλεζινῆς, ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως τῆς με-
γάλης Ἀρμενίας. Γεωργίου ἐπισκ. Δαρανάλεως,
ἤτοι τῶν Καμάχων. Ζωΐτου ἐπισκ. Χριστουπόλεως
Ἀσίας, ἤτοι Διὸς ἱεροῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Περ-
γάμου. Θεοδώρου ἐπισκ. Μασταύρων. Πατρικίου
ἐπισκ. Μαγνησίας· Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων.
Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀνίων· Σισιννίου ἐπισκ. Νύσσων·
Στρατονίκου ἐπισκ. Σόλων, καὶ Τύχωνος ἐπισκ.
τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων E
τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου. Ἰωάννου ἐ-
πισκόπου Λάπης· Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου.
Ῥηγίνου ἐπισκ. τοῦ Πανίου· Μαρτυρίου ἐπισκ.
Ἰουλιουπόλεως Γαλατίας· Μιχαὴλ ἐπισκ. Ἀσ-
πόνης· Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης. Γενεσίου ἐ-
πισκ. Ἀναστασίου πόλεως. Στεφάνου ἐπισκ. *

Οὐρανουπό-λεως

ACTIO XVI.

dantio epiſcopo civitatis Paternenſis, &
Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, lo-
cum repræſentantibus [1] centum vigintiquin-
que venerabilium epiſcoporum, ſancti con-
cilii antiquæ Romæ, qui etiam per ſub-
ſcriptiones ſuas ibidem demonſtrantur in
ſuggeſtione quæ ab eis facta eſt ad Con-
ſtantinum piiſſimum principem: Philalethe
epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, Theodoro
epiſcopo Epheſi, Theodoro epiſcopo ci-
vitatis Trimithuntorum, locum repræſentan-
te Epiphanii venerabilis archiepiſcopi Con-
ſtantiæ inſulæ Cypri, Siſinnio Heracleæ
Thraciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Ga-
latiæ, [2] Georgio epiſcopo Cyziceno, Ma-
rino epiſcopo Sardium, Petro epiſcopo
Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joan-
ne epiſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo
Sidenſi, Joanne epiſcopo Amaſiæ, Theodoro
epiſcopo Meliteniæ, Juſtino epiſcopo Tyano-
rum, Alypio epiſcopo Gangrorum, Cypriano
epiſcopo Claudiopolitano, Joanne epiſcopo
Peſſinuntis, Polyeucto epiſcopo Myrorum Ly-
ciæ, Theodoro epiſcopo Stauropoleos Cariæ,
Tiberio epiſcopo Loadiceæ Phrygiæ, Coſma
epiſcopo Synadorum, Conſtantino epiſcopo
Baratæ, locum exhibente Pauli epiſcopi
Iconii, Stephano epiſcopo Antiochiæ Pi-
ſidiæ, Joanne epiſcopo Pergenſis, Theopem-
pto epiſcopo Juſtinianopoleos, ſive Mociſi,
Iſidoro epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo
Hierapolitano Phrygiæ, Theodoro epiſcopo
Tarſenſi, Stephano epiſcopo Anazarbenſi,
Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ,
Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ. Theo-
doro epiſcopo Pompeiopoleos, Zacharia epi-
ſcopo Lentopoleos Iſauriæ, Gregorio epi-
ſcopo Mitylenes, Georgio epiſcopo Mileti,
Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſco-
po Methymnenſi, Theognio epiſcopo Cienſi,
Alexandro epiſcopo Cotradorum, Epipha-
nio epiſcopo Euchaitorum, Joanne epiſco-
po Heracleopolis, Petro epiſcopo Meſembriæ
Petro epiſcopo Sozopolitano Thraciæ, Joan-
ne epiſcopo Stoborum, Joanne epiſcopo
Athenarum, Joanne epiſcopo Argorum,
Theodoſio epiſcopo Lacedæmonienſi, Joan-
ne epiſcopo Nyſſeno, Theodoro epiſcopo
imperialium Thermarum, Georgio epiſco-
po Camulianorum, Theodoro epiſcopo * * G. Eccleſienſi,
Sinenſi, ſive Juſtinianopolis magnæ Arme-
niæ, Georgio epiſcopo Daranalienſis ſive * * Camachorum.
Analiblorum, Zoeto epiſcopo Chriſtopoli-
tano Aſiæ, Theodoro epiſcopo Pergame-
no, Theodoro epiſcopo Maſtaurorum, Pa-
tricio epiſcopo Magneſiæ, Antonio epiſcopo
Hypæporum, Joanne epiſcopo Aneorum,
Siſinnio epiſcopo Nyſorum Aſiæ, Stratoni-
co epiſcopo Solenſi, & Tychone epiſcopo
Citienſi, utriſque ex ſynodo exiſtentibus
Chriſti dilectæ Cypriorum inſulæ, Joan-
ne epiſcopo Lappeno, Gregorio epiſco-
po Cantani, Regino epiſcopo Panienſi, Mar-
tyrio epiſcopo Juliopolitanio Galatiæ, Mi-
chaele epiſcopo Aſponenſi, Platone epi-
ſcopo Cinnenſi, Geneſio epiſcopo Ana-
ſtaſiopoleos, Stephano epiſcopo * Uranopo- * Vetinopolis
litano, Andrea epiſcopo Mnizeno, Geor-
gio

1 In Græco additur: *cum Joanne Deo amabili epiſcopo civitatis Portuenſi*. Harduinus.
2 In Græco, *Gregorio*. Harduinus.

ACTIO XVI. ANNO CHRISTI 680.

gio epiſcopo Byzæ, Mercurio epiſcopo Poemanino, Joanne epiſcopo Miletopolitano, Cyrico epiſcopo Hadrianienſi, Joanne epiſcopo Philadelphiæ, Andrea epiſcopo Silandi, Joanne epiſcopo Sitenſi, Theodoro epiſcopo Daldeno, Joanne epiſcopo Daſcylino, Theodoro epiſcopo Prænetino, Joanne epiſcopo Hadrianorum Bithyniæ, Georgio epiſcopo Gali, Siſinnio epiſcopo Baſilinopolitano, Polychronio epiſcopo Theopolitano ſive Pruſeno, Anaſtaſio epiſcopo Theotocianorum ſive Apolloniadis, Theodoro epiſcopo Cæſareæ Bithyniæ, Theodoro epiſcopo Juſtinianopoleos Gordi, Menna epiſcopo Caralliæ Pamphyliæ, Coſma epiſcopo * Homonadorum, Niceta epiſcopo Coraceſiano, Theodoro epiſcopo Veriſſæ Armeniæ, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Tiberio epiſcopo Amiſeno, Joanne epiſcopo Andraporum Theodoro epiſcopo Iberorum Sergio epiſcopo Sinopeno, * Georgio epiſcopo Arces, Joanne epiſcopo Fauſtinopolitano, Geo-gio epiſcopo Junopolitano, Phoca epiſcopo Dadyborum, Platone epiſcopo Hadrianopolitano, Georgio epiſcopo Cratiæ, Domitio epiſcopo Pruſiadis, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tieno, Anaſtaſio epiſcopo Polemonienſi, Joanne epiſcopo Comanorum, Theophylacto epiſcopo Ceraſuntorum, Salomone epiſcopo Clanei, Theodoro epiſcopo Amorii, Zemarco epiſcopo Sidymorum, Georgio epiſcopo Oeniandorum, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndi, Patricio epiſcopo Illuzorum, Cyrico epiſcopo Ancyrano * Phrygiæ, Petro epiſcopo Appenſi, Alexandro epiſcopo Nacoliæ, Domitio epiſcopo Prymneſi, Theodoro epiſcopo Pſibelorum, Paulo epiſcopo Sozopoleos Piſidiæ Marino epiſcopo Philomelino, Conſtantino epiſcopo Tibriadorum, Platone epiſcopo Magidorum, Pluſiano epiſcopo * Syllueno, Theodoro epiſcopo Nazianzeno, Theodoro epiſcopo * Doriorum, Georgio epiſcopo Coenſi, Georgio epiſcopo * Therenſi, Stephano epiſcopo Parii, Gregorio epiſcopo Naxi, Demetrio epiſcopo Teni, Eutychio epiſcopo Melenſi, Joanne epiſcopo Coryci, Joanne epiſcopo Adanorum, Georgio epiſcopo Flaviadis, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Georgio religioſo presbytero, & monacho monaſterii Renati, quod ſitum eſt apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, ſiti ſimiliter apud antiquam Romam.

* Manorum
* Gregorio
* Synai,
* Sylilei,
* Doarorum
* Chii,

Reſidentibus itaque glorioſiſſimis patriciis, & conſulibus, omnibuſque venerabilibus & Deo amabilibus epiſcopis juxta ordinem in eodem ſecretario Trulli, propoſitis in medio ſanctis, atque immaculatis Chriſti Dei noſtri evangeliis:

Theodoro Deo amabilis diaconus hujus ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgii ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, dixit: Edocemus veſtram gloriam, & ſanctum ac univerſale veſtrum concilium, quod Conſtantinus, qui ſe dicit eſſe presbyterum ſanctæ Dei eccleſiæ, quæ eſt in Apamea ſecundæ Syriorum provinciæ, piæ velo aſtitit, rogans ingreſſum adipiſci,

Βερινουπόλεως. Ανδρέου ἐπισκ. Μνίζου· * Γεωργίου ἐπισκ. Ποιμανινοῦ· Ιωάννου ἐπισκ. Μιλητουπόλεως. Κυρίκου ἐπισκ. Αδριανείας· Ιωάννου ἐπισκ. Φιλαδελφείας. Ανδρέου ἐπισκ. Σιλάνδου. Ιωάννου ἐπισκ. Σίτων· Θεοδώρου ἐπισκ. Δάλδης· Ιωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου. Θεοδώρου ἐπισκοπ. Πραινέτου· Ιωάννου ἐπισκ. Αδριανῶν Βιθυνίας· Γεωργίου ἐπισκ. τοῦ Γάλου. Σισιννίου ἐπισκ. Βασιλινουπόλεως. Πολυχρονίου ἐπισκ. Θεουπόλεως, ἤτοι Προύσης· Αναστασίου ἐπισκ. Θεοτοκιανῶν, ἤτοι Απολλωνιάδος. Θεοδώρου ἐπισκ. Καισαρείας Βιθυνίας· Θεοδώρου ἐπισκοπ. Ιουστινιανουπόλεως Γόρδου. Μηνᾶ ἐπισκ. Καραλλίας Παμφυλίας. Κοσμᾶ ἐπισκ. Μανιάδων· Νικήτα ἐπισκόπ. Κορακησίου. Θεοδώρου ἐπισκ. Βερίσσης Αρμενίας. Καλλινίκου ἐπισκ. Κολωνίας Αρμενίας. Τιβερίου ἐπισκ. Αμισοῦ· Ιωάννου ἐπισκ. Ανδράπων· Θεοδώρου ἐπισκ. Ιβόρων. Σεργίου ἐπισκ. Σινώπης. Γρηγορίου ἐπισκ. Αρκης. Ιωάννου ἐπισκ. Φαυστινουπόλεως· Γεωργίου ἐπισκ. Ιουνουπόλεως· Φωκᾶ ἐπισκ. Δαδύβρων. Πλάτωνος ἐπισκ. Αδριανουπόλεως. Γεωργίου ἐπισκ. Κρατίας. Δομετίου ἐπισκ. Προυσιάδος. Στεφάνου ἐπισκ. Ηρακλείας Πόντου· Λογγίνου ἐπισκ. Τίου· Αναστασίου ἐπισκ. τῆς Πολεμονίου· Ιωάννου ἐπισκ. Κομάνων. Θεοφυλάκτου ἐπισκ. Κερασούντων. Σολομῶντος ἐπισκ. Κλανέου. Θεοδώρου ἐπισκ. τοῦ Αμωρίου. Ζημάρχου ἐπισκ. Σιδύμων. Γεωργίου ἐπισκ. Οἰνιάνδων. Ιωάννου ἐπισκ. Ερίζων. Ιωάννου ἐπισκ. τοῦ Μύνδου. Πατρικίου ἐπισκ. Ιλλάζων· Κυριάκου ἐπισκ. Αγκύρας Συνάου. Πέτρου ἐπισκ. Αππίας· Αλεξάνδρου ἐπισκ. Νακωλείας. Δομετίου ἐπισκ. Πρυμνήσου· Θεοδώρου ἐπισκ. Ψιβήλων· Παύλου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Πισιδίας. Μαρίνου ἐπισκ. τοῦ Φιλομηλίου. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Τιβεριάδων. Πλάτωνος ἐπισκ. Μαγίδων. Πλουσιανοῦ ἐπισκ. τοῦ Συλλαίου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ναζιανζοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Δωρίων. Γεωργίου ἐπισκ. Κῴου. Γεωργίου ἐπισκ. Χίου· Στεφάνου ἐπισκ. Πάρου. Γρηγορίου ἐπισκ. Νάξιας· Δημητρίου ἐπισκ. Τήνου· Εὐτυχίου ἐπισκ. Μήλου· Ιωάννου ἐπισκ. Κωρύκου· Ιωάννου ἐπισκ. Αδάνων. Γεωργίου ἐπισκ. Φλαβιάδος. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ· Θεοδώρου ἐπισκ. Ολβης. Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβ. καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ρενάτου τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ. Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης δόμου Αρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ρώμην.

Καθεζομένων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπ. τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπε. διδάσκομεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς, καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, ὡς Κωνσταντῖνος λέγων ἑαυτὸν εἶναι πρεσβύτερον τῆς ἐν Απαμείᾳ οὔσης ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας τῆς δευτέρας τῶν

Σύ-

ANNO CHRISTI 680.

Σύρων ἐπαρχίας πρὸ βήλου ἵσαται, καὶ δεῖται εἰσόδου τυχεῖν, ἐφ' ᾧ ἀναδιδάξαι τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον τινὰ συντείνοντα εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν κίνησιν, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. εἰσίτω ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος πρεσβύτερος. καὶ εἰσῆλθεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. ὁ ἑςὼς εὐλαβέστατος Κωνσαντῖνος τὰ οἰκεῖα γνωρίσματα λεγέτω, καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν παραγέγονε. Κωνσαντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε. Κωνσαντῖνος λέγομαι, πρεσβύτερός εἰμι τῆς ἐν Απαμείᾳ ὅσης ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας τῆς δευτέρας τῶν Σύρων ἐπαρχίας, χειροτονηθεὶς ὑπὸ Ἀβραμίου ἐπισκόπου Ἀρεθούσης. ἦλθον πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ἐφ' ᾧ ἀναδιδάξαι ὑμᾶς, ὅτι ἐὰν εἰσηνέχθην, ἃ ἐπάθομεν ἐφέτος, οὐκ εἴχομεν παθεῖν, τουτέστιν εἴ τι ἐπάθομεν εἰς τὸν πόλεμον Βουλγαρίας. ἠθέλησα γὰρ ἀπ' ἀρχῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σύνοδον, καὶ παρακαλέσαι ἵνα γένηται εἰρήνη, ὅπως τί ποτε ἑνωτικὸν γένηται εἰς μέσον, καὶ μὴ ἐκεῖνοι θλίβωνται, μηδὲ ἐκεῖνοι, τουτέστιν οἱ λέγοντες ἓν θέλημα, καὶ οἱ λέγοντες δύο θελήματα. καὶ ἀπῆλθον ἐγγὺς τοῦ πατρικίου Θεοδώρου τοῦ σρατηγοῦ, καὶ παρεκάλεσα αὐτὸν, ἵνα αὐτὸς λαλήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὴν σύνοδον, ἵνα γένηται ἀγάπη καὶ εἰρήνη. ὅτι εἰρήνην καὶ ἀγάπην πλέον ὅλων ἀγαπᾷ ὁ Θεός. καὶ ἄρτι ἐὰν κελεύετε, ἵνα ὃ δέδωκέ μοι ὁ Θεὸς περὶ πίστεως, γράψω Συριστὶ, καὶ ἑρμηνεύηται Γραικιστί.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· καθὼς τὰ οἰκεῖα γνωρίσματα ἐδήλωσας ἡμῖν Γραικιστὶ, ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς πίστεώς σου ὑπαγόρευσον. Κωνσαντῖνος πρεσβύτερος εἶπε· διορίαν λάβω ἡμερῶν ἓξ, καὶ γράφω καθ' ἑαυτὸν τὴν πίστιν μου, καὶ φέρω αὐτὴν πρὸς τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· κατὰ τὴν πρότασίν σου παρεγένου πρὸς ἡμᾶς ὀφείλων τὰ τῆς πίστεώς σου εἰπεῖν ἡμῖν. τῶν ἀναγκαίων οὖν καθέστηκε παραχρῆμα τὰ τῆς πίστεώς σου ἐξειπεῖν ἡμῖν, καὶ τὸν τρόπον ὅπερ εἶπας γενέσθαι ἑνωτικοῦ· Κωνσαντῖνος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν· ἐγὼ δύο φύσεις λέγω, ὥσπερ ἐρρέθη ἐν Χαλκηδόνι, καὶ δύο ἰδιώματα. καὶ περὶ ἐνεργείας μάχην οὐκ ἔχω, ἐὰν ὡς ἰδιώματα λέγετε αὐτά. θέλημα δὲ ἓν λέγω τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ λόγου . . . .

. . . .

. . . .

καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν· πατὴρ γὰρ καὶ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα ἓν εἶναι θέλημα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ἓν θέλημα, ὅπερ λέγεις, τῆς θείας αὐτοῦ ὑπάρχει φύσεως, ἢ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως; Κωνσαντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε. τῆς θεότητος λέγω εἶναι τὸ θέλημα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον· ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶχε θέλησιν, ἢ οὐχί; Κωνσαντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε. φυσικὴν ναὶ, εἶχε γὰρ αὐτὴν ἀπὸ γαστρὸς ἕως σταυροῦ, καὶ ἰδίωμα λέγω αὐτὸ, καὶ ἰδίωμα ἐστίν.

ACTIO XVI.

quatenus inſtruat veſtrum ſanctum concilium quædam, quæ ad præſentem dogmaticam pertinent motionem, & ſuggerimus juxta quod placuerit.

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt: Intret memoratus Conſtantinus religioſus presbyter, & ingreſſus eſt.

Sancta ſynodus dixit: Conſtantinus religioſus qui adſtat ſui cognitionem edicat & cauſam, ob quam advenit. Conſtantinus religioſus dixit: Conſtantinus dicor, presbyter ſum ſanctiſſimæ Dei Apameenſis eccleſiæ ſecundæ Syriorum provinciæ, ordinatus ab Abrahamo epiſcopo Arethuſio: veni ad ſanctum veſtrum concilium ut inſtruam vos, quia ſi auditus, eſſem hoc anno non habuiſſemus perpeti hoc, quod paſſi ſumus in prælio Bulgariæ. Volui enim ingredi in ſynodo, & rogare ut pax fieret, quatenus aliquod henoticum, id eſt, adunatorium fieret in medio, ut neque illi, neque illi contriſtarentur, hoc eſt, qui dicunt unam voluntatem, & qui dicunt duas voluntates. Et profectus ſum ad Theodorum patricium * ſtrategum, & rogavi eum, quatenus ipſe pro me loqueretur ad ſynodum, & fieret caritas & pax, quia pacem & caritatem plus omnibus diligit Deus. Et nunc, ſi jubetis, ut quod mihi Deus dedit de fide, & conſcribam Syriace, & interpretetur Græce.

* ſubſtrategum

Sancta ſynodus dixit: Quemadmodum proprietatis indicia inſinuaſti nobis Græce, ſimiliter & quæ fidei tuæ ſunt, dic tu. Conſtantinus presbyter dixit: Inducias, domini, accipiam ſex dierum, & ſcribo apud me fidem meam, & defero eam ad ſanctum veſtrum concilium.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus dixerunt: Juxta propoſitionem tuam adveniſti ad nos, ut debeas quæ fidei tuæ ſunt dicere: neceſſarium ergo exiſtit, ut confeſtim, quæ fidei tuæ ſunt edicas nobis: & modum henotici, id eſt, adunatorii, quod dixiſti, fieri. Conſtantinus religioſus presbyter dixit. Ego duas naturas dico, ſicut dictum eſt in Chalcedone, & duas proprietates, & de operationibus contentionem non habeo, ſi ut proprietates eas dicitis; voluntatem vero unam dico perſonæ Dei Verbi ipſius ſubſiſtentiæ. Nam ſi volueritis ediſcere veritatem bene, quid ſit hypoſtaſis, id eſt, ſubſiſtentia, Græce neſcio: voluntatem vero dico eſſe perſonæ Dei Verbi & poſt incarnationem: Patris quippe, Filii & Spiritus ſancti una eſt voluntas.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus dixerunt: Ipſa una voluntas, quam dicis in diſpenſatione incarnationis domini noſtri Jeſu Chriſti, divinæ ejus naturæ eſt, an humanæ ejus naturæ? Conſtantinus religioſus dixit: Divinitatis dico eſſe voluntatem.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus dixerunt: Humana natura domini noſtri Jeſu Chriſti habuit voluntatem, an non? Conſtantinus religioſus dixit: Naturalem etiam habuit. Habuit namque ab utero uſque ad crucem, & proprietatem hanc dico, & proprietas eſt

Glo-

ACTIO XVI.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus A dixerunt: Quid ergo? Ab ipſa cruce naturam humanam deſeruit Chriſtus? Conſtantinus religioſus dixit: Non manſit cum eo humana voluntas, ſed manſit cum ſanguine, & carne: quia non indiget neque comedere, neque bibere, neque dormire, neque ambulare.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus dixerunt: Ante hoc effatus es, quod unam voluntatem habuit perſona Dei Verbi, & poſt hoc dixiſti, quia naturalem habuit voluntatem humanitas ejus: unde ſecundum ſermones tuos unam habuit perſonalem voluntatem & unam naturalem, & quomodo B tu unam voluntatem ſentis in Chriſto? Conſtantinus religioſus dixit: Chriſtus deſeruit & exuit eam cum carne & ſanguine.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus dixerunt: Ubi itaque remanſit ipſa caro & ſanguis? Conſtantinus religioſus dixit: Exuit eam.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus dixerunt: Quis exuit carnem? Conſtantinus religioſus dixit: Chriſtus.

Glorioſiſſimi judices & ſancta ſynodus dixerunt: Et humanam voluntatem ſimul exuit cum carne? Conſtantinus religioſus dixit: Etiam, domine, voluntatem illam.

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium C dixerunt: Macarius qui fuit patriarcha Antiochiæ, ſic credebat ut dicis? Conſtantinus religioſus dixit: Etiam, domine, ſicut ego dico unam voluntatem, ita & Macarius dicebat. Sic namque & ex eo audivi.

Sancta ſynodus dixit: ita ſentis, & ita perſeveras uſque ad finem in hac ſecta? Conſtantius religioſus dixit: Etiam, domine, ſic ſentio, & ſic credo, & non eſt poſſibile aliter.

Sancta ſynodus exclamavit: Hæc ſecta Manichæorum eſt: Hæc eſt fides Apollinarii, anathema illi cum dogmatibus ſuis, novo Manichæo anathema, novo Apollina- D rio anathema, foras mittatur Manichæus, omnibuſque hæreticis anathema. Et poſtquam expulſus eſt idem Conſtantinus, Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis dixit. Ego & quidam pauci, qui ſub ſede mea ſunt venerabiles epiſcopi, propter diſpenſationem rogamus, ut ſi poſſibile eſt, nominatim non anathematizentur perſonæ in exclamationibus, id eſt, Sergius, Pyrrhus, Paulus & Petrus.

Sancta ſynodus dixit: Eos qui ſemel condemnabiles demonſtrati ſunt, & ſecundum ſententiam noſtram jamdudum ejecti de ſa- E cris diptychis, opportunum exiſtit, etiam in exclamationibus hos nominatim anathematizari.

Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus regiæ civitatis, dixit: Quoniam multitudinis ſive multorum ubique concilium obtinet, neceſſarium eſt nominatim memoratas perſonas anathematizari. Et exclamaverunt univerſi: Multos annos imperatori, Conſtantino magno imperatori multos annos, orthodoxo imperatori multos annos, pacifico imperatori multos annos, Con-

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον, τί οὖν; ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην εἴασεν ὁ Χριστός; Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· οὐκ ἔμεινε μετ᾽ αὐτοῦ τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, ἀλλ᾽ ἔμεινε μετὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός· ὅτι οὐ χρῄζει οὐδὲ φαγεῖν, οὐδὲ πιεῖν, οὐδὲ κοιμηθῆναι, οὐδὲ περιπατῆσαι.

ANNO CHRISTI 680.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. πρὸ τούτου ἔφησας, ἓν θέλημα εἶχε τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ μετὰ ταῦτα εἶπας, ὅτι φυσικὴν εἶχε θέλησιν ἡ ἀνθρωπότης αὐτοῦ· ὅθεν καὶ κατὰ τοὺς σοὺς λόγους ἓν εἶχε προσωπικὸν θέλημα, καὶ ἓν φυσικόν, καὶ πῶς σὺ ἓν θέλημα δοξάζεις ἐπὶ Χριστοῦ; Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· ὁ Χριστὸς ἀφῆκε καὶ ἀπεδύσατο αὐτὸ μετὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. ποῦ γὰρ ἔμεινεν ἡ σὰρξ καὶ τὸ αἷμα; Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν. ἀπεδύσατο αὐτό.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. τίς ἀπεδύσατο τὴν σάρκα; Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν. ὁ Χριστός.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. καὶ τὸ ἀνθρώπινον θέλημα συναπεδύσατο τῇ σαρκί; Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε. ναὶ δέσποτα, τὴν θέλησιν ἐκείνην.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον. Μακάριος ὁ γενόμενος πατριάρχης Ἀντιοχείας οὕτως ἐπίστευσεν, ὡς σὺ λέγεις; Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε. ναὶ δέσποτα, ὡς ἐγὼ λέγω ἓν θέλημα, οὕτως καὶ Μακάριος ἔλεγεν· οὕτως γὰρ καὶ ἤκουσα ἐξ αὐτοῦ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. οὕτω φρονεῖς, καὶ οὕτως ἐμμένεις μέχρι τέλους ἐν τῇ αὐτῇ δόξῃ; Κωνσταντῖνος εἶπε· ναὶ δέσποτα, οὕτως φρονῶ, καὶ οὕτως πιστεύω, καὶ οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν. αὕτη ἡ δόξα τῶν Μανιχαίων ἐστίν. αὕτη ἡ πίστις Ἀπολιναρίου ἐστίν. ἀνάθεμα αὐτῷ μετὰ τῶν δογμάτων αὐτοῦ. τῷ νέῳ Μανιχαίῳ ἀνάθεμα. τῷ νέῳ Ἀπολιναρίῳ ἀνάθεμα· ἔξω βληθήτω ὁ Μανιχαῖος. πᾶσι τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα. καὶ μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι τὸν αὐτὸν Κωνσταντῖνον, Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως εἶπεν. ἐγὼ καί τινες ὀλίγοι τῶν ὑπὸ τὸν κατ᾽ ἐμὲ θρόνον ὁσιώτατοι δι᾽ οἰκονομίαν τινὰ παρακαλοῦμεν, ἵνα εἰ τῶν ἐνδεχομένων ἐστὶν ὀνομαστὶ μὴ ἀναθεματισθῶσι τὰ πρόσωπα εἰς τὰς ἐκβοήσεις, τουτέστι Σέργιος, Πύρρος, Παῦλος, καὶ Πέτρος.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· τοὺς καθάπαξ κατακρίτους ἀποδειχθέντας, καὶ κατὰ ἀπόφασιν ἡμετέραν ἤδη ἐκβληθέντας ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων δέον καθέστηκε καὶ εἰς τὰς ἐκβοήσεις τούτους ὀνομαστὶ ἀναθεματισθῆναι.

Γεώργιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως εἶπεν. ἐπειδὴ τοῦ πλήθους, ἤτοι τῶν πολλῶν πανταχοῦ ἡ βουλὴ κρατεῖ, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὀνομαστὶ τὰ λεχθέντα πρόσωπα ἀναθεματισθῆναι· καὶ ἐξεβόησαν πάντες. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· εἰρηνικοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· Κωνσταν-

ANNO CHRISTI 680.

σαντίνου νέου Μαρκιανοῦ πολλὰ τὰ ἔτη. Κωνσταντίνου νέου Θεοδοσίου πολλὰ τὰ ἔτη. Κωνσταντίνου νέου Ιουστινιανοῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη. τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη· τὸ στήριγμα τῶν ἐκκλησιῶν κύριε φύλαξον. τὸν φύλακα τῆς πίστεως κύριε περίσωσον. Αγάθωνος πάπα Ῥώμης πολλὰ τὰ ἔτη. Γεωργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πολλὰ τὰ ἔτη· Θεοφάνους πατριάρχου Αντιοχείας πολλὰ τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου συνόδου πολλὰ τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη. Θεοδώρῳ αἱρετικῷ τῷ Φαρανίτῃ ἀνάθεμα. Σεργίῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα. Κύρῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα. Ονωρίῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Πύῤῥῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Παύλῳ αἱρετικῷ ἀνάθεμα· Πέτρῳ αἱρετικῷ **B** ἀνάθεμα· Μακαρίῳ, καὶ Στεφάνῳ, καὶ Πολυχρονίῳ αἱρετικοῖς ἀνάθεμα· Απεργίῳ τῷ Πέργης ἐπισκοπήσαντι ἀνάθεμα. ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα. πᾶσι τοῖς ἀντιποιουμένοις τῶν αἱρετικῶν ἀνάθεμα. αὔξῃ ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν. ὀρθοδόξου καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πολλὰ τὰ ἔτη.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, εἴ τι τῶν εἰς ἀκριβεστέραν κατάληψιν συντεινόντων ὑπολέλειπται τῆς παρούσης ἕνεκα ὑποθέσεως. καὶ δέον ὑπάρχει πλείονος ἐρεύνης, ἢ ζητήσεως ἐντὸς γενέσθαι τὴν ὑμῶν ἁγιότητα.

Η ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀρκούντως μὲν ἔχει **C** τὰ μέχρι τοῦ νῦν πραχθέντα τε, καὶ διηγωνισμένα, καὶ εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν συντείνοντα ζήτησιν. κατ᾽ ἐπίπνοιαν δὲ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος ὅρον τῇ ὀρθοδοξίᾳ συμβαίνοντα συνοδικῶς ψηφισόμεθα.

A ſtantino novo Martiano multos annos, Conſtantino novo Theodoſio multos annos, Conſtantino novo Juſtiniano multos annos, conſervatori rectæ fidei multos annos. Firmamentum eccleſiarum domine cuſtodi, conſervatorem fidei domine conſerva. Agathoni papæ Romano multos annos, Georgio patriarchæ Conſtantinopoleos multos annos, Theophani patriarchæ antiochiæ multos annos, orthodoxo concilio multos annos, orthodoxo ſenatui multos annos. Theodoro hæretico Pharanitano anathema, Sergio hæretico anathema, Cyro hæretico anathema, Honorio hæretico anathema, Pyrrho hæretico anathema, Paulo hæretico anathema, Petro hæretico anathema, Macario hæretico anathema, Stephano hæretico anathema. Polychronio hæretico anathema, Apergio Pergenſi anathema, omnibus hæreticis anathema, omnibus qui ſuffragantur hæreticis, anathema, augeatur fides Chriſtianorum, orthodoxo & univerſali concilio multos annos.

Glorioſiſſimi judices, dixerunt: Edicat ſanctum & univerſale veſtrum concilium, ſi quidquam de his, quæ ad ſcrupuloſiorem indagationem pertinent, relictum eſt ſuper præſente capitulo, & debeat ampliorem ſcrutationem & inquiſitionem circa id adhibere ſanctitas veſtra.

Sancta ſynodus dixit: Sufficienter quidem habent quæque uſque nunc geſta ſunt ac decertata, & ad præſentem dogmaticam inquiſitionem intendunt. In ſequenti vero inſpiratione ſancti & vivifici Spiritus, definitionem rectæ fidei convenientem ſynodaliter ſtatuemus.

ACTIO XVI.

ACTIO DECIMASEPTIMA.

Definitio orthodoxæ fidei, facta in regia urbe temporibus piiſſimi ac tranquilliſſimi domini noſtri Conſtantini magni victoris imperatoris.

IN nomine domini, & dominatoris noſtri Jeſu Chriſti, Dei, & Salvatoris noſtri; imperantibus a Deo coronatis ac ſereniſſimis noſtris dominis Flaviis Conſtantino quidem piiſſimo, & a Deo coronato magno principe, perpetuo Auguſto, & imperatore, anno vigeſimo octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio vero atque Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimotertio, die undecimo menſis Septembris, indictione undecima.

Præpoſito ſacratiſſimo ſeſſu Conſtantini piiſſimi, & Chriſto dilecti magni imperatoris, in ſecretario divalis palatii, quod appellatur Trullus, & ſecundum juſſionem ejus a Deo inſtructæ tranquillitatis, ex perſona ejus præſentibus **E** atque auſcultantibus conſulibus, Conſtantino exconſule patricio, & curatore divalis imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio, & loci ſervatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, & Petro glorioſiſſimo exconſule.

Conveniente quoque ſancto, atque univerſali concilio, quod ſecundum imperiale decretum congregatum eſt in hac a Deo cuſtodita regia urbe, hoc eſt, Theodoro & Georgio Deo amabilibus presbyteris, & Joanne reverendiſſimo **D** diacono, locum gerentibus Agathonis, ſanctiſſimi ac beatiſſimi archiepiſcopi antiquæ Romæ & Georgio venerabili, atque ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magnæ Conſtantinopoleos novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario ſedis Alexandriæ magnæ civitatis, & Theophane venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioſo presbytero, monacho & apocriſiario Theodori venerabilis vicarii ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum repræſentantibus ſancti concilii antiquæ Romæ, centum vigintiquinque Deo amabilium epiſcoporum, qui etiam per ſubſcriptiones ſuas declarantur in ſuggeſtione ab eis facta ad Conſtantinum piiſſimum principem: & Theodoro religioſo presbytero & locum agente Theodori venerabilis archiepiſcopi Ravennatis, Joanne epiſcopo Theſſalonicenſi, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Philalethe epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Baſilio epiſcopo civitatis Trimithuntorum, locum repræſentantibus Epiphanii Deo amabilis archie-

ACTIO XVII

ANNO CHRISTI 680.

archiepiſcopi Cypri, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio epiſcopo Cyziceno, Marino epiſcopo Sardium, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Nicææ, Joanne epiſcopo Chalcedonis, Joanne epiſcopo Sidenſi, Theodoro epiſcopo Melitenenſi, Juſtino epiſcopo Tyanorum, Alypio epiſcopo Gangrenſi, Cypriano epiſcopo Claudiopoleos, Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro epiſcopo Stauropoleos Cariæ, Tiberio epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, Coſma epiſcopo Synadorum, Stephano epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Joanne epiſcopo Pergenſi, Theopempto epiſcopo Juſtinianopoleos, ſive Mociſi, Iſidoro epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo Hierapolitano Phrygiæ, Theodoro epiſcopo Tarſenſi, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia epiſcopo Leontopoleos Iſauriæ, Gregorio epiſcopo Mileti, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnenſi, Theognio epiſcopo Cienſi, Epiphanio epiſcopo Euchaitorum, Petro epiſcopo Meſembriæ, Petro epiſcopo Sozopolitano Thraciæ, Joanne epiſcopo Nyſſeno, Theodoro epiſcopo imperialium Thermarum, Georgio Camulanienſi, Zoeto epiſcopo Chriſtopolis Aſiæ, Patricio epiſcopo Magneſiæ, Antonio epiſcopo Hypæporum, Theodoro epiſcopo Pergameno, Stratonico epiſcopo Solorum, & Tychone epiſcopo Citienſi, utriſque ex ſynodo exiſtentibus Chriſto amabilis Cypriorum inſulæ, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Stephano epiſcopo Verinopolis, Andrea epiſcopo Mnizorum, Joanne epiſcopo Flaviadis, Theodoro epiſcopo Prænetino, Joanne epiſcopo Daſcyli, Theodoro epiſcopo Juſtinianopolis Gordi, Menna epiſcopo Caralliæ Pamphyliæ, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro Verilæ, Tiberio epiſcopo Amiſſi, Sergio epiſcopo Sinopes, Georgio epiſcopo Junopoleos, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tiano, Domitio epiſcopo Pruſiacos, Georgio epiſcopo Cratiæ, Platone epiſcopo Hadrianopolis, Salomone epiſcopo Clanei, Georgio epiſcopo Coenſi, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndi, Patricio epiſcopo Illuzorum, Petro epiſcopo Appiæ, Alexandro epiſcopo Nacoliæ, Joanne epiſcopo Prymneſi, Conſtantino epiſcopo Baratæ, Theodoro epiſcopo Pſibelorum, Paulo epiſcopo Sozopoleos Piſidiæ, Pluſiano epiſcopo Sylei, Theodoro epiſcopo Nazianzeno, Demetrio epiſcopo Teni, Stephano epiſcopo Pari, Gregorio epiſcopo Cantani, Joanne epiſcopo Lappæ, Eulalio epiſcopo Zenonopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliſandeno, Theodoro epiſcopo Olbæ, Georgio religioſo presbytero, & monacho monaſterii Renati, quod ſitum eſt apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris, & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, ſiti ſimiliter apud antiquam Romam.

In Cod. MS. Bellovacenſi capituli hæc ſubjiciuntur: Leonto religioſo diacono & monacho monaſterii quod cognominatur Cella nova, quod ſimiliter ſitum eſt in eadem antiqua Roma: Jordane & Polychronio religioſis presbyteris monachis antiquis reſponſalibus ſanctæ Chriſti Dei civitatis Hieroſolymorum: *Quorum etiam mentio in ſeq. actione.*

Reſidentibus itaque glorioſiſſimis patriciis, & conſulibus, omnibuſque venerabilibus & Deo amabilibus epiſcopis juxta ordinem in eodem ſecretario Trulli, propoſitis, in medio ſanctis, atque immaculatis Chriſti Dei noſtri evangeliis:

Theodorus Deo amabilis archidiaconus hujus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ magnæ eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgii ſanctiſſimi atque venerabilis archiepiſcopi hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, dixit: Comperta habet ſanctum & venerabile veſtrum concilium, quæ dudum geſta ſint in ultima actione, quoniam interlocutum eſt ſufficere quidem hæc, quæ acta ſunt. Pollicitum eſt vero per divinam gratiam Chriſti veri Dei indefuturam, definitionem rectæ fidei convenientem promulgare. Ad memoriam ergo deducimus, ad quod videtur.

Glorioſiſſimi judices & ſanctum concilium dixerunt: Ordo lectionis de his, quæ dudum acta ſunt, proveniat. Et relecta ſunt.

Sanctum concilium dixit: Definitio orthodoxæ fidei, quæ a nobis conſtituta eſt, relegatur. Et accipiens Agatho reverendiſſimus lector & notarius Georgii venerabilis archiepiſcopi a Deo cuſtodiendæ hujus regiæ urbis, relegit eamdem definitionem ita continentem:

Sancta, magna, atque univerſalis ſynodus, quæ per gratiam Dei & piam ſanctionem Conſtantini piiſſimi & fideliſſimi magni imperatoris congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia Conſtantinopoli nova Roma, in ſecretario divalis palatii, quod cognominatur Trullus, decrevit, quæ habentur in ſubditis: Unigenitus Dei Patris Filius, &c.

Hæc definitio concilii una cum ſubſcriptionibus epiſcoporum in ſequente actione xviii. ponitur, nam ibi Græce etiam habetur

* Quæ Græce eſt decima-ſeptima

ACTIO * DECIMAOCTAVA.

IN nomine domini, & dominatoris Jeſu Chriſti, Dei, & Salvatoris noſtri; imperantibus piiſſimis & a Deo coronatis ac ſereniſſimis dominis noſtris Flaviis, Conſtantino quidem manſuetiſſimo, & a Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & imperatore, anno vigeſimo octavo, & poſt conſulatum ejus a Deo inſtructæ ſerenitatis anno decimotertio, Heraclio autem & Tiberio a Deo conſervandis ejus fratribus, anno vigeſimotertio, ſextadecima die menſis Septembris, indictione decima.

Præſidente eodem piiſſimo, & a Chriſto dilecto Conſtantino magno imperatore, in ſecretario divalis palatii, quod

ΠΡΑ͂ΞΙΣ ΙΗ'.

ἘΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου, καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, βασιλείας τῶν θεοσέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν Φλαβίων, Κωνσταντίνου μὲν τοῦ πραοτάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος, ἔτους εἰκοστοογδόου, καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἔτους τρισκαιδεκάτου· Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοτρίτου, τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντ. ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ,

ANNO CHRISTI 680.

λῳ, καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης, παρόντων καὶ ἀκροωμένων, Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων. Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ ὑποστρατήγου Θρᾴκης. Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου. Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου. Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ὁρμίσδου· Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἐξκουβίτου· Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος. Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων· Παύλου τοῦ ἐνδοξ. ἀπὸ ὑπάτων, καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν. Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων. Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ δομεστίκου τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· τουτέστι Θεοδώρου, καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ Γεωργίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, (καὶ τῶν σὺν αὐτῷ) καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ, καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως, ἤτοι Ἀντιοχείας· καὶ Γεωργίου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων· Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης. Θεοδώρου ἐπισκ. πόλεως Τριμιθούντων, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου. Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου. Ἰωάννου ἐπισ. πόλεως Πόρτου. Στεφάνου ἐπισκ. πόλεως Κορίνθου. Βασιλείου ἐπισκ. πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου· Ἀβουνδαντίου ἐπισκ. πόλεως Πατέρνου. καὶ Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον ἅμα Ἰωάννῃ τῷ θεοφιλεστ. ἐπισκ. πόλεως Πόρτου, τῆς κατὰ τὴν πρεσβ. Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾷ. Φιλαλήθους ἐπισκόπ. Καισαρείας Καππαδοκίας. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου, Σισιννίου, ἐπισκ. Ἡρακλείας Θρᾴκης. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀγκύρας Γαλατίας. Γεωργίου ἐπισκ. Κυζίκου· Μαρίνου ἐπισκ. Σάρδεων· τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας. Πέτρου ἐπισκ. Νικομηδείας· Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας. Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος· * Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀμασείας. Θεοδώρου ἐπισκ. Μελιτινῆς. Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων· Ἀλυπίου ἐπισκ. Γαγγρῶν· Κυπριανοῦ ἐπισκ. Κλαυδιουπόλεως τῆς Ὀνωριατῶν ἐπαρχίας. Ἰωάννου ἐπισ. Πισινοῦντος. Πολυεύκτου ἐπισκ. Μυ-

L. Ioannis episcopi Sidæ.

A cognominatur Trullus, & per juſſionem ejus a Deo inſtructæ tranquillitatis, præſentibus & audientibus, Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule patricio, & comiti imperialis obſequii, & * ſubſtratego Thraciæ, Sergio exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule patricio, & militari logotheta, Conſtantino exconſule patricio, & curatore regiæ domus Hormiſdæ, Anaſtaſio exconſule patricio, & loci ſervatore comitis imperialis excubiti, Joanne glorioſiſſimo exconſule patricio & quæſtore, Polyeucto glorioſiſſi- B mo exconſule, Paulo glorioſiſſimo exconſule, & diſpenſatore orientalium regionum, Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

ACTIO XVIII.

ſuppræſore

Conveniente quoque ſancto, ac univerſali concilio, quod per imperialem ſanctionem congregatum eſt in hac regia & a Deo cuſtodienda civitate, id eſt, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Joanne reverendiſſimo diacono, locum exhibentibus Agathonis, ſanctiſſimi ac beatiſſimi C papæ apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & Georgio venerabili & ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus magniſonæ Conſtantinopolis novæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero & monacho, & loci ſervatore pontificalis magnæ civitatis Alexandrinorum, & Theophane venerabili atque ſanctiſſimo archiepiſcopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio Deo amabili presbytero, monacho, & reſponſali Theodori venerabilis loci ſervatoris ſedis Hieroſolymorum, Joanne epiſcopo Theſſalonicenſi, Theodoro epiſcopo Trimithuntorum, locum exhibente Epiphanii Deo amabilis archiepiſcopi inſulæ Cypri, Theodoro Deo amabili persby- D tero, & locum agente Theodori Deo amabilis archiepiſcopi Ravennæ, Joanne epiſcopo civitatis Portuenſis, Stephano epiſcopo Corinthi, Baſilio epiſcopo civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, Abundantio epiſcopo civitatis Paternenſis, & Joanne epiſcopo civitatis Rhegitanæ, locum exhibentibus una cum Joanne Deo amabili epiſcopo civitatis Portuenſis venerabilis concilii, quod circa antiquam Romam eſt centum vigintiquinque reverendiſſimorum epiſcoporum, qui & per proprias ſubſcriptiones inſinuantur in ſuggeſtione, quæ ab eis facta eſt ad Conſtantinum imperatorem, Philalethe epiſcopo Cæſareæ Cappa- E dociæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio Heracleæ Thracienſi, Platone epiſcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio epiſcopo Cyziceno, Marino epiſcopo Sardium provinciæ Lydiorum, Petro epiſcopo Nicomedienſi, Photio epiſcopo Nicæno, Joanne epiſcopo Chalcedonenſi, Joanne epiſcopo Sidæ, Joanne epiſcopo Amaſiæ, Theodoro epiſcopo Meliteno, Juſtino epiſcopo Tyanenſi, Alypio epiſcopo Gangrenſi, Cypriano epiſcopo Claudiopolitano provinciæ Honoriadis, Joanne epiſcopo Peſſinuntis, Polyeucto epiſcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro epi-

ACTIO XVIII

ANNO CHRISTI 680

epiſcopo Stauropolitano Cariæ, Tiberio epi- A ſcopo Laodiceæ Phrygiæ, Coſma epiſcopo Synnadorum, Conſtantino epiſcopo Baratæ, locum exhibente Pauli epiſcopi Iconii, Stephano epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Joanne epiſcopo Pergeno, Theopempto epiſcopo Juſtinianopolitano ſeu Mociſi, Iſidoro epiſcopo Rhodi, Siſinnio epiſcopo Hierapolitano Phrygiæ, Theodoro epiſcopo Tarſenſi, Stephano epiſcopo Anazarbenſi, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Traciæ, Theodoro epiſcopo Pompeiopolitano, Zacharia epiſcopo Leontopolitano Iſauriæ, Georgio epiſcopo Mitylenenſi, Georgio epiſcopo Miletenſi, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſco- B po Methymnenſi, Theognio epiſcopo Cienſi, Alexandro epiſcopo Cotradorum Iſauriæ regionis, Epiphanio epiſcopo Euchaitorum, Joanne epiſcopo Heracleopolitano, Petro epiſcopo Meſembriæ, Petro epiſcopo Sozopoleos Thraciæ, Joanne epiſcopo Stoborum, Joanne epiſcopo Athenarum, Joanne epiſcopo Argorum, Theodoſio epiſcopo Lacedæmoniorum, Joanne epiſcopo Lappæ, Gregorio epiſcopo Cantani, Stratonico epiſcopo Solorum, & Tychone epiſcopo Citii, utriſque de ſynodo exiſtentibus Chriſto amabilis inſulæ Cypriorum, Joanne epiſcopo Nyſſeno, Theodoro epiſcopo imperialium Thermarum, Georgio epiſco- C po Camulianorum, Theodoro epiſcopo Ecclenzinæ ſive Juſtinianopolis magnæ Armeniæ, Georgio epiſcopo Daranaleenſi, ſive Camachorum, Zoeto epiſcopo Chriſtopolitano ſive Dios hieri, quod eſt Jovis ſacrum, regionis Aſianorum, Theodoro epiſcopo Pergami, Theodoro epiſcopo Maſtaurorum, Theodoro epiſcopo Adramyteno, Patricio epiſcopo Magneſiæ; Antonio epiſcopo Hypæporum, Joanne epiſcopo * Amathuntorum, Siſinnio epiſcopo Nyſſorum Aſiæ, Rhegino epiſcopo Panienſi, Martyrio epiſcopo Juliopolitano Galatiæ, Michaele epiſcopo Aſponenſi, Platone epiſcopo Cinnenſi, Geneſio epiſcopo Ana- D ſtaſiopolitano, Stephano epiſcopo Verinopolitano, Andrea epiſcopo Mnizeno, Mercurio epiſcopo Pœmanino, Joanne epiſcopo Miletopolitano, Conſtantino epiſcopo Lampſaceno, * Cyrico epiſcopo Hadrianenſi, Joanne epiſcopo Philadelphiæ, Andrea epiſcopo Silandeno, Joanne epiſcopo Sitorum, Theodoro epiſcopo Daldeno, Joanne epiſcopo Daſcylino, Joanne epiſcopo Hadrianorum, Siſinnio epiſcopo Baſilinopolitano, Theodoro epiſcopo Prænetino, Leontio epiſcopo Helenopolitano, Georgio epiſcopo Gali, Theodoro epiſcopo Cæſareæ Bithyniæ, Polychronio epiſcopo Theopolitano ſive Pruſeno, Anaſtaſio epiſcopo Theotocianorum ſive Apolloniadis, Theodoro epiſcopo Juſtinianopolitano Gor- E di, Menna epiſcopo Caralliæ Pamphyliæ, Coſma epiſcopo Manovorum, Niceta epiſcopo Coraceſeno, Theodoro epiſcopo Verbeno, Callinico epiſcopo Coloniæ Armeniæ, Tiberio epiſcopo * Amiſeno, Joanne epiſcopo Andrapenorum, Theodoro epiſcopo Iberorum, Sergio epiſcopo Sinopeno, Georgio epiſcopo Arcenſi, Joanne epiſcopo Fauſtinopolitano, Irenarcho religioſo diacono, locum exhibente Comitæ epiſco-

* Anecium.

* Quirico

* Amyſeno

A ρων τῆς Λυκίας· Θεοδώρου ἐπισκόπου Σαυρουπόλεως Καρίας. Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας· Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Βαράτης, ἐπέχοντος τὸν τόπον Παύλου ἐπισκ. τοῦ Ἰκονίου. Στεφάνου ἐπισκ. Ἀντιοχείας Πισιδίας· Ἰωάννου ἐπισκ. Πέργης. Θεοπέμπτου ἐπισκ. Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισοῦ· Ἰσιδώρου ἐπισκ. Ῥόδου· Σισιννίου ἐπισκ. Ἱεραπόλεως Φρυγίας· Θεοδώρου ἐπισκ. Ταρσοῦ· Στεφάνου ἐπισκ. Ἀναζάρβου. Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας· Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θρᾴκης· Θεοδώρου ἐπισκ. Πομπηϊουπόλεως· Ζαχαρίου ἐπισκ. Λεοντοπόλεως Ἰσαυρίας· Γρηγορίου ἐπισκ. Μιτυλήνης· Γεωργίου ἐπισκ. B Μιλήτου· Σεργίου ἐπισκ. Σηλυβρίας· Ἀνδρέου ἐπισκ. Μηθύμνης· Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου· Ἀλεξάνδρου ἐπισκ. Κοτράδων τῆς Ἰσαύρων χώρας. Ἐπιφανίου ἐπισκ. Εὐχαΐτων. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως, ἤτοι Πιδαχθόης· Πέτρου ἐπισκ. Μεσημβρίας· Πέτρου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Θρᾴκης. Ἰωάννου ἐπισ. Στόβων. Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀθηνῶν. Ἰωάννου ἐπισκ. τοῦ Ἄργους. Θεοδοσίου ἐπισκ. Λακεδαιμονίας. Ἰωάννου ἐπισκ. Λάππης. Γρηγορίου ἐπισκ. Καντάνου· Στρατονίκου ἐπισκ. Σόλων. Τύχωνος ἐπισκ. τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου. Ἰωάννου ἐπισκ. Νύσσης. Θεοδώρου ἐπισκ. τῶν βασιλικῶν Θερμῶν· C Γεωργίου ἐπισκόπ. Καμουλιανῶν. Θεοδώρου ἐπισκ. Ἐκκλεσζηνῆς, ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας. Γεωργίου ἐπισκ. Δαρανάλεως, ἤτοι τῶν Καμάχων. Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως ἤτοι Διὸς ἱεροῦ τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας. Θεοδώρου ἐπισκ. Περγάμου. Θεοδώρου ἐπισ. Μασταύρων. Θεοδώρου ἐπισ. Ἀδραμυττοῦ. Πατρικίου ἐπισκ. Μαγνησίας· Ἀντωνίου ἐπισκ. Ὑπαίπων· Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀνέων. Σισιννίου ἐπισκ. Νύσσης Ἀσίας. Ῥηγίνου ἐπισκ. τοῦ Πανίου. Μαρτυρίου ἐπισκ. Ἰουλιουπόλεως. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ἀσπόνης. Πλάτωνος ἐπισκ. Κίννης. Γενεσίου ἐπισκ. Ἀναστασιουπόλεως· Στεφάνου ἐπισκ. Βερινουπόλεως. Ἀνδρέου ἐπισκ. Μνιζοῦ. Μερκουρίου ἐπισκ. Ποιμανηνοῦ. Ἰωάννου ἐπισκ. Μιλητουπόλεως D Κωνσταντίνου ἐπισκ. Λαμψάκου. Κυρίκου ἐπισκ. Ἀδριανείας· Ἰωάννου ἐπισκ. Φιλαδελφείας. Ἀνδρέου ἐπισκόπου Σιλάνδου. Ἰωάννου ἐπισκόπου Σιτῶν. Θεοδώρου ἐπισκ. Δάλδης· Ἰωάννου ἐπισκ. τοῦ Δασκυλίου· Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀδριανῶν. Σισιννίου ἐπισκ. Βασιλινουπόλεως· Θεοδώρου ἐπισκ. Πραινέτου. Λεοντίου ἐπισκ. Ἑλενουπόλεως. Γεωργίου ἐπισκ. τοῦ Γάλου. Θεοδώρου ἐπισκ. Καισαρείας Βιθυνίας. Πολυχρονίου ἐπισκ. Θεουπόλεως, ἤτοι Προύσης. Ἀναστασίου ἐπισ. Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος. Θεοδώρου ἐπισκόπ. Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου. Μηνᾶ ἐπισκ. Καραλίας Παμφυλίας. Κοσμᾶ ἐπισκ. Μανδων. Νικήτα ἐπισκ. τοῦ Κορακησίου· Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης· Καλ- E λινίκου ἐπισκ. Κολωνίας Ἀρμενίας· Τιβερίου ἐπισκ. Ἀμισοῦ. Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀνδράπων. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ἰβόρων. Σεργίου ἐπισκ. Σινώπης. Γρηγορίου ἐπισκ. Ἄρκης. Ἰωάννου ἐπισκ. Φαυστινουπόλεως. Εἰρηνάρχου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπέχοντος τὸν τόπον Κομιτᾶ ἐπισκ. Ἀμαστρίδος. Γεωργίου ἐπισκ. Ἰωνοπόλεως. Φωκᾶ ἐπισκόπου Δαδύβρων. Πλάτωνος ἐπισκ. Ἀδριανουπόλεως. Γεωργίου ἐπισκ. Κρατίας. Δομετίου ἐπισκ.

Πρυ-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

Προυσιάδος· Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου. Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου. Ἀναστασίου ἐπισκ. τοῦ Πολεμωνίου. Ἰωάννου ἐπισκ. Κομάνων. Θεοφυλάκτου ἐπισκ. Κερασοῦντος. Θεοδώρου ἐπισκ. Τραπεζοῦντος· Σολομῶντος ἐπισκόπου Κλανέου· Θεοδώρου ἐπισκ. τοῦ Ἀμωρίου. Ζημάρχου ἐπισκ. Σιδύμων Γεωργίου ἐπισκ. Οἰνιάνδων. Ἰωάννου ἐπισκ. Ἐρίζων. Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου. Πατρικίου ἐπισκ. Ἰλλύζων. Κυριάκου ἐπισκόπ. Ἀγκυροσυνάδου· Πέτρου ἐπισκ. Ἀππίας. Ἀλεξάνδρου ἐπισκ. Νακωλείας. Δομετίου ἐπισκ. Πρυμνησοῦ· Θεοδοσίου ἐπισκ. Ψιβήλων· Παύλου ἐπισκ. Σωζοπόλεως Πισιδίας· Κοσμᾶ ἐπισκ. τοῦ Κοτυαείου. Μαρίνου ἐπισκόπ. τοῦ Φιλομηλίου. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Τιβεριάδων. Πλάτωνος ἐπισκ. Μαγίδων. Πλουσιανοῦ ἐπισκ. τοῦ Συλλέου. Θεοδώρου ἐπισκ. Ναζιανζοῦ. Θεοδώρου ἐπισκόπου Δοάρων· Γεωργίου ἐπισκόπου Κῴου· Γεωργίου ἐπισκόπου Χίου. Στεφάνου ἐπισκ. Πάρου· Γεωργίου ἐπισκόπου Ναξίας. Δημητρίου ἐπισκόπου Τήνου. Γεωργίου ἐπισκ. Θήρας. Εὐτυχίου ἐπισκόπου Μήλου, Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωρύκου. Ἰωάννου ἐπισκ. Ἀδριανῶν. Γεωργίου ἐπισκόπου Φλαβιάδος. Εὐλαλίου ἐπισκ. Ζηνωνοπόλεως. Κωνσταντίνου ἐπισκ. Δαλισανδοῦ. Θεοδώρου ἐπισκ. Ὄλβης· Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτου τῆς διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. Κόνωνος, καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπονομαζομένης δόμου Ἀρσικίας, διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην. Λεοντίου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου καὶ μοναχοῦ μονῆς ἐπιλεγομένης Κέλλαι νέαι, τυγχανούσης ὁμοίως ἐν τῇ τοιαύτῃ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ. Ἰορδάνου καὶ Πολυχρονίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ ἀποκρισιαρίων τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων.

Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων, καὶ ὑπάτων, καὶ πάντων τῶν ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν μητροπολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων κατὰ τάξιν, ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων.

Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου εἶπε. μεῖζον εὐσεβείας καθέστηκε γνώρισμα, εὐαγγέλιε δέσποτα, τὸ πρώτως τοῖς περὶ τὸ θεῖον σέβας ἀνήκουσιν ἐξαίρετον τὴν ἐπιμέλειαν τίθεσθαι, εἶθ᾽ οὕτως τὰ τῇ φιλοχρίστῳ πολιτείᾳ προσήκοντα πράγματα εὐθυβόλως ἰθύνεσθαι· ὃ δὴ καὶ πράττεις ἐπιεικῶς, ἡμερώτατε, πᾶσαν μὲν τὴν περὶ τῶν κοσμικῶν πραγμάτων ὄχλησιν ἀποθέμενος, τὴν δὲ περὶ τὰ θεῖα φροντίδα τε καὶ σπουδὴν ἀναδεξάμενος τῇ τοῦ πνεύματος χάριτι. καὶ τοῦτο ὑμῶν ἐκκριτον ἐγκαλλώπισμα ἐξ εὐσεβείας κατὰ τοῦ διαβόλου συγκροτῆσαι στρατόπεδον καὶ κατὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ φάλαγγος ἱερὸν συναθροῖσαι κατάλογον, φαμὲν δὴ τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον· ἥτις ὡς ἔδει μετὰ πολλῆς ὅσης τῆς ἐμμελείας ἐκ πολλῶν ἡμερῶν

pi Amaſtridis, Georgio epiſcopo Junopolitano, Phoca epiſcopo Dadybrorum, Platone epiſcopo Hadrianopolitano Honoriadis, Georgio epiſcopo Cratiæ, Domitio epiſcopo Pruſiados, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tieno, Anaſtaſio epiſcopo Polemonienſi, Joanne epiſcopo Comanorum, Theophylacto epiſcopo Ceraſuntis, Theodoro epiſcopo Trapezuntis, Salomone epiſcopo Claneı, Theodoro epiſcopo Amorino, Zemarco epiſcopo Sidymorum, Georgio epiſcopo Oeniandorum, Joanne epiſcopo Erizorum, Joanne epiſcopo Myndi, Patricio epiſcopo Illuzorum, Cyrico epiſcopo Ancyrano, Petro epiſcopo Appiæ, Alexandro epiſcopo Nacoliæ, Demetrio epiſcopo Prymneſeno, Theodoſio epiſcopo Pſibelorum, Paulo epiſcopo Sozopolitano Piſidiæ, Coſma epiſcopo Gottyæno, Marino epiſcopo Philomelii, Conſtantino epiſcopo Tibriadorum, Platone epiſcopo Magidorum, Pluſiano epiſcopo Sylei, Theodoro epiſcopo Nazianzeno, Theodoro epiſcopo Doarorum, Georgio epiſcopo Coenſi, Georgio epiſcopo Chiorum, Stephano epiſcopo Pari, Georgio epiſcopo Naxiæ, Demetrio epiſcopo Tenenſi, Georgio epiſcopo Therenſi, Eutychio epiſcopo Meli, Joanne epiſcopo Coryci, Joanne epiſcopo Hadrianorum, Georgio epiſcopo Flaviadis, Eulalio epiſcopo Zenonopolitano, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, Theodoro epiſcopo Olbæ, Georgio religioſo presbytero, & monacho monaſterii Renati, quod ſitum eſt apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterii, quod cognominatur domus Arſicia, ſimiliter ſiti apud antiquam Romam, Leontio religioſo diacono & monacho monaſterii quod cognominatur Cellæ novæ, pariter ſitum apud antiquam Romam, Jordane & Polychronio reverendiſſimis presbyteris monachis & reſponſalibus ſanctæ Chriſti Dei noſtri civitatis Hieroſolymorum.

Reſidentibus itaque glorioſiſſimis patriciis, & conſulibus, omnibuſque venerabilibus & Deo amabilibus metropolitanis & epiſcopis juxta ordinem in eodem ſecretario Trulli, propoſitis in medio ſanctis, atque immaculatis Chriſti Dei noſtri evangeliis:

Theodorus Deo amabilis archidiaconus hujus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ magnæ eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgii venerabilis atque ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolitani, dixit: Maximæ pietatis exiſtit indicium, tranquilliſſime domine, primo iis quæ ad culturam divinam attinent, præcipuam diligentiam adhibere: dehinc cauſas, quæ Chriſto amabili reipublicæ competunt, recta conſideratione dirigere, quod profecto benigne peragis, manſuetiſſime, omnem quidem ſæcularium cauſarum ſolicitudinem reponens, pro divinis vero curam & ſtudium per Spiritus ſancti gratiam aſſumens. Et hic veſter eſt acceptabilis ornatus per pietatem adverſus diabolum ciere exercitum, & contra impiam ejus cohortem ſacrum aggregare collegium, nempe hoc ſanctum & magnum atque univerſale concilium, quod, ſicuti congruum fuerat, cum plurima & quanta debuit ſedulitate ex multis diebus ſuper im-

ACTIO XVIII.

maculata noſtra Chriſtianorum fide, quod agendum fuerat, geſſit; propugnatricem adeptum veſtram pietatem: diſſenſionem vero quæ quoquo modo exorta eſt adverſus rectitudinem fidei, poſt tergum effecit; innixa quidem veritatis doctrinis, corroborata vero beatiſſimorum patrum irreprehenſibilibus & vere divinis traditionibus, ut ex ipſis actorum ſcriptis in unoquoque, quæ provenerunt, conſiderare eſt. Definitionem autem nunc promulgavit ſine * mendacio, divinarum ſcripturarum vigore pollentem, ſanctorumque patrum * doctrina ſuperſcriptam, ad confirmationem quidem rectorum veritatis dogmatum, gloriam vero pii veſtri imperii, & hanc præ manibus deferimus, ſi conſtat veſtræ ſerenitatis propoſito, recenſendam.

* errore

* doctrinam ...

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Quæ memorata eſt definitio, relegatur. Et accipiens Agatho religioſus lector & notarius Georgii venerabilis atque ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo conſervandæ regiæ urbis, eamdem definitionem relegit in his verbis:

Sancta magna atque univerſalis ſynodus, quæ per gratiam Dei & piam ſanctionem Conſtantini piiſſimi & fideliſſimi magni imperatoris congregata eſt in hac a Deo conſervanda regia Conſtantinopoli nova Roma, in ſecretario divalis palatii, quod cognominatur Trullus, decrevit, quæ habentur in ſubditis:

Unigenitus Dei Patris Filius & Verbum qui per omnia ſimilis nobis abſque ſolo peccato factus eſt, homo Chriſtus verus Deus noſter, per evangelicas voces flagranter prædicavit: *Ego ſum lux mundi. Qui ſequitur me, non ambulabit in tenebris, ſed habebit lumen vitæ.* Et iterum: *Pacem meam relinquo vobis, pacem meam do vobis.* Hac proinde divinitus edita pacis doctrina Deo inſtruente, manſuetiſſimus noſter imperator inſtitutus, propugnator quidem rectæ fidei, expugnator vero pravæ doctrinæ, hoc ſanctum univerſale noſtrum congregans collegium, totius eccleſiæ adunavit compaginem. Unde hoc ſanctum noſtrum univerſale concilium impietatis errorem qui nunc uſque a quibuſdam temporibus factus eſt, procul abjiciens, ſanctorum autem ac probabilium patrum inoffenſe recto tramite iter conſecutum, ſanctis & univerſalibus quinque ſynodis pie in omnibus conſonuit; trecentorum, inquimus, decem & octo ſanctorum patrum, qui in Nicæam convenerunt adverſus Arium furioſum: & ei, quæ a CL. a Deo inſpiratis viris poſt hanc apud Conſtantinopolim adverſus Macedonium impugnatorem Spiritus, & Apolinarem impium: ſimiliter & ei, quæ in Epheſo prius adverſus Neſtorium Judaicæ intelligentiæ, congregata eſt ducentorum venerabilium virorum: atque ei, quæ in Chalcedone ſexcentorum triginta Deo inſpiratorum patrum adverſum Eutychem & Dioſcorum Deo odibiles: ſuper has & ultimæ harum quintæ ſanctæ ſynodo, quæ hic congregata eſt adverſus Theodorum Mopſueſtenum, Origenem, Didymum & Evagrium, & ſcripta Theodori adverſus duodecim capitula laudabilis Cyrilli, & epiſtolam quæ dicitur Ibæ ad

Joan. 8.

Joan. 14.

ANNO CHRISTI 680.

A τὸ περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως πρακτέον διήνυσε, πρόμαχον εὐτυχήσασα τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, καὶ τὴν ὁπωσοῦν * ἀναφυεῖσαν κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας διχόνοιαν ἐκποδὼν πεποίηκεν, ἐπερειδομένη μὲν τοῖς τῆς ἀληθείας διδάγμασι, κρατυνομένη δὲ ταῖς τῶν μακαριωτάτων πατέρων ἀνεπιλήπτοις, καὶ θείαις ὡς ἀληθῶς παραδόσεσιν, ὡς ἔστιν ἐκ τῶν ἐγγράφως πεπραγμένων ἐφ' ἑκάστῳ τῶν παρακολουθησάντων κατανοῆσαι. ὅρον δὲ νῦν ἐξεφώνησεν ἀπλανῆ τῇ δυνάμει τῶν θείων γραφῶν σεμνυνόμενον, καὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαν ἐπιγραφόμενον, εἰς βεβαίωσιν μὲν τῶν ὀρθῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων, καύχημα δὲ τῆς ὑ-
B μετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας. καὶ τοῦτον μετὰ χεῖρας ἐπιφερόμεθα, εἰ παρίσταται τῷ σκοπῷ τῆς ὑμῶν γαληνότητος, ἀναγνωσθησόμενον.

* ἀναφανεῖσαν

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν. ὁ ἐπιμνησθεὶς ὅρος ἀναγινωσκέσθω. καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου ἀνέγνω τὸν ὅρον ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως.

Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ
C καὶ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέᾳ Ῥώμῃ, ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα.

Ὁ τοῦ Θεοῦ πατρὸς μονογενὴς υἱός τε καὶ λόγος, ὁ κατὰ πάντα ὅμοιος ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας γενόμενος ἄνθρωπος, Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν ἐν εὐαγγελικαῖς διαπρυσίως ἐκήρυξε φωναῖς, ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. καὶ πάλιν. εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. ταύτῃ τοι τῇ θεολέκτῳ τῆς εἰρήνης διδασκαλίᾳ θεοσόφως ὁ πρᾳότατος ἡμῶν βασιλεὺς ὁδηγούμενος, ὁ
D τῆς μὲν ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχος, τῆς δὲ κακοδοξίας ἀντίμαχος, τὴν καθ' ἡμᾶς ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν συναθροίσας ὁμήγυριν, τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν ἥνωσε σύγκριμα. ὅθεν ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὴν ἀπό τινων καὶ ὧδε χρόνων τῆς δυσσεβείας πλάνην πόρρωθεν ἀπελάσασα, καὶ τῇ τῶν ἁγίων καὶ ἐγκρίτων πατέρων ἀπλανῶς εὐθείᾳ τρίβῳ κατακολουθήσασα, ταῖς ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις ἐν ἅπασιν εὐσεβῶς ὡμοφώνησε. φαμὲν δὴ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων κατὰ τοῦ μανιώδους Ἀρείου. καὶ τῇ μετ' αὐτὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφόρων
E ἀνδρῶν κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου, καὶ Ἀπολλιναρίου τοῦ δυσσεβοῦς· ὁμοίως καὶ τῇ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον κατὰ Νεστορίου τοῦ Ἰουδαιόφρονος συναγηγερμένων διακοσίων θεσπεσίων ἀνδρῶν. καὶ τῇ ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοπνεύστων πατέρων κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τῶν θεοστυγῶν. πρὸς ταύταις καὶ τῇ τελευταίᾳ τούτων πέμπτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ, τῇ ἐνταῦθα συναθροισθείσῃ κατὰ Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας, Ὠριγένους, Διδύμου τε, καὶ Εὐαγρίου, καὶ τῶν συγγραμμάτων Θεοδωρίτου κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἀοιδίμου Κυρίλλου, καὶ τῆς

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

καὶ τῆς λεγομένης Ἴβα ἐπιστολῆς πρὸς Μάρην γεγράφθαι τὸν Πέρσην. ἀνανεουμένη μὲν ἐν πᾶσι τὰ τῆς εὐσεβείας ἀνανεωσαμένη θεσπίσματα, τὰ βέβηλα δὲ τῆς δυσσεβείας ἐκδιώξασα δόγματα· καὶ τὸ παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων ἐκτεθὲν, καὶ αὖθις παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφόρων βεβαιωθὲν, ὅπερ καὶ αἱ λοιπαὶ ἅγιαι σύνοδοι ἐπ' ἀναιρέσει πάσης ψυχοφθόρου αἱρέσεως ἀσπασίως ἐδέξαντο, καὶ ἐπεκύρωσαν σύμβολον, καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ θεοπνεύστως ἐπεσφράγισε σύνοδος.

A Marim Perſam ſcriptam, immutilatas quidem in omnibus pietatis renovans ſanctiones, profanas vero impietatis expellens doctrinas: & id quod eſt a trecentis decem & octo patribus editum, & debinc a CL. Deo inſtituente confirmatum eſt, quod etiam ceteræ ſanctæ ſynodi ad extinguendam omnem peſtiferam hæreſin alacriter ſuſceperunt & confirmaverunt ſymbolum, & hoc noſtrum ſanctum & univerſale a Deo inſpiratum conſignavit concilium.

Ἔκθεσις πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων μακαρίων πατέρων.

B *Symbolum Nicænorum trecentorum decem & octo ſanctorum patrum.*

Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός. Θεὸν ἐκ Θεοῦ. φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ. γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθήμενον, καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. Τοὺς δὲ λέγοντας, ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν. καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεπτὸν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Credimus in unum Deum, Patrem omnipotentem, viſibilium & inviſibilium factorem, & in unum dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei, qui natus eſt ex Patre, unigenitum, hoc eſt, de eſſentia Patris, Deum verum de Deo vero, natum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt quæ in cœlo & quæ in terra: propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcendentem * de cœlo, incarnatumque & humanatum, paſſum & reſurgentem tertia die, & aſcendentem in cœlum, * & venturum judicare vivos & mortuos. Et in Spiritum ſanctum. Eos autem qui dicunt, quia erat aliquando, quando non erat, & antequam naſceretur, non erat, & quia ex nihilo factus eſt, vel ex altera ſubſtantia vel eſſentia dicentes eſſe, aut vertibilem * Filium Dei, hos anathematizat ſancta Dei catholica & apoſtolica eccleſia.

C

* in G. abeſt de cœlo.

* G. & ad dexteram Patris ſedentem.

* G. addit, ſive alterabilem.

Ἔκθεσις πίστεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων.

Symbolum centum quinquaginta ſanctorum Patrum Conſtantinopoli congregatorum.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα, καὶ ταφέντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς. καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιὸν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον, καὶ συνδοξαζόμενον. τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν. εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. ὁμολογοῦμεν ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. προσδοκοῦμεν ἀνάστασιν νεκρῶν, καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.

D Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium. Et in unum dominum Jeſum Chriſtum, Filium Dei unigenitum, qui ex Patre natus eſt ante omnia ſæcula; lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt, propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcendentem de cœlis, & incarnatum de Spiritu ſancto & Maria virgine, & humanatum, crucifixumque pro nobis ſub Pontio Pilato, & paſſum, & ſepultum, & reſurgentem tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendentem in cœlos, & ſedentem ad dex-
E tram Patris, & iterum venturum cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum dominum & vivificatorem, ex Patre & Filio coadorandum & conglorificandum, qui locutus eſt per prophetas. * Et unam ſanctam catholicam & apoſtolicam eccleſiam. Confitemur unum baptiſma in remiſſionem peccatorum; * ſperamus reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſæculi. Amen.

* G. in unam

* G. exſpectamus

San-

ANNO CHRISTI 680.

Sanctum & univerſale concilium dixit : A Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxæ fidei cognitionem atque confirmationem, pium atque orthodoxum hoc divinæ gratiæ ſymbolum. Sed quoniam non deſtitit ab exordio adinventor malitiæ cooperationem ſibi ſerpentem inveniens, & per eum venenoſam humanæ naturæ deferens mortem, & ita * organa ad propriam ſui voluntatem apta reperiens, Theodorum dicimus, qui fuerat epiſcopus Pharan, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, qui fuerunt hujus regiæ urbis antiſtites, inſuper & Honorium, qui fuit papa antiquæ Romæ, & Cyrum, qui Alexandriæ tenuit epiſcopatum, Macarium quoque, qui nuper fuerat Antiochiæ præſul, & B Stephanum ejus diſcipulum, non * vacavit per eos plenitudini eccleſiæ erroris ſcandala ſuſcitare, unius voluntatis, & unius operationis in duabus naturis unius de ſancta Trinitate, Chriſti veri Dei noſtri, orthodoxæ plebi noviſone diſſeminando hæreſim conſentaneam inſanæ ac malitioſæ ſectæ impiorum Apollinarii, Severi, atque Themiſtii: quæ & perfectionem humanitatis unius, ejuſdemque domini Jeſu Chriſti Dei noſtri, molita eſt per quamdam doloſam adinventionem perimere, per hoc involuntariam & inoperatricem carnem ejus, quæ intellectualiter animata eſt, infamiter introducens. Excitavit igitur Chriſtus Deus noſter fideliſſimum im- C peratorem novum David, virum ſecundum cor ſuum inveniens, qui non dedit, juxta quod ſcriptum eſt, *ſomnum oculis ſuis, & palpebris * meis dormitationem*, donec per hunc noſtrum a Deo congregatum ſacrumque conventum, ipſam rectæ fidei reperit perfectam prædicationem, (ſecundum enim a domino editam vocem, *ubi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo, ibi ſum in in medio eorum.*) Quæ præſens ſancta & univerſalis ſynodus fideliter ſuſcipiens, & expanſis manibus amplectens, tam ſuggeſtionem quæ a ſanctiſſimo ac beatiſſimo Agathone papa antiquæ Romæ facta eſt ad Conſtantinum piiſſimum atque fideliſſimum no- D ſtrum imperatorem, quæ nominatim abjecit eos, qui docuerunt vel prædicaverunt, ſicut ſuperius dictum eſt, unam voluntatem & unam operationem in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, adæque amplexa eſt & alteram ſynodalem ſuggeſtionem quæ miſſa eſt a ſacro concilio, quod eſt ſub eodem ſanctiſſimo papa centum vigintiquinque Deo amabilium epiſcoporum, ad ejus a Deo inſtructam tranquillitatem, utpote conſonantes ſancto Chalcedonenſi concilio, & tomo ſacerrimi ac beatiſſimi papæ ejuſdem antiquæ Romæ Leonis, qui directus eſt ad ſanctum Flavianum, quem & * titulum rectæ fidei hujuſmodi ſynodus E appellavit: ad hæc & ſynodicis epiſtolis, quæ ſcriptæ ſunt a beato Cyrillo adverſus impium Neſtorium, & ad orientales epiſcopos. Aſſecuti quoque ſancta quinque univerſalia concilia, & ſanctos atque probabiles patres, * conſonanterque confiteri definientes dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum noſtrum, unum de ſancta & conſubſtantiali & vitæ originem præbente Trinitate, perfectum in deitate, & perfectum eumdem in humanitate, Deum vere, & hominem vere, eumdem ex anima rationali & corpore; conſub-

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν. ἤρκει μὲν εἰς ἐντελῆ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ εὐσεβὲς καὶ ὀρθόδοξον τοῦτο τῆς θείας χάριτος σύμβολον. ἀλλ᾽ ἐπεὶ οὐκ ἐπαύσατο ἀρχῆθεν τῆς κακίας ὁ εὑρετὴς συνεργὸν τὸν ὄφιν εὑράμενος, καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸν ἰοβόλον τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει προσαγόμενος θάνατον, οὕτω καὶ νῦν ὄργανα πρὸς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ βούλησιν εὑρηκὼς ἐπιτήδεια, Θεόδωρόν φαμεν τὸν γενόμενον τῆς Φαρὰν ἐπίσκοπον, Σέργιον, Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον τοὺς γενομένους προέδρους τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως· ἔτι δὲ καὶ Ὁνώριον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπισκοπήσαντα, Μακάριόν τε τὸν Ἀντιοχείας προσφάτως γενόμενον πρόεδρον, καὶ Στέφανον τὸν τούτου μαθητήν, οὐκ ἠργήσε δι᾽ αὐτῶν τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι τῆς πλάνης ἐπεγείρειν τὰ σκάνδαλα, ἑνὸς θελήματος, καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ καινοφώνως ἐνσπείρας τὴν αἵρεσιν, τῇ Ἀπολλιναρίου Σευήρου, καὶ Θεμιστίου τῶν δυσσεβῶν φρενοβλαβεῖ κακοδοξίᾳ συνᾴδουσαν, καὶ τὸ τέλειον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀνελεῖν διά τινος δολερᾶς ἐπινοίας σπουδάσασαν, ἀθέλητον ἐντεῦθεν, καὶ ἀνενέργητον τὴν νοερῶς ἐψυχωμένην αὐτοῦ σάρκα δυσφήμως εἰσάγουσαν. ἐξήγειρε τοίνυν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν τὸν πιστὸν βασιλέα τὸν νέον Δαυὶδ, ἄνδρα κατὰ τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν εὑρηκώς· ὃς οὐκ ἔδωκε, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ τοῖς βλεφάροις αὐτοῦ νυσταγμὸν, ἕως ὅτου διὰ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς θεοσυλλέκτου ταύτης καὶ ἱερᾶς ὁμηγύρεως τὸ τῆς ὀρθοδοξίας εὗρε τέλειον κήρυγμα. κατὰ γὰρ τὴν θεόλεκτον φωνὴν, ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι συνηγμένοι, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἥτις παροῦσα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος πιστῶς δεξαμένη, καὶ ὑπτίαις χερσὶν ἀσπασαμένη τήν τε τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος γενομένην ἀναφορὰν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον, καὶ πιστότατον ἡμῶν βασιλέα Κωνσταντῖνον, τὴν ἀποβαλλομένην ὀνομαστὶ τοὺς κηρύξαντας, καὶ διδάξαντας, ὡς προδεδήλωται, ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὡσαύτως δὲ προσηκαμένη καὶ τὴν ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἁγιώτατον πάπαν ἱερᾶς συνόδου τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων ἑτέραν συνοδικὴν ἀναφορὰν πρὸς τὴν αὐτοῦ θεόσοφον γαληνότητα, οἷά τε συμφωνούσας τῇ τε ἁγίᾳ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ, καὶ τῷ τόμῳ τοῦ πανιέρου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, τῷ σταλέντι πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἐν ἁγίοις· ὃν καὶ στήλην ὀρθοδοξίας ἡ τοιαύτη σύνοδος ἀπεκάλεσεν. ἔτι μὴν καὶ ταῖς συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς ταῖς γραφείσαις παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους· ἑπομένη τε ταῖς τε ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ ἐκκρίτοις πατράσι, καὶ συμφώνως ὁρίζουσα ὁμολογεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν τὸν ἕνα τῆς ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος τέλειον ἐν θεότητι, καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι

ANNO CHRISTI 680.

τι· Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος· ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας. πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν κύριον μονογενῆ ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀχωρίστως, ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον. οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον, καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης. οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεοῦ λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφῆται περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἡμᾶς Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐξεπαίδευσε, καὶ τὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον. καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα ἐν αὐτῷ, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαν ὡσαύτως κηρύττομεν. καὶ δύο μὲν φυσικὰ θελήματα οὐχ ὑπεναντία, μὴ γένοιτο, καθὼς οἱ ἀσεβεῖς ἔφησαν αἱρετικοί, ἀλλ' ἑπόμενον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα, καὶ μὴ ἀντιπῖπτον, ἢ ἀντιπαλαῖον, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὑποτασσόμενον τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ πανσθενεῖ θελήματι. ἔδει γὰρ τὸ τῆς σαρκὸς θέλημα κινηθῆναι, ὑποταγῆναι δὲ τῷ θελήματι τῷ θεϊκῷ κατὰ τὸν πάνσοφον Ἀθανάσιον. ὥσπερ γὰρ ἡ αὐτοῦ σάρξ, σὰρξ τοῦ Θεοῦ λόγου λέγεται καὶ ἔστιν, οὕτω καὶ τὸ φυσικὸν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ θέλημα ἴδιον τοῦ Θεοῦ λόγου λέγεται καὶ ἔστι, καθά φησιν αὐτός· ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἴδιον λέγων θέλημα αὐτοῦ τὸ τῆς σαρκός, ἐπεὶ καὶ ἡ σὰρξ ἰδία αὐτοῦ γέγονεν· ὃν γὰρ τρόπον ἡ παναγία, καὶ ἄμωμος ἐψυχωμένη αὐτοῦ σὰρξ θεωθεῖσα οὐκ ἀνῃρέθη, ἀλλ' ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ὅρῳ τε καὶ λόγῳ διέμεινεν, οὕτω καὶ τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα θεωθὲν οὐκ ἀνῃρέθη, σέσωσται δὲ μᾶλλον κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον λέγοντα· τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου * οὐδὲ ὑπεναντίον Θεῷ θεωθὲν ὅλον· δύο δὲ φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως ἐν αὐτῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν δοξάζομεν, τουτέστι θείαν ἐνέργειαν, καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν κατὰ τὸν θεηγόρον Λέοντα τρανέστατα φάσκοντα· ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφὴ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο, ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. οὐ γὰρ δήπου μίαν δώσομεν φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν Θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαίρετον εἰς τὴν τοῖς γενητοῖς πρέποντα κατάγωμεν τόπον· ἑνὸς γὰρ καὶ τοῦ αὐτοῦ τά τε θαύματα καὶ τὰ πάθη γινώσκομεν κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο τῶν ἐξ ὧν ἐστι, φύσεων, καὶ ἐν αἷς τὸ

* Pro, τὸ νοούμενον. Hard.

A ſtantialem Patri ſecundum deitatem, & conſubſtantialem nobis ſecundum humanitatem, per omnia ſimilem nobis abſque peccato, ante ſæcula quidem ex Patre genitum ſecundum deitatem, in ultimis diebus autem eumdem propter nos & propter noſtram ſalutem de Spiritu ſancto & Maria virgine proprie & veraciter Dei genitrice ſecundum humanitatem, unum eumdemque Chriſtum Filium Dei unigenitum, in duabus naturis inconfuſe, inconvertibiliter, inſeparabiliter, indiviſe, cognoſcendum, nuſquam extincta harum naturarum differentia propter unitionem, ſalvataque magis proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam, & in unam ſubſiſtentiam concurrente, B non in duas perſonas partitum vel diviſum, ſed unum eumdemque unigenitum Filium Deum verbum dominum Jeſum Chriſtum, juxta quod olim prophetæ de eo, & ipſe nos dominus Jeſus Chriſtus erudivit, & ſanctorum patrum nobis tradidit ſymbolum; & duas naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes indiviſe, inconvertibiliter, inſeparabiliter, inconfuſe ſecundum ſanctorum patrum doctrinam adæque prædicamus; & duas naturales voluntates non contrarias, abſit, juxta quod impii aſſeruerunt hæretici, ſed ſequentem C ejus humanam voluntatem, & non reſiſtentem vel reluctantem, ſed potius & ſubjectam divinæ ejus atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim carnis voluntatem moveri, ſubjici vero voluntati divinæ, juxta ſapientiſſimum Athanaſium. Sicut enim ejus caro, caro Dei Verbi dicitur & eſt, ita & naturalis carnis ejus voluntas propria Dei Verbi dicitur & eſt, ſicut ipſe ait: *Quia deſcendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me, Patris*, ſuam propriam dicens voluntatem, quæ erat carnis ejus. Nam & caro propria ejus facta eſt. Quemadmodum enim ſanctiſſima atque immaculata animata ejus caro deifica- D ta non eſt perempta, ſed in proprio ſui ſtatu & ratione permanſit: ita & humana ejus voluntas deificata, non eſt perempta, ſalvata eſt autem magis ſecundum deiloquum Gregorium dicentem. *Nam illius velle, quod in ſalvatore intelligitur, non eſt contrarium Deo, deificatum totum*. Duas vero naturales operationes indiviſe, inconvertibiliter, inconfuſe, inſeparabiliter in eodem domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro * glorificamus, hoc eſt, divinam operationem & humanam operationem, ſecundum divinum prædicatorem Leonem, apertiſſime aſſerentem: *Agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium* E *eſt, Verbo ſcilicet operante quod Verbi eſt, & carne exequente quod carnis eſt*. Nec enim * in quoquam unam dabimus naturalem operationem Dei & creaturæ, ut neque quod creatum eſt, in divinam educamus eſſentiam: neque quod eximium eſt divinæ naturæ, ad competentem creaturis locum dejiciamus. Unius enim ejuſdemque tam miracula, quamque paſſiones cognoſcimus, ſecundum aliud & aliud earum, ex quibus eſt, naturarum & in quibus habet eſſe, ſicut admirabilis inquit Cyrillus. Undique igitur inconfuſum atque indiviſum conſervantes, brevi voce cuncta proferimus unum ſanctæ Trinitatis, & poſt in-

ACTIO XVIII.

Joan. 6

* aſſerimus

* profecto unam

incarnationem dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum noſtrum eſſe credentes, aſſerimus duas ejus eſſe naturas in una ejus radiantes ſubſiſtentia, in qua tam miracula, quamque paſſiones per omnem ſui diſpenſativam converſationem, non per phantaſiam, ſed veraciter demonſtravit, ob naturalem differentiam in eadem una ſubſiſtentia cognoſcendam, dum cum alterius communione utraque natura indiviſe, & inconfuſe propria vellet, atque operaretur: juxta quam rationem, & duas naturales voluntates & operationes confitemur, ad ſalutem humani generis convenienter in eo concurrentes. His igitur cum omni undique cautela atque diligentia a nobis formatis, definimus aliam fidem nulli licere proferre aut conſcribere, componereve aut ſapere, vel etiam aliter docere. Qui vero præſumpſerint fidem alteram componere, vel proferre, vel docere, vel tradere aliud ſymbolum volentibus converti ad agnitionem veritatis ex Gentilitate, vel Judaiſmo, aut ex qualibet hæreſi; aut qui novitatem vocis, vel * ſermonis adinventionem ad ſubverſionem eorum, quæ nunc a nobis determinata ſunt, introducere: hos, ſi quidem epiſcopi fuerint aut clerici, alienos eſſe, epiſcopos quidem ab epiſcopatu, clericos vero a clero: ſin autem monachi fuerint vel laici, etiam anathematizari eos.

* al. adinventio-

εἶναι ἔχει, ὡς ὁ θεσπέσιος ἔφησε Κύριλλος. πανταχόθεν γοῦν τὸ ἀσύγχυτον, καὶ ἀδιαίρετον φυλάττοντες συντόμῳ φωνῇ τὸ πᾶν ἐξαγγελλόμεθα· ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ μετὰ σάρκωσιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν εἶναι πιστεύοντες, φαμὲν δύο αὐτοῦ τὰς φύσεις ἐν τῇ μιᾷ αὐτοῦ διαλαμπούσας ὑποστάσει, ἐν ᾗ τά τε θαύματα, καὶ τὰ παθήματα δι᾽ ὅλης αὐτοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀναστροφῆς οὐ κατὰ φαντασίαν, ἀλλὰ ἀληθῶς ἐπεδείξατο, τῆς φυσικῆς ἐν αὐτῇ τῇ μιᾷ ὑποστάσει διαφορᾶς γνωριζομένης τῷ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἑκατέραν φύσιν θέλειν τε καὶ ἐνεργεῖν τὰ ἴδια. καθ᾽ ὃν δὴ λόγον καὶ δύο φυσικὰ θελήματά τε καὶ ἐνεργείας δοξάζομεν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καταλλήλως συντρέχοντα. τούτων τοίνυν μετὰ πάσης πανταχόθεν ἀκριβείας τε, καὶ ἐμμελείας παρ᾽ ἡμῶν διατυπωθέντων, ὁρίζομεν ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν, ἤγουν συγγράφειν, ἢ συντιθέναι, ἢ φρονεῖν, ἢ διδάσκειν ἑτέρως. τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν, ἢ προκομίζειν, ἢ διδάσκειν, ἢ παραδιδόναι ἕτερον σύμβολον τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἐξ Ἑλληνισμοῦ, ἢ ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ, ἢ γοῦν ἐξ αἱρέσεως οἱασοῦν, ἢ καινοφωνίαν, ἤτοι λέξεως ἐφεύρεσιν πρὸς ἀνατροπὴν εἰσάγειν τῶν νυνὶ παρ᾽ ἡμῶν διορισθέντων· τούτους εἰ μὲν ἐπίσκοποι εἶεν, ἢ κληρικοὶ, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου. εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν, ἢ λαϊκοὶ ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς.

SUBSCRIPTIONES.

Theodorus humilis epiſcopus ſanctæ Romanæ eccleſiæ, locum gerens Agathonis ter beatiſſimi & univerſalis papæ urbis Romæ ſubſcripſi.

Georgius humilis presbyter ſanctæ Romanæ eccleſiæ & locum gerens Agathonis ter beatiſſimi & univerſalis papæ urbis Romæ ſubſcripſi.

Joannes humilis diaconus ſanctæ Romanæ eccleſiæ, & locum gerens Agathonis ter beatiſſimi, & univerſalis papæ urbis Romæ ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Conſtantinopoleos novæ Romæ definiens ſubſcripſi.

Petrus presbyter, & locum ſervans apoſtolicæ ſedis Alexandriæ civitatis definiens ſubſcripſi.

Theophanes miſericordia Dei epiſcopus Theopoleos, id eſt, Antiochiæ definiens ſubſcr.

Georgius humilis presbyter, & locum gerens Theodori Deo amabilis presbyteri, & locum ſervantis apoſtolicæ ſedis ſanctæ Chriſti Dei noſtri Hieroſolymorum civitatis ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Theſſalonicenſis civitatis, & apoſtolicæ ſedis Romæ vicarius & legatus definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Trimithuntenæ inſulæ Cypri, & locum gerens Epiphanii ſanctiſſimi archiepiſcopi definiens ſubſcripſi.

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ.

Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλάχ. πρεσβ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλάχ. διάκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκ. Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγ.

Πέτρος πρεσβ. καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὑπέγραψα.

Θεοφάνης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκ. Θεουπόλεως, ἤτοι Ἀντιοχείας ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβ. ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβ. καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκ. Θεσσαλονίκης καὶ βικάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης, καὶ ληγατάριος ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεο-

A Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβ. καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώρου τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπ. τῆς Ῥαβεννησίων πόλεως ὑπέγ.

Theodorus humilis presbyter ſanctæ Ravennatis eccleſiæ, & locum gerens Theodori beatiſſimi archiepiſcopi ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πόρτου, καὶ λεγάτος πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes indignus epiſcopus ſanctæ Portuenſis eccleſiæ legatus totius concilii ſanctæ ſedis apoſtolicæ urbis Romæ definiens ſubſcripſi.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κορίνθου, καὶ λεγάτος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Corinthi, & legatus apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ definiens ſubſcripſi.

Βασίλειος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπισκ. μητροπόλεως Γορτυνίης τῆς Κρήτης νήσου, καὶ λεγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβ. Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγ.

Baſilius miſericordia Dei epiſcopus & metropolita civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, & legatus totius concilii Apoſtolicæ principalis B ſedis antiquæ Romæ definiens ſubſcripſi.

Ἀβουνδάντιος ἐπίσκ. Τεμψάνης, καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου ἀποστολ. θρόνου πόλεως Ῥώμης, ὁρίσας ὑπέγ.

Abundantius humilis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ civitatis Tempſanæ, legatus totius concilii ſanctæ ſedis apoſtolicæ urbis Romæ definiens ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἀνάξ. ἐπίσ. πόλεως τοῦ Ῥηγίου, καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου ἀποστολ. θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes indignus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Rhegitanæ, legatus totius concilii ſanctæ ſedis apoſtolicæ urbis Romæ definiens ſubſcripſi.

Φιλαλήθης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας, καὶ ἔξαρχος τῆς Ποντικῆς διοικήσεως, ὁρίσας ὑπέγ.

Philalethes indignus epiſcopus Cæſareæ magnæ civitatis primæ Cappadociæ provinciæ, & exarchus Ponticæ diœceſeos definiens ſubſcripſi.

C Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, καὶ ἔξαρχος τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Epheſiorum metropolis Aſianæ provinciæ & exarchus Aſianæ diœceſeos definiens ſubſcripſi.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἡρακλείας μητροπόλεως τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Heracleæ metropolis provinciæ Europæorum definiens ſubſcripſi.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψ.

Plato miſericordia Dei epiſcopus Ancyræ metropolis primæ Galatiæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγρ.

Georgius miſeriordia Dei epiſcopus Cyzici metropoleos provinciæ Helleſponti definens ſubſcripſi.

Μαρῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Marinus indignus epiſcopus Sardium metropolis D provinciæ Lydiæ definiens ſubſcripſi.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Petrus indignus epiſcopus Nicomediæ metropolis Bithyniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Φώτιος ἐλάχιστ. ἐπίσκ. τῆς Νικαιέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Photius miſericordia Dei epiſcopus Nicææ metropolis Bithyniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονίων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Chalcedonenſis metropoleos Bithyniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Sidenſis, metropolis Pamphyliæ provinciæ definiens E ſubſcripſi.

[1] Ἰουστῖνος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγρ.

Juſtinus miſericordia Dei epiſcopus Tyanenſis metropolis ſecundæ Cappadociæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Amaſiæ, metropolis Helenoponti provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theo-

1 In charta Niliaca, ut appellant, quæ fuit olim Bibl. Cæſareæ, teſte Lambecio lib. 8. p. 408. Ἰουστῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος. Harduinus.

ACTIO XVIII — ANNO CHRISTI 680.

A Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Melitenenſis metropoleos primæ Armeniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Θεοδόσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Alypius miſericordia Dei epiſcopus Gangræ metropolis Paphlagoniæ regionis definiens ſubſcripſi.

[1] Ἀλύπιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγρ.

Cyprianus miſericordia Dei epiſcopus (a) Claudiopolitanæ civitatis Honoriadis regionis definiens ſubſcripſi.

Κυπριανὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωριάτων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Peſſinuntis metropolis ſecundæ Galatiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἐλάχισ. ἐπίσκ. τῆς Πισσινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

B (b) Polyeuctus miſericordia Dei epiſcopus Myrorum metropolis Lyciæ regionis definiens ſubſcripſi.

Πολύευκτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

(c) Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Stauropoleos metropolis Cariæ regionis definiens ſubſcripſi.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σταυροπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Tiberius miſericordia Dei epiſcopus Laodiceæ metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis ſubſcripſi.

Τιβέριος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Coſmas miſericordia Dei epiſcopus Synnadorum metropoleos Phrygiæ Salutariæ regionis definiens ſubſcripſi.

Κοσμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Συνναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

C Conſtantinus miſericordia Dei epiſcopus Baratæ civitatis Lycaoniæ regionis, & locum exhibens Pauli ſanctiſſimi metropolitani mei Iconii metropolis definiens ſubſcripſi.

Κωνσταντῖνος ἐλάχισ. ἐπίσκ. τῆς Βαρατέων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας, καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Παύλου ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου ὁρίσας ὑπέγρ.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Antiochiæ metropolis Piſidiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Pergæ metropoleos Pamphyliæ regionis definiens ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Περγαίων μητροπόλεως τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theopemptus miſericordia Dei epiſcopus Juſtinianopoleos ſeu Mociſi metropolis Chriſto amabilis ſecundæ Cappadociæ regionis definiens ſubſcriſi.

Θεόπεμπτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν, ἤτοι Μωκισσηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

D Iſidorus miſericordia Dei epiſcopus Rhodi metropolis Cycladum inſularum definiens ſubſcripſi.

Ἰσίδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Hierapolis metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis definiens ſubſcripſi.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Tarſi metropolis primæ Ciliciæ regionis definiens ſubſcripſi.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Anazarbi metropolis ſecundæ Ciliciæ regionis definiens ſubſcripſi.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

E Macrobius miſericordia Dei epiſcopus Seleuciæ metropolis Iſauriæ regionis definiens ſubſcripſi.

Μακρόβιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Athenarum, & legatus ſancti concilii apoſtolicæ ſedis priſcæ Romæ definiens ſubſcripſi.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἀθηνῶν, καὶ ληγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάν-

1 Ibid. Ὀλύμπιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος &c. omiſſis Joanne & Theodoro. *Hard.*
2 Ibid. Ὀλύμπιος ἐλέῳ Θεοῦ. *Harduinus.* 3 Ibid. Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Πισινούντων. Hard.
(a) Quamvis Joannes Harduinus ſubſcriptiones haſce contulit cum iis quas ex Niliaca carta deſcriptas Labbeus per errorem ad Concilium Nicænum I. dedit; adhuc tamen multa ſunt, quæ ille ſive neglexit, ſive oſcitanti illi fugerunt. Hæc igitur hic ſuppleo. Κυπριανὸς.... ἐπίσκοπος τῆς Ἡμι.... Διοσπολιτῶν.
(b) Πολύευκτος (c) Θεαίτητος.

ANNO CHRISTI 680.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Στοβέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγ. A

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Ἄργους, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεοδόσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Καντάνου τῆς Κρητῶν νήσου ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Πομπηϊουπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. B

Ζαχαρίας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λεοντοπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σέργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σηλυβριανῶν πόλεως τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μηθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόγνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. C

. . . .

. . . .

Ἀλέξανδρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κοξάδων ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἐπιφάνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Εὐχαϊτηνῶν πόλεως τῆς Ἑλενοποντίων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως Θρᾴκης ὁρίσας ὑπέγρ.

. . . .

. . . .

Στρατόνικος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σολίων πόλεως τῆς Κυπρίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα. D

Τύχων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου, ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Νυσσαέων πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

. . . .

. . . .

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Θερμιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Καμουλιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ. E

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν πόλεως, ἤγουν τοῦ κλήματος Ἐκκλησιαστικῆς, ὁρίσας ὑπέγρα.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ κλίματος Δαρανάλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Λάππης τῆς Κρητῶν νήσου ὁρίσας ὑπέγρ.

ACTIO XVIII

A Joannes miſericordia Dei epiſcopus Stoborum civitatis definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Argi definiens ſubſcripſi.

Theodoſius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Lacedæmoniorum definiens ſubſcripſi.

Gregorius miſericordia Dei epiſcopus Cantani Cretæ inſulæ definiens ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Bizyæ civitatis Thraciæ regionis definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Pompeiopoleos metropolis Paphlagoniæ regionis definiens ſubſcripſi.

B Georgius miſericordia Dei epiſcopus indignus Mileti civitatis Cariæ regionis definiens ſubſcripſi.

Zacharias miſericordia Dei epiſcopus Leontopoleos Iſauriæ regionis definiens ſubſcripſi.

Gregorius miſericordia Dei epiſcopus Mitylenæ civitatis Lesbi inſulæ definiens ſubſcripſi.

Sergius miſericordia Dei epiſcopus Selymbriæ civitatis Europæ regionis definiens ſubſcripſi.

Andreas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Methymnæ Lesbi inſulæ definiens ſubſcripſi.

C Theognius miſericordia Dei epiſcopus civitatis * Cii Bithyniæ regionis, definiens ſubſcripſi per manus Georgii diaconi, & diſpenſatoris ſanctæ eccleſiæ meæ, pro infirmitate, qua detineor. (* G. Cianorum)

Alexander miſericordia Dei epiſcopus * Cotyaorum Iſauriæ regionis definiens ſubſcripſi. (* Coxadorum)

Epiphanius miſericordia Dei epiſcopus Euchaitarum civitatis Helenoponti regionis definiens ſubſcripſi.

Petrus miſericordia Dei epiſcopus Sozopoleos Thraciæ definiens ſubſcripſi.

Petrus gratia Dei noſtri epiſcopus Meſembriæ civitatis definiens ſubſcripſi.

D Stratonicus miſericordia Dei epiſcopus Solorum civitatis Cypri inſulæ definiens ſubſcripſi.

Tychon miſericordia Dei epiſcopus civitatis Citii Cypri inſulæ definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Nyſſæ civitatis primæ Cappadociæ regionis definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus * civitatis Armeniæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Thermenſis civitatis primæ Cappodociæ regionis definiens ſubſcripſi.

E Georgius miſericordia Dei epiſcopus Camulianæ civitatis primæ Cappadociæ regionis definiens ſubſcripſi.

Theodorus humilis epiſcopus Juſtinianopoleos civitatis territorii de * Zinis definens ſubſcripſi. (* G. Eccleſiaſticæ)

Georgius miſericordia Dei epiſcopus territorii, * Daranyſenſis ſeu Analiblæ magnæ Armeniorum regionis definiens ſubſcripſi. (* G. Daranaleoſis)

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Lappæ Cretæ inſulæ definiens ſubſcripſi.

ACTIO XVIII

ANNO CHRISTI 680.

Zoetus miſericordia Dei epiſcopus Chriſto- A poleos ſive Dios hieri, quod eſt, Jovis ſacrum, Aſianæ regionis definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Pergami civitatis Aſianæ regionis definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Mauſtaurorum civitatis Aſianæ regionis definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Adramyteorum civitatis Aſianæ regionis definiens ſubſcripſi.

Patricius miſericordia Dei epiſcopus Magneſiæ circa Mæandrum civitatis Aſianæ re- B gionis definiens ſubſcripſi.

Antonius miſericordia Dei epiſcopus Hypæporum civitatis Aſianæ regionis definiens ſubſcripſi.

* G. Aneatarum. Joannes miſericordia Dei epiſcopus * Amathuntorum Aſianæ regionis definiens ſubſcripſi.

Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Nyſſorum civitatis Aſianæ regionis definiens ſubſcripſi.

Rheginus miſericordia Dei epiſcopus Panii Thraciæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Heracleo- C politanæ civitatis ſecundæ Armeniæ regionis definiens ſubſcripſi.

* Mucanus. * Martyrius miſericordia Dei epiſcopus Juliopoleos civitatis primæ Galatiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Michael miſericordia Dei epiſcopus Aſponitanæ civitatis primæ Galatiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Plato humilis epiſcopus Cinnæ civitatis primæ Galatiæ regionis definiens ſubſcripſi.

* G. Mnizi. Andreas miſericordia Dei epiſcopus civitatis * Minicæ primæ Galatiæ regionis definiens ſubſcripſi. D

Genenſius humilis epiſcopus Anaſtaſiopolitanæ civitatis primæ Galatiæ regionis definiens ſubſcripſi.

* Verinopolis. Stephanus miſericordia Dei epiſcopus * Uranopolitanæ civitatis primæ Galatiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Miletopolitanæ civitatis Helleſponti regionis definiens ſubſcripſi.

Mercurius miſericordia Dei epiſcopus Pœmanini Helleſponti regionis definiens ſubſcripſi. E

Domitius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Prymneſiæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Ibororum Helleſponti definiens ſubſcripſi.

Cyricus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Adranienſis Helleſponti definiens ſubſcripſi.

Andreas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Sylandinæ Lydiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Joannes humilis epiſcopus civitatis Philadelphiæ Lydiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Ζώης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως, ἤτοι Διὸς ἱεροῦ τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας, ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπ. τῆς Περγαμηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μασταυρηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀδραμυττηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πατρίκιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μαγνήτων περὶ Μαίανδρον πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀντώνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὑπαιπηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπ. τῆς Νυσσαίων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ῥηγῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Πανίου τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἡρακλεωπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Μαρτύριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγρ.

Μιχαὴλ ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἀσπονητῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγρ.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κιννηνῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Μνίζου τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γενέσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως, τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Βηρινουπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μιλητουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μερκούριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ποιμανινοῦ τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Δομέτιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Πρυμνήσου τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ἰβόρων ὁρίσας ὑπέγρ.

Κύριακος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ἀδριανείας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀνδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Συλάνδου τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Φιλαδελφέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγρ.

Γεω-

ANNO CHRISTI 680. — ACTIO XVIII.

A Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Σίτων ἐπαρχίας Λυδίας ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόδοτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Δάλδης ὁρίσας ὑπέγρ.

. . . .

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς * Δασκυλείωνος πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. (r. Δασκυλειωτῶν)

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀδριανῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

. . . .

B

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πραινετίων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Καδοσίας Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀναστάσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Θεοτοκιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. νέας Ἰουστινιανουπόλεως, ἤτοι Μίλης τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

C

Μηνᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καραλλέων πόλεως τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κοσμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Καντάνων τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Νικήτας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Κορακησίου ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Βερίσσης Ἀρμενίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Καλλίνικος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κολωνείας Ἀρμενίας ὁρίσας ὑπέγ.

D

Τιβέριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἀμισοῦ τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Σέργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Σινώπης τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

. . . .

. . . .

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀνδραπηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγ.

E

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ἄρκης τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Φαυστινουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Εἰρηνάρχος ἐλέῳ Θεοῦ διάκονος τῆς ἐν Ἀμάστρῃ ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ τὸν τόπον ἐπέ-

---

Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis Sitorum Lydiæ regionis definiens ſubſcripſi.

Theodotus miſericordia Dei epiſcopus Daldæ Lydiæ regionis definiens ſubſcripſi.

[1] Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis * Sitorum Lydiæ regionis definiens ſubſcripſi. (* Septenorum)

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Daſcylii Helleſponti definiens ſubſcripſi.

Joannes humilis epiſcopus Hadrianopoleos Bithyniæ regionis definiens ſubſcripſi.

Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Baſilinopoleos Bithyniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Præneti Bithyniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Cadoſianorum Bithyniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Cæſareæ civitatis Bithyniæ regionis definiens ſubſcripſi.

Anaſtaſius miſericordia Dei humilis epiſcopus Theotocianorum civitatis ſive Apolloniadis definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis novæ Juſtinianopoleos [2] * Gordi definiens ſubſcripſi. (* Bithyniæ)

Mennas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Carralliæ Pamphyliæ definiens ſubſcripſi.

Coſmas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Cantanorum Pamphyliæ regionis definiens ſubſcripſi.

Nicetas miſericordia dei epiſcopus civitatis Coraceſii definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Veriſſæ ſecundæ Armeniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Callinicus miſericordia Dei epiſcopus Coloniæ civitatis magnæ Armeniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Tiberius gratia Dei epiſcopus civitatis * Amizon Helenoponti provinciæ definiens ſubſcripſi. (* Amisi)

Sergius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Sinopes Helenoponti provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Iboreniis Helenoponti provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Trapezuntinæ definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Andrapenæ civitatis Helenoponti provinciæ definiens ſubſcripſi.

Gregorius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Arces primæ Armeniæ regionis definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis Fauſtinopoleos ſecundæ Cappadociæ definiens ſubſcripſi.

Itenarchus miſericordia Dei diaconus ſanctæ Amaſtrinæ eccleſiæ, locum exhibens Comitæ

---

1 Videtur hæc ſubſcriptio redundare, cum jam ſit ſuperius poſita. *Harduinus.*

2 In Græco, *ſive Mela Bithyniæ provinciæ.* Harduinus.

ACTIO XVIII.

ANNO CHRISTI 680

mitæ ſanctiſſimi epiſcopi mei definiens ſub- A ſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Junopoleos definiens ſubſcripſi.

Phocas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Dadybrorum definiens ſubſcripſi.

Platon miſericordia Dei epiſcopus Hadrianopoleos Honoriadis definiens ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Cratiæ Honoriadis definiens ſubſcripſi.

Domitius miſericordia Dei epiſcopus Pruſiadis civitatis definiens ſubſcripſi.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Heracleæ Ponti definiens ſubſcripſi. B

Longinus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Tii definiens ſubſcripſi.

Anaſtaſius miſericordia Dei epiſcopus Polemonii definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis Comanæ definiens ſubſcripſi.

Theophylactus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Ceraſuntis definiens ſubſcripſi.

Salomon miſericordia Dei epiſcopus civitatis * Clanei definiens ſubſcripſi.

* Clenei

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Amorii definiens ſubſcripſi.

Zemarcus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Sidymorum Lyciæ provinciæ definiens ſub- C ſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Oenoandenorum Cariæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis Erizorum Cariæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis Myndi Phrygiæ Pacatianæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Patricius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Iluzorum Cappadociæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Petrus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Appiæ definiens ſubſcripſi.

Cyricus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Ancyræ Phrygiæ definiens ſubſcripſi.

Alexander miſericordia Dei epiſcopus civitatis Nacoliæ Phrygiæ Salutaris provinciæ definiens ſubſcripſi.

Paulus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Sozopoleos Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Marinus humilis epiſcopus civitatis Philomelii definiens ſubſcripſi.

Conſtantinus humilis epiſcopus civitatis Tibriadorum Piſidiæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Platon miſericordia Dei epiſcopus civitatis Magidorum Pamphyliæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Pluſianus epiſcopus civitatis Sylleenſis definiens ſubſcripſi. E

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Nazianzi definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Doarorum definiens ſubſcripſi.

Demetrius humilis epiſcopus civitatis inſulæ Teni definiens ſubſcripſi.

Stephanus humilis epiſcopus inſulæ Pari definiens ſubſcripſi.

Eutychius humilis epiſcopus inſulæ Meli definiens ſubſcripſi.

πληρῶν Κομιτᾶ τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ιουνοπόλεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Φωκᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Δαδύβρων ὁρίσας ὑπέγρ.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Αδριανουπόλεως Ονωριάδος ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κρατίας Ονωριάδος ὁρίσας ὑπέγρ.

Δομέτιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Προυσιαδῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ηρακλείας Πόντου ὁρίσας ὑπ.

Λογγῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Τίου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Αναστάσιος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκ. τοῦ Πολεμωνίου ὁρίσας ὑπέγ.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Κωμάνων ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεοφύλακτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Κερασοῦντος ὁρίσας ὑπέγρ.

Σολομὼν ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κλανέου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Αμωρίου ὁρίσας ὑπέγ.

Ζήμαρχος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Σιδύμων ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Οἰνιάνδου ὁρίσας ὑπέγ.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ερίζων ὁρίσας ὑπέγ.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Μυνδοῦ ὁρίσας ὑπέγρ.

Πατρίκιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ιλούζων ὁρίσας ὑπέγρ.

Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Αππίας ὁρίσας ὑπέγρ.

D Κύριακος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Αγκύρας Φρυγίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Αλέξανδρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Νακωλείας ὁρίσας ὑπέγ.

Παῦλος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Σωζοπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Μαρῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τοῦ Φιλομηλίου ὁρίσας ὑπέγρ.

Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκ. Τιβεριάδων ὁρίσας ὑπέγρ.

Πλάτων ἐλάχιστος ἐπίσκ. πόλεως Μαγίδων ὁρίσας ὑπέγρ.

Πλουσιανὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Συλλέου ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ναζιανζοῦ ὁρίσ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Δοάρων ὁρίσας ὑπέγρ.

Δημήτριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. νήσου Τήνου ὁρίσας ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Πάρου ὁρίσας ὑπέγρ.

Εὐτύχιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. νήσου Μήλου ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώρ-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

Γεώργιος ἐλάχισ. ἐπίσκ. νήσου Θήρας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Κωρύκου ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ἀδάνων ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Φλαβιάδος ὁρίσας ὑπέγρ.

Εὐλάλιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ζηνωνοπόλεως Ἰσαυρίας ὁρίσ. ὑπέγρ.

Κωνσταντῖνος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Δαλισάνδου ὁρίσ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ὀλβίων πόλεως ὁρίσ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κῴων νήσου ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεοδόσιος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς Ψιβήλων πόλεως τῆς Λυκαονίας ὁρίσ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Χίου τῆς νήσου ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ναξίας τῆς νήσου ὁρίσας ὑπέγρ.

Κωνσταντῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Λαμψάκου ὁρίσας ὑπέγρ.

Κοσμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς Κοτιαέων πόλεως ὁρίσας ὑπέγ.

Πολυχρόνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Θεουπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Θεοδοσίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατ' ἐμὲ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

Πέτρος χάριτι Χριστοῦ ἐπίσκ. τῆς Μεσημβριῶν πόλεως τῆς Αἱμιμοντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Αἱμιμοντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Τραπεζουντίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Λεόντιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπ. τῆς Ἑλενοπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψ.

Θεοδόσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σεβαστηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Σιλβανὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λημνίων νήσου ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰσίδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀβυδηνῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀνδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Νεαπολιτῶν πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Θεοδώρου τοῦ ἐμοῦ μητροπολίτου διὰ τὴν συνέχουσάν με τῶν ὀμμάτων στέρησιν.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Καρπαθίων νήσου ὁρίσας ὑπέγρ.

Δαβὶδ ἐλάχ. διάκονος τῆς ἐν Βοσπόρῳ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀνδρέου τοῦ ὁσιωτάτου μου ἐπισκόπου ὑπέγρ.

. . . .

. . . .

Κιτωνάτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καλάρεως νήσου Σαρδινίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Αὐρηλιουπόλεως ὁρίσας ὑπ.

A Georgius humilis epiſcopus inſulæ Theræ definiens ſubſcripſi.

Joannes humilis epiſcopus civitatis Coryci primæ provinciæ Ciliciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis Adanorum definiens ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Flaviadis ſecundæ provinciæ Lyciæ definiens ſubſcripſi.

Eulalius miſericordia Dei epiſcopus Zenonopoleos Iſauriæ definiens ſubſcripſi.

Conſtantinus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Daliſandi Iſauriæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

B Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Olbeorum definiens ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus inſulæ Coenſium definiens ſubſcripſi.

* Theodorus humilis epiſcopus Pſibelorum Lycaoniæ regionis definiens ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Chii inſulæ definiens ſubſcripſi.

Georgius humilis epiſcopus inſulæ Naxiæ definiens ſubſcripſi.

Conſtantinus humilis epiſcopus Lampſaci definiens ſubſcripſi.

Coſmas indignus epiſcopus civitatis Cotianorum definiens ſubſcripſi.

C Polychronius miſericordia Dei epiſcopus Theopolitanæ civitatis Bithyniæ regionis definiens ſubſcripſi per Theodoſium religioſum presbyterum ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ meæ, propter ſenectutem meam.

Petrus gratia Chriſti Dei noſtri epiſcopus civitatis Meſembriorum Hæmi montis regionis definiens ſubſcripſi.

Petrus indignus epiſcopus Sozopoleos Hæmi montis regionis definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Trapezuntiorum definiens ſubſcripſi.

D Leontius miſericordia Dei epiſcopus Helenopolitanæ civitatis Trapezuntiorum definiens ſubſcripſi.

Theodoſius miſericordia Dei epiſcopus Sebaſtiæ metropolis ſecundæ Armeniæ regionis definiens ſubſcripſi.

Silvanus miſericordia Dei epiſcopus Lemni inſulæ definiens ſubſcripſi.

Iſidorus miſericordia Dei epiſcopus Abydi civitatis definiens ſubſcripſi.

Andreas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Neapolitanæ Cariæ regionis, definiens ſubſcripſi per Theodorum metropolitanum meum, propter * infirmitatem qua detineor.

E Joannes miſericordia Dei epiſcopus Carpathi inſulæ definiens ſubſcripſi.

David humilis diaconus ſanctiſſimæ eccleſiæ, quæ eſt in Boſphoro, & locum exhibens Andreæ venerabilis epiſcopi mei ſubſcripſi.

Theodorus indignus epiſcopus Phaſidis Lazici provinciæ definiens ſubſcripſi.

Citonatus miſericordia Dei epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Calaritanæ inſulæ Sardiniæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Aureliopoleos Libyæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

* Theodoſius.

* C: oculorum privationem

Sub

ACTIO XVIII. | ANNO CHRISTI 680.

A

Subſcriptio piiſſimi & Chriſto dilecti Conſtantini imperatoris.

Conſtantinus in Chriſto Deo rex ac imperator Romanorum, legimus & conſenſimus.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Edicat ſanctum & univerſale concilium, ſi cum conſenſu omnium epiſcoporum promulgata eſt definitio, quæ ad præſens relecta eſt.

Sanctum concilium exclamavit: Omnes ita credimus, una fides, omnes idipſum ſentimus, omnes conſentientes & * amplectentes ſubſcripſimus, orthodoxe omnes credimus. B Hæc eſt fides apoſtolorum, hæc eſt fides patrum, hæc eſt fides orthodoxorum. Multos annos imperatori. Integritates duarum naturarum Chriſti Dei noſtri tu declaraſti. Luminarium pacis domine conſerva. Marciano novo Conſtantino æterna memoria. Novo Juſtiniano Conſtantino æterna memoria. Omnes hæreticos tu effugaſti. Dejectorem hæreticorum domine conſerva. Dividentes & confundentes tu perſecutus es. Abſit invidia a veſtro imperio. Deus cuſtodiat fortitudinem veſtram. Deus regnum veſtrum & imperium veſtrum pacificet. Veſtra vita, orthodoxorum vita eſt. Cœleſtis rex terreſtrem conſerva. Per te univerſalis eccleſia C pacificata eſt. Neſtorio & Eutychi, & Dioſcoro anathema. Apollinari, & Severo anathema. Conſentaneis eorum anathema. Theodoro Pharanitæ anathema. Sergio & Honorio anathema. Pyrrho & Paulo anathema. Cyro & Petro anathema. Macario & Stephano & Polychronio anathema. Omnibus hæreticis anathema. Qui prædicaverunt & prædicant, & docent ac docturi ſunt unam voluntatem & unam operationem in diſpenſatione domini noſtri Jeſu Chriſti Dei noſtri, anathema.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Deum teſtem proferimus ſancto & univerſali veſtro concilio, quod abſque quolibet D favore & invidia, principale deſiderium & zelus extitit nobis, irreprehenſibilem eſſe immaculatam orthodoxam Chriſtianorum fidem, & cum ſtabilitate nos eam conſervare in nomine Dei, ſecundum doctrinam atque traditionem, quæ tradita eſt nobis tam per evangelium, quamque per ſanctos apoſtolos & per ſtatuta ſanctorum quinque univerſalium conciliorum, ſanctorumque probabilium patrum: & non mediocriter nos pro hoc deſiderium coarctabat, ex quo, jubente Deo noſtro, auctoraliter accepimus ſolium imperii noſtri. Cum ergo Deo complacuit tempus concedere, invitavimus fieri collectionem veſtram, * ad conſiderandum E vobis ſanctas Dei ſcripturas, omnem vocis ſive aſſertionis novitatem, quæ adjecta eſt ad intemeratam noſtram Chriſtianorum fidem in his vicinis temporibus a quibuſdam prava ſentientibus expelleretis, mundiſſimamque nobis hanc contraderetis, ſicut prædictum eſt, quatenus ſecundum ſancta & univerſalia quinque concilia, & ſtatuta ſanctorum venerabilium patrum, ita eam & nos cuſtodiamus uſque in mortem. Ibi ergo judicabimur vobiſcum apud terribile tribunal Dei, quando futurus eſt judicare vivos

* juxtatis

* ut co ſide rantes vo.

Ἡ ὑπογραφὴ τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου.

Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ἀνέγνωμεν καὶ συνῃνέσαμεν.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, εἰ κατὰ συναίνεσιν πάντων τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ὁ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναγνωσθεὶς ὅρος ἐξεφωνήθη.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε· πάντες οὕτω πιστεύομεν, μία πίστις. πάντες οὕτω φρονοῦμεν. πάντες συναινέσαντες καὶ ἀσμενίσαντες ὑπεγράψαμεν. ὀρθοδόξως πάντες πιστεύομεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. τὰς πληρότητας τῶν δύο φύσεων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν σὺ ἐξέφηνας. τὸν φωστῆρα τῆς εἰρήνης κύριε φύλαξον. Μαρκιανῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ αἰωνία ἡ μνήμη. νέῳ Ἰουστινιανῷ Κωνσταντίνῳ αἰωνία ἡ μνήμη. ὅλους τοὺς αἱρετικοὺς σὺ ἐδίωξας. τὸν καθελόντα τοὺς αἱρετικοὺς κύριε φύλαξον. τοὺς διαιροῦντας καὶ συγχέοντας σὺ ἐδίωξας. ἀπέστω φθόνος τῆς βασιλείας ὑμῶν. ὁ Θεὸς φυλάξῃ τὸ κράτος ὑμῶν. ὁ Θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν εἰρηνεύσῃ. ἡ ὑμετέρα ζωὴ τῶν ὀρθοδόξων ζωή. οὐράνιε βασιλεῦ τὸν ἐπίγειον φύλαξον. διὰ σοῦ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία εἰρήνευσε. Νεστορίῳ, καὶ Εὐτυχεῖ, καὶ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα. Ἀπολιναρίῳ καὶ Σεβήρῳ ἀνάθεμα. τοῖς ὁμόφροσιν αὐτῶν ἀνάθεμα. Θεοδώρῳ τῷ τῆς Φαρὰν ἀνάθεμα. Σεργίῳ, καὶ Ὀνωρίῳ ἀνάθεμα. Πύῤῥῳ καὶ Παύλῳ ἀνάθεμα. Κύρῳ καὶ Πέτρῳ ἀνάθεμα. Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα. ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα τοῖς κηρύξασι καὶ κηρύττουσι καὶ μέλλουσι διδάσκειν ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀνάθεμα.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. τὸν Θεὸν μάρτυρα προφέρομαι τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς χωρὶς οἱασδήποτε προσπαθείας ἢ ἀντιπαθείας πρώτη ἐπιθυμία, καὶ ζῆλος καθέστηκεν ἡμῶν τοῦ ἀδιάβλητον εἶναι τὴν ἀμώμητον ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστιν, καὶ ἐν σταθηρότητι ἡμᾶς αὐτὴν παραφυλάττειν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν διδασκαλίαν, καὶ παράδοσιν τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ διὰ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων. καὶ οὐ μικρῶς ἡμᾶς συνώθει ἡ περὶ τούτου ἐπιθυμία, ἐξότου κατὰ κέλευσιν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν αὐθεντικῶς ἐπελαβόμεθα τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας ἡμῶν. ὅτε οὖν ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς καιρὸν παρασχέσθαι, προετρεψάμεθα γενέσθαι τὴν συνάθροισιν ὑμῶν πρὸς τὸ κατανοῆσαντας ὑμᾶς τὰς ἁγίας τοῦ Θεοῦ γραφὰς πᾶσαν καινοφωνίαν, ἢ καινοτομίαν προστεθεῖσαν τῇ ἀμωμήτῳ ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστει ἐν τοῖς προσεχέσι τούτοις χρόνοις ὑπό τινων κακοδόξων ἐξωθῆσαι, καὶ καθαρωτάτην ἡμῖν αὐτὴν παραδοῦναι, καθὼς προείρηται, ὡς πρὸς τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους, καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἁγίων ἐκκρίτων πατέρων, εἰς τὸ οὕτως ἡμᾶς αὐτὴν παραφυλάττειν μέχρι θανάτου. ἐκεῖ οὖν δικασόμεθα * ὑμῖν ἐν τῷ φοβερῷ βήματι τοῦ Θεοῦ, ὅτε

* Forte, σὺν ὑμῖν Hard.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

ὅτι μέλλει κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, εἴπερ τι συνγινώσκετε παραλελειμμένον ἐν τῷ παρ' ὑμῶν ἐκτεθεῖσι ὅρῳ, ἢ καί τις ἐξ ὑμῶν εἰς αὐτὸ βούλεται εἰπεῖν. ὅπως διερευνωμένου τοῦ προσαγομένου παρά τινος ἐξ ὑμῶν λόγου πάντοθεν τὸ ἀκριβὲς χάριτι, καὶ ἐπιφοιτήσει τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐπιλαβέσθαι ἡμᾶς τῆς ἐκδοθείσης ἡμῖν ἁγίας τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀπό τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ μαθητῶν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τῶν καθεξῆς ἀναδειχθέντων ἐκκρίτων πατέρων, καὶ τῶν ἁγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων· ὅπως ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ ὕμνον ἀναπέμπωσιν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τῷ πολυελέῳ ἡμῶν Θεῷ ὀρθοτομοῦσαι τὸν λόγον τῆς αὐτοῦ ἀληθείας, σβεσθείη δὲ πάσης αἱρετικῆς αὐθαδείας φρύαγμα τελείως παρὰ τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. φιλοχρίστου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη. τὸν εὐσεβῆ τῶν Χριστιανῶν βασιλέα κύριε φύλαξον. τὴν ὀρθοδοξίαν σὺ ἐστήριξας. ὁ ὅρος ὀρθόδοξος ἐστίν. τῷ ἀντιλέγοντι τῷ ὅρῳ ἀνάθεμα. ὁ ἀντιλέγων τῷ ὅρῳ αἱρετικός ἐστιν· ὁ ἀντιλέγων τῷ ὅρῳ διαιρέτης ἐστίν. ὁ μὴ δεχόμενος τὸν ὅρον Ἀπολλιναριστής ἐστι. ὁ ἀντιλέγων τῷ ὅρῳ Νεστοριανός ἐστίν. ὁ μὴ δεχόμενος τὸν ὅρον Εὐτυχιανιστής ἐστίν· τοῖς Νεστοριανοῖς ἀνάθεμα. τοῖς Εὐτυχιανισταῖς ἀνάθεμα. τοῖς Ἀπολλιναρισταῖς ἀνάθεμα. πάσαις ταῖς χριστομάχοις αἱρέσεσιν ἀνάθεμα. αἰωνία ἡ μνήμη τῷ βασιλεῖ. αἰώνιος διαμείνῃ ἡ ὑμῶν βασιλεία.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε. εἰ καὶ πάντως ἡ ὑμῶν ὁσιότης τε καὶ εὐλάβεια κέκμηκεν ἔκ τε τῆς μακρόθεν ὁδοιπορίας, καὶ χρονίας ἐνταῦθα διατριβῆς, ἀλλ' οὖν χάριν ἐπάξιον μετὰ τὴν ἐκ τῆς ῥοπῆς ἀντίδοσιν καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν λήψεται βασιλείας· ὅτι πολλῶν πλανηθέντων περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἀναιρεθείσης τῆς διχονοίας εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ὁμοφώνως πάντες συνήλθομεν, ἐλπίζοντες τὴν ἀληθῆ, καὶ ταχίστην σωτηρίαν παρὰ τοῦ μεγαλοδώρου Θεοῦ, πρεσβείαις τῆς ἁγίας ἀχράντου θεοτόκου, καὶ τῆς ὑμῶν ἁγιότητος δέξασθαι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. εὐσεβέστατε δέσποτα καὶ γαληνότατε, λόγον προσφωνητικὸν πρὸς τὸ θεοτίμητον ὑμῶν κράτος κατὰ τὸ εἰωθὸς συντεταχαμεν· καὶ εἰ παρίσταται τῇ εὐσεβείᾳ ὑμῶν, τοῦτον ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν· ὁ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου συνταγεὶς προσφωνητικὸς λόγος ἐπιδιδόσθω, καὶ ἀναγινωσκέσθω. καὶ ἐπιδόθη, καὶ ἀνεγνώσθη ἔχων ἐπὶ λέξεως οὕτως.

Λόγος προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Κωνσταντῖνον.

ΥΠὸ τῆς τοῦ παντὸς ποιητικῆς τε, καὶ συνεκτικῆς δεξιᾶς τὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας διάδημα κατ' ἀξίαν δεξάμενος φιλόχριστε βασιλεῦ, φιλανθρωπίᾳ καὶ ἡμερότητι, καὶ τῇ συμφύτῳ περὶ

A & mortuos, ſi forſitan aliquid unquam conſcientiam habetis fuiſſe intermiſſum in definitione, quæ a vobis promulgata eſt, ſed & ſi quiſquam ex vobis forſitan vult dicere utique examinato ſermone, qui fuerit a quolibet ex vobis prolatus, ex omni parte per gratiam & inſpirationem ſancti Spiritus ſummitatem comprehendamus ſanctæ & immaculatæ fidei, quæ tradita eſt nobis a ſanctis apoſtolis & diſcipulis domini & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, & eis qui deinceps reperti ſunt probabilibus patribus, & ſancti quinque univerſalibus conciliis, quatenus uno ore, unoque corde omnes eccleſiæ Dei hymnum offerant in tempore B regni noſtri miſericordiſſimo Deo noſtro, recte annunciantes verbum veritatis ejus, & perfectius extinguatur omnis hæreticæ præſumptionis jactantia ab ejus benignitate.

Sancta ſynodus exclamavit: Multos annos imperatori. Chriſto dilecto imperatori multos annos. Pium & Chriſtianum imperatorem domine conſerva. Orthodoxam fidem tu confirmaſti. Definitio orthodoxa eſt. Contradicenti huic definitioni anathema. Qui contradixerit huic definitioni, diviſor eſt. Qui contradixerit huic definitioni, hæreticus eſt. Qui non ſuſceperit hanc definitionem, Apollinariſta eſt. Qui contradixe- C rit huic definitioni, Neſtorianus eſt. Qui non ſuſceperit hanc definitionem, Eutychianiſta eſt. Neſtorianis anathema. Eutychianis anathema. Omnibus Chriſto rebellibus hæreſibus anathema. Æterna memoria imperatori. Æternum permaneat veſtrum imperium.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: Etſi procul dubio veſtra venerabilitas atque religio delaſſata ſit ex longinquo itinere, & diuturna hic commoratione, verumtamen gratiam dignam cum viciſſitudine illa superni nutus, etiam ab imperio noſtro perci- D piet, eo quod multis errantibus circa orthodoxam fidem extincta diſſonantia, in unam eamdemque confeſſionem conſonanter omnes convenimus, ſperantes veram atque celerem ſalutem a multorum munerum datore Deo, interceſſionibus ſanctæ & immaculatæ Dei genitricis & veſtræ ſanctitatis, ſuſcipere.

Sanctum concilium dixit: Piiſſime & tranquilliſſime domine, ſermonem acclamatorium ad Deo amabilem veſtrum potentatum, juxta morem compoſuimus: & ſi placuerit pietati veſtræ, hunc perlegi jubete.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit: E Acclamatorius ſermo, qui compoſitus eſt a ſancto veſtro concilio, deferatur & relegatur. Qui delatus eſt, & in his ſermonibus ita relectus eſt:

*Sermo acclamatorius, qui proſphoneticus dicitur, a ſancto & univerſali concilio * ad piiſſimum & Chriſto dilectum Conſtantinum imperatorem.*

* *al.* ter.

A Dextera Dei qui cuncta creavit, & continet, imperialis poteſtatis merito diadema ſuſcipiens Chriſto dilecte imperator, humanitate ac manſuetudine, & circa fidem inſita pietate atque rectitudine domi-

ACTIO XVIII.

ANNO CHRISTI 680.

dominum remunerare diligis, qui te re-A
gnare diſpoſuit: tales quippe munerum vi-
ces ſcis eum habere complacitas, quibus ſi-
bi diligit famulari. Quæ vero eſt alia Deo
liberalior a vobis donorum oblatio, quam
caritatis & fidei circa eum flagrans demon-
ſtratio, ſanctarumque Dei eccleſiarum per
vos pacificus ſtatus? Propter quod & maxi-
me plurimos agones ſuper his, quos ha-
bes, conſummaſti, ut unanimitatem acquire-
res diſſidentium. Vos enim per Chriſtum
benigne regnatis, Chriſtus vero per vos ec-
cleſiis ſuis pacem diligit impertiri. Ipſe &
nunc veſtra ſuſcitavit ſerenitatem, & ad
rectæ fidei zelum commovit, hanc univer-
ſalem ſynodum convocandi, ut nuper qui-B
dem exortæ hæreſis novitatem deſtrueret,
veritatis autem prædicationem firmaret, ut
hoc proveniente, ſtabile & inconcuſſum
ſit eccleſiæ ipſius collegium. Intolerabile
enim exiſtimaſti, prudentiſſime imperator,
in ceteris quidem nos ad invicem conſen-
tire atque concurrere, circa ipſum autem
vitæ noſtræ * capitulum ab invicem diſrum- (* caput)
pi atque diſcindi; * ut hinc nos alter alte- (* atque cum nos)
rius membra exiſtentes in uno Chriſto cor-
pore conſtituamur per eandem quæ ad
ipſum & ad invicem intelligentiæ atque
fidei eſt, conſonantiam. Quid vero eſt &
præſertim imperatori decibilius, quam præ
omnibus pietate adornare ſubjectos, per C
quod & in ceteris felicitatur reſpublica?
Verumtamen veſtris divalibus præceptis ac-
quieſcentes, tam antiquæ Romæ, & apoſto-
licæ ſummitatis * pontificalis antiſtes, quam (* ... pontificaliſſimus)
nos humiles, Chriſti tamen ſacerdotes at-
que miniſtri, ille quidem pro ſe literarum
paginam, eoſque qui ejus perſonam deſcri-
berent, ſacerdotes conſtituit, nos autem
omnes cum eis ſimul Deo amabile ſolium
tuæ fortitudinis corporaliter circumſtetimus.
Igitur omnes ſimpliciter & abſque callidi-
tate a principio evangelicam prædicationem
ſuſcepiſſent, apoſtoliciſque inſtitutionibus
eſſent contenti, bene utique & apte ſeſe
cauſæ haberent: & * neque auctoribus hæ-D (* atque hæreſiarchis neque hierarchis cert.)
reſon, neque fautoribus ſacerdotum, cer-
taminum labores exercerentur. Oportebat
enim, illos quidem in ſilentio degentes,
ſalutem acquirere: iſtos vero, ad reluctan-
dum non provocari: & tranquillitati tem-
pus, non tumultibus, compartire, ſed ſilen-
tium prudenter amplecti, & Deo colloqui,
& ſubjectis formula virtutum exiſtere. Sed
quia adverſarius ſatanas requieſcere mini-
me * ſinit, ſed tanquam armigeros atque (* ſufficit.)
telorum portatores, adverſus Chriſtum pro-
prios miniſtros exſuſcitat, errorum doctri-
nis velut occultis gladiis multorum men-
tes fraudulenter perimentes: hujus rei gra-
tia & Chriſtus Deus noſter, qui Patris eſt E
ſapientia & virtus, per quam univerſa con-
ſtituta ſunt & continentur, ſuos adverſus
illos præliatores apto tempore ſuſcitavit,
gladium ſpiritus arripientes, ad abſciden-
dum ac perimendum eos qui manum extol-
lunt adverſus populum ejus * copioſum, (* acquiſitionis)
& qui eccleſiæ [1] aulas more * luporum (* latronum)
captas tenere, & interiores margaritas di-

A τὴν πίστιν εὐσεβείᾳ τε καὶ εὐθύτητι τὸν βασιλεύσαν-
τά σε Θεὸν φιλεῖς ἀντιμείβεσθαι. πάντως γὰρ ἀν-
τιδώροις οἶδας αὐτὸν ἐξιλάσκεσθαι, οἷς ἀγαπᾷ
θεραπεύεσθαι. τίς δὲ Θεῷ παρ' ὑμῶν φιλοτιμο-
τέρα δώρων προσένεξις, ἀλλ' ἢ τῆς πρὸς αὐτὸν
ἀγάπης καὶ πίστεως ἡ διάπυρος ἔνδειξις, καὶ τῶν
ἁγίων ἐκκλησιῶν ἡ δι' ὑμῶν εἰρηναία κατάστασις;
διὸ καὶ μάλιστα πλείστους ἀγῶνας, μεθ' ὥσπερ ἔχεις,
ἐπλήρωσας, τὴν ὁμογνωμοσύνην τῶν διεστώτων πραγ-
ματευόμενος· ὑμεῖς μὲν γὰρ διὰ Χριστοῦ χρηστῶς
βασιλεύετε, Χριστὸς δὲ δι' ὑμῶν ἀγαπᾷ ταῖς ἐκ-
κλησίαις αὐτοῦ τὴν εἰρήνην βραβεύεσθαι. αὐτὸς
καὶ νῦν τὴν ὑμετέραν γαλήνην ἐξήγειρε, καὶ πρὸς
B τὸν τῆς ὀρθοδοξίας ζῆλον κεκίνηκεν, ὥστε τὴν οἰ-
κουμενικὴν ταύτην συγκαλέσασθαι σύνοδον. ἵνα τὸ
μὲν τῆς προσφάτως φυείσης αἱρέσεως ἀναξέσαι και-
νούργημα, τῆς ἀληθείας δὲ κυρῶσαι τὸ κήρυγμα,
ἵνα τούτου προβαίνοντος ἀσαλές τε καὶ ἀστασίαστον εἴη
τῆς ἐκκλησίας τὸ σύστημα. οὐκ ἀνεκτὸν γὰρ ἡγήσα-
σθε σοφώτατε βασιλεῦ, τὰ μὲν ἄλλα πρὸς ἑαυτοὺς
ὁμονοεῖν ἡμᾶς καὶ συμφέρεσθαι, περὶ αὐτὸ δὲ τῆς
ζωῆς ἡμῶν τὸ κεφάλαιον ἑαυτῶν ἀπορρήγνυσθαί τε
καὶ ἀποσχίζεσθαι, καὶ ταῦτα μελῶν ἀλλήλων ὄντων
ἡμῶν, καὶ τὸ ἓν σῶμα συνιστώντων Χριστοῦ διὰ τῆς
πρὸς αὐτόν τε καὶ ἀλλήλους ὁμοδοξίας, καὶ πίστεως.
τί δὲ καὶ μάλιστα βασιλεῖ πρεπωδέστερον, ἢ τὸ
C παντὶ εὐσεβείᾳ κατακοσμεῖν τὸ ὑπήκοον, δι' οὗ κἂν
τοῖς ἄλλοις εὐδαιμονεῖ τὸ πολίτευμα; καὶ δὴ ταῖς
θειοτάταις ὑμῶν προστάξεσιν εἴξαντες ὅ, τε τῆς
πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ ἀποστολικῆς ἀκροπόλεως
ἀρχιερατικώτατος πρόεδρος, καὶ ἡμεῖς οἱ ἐλάχιστοι,
Χριστοῦ δὲ ὅμως ἱερεῖς καὶ θεράποντες, ὁ μὲν αὐθ'
ἑαυτοῦ τὴν τῶν γραμμάτων εἰκόνα καὶ τοὺς τὸ πρό-
σωπον αὐτοῦ διαγράφοντας ἱερέας συνίστησιν, οἱ δὲ
σὺν αὐτοῖς καὶ πάντες ἅμα τὸν θεοτίμητον θρόνον
τοῦ κράτους σου σωματικῶς περιεστήκαμεν. εἰ μὲν οὖν
ἅπαντες ἁπλῶς τε καὶ ἀπεριέργως ἀνέκαθεν τὸ
εὐαγγελικώτατον παρεδέξαντο κήρυγμα, καὶ ταῖς
ἀποστολικαῖς διατάξεσιν ἱκανώθησαν, καλῶς ἂν
D εἶχε καὶ εἰκότως τὰ πράγματα, καὶ οὔτε τοῖς αἱρε-
σιάρχαις, οὔτε τοῖς ἱεράρχαις ἀγώνων πόνοι συνε-
κεκρότηντο. ἔδει γὰρ ἔδει τοὺς μὲν ἠρεμοῦντας τὴν
σωτηρίαν πορίζεσθαι, τοὺς δὲ πρὸς τὸ μάχεσθαι
μὴ ἀνθέλκεσθαι, καὶ τὸν τῆς γαλήνης καιρὸν τοῖς
θορύβοις μερίζεσθαι, ἀλλ' * ἡσυχίαν φιλοσοφεῖν (* ἡσυχίαν)
καὶ Θεῷ συλλαλεῖν, καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα κατορθω-
μάτων τύπον καθίστασθαι. ἐπεὶ δὲ τοῦ σατανᾶ ἡ
ἀντίπαλος δύναμις ἠρεμεῖν οὐκ ἀνέχεται, ἀλλ' ὥσ-
περ αἰχμηφόρους καὶ βελοφόρους τοὺς οἰκείους ὑπηρέτας
κατεξανίστησι, τοῖς τῆς πλάνης διδάγμασιν οἷα κρυ-
πταῖς μαχαίραις τὴν τῶν πολλῶν δολοφονοῦντας
E διάνοιαν. τούτου χάριν καὶ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ
τοῦ πατρὸς σοφία καὶ δύναμις, δι' ἧς τὸ πᾶν συ-
νέστη τε καὶ συνέχεται, τοὺς ἰδίους κατ' αὐτῶν ὁπλίτας
ἐπικαίρως ἀντεξανίστησι, τὴν τοῦ πνεύματος ἀνα-
λαμβάνοντας μάχαιραν πρὸς ἐκτομὴν καὶ ἀναίρε-
σιν τῶν ἀνταιρόντων χεῖρα κατὰ περιουσίου λαοῦ αὐ-
τοῦ, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας βασίλεια πειρωμένων
λῃστρικῶς παραστήσασθαι, καὶ τοὺς ἐντὸς μαργαρίτας

τὸ

(1) Forte verius, *caulas*: quamvis ſit in Græco *βασίλεια*. *Harduinus*.

ANNO CHRISTI 680.

τὰ θεόπνευστα λόγια συλῆσαί τε, καὶ πατῆσαι τοῖς χοιρώδεσι δόγμασι. πρὸς οὓς καὶ ῥομφαία κελεύεται παροξύνεσθαι. ῥομφαία, φησὶ, ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς λύκους ποιμένας, καὶ τοὺς τὰ πρόβατα συνταράττοντας ἐξεκέντησον. οὕτως ἄρα καὶ τῶν ὅλων συνόδων αἱ καθ᾽ ἓν ἀθροίσεις γεγένηνται πρὸς τὸ ταράττον ἀεὶ καὶ μαχόμενον, τῶν τε αὐτοκρατόρων τῶν τε προπατόρων ὁπλιζομένων. Ἄρειος διαιρέτης καὶ κατατομεὺς τῆς Τριάδος ἐγήγερται· καὶ παραυτίκα Κωνσταντῖνος ὁ ἀεισέβαστος, καὶ Σίλβεστρος ὁ ἀοίδιμος τὴν ἐν Νικαίᾳ μεγάλην τε καὶ περίβλεπτον συνέλεγον σύνοδον, δι᾽ ἧς ἡ Τριὰς τότε τὸ τῆς πίστεως ὑπηγόρευσε σύμβολον, τῆς τε Ἀρειανῆς κακοτεχνίας κατεψηφίσατο, καὶ τῇ δικαίᾳ ποινῇ τῆς * ἐκκλησίας τὸν * Ἄρειον ἐν ἀτίμοις, ἀλλ᾽ ὁμοτίμοις ἐκείνῳ τόποις ἐτιμωρήσατο. Μακεδόνιος τὴν τοῦ πνεύματος ἠθέτει θεότητα, καὶ τὸ δεσπόζον ὁμόδουλον ἐδογμάτιζεν· ἀλλ᾽ ὁ μέγιστος βασιλεὺς Θεοδόσιος, καὶ Δάμασος ὁ ἀδάμας τῆς πίστεως, ὁ ταῖς ἀπροσδέκτοις προσβολαῖς τε καὶ προσαράξεσι τὴν ἀντίτυπον γνώμην οὐ λεπτυνόμενος, Γρηγόριός τε, καὶ Νεκτάριος τὸν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει συνήθροιζον σύλλογον. καὶ τὴν μὲν ἀνίερον γλῶτταν τοῦ ἱερατικοῦ ἀπέκοπτον βλασφημίαις ἐξαγίστοις κατακοντίζουσαν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ δὲ τῆς πίστεως αὖθις προσανέπτυσσον σύμβολον, ὅτι Θεὸς τὸ πνεῦμα κυρώσαντες, δι᾽ ὧν σαφέστερον ἐξειργάσαντο. οὕτω μὲν οὖν τοὺς τῆς Τριάδος τὴν ἕνωσιν λύοντας ἡ τῆς Τριάδος κατέλυσε δύναμις. πολλὴ δὲ πάνυ καὶ πολυσχιδὴς καὶ ἡ περὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς οἰκονομίαν ἀντίῤῥησις· ἀλλὰ τὰ γενικώτερα διεξελθεῖν ὁ λόγος ἐπείγεται· πάλιν Νεστόριος, καὶ πάλιν Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος· ὁ μὲν γὰρ τὸν Χριστὸν διῄρει καὶ κατεδίχαζεν· οἱ δὲ τῷ δεσπότῃ συλλαμβανόμενοι σὺν τῷ τῶν σκήπτρων δεσπόζοντι τὸν κατατομέα κατέβαλλον. Ἔφεσος ταῦτα, καὶ τῶν ἐκεῖσε πραχθέντων οἱ πίνακες δι᾽ ἐγγραμμάτου φωνῆς σιγῶσαι λαλοῦσι τὰ πράγματα. εἶτα τῆς Εὐτυχοῦς ἀνοίας ληρῳδούσης ἕτερον μύθευμα, καὶ τοῦ σωτῆρος πάντη παραιτουμένου τὴν ἐνανθρώπησιν, καὶ σκιοειδῆ τινα τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ τερατολογοῦντος ὁμοίωσιν, ἆρα σιωπᾶν ἐχρῆν, καὶ οὐ τοὺς πνευματοφόρους ἀνίστασθαι ταῖς θεολογίαις τὰς ψευδολογίας κατασιγάζοντας; καὶ πῶς ἂν οὐκ ἠγανάκτει Θεὸς βλασφημούμενος, καὶ μὴ διεκδικούμενος; Λέοντος τοίνυν ἡ δέλτος καθάπερ λέοντος βρύχημα ῥωμαλέον ἐκ Ῥώμης ἠχήσασα τὸν τέως ἀρχιμανδρίτην θῆρα κατεξεφόβησε, τῆς τε μοναστικῆς ἀγέλης ἀπήλασε, καὶ τὴν αὐτοῦ φαντασίαν, καὶ δόκησιν ἀπεδοκίμασε, καὶ ἠφάνισε. ταύτην ἄρα τὴν θεόγραπτον δέλτον Μαρκιανὸς βασιλεὺς ὁ θειότατος, καὶ Ἀνατόλιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως πρόεδρος, σὺν ἅπαντι τῷ κατὰ Χαλκηδόνα χριστολέκτῳ συλλόγῳ περιεπτύξαντο, καὶ χειρὶ καὶ γλώττῃ συνετίθεντό τε, καὶ συνυπέγραφον, καὶ ταύτῃ τὸ σύστοιχον Εὐτυχεῖ τοῦ Διοσκόρου κατήργησαν φρόνημα. οὕτω γοῦν μετὰ ταῦτα Βιγίλιος Ἰουστινιανῷ τῷ εὐσεβεῖ συμπεφώνηκε, καὶ τὸ τῆς πέμπτης συνόδου συνέδριον, τὰ φωραθέντα καὶ λαθόντα τινῶν ἀναθεματίζων συντάγματα, βδελυρίας

* ἐν ἀτίμοις Ἀρεια

A vini eloquii rapere, atque conculcare porcinis dogmatibus nitebantur, ad quos & gladius jubetur exacui: Framea, inquit, exurge ſuper lupos paſtores, & eos qui oves conturbant, interfice. Sic utique & omnium ſynodorum hucuſque conventus effecti ſunt adverſus id, quod tumultuabatur, & reluctabatur tam principibus, quamque priſcis patribus ſemper armatis. Arius diviſor atque partitor Trinitatis inſurgebat: & continuo Conſtantinus ſemper Auguſtus, & Silveſter laudabilis, magnam atque inſignem in Nicea ſynodum congregabant, per quam ipſa Trinitas tam fidei ſymbolum dictavit, quamque B adverſus Arianam malitiam ſententiam promulgavit, & juſta pœna * errantem eccleſiæ locis indignis, ſed illi condignis cruciavit. Macedonius Spiritus denegabat deitatem, & dominantem conſervum prædicabat: ſed maximus imperator Theodoſius, & Damaſus * fidei adamas, protinus obſtiterunt, quorum ſolidam mentem aggreſſiones atque conflictus alienarum ſectarum nullatenus ſauciarunt, Gregorius, & Nectarius in hac regia urbe conventum congregabant: & ſacrilegam quidem linguam a ſacerdotio abſcindebant, quæ blaſphemias execrabiles in Spiritum ſanctum jaculabant, quod Deus eſt Spiritus confirmanC tes, per ea quæ, manifeſtius expoſuerunt. Sic igitur eos, qui Trinitatis unitatem ſolvebant, Trinitatis virtus deſtruxit. Multa vero valde & multifaria & ſuper ipſa unigeniti diſpenſatione facta eſt oppoſitio, ſed generalia ſermo exequi feſtinat. Iterum Neſtorius & iterum Cæleſtinus & Cyrillus, ille quidem Chriſtum dividebat, & partiebat, hi vero cum domino conſpirantes una cum ſceptrorum domino diviſorem dejiciebant, ut Epheſus, & ibidem geſtorum tabulæ per literariam vocem dum D ipſi ſileant, cauſas ipſas loquuntur. Deinde Eutychetis inſania delirante alteram fabulam, ipſiuſque ſalvatoris humanitatem penitus recuſante, & umbroſam quamdam ejus & non veram ſimilitudinem præſtigiante, putaſne neceſſarium erat ſilere, & non ſpiritales viros inſurgere, qui divinis verbis falſidicos compeſcerent? Et quomodo non indignaretur Deus qui blaſphemabatur, & non defendebatur. Leonis igitur * * tuba tanquam leonis rugitus viriliter vociferans ex Roma, interim archimandritam beſtiam perterruit, & a monachico grege projecit, ejuſque phantaſiam atque putationem reprobavit, & evaneſcere fecit. Hanc igitur divinitus ſcriptam tabulam Marcianus ſacratiſſimus imperator & Anatolius E Conſtantinopolitanus antiſtes cum omni Chalcedonenſi a Chriſto congregata collectione amplexi ſunt, atque manu & lingua conſentiebant, & pariter ſubſcribebant, & per eam conſonam Eutychetis & Dioſcori intelligentiam evacuarunt. Sicut & Vigilius poſt hæc Juſtiniano piiſſimo conſonuit, & quintum concilium conſtitutum eſt, ut eorum opuſcula, quæ latenter aperta ſunt repleta abominatione anathematizarentur. His ita ſe habentibus,

ACTIO XVIII.

Zach. 13

* ſ. pœna impietatis in. iad

* ſ. cujus ſolida mens aggreſſionibus, atque conflictibus alienarum ſectarum nullatenus erat ſauciabilis, Greg. quoque & Nect.

* tabula

* epiſtola dogmatica

a Mſ. noſter, pagina. Harduinus.

ACTIO XVIII.

ANNO CHRISTI 680.

A bus, neceſſarium exiſtebat & veſtram Chriſto amabilem manſuetudinem ſacratiſſimum hunc & copioſum congregare conventum, dum utrimque benefacere putaretur: & cauſam quidem diſſenſionis eccleſiarum repellere, diſtantia vero ad unitatem reducere. Nec enim ſufferebas conſpicere, Deo amabilis domine, ut nuper contexta falſæ doctrinæ adinventio tunicam rectæ fidei uſquequaque conſcinderet: ſed audenter dicimus tanquam per organa Spiritus per nos & una nobiſcum, quod exciſum erat, retexuiſti, & ad ſoliditatem compaginaſti, integritatique reſtituiſti. Proinde inſpiratione ſancti Spiritus conſpirantes, & ad invicem omnes conſonantes atque conſentientes, & Agathonis ſanctiſſimi patris noſtri & ſummi papæ dogmaticis literis ad veſtram fortitudinem miſſis conſentientes, nec non & ſuggeſtioni ſanctæ, quæ ſub eo eſt, ſynodi CXXV. patrum concordantes, unum de ſancta Trinitate dominum noſtrum Jeſum Chriſtum etiam incarnatum, prædicamus in duabus perfectis naturis indiviſe, inconfuſe laudandum. Ut enim verbum, conſubſtantialis eſt & conſempiternus Deo genitori: ut autem carnem ſumens ex intemerata virgine Deique genitrice Maria, homo perfectus eſt, conſubſtantialis nobis factuſque ſub tempore. Perfectum igitur in deitate, & perfectum eundem in humanitate, ſecundum priſcas patrum traditiones & Chalcedonenſem divinam definitionem prædicamus. Et quemadmodum duas percepimus naturas, ita & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes agnoſcimus. Neutram enim earum, quæ Chriſti ſunt, naturarum in ejus diſpenſatione audemus abſque voluntate vel abſque operatione pronuntiare: ne forte earum perimentes proprietates, etiam naturas quarum ſunt proprietates, pariter perimamus. Nec enim negamus naturalem ejus humanitatis voluntatem, aut naturalem operationem: ne & quod pro ſalute noſtra diſpenſationis eſt caput, denegemus, & deitati paſſiones applicemus. Hoc namque conabantur, qui nuper in eo unius voluntatis, & unius operationis execrabilem novitatem introduxerunt, Arii & Apollinarii, Eutychetis atque Severi malignam ſectam reſtaurantes. Si enim abſque voluntate & abſque operatione humanam domini naturam dicere * ceſſerimus, ubi perfectum in humanitate ſalvatum eſt? Nihil enim aliud conſtituit humanæ ſubſtantiæ integritatem, niſi eſſentialis voluntas, per quam liberi arbitrii vigor in nobis deſignatur; ſic ſe habeat & ſubſtantialis operatio. Quomodo enim dicimus eum in humanitate perfectum, ſi nihil humanam paſſus eſt aut operatus? Quemadmodum enim duarum naturarum concurſus unam nobis inconfuſam atque indiviſam conſervavit ſubſiſtentiam: ita & una ſubſiſtentia in duabus coruſcans naturis, quæ utrique conveniunt, propriam demonſtrabat. Duas igitur in eo naturales voluntates, & duas naturales operationes, communiter atque indiviſe procedentes prædicamus: ſuperfluas autem vocum novitates, & harum adinventores procul ab eccleſiaſticis ſeptis abjicimus, & anathemati merito ſubjicimus: id eſt, Theo-

* ſineremus

A ἀπληρώσατε. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀναγκαῖον ἐτύγχανε καὶ τὴν ὑμετέραν φιλόχριστον ἡμερότητα, τὴν πανίερον ταύτην καὶ πολυάνθρωπον συναγείρειν ὁμήγυριν, τῷ καλῶς ποιεῖν νομίζειν ἀμφότερα, καὶ τὸ μὲν αἴτιον τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διαστάσεως ἀποσείσασθαι, τὰ δὲ διεζευγμένα πρὸς ἕνωσιν ἐφελκύσασθαι. Οὐκ ἔφερες γὰρ, ὦ θεοτίμητε δέσποτα, τὴν ἔναγχος ἐφευρεθεῖσαν τῆς ψευδοδιδασκαλίας ἐπίνοιαν τὸν τῆς ὀρθοδοξίας χιτῶνα μέχρι πολλοῦ καθορᾷν περισχίζουσαν, ἀλλ' ὡς δι' ὀργάνων τολμῶμεν λέγειν τοῦ πνεύματος δι' ἡμῶν τε καὶ μεθ' ἡμῶν τὸ διεῤῥωγὸς ἐξυφάνας, καὶ τῇ ὁλοκληρίᾳ συνηρμόσας. Καὶ δὴ τῇ συμπνοίᾳ τοῦ παναγίου συμπνεύσαντες πνεύματος, ἀλλήλοις τε πάντες ὁμονοήσαντες, καὶ ὁμοφωνήσαντες, καὶ τοῖς Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ κορυφαιοτάτου πάπα δογματικοῖς πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ὁμοφρονήσαντες γράμμασι, τῇ τε τῆς ὑπ' αὐτὸν ἁγίας συνόδου τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἀναφορᾷ συναινέσαντες, ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ σαρκωθέντα δοξάζομεν ἐν δύο τελείαις ταῖς φύσεσιν ἀδιαιρέτως, ἀσυγχύτως ὑμνούμενον. Ὡς μὲν γὰρ λόγος ὁμοούσιός ἐστι, καὶ συναΐδιος τῷ Θεῷ καὶ γεννήτορι, ὡς δὲ σάρκα λαβὼν ἐκ τῆς ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας, ἄνθρωπός ἐστι τέλειος ὁμοούσιος ἡμῖν, καὶ ὑπὸ χρόνον γενόμενος. Τέλειον οὖν ἐν θεότητι, καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι κατά τε τὰς πατρικὰς ἄνωθεν παραδόσεις, καὶ τὸν ἐν Χαλκηδόνι θεῖον ὅρον κηρύττομεν. Καὶ ὥσπερ δύο παρειλήφαμεν φύσεις, οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας γνωρίζομεν. Οὐδετέραν γὰρ τῶν ἐν Χριστῷ φύσεων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ τολμήσομεν ἀθέλητον, ἢ ἀνενέργητον ἀποφήνασθαι· μήπως αὐτῶν ἀναιροῦντες τὰ ἰδιώματα, καὶ τὰς, ὧνπερ εἰσὶν ἰδιώματα, φύσεις συναναιρήσωμεν. Οὐ γὰρ ἀρνούμεθα τὸ φυσικὸν αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος θέλημα, ἢ τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν, ἵνα μὴ καὶ τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν οἰκονομικὸν κεφάλαιον ἀθετήσωμεν, καὶ τῇ θεότητι τὰ πάθη προστρίψωμεν. Τοῦτο γὰρ ἐσπούδαζον οἱ προσφάτως ἓν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θέλημα, καὶ τὴν μίαν ἐνέργειαν ἀνοσίως καινοτομήσαντες, τὴν Ἀρείου τε καὶ Ἀπολλιναρίου, καὶ Εὐτυχοῦς, καὶ Σεβήρου κακοδοξίαν ἀνανεούμενοι. Εἰ γὰρ ἀθέλητόν τε καὶ ἀνενέργητον τὴν ἀνθρωπίνην τοῦ κυρίου φύσιν λέγειν * παρήσομεν· ποῦ τὸ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι σώσωμεν; Οὐδὲν γὰρ συνίστησιν ἕτερον τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας τὴν τελειότητα, εἰ μήτοιγε τὸ οὐσιῶδες θέλημα, δι' οὗ καὶ ἡ τῆς αὐτεξουσιότητος ἐν ἡμῖν χαρακτηρίζεται δύναμις. Οὕτως ἐχέτω καὶ ἡ οὐσιώδης ἐνέργεια. Πῶς γὰρ πάλιν φαμὲν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον, μηδὲν ἀνθρώπινον παθόντα, ἢ ἐνεργήσαντα; Ὥσπερ οὖν ἡ τῶν δύο φύσεων συνδρομὴ μίαν ἡμῖν ἀσύγχυτόν τε, καὶ ἀδιάτμητον ἐφύλαξε τὴν ὑπόστασιν, οὕτω καὶ ἡ μία ὑπόστασις ἐν δύο διαλάμπουσα φύσεσι τὰ ἑκατέρᾳ προσήκοντα παρεδείκνυεν ἴδια. Δύο γοῦν ἐπ' αὐτοῦ φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας κοινωνικῶς τε καὶ ἀδιαιρέτως προϊούσας δοξάζομεν· τὰς δὲ καινοφωνίας καὶ τοὺς τούτων ἐφευρετὰς πόῤῥω που τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων ἐκβάλλομεν, καὶ τῷ ἀναθέματι δικαίως καθυποβάλλομεν. Φαμὲν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν, Σέργιόν τε καὶ Παῦλον, Πύρ-

* χαρίσωμεν

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

Πύῤῥον ἅμα καὶ Πέτρον τοὺς Κωνσταντινουπόλεως προεδρεύσαντας· ἔτι δὲ καὶ Κῦρον τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας ἱερατεύσαντα, καὶ σὺν αὐτοῖς Ὁνώριον τὸν τῆς Ῥώμης γενόμενον πρόεδρον, ὡς ἐκείνοις ἐν τούτοις ἀκολουθήσαντα. καὶ πρός γε τούτοις κατ᾽ ἐξαίρετον λόγον ἀναθεματίζομεν καθαιρήσαντες Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχείων ἐπίσκοπον, καὶ Στέφανον τὸν τούτου μαθητὴν, μᾶλλον δὲ λέγειν καθηγητὴν, τὴν τῶν πρὸ αὐτῶν διδασκάλων ἀγωνισαμένους δυσσέβειαν, καὶ πᾶσαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντας. καὶ τοῖς μὲν πανταχοῦ λοιμώδεσι γράμμασι, ταῖς δὲ καθ᾽ ἕκαστον δολεραῖς κατηχήσεσι τὴν τῶν πολλῶν λυμηναμένους ἁπλότητα. ὁμοίως δὲ καὶ Πολυχρόνιον τὸν νηπιόφρονα καὶ ληρήσαντα γέροντα, τὸν τοὺς νεκροὺς ἐγείρειν ἐπαγγελλόμενον, καὶ τῷ μὴ ἐγείρειν γελώμενον. καὶ πάντας τοὺς θεματίσαντας, ἢ θεματίζοντας, ἢ θεματίζειν τολμῶντας ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ τὴν ἐνέργειαν. καὶ μή τινες ἴσως ἐπιμεμφέσθωσαν τῆς τε τοῦ παναγίου πάπα θείας παραζηλώσεως, τῆς τε παρούσης ἀγγελικῆς συνελεύσεως. ἡμεῖς τε γὰρ τοῖς ἐκείνου, καὶ πρὸ ἡμῶν καὶ σὺν ἡμῖν ἐκεῖνος ταῖς ἀποστολικαῖς τε καὶ πατρικαῖς ἠκολουθήσαμεν παραδόσεσι, καὶ οὐδὲν ἀπᾷδόν τε καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτῶν στοιχειώσεως ἐφευράμεθα. ἄλλως τε καὶ πρὸς τοὺς ἐπαναστάντας ἀντεπανέστημεν, ἀλλ᾽ οὐ προεπανέστημεν, καὶ οὐχ ἡμεῖς τῆς συμβολῆς ἀπηρξάμεθα, τοῖς δὲ προαρξαμένοις ἀνθωπλισάμεθα· τίς ἑώρακεν ἄρα τηλικαῦτα παράδοξα; πνευματικὸν ἡμῖν ἄρτι προετίθετο στάδιον, καὶ ὁ τῆς ψευδωνύμου γνώσεως προαπεδύετο πρόμαχος· οὐκ ᾔδει δὲ μὴ κομίζεσθαι τῆς νίκης τὸν στέφανον, ἀλλὰ καὶ συνεκδύεσθαι τῆς ἱερωσύνης τὸν στέφανον. ὁ δὲ κορυφαιότατος ἡμῖν συνηγωνίζετο πρωταπόστολος· τὸν γὰρ ἐκείνου μιμητὴν, καὶ τῆς καθέδρας διάδοχον εἴχομεν ὑπαλείφοντα, καὶ τὸ τῆς θεολογίας μυστήριον διὰ γραμμάτων ἐμφαίνοντα. ὁμολογίαν σοι θεοχάρακτον ἡ Ῥώμη πόλις ἡ πρεσβῦτις ἀνέτεινε, καὶ τὴν τῶν δογμάτων ἡμέραν ἐκ τῆς ἑσπέρας ἀνέτειλε χάρτης, καὶ μέλαν ἐφαίνετο, καὶ δι᾽ Ἀγάθωνος ὁ Πέτρος ἐφθέγγετο, καὶ τῷ συμβασιλεύοντι παντοκράτορι βασιλεὺς αὐτοκράτωρ συνεψήφιζες σὺ θεοψήφιστε. καὶ Σίμωνες παράσημοι τῷ τῆς ἀθετήσεως πτερῷ καταπίπτοντες ἀνεσπάμενοι, καὶ στήλη τούτων ἡ κατάβλησις ἵσταται, καὶ ἡ πίστις ἀνίσταται, καὶ τῶν λαῶν ἡ ὁμόνοια πρὸς τὸν οἰκεῖον κόσμον ἀποκαθίσταται. ἐπήρθη ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς, φησὶν ὁ προφήτης· εἰς φῶς ἐπήρθη ὁ ἥλιος, ὁ νοῦς ὁ ὑμέτερος πρὸς τὸν δικαιοσύνης ἀνέδραμεν ἥλιον, καθαρωτάτῳ καθαρῶς ἀτενίσας, καὶ τὴν καταλλαγὴν ἡμῖν ἐντεῦθεν διακεκόμικε. καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς, ἡ ἐκκλησία φαμὲν καὶ νύμφη Χριστοῦ τὴν ἑαυτῆς σεμνότητα περιβάλλεται, καὶ τὴν εὐσέβειαν ὡς παρθενίαν καταστολίζεται, καὶ τὴν τῆς ὀρθοδοξίας πληροφορουμένη φαιδρότητα δᾳδουχεῖ τῷ κόσμῳ τὴν εἰρήνην ἀνέκλειπτον. ἀκούσατε ταῦτα πάντες, ὅσοι τε τὸ γεῶδες τοῦτο σκῆνος ἀπεξεδύσασθε, καὶ ὅσοι μετατίκτεσθαι μέλλετε· τοῖς ἐνεστῶσι γὰρ ὅρασις, οὐκ ἀκοὴ πληροφόρησις· καὶ τῷ μόνῳ σοφῷ τε καὶ δυναμένῳ Θεῷ χαριστήριον ὕμνον ἐκτενῶς ἀνατείνωμεν, δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη προσᾴδοντες, τῷ εὐδοκῆσαι Χριστῷ τῷ φιλανθρώπῳ ἀνα-

dorum Pharanitanum, Sergium & Paulum, Pyrrhum ſimul & Petrum, qui Conſtantinopoleos præſulatum tenuerunt, inſuper & Cyrum, qui Alexandrinorum ſacerdotium geſſit, & cum eis Honorium, qui fuit Romæ præſul, utpote qui eos in his ſecutus eſt: ſuper his præcipua ratione anathematizamus, deponentes Macarium, qui fuerat Antiochenſis epiſcopus, & Stephanum hujus diſcipulum, & potius dicamus magiſtrum, qui prædeceſſorum ſuorum impietatem defendere conati ſunt, & ut verbo dicatur, totum orbem terrarum concitaverunt: & ad omnes quidem ubique peſtiferis literis, fraudulentis vero inſtitutionibus uniuſcujuſque multorum ſimplicitatem vaſtaverunt. Similiter autem & Polychronium, infantilis intelligentiæ delirum ſenem, qui mortuos ſuſcitare pollicetur, & dum non ſuſcitaret, deriſus eſt: & omnes qui conſtituunt, conſtituerunt, vel conſtituere præſumpſerint unam voluntatem & unam operationem in diſpenſatione humanitatis Chriſti. * Et ne forte quidam reprehendant ſeu ſanctiſſimi papæ divinam æmulationem, ſive præſentem angelicum conventum: nos enim illius, & ante nos, & nobiſcum ille apoſtolicas & paternas traditiones ſumus ſecuti, & nihil diſſonum aut diſcrepans ab eorum informatione adinvenimus: inſuper & contra inſurgentes nobis reſtitimus, ſed non anticipavimus: & neque nos congreſſionem aſſumpſimus, præincipientibus vero e diverſo ſumus armati. Quis igitur aſpexit talia mirabilia: Spirituale nunc proponebatur ſtadium, & propugnator falſidicæ ſcientiæ jam ante exuebatur: ignorabat autem quod non adipiſceretur coronam victoriæ, ſed & exueretur coronam ſacerdotii. Summus autem nobiſcum concertabat apoſtolorum princeps: illius enim imitatorem, & ſedis ſucceſſorem habuimus fautorem, & divini ſacramenti myſterium illuſtrantem per literas. Confeſſionem tibi a Deo ſcriptam illa Romana antiqua civitas obtulit, & dogmatum diem a veſpertinis partibus extulit charta, & atramentum videbatur, & per Agathonem Petrus loquebatur, & cum omnipotenti corregnatore pius imperator ſimul decernebas ut qui a Deo decretus es. Et * Simon quidem reſupinus volutatus corruebat, & ſtat ruina * ejus ſtatua. Fides vero reſurgit, plebiſque concordia in proprium reſtituitur decus. *Elevatus eſt ſol, & luna ſtetit in ordine ſuo*, ait propheta. In lumine levatus eſt ſol, id eſt, mens veſtra ad juſtitiæ ſolem aſcendit, puriſſimum pure reſpiciens, & reconciliationem nobis ex hoc apportavit. *Et luna ſtetit in ordine ſuo*, id eſt, eccleſia & ſponſa Chriſti ſuo decore amicta eſt, & pietatem tanquam virginitatis ſtolam induitur: & orthodoxæ fidei pulchritudine plenius ſarta, perpetua pace mundum illuſtrat. Audite hæc omnes, qui terrenum hoc tabernaculum vos exuiſtis, & qui poſtea naſcituri eſtis: præſentibus enim non auditus, ſed viſus eſt ſatisfactio: & ſoli ſapienti & potenti Deo, gratiarum laudes enixius offeramus, *Gloria in excelſis Deo, & in terra pax*, decantantes, dum Chriſto benigno complacuit ſuſcitare principem Deo dilectum, qui unitatis eccleſiarum mediator effectus eſt. Sed

* Non ſint vero, qui rep.

* Simones improbi æquiparantur ala corruebant, * eorum

Abac. 3.

Luc. 2.

ACTIO XVIII

ANNO CHRISTI 680.

Sed o benigniſſime domine & amator juſtitiæ, ei qui tibi potentiam largitus eſt, hanc gratiam recompenſa: & his quæ a nobis definita ſunt, ſignaculum tribue, veſtram in ſcripto imperialem * ratihabitionem, & per edicta divalia atque per pias conſtitutiones ex more eorum omnium firmitatem, quatenus nullus his quæ geſta ſunt, aut contradicat, novamve quæſtionem machinetur. Scito enim ſereniſſime imperator, quod nihil horum, quæ in ſynodis univerſalibus & a probabilibus patribus conſtituta ſunt, falſavimus, verum potius confirmavimus. Et jam omnes unanimiter atque conſonanter acclamamus: *Domine ſalvum fac regem noſtrum*, qui poſt te corroboravit fidei B fundamentum: benedicito vitam ejus, dirige greſſus cogitationum ejus. Conterat virtutem inimicorum ſuorum, & reſiſtentes ei continuo corruant, quia fecit judicium & juſtitiam ſempiternam, & periclitanti veritati manus porrexit, populumque tuum ſalvavit, ad eadem ſentienda eos concilians. Gaude civitas nova Roma Conſtantinopolis, glorificata nomine principatus. Ecce rex tuus fidelis, ſed & fortiſſimus, & accipiet armaturam, æmulatricem ejus virtutem. induitus eſt loricam juſtitiæ & ſanctitatis: circumpoſuit ſibi galeam, prudentiam, quæ eſt ſpecula virtutum: & ſcutum aſſumpſit, inexpugnabilem in Deum pietatem: His ar- C matum eum aſpiciant barbari, & ſperamus in Deum eos obtemperare dominanti. Lætare civitas Sion, cacumen orbis terrarum atque imperium. Conſtantinus te purpura præornavit, & per fidem coronavit, & Conſtantinus utriſque ſupercoronavit, portæque inferi adverſus tuum orthodoxum imperium non prævalebunt: Gaude & fiducialiter age, imperator ſpecioſiſſime, dominus Deus tuus in te potens, præcingens te virtute, ſalvabit te: adducet ſuper te jucunditatem & exultationem, ampliabiturque imperium tuum, & exaltabitur brachium tuum, & dominetur cunctis adverſis, Deumque non agnoſcentibus, atque obſtantibus: D & lamentabitur quidem hoſtilitas, gaudebit autem * obedientia: quia ego potens ſum, dicit dominus omnipotens.

* confirmationem.

Pſalm. 19.

* ſubditus populus.

A σῶσαι βασιλέα φιλόχριστον, τὴν εἰρήνην ταῖς ἐκκλησίαις βραβεύσαντα. ἀλλ' ὦ φιλάγαθε καὶ φιλοδίκαιε δέσποτα τῷ τὸ κράτος χαρισαμένῳ σοι τὴν δὲ τὴν εὔνοιαν ἀντιχάρισαι, καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν ὁρισθεῖσι σφραγῖδα παράσχου τὴν ὑμῶν ἔγγραφον βασιλικὴν ἐπικύρωσιν, καὶ διὰ θείων ἠδίκτων, καὶ τῶν ἐξ ἔθους εὐσεβῶν διατάξεων τὴν τούτων ἁπάντων βεβαίωσιν. ὥστε μηδένα τοῖς πραχθεῖσιν ἢ ἀντιφθέγγεσθαι, ἢ καινότερον ζήτημα μηχανήσασθαι. ἴσθι γάρ ὦ βασιλεῦ γαληνότατε, ὡς οὐδὲ τῶν ἐν ταῖς ὅλαις ταῖς συνόδοις καὶ παρὰ τῶν ἐκκρίτων πατέρων ὑποτυπωθέντων παρεχαράξαμεν, μᾶλλον γε μᾶλλον ἐβεβαιώσαμεν· καὶ ἰδοὺ πάντες συμψύχως τε B καὶ συμφώνως ἀναφθεγγόμεθα· σῶσον κύριε τὸν βασιλέα ἡμῶν τὸν μετὰ σὲ κρατύνοντα τὴν κρηπῖδα τῆς πίστεως. εὐλόγησον τὴν ζωὴν αὐτοῦ, κατεύθυνον τὰ διαβήματα τῶν βουλῶν αὐτοῦ. πατησάτω τὴν ἰσχὺν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀνθεστηκότες αὐτῷ παραχρῆμα πεπτώκασιν, ὅτι ἐποίησε κρίμα καὶ δικαιοσύνην αἰώνιον, καὶ τῇ ἀληθείᾳ κινδυνευούσῃ χεῖρας ὤρεξατο, καὶ τὸν λαόν σου διέσωσε, καὶ ὁμοδοξεῖν συνεβίβασε. χαῖρε πόλις νέα Ῥώμη Κωνσταντινούπολις, δεδοξασμένη τῷ τοῦ κράτους ὀνόματι. ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου πιστότατος, ἀλλὰ καὶ ἀνδρειότατος, καὶ λήψεται πανοπλίαν, τὴν ζηλωτικὴν αὐτοῦ δύναμιν· ἐνεδύσατο θώρακα, δικαιοσύνην καὶ C ὁσιότητα· περιέθετο κόρυθα φρόνησιν, τὸ τῶν ἀρετῶν σκοπευτήριον· καὶ θυρεὸν ἀνελάβετο τὴν ἀκαταμάχητον θεοσέβειαν. τούτοις καθοπλιζόμενον καλίδοι τοῦτον τὸν βάρβαρον, καὶ εἰς τὸ θεῖον ἐλπιζόμεν ὑπόσπονδον ἀχθήσεσθαι τῷ δεσπόζοντι. εὐφραίνου πόλις Σιὼν τῆς οἰκουμένης περιωπὴ καὶ βασίλεια· Κωνσταντῖνος ἁλουργίδι σε προκόσμησε, καὶ πίστει προέστεψε, καὶ Κωνσταντῖνος ἀμφοτέροις ἐπέστεψε, καὶ πύλαι ᾅδου τῆς σῆς ὀρθοδόξου βασιλείας οὐ κατισχύσουσι. χαῖρε καὶ θάρσει βασιλεῦ ὡραιότατε, κύριος ὁ θεός σου ἐν σοὶ δυνατὸς περιζωννύων σε δύναμιν σώσει σε· ἐπάξει ἐπὶ σὲ εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν, καὶ αὐξηθήσεται ἡ βασιD λεία σου, καὶ ὑψωθήσεται ὁ βραχίων σου, καὶ κατισχυσάτω πάσης δυσμενοῦς ἀθείας καὶ ἀντιστάσεως καὶ κόψεται μὲν τὸ πολέμιον, χορήσεται δὲ τὸ ὑπήκοον· διότι ἐγὼ δυνατός εἰμι, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

SUBSCRIPTIONES synodi.

Theodorus humilis epiſcopus ſanctæ Romanæ eccleſiæ, locum gerens Agathonis beatiſſimi & univerſalis papæ urbis Romæ huic proſphonetico deprecans ſubſcripſi.

Georgius humilis presbyter ſanctæ Romanæ E eccleſiæ & locum gerens Agathonis beatiſſimi & univerſalis papæ urbis Romæ huic proſphonetico deprecans ſubſcripſi.

Joannes humilis diaconus ſanctæ Romanæ eccleſiæ, & locum gerens Agathonis beatiſſimi & univerſalis papæ urbis Romæ huic proſphonetico deprecans ſubſcripſi.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Conſtantinopoleos novæ Romæ huic proſphonetico deprecans ſubſcripſi.

ΑἹ ὙΠΟΓΡΑΦΑΙ. τῆς συνόδου.

Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης, τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγ.

E Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβυτ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης, τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης, τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα.

Πε-

ANNO CHRISTI 680.

Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ πρεσβύτ. καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγ.

Θεοφάνης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας ὁμοίως ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτ. τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως, ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Θεσσαλονίκης καὶ βικάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης καὶ λεγάτάριος ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Τριμυθοῦντος τῆς Κυπρίων νήσου, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκ. ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόδωρος πρεσβύτ. τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Ῥαβέννης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώρου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκ. ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πόρτου, καὶ λεγάτος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κορίνθου, καὶ λεγάτος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγ.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκ. μητροπόλεως Γορτυνῆς τῆς Κρητῶν νήσου, καὶ λεγάτος τῆς ὅλης ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγ.

Ἀβουνδάντιος ἐπίσκ. Τεμψάνης, καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Ῥηγίου, καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου ἀποστολικοῦ θρόνου ὁμ. ὑπέγ.

Φιλαλήθης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἡρακλεωτῶν μητροπόλεως τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Μαρῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγ.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Φώτιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Νικαιέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σιδητῶν μητροπό-

A Petrus presbyter, & locum ſervans apoſtolicæ ſedis Alexandriæ civitatis huic proſphonetico deprecans ſubſcr. ACTIO XVIII.

Theophanes miſericordia Dei epiſc. Theopoleos, id eſt, Antiochiæ ſimiliter ſubſcr.

Georgius humilis presbyter, ſanctæ Chriſti* Dei noſtri reſurrectionis, & locum gerens Theodori Deo amabilis presbyteri, & locum ſervantis apoſtolicæ ſedis Hieroſolymorum ſimiliter ſubſcr.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Theſſalonicenſis civitatis, & apoſtolicæ ſedis Romæ legatus ſimiliter ſubſcr.

B Theodorus miſericordia Dei epiſc. Trimithuntenæ inſulæ Cypri, & locum gerens Epiphanii ſanctiſſimi archiepiſcopi ſimiliter ſubſcr.

Theodorus humilis presbyter ſanctæ Ravennatis eccleſiæ, & locum gerens Theodori beatiſſimi archiepiſcopi ſimiliter ſubſcr.

Joannes indignus epiſc. ſanctæ Portuenſis eccleſiæ legatus totius concilii ſanctæ ſedis apoſtolicæ Romæ ſimiliter ſubſcr.

Stephanus miſericordia Dei epiſc. Corinthi, & legatus apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ ſimiliter ſubſcr.

Baſilius miſericordia Dei epiſc. & metropolita civitatis Gortynæ inſulæ Cretæ, & legatus totius concilii apoſtolicæ principalis ſedis antiquæ Romæ ſimiliter ſubſcr. C

Abundantius humilis epiſc. ſanctæ eccleſiæ civitatis Tempſanæ, * legatus totius concilii ſanctæ ſedis apoſtolicæ Romæ ſimiliter ſubſcr.

Joannes indignus epiſc. ſanctæ eccleſiæ Rhegitanæ, legatus totius concilii ſanctæ ſedis apoſtolicæ Romæ ſimiliter ſubſcr.

Philalethus indignus epiſc. Cæſareæ magnæ civitatis primæ * Cappadociæ provinciæ ſimiliter ſubſcr.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Epheſiorum metropolis * Aſianæ provinciæ huic proſphonetico ſimiliter ſubſcr. D

Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Heracleæ metropolis provinciæ Europæorum ſimiliter ſubſcr.

Plato miſericordia Dei epiſc. Ancyræ metropolis primæ Galatiæ provinciæ ſimiliter ſubſcr.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Cyzici metropoleos provinciæ Helleſponti huic acclamatorio ſimiliter ſubſcr.

Marinus indignus epiſcopus Sardium metropolis provinciæ Lydiæ ſimiliter ſubſcripſi. E

Petrus indignus epiſcopus Nicomediæ metropolis Bithyniæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Photius miſericordia Dei epiſc. Nicææ metropolis Bithyniæ provinciæ ſimiliter ſubſcr.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Chalcedonenſis metropoleos Bithyniæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Sidenſis metro-

* Theodorus Hieroſolymorum vicarius per legatum

* reſponſalis dicitur in cod. Bell. non ſemel ut ſequens

* Cappadocum regionis & primæ Ponticæ diœceſeos in c. B.

* primæ Aſianæ diœceſeos

tropolis Pamphiliæ provinciæ ſimiliter ſub- A ſcripſi.

[1] Juſtinus humilis epiſc. Tyanenſis metropolis ſecundæ Cappadociæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Amaſiæ metropolis Helenoponti provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Melitenenſis metropolis primæ Armeniæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Peſſinuntis metropolis ſecundæ Galatiæ regionis ſimiliter ſubſc. B

Alypius epiſc. Gangræ Paphlagoniæ regionis ſimiliter ſubſc.

Cyprianus miſericordia Dei epiſc. Claudiopolitanæ civitatis Honoriadis regionis ſimiliter ſubſc.

Polyeuctus miſericordia Dei epiſc. Myrorum metropolis Lyciæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Stauropoleos metropolis Cariæ regionis ſimiliter ſubſc.

Tiberius miſericordia Dei epiſc. Laodiceæ metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis ſimiliter ſubſc. C

Coſmas miſericordia Dei epiſc. Synnadorum metropoleos Phrygiæ Salutariæ regionis ſimiliter ſubſc.

Conſtantinus miſericordia Dei epiſc. Baratæ civitatis Lycaoniæ regionis, & locum exhibens Pauli ſanctiſſimi metropolitani mei Iconii metropolis ſimiliter ſubſc.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Antiochiæ metropolis Piſidiæ regionis ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Pergæ metropoleos Pamphiliæ regionis ſimiliter ſub- D ſcripſi.

Theopemptus miſericordia Dei epiſc. Juſtinianopoleos ſeu Mociſi metropolis Chriſto amabilis ſecundæ Cappadociæ regionis ſimiliter ſubſc.

Iſidorus miſericordia Dei epiſc. Rhodi metropolis Cycladum inſularum ſimiliter ſubſcripſi.

Siſinnius miſericordia Dei epiſc. Hierapolis metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Tarſi metropolis primæ Ciliciæ regionis ſimiliter E ſubſc.

Stephanus miſericordia Dei epiſc. Anazarbi metropolis ſecundæ Ciliciæ regionis ſimiliter ſubſc.

Macrobius miſericordia Dei epiſc. Seleuciæ metropolis Iſauriæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Athenarum,

λεως τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Ἰουστῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀμασείων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Ἀλύπιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Κυπριανὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὁνωριατῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Πολύευκτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Τιβέριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Κοσμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Συνναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Κωνσταντῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Βαρατέων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Παύλου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου τουτέστι μητροπολίτου τοῦ Ἰκονίου ὁμ. ὑπέγ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφυλίων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόπεμπτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Ἰσίδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Μακρόβιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁμ. ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἀθηνῶν, καὶ λεγάτος τοῦ

1 Quæ ſequuntur ſubſcriptiones, ex in charta Niliaca deſcriptæ fuiſſe dicuntur apud Jo. Sambucum, teſte P. Philippo Labbeo, qui has pertinere propterea exiſtimaverat ad Concilium Nicænum I. *Harduinus*.

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης A τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Βιζυηνῶν πόλεως Θρᾳκῶν χώρας ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Πομπηϊουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Ζαχαρίας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λεοντοπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγ.

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Ἀλέξανδρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κοτράδων Ἰσαυ- B ρίας ὁμ. ὑπέγ.

Ἐπιφάνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Εὐχαιτῶν ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπισκ. Ἡρακλειουπόλεως δευτέρας Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγ.

Στρατόνικος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Σόλων τῆς Κυπρίων νήσου ὁμ. ὑπέγ.

Τύχων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου ὁμ. ὑπέγ.

Πέτρος χάριτι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκ. Μεσημβρίας Θρᾴκης ὁμ. ὑπέγ.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκ. Σωζοπόλεως Θρᾴκης ὁ- C μοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς Στοβέων πόλεως ὁμ. ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Ἄργους ὁμοίως ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λαππαίων πόλεως τῆς Κρήτης νήσου ὁμ. ὑπέγ.

Θεοδόσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ὁμ. ὑπέγ.

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Καντάνου τῆς Κρήτης νήσου ὁμ. ὑπέγ.

Σέργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σηλυβριανῶν πόλεως τῆς Εὐρωπιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁμ. ὑπέγ.

Θεόγνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Νυσσαέων πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Θερμιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας E ὁμ. ὑπέγ.

Γεώργιος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Καμουλιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγ.

Ζωητὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Χριστουπολιτῶν πόλεως ἤτοι Διὸς ἱεροῦ τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Περγάμου τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα.

& legatus ſancti concilii apoſtolicæ ſedis priſcæ Romæ ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Bizyæ civitatis Thraciæ regionis ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Pompejopoleos metropolis Paphlagoniæ regionis ſimiliter ſubſc.

Zacharias miſericordia Dei epiſc. Leontopoleos Iſauriæ regionis ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Mitylenæ civitatis Lesbi inſulæ ſimiliter ſubſc.

Alexander miſericordia Dei epiſc. Cotradorum Iſauriæ regionis ſimiliter ſubſc.

Epiphanius miſericordia Dei epiſc. Euchaitorum civitatis ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Heracleopolitanæ civitatis ſecundæ Armeniæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Stratonicus miſericordia Dei epiſc. Solorum * civitatis Cypri inſulæ ſimiliter ſubſc. * In Codic.

Tychon miſericordia Dei epiſc. civitatis Citii Cypri inſulæ ſimiliter ſubſc.

Petrus gratia Chriſti Dei noſtri epiſc. Meſembriæ civitatis ſimiliter ſubſc.

Petrus indignus epiſc. Sozopoleos Thraciæ ſimiliter ſubſc.

Joannes indignus epiſc. Stoborum civitatis ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Argi ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. indignus Mileti civitatis Cariæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Lappæ Cretæ inſulæ ſimiliter ſubſc.

Theodoſius miſericordia Dei epiſc. civitatis Lacedæmoniorum ſimiliter ſubſc.

Gregorius miſericordia Dei epiſc. Cantani D Cretæ inſulæ ſimiliter ſubſc.

Sergius miſericordia Dei epiſc. Selymbriæ civitatis Europeæ regionis Thraciæ ſimiliter ſubſc.

Andreas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Methymnæ Lesbi inſulæ ſimiliter ſubſcripſi.

Theognius miſericordia Dei epiſc. civitatis Cii Bithyniæ regionis ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Nyſſæ civitatis primæ Cappadociæ regionis ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Thermenſis Civitatis primæ Cappadociæ regionis ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Camulianæ civitatis primæ Cappadociæ regionis ſimiliter ſubſc.

Zoetus miſericordia Dei epiſc. Chriſtopoleos, ſive Dios hieri, quod eſt, Jovis ſacrum, Aſianæ regionis ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Pergami civitatis Aſianæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Patricius miſericordia Dei epiſc. Magneſiæ circa Mæandrum civitatis Aſianæ regionis ſimiliter ſubſc. A

Πατρίκιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μαγνήτων πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὑπέγρ.

Joannes miſericordia Dei epiſc. civitatis Aneatarum Aſianæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ανέων τῆς Ασιανῶν ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγρ.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Maſtaurorum civitatis Aſianæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μασταυρηνῶν ἐπαρχίας Ἀσίας ὁμ. ὑπέγ.

Siſinnius miſericordia Dei epiſc. Nyſſorum civitatis Aſianæ regionis ſimiliter ſubſc.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπ. πόλεως Νύσσης ἐπαρχίας Ἀσίας ὁμ. ὑπέγ.

Rheginus miſericordia Dei epiſc. Panii Thraciæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Ρηγῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Πανίου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγρ.

Martyrius miſericordia Dei epiſc. Juliopoleos civitatis primæ Galatiæ regionis ſimiliter ſubſc. B

Μαρτύριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ιουλιουπόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμ. ὑπέγρ.

Michael miſericordia Dei epiſc. Aſponitanæ civitatis primæ Galatiæ regionis ſimiliter ſubſc.

Μιχαὴλ ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ασπονίων πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Plato miſericordia Dei epiſcopus Cinnæ civitatis primæ Galatiæ regionis ſimiliter ſubſc.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κιννέων πόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμ. ὑπέγ.

Geneſius epiſcopus Anaſtaſiopolitanæ civitatis primæ Galatiæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Γενέσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Αναστασιουπόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Andreas miſericordia Dei epiſc. civitatis Mnizi primæ Galatiæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Ανδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Μνίζου ἐπαρχίας Γαλατίας πρώτης ὁμ, ὑπέγ.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Miletopolitanæ civitatis Helleſponti regionis ſimiliter ſubſc. C

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Μιλητουπόλεως Ελλησπόντου ὁμ. ὑπέγ.

Cyricus miſericordia Dei epiſc. civitatis Hadrianenſis Helleſponti ſimiliter ſubſc.

Κύριακος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Αδριανείας Ελλησπόντου ὁμ. ὑπέγρ.

Siſinnius miſericordia Dei epiſc. Baſilinopoleos Bithyniæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Βασιλινουπόλεως Βιθυνίας ὁμ. ὑπέγραψα.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Prænetinæ Bithyniæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πραινετίων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Juſtinianopoleos vel Melæ ſimiliter ſubſcripſi.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ιουστινιανουπόλεως, ἤτοι Μέλης ὁμ. ὑπέγρ.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Andrapenæ civitatis Helenoponti provinciæ ſimiliter ſubſc. D

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ανδραπηνῶν πόλεως ὁμ. ὑπέγ.

Salomon miſericordia Dei epiſcopus civitatis Cianei huic proſphonetico ſimiliter ſubſcripſi.

Σολομὼν ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Κλανέου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμ. ὑπέγραψα.

Georgius miſericordia Dei epiſc. inſulæ Naxiæ ſimiliter ſubſc.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ναξίων νήσου ὁμοίως ὑπέγρ.

Polychronius miſericordia Dei epiſc. Theopoleos ſive Pruſæ ſimiliter ſubſcripſit per Theodoſium presbyterum propter ſenectutem ſuam.

Πολυχρόνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Θεουπόλεως ἤτοι Προύσης ὁμοίως ὑπέγραψε διὰ Θεοδοσίου πρεσβυτέρου διὰ τὸ προσὸν αὐτῷ γῆρας.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Amorii ſimiliter ſubſc.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Ἀμορίου ὁμ. ὑπέγρ.

Anaſtaſius miſericordia Dei epiſc. Polemonii ſimiliter ſubſc. E

Αναστάσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Πολεμωνίου ὁμ. ὑπέγ.

Gregorius miſericordia Dei epiſc. civitatis Arces primæ Armeniæ regionis ſimiliter ſubſc.

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἄρκης Αρμενίας ὁμ. ὑπέγρ.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Veriſſæ ſecundæ Armeniæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Βερίσσης Αρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα.

Tiberius miſericordia Dei epiſcopus civitatis Amiſon Helenoponti regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Τιβέριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀμισηνῶν πόλεως ὁμ. ὑπέγ.

Mercurius miſericordia Dei epiſc. Pœmanini Helleſponti regionis ſimiliter ſubſc.

Μερκούριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ποιμανινοῦ ὁμ. ὑπέγ.

Μη-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

Μηνᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Καραλλίας Παμφυλίας ὁμ. ὑπέγραψα. A

Κοσμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Κονανῶν ἤτοι Μανύων ὁμ. ὑπέγρ.

Νικήτας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Κορακησίου ὁμ. ὑπέγρ.

Δομίτιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Προυσιαδέων πόλεως ὁμ. ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἰωνοπολιτῶν πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Δασκυλιτῶν πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Καδοσίων πόλεως ὁμ. ὑπέγρ. B

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Κρατίας ὁμ. ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Φιλαδελφείας τῆς πόλεως ὁμοίως ὑπέγρ.

Θεόδοτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Δάλδης ὁμοίως ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπ. Καισαρείας Βιθυνίας ὁμ. ὑπέγραψα.

Ἀντώνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Ὑπαίπων Ἀσίας ὁμ. ὑπέγραψα.

Ἀναστάσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος ὁμ. ὑπέγ. C

Σέργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σινωπίων πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Σιτων ὁμοίως ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς Φαυστινοπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἀδριανουπόλεως Ονωριάδος ὁμοίως ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἡρακλείας Πόντου ὁμοίως ὑπ. D

Λογγῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. [1] τῆς Τυανῶν πόλεως ὁμ. ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. Κομάνων Ἀρμενίας δευτέρας ὁμ. ὑπέγραψα.

Εἰρήναρχος ἐλέῳ Θεοῦ διάκονος τῆς ἐν Ἀμαστρίδι ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Κομιτᾶ τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁμ. ὑπέγ.

Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς [2] Τιβεριάδέων πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Ἀλέξανδρος ἀνάξιος ἐπίσκ. Νακωλείας ὁμοίως ὑπέγ. E

Ζήμαρχος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Σιδύμων τῆς Λυκαονίας ὁμ. ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Βηρινουπόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμ. ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Οἰνιανδῶν ὁμ. ὑπέγραψα.

Menas miſericordia Dei epiſc. civitatis Caralliæ Pamphyliæ ſimiliter ſubſc.

Coſmas miſericordia Dei epiſcopus civitatis Conanenſis Pamphyliæ regionis ſimiliter ſubſc.

Nicetas miſericordia Dei epiſc. civitatis Coraceſii ſimiliter ſubſc.

Domitius miſericordia Dei epiſc. Pruſiadis civitatis ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Junopoleos ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Daſcylii Bithyniæ regionis ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc civitatis Cadoſeorum Bithyniæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. civitatis Cratiæ Honoriadis ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. civitatis Philadelphiæ Lydiæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Theodotus miſericordia Dei epiſc. Daldæ Lydiæ regionis ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Cæſareæ civitatis Bithyniæ regionis ſimiliter ſubſc.

Antonius miſericordia Dei epiſc. Hypæporum civitatis Aſianæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Anaſtaſius miſericordia Dei humilis epiſc. Theotocianorum civitatis ſive Apolloniadis ſimiliter ſubſc.

Sergius miſericordia Dei epiſc. civitatis Sinopes Helenoponti provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſc. civitatis Sitorum Lyciæ regionis ſimiliter ſubſc.

Joannes indignus epiſc. civitatis Fauſtinopoleos ſecundæ Cappadociæ ſimiliter ſubſcripſi.

Platon miſericordia Dei epiſc. Hadrianopoleos Honoriadis ſimiliter ſubſc.

Stephanus miſericordia Dei epiſc. Heracleæ Ponti ſimiliter ſubſc.

Longinus miſericordia Dei epiſc. civitatis Tyanorum ſimiliter ſubſc.

Joannes indignus epiſc. civitatis Comanæ ſimiliter ſubſc.

Irenarchus miſericordia Dei diaconus ſanctæ Amaſtrinæ eccleſiæ, locum exhibens Comitæ ſanctiſſimi epiſcopi mei ſimiliter ſubſcripſi.

Conſtantinus humilis epiſc. civitatis Tibriadenſium Piſidiæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Alexander indignus epiſc. civitatis Nacoliæ Phrygiæ Salutaris provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Zemarcus miſericordia Dei epiſc. civitatis Sidymorum Lycaoniæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Stephanus miſericordia Dei epiſc. Verinopolitanæ civitatis primæ Galatiæ regionis ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. civitatis Oeniandorum Cariæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Theo-

1 Lege, Μισθιάνων, & in Latino, *civitatis Miſthianorum*, ex Trullana Synodo infra. *Harduinus*.

2 Lege, Τυμβριάδων, ut in Trullana ſynodo infra. *Harduinus*.

ACTIO XVIII.

Theophylactus miſericordia Dei epiſc. civitatis Ceraſuntis ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus civitatis Erizorum Cariæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſc. civitatis Myndi Cariæ provinciæ ſimiliter ſubſc.

Patricius miſericordia Dei epiſc. civitatis Iluzorum Pacatianæ (Cappadociæ provinciæ) ſimiliter ſubſc.

Petrus miſericordia Dei epiſc. civitatis Appiæ ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Nazianzi ſimiliter ſubſc.

Marinus miſericordia Dei epiſc. civitatis Philomelii ſimiliter ſubſc.

Platon miſericordia Dei epiſc. civitatis Magidorum Pamphyliæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Pluſianus miſericordia Dei epiſc. civitatis Syllenſis ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Doarorum ſimiliter * ſubſc.

* Cappadociæ ſecundæ

Phocas miſericordia Dei epiſc. civitatis Dadybrorum ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus inſulæ Coenſium ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Chii ſimiliter ſubſc.

Demetrius miſericordia Dei epiſc. civitatis inſulæ Teni ſimiliter ſubſc.

Eutychius miſericordia Dei epiſc. inſulæ Meli ſimiliter ſubſc.

Stephanus miſericordia Dei epiſc. inſulæ Pari ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. civitatis Flaviadis ſecundæ provinciæ Lyciæ ſimiliter ſubſc.

Eulalius miſericordia Dei epiſc. Zenonopoleos Iſauriæ ſimiliter ſubſc.

Joannes miſericordia Dei epiſc. civitatis Coryci primæ provinciæ Ciliciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Joannes miſericordia Dei epiſc. civitatis Adanorum ſimiliter ſubſc.

Georgius miſericordia Dei epiſc. inſulæ Theræ ſimiliter ſubſc.

Callinicus miſericordia Dei epiſc. Coloniæ civitatis Armeniæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Iborenſis Helleſponti provinciæ ſimiliter ſubſc.

Conſtantinus miſericordia Dei epiſc. civitatis Daliſandi Iſauriæ provinciæ ſimiliter ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Olbæ ſimiliter ſubſc.

Conſtantinus miſericordia Dei epiſc. Lampſaci ſimiliter ſubſc.

Domitius miſericordia Dei epiſc. civitatis Prymneſiæ ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. civitatis Trapezuntis ſimiliter ſubſc.

Leontius miſericordia Dei epiſcopus Helenopoleos Bithyniæ ſimiliter ſubſc.

Theodoſius humilis epiſc. Pſibelorum Lycaoniæ civitatis ſimiliter ſubſc.

A Θεοφύλακτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Κερασοῦντος ὁμοίως ὑπέγρ.

ANNO CHRISTI 680.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ερίζων τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγ.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Μυνδοῦ ἐπαρχίας Καρίας ὁμ. ὑπέγρ.

Πατρίκιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ιλούζων ἐπαρχίας Πακατιανῶν ὁμ. ὑπέγρ.

Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Αππίας ἐπαρχίας Πακατιανῶν ὁμ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ναζιανζοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα.

Μαρῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Φιλομηλίου ὁμοίως B ὑπέγρ.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Μαγίδων ὁμοίως ὑπέγρ.

Πλουσιανὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Συλλέου ὁμ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Δοάρων Καππαδοκίας δευτέρας ὁμ. ὑπέγρ.

Φωκᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Δαδυβρινῶν πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κώων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. νήσου Χίου ὁμ. ὑπέγραψα.

C Δημήτριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. νήσου Τήνου ὁμοίως ὑπέγρ.

Εὐτύχιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. νήσου Μήλου ὁμοίως ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Πάρου ὁμοίως ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Φλαβιάδος ὁμ. ὑπέγρ.

Εὐλάλιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ζήνωνοπόλεως Ισαυρίας ὁμ. ὑπέγρ.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κωρύκου ὁμ. ὑπέγρ.

D Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Αδάνων ὁμοίως ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Θήρας τῆς νήσου ὁμ. ὑπέγρ.

Καλλίνικος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κολωνείας Αρμενίας ὁμοίως ὑπέγ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ιβορέων πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Κωνσταντῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Δαλισάνδου ὁμ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ολβης ἐπαρχίας Ισαυρίας ὁμ. ὑπέγρ.

E Κωνσταντῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Λαμψάκου ὁμοίως ὑπέγρ.

Δομέτιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Πρυμνήσου ὁμοίως ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Τραπεζουντίων πόλεως ὁμ. ὑπέγρ.

Λεόντιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπ. Ελενουπόλεως Βιθυνίας ὁμ. ὑπέγραψα.

Θεοδόσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Ψιβήλων τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁμ. ὑπέγρ.

Κων-

ANNO CHRISTI 680.

Κοσμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τοῦ Κοττυαίου ὁμοίως ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀδραμυτοῦ τῆς Ἀσίας ὁμ. ὑπέγρ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· αἰτούμεθα τὸ εὐσεβὲς καὶ θεόστεπτον τοῦ δεσπότου κράτος, καθὼς καὶ διὰ τοῦ προσαχθέντος τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν βασιλείᾳ προσφωνητικοῦ ἐδεήθημεν, διὰ θείας ὑμῶν ὑποσημειώσεως τὸ κῦρος παρασχέσθαι τῷ παρ' ἡμῶν ἐκφωνηθέντι ἐν ὑπογράφῳ ὅρῳ, τῷ καὶ ἐπὶ τῆς θεοσόφου ὑμῶν γαληνότητος τανῦν ἀναγνωσθέντι.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβ. βασιλεὺς εἶπε· τὸ αἰτηθὲν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου παραυτίκα διαπραξόμεθα. ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς ἀκριβῆ B κατάληψιν τῶν ἀναφερομένων τῇ ἡμετέρᾳ εὐσεβείᾳ διαπραττόμενοι οὐδὲν ἀνεξέταστον καταλιμπάνειν ἐθέλομεν Κιτωνάτου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Σαρδώων νήσου κατηγορηθέντος περί τινων κεφαλαίων πρὸς ἐναντίωσιν ὁρώντων τῆς τε ἡμετέρας δουλείας, καὶ τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας, καὶ τούτων ψευδῶν ἀποδειχθέντων, ἀθῴου τε τοῦ τοιούτου ὁσιωτάτου ἀνδρὸς ἀναδειχθέντος, προτρεπόμεθα τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, τὸν αὐτὸν ὁσιώτατον Κιτωνάτον προσδέξασθαι, ἔχειν τε ὑμῶν τοῦτον καταριθμῆσαι· καὶ ἐν τῷ ἐκφωνηθέντι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος διὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὅρῳ παρασκευάσαι καθυπο- C γράψαι. καὶ μετὰ τὸ τὸν αὐτὸν ὁσιώτατον Κιτωνάτον ὑπογράψαι ἐν τῷ τοιούτῳ ὅρῳ, καὶ Θεόδωρον ἐπίσκοπον Αὐρηλιουπόλεως, λαβὼν ἐν χερσὶν ὁ αὐτὸς εὐσεβέστατος βασιλεὺς τὸν κατὰ παρουσίαν τῆς αὐτοῦ γαληνότητος ἀναγνωσθέντα αὐτόγραφον ὅρον, τῆς ἁγίας συνόδου ὑπεσημειώσατο ἰδιοχείρως, καθὼς ἐν αὐτῷ τῷ προτεταγμένῳ ἐν τῇ παρούσῃ πράξει ὅρῳ ἐμφέρεται.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· αἰτούμεθα τὸ θεόσοφον τοῦ δεσπότου κράτος, πρὸς μείζονα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀσφάλειάν τε καὶ βεβαίωσιν ἰσοτύπους αὐτογράφους ὅρους τοῦ ἀναγνωσθέντος κατὰ παρουσίαν τοῦ γαληνοτάτου ὑμῶν κράτους ὅρου ἐκδοθῆναι D τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις μετὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν ὑποσημειώσεως.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς εἶπεν· τὸ καὶ νῦν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου αἰτηθὲν εὐσεβῶς διαπραξόμεθα.

Ἰστέον, ὡς κατὰ τὰ διαλαληθέντα παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου, ἤγουν ὑποσχεθέντα, ἰσοτύπους ὅρους μεθ' ὑποσημειώσεως τῆς αὐτοῦ πανημέρου γαλήνης παρέσχε τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις οὕτως.

Τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου, ἤγουν Ἀγάθωνι τῷ ἁγιωτάτῳ E πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

Τῷ θρόνῳ τῆς ἁγιωτάτης καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἤγουν Γεωργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ.

Τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ τοῦ ἁγίου εὐαγγελιστοῦ Μάρκου τοῦ τιμωμένου ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει διὰ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ.

Τῷ θρόνῳ τῆς Ἀντιοχέων ἤτοι Θεουπολιτῶν με-

ACTIO XVIII.

A Coſmas miſericordia Dei epiſc. Cottyænorum ſimiliter ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſc. Adramytenæ civitatis Aſianæ regionis ſimiliter ſubſcripſi.

Ex nova verſione.

Sancta ſynodus dixit : Petimus piam & a Deo coronatam domini poteſtatem, ſicut & per oblatum pio veſtro imperio acclamatorium rogavimus, ut per ſacram veſtram ſubſignationem robur præbeatur definitioni a nobis cum ſubſcriptionibus editæ, quæ & coram a Deo inſtructa veſtra ſerenitate relecta eſt.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit : Quod poſtulatum eſt a ſancto & univerſali B concilio, protinus faciemus. Facientes autem quæ ad accuratam pertinent comprehenſionem eorum quæ pietati noſtræ ſuggeruntur, nihil non perpenſum volumus relinquere cum Citonatus ſanctiſſimus archiepiſcopus Sardiniæ inſulæ de quibuſdam capitulis accuſatus ſit, quæ ſpectant ad obſiſtendum tum noſtræ ſervituti, tum Dei amatrici reipublicæ noſtræ : cumque ea falſa demonſtrata ſint, & iis venerabilis vir inſons declaratus ſit; hortamur ſanctum & univerſale veſtrum concilium, eumdem ſanctiſſimum Citonatum recipere. ut & in veſtro numero eum habeatis, & faciatis, ut editæ a Spiritu ſancto per ſanctum veſtrum concilium orthodo- C xæ fidei definitioni ſubſcribat. Et poſtquam venerabilis Citonatus definitioni ſubſcripſit, ac Theodotus epiſcopus Aureliopoleos, in manus ſumens idem piiſſimus imperator ſubſcriptam ſancti concilii definitionem, quæ præſente ejus tranquillitate recitata erat, propria manu ſubſignavit, ſicut ipſi definitioni, quæ præſenti actione continetur, inſertum eſt.

Sancta ſynodus dixit : Petimus a domini poteſtate inſtructa a Deo, ad majorem orthodoxæ fidei ſtabilitatem & confirmationem, ut ſubſcripta exempla definitionis re- D lectæ præſente veſtra ſereniſſima poteſtate, edantur quinque patriarchalibus ſedibus una cum pia veſtra ſubſignatione.

Conſtantinus piiſſimus imperator dixit : Quod etiam nunc a ſancto & univerſali veſtro concilio petitum eſt, pie conficiemus.

Sciendum quod juxta ea quæ interlocutus eſt piiſſimus & Chriſtum diligens imperator Conſtantinus, vel etiam pollicitus eſt, exempla definitionis cum ſubſignatione manſuetæ ejus ſerenitatis præbuit quinque patriarchalibus ſedibus hoc modo.

Apoſtolicæ ſedi ſancti & principis apoſtolorum Petri, nempe Agathoni ſanctiſſimo papæ E ſenioris Romæ.

Sedi ſanctiſſimæ catholicæ & apoſtolicæ magnæ eccleſiæ Conſtantinopoleos, ſive Georgio ſanctiſſimo & beatiſſimo patriarchæ.

Apoſtolicæ ſedi ſancti evangeliſtæ Marci, qui honoratur in Alexandrinorum magna civitate, per Petrum Deo amabilem presbyterum monachum & vicarium.

Sedi Antiochenſium ſive Theopolitarum magnæ

gnæ civitatis per Theophanem venerabilem & A ſanctiſſimum patriarcham

Sedi ſanctæ Chriſti Dei noſtri reſurrectionis, id eſt, Hieroſolimorum, obtinente locum ejuſdem honorabiliſſimæ ſedis Theodoro Deo amabili presbytero per Georgium presbyterum monachum Sebaſtenum, qui poſtea patriarcha Antiochiæ fuit

γαλοπόλεως διὰ Θεοφάνους τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου.

Τῷ θρόνῳ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως ἤτοι Ἱεροσολύμων, ἐπέχοντος τὴν τοποτηρησίαν τοῦ αὐτοῦ τιμιωτάτου θρόνου Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου, διὰ Γεωργίου πρεσβυτέρου μοναχοῦ τοῦ Σεβαστηνοῦ· ὅστις μετέπειτα καὶ πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐγένετο,

EXEMPLUM LITERARUM

miſſarum a ſancto & univerſali ſexto concilio ad Agathonem ſanctiſſimum & beatiſſimum papam ſenioris Romæ.

ΙΣΟΤΥΠΑ ΤΩΝ ΣΤΑΛΛΕΝΤΩΝ

γραμμάτων παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου πρὸς Ἀγάθωνα τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

B

Sanctum & univerſale concilium, quod per Dei gratiam & piam ſanctionem piiſſimi ac fideliſſimi magni imperatoris Conſtantini congregatum eſt in hac a Deo conſervanda & regia Conſtantinopoli nova Roma in ſecreto ſacri palatii dicto Trullo, ſanctiſſimo ac beatiſſimo papæ ſenioris Romæ Agathoni in domino ſalutem.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέᾳ Ῥώμῃ ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου, τῷ οὕτως ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνι ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Vetus Interpretatio

MAximi morbi majoribus indigent auxiliis, ut ſcitis, beatiſſimi: atque idcirco Chriſtus verus Deus noſter, virtus vere rerum omnium conditrix & gubernatrix, ſapientem dedit medicum, veſtram a Deo honoratam ſanctitatem, contagia hæreticæ luis fortiter propulſantem remediis orthodoxiæ, ac valetudinis robur membris eccleſiæ largientem. Itaque tibi, ut primæ ſedis antiſtiti univerſalis eccleſiæ, quid agendum ſit relinquimus, ſtanti ſuper firmam fidei petram libenter, perlectis veræ confeſſionis literis a veſtra paterna beatitudine ad piiſſimum imperatorem miſſis: quas ut a ſummo apoſtolorum vertice divine perſcriptas agnoſcimus, per quas exortam nuper multi- D plicis erroris hæreticam ſectam depulimus, Conſtantino nobis ad decernendum hortatore, qui divine imperat, ſceptraque clementiſſime regit, quo adjutore, impietatis errorem evertimus, hæreticorum nefariam doctrinam quaſi obſidione adorti. Inde fundamenta execrandæ eorum hæreſeos prorſus convellentes, eoſque armis ſpiritualibus paterniſque aggredientes, & linguas eorum, ne inter ſe accommodate loquerentur, confundentes, extructam ab iis impiiſſimæ hæreſis turrim ſubruimus: ac ipſos, ut lapſos circa fidem ac peccatores, in matutinis extra caſtra atriorum Dei, ut Davidice

Pſal. 100. 8. loquamur, anathematibus interfecimus, ex ſententia per ſacras veſtras literas de iis prius lata videlicet Theodorum epiſcopum Pharan, E Sergium, Honorium, Cyrum, Paulum, Pyrrhum & Petrum. Ad hoc autem & poſt eos anathematibus hæreticorum juſte ſubjecimus & eos, qui vivunt ſuſcepta illorum impietate, vel, ut apertius dicatur, Apollinarii, & Severi, & Themiſtii exoſorum Deo, Macarium qui fuit Antiochenſium magnæ urbis epiſcopus, quem & paſtoritia pelle merito ipſius denudavimus, propter impœnitentiam ejus circa orthodoxam fidem & obſtinatam pervicaciam: & Stephanum ejus ad amentiam diſcipulum, ad

ΤΑ μέγιστα τῶν νοσημάτων μειζόνων δεῖται βοηθημάτων, ὡς ἴστε μακαριώτατοι· διὰ C τοῦτο Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῶν ὄντων δημιουργική τε καὶ προνοητικὴ δύναμις, σοφὸν ἀνέδειξεν ἰατρὸν τὴν ὑμετέραν θεοτίμητον ἁγιότητα, τὰς νοσώδεις τῆς αἱρετικῆς λύμης ὀρθοδοξίας φαρμάκοις ῥωστικῶς ἀπελαύνουσαν, καὶ πανσθενῆ τὴν ὑγείαν τῆς ἐκκλησίας χαριζομένην τοῖς μέλεσιν. ὅθεν καὶ ἡμεῖς ὡς πρωτοθρόνῳ σοι τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας τὸ πρακτέον παρατιθέμεθα, ἐπὶ τὴν στερεὰν πέτραν ἑστῶτι τῆς πίστεως, τοῖς παρὰ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐμφιλοχωρήσαντες γράμμασιν· ἅπερ καὶ ὡς ἀπὸ τῆς κορυφαίας τῶν ἀποστόλων ἀκρότητος θεολογηθέντα γινώσκομεν, δι' ὧν καὶ τὴν τῆς ἐσχάτως ἀναφανείσης αἱρέσεως πολυπλανῆ δόξαν ἐξεδιώξαμεν, ἐξάρχοντος ἡμῖν ἐν τοῖς δόγμασι Κωνσταντίνου τοῦ θεοσόφως βασιλεύοντος, καὶ τὰ σκῆπτρα ἡμερωτάτως ἰθύνοντος, μεθ' οὗ τὴν τῆς ἀσεβείας πλάνην καταστρεψάμεθα, τὰ τῶν αἱρετικῶν δυσσεβῆ πολιορκήσαντες δόγματα. κἀντεῦθεν ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνασπάσαντες τοὺς θεμελίους τῆς βδελυρωτάτης αἱρέσεως, καὶ καταβάντες πρὸς αὐτοὺς μεθ' ὅπλων πνευματικῶν τε καὶ πατρικῶν, καὶ τὰς γλώσσας αὐτῶν προσφόρως λέγειν συγχέαντες, τὸν ἐπ' αὐτῶν κτισθέντα τῆς ἀσεβεστάτης αἱρέσεως πύργον ἐξεμοχλεύσαμεν. αὐτοὺς δὲ ὡς περὶ τὴν πίστιν ἡμαρτηκότας εἰς τὰς E πρωΐας ἔξω τῆς παρεμβολῆς τῶν αὐλῶν τοῦ Θεοῦ, Δαβιτικῶς εἰπεῖν, τοῖς ἀναθέμασιν ἀπεκτείναμεν, Δα... κατὰ τὴν τοῖς ἱεροῖς ὑμῶν γράμμασιν ἐπ' αὐτοῖς προψηφισθεῖσαν ἀπόφασιν· φαμὲν δὲ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν, Σέργιον, Ὁνώριον, Κῦρον, Παῦλον, Πύῤῥον καὶ Πέτρον. πρὸς δὲ τούτοις καὶ μετὰ τούτους τοῖς ἀναθέμασι τῶν αἱρετικῶν ἐνδίκως καθυπεβάλομεν, καὶ τοὺς ἐν ζῶσιν ἀναδεδεγμένους τὴν τούτων ἀσέβειαν, εἰπεῖν δὲ μᾶλλον σαφέστερον, τὴν Ἀπολιναρίου, Σευήρου τε, καὶ Θεμιστίου τῶν θεοστυγῶν, Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἐπι-

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII.

ἐπίσκοπον· ὃν καὶ τῆς ποιμαντικῆς δορᾶς κατ' ἀξίαν ἀπεγυμνώσαμεν διὰ τὸ ἀμετανόητον τούτου πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἀνεπίστροφον. Στέφανον τὸν τούτου πρὸς ἄνοιαν μαθητὴν καὶ διδάσκαλον πρὸς ἀσέβειαν, καὶ τὸν ἐν τοῖς αἱρετικοῖς δόγμασι Πολυχρόνιον, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια τούτοις ἀμετανοήτως διδάξαντας ἢ διδάσκοντας, ἢ φρονοῦντας, ἢ φρονήσαντας δόγματι.

Μέχρι τούτων τοίνυν ἡμῖν τὸ κατηφὲς καὶ στυγνὸν καὶ πολύδακρυ. οὐ γὰρ ἐγελάσαμεν τῶν πέλας τὰ πτώματα, οὐδὲ τῆς ἐκείνων ἐξοιστροίσεως ἐπιχαρέντες κατεσκιρτήσαμεν, οὐδὲ μέγα διὰ τοῦτο ἐπήρθημεν, ἵνα καὶ μεῖζον ἐπὶ τούτῳ κατενεχθείημεν· οὐχ οὕτως ἡμεῖς περὶ τούτων ὦ σεβασμία καὶ ἱερὰ κεφαλὴ ἐπαιδεύθημεν, τὸν τῶν ὅλων δεσπότην Χριστὸν κεκτημένοι φιλάνθρωπόν τε καὶ ὑπεράγαθον· ὃς καὶ μιμητὰς ἡμᾶς, ὡς ἐφικτὸν, τῆς ἱεραρχικῆς αὐτοῦ νομοθεσίας ἀγαθοπρεπῶς γενέσθαι παρακελεύεται, καὶ τύπον ἐπέχοντας τῆς αὐτοῦ ποιμαντικῆς τε καὶ συστατικῆς κυβερνήσεως. ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν μετανοίας ὅ, τε γαληνότατος βασιλεὺς καὶ ἡμεῖς διαφόρως τούτους προετρεψάμεθα· καὶ μεθ' ὅλης τῆς εὐσεβείας τὰ πάντα πεπράχαμεν, οὐδὲν πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν· διαγραφόμενοι καθὼς ὑμᾶς ἔνεστιν ἐκ τῶν ἤδη κεκινημένων ἐφ' ἑκάστῳ τῶν παρηκολουθηκότων καὶ ἐγγράφως ὑπομνηματισθέντων, τῶν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τῇ ὑμῶν ἐσταλμένων μακαριότητι, γνῶναι τὴν δύναμιν· εἶτα δὲ καὶ διὰ τῶν ἀναπληρωσάντων τὸ πρόσωπον τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου, καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ὑποδιακόνου τῶν ὑμετέρων πνευματικῶν τέκνων, καὶ ἠγαπημένων ἡμῖν ἀδελφῶν· καὶ τῶν ἐκ τῆς καθ' ὑμᾶς ἁγίας συνόδου σταλέντων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, ὀρθῶς καὶ χρηστῶς κατὰ τὴν ὑμῶν παίδευσιν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς πίστεως σὺν ἡμῖν ἀγωνισαμένων κεφαλαίῳ, ὅπως ἡμεῖς τῷ ἁγίῳ πνεύματι λαμπρυνόμενοι, καὶ ταῖς ὑμετέραις διδασκαλίαις ὁδηγούμενοι τὰ δυσχερῆ τῆς δυσσεβείας ἀπεκρουσάμεθα δόγματα, τὴν εὐθυτάτην τῆς ὀρθοδοξίας τρίβον ἐξομαλίσαντες, ἐν ὅλοις τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου θεοσόφως ἡμᾶς περιθάλψαντός τε καὶ κυβερνήσαντος. εἶτά τε καὶ τοῦ ἐν ἡμῖν τῆς βασιλευούσης ταύτης Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτου προέδρου συνθεμένου πρώτου τῷ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα παρ' ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας σταλέντι συγγράμματι, ἅτε κατὰ πάντα τοῖς ἐκκρίτοις καὶ θεοφόροις πατράσι, καὶ ταῖς ἁγίαις πέντε οἰκουμενικαῖς συνόδοις ὁμοφωνήσαντι. καὶ δὴ πάντας ἡμᾶς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ περιέχοντος τὸ σπουδαζόμενον εὐμαρῶς διηνύσαμεν· Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν καὶ στεφανῶν τὸ συνειδός.

Ἐντεῦθεν τοιγαροῦν ἐφ' ἡμᾶς ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος χάρις ἐπέλαμψε, τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς ὑμῶν ἐκτενεστάτης εὐχῆς χαρισαμένη τοῦ πᾶν ζιζάνιον καὶ ξύλον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόψαι, καὶ πυρὶ καταναλῶσαι κελεύσαντα. καὶ καρδίᾳ, γλώσσῃ τε καὶ χειρὶ συμφωνήσαντες ἀπλανέστατόν τε καὶ ἀσφαλέστατον τῇ συνεργίᾳ τοῦ ζωοποιοῦ πνεύματος ὅρον ἐξεφωνήσαμεν· οὐ μετάραντες κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, ὅρια αἰώνια, μὴ γένοιτο. ἀλλὰ ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐμμείναντες χρήσεσιν. ὁρίσαντες, ἵνα καθάπερ ἐκ δύο καὶ ἐν δύο φύσεσι θεότ-

A impietatem doctorem : item Polychronium qui in dogmatibus hæreticis nomini ſuo reſpondens, inveteravit : eos demum, qui ſimilia, atque hi, impœnitenter docuerunt, aut docent, aut ſentiunt, aut ſenſerunt.

Hactenus igitur mœror nobis & triſtitia, & multæ lacrymæ fuere. Non enim riſimus proximorum ruinas, nec eorum effrænato furore læti exultavimus, nec idcirco ſumus elati : ut eam ob rem gravius caderemus : non ſic in his, o venerabile & ſacrum caput, edocti ſumus, qui univerſitatis B dominum Chriſtum humanum ac ſumme bonum & benignum habeamus : qui & hortatur nos, ut, ſicut bonos decet, ſacerdotalium ipſius legum, in quantum fieri poſſit, ſimus imitatores, formamque obtineamus paſtoralis ejus & conciliatricis gubernationis. Sed & ad pœnitentiæ converſionem tum ſereniſſimus imperator, tum nos, eos varie hortati ſumus, omniaque geſſimus religione & diligentia ſingulari : non commoti gratia, non odio, quemadmodum ex iis cognoſcere poteſtas, quæ in unoquoque negotio ſunt pertractata, & relata in commentarios, & in præſentia ad veſtram beatitudinem mittuntur : ac intelligetis C a vicariis ſanctitatis veſtræ, Theodoro ac Georgio dilectis Deo presbyteris, & Joanne religioſiſſimo diacono, & Conſtantino venerabili hypodiacono, veſtris ſpiritualibus filiis, noſtriſque dilectis fratribus : tum ab iis, qui a ſancta veſtra ſynodo miſſi ſunt, ſanctis epiſcopis qui recte ac probe ex veſtra diſciplina in primo fidei capitulo una nobiſcum decertarunt. Sic nos ſancto Spiritu illuſtrati, veſtraque inſtituti doctrina, inclita dogmata impietatis depulimus, rectiſſimam orthodoxiæ ſemitam complanantes, piiſſimo ac ſereniſſimo noſtro imperatore Conſtantino ſapienter & divinitus confoventc nos in omnibus ac tuente : deinde uno Dex nobis, regnantis hujus Conſtantinopoleos ſanctiſſimo præſule aſſentientem in primis miſſo a vobis ad piiſſimum imperatorem orthodoxiæ ſcripto, ut in omnibus convenienti probabilibus & a Deo inſtinctis patribus ac ſanctis & univerſalibus quinque conciliis, & quidem nos omnes Chriſto Deo continente, quod ſtudebamus, facile confecimus. Deus enim movebat, Deus coronabat confeſſum

E Iſtinc igitur in nos ſancti Spiritus gratia illuxit, poteſtatem largiens, per aſſiduas veſtras preces, cuncta zizania & omnem arborem non facientem fructum bonum, excidendi, & jubens, ut igne conſumantur. Et corde nos, & lingua, & manu convenientes, omnis erroris expertem, certamque nec fallentem definitionem, vivifici Spiritus ope, edidimus. non transferentes, ſicut ſcriptum eſt, terminos antiquos. abſit : ſed in ſanctorum & probabilium patrum teſtimoniis & auctoritatibus permanentes, ac definientes, ut, ſicuti ex duabus &

ACTIO XVIII

& in duabus naturis, divinitate atque humanitate, ex quibus compoſitus eſt, & in quibus exiſtit, Chriſtus verus Deus noſter prædicatur a nobis, & glorificatur inſeparabiliter, & inconvertibiliter, inconfuſe, & indiviſe: ita & duas naturales operationes indiviſe, inconvertibiliter, inconfuſe, impartibiliter prædicemus, quemadmodum in iis quæ a nobis ſynodaliter definita ſunt, declaratum eſt; quibus & Deum imitantis imperatoris noſtri poteſtas annuens, propria manu ſubſignavit: abjicienteſque ut prædictum eſt, impiiſſimam & imaginariam de una voluntate unaque operatione in diſpenſatione incarnationis Chriſti veri Dei noſtri, & condemnantes hæreſin, ex eoque confundentium ac dividentium turbas compreſſimus, inflammatamque procellam ceterarum hæreſeon extinximus, orthodoxæ autem fidei ſplendidam lucem vobiſcum clare prædicavimus: quam ut iterum per honorabilia veſtra reſcripta confirmetis, veſtram oramus paternam ſanctitatem: per quam bona ſpe in Chriſtum freti confidimus, miſericordem ejus benignitatem largituram Romanæ reipublicæ, clementiſſimo imperatori noſtro commiſſæ, ſtabilitatem; exornaturamque diuturnis jugibuſque victoriis ſerenam ejus manſuetudinem: ſoreque ut, præter bona quæ hic elargita eſt, ſiſtat veſtram Deo honorabilem ſanctitatem tremendo ejus illi tribunali, quæ ſincere ac vere fidem confeſſa eſt, cuſtodiendam incolumem, & conſervantem creditos ipſi a Deo orthodoxos greges.

Univerſam, quæ cum veſtra eſt beatitudine, in Chriſto fraternitatem nos, & qui nobiſcum ſunt, plurimum ſalutamus.

Georgius miſericordia Dei epiſc. Conſtantinopoleos novæ Romæ ſubſignavi.

Petrus miſericordia Dei epiſc. & vicarius ſedis Alexandrinæ magnæ urbis ſubſignavi.

Theophanes miſericordia Dei epiſc. Theopoleos ſive Antiochiæ ſubſignavi.

Georgius humilis presbyter ſanctæ Chriſti Dei noſtri Anaſtaſeos exhibens locum Theodori ſanctiſſimi presbyteri, & vicarii apoſtolicæ ſedis Hieroſolymorum ſimiliter ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſc. Theſſalonicenſis civitatis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Philalethes indignus epiſc. Cæſareæ metropoleos, & primas Ponticæ diœceſis pro me ſimiliter ſubſignavi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus civitatis Trimithuntorum Cypri inſulæ, & locum tenens Epiphanii ſanctiſſimi mei archiepiſcopi ſubſignavi.

Citonatus indignus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Calaritanæ inſulæ Sardiniæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Theodorus presbyter ſanctæ eccleſiæ, Ravennatis, & locum exhibens Theodori reverendiſſimi mei archiepiſcopi ſimiliter ſubſignavi.

Joannes indignus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Portuenſis, legatus totius concilii ſanctæ &

A τητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἐξ ὧν συντεθεὶς, καὶ ἐν αἷς ὑπάρχων Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν κηρύττεται παρ᾽ ἡμῶν, καὶ δοξάζεται ἀχωρίστως, ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως, ὥσπερ καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἀμερίστως πρεσβεύομεν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς παρ᾽ ἡμῶν ὁρισθεῖσι συνοδικῶς δεδήλωται. οἷς καὶ τὸ τοῦ θεομιμήτου ἡμῶν βασιλέως κράτος συναινέσαν ἰδιοχείρως καθυπεσημήνατο· ἀποβαλλόμενοι, ὡς προλέλεκται, τὴν ἀσεβεστάτην καὶ φασματώδη περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ κατακρίναντες αἵρεσιν· ἔνθεν τε τῶν συγχεόντων καὶ
B διαιρούντων τὸν τάραχον καταπαύσαμεν, καὶ τὴν πυρίφλογον ζάλην τῶν λοιπῶν αἱρέσεων κατασβέσαμεν, τὴν δὲ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φωτοειδῆ αὐγὴν τηλαυγῶς σὺν ὑμῖν ἐκηρύξαμεν· ἣν καὶ αὖθις διὰ τιμίων ὑμῶν ἀντιγράφων ἐπισφραγίσαι τὴν ὑμῶν ἐκλιπαροῦμεν πατρικὴν ἁγιότητα· δι᾽ ἧς εὐέλπιδες εἰς Χριστὸν ὄντες θαρροῦμεν, τὴν αὐτοῦ πολυέλεον ἀγαθότητα τὴν σύστασιν τὴν ἐκ Θεοῦ δωρηθεῖσαν τῷ πραοτάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ χαρίζεσθαι, νίκαις τε πολυχρονίοις τὴν αὐτοῦ κατακοσμεῖν πανγαλήνην ἡμερότητα· τὴν δὲ ὑμετέραν θεοτίμητον ἁγιότητα παριστῶσαν πρὸς τοῖς ἐνθένδε καὶ τῷ φοβερῷ αὐτοῦ ἐκείνῳ βήματι εἰλικρινῶς τε καὶ
C ἀληθῶς ὁμολογήσασαν τὴν τῆς πίστεως, ἐν ῥώσει φυλαττομένην, καὶ διασώζουσαν τὰ ἐκ Θεοῦ ἐμπιστευθέντα αὐτῇ ὀρθόδοξα ποίμνια.

Πᾶσαν σὺν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα ἡμεῖς τε, καὶ οἱ σὺν ἡμῖν πλεῖστα προσαγορεύομεν.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὑπεσημηνάμην.

Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὑπεσημην.

D Θεοφάνης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας ὁμ. ὑπεσημ.

Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως, ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ ὁσιωτάτου πρεσβυτ. καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ὁμ. ὑπεσημηνάμην.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Θεσσαλονικέων πόλεως ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ᾽ ἐμὲ συνόδου ὑπεσημηνάμην.

Φιλαλήθης ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς Καισαρέων μητροπόλεως, καὶ ἔξαρχος τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁμ. ὑπεσημ.

E Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἀρχιεπισκ. τῆς αὐτῆς Κυπρίων νήσου ὁμ. ὑπεσημ.

Κιτονάτος ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Καλαρέας νήσου Σαρδινίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ᾽ ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημην.

Θεόδωρος πρεσβύτερος, τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Ῥαβέννης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώρου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἀρχιεπισκ. ὁμ. ὑπεσημην.

Ἰωάννης ἀνάξ. ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Πόρτου, [illegible] τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλη-

ANNO CHRISTI 681.

ANNO CHRISTI 680.

κλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώ- A
μης ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁμ. ὑπεσημ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κορινθίων μητροπόλεως τῆς Ἑλλήνων χώρας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Βασίλειος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Γορτυνίων μητροπόλεως τῆς Κρήτης νήσου ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Ἀβουνδάντιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Τεμψάνης, καὶ λεγάτος πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁμ. ὑπεσημ.

Ἰωάννης ἁμαρτωλὸς ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Ῥηγίου, καὶ B
λεγάτος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὁμ. ὑπεσημ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, καὶ ἔξαρχος τῆς Ἀσιανῶν διοικήσεως ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημηνάμην.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἡρακλείας μητροπόλεως τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχ. ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Πλάτων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημηνάμην. C

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην.

Μαρῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σαρδέων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Φώτιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητρο- D
πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σίδης μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Θεοδόσιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ. E

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημηνάμην.

Ἰουστῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας

ACTIO XVIII.

apoſtolicæ eccleſiæ apoſtolicæ ſedis urbis Romæ pro me ſimil. ſubſignavi.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Corinthiorum metropoleos Græcorum provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Baſilius miſericordia Dei epiſcopus Gortynenſis metropoleos Cretæ inſulæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Abundantius miſericordia Dei epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Tempſanæ, & legatus totius concilii ſanctæ & apoſtolicæ eccleſiæ apoſtolicæ ſedis urbis Romæ pro me ſimiliter ſubſignavi.

Joannes indignus epiſcopus urbis Rhegii, & legatus totius concilii ſanctæ & apoſtolicæ ſedis urbis Romæ ſimil. ſubſignavi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Epheſiorum metropoleos, & primas Aſianorum diœceſis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Heracleæ metropoleos Europæorum provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Plato miſericordia Dei epiſcopus Ancyræ metropoleos primæ Galatiæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Cyzici metropoleos primæ Helleſpontinæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Marinus miſericordia Dei epiſcopus Sardenſis metropoleos Lydiæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Petrus indignus epiſcopus Nicomediæ metropoleos Bithyniorum regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Photius miſericordia Dei epiſcopus Nicææ metropoleos Bithyniorum provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Chalcedonenſis metropoleos Bithyniorum provinciæ ſimil. ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Sidorum metropoleos Pamphyliæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Theodoſius miſericordia Dei epiſcopus Sebaſtenſis metropoleos ſecundæ Armeniorum provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Amaſeorum metropoleos Helenoponti provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimil. ſubſignavi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Melitenenſis metropoleos primæ Armeniorum provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Juſtinus miſericordia Dei epiſcopus Tyanenſis metropoleos ſecundæ Cappadociæ regionis

ACTIO XVIII

nis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſi- A
militer ſubſignavi.

Alypius miſericordia Dei epiſcopus Gangrenſium metropoleos Paphlagoniæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Cyprianus miſericordia Dei epiſcopus Claudiopolitanæ metropoleos Honoriadis provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Peſſinuntis metropoleos ſecundæ Galatiæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Polyeuctus miſericordia Dei epiſcopus Myrenſium metropoleos Liciæ regionis pro me B
& ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Stauropolitanæ metropoleos Cariæ provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Tiberius miſericordia Dei epiſcopus Laodiceæ metropoleos Phrygiæ regionis Pacatianorum pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Coſmas miſericordia Dei epiſcopus Synnadorum metropoleos Phrygiæ Salutariæ provinciæ pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi C

Conſtantinus miſericordia Dei epiſcopus Barateorum civitatis, & locum exhibens Pauli ſanctiſſimi metropolitæ Iconii metropoleos Lycaoniæ regionis, ſimiliter ſubſignavi.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Antiochenæ metropoleos regionis ſimiliter ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Pergæ metropoleos Pamphyliæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi. D

Theopemptus miſericordia Dei epiſcopus Juſtinianopolitanorum, ſive Mociſſenorum, Chriſto amabilis metropoleos ſecundæ Cappadociæ regionis ſimiliter ſubſignavi.

Iſidorus miſericordia Dei epiſcopus Rhodi metropoleos Cycladum inſularum pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Hierapolitanorum metropoleos Phrygiæ Pacatianæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt, ſimiliter ſubſignavi. E

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Tarſenſium metropoleos primæ Ciliciæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Anazarbeorum civitatis ſecundæ Ciliciæ regionis pro me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Macrobius miſericordia Dei epiſcopus Seleuciæ metropoleos Iſaurorum civitatis pro

ANNO CHRISTI 680.

ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημειωσάμην.

Ἀλύπιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχ. ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Κυπριανὸς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὁνωριατῶν ἐπαρχ. ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημηνάμην.

Πολύευκτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχ. ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχ. ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημ.

Τιβέριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας Πακατιανῶν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημηνάμην.

Κοσμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Συνναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίας ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμ. ὑπεσημηνάμην.

Κωνσταντῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Βαρατέων πόλεως, καὶ τὸν τόπον ἀνακληρῶν Παύλου τοῦ ἁγιωτάτου μου μητροπολίτου τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας, ὁμ. ὑπεσημηνάμην.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Περγαίων μητροπόλεως τῆς Παμφύλου ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην.

Θεόπεμπτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημ.

Ἰσίδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην.

Σισίννιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημ.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀναζαρβέων πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημ.

Μακρόβιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπὲρ ἐμαυ-

ἐμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημειωσάμην. A

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὑπεσημ.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Πομπηϊουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁμ. ὑπεσημ.

Ζαχαρίας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Λεοντοπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπεσημ.

Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὑπεσημ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχ. ὑπεσημ. B

Σέργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σηλυβρηνῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὑπεσημ.

Ἀνδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁμ. ὑπεσημ.

Ἀλέξανδρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Κοτραδίων πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὑπεσημ.

Ἐπιφάνιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Εὐχαϊτηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς Ἑλενοποντίων ἐπαρχ. ὑπεσημ.

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Καρπαθίων νήσου ὁμ. ὑπεσημ. C

Ἰωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἡρακλεωπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπεσημ.

Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μεσημβρηνῶν πόλεως τῆς Αἱμιμοντίων ἐπαρχ. ὑπεσημ.

Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας ὑπεσημ.

me & ſynodo quæ ſub me eſt ſimiliter ſubſignavi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Bizyenorum civitatis Thraciæ regionis ſubſignavi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Pompejopolitanorum civitatis Paphlagoniæ regionis ſimiliter ſubſignavi.

Zacharias miſericordia Dei epiſcopus Leontopolitanorum civitatis Iſaurorum regionis ſubſignavi.

Gregorius miſericordia Dei epiſcopus Mitylenenſis urbis Lesbiorum inſulæ ſubſignavi.

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Miletenæ civitatis Cariæ regionis ſubſignavi.

Sergius miſericordia Dei epiſcopus Selybriorum civitatis Thraciæ provinciæ ſubſignavi.

Andreas miſericordia Dei epiſcopus Methymnenſis civitatis Lesbiorum inſulæ ſubſignavi.

Alexander miſericordia Dei epiſcopus Cotradorum civitatis Iſaurorum provinciæ ſimiliter ſubſignavi.

Epiphanius miſericordia Dei epiſcopus Euchaitenorum Chriſti amabilis metropoleos Helenoponti regionis ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Carpathi inſulæ ſimiliter ſubſignavi.

Joannes miſericordia Dei epiſcopus Heracleopolitanæ urbis ſecundæ Armeniorum regionis ſubſignavi.

Petrus miſericordia Dei epiſcopus Meſembriæ civitatis Hæmimontii regionis ſubſignavi.

Petrus miſericordia Dei epiſcopus Sozopolitanæ civitatis Thraciæ provinciæ ſubſignavi.

PRÆMONITIO

IN SEQUENTES SUBSCRIPTIONES.

Subſcriptiones iſtæ Epiſcoporum in charta Niliaca a Joanne Sambuco olim repertæ ſunt, quas cum Lucio Scbaredo communicavit, & ab illo Seldeno vulgandæ commiſſæ ſunt, quas & idem Seldenus dedit in Notis ad Fragmentum Hiſtoriæ Eutychii Patriarchæ Alexandrini, tribuitque Concilio Nicæno primo; dein a P. Harduino recognita ſunt ad Concilium Conſtantinopolitanum III. pertinere. Labbeus tamen tanquam Nicænas dedit, & inter Nicænas editæ ſunt in poſtrema Veneta Labeana editione. Ego vero inde ſubductas tanquam alio referendas huc ſuum in locum tranſtuli. Manſi.

. . . . D

. . . . . ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰουστῖνος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδοκίας, ὁρίσας ὑπέγρ.

Ὀλύμπιος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κυριακὸς ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἡμω . . . . Διοσπολιτῶν, μητροπόλεως τῆς Ὀναρίσων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πολύδεκτος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγ. E

Θεάτωρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σταυροπόλεως μητροπόλεως τῆς Ἡβρῶν ἐπαρχίας ὁρ. ὑπέγ.

A Τιβέριος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς . . . . . Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κοσμᾶς ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Συμβαδίων μητροπόλεως τῆς Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Κωνσταντῖνος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Βὰρ, μητροπόλεως τῆς Λυκαίων ἐπαρχίας μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόπεμπτος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἰουστινιανουπόλεως, ἤτοι Μωκρασσέων, μητροπόλεως δευτέρας τῆς Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

B Ἰσίδωρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ῥηγίνων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς Πρώτης ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῆς Κιλικίων ἐπαρχίας ὁρ. ὑπέγρ.

Μακρόβιος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

C Ἰωάννης ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. Ἀθηναῖος καὶ λεγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ Θεσίου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ζαχαρίας ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. Λεοντοπολιτῶν τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Πομπηϊουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων, ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Γρηγόριος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου, ὁρ. ὑπέγ.

D Σέργιος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σηλυμβρίων πόλεως τῆς Εὐρώπης καὶ Θρᾳκῶν χώρας, ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀνδρέας ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μηθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεογνώστος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαίων πόλεως τῆς Βιθυνίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀλέξανδρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κυπράδων, τῆς Ἰσαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα.

E Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαΐτων πόλεως τῆς Ἑλενοπόντων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος χάριτι Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρίων φιλοχρίστου πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Σωζοπόλεως ἐπαρχίας ὁρ. ὑπέγ.

. . . ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. Πυθίων ὁρίσας ὑπέγ.

ANNO CHRISTI 680.

. . . . ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς τῶν Κυπρίων A ἐπαρχίας ὑπ. ὑπέγ.

Τύχων ἐλέει Θεοῦ ἐπίσκ. πόλεως τοῦ . . . .
. . . .

ACTIO XVIII.

Η'δικτον τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου ἀνατεθὲν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλουμένης Διακυμβάλου.

Edictum piiſſimi, & Chriſti amantis imperatoris Conſtantini propoſitum in tertio atrio ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ prope aulam, quæ Dicymbala vocatur.

EDICTUM IMP. CONSTANTINI

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου, καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν· αὐτοκράτωρ εὐσεβέστατος, εἰρηνικὸς, φιλόχριστος Κωνσταντῖνος, πιστὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Θεῷ βασιλεὺς τοῖς τοῦ B φιλοχρίστου ἡμῶν παντὸς λαοῦ τοῦ οἰκοῦντος ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ βασιλίδι πόλει· στήριγμα καὶ θεμέλιος τῆς ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς πεπιστευμένης ἡμῖν χριστιανικωτάτης πολιτείας καθέστηκεν ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις ἀκλινής τε καὶ ἀδιάσειστος, ἐν ᾗ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ὡς ἰδίαν οἰκίαν τὴν ἐκκλησίαν ἀνῳκοδόμησε, καὶ ὡς παμβασιλεὺς τὸν τῆς ἡμετέρας βασιλείας θρόνον ἵδρυσε, καὶ τὸ τῆς αὐταρχηγίας ἡμῖν ἐνεχείρισε σκῆπτρον. καθάπερ γάρ τινα πέτραν ὑψηλὴν καὶ μετέωρον, καὶ οἷον οὐρανοῦ καὶ γῆς κειμένην μεταίχμιον τὴν πρὸς αὐτὸν ἡμῖν ὁ σωτὴρ σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι μυστικὴν ὁμολογίαν ἐπέδειξεν, ἵνα δι' C αὐτῆς ὡς διὰ μέσης κλίμακος πρὸς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἐπαναγώμεθα, καὶ θειοτέρας βασιλείας τὸ κράτος ἀναδησώμεθα. ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ τὸ λογισμοῦ τὰς βάσεις ἐπήξαμεν, ἐφ' ἧς ἑστάναι παγίως ἐπείχθημεν, καὶ ἧς ἀσφαλῶς ἔχεσθαι τοὺς ὑπὸ χεῖρα προστάττομεν· ἵνα μή τις ἐξ ἀπροσεξίας βέβηλος ὑπὸ τοῦ πονηροῦ καὶ μετηρσίου πνεύματος ἐξωθούμενός τε καὶ κρημνιζόμενος πρὸς τὸ τῆς δυσσεβείας κατολισθήσειε βάραθρον. ἀεὶ μὲν γὰρ φίλον τῷ μισανθρώπῳ δαίμονι χωρίζειν ἀπὸ Θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ, καὶ πολυτρόποις ἀπάταις παρασφάλλειν τὸν ἄνθρωπον· ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ σπουδαιότερόν τε καὶ ἐργωδέστερον τοῦ τῆς εὐσεβείας D καταγωνίζεσθαι, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνατρέπειν τὴν κατάστασιν. ὃ δὴ καὶ προσεχῶς ἐπὶ τῶν προλαβόντων χρόνων ἐπεδείξατο, καὶ τὸν κατ' ἀλλήλων ἄρασθαι πόλεμον τὰς ἐκκλησίας ὑπέθετο, δι' ὧν ὀργάνων εἰς τοῦτο συνασπιζόντων ἐφηύρατο, τῷ μὲν ἱερατικῷ σχήματί τε καὶ προκαλύμματι τὴν δολερὰν συσκιαζόντων διάνοιαν, τοῖς δὲ φιλοχρίστοις λαοῖς ὀλέθριον ἐρευγομένων κατήχησιν. ἑνὸς γὰρ θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως, ἤγουν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ δύο φύσεων, τῆς θείας φημὶ καὶ ἀνθρωπίνης, ἐκηρύξαντο θέσπισμα· ὥστε καὶ μίαν ἐντεῦθεν E ἐπὶ Χριστοῦ φύσιν ἀσυμφανῶς εἰσηγήσασθαι βούλεσθαι, τὴν τῆς παλαιοτάτης ἐκείνης καὶ διεφθαρμένης συγχύσεως ἀνακαλέσαντες αἵρεσιν, μεθ' ἧς Ἀπολλινάριος μὲν ἀπώλετο, Θεμίστιος δὲ ὁ ἀθέμιτος ἀναθεματίσθαι, καὶ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος τῇ ἀλλήλων κακοδοξίᾳ συγκαθῃρέθησαν, καὶ πάντες ὅσοι, καὶ οἱ κατ' ἴχνος μὲν τούτων βαδίσαντες, ἀντιστρόφως δὲ τῆς ἀληθείας ὁδεύσαντες συνοδικαῖς

IN nomine domini & dominatoris Jeſu Chriſti Dei atque ſalvatoris noſtri, imperator piiſſimus, pacificus, Flavius Conſtantinus, fidelis in Jeſu Chriſto Deo imperator, Chriſto dilecto omni populo habitanti ¹ in hac a Deo conſervanda & regia urbe. Firmamentum ac fundamentum ſuperno nutu creditæ nobis Chriſtianiſſimæ exiſtit reipublicæ fides in Deum inflexibilis & inconcuſſibilis, in qua Chriſtus Deus noſter tanquam propriam domum ſuam conſtruxit eccleſiam, & ſicut rex omnium imperii noſtri ſedem conſtituit, principatuſque nobis ſceptra commiſit. Sicut enim quamdam petram excelſam, & ſublimem, & ut cœli terræque in conſortio conſtitutam myſticam confeſſionem, quæ in eum cum Patre & Spiritu eſt, ſalvator nobis oſtendit, ut per eam tanquam per mediam ſcalam ad cœleſtem converſationem reducamur, divinioriſque regni potentia coronemur. Super hanc petram cogitationis noſtræ greſſus infiximus, ſuper quam firmiter ſtare præcipimur, quamque cautiùs tenere ſubjectos præcipimus: ne quiſquam, ut minus attentus, exagitetur a maligno & inſtabili ſpiritu: expulſuſque atque præcipitatus, in impietatis voraginem delabatur. Etenim deſiderabile eſt dæmoni, qui generi humano ſemper infeſtus eſt, ſeparare hominem a Deo, qui factus eſt ad imaginem Dei, & multimodis deceptionibus fallere. Sed nihil eſt ei ſic ſtudioſum atque ufficioſum, quam pietatem oppugnare, & eccleſiaſticæ pacis ſtatum perturbare. Quod & nuper elapſis temporibus demonſtravit, atque adverſus invicem eccleſias prælia ſumere perſuaſit per inſtrumenta, quæ ad hoc, ut una ſecum confligerent, adinvenit, ſub ſacerdotali ſcilicet habitu & indumento doloſam intentionem obcelantia, Chriſti vero amatoribus populis lethalem inſtitutionem eructantia. Unius quippe voluntatis & unius operationis, in incarnatione ſalvatoris atque in duabus ejus naturis, divina dicimus & humana, novitatem ſanxerunt: qualenus & unam ex hoc in Chriſto naturam ex improviſo excogitantes introducere, antiquæ illius & corruptibilis confuſionis hæreſim reconſtarent, cum qua Appollinaris quidem diſperiit, Themiſtius vero nefandus anathematizatus eſt, Eutyches & Dioſcorus cum ſua peſſima ſecta ſimul dejecti ſunt. & omnes hi, & quiqui veſtigia eorum ſecuti, * e regione veritatis ierunt, ſynodalibus ſimul & paternis condemnati ſunt ſententiis. Hujuſmodi denique

Vetus interpretatio.

In c. Bell. habitantis in occidentis partibus.

* adverſus veritatem

¹ Mſ. Pariſ. *in hac noſtra a Deo cuſtodita & regia civitate;* ut in Græc. Harduin.

ACTIO XVIII.

que contagione eccleſias contaminaverunt, A etiam hi, qui ante noſtra tempora ſacrilegi ſacerdotes eccleſias perverſe gubernarunt. Sunt autem hi: Theodorus, qui fuit Pharan epiſcopus: Sergius, qui fuit noſtræ a Deo conſervandæ regiæ urbis antiſtes: ad hæc & Honorius, qui fuit antiquæ Romæ papa, hujuſmodi hæreſeos confirmator, qui * etiam ſui extitit oppugnator: Cyrus quoque qui Alexandrinorum quidem præſulatum ſortitus eſt, infringere autem orthodoxa dogmata ſtuduit. Similiter & Pyrrhus & Paulus & Petrus, hujus regiæ noſtræ civitatis patriarchæ ſedis * alterutrum ſucceſſores, perverſionis * vitium viciſſim tranſmiſe- B runt. Quorum omnium cultores & opitulatores mali male ſuperinſurrexerunt Macarius, qui fuit Antiochenorum antiſtes, & Stephanus ejus diſcipulus & prævaricationis inſtructor, & Polychronius, qui multo tempore hæreticæ vetuſtati conſenuit: qui in tantum quos ſecuti ſunt, æmulati ſunt, impietatiſque furia ſuam animam cremaverunt, ut etiam diſcerpere atque diſſecare invicem membra Chriſti Chriſto dilectos perſuaderent, ut nec barbari tantum, quantum Chriſtiani Chriſtianos oppugnarent, ſanctarum eccleſiarum ad invicem perturbationem atque diſſidium emolumentum atque lætitiam pro luctu C reputantes. Verum nos eis qui ab origine pie atque univoco nomine ante nos regnaverunt, exæquari cupientes, zeloque rectæ & intemeratæ fidei conflagrantes, atque ſanctas Dei eccleſias in pacis ordine perſeverare, temporibus noſtri imperii principale opus ſtatuentes porro protelari hujuſmodi læſionem miſerrimum æſtimavimus, unde & hoc ſacratiſſimum & univerſale convocantes ſextum concilium, utpote parile præcedentium ſanctorum quinque univerſalium conciliorum, in medium deducere fallorum dogmatum, hoc eſt, novitatum propoſitiones decrevimus. Quod ſanctum concilium ſingula quæque per- D pendens atque diſcernens, eos quidem, qui orthodoxæ fidei prædicationem concuſſerunt, & Chriſti gregem ſcandalizaverunt, a ſacerdotali ovili eliminavit: definitionem vero a Deo inſtitutam, & ſanctas Dei eccleſias in unitate congregantem, conſtituit, evangelicas quidem & apoſtolicas conſequentem ſanctiones, memoratis autem ſanctis & univerſalibus quinque conciliis conſonantem. Idcirco & nos, quæ ab eis definita ſunt, corroborare atque firmare cupientes, præſens pium edictum, edidimus, veræ circa divinitatem fidei ſecundum eccleſiaſtica ſtatuta annuncians confeſſionem: Credimus in E Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, Trinitatem in unitate & unitatem in Trinitate, unam ſubſtantiam in tribus ſubſiſtentiis: unitatem quidem, propter naturalem unionem ac dominationem: Trinitatem vero, propter trium ſubſiſtentiarum perfectionem, & divitias ſuperexiſtentis bonitatis. Unitas quippe vere eſt Trinitas, quia unita eſt deitate: & Trinitas vere eſt unitas, diviſa proprietatibus, & non diſpertita æternitate. Ipſa etenim ſibi conſempiterna eſt, &

* qui etiam ſibi non conſtat,

* G. continuatis ſucceſſ.

* G. ſegumentum

τε καὶ πατρικαῖς συγκατεδικάσθησαν ψήφοις. ταύτης ἐφεξῆς τῆς νόσου ταῖς ἐκκλησίαις μεταδεδώκασι καὶ οἱ πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀνίεροι ἱερεῖς τῆς ἐκκλησίας διαστρόφως ἰθύναντες· εἰσὶ δὲ οὗτοι· Θεόδωρος ὁ τῆς Φαρὰν γενόμενος ἐπίσκοπος, Σέργιος ὁ τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενος πρόεδρος· ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριος ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας γενόμενος, ὁ τῆς αἱρέσεως βεβαιωτὴς, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ προσμαχόμενος· καὶ Κῦρος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων μὲν τὴν προεδρίαν λαχὼν, ἀκυρῶσαι δὲ σπεύσας τῆς ὀρθοδοξίας τὰ δόγματα· ὁμοίως Πύῤῥος, Παῦλος, καὶ Πέτρος, οἱ τῆς βασιλίδος ἡμῶν ταύτης πόλεως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὑπαλλήλως διαδεξάμενοι, καὶ τῆς διαστροφῆς τὴν ὑπόθεσιν ἀμοιβαδὸν ἀλλήλοις διακομίσαντες. τούτων ἁπάντων ἐκδικηταὶ καὶ συναιρέται κακοὶ κακῶς ἐπανέστησαν, Μακάριος ὁ τῆς Ἀντιοχέων γενόμενος πρόεδρος, καὶ Στέφανος ὁ αὐτοῦ φοιτητὴς καὶ τῆς ἀπονοίας εἰσηγητὴς, καὶ Πολυχρόνιος ὁ πολλῷ χρόνῳ συγγηράσας τῇ πολιᾷ τῆς αἱρέσεως· οἳ καὶ τοσοῦτον, οἷς ἠκολούθησαν, παρεζήλωσαν, καὶ τῷ τῆς ἀσεβείας οἴστρῳ τὴν ψυχὴν ἐξεκαύθησαν, ὥστε καὶ διασπᾷν, καὶ κατατέμνειν ἄλληλα τὰ μέλη Χριστοῦ τοὺς φιλοχρίστους ἀνέπεισαν· ὡς μηδὲ βαρβάρους τοσοῦτον, ὁπόσον Χριστιανοὺς Χριστιανοῖς ἀντιμάχεσθαι· τὴν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν πρὸς ἑαυτὰς ταραχὴν καὶ διάστασιν, φιλοτιμίαν καὶ εὐφροσύνην ἀντὶ τοῦ πενθεῖν λογισάμενοι. ἀλλ' ἡμεῖς τοῖς ἄνωθεν εὐσεβῶς τε καὶ συνωνύμως προβεβασιλευκόσι παραμιλλώμενοι, τῷ τε περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀναπτόμενοι ζήλῳ, καὶ τὰς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐν εἰρηνικῇ τάξει διατελεῖν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας πρῶτον ἔργον τιθέμενοι, ποῤῥωτέρω τε τῆς λώβης δίκαιον δεινότατον ἡγησάμεθα. διὸ καὶ τὴν πανίερον ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν ἕκτην συγκαλέσαντες σύνοδον, ὡς ταῖς πρὸ αὐτῆς ἁγίαις πέντε οἰκουμενικαῖς συνόδοις ἐφάμιλλον, εἰς μέσον ἄγεσθαι τῶν ἐσφαλμένων δογμάτων, τουτέστι δὲ λέγειν καινουργημάτων τὰς προτάσεις διετάξαμεθα. ἥτις ἁγία σύνοδος ἕκαστα δοκιμάσασά τε καὶ ἀνακρίνασα τοὺς μὲν τὸ τῆς ὀρθῆς δόξης ἀνασείσαντας κήρυγμα, καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ σκανδαλίζοντας ποίμνιον τῆς ἱερατικῆς αὐλῆς ἐξωστράκισεν· ὅρον δὲ θεόψηφιστον, καὶ τὰς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας συνάγοντα εἰς ἕνωσιν ἐθεμελίωσε, τοῖς μὲν εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς ἀκολουθοῦντα θεσπίσμασι, ταῖς δὲ εἰρημέναις ἁγίαις πέντε οἰκουμενικαῖς συνόδοις συνᾴδοντα. διὸ καὶ ἡμεῖς τὰ παρ' αὐτῶν ὁροθετηθέντα κυρῶσαί τε καὶ βεβαιῶσαι βουλόμενοι τὸ παρὸν εὐσεβὲς ἤδικτον ἐκτιθέμεθα, τῆς ἀληθοῦς περὶ τὸ θεῖον πίστεως κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς διαγορεῦον τὴν ὁμολόγησιν. πιστεύομεν εἰς πατέρα, υἱὸν, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Τριάδα ἐν μονάδι, καὶ μονάδα ἐν Τριάδι. μίαν οὐσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσι. μονάδα μὲν διὰ τὴν φυσικὴν ἑνότητα καὶ κυριότητα, Τριάδα δὲ διὰ τὴν τρισυπόστατον τελειότητα, καὶ τὸν πλοῦτον τῆς ὑπερφυοῦς ἀγαθότητος· μονὰς γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ Τριὰς ἑνιζομένη θεότητι, καὶ Τριὰς ὡς ἀληθῶς ἡ μονὰς διαιρουμένη ταῖς ἰδιότησι, καὶ οὐ μεριζομένη τῇ ἀϊδιότητι· αὐτή τε ἑαυτῇ συναΐδιος, καὶ τὴν οὐσίαν ὁμότιμος. οὐ γὰρ ἐστιν αἰὼν, ὅτε μὴ τῷ πατρὶ συνῆν ὁ υἱός· πῶς

γαρ

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO XVIII

γὰρ ἂν καὶ κληθείη πατὴρ μὴ συνάναρχον ἔχων υἱόν; οὐδὲ ἦν, ὅτε οὐκ ἦν σὺν ἀμφοῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· εἷς οὖν τὰ τρία Θεὸς σὺν ἀλλήλοις νοούμενα μόνης τῆς καθ' ἕκαστον διαφορᾶς ἐν τῷ κοινῷ τῆς οὐσίας ἀδιαιρέτως διαιρούσης τὸ πρόσωπον. μόνος γὰρ πατὴρ ὁ πατήρ, μόνος υἱὸς ὁ υἱός, μόνον ἅγιον πνεῦμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ταύταις γὰρ ταῖς διαφοραῖς οὐκ ἀντιστρέφει πρὸς ἄλληλα. ἀλλ' ἐν ταύταις μὲν ἀδιαιρέτως διαιροῦνται, κοινωνοῦσι δὲ τῇ τῆς οὐσίας ἑνότητι. Τριὰς ἁπλῆ τε καὶ ἀμερὴς καὶ ἀσύνθετος ἐκ τριῶν τελείων αὐτοτελής τε καὶ ὑπερτέλειος, μιᾷ φύσει τε καὶ θεότητι καὶ ἑνὶ θελήματι καὶ μιᾷ ἐνεργείᾳ δοξαζομένη· ὧν γὰρ ἡ φύσις μία, τούτων καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐνέργεια μία, καθάπερ ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ τοῦ κόσμου φωστὴρ καὶ θεοφόρος Βασίλειος. ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας Τριάδος τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸν ἡμῶν, τὸν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι συνάναρχόν τε καὶ ὁμοούσιον, τὸν αὐτὸν ἐν ἐσχάτοις τε καὶ προωρισμένοις καιροῖς διὰ τὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους σωτηρίαν τε καὶ ἀνάπλασιν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, ἤτοι ὡς ἑκούσιον κενωθέντα ταπείνωσιν, ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας κατασκηνώσαντα, προκαθαρθείσης ψυχὴν καὶ σῶμα τῷ πνεύματι, καὶ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀμώμου σαρκὸς αὐτῆς ἐν τῇ οἰκείᾳ ὑπάρξει σάρκα λαβόντα τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον. καὶ ταύτην ἑαυτῷ διὰ μέσης ψυχῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς συμπήξαντά τε καὶ διαμορφώσαντα, καὶ γεννηθέντα ἐξ αὐτῆς παρθένου μητρὸς ὑπὲρ λόγον τε καὶ παντὸς νοὸς διανόησιν. ἀσπόρου γὰρ οὔσης καὶ ὑπερφυοῦς συλλήψεως ἄρρητός τε καὶ ἀνεκδιήγητος καὶ ἡ κύησις. προῆλθεν οὖν καθ' ἡμᾶς ὁ ὑπὲρ ἡμᾶς Χριστός τε καὶ κύριος πάντα φέρων ἐν ἑαυτῷ φυσικῶς τὰ ἡμέτερα μόνης ἁμαρτίας ἐκτός, ὅλος ἄνθρωπος γεγονώς, καὶ μείνας ὅλος Θεός· ὁ αὐτὸς ἐπίγειος καὶ οὐράνιος, ἀόρατος καὶ ὁρώμενος, θνητὸς καὶ ἀθάνατος. δύο γὰρ φύσεις συνελθοῦσαι πρὸς ἀδιάσπαστον ἕνωσιν ἕνα μὲν τὸν Ἐμμανουὴλ ἡμῖν ἀπετέλεσαν, σώζοντα δὲ τὰς ἐξ ὧν συνέστηκε φύσεων, ἀνελλιπεῖς ἰδιότητας. ἁπλοῦς γὰρ ὢν ὁ λόγος κατὰ τὴν θείαν καὶ πατρικὴν καὶ ἀΐδιον γέννησιν, διπλοῦς προῆλθε κατὰ τὴν μητρικήν τε καὶ χρονικὴν καὶ ἐνσώματον γέννησιν· ὥστε καὶ δύο Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γεννήσεις δοξάζοντες μίαν αὐτοῦ πρεσβεύομεν τὴν ὑπόστασιν ἐν δυσὶ τὸ εἶναι τελείαις ἔχουσαν φύσεσιν. εἷς γὰρ ὢν τῆς ἁγίας Τριάδος μεμένηκε καὶ σὰρξ ὁ λόγος γενόμενος, τέλειος ἐν θεότητι, καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι· ὁμοούσιος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· παθητὸς σαρκί, ἀπαθὴς θεότητι. οὐκ ἄλλῳ τοίνυν τὰ θαύματα, καὶ ἄλλῳ τὰ πάθη διανέμομεν, ἀλλ' ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τὴν ἑκατέρων ἐπίδειξιν ἀπονέμομεν, κατ' ἄλλο μὲν θαυματουργοῦντι, κατ' ἄλλο δὲ πάσχοντι. κατὰ μὲν γὰρ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ φύσιν τὴν τῶν σημείων προέφερε δύναμιν, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην μορφὴν τὰ τῇ φύσει προσήκοντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη προσίετο· ἵνα ἐν ἑαυτῷ μεταστοιχειώσῃ τὸ ἐμπαθὲς ἡμῶν εἰς ἀπάθειαν κατὰ τὸν ἀπόστολον λέγοντα· δεῖ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν

A essentia æqualis honoris eſt : nec enim extitit ſæculum, quando cum Patre non erat & Filius. Cujus utique vocabitur pater, ſi non ſimul cum eo erat ſine principio filius? Nec erat, quando non erat cum utriſque Spiritus ſanctus. Unus igitur hæc tria Deus, quæ invicem cum ſola ſingularitatis differentia, in communitate eſſentiæ inſeparabiliter diſcernente unamquamque perſonam, intelliguntur. Solus proinde Pater eſt : ſolus Filius, filius : ſolus Spiritus ſanctus, Spiritus ſanctus. His etenim differentiis non convertuntur ad invicem, ſed in his quidem inſeparabiliter dividuntur, communicant au- B tem eſſentiæ unitate : Trinitas ſimplex, & impartita, atque incompoſita, ex tribus perfectis, ex ſeipſa perfecta, & ſuperperfecta, una natura atque deitate, & una voluntate unaque operatione, glorificanda. Quorum enim una natura eſt, horum, & voluntas & operatio una eſt, ſicut nos docuit orbis terræ lumen & Dei cultor Baſilius. Confitemur deinde unum ſanctæ Trinitatis dominum noſtrum Jeſum Chriſtum : unigenitum Filium Dei, & Deum noſtrum, qui eſt cum Patre & ſancto Spiritu pariter ſine principio conſubſtantialis, eundem ipſum in ultimis præſtitutiſque temporibus, proter humani C generis ſalutem atque reformationem, deſcendiſſe de cœlis hoc eſt, * per ſpontaneam ſe exinaniſſe humilitatem, & in vulva illibatæ virginis Deique genitricis Mariæ habitaſſe, & anima & corpore per Spiritum præpurgatæ, & ex ſancta immaculata carne ejus in propria ſubſiſtentia carnem ſumpſiſſe nobis conſubſtantialem, & hanc ſibi mediante anima rationali & intellectuali compaginaſſe atque formaſſe : natum quoque ex eadem virgine matre ſuper omnem intelligentiam, & ſuper omnem mentis conſiderationem : ſine ſemine quippe, & ſuper naturam exiſtente conceptu, ineffabilis atque inenarrabilis eſt ejus D & nativitas. Proceſſit itaque ſecundum nos, qui ſuper nos eſt & Chriſtus & dominus, omnia ferens in ſeipſo naturaliter quæ noſtra ſunt, præter ſolum peccatum : totus homo factus, & totus permanens Deus : idem ipſe terrenus & cœleſtis, inviſibilis & viſibilis, mortalis & immortalis. Duæ namque naturæ concurrentes ad inſeparabilem * unitatem, unum quidem Emmanuel nobis perfecerunt, ſalvantem in ſe indiminute naturarum, ex quibus extitit, proprietates. Cum enim ſimplex ſit Verbum, ſecundum divinam, paternamque & ſempiternam nativitatem : duplex proceſſit, ſecundum maternam tem- E poralem & corporalem nativitatem. Unde & duas Chriſti Dei noſtri nativitates glorificamus, unam ejus venerantes ſubſiſtentiam, in duabus perfectis naturis * exiſtentem. Unus quippe ſanctæ Trinitatis permanſit, etiam dum Verbum caro fieret, perfectus in deitate, & perfectus idem ipſe in humanitate, conſubſtantialis Deo Patri ſecundum deitatem, & conſubſtantialis nobis idem ipſe ſecundum humanitatem, paſſibilis quidem carne, impaſſibilis autem deitate. Nec enim alteri miracula, & alteri paſſiones ſequeſtramus : ſed uni

* C. in ſpontaneam

* C. unionem

* C. eſſe habentem

ACTIO XVIII. | ANNO CHRISTI 680.

uni eidemque domino noſtro Jeſu Chriſto A utrorumque indicia deputamus, ſecundum aliud quidem miracula operari, ſecundum aliud vero pati. Etenim ſecundum divinam ejus naturam, ſignorum proferebat virtutem: & ſecundum humanam formam, quæ naturæ congruebant, irrefutabiles paſſiones aſſumebat: quatenus ipſe transfiguraret ipſum paſſibile noſtrum in impaſſibilitatem, ſecundum apoſtolum dicentem. *Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem*. Neque enim dedignatus eſt amator hominum, humanis & irrefutabilibus paſſionibus condeſcendere, qui cum Deus eſſet immortalis, mediante anima, mor- B ti corporaliter congreſſus eſt, animam autem dicimus in omnibus perfectam & ſolidam, cui in nihilo deerat humana perfectio. Humanæ autem perfectionis indicium, mens eſt: per quam & volumus, & cogitamus, & ab irrationabilibus animantibus ſecernimur. Nihil quippe eſt ſine mente voluntarium: omne autem voluntarium intellectuale eſt. Ubi igitur mens eſt, ibi modis omnibus & voluntas. Si itaque perfectus homo factus eſt ſalvator, in perfectione permanens deitatis, neque * amens, neque involuntarius extitit. Igitur hi, qui humanæ domini animæ, quæ ſecundum naturam eſt extin- C guere voluntatem pertentant, amentem quidem eam, ut vere dementes aſſignant. Ad impaſſibilem autem naturam, ejuſdem paſſiones ac mortem redigunt: nos autem aſtruunt non perfecte ſalvari, hæc qui prædicant, quia imperfecte Verbum noſtram naturam aſſumpſit. Si enim totus toti humanæ naturæ non unitus eſt, nec totus homo ſalvatus eſt. Quod enim non aſſumptum eſt, nec ſalvatum eſt. Quod vero unitum eſt Deo, hoc & ſalvatur ſecundum deiloquum agnomento Gregorium. Sed hi quidem cum propriis æſtimationibus & phantaſiis circumerrent: nos autem, qui vere diſpenſationis myſterium non D illudimus, non ſolum intellectualem & voluntariam ſacroſanctam ſalvatoris animam eſſe credimus, ſed & * omnibus eam vere naturalibus virtutibus perfectam, & ſimilibus nobis abſque peccato voluntarie acquieviſſe paſſionibus, dum Verbum eam permitteret quærere & velle quæ ſua ſunt. Sic & naturalem cibum ſecundum rationem appetebat quoque, & turbabatur, ac triſtabatur. Cum enim ſalvator ad crucis paſſionem propria voluntate veniret, cœpit triſtari & anxiari. Hæ autem animæ rationalis & voluntariæ proprietates exiſtunt, ut perſuadet nobis præclarus pater noſter Epiphanius in ſermone adver- E ſus Ariomanitas, ita proſecutus: A carne enim, inquit, divinitati unita, abſque anima & mente non fit agonia. Unde & idem dominus dicebat; *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem*. Deinde orat tranſire calicem. Ut enim homo, recuſabat & non velle mori, ſicut aſſerit laudabilis Cyrillus, eo quod recuſaret caro ejus naturaliter mortem: ſicut autem Deus, idem ipſe prompte veniebat ad paſſionem. Et teſtis horum * irreprehenſibilis athleta atque Dei cultor, pater noſter

1. Cor. 15
* Abs mente,
* al. naturalibus potentiis vere moveri, & ſimiles nobis quæ peccata non ſunt, paſſiones voluntarie admiſiſſe, dum verbum
Matth. 26
* al. invictus

A οὐδὲ γὰρ ἀπηξίωσεν ὁ φιλάνθρωπος τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ ἀδιαβλήτοις πάθεσιν ὁμιλῆσαι καὶ Θεὸς ὢν ἀθάνατος, ὃς διὰ μέσης ψυχῆς τῷ θανάτῳ σωματικῶς συμπέπλακται· ψυχὴν δέ φαμεν κατὰ πάντα τελείαν καὶ ὁλόκληρον καὶ μηδὲν ἐλλειπὲς ἔχουσαν τῆς ἀνθρωπίνης ἐντελείας· ἀνθρωπίνης δὲ τελειότητος ἔνδειξις νοῦς, καθ' ὃν καὶ θέλομέν τε καὶ λογιζόμεθα, καὶ τῶν ἀλόγων ζώων διακρινόμεθα· οὐδὲν γὰρ ἄνου θελητικόν, πᾶν δὲ θελητικὸν νοερόν. ὅπου γὰρ νοῦς, ἐκεῖ πάντως καὶ θέλησις. εἰ οὖν τέλειος ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ σωτὴρ ἐν τελειότητι μείνας τῇ θείᾳ, οὔτε ἄνους, οὔτε ἀθέλητος ἦν. οἱ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης τοῦ κυρίου ψυχῆς B τὸ κατὰ φύσιν ἀναιρεῖν πειρώμενοι θέλημα, ἀνόητον μὲν αὐτὴν ὡς ὄντως ἀνόητοι διαγράφουσιν. ἐπὶ τὴν ἀπαθῆ δὲ φύσιν τά τε πάθη καὶ τὸν θάνατον ἀναφέρουσιν, ἡμᾶς δὲ μὴ τελείως σωθῆναι κατασκευάζουσι δι' ὧν, ὡς λέγουσιν ἐλλιπῶς ὁ λόγος τὴν ἡμετέραν οὐσίαν ἀνείληφεν· εἰ γὰρ ὅλος ὅλῃ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ ἥνωται, οὐδὲ (ὅλος ὡς) ὅλος ὁ ἄνθρωπος σέσωσται· τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον, ὃ δὲ ἥνωται Θεῷ, τοῦτο καὶ σώζεται κατὰ τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγόριον. ἀλλ' οὗτοι μὲν ταῖς οἰκείαις δοκήσεσί τε καὶ φαντασίαις περιπλανάσθωσαν· ἡμεῖς δὲ τῆς ἀληθοῦς οἰκονομίας τὸ μυστήριον μὴ φαυλίζοντες οὐ C μόνον νοεράν τε καὶ θελητικὴν τὴν παναγίαν τοῦ σωτῆρος ψυχὴν οὖσαν πιστεύομεν, ἀλλὰ καὶ πάσαις αὐτὴν ταῖς φυσικαῖς ἀληθῶς κινουμένην δυνάμεσι, καὶ τῶν ὁμοίων ἡμῖν καὶ ἀναμαρτήτων θελητικῶς ἀντιποιουμένην παθῶν, ὅτε ὁ λόγος αὐτῇ παρεχώρει ζητεῖν καὶ θέλειν τὰ ἴδια· οὕτω καὶ τῆς φυσικῆς τροφῆς κατὰ λόγον ὠρέγετο, καὶ ἐπεθύμει, καὶ ἐλυπεῖτο, καὶ ἐταράττετο. ὅτε γὰρ ὁ σωτὴρ ἐπὶ τὸ τοῦ σταυροῦ πάθος καθ' ἑκούσιον ἤρχετο βούλησιν, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. ταῦτα δὲ ψυχῆς νοερᾶς τε καὶ θελητικῆς τυγχάνουσιν ἰδιώματα. καὶ πειθέτω ἡμᾶς ὁ περιφανὴς πατὴρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἐν τῷ κατὰ Ἀρειομανιτῶν D λόγῳ ταυτὶ διεξιών· ἀπὸ σαρκός, φησί, θεότητι συνηνωμένης χωρὶς ψυχῆς καὶ νοὸς οὐ γίνεται ἀγωνία. διὸ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἔλεγε· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. εἶτα προσεύχεται παρελθεῖν τὸ ποτήριον. ὡς μὲν γὰρ ἄνθρωπος παρῃτεῖτο τὸν θάνατον. εἶχε γὰρ καὶ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν, καθὰ εἰσηγόρευσεν ὁ ἀοίδιμος Κύριλλος, διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς. ὡς δὲ Θεὸς ὁ αὐτὸς προθύμως ἐπὶ τὸ πάθος ἠπείγετο. καὶ μάρτυς τούτων ἀπαραλλόγιστος ὁ ἀθλοφόρος καὶ θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος· ἐν τῷ περὶ Τριάδος γὰρ καὶ σαρκώσεως λόγῳ ταυτί φησι· καὶ ὅταν λέ- E γῃ· πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν μὴ τὸ ἐμὸν γινέσθω θέλημα, ἀλλὰ τὸ σόν· δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν. καὶ τὸ μὲν ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ πρόθυμον. εἷς μὲν γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἐν ἑκατέρᾳ φύσει λαλῶν ποτὲ μὲν ἀνθρωποπρεπῶς, ποτὲ δὲ θεοπρεπῶς ἀφίησι τὴν φωνήν. εἶχε γὰρ καθά φησιν ὁ πάνσοφος Κύριλλος, ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν. ὅτε οὖν λέγει· μὴ τὸ ἐμὸν γινέ-

ANNO CHRISTI 680.

ἡμέτερον θέλημα, τουτέστι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως A φησί· κἀγὼ γὰρ νῦν ὡς ἄνθρωπος φθέγγομαι. ὅτε δὲ λέγει, τὸ σὸν, τὸ κοινόν φησιν ἐμοῦ τε τοῦ λόγου καὶ σοῦ. πατρὸς γὰρ καὶ υἱοῦ, καθὸ λόγος ἐστὶν, ἓν τὸ θέλημα διὰ τὸ τῆς οὐσίας μοναδικὸν κατὰ τὸν ἅγιον Νυσσαέα Γρηγόριον ἐν τῷ κατὰ Ἀπολλιναρίου λόγῳ φήσαντα οὕτως· φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τῆς ἀσθενείας τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος, ἐπάγει δὲ τὴν ἑτέραν φωνὴν, τὸ ὑψηλόν τε καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων. ὁ γὰρ εἰπὼν, μὴ τὸ ἐμὸν, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσήμανε. προσθεὶς δὲ, τὸ σὸν, ἔδειξε τὸ συναφὲς B τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως. εἰ οὖν ἕπεται, καθάπερ φασὶν οἱ πατέρες, τῇ φύσει τὸ θέλημα, δύο δὲ φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ, δύο πάντως αὐταῖς καὶ φυσικὰ θελήματα δώσομεν. ὁ αὐτὸς γὰρ, ὡς εἰρήκαμεν, * καθ' ἑτέραν θέλων μορφὴν, ἤθελε μὲν ὡς Θεὸς, ἤθελε δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπος, τῇ τῶν φύσεων ἑτερότητι καὶ δύο θελήσεων ἤτοι θελημάτων συνεκφαίνων διαφοράν. καὶ οὐκ ἐναντία θελήματα, καὶ ἀλλήλοις ἀντεξαγόμενα παρεισάγομεν. τὸ γὰρ τοῦ σωτῆρος ἀνθρώπινον θέλημα οὐκ ἦν ὑπεναντίον τῷ θείῳ θελήματι, ἀλλ' εἵπετο κατὰ πάντα τῷ τοῦ προσλαβόντος, C καὶ θεώσαντος λόγου θελήματι τὸ θεωθὲν τοῦ προσλήμματος ἀνθρώπινον θέλημα, καθά φησιν ὁ θεολόγος Γρηγόριος· τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν, τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου δηλονότι ἀνθρώπου, οὐδὲ ὑπεναντίον Θεῷ θεωθὲν ὅλον. ὁ μὲν οὖν περὶ θελημάτων λόγος ἐν ὀλίγῳ τοσοῦτος. φέρε δὲ καὶ τὸν περὶ ἐνεργειῶν ἐν συντόμῳ διαληψώμεθα λόγον, καὶ τοῖς ὁμοίοις κεχρημένοι πάλιν ἐπιχειρήμασι δύο τὰς ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν φυσικῶς ἀποδείξωμεν. οἱ γὰρ μίαν μόνην ἐπὶ Χριστοῦ δοξάζοντες τὴν ἐνέργειαν, ἢ διαιροῦσι τὰς φύσεις, ἢ ἀναφύρουσι καὶ συγχέουσι. D Νεστόριος μὲν γὰρ ὁ ἀνθρωπολάτρης, καὶ οἱ τὴν ἐκείνου παραφροσύνην νοσήσαντες δύο λέγοντες φύσεις συνδιατέμνουσι ταύταις καὶ πρόσωπα, καὶ ἰσαρίθμους αὐταῖς ὑποστάσεις συμπαρεισάγουσι, μίαν δὲ αὐτῶν σχετικὴν ἀποφαίνουσι τὴν ἐνέργειαν. ἡ δὲ σχέσις δύο πάντως, ἢ καὶ πλειόνων ἀνὰ μέρος τε καὶ ἀνακεχωρισμένως ὑφεστηκότων ἐστὶ συνάφεια. οἱ τοίνυν, ὡς λέλεκται, εἰς δύο Χριστοὺς τὸν ἕνα Χριστὸν διατέμνοντες, μίαν σχετικὴν, ὡς εἴπομεν, δογματίζουσι τὴν ἐνέργειαν. Ἀπολλινάριος δὲ, καὶ Θεμίστιος, καὶ Εὐτυχὴς καὶ Σευῆρος οἱ τῆς συμμορίας αὐτῶν τὴν μωρίαν ἀπομαξάμενοι τὰς ἐν Χριστῷ δύο φύσεις συγχέοντές τε καὶ συναλεί- E φοντες, μίαν αὐτοῦ πεφυρμένην τε καὶ φασματώδη φύσιν πρεσβεύουσι, μίαν δὲ αὐτοῦ τερατουργοῦσιν ἐνέργειαν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω· ἡμεῖς δὲ τῶν καθ' ἑκάτερα βέθρων διαιρέσεώς τε καὶ συναιρέσεως τὸν κίνδυνον ἀποκλίνοντες, καὶ οἷον βασιλικὴν διανύοντες τρίβον δύο Χριστοῦ τὰς φύσεις, καὶ τὰς τούτων ἰσαρίθμους φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογοῦμεν εἰς μίαν ἀμερίστως συντρεχούσας * ὑπόστασιν, καὶ τὰ ἑκάτερα ἐν τῷ κοινῷ συνεισαγούσας ἰδιώματα. οὐχ ὡς ἑτέρου παρὰ τὰς φύσεις τοῦ προσώπου τυγχάνοντος, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ λόγου ὑποστάσει τῆς ἀνθρωπίνης ὁ-

* καθ' ἑκατέραν L.

* L. [illegible] ἑκατέρᾳ

ACTIO XVIII.

Athanaſius: in ſermone quippe de Trinitate & incarnatione ita ait. Et cum dicit *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte: Veruntamen non mea fiat voluntas, ſed tua*, duas voluntates in his oſtendit, unam quidem humanam, quæ eſt carnis, alteram vero divinam. Et humana quidem propter infirmitatem carnis recuſat paſſionem, divina autem ejus prompta. Unus enim cum ſit idem ipſe in utraque natura, loquitur interdum quidem congruenter humanitati, interdum vero divinitati congruentem exprimit vocem. Habuit enim (juxta quod ait opinatiſſimus Cyrillus) in utriuſque poteſtatem: Dum ergo dicit: *Non mea voluntas fiat: non mea*, hoc eſt, humanæ naturæ, dixit: Et ego enim nunc ſicut homo loquor. Dum vero dicit, *Tua*, illam quæ communis eſt, inquit, mihi Verbo & tibi Patri. Patris enim & Filii, ſecundum quod Verbum eſt, una eſt voluntas, propter unitatem eſſentiæ, ſecundum ſanctum Nyſſenum Gregorium in ſermone adverſus Apollinarium ſic inquientem: Loquitur enim tanquam ex homine, quod infirmitati naturæ competit, ille qui noſtras paſſiones proprias fecit. Adjungit deinde ſecundam vocem excelſam & Deo dignam voluntatem ratam magis fieri, quam hominis, pro hominum ſalute volens. Qui enim dixit, *Non mea*, humanam hoc ſermone ſignificavit: adjungens, autem, *Tua*, oſtendit conjunctionem ſuæ ad Patrem deitatis, cujus nulla eſt voluntatis differentia propter communitatem naturæ. Si ergo ſequitur (ſecundum quod patres inquiunt) naturam voluntas, duæ vero ſunt naturæ in Chriſto, duas per omnia illis & naturales voluntates dabimus. Idem ipſe enim, ſicut etiam aſſeruimus, ſecundum utramque formam volens, voluit quidem ut Deus, voluit vero & ut homo, ſecundum naturarum diverſitatem, etiam duarum voluntatum demonſtrans differentiam. Et neque contrarias voluntates, aut ad invicem oppoſitas, introducimus. Salvatoris enim humana voluntas non erat contraria divinæ ejus voluntati, ſed ſequebatur in omnibus aſſumentis & deificantis verbi voluntatem, quæ deificata eſt, aſſumptæ humanitatis humana voluntas juxta quod ait deiloquus Gregorius: Illius enim velle (qui ſecundum ſalvatorem proculdubio intelligitur hominis) nec contrarium eſt Deo, deificatum totum. Et de voluntatibus quidem in brevi talis eſt ratio. * Affert vero (ut etiam de operationibus rationem breviter comprehendamus, ſimilibus uſi denuo probationibus,) duas operationes in Chriſto Deo noſtro naturales demonſtrantes. Qui enim unam ſolummodo in Chriſto operationem annunciant, vel dividunt naturas, aut permiſcent & confundunt. Neſtorius namque hominicola, & quiqui illius dementia * deprimuntur, duas dicentes naturas, ſimul dividunt cum eis & perſonas, pari numero cum eis & ſubſiſtentias introducunt, unam autem earum affectivam decernunt operationem. Affectus namque duarum per omnia, aut etiam plurium rerum diſpertitarum, atque ſeparatim ſubſiſtentium eſt connexio. Qui ergo, ut dictum eſt, in duos Chriſtos unum Chriſtum concidunt, unam affe-

* Aggreditur [illegible] de operationibus

* laborant.

affectivam, ut diximus, dogmatizant operationem. Apollinarius vero, Themistius, & Eutyches, & Severus, & quiqui partis eorum ſtultitia inſigniti ſunt, quas naturas quæ in Chriſto ſunt, confundentes atque conglutinantes, unam quidem ejus confuſam & phantaſticam naturam prædicant, unamque ejus portentant operationem. Atque hæc illi. Nos autem altrinſecus poſitam voraginem, diviſioniſque & confuſionis declinantes periculum, & tanquam iter regale pergentes, duas Chriſti naturas, & harum pari numero naturales operationes confitemur, in unam individuam concurrentes ſubſiſtentiam, * & quæ ſunt alterutra, in commune proprietatis conferentem. * Nec enim perſona aliquid eſt, quam ipſæ naturæ, ſed in Verbi ſubſiſtentia totius humanitatis formata natura, quæ ſua ſunt, indiminute operatur cum eo, cui unita eſt ſubſiſtentialiter, Verbo, abſque ſolo peccato, ſicut & Verbum perfecte operatur quæ ejus ſunt propria, cum humana natura quam aſſumpſit. Ita ergo pie nobis credentibus, ſervabitur illud ſecundum beatum Leonem: Operatur enim utraque natura cum alterius communione, quod proprium habuit, Verbo operante quod Verbi eſt, & carne exequente quæ carnis ſunt. Quæ enim habuit ſicut conſubſtantialis Patri, hæc operabatur divinitus, per formam tamen humanam: quæ autem aſſumpſit ex nobis, ut conſubſtantialis nobis hæc operabatur humane, ſed non ut purus homo, ſed ut humanatus Deus. Ait namque in Theſauris ſacratiſſimus Cyrillus: Eſt agnoſcere in hoc ipſo utraque in eo. Deus enim verus in carne, & caro vera in Deo. Ex quibus enim oportuit cognoſcere eum dominum, hæc divinitus operatur: & ex quibus neceſſarium virum eum videre, hæc facit & dicit, diſpenſans myſterio veritatem. Nam ambulare corporalibus pedibus, & cum labore iter facere, & per linguam loqui, humanæ naturæ opus exſtiterat: membra vero paralytici verbo ſanare, & muti ad articulate loquendum linguam aptare, & laborantibus atque oneratis multitudine peccatorum & ægritudinum remiſſionem concedere, opera ſunt divinæ virtutis: ſed non alterum abſque altero factum eſt. Et ad medium producendus eſt ſanctiſſimus Leo in epiſtola ad Leonem imperatorem hæc aſſerens: In tantam unitatem ab ipſo conceptu virginis deitate & humanitate conſerta, ut nec ſine homine divina, nec ſine Deo agerentur humana. En manifeſte hic pater aſſeruit, quia in perſonæ unitate communiter & non disjuncte neque confuſe utraque natura operata eſt quod naturale ejus erat & proprium, ut Deus eſſe credatur, & diſpenſationem credibilem faciat. Unus ergo exiſtens dominus noſter Jeſus Chriſtus, perfectus in deitate, & perfectus idem ipſe in humanitate, operatur ut Deus: operatur vero ut homo, dualitate naturarum etiam duas naturales operationes explens. Quæ enim alterius generis, alteriuſque naturæ ſunt, ſecundum ſapientiſſimum Cyrillum, eandem operationem habere nullus ſapiens dabit: ſed ſicut

* ut utiuſque proprietates in commune conferentem
* G. N. in quod perſona aliud ſit,

λης διαπλασθείσης φύσεως, καὶ τὸ ἑαυτῆς ἀνελλιπῶς ἐνεργούσης μεθ' οὗ ἥνωται καθ' ὑπόστασιν λόγου δίχα μόνης ἁμαρτίας, ὥσπερ καὶ τοῦ λόγου τελείως ἐνεργοῦντος τὰ ἴδια μεθ' ἧς ἀνθρωπίνης ἀνέλαβε φύσεως. οὕτω τε ἡμῖν εὐσεβῶς πιστεύουσι φυλαχθήσεται τὸ κατὰ τὸν μακάριον Λέοντα· ἐνεργεῖν ἑκατέραν μορφὴν μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε· τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος, ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος. ἃ μὲν γὰρ εἶχεν ὡς ὁμοούσιος τῷ πατρὶ, ταῦτα κατειργάζετο θεϊκῶς, διὰ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς. ἃ δὲ προσείληφεν ἐξ ἡμῶν ὡς ὁμοούσιος ἡμῖν τὰ αὐτὰ εἰργάζετο ἀνθρωπίνως, ἀλλ' οὐχ ὡς ψιλὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἐνανθρωπήσας Θεός. καὶ γάρ φησιν ἐν τοῖς θησαυροῖς ὁ πανεύφημος Κύριλλος. ἔστιν ἰδεῖν κατὰ ταυτὸν ἀμφότερα ἐν αὐτῷ· Θεὸς γὰρ ἦν ἀληθινὸς ἐν σαρκὶ, καὶ σὰρξ ἀληθὴς ἐν Θεῷ. δι' ὧν οὖν ἔδει γνωρίζεσθαι Θεὸν, ταῦτα θεϊκῶς ἐνεργεῖ· καὶ ἀφ' ὧν ἦν ἀναγκαῖον ἄνθρωπον ὄντως ὁρᾶσθαι, ταῦτα ποιεῖ καὶ λέγει οἰκονομῶν τῷ μυστηρίῳ τὴν ἀλήθειαν. τὸ μὲν γὰρ σωματικοῖς βαδίζειν ποσὶ καὶ πρὸς τόπον ὁδοιπορεῖν, καὶ διὰ γλώσσης λαλεῖν ἀνθρωπίνης φύσεως ἔργον ἐτύγχανε. τὸ δὲ τοῦ παραλυτικοῦ λόγῳ θεραπεῦσαι τὰ μέλη, καὶ τοῦ κωφοῦ πρὸς τὸ φθέγγεσθαι διαρθρῶσαι τὴν γλῶτταν, καὶ τοῖς κοπιῶσί τε καὶ πεφορτισμένοις ἀπό τε πλήθους ἁμαρτημάτων καὶ νοσημάτων παρέχειν ἄφεσιν καὶ ἀνάστασιν, ἔργα θεϊκῆς ὑπῆρχε δυνάμεως, ἀλλ' οὐδέτερον ἄνευ θατέρου γέγονε. καὶ προσφερέσθω πάλιν εἰς μέσον ὁ ἁγιώτατος Λέων ἐν τῇ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα ἐπιστολῇ ταῦτα δὴ γεγραφώς· εἰς τοσαύτην ἑνότητα κατ' αὐτὴν τῆς παρθένου τὴν σύλληψιν τῆς θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος συμπλακείσης, ὥστε μήτε δίχα τοῦ εἶναι αὐτὸν ἄνθρωπον τὰ θεῖα, μήτε δίχα τοῦ εἶναι Θεὸν τὰ ἀνθρώπινα πράττεσθαι. ἰδοὺ σαφῶς δημηγόρευσεν ὁ πατὴρ, ἐν τῇ τοῦ προσώπου ἑνότητι κοινωνικῶς τε καὶ οὐκ ἀπεσχοινισμένως, οὐδὲ συγκεχυμένως ἑκατέραν φύσιν ἐνεργεῖν τὸ προσφυές τε καὶ ἴδιον· ἵνα καὶ Θεὸς εἶναι πιστεύηται, καὶ τὴν οἰκονομίαν πιστώσηται. εἷς οὖν ὑπάρχων ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς τέλειος ἐν θεότητι, καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι, ἐνεργεῖ μὲν ὡς Θεὸς, ἐνεργεῖ δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπος, τῇ δυάδι τῶν φύσεων καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀποπληρῶν. τὰ γὰρ ἑτερογενῆ τε καὶ ἑτεροφυῆ κατὰ τὸν πάνσοφον Κύριλλον τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἔχειν οὐκ ἄν τις δοίη σωφρονῶν· ἀλλ' ὥσπερ ἀπεσχοινισμένον ἔχουσι τῆς οὐσίας ἤτοι τῆς ποιότητος τὸν λόγον, οὕτω καὶ διάφορον ἀποδώσουσι τὴν ἐνέργειαν· ὡς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ κατ' Εὐνομίου συλλογίζεται λόγῳ, ὅτι τῶν ἑτερογενῶν οὐκ ἔστιν ἡ ἐνέργεια μία. δύο τοίνυν φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὀρθοδόξως πρεσβεύομεν, καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς φιλοχρίστοις φρονεῖν διὰ τοῦδε ἡμῶν τοῦ εὐσεβοῦς ἠδίκτου διαγορεύομεν. δεχόμεθα δὲ καὶ σεβαζόμεθα τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους, τὴν ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων κατὰ τῆς Ἀρειανικῆς συνδραμόντων μανίας· οἳ καὶ τὸ θεῖον τῆς πίστεως συνεργίᾳ τῆς

τρια-

ξιαδικῆς καὶ ὁμοτίμου Θεότητος ὠρθοδόξησαν σύμβολον· καὶ τὴν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν βασιλίδι πόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα κατὰ τῆς Μακεδονιανῆς Πνευματομάχου γνώμης ἅμα καὶ γλώττης, καὶ Μάγνου τοῦ Ἀπολλιναριστοῦ συναθροισμένων πατέρων· οἳ καὶ συμπνοίᾳ τοῦ παναγίου πνεύματος τὸ λεχθὲν μέγα καὶ σεβάσμιον ἑρμηνεύσαντες σύμβολον, τὰ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅτι Θεὸς, βεβαιώσαντες δι' ὧν ἀνέπτυξαν ἐκτυπώτερον, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ συναχθεῖσαν τὸ πρότερον, ἧς ἔξαρχοι, Κελεστῖνος καὶ Κύριλλος, οἳ σὺν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ Θεῷ ἡμῶν τὸν διαιρέτην Νεστόριον σὺν τῇ αὐτοῦ βεβήλῳ καὶ κακοδόξῳ δόξῃ κατέκριναν. πρὸς τούτοις ἔτι περιπτυσσόμεθα τὴν τῶν ὅλων σφραγίδα καὶ κύρωσιν, τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον τῶν ἑξακοσίων ἑξήκοντα καὶ ἀριθμῷ καὶ πλήθει τετιμημένων πατέρων. ὧν τῆς εὐσεβείας τῇ μάστιγι Διόσκορος καὶ Εὐτυχὴς συνεπλήγησαν, καὶ τῇ τῆς δυσσεβείας κάρᾳ τὴν ἱερωσύνην συναπετμήθησαν. δεχόμεθα δὲ καὶ τὴν ἐν χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῇ λεχθείσῃ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ πανευδαίμονι πόλει χειροτονηθεῖσαν σύνοδον κατ' Ὠριγένους, καὶ Διδύμου, καὶ Εὐαγρίου τῶν θεομάχων . . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

ἀναξοτῇ δὲ τῶν δεκαδύο κεφαλαίων τοῦ πανευφήμου Κυρίλλου Θεοδωρήτῳ πεποιημένων, καὶ ἀναιρέσει τῆς λεγομένης Ἴβα γεγράφθαι πρὸς Μάρην τὸν Πέρσην ἐπιστολῆς. ταύτας δὴ τὰς οἰκουμενικὰς καὶ θεολέκτους συνόδους, οἷόν τινα κλῆρον οὐράνιον τοῖς τῆς ψυχῆς ταμείοις ἐναποθέμενοι, καθάπερ νοητοὺς μαργαρίτας τὰ παρ' αὐτῶν θησαυρίζομεν δόγματα. καὶ ὥσπερ ἀπεβάλλοντο καὶ ἀνεθεμάτισαν, ἀναθεματίσαμεν καὶ ἀπεβαλλόμεθα· καὶ οὓς εἰσεδέξαντο δεχόμεθα, καὶ πατέρας ἡμῶν ἐγγραφόμεθα. ἀναθεματίζομεν δὲ πᾶσαν αἵρεσιν ἀπὸ Σίμωνος ἄχρι καὶ νῦν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ παρεισδύσασαν, καὶ τὴν τῶν πιστευόντων εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν περισχίσασαν. πρὸς τούτοις δὲ πᾶσιν ἀναθεματίζομεν καὶ ἀποβαλλόμεθα τοὺς τῶν κενῶν καὶ νέων δογμάτων αἱρεσιάρχας καὶ ἀντιλήπτορας· φαμὲν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν γεγενημένον ἐπίσκοπον. Σέργιον τὸν τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενον πρόεδρον, τὸν τούτου ὁμόφρονα καὶ ὁμόδοξον τὴν ἀσέβειαν· ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριον τὸν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν γενόμενον, τὸν κατὰ πάντα τούτοις συναιρέτην καὶ συνδρομον καὶ βεβαιωτὴν τῆς αἱρέσεως· καὶ Κῦρον τὸν τῆς Ἀλεξανδρείων ἐπισκοπήσαντα. ὁμοίως Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον, τοὺς τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως προεδρεύσαντας. καὶ πρὸς τούτοις Μακάριον τὸν τῆς Ἀντιοχέων γενόμενον ἐπίσκοπον, Στέφανόν τε τὸν αὐτοῦ μαθητὴν, καὶ τὸν ἄφρονα Πολυχρόνιον· καὶ πάντας τοὺς φρονοῦντας ἢ μέλλοντας φρονεῖν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας ἐνέργειαν. τούτων ὅπως ἁπάντων ὑπὸ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου διατυπωθέντων, . .

. . . .

A diſſociatam habent naturarum ſive qualitatum rationem, ita & differentem reddunt operationem, ſicut & magnus Baſilius collegit in libro adverſus Eunomium, quoniam diverſarum naturarum non una eſt operatio.. Duas igitur naturales voluntates, & duas naturales operationes in diſpenſatione incarnationis unius ſanctæ Trinitatis domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, recte ſentientes prædicamus, & ita omnibus amatoribus Chriſti ſapere per præſens noſtrum edictum pium annunciamus: ſuſcipimuſque & amplectimur ſanctas & univerſales quinque ſynodos, quæ in Nicæa CCCXVIII. patrum, qui adverſus Arianam B conſederunt inſaniam: qui, cooperante trina & conglorificanda deitate, ſacrum fidei ſymbolum terminaverunt: & quæ in hac a Deo conſervanda regia civitate, in qua CL. qui adverſum Macedoniam rebellem Spiritui intelligentiam ſimul & linguam, & Magnum nomine Appollinariſtam, congregati ſunt patres: qui inſpiratione ſancti Spiritus prædictum venerabile interpretati ſunt ſymbolum, de Spiritu ſancto quod Deus eſt, confirmantes per ea quæ manifeſtius retexerunt. Et quæ prius in Epheſo congregata eſt, cujus auctores fuerunt Cæleſtinus & Cyrillus, qui cum Chriſto domino atque inſeparabili Deo noſtro, diviſorem Ne- C ſtorium cum ſua profana & maligna ſecta condemnarunt. Cum eis quoque amplectimur harum omnium ſignaculum, firmamentumque ac confirmationem, ſanctum Chalcedonenſe concilium ſexcentorum ſuper triginta, & numero pariter multitudine honorabilium patrum: quorum pietatis flagello Dioſcorus & Eutyches cruciati ſunt, & cum impietatis vertice de ſacerdotio abſciſſi ſunt. Suſcepimus quoque & quæ in temporibus Juſtiniani divæ memoriæ, in prædicta a Deo conſervanda noſtra feliciſſima civitate * comploſa eſt ſynodus contra Dei impugnatores Origenem, Didymum & Evagrium, & obſcœna D (Theodori Mopſueſteni & Judaica ſcripta, &) ad refutationem opuſculorum Theodoriti adverſum duodecim capitula famoſiſſimi Cyrilli, cum abolitione epiſtolæ, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Perſam ſcriptæ. Hæc itaque univerſalia, & a Deo condita concilia, ſicut quamdam hæreditatem cœleſtem in cordis conclavi reponentes tanquam intellectuales margaritas ab eis theſaurizamus dogmata: & quos anathematizaverunt, atque refutarunt, anathematizamus atque refutamus: quoſque ſuſceperunt, ſuſcepimus, patreſque noſtros ſcribimus. Anathematizamus autem omnem hæreſim, quæ a Simone uſque nunc in E Dei eccleſiam introducta eſt ad diſcindendam pacem atque unanimitatem credentium. Super hæc omnia anathematizamus, atque refutamus & eos, qui ſupervacuorum & novorum dogmatum hæretici auctores atque fautores ſunt. Dicimus autem Theodorum, qui fuit Pharanitanus epiſcopus, & Sergium, qui fuit hujus a Deo conſervandæ noſtræ regiæ urbis antiſtes, huic conſentaneum & moribus, atque impietate parilem: ad hæc & Honorium, qui fuit antiquæ Romæ papa, horum hæreſeos in omnibus fautorem, concurſorem, atque confirma-

* congr.

ACTIO XVIII.

ANNO CHRISTI 680.

matorem : & Cyrum , qui fuit Alexandrinorum epiſcopus , ſimiliter Pyrrhum , Petrum , & Paulum , hujus regiæ noſtræ civitatis præſules , & una cum eis Macarium , qui fuit Antiochenorum epiſcopus , & Stephanum ejus diſcipulum , atque Polychronium dementem , & omnes qui ſapuerunt & ſapiunt , vel futuri ſunt ſapere unam voluntatem & unam operationem in diſpenſatione ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti . His omnibus ita a ſancto hoc & univerſali ſexto concilio conſtitutis , (& per ſubſcriptionem noſtræ fortitudinis confirmatis ,) ſancimus , ut nullus quoque omnino aliud quidquam de fide ſatagat , vel novi dogmatis adinventionem machinetur , aut penitus de una voluntate & una operatione docendi B indicium vel ſermonem commoveat . Omnes enim ſancti & probabiles patres * naturarum voluntates annunciant : & ſicut duas naturas in Chriſto credimus , ita & duas naturales voluntates , & duas operationes prædicamus . Hæ ſunt veræ in Deum confeſſionis dogmata , hæ ſunt evangelicarum atque apoſtolicarum vocum prædicationes , hæc ſunt ſanctorum conciliorum & probabilium paternarum linguarum didagmata : hæc Petrus , qui & petra fidei & princeps apoſtolorum , intemerata ſervavit . In hac fide & vivimus , & regnamus , & corregnanti nobis Deo corregnare denuo ſperamus . Hanc comitem , hinc recedentes , habere depo- C ſcimus , & eum hac ante Chriſti tribunal aſſiſtere . Ad hanc confeſſionem omnes hortamur , & deſervire Deo nobiſcum invitamus , ac ſuper montem excelſum imperii ſtantes , prædicamus , atque eccleſiaſticæ pacis feſtum toti populo ſolemnem annunciamus . Nam illa quondam Chriſto dilectorum diſſenſio nunc in concordiam verſa eſt : hæreticorum * contra ſunt ſcandala , propriamque dignitatem hæc fides adepta eſt , ipſo Chriſto ſuis eccleſiis * medente . Ipſe eſt igitur pax noſtra , qui ſolvit medium maceriæ parietem : & quæ per tempora diſſidebant , in unanimitatem conciliavit . *Unus dominus* , *una fides* , *unum baptiſma* , una D in Deo nunc eſt eccleſia . Si quis igitur Chriſti amator eſt , & metuit dominum , optatamque ſalutem deſiderat , hanc fidem orthodoxam teneat . Nec enim eſt per aliam fidem ſalvari . Si quis vero hominum perſonis gratiam exhibet , caritatis autem in Deum æmulatorem ſe non demonſtrat , præſentemque noſtram piam conſtitutionem non recipit , ſiquidem epiſcopus eſt vel clericus , aut monachico circumdatus eſt habitu , * deportationis pœnam exolvet . Si vero in ordine dignitatum inſertus eſt , ſupplicio proſcriptionis mulctabitur , eique cingulum adimetur . Si autem idioticæ ſortis eſt , ex hac regia , omnique penitus noſtra civitate extorris addicetur : & ſuper hæc omnia , etiam terribilis atque * inexpiabilis judicii non effugiet cruciatum.

* naturis voluntates & operationes docens conſequentes eſſe . & ſicut

* contra

Ephes. 2.

* mediante

Ephes. 4

* G. deportationis

* incorrupti

A Σανοΐμους , ὥστε μηδένα τῶν πάντων ἐπιόντι περὶ τὴν πίστιν ἐργάζεσθαι , ἢ καινότερον δόγματος ἐφεύρημα μηχανήσασθαι , ἢ ὅλως περὶ ἑνὸς θελήματος , καὶ μιᾶς ἐνεργείας διδασκαλίαν ἐμφαίνειν , ἢ λόγον ἀνακινεῖν . ἅπαντες γὰρ οἱ ἱεροὶ καὶ ἔγκριτοι πατέρες ταῖς φύσεσι τὰ θελήματα καὶ τὰς ἐνεργείας διδάσκουσιν ἕπεσθαι . καὶ ὥσπερ δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ πεπιστεύκαμεν , οὕτω καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα , καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας δοξάζομεν . ταῦτα τῆς ἀληθοῦς εἰς Θεὸν ὁμολογίας τὰ δόγματα · ταῦτα τῶν εὐαγγελικῶν τε καὶ ἀποστολικῶν φωνῶν τὰ κηρύγματα · ταῦτα τῶν ἁγίων συνόδων , καὶ τῶν ἐκκρίτων , καὶ πατρικῶν γλωσσῶν τὰ B διδάγματα . ταῦτα Πέτρος ἡ πέτρα τῆς πίστεως , ἡ κορυφὴ τῶν ἀποστόλων ἀνόθευτα παρεφύλαξεν . ἐν ταύτῃ τῇ πίστει καὶ ζῶμεν καὶ βασιλεύομεν , καὶ τῷ συμβασιλεύοντι Θεῷ συμβασιλεύειν αὖθις ἐλπίζομεν . ταύτῃ συνεκδημεῖν ἐντεῦθεν εὐχόμεθα , καὶ τῷ τοῦ Χριστοῦ παρίστασθαι βήματι . ἐπὶ ταύτην ἅπαντας τὴν ὁμολογίαν προτρέπομεν , καὶ συλλατρεύειν ἡμῖν τῷ Θεῷ προσκαλούμεθα . ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ τῆς βασιλείας ἑστῶτες κηρύττομεν , καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὴν πάνδημον ἑορτὴν εὐαγγελιζόμεθα . ἡ ποτὲ γὰρ τῶν φιλοχρίστων διχόνοια νῦν εἰς ὁμόνοιαν μετεχώρησε . τὰ τῶν αἱρετικῶν συνεξέβησαν σκάνδαλα , καὶ τὴν ἰδίαν ἀξίαν ἡ πί- C στις ἀνεκομίσατο ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ μεσιτεύσαντος . αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν , ὁ λύσας τοῦ φραγμοῦ τὸ μεσότοιχον , καὶ τὰ τῷ χρόνῳ διεστῶτα συμβιβάσας εἰς ἕνωσιν . εἷς Κύριος , μία πίστις , ἓν βάπτισμα , καὶ μία σήμερον ἐν Θεῷ ἡ ἐκκλησία . εἴ τις οὖν φιλόχριστος καὶ φοβεῖται τὸν Κύριον , καὶ τῆς ἐλπιζομένης σωτηρίας ὀρέγεται , ταύτης ἐχέσθω τῆς ὀρθοδόξου πίστεως . οὐ γάρ ἐστι δι' ἄλλης πίστεως σώζεσθαι . εἰ δέ τις ἀνθρωπίνοις μὲν προσώποις χαρίζεται , τὴν δὲ πρὸς Θεὸν ἀγάπην ζηλωτικῶς οὐκ ἐνδείκνυται , καὶ τὴν παροῦσαν ἡμῶν εὐσεβῆ παραλογίζεται διαγόρευσιν , εἰ μὲν ἐπίσκοπός ἐστιν , ἢ κληρικός , ἢ καὶ μοναχικὸν D περιβέβληται σχῆμα , τὴν τῆς καθαιρέσεως ἀποτίσει ποινήν . εἰ δὲ ἐν ἀξιωμάτων τάξει τελεῖ , τιμωρίαν ὑφέξει τὴν δήμευσιν , καὶ τὴν τῆς ζώνης ἀφαίρεσιν . εἰ δὲ ἐν ἰδιώτου μοίρᾳ καθέστηκε , τῆς βασιλίδος , καὶ πάσης ἁπλῶς ἡμῶν πόλεως ὑπερορίαν καταχρισθήσεται · καὶ πρὸς τούτοις ἅπασι τὴν ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ ἀδεκάστου κρίσεως οὐκ ἐκφεύξεται κόλασιν .

E

EXEMPLAR DIVINÆ SACRÆ

piiſſimi & Chriſtum diligentis imperatoris Conſtantini ad Leonem ſanctiſſimum & beatiſſimum papam ſenioris Romæ , miſſum per eos , qui illinc directi erant a ſuperſtite Agathone ſanctæ memoriæ . Miſſa eſt menſis Decembris decimo tertio , indictione decima .

ἈΝΤΊΓΡΑΦΟΝ ΘΕΊΑΣ ΣΆΚΡΑΣ

τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου γενομένης πρὸς Λέοντα τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης , σταλείσης διὰ τῶν ἐκεῖθεν ἀποσταλέντων συνοδικαρίων παρὰ περιόντος Ἀγάθωνος τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης . ἀπελύθη μηνὶ Δεκεμβρίῳ ιγ' . ἰνδικτιῶνος δεκάτης .

Λέον-

ANNO CHRISTI 680.

A

Λέοντι τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς ἀρχαίας καὶ περιδόξου πόλεως Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικῷ πάπᾳ.

Τῆς τῶν οὐρανῶν ἀκαταλύτου βασιλείας τε καὶ μακαριότητος ἐφιέμενοι, καὶ πρὸς τὴν πνευματικὴν υἱοθεσίαν τὸν φιλόθεον σκοπὸν ἡμῶν διαθύνοντες, ἐκεῖνα διαμελετώμεθα καὶ πράττομεν, ὅσα τοῦ σπουδαζομένου τυχεῖν ἐντίθεται. τί οὖν ὁ κύριος ἐν εὐαγγελίοις ἐπηγγείλατο; μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. ταύτης δὴ τῆς ἐπαγγελίας τῆς καὶ πρὸς θείαν ἡμᾶς ἀναβιβαζούσης συγγένειαν, καὶ τὴν τῆς υἱοθεσίας χαριζομένης εὐγένειαν ἐντὸς γενέσθαι βουλόμενοι, καὶ τὸν περιψάμενον ἡμᾶς Χριστὸν αὐτὸν ἐκμιμούμενοι, καὶ τὸ πᾶν ἐν ἑαυτῷ τῷ Θεῷ καταλλάξαντα, πρὸς εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν τὴν ἡμετέραν φιλόχριστον πολιτείαν ἄγειν σπουδάζομεν· ἐξαιρέτως δὲ τῆς τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν εὐταξίας φροντίζομεν, καὶ τὴν τῆς πίστεως ἕνωσιν διὰ παντὸς ἐμπορεύεσθαι προνοούμεθα. λίαν τοίνυν καὶ οὐ μετρίως ἐχαλεπαίνομεν, καὶ τὸ λοιπὸν οὐκ ἐφέρομεν τὴν τοσαύτην τῷ χρόνῳ διάστασιν συνακμάσασαν, ὥστε καὶ τοὺς ἀπίστους τοῖς φιλοχρίστοις ἐπιγελᾶν, καὶ εὐφροσύνην ἡγεῖσθαι τὴν τῶν χριστιανῶν εἰς ἀλλήλους ἀπέχθειαν. τὴν πρὸς ἐκείνους γὰρ ἀφέντες ἀντιπαράταξιν, κατ᾽ ἀλλήλων τὰς γλώσσας ἠκονημένῳ ξυρῷ ταῖς δυσφημίαις ἐξώπλιζον, καὶ τὴν πίστιν ταῖς διχονοίαις συγκατεδίχαζον. ταῦτα πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀρξάμενα, καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἐλάσαντα, ὥστε καὶ τὸ πάθος ἀνίατον μένειν δοκεῖν, στῆσαι μὲν οὖν χαλεπόν, μὴ στῆσαι δὲ χαλεπώτερον· καὶ παρώργιζον μὲν Θεόν, παρώργιζον δὲ καὶ τὴν ἡμῶν ἡμερότητα. οὐκ ἄλλως τοίνυν τὴν συνέχουσαν νόσον τὰς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ θεραπεῦσαι διέγνωμεν, εἰ μήπως δὴ τοὺς τοῦ Θεοῦ μὲν ἱερεῖς καὶ θεράποντας, τῶν δὲ τοιούτων θεραπευτὰς εἰς ἐπίσκεψιν προτρεψόμεθα. πολλάκις γὰρ ἡ ἐκκλησία ταῖς εἰσβολαῖς τῶν αἱρέσεων ἐπικινδύνως ἐνόσησεν, ἀλλ᾽ οὐχ ἑτέρως ἐδέξατο τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ἴασιν, εἰ μὴ ταῖς τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων βασιλέων προσκλήσεσι, ταῖς δὲ τῶν θεοφόρων ἱερέων συναινέσεσί τε καὶ συνελεύσεσι· διὸ δὴ τὴν μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Ἀγάθωνος μακαριότητα διὰ εὐσεβῶν ἡμῶν κεραιῶν στεῖλαί τινας τοὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντας προετρεψάμεθα. τοὺς δὲ λοιποὺς ἁγιωτάτους προέδρους διηγορεύσαμεν τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν ἕκαστον ὁσιωτάτους ἱερεῖς συγκαλέσαντα, πάντας ὁμοῦ κατὰ τὴν θεοφύλακτον ἡμῶν καὶ βασιλίδα συναγείρεσθαι πόλιν· ὥστε τοῦ μὲν σεσηπηκότος ἢ σκανδαλίζοντος μέλους τὸ ἀλυσιτελὲς ἐκτεμεῖν, ἡνίκα μὴ βούληται μάλιστα τὸ θεραπεύεσθαι δέχεσθαι· τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν κατορρῶσαι σῶμα Χριστοῦ τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασί τε καὶ καταπλάσμασι. συμφέρει γὰρ εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, ἵνα ἓν μέλος ἀπόληται, καὶ σώζηται τῆς ἐκκλησίας ὅλης τὸ πλήρωμα· καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν πρόσκλησίν τε καὶ πρόσταξιν τῶν τε τοῦ μέρους τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, τῶν τε συνθρόνων αὐτῇ μετ᾽ αὐτὴν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων ὁσιωτάτων ἐπισκόπων τῇ ἡμετέρᾳ συνελθόντων τε καὶ συνεδρευσάντων φιλευσεβεῖ γαληνότητι

Leoni ſanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo veteris & clariſſimæ urbis Romæ , *& œcumenico papæ.*

EP. IMP. ad LEONEM PP. Ex nova verſione

COelorum æternum regnum & beatitudinem expetentes , & ad ſpiritualem adoptionem pia noſtra conſilia dirigentes , ea meditamur ac gerimus , quibus ſtudia noſtra bene evenire poſſint . Quid igitur dominus in evangeliis pollicitus eſt ? *Beati pacifici , quoniam ipſi filii Dei vocabuntur* . Ad hoc autem promiſſum , quo ad divinam cognationem extollimur , & adoptionis nobili- B tatem aſſequimur , pervenire cupientes , ipſumque Chriſtum imitantes , a quo ſumus corona redimiti , quique in ſeipſo omnia Deo reconciliavit : ad pacem & concordiam adducere ſtudemus noſtram Chriſti amantiſſimam rempublicam : præcipue vero nobis curæ eſt ſanctarum Dei eccleſiarum ordo , aſſidueque hoc proſpicimus , ut unitatem fidei conciliemus . Quamobrem valde ſuccenſebamus , nec forte amplius poteramus tantum hoc , quod diuturnitate temporis corroboratum eſt diſſidium , ut & ab infidelibus ii , qui Chriſtum diligunt , irriderentur , illiſque lætitiæ fuerint odia inter ſe Chriſtianorum : Nam illorum oppugnationem omit- C tentes , alii in alios linguas , quaſi novaculam acutam , maledictis & conviciis armabant , fidemque diſſenſionibus diſcindebant . Hæc ante ætatem noſtram cœpta , & ad tantam progreſſa malitiam , ut inſanabile illud malum eſſe videretur , comprimere difficile ac moleſtius vero , prætermittere . Irritabant Deum , noſtram quoque manſuetudinem irritabant . Non aliter igitur morbum eccleſias Dei opprimentem curare in animum induximus , quam ut Dei ſacerdotes , & cultores , taliumque curatores malorum , ad deliberationem & conſilia habenda hortaremur . Complurieſ enim eccleſia impreſſionibus hæreſeon periculoſe ægrotavit : D at non aliter orthodoxiæ accepit medicinam , quam piorum & Chriſti amantium imperatorum adhortatione , ſacerdotum vero a Deo inſtinctorum conſenſionibus ac cœtibus . Quapropter ſancti papæ Agathonis beatitudinem piis apicibus noſtris ſumus hortati , ut aliquot mitteret , qui ejus perſonam obtinerent : ceteriſque ſanctiſſimis præſulibus denunciavimus , ut ſibi quiſque ſubditos venerabiles ſacerdotes , omnes ſimul in noſtram a Deo conſervandam , & regiam urbem convenirent , ut putrefacti & ſcandalizantis membri inutilitatem exſcinderent , cum maxime nollet curam recipere , ceterumque Chriſti totum corrobora- E rent corpus , doctrina & cataplaſmatibus pietatis . Expedit enim , ut evangelice dicatur , ut unum membrum pereat , & conſervetur totius eccleſiæ plenitudo . Ut quidem , ex noſtra advocatione & juſſione , cum & ii qui a parte ſunt veſtræ beatitudinis , & qui cum ipſa poſt ipſam ſolium obtinent ſanctiſſimi patriarchæ , ceterique omnes almi epiſcopi conveniſſent & conſediſſent una cum noſtra pietatis ſtudioſa tranquillitate , de fide tractatus eſt habitus . Cumque protinus ſuggeſtionem ſancti papæ Agathonis ad poteſtatem noſtram , ii qui

vice

Nota hujus epiſtolæ vide infra ad conc. I ſub Leone II.

Matth. 5

EP. IMP. ad LEONEM PP.

ANNO CHRISTI 680.

vice ejus fungebantur, obtuliſſent, nempe Abundantius, Joannes, & Joannes ſanctiſſimi epiſcopi; Theodorus & Georgius Deo amabiliſſimi presbyteri, Joannes Deo amabilis archidiaconus, & Conſtantinus venerabilis hypodiaconus, ac Theodorus Deo amabilis presbyter eccleſiæ Ravennæ, quique cum ipſis: eam ſerenitati noſtræ porrexerunt, quam cum juſſiſſemus omnibus audientibus) recitari, ſanæ nec adulteratæ fidei characterem in ea perſpeximus. Perpenſis enim evangelicis & apoſtolicis vocibus, comparatiſque cum ipſa iis, quæ a ſanctis & univerſalibus conciliis ſtatuta ac definita ſunt: collatis præterea teſtimoniis, quæ afferebat, cum paternis libris, nihil non concinens inventum eſt, ac nihilum immutata veræ confeſſionis ratio in ea perſpecta. Ac veluti ipſum principem apoſtolici chori, primæque cathedræ antiſtitem Petrum contuiti ſumus mentium noſtrarum oculis totius diſpenſationis myſterium divinitus eloquentem, verbaque hæc per eas literas Chriſto facientem: *Tu es Chriſtus filius Dei vivi*. Nam ipſum totum Chriſtum nobis ſacræ ejus literæ diſſerendo exprimebant; quas omnes libentibus animis ſincereque accepimus, & veluti Petrum ipſum ulnis animi ſuſcepimus. Solus autem cum iis, quibuſcum abreptus eſt, defecit a nobis Macarius, qui pro ſuo nomine felix non eſt, is qui Antiochenſium urbis præſul fuit, & ab jugo quidem Chriſti ſe advertando ſubduxit, a ſacerdotali vero conventu exilit; renuit enim omnino ſacratiſſimis Agathonis literis aſſentiri, veluti in ipſum coryphæum ac principem Petrum inſaniens. Non defuere monita, crebra hortatio adhibita eſt ei, omnes enim converſionis vias monſtravimus: quid non dicentes? quid non molientes atque intentantes? eorum maxime . . quæ a ſacerdotali collegio ſeparant. Dolebamus propter ipſum: quidni enim? & ob commiſerationem viſcera noſtra lacerabantur, cum ille disjungeretur a domini grege. Sed faciés meretricis facta eſt ei, ac inverecundiæ induit perſonam, unaque exhortationem & pietatem depulit; non enim intellexit ut intelligeret, & verbum ſanctum abominatus eſt. Cur autem in hac narratione longiores ſumus, cum ea in actis ſubtilius & accuratius explicentur? quæ cum ad vos miſſa ſint, omnium quæ mota & tractata ſunt, cognitionem inveſtigare. Quoniam vero ita obduruit, ac nervum ferreum cervicem intendit, faciemque ſuam fecit æream, aures aggravavit ne audiret, & cor ſtatuit pervicax ne audiret legem: lex enim de Sion exit, ab apoſtolici montis cacumine doctrina: propterea ſanctum quoque & univerſale concilium eundem inſanum Macarium cum ejus hæreſeos ſociis pontificali habitu nudavit. Omnes vero ſcriptis precibus ſerenitatem noſtram communiter precati ſunt, ut eos ad veſtram beatitudinem mitteremus. Sic igitur fecimus, eoſque ad vos miſimus, veſtro paterno judicio omnem ipſorum cauſam permittentes. Sacram autem ac venerabilem definitionem ſacrum concilium edidit, cui & ſubſcripſimus, ac piis noſtris edictis eam ſancivi-

Matth. 16.

A τὸν περὶ πίστεως διαγωνιζόμενον λόγον. αὐτίκα γοῦν τὴν πρὸς τὸ ἡμέτερον κράτος τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Ἀγάθωνος ἀναφορὰν οἱ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντες προκομίσαντες, φαμὲν δὴ, Ἀβουνδάντιος, Ἰωάννης, καὶ Ἰωάννης οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι· Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιδιάκονος, καὶ Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ὑποδιάκονος, καὶ Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ῥαβέννης, καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς τῇ ἡμετέρᾳ γαληνότητι ταύτην ἀνέτειναν, ἣν εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθῆναι κελεύσαντες τῆς ὑγιοῦς τε καὶ ἀνόθευτου πίστεως ἐν αὐτῇ τὸν χαρακτῆ-

B ρα κατοπτρισάμεθα. τάς τε γὰρ εὐαγγελικάς τε καὶ ἀποστολικὰς φωνὰς ἀνακρίναντες, τά τε παρὰ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων συγκροτηθέντα καὶ ὁρισθέντα ταύτῃ συγκρούσαντες, καὶ ἅσπερ ἔφερε χρήσεις τοῖς πατρικοῖς παραβαλόντες συντάγμασι, καὶ μηδὲν εὑρηκότες ἀσύμφωνον, ἀπαραχάρακτον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐν αὐτῇ τὸν λόγον κατενοήσαμεν· καὶ ὥσπερ αὐτὸν τὸν ἐξάρχοντα τοῦ ἀποστολικοῦ χοροῦ τὸν πρωτοκάθεδρον Πέτρον τοῖς νοητοῖς κατενοήσαμεν ὄμμασι τὸ τῆς οἰκονομίας ὅλης θεολογοῦντα μυστήριον, καὶ διὰ τῶν γραμμάτων τῷ Χριστῷ προσφθεγγόμενον· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. αὐτὸν γὰρ ὅλον Χριστὸν ἡμῖν τὸ ἱερὸν αὐ-

C τοῦ γράμμα τῷ λόγῳ διέγραφεν. ὅπερ ἅπαντες ἀσπασίως τε καὶ εἰλικρινῶς ἐδεξάμεθα, καὶ οἷον αὐτὸν Πέτρον ταῖς τῆς ψυχῆς ἀγκάλαις ὑπεδεξάμεθα. μόνος δὲ σὺν οἷς ὑπεσύρετο Μακάριος ὁ μὴ μακάριος ἀπεστάτησεν, ὃς τῆς Ἀντιοχέων προήδρευσε· καὶ τοῦ μὲν ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ ἀποστατήσας ἑαυτὸν ὑπεξήγαγε, τῆς δὲ ἱερατικῆς ὁμηγύρεως ἀπεσκίρτησε· μηδὲ γὰρ ὅλως συνθέσθαι τοῖς πανιέροις Ἀγάθωνος κατένευσε γράμμασιν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κορυφαίου Πέτρου μαινόμενος. πολλὴ μὲν οὖν ἡ παραίνεσις, πολλὴ δὲ καὶ ἡ παράκλησις αὐτῷ προσεφέρετο. πάσης γὰρ ἐπιστροφῆς ὁδὸν ὑπεδείξαμεν· τί μὲν οὐ λέγοντες; τί δὲ οὐ τεχνάζομενοι τῶν, ὅσα μάλιστα μὲν . .

D . . . τοῦ ἱερατικοῦ συλλόγου χωρίζουσι. * διετρόμεθα γὰρ αὐτῷ, πῶς γὰρ οὐχί; καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς τὸ σπλάγχνον ἐσπαρασσόμεθα, διασπωμένου τῆς τοῦ κυρίου ἀγέλης. ἀλλ' ὄψις πόρνης ἐγένετο αὐτῷ, καὶ τὸ τῆς ἀναισχυντίας ἐνεδύσατο πρόσωπον, καὶ σὺν τῇ παρακλήσει καὶ τὴν εὐσέβειαν ἀπεκρούσατο. οὐ γὰρ συνῆκε τοῦ συνιέναι· καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύξατο. καὶ τί μηκυνόμεθα τὴν περὶ τούτων ἐξήγησιν, περὶ ὧν διηγεῖται λεπτομερέστερον τῶν πεπραγμένων ἡ δύναμις; δι' ὧν σταλέντων ὑμῖν τῶν κινηθέντων ἁπάντων τὴν εἴδησιν ἀνιχνεύετε. ἐπεὶ δὲ οὕτως ἐσκλήρυνε, καὶ νεῦρον σιδηροῦν τὸν τράχηλον

E ἀντέτεινε, καὶ τὸ πρόσωπον ἀπεχάλκωσε, τά τε ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν ἐβάρυνε, καὶ τὴν καρδίαν ἔταξεν ἀπειθῆ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι τοῦ νόμου· νόμος γὰρ ἐκ Σιὼν ἐκπορεύεται, τῆς ἀποστολικῆς ἀκρωρείας τὰ δόγματα· διά τοι τοῦτο καὶ ἡ ἁγία τε καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὸν αὐτὸν φρενοβλαβῆ Μακάριον σὺν τοῖς αὐτοῦ συναιρέταις τοῦ μὲν ἱερατικοῦ σχήματος ἀπεγύμνωσε. κοινῇ δὲ πάντες δι' ἐγγράφου δεήσεως τὴν ἡμετέραν γαλήνην ἱκέτευσαν πρὸς τὴν ὑμετέραν τούτους παραπέμψαι μακαριότητα. τοῦτο δὴ καὶ πεπράχαμεν, καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐκείνους ἐ- στάλ-

* ἴσ. ἐλυπούμεθα γάρ τοι.

ANNO CHRISTI 680.

EP. IMP. ad LEONEM PP.

A σάλπισαμεν, τῇ ὑμετέρᾳ πατρικῇ κρίσει τὸ πᾶν περὶ αὐτῶν ἐπιτρέψαντες. θεῖον δὲ καὶ σεβάσμιον ὅρον ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεφώνησεν, ᾧ καὶ συνυπεγράψαμεν, καὶ δι' εὐσεβῶν ἡμῶν ἠδίκτων τοῦτον ἐπεκυρώσαμεν, προτρέψαντες ἅπαντα τὸν φιλόχριστον ἡμῶν λαὸν τῇ ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένῃ πίστει συνέπεσθαι, καὶ μηδένα τὸ παράπαν ἐφευρίσκειν αἱρεσιούργημα. καὶ δόξα τῷ ποιοῦντι δεδοξασμένα Θεῷ, τῷ παρ' ἡμῖν τὴν πίστιν ἀπαρεγχείρητον διασώσαντι. πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλεν, ἐν ᾗ πέτρᾳ τὴν ἐκκλησίαν ἐθεμελίωσε, ταῖς πύλαις ᾅδου ταῖς αἱρετικαῖς ἐνεδρείαις μὴ κατισχυθήσεσθαι προηγόρευσεν; ἐξ ἧς ὥσπερ ἐξ οὐρανίων ἀψίδων B τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ὁ λόγος ἀνέλαμψε, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν φιλοχρίστων ἐφώτισε, καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν κατεψυγμένην ἀνεζωπύρησε. ταῦτα κατὰ σκοπὸν Θεοῦ συνεργήσαντος διηνύσαμεν, καὶ εἰς μίαν ποίμνην τὰ τοῦ Χριστοῦ πρόβατα συνηλάσαμεν, οὐκέτι μὲν ὄντα τοῖς μισθωτοῖς καὶ οὐκ οὖσι ποιμέσιν ἐξαπατώμενα, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς λύκοις ἁλώσιμα· ἑνὶ δὲ καὶ μόνῳ ποιμένι τῷ καλῷ ποιμαινόμενα, ᾧ καὶ ὑμεῖς συμποιμαίνειν ἐτύχετε, καὶ ὑπὲρ τῶν προβάτων τιθέναι τὴν ψυχὴν διετάχθητε. οὐκοῦν ἀνδρίζου, καὶ ἴσχυε, καὶ τὴν τοῦ λόγου ῥομφαίαν περίζωσαι. καὶ θείῳ ζήλῳ ταύτην παράθηξον, καὶ στῆθι ἑδραῖος τῆς εὐσεβείας ὑπέρμαχος, καὶ C πᾶσαν αἱρετικὴν ἀκοὴν καὶ εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν προθυμήθητι, καθὰ καὶ Πέτρος, τὸ πρότερον τὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀκροάσεως αἰσθητήριον τῇ μαχαίρᾳ πατάξας ἀφείλετο, τῆς νομικῆς τε καὶ ἀνδραποδώδους συναγωγῆς προδιαγράφων τὴν κώφευσιν. ἀνάτεινον τὴν ἀξίνην τοῦ πνεύματος, καὶ πᾶν δένδρον καρπὸν ἐκφύον αἱρέσεως ἢ κατηχήσεσι μεταφύτευσον, ἢ κανονικαῖς ἐπιτιμήσεσιν ἔκκοψον, καὶ εἰς τὸ πῦρ τῆς μελλούσης γεέννης παράπεμψον. ἵνα πάντοθεν τῶν τὴν πίστιν λυμαινομένων ἐκτεμνομένων, ἐῤῥωμένον ᾖ καὶ ὁλόκληρον τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα, τῇ εἰρήνῃ τοῦ πνεύματος συσφιγγόμενόν τε καὶ συναρμολογούμενον. ἧς ἀκλονήτου μενούσης κλονεῖται D μὲν τῶν δυσμενῶν ἡ στάσις τε καὶ ἀντίστασις, ἐρείδεται δὲ τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως ὁ θρόνος τῆς ἡμῶν γαληνότητος, ἰθύνεται δὲ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἡμετέρου κράτους τὰ βουλεύματα καὶ κινήματα, τῆς ὅλης δὲ πολιτείας Ῥωμαϊκῆς ἡ κατάστασις συγγαληνιᾷ τῇ γαλήνῃ τῆς πίστεως. προτρεπόμεθα δὲ τὴν ὑμετέραν πανίερον κορυφὴν ἀνυπερθέτως ἐκπέμψαι τὸν παρ' αὐτῆς δεχόμενον ἀποκρισιάριον, ἐφ' ᾧ τοῦτον κατὰ τὴν βασιλίδα καὶ θεοφύλακτον ἡμῶν διάγειν πόλιν, καὶ ἐν τοῖς ἀνακύπτουσιν εἴτε δογματικοῖς, εἴτε κανονικοῖς καὶ ἁπλῶς ἐκκλησιαστικοῖς ἅπασι πράγμασι τὸ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ἐξεικονίζειν πρόσωπον. ἔῤῥωσο ἐν κυρίῳ μακαριώτατε, E καὶ ὑπερεύχεσθαι τοῦ ἡμετέρου κράτους συντονώτερον διανάστηθι.

mus, adhortati omnem Chriſti amantem populum noſtrum, ut fidei ibi præſcriptæ obſequeretur, nec ullam prorſus hæreticam ſectam comminiſceretur. Gloria Deo, qui glorioſa facit, & fidem apud nos integram conſervavit. Quomodo enim id facturus non erat, in ea petra, ſuper quam ipſe eccleſiam fundavit, ac prædixit nunquam fore, ut portæ inferi, hoc eſt, hæreticæ inſidiæ, adverſus eam prævalerent? (Matth. 16.) a qua, tanquam e cœlorum convexis, veræ confeſſionis ſermo effulſit, animas diligentium Chriſtum illuſtravit, ſuſcitavitque refrigeratam orthodoxiam. Hæc pro voto Deo adjuvante confecimus, Chriſtique oves in unum gregem adduximus, quæ mercenariis paſtoribus, qui nec paſtores ſunt, amplius non decipiuntur, nec luporum præda ſunt: ſed ab uno & ſolo paſtore bono paſcuntur, quo cum & vos paſcere, ac pro ovibus animam ponere juſſi eſtis. Quamobrem viriliter age, & confortare, & verbi gladio accingere, eumque exacue zelo divino: ſta firmus propugnator pietatis, omnemque hæreticum auditum & introductionem præcidere ſtude: quemadmodum & primitus Judaici auditus ſenſum gladio percutiens Petrus abſtulit, legalis & ſervilis ſynagogæ præſignificans ſurditatem: extende ſecurim ſpiritus, & omnem arborem ferentem fructus hæreſeos, aut tranſplanta erudiendo, aut canonicis pœnis exſcinde, & igni futuræ gehennæ tranſmitte, ut, præciſis iis omnibus, quæ fidem labefactant, valens ſit atque integrum eccleſiæ corpus, pace Spiritus connexum & coagmentatum: qua ſtante & immota, conquaſſatur inimicorum factio atque impugnatio, per petram fidei confirmatur ſolium noſtræ ſerenitatis, conſilia, & conatus poteſtatis noſtræ ad id quod utile eſt diriguntur, ac totius Romanæ reipublicæ ſtatus cum tranquillitate fidei tranquillatur. Hortamur porro veſtram ſacratiſſimam ſummitatem, ut quamprimum mittat deſignatum ab ea apocriſiarium, ut is in regia & a Deo conſervanda noſtra urbe degat, & in emergentibus, ſive dogmaticis, ſive canonicis, ac prorſus in omnibus eccleſiaſticis negotiis, veſtræ ſanctitatis exprimat ac gerat perſonam. Vale in domino beatiſſime, pro poteſtate noſtra majori ſtudio orare intende.

Η' ΥΠΟΓΡΑΦΗ' ΤΟΥ εὐσεβεστάτου βασιλέως.

Τὸ θεῖόν σε περιφυλάξῃ ἐπὶ πολλοὺς χρόνους ἁγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

SUBSCRIPTIO PIISSIMI imperatoris.

Deus te in multa tempora cuſtodiat, ſanctiſſime & beatiſſime pater.

ANNO CHRISTI 680.

EP. AIT. IMP. CONSTANTINI Ex editione Severini Binii

A

EXEMPLAR DIVINÆ JUSSIONIS

domini Conſtantini, directæ ad ſynodum apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ per eoſdem qui illinc miſſi fuerant ad ſynodum.

* In cod. Bell. In nomine domini Dei ſalvatoris noſtri Ieſu Chriſti imperator piiſſimus Flavius Conſtantinus fidelis in ipſo Chriſto imperator. ſynodis concilio pertinentibus Ex nova verſione. * G doctoribus. * G. univerſali patri auxiliantem.

* *Omnibus ubique ſanctiſſimis* * *conciliis ſpectantibus ad ſynodum apoſtolicæ ſedis.*

CLarus & ſpecioſus ſacratiſſimus veſter cœtus extitit, quem pro eccleſia congregavit Spiritus ſanctus, & pietatis armavit ſermonibus, in quibus debellati ſunt inſi- B diatores fidei, * doctoribus ſacerdotalis ordinis pontificii, verum etiam & univerſalis * patri auxiliantibus, cum quo & pacificare didiciſtis, & compugnare eruditi eſtis. *Tempus eſt enim omni rei*, ſicut Salomoni videtur. Unde bonum quidem eſt pacem habere ad omnes, qui concordiam erga pietatem habent: melius eſt autem pugnare, quando actio pacis conſenſum in malum operatur. Nam dominus inquit: *Non veni mittere pacem in terram, ſed gladium.* (Matth. 10.) Gladio enim bis acuto fidei verbum ſimulatur, dividens & diſcernens credulum & incredulum: & cognationem quidem vel conſenſum quæ ad impietatem declinant, ſeparans, Deo C autem accommodans, ſeu connectens per pacem & dilectionem erga ipſum poſitas. Nihil * enim propius ad ipſum pertingit dilectione, quæ per fidem eſt, erga ipſum. Nam nec pater, nec mater, quæ cum filiis dolores comparit, nec fratres neceſſitate naturæ alligati, ſed voluntatibus diſſoluti; nec ex lege conjunctionis craſſa & non impaſſibilis connexio, alterutrius ſolutione affectionem diſſolvens, nullum ex his divinæ naturæ participes efficit: ſed ſola circa Deum fides & dilectio, quorum complexione regene- D rati & reformati ſumus, & commendatione erga creatorem * digni ſumus. Ipſe enim dicebat ſalvator: *Qui amat patrem aut matrem pluſquam me, non eſt me dignus: & qui amat filium aut filiam ſuper me, non eſt me dignus. Et qui non accipit crucem ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus.* (Matth. 10.) Si ergo qui evangelicam ſemitam inveſtigare propoſuerunt, & apoſtolicæ dignitatis pontificatum ſortiti, omnia contemnunt, & patiuntur ad extremam (ſi contigerit propter Dei amicitiam) condemnari mortem, an non duriſſima quæque pati & agere didicerunt, cum fidem vident depopulari, per quam erga Deum amicitia acquiſita eſt: cum eccleſiam hæreticis invaſionibus oppugnatam ſpeculantur? quando veritatem pro- E jectam mendacio ſentiunt? putaſne quod offendere poſtponentes, reconciliabuntur hoſtibus evangelicum obliti mandatum? * noxios ſinent impunitos? Nullatenus, ſed ſumentes armaturam ſpiritus, his qui adverſus eos pugnare conati ſunt, reſiſtere certant. Hoc vero & veſtrum ſacerdotale collegium exhibuit, & pro pietate pugnavit, in quibus communi patri auxiliatum eſt: & hæreticorum fortiter devicit acies, ſed memoria eorum quæ dicenda fuerint, corripitur ſermo, & amplius egredi premitur. Lugubris enim tragœdia, ſequentum

Nihil enim continuius dilectione, q. — * dignus. Matth. 10. — * x quomodo ſceleſtum hoc atque impunitum erit

ἈΝΤΙΓΡΑΦΟΣ ΘΕΙ͂Α ΣΑΚΡΑ ΤΟΥ͂

αὐτοῦ ὁσιωτάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου γενομένη πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης, καὶ σταλεῖσα διὰ τῶν αὐτῶν συνοδικαρίων.

Πάσαις ταῖς ἁπανταχοῦ ἁγίαις συνόδοις ταῖς ἀνηκούσαις τῇ συνόδῳ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου.

ΦΑιδρὸς ὑμῶν καὶ περίβλεπτος ὁ πανίερος σύλλογος, ὃν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας συνήθροισε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τοῖς τῆς εὐσεβείας λό- B γοις ἐξώπλισε· δι' ὧν τοὺς ἐνεδρεύοντας τῇ πίστει κατεμαχήσασθε, τοξιάρχῃ τῷ ἱεράρχῃ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ παρασπίζοντι, ᾧ καὶ συνειρηνεύειν ἐμάθετε, καὶ συμπολεμεῖν ἐδιδάχθητε. καιρὸς γὰρ τῷ παντὶ πράγματι τῷ Σολομῶντι δοκεῖ. καλὸν μὲν γὰρ ἦν καὶ τὸ εἰρηνεύειν πρὸς ἅπαντας, ἀλλ' ὁμονοοῦντας πρὸς τὴν εὐσέβειαν. κρεῖττον δὲ τὸ πολεμεῖν, ὅτε τὸ εἰρηνεύειν τὴν ἐπὶ τῷ κακῷ συμφωνίαν ἐργάζεται. ἀμέλει δὴ καὶ ὁ κύριος ἔφασκεν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν· μαχαίρᾳ δὲ ὁ λόγος τῆς πίστεως ἀμφιστόμῳ παρείκασται διαιρῶν, καὶ διακρίνων τὸν πιστὸν καὶ τὸν ἄπιστον. καὶ τὴν μὲν πρὸς ἀ- C σέβειαν διχοτομῶν συγγένειάν τε καὶ συμβασιν, τῷ Θεῷ δὲ προσοικειῶν καὶ συνάπτων διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν εἰρήνης καὶ ἀγαπήσεως. οὐδὲ γὰρ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης διὰ πίστεως προτιμότερον, οὐ πατὴρ, οὐ μήτηρ τὰς ὠδῖνας τοῖς τέκνοις συναποτίκτουσα, οὐκ ἀδελφοὶ τῇ τῆς φύσεως ἀνάγκῃ δεσμούμενοι, καὶ τὰς γνώμας λυόμενοι· οὐ νομικῆς συζυγίας παχεῖά τε καὶ οὐκ ἀπαθεστάτη συνάφεια, καὶ τῇ θατέρου λύσει τὴν σχέσιν συνδιαλύουσα. οὐδὲ γὰρ τούτων ἡμᾶς θείας φύσεως μετόχους ἐργάζεται, μόνη δὲ πίστις ἡ πρὸς Θεὸν καὶ ἀγάπησις· ἐξ ὧν συμ- D πλοκῆς ἀνεγεννήθημέν τε καὶ ἀνεπλάσθημεν, καὶ τῆς πρὸς τὸν πλάστην οἰκειώσεως ἠξιώθημεν. καὶ γὰρ αὐτὸς ἔλεγεν ὁ σωτήρ· ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. εἴπερ οὖν οἱ τὴν εὐαγγελικὴν τρίβον ἰχνηλατεῖν προαιρούμενοι, καὶ τὸ τῆς ἀποστολικῆς ἱεραρχίας τὸ ἀξίωμα κληρωσάμενοι πάντα περιφρονοῦσι, καὶ πάσχουσι, καὶ τὸν ἔσχατον, εἰ τύχοι, διὰ τὴν πρὸς Θεὸν φιλίαν φιλοῦσι κατακριθῆναι θάνατον, τί οὐκ ἂν καὶ παθεῖν καὶ δρᾶσαι προθυμηθήσονται, ὅτε τὴν πίστιν πολεμουμένην κατίδοιεν, δι' ἧς ἡ πρὸς Θεὸν φιλία πορίζεται; ὅτε τὴν ἐκκλησίαν πορθουμένην αἱρετικαῖς προσβολαῖς κατο- E πτεύουσι; ὅτε τὴν ἀλήθειαν τῷ ψεύδει βαλλομένην συναισθονται; ἆρα τὸ πολεμεῖν καὶ ἐκδικεῖν ἀφέντες τοῖς πολεμίοις καταλλαγήσονται, καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἐντολῆς ἐπιλήσονται; καὶ τοὺς ἀνάξιους λοιπὸν καὶ ἀτιμωρήτους; οὐδαμῶς· ἀλλ' οὖν ἀναλαβόντες τὴν πανοπλίαν τοῦ πνεύματος τοῖς παραταξαμένοις ἀνθοπλίζονται. τοῦτο δὴ λοιπὸν καὶ ὁ πανίερος ὑμῶν ἐπεδείξατο σύλλογος, καὶ τῆς εὐσεβείας ὑπερεμάχησε, δι' ὧν τῷ κοινῷ πατρὶ συνεμάχησε, καὶ τῆς αἱρετικῆς κατηνδραγάθησε φάλαγγος· ἀλλὰ τῇ μνήμῃ τῶν λεχθησομένων ὁ λόγος συστέλλεται, καὶ προσωτέρω βαίνειν ἀναχαιτίζε-

ANNO CHRISTI 680

τίζεται. ἐξαγγελία γὰρ προσθήκη τῶν ἐπιόντων ἡ ἔκφρασις, αἱρεσιάρχαι οἱ ἱεράρχαι γεγόνασι· καὶ ἀντὶ μὲν εἰρήνης ἔριν τῷ λαῷ προσεφώνησαν· ἀντὶ δὲ σίτου ζιζάνια ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρούραις ἐνέσπειραν· τὸν οἶνον ἔμιξαν ὕδατι· καὶ τὸν πλησίον ἐπότισαν ἀνατροπὴν θολεράν· ὁ λύκος ὡς ἀμνὸς, καὶ ὡς λύκος ὁ ἀμνὸς ὑπεκρίνετο· τὸ ψεῦδος ἀλήθεια, καὶ ἡ ἀλήθεια ψεῦδος παρελογίζετο. πέφυρται πάντα τῆς ἐκκλησίας τὰ πράγματα· ἐπεὶ δὲ οὕτω ταῦτα διέκειτο, καὶ τὴν εὐσέβειαν ἡ ἀσέβεια κατεβόσκετο, πρὸς τὸ μάλιστα πρέπον ἡμῖν ἀπευθυνῆσαι προήχθημεν, καὶ τῷ μόνῳ σοφῷ καὶ τῶν πάντων γνώστῃ Θεῷ τὸ τῆς διανοίας ἀνατεινόμενοι ὄμμα· κἀκεῖθεν τῶν ἀπόρων τὴν λύσιν συχναῖς προσευχαῖς ἐξητούμεθα· διὸ τῷ παρ' αὐτοῦ φωταγωγούμενοι πνεύματι· τοὺς τῆς ἐκκλησίας ὀφθαλμοὺς, τοὺς ἱερέας φαμὲν, πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας κατανόησιν συγκαλέσαι διέγνωμεν. τοσοῦτον γὰρ ὑπεραθλοῦμεν τῆς πίστεως, καὶ πρὸς τὴν εὐσέβειαν συντεινόμεθα, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν πρώτοις φροντίζομεν καταστάσεως, ὥστε καὶ πολεμικαῖς μερίμναις περιεχόμενοι, καὶ πολεμικοῖς βουλεύμασιν ἀνθελκόμενοι τὴν πανίερον ταύτην συναθροίζειν οὐκ ἀπεκάμομεν σύνοδον, ἵνα τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διαστάσεως ἐκποδὼν ἐλαυνομένης ὁ τῆς εἰρήνης ἁρμοσθήσηται σύνδεσμος. τῇ γὰρ εἰρήνῃ τῆς πίστεως συνειρηνεύειν πιστεύομεν καὶ τὸ φιλόχριστον ἡμῶν Ῥωμαϊκὸν ἅπαν πολίτευμα. καὶ δὴ τὸ πάνσεμνον ὑμῶν συνελέγη συνέδριον· παρῆτε γὰρ καὶ ὑμεῖς σὺν τῷ οἰκουμενικῷ ἀρχιποίμενι συνθεολογοῦντες αὐτῷ καὶ τῷ πνεύματι καὶ τῷ γράμματι. τότε γὰρ παρὰ τῆς αὐτοῦ σταλέντα μακαριότητος, τότε παρὰ τῆς ὑμῶν ἁγιότητος ἐδεξάμεθα γράμματα. προσεκομίσθησαν, ἀνεγνώσθησαν, τὸν τῆς ἀληθείας λόγον διήρθρωσαν, καὶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας χαρακτῆρα διεζωγράφησαν. * πάντες γὰρ ἐμφερῆ τε καὶ ἀπαράλλακτα τοῖς τε συνοδικαῖς καὶ πατρικαῖς διδασκαλίαις ἀπεμιμήσαντο. οὐδὲ γὰρ ἠμελήσαμεν, ἀλλ' ἐπιμελῶς αὐτὰ συνεκρίναμεν. διὸ καὶ πάντες συμφώνως καὶ γνώμῃ καὶ γλώττῃ, τῇ μὲν συνεπιστεύσαμεν, τῇ δὲ συνωμολογήσαμεν· καὶ ὡς αὐτοῦ τοῦ θεσπεσίου Πέτρου φωνὴν τὴν Ἀγάθωνος δέλτον ὑπερηγάσθημεν. οὐ διεφώνησε γὰρ οὐδεὶς, εἰ μὴ εἷς. οὐδεὶς γὰρ τῶν πάντων ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ πατὴρ τῆς ἀπειθείας, καὶ οὗτος τοῖς ἑαυτοῦ φοιτηταῖς συναπορραγεὶς ἐκ τοῦ ἀγγελοπρεποῦς καὶ πανιέρου χοροῦ. ὃν ἀπαίρως τῷ προφήτῃ συνταλανίζομεν, διότι καὶ συναλγήσαμεν· πῶς ἐξέπεσες ἐξ οὐρανοῦ τοῦ τῆς ἱερωσύνης ὑψώματος ὁ ἑωσφόρος, ὁ πρωῒ ἀνατέλλων, καὶ τῷ φωτὶ τῆς ἀψευδοῦς γνώσεως τὰς τῶν πιστευόντων τεταγμένος διαυγάζειν ψυχάς; ὁ ταῖς νεφέλαις τοῖς κούφοις σου δόγμασι τὸν τῆς ἀλαζονείας ἐπιτιθέναι θρόνον ἀνατετραμμένος; πῶς ἐδραπέτευσας τοσούτων ἱερέων ἀγγελομίμητον σύνταγμα, καὶ τῷ τῆς ἀπονοίας πτερῷ πρὸς βαθυτάτην ἐπαρθεὶς κατάπτωσιν; διὰ τί τῆς μυστικῆς τραπέζης ἀπηυτομόλησας, καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἀποστασίαν ἐζήλωσας; πῶς οὐκ ἐδέξω παράκλησιν ἀδελφῶν βασιλικήν τε καὶ ἀποστολικὴν συγκροτησάντων πανήγυριν; πῶς ἀπελάκτισας ὁ ἠγαπημένος τοὺς ἀγαπῶντας, καὶ πρὸς μετάνοιάν σε προτρέποντας; μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται, ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφεται. διὰ τί ἀ-

EP. ALTE-
P. V IMP.
CONSTANTINI

A eſt explanatio. Hæreſeon enim inventores
facti ſunt pontifices: & pro pace conten-
tionem populo annunciaverunt, pro frumen-
to zizania ſulcis eccleſiæ ſeminaverunt: vi-
num miſcuerunt aquæ, & proximo potum
dederunt everſionem turbidam: * & tan- * lupus ut agnus & agnus ut lupus ſimulabatur, mendacium ut veritas, & ver.
quam lupus agnos ſimulabant mendacium,
& veritas ut mendacium refutabatur. Con-
turbabantur res totæ eccleſiaſticæ, cum
quod nocere queat, non erat qui diſcerne-
ret. Et quoniam hæc quidem ſic diſpone-
bantur, & pietatem impietas depaſcebat,
profecti ſumus illuc, quo nos deceba[t],
dirigere greſſum: & ſoli ſapienti, corum-
que cognitori Deo, mentis noſtræ exten-
B dimus oculum: & inde, eorum quæ in-
terpretando dubium ingerunt, ſolutionem
continuis orationibus dare nobis poſtulavi-
mus, propter quod * nutu eius illuſtrati * ſpiritu
eccleſiæ oculos, id eſt, ſacerdotes, ad
contemplandam veritatem concitari dignoſci-
mus. Tanto enim amplius pro fide certa-
mus, atque pietati attendimus, & in pri-
mis de eccleſiaſtico ſtatu procuramus,
quanto & civilibus circumdati ſolicitudini-
bus, bellicique conſiliis retracti, ſum-
mum ſacerdotalem hunc cœtum non de-
ſtitimus congregare, ut eccleſiarum * di- * diſſidia pr. expulſa
ſtantia procul expulſa, pacis conjunctione
coaptetur. In pace namque fidei pariter
C compacatam a Chriſto dilectam Romanam
rempublicam noſtram confidimus, & * nunc * atque ita cong. eſt.
congregatum venerabile veſtrum concilium:
Interfuiſtis namque & vos cum univerſali
principe paſtorum, ſimul cum ipſo divini-
tus loquentes tam in ſpiritu, quamque li-
tera. Suſcepimus enim non tantum ex
beatitudine ejus, verum etiam a ſanctitu-
dine veſtra directas nobis literas, quæ pro-
latæ, lectæ ſunt, & veritatis verum ſty-
lum declaraverunt, orthodoxamque fidem
depinxerunt. Totæ enim convenienter, &
non differenter, poſitæ ſunt ad imitatio-
nem: & tam ſynodicis, quam & pater-
nis doctrinis conſentiunt. Neque enim ne-
D gleximus, ſed diligentius eas * compara- * expendimus
vimus: idcirco & omnes conſonanter men-
te & lingua concredidimus, & ſimiliter
confeſſi ſumus: & tanquam ipſius divini
Petri vocem, Agathonis relationem ſuper-
mirati ſumus, nemo enim diſcrepavit, niſi
unus. Namque nemo ab omnibus periit, Joan. 16
niſi filius interitus, pater contumaciæ: &
hic una cum propriis diſcipulis ſponte * al- * C. abſciſſus eſt ab angelo decibili & ſacratiſſimo choro
ſumptus eſt ab angelo ſibi decibili, & ſuo
execrabili choro. Quem cum propheta, col-
lugere opportunum eſt, eo quod condo-
luimus. Qualiter cecidiſti ex cœlo de ſa-
cerdotii culmine, o lucifer, qui mane o-
riebaris? Luce certiſſimæ ſcientiæ fidelium
E animas luſtrare ordinatus es, & in nubi-
bus ponere arrogantiæ ſedem vanis dog-
matibus elatus es? Quomodo fuga lapſus
es, vitato agmine angelos imitante tanto-
rum ſacerdotum? An ſuperbiæ alis ad al-
tam ruinam elevatus, a myſtica menſa te-
metipſum alienaſti, æmulator factus Judai-
cæ diſceſſionis? Quomodo non ſuſcepiſti co-
hortationem fratrum, imperialem & apoſto-
licam celebrantium ſolemnitatem? Quomo-
do recalcitraſti, qui dilectus es diligentibus
te, & ad pœnitentiam te invitantibus?
Numquid qui cadit non reſurgit? aut ſe

EPIST. ALT. IMP. CONSTANTINI

avertens non convertitur? Quare * avertis A aversionem improbam, & detentus es in hæretico propoſito tuo; & noluiſti converti ad pietatem? confuſus es utique, in quibus male docebas convictus. O dementiam ſimul & obcæcationem! Idem enim eſſe utrumque videtur. Harum namque alia veſtigia corporis, alia autem greſſus animæ ſeducit decipiens: male docere non erubeſcebat, & bene doceri erubeſcebat, hic quidem, qui Antiochenſium factus eſt præſul Macarius, quem non oportet dicere * Macarium, & qui cum ipſo de ordine Chriſti diſceſſerunt: cujus univerſalis conventionis communi ſententia de ſacerdotali dignitate repulſi ſunt, & probationi ſanctiſſimi papæ traditi ſunt.

* aversus ex aversione improbe.

Definitionem autem adorandam & venerabilem ſanctiſſimum concilium decrevit, tam ſanctiſſimis conciliis, quam & probabilibus patribus convenientem & ſubſequentem; in qua & imperium noſtrum ſubſcripſit, & per pia edicta noſtra comprobavit eam, per quam orationibus veſtris cuncta eccleſiæ plenitudo pacificatur. Ubi ſunt, qui ſcandalum contritæ * conditionis ſabricaverunt? ubi ſunt, qui ſimulatam * reverentiam ad argumentum falſæ doctrinæ inducbantur? Detracta ſunt perſonarum velamina, convictæ ſunt decipientium falſitates, pellem lupus abjecit, & nudus lupus publicatur: & hoc manet dum apparet, quod tegebatur, cum non apparebat. Simulatio damnata eſt, veritas fiducialiter agit: falſitas exterminata eſt, & ejus qui ſeminavit zizania, dogmata abſcinduntur. Triticum, quod eſt Chriſto dilectus populus, in unum horreum mittitur, ſcilicet in eccleſiam Chriſti. Lux orthodoxæ fidei orta eſt, erroris tenebræ demerguntur. Triſtitia transfiguratur, & luctus in lætitiam, & contriſtatio in gaudium, omnia ad meliora tranſgrediuntur. Propter quod & nos eccleſiis Dei, quæ dudum pacis gratiam acceperunt, congratulantes, apoſtolica traditione alloquimur vos: *Gaudete, gaudete, & iterum dico, gaudete*: ternum enim gaudium Trinitas nobis conceſſit. Bene valete, ſacratiſſimi auxiliatores pietatis, orantes pro noſtro imperio. Et manu diva: Legimus. Data decimo Kalendas Januarias Conſtantinopoli, imperiali domo, piiſſimo perpetuo Auguſto Conſtantino imperatore, anno vigeſimonono. Et poſt conſulatum ejuſdem anno decimotertio, indictione decima.

* Gr. ... reverentiam. — Phil. 4.

περιτρέψας ἀποστροφὴν ἀναιδῆ καὶ κατεκρατήθης ἐν τῇ αἱρετικῇ προαιρέσει σου, καὶ οὐκ ἠθέλησας ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν εὐσέβειαν; πάντως ᾐσχύνθης, ἐφ' ἧς κακῶς ἐδίδασκες, ἐλεγχόμενος. ὢ παρανοίας ὁμοῦ καὶ τυφλώσεως· ταυτὸν γὰρ εἶναι δοκοῦσιν ἑκάτερα. ἡ μὲν γὰρ τὰ ἴχνη τοῦ σώματος, ἡ δὲ τὰς βάσεις τῆς ψυχῆς περιπλανῷ παρασφάλλουσα, τὸ κακῶς διδάσκειν οὐκ ἐπῃσχύνετο, καὶ τὸ καλῶς μανθάνειν ᾐσχύνετο, ταῦτα μὲν ὁ τῆς Ἀντιοχέων γενόμενος πρόεδρος Μακάριος ὁ ἀμακάριος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῆς τοῦ Χριστοῦ ταξιαρχίας ἀποστατήσαντες· ἧς τινος οἰκουμενικῆς συνελεύσεως καὶ ψήφῳ κοινῇ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας ἐξώσθησαν, καὶ τῇ τοῦ παναγίου πάπα δοκιμῇ παρεπέμφθησαν.

Ὅρον δὲ σεπτὸν καὶ σεβάσμιον ἡ ἁγία σύνοδος ἐθεμάτισε, ταῖς τε ἁγίαις συνόδοις καὶ ἐγκρίτοις πατράσι συμβαίνοντά τε καὶ συνεπόμενον· ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον κράτος συνυπέγραψε, καὶ δι' εὐσεβῶν ἡμῶν ἠδίκτων τοῦτον ἐκύρωσε. δι' οὗ ταῖς εὐχαῖς ὑμῶν τὸ τῆς ἐκκλησίας πᾶν εἰρήνευσε πλήρωμα. ποῦ ποτε ἄρα εἰσὶν οἱ τὸ σκάνδαλον τῆς συντετριμμένης αἱρέσεως τεκτονεύσαντες; ποῦ ποτέ εἰσιν οἱ τὴν πεπλασμένην εὐλάβειαν ψευδοδιδασκαλίας ὑπόθεσιν ἐνδυόμενοι; ἀφῃρέθη τῶν προσωπείων τὰ περιθέματα· διηλέγχθη τῶν φενακιζόντων τὸ πλαστούργημα. τὴν δορὰν ὁ λύκος ἀπημφιάσατο, καὶ λύκος γυμνὸς ἐκπομπεύεται· καὶ τοῦτο μένει φαινόμενον, ὅπερ ἐκρύπτετο μὴ φαινόμενον· ἡ ὑπόκρισις κατακέκριται· ἡ ἀλήθεια πολιτεύεται· τὸ ψεῦδος ἐξώρισται· ὁ σπορεὺς τῶν ζιζανίων δογμάτων ἐκκέκοπται. ὁ σῖτος, ὁ λαὸς ὁ φιλόχριστος, εἰς μίαν ἀποθήκην τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας εἰσκεκόμισται· τὸ τῆς ὀρθοδοξίας φῶς ἀνατέταλκε· τὸ τῆς πλάνης σκότος καθυποδέδυκεν· ἡ κατήφεια μετημφίεσται. τὸ πένθος εἰς εὐφροσύνην, τὸ σκυθρωπὸν εἰς χαράν, πάντα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταπεποίηται. διὸ καὶ ἡμεῖς ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ τὴν τῆς εἰρήνης ἀπολαβούσαις χάριν συγχαίροντες ἀποστολικῶς ὑμᾶς προσφθεγγόμεθα· χαίρετε, χαίρετε, καὶ πάλιν ἐρῶ, χαίρετε· τριπλῆν γὰρ χαρὰν ἡμῖν ἡ Τριὰς ἐχαρίσατο. ἔρρωσθε πανίεροι τῆς εὐσεβείας ὑπερμαχόμενοι, ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου κράτους ὑπερευχόμενοι.

Καὶ ἡ θεία χείρ. ἀνέγνωμεν.

. . . .

EXEMPLAR RELATIONIS MISSÆ a Leone ſanctiſſimo ac beatiſſimo papa ſenioris Romæ ad Conſtantinum piiſſimum, & Chriſti amatorem imperatorem, confirmantis, & approbantis quæ in ſancto & univerſali ſexto concilio geſta & definita ſunt.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑΛΕΙΣΑ παρὰ Λέοντος τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα, ἐπικυροῦσα καὶ ἀποδεχομένη τὰ ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ἕκτῃ συνόδῳ πραχθέντα τε καὶ ὁρισθέντα.

A

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ δεσπότῃ, νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ, τέκνῳ ἀγαπητῷ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ Λέων ἐπίσκοπος δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ.

Τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων, οὗτινος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εἰσὶν αἱ τοῦ κόσμου βασιλεῖαι, αὐτοὶ μικροί τε καὶ μεγάλοι εὐχαριστοῦμεν, τῷ οὕτως εἰς ὑμᾶς μεταγαγόντι τὴν ἐπίγειον βασιλείαν, ὅπως τὴν οὐράνιον μᾶλλον * φιλοτιμήσηται ὑμᾶς περιποιῆσαι. πλεῖον γάρ ἐστιν, ὅτι προσηλωμένοι τῷ Θεῷ παρρησιάζεσθε, ἤπερ ὅτι ἐκ τῆς θεόθεν ὑμῖν προσποιηθείσης τιμῆς βασιλεύετε. τοῦτο * γὰρ ἐκεῖνο ὑμᾶς ὠφελεῖ. τὴν γὰρ δόξαν τοῦ πατρικοῦ διαδήματος ἐπιστάμενοι κεκτῆσθε τῇ οὐρανίῳ εὐσπλαγχνίᾳ· ἡ γὰρ ὑμῶν εὐσέβεια καρπός ἐστιν οἰκτιρμοῦ, ἡ δὲ ἐξουσία φύλαξ τῆς καταστάσεως. τοιγαροῦν δι' ἐκείνης ἡ βασιλικὴ διάνοια τῷ Θεῷ προσαρμόζεται, διὰ ταύτης δὲ τὸ δικάζειν τοῖς ὑπηκόοις προστίθεται. ἐκείνης ἡ εὐπορία τοῖς πτωχοῖς βοηθεῖ, * ταύτης δὲ τοὺς ἀποπλανηθέντας ἐκ τῆς ἀληθοῦς ὁδοῦ διορθοῦται. οὐδὲ γὰρ μικροτέρα τῶν βασιλευόντων τυγχάνει ἡ φροντὶς τὰ σκολιὰ διορθοῦσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις θριαμβεύειν. ἐπειδὴ ὡς νομίζω, αὐτοὶ τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν ὑποτάσσουσι δουλεύοντες, οὗ δηλονότι τῇ σκέπῃ καὶ τῷ δώρῳ βασιλεύουσι. διὸ καὶ θεόθεν προτυπωθεῖσα ἡ φιλόχριστος ὑμῶν εὐσέβεια, καὶ ἄξιον κατοικητήριον τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐν τῷ κρυπτῷ τῆς οἰκείας καρδίας ἑτοιμάσασα, ὅσον τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν κανόνα τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας περιπτυσσομένη τῆς ἐξ αὐτοῦ δωρηθείσης αὐτῇ βασιλείας ἀρχηγὸν ἀποδείκνυσι, τοσοῦτον τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ σεβάσμιον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἁγία μήτηρ ἐκκλησία, ὡς γνήσιον καὶ πρωτότυπον αὐτῆς τέκνον περιθάλπουσά τε καὶ φιλοτιμουμένη, ἐπὶ τῇ εἰκαίᾳ * ἀδιασείστῳ στερρότητι χαίρειν ἐποίησε. καὶ γὰρ γέγραπται περὶ ὑμῶν φιλανθρωπότατοι βασιλεῖς, καὶ περὶ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς ἐν ὅλῳ διακειμένης τῷ κόσμῳ· ἔσονται, φησί, βασιλεῖς οἱ τροφεῖς σου· ὡσαύτως δὲ γέγραπται· τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ. ἐπειδὴ τὰ θεῖα τῶν ἀνθρωπίνων προτιμῶντες πραγμάτων, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἀσυγκρίτως τῶν βιωτικῶν προκρίνοντες φροντίδων, τί ἕτερον, ἤπερ ὅλην τὴν ὀρθὴν τοῦ Θεοῦ κρίσιν σεβάζεσθε, καὶ καθαρωτάτην θυσίαν καὶ ὁλοκαύτωμα ἐκ τῆς θείας εὐωδίας ἐν τῷ βωμῷ τοῦ ὑμετέρου στήθους σφαγιάζετε τῇ αὐτοῦ ἀοράτῳ μεγαλειότητι· ταῦτα ἐνεργῶς λέγεσθαι περὶ τῆς προθέσεως τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν λογισμοῦ χριστιανικωτάτων βασιλέων τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος ἐνεργούσης θαρροῦμεν. δι' ἧς καὶ μόνης πᾶσα πλάνη νενίκηται, καὶ ἡ ὀρθότης τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως σὺν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰλικρινοῦς ἀγάπης παρὰ πᾶσι τοῖς προέδροις τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν ἐπικρατεῖ. ἐκεῖ γὰρ ἡ ἀλήθεια τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως διαλάμπει, ἔνθα ὁμολογουμένως ἡ διττὴ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ὑπερζέει. διόπερ εἰ μὴ τὸ ἑκάτερον τοῦτο ὁ συμβασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἐφιλοτιμήσατο τοῖς ἑαυτοῦ ἱερεῦσιν, οὐδαμῶς ἡ βα-

* L. φιλοτιμεῖσθαι ὑμ. περιποιῆσαι.

* L. τοῦτο γὰρ μᾶλλον τοῦτο τὸ ὑπὸ χεῖρας ὠφελεῖ.

* L. ταύτης δὲ ἡ ἀγχίνοια.

* ἀδιασείστῳ.

Piiſſimo, & tranquilliſſimo domino, victori & triumphatori, filio dilecto Dei, & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti Conſtantino imperatori Leo epiſcopus ſervus ſervorum Dei.

REgi * regum, in cujus poteſtate ſunt regna mundi, puſilli cum magnis gratiam agimus, qui ita in nobis terrenum contulit regnum, ut cœleſtia vos magis amare concederet. Plus eſt enim, quod in Deo defixa mente confiditis, quam quod de collato vobis divinitus honore regnatis. Illud enim vobis, hoc proficit omnino ſub-
B jectis. Nam triumphalem paterni diadematis gloriam, naſcendo ſuperna miſeratione obtinetis: pietas enim veſtra, fructus miſericordiæ eſt: poteſtas autem cuſtos eſt diſciplinæ. Per illa igitur regia mens Deo jungitur, per iſtam vero cenſura ſubditis adhibetur. Illius opes, inopes adjuvant: hujus autem ſagacitas, a vero tramite deviantes emendat. Non enim minor regnantium cura eſt, prava corrigere, quam de adverſariis triumphare: quia ei nimirum poteſtatem ſuam ſerviendo ſubjiciunt, cujus profecto munere & protectione imperare noſcuntur. Unde divinitus præordinata veſtra Chriſtianiſſima pietas, & habitaculum di-
C gniſſimum ſancti ſpiritus in ſui cordis arcano præparans, quanto caput eccleſiæ dominum Jeſum Chriſtum, veræ pietatis regulam amplectendo, conceſſi ſibi ab eo regni monſtrat auctorem, tanto ſanctum venerabile corpus ejus, quæ eſt ſancta mater eccleſia, ut ſincerus & principalis filius, largiendo atque fovendo inconcuſſa facit ſoliditate gaudere. Scriptum eſt igitur de vobis, clementiſſime principum, & de eadem ſancta eccleſia toto terrarum orbe diffuſa: *Erunt*, inquit, *reges nutritii tui*; pariterque ſcriptum eſt; *Honor regis judicium diligit*: quia dum divina rebus humanis præponitis, & orthodoxam fidem
D curis ſecularibus incomparabiliter antefertis, quid aliud quam judicium rectum Dei cultu veneramini, & ſacrificium puriſſimum atque holocauſtum divinæ ſuavitatis odore flagrans in ara veſtri pectoris ejus inviſibili majeſtati mactatis? Hæc de piiſſimi animi veſtri propoſito Chriſtianiſſimæ Auguſtorum efficaciter dici, Dei gratia operante, confidimus, qua ſola & error omnis evictus eſt, & rectitudo evangelicæ atque apoſtolicæ fidei cum ſincera caritatis copula apud cunctos eccleſiarum Chriſti præſules obtinetur. Ibi enim Chriſtianæ fidei veritas lucet, ubi gemina, Dei videlicet & proximi, caritas fervet. Pro-
E inde niſi hoc utrumque rex regum omnipotens Deus ſuis ſacerdotibus condonare diſponeret, numquam ſe regia generoſitas ad infimos famulos inclinaret, & paululum regali faſtigio ſepoſito, unum ſe de collegio ſacerdotum pro zelo Dei annumerari concupiſceret. O quam glorioſa, & præcelſa, veraque humilitas, quæ pro amore divino ſe inclinare dignata eſt. Quid igitur reſtat Auguſte, regie & ſublimiſſime princeps, niſi ut Deus, qui incrementum dat, hæc opera cordi regio dignanter inſpiret, augeat, & im-

* Al. de initio hujus epiſtolæ in ſub Leone II vita.

Iſa. 49. Pſal. 98.

EPIST. LEONIS II PP. ad IMP.

impleat in vobis lucem catholici dogmatis, qua fugentur hæreticæ nebulæ pravitatis. Denique legatos hujus apoſtolicæ ſedis matris veſtræ Romanæ eccleſiæ pietatis veſtræ famulos, id eſt, Theodorum & Georgium presbyteros, & Joannem diaconum filios noſtros, atque Conſtantinum ſubdiaconum regionarium ſanctæ noſtræ eccleſiæ, una cum perſonis, quæ cum eis profectæ fuerant, quæ a prædeceſſore meo apoſtolicæ memoriæ Agathone papa per octavam indictionem pro cauſa fidei, veſtra pietate jubente, illuc directæ fuerant, per nuper elapſam decimam indictionem menſe Julio, cum divalibus clementiæ veſtræ apicibus & ſynodalibus geſtis, cum magno jucunditatis gaudio in domino exultantes, ſuſcepimus: & quaſi de quodam mœroris fluctu optatæ tranquillitatis portum ingreſſi, receptis viribus, cum gratiarum actionibus exclamare cœpimus: domine, ſalvum fac Chriſtianiſſimum regem noſtrum, & exaudi eum in die, in qua invocaverit te; per cujus a Deo inſpiratum ſtudium per totum orbem terrarum apoſtolicæ & veræ traditionis pietas flagrat, dum tetra caligo hæreticæ pravitatis evanuit. Merito igitur cum propheta canendum eſt ac dicendum: *Domine in virtute tua * exaltabitur rex, & ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer. Deſiderium animæ ejus tribuiſti ei, & voluntate labiorum ejus non fraudaſti eum. Rex* enim *qui ſedet in ſolio*, ſicut ſapientiſſimus quidam ait, *intuitu ſuo diſſipat omne malum*. Etenim diſſipatum eſt, domino cooperante, veſtræ pietatis laboribus malum, quod diaboli nequitia ad deceptionem hominum induxerat: & bonum Chriſtianæ fidei, quod Chriſtus ad ſalutem hominum contulit, obtinet. Igitur geſtorum ſynodalium ſeriem recenſentes, curioſaque diligentia ſingula, quæque geſta ſunt flagitantes, eadem quæ apoſtolicæ ſedis legati narraverant, ſcriptis conſonantibus convenire reperimus. Cognovimus enim, quod ſancta & univerſalis & magna ſexta ſynodus, quæ per Dei gratiam imperiali decreto in regia urbe nuper congregata eſt, eadem, quæ & univerſum concilium aſſidens huic ſanctæ ſedi apoſtolicæ, cujus miniſterio fungimur, ſenſerit, atque decreverit ſub orthodoxæ fidei integritate, regulisque majorum, atque concorditer nobiſcum confeſſa eſt, unum eſſe de ſancta & inſeparabili Trinitate noſtrum Jeſum Chriſtum, ex duabus & in duabus naturis inconfuſe, inſeparabiliter, indiviſe conſiſtentem, ut vere Deum perfectum, & hominem perfectum eundem ipſum, ſalvaque proprietate uniuſcujuſque in eo convenientium naturarum, eundem ipſum divina operatum ut Deum, & humana inſeparabiliter operatum ut hominem, abſque ſolo peccato: & duas idcirco naturales voluntates, duaſque naturales operationes eum habere veraciter prædicavit, per quæ principaliter & naturarum ejus veritas demonſtratur, uſque ad cognoſcendam profecto differentiam, quarum ſunt natura-

Psalm. 19.

Psal. 20. * exaltabitur.

Prov. 20.

Vide Epiſt. ejuſdem Leonis ad Epiſcopos Hiſpaniæ.

ANNO CHRISTI 680

A ... στολικὴ ἀξίᾳ τοῖς ἐσχάτοις ἑαυτῆς δούλοις συγκατέβηκε, καὶ πρὸς ὀλίγον τοῦ βασιλικοῦ ὕψους ἐξαιρέτου * τυγχάνοντες ἑαυτὴν ἐπιποθεῖ συνευρεθῆναι τε τῶν ἱερέων καταλόγῳ διὰ τὸν πρὸς Θεὸν ζῆλον. ὦ ποία σύνταξις καὶ ὑψηλοτάτη καὶ ἀληθὴς πεποίθησις, ἥτις διὰ τὸν πρὸς Θεὸν πόθον συγκαταβαίνειν κατηξίωσε. τοίνυν τί περιλέλειπται, ἐξοχώτατε στεφανηφόρε, καὶ ἡσυχώτατε βασιλέων, εἰ μὴ τοί γε ἵνα ὁ Θεὸς ὁ παρέχων τὴν ἐπίδοσιν, ταῦτα τὰ νοήματα ἀξίως ἐμφυτεύσῃ ἐν τῇ βασιλικῇ ὑμῶν καρδίᾳ, καὶ αὐξήσῃ, καὶ πληρώσῃ ἐν ὑμῖν τὸ φῶς τοῦ καθολικοῦ δόγματος, ἵνα * φωτίζωνται τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος αἱ συνειδήσεις;

B ἐπειτα καὶ τοὺς ληγατευτὰς τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς μητρὸς ὑμῶν τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, τοὺς οἰκέτας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, Θεόδωρον καὶ Γεώργιον τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ Ἰωάννην τὸν διάκονον τὰ ἡμέτερα τέκνα, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν ὑποδιάκονον ῥεγεωνάριον τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς ἀποδημησάντων προσώπων, τῶν παρὰ τοῦ προηγησαμένου ἡμᾶς τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Ἀγάθωνος τοῦ πάπα κατὰ τὴν ὀγδόην ἐπινέμησιν ἕνεκα τοῦ τῆς πίστεως πράγματος κατὰ κέλευσιν τῆς ὑμῶν εὐσεβείας αὐτόθι σταλέντων, διὰ τῆς ἐνεστῶσης διελθούσης δεκάτης ἐπινεμήσεως τῷ * Ἰουνίῳ μηνὶ μετὰ θείων κεραιῶν τῆς ὑ-

C μῶν φιλανθρωπίας, ἅμα καὶ συνοδικοῖς ὑπομνήμασι μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἀγαλλιώμενοι ἐδεξάμεθα. καὶ ὥσπερ ἀπό τινων κυμάτων λύπης εἰς εὐκταῖον γαλήνης λιμένα εἰσελθόντες καὶ ἐνισχύσαντες μετὰ εὐχαριστίας ἠρξάμεθα βοᾷν· κύριε σῶσον τὸν χριστιανικώτατον ἡμῶν βασιλέα, καὶ ἐπάκουσον αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσηταί σε, οὗτινος διὰ τῆς θεοπνεύστου σπουδῆς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἡ εὐσέβεια τῆς ἀποστολικῆς καὶ ἀληθοῦς παραδόσεως ἀναζωπυρεῖ, καὶ ἡ δυσειδὴς τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος ἀχλὺς ἐματαιώθη· ἄξιον οὖν ἐστι τῷ προφήτῃ συμψάλλειν, καὶ λέγειν. κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλ-

D λιάσεται σφόδρα. τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. ὁ γὰρ βασιλεὺς καθήμενος ἐπὶ θρόνου, καθώς τις σοφώτατος φησι, τῷ οἰκείῳ αὐτοῦ σκοπῷ διασκεδάσει πᾶν πονηρόν. ἤδη γὰρ τοῖς μόχθοις τῆς ὑμῶν εὐσεβείας τοῦ κυρίου συνεργοῦντος τὸ πονηρὸν διεσκορπίσθη, ὅπερ ἡ τοῦ διαβόλου πονηρία πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπάτην ἐπήγαγε· καὶ τὸ ἀγαθὸν τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, ὅπερ ὁ Χριστὸς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐχαρίσατο, τοῦτο ἐπικρατεῖ. τοιγαροῦν τῶν συνοδικῶν τὸ ὕφος ἀναδραμόντες, καὶ ἐπιμελῶς περιεργασάμενοι,

E καὶ ἕκαστα τῶν ὑπομνημάτων ἀπαιτήσαντες, τὰ αὐτὰ, ἅπερ καὶ οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου λεγατάριοι ἐξηγήσαντο, τοῖς συμφωνοῦσιν ἐγγράφοις, ηὕρομεν συμβαίνειν. καὶ γὰρ ἐπέγνωμεν, ὅτι ἡ ἁγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος, ἥτις κατὰ Θεοῦ χάριν τῷ βασιλικῷ προστάγματι ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι συνηθροίσθη πόλει, τὰ αὐτὰ, ἅπερ καὶ ἡ * οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ τῷ ἁγίῳ καὶ ἀποστολικῷ τούτῳ θρόνῳ συγκειμένη, ὧτινι καὶ τὴν διακονίαν ἐκπληροῦμεν, συνήνεσέ τε καὶ ἐψηφίσατο ἐπὶ τῇ ὁλοκληρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ τοῖς τῶν πα-

L. ἀπόρων ... ἑαυτῶν

L. φυγαδεύωνται

L. Ἰουλίῳ

L. ... ἡ σύνοδος

ANNO CHRISTI 680.

πατέρων κανόσι, καὶ ὁμογνωμόνως ἅμα ἡμῖν συνωμολόγησε τὸν ἕνα τῆς ἁγίας καὶ ἀχωρίστου Τριάδος εἶναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀχωρίστως, ἀδιαιρέτως τυγχάνοντα, ὡς ἀληθῶς Θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν τοῦτον, σωζομένης τῆς ἰδιότητος ἑκάστης τῶν ἐν αὐτῷ συνελθουσῶν φύσεων. τὸν αὐτὸν τοῦτον τὰ θεῖα ἐνεργοῦντα ὡς Θεὸν, καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἀχωρίστως ἐνεργοῦντα ὡς ἄνθρωπον χωρὶς μόνης ἁμαρτίας. καὶ διὰ τοῦτο δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἔχειν αὐτὸν ἀληθῶς ἐκήρυξε, δι' ὧν καὶ ἡ τῶν φύσεων αὐτοῦ πρωτοτύπως ἀλήθεια ἀποδείκνυται· πρὸς ἐπίγνωσιν δηλονότι τῆς διαφορᾶς ὧν εἰσι φύσεων, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς συνέστηκε δι' ἀπεραλήθως * ἔδειξε ταύτην τὴν ἁγίαν καὶ ἀξιεπαίνετον κεκηρυγμένην ἕκτην σύνοδον, ἥτις διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνίας τὴν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως τοῖς πιστοῖς φανεροῖ, ἀπροσκόπτοις ποσὶ κατακολουθήσασα τῷ τε ἀποστολικῷ κηρύγματι, καὶ τοῖς ὅροις τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων, συναινοῦσαν ἐν ἅπασι, καὶ τοὺς αὐτῶν περιπτυσσομένην κανόνας, καὶ μηδὲν προστεθεῖσαν ἢ ὑπεξαίρουσαν παρὰ τὰ ὁρισθέντα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν καὶ εὐαγγελικὴν τρίβον διὰ εὐθείας βαδίζουσαν· καὶ ἐν αὐτοῖς, καὶ δι' αὐτῶν τὸ σχῆμα τῶν ἱερῶν δογμάτων, καὶ ἡ διδασκαλία τῶν τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐκείνων πατέρων ἐφυλάχθη, ἔτι δὲ καὶ ὁ κανονικὸς θεσμὸς * τῶν προοιμιασθησῶν πρὸς οἰκοδομὴν πάντων. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὑπάρχει ἀληθῶς ἄξιον καὶ τῷ Θεῷ ἀρεστὸν, ὅτι ἡ ἀλήθεια τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος ἥτις τὴν αὐτοκρατορικὴν δυναστείαν κατακοσμεῖ, καὶ τὴν βασιλικὴν φιλανθρωπίαν φυλάττει, κατὰ τὸ διάταγμα τῆς σεβασμιωτάτης εὐσεβείας ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ἐπηύξησε, καὶ καθάπερ ἀκτὶς ἡλίου τὰς πάντων περιεκάθαρε καρδίας· ὅπως πάλιν * ἐκεῖνοι τὴν διδασκαλίαν πνευματικῶς τῆς εὐσεβείας κομίσωνται, ὅθεν ἐπιγινώσκειν ὀφείλουσιν ἀμέμπτως αὐτοῖς παρασχεθεῖσαν τῆς δικαίας οἰκονομίας τὴν κυβέρνησιν. τοιγαροῦν συνοδικῇ ἀποφάσει, καὶ ψήφῳ βασιλικοῦ διατάγματος, καθάπερ τῇ τοῦ πνεύματος διστόμῳ ῥομφαίᾳ, ἅμα ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι καὶ ἡ πλάνη τῆς καινῆς φαυλότητος ἐξεκεντήθη, καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ψεύδους σὺν τῇ ἑαυτῶν βλασφημίᾳ ἐξωλίσθησαν· οἵτινες ἐπεχείρησαν στόματι ἱεροσύλῳ ἐκτίθεσθαι ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένων δύο φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως συνέστηκε. τοῦτον τοίνυν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως τὸν τύπον ὁ προηγησάμενός με Ἀγάθων ὁ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης πάπας ἅμα τῇ τιμίᾳ συνόδῳ ἐκήρυξε. καὶ τοῦτον τοῖς προλαβοῦσιν ἐγγράφοις ἐν τῷ τῆς τιμίας ἀναφορᾶς πιττακίῳ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ διὰ τῶν οἰκείων ληγαταρίων ἀπέπεμψεν, ἀποδεικνὺς καὶ ἐπικυρῶν ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων χρήσεσιν, * ὅντινα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἁγία καὶ μεγάλη τοῦ κυρίου σύνοδος ἡ διὰ τῆς ὑμετέρας γινομένη * συνόδου ἐδέξατο, καὶ ἐν ἅπασιν αὐτὸν σὺν ἡμῖν περιεπτύξατο, ὡς τὴν εἰλικρινῆ διδασκαλίαν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀ-

* L. τεῖρα ἐγνωμεν
* L. προοιμιασθέντων
* L. ἐκεῖνοι
* L. ὅντινα ἐπὶ τ. π. ἡ ἁ. κ. μ. τοῦ κυρίου σύνοδος ἡ διὰ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος συναχθεῖσα ἐδέξατο,
* συνόδου

EP. LEONIS II. PP. ad IMP.

A rum, ex quibus & in quibus unus idemque dominus noſter Jeſus Chriſtus conſiſtit; per quæ revera probavimus, hanc ſanctam & laudabilem atque prædicabilem ſextam ſynodum, per miſericordiam Dei, qui Chriſtianæ fidei veritatem ſuis fidelibus reſerat, apoſtolicam prædicationem inoffenſo pede fuiſſe ſecutam, ſanctorumque & univerſalium quinque conciliorum definitionibus in omnibus conſentientem, nihil ſuper ſtatuta orthodoxæ fidei augentem aut minuentem, ſed regiam & evangelicam ſemitam rectiſſime gradientem, & in his atque per eos ſacrorum dogmatum lima, & probabi- B lium catholicæ Eccleſiæ patrum doctrina ſervata eſt, & regularis lima ad omnium ædificationem prolata. Sed & hoc vere dignum, Deoque gratiſſimum exiſtit, quod apoſtolicæ prædicationis veritas, quæ imperialem exornat potentiam, & principalem clementiam ſervat, per auguſtiſſimæ pietatis edictum in toto orbe terrarum percrebuit, & ſicut ſolis radius omnium hominum corda luſtravit, ut inde rurſus doctrinam pietatis ſpiritaliter perceperint, unde juſtæ diſpenſationis gubernacula benigne ſibi præberi cognoſcunt. Synodali igitur ſententia & imperialis edicti cenſura, tan- C quam ancipiti ſpiritus gladio, cum priſcis hæreſibus etiam novæ pravitatis error expunctus eſt: & qui auctores falſitatis extiterunt, cum ſuæ blaſphemiæ labe proſtrati ſunt: qui ore ſacrilego tentaverunt aſſerere unam voluntatem & unam operationem in duabus ſubſiſtentialiter unitis naturis domini noſtri Jeſu Chriſti, ex quibus & in quibus indiviſibiliter & inconfuſe conſtitit. Hanc igitur rectæ atque apoſtolicæ traditionis normam prædeceſſor meus Agatho, apoſtolicæ memoriæ pa- D pa, cum ſua ſynodo prædicavit: hanc ſcriptis percurrentibus ſuæ ſuggeſtionis pagina veſtræ pietatis per ſuos legatos emiſit, approbans & confirmans teſtimoniis ſanctorum ac probabilium eccleſiæ doctorum, quam ſancta nunc & magna ſynodus, domini & veſtro favore celebrata, ſuſcepit, & in omnibus nobiſcum amplexa eſt, utpote beati Petri apoſtolorum principis ſinceram doctrinam in ea agnoſcens, & immutilatæ pietatis in hac ſigna contrectans. Sancta igitur univerſalis & magna ſexta ſynodus, quam nutu Dei veſtra clementia ſedule convocavit, & cui pro Dei miniſterio præfuit, apo- E ſtolicam in omnibus, & probabilium patrum doctrina ſecuta eſt: & quia definitionem rectæ fidei, ut dictum eſt, pleniſſime prædicavit, quam & apoſtolica ſedes beati Petri apoſtoli (cujus licet impares miniſterio fungimur) veneranter ſuſcepit, idcirco & nos, & per noſtrum officium hæc veneranda ſedes apoſtolica concorditer ac unanimiter his, quæ definita ſunt ab ea, conſentit, & beati Petri auctoritate confirmat, ſicut ſupra ſolidam petram, qui Chriſtus eſt, ab ipſo domino adeptis firmitatem. Propterea ſicut ſuſcepimus atque firmiter prædicamus ſancta quinque univerſalia concilia, Nicænum, Conſtantinopolitanum, Epheſinum pri-

primum, Chalcedonenſe, & Conſtantinopolitanum, quæ & omnis Chriſti eccleſia approbat & ſequitur: & ita quod nuper in regia urbe pio veſtræ ſerenitatis annisu celebratum eſt ſanctum ſextum concilium, ut eorum pediſſequum & ea interpretans pari veneratione atque cenſura ſuſcipimus. & hoc cum eis digne connumerari, tanquam una & æquali Dei gratia congregatum decernimus: & qui in eo fideliter convenerunt Chriſti eccleſiæ ſacerdotes, inter ſanctos eccleſiæ patres atque doctores adſcribendos æque cenſemus. Nam & iſtis, ſicut & illis, idem Dei Spiritus ſalutem animarum operatus eſt, & hujus immarceſcibilis fructus imperiali pietati veſtræ a domino reputabitur, cujus & per ſecula prædicando labore (mirabiliter Dei gratia cooperante) perfectum eſt. Anathematizamus præterea, atque execramur omnes hæreſes, omneſque earum auctores atque fautores, qui adverſus apoſtolicam & orthodoxam fidem diabolicis decepti fallaciis, falſitatis errores in eccleſiam conati ſunt introducere, id eſt, Arium, Sabellium, Macedonium, Apollinarem, Eunomium, Neſtorium, Eutychem, Dioſcorum, Timotheum, Severum, Themiſtium, Origenem, qui & Adamantius, Didymum, & Evagrium, ſimiliter ſcripta Theodori ti adverſus duodecim ſancti Cyrilli capitula, cum epiſtola, quæ dicitur Ibæ, miſſa ad Marim Perſam, & una cum eis Jacobum, * Theodoſium, Gajanum, Anthimum, Zoaram, Donatum, Novatum, Priſcillianum, Paulum, Photinum, Pelagium, * Fauſtum, Maximum, quos ſancta catholica atque apoſtolica eccleſia de catalogo fidelium patrum, utpote zizania de area dominicæ eccleſiæ, gehennæ ſupplicio abdicanda, per ventilabrum divinæ diſcretionis abjecit. Pariterque anathematizamus novi erroris inventores, id eſt, Theodorum Pharanitanum epiſcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Conſtantinopolitanæ eccleſiæ * ſucceſſores magis quam præſules, nec non & Honorium qui hanc apoſtolicam eccleſiam non apoſtolicæ traditionis doctrina luſtravit, ſed perſana proditione * immaculatam fidem ſubvertere conatus eſt. Et omnes, qui in ſuo errore defuncti ſunt: ſimiliter anathematizamus, & abominamur imitatores eorum & complices, qui dudum fuerunt, vel nunc uſque ſunt, id eſt Macarium quondam fallaciſſimum Antiochiæ eccleſiæ deceptorem, cum ſui erroris diſcipulo, imo magiſtro Stephano: & cum eis Polychronium novum, ut vere dictum eſt, Simonem, qui hæreticæ pravitatis deluſus phantaſmate, mortuos ſuſcitare pollicitus, dum vanam ejus præſumptionem effectus non ſequitur, fallax & in hoc omnibus comprobatus eſt: & qui ſimilia eorum ſapuerunt, vel ſapiunt, & qui unam videlicet voluntatem & unam operationem dicere præſumpſerunt, vel præſumunt in duabus naturis domini noſtri Jeſu Chriſti, quos & ſancta univerſalis ſupra memorata ſexta ſynodus abdicavit: & Macarium quidem de præſulari dignita-

* G. Theodorum

* G. Celeſtium, Julianum

* ſubſeſſores, id eſt, inſidiatores magis quam præſides

* G. immaculatam maculari permiſit,

προσέλαβεν ἐν αὐτῷ ἐπιγινώσκουσα, καὶ σημεῖον ὁλοκλήρου εὐσεβείας ἐν αὐτῷ τούτῳ διεχαράττετο. ἡ γὰρ ἁγία οἰκουμενικὴ καὶ μεγάλη ἕκτη σύνοδος, ἣν ἐπινεύσει Θεοῦ σπουδαίως ἡ ὑμῶν φιλανθρωπία συνεκάλεσέ τε καὶ προηγήσατο αὐτῆς ἐκ Θεοῦ ὑπουργίας, ἐν πᾶσι τῷ ἀποστολικῷ κανόνι καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐγκρίτων πατέρων ἐξηκολούθησεν. καὶ ἐπειδή, ὡς προείρηται, τῆς ὀρθῆς πίστεως τὸν ὅρον τελείως ἐκήρυξεν, ὅνπερ καὶ ὁ ἀποστολικὸς θρόνος τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, οὗτινος τὴν διακονίαν εἰ καὶ ἀνάξιοι ὄντες ἐκπληροῦμεν, σεβασμίως ἐδέξατο· διὸ δὴ καὶ ἡμεῖς, καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας τάξεως οὗτος ὁ προσκυνητὸς ὁ ἀποστολικὸς θρόνος ὁμογνωμόνως τε καὶ ὁμοψύχως τοῖς παρ' αὐτῆς ὁρισθεῖσι συναινεῖ, καὶ τῇ αὐθεντίᾳ τοῦ μακαρίου Πέτρου βεβαιοῖ, καθάπερ ἐπὶ στερεᾷ πέτρᾳ, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου τὴν στερρότητα κομιζομένους. διὰ τοῦτο οὖν καθὼς δεχόμεθα, καὶ βεβαίως κηρύττομεν τὰς πέντε ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους, τήν τε ἐν Νικαίᾳ, καὶ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην, καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι, καὶ πάλιν τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἅστινας καὶ πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία κυροῖ, καὶ τούτοις ἀκολουθεῖ· οὕτως καὶ τὴν νεωστὶ ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει εὐσεβεῖ * ἐπινεύσει τῆς ὑμετέρας γαληνότητος ἐπιτελεσθεῖσαν ἁγίαν ἕκτην σύνοδον, ὡς ταύτας ἑρμηνεύσασαν, καὶ τούταις ἐπακολουθοῦσαν, τῷ ὁμοίῳ σεβάσματι κρίνοντες δεχόμεθα. καὶ ἀξίως ἅμα ταύταις συναριθμηθῆναι αὐτὴν ψηφιζόμεθα, ὡς καὶ αὐτὴν ὡσαύτως τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι συναθροισθεῖσαν, εἶτα δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πιστῶς συνελθόντας ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ὁμοίως ἀναφέρεσθαι κρίνομεν. καὶ γὰρ καὶ ἐν τούτοις, καθὼς καὶ ἐν ἐκείνοις τὸ αὐτὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν ἐνήργησε. καὶ ὁ ταύτης καρπὸς ὁ ἀμάραντος τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβεῖ βασιλείᾳ καταλογισθήσεται παρὰ τοῦ κυρίου, ἧστινος τῷ μόχθῳ συνεργούσης τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος θαυμαστῶς ἀπετελέσθη εἰς αἰῶνας κηρυττομένη. προσέτι τούτοις συναναθεματίζομεν πάσας τὰς αἱρέσεις, καὶ τοὺς τούτων ἅπαντας ἀρχηγοὺς καὶ στασιαστάς, οἵτινες κατὰ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ταῖς τοῦ διαβόλου ἀπάταις κρατυνόμενοι πλάνας ψευδεῖς ταῖς ἐκκλησίαις ἐπεχείρησαν παρεισαγαγεῖν· τουτέστιν Ἄρειον, Σαβέλλιον, Μακεδόνιον, Ἀπολλινάριον, Εὐνόμιον, Νεστόριον, Εὐτυχέα, Διόσκορον, Τιμόθεον, Σευῆρον, Θεμίστιον, Ὠριγένην τὸν καὶ Ἀδαμάντιον, Δίδυμον, καὶ Εὐάγριον· ὡσαύτως τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτου τὰ κατὰ τῶν δεκαδύο κεφαλαίων τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου μετὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης Ἴβα πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην σταλείσης· ἅμα δὲ αὐτοῖς καὶ Ἰάκωβον, καὶ * Θεόδωρον, καὶ Γαϊανόν, Ἄνθιμον, Ζωόραν, Δονάτον, Ναυάτον, Πρισκιλλιανόν, Παῦλον, Φωτεινόν, Πελάγιον, Κελέστιον, Γυλιανόν, Φαῦστον, καὶ Μαξιμῖνον· οὓς ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πιστῶν πατέρων, ὡς δὴ ζιζάνια τῆς δεσποτικῆς ἅλωνος, λέγω δὴ τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας ταῖς κολάσεσι τῆς γεέννης τῷ πτύῳ τῆς θείας κρίσεως ἀπεβάλετο. καὶ ὡσαύτως ἀναθεματίζομεν τοὺς ἐφευρετὰς τῆς νέας πλάνης· τουτέστι Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν ἐπίσκοπον, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Σέργιον, Πύῤῥον, Παῦλον, Πέτρον, τοὺς τῆς ἐκκλη-

σίας

* ἐπινεύσει ὁμο...

* L. Θεοδόσιον

ANNO CHRISTI 680

σίας Κωνσταντινουπόλεως ὑποκαθεσθεὶς μᾶλλον, ἤπερ καθηγητής. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ὀνώριον, ὅστις ταύτην τὴν ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν οὐκ ἐπεχείρησε διδασκαλίᾳ ἀποστολικῆς παραδόσεως ἁγνίσαι, ἀλλὰ τῇ βεβήλῳ προδοσίᾳ μιανθῆναι τὴν ἄσπιλον παρεχώρησε· καὶ πάντας δὲ τοὺς ἐν τῇ ἑαυτῶν πλάνῃ τελευτήσαντας· ὡσαύτως δὲ βδελυττόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν τοὺς τούτων μιμητὰς καὶ συναιρέτας, τούς τε ἤδη ἔκπαλαι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὄντας, τουτέστι Μακάριον τὸν γενόμενον ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἅμα τῷ σὺν αὐτῷ τῆς πλάνης μαθητῇ, μᾶλλον δὲ διδασκάλῳ Στεφάνῳ· καὶ σὺν αὐτοῖς Πολυχρόνιον τὸν νέον ὡς ἀληθῶς Σίμωνα· ὅστις τῇ φαντασίᾳ παιζόμενος τῆς αἱρετικῆς φαυλότητος ἐγείρειν νεκροὺς ἐπηγγείλατο· τοῦ δὲ ἀποτελέσματος τῇ ματαίᾳ αὐτοῦ κατατολμήσει μὴ ἑπομένου, ἐν πᾶσιν ἀπατεὼν ἐδείχθη. ἔτι δὲ καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶν φρονήσαντας, ἢ φρονοῦντας, τοὺς δηλονότι ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν φύσεων κατατολμήσαντας, ἢ κατατολμῶντας, ἢ μέλλοντας κατατολμᾶν ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀπεκήρυξεν ἡ προμνημονευομένη ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος. καὶ τὸν Μακάριον μὲν τοῦ τῆς προεδρίας ἀξιώματος ἀπεβάλετο, τὸν δὲ μαθητὴν αὐτοῦ Στέφανον, καὶ Πολυχρόνιον τὸν μεματαιωμένον γέροντα τῆς ἱερατικῆς ἐξέωσε τιμῆς, τούς τε τούτων μετόχους καὶ ἑταίρους, οἵτινες οὐκ ἠβουλήθησαν συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι, ἀνομίαν δὲ ἐλογίσαντο ἐπὶ ταῖς κοίταις αὐτῶν· οἵτινες τὰς ἰδίας πλάνας πανταχοῦ ἐπεχείρησαν κατασπεῖραι, κατ' ἐξαίρετον ὁ Μακάριος, καὶ ὑπὸ τὴν δορὰν τοῦ προβάτου λανθάνων ἀπεφάνθη λύκος, καὶ ἀντὶ ποιμένος ηὑρέθη κλέπτης, καὶ λῃστὴς ἀπερρίφθη ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ τῶν προβάτων ποιμένος, τουτέστι τοῦ Χριστοῦ ὡς πολυορκητὴς καὶ λοιμοφθόρος. διὸ καὶ τῇ τοῦ ἀναθέματος δορᾷ ἀξίως ἐπλήγησαν, καὶ αἰωνίοις συνδεθέντες δεσμοῖς, μὴ βουλόμενοι μετανοῆσαι * ἀδιαλύτως ἀναφραγέντες κατέχονται· μήπως πάλιν διαναστάντες τῷ μιασμῷ τῆς οἰκείας λοιμοφθόρου διδασκαλίας τῇ ἀχαλινώτῳ αὐτῶν τόλμῃ τινὰς τῶν ἁπλουστέρων μολύνωσιν. οἵτινες καὶ μέχρι τοῦ παρόντος ἐπιμόνως τῇ οἰκείᾳ αὐτῶν ἐνστάσει προσμεῖναι ἠθέλησαν, * ἤπερ ἵνα πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ὑποστρέψαντες σωθῶσι. τῇ γὰρ χρονίᾳ κακίᾳ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία αὐτῶν· καὶ παρὰ πᾶσιν ἐφάνησαν συνειδήσει μᾶλλον, ἤπερ ἀγνοίᾳ ἐξολισθήσαντες, ὡς ἐκστατικῶς ἐπιμαχόμενοι τῇ ἀποστολικῇ ἀληθείᾳ· καὶ μᾶλλον τὴν ἑαυτῶν, ἤπερ τὴν τοῦ Θεοῦ δόξαν ἐπιζητοῦντες. ὁπόταν ὁ κύριος ὑπομιμνήσκει τοὺς πλημμελοῦντας προτρέπων πρὸς διόρθωσιν μετανοίας. οὐ γὰρ βούλεται τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλ' ἵνα ἐπιστραφῇ, καὶ ζήσηται. ὅτι γὰρ ὑπομιμνήσκειν κατηξίωσεν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια διὰ θείων αὐτῆς γραμμάτων τὴν ἡμετέραν οὐθενότητα, ἵνα μυηθῶσιν ἐν τοῖς δόγμασι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς σωτηριώδους διδασκαλίας, ὅπως φθάσωσι πρὸς τὴν τῆς ὑγιοῦς πίστεως γνῶσιν, ὡς ἀσθενοῦσι καὶ περὶ τὴν πίστιν ναυαγοῦσι τούτοις χεῖρα πνευματικῆς διδασκαλίας ἐπιδεδώκαμεν σπουδαίως, ἵνα πρὸς τὸν τῆς ἀληθείας λιμένα ἀφίκωνται· καὶ πρὸς τὸ ἐπιγνῶναι τῆς ὑγιαινούσης πίστεως τὴν ὀρθότητα ἀδιαλείπτως ἰατρικὰ βοηθήματα παρεχόμεθα κατὰ τὸ ἁρμόζον τῇ ἡμετέρᾳ διακονίᾳ. αἱ παρ-

* ἀντὶ

EP. LEONIS II PP. ad IMP.

te dejecit, diſcipulumque ejus Stephanum, & Polychronium ſenem vaniſſimum, ſacerdotii honore fruſtravit, eorumque participes atque ſocios, qui noluerunt intelligere ut bene agerent, & iniquitatem meditati ſunt in cubilibus ſuis, qui ſuos, & præſertim Macarius errores huc illucque diſſeminari conati ſunt. Et dum ſub ovili tegmine latens lupus appareret, & pro paſtore fur & latro compertus eſt, a vero paſtore ovium Chriſto, ut peſtifer ac devaſtator abjectus eſt: idcirco dignæ anathematis * ſtylo percuſſi ſunt, & æternis * vinculis colligati, pœnitere nolendo, inſolubiliter tenentur obſtricti: ne rurſus in effrænatæ præſumptionis audaciam, concitati, ſuæ peſtiferæ doctrinæ contagio quempiam de ſimplicibus fœdarent; qui etiam nunc uſque in ſua obſtinatione pervicaciter perſeverare maluerunt, quam ad veritatis cognitionem, ut ſalvarentur, pœnitudo converti: obduravit enim cor eorum diuturna malitia, & omnibus claruerunt conſcientiæ magis quam ignorantiæ * labe proſtrati, ut ſponte rebelles apoſtolicæ veritatis, & ſuam magis quam Dei gloriam inquirentes, cum Deus moneat ad pœnitentiæ correctionem deliquentes exhortans: *Nolo mortem peccatoris, ſed ut convertatur, & vivat*. Nam quod per divalia ſcripta veſtra pietas noſtram exiguitatem commonere dignata eſt, ut ſalutari doctrina & orthodoxæ fidei dogmatibus imbuerentur, quatenus ad ſanæ fidei ſcientiam pervenirent, ut ægrotis & naufragantibus circa fidem, ſedulo eis manum ſpiritalis doctrinæ porreximus, ut ad portum veritatis pertingerent, & medicinalia monita ad cognoſcendam ſanæ ſcientiæ rectitudinem indeſinenter contulimus & quod ad noſtrum miniſterium congruit, admonitionis remedia non omiſimus cupientibus exhibere. Licet autem ſcripturæ ſtylus, pro ſtatu apoſtolicæ & evangelicæ fidei admiranda certamina veſtræ clementiæ & vigilantiam ſingularem narrare non ſufficiat, non tamen ideo prætermittenda ſunt fortitudinis inſignia, dum ubique orbis univerſus ejus canit præconia. O ſancta mater eccleſia, exurge, depone pallium mœroris, & induere ſtolam jucunditatis tuæ. Ecce filius tuus conſtantiſſimus principum, defenſor tuus, adjutor tuus, ne commovearis, accinctus eſt gladium verbum Dei, quo dividit incredulos a fidelibus, induit ſe loricam fidei, & galeam ſalutis ſpem. En propugnator tuus, confide, ne metuas, novus David, non ille rex unius gentis Judaicæ, ſed hic tuus Chriſtianæ plebis piiſſimus princeps, Nazareni ſanguine purpuratus, dejecit Goliam magniloquum hoſtem tuum, & cunctum agmen ejus huc illucque diſperſit: percuſſit frontem ejus jactu lapidis, ubi non inerat ſignaculum pietatis, amputatum eſt caput ejus, & in membris ejus nullus vigor relictus eſt. En ubique triumphus portatur in pilo. Congregamini pariter & venite o religioſiſſimæ Chriſti eccleſiæ, cum ſacerdotibus plebes toto orbe diffuſæ, canite magna voce, & dicite: Vicit novus David * conſtantiſſimus Augu-

Pſal. 35

* al. ...

* clade

Ezech. 18

1. Reg. 17

* Alluſio ad nomen Juſtiniani Conſtantini. Harduinus

EP. LEONIS ILPP. ad IMP.

guſtorum, non in millibus ſolum, (nec A enim generalem evangelicæ prædicationis victoriam numerorum vinculis quiſquam poterit comprebendere) ſed & ipſum principem & hoſtem, & ducem, ac incentorem omnium malorum & errorum diabolum, cum ſuis legionibus atque fautoribus, per arma veræ atque orthodoxæ, & apoſtolicæ traditionis & confeſſionis extinxit. Exulta nunc ſecura ſancta mater eccleſia de libertate tua ſæpius impugnata, ſed non derelicta. Suſcitavit rex tuus inviciſſimus Chriſtus principem piiſſimum propugnatorem tuum, benefactorem tuum atque opulentiſſimum largitorem, cujus ſtudio orthodoxa fides B recollecto ſplendore toto orbe irradiat, fideles omnes gratiam referentes exultant, infideles mœror atque dejectio comprimit & confundit, eccleſiæ Chriſti de cunctis oppreſſionibus liberatæ reſpirant, donis imperialibus confoventur, principali præſidio muniuntur, quibus Dominicis verbis auguſta veſtra benignitas Chriſtum imitando pollicetur! *Ecce ego vobiſcum ſum* (Matth. 28) *uſque ad conſummationem ſæculi*, ut dominus Jeſus Chriſtus, cujus exemplis utitur, & æterno ejus regno & perenni gloria potiatur, & in orbem terrarum generaliter atque perenniter ejus imperium dilatetur. Præſentis denique ſuggeſtionis C exiguum portatorem Conſtantinum ſubdiaconum regionarium hujus ſanctæ apoſtolicæ ſedis, qui & nuper cum legatis apoſtolicæ memoriæ prædeceſſoris mei interfuit ſanctæ ſynodo inibi celebratæ, clementia conſueta dignum exceptione cenſeat veſtra regalis magnanimitas, ejuſque ſuggeſtionibus aurem pietatis accommodet, ut autem miniſtrum dignanter ſuſcipiat. Piiſſimum domini imperium gratia ſuperna cuſtodiat, & ei omnium gentium colla ſubſternat. Data Nonis Maii, indictione decima.

Anno 682 cum nec non-dum eſſet Papa. Nota.

ANNO CHRISTI 682.

λίπομεν ἐσομένοις ἱκανοὶ παριστᾶν τοῖς ἐθέλουσι. καὶ ἐν δὲ πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ὁ χαρακτὴρ τῆς γραφῆς ταῖς θαυμαζομένους ἀγῶνας τῆς ὑμετέρας πραότητος, καὶ τὴν μονογενῶς ἐνοῦσαν αὐτῇ ἀγρυπνίαν οὐκ αὐταρκεῖ διηγήσασθαι. ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τῆς ἀνδρείας ὑμῶν τὰ ἐξαίρετα σιωπῇ παραπέμφθη· τοῦ παντὸς κόσμου πανταχοῦ ταῦτα βοῶντος. ὦ ἁγία μῆτερ ἐκκλησία ἀνάστηθι, ἀπόθου τὸ ἔνδυμα τῆς συγνότητος, καὶ ἔνδυσαι τὴν στολὴν τῆς εὐφροσύνης σου· ἰδοὺ ὁ υἱός σου ὁ εὐσεβέστατος βασιλέων, ὁ σὸς ἐκδικητὴς καὶ βοηθός σου. μὴ ταραχθῇς· περιεζώσατο γὰρ ῥομφαίαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ διαιρεῖ τοὺς ἀπίστους ἀπὸ τῶν πιστῶν· ἐνεδύσατο πίστεως θώρακα, καὶ περικεφαλαίαν σωτηρίας ἐλπίδα. ἰδοὺ ὁ σὸς πρόμαχος ὁ νέος Δαβίδ. μὴ φοβηθῇς, θάρσει· οὐ γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἐχθρὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους βασιλεύς, ἀλλ' οὗτος ὁ σός, ὁ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ εὐσεβέστατος βασιλεὺς πορφυρωθεὶς ἐν τῷ τοῦ Ναζωραίου αἵματι, τὸν σὸν πολέμιον τὸν μεγαλορρήμονα Γολιὰθ κατέβαλε, καὶ πάσας αὐτοῦ τὴν φάλαγγα πανταχοῦ διεσκόρπισε, καὶ ἐπάταξεν αὐτοῦ πληγῇ λίθου τὸ μέτωπον, ἔνθα σφραγὶς εὐσεβείας οὐχ ὑπῆρχε· καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθείσης οὐδεμία ἰσχὺς περιελείφθη· καὶ ἰδοὺ πανταχοῦ ἐπὶ δόρατος θριαμβεύεται. συναθροίσθητε οὖν καὶ συνέλθετε οἱ θεοσεβέστατοι παντὸς τοῦ κόσμου οἱ λαοί, ἅμα τοῖς ἱερεῦσι τῶν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν, ὥστε μεγάλῃ τῇ φωνῇ λέγοντες· ἐνίκησεν ὁ νέος Δαβίδ, ὁ εὐσεβέστατος τῶν Αὐγούστων, οὐ μόνον ἐν χιλιάσιν· οὐδὲ γὰρ τὴν καθολικὴν νίκην τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος δυνήσεταί τις ἀριθμητικῶς συμπεριλαβεῖν· ἀλλ' ἔτι μὴν καὶ αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸν καὶ πολέμιον καὶ ἡγεμόνα καὶ ἐρεθιστὴν πάντων τῶν κακῶν καὶ τῆς πλάνης τὸν διάβολον μετὰ τῶν αὐτοῦ ταγμάτων καὶ τῶν συνδρόμων τῷ ὅπλῳ τῆς ἀληθοῦς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ ὁμολογίας κατέσβεσεν. εὐφράνθητι οὖν ἁγία μήτηρ ἐκκλησία ἀ-

μέμπτως ὑπάρχουσα περὶ τῆς σῆς ἐλευθερίας, ἡ πολλάκις καταπολεμηθεῖσα, ἀλλὰ μηδαμῶς ἐγκαταλειφθεῖσα· ἀνέστησε γάρ ὁ σὸς ἀήττητος βασιλεὺς ὁ Χριστὸς βασιλέα φιλόχριστον τὸν σὸν ὑπέρμαχον, τὸν σὸν εὐεργέτην καὶ * πάροχον· οὗ τινος τῷ σπουδάσματι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν ἑαυτῆς ἐπισυνάγουσα λαμπρότητα ὅλον καταυγάζει τὸν κόσμον· καὶ πάντες οἱ πιστοὶ ἀγαλλιῶνται εὐχαριστίας ἀναπέμποντες, τοὺς δὲ ἀπίστους ἡ λύπη καὶ ἡ κατάπληξις καταπαύει, καὶ συντελεῖ· αἱ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαι ἀνέπνευσαν ῥυσθεῖσαι ἀπὸ πασῶν τῶν ἰδίων περιστάσεων, καὶ τοῖς βασιλικοῖς περιθάλπονται δώροις, καὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ ὀχυροῦνται προστασίᾳ· αἷς τισι καὶ ἡ σεβασμιωτάτη ὑμῶν εὐσέβεια τοῖς δεσποτικοῖς ῥήμασι τὸν Χριστὸν μιμουμένη ἐπαγγέλλεται· ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ὥσπερ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, οὗτινος τοῖς διδάγμασι κέχρηται, καὶ τῆς αἰωνίου βασιλείας καὶ διηνεκοῦς δόξης ἐν ἀπολαύσει γένηται· καὶ καθολικῶς ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὸ κράτος αὐτῆς αἰωνιζόντως πλατύνηται. τῶν δὲ παρουσῶν ἀναφορῶν ἐλάχιστον ἀποκομιστὴν Κωνσταντῖνον τὸν ὑποδιάκονον καὶ ῥεγεωνάριον τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, τὸν καὶ πρὸ μικροῦ μετὰ τῶν λεγαταρίων τοῦ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης τοῦ προηγησαμένου με παρευρεθέντα ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ αὐτόθι ἐπιτελεσθείσῃ, τῇ συνήθει φιλανθρωπίᾳ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ μεγαλοψυχία δέξασθαι καταξιώσῃ, καὶ ταῖς ἀναφοραῖς αὐτοῦ τὸ οὖς τῆς εὐμενείας ἐπικλίνῃ, καὶ ὡς διάκονον ἀξίως δέξηται. τὸ εὐσεβὲς τοῦ δεσπότου κράτος ἡ οὐράνιος διαφυλάξῃ χάρις, καὶ πάντων τῶν ἐθνῶν τοὺς αὐχένας ὑποτάξῃ.

EXEMPLAR DIVINÆ JUSSIONIS.

Juſtiniani Auguſti, directæ ad Joannem papam urbis Romæ, in confirmationem ſextæ ſynodi Conſtantinopolitanæ.

*In nomine domini Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperator Cæſar Flavius Juſtinianus, fidelis in Jeſu Chriſto, pacificus, pius perpetuus Auguſtus; Joanni *vero ſanctiſſimo ac beatiſſimo archiepiſcopo antiquæ almæ urbis Romæ atque univerſali papæ.*

* viro

• MAgnum ſtudium, magnam ſolicitudinem nos habentes pro ſtabilitate immaculatæ Chriſtianorum fidei, dehinc namque clementiſſimum noſtrum Deum adjutorem, & ſuſceptorem noſtræ ſerenitatis eſſe confidimus, adverſus omnem inimicum Chriſto dilectæ noſtræ reipublicæ, dum cognitum eſt nobis, quia ſynodalia geſta, eorumque definitionem, quam & inſtituere noſcitur ſanctum ſextum concilium, B quod congregatum eſt in tempore ſanctæ memoriæ noſtri patris, in hanc a Deo conſervandam regiam urbem, apud quoſdam noſtros judices remiſerunt. Neque enim omnino prævidimus alterum aliquem apud ſe detinere ea, ſine noſtra piiſsima ſerenitate, eo quod nos * copioſos miſericordia noſter Deus cuſtodes conſtituit ejuſdem immaculatæ Chriſtianorum fidei: ſed mox adduximus noſtros patres ſanctiſſimos ac beatiſſimos patriarchas cum veſtræ beatitudinis apocriſiario, & ſanctiſſimum ſenatum, verum etiam Deo amabiles metropolitas & epiſcopos, qui hic in regia urbe commorantur, & deinceps militantes incolas ſancti palatii, nec non & ex collegiis popularibus & ab excubitoribus, inſuper etiam quoſdam de Chriſto dilectis exercitibus, tam ab a Deo conſervando imperiali obſequio, quamque ab orientali * Thraciano, ſimiliter & ab Armeniano, etiam ab exercitu Italiæ, deinde ex Cabariſianis & Septenſianis, ſeu

* copioſi

* [illegible]

A de Sardinia atque de Africano exercitu, qui ad noſtram pietatem ingreſſi ſunt, & juſſimus præfatas ſynodalium geſtorum chartas in medium adduci, & coram ſupradictis omnibus lectionem eorum fieri: omneſque diligenter audientes ſignare ipſas fecimus: quorum auditorum univerſitas in noſtris manibus eas præbuit chartas, ut debeamus nos tenendo inviolatas conſervare ipſas, ut non licentia fuerit in quolibet tempore his, qui timorem Dei nolunt habere, aliquid corrumpere aut ſubmutare ab his, quæ inſerta ſunt in prænominatis ſynodalibus geſtis, quas totas chartas bene definitas in temporibus ſanctæ memoriæ noſtri patris, ex probabilibus ſanctis patribus, qui propriæ linguæ & manuum ſidem B apud dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verumque Deum exiſtentem, confirmaſſe dignoſcitur, & confitentes eam docuiſſe, nos ſperamus clementiſſimum noſtrum Deum, quia uſque dum noſter ſpiritus ſtatutus eſt ex Deo eſſe in nobis, ipſas chartas illibatas & incommutabiles ſemper conſervabimus. Ad inſinuandum itaque veſtræ paternæ beatitudini hujuſmodi capituli motiones, prævidimus & earum ſcientiam notam feciſſe beatitudini veſtræ. *Et manu * diva*. Divinitas te ſervet per multos annos ſanctiſſime ac beatiſſime pater. Data decimotertio Kalendas Martias, Conſtantinopoli in imperiali domo, piiſſimoque & perpetuo Auguſto Juſtiniano imperatore, anno ſecundo, & poſt conſulaC tum ejus anno * ſecundo, indictione decimaquinta. *

* Sive divi [illegible]

* hoc eſt anno Chriſti [illegible]

* obiit [illegible]

In codice Bellovacenſi hæc ſubjiciuntur verba. Scriptus eſt codex temporibus domni Sergii * ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ & in patriarchio ſanctæ eccleſiæ Romæ recluditur. Deo gratias. Amen.

CONCILII OECUMENICI VI.

VERSIO ALTERA

longe accuratior,

Ex vetuſto codice manuſcripto Bibliothecæ Collegii Pariſienſis Societatis JESU

ACTA SANCTI CONCILII

Quod fuit Conſtantinopoli adverſus eos qui impie docuerunt unam eſſe voluntatem & unam operationem in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, qui eſt unus ex ſanctæ & ejuſdem eſſentiæ Trinitate.

ACTIO PRIMA.

Ex Harduini Conc. Collectione Tom. 3.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, Dei & Servatoris noſtri; imperii divinitus coronatorum & ſereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum, Conſtantini quidem valde pii & a Deo electi magni Imperatoris ſemper auguſti anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum divinæ ejus clementiæ anno decimo tertio; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus

t Græca non extant: vetus hæc Latinitas eſt ex priore editione Regia. *Hard.*

ACTIO I.

ANNO CHRISTI

jus fratrum, anno viceſimo ſecundo, ſeptimo menſis Novembris, indictione nona: præſidente eodem pio & Chriſti amante magno Imperatore Conſtantino in ſecreto divini palatii quod dicitur Trullus, & juſſu divinæ ejus ſerenitatis præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio & magiſtro imperialium Officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule Patricio Comite Imperialis obſequii & ſubprætore Thraciæ, Sergio glorioſiſſimo exconſule Patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule Patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule Patricio & militarium rationum præfecto, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule Patricio & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule Patricio & vicario Comitis excubiarum imperialium, Joanne glorioſiſſimo exconſule Patricio & Quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo exconſule; Paulo glorioſiſſimo exconſule & adminiſtratore provinciarum Orientalium, Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico menſæ Imperatoriæ. Cum conveniſſet ſancta & Oecumenica ſynodus, quæ juſſu Imperatoris congregata fuerat in hac Imperatoria quæ a Deo cuſtoditur civitate; nempe Theodorus & Georgius reverentiſſimi presbyteri; & Joannes reverentiſſimus Diaconus vicem gerentes ſanctiſſimi veteris Romæ archiepiſcopi Agathonis; & Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus inclytæ Conſtantinopolis novæ Romæ; & Petrus religioſus presbyter monachus & legatus ſedis magnæ, Alexandrinæ civitatis. & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus civitatis Antiochiæ: & Georgius reverentiſſimus presbyter monachus & Apocriſiarius; & Theodorus ſanctiſſimus legatus ſedis Hieroſolymitanæ: Joannes epiſcopus civitatis Portuenſis, Abundantius epiſcopus civitatis Paternæ, Joannes epiſc. civitatis Rheginæ, vicem gerentes ſanctæ centum & viginti quinque reverentiſſimorum epiſcoporum ſynodi, quæ habita fuit in Roma veteri: qui etiam propriis ſubſcriptionibus fuerunt declarati in relatione quæ ab ipſis facta eſt apud valde pium Imperatorem Conſtantinum. & Theodorus reverentiſſimus presbyter, & legatus religioſiſſimi Ravennæ archiepiſcopi Theodori: Baſilius epiſc. Gortynæ civitatis inſulæ Cretenſium, Theodorus Epheſi epiſc., Siſinius epiſc. Heracleæ Thraciæ, Georgius epiſc. Cyzici, Petrus epiſc. Nicomediæ, Photius epiſc. Nicææ, Joannes epiſcopus Chalcedonenſis, Theodorus epiſc. Melitenæ, Siſinius epiſc. Hierapolis Phrygiæ, Macrobius epiſc. Seleuciæ Iſauriæ, Georgius epiſc. Bizyæ Thraciæ, Gregorius epiſc. Mitylenes, Sergius epiſc. Selybriæ, Andreas epiſc. Methymnes, Theognius epiſc. Cii, Georgius epiſcopus Cabulianorum, Antonius epiſc. Hypæporum, Geneſius epiſc. Anaſtaſiopolis, Plato epiſcopus Cinnæ, Joannes epiſc. Daſcylei, Theodorus epiſc. Juſtinianopolis Gordi, Theodorus epiſc. Beriſſæ, Stephanus epiſc. Heracleæ Ponti, Longinus epiſc. Tii, Domitius epiſc. Pluſiadis, Solomon epiſc. Clanei, Georgius epiſc. Coi, Joannes epiſc. Myndi, Gregorius epiſc. Cantani, Joannes epiſc. Lappæ, Eulalius epiſc. Zenonopolis, Conſtantinus epiſc. Paliſandi, Theodorus epiſc. Olbæ, Theophanes presbyter & Præfectus religioſi in Sicilia monaſterii quod appellatur Bajarum, Georgius presbyter & monachus monaſterii Renna, quod ſitum eſt in Roma veteri, Conon & Stephanus presbyteri & monachi monaſterii ædis quæ dicitur Arſicia, quæ ſita eſt in Roma veteri: Anaſtaſius presbyter & monachus oratoriorum religioſi Patriarchei quod eſt Conſtantinopoli, & Stephanus presbyter & monachus, diſcipulus Macarii ſanctiſſimi archiepiſcopi divinæ civitatis Antiochiæ: Et ſediſſent glorioſiſſimi patricii & Conſules ex tranſverſo pii & Chriſti amantis Imperatoris noſtri Conſtantini: & a ſiniſtra quidem ejus parte ſediſſent ſanctiſſimi legati ſanctiſſimi archiepiſcopi Romæ veteris Agathonis, & religioſi epiſcopi qui vicem gerebant ſynodi quæ ab eo fuit habita: & Theodorus presbyter & legatus religioſiſſimi archiepiſcopi Ravennæ, & Baſilius epiſc. Gortynæ, & Georgius presbyter monachus & Apocriſiarius Theodorus ſanctiſſimus legatus ſedis Hieroſolymitanæ, & reliqui epiſcopi qui erant ſub ſede ſanctiſſimi Papæ Romæ veteris: A dextera autem parte ſediſſent ſimiliter, Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolis novæ Romæ; & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus divinæ civitatis Antiochiæ, & Petrus religioſiſſimus presbyter Monachus & legatus ſedis magnæ Alexandriæ civitatis, & Theodorus epiſcopus Epheſi, & ceteri religioſiſsimi epiſcopi qui erant ſub ſede ſanctiſsimi archiepiſcopi Conſtantinopolitani, & ſanctiſsimi archiepiſcopi divinæ civitatis Antiochiæ: In medio propoſitis ſanctis & intemeratis Chriſti Dei noſtri evangeliis, Theodorus & Georgius valde pii presbyteri, & Joannes maximus pius diaconus, qui vicem gerebant ſanctiſsimi Papæ ſedis Apoſtolicæ veteris Romæ, Agathonis; & præterea qui vicem gerebant ab eo habitæ ſynodi, dixerunt: Optime Domine, ex ſacra quæ a divina veſtra potentia miſſa eſt ad ſanctiſsimum noſtrum Papam, ab eo miſsi ſumus ad pia veſtigia veſtræ a Deo fultæ ſerenitatis cum ejus relatione, & cum alia etiam ſynodica relatione quæ ſimiliter facta eſt ad veſtram a Deo munitam pietatem a ſanctiſsimis qui ei ſubſunt epiſcopis, quas etiam tradidimus veſtræ a Deo coronatæ potentiæ. Quoniam autem ante quadraginta plus minuſve annos quædam vocum novitate adverſus fidem orthodoxam introduxerunt qui illis temporibus fuerunt præſules veſtræ hujus regiæ & a Deo cuſtoditæ civitatis, Sergius, inquam, Paulus, Pyrrhus, & Petrus, Cyrus quoque qui fuit antiſtes civitatis Alexandriæ, & præterea Theodorus qui fuit epiſcopus civitatis, quæ dicitur Pharam, & quidam alii eos ſecuti, qui decreverunt & docuerunt unam eſſe voluntatem & unam operationem, in incarnata diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti qui eſt unus ex ſancta Trinitate; & cum quæ vobis ſervit noſtra ſedes apoſtolica de eo ſæpe admonuiſſet, & deinde etiam rogaſſet, & non potuiſſet uſque in hodiernum diem ab hac reproba abducere ſententia; petimus a veſtra a Deo coronata potentia, ut qui ſunt ex partibus ſanctiſsimæ eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, dicant undenam inventa ſit ejuſmodi vocum novitas. Conſtantinus pius Imperator dixit: Qui audierunt, Georgius ſanctiſsimus archiepiſcopus hujus a Deo cuſtoditæ civitatis, & Macarius ſanctiſsimus archiepiſcopus Antiochiæ civitatis, & quæ ei ſubeſt ſynodus, ad ea quæ dicta ſunt ex parte Apoſtolicæ ſedis magnæ Romanorum civitatis; perſequantur ea quæ ſibi videntur. Macarius religioſiſſimus archiepiſcopus Antiochiæ civitatis, ſimul cum Stephano reverentiſſimo presbytero & monacho ejus diſcipulo; & cum eis Petrus quoque religioſiſſimus metropolitanus Nicomediæ & Solomon religioſiſſimus epiſc. Clanii verba fa-

ANNO CHRISTI 680

facientes pro ſede ſanctiſſimæ quæ hic eſt eccleſiæ, & ſede Antiochiæ, dixerunt: Nos quidem non expoſuimus vocum novitates; ſed ſi quid accepimus tam ex ſanctis Oecumenicis ſynodis, quam ex ſanctis & electis patribus, & iis præterea qui fuerunt præſules hujus regiæ civitatis; Sergius, inquam, Paulus, Pyrrhus & Petrus, & præterea Honorius qui fuit papa Romæ veteris, & Cyrus qui fuit Papa Alexandriæ, nempe de voluntate & operatione, ita & credidimus & credimus & prædicamus, & parati ſumus ea quæ de eo dicuntur adducere.

Dixit Conſtantinus pius Imperator. Si vultis quæ de eo dicuntur nobis adducere, non aliter vos admittimus adducentes probationes, niſi ſicut dixiſtis, ex ſanctis & Oecumenicis ſynodis & ſanctis electis patribus.

Macarius religioſiſſimus archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo erant, dixerunt: Pie domine, jube per bibliothecarium ſanctiſſimæ quæ hic eſt magnæ eccleſiæ, libros ſanctarum ſynodorum in medium produci ex ſancto Patriarchejo.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Jubemus acta ſanctarum & Oecumenicarum ſynodorum, ex ſancto Patriarchejo hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis illico in medium produci per competentem bibliothecarium, & legi. Et cum parumper exceſſiſſent Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius, & acceſſiſſet in bibliothecam ſancti Patriarcheii, protulit libros ſanctarum & Oecumenicarum ſynodorum.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Georgius reverentiſſimus diaconus & bibliothecarius, quos affert libros ſanctarum ſynodorum, tradat ad legendum.

Et cum accepiſſet Stephanus reverentiſſimus presbyter & monachus diſcipulus Macarii ſanctiſſimi archiepiſcopi Antiocheni, primum librum actorum ſanctæ tertiæ Epheſinæ ſynodi prioris legit. Et cum veniſſet ad orationem compellatoriam, quæ a ſancto Cyrillo qui fuit antiſtes magnæ civitatis Alexandrinæ, habita eſt ad Theodoſium piæ memoriæ Imperatorem, cujus eſt initium: Gloriæ quidem quæ eſt in hominibus: Et paulo poſt: Veſtri autem religioſi imperii ſuſtentaculum eſt ipſe Dominus noſter Jeſus Chriſtus. Per ipſum enim Reges regnant, & potentes ſcribunt juſtitiam, ſicut ſcriptum eſt: eſt enim ejus omnipotens voluntas. Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus civitatis Antiochenæ, dixit; Ecce Domine, adduxi locum, qui dicit eſſe unam in Chriſto voluntatem. Surgentes autem qui vicem gerebant apoſtolicæ ſedis Romæ veteris, & quidam epiſcopi ſynodi Conſtantinopolitanæ, & glorioſiſſimi magiſtratus exclamaverunt dicentes: Superflue & præter id quod ſcriptum eſt, Macarius ſanctiſſimus epiſcopus civitatis Antiochenæ, ex dicto quod nunc lectum eſt, videtur affirmare unam eſſe voluntatem in duabus naturis unius Domini noſtri Jeſu Chriſti, hoc eſt, in ejus divinitate & humanitate. Hoc enim ſanctus Cyrillus in divina ipſius Domini noſtri Jeſu Chriſti & omnipotente natura accipiens ſcripſit, qui cum Patre & ſancto Spiritu communem & omnipotentem habet voluntatem. Et ideo eam omnipotentem vocat ſanctus Cyrillus; & alioqui ne numerative quidem poſuit unam ejuſmodi voluntatem. Et cum lectus eſſet hic liber, dixit pius Imperator Conſtantinus: Legatur quoque alius liber ſanctæ hujus tertiæ ſynodi Quem cum cepiſſet Solomon religioſiſſimus diaconus & notarius ſanctiſsimi Patriarchæ Conſtantinopolitani, legit a principio uſque ad finem. Conſtantinus pius Imperator dixit: Sufficit quæ a nobis facta eſt hodierno die lectio, in qua finem acceperunt priora acta ſynodi Epheſinæ: altero autem die a nobis legentur acta ſynodi Chalcedonenſis.

ACTIO

ACTIO SECUNDA.

IN nomine Domini Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; imperii divinitus coronatorum & ſereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum; Conſtantini quidem pii & a Deo electi magni Imperatoris ſemper Auguſti anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum divinæ ejus clementiæ anno decimo tertio, Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, decimo menſis Novembris, indictione nona.

Præſidente eodem pio & Chriſti amante magno Imperatore Conſtantino, in ſecreto divini palatii quod dicitur Trullus; & juſſu ejus divinæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule Patricio & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſiſſimo exconſule Patricio Comite imperialis obſequii, & ſubprætore Thraciæ; Sergio glorioſiſſimo exconſule Patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule Patricio, Juliano glorioſiſſimo exconſule Patricio & militarium rationum præfecto, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule Patricio & Curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule Patricio & vicario Comitis imperialium excubiarum, Joanne glorioſiſſimo exconſule Patricio & Quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, Thoma glorioſiſſimo exconſule & adminiſtratore provinciarum Orientalium, Petro glorioſiſſimo exconſule, Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico menſæ regiæ.

Cum conveniſſet ſancta & Oecumenica ſynodus quæ congregata fuerat juſſu Imperatoris in hac a Deo cuſtodita & regia civitate; videlicet Theodorus & Georgius reverentiſſimi presbyteri, & Joannes reverentiſſimus diaconus, qui vicem gerebant ſanctiſſimi archiepiſcopi veteris Romæ Agathonis: & Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus inclytæ hujus Conſtantinopolis novæ Romæ: & Petrus religioſus presbyter monachus & vicarius ſedis magnæ Alexandriæ civitatis: & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus divinæ civitatis Antiochiæ: & Georgius pius presbyter monachus & apocriſiarius: Theodorus ſanctiſſimus legatus ſedis Hieroſolymitanæ: Joannes epiſc. civitatis Portuenſis, Abundantius epiſc. civitatis Paterni, Joannes epiſc. civitatis Rhegii, qui vicem gerebant ſanctæ cxxv. reverentiſſimorum epiſcoporum ſynodi in veteri Roma habitæ, qui etiam per ſuas ſubſcriptiones declarabantur in relatione quæ ab eis facta eſt ad pium Imperatorem Conſtantinum: & Theodorus reverentiſſimus presbyter & legatus religioſiſſimi archiepiſcopi Ravennæ Theodori: Baſilius epiſcopus civitatis Gortynæ Cretenſium inſulæ, Theodorus epiſc. Epheſi, Siſinius epiſcopus Heracleæ Thraciæ, Georgius epiſc. Cyzici, Petrus epiſc. Nicomediæ, Photius epiſc. Nicææ, Joannes epiſc. Chalcedonis, Theodorus epiſc. Melitenes, Siſinius epiſc. Hierapolis Phrygiæ, Macrobius epiſc. Seleuciæ Iſauriæ, Georgius epiſc. Bizyes Thraciæ, Gregorius epiſc. Mitylenæ, Sergius epiſc. Selybriæ, Andreas epiſcopus

Methymnæ, Theognius epiſc. Cii, Georgius epiſc. Camulianorum, Antonius epiſc. Hypæporum, Geneſius epiſc. Anaſtaſiopolis, Plato epiſcopus Ciorum, Joannes epiſc. Daſcylii, Theodorus epiſc. Juſtinianopolis Gordi, Theodorus epiſcopus Beriſſæ, Stephanus epiſc. Heracleæ Ponti, Longinus epiſc. Tii, Domitius epiſcopus Pluſiadis, Solomon epiſc. Clanei, Georgius epiſc. Coi, Joannes epiſc. Myndi, Gregorius epiſc. Cantani, Joannes epiſc. Lappæ, Eulalius epiſc. Zenonopolis, Conſtantinus epiſc. Daliſandi, Theodorus epiſc. Olbæ, Theophanes presbyter, & præfectus ſancti in Sicilia monaſterii quod dicitur Bajarum, Georgius Renna, quod ſitum eſt in Roma vetere, Conon & Stephanus presbyter & monachus monaſterii quod dicitur ædes Arſicia ſita in Roma veteri, Anaſtaſius presbyter & monachus Oratoriorum ſancti Patriarchii quod eſt Conſtantinopoli, & Stephanus presbyter & monachus, diſcipulus Macarii ſanctiſsimi archiepiſcopi divinæ civitatis Antiochiæ.

. . . .

Deſunt plurima.

. . . .

In Græco hæc ... ex A...

Ecce fiat lectio. Et cum libros accepiſſet Petrus religioſiſsimus diaconus & notarius ſanctiſsimi Patriarchæ Conſtantinopolis, legit. Et cum legeretur ſeptima actio, inventi ſunt in ea libelli duo, tanquam a ſanctæ memoriæ Vigilio qui fuit Papa Romæ: unus quidem ad Juſtinianum, piæ memoriæ Imperatorem; alter autem ad Theodoram piæ memoriæ Auguſtam. in quibus ſic continetur: "Anathematizamus autem Theodorum quoque, qui fuit epiſcopus Mopſueſtiæ, ut qui ſemper fuerit alienus ab eccleſiis, & contrarius ſanctis Patribus: qui non confitetur incarnatum fuiſſe Deum Verbum, hoc eſt, Chriſtum, & ejus eſſe unam hypoſtaſim, unam perſonam, & unam operationem. Et rurſus ſurgentes qui vicem gerebant apoſtolicæ ſedis Romæ veteris, cum religioſis viris qui cum eis erant, exclamaverunt, & dixerunt: Abſit, domine: Non dixit Vigilius unam operationem. Non ſunt libelli Vigilii; falſatus fuit hic quoque liber, ſicut prooemia primi libri ſanctæ quintæ ſynodi. Nam ſi, domine, Vigilii dogma fuit hoc de una operatione, & admiſſum fuit a ſynodo, etiam in decreto hujus ſanctæ ſynodi ſuſcipienda fuit hæc vox de una operatione. Si legatur autem, o pie domine, hoc decretum, invenerit dominus omnem veritatem & ſeriem & ordinem, dicto libro lecto uſque ad decretum. Lecto autem ipſo quoque decreto uſque ad finem, nequaquam inventum & aliquid inſertum de una operatione in eo decreto.

Theodorus & Georgius reverentiſſimi presbyteri, & Joannes reverentiſſimus diaconus, qui gerebant vicem ſanctiſſimi Papæ apoſtolicæ ſedis veteris Romæ dixerunt: Petimus a divina veſtra ſerenitate, ut dictus liber tempeſtive revocetur, ut quæ in eo facta fuit falſitas aperiatur.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Quod eſt petitum, fiat altero die: præſens autem liber legatur uſque ad finem. Et lectus fuit.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Cum ſynodalium qui lecti ſunt librorum cognitionem acceperit ſancta ſynodus & glorioſiſſimi magiſtratus, dicant an inventum ſit definitum ab ipſis ſanctis ſynodis, quod pollicitus eſt ſe oſtenſurum Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & qui cum eo ſunt viri reverentiſſimi, unam eſſe voluntatem & operationem in incarnata diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Sancta ſynodus & glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Ex lectis ſanctis ſynodus, ut ſcitis, reverentiſſimi, omnino non invenimus unam voluntatem & unam operationem in incarnata diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti qui eſt unus ex Trinitate. Conſtantinus pius Imperator dixit: Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus, & qui cum eo ſunt, dicant an ſicut ſunt polliciti, ſunt parati producere ſententias ſanctorum ſelectorum patrum, quæ debent oſtendere, ſicut ſunt polliciti, unam voluntatem & unam operationem in incarnata diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti: & eas proferant.

Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & qui cum eo erant, dixerunt: Convenienter iis quæ juſſit veſtra potentia, dato nobis certo termino, quas adducere promiſimus, ſanctorum patrum proferimus ſententias.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus, & qui cum eo ſunt, altero die hoc agant.

Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolitanus, & quæ ſub eo erat ſynodus, dixerunt: Petimus a veſtra divina ſerenitate, ut quæ ad divinitus coronatam veſtram potentiam, ab Agathone ſanctiſſimo Papa apoſtolicæ ſedis veteris Romæ, & quæ ſub eo fuit ſynodo, miſſæ ſunt relationes, nobis audientibus legantur, ut nos accipiamus cognitionem eorum quæ in eis continentur.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Quod a vobis eſt petitum, fiet altero die.

ACTIO TERTIA.

IN nomine Domini Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; imperii divinitus coronatorum & sereniſſimorum dominorum noſtrorum & maximorum benefactorum Flaviorum; Conſtantini quidem pii & a Deo electi magni Imperatoris ſuper Auguſti, anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum ejus divinæ clementiæ anno tertio decimo; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſeptimo, quinto decimo menſis Novembris, indictione nona, præſidente eodem pio & Chriſti amante Imperatore: Paulus magnificentiſſimus Imperatoris ſecretarius dixit: Meminit divina veſtra pietas, quod in præcedenti conventu, cum lecta eſſent acta ſanctæ quintæ ſynodi, Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, ſimul cum ſynodo quæ eſt ſub eo, petiit a pia veſtra potentia, ut legerentur relationes quæ factæ ſunt ab Agathone ſanctiſſimo Papa Romæ veteris; & ſynodo quæ eſt ſub eo: & diſtulimus uſque ad diem præſentem.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Legatur. Et prolata fuit ſcripta Græcis literis dictarum relationum interpretatio, facta a magnificentiſſimo Diogene Imperatoris ſecretario: & lecta fuit ſic ad verbum.

Valde

ANNO CHRISTI 6[illegible]

ACTIO III

Valde piis dominis & ſereniſſimis victoribus & triumphatoribus, filiis dilectiſſimis Domini noſtri Jeſu Chriſti, Conſtantino magno Imperatori, Heraclio & Tiberio Auguſtis, Agatho epiſcopus ſervus ſervorum Dei.

CONſideranti mihi humanæ vitæ diverſas moleſtias, & ad Deum ſolum verum cum vehementi mœrore ſeſpiranti, ut anima tempeſtatibus agitatam deſiderio divinæ miſericordiæ, impertiret conſolatione, & ex profundo afflictionum ſuæ dexteræ virtute ſublevaret; magnam & admirabilem, cum indeſinente gratiarum actione, B fateor, ſereniſſimi domini & filii, conſolationis opportunitatem dignatus eſt exhibere, pium propoſitum veſtræ ſerenæ manſuetudinis; quod ad conſtituendam ac confirmandam ei divinitus creditam Chriſtianiſſimam rempublicam, ejus numen conceſſit; ut vis Imperatoria & benevolentia, de Deo per quem reges regnant, qui eſt Rex regum & Dominus dominantium, curam gerat & quærat, & a reprehenſione alienæ ejus fidei veritatem, ut tradita eſt ab Apoſtolis & Apoſtolicis patribus, vigilanter inquirat; & ut vera continet traditio ex inſtitutione, cupiat obſervari in omnibus eccleſiis: & ne aliquem ex iis qui audiunt tam pius lateat ſcopus, aut humana terreat ſuſpicio, conſiderando vos eſſe C in ſumma poteſtate, voluit ut nos congregemur, & pleniſſima tranquillitate ad reſpondendum de prædicatione evangelicæ & Apoſtolicæ noſtræ fidei admoneamur. Divini enim apices ad Apoſtolicæ memoriæ dominum Pontificem, qui noſtram præceſſit mediocritatem, omnibus populis & gentibus per noſtrum miniſterium declararunt, & nos certiores reddiderunt. Quos quidem apices gratia ſancti Spiritus, calamo linguæ imperialis ex puro cordis theſauro dictavit: admonentes & non comprimentes; reſpondentes & non terrentes; non moleſtiam aſferentes, ſed ad ea quæ ſunt Dei ſecundum Deum adhortantes. Nam ipſe quoque omnium creator & redemptor, cum poſſet mortales ter D rere majeſtate ſuæ divinitatis, & manſuetudine potius quæ exprimi non poteſt benignitatis humiliter ad nos deſcendens, quos creavit dignatus eſt etiam redimere. Qui etiam ſpontaneam veræ in eum fidei a nobis ſuſcipit confeſſionem. Cujus beatus quoque Petrus Apoſtolorum ſummus nos admonet. *Paſcite qui eſt inter vos gregem Chriſti, non coacte, ſed ſpontanee, ſecundum Deum* adhortans.

1 Pet. 5

His ergo divinis ſyllabis, manſuetiſſimi rerum domini, recreatus, & ad ſpem conſolationis ex profundiſſimis doloribus ſublevatus, cœpi majori paulatim fiducia quæ per ſacros manſuetudinis veſtræ apices juſſa erant exequi, prompteque & alacriter omnem adhibens operam, quænam E perſonæ in hujus temporis imbecillitate, & in vobis ſervientis regionis qualitate poſſent inveniri, implendæ obedientiæ cauſa quæſivi, cum conſilio conſervorum meorum epiſcoporum, & ex ſynodo quæ ad hanc Apoſtolicam ſedem accedit, & ex ſervo veſtro clero qui diligit veſtram Chriſtianiſſimam potentiam, & conſequenter ex religioſiſſimis Dei ſervis; ut proficiſcerentur ad veſtigia piæ veſtræ ſerenitatis, ut ſincere exponerent ſententiam Apoſtolicorum præſulum qui præceſſerunt.

Quapropter ſuppliciter mente genu flectentes, A rogamus veſtram benignitatem quæ ſemper reſpicit ad manſuetudinem, ut convenienter benignæ & venerandæ Imperatoriæ ſacræ promiſſioni, eos velit ſuſcipere veſtra quæ Chriſtum imitatur ſerenitas, & benignitas aures dignetur præbere mediocribus noſtris relationibus. Sic omnipotentis Dei aures apertas ad audiendas veſtras ſupplicationes, inveniet veſtra pietas manſuetiſſima & illæſa circa rectitudinem Apoſtolicæ fidei, quæ corporum integritatem jubebit ſuis reſtituere. Sic ſuprema majeſtas, per fortiſſimos & invictos labores veſtræ a Deo ſtabilitæ benignitatis, ſub benignum diadema veſtri imperii, univerſam Chriſtianorum rempublicam, & fortiſſimis veſtris ſceptris ſubjiciet gentes quæ B reſiſtunt. Ut ex hoc omnis anima & omnes gentes fiant certiores, quod id quod per venerandos apices, de non offendendo, & quod nulla in re gravarentur qui veniebant, Deo ei inſpirante promittere dignata eſt, in omnibus adimplevit. Neque enim eorum cognitio dedit fiduciam, ut audeamus eos mittere ad pia veſtra veſtigia. Sed Imperatoria veſtra benignitas hoc benigne jubens eſt adhortata; & noſtra parvitas id quod eſt imperatum implevit cum obedientia.

Ut autem veſtræ Deo commendatæ pietati, quid continet Apoſtolica noſtra fides, paucis aperiamus, quam etiam accepimus per Apoſtolicam traditionem, Apoſtolicorum pontificum C & quinque ſanctarum Oecumenicarum ſynodorum, per quas fundamenta catholicæ Chriſti eccleſiæ fundata ſunt & ſtabilita: Hic eſt ergo ſtatus evangelicæ & Apoſtolicæ noſtræ fidei; ut confitentes ſanctam & inſeparabilem Trinitatem, Patrem ſcilicet, Filium, & Spiritum ſanctum, unius eſſe divinitatis, unius naturæ & eſſentiæ, eam prædicamus unius & naturalis voluntatis, potentiæ, operationis, dominationis, majeſtatis, poteſtatis & gloriæ: & ſi quid de eadem ſancta Trinitate dicitur eſſentialiter, ſingulari numero tanquam ex una natura, tres ejuſdem eſſentiæ perſonas Trinitatis comprehendimus, hoc edocti ratione canonica. Quando autem de uno ex his tribus perſonis ipD ſius ſanctæ Trinitatis, Filio Dei Verbo; & de myſterio ejus adorandæ ſecundum carnem œconomiæ, confitemur; omnia duplicia unius & ejuſdem Domini Servatoris noſtri Jeſu, ex traditione evangelica affirmamus: hoc eſt, duas ejus naturas prædicamus, divinam ſcilicet & humanam, ex quibus & in quibus conſiſtit etiam poſt admirabilem & inſeparabilem unionem; & unamquamque ejus naturam naturalem proprietatem habere confitemur: & divinam habere omnia quæ ſunt divina, & humanam omnia quæ ſunt humana abſque ullo peccato; & utramque unius & ejuſdem Dei Verbi incarnati, hoc eſt, qui homo factus eſt, inconfuſe, inſeparabiliter, imE mutabiliter eſſe agnoſcimus: ſola intelligentia quæ ſunt unita diſcernentes, propter errorem ſcilicet confuſionis: ex æquo enim eſt cavenda confuſio ac diviſio.

Et niſi quod longus ambitus regionum in quibus fuit ſynodus noſtræ humilitatis, ſpatium temporis produxiſſet; jam olim, quod vix tandem nunc fieri potuit, diligentiæ impleſſet noſtra obedientia. Sed quoniam ex diverſis provinciis congregabatur veſtris addicta ſervitiis quæ eſt nobiſcum ſynodus: quoniam aliquas quidem perſonas ex clementiſſimæ veſtra potentiæ ſervitiis addicta urbe Roma, aut ex locis propin-

quis

ACTIO III.

ANNO CHRIST. 680.

quis mittere ſtudebamus; aliquas autem ex longe remotis provinciis, in quibus verbum Chriſtianiſſimæ fidei ab Apoſtolicis qui meam parvitatem præceſſerunt miſſi prædicabant, exſpectabamus dum redirent, non parum effluxit temporis; ut corporales meas ſervi veſtri imbecillitates ſilentio prætaream; in quibus neque licet vivere, neque placet, laboranti crebris infirmitatibus. Et ideo, Chriſtianiſſimi domini & filii, ex pio juſſu veſtræ a Deo defenſæ manſuetudinis, obedientiæ cauſa quam debemus, non propter fiduciam ſcientiæ quæ in eis abundat, mittimus præſentes conſervos noſtros, Abundantium & Joannem reverentiſſimos fratres noſtros & epiſcopos; Theodorum & Georgium, dilectos noſtros filios, presbyteros, cum dilecto noſtro filio Joanne diacono, & Conſtantino hypodiacono, quin etiam Theodoro presbytero legato ſanctæ eccleſiæ Ravennæ; & religioſiſſimos Dei ſervos monachos, cum devotione cordis ſupplicis mittere curavimus.

Nam apud homines qui ſunt in medio gentium, & labore corporis cum magna dubitatione victum quærunt, quomodo plene inveniri poterit ſcientia ſcripturarum? Niſi quod canonice ex ſanctis qui præceſſerunt, & ſancti quinque ſynodis, quæ ſunt definita, ſimplicitate cordis & citra dubitationem, conſervamus ex fide tradita a patribus; unum idque præcipuum perpetuo habere optantes & ſtudentes, ut præter ea quæ ſunt canonice definita, nihil diminuatur, nihil mutetur, aut adjiciatur; ſed ea & verbis & ſententiis illæſa conſerventur. Quibus quidem lateribus, quaſdam ſanctorum quoque patrum ſententias quos admiſit hæc apoſtolica Chriſti eccleſia, cum ipſis libris tradidimus: Ut referendi facultatem ex benigna veſtra & chriſtiana potentia aſſecuti, ex his ſolis ſtudeant reſpondere, cum veſtra Imperatoria manſuetudo aliquid juſſerit.

Hæc veſtræ quæ a Deo regitur potentiæ mater ſpiritalis, Chriſti apoſtolica eccleſia credit & prædicat: non per mundanam facundiam, quæ nec privatis quidem hominibus fert opem; ſed per ſinceritatem fidei apoſtolicæ, in qua etiam a faſciis perpetuo educati, ei qui Chriſtianiſſimam veſtram regit potentiam Domino ſupplicamus, ut ei omnes ſerviamus & conſervemur. Quamobrem eis dedimus auctoritatem, ad veſtram ſerenam potentiam, cum veſtra juſſerit humanitas, abſolute reſpondendi: dummodo hoc eis imponatur ut nihil temere audeant addere, vel diminuere, vel mutare; ſed traditionem hujus apoſtolicæ ſedis, ut ſicut . . . .

. . . .

Deſunt plurima.

. . . .

per veram confeſſionem Deo reconciliat; quæ Domino Chriſto commendat; quæ veſtræ pietatis Chriſtianiſſimam conſervat potentiam; quæ a Domino cœli permultas victorias veſtræ pietatis virtute conciliat; quæ in bellis ſimul proficiſcitur, & oppugnat adverſarios; quæ veſtram quæ a Deo regitur potentiam ſemper protegit, tanquam murus inexpugnabilis; quæ in bellis ſimul procedens in hoſtes irruit, & ira divina ulciſcitur: quæ in bellis, de everſis & ſubjugatis hoſtibus victoriæ bravia cœlitus præbeat, & in pace ac tranquillitate curæ & ſollicitudinis expertem vere veſtram conſervet fidelitatem. Hæc eſt veræ fidei regula, quam in rebus ſecundis & adverſis acriter tenuit & defendit. Hæc eſt mater ſpiritalis veſtræ ſerenæ potentiæ, apoſtolica Chriſti eccleſia; quæ per gratiam Dei omnipotentis, a via apoſtolicæ traditionis nunquam oſtenditur aberraſſe, neque in hæreticorum novitates contorta incidit. Sed ſicut accepit a principio fidei Chriſtianorum, a ſuis auctoribus ſummis chriſti apoſtolis, manet perpetuo illæſa, convenienter promiſſioni ipſius Domini Servatoris, quam ſuorum diſcipulorum principis fecit in evangeliis, dicens: *Petre, Petre, ecce quæſivit ſatanas ut vos cribraret ſicut qui cribrat triticum: ego autem pro te rogavi, ne deficeret fides tua. Et tu aliquando converſus confirma fratres tuos.* Luc. 22

Intelligat ergo veſtra ſerena benignitas. Quoniam autem Dominus & Servator omnium, cujus eſt fides, qui fidem Petri non eſſe defecturam eſt pollicitus, eum admonuit ut ſuos confirmaret fratres: quod quidem apoſtolicos pontifices qui meam præceſſerunt parvitatem, libere ſemper feciſſe omnibus eſt notum. Quos quidem mea parvitas, etſi inæqualis & minima, tamen propter aſſumptum a divina gratia miniſterium, ſequi deſiderat. Væ enim mihi, ſi Domini mei veritatem, quam ipſi ſincere prædicarunt, neglexero prædicare. Væ mihi erit, ſi ſilentio texero veritatem, quæ mihi fuit commiſſa ut deponam apud argentarios: hoc eſt, ut Chriſtianiſſimos populos initiem & doceam. Quid dicam in futuro Chriſti ipſius judicio: ſi hic, quod abſit, ejus verborum veritatem prædicare erubuero? Quid pro me, quid pro mihi creditis animabus reſpondebo, ſi de accepto a me miniſterio inevitabilem exiget rationem?

Quis ergo, o benigniſſimi ac religioſiſſimi domini ac filii, quod horreo & ſpiritu concidens dico, illa in mentem non revocabit, quæ admirabiliter fidelibus eſt pollicitus dicens: „ *Qui* „ *me confeſſus fuerit coram hominibus, ego quo-* „ *que eum confitebor coram Patre meo qui eſt in* „ *cælis*? Et quem infidelium non terrebunt atroces illæ minæ, quæ eum ſuccenſere teſtantur & affirmant, dicentes: *Qui me negaverit coram* „ *hominibus, ego quoque eum negabo coram Pa-* „ *tre meo qui eſt in cœlis*? Unde etiam beatus Paulus gentium apoſtolus admonet, & dicit: „ *Etiamſi angelus e cœlo evangelizet vobis præter* „ *id quod vobis evangelizavi, ſit anathema.* Cum ergo ejuſmodi pœna immineat ii qui detorquent vel ſilent veritatem, quomodo non eſt fugienda ſubtractio a veritate fidei dominicæ?

Unde etiam apoſtolicæ memoriæ antiſtites qui meam præceſſerunt mediocritatem, dominica doctrina inſtructi, ex qua novitatem hæreticam, in nulli reprehenſioni obnoxiam Chriſti eccleſiam, Conſtantinopolitanæ eccleſiæ præſules aggreſſi ſunt inducere: nunquam eos neglexerunt adhortari, & rogantes admonere, ut a malo dogmate hæretici erroris vel tacentes abducerentur; ne principium diviſionis ex hoc facerent in unione eccleſiæ, aſſerentes unam eſſe voluntatem & unam operationem duarum naturarum in uno Domino noſtro Jeſu Chriſto, quod quidem & Arriani & Apollinariſtæ, & Eutychianiſtæ, & Timotheani, & Acephali, Theodoſiani & Gajanitæ, & univerſa denique hæretica inſania, tam eorum qui confundunt, quam eorum qui dividunt myſterium humanitatis a Chriſto ſuſceptæ, docuit. Sanctæ quidem Incarnationis confundentes myſterium, quatenus divinitatis & humanitatis Chriſti, eum unam tanquam unius voluntatem & operatio

nem

ANNO CHRISTI 680.

nem perſonalem habere contendentes: Dividen- A tes autem inſeparabilem unionem, duas naturas, quas agnoſcunt habere Servatorem, non per unionem quæ in hypoſtaſi cognoſcitur facta uniunt: ſed habitudinem voluntatis blaſphemantes, tanquam duas hypoſtaſes, hoc eſt, duos aliquos per concordiam conjungunt. Apoſtolica itaque Chriſti eccleſia, ſpiritalis mater veſtræ a Deo fundatæ potentiæ, & unum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum confitetur, qui eſt ex duabus & in duabus naturis; & duas ejus naturas, divinam ſcilicet & humanam, etiam poſt inſeparabilem unionem inconfuſe in eo eſſe docet: & ex naturalibus proprietatibus, unamquamque ipſarum Chriſti naturarum perfectam eſſe agnoſcit, & ſi quid pertinet ad proprietates B naturarum, omnia duplicia confitetur: nempe quod ipſe Dominus noſter Jeſus Chriſtus eſt & Deus perfectus, & homo perfectus, ex duabus & in duabus naturis conſiſtens etiam poſt admirabilem ejus humanitatis ſuſceptionem. Neque ejus divinitas ſine humanitate, neque ejus humanitas ſine divinitate poteſt mente concipi.

Conſequenter ego regulæ ſanctæ catholicæ & Apoſtolicæ Chriſti eccleſiæ, & duas naturales in eo voluntates, & duas naturales eſſe operationes confitentur & prædicant. Si quis enim perſonalem intellexerit voluntatem, quatenus tres perſonæ dicuntur eſſe in ſancta Trinitate, neceſſe eſt ut tres quoque perſonales voluntates, & tres perſonales operationes, quod eſt maxi- C me alienum & valde profanum, dicantur. Nam quod continet veritas Chriſtianiſſimæ fidei, cum una ſit voluntas ubi una natura dicitur; ſanctæ & inſeparabilis Trinitatis conſequenter una quoque voluntas naturalis & una naturalis operatio intelligitur. Quando autem in una perſona Domini noſtri Jeſu Chriſti interceſſoris Dei & hominum, duas naturas, hoc eſt, divinam & humanam confitemur, in quibus eſt etiam poſt admirabilem unionem: & quemadmodum unius & ejuſdem duas naturas, ita etiam duas naturales voluntates, & duas naturales ejus operationes ca- D nonice confitemur.

Ut autem vere hujus confeſſionis intelligentia & divinitus inſpirata doctrina, ex veteri & novo teſtamento veſtiæ pietatis mentibus illuceſcat: magis enim idque incomparabiliter poterit veſtra benignitas aſſequi intelligentiam ſanctarum ſcripturarum, ſi noſtra parvitas apertis verbis eas declaraverit: Ipſe Dominus noſter Jeſus Chriſtus eſt verus Deus & homo, ut in ſacris ſuis teſtatur evangeliis: in quibuſdam humana, in quibuſdam divina, & ſimul utraque in aliis de ipſo manifeſta faciens, ut ipſum verum Deum & verum hominem credere & prædicare fideles ſuos inſtrueret. Patrem ergo precatur tanquam homo, ut auferat calicem paſſionis, quoniam in ipſo noſtræ humanitatis natura præter ſolum peccatum eſt perfecta. *Pater*, dicens, *ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Ceterum non ſicut* E *ego volo, ſed ſicut tu vis*. Et alibi: *Non mea voluntas, ſed tua fiat*.

Cujus quidem teſtimonii ſententiam, a ſanctis & ſelectis patribus declaratam, ſi cupiamus agnoſcere, & quid *mea voluntas*, quid *tua* ſignificet, vere intelligere, beatus Ambroſius in ſecundo libro ad piæ memoriæ Gratianum Imperatorem, his verbis de hoc loco admonet intelligere, dicens: Suſcipit ergo voluntatem meam, ſuſcipit triſtitiam. Confidenter triſtitiam nomino, quia crucem prædico. „ Mea erat hæc voluntas, quam ſuam dixit, quia ut homo ſuſcepit triſtitiam meam, ut homo locutus eſt. „ Ideo ait, Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis. Mea eſt enim triſtitia quam meo ſuſcepit affectu. Ecce patet, pii Imperatores, quod hic ſanctus Pater, hoc verbum quod Dominus orans protulit, nempe; *Non ſicut ego volo*, ad humanitatem ejus pertinere ſtatuit: per quam convenienter doctrinæ beati Pauli gentium apoſtoli dicitur obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis. Unde ſignificatur eſſe ſubjectus parentibus. Neque obedientiam ejus voluntariam, ſecundum divinitatem, quæ omnium dominatur, pium eſt intelligere; ſed ſecundum humanitatem, per quam voluntarie fuit ſubjectus parentibus. Cujus quidem ſanctus quoque Lucas evangeliſta ſimiliter meminit, eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ſecundum humanitatem ad Patrem orantem introducens & affirmans: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Ceterum non mea voluntas, ſed tua fiat*.

ACTIO III

Quem quidem locum Chriſti confeſſor Athanaſius pontifex Alexandrinæ eccleſiæ, in libro quem ſcripſit adverſus Apollinarem hæreticum de Trinitate & humanitatis ſuſceptione, & dualem numerum apprehendens, ſic declarat: Et quando dicit, *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat iſte* „ *calix. ceterum non mea voluntas, ſed tua fiat*: „ *ſpiritus promptus eſt, caro vero infirma*: duas „ voluntates hic oſtendit; humanam quidem quæ „ eſt carnis; alteram vero divinam. Humana „ enim propter carnis imbecillitatem recuſat „ paſſionem; divina autem ejus voluntas eſt „ prompta. Qua quidem declaratione quid poteſt cognoſci verius? Quomodo enim non in eodem duæ voluntates, nempe divina & humana, fideliter agnoſcentur; in quo duæ naturæ etiam poſt inſeparabilem unionem, prædicatione ſynodica prædicantur.

Etenim Joannes quoque, qui ſupra pectus Domini recubuit dilectus diſcipulus, eandem ſententiam declarat his verbis: *Deſcendi de cælo non ut faciam voluntatem meam; ſed voluntatem qui miſit me, Patris*. Et rurſus: *hæc eſt voluntas ejus qui me miſit, ut totum quod dedit mihi non perdam ex eo quidquam; ſed ſuſcitem ipſum in noviſſimo die*. Similiter eundem Dominum inducit cum Judæis differentem & dicentem cum reliquis. *Non quæro voluntatem meam, ſed voluntatem qui miſit me, Patris*. Cujus divinæ orationis ſcopum intuens beatus Auguſtinus excellentiſſimus magiſter, adverſus Maximum Arrianum ſic dicit:

Lib. 1 adverſus Maximinum Arrianum.

Ubi autem dixit Filius Patri: „ *Verum non* „ *quod ego volo; ſed quod tu vis*: quid te adjuvat quod tua verba ſubjungis & dicis: Oſten„ dit vere voluntatem ſuam ſubjectam ſuo ge„ nitori? Quaſi nos negemus hominis volunta„ tem voluntati Dei debere eſſe ſubjectam. „ Nam ex natura hominis hoc dixiſſe Deum, „ cito videt, qui locum ipſum ſancti evangelii „ paulo attentius intuetur. Ibi enim dixit: *Tri*„ *ſtis eſt anima mea uſque ad mortem*. Numquid „ ex natura Unigeniti poſſet hoc dici? Sed ho„ mo, qui putas gemere naturam Spiritus ſan„ cti; cur non etiam naturam Verbi Dei uni„ geniti triſtem dicas eſſe potuiſſe? Ille tamen „ ne quid tale diceretur, non ait, Triſtis ſum „ quamvis etiamſi hoc dixiſſet, non niſi ex na„ tura hominis oportuiſſet intelligi; ſed ait *Tri*„ *ſtis eſt anima mea*; quam ſicut homo, utique „ habebat humanam. Quamquam & in hoc „ quod ait; *Non quod ego volo*, aliud ſe oſten-

„ dit

,, dit voluiſſe quam Pater, quod niſi humano A ,, corde non poteſt cum infirmitatem noſtram ,, in ſuum, non divinum, ſed humanum transfiguraret affectum. Homine quippe non aſſumpto, nullo modo Patri diceret unicum verbum; *Non quod ego volo*, Nunquam enim poſſet immutabilis illa natura quidpiam aliud velle quam Pater. Hæc ſi diſtingueretis, Arriani hæretici non eſſetis. Nam & illud quod ,, dictum eſt: *Deſcendi de cœlo, non ut faciam* ,, *voluntatem meam; ſed voluntatem ejus qui me* ,, *miſit*; poteſt quidem accipi etiam ſecundum ,, id quod eſt unigenitum Verbum: ut ideo voluntatem ſuam non dixerit eſſe, ſed Patris, ,, quoniam de Patre eſt quidquid eſt Filius; ,, non eſt autem de Filio quidquid eſt Pater &c. B Per quam diſputationem venerandus Pater hic oſtendit, quod quando dicit Dominus propriam, ſuæ humanitatis ſignificat voluntatem; & quando dicit non facere ſuam voluntatem, nos admonet ut non primarie noſtram quæramus voluntatem; ſed per obedientiam, noſtram voluntatem voluntati divinæ ſubjiciamus. Unde etiam aperte oſtendit, quod & humanam habuit voluntatem, quatenus obediit: & nulli peccato affinem eandem voluntatem, ut qui eſſet verus Deus & homo, in ſe habuit & oſtendit.

Quod etiam ſanctus Ambroſius declarans Lucam evangeliſtam ſic dicit. *Suam* ad hominem ,, retulit; *Patris*, ad divinitatem. Voluntas enim hominis temporalis, voluntas divinitatis æterna. Hæc admonens pater ſpiritualis, docet quoniam voluntatem ab æterno cum Patre & C Spiritu ſancto naturaliter communem habet Filius, laborans temporaliter per aſſumptam humanitatem, quam ipſo ſuſcepit in perſona propria.

Quod etiam apoſtolicæ memoriæ ſanctus Leo in epiſtola ad Leonem Imperatorem declarat: & unicuique formæ, hoc eſt, naturæ quæ ſunt in Chriſto diſtincta, quæ quidem in ſcripturis de eo referuntur, aperiens; & eam quam propriam voluntatem dixit Dominus, ad humanitatem pertinere oſtendens, ſic dicit: Secun- ,, dum formam ſervi non venit facere voluntatem ſuam, ſed voluntatem ejus qui miſit eam. Ecce enim hic pater apoſtolicus, de ſervi forma eandem Domini orationem nos convenienter docuit intelligere.

Præterea ut pie poſſint intelligi diverſa in eodem ſanctarum ſcripturarum teſtimonia, quæ aliquando quidem ex natura humanitatis, aliquando autem ex divina unius & ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei & hominis confirmantur, in hoc quoque meminit ſcriptu- ,, ra: *Omnia quæcumque voluit Dominus fecit in* ,, *cœlo & in terra*. Similiter; *Sicut Pater ſuſci-* ,, *tat mortuos & vivificat, ita etiam Filius* ,, *quos vult, vivificat*. Et leproſo dixit: *Volo,* ,, *mundus eſto*. Et: *Nemo poteſt cognoſcere Pa-* ,, *trem niſi Filius, & cui vult Filius revelare*. Similiter de humana ejus natura quædam evangelii myſteria meminerunt, quando dicunt eum super mare ambulantem velle tanquam verum hominem ſuos tranſmittere diſcipulos: & cum ipſe tranſiret per Galilæam cum diſcipulis, nolebat ut quiſquam cognoſceret, & tanquam homo dicit: *Meus eſt cibus ut faciam voluntatem ejus qui me miſit*: & *Noluit ambulare per Judæam, quoniam Judæi quærebant eum interficere*. Et rurſus cum ſurrexiſſet, venit in fines Tyri, & ingreſſus domum volebat aliquem cognoſcere, ſed non potuit latere. Num ergo ipſe creator om- A nium & redemptor, de quo dictum eſt; *Omnia quæcumque voluit Dominus, fecit in cœlo & in terra*: cujus quidem velle eſt idem quod poſſe; cujus nutui cœleſtes virtutes cum metu ſerviunt, volens in terra latere, non potuit: qui ſecundum divinam majeſtatem ab æterno cum Patre in cœlis ineffabiliter dominans, & in manu ejus ſunt univerſi fines terræ? Niſi hoc ad humanam ejus voluntatem referatur, quam temporaliter dignatus eſt aſſumere; quanto eſt errore involutus, qui hæc non diſcernit? ut ſub una & eadem voluntate, & omnia in cœlo & in terra quæcumque velit, poſſit Dominus, & eadem rurſus voluntate in vili domo volens latere, non poſſit, ut teſtimonia dicunt evangelica?

B Sed ſi ad diſpenſationem ejus humanitatis, per quam humilitatem noſtram aſſumpſit referantur omnia, quæ ſunt ejus divina majeſtate inferiora; pertinent ad cognoſcendam ejus humanitatem; quam perfecte accepit abſque ullo peccato, ut eam ſervet perfecte. Quod enim eſt ab eo non aſſumptum, neque ſervatur; ut nos docuit veritatis egregius præco Gregorius Nazianzi antiſtes. Si ergo ab eo humana voluntas ſicut natura aſſumpta eſt & ſervata: etiam quod ab eo quod aſſumpſit eſt ſervatum, non poterat eſſe ſibi contrarium (nihil enim ſibi contrarium creavit creator univerſorum) niſi per myſterium ſuſceptæ humanitatis.

Adſumpſit etiam pſalmodus David perſonam Domini noſtri Jeſu Chriſti in pſalmis dicens: *Ut facerem voluntatem tuam, Deus meus, volui*. C Similiter: *Voluntarie ſacrificabo tibi*. Numquid ſecundum divinitatem alia eſt voluntas Patris a Filio, aut aliud vult Filius quam Pater? Si ergo unum volunt, & nulla eſt differentia voluntatis in ſancta Trinitate, quomodo eſt intelligendum quod propheta teſtatur de ejus perſona: *Ut facerem voluntatem tuam, Deus meus, volui*; niſi fideliter intelligatur dictum eſſe de inculpata voluntate ejus humanitatis? Unde etiam ſequitur: *Et legem tuam in medio ventris mei*: Nemo enim dubitat quod hic pſalmus a propheta in perſonam Chriſti fuit prædicatus.

Quod quidem Paulus quoque apoſtolus in epiſtola ad Philippenſes annunciat, ſi quis velit plena fide attendere, de ipſo Domino noſtro Jeſu D Chriſto ſic dicens: *Qui cum in forma Dei eſſet: non rapinam arbitratus eſt ſe eſſe æqualem Deo, ſed ſemetipſum exinanivit ſervi formam accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo; Humiliavit ſeipſum factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis*. Ecce hic præco veriſſimus, & formarum, hoc eſt, Chriſti naturarum docet differentiam, & obedientiam uſque ad mortem, humanæ formæ ſapienter adſcribit. Quis enim a lumine veritatis ſe adeo ſeperavit, ut audeat dicere Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum voluntate ſuæ divinitatis Patri obediiſſe, cui eſt æqualis in omnibus, & vult ipſe quoque in omnibus idem quod Pater? Quis revera non intellexerit obedientiam magis E convenire humanæ voluntati, in qua nullum habuit omnino peccatum? Neque dicetur obediens uſque ad mortem, niſi humanam voluntatem in ſeipſo ſuſcepit; quemadmodum incarnatus animam rationalem & carnem cum omnibus earum proprietatibus accepit.

Præterea ut evidenter oſtendatur piæ veſtræ benevolentiæ, quod humana voluntas eſt naturalis, & qui humanam voluntatem præter ſolum peccatum negat in Chriſto, nec ipſum quidem habere humanam animam confitetur; ſapientiſ-

ſimus

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO III.

ſimus præco veritatis beatus Auguſtinus in quinto tomo diſputationis adverſus Julianum Pelagianum, quid ſit voluntas definit his verbis: „Motus animæ quid eſt, niſi motus naturæ? Anima enim abſque dubio eſt natura. Quamobrem voluntas eſt motus naturæ: quoniam eſt motus animæ. Ecce ex ſapientiſſimi hujus Patris definitione oſtenditur quid ſit humana voluntas, quoniam motus animæ eſt in ea ſimiliter. Dicit autem veritas: Quatenus eſt voluntas non poteſt ſeparari a natura. Et rurſus in eodem libro. Et unde eſt voluntas, & eſſe non reputatur? & an ſit antiquum ejus genus, non eſt quærendum; quoniam voluntas non unde non ſit, ſed unde ſit explanatum eſt. Ex illo enim eſt voluntas, cujus eſt voluntas. Ab Angelo ſcilicet voluntas Angeli: ab homine, hominis. Et ſi operatur Deus voluntatem bonam, in homine eam operatur, ut oriatur ex eo bona voluntas cujus eſt voluntas. Et rurſus dicit. Cur ergo negas clauſis oculis res manifeſtas, ex natura hominis enaſci homini voluntatem? Similiter idem animæ motus nullo cogente eſt voluntas. Et ſic rurſus. Non vero ego, Juliane, ex homine voluntas hominis non enaſcitur, cum homo ſit bonum Dei opus. Deinde ſi potuit non aſcendere in cor tuum naſci, quidem ex homine voluntatem, ſed non ex ejus libero arbitrio; dic ergo unde, ſi non a natura, hoc eſt, ſi non ab ipſo homine?"

Quibus quidem teſtimoniis apparet unamquamque earum naturarum, quas ſpiritalis Pater hic enumeravit, habere propriam naturalem & unicuique attribui debere voluntatem. Neque enim poterit Angelorum naturam divinam habere voluntatem aut humanam; neque humana natura Dei voluntatem aut Angeli; ſicut nec alterius præter id quod eſt, ullam habere poterit, aut motionem, niſi eam quæ eſt naturaliter aut eſt creata. Cum hæc ergo ita ſe habeant, patet apertiſſime, quod in Domino noſtro Jeſu Chriſto, duas, hoc eſt, Dei & hominis, naturas ſeu eſſentias confitentes, in unam ejus conveniſſe hypoſtaſim ſeu perſonam; neceſſe eſt ut nos quoque duas in eo naturales confiteamur voluntates, divinam ſcilicet & humanam; quoniam neque ejus divinitatem, quod ad naturæ attinet rationem, humanam habuiſſe voluntatem dici poteſt; neque humanitatem divinam naturaliter habuiſſe voluntatem licet credere. Sed nec rurſus ullam ex iiſdem duabus Chriſti eſſentiis eſſe extra naturalem voluntatem confitetur; cum & humana per omnipotentem ejus divinitatem ſint ſublimia, & divina per humanitatem manifeſta ſint hominibus. Neceſſe eſt ergo quæ ſunt divina eidem tanquam Deo tribuere; quæ ſunt humana, eidem tanquam homini: & utraque per unionem in hypoſtaſi unius & ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti vere agnoſcere. Cujus quidem vera ſynodi Chalcedonenſis definitio nos admonet confirmans.

„Sanctos Patres ſequentes, unum & eundem confiteri Filium Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum concorditer omnes docemus, perfectum eundem in divinitate, & perfectum eundem in humanitate: Deum vere, & hominem vere eundem ex anima rationali & corpore; ejuſdem cujus Pater eſſentiæ ſecundum divinitatem, & eundem ejuſdem cujus nos eſſentiæ ſecundum humanitatem; in omnibus nobis ſimilem præter peccatum; ante ſæcula quidem ex Patre genitum ſecundum divinitatem, in noviſſimis autem diebus eundem propter nos & propter noſtram ſalutem ex Maria virgine Dei parente ſecundum humanitatem; Unum & eundem Chriſtum Jeſum Filium unigenitum in duabus naturis, inconfuſe, immutabiliter, citra diviſionem & ſeparationem agnitum: nequaquam naturarum differentia ſublata propter unionem, ſervata autem potius proprietate utriuſque naturæ, & concurrente in unam perſonam & unam hypoſtaſim: non in duas perſonas diſpertitum aut diviſum, ſed unum & eundem Filium unigenitum Deum Verbum Dominum Jeſum Chriſtum."

Idem etiam ſancta ſynodus quæ a colendæ memoriæ Juſtiniano Imperatore Conſtantinopoli fuit congregata, in ſeptimo capite decretorum prædicat, dicens: „Si quis in duabus naturis, non tanquam in divinitate & humanitate unum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum cognoſci confitetur, ut per hoc ſignificet differentiam naturarum ex quibus inconfuſe facta eſt unio ineffabilis; neque tranſmutato Verbo in carnis naturam, neque carne traducta ad Verbi naturam; manet enim utrumque id quod eſt natura, etiam unione facta per hypoſtaſim; ſed in diviſione quæ ſit per partes eam accipit vocem in myſterio quod eſt in Chriſto: aut numerum naturarum confitens in eodem uno Domino noſtro Jeſu Chriſto Deo Verbo incarnato, non ſola contemplatione eorum accipit differentiam, ex quibus eſt compoſitus, non peremptam propter unionem; eſt enim unus ex ambobus, & per utrumque unum; ſed ideo uſus eſt numero, ut ſint ſeparatæ & per ſe conſiſtentes naturæ: qui talis eſt, ſit anathema."

Propter hæc, quorum nos fideliter admonent hæ venerandæ ſynodi, neceſſe eſt cavere ut naturarum differentiam nequaquam auferamus propter unionem; ſed ſervata proprietate utriuſque naturæ, unum Chriſtum Deum verum & perfectum, & eundem verum hominem & perfectum confiteamur. Quamobrem ſi nulla in re ſublata eſt differentia naturarum Domini noſtri Jeſu Chriſti, neceſſe eſt ut in omnibus proprietatibus eandem ſervemus differentiam. Qui enim in nullo tollendam docuit differentiam, admonuit debere eam ſervari in omnibus.

Cum autem unam voluntatem & operationem in eo eſſe dicitur ab hæreticis & qui eos ſequuntur, quænam in ea cognoſcitur differentia? Num ſervatur differentia convenienter huic ſanctæ ſynodo? Cum autem unam eſſe in eo differentiam, quod eſt alienum, affirmatur? neceſſe eſt ut qui id afferunt, eam dicant aut divinam aut humanam, aut ex ambabus compoſitam, commixam & confuſam; aut ut hæretici omnes affirmant, Chriſtus unam voluntatem habet & operationem, tanquam ex una, ut ipſi dicunt, compoſita natura procedentem, & in eo citra ullam controverſiam perit naturalis differentia; quam ſanctæ ſynodi etiam poſt admirabilem unionem, in omnibus a nobis eſſe ſervandam decreverunt: Nam & unum Chriſtum & unam ejus perſonam ſeu hypoſtaſim, propter unionem ſcilicet naturarum quæ facta eſt in hypoſtaſi, docuerunt: & tamen differentiam ipſarum naturarum quæ ſunt in eo unitæ, poſt admirabilem & inſeparabilem unionem, ad contemplationem uſque & intelligentiam nos cognoſcere, & prædicare debere tradiderunt. Si ergo proprietates naturarum in uno & eodem Domino

mino noſtro Jeſu Chriſto propter differentiam A conſervantur, ſimiliter etiam differentiam naturalium ejus voluntatum & naturalium ejus operationum nos convenit plena fide confiteri ut eorum doctrinam in omnibus ſequentes oſtendamur, & hæreticæ novitatis nihil admittamus in Chriſti eccleſiam. Nam & ſi ſunt alia innumerabilia ſanctorum patrum opera, paucas tamen ſententias ex libris Græcis in hac mea modica relatione adjecimus.

Sancti Gregorii theologi, ex ſecunda oratione de Filio Septimum dicatur, e cœlo deſcendiſſe Filium, non ut faciat ſuam voluntatem, ſed ejus qui miſit ipſum: Si hæc ergo non dicta eſſent ab eo ipſo qui deſcendit, diceremus tanquam ab homine formari orationem, non eo B qui intelligitur ſicut Servator: Illius enim velle ne Deo quidem eſt contrarium, cum ſit totum deificatum.

Sancti Gregorii Nyſſeni ex ſecundo libro adverſus Eunomium: Quomodo Dominus mundum ſibi reconcilians, anima & corpore diviſit beneficium, quod ab eo fit hominibus: volens quidem per animam, tangens autem per corpus.

Ejuſdem ex libro quem ſcripſit adverſus Apollinarem: Hujus autem in verbo perplexæ dubitationis unum fuerit ſolatium, vera myſterii confeſſio: quod timore quidem affici ad paſſionem, eſt humanæ infirmitatis: ſicut dicit etiam Dominus, dicens ſpiritum prom- C ptum, carne vero infirmam. Suſcipere autem paſſionem quæ eſt ex diſpenſatione eſt divini conſilii & potentiæ. Quoniam ergo alia eſt humana voluntas, & alia divina: loquitur quidem tanquam ex homine, id quod naturæ infirmitati convenit, qui affectiones noſtras ſuas effecit. Subjungit autem vocem ſecundam, volens excelſam & Deo convenientem voluntatem, præter humanam, firmam eſſe ac validam pro ſalute hominum Nam qui dixit. *Non mea*, humanam verbo ſignificavit. Adjiciens autem *Sed tua*, oſtendit conjunctionem ſuæ divinitatis cum Patre: cujus nulla eſt differentia voluntatis propter naturæ communionem. D

Sancti Joannis epiſcopi Conſtantinopolitani. ex ſermone ad eos qui non convenerunt in ſynaxi, & de conſubſtantiali. Si ergo Patris & Filii eſt una voluntas, quomodo dicit hic *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*? Nam ſi in divinitate quidem hoc dictum fuerit, fit quædam contraria oratio: & multa abſurda ex eo oriuntur. Sed ſi in carne, habent rationem quæ dicta ſunt, & nihil poterit reprehendi Nam quod caro quidem nolit mori, non eſt condemnandum; eſt enim hoc naturæ: ipſe autem oſtendit omnia quæ ſunt naturæ præter peccatum, idque tam abunde ut obſtruxerit ora hæreticorum. Quando ergo dicit *Si poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte* E Et: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*; nihil aliud oſtendit, quam quod carnem vere induit, quæ mortem extimeſcit: mortem enim timere & recuſare & anxium eſſe, eſt illius.

Sancti Cyrilli epiſcopi Alexandrini, ex theſauris. Quando ergo conſpicitur timens mortem, & dicens: *Si poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*: rurſus cogita quod caro mortem timens, quæ geſtabatur a Deo Verbo, docebatur ne ſic amplius afficeretur. Dicebat enim Patri, *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Non timebat enim ipſe mortem quatenus eſt Ver- A bum & Deus, ſed ſtudebat diſpenſationem ad finem deducere; hæc enim erat voluntas Patris. Habet etiam nolle mori, propterea quod caro recuſat mortem naturaliter.

Ex iis veris teſtimoniis oſtenſum eſt, duas in uno & eodem Domino noſtro Jeſu Chriſto naturales voluntates, divinam ſcilicet & humanam, prædicaſſe hos venerandos patres: cum dicat etiam Gregorius Nazianzenus: Velle enim illius hominis qui intelligitur in Servatore, oſtendit humanam Servatoris voluntatem, per ipſam cum Verbo unionem eſſe deificatam, & ideo non eſſe Deo contrariam. Similiter oſtendit quod etiam humanam, etiamſi deificatam, habuit voluntatem: & hic ipſe, ſicut oſtendit B in conſequentibus, habuit etiam divinam unam & eandem cum Patre. Si ergo & divinam habuit & deificatam, duas omnino habuit voluntates. Nam quod natura eſt divinum, non admiſit deificationem. Quod autem deificatur, non eſt natura ſcilicet divinum Et quando dicit ſanctus Gregorius magnus Nyſſenus epiſcopus veram eſſe myſterii confeſſionem; alia intelligi debet humana voluntas; aliam divinam in Chriſto admonet intelligi, aliam dico voluntatem & aliam, ſi non duas aperte voluntates. Similiter quando ſanctus Joannes eximius præceptor docet, unam quidem ſecundum divinitatem, Patris & Filii intelligi voluntatem. Et eundem rurſus Dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei C dicit velle ut hominem & ſecundum carnem; vere & ſine offenſione dictum debet intelligi, quod nolebat mori; quoniam quod ſit humanæ naturæ, id eſt, volenti nulli affine reprehenſioni: manifeſtum eſt quod ipſe quoque in Chriſto duas naturales prædicat voluntates, divinam quæ eſt Patris & Filii; humanam, quæ vivendi naturaliter facit affectionem. Et quando orthodoxæ fidei præco beatus Cyrillus, dicit quod quatenus erat Verbum, non timebat mortem, ſed volebat ad finem uſque deducere diſpenſationem, quoniam hæc erat voluntas Patris, quæ erat etiam Filii ſecundum divinitatem: & habuiſſe hunc ipſum Dominum Jeſum Chriſtum, ſecundum humanitatem voluntatem non morien- D di, hoc eſt, vitæ humanæ naturalem affectionem: oſtendit ipſum duas, divinam ſcilicet & humanam, citra controverſiam in ſe habere voluntates: unam quidem, qua volebat implere diſpenſationem: alteram autem, quæ dicebat carnem nolle mori naturaliter. Nihilo minus autem etiam de duabus naturalibus Chriſti operationibus datur intelligi, quando iidem venerandi Patres ſingulis Chriſti naturis ſuam propriam tribuerunt operationem.

Unde ſanctus Hilarius veritatis defenſor præſtantiſſimus, in nono libro de fide adverſus Arrianos ſic nos erudiit: Natus igitur unigenitus Deus ex Virgine homo, & ſecundum plenitudinem temporum in ſemetipſo proveE cturus in Deum hominem, hunc per omnia evangelici ſermonis modum tenuit, ut ſe Filium Dei credi doceret, & hominis filium prædicari admoneret: locutus & gerens homo univerſa quæ Dei ſunt: loquens deinde & gerens Deus, univerſa quæ hominis ſunt: ita tamen ut in ipſo utriuſque generis ſermone, nunquam niſi cum ſignificatione & hominis locutus & Dei ſit.

Similiter ex eodem. paulo poſt: Videſne ita Deum & hominem prædicari, ut mors homini, Deo vero carnis excitatio deputetur? Non tamen, ut alius ſit qui mortuus eſt, &

ANNO CHRISTI 680.

ACTIO III.

„ alius ſit, per quem mortuus reſurgit. Spolia- A „ ta enim caro Chriſtus eſt mortuus. Et rurſus: Chriſtum a mortuis excitans, idem Chriſtus eſt carne ſe ſpolians. Naturam Dei in virtute reſurrectionis intellige: diſpenſationem hominis in morte cognoſce. Et cum ſint utraque ſuis geſta naturis, unum tamen Chriſtum Jeſum eum memento eſſe qui utrumque eſt. Numquid potuerit dubium exiſtimari, quod hic pater manifeſtum reddit lumine veritatis; dum dicit, eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum & loqui & agere omnia quæ ſunt Dei cum ſit homo; & hunc ipſum rurſus facere quæ ſunt hominis cum ſit Deus, & oſtendere utrumque ſignificare Deum & hominem: ut agnoſcere volentibus viam veritatis aperiat: quando qui- B dem hic ipſe dicens, Chriſtus Deus & homo, & divinæ operationis potentiam, & humanæ naturæ operationem eum habere oſtendit: & utraque inter ſe integra ac ſincera ſignificat, cum ea quæ Deum diſcernit diſcretione: & quod utraque, tam quæ ſunt divinæ virtutis, quam quæ humanæ diſpenſationis, unum & eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui eſt utrumque, ſuis naturis feciſſe indicat: qui & divinam unam ab æterno habet cum Patre operationem, & temporalem humanam operationem pro nobis homo factus in ſe ſuſcepit citra defectum: ut vere fieret utrumque, & ex naturis & operationibus ſuis cognoſceretur id quod erat.

Sanctus autem Athanaſius ſimiliter Chriſti confeſſor in quarto libro adverſus Arrianos nos eadem docet. Nam ſicut Dominus corpore indutus factus eſt homo, ita nos quoque homines ab ipſo Verbo ſumus deificati, aſſumpti per ejus carnem & de cetero ſumus hæredes vitæ æternæ. Hæc neceſſario prius examinavimus, ut ſi viderimus eum per ſui corporis inſtrumentum divine agere aut loqui, cognoſcamus, quod Deus eſt qui hæc operatur. Et rurſus ſi viderimus eum humane loquentem aut patientem, non ignoremus quod carnem geſtans homo factus eſt, & ſic omnia facit & loquitur. Uniuſcujuſque enim id quod eſt proprium cognoſcentes, & utraque ab uno D fieri videntes & intelligentes, recte credemus & nunquam aberrabimus. Quam ſapienter hic dictus Pater, ex qualitatibus naturarum quæ ſunt in Chriſto intelligi docet differentiam; & tanquam res ipſas ante oculos ſeparans, manum doctrinæ ſpiritalis oſtendit legentibus: quando dicit utraque ab uno fieri, hoc eſt, utraſque operationes, divinas ſcilicet & humanas, ab uno & eodem procedere: & admonet non poſſe errare, qui ſecundum hanc rectam credit intelligentiam? Similiter quando dicit illud, Dicebat & ſimul faciebat; humana docet, quatenus humanæ in ſe operationis ſicut & locutionis habebat proprietatem. Nam ſi humane non eſt operatus, nec eſt locutus, licet quando etiam hu- E mane eſt locutus & operatus, ſimul etiam operabatur ut Deus.

Similiter ſanctus Dionyſius Areopagita epiſcopus Athenarum, in libro de divinis nominibus, capite ſecundo, docet ſimiliter: A bono autem conveniente divina in nos operatione diſcretum eſt quod ſicut nos ex nobis integre & vere eſſentiam acceperit Verbum quod eſt ſuper eſſentiam, & fecerit & paſſus ſit quæ ſunt ſecreta & ſeparata ab humana ejus Dei operatione: cum his enim Pater & Filius nullam habuerunt communionem. Niſi dixerit quiſpiam ſecundum bonam decentem & benignam voluntatem, & ſecundum omnem exſuperantem & ineffabilem Dei operationem, quam fecit etiam ſicut nos genitus qui ab alteratione eſt alienus Deus & Dei Verbum.

Sanctus Ambroſius ex ſecundo libro ad Gratianum Imperatorem: Æqualis ergo in Dei forma, minor in ſuſceptione carnis & hominis paſſione. Nam quomodo eadem poſſet minor eſſe æqualiſque natura? Quomodo autem ſi minor eſt, eadem ſimiliter facit quæ Pater facit? Nam quemadmodum eadem operatio diverſæ eſſet poteſtatis? Nunquid ſic poteſt minor quemadmodum major operari: aut una operatio poteſt eſſe, ubi diverſa ſubſtantia eſt? Itaque accipe Chriſtum ſecundum divinitatem, minorem non poſſe dici.

Ex reſcripto Leonis Romanorum pontificis ad ſanctum Flavianum epiſcopum & confeſſorem: Agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium eſt: Verbo quidem operante quod Verbi eſt, & corpore exſequente quod eſt corporis. Unum horum coruſcat miraculis, aliud ſuccumbit injuriis. Et ſicut Verbum ab æqualitate paternæ gloriæ non receſſit; ita corpus naturam noſtri generis non reliquit.

Ejuſdem ex epiſtola miſſa ad Leonem Imperatorem: Licet ergo in uno Domino Jeſu Chriſto, vero Dei atque hominis Filio, Ver- C bi & carnis una perſona ſit, quæ inſeparabiliter atque indiviſe communes habet actiones; intelligendæ tamen ſunt ipſorum operum qualitates, & ſinceræ fidei contemplatione cernendum eſt, ad quæ provehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo divinitatis: quid ſit quod caro ſine Verbo non agit, & quid ſit quod Verbum ſine carne non efficiat. Sine Verbi enim potentia, nec conciperet Virgo nec pareret: & ſine veritate carnis obvoluta pannis infantia non jaceret.

Sanctus Gregorius epiſcopus Nyſſenus in quarto libro interpretationis beatitudinum: Cum enim manſiſſet jejunus quadraginta dies, eſuriit poſtea. Dedit enim, quia voluit, naturæ tempus ſua operandi.

Sancti Cyrilli Alexandrini, ex libro Theſaurorum, cap. XXIV. Quæ ergo divine dicta & facta ſunt, oſtendunt Servatorem & Deum: & rurſus quæ humane dicta & facta ſunt, oſtendunt vere hominem. Hæc eſt enim vis myſterii. Homo factus eſt Dei Verbum, non ut rurſus tanquam Deus ante humanitatis ſuſceptionem omnia faceret & loqueretur: ſed ut ſæpe etiam propter uſum diſpenſationis, quæ eſt cum carne, aliqua diceret ut homo. Cum hanc vim habeat myſterium, quomodo non eſt abſurdum offendi eos, qui audiunt eum nonnunquam loquentem humanius? Loquitur enim ut homo, loquitur autem etiam ut Deus, habens in utriſque poteſtatem.

Patet horum quoque ſanctorum patrum ſcopus ſpiritali diſcretione videntibus, quod convenienter regulæ fidei catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ, duas in Chriſto operationes cognoſcunt, divinam ſcilicet & humanam. Cum ſanctus quidem Dionyſius dicat diſcretam eſſe Chriſti operationem, quæ ſicut nos eſt ex nobis, & ex eo integre & vere agnoſci Deum Verbum, qui homo factus eſt. Similiter quando dicit agere & pati quæ conveniunt humanæ ejus Dei operationi, etiam divine eveniunt; per quam Deus Pater & Spiritus ſanctus nullo modo ha-

ACTIO III.

ANNO CHRISTI 680.

bent cum eo communionem. Illic enim cognoſcitur eſſe diſtinctio, ubi aperte oſtenditur differentia. Si ergo ſecundum aliam operationem una eſt Patris & Filii & Spiritus ſancti opera tio; ſecundum aliam nulla ratione Pater & Spiritus ſanctus cum eo naturali ratione habent communionem; duæ ſine controverſia operationes in uno & eodem Domino noſtro Jeſu Chriſto Deo vero & perfecto, & homine vero & perfecto dicentur. Et cum oſtendat magnus doctor Ambroſius, non poſſe eſſe diverſæ facultatis unam operationem: neque poſſe minorem agere quæ ſunt majoris: neque ubi eſt diverſa eſſentia, poſſe unam intelligi operationem: aperte oſtendit non poſſe unam habere operationem divinitatem Chriſti & humanitatem, etiamſi cognoſcuntur eſſe unius perſonæ, & cum communione quæ eſt inter ſe vicem cernuntur operari. Cum ergo major dicatur & minor operatio; non de una ſignificatur, ſed de duabus naturalibus unius Chriſti operationibus. Et cum veritatis defenſor ſanctus Leo dixerit ad Chriſti confeſſorem Flavianum in tomo dogmatico: Operatur enim utraque forma cum alterius communione quod habuit proprium: cogitationis ratione diſcernit, Verbum id quod eſt Verbi operantem, & corpus id quod eſt corporis efficiens; & quæ unicuique naturæ conveniunt opera conſiderantur: Licet eas ab ea quæ eſt inter ſe communione non ſeparet, reipſa oſtendit eximius pontifex, immo vero univerſa cum eo ſanctæ ſynodi quæ Chalcedone convenerat communitas, quod & Chriſti divinitas naturalem operationem inconfuſe conſervavit in unitate; & ejus humanitas ea efficit quæ conveniunt ad operationem humanæ eſſentiæ; & utraque ab uno proceſſerunt inconfuſe & inſeparabiliter, nempe Domino noſtro Jeſu Chriſto, qui conſtat ex utriſque naturis, & in utriſque permanſit unus & idem. Et cum ad piæ memoriæ Leonem Imperatorem declarat ſymbolum veræ confeſſionis, & Verbi & carnis unam eſſe perſonam vere prædicat; aperit tamen viam cogitationis, ut ex qualitatibus ipſorum operum Chriſti, hoc eſt, ex naturali operatione, unaquæque earum quæ eſt hypoſtaſi in Chriſto unitæ ſunt naturarum, agnoſcatur cujuſnam ſit eſſentiæ. Neque enim præco ille veritatis hic admiſit, ut humanam operationem quam temporaliter Dominus accepit cum humanitate, ejus æternæ attribueret eſſentiæ, aut divinæ ejus eſſentiæ humanæ operationis menſura adſcriberetur, ſed manente nihilo ſecius unione perſonæ, naturas quæ in Chriſto ex hypoſtaſi ſunt unitæ, agnovit ex propriis operationibus. Si ergo duæ ſunt naturæ quarum unio facta eſt in uno Chriſto: duæ ſcilicet ſunt etiam harum naturarum operationes; quæ quidem cum ſuis naturis inconfuſe & inſeparabiliter convenerunt in uno Domino Jeſu Chriſto. Similiter autem ſanctus quoque Gregorius Nyſſenus, dicens Servatorem Dominum dediſſe humanæ naturæ quam in ſe habuit, tempus operandi propria; apertius oſtendit quod etiam humana natura quæ eſt in Chriſto, habuit naturalem effectum ſuæ operationis. Ex quo eſt manifeſtum eum nihilo minus agnoviſſe duas naturales in Chriſto operationes. Etenim veritatis defenſor Cyrillus Alexandrinæ civitatis epiſcopus, colligens ex iis quæ divine dicta aut facta ſunt a Domino & Servatore, eum Deum probari; & ex iis quæ ab ipſo ſecundum hominem dicta aut facta ſunt, oſtendi ipſum vere eſſe hominem: eſt evidens quod ex naturalibus Chriſti operationibus, Chriſtum verum & perfectum Deum, & eundem hominem verum & perfectum eſſe agnovit. Neque enim eſt alia aperta probatio, quæ poſſit oſtendere eundem eſſe & Deum & hominem, præter natureles operationes. Quarum quidem ex qualitatibus naturæ quoque ex quibus eſſentialiter proceſſerunt, perfecte in eo creduntur. Si ergo in duabus naturis etiam poſt inſeparabilem unionem eſſe cognoſcitur; ubi naturarum qualitas permanſit inconfuſe, nec confundi potuerunt ipſarum operationes; ſed ab eodem Domino noſtro Jeſu Chriſto proceſſerunt convenienter ſuis naturis.

Non deerunt autem aliorum quoque colendorum patrum probata teſtimonia, quia aperte dicunt duas eſſe naturales in Chriſto operationes. Ut ſilentio prætereamus ſanctum Cyrillum Hieroſolymitanum epiſcopum, ſanctum Joannem Conſtantinopolitanum, aut quicumque poſtea pro rectitudine venerandæ ſynodi Chalcedonenſis, & libro ſancti Leonis reſpondentes, laborioſa ſuſceperunt certamina adverſus hæreſes quæ confundunt, a quorum errore deſcendit etiam ſeries novi dogmatis: nempe beatæ memoriæ Joannes Scythopolis epiſcopus, Eulogius præſul Alexandriæ, Euphræmius & Anaſtaſius Theopolitanæ eccleſiæ magni & digni antiſtites: qui ſuper omnes veritatis & apoſtolicæ fidei fuit æmulator, piæ memoriæ Juſtinianus Imperator: cujus quidem fidei rectitudo quantum pro ſincera confeſſione Deo placuit, tantum in altum Chriſtianiſſimam extulit rempublicam, & huc uſque ab omnibus gentibus pia ejus memoria cenſetur digna adoratione. Cujus fidei rectitudo per veneranda ejus edicta in toto mundo diffuſa laudatur: Ex quibus unum quod ad Zoilum præſulem Alexandrinum miſſum fuit adverſus hæreſim Acephalorum, pro rectitudine fidei apoſtolicæ, quod ſufficit ad plene probandum, cum hac mediocri noſtra relatione, per præſentes latores offerimus.

Sed ne multorum verborum eſſe moleſta ac importuna cenſeretur allegatio, & maxime quibus totius mundi cura adminiſtratio, tanquam valido fundamento eſt impoſita, pauca ex enumeratis in hac mediocri relatione ſanctis patribus inſerere ſtuduimus. Nam hoc eſt plane maximum & incomparabile, ut totius Chriſtianiſſimæ reipublicæ cura parum intermiſſa, pro deſiderio & vera fide fervens, apoſtolicæ prædicationis doctrinam florentem agnoſcere cupiat veneranda & pia veſtra benignitas. Revera enim ex diverſis ſelectis patribus orthodoxæ fidei veritas apparuit, etiamſi paucis teſtimoniis: quoniam rem apertam & omnibus manifeſtam dicere, laudandi patres indicarunt eſſe ſupervacaneum. Quis enim, etiamſi ſit tardus ad intelligendum, non viderit quod patet omnibus: quod fieri non poteſt & eſt præter ordinem naturæ, ut poſſit eſſe natura, & non habeat operationem naturæ? Quod quidem nec ab hæreticis unquam dici probatum eſt, qui omnes humanas calliditates & perverſas quæſtiones adverſus rectitudinem fidei, & congregationes eorum fidei convenientes adinvenerunt. Quomodo ergo quod nec a ſanctis orthodoxis patribus unquam dictum eſt, nec profani hæretici id auſi ſunt invenire, poterit in præſentia temere affirmari; ut duarum Chriſti naturarum, divinæ ſcilicet & humanæ, quarum quidem proprietates cognoſcuntur eſſe integræ, in Chriſto unam eſſe operationem, quis unquam recte ſentiens poterit oſtendere: Nam ſi una eſt, dicant, dicetur ne tem-

temporalis an æterna, divina an humana, increata an creata; an eadem quæ & Patris, an alia a Patris operatione? Si ergo una eſt & eadem, una eſt etiam communis divinitatis & humanitatis Chriſti: quod eſt alienum dicere. Ergo cum Filius Dei idem ſit Deus & homo, humana in terra eſt operatus. Similiter cum eo Pater quæque operatus eſt naturaliter: quoniam quæ facit Pater, ea Filius quoque facit ſimiliter. Nam quod continet veritas, quatenus humana quædam Chriſtus eſt operatus, ad ſolam ejus perſonam tanquam Filium referuntur, quæ non ſunt eadem quæ Patris: ſecundum aliud ſcilicet & aliud Chriſtus eſt operatus: ut ſecundum divinitatem, quæ facit Pater, ea Filius quoque faciat: ſimiliter ſecundum humanitatem, quæ ſunt propria hominis, ipſe ſic facit ut homo: eſt enim verus Deus & homo. Unde etiam vere creditur, quod hic ipſe cum ſit unus, duas naturales habet operationes; divinam ſcilicet & humanam, increatam & creatam, tanquam verus & perfectus Deus, verus & perfectus homo, unus idem interceſſor Dei & hominum Dominus Jeſus Chriſtus. Quamobrem ſimiliter etiam ex qualitatibus operum, naturarum, quæ convenerunt in Chriſto per unionem ex hypoſtaſi, inoffenſa cognoſcitur differentia.

Ut autem Deo quoque inviſorum hæreticorum, quorum ſicut appellationes, ſimiliter verba quoque abominamur, ad ea ſolum oſtendendum quæ novi dogmatis inventores, unam in Chriſto eſſe dicentes voluntatem & operationem ſunt ſecuti, aliqua adducemus; pauca quædam ex ſceleratis eorum verbis adjunximus.

Apollinaris hæretici adverſus Diodorum, de eo quod eſt in edicto orthodoxæ fidei piæ memoriæ Juſtiniani Imperatori. Inſtrumento & ei „ quod movet natura inſitum eſt ut unam efficiat operationem. Quorum autem una eſt „ operatio, eorum una eſt eſſentia. Una eſt „ ergo eſſentia Verbi & carnis.

Ejuſdem ex libro qui inſcribitur, de apparitione humanæ naturæ ſuſceptionis Dei Verbi: „ Unus enim Chriſtus divina ſola voluntate „ movetur: quandoquidem una quoque ſola „ eſt ejus operatio in diverſis miraculis & affectionibus, procedens ex una ejus compoſita natura. Deus enim eſt incarnatus & creditur.

Severus hæreticus ex oratione quæ fuit habita in Daphne in martyrio ſanctæ Euphemiæ ſic dicit: „ Anathematizamus autem etiam ſynodum Chalcedonenſem, & librum Leonis „ qui præfuit Romanæ eccleſiæ: & eos qui dicunt vel dixerunt, in duabus naturis unum „ Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum poſt ineffabilem & quæ mente comprehendi non poteſt unionem, & earum conſequenter operationes vel proprietates „. Similiter ejuſdem Severi ad Sergium grammaticum, ubi dicit: „ Nam cum unus ſit operans, una quoque eſt „ ejus operatio & motus operativus.

Similiter ex ſecundo libro Neſtorii anthropolatræ, quem ſcripſit de myſterio Epiphaniæ: „ Inconfuſas conſervamus naturas, non ſecundum eſſentiam, ſed voluntate conjunctas. „ Quare definimus etiam unam eorum voluntatem, operationem, dominationem, dignitatis „ æqualitatem oſtendentes. Deus enim Verbum cum ſuſcepiſſet hominem quem prædeſtinaverat, ab eo non fuit diſtinctus propter præcognitam ab eo affectionem.

Theodori hæretici Alexandrini, ex libro qui ab eo ſcriptus fuit ad Theodoram Auguſtam: „ Ut de cetero & una ſit divina utriuſque ſimul operatio. Nam & unius & ejuſdem eſſe „ dicimus divina miracula, & omnes ejus naturales & quæ reprehendi non poſſunt affectiones. Et paulo poſt. Et unam eſſe & eandem unius Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei „ noſtri & divinam ſapientiam, & univerſorum cognitionem & ſcientiam in utroque ſimul, hoc eſt, ſecundum ejus divinitatem & „ ſecundum ejus humanitatem. Nam & unam „ divinam confitemur operationem, ut jam „ prius dictum eſt. Et rurſus cum ſit divina „ una ejus operatio, neceſſe eſt eam etiam eſſe individuam. Et rurſus Quæ ſunt quidem „ ejus, hoc eſt, quæ carnis, tanquam propria „ accommodans. & ei indens ſuæ naturæ operationem. Indens autem, quod per unionem „ cum Deo Verbo ei abunde divinam ſuppeditarit operationem, inconfuſe & immutabiliter „ unitam animatam ei carnem exhibet.

Ecce, pii domini & filii, ſanctorum patrum teſtimoniis tanquam ſpiritalibus radiis catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ declarata fuit & illuſtrata doctrina, & hæreticæ cæcitatis tenebræ, quas errorem ſuggerere iis qui imitantur planum factum eſt. Nunc neceſſe eſt ut novi dogmatis ſcopus quæratur quoſnam ſit ſecutus, & quorum doctorum nitatur auctoritate.

Cyrus Alexandrinus, in ſeptimo capite decretorum, in loco: „ Etiam unum & eundem „ Chriſtum, & unum Filium divina & humana operantem, una θεανδρικῇ, id eſt, Dei & „ hominis operatione. ſecundum ſanctum Dionyſium.

Similiter Theodori qui fuit epiſcopus Pharan, ex reſcripto ad Sergium epiſcopum Arſenoitem. „ Et ideo una eſt totius operatio, ſicut unius & ejuſdem Servatoris omnia ſunt „ eadem.

Similiter Sergii Conſtantinopolitani, ex reſcripto ad Cyrum Alexandrinum. „ Dixiſtis ergo, (bonum enim eſt iiſdem veſtris uti ſacris vocibus,) quod unum & eundem Chriſtum divina & humana operari, una operatione, & hæc pie & valde accurate expoſuiſtis. Et in doctrina expoſitionis & in aliis, unam voluntatem, & omnem divinam & humanam operationem habere Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ſignificans, neque unam omnino, neque duas debere dici omnino permittit. Quod etiam in aliis cum mandato depoſitionis & excommunicationis affirmative aſſerit.

Pyrrhus in tomo dogmatico, & in confirmatione expoſitionis, unam confitetur voluntatem in Chriſto: & poſt hæc in libello fidei quem adduxit ad confeſſionem beati Petri principis Apoſtolorum, duas voluntates & duas naturales operationes confitetur in uno Domino noſtro Jeſu Chriſto: in quo etiam ſanctorum patrum teſtimoniis, ita ſe habere aſſerit veritatem orthodoxæ fidei.

Paulus ſimiliter ejus ſucceſſor, in epiſtola ad apoſtolicæ memoriæ Theodorum Papam, qui preceſſit noſtram mediocritatem, unam voluntatem Chriſtum habere confitetur. Et hic ipſe in confirmatione * formatæ, cum denunciatione & excommunicationis, dicit neque unam, neque duas dici debere voluntates in Domino noſtro Jeſu Chriſto.

Pe-

Petrus hujus ſucceſſor, ſcribens ad Vitalianum Papam ſanctæ memoriæ, & unam & duas voluntates, & unam & duas operationes in diſpenſatione ſuſceptæ humanitatis magni Dei & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti ſe ſentire confitetur.

Quis, quæſo, non compunctus fuerit, o mitiſſimi & benigniſſimi Imperatores, & humanæ vitæ ancipites laqueos extimeſcens non animadverterit, & cum ſuſpirio ex imo Deum qui eſt Pater miſericordiarum non ſupplex rogaverit, ut liberetur ab inſidiis diaboli, quæ ad humanæ mentis deceptionem ſunt undique circumpoſitæ: videns eos qui ſe ex ſumma cognitione reputabant aptos ad prædicandum, & laqueos exſcindendum hæretici erroris, nec in ipſo quidem errore eſſe ſtabiles, ſed ſemper inſtabiles? Cum ergo Sergius quidem in aliis & aliis ſcriptis, unam voluntatem & unam operationem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum habere prædicet: & in expoſitione omnem divinam & omnem humanam operationem unius Chriſti pronunciet, & conſequenter ex contrario affirmet unam operationem dictam eſſe a nonnullis patribus in Chriſto, duas autem a nullo operationes: attamen neque unam operationem, neque duas ſtatuit debere dici in uno Domino Jeſu Chriſto.

Similiter Pyrrhus in confirmatione formatæ, & in aliis defendens Cyrum Alexandrinum, oſtendit eum intelligere unam voluntatem & unam operationem. Scribens autem ad ſanctum Joannem Papam, unam voluntatem & unam operationem Dominum Jeſum Chriſtum habere affirmat. Et hic ipſe in libello fidei, cum teſtimoniis ſanctorum Patrum duas naturales habere voluntates ſtatuit Servatorem Dominum.

Similiter Paulus ejus ſucceſſor, in epiſtola ad Theodorum apoſtolicæ memoriæ Papam, indicat Dominum unam habere voluntatem. Et hic ipſe in compoſitione formatæ, definit neque unam neque duas voluntates dici debere aut operationes.

Petrus ſimiliter, & unam, & duas voluntates & operationes in diſpenſatione ſuſceptæ humanitatis Servatoris noſtri Jeſu Chriſti ſe ſentire proteſtatur: & unuſquiſque eorum aliter ſentientes condemnat, excommunicat, & ejicit ex catalogo eccleſiæ.

Attendat ergo a Deo commendatum culmen veſtræ benignitatis intimo oculo ſuæ diſcretionis, quem ad Chriſtianiſſimorum populorum adminiſtrationem, divina illuminante gratia dignatus eſt aſſumere: quemnam horum doctorum ſequendum judicet populus Chriſtianus; cujuſnam horum doctrinam debet amplecti ut poſſit eſſe ſalvus: qui & omnes & ſe invicem condemnant ſinguli, ſicut affirmant varia & inſtabilia eorum ſcriptis mandata decreta: aliquando quidem unam voluntatem & unam operationem; aliquando autem nec unam nec duas operationes; aliquando autem unam voluntatem & unam operationem: & rurſus duas voluntates & duas operationes. Similiter unam voluntatem & unam operationem, & deinde neque unam neque duas; & alius unam & duas.

Quis demens, rogo, pii domini, tantæ cæcitatis errores non abominatus fuerit & caverit: ſi videlicet cupiat eſſe ſalvus, & inculpatam ſuæ fidei rectitudinem venienti Domino offerre deſideret? Quamobrem redimetur, & totis viribus cum Dei auxilio liberabitur ſancta Dei eccleſia mater veſtræ Chriſtianiſſimæ potentiæ, ab errore hujuſmodi doctorum; ut evangelicam & apoſtolicam orthodoxæ fidei rectitudinem, quæ fundata eſt ſupra ſolidam petram hujus beatiſſimi apoſtolorum principis Petri eccleſiæ, quæ ejus gratia & ope ab omni errore permanet integra, omnis numerus præſulum & ſacerdotum hujus cleri & populi, uno animo, ad hoc ut Deo placeant, & ſerventur eorum animæ, formam apoſtolicæ traditionis nobiſcum confiteantur & prædicent.

Hæc autem inſerere curavimus mediocri noſtræ relationi, dolentes & aſſidue ſuſpirantes de tanto errore ſacerdotum eccleſiæ, ſeorſum potius quærentium præter fidei veritatem definire, & admonitionis fraternæ ſinceritatem ad ſui contemptum pertinere judicantium: non animo invidentes, ut Deus eſt teſtis; neque ſuperbiæ elatione, neque contradicendi contentione, neque eorum doctrinam temere reprehendere cupientes; neque quamcumque ſuſpicatus fuerit quiſpiam delectationis humanæ arrogantiam: ſed pro certitudine ipſius veritatis, in qua nos ſalvos fore confidimus, & pro regulis ipſius ſinceræ & evangelicæ confeſſionis, pro ſalute ſcilicet animarum, & conſtitutione Chriſtianæ reipublicæ, pro corroboratione eorum qui Romani imperii adminiſtrant gubernationem, meæ mediocritatis prædeceſſores apoſtolicos, admonuiſſe, rogaſſe, increpaſſe, ſuaſiſſe, arguiſſe, & omnem adhortationis rationem adhibuiſſe, ut curationem poſſet novum vulnus accipere. Qui neque poſt fœtidi erroris vetuſtatem a motu ſiluerunt. Sed ſunt perpetuo adhortati & proteſtati: idque ex caritate fraterna, non ex improbitate, aut odii perſuaſione. Abſit a corde Chriſtianorum ut alterius lapſu lætetur, cum doceat omnium Dominus: *Nolo mortem peccatoris: ſed ut convertatur & vivat*: [Ezech. 33.] qui magis lætatur propter unum pœnitentem, quam propter nonaginta novem juſtos: qui ad liberandam ovem quæ perierat, ſuæ majeſtatis inclinata potentia, de cœlo in terram deſcendit: & extenſis manibus ſpiritalibus orantes & ſupplicantes, ut eos ad orthodoxæ fidei confeſſionem revertentes amplectantur; & exſpectantes eorum converſionem ad ſanam rectitudinem orthodoxæ fidei: ut ex noſtro munere ſeu beati Petri apoſtoli, cujus etſi indigni fungimur miniſterio, prædicemus formam traditionis; ut ſe non reddant alienos, ſed concorditer nobiſcum immaculatam hoſtiam pro fortiſſimæ & ſereniſſimæ veſtræ potentiæ ſtatu offerentes, aſſidue precentur Chriſtum Dominum.

Credimus, pii rerum domini, dubitationis nullam remanſiſſe caliginem, quæ reſiſtere poſſit ad ſeparandum, iis qui ſequuntur inventores novi dogmatis. Etenim ſpiritalis bonus odor cognitionis unde ſpirant verba patrum, eſt poſitus ante oculos; & hæreticorum teter fœtor a fidelibus omnibus eſt nihili factus. Et quoniam novi dogmatis inventores oſtenſi ſunt ſectatores hæreticorum, & non ſanctos Patres ſequentes, nec hoc remaneat incognitum. Quomodocumque velit quiſpiam ſuum errorem colorare, arguitur a luce veritatis, quomodo etiam docet apoſtolus gentium: *Omne quod manifeſtum eſt lux*, [Ephes. 5.] quoniam veritas ſemper firma permanet & eadem. Falſum autem ſemper variatur: & dum variatur, manifeſtatur & arguitur eſſe ſibi contrarium. Ex eo enim quod ſibi ipſis doceant contraria, oſtenſum eſt novi dog-

ANNO CHRISTI 680

ACTIO III

dogmatis inventores, noluiſſe eſſe ſectatores e- A
vangelicæ & apoſtolicæ fidei.
Quamobrem quoniam veritas apparuit cir-
cumſpectioni veſtræ divinitus inſpiratæ pietatis,
& notatæ ſunt tenebræ, & quam merebantur
appellationem ſunt aſſecutæ; reſtat ut benevo-
lentiæ divinitus inſpiratæ veſtræ benignitatis vi
ctoriæ corona redimita veritas illuceſcat; & er-
rore novitatis cum ſuis inventoribus & doctri-
næ eorum ſectatoribus, ſuæ audaciæ luat pœ-
nas; & ex medio orthodoxorum antiſtitum,
pro novitate ſuæ hæreticæ improbitatis, expel-
lantur; quam in medio ſanctæ catholicæ & a-
poſtolicæ Chriſti eccleſiæ aggreſſi ſunt introdu-
cere, & individuum & intemeratum corpus
Chriſti eccleſiæ labe hæreticæ pravitatis inqui- B
nare. Neque enim eſt conſentaneum, ut noxii
lædant innoxios, aut innocentes comprehendant
aliorum peccata. Nam etiamſi in hoc mundo
condemnatis fuerit condonatum, quemadmo-
dum ii quibus condonatur nullum ſentiunt be-
neficium in Dei judicio. ita iis qui parcunt,
non minimum pro non convenienti commiſera-
tione congeſtum eſt periculum.

Hæc propterea Deum omnipotentem noviſſi-
mis temporibus veſtræ manſuetudini ad corri-
gendum reſervaſſe credimus, ut vicem & ze-
lum ipſius Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui di-
gnatus eſt veſtram coronare potentiam, in ter-
ra gerentes, pro evangelica & apoſtolica ejus
veritate juſtum proferatis judicium. Qui cum C
humani generis redemptor & Servator, in ho-
diernum uſque diem contumelia affectus paſſus
eſt, & veſtræ virtutis inſpiravit potentiæ, ut
ejus fidei negotium. ut jus poſtulat, & ſancto-
rum patrum & ſacrarum Oecumenicarum quin-
que ſynodorum decrevit doctrina, ſequi velitis;
& Redemptoris ac conregis in fide ejus contu-
meliam, ejus ope ac præſidio ab iis qui con-
tempſerunt defendatis; propheticum illud elo-
quium cum Imperatoria benignitate magno &
excelſo animo adimplentes, quod Rex & pro
Pſal. 68. 10 pheta David ad Deum loquitur, dicens: *Zelus*
domus tuæ comedit me. Unde pro hoc qui Deo
placuit zelo, beatam illam vocem dignatus eſt
audire ab opifice univerſorum: *Inveni David* D
1. Reg. 13. 14 *virum ſecundum cor meum, qui faciet omnes vo-*
Act. 13. 22 *luntates meas*. Cui etiam promittit in pſalmis:
Pſal. 88. 21 *Inveni David ſervum meum, oleo ſancto meo un-*
xi eum: manus enim mea defendet eum, & bra-
chium meum corroboravit eum: ut cujus nego-
tium ferventi ſtudio Chriſtianiſſimi veſtri im-
perii pietas contendit efficere, is omnes actio-
nes fortiſſimæ veſtræ potentiæ fauſtas reddat &
felices, ut in ſuis ſanctis evangeliis promiſit di-
Matth. 6. 33 cens: *Quærite primum regnum Dei, & hæc om-*
nia adjicientur vobis. Omnes enim, ad quos di-
vinorum veſtrorum apicum pervenit cognitio,
& oſtenſus eſt hic bonus ſcopus venerandæ ani-
mi magnitudinis veſtræ manſuetudinis; innume-
rabiles gratiarum actiones & aſſiduas laudes,
tantam miſericordiæ admirantes magnitudinem,
fortiſſimæ veſtræ potentiæ directori reddide-
runt.

Nam re vera, o maxime pii & juſtiſſimi Im-
peratores, quæ Dei ſunt cum Dei timore di-
gnati eſtis efficere; promittentes nihil damni ac
læſionis accepturas omnes vobis ſubjectas perſo-
nas: & confidimus, quod quæ promiſit veſtra
pia benevolentia, poſſit etiam effecta reddere
ut quod eſt Deo conſecratum pia benignitate
a Chriſti amante veſtra potentia, nihilominus
adjuvante ejus omnipotentia, & promiſſio im-
A pleatur. Unde & laus ab omnibus gentibus
Chriſtianis, & æterna memoria, & continuæ
preces abundabunt pro fortitudine danda trium-
phatoribus, & perfecta victoria a Domino Chri-
ſto. cujus eſt etiam negotium: ut ſummæ ma-
jeſtatis metu perculſa genera gentium, ſceptris
robuſtæ veſtræ potentiæ humiliter ſua colla ſub-
mittant: ut veſtri pii imperii corroboretur po-
tentia, donec temporalem poteſtatem excipiat
æterni regni æterna beatitudo. Neque enim
poterit aliud ſimile inveniri, quod benignita-
tem veſtræ invictæ fortitudinis divinæ com-
mendet majeſtati, niſi ut expulſis iis qui er-
rant a veritate regulæ evangelicæ & apoſtolicæ
noſtræ fidei ubique manifeſtetur & prædicetur
B ſinceritas.

Propterea, pii & a Deo docti domini & fi
lii, ſi hanc ſanctarum ſcripturarum nulli repre-
henſioni affinem, venerabilium ſynodorum, ſpi-
ritalium patrum, apoſtolici dogmatis regulam,
ſecundum evangelicam eorum ſententiam, per
quam veritatis formam Spiritu ſancto revelan-
te oſtenderunt, eccleſia Conſtantinopolitanæ an-
tiſtes nobiſcum tenere & prædicare elegerit;
fiet pax magna iis qui diligunt nomen Dei:
& non remanebit aliquod ſcandalum diſſenſio-
nis; & fiet id quod in Actibus Apoſtolorum,
poſtquam per gratiam ſancti Spiritus acceſſerit
ad cognitionem Chriſtianiſſimæ veritatis, nobis
omnibus cor unum & anima una. Nam ſi,
C quod abſit, quæ paulo ante ab aliis fuit intro-
ducta, novitatem volet attrahere, & alienis do-
ctrinis a regula veritatis orthodoxæ & apoſtoli-
cæ noſtræ fidei ſeipſum implicare: (quam qui-
dem tanquam animarum condemnationem de-
clinare, ab iis qui noſtram præceſſerunt medio-
critatem, aſſidue vitare admoniti, hucuſque di-
ſtulerunt;) ipſe ſciet quid de ejuſmodi contem-
ptu in divino Chriſti judicio reſpondebit apud
omnium Judicem qui eſt in cœlis; cui & nos
& ipſe pro ſuſcepto miniſterio veræ prædica-
tionis; aut contraria præſumptione, Chriſtianiſ-
ſimæ fidei, quando ad judicandum acceſſerit,
reddemus rationem. Et nobis quidem, quod o-
ro & obſecro, adſit apoſtolicam & evangeli-
D cam veræ fidei regulam, ſicut ab initio accepi-
mus, inconcuſſe & libere cum ſimplici purita-
te, integram & illæſam conſervare. Quamobrem
venerandæ veſtræ ſerenitati, pro amore & ho-
nore catholicæ & apoſtolicæ rectæ fidei, ab ip-
ſo conrege Chriſtianiſſimæ veſtræ potentiæ Do-
mino noſtro Jeſu Chriſto, cujus veram fidem
intemeratam cupitis conſervare, perfecta mer-
ces veſtris piis tribuetur laboribus, quod nihil
ſit neglectum aut prætermiſſum a veſtra Deo
coronata benevolentia, quod poſſit pertinere ad
ſinceritatem veræ fidei & ad eccleſiarum con-
cordiam. Nam Judex omnium Deus requirit
mentis propoſitum, & admittit ſtudium pietatis;
qui rerum eventus, ſicut expedit, judicat &
E diſpenſat.

Rogo ergo, o pii & benigni Imperatores &
Auguſti, & ſimul cum mea parvitate omnis a-
nima Chriſtianorum genibus flexis rogat ut
omnibus Deo gratis bonis & admirabilibus re-
giiſque beneficiis, quæ per veſtrum Deo gra
tum ſtudium Altiſſimi gratia humano generi di-
gnata eſt largiri, hoc quoque addatis: nempe
ut pietatis in integrum reſtitutionem, conre-
gnanti Domino Chriſto acceptum ſacrificium
offerre jubeatis, impunitatem concedentes & li-
beram loquendi facultatem unicuique volenti,
& reddendi rationem de fide quam credit & te-
net.

ACTIO III.

ANNO CHRISTI 680.

net. Ut ex omnibus aperte cognoſcatur, quod nullo metu, nulla potentia, nullis minis, volens quiſpiam, loqui pro veritate catholicæ & apoſtolicæ fidei, eſt prohibitus aut revocatus, ut omnes unanimes pro tanto & quod conjici non poterat bono, toto tempore vitæ ſuæ divinam majeſtatem glorificent: & pro incolumitate & proſperitate fortiſſimæ veſtræ potentiæ aſſiduas Domino Chriſto preces unanimes effundant. *Subſcriptio*. Valde piam dominorum potentiam, Altiſſimi conſervet gratia, & ei ſubmittat colla omnium gentium.

Inſcriptio ſynodalis relationis

Piis dominis, & sereniſſimis victoribus & triumphatoribus, dilectis filiis Dei & Domini Jeſu Chriſti Dei noſtri, Conſtantino magno Imperatori, Heraclio & Tiberio Auguſtis, Agatho epiſcopus ſervus ſervorum Dei, cum omnibus ſynodis quæ pertinent ad ſynodum ſedis apoſtolicæ.

OMnium bonorum ſpes eſſe cognoſcitur, quando celſitudo Imperatoria, eum qui ipſam coronavit, & hominibus ad ſalutarem præfecit adminiſtrationem, agnoſcens veram de eo confeſſionem, qua ſola ſupra omnia bona delectatur, fideliter inquirit, & ardenti animo amplecti cupit. Hoc eſt Dei donum excellentiſſimum, a quo omne bonum donum procedit, ad quem refertur quod aſſumptum eſt ab ejus majeſtate: cujus quidem in mentis arcanis ſpiritu ædificante, & radii pii ſcopi ſpiritali ardore, in orbem omnia purgantur, & ſuavis odor a ſacrificio cordis aſcendit ad Dominum, qui id donum habet acceptum: unde & in rebus terreſtribus dabit felicitatem, & omnes gentes ſubjiciet: qua provocantur ad confeſſionem veræ ejus agnitionis quæ ſunt ſubjecta Chriſtianæ potentiæ; ut felices faciat humiles redditos, quos miſere extolli ſinit ad ſui dejectionem.

Quoniam autem, o pii, o fortiſſimi Imperatores, colendæ veſtræ pietatis cum laude admiramur Deo gratum propoſitum, quod erga apoſtolicam noſtram fidem habere dignati eſtis, Deo vobis myſtice perſuadente, non fluxis verbis, neque ſermone deceptionis: ſed divina ſua gratia admonente, & omni ſublata dubitatione cupitis agnoſcere ea quæ continet veritas orthodoxæ & apoſtolicæ fidei: nos omnes minimi eccleſiarum Chriſti antiſtites, ſervi veſtræ Chriſtianiſſimæ potentiæ, in Occidentalibus partibus & Septentrionalibus, etiamſi pauci & ſimpliciores cognitione fidei, per Dei tamen gratiam firmi & ſtabiles, propter ea quæ fuerunt propoſita per divinum apicem; agnoſcentes eum qui vobiſcum regnat & adminiſtrat omnium creatorem & gubernatorem Deum; de hoc pio propoſito exhilarati, cum fletibus ex imo corde protenſis, cœpimus gratias agere, quod tam admirabile & ſalutare, adeo unice Deo ſuper omnia terrena ſacrificia acceptum opus, deſiderare creditur veſtra benignitas: quod a multis quidem pietate & juſtitia præſtantibus Imperatoribus deſiderabatur, a paucis tamen & raris ad Deo gratum effectum cum ſinceritate fidei apoſtolicæ conſervari potuiſſe eſt oſtenſum.

Credimus autem quod id in quod pauci & rari conſenſerunt, veſtræ a Deo coronatæ potentiæ donabitur divinitus: ut per ipſius catholicam & apoſtolicam noſtram fidem, tanquam A lux clariſſima luceat in cordibus omnium: quæ ex fonte veræ lucis, tanquam per radios viviſici ſplendoris, beatis miniſtris Petro & Paulo apoſtolorum ſummis, & eorum diſcipulis & ſucceſſoribus apoſtolicis gradatim uſque ad noſtram parvitatem Dei ope eſt conſervata, nulla hæretici erroris fœtidiſſimarum tenebrarum caligine, nec falſi nebulis aut nimbis erroris inquinata, neque admixtis hæreticorum pravitatibus tanquam nimbis obſcuris adumbrata: pura & ſincera & ſuis reſplendens radiis.

In hoc enim ſedes apoſtolica, & qui noſtram præceſſit mediocritatem, hucuſque non ſine periculo laboravit: In præſentia autem cum dogmatice cum apoſtolicis Pontificibus conſul-B taſſent, nunc ſynodalis definitionis qui continentur veritatis canones mittunt, omnibus ſignificantes, & æternos terminos quos nefas eſt tranſgredi, uſque ad ipſius animæ exitum conſtituendo defendentes: non decepti blanditiis, neque formidantes pericula: ut factis oſtendant illud Domini decretum in evangeliis, quod enunciative docens profert: *Qui me confeſſus fuerit coram hominibus, ego quoque eum confitebor coram Patre meo qui eſt in cœlis*: & conſequenter terret ſupplicio, quo acerbe minatur *Qui me negaverit coram hominibus, ego quoque eum negabo coram Patre meo qui eſt in cœlis*. Averſatur enim ad temporum diverſitates variari vera pietatis confeſſio: ſicut nec ipſe admi-C ſit varietatem, de quo eſt hæc vera confeſſio, dum dicit. *Ego ſum, & non mutor*.

Quoniam ergo ſerenæ veſtræ fortitudinis benevolentia juſſit mitti perſonas e numero epiſcoporum, præſtantes vita & ſcientia omnium ſcripturarum; de vitæ quidem puritate, etſi maxime quis pure vivat, tamen non audet confidere: perfecta autem ſcientia, ſi referatur ad veræ pietatis ſcientiam, ſola eſt veritatis agnitio: ſed ſi ad ſæcularem eloquentiam, non exiſtimamus poſſe aliquem noſtris inveniri temporibus, qui de ſumma ſcientia glorietur: cum in noſtris regionibus ebulliat furor diverſarum gentium, quæ aliquando quidem affligunt, aliquando autem incurſiones faciunt & diripiunt. D Unde tota noſtra vita eſt plena ſolicitudinibus, quos circumdat manus gentium: & labore corporis nobis paratur alimentum: quandoquidem antiqua poſſeſſio eccleſiarum paulatim concidit diverſis deficiens calamitatibus: Et ſola ſubſtantia noſtra eſt fides noſtra: cum qua vivere eſt ſumma gloria: propter quam mori eſt lucrum æternum.

Hæc eſt perfecta noſtra ſcientia, ut catholicæ & apoſtolicæ fidei terminos, quos hucuſque ſedes Apoſtolica nobiſcum ſimul & tenuit & tradit, tota mente ſervemus: Credentes in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, & viſibilium omnium & inviſibilium, & in ejus Filium unigenitum, ante o-E mnia ſæcula ex eo genitum: verum Deum ex Deo vero, lumen de lumine: genitum, non factum; conſubſtantialem Patri; per quem omnia facta ſunt tam quæ ſunt in cœlo quam quæ in terra. & in Spiritum ſanctum, Dominum & viviſicantem: qui ex Patre procedit, cum Patre & Filio ſimul adoratur & glorificatur. Trinitatem in unitate & unitatem in Trinitate unitatem quidem naturæ, Trinitatem autem perſonarum ſeu hypoſtaſeon: Deum Patrem confitentes, Deum Filium, Deum Spiritum ſanctum: non tres Deos, ſed unum Deum, Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum: non trium

ANNO CHRISTI 680.

nominum hypoſtaſim, ſed trium hypoſtaſeon unam eſſentiam: quarum una eſſentia ſeu natura, hoc eſt, una divinitas, una æternitas, una potentia, una dominatio, una gloria, una adoratio, una eſſentialis ejuſdem ſanctæ & inſeparabilis Trinitatis voluntas & operatio, quæ quidem omnia creavit & continet.

Confitemur autem unum ejuſdem ſanctæ conſubſtantialis Trinitatis Deum Verbum, qui ante ſæcula eſt genitus ex Patre, noviſſimis autem ſæculis propter nos & propter ſalutem noſtram deſcendit de cœlis: & incarnatus eſt de Spiritu ſancto, ex ſancta, impolluta, & ſemper virgine glorioſa Maria domina noſtra, vere & proprie Deipara: ſecundum carnem ſcilicet ex ea natus, vere homo factus: eundem Deum verum, & eundem hominem verum: Deum quidem ex Deo Patre; hominem autem ex Virgine matre; incarnatum ex ipſa carne, anima præditum rationali & intelligente: conſubſtantialem eundem Deo & Patri ſecundum divinitatem, & eundem conſubſtantialem nobis ſecundum humanitatem: in omnibus nobis ſimilem præter peccatum: crucifixum pro nobis ſub Pontio Pilato: qui paſſus eſt & ſepultus & reſurrexit, aſcendit in cœlos, ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt judicatum vivos & mortuos: cujus regni non erit finis. Unum ſcilicet & eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, ex duabus & in duabus eſſentiis, inconfuſe, immutabiliter, individue, inſeparabiliter conſiſtere cognoſcimus; naturarum differentia nequaquam ſublata propter unionem, ſed potius ſervata unione utriuſque naturæ, & concurrente in unam perſonam & unam hypoſtaſim: non in dualitatem perſonarum partitum aut diviſum, neque confuſum in unam compoſitam naturam: ſed unum & eundem Filium unigenitum, Deum Verbum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum: neque alium in alio, neque alium & alium, ſed hunc eundem in duabus naturis, hoc eſt, divinitate & humanitate, poſt hypoſtaticam unionem agnoſcimus. Nam nec Verbum mutatum fuit in naturam carnis; neque caro transformata fuit in naturam Verbi. Permanſit enim utrumque id quod erat naturaliter. Differentiam ſcilicet unitarum in eo naturarum diſcernimus ſola contemplatione: ex quibus inſeparabiliter, inconfuſe, immutabiliter etiam fuit compoſitus. Unus enim ex utriſque, & per unum utraque: quoniam ſimul ſunt, & magnitudo divinitatis & humilitas carnis: utraque natura etiam poſt unionem ſine defectu conſervante ſuam proprietatem: & utraque forma operante cum alterius ſocietate, id quod habuit proprium; Verbo quidem operante id quod eſt Verbi, exſequente autem corpore id quod eſt corporis: & illud quidem ſuis ſplendet miraculis: hoc autem eſt obnoxium contumeliis,

Unde conſequenter quatenus duas naturas ſeu eſſentias, nempe divinitatis & humanitatis, inconfuſe, individue, immutabiliter eum vere habere confitemur: ita ſimiliter etiam duas naturales voluntates habere; & duas naturales operationes, ut qui ſit perfectus Deus & perfectus homo, unum & eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, docet regula pietatis: quoniam apoſtolica & evangelica traditio, & ſanctorum Patrum doctrina, quos ſancta catholica & apoſtolica eccleſia & venerabiles ſynodi ſuſcipiunt, oſtenduntur definire. Ex quorum doctrinis hæc excerpta paucis collegimus. Hoc e-

ACTIO III.

A nim credimus, quod ſecundum apoſtolicam accepimus traditionem, cujus auctoritatem ſequimur in omnibus: idem enim ſenſiſſe ſcimus eos qui ab ea ſunt conſtituti, qui noſtram præceſſerunt mediocritatem; quam perpetuo nobis conſervari, ſeu in vita, ſeu in morte, optamus.

Hanc ergo puræ, catholicæ, & apoſtolicæ confeſſionis regulam, quæ in hac Chriſtianiſſimæ veſtræ potentiæ ſervitiis addicta urbe Romæ, ſub apoſtolicæ memoriæ Martino Papa ſynodice convenit ſynodus, prædicaſſe & conſtituendo defendiſſe, omnes nos, quicumque & undecumque eramus, minimi eccleſiarum Chriſti antiſtites, agnovimus; in qua etiam qui noſtram

B præceſſerunt parvitatem, convenientes, apoſtolicam confeſſionem, quam ab initio acceperunt, etiam ſynodica prædicatione prædicarunt, & ſine quocumque errore novitatis, ſine dubio definierunt. Zelo ergo pietatis & deſiderio apoſtolicæ confeſſionis, ad eam magis illuſtrandam mota benevolentia veſtræ ſerenitatis, ut Imperatorio fomento magis refulgeat, ſtudet laborare: cujus deſiderium, quoniam ex Deo eſt, a Deo effectum reddatur; ut veritas appareat iis qui ſunt adhuc in dubitatione; & iis qui eam ſincere amplectuntur addatur animus: & zizaniorum ſemina ſpiritali falce, tanquam offenſionis & deceptionis occaſio, exſcindantur e medio Chriſti eccleſiarum. Quorum ſunt au-

C ctores, Theodorus Pharanites, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus, Paulus, & Petrus, Conſtantinopolitani; qui novi erroris auctores, & perfectæ œconomiæ, in qua ſumus ſervati inimici, non ſolum adverſi veræ confeſſioni, ſed aberrantes a via veritatis, docuerunt contraria, aliter & aliter ſua defendentes, & ſua invicem dogmata diſſolventes. Cum enim nulla ſit fundata veritas, neceſſe eſt ut varietur erroris conſequentia. Non poteſt enim mutari vera fides, aut aliquando quidem aliter, aliquando autem aliter poſtea prædicari: quoniam erit veſtrum, ut docet Apoſtolus, *ita ita, & non non: nam quod amplius eſt, a malo eſt.* Jac. 5. 12. Matth. 5. 37.

Ad hæc nobis minimis ſervis veſtris, bene-

D volentiæ ſereniſſimorum noſtrorum dominorum eſt reſpondendum, de tarditate miſſarum a noſtra ſynodo perſonarum; quas per venerandum ſuum apicem mitti juſſit veſtra ſublimitas. Primum quidem quod immenſum patet ſpatium a noſtris regionibus uſque ad oceanum, quod ſynodum in longum tempus extendit. Deinde ſperabamus ex Britannia venturum Theodorum conſervum noſtrum & coepiſcopum, magnæ Britanniæ inſulæ archiepiſcopum & philoſophum, cum aliis qui illic in loco degunt; & illinc eſſe uniendos noſtræ mediocritatis, & diverſos hujus ſynodi epiſcopos qui erant in diverſis regionibus: ut ex tota communitate ſervitiis veſtris addictæ ſynodi noſtræ noſtra fieret

E relatio: ne ſi ex una parte ſolum cognoſceretur, partem lateret: & maxime quoniam in medio gentium, Longobardorum & Sclavorum, quin etiam Francorum, Gothorum & Britannorum plurimi ex conſervis noſtris eſſe cognoſcuntur, qui non ceſſant de eo curioſe inquirere, ut ſciant quid agatur in negotio fidei apoſtolicæ: qui quantum poterunt juvare, ſi in conſenſione noſtræ fidei ſtent nobiſcum, & nobiſcum conſentiant, tantum, quod abſit; ſi offenſionis aliquid in ſumma fidei ſuſtinuerint, inveniuntur inimici & adverſi.

Nos autem etſi minimi, totis tamen viribus con-

confidentes, ut Chriſtianiſſimæ veſtræ potentiæ A civitas, (in qua beati Petri apoſtolorum principis ſedes eſt fundata, cujus auctoritatem revera omnes Chriſtianorum gentes ſimul nobiſcum adorant & venerantur, in honorem beati Petri apoſtoli,) omnibus gentibus oſtendatur ſuperior; has perſonas a noſtra mediocritate eligendas eſſe rite cenſuimus: quæ ad pedes veſtræ a Deo cuſtoditæ fortitudinis deberent afferre primum noſtram relationem, hoc eſt, omnium epiſcoporum qui ſunt in Septentrionalibus & Occidentalibus regionibus, in qua etiam apoſtolicæ noſtræ fidei confeſſionem præpoſuimus. Sic tamen ut non tanquam de incertis contendant, ſed tanquam firma, ſtabilia ac illæſa brevi definitione offerant. Suppliciter B rogamus, ut veſtra a Deo coronata annuente potentia, hæc ipſa omnibus prædicari, & apud omnes obſervari jubeatis: ut Deus qui veritatem diligit & juſtitiam, omnia fauſta & felicia concedat temporibus veſtræ ſereniſſimæ benevolentiæ, in quibus reſplendet veritas apoſtolicæ prædicationis & pietatis; bono & felici eventu concedens, ut potentia veſtræ ſerenitatis lætetur de ſubjectione hoſtium.

Dignemini ergo, o pii Imperatores, epiſcopos qui miſſi ſunt a noſtra mediocritate cum ceteris viris ordinis eccleſiaſtici, & reverentiſſimis Dei ſervis, excipere cum conſueta ſerenitatis veſtræ benevolentia; ut illorum teſtimonio, cum gratiarum actione ad ſuos revertentes, a- C pud omnes gentes celebretur laus veſtræ benignitatis: ſicut magni illius Conſtantini, cujus quidem poſt mortem nihilominus fama viget laudabilis; cujus non ſolum poteſtas, ſed etiam pietas eſt inſignis: cum quo ſacratiſſima illa ſynodus trecentorum decem & octo antiſtitum Nicææ convenerunt, ad defenſionem Trinitatis conſubſtantialis. Et ſicut Theodoſii magni, cujus inter alias virtutes unica prædicatur pietas: a quo per gratiam divini Spiritus prædicata fuit ſententia centum quinquaginta patrum, quam ei inſpiravit Spiritus ſanctus, qui eſt ejuſdem eſſentiæ cum Patre & Filio. Et ſicut qui inſigniter amavit veritatem Marciani Imperatoris, qui & primam Epheſinam ſynodum, D ut qui catholicam & apoſtolicam prædicaret fidem, a ſancta Chalcedonenſi ſynodo fecerit ſuſcipi, & eos qui auxerunt novitates ex Dei eccleſia expulit; accipiens ſacratiſſimum illum tomum apoſtolici viri Papæ Leonis, quem beatus apoſtolus Petrus dictavit ſuis verbis. Et ſicut ultimi quidem, ſed omnium excellentiſſimi magni illius Juſtiniani; cujus ſicut virtus, ita etiam pietas in meliorem ordinem omnia redegit: Ad cujus ſimilitudinem imperium fortiſſimæ veſtræ benevolentiæ, virtutibus & conatibus munit Chriſtianam rempublicam, & in melius renovat ſtudiis pietatis, & cum catholica concurrit eccleſia: ut in unione veræ apoſtolicæ confeſſionis conjungatur perfectius, quam E huc uſque nobiſcum ſervat ſancta Romanorum eccleſia: ut veræ pietatis myſterium tuba clarius prædicetur in toto mundo: & ubi hujus veræ confeſſionis ſinceritas piis ſtudiis veſtri imperii conſervabitur, ſimul laus & beneficium prædicabitur ſerenæ veſtræ potentiæ: ut cum pietatis laudibus, imperii quoque veſtri, Deo annuente, augeantur quæ ſunt præcipua: & quos adhortatur veræ pietatis confeſſio, virtus vincat imperatoria. Etenim nos etſi indigni, Dei clementiam ſuppliciter rogamus, ut ſine lapſu uſque ad ipſum vitæ terminum, nos immaculatam fidei confeſſionem ſervare & prædicare, & per ipſam coram ipſo glorificari concedat: quandoquidem mundanam ſapientiam & inanem deceptionem, ſicut dicit beatus Paulus apoſtolus, omnino ignoramus; regulam tamen vere prædicationis ſimpliciſſima veritate docemus & defendimus: nam verborum pompas non habere cupimus, ut occupemur a contentionibus. Neque enim id uſuvenit, cum degamus in anguſtiis: ſed eos qui volunt converti ad veritatem rectæ noſtræ fidei, rite & ex ordine cum ſimplici corde & verborum lenitate adducimus: nam per veritatem apoſtolicæ confeſſionis cupimus conſervare animas nobis creditas a Dei gratia, potius quam per nugas auditores in errorem immittere.

Quamobrem quicumque ex ſacerdotibus, hæc quæ continentur in confeſſione noſtræ mediocritatis ſimul nobiſcum ſincere prædicare deſideraverint, tanquam apoſtolicæ noſtræ fidei conſentientes, tanquam conſacerdotes, tanquam comminiſtros, tanquam ejuſdem fidei, & ut ſemel dicamus, tanquam ſpiritales fratres noſtros & coepiſcopos ſuſcipimus. Eos autem qui nolunt eadem nobiſcum confiteri, tanquam catholicæ & apoſtolicæ confeſſionis inimicos, obnoxios, eſſe judicamus æternæ damnationi: eos autem qui ſunt ejuſmodi, in cœtum noſtræ mediocritatis, nunquam niſi correctos admitti ſuſtinebimus. Nec exiſtimet ex iis quiſpiam, nos ea tranſilire quæ accepimus ab iis qui nos præceſſerunt. Propterea magnum erit gaudium in cœlo & in terra, ſi veſtro intercedente benevolo imperio, interceſſor qui vobiſcum conregnat Deus omnipotens, hæc ad finem deduxerit: ut cœlum lætetur, & exſultet terra; multa pace facta iis qui diligunt veritatem, & non eſt eis ſcandalum: & auferetur a domo Dei abominatio ſcandali, quæ eſt in ruinam multorum inſtabilium & ſimpliciorum: & fiet una fides, unum os, & labium unum, & una apud omnes confeſſio apoſtolicæ prædicationis, dum omnes unanimes loquuntur Dei magnalia: quam temporibus veſtræ ſerenæ felicitatis miſericors Deus dignabitur concedere: donec quæ ſunt divulſa, ad eccleſiæ Dei ædificationem conſtruantur: quæ ſunt ſeparata, coeant ad compagem veritatis: quæ ſunt disjuncta, conjungantur ad dilectionem fidei apoſtolicæ: quæ ſunt diſſipata, conveniant ad unionem apoſtolicæ quæ vires obtinet eccleſiæ: ut omnes una nobiſcum concorditer, Dei qui hoc bonum fecit valeant fideliter rogare majeſtatem, ut diuturna & perfecta felicitas divinitus concedatur potentiæ veſtræ fortitudinis: ut laboribus veſtræ invictæ manſuetudinis congregentur ex gentibus ad credendum nomini ſancto ejus, & glorificent in hymnis veram ejus confeſſionem, qui fecit admirabilia magna ſolus; qui fecit prodigia ſuper terram, qui bella aufert uſque ad fines terræ; qui diſperſa congregavit, etiam quæ ſunt congregata conſervet; qui pios reges ſuper populum ſuum regnare jubet, quem quidem per vigilem pietatem & invictos labores Deo adjuvante conſervant.

SUBSCRIPTIONES.

Agatho epiſcopus ſanctæ Dei catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ urbis Romæ, in hac relatione ſimul cum communi totius ſynodi apoſtolicæ ſedis, quæ fuit propter rectitudinem apoſto-

ſtolicæ confeſſionis ut ſuperius continetur, conſentiens ſubſcripſi. A

ANNO CHRISTI 680.

ii. Andreas Dei gratia epiſc. eccleſiæ Oſtienſis, in hac relatione quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter compoſuimus, ſimiliter ſubſcripſi.

iii. Agnellus Dei gratia Terracinenſis eccleſiæ provinciæ Campaniæ epiſc. in hac relatione quam pro apoſtolica noſtra fide unanimiter compoſuimus, ſimil. ſubſc.

iv. Adeodatus Dei gratia epiſc. ſanctæ Sarnienſis eccleſiæ, provinciæ Campaniæ &c.

v. Petrus Dei gratia epiſc. ſanctæ Cumanæ eccleſiæ provinciæ Campaniæ &c.

vi. Agnellus Dei gratia epiſc. * Meſſanenſis eccleſiæ provinc. Campaniæ &c. B

* Pro, Miſenatis

vii. Tauzius Dei gratia ſanctæ Puteolanenſis eccleſ. provinciæ Campaniæ epiſc. &c.

viii. Stephanus indignus epiſc. ſanctæ eccleſ. Lucritiæ, provinciæ Calabriæ &c.

ix. Agnellus Dei miſericordia epiſcopus ſanctæ Neapolitanæ eccleſiæ, provinciæ Campaniæ, &c.

x. Aurelianus minimus epiſc. ſanctæ eccleſ. Nolanæ, provinc. Campaniæ &c.

xi. Barbatus Dei gratia epiſc. ſanctæ eccleſiæ Beneventanæ, provinc. Campaniæ &c.

xii. Decoroſus gratia Dei epiſc. ſanctæ eccleſ. Capuæ, provinciæ Campaniæ &c.

xiii. Julianus indignus epiſc. ſanctæ eccleſiæ Conſentinæ &c. C

xiv. Joannes Dei gratia epiſc. ſanctæ eccleſiæ Hydruntinæ, prov. Calabriæ &c.

xv. Germanus minimus epiſc. S. eccleſiæ Tarentinæ, provinciæ Calabriæ &c.

xvi. Theophanes minimus epiſc. S. eccleſiæ Thuritanæ, provinc. Calabriæ &c.

xvii. Petrus minimus epiſc. S. Crotonenſis eccleſiæ, Brutiorum provinc. &c.

xviii. Paulus minimus epiſc. S. eccleſiæ Scyllacinæ, Brutiorum provinc. &c.

xix. Georgius minimus epiſc. S. eccleſiæ Taurianæ, provinc. Calabriæ &c.

xx. Theodorus minimus epiſc. S. eccleſiæ Tarpejanæ, provinc. Calabriæ &c.

xxi. Abundantius minimus epiſc. S. eccleſiæ Tempſanæ, Brutiorum provinc. &c. D

xxii. Jacinthus minimus epiſc. S. eccleſiæ Syrtenſis, provinc. Campaniæ &c.

xxiii. Placentius minimus epiſc. S. eccleſiæ Bellicernenſis &c.

xxiv. Juvenalis minimus epiſcopus S. eccleſiæ Albanæ &c.

xxv. Vitus minimus epiſc. S. eccleſiæ Albæ Silvæ, &c.

xxvi. Paulus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Nomentanæ, &c.

xxvii. Joannes indignus epiſc. S. eccleſiæ Portuenſis, &c.

xxviii. Stephanus minimus epiſc. S. eccleſiæ Præneſtinæ &c. E

xxix. Felix minimus epiſcopus S. eccleſiæ Spoletanæ, &c.

xxx. Honoratus minimus epiſc. S. eccleſiæ * huic relationi communiter a nobis omnibus factæ pro catholica noſtra fide, conſenſi & ſubſcripſi.

* Deeſt, Firaris

xxxi. Felix minimus epiſcopus S. eccleſiæ Camerinæ, &c.

xxxii. Florus minimus epiſc. ſanctæ * Fulignatenſis eccleſiæ &c.

* Pro, Fulginatenſis

xxxiii. Decentinus minimus epiſc. S. eccleſiæ Foſſaminii &c.

ACTIO III.

Joannes minimus epiſc. S. eccleſiæ * Noranæ, &c. xxxiv.

* Pro, Nurſiæ.

Felix minimus epiſc. S. eccleſiæ * Claniorum, &c xxxv.

* Pro, Aſculanenſis.

Adrianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Reatinæ, &c. xxxvi.

Florus minimus epiſc. S. eccleſiæ Furconenſis, &c. xxxvii.

Clarentius minimus epiſc. S. eccleſiæ * Balbiſſæ, &c. xxxviii.

* Balneaſis

Creſcens minimus epiſc. S. eccleſiæ Bibonenſis, provinciæ Calabriæ, &c. xxxix.

Theodoſius minimus epiſc. S. eccleſiæ Syracuſanæ, quæ eſt in Sicilia, &c. xl.

Benedictus minimus epiſc. S. eccleſiæ Meſſanenſis, quæ eſt in Sicilia, &c. xli

Joannes minimus epiſc. S. eccleſiæ Thermitanæ, &c. xlii.

Petrus minimus epiſc. S. eccleſiæ Tauromenitanæ, &c. xliii.

Julianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Catanenſis, quæ eſt in Sicilia, &c. xliv

Georgius minimus epiſc. S. eccleſiæ Trocalitanæ, quæ eſt in Sicilia, &c. xlv.

Georgius minimus epiſc. S. eccleſiæ Agrigentinæ, quæ eſt in Sicilia, &c. xlvi.

Adeodatus in nomine Dei epiſcopus S. Lucanæ eccleſiæ, legatus venerabilis ſynodi quæ eſt in Gallia provincia, huic relationi quæ a nobis facta eſt ſynodaliter, conſentiens ſubſcripſi. xlvii

Ulbuthridus minimus epiſc. S. eccleſiæ * Eunoſicæ Britanniæ inſulæ, legatus venerabilis ſynodi, quæ fuit in Britannia, &c. xlviii.

* Eboracæ.

Mauricius minimus epiſc. S. eccleſiæ Tiburtinæ, provinciæ Piceni, &c. xlix.

Felix minimus presbyter S. eccleſiæ Arelatenſis, legatus venerabilis ſynodi, quæ fuit in Gallia, &c. l.

Charinus indignus diaconus S. eccleſiæ Aquenſis, legatus venerabilis ſynodi quæ fuit in regione Gallorum, &c. li.

Manſuetus Dei gratia epiſc. S. eccleſiæ Mediolanenſis, &c. lii.

Joannes Bergomenſis eccleſiæ epiſc. &c. liii.

Donatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Laudenſis, &c. liv

Anaſtaſius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Ticinenſis, &c. lv.

Valentinus epiſc. S. eccleſiæ, &c. lvi

Deſiderius epiſcopus S. eccleſiæ Cremonenſis, &c. lvii

Gratianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Novarenſis, &c. lviii.

Deſiderius epiſcopus S. eccleſiæ Hipporicenſis, &c. lix

Joannes epiſcopus ſanctæ catholicæ eccleſiæ, &c. lx.

Deuſdedit epiſcopus S. eccleſiæ Brixianæ, &c. lxi.

Audax epiſcopus S. eccleſiæ Dertonenſis, &c. lxii.

Benenatus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Aſtenſis, &c. lxiii.

Benedictus minimus epiſc. S. eccleſiæ * Candenſis, &c. lxiv.

* Valvenſis

Bonus minimus epiſc. S. eccleſiæ Albinganenſis &c. lxv.

Theodorus minimus epiſc. S. eccleſiæ Vercellenſis, &c. lxvi

Ruſticus minimus epiſc. S. eccleſiæ Tauritanenſis, &c. lxvii

Joannes minimus epiſc. S. eccleſiæ Vintimillenſis, &c. lxviii.

ACTIO III.

Severus minimus epiſcopus S. eccleſiæ Lunenſis, &c.

lxix. lxx. Eleutherius minimus epiſc. S. eccleſiæ Lucenſis, &c.

lxxi. Marianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Senenſis, &c.

lxxii. Serenus minimus epiſc. S. eccleſiæ Populonienſis, &c.

lxxiii. Reparatus minimus epiſc. S. eccleſiæ Florentinæ, &c.

lxxiv. Valerianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Ruſſelenſis, &c.

lxxv. Cyprianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Aretinæ, &c.

lxxvi. Vitalianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Senenſis, &c. B

lxxvii. Marcianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Volaterranæ, &c.

lxxviii. Mauricius minimus epiſc. S. eccleſiæ Gennenſis, &c.

lxxix. Agnellus minimus epiſc. S. eccleſiæ Vulſinenſis &c.

lxxx. Cuſtoditus minimus epiſc. S. eccleſiæ Caſtri Valentinæ, &c.

lxxxi. Theodorus minimus epiſc. S. eccleſiæ Cluſianæ, &c.

lxxxii. Vitalianus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Tuſciæ, &c.

lxxxiii. Mauricius minimus epiſc S. eccleſiæ Anagninæ, &c.

lxxxiv. Saturninus minimus epiſc. S: eccleſiæ Aletrinæ, C &c.

lxxxv. Valerianus minimus epiſc. S. eccleſiæ, &c.

lxxxvi. Gauziſcus minimus epiſc. S. eccleſiæ in Roſanis, &c.

lxxxvii. Agatho minimus epiſc. S. eccleſiæ Aquilejenſis, provinciæ Iſtriæ, &c.

lxxxviii. Quiriacus peccator indignus epiſc. S. eccleſiæ Polenſis, provinciæ Iſtriæ, &c.

lxxxix. Aurelianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Parentinæ, provinciæ Iſtriæ, &c.

xc. Urſinus minimus epiſc. S. eccleſiæ Cenſi, provinciæ Iſtriæ, &c.

xci. Andreas minimus epiſc. S. eccleſiæ Vajanæ, provinciæ Iſtriæ, &c.

xcii. Gaudentius minimus epiſc. Tirgionæ, provinciæ D Iſtriæ, &c.

xciii. Benenatus minimus epiſc. S. eccleſiæ Opiterginæ, &c.

xciv. Urſinus epiſc. minimus S. eccleſiæ Patavinæ, provinciæ Iſtriæ. &c.

xcv. Paulus minimus epiſc. S. eccleſiæ Altinenſis, provinciæ Iſtriæ, &c.

xcvi. Paulus minimus epiſc. S. eccleſiæ Ariminenſis, provinciæ Pentapolis, &c.

xcvii. Benenatus minimus epiſc. S. eccleſiæ Piſaurenſis, provinciæ Pentapolis, &c.

xcviii. Dominicus minimus epiſc. S. eccleſiæ * provinciæ Pentapolis, &c.

* Dreſſ, Fanenſis.

xcix. Adrianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Nomentanæ, provinciæ Pentapolis, &c.

c. Joannes minimus epiſc. S. eccleſiæ Auximitanæ, provinciæ Pentapolis, &c.

ci. Joannes minimus epiſc. S. eccleſiæ Anconitanæ, provinciæ Pentapolis, &c.

cii. Benenatus minimus epiſc. S. eccleſiæ Peruſinæ, provinciæ Tuſciæ, &c.

ciii. Bonifacius minimus epiſc. S. eccleſiæ * Deritinæ provinciæ Tuſciæ, &c.

* Tudertinæ

civ. Exhilaratus minimus epiſc. S. eccleſiæ Manturiæ provinciæ Tuſciæ, &c.

cv. Amator minimus epiſc. S eccleſiæ Volaterranæ, provinciæ Tuſciæ, &c.

A Gratioſus minimus epiſc. S. eccleſiæ Sutrinæ provinciæ Tuſciæ, &c.

ANNO CHRISTI 680.

Deodatus minimus epiſc. S. eccleſiæ Nepiſinæ, provinciæ Tuſciæ, &c. cvi.

Joannes epiſc. S. eccleſiæ Phaleritanæ, provinciæ Tuſciæ, &c. cvii. cviii.

Theodorus indignus epiſc. S. eccleſiæ civitatis Amerinæ, provinciæ Tuſciæ, &c. cix.

Barbitianus minimus epiſc. S. eccleſiæ Polymartiæ, provinciæ Tuſciæ, &c. cx.

Deuſdedit minimus epiſc. S. eccleſiæ Narnienſis, provinciæ Tuſciæ, &c. cxi.

Theodorus minimus epiſc. S. eccleſiæ Ravennatis, &c. cxii.

Stephanus minimus epiſc. S. eccleſiæ Ceſenatis, &c. cxiii.

Barbatus minimus epiſc. S. eccleſiæ Corneliæ, &c. cxiv.

Victor epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Bononienſis, &c. cxv.

Florus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Ceſitanæ, &c. cxvi.

Vitalis epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Faventinæ, &c. cxvii.

Juſtinus epiſcopus S. eccleſiæ Vico-Aventinæ, &c. cxviii.

Vincentius epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Livienſis, &c. cxix.

Placentius epiſcopus S. eccleſiæ Placentiæ, &c. cxx.

C Mauricius epiſcopus S. eccleſiæ Rheginæ, &c. cxxi.

Petrus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Mutinenſis, &c. cxxii.

Gratioſus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Parmenſis, &c. cxxiii.

Magnus epiſc. S. eccleſiæ, &c. cxxiv.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Sufficiunt quæ hodierno die lecta ſunt. Beatus autem ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & qui cum eo erant, altero die proferant ab eis promiſſas ſanctorum patrum ſententias.

ACTIO QUARTA.

Eſt ſupra Actio quinta.

TOMUS I.

ANNO CHRISTI 681.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, Dei & Servatoris noſtri; imperii divinitus coronatorum & ſereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum. Conſtantini quidem pii & a Deo electi magni Imperatoris ſemper auguſti anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum divinæ ejus manſuetudinis anno decimo tertio; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, ſeptimo menſis Decembris, indictione nona, præſidente eodem pio & Chriſti amante magno Imperatore, &c. Paulus magnificentiſſimus Imperatoris E ſecretarius dixit: Sic divina & ſapiens veſtra pietas, quod in præcedenti conventu, ſecundum petitionem factam a Georgio ſanctiſſimo archiepiſcopo hujus regiæ civitatis, & quæ eſt ſub eo ſynodi, facta eſt lectio duarum relationum miſſarum ad a Deo munitam veſtram ſerenitatem; ab Agathone ſanctiſſimo Papa apoſtolicæ ſedis veteris Romæ & ejus ſynodi; & quomodo dictum eſt Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Antiochenæ civitatis, & iis qui ſunt cum eo, ut proferant jam promiſſas ab eis ſententias ſanctorum & electorum Patrum, quæ oſtendunt unam voluntatem & unam operationem in incar-

ANNO CHRISTI 681. ACTIO IV.

carnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti A veri Dei noſtri: & diſtulimus in hoc tempus. Dixit pius Imperator Conſtantinus: Dicant Macarius religioſiſſimus archiepiſcopus, & qui ſunt cum eo religioſi, an ſicut ſunt polliciti, venerunt parati. Macarius religioſiſſimus archiepiſcopus, & qui cum eo erant dixerunt: Ita, domine, ecce afferimus duos codices, in quibus inſeruimus diverſas ſententias ſanctorum & electorum Patrum; & jubete eas legi. Pius Imperator Conſtantinus dixit: Dicti codices ſuſcipiantur, & ordine fiat eorum lectio. Cumque Antiochus reverentiſſimus lector & notarius ſanctiſſimi Patriarchæ Conſtantinopolitani Georgii, duos codices accepiſſet, legit primum codicem qui ſic habebat in inſcriptione: Senten B tiæ ſanctorum patrum qui docent unam voluntatem Domini noſtri Jeſu Chriſti Filii Dei, quæ eſt Patris & Spiritus ſancti. Et legit deinceps omnes ſententias, quæ ſitæ erant in eo codice. Similiter etiam omnes quæ erant in ſecundo. Pius Imperator Conſtantinus dixit: Intelleximus ſententias quæ nunc ſunt prolatæ a religioſiſſimo archiepiſcopo Antiocheno, & iis qui ſunt cum eo: Sed ſi volunt alias proferre ſententias ad probandum quod eſt ab eis promiſſum, de una voluntate & una operatione in diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, altero die eas producant.

ACTIO QUINTA.

Eſt ſupra Actio ſexta

IN nomine Domini Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; imperii divinitus coronatorum & ſereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum Conſtantini quidem pii & a Deo electi Imperatoris ſemper Auguſti, anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum ejuſdem divinæ manſuetudinis anno decimo tertio; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, duodecimo menſis Februarii, indictione nona. Præſidente eodem pio & Chriſti amante magno Imperatore Conſtantino, in ſecreto divini palatii quod dicitur Trullus; & juſſu ejus divinæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta, &c. Et cum ſediſſent glorioſiſſimi Patricii & conſules, & omnes ſanctiſſimi & religioſiſſimi epiſcopi per ordinem in eodem Trulli ſecreto, in medio propoſitis ſanctis & intemeratis evangeliis, Paulus magnificentiſſimus Imperatoris ſecretarius dixit: Scit divina veſtra pietas, quod decimo menſis Decembris. dictum eſt ſanctiſſimo antiſtiti Antiochenæ civitatis, & iis qui cum eo ſunt, ut ſi habeant alias ſententias quæ ad quæſtionem propoſitam conferant, nempe de una voluntate & una operatione, eas offerant: & diſtulimus huc uſque.

Pius Imperator Conſtantinus dixit: Dicat Macarius religioſiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & qui ſunt cum eo, an convenienter iis E quæ ipſis dicta ſunt, eo quod ſufficit parato, acceſſerunt.

Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus & qui cum eo erant, dixerunt: ecce, domine, afferimus in manibus alterum codicem qui continet ſententias diverſorum ſanctorum patrum; quem jubentibus vobis præbemus legendum.

Cumque eum accepiſſet Antiochus reverentiſſimus lector, & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolitani, legit habentem in inſcriptione quæ ſequuntur: ſententiæ de voluntate; & legit a principio ad finem. Dixit pius Imperator Conſtantinus: Hæc quoque intelleximus: Si vult ergo pars Macarii religioſiſſimi archiepiſcopi Antiocheni aliquid aliud afferre ad confirmanda ea quæ ſunt ab eis promiſſa, dicat Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & Stephanus presbyter & monachus ejus diſcipulus, & qui cum eo erant, dixerunt: Sufficiunt, domine, quæ jam ſunt a nobis prolatæ ſententiæ ſanctorum & eximiorum patrum, nec volumus aliquid aliud proferre.

ACTIO V.

Dixit pius Imperator Conſtantinus. Libri tres qui fuerunt prolati a parte Macarii ſanctiſſimi archiepiſcopi, a glorioſiſſimis magiſtratibus, & ab iis qui ſunt ex parte apoſtolicæ B ſedis veteris Romæ, & a ſede ſanctiſſimæ quæ hic eſt eccleſiæ, obſignentur. Et fuerunt obſignati.

Theodorus & Georgius religioſiſſimi presbyteri, & Joannes religioſiſſimus diaconus, qui vicem gerebant ſanctiſſimi Papæ apoſtolicæ ſedis Romæ, & qui cum eis erant religioſiſſimi epiſcopi, & reverentiſſimi clerici & monachi dixerunt. Pie domine, adverte quod iis quæ dixerunt, de una voluntate & una operatione nihil probaverunt, Macarius religioſiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & Stephanus ejus diſcipulus, & Petrus reverentiſſimus epiſcopus Clanii, in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti, per allatas ab eis ſententias: ſed C eas etiam quas produxerunt coram veſtra pietate & ſancta ſynodo amputarunt ſententias. Et ea quidem quæ pertinent ad Trinitatis de una voluntate rationem, adduxerunt in incarnata diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti: quæ autem proprie conveniunt in hac incarnata Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei diſpenſatione, ſententias & verba circumciderunt. Unde petimus a pia veſtra potentia libros authenticos paternarum, quas adduxerunt, ſententiarum, proferri ex venerando patriarchejo hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, & conferri cum traditis ab eis codicibus: & oſtendamus quæ ab ipſis in eis facta eſt adumbrationem. Ut in manibus autem habentes codicem qui continet plu- D rimas ſententias ſanctorum & ſelectorum Patrum, quæ aperte oſtendunt duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, inconfuſe & individue in incarnata diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri: quin etiam profanorum hæreticorum ſententias, quæ ſignificant unam voluntatem & unam operationem, conſentientes dogmati de una voluntate & una operatione, Macarii religioſiſſimi Antiocheni & eorum qui cum eo contradicunt; rogamus ut eæ legantur coram veſtra pietate. Conſtantinus pius Imperator dixit: Altero die fiat prolatio, & lectio.

ACTIO SEXTA.

Tomus II.

Eſt ſupra Actio ſeptima

IN nomine Domini Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; regni a Deo coronatorum & ſereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum, Conſtantini quidem pii & a Deo electi Imperatoris ſemper Auguſti anno decimo ſeptimo, & poſt conſulatum divinæ ejus manſuetudinis anno decimo tertio; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, tertio decimo menſis Februarii, indictione nona, præſidente eodem pio

&

ACTIO VI.

& Chriſti amante Imperatore Conſtantino in A ſecreto, &c. Et cum ſediſſent glorioſiſſimi Patricii & conſules, & omnes ſanctiſſimi & religioſiſſimi epiſcopi per ordinem in eodem Trulli ſecreto, propoſitis in medio ſanctis & intemeratis evangeliis, Paulus magnificentiſſimus Imperatoris ſecretarius dixit: Meminit divinum veſtrum imperium, quod heſterno die promiſerunt Theodorus & Georgius religioſiſſimi presbyteri, qui vicem gerunt ſanctiſſimi Papæ ſedis apoſtolicæ veteris Romæ Agathonis, & Joannes religioſiſſimus diaconus, vicem gerentes ſanctiſſimi Papæ ſedis apoſtolicæ Romæ veteris, Agathonis; & qui ſunt cum eis religioſi epiſcopi & monachi, afferre ſententias ſanctorum & ſelectorum Patrum, quæ aperte dicunt duas vo- B luntates naturales & duas naturales operationes in diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri: & præterea profanorum hæreticorum ſententias, quæ ſignificant unam voluntatem & unam operationem: & in hoc tempus eſt dilatum.

Dixit pius Imperator Conſtantinus: Proferant qui vicem gerunt Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani ſententias, de quibus meminerunt.

„ Et protulerunt unum codicem, qui ita ha-
„ bebat in inſcriptione: Sententiæ ſanctorum &
„ ſelectorum Patrum, quæ duas oſtendunt vo-
„ luntates & duas operationes in Domino &
„ Deo & Servatore noſtro Jeſu Chriſto. Quem

C cum accepiſſet Stephanus presbyter & monachus monaſterii quod dicitur domus Arſicia, qui erat unus ex parte apoſtolicæ ſedis Romæ veteris, legit ab initio ad finem; ſanctorum & electorum Patrum ſententias, & profanorum hæreticorum.

Pius Imperator Conſtantinus dixit: Cùm prolatas & lectas a parte Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani ſententias intellexerimus; dicant, ſi velint alias proferre ſententias. Theodorus & Georgius religioſiſſimi presbyteri, & Joannes religioſiſſimus diaconus dixerunt: Etiamſi plurimas alias poſſimus affatim adducere ſententias; D tamen ne exhibeamus moleſtiam divinis veſtris auribus, hæ nobis ſatis ſunt ad probandam veritatem. Petimus autem a veſtra a Deo ſtabilita potentia, ut rogetur Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ veſtræ civitatis, & quæ ſub eo eſt ſynodus, præterea & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & qui ſunt ſub eo epiſcopi, an ſequantur ea quæ continentur duabus lectis relationibus, nempe ſanctiſſimi Papæ Agathonis apoſtolicæ ſedis veteris Romæ, & quæ ſub eo eſt ſynodi.

Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolitanus, & ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & qui erant cum eo dixerunt: Pie domine, petimus nobis dari exemplum dictarum relationum; legentes enim & conferentes quæ E in eis ſitæ ſunt ſanctorum & ſelectorum Patrum ſententias cum libris venerandi hujus patriarchii, altero die dabimus quod decet reſponſum. Pius Imperator Conſtantinus dixit; Sine dilatione fiat quod eſt petitum. Codex autem prolatus ab iis qui vicem gerunt ſanctiſſimi Papæ Romani, ſit ſub ſigillo glorioſiſſimorum magiſtratuum & ambarum partium, ad exemplum codicum qui fuerunt traditi a Macario religioſiſſimo epiſcopo Antiocheno.

ACTIO SEPTIMA.

TOMUS III.

ANNO CHRISTI 681. Eſt ſupra Actio octava

IN nomine Domini Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; imperii a Deo coronatorum & sereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum, Conſtantini quidem pii & a Deo electi Imperatoris Auguſti, anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum divinæ ejus manſuetudinis, anno decimo tertio: Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, ſeptimo menſis Martii, indictione nona: præſidente, &c. Et cum ſediſ- B ſent glorioſiſſimi Patricii & conſules, & omnes ſanctiſſimi & religioſiſſimi epiſcopi ſecundum ordinem in eodem Trulli ſecreto, in medio propoſitis ſanctis & intemeratis evangeliis, Paulus magnificentiſſimus Imperatoris ſecretarius dixit: Meminit veſtra Deo coronata potentia, quod ſicut petierunt in præcedenti conventu, acceptis exemplis duarum relationum miſſarum ad a Deo ſtabilitam veſtram ſerenitatem, ab Agathone beatiſſimo & ſanctiſſimo Papa Romæ veteris & ejus ſynodi, Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo ſunt religioſi epiſcopi, promiſerunt cum eos legiſſent, altero die convenientem C præbere reſponſionem: & rejecimus in hodiernum diem.

Dixit pius Imperator Conſtantinus. Dicat Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus noſtræ a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, & Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & quæ ſub eis eſt ſynodus, an ſequantur ea quæ continentur relationibus miſſis a ſanctiſſimo Papa Romæ veteris Agathone, & quæ eſt ſub eo ſynodo. Dixit Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo cuſtoditæ regiæ noſtræ civitatis: Cum legiſſem, domine relationes miſſas ad D veſtram piam potentiam, ab Agathone ſanctiſſimo papa Romæ veteris, & ejus ſynodo: & ſcrutatus eſſem libros ſanctorum & electorum Patrum ſitos in meo venerabili patriarchejo, inveni omnes quæ ſitæ ſunt in his relationibus ſanctorum & electorum Patrum ſententias convenientes, & nulla in re diſcrepantes a ſanctis & electis patribus: & eas ſequor, & ſic confiteor & credo.

Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Epheſi dixit: Sic, domine, confiteor & ſic credo, ut habent relationes ſanctiſſimi Papæ Romæ veteris Agathonis; hoc eſt, duas naturas & duas voluntates naturales, & duas naturales operationes in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

Siſinius religioſiſſimus epiſcopus Heracleæ Thraciæ dixit: Auditis relationibus ſanctiſſimi E Papæ Romæ Agathonis miſſis ad bonum noſtrum dominum, inveni eas nihil repugnare ſanctis patribus: & confiteor duas voluntates & duas operationes in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

Georgius religioſiſſimus epiſcopus Cyzici dixit: Lectis relationibus ſanctiſſimi papæ Romani Agathonis, & quæ in eis ſitæ ſunt intellectis ſententiis de duabus voluntatibus & operationibus, ſequens omnia quæ in eis continentur, ſic ſentio, & ſic credo in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto, vero Deo noſtro: ego enim his etiam lectis relationibus ſic credidi & credo.

Joan-

ANNO CHRISTI 681.

Joannes religioſiſſimus Chalcedonenſis epiſcopus dixit: Egu ſic credo, & ſic confiteor, prout continent relationes miſſæ ab Agathone ſanctiſſimo Papa veteris Romæ ad pium & a Deo ſtabilitum noſtrum dominum & magnum victorem Imperatorem, quæ continent duas naturas & duas voluntates naturales, & duas operationes ſimiliter naturales in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro, inconfuſe & immutabiliter: & anathematizo eos qui dicunt unam voluntatem & unam operationem in diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Siſinnius epiſcopus Hierapolis Phrygiæ dixit: Suſcipimus quæ ſunt relata ad dominum noſtrum bonum & magnum victorem Imperatorem ab Agathone ſanctiſſimo Papa Romæ veteris: & confiteor duas naturas in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto, & duas voluntates naturales, & duas naturales operationes, individue, immutabiliter, inconfuſe: & anathematizo eos qui dicunt unam voluntatem & unam operationem in diſpenſatione unius ſanctæ Trinitatis Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Georgius religioſiſſimus epiſcopus Byziæ Thraciæ dixit: Confiteor duas naturales voluntates & duas operationes in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro. Suſcipio autem relationes quoque miſſas ab Agathone ſanctiſſimo Papa Romano ad pium & a Deo ſtabilitum dominum noſtrum & magnum Imperatorem, quæ hoc ipſum dicunt, & eas ſequor in omnibus.

Gregorius religioſiſſimus epiſcopus Mytilenæ dixit: Confiteor & ſic credo duas naturas & duas voluntates naturales, & duas operationes ſimiliter naturales in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro. Præterea autem ſequor etiam relationes ſanctiſſimi Papæ veteris Romæ miſſas ad pium noſtrum dominum & magnum Imperatorem, & quidquid in eis continetur.

Dixit Andreas epiſcopus Methymnæ: Sequor relationes ſanctiſſimi Papæ Romani Agathonis, & ſententias ſanctorum patrum quæ in eis ſitæ ſunt: & ſic credo & ſic confiteor duas naturas, duas voluntates, & duas operationes in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

Sergius epiſcopus Selybriæ dixit: Sequor relationes patris noſtri Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani, & ita eas ſuſcipio & amplector ſicut epiſtolam ſancti Leonis qui præceſſit ejus beatitudinem: & confiteor in Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro, duas voluntates naturales; ſimiliter & duas earum operationes.

Domitius Pluſiadis epiſcopus dixit: Relationes miſſas a patre noſtro & archiepiſcopo apoſtolicæ & ſummæ ſedis veteris Romæ Agathonis, ad a Deo coronatum & mitiſſimum dominum noſtrum & magnum victorem Imperatorem, tanquam per Spiritum ſanctum dictatas per os ſancti & ſummi apoſtolorum Petri, & ſcriptas per digitum prædicti beatiſſimi Papæ Agathonis, ſuſcipio & amplector: & ſic ſentio duas naturas in uno ſanctæ Trinitatis, Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro, & duas voluntates naturales, ſimiliter & duas naturales operationes in una perſona & una hypoſtati, inſeparabiliter & individue: & anathematizo eos, qui dicunt unam voluntatem aut unam operationem poſt humanitatem ſuſceptam a Domino noſtro Jeſu Chriſto, præterquam in ſancta Trinitate & ſolum.

ACTIO VII.

Geneſius epiſcopus Anaſtaſiopolis dixit: Convenienter in iis quæ continent lectæ relationes ſanctiſſimi Papæ Romani, ſic credo & confiteor in incarnata diſpenſatione Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri duas naturas & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes.

Theodorus epiſcopus Melitenæ ingreſſus in medium ſanctæ & œcumenicæ ſynodi dixit: Ego, domine, ſum homo ruſticus, & peto ut hæc charta legatur, quæ tradita lecta fuit per Joannem magnificentiſſimum Imperatoris ſecretarium, quæ ſic habebat: Sancti & eximii Patres quorum ſententias utraque pars produxit ad defenſionem ſui dogmatis, floruerunt ante ſanctam & Oecumenicam quintam ſynodum, & ſuas dogmaticas orationes conſcripſerunt: ex quibus, ut dictum eſt, utraque pars produxit ſententias. Sed tamen nulla ex quatuor ſanctis Oecumenicis ſynodis, nec ſimiliter quæ eas ſecuta fuit ſancta & Oecumenica quinta ſynodus, tradidit catholicæ ſanctæ quæ eſt in toto mundo Dei eccleſiæ, de propoſitis dogmaticis quæſtionibus numerum proferre aut tradere aut prædicare in Domini Jeſu Chriſti veri Dei noſtri humanæ naturæ ſuſceptione, præter eas quæ ſunt in eo, immutabiliter, inconfuſe & individue duas naturas in una hypoſtaſi ſeu una perſona. Cujus quidem unius Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri miracula & paſſiones confiteri ad verbum tradidit ſancta & Oecumenica quinta ſynodus. & rogamus pium veſtrum imperium, quod ſanctarum quæ ubique ſunt eccleſiarum curam gerit plurimam, ut quæ a ſanctis quinque dictis ſynodis Oecumenicis recta & nulli reprehenſioni obnoxia dogmata, per divina veſtra ſcriptis mandata juſſa ſeu legem confirmetis. nullo habente poteſtatem tranſgrediendi aut transferendi æternos terminos, quos patres noſtri fixerunt ad ſalutem omnium: in nullum eorum qui ante dormierunt nulla cadente reprehenſione aut accuſatione, ſive unam eſſe operationem & unam voluntatem, ſive duas operationes aut duas voluntates eſſe decreverint: niſi ſint ex hæreticis qui ejecti ſunt a dictis quinque ſanctis & Oecumenicis & reliquis orthodoxis ſelectis ſynodis, cum impiis eorum dogmatibus & ſcriptis; & a ſancta catholica, ut ſemel dicam, eccleſia non admittendis & rejiciendis. Confitentes eundem unum ſanctæ conſubſtantialis & vivificæ Trinitatis perfectum in divinitate, & eundem perfectum in humanitate; ex duabus naturis, nempe divinitate & humanitate; & in duabus naturis etiam poſt ineffabilem & indiſſolubilem unionem, convenienter ac congruentes * naturis, eundem unum Chriſtum in una hypoſtaſi ſeu in una perſona conſiſtentem, individue & inſeparabiliter divina & humana operantem: in nullum, ſicut prius diximus, ex iis qui ſunt ex utriuſque partibus, juſſu veſtræ pietatis cadente accuſatione aut reprehenſione ea de cauſa.

* Forte, unitatis.

Dixit pius Imperator Conſtantinus: Dicat Theccdorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes, quinam ſunt qui ſimul cum eo fecerunt nobis ab eo traditam & nunc lectam chartam.

Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes dixit: Petrus epiſcopus Nicomediæ, Solomon epiſcopus Clanei, Antonius epiſcopus Hypæporum, & quidam a ſecretis ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantincpolitani: videlicet Georgius diaconus

ACTIO VII.

ANNO CHRISTI 681.

nus & chartophylax ſeu bibliothecarius, Anaſtaſius diaconus & notarius * Protecdicus, Stephanus diaconus & Cancellarius, Dioyſius diaconus & Cancellarius, Anaſtaſius presbyter & monachus, & Georgius qui eſt patriarchæ Antiocheni.

* Id eſt primus delecto.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Quis tibi tradidit hanc chartam, quam protuliſti?

Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes dixit: Hic Abbas Stephanus, qui eſt patriarchæ Antiocheni. Et oſtendit eum ſtantem poſt ſedem, in qua ſedebat ipſe ſanctiſſimus Antiochiæ archiepiſcopus Macarius.

Georgius epiſcopus Camulianorum dixit: Suſcipio & ſequor, domine, relationes miſſas ab Agathone Papa Romano: & ſic ſentio, & ſic B confiteor, in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro, duas eſſe naturales voluntates & duas operationes.

Plato Cinnæ epiſcopus dixit: Auditis relationibus Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani, ſic credo, & quæ eis continentur ſequor & credo: & ſic confiteor duas naturas citra diviſionem in uno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro.

Theodorus Epiſcopus Beriſſæ Armeniæ dixit: Auditis relationibus miſſis ad bonum dominum noſtrum a patre noſtro Papa Romano Agathone, & intellectis ſententiis quæ in eis inſertæ ſunt, credo ut credit ipſe pater noſter Papa veteris Romæ, in Domino noſtro Jeſu Chri- C ſto vero Deo noſtro, qui eſt unus ſanctæ Trinitatis, duas naturas in una perſona, & duas voluntates naturales, & ſimiliter duas naturales operationes.

Et ſurgentes reliqui omnes religioſi epiſcopi, qui ſunt ſub ſede Conſtantinopolis, clamaverunt, dicentes: Nos quoque, pie domine, intellecta relatione miſſa ad veſtram mitiſſimam potentiam ab Agathone ſanctiſſimo & beatiſſimo Papa Romæ veteris, & altera relatione quæ facta eſt a ſancta quæ ſub eo eſt ſynodo, ſequentes id quod in eis continetur, ſic ſentimus & confitemur & credimus in uno Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro duas naturas, inconfuſe, immutabiliter, individue: & D duas voluntates naturales, & duas operationes ſimiliter naturales; & omnes qui docuerunt & dicunt unam voluntatem & unam operationem in duabus naturis unius Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, anathematizamus.

Dixit ſancta ſynodus: Si veſtræ pietati videatur, Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes ſimul cum perſonis ab eo memoratis, nempe Petro religioſiſſimo Nicomediæ metropolitano, Solomone Clanii epiſcopo, & Antonio epiſcopo Hypæporum, Georgio diacono & bibliothecario ſanctiſſimæ quæ hic eſt eccleſiæ, Anaſtaſio diacono Plœcedico, Stephano diacono & Cancellario, & Dionyſio diacono & Cancellario, Anaſtaſio presbytero & monacho, Geor- E gio monacho qui eſt cum Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Antiocheno, & Stephano presbytero & monacho diſcipulo ejuſdem Macarii, ſurgens ſtet in medio: & ſine ulla dubitatione quod ſibi videtur cum eis reſpondeat.

Dixit pius imperator Conſtantinus: Quod ſanctæ ſynodo viſum eſt, fiat. Et ſurgentes prædicti epiſcopi & clerici, & ſtantes in medio, præter Stephanum monachum, diſcipulum Macarii ſanctiſſimi archiepiſcopi divinæ civitatis Antiochiæ, dixerunt: Contra nos eſt mentitus hic Theodorus epiſcopus Melitenes: neque enim A nobis ſcientibus facta eſt charta, quæ bono noſtro domino ab eo eſt tradita: ſed & parati ſumus orthodoxam noſtram fidem confiteri.

Dixit pius Imperator Conſtantinus & ſancta ſynodus: Quoniam dat eſt nobis adverſus vos ſuſpicio prætextu chartæ traditæ a Theodoro pio epiſcopo Melitenes, non alias nobis ſatisfiet, niſi altero die ſcriptos libellos fidei veſtræ attuleritis, debentes eos tradere ſuper ſancta & intemerata Dei eloquia.

Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolitanus accedens ad pium Imperatorem Conſtantinum, dixit: A Deo coronate domine, jube in ſanctarum eccleſiarum diptycha immitti nomen ſanctæ memoriæ Papæ Romani B Vitaliani: propterea quod ex tarditate apocriſiariorum, qui miſſi fuerunt a ſanctiſſimo Papa veteris Romæ, eo qui tunc fuit, * uti oporteat apud mitiſſimam veſtram potentiam, tam partem ſanctiſſimæ meæ eccleſiæ, quam Macarium ſanctiſſimum Antiochenum, & eos qui illo tempore agebant in hac a Deo cuſtodita noſtra civitate ſanctiſſimos epiſcopos; eo quod prædictus ſanctæ memoriæ Vitalianus ejectus ſit e ſanctis diptychis: hujuſmodi autem preces nobis fuerint traditæ. Recta enim invenit divina veſtra ſerenitas eos qui communicant eccleſiæ catholicæ, aut etiam ſe ab ea abſcindunt propter perſonam. Dixit pius Imperator Conſtantinus: Fiat quod petitum eſt a Georgio ſan- C ctiſſimo patriarcha hujus noſtræ a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis.

* Obſcura hæc loco & vitioſa interpretatio.

Exclamavit ſancta ſynodus: Conſtantino magno Imperatori multos annos. Orthodoxo Imperatori multos annos. Orthodoxæ fidei cuſtodi multos annos. Imperatori pacifico multos annos. Novo magno Conſtantino Imperatori multos annos. Novo magno Conſtantino Imperatori multos annos. Novo Theodoſio Imperatori multos annos. Novo Juſtiniano Imperatori multos annos. Nos ſervi Imperatoris. Agathoni orthodoxo Papæ Romano multi anni. Georgio orthodoxo patriarchæ multi anni. Sanctæ ſynodo multi anni. Orthodoxo ſenatui multos annos.

D Dixit ſancta ſynodus: Si videtur pio domino, dicat Macarius ſanctiſſimus Archiepiſcopus Antiochenus, quomodo credat de uno ſanctæ Trinitatis, Domino noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro: & an fateatur in ipſo eſſe duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, inconfuſe & individue: & an ſequatur relationes miſſas ad divinam potentiam a Patre noſtræ pietatis Agathone ſanctiſſimo Papa Romæ veteris, & ſequatur paternas ſententias quæ in eis inſeruntur.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Cum audierit Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, ea quæ ab hac ſancta & œcumenica ſynodo dicta ſunt reſpondeat quod ſibi videtur.

E Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus dixit: Non dico duas voluntates aut duas operationes in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti: ſed unam voluntatem, & theandricam, id eſt, divinam & humanam operationem.

Dixit ſancta ſynodus: Quando non aſſentitur orthodoxis relationibus, quæ miſſæ ſunt ab Agathone ſanctiſſimo Papa Romano, Macarius ſanctiſſimus, quæ etiam jam lectæ ſunt coram veſtra pietate, quibus omnes lubenter aſſenſi ſumus: ſtatuamus eum oportere ſurgere e ſede ſua, debentem reſpondere.

Cur-

ANNO CHRISTI 68[illegible].

Surrexit autem Macrobins religioſiſſimus epi- A ſcopus Seleuciæ Iſauriæ, ſimu cum Eulalio epiſcopo Zenonopolis, Conſtantino epiſcopo Daliſandi, & Theodoro epiſcopo Olbæ, qui erant ambo ex ſynodo ſedis Antiochenæ, qui dixit: Sic ſentio, & ſic credo, prout continent relationes miſſæ ad bonum dominum noſtrum & Imperatorem ab Agathone ſanctiſſimo Papa Romæ: & confiteor ſicut duas naturas, ita etiam duas naturales voluntates & duas naturales operationes, individue, immutabiliter, inconfuſe, in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Conſtantinus epiſcopus Daliſandi dixit: Confiteor duas naturas in Domino noſtro Ieſu Chriſto, inconfuſe & individue in una perſona B & una hypoſtaſi; & duas voluntates naturales, & duas ſimiliter naturales operationes.

Theodorus epiſcopus Olbæ dixit: Sequor ſanctam & œcumenicam ſynodum Chalcedonenſem, & tomum beati Leonis qui fuit Papa Romæ veteris, & confiteor Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum unum ſanctæ Trinitatis, qui in duabus naturis & duabus naturalibus voluntatibus & operationibus, inconfuſe & individue cognoſcitur: & ſequor ſedem Conſtantinopolitanam & ſedem Romæ veteris, & relationes quæ ad bonum dominum noſtrum & magnum Imperatorem miſſæ ſunt ab Agathone ſanctiſſimo Papa Romano.

Eulalius epiſcopus Zenonopolis dixit: Sic credo duas naturas inconfuſe & individue, & duas voluntates & duas operationes in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Si videatur ſanctæ veſtræ ſynodo, qui jam dati ſunt codices ſententiarum a Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Antiocheno, qui etiam obſignati ſunt a vobis, producantur ut legantur: & conferantur cum libris authenticis, qui ſunt repoſiti in ſancto quod eſt hic patriarchio.

Dixit ſancta ſynodus: Fiat quod nunc juſſit veſtra ſerenitas. Et prolati ſunt per Photinum magnificentiſſimum Imperatoris ſecretarium tres codices obſignati; quos quidem cum in manus ſumpſiſſet, & eos aſpexiſſet idem ſanctiſſimus Macarius, dixit: Sunt hi revera, & eos agnoſco.

Dixit Conſtantinus pius Imperator: Dicat Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochenus, & Stephanus reverentiſſimus presbyter & monachus ejus diſcipulus, qui congerentes ſibi has ſepoſuerunt ſententias.

Dixit Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus: De una voluntate, quæ eſt Patris & Domini noſtri Jeſu Chriſti & ſancti Spiritus.

Conſtantinus pius Imperator dixit: De œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt unus ex ſancta Trinitate, Deus Verbum, quomodo ſentitis?

Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Confiteor Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum unum ſanctæ Trinitatis, eſſe etiam poſt incarnationem, in duabus perfectis naturis, inconfuſe & individue, in una perſona & unam hypoſtaſi, naturarum differentia nequaquam ſublata per unionem, ſed ſervata potius proprietate utriuſque naturæ & concurrente in unam perſonam & unam hypoſtaſim. Quoniam ergo aliam perſonam etiam poſt ſuſceptam humanitatem, qui ex ſancta Trinitate, unus eſt non accepit, ideo nec eum accepiſſe aliquid ex iis quæ di-

A cunt ex peccato. Nam abſque carnalibus voluntatibus, & humanis ratiocinationibus, in imagine novitatis, confitemur unum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Nam qui unam habet voluntatem ad ſuſcipiendas has omnes affectiones, unam & eandem habet poteſtatem ad eas omnes ſuſtinendas, ut eſt ſententia ſancti & eximii Auguſtini. De hoc enim fidei confeſſionem jam prius expoſuimus, & idem ſentimus quod ſanctæ quinque ſynodi, divinuſque Honorius, Sergius, Paulus, & Petrus, & reliqui, quorum ſententiarum fecimus mentionem in iis quas domino tradidimus; confitentes unam voluntatem hypoſtaticam in Domino noſtro Jeſu Chriſto, & ejus theandricam, id eſt, divinam & B humanam operationem. Neque enim divina ſecundum Deum, neque humana ſecundum hominem; ſed cum homo factus eſſet Deus Verbum, quamdam novam, nempe divinam & humanam, exercuiſſe operationem confitemur, ſecundum ſanctum Dionyſium.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Quæ memorata fuit nobis eſſe tradita a Macario ſanctiſſimo archiepiſcopo Antiocheno, ſuæ fidei confeſſio, ad legendum producatur. Producta fuit per Photinum Imperatoris ſecretarium & lecta per Diogenem a ſecretis Imperatoris & lecta eſt ſic ad verbum.

Confeſſio Ma[illegible]

Pacis Dei quæ ſuperat omnem intelligentiam caput eſt pietas: per quam uno ore & uno corde de Deo vivo & vero, Trinitati, ſervientes, tenemus confeſſionem: ut qui pace Dei conti- C neamur. Hæc cum non ab hominibus, neque per hominem, ſed ex divina gratia, o fideliſſime Imperator, didiceris, aliis omnibus poſthabitis, ut divinam & ſacram decebat ſublimitatem, divinum zelum qui tibi aderat acuiſti: & eccleſiæ oculis excitatis, pontificibus, inquam, adhortaris unumquemque, ut quæ ſibi ineſt lucem proferat orthodoxæ fidei, ut in mundo magis luceat. Concedat autem Deus temporibus pii tui imperii, perpetuam lucem Chriſtianiſſimæ prædicationis, & hæreticorum extinguantur adumbratæ novitates. Prompte itaque cedo veſtro quod Deo placet conſilio. Quis ergo, domine a Deo electe, qui ſum vilis & abjectus, obſcurus & humi repens: dico etiam indignus, qui ſiſteret ut ſervirem venerando tri- D bunali? A vobis tamen rogatus facio confeſſionem fidei, quam Patres nobis Nicææ & deinceps pronunciarunt: cum qua natus ſum educatus: in ea etiam excedam.

Credo ergo in unum Deum, Patrem omnipotentem, creatorem omnium viſibilium & inviſibilium. Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum Filium ejus Unigenitum, ex ipſo genitum ante omnia ſæcula; Deum verum de Deo vero, perfectum Filium perfecti Genitoris, Verbum efficax, ſapientiam conſiſtentem, & poteſtatem efficientem totius creaturæ. Et in Spiritum ſanctum, qui ex Patre procedit & per Filium apparuit, hominibus ſcilicet, vitam vi- E ventium cauſam, immortalem, ſanctitatem ſuppeditatricem omnis ſanctificationis; Trinitatem gloria perfectam & æternitate & regno & mente; quæ neque dividitur, neque alienatur, & eſt una divinitas & dominatio. Nihil enim ſervum & adventitium ſubit Trinitatem, ut quod prius quidem non eſſet, poſtea autem ſit ingreſſum. Neque enim defecit Filius Patri, neque Filio Spiritus: ſed ſemper immutabilis & conſubſtantialis eſt ſancta Trinitas Deus noſter. Deum autem cum dico; una lux & tres

me circumfulgent: tres quidem ſecundum proprietates, ſcilicet divinitatis. Dividitur enim, ut ita dicam, individue, & diviſim conjungitur. Eſt enim unum in tribus divinitas, & tria unum in quibus eſt divinitas: vel ut accuratius dicam, quæ divinitas; & neque unio efficiens confuſionem, neque diviſio alienationem.

Ex æquo enim a nobis abſit & Sabelli confuſio, & Arii diviſio: quæ ſunt mala ex diametro contraria & impietate æqualia. Quid enim opus eſt Deum vel male confundere, vel dividere in inæqualia? Nobis autem eſt unus Deus Pater, ex quo omnia; & unus Dominus Jeſus Chriſtus, per quem omnia; & unus Spiritus Sanctus, in quo omnia. Unus tria Deus, & tria unum, ſicut diximus. Confitemur autem unum ſanctæ Trinitatis Dominum Jeſum Chriſtum, Filium Dei Unigenitum, propter nos noviſſimis diebus deſcendiſſe de cœlis, & incarnatum ex Spiritu ſancto & ſancta immaculata Domina noſtra Dei parente & ſemper virgine Maria, & factum eſſe hominem, hoc eſt, veram carnem ex ea ſumpſiſſe, animatam anima rationali & intelligenti: & eam nequaquam prius conſiſtentem admirabiliter in ſe conſtituiſſe, & unione œconomica eam ſuam feciſſe: non ex humano ſemine aut viri operatione conſiſtentem, neque ex voluntate viri, ſed operatione & voluntate virtutis Dei altiſſimi. Dixit enim Angelus omnibus laudibus celebrandæ & veræ Dei parenti: *Spiritus ſanctus ſuperveniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi: & ideo quod ex te naſcetur ſanctum, vocabitur Filius Dei.*

Hæ ratione & ſolum Dei parentem proprie & vere Dei Verbi virginem matrem ſentimus, quoniam qui prius erat, Deum admirabiliter ex ipſa incarnatum peperit: & ita fuit ſicut nos homo factus Deus Verbum, non eo quod erat amiſſo, ſed etſi fuit genitus aſſumpta carne & ſanguine, ſic quoque manens Deus, natura ſcilicet & veritate. Sed nec dicimus carnem eſſe mutatam in naturam divinitatis, nec ineffabilem Dei Verbi naturam deductam eſſe ad naturam carnis, ſicut Apollinaris, Eutyches, & Severus impii delirarunt: nequaquam enim propter unionem evaneſcit naturarum differentia, immo vero ſervatur proprietas utriuſque naturæ in una perſona & una hypoſtaſi. Carne enim unitum per hypoſtaſim confitentes Verbum, unum eundem adoramus Filium unigenitum Deum, verum Dominum Jeſum Chriſtum, qui in duabus naturis inconfuſe & citra diviſionem cognoſcitur: non per partes partientes, ac definientes hominem & Deum; nec hunc quidem feciſſe miracula, illum autem paſſum eſſe humana, ſicut dicunt ii qui dividunt, Theodorus & Neſtorius, ſed unum & eundem confitemur Deum & hominem perfectum; ejuſdem cujus Pater eſſentiæ: quod ſpectat ad divinitatem: & eundem ejuſdem cujus nos eſſentiæ, quod ſpectat ad humanitatem: duas generationes ejuſdem prædicantes; eam quæ eſt ante ſæcula ex Patre ſecundum divinitatem, & eam quæ fuit noviſſimis diebus ex Maria Virgine Dei parente ſecundum humanitatem. Ejuſdem miracula & paſſiones; & omnem, ut ſemel dicam, divinam & humanam operationem ex uno & eodem Chriſto Deo noſtro novo & decenti modo procedere credimus. Non enim ſecundum Deum divina, neque rurſus ſecundum hominem humana: ſed homo factus Deus Verbum, novam quandam divinam ſimul

A & humanam operationem, eamque totam vivificam oſtendit: etiamſi hoc novum exiſtiment & perturbentur aures aliquorum, putantium nos eam proferre ad perimendas duas naturas, quæ in Chriſto Deo noſtro ſunt unitæ per hypoſtaſim; quod quidem non eſt ita, & abſit ut unquam ita fiat.

Unum ergo & eundem dicimus eſſe operatum, hoc eſt, admirabiliter noſtram feciſſe ſalutem, & eundem ſua carne paſſum eſſe, & vere ſuſtinuiſſe omnes ſalutares perpeſſiones. Idem autem eſt dicere etiam miracula, ut eſſe dicimus carnis quidem paſſionem, non ſeparatæ ſcilicet a divinitate, etiamſi non erat pati divinitatis; Dei autem operationem, etiamſi per ſuam **B** humanitatem, hoc eſt, totam noſtram maſſam, eam implevit una & ſola voluntate; utpote quod non eſſet in eo alia voluntas, aut reſiſteret, & adverſaretur illi ejus divinæ & potenti voluntati. Neque enim fieri poteſt ut in uno & eodem Chriſto Deo noſtro duæ ſimul contrariæ aut etiam ſimiles conſiſtant voluntates. Salutaris autem divinorum Patrum doctrina evidenter docet, nunquam intelligenter animatam Domini carnem, ſeparatim & ex ſua appetitione, adverſus nutum ſibi per hypoſtaſim uniti Dei Verbi ſuam naturalem feciſſe motionem, ſed quando & qualem & quantam ipſe Deus Verbum voluit & aperte dixit. Quomodo corpus noſtrum ducitur, regitur, & ordinatur ab **C** intelligenti & rationali noſtra anima: ita etiam in Domino Chriſto univerſa ejus humana maſſa, ab ejus Verbi divinitate ſemper & in omnibus ducta a Deo movebatur, ut eſt ſententia Gregorii Nyſſeni, qui ſic dicit adverſus Eunomium. Quemadmodum Deus Filius eſt omnino impatibilis & ab interitu alienus: ſi qua autem paſſio de eo dicatur in evangelio, per humanitatem omnino quæ paſſionem ſuſcipit, id eſt operatus. Revera enim operatur divinitas, univerſi ſalutem per corpus quod eſt circa eam. ita ut ſint carnis quidem paſſiones; Dei autem operatio, per quam & ſervati ſumus: Et ad ſalutem non induximus diviſionem. Nam cum ſemel eſſet mortuus & multorum peccata ſu**D**ſtuliſſet, & ex ſe redemptionem & ſalutem nobis qui ſumus in peccatis inveniſſet, ſurrexit, & ſimul nos ſuſcitavit & vivificavit, æternam pacem largitus: & aſcendens in cœlos, ſedit ad dexteram Patris ſui. Et rurſus venturus eſt cum gloria judicatum vivos & mortuos: cujus regni non erit finis. Expectamus enim omnes nos reſurrecturos, & ſiſtendos eſſe ante divinum tribunal: ut unuſquiſque ab eo recipiat juſtam quæ nullum finem habebit retributionem.

Neceſſario autem illud quoque adjiciemus. Annunciantes enim mortem ſecundum carnem, Unigeniti Filii Dei, hoc eſt, Jeſu Chriſti, & reſurrectionem ex mortuis & aſcenſionem in cœlos confitentes, incruentum in eccleſiis pera**E**gimus miniſterium. Sic autem accedimus ad myſticas benedictiones & ſanctificamur, effecti participes ſanctæ carnis & pretioſi ſanguinis omnium noſtrum Servatoris Jeſu, & non tanquam carnem communem ſuſcipientes, abſit: neque tanquam viri ſanctificati & Verbo conjuncti ſecundum unitatem dignitatis, ſeu ut qui habuerit divinam habitationem; ſed tanquam vere vivificam & propriam ipſius Verbi. Nam cum eſſet vita ſecundum naturam ut Deus; quoniam factus fuit unum cum ſua carne, eam reddidit vivificam. Quare etiamſi dicat nobis, *Amen, amen dico vobis: Niſi comederitis carnem filii hominis*

mus & biberitis ejus ſanguinem, non tanquam hominis qui eſt ſicut nos, eam eſſe reputabimus: Quomodo enim caro hominis erit vivifica ſecundum ſuam naturam? ſed tanquam vere propriam Filii Dei, qui propter nos filius hominis factus fuit & appellatus. Quæ autem in evangeliis ſunt Servatoris voces, neque duabus hypoſtaſibus, neque perſonis dividimus: ſed humanas & præterea divinas voces ab uno dictas eſſe ſtatuimus, recte ſentientes. Uni ergo perſonæ ſunt omnes voces tribuendæ quæ ſunt in evangeliis, nempe uni Verbi hypoſtaſi incarnatæ: eſt enim Dominus unus Jeſus Chriſtus ſecundum ſcripturas.

Hæc ſentire didicimus a ſanctis Apoſtolis & evangeliſtis, & ab omni divinitus inſpirata ſcriptura, & a beatorum Patrum vera confeſſione, qui erant & Nicææ & Conſtantinopoli, & qui Epheſi prius, & qui Chalcedone & Conſtantinopoli ſecundo, hoc eſt, a ſanctis & Oecumenicis quinque ſynodis. In quibus & epiſtolas ſanctorum Cyrilli & Leonis, & quæ prædicaverunt & ſuſceperunt ſuſcipimus & prædicamus: & quæ rejecerunt in hodiernum diem; præcipue Arrium, Eunomium, Macedonium, & Apollinarem, Sabellium, Novatum & Sabbatium, Diodorum & Neſtorium, Eutychem & Dioſcorum, & Severum & Julianum, & Agnoetem Themiſtium, & nefariam omnem eorum catervam; Origenem & Didymum, & Evagrium, & fabuloſas ejus nugas. Præterea eos quoque anathematizamus, quos ſancta quinta ejecit ſynodus; Mopſueſtiæ, inquam, exſecrandum Theodorum, Maximi hæreſis & diviſionis magiſtrum: & impia ſcripta Theodoreti adverſus rectam fidem & duodecim capita ſancti Cyrilli: & epiſtolam quæ dicitur ſcripta eſſe ab Iba ad Marem Perſam: & poſt hos omnes hæreticos, eum qui nuper eſt exortus infauſtum Maximum cum impiis ejus diſcipulis, qui ſequi Manichæos & corpus Chriſti Dei noſtri abjicere, & impiam ejus diviſionem ut gentilis docuit: quod ante nos beatiſſimi noſtri patres repulerunt, Honorius, inquam, Sergius, Cyrus, ſi qui deinceps ſunt ſecuti duces eccleſiarum & antiſtites: Præterea autem piæ quoque memoriæ Heraclius veſter proavos orthodoxus: cujus prolem Deus amator fidei orthodoxæ in hoc pio imperio obſignavit. Ipſe enim alacriter cum ſanctis noſtris patribus hanc exortam Maximianorum hæreſim condemnavit. Quos ſecuta ſancta quæ hic fuit congregatio divino juſſu piæ memoriæ patris veſtri domini noſtri, Petruſque ſanctiſſimus patriarcha Oecumenicus, & qui meam humilitatem præceſſit beatiſſimus Macedonius, & Alexandrinæ ſedis legatus Theodorus: cum ſimul cum eis adeſſent ſanctiſſimi qui hic agebant epiſcopi, & ſacer Senatus, eis quæ ab eo ſcriptis mandata fuerant quæſitis, eum anathematizarunt & exterminarunt cum impiis ejus diſcipulis. Sed univerſos hæreticos cum anathematibus ſuis valere jubens, rurſus ad Deum revertor, & peto ut ab eo conſervetur veſtra pietas, quæ tenet ac confirmat orthodoxæ fidei rationem. Vos enim vel a majoribus eſtis lumina fidei. Lumina fidei, Domine, cuſtodi: Deus in altum extollet cornu veſtrum. Deus pacatum reddet veſtrum imperium, omne belluas vincens, & pacem profundam eccleſiis & mundo univerſo concilians.

Subſcriptio. Macarius Dei gratia epiſcopus divinæ civitatis Antiochenæ. Cum recitaſſem univerſum propoſitum orthodoxæ fidei contextum, ſecundum expoſitiones ſanctarum & Oecumenicarum quinque ſynodorum, & ſanctorum eximiorum Patrum qui a me nominatim ſunt politi, qui expoſuerunt ſicut ordine continentur, unam voluntatem in Domino noſtro Jeſu Chriſto Deo noſtro, eumque theandricam, id eſt, divinam ſimul & humanam exercuiſſe nobis operationem; & quod impium eſt dicere in eodem Chriſto Deo noſtro duas voluntates, eos ſequens & confitens, & ſic ſentiens & docens; & exſpectans ſiſti ante terribile Dei tribunal, cum hac mea fide orthodoxa, ſubſignavi.

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Quid contineat tradita a Macario religioſiſſimo Antiochiæ archiepiſcopo ſuæ fidei confeſſio, intelleximus. Dicat autem idem religioſiſſimus Macarius, an ſequatur ab eo traditas ſententias. Dixit Macarius beatiſſimus archiepiſcopus: Ita, domine.

Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Dicat idem religioſiſſimus Macarius, an confiteatur duas naturales voluntates, & duas naturales operationes in incarnata œconomia Chriſti Dei noſtri.

Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus Antiochiæ dixit: Non dico duas naturales voluntates, aut duas naturales operationes in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti, nec ſi membratim quidem ſecer, & in mare projiciar.

Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Ex nunc prolatis codicibus & agnitis a Macario religioſiſſimo archiepiſcopo Antiocheno, primus ex eis liber legatur, ut conferatur cum libris authenticis ſanctorum & eximiorum patrum qui ſunt repoſiti in venerando patriarchejo; ut petitum eſt ab iis qui ſunt ex parte ſedis Apoſtolicæ ſanctiſſimi Papæ Romani, Agathonis. Georgius ergo religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius ſanctiſſimæ Dei magnæ, quæ hic eſt eccleſiæ, proferat hos ſanctorum & eximiorum patrum libros ex venerando patriarchejo.

Et prolati ſunt: & cum juſſu pii noſtri Imperatoris Conſtantini Petrus Conſul clariſſimus accepiſſet librum ſancti Athanaſii, cum eo contulit primum codicem, afferente eum codicem Diogene magnificentiſſimo Imperatoris ſecretario; quem legit ſic ad verbum.

Sancti Athanaſii ex ſecunda oratione adverſus Apollinarem: „ Clarum eſt enim quod Deus „ Verbum, qui erat ante adventum in carne, „ non erat homo, ſed erat Deus apud Deum „ inviſibilis & impatibilis. Neque ergo hoc no„ men *Chriſtus* producitur ſine carne; quoniam „ nomen ſequitur paſſio & mors, ſcribente qui„ dem Luca, *Si Chriſtus eſt patibilis, ſi primus an* „ *ex reſurrectione mortuorum*. Paulo autem di„ cente, *Paſcha noſtrum pro nobis immolatus eſt* „ *Chriſtus*. Et homo Chriſtus Jeſus qui tradi„ dit ſeipſum pro nobis, non quod non Deus, „ ſed quod etiam homo Chriſtus. Quamob„ brem meminit Jeſum Chriſtum eſſe ex mor„ tuis ſuſcitatum ex ſemine David. Propterea „ ſcriptura profert utraque nomina ad oſtenden„ dendam ſubſtantiam inviſibiliter quidem Dei „ qui intelligitur, & eſt vere: viſibiliter autem „ hominis qui contrectatur, & eſt vere: non in „ diviſione perſonarum aut nominum, ſed natura„ li generatione & indiſſolubili unione: ut cum „ in eo vere eſſe paſſionem ſit extra controver„ ſiam, idem etiam intelligatur vere impatibilis

ACTIO VII

ANNO CHRISTI 681.

Sunt autem ea etiam quæ ſunt amputata a Macario & Stephano, quæ ſunt ante poſt aliquantulum ſententiæ. „ Sed dicitis quod ſi omnia accepit omnino utique etiam accepit humanas cogitationes. Fieri autem non poteſt, ut in cogitationibus humanis non ſit peccatum & quomodo erit Chriſtus ſine peccato? Dicite ergo, ſi Deus eſt creator cogitationum, in quas cadit peccatum, Deo eſt adducendum ſuum opificium. Venit enim ut ſuum opus adduceret: ſed erit rurſus iniquum judicium condemnans eum qui peccavit. Si Deus enim creavit cogitationes in quas cadit peccatum; quomodo damnat eum qui peccavit? aut quomodo exiſtimant hoc apud Deum fieri judicium? Si autem Adam quoque fuit obnoxius hujuſmodi cogitationibus priuſquam Dei mandatum eſſet tranſgreſſus: quomodo non cognoſcebit bonum & malum, cum eſſet quidem natura ratione præditus, liber autem ab hujuſmodi cogitationibus: cum non cognoviſſet mali experientiam, ſolum autem bonum noſſet, & eſſet veluti unum tantum habens modum? Cum autem mandatum Dei eſſet tranſgreſſus, cecidit in hujuſmodi cogitationes. non quod Deus creaſſet hujuſmodi cogitationes, quæ in captivitatem redigunt: ſed quod diabolus fraude inſeruiſſet rationali hominis naturæ, quæ fuit in tranſgreſſione, & a Deo fuit repulſa; adeo ut diabolus & legem peccati conſtituerit in natura hominis, & mortem regnantem per opus peccati. Propterea ergo venit Filius Dei, ut ſolveret opera diaboli. Sed dicitis, ſolvit cum non peccaſſet. Sed non eſt hæc ſolutio peccati. Non enim in illo operatus eſt diabolus peccatum, ut cum ipſe veniſſet in mundum & non peccaſſet, ſolveretur peccatum. Sed in rationali & intelligenti natura hominis fecit diabolus peccatum ab initio. Propterea fieri non potuit ut natura quæ erat rationalis & ſua ſponte peccaverat, aut etiam fuerat ſub condemnatione mortis, ſeipſam revocaret ad libertatem, ut dicit Apoſtolus: *Impoſſibile enim legis, in quo infirmabatur per carnem*. Ideo venit Filius Dei ut eam in ſuam naturam reſtitueret a novo principio & admirabili generatione. non eam quæ erat ab initio imperitus conſtitutionem, ſed abolita ea quæ in ea ſeminata fuerat tranſgreſſione, ſicut teſtatur propheta dicens: *Priuſquam cognoſceret puer bonum aut malum; ut non obediret improbitati, ut eligeret bonum*. Si autem in natura qua peccavit non viſa fuit non peccandi poteſtas, quomodo fuit peccatum in in carne condemnatum; cum neque caro habeat agendi poteſtatem, neque peccatum cognoſcat divinitas? Quomodo autem dicit etiam Apoſtolus: *Ubi abundavit peccatum, ſuperabundavit gratia*; non locum deſcribens, ſed naturam ſubjiciens? *Ut quemadmodum*, inquit, *per unum hominem peccatum ingreſſum fuit in mundum, & per peccatum mors: ita etiam per unum hominem Jeſum Chriſtum gratia regnet per juſtitiam in vitam æternam*. Ut per quam naturam fuit peccati proceſſus, per eam etiam eſſet oſtenſio juſtitiæ, & ſic ſolverentur opera diaboli, liberata hominis natura a peccato, & Deus glorificaretur.

1 Joan. 3. 8.

Rom. 8.

Iſai. 7.

Rom. 5.

Collato autem hoc libro & iis quæ erant prætermiſſa & ante & in medio ſententiæ, Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixit: Dicat religioſiſſimus Macarius, quanam de cauſa hæc quæ erant opportuna amputavit ex ſententia ſancti & eximii Patris.

Dixit religioſiſſimus Macarius: Ego quas adduxi ſententias, ut meo ſcopo conveniebant, adduxi.

Cum adhuc legeretur ſententia, quæ poſt amputationem adducta fuerat a Macario & Stephano, quæ poſt nonnulla ſic dicebat ad verbum: „ Propterea in Verbi divinitate conſpecta ſervi forma, non ſubjecta neceſſitati, natura & potentia oſtendit non peccandi poteſtatem, abrogato decreto neceſſitatis & lege peccati, & tyranno captivitatis redacto in captivitatem. Servi enim formam inimico Verbum opponens, victoriam peperit per eum qui aliquando fuit victus. Propterea omnem quoque tentationem confecit Jeſus, quoniam accepit omnia quæ tentationis habuerunt experientiam, per quam pro nobis victoriam eſt conſecutus, dicens: *Confidite, ego vici mundum*: non enim adverſus divinitatem quam ignoravit, bellum ſuſcepit diabolus: neque enim auſus eſſet. Propterea dicebat: *Si tu es Filius Dei*: ſed adverſus hominem quem olim potuerat decipere, & ab illo tempore in omnes homines extendit operationem ſuæ malitiæ. Cum autem Adami anima detineretur in condemnatione mortis, & aſſidue clamaret ad ſuum Dominum: & qui Deo placuerant & juſtificati erant in lege naturali, una cum Adamo detenti ſimul lugerent & clamarent; Deus miſertus hominis quem fecit, ſtatuit per myſterium novitatis manifeſtationis, efficere ſalutem generi hominum: & inimicum quidem perdere qui invidiam deceperat: quæ ratione concipi non poteſt efficiens hominis in altum elationem, unione cum Altiſſimo & communione, natura & veritate. Propterea venit Verbum cum eſſet Deus & primi hominis creator, ut fieret homo: ad hominis quidem vivificationem, iniqui autem inimici perditionem. Et natus eſt ex muliere, cum ex prima fictione hominis formam ſibi excitaſſet in oſtenſione carnis abſque carnalibus voluntatibus & humanis rationibus in imagine novitatis. Voluntas enim ſolius divinitatis: quoniam univerſa quoque natura in oſtenſione formæ humanæ, cum videatur caro ſecundi Adami; non ex diviſione perſonarum, ſed in ſubſtantia divinitatis & humanitatis. Propterea enim acceſſit diabolus ad Jeſum tanquam ad hominem: cum in eo autem non inveniret veteris ſuæ ſementis indicium; neque ſui in præſentia conatus ſucceſſum, victus eſt erubeſcens. Victus autem & viribus defectus dicebat: *Quis eſt hic qui venit ex Edom*, hoc eſt, ex hominibus e terra, *tranſiens cum virtute*. Quamobrem dicebat Chriſtus: *Venit princeps mundi hujus, & in me nihil invenit*.

Joan. 16.

Matth. 4.

Iſai. 63.

Joan. 14.

Dixit ſancta ſynodus: Ecce, ſanctiſſime domine, rurſus etiam amputavit ſententiam. Quæ enim poſt ſententiam lecta ſunt juſſu veſtræ potentiæ, oſtendunt adumbratam ſuam expoſitionem, quæ quidem ſunt in his. Ea quæ fuerunt amputata a Macario & Stephano ex præſenti ſententia. „ Atqui & corpus & animam & totum primum ſecundum Adam inveni factum. Si enim de ſubſtantia hominis fuiſſet illud *nihil*, quomodo inventum eſt corpus quod videbatur ejus qui dixit illud *nihil*. Sed non invenit in eo aliquid eorum quæ ipſe fecerat in primo Adamo. Et ſic diſſolutum fuit

„ in

„ in Chriſto peccatum. Propterea teſtatur quoque ſcriptum: *Qui peccatum non fecit, nec inventus eſt dolus in ore ejus*, quomodo ergo dicitis fieri non poſſe, ut non ſit homo captivus, qui ſemel redactus fuit in captivitatem; ut quod fieri quidem non poteſt, Deo tribuatur; quod autem poteſt fieri, diabolo. indiſſolubile dicentes ejus peccatum in natura hominum ſicut alii hæretici. & ideo veniſſe divinitatem quæ non redigitur in captivitatem in ſimilitudine carnis & animæ, ut ea maneat nequaquam redacta in captivitatem, & ſic videatur pura juſtitia. Quando autem non fuit pura juſtitia divinitatis? & quod in his eſt hominum beneficium, niſi & eadem ſubſtantia & novitate naturæ viſus ſit Dominus, quam nobis innovavit viam recentem & viventem, dicens: *Ego ſum via & veritas & vita*?

[illegible]

Joan. 14.

Dixit ſancta ſynodus: Ecce hanc quoque ſententiam S. Patris ademiſti. Non convenit orthodoxis ſic circumciſas exponere voces ſanctorum patrum, immo vero hoc eſt proprium hæreticorum. Dixit Macarius ſanctiſſimus archiepiſcopus. Jam dixi quod cum vellem ſcopum meum confirmare, eam expolui.

Exclamavit ſancta ſynodus: Seipſum aperte oſtendit hæreticum. Novo Dioſcoro anathema. Qui eſt hujuſmodi, deponatur. Novum Dioſcorum ejice. Novo Apollinari malos annos. Ab epiſcopatu jure ſit alienus. Exuatur eo quo eſt amictus pallio. Qui cum eſſet exutus & ſtetiſſet in medio cum Stephano ſuo diſcipulo, Theophanes religioſiſſimus presbyter & præfectus monaſterii Bajarum, rogavit eoſdem Macarium & Stephanum. Humanamne habebat voluntatem & peccato non obnoxiam Dominus noſter Jeſus Chriſtus?

Macarius & Stephanus dixerunt: Nos humanam voluntatem in Chriſto non dicimus; ſed divinam maxime. Nam ſine carnalibus voluntatibus & humanis cogitationibus, ſicut continet a nobis prius allata S. Athanaſii ſententia: Voluntas enim eſt ſolius divinitatis.

Dixit Theophanes religioſiſſimus presbyter & præfectus: Quomodo accipitis carnales voluntates & humanas cogitationes?

Macarius & Stephanus dixerunt: Carnales voluntates & humanæ cogitationes ſunt hominum qui ſunt ſicut nos: Chriſtus autem nihil eorum habuit.

Dixit Theophanes religioſiſſimus presbyter & præfectus: Si ſententiam quam circumcidiſtis poſuiſſetis integram, inveniſſetis quod carnales voluntates & humanas cogitationes, quæ ſunt ad peccandum propenſæ & ex voluptate, accepit ſanctus pater Athanaſius: quæ etiam humanam ſubierunt naturam ex ſatione diaboli, ſicut idem ſanctus pater dixit ſuperius. Ego autem dico non habere Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum noſtrum ex diaboli ſatione carnalem voluntatem, aut cogitationes propenſas ad peccatum, abſit: ſed voluntatem naturalem, quam quidem qui Adamum eſt fabricatus, ipſe Deus ei indidit. Hoc quoque ex vobis quæro, habuitne Adam animam rationalem?

Macarius & Stephanus dixerunt: Maxime.

Theophanes religioſiſſimus presbyter & præfectus dixit: Naturalem habuit voluntatem? Dixit Stephanus reverentiſſimus monachus: Liberam & eligendi arbitrio præditam. Etenim ante tranſgreſſionem, divinam habuit voluntatem, & erat Deo in voluntate ſocius.

Domitius religioſiſſimus epiſcopus Pluſiadis dixit: Ubi eſt tua abſurda blaſphemia? Nam ſi Adam erat Deo in voluntate ſocius, erat ergo ſimul cum eo creator.

Theodorus & Georgius religioſiſſimi presbyteri, & Joannes religioſiſſimus diaconus, qui vicem gerebant Agathonis ſanctiſſimi papæ Apoſtolicæ ſedis veteris Romæ, & legati ſynodi quæ apud eum fuerat habita, religioſi epiſcopi dixerunt: Si Adam ante tranſgreſſionem divinam habebat voluntatem, erat ergo ejuſdem cujus Deus eſſentiæ; & erat immutabilis & vivifica Adami voluntas. Et quomodo mutatus, B tranſgreſſus eſt mandatum, & morti fuit ſubjectus? tum qui eſt ejuſdem voluntatis, omnino eſt etiam ejuſdem eſſentiæ. Neſcis S. Cyrillum clamare: Sicut eſt ejuſdem eſſentiæ, ita eſt etiam ejuſdem voluntatis cujus pater: unius enim eſſentiæ eſt utique una voluntas?

Theophanes religioſiſſimus presbyter & præfectus dixit: Quod ego jam vos rogavi, dicite: Naturalem voluntatem habuit Adam an non?

Macarius & Stephanus dixerunt: Jam diximus, liberam & eligendi arbitrio præditam.

Theophanes religioſiſſimus presbyter & præfectus dixit: An aſſentimini quod naturalem habuit voluntatem, an inficiamini? Hoc quoque C oſtendo ex ſanctis eximiis patribus. Cum diu ergo reſtitiſſent idem Macarius & Stephanus, & neque aſſentiri vellent nec inficiari, Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Producat Theophanes religioſiſſimus presbyter & præfectus quas dixit ſententias ſanctorum & eximiorum patrum.

Qui produxit duas ſententias: unam quidem S. Athanaſii archiepiſcopi Alexandrini ex oratione de Verbi humanitatis ſuſceptione & adverſus Apollinarem, quæ ſic habet ad verbum. „ Quando Adamum finxit Deus ab initio, numquid congenitum ei dedit peccatum? Quid ergo peccato amplius erat opus? Quomodo autem eum damnavit, cum peccaſſet? Quomodo autem etiam ante tranſgreſſionem, non D cognoſcebat bonum & malum Adam quem Deus finxit? Ad incorruptionem & imaginem ſuæ æternitatis fecit eum natura peccato non obnoxium, & voluntate liberum.

Alteram autem S. Auguſtini Hipponenſis epiſcopi ex libro quinto adverſus Julianum, quæ ſic continebat: „ Motus animæ quid eſt niſi motus naturæ; Anima enim ſine dubio eſt natura; quamobrem voluntas eſt motus naturæ, quoniam eſt motus animæ.

Dixit ſancta ſynodus: Perſpicue & vere oſtendit Theophanes religioſiſſimus presbyter & diaconus per a ſe allatas ſanctorum & electorum patrum ſententias, eſſe naturalem volun- E tatem. Si ergo primus Adam naturalem habuit voluntatem; qui in omnibus factus eſt ei ſimilis præter peccatum, ſecundus Adam Dominus noſter Jeſus Chriſtus verus Deus noſter, quomodo non habuit in humana ſua natura naturalem voluntatem? Cum ergo & humanam peccato non obnoxiam voluntatem accepit Dominus noſter & Deus Jeſus Chriſtus humanæ ſuæ naturæ, & divinam ante ſæcula cum Patre & Filio & Spiritu ſancto habuit voluntatem, duas ſcilicet naturales voluntates in ipſo orthodoxos oportere confiteri inconfuſe & citra diviſionem, ſicut etiam ex plurimis patrum ſententiis duas na-

naturales voluntates, in una perſonâ ſeu hypo- A
ſtaſi incarnatæ œconomiæ unius ex ſancta Tri-
nitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei no-
ſtri oſtenditur.
Rurſus lecta eſt ex eodem codice alia ſen-
tentia S. Ambroſii Mediolanenſis epiſcopi ex li-
bro ad Gratianum Imperatorem : quæ ſic ha-
bet ad verbum : „ Eo uſque hominem quem in
„ veritate corporis demonſtrabat æquabat affe-
„ ctu, ut diceret. *Sed tamen non ſicut ego volo,*
Matth. 26 „ *ſed ſicut tu vis*; cum utique ſimiliter ſit Chri-
„ ſti velle quod Pater vult.
Et poſt nonnulla propoſitæ ſententiæ, ſic in-
ſeruerunt iidem Macarius & Stephanus : „ Vi-
„ des quia non ſolum Filius voluntatem Patris,
„ ſed etiam Pater Filii faciat voluntatem. Quid B
„ eſt autem vivificare niſi per Filii paſſionem ?
„ Paſſio autem Chriſti voluntas eſt Patris.
„ Quos ergo Filius vivificat ; per Patris vivifi-
„ cat voluntatem. Una igitur eſt voluntas.
„ Quæ autem voluntas Patris, niſi ut veniret
„ Jeſus in hunc mundum, & nos mundaret a
„ vitiis? Audi leproſum dicentem. *Si vis, po-*
„ *tes me mundare. Reſpondit Chriſtus, volo.* &
„ ſtatim ſecutus eſt effectus ſanitatis. Vides quia
„ Filius arbiter ſuæ voluntatis eſt, & Chriſti
„ voluntas eadem quæ paterna eſt?
Quæ autem a Macario & Stephano ex ea-
dem ſententia ſunt amputata, ſic habent.
Joan. 16 „ Quamquam cum dixerit, *Omnia quæ Pater*
„ *habet, mea ſunt*, ſine dubio nihil excipitur. C
„ Quam enim Pater habet, eandem habet &
„ Filius voluntatem. Una ergo voluntas, ubi
„ una operatio : in Deo enim una voluntatis
„ ſeries, operationis effectus eſt. Sed alia vo-
„ luntas hominis, alia Dei. Denique ut ſcias
„ vitam in voluntate eſſe hominis, quia mor-
„ tem timemus, paſſionem autem Chriſti in
„ voluntate divina ut pateretur pro nobis: cum
„ Petrus Dominum vellet a paſſione revocare,
„ Dominus dixit : *Non ſapis ea quæ Dei ſunt,*
„ *ſed quæ ſunt hominum*. Suſcipit ergo volunta-
„ tem meam, ſuſcipit triſtitiam. Confidenter
„ triſtitiam nomino, quia crucem prædico. Mea
„ eſt ergo hæc voluntas, quam ſuam dixit,
„ quia ut homo ſuſcepit triſtitiam meam, ut D
„ homo locutus eſt. Ideo ait, *Non ſicut ego vo-*
„ *lo, ſed ſicut tu vis*. Mea eſt enim triſtitia,
„ quam meo ſuſcepit affectu. Nemo enim mo-
„ riturus exſultat. Mihi compatitur, mihi tri-
„ ſtis eſt, mihi dolet: Ergo pro me, & in me
„ doluit, qui pro ſe nihil habuit quod doleret.
„ Doles igitur, Domine Jeſu, non tua, ſed
„ mea vulnera ; non tuam mortem, ſed no-
„ ſtram infirmitatem: ſed ſicut dixit propheta,
„ quia *pro nobis dolet, & nos, Domine, æſtima-*
Iſai. 53 „ *vimus te eſſe in laboribus*.
Præterea lecta eſt ex eodem codice alia ſen-
tentia S. Dionyſii epiſcopi Athenarum & mar-
tyris, ex libro de divinis nominibus : & colla-
tus fuit ſimiliter textus ſententiæ qui ſic habe- E
bat : „ Diſtinctum eſt ab illa quæ bonum de-
„ cet divina in nos operatione, quod ſicut nos,
„ ex nobis integre & vere eſſentiam acceperit
„ Verbum quod eſt ſuper eſſentiam, & fecerit
„ & paſſus ſit quæ ſunt ejus humanæ Dei ope-
„ rationis egregia & eximia. Cum iis enim Pa-
„ ter & Spiritus ſanctus nulla ratione habue-
„ runt communionem, niſi quis dixerit, ex il-
„ la quæ bonum decet benigna voluntate. Hæc
fuerunt amputata ab iiſdem ex eadem ſenten-
tia : & ex omni exſuperante & ineffabili Dei o-
peratione, quam fecit etiam ſicut nos factus

A qui eſt immutabilis quatenus eſt Deus & Deus
Verbum.
Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten-
tia S. Joannis Chryſoſtomi ex oratione habita
in illud, *Pater ſi poſſibile eſt, tranſeat a me ca-*
lix iſte: cujus eſt principium ; Profundam inci-
ſionem. Et collata fuit ſimiliter cum libro qui
erat in corpore bibliothecæ venerandi patriar-
chei hujus regiæ civitatis, quis ſic habebat.
„ Tot bona ex cruce profecta ſunt & profici-
„ ſcuntur, & non vult crucifigi ? Et quis hoc
„ dixerit? ſi autem nolebat, quis eum coegit,
„ quis vim attulit ? Quid vero præmiſit, qui
„ nunciarent fore ut in crucem ageretur, cum
„ non eſſet in crucem agendus, nec vellet hoc
B „ ſuſtinere ? Quanam autem de cauſa calicem
„ vocat crucem, ſi nolebat agi in crucem ?
„ Hoc enim eſt oſtendentis, quod ejus rei ha-
„ bet deſiderium. Nam quemadmodum calix
„ eſt jucundus ſitientibus, ita etiam ei agi in
„ crucem : & ideo dicebat ; *Deſiderio deſideravi*
„ *hoc Paſcha comedere vobiſcum*. Non temere
„ hoc dicens, ſed propter hanc cauſam quod
„ poſt veſperam crux eum excipiebat. Cum er-
„ go & eam rem vocaret gloriam, & diſcipu-
„ lum argueret quod eum prohibuerit, & bo-
„ num paſtorem his ex eo oſtenderet quod oc-
„ cideretur pro ovibus, & eam rem deſiderio
„ deſiderare ſe diceret, & lubens ad eam acce-
„ deret, quomodo rogat ne hoc fiat? Si autem
C „ nolebat, quid erat difficile eos prohibere, qui
„ ad hoc veniebant ? Nunc autem eum etiam
„ vides ad eam rem currentem. Quando certe
„ ad eum acceſſerunt, dicit: *Quem quæritis? Il-*
„ *li autem dicunt: Jeſum Nazarenum. Ille vero*
„ *dixit: Ego ſum: & abierunt retrorſum, & hu-*
„ *mi ceciderunt*. Qui eos ergo ita mancos red-
„ didit, & prius oſtendit ſe potuiſſe effugere,
„ tunc ſe tradidit. Ut ſcias quod non neceſſita-
„ te, non vi, neque tyrannide eorum qui inva-
„ ſerunt, hoc paſſus ſit: ſed ſua ſponte volenſ-
„ que & eligens, & diu ante hæc certo conſi-
„ lio diſpenſans. Propterea & præmiſſi ſunt pro-
„ phetæ, & prædixerunt patriarchæ, verbiſque
„ & factis crux præfigurabatur. Etenim Iſaac
D „ mactatio crucem nobis ſignificabat. Et ideo
„ dicebat: *Abraham pater veſter exultavit ut vi-*
„ *deret diem meum : & vidit : & gaviſus eſt*. Joan. 8
„ Deinde patriarcha quidem lætatus eſt videns
„ crucis imaginem : ipſe vero rem repudiabat?
„ Porro autem Moſes quoque ſic ſuperavit A-
„ malec, quoniam oſtendebat figuram crucis.
Et innumerabilia licet videre facta in veteri te-
ſtamento quæ crucem prius deſcribebant. Qua-
nam ergo de cauſa ita fiebat, ſi is qui erat in
crucem agendus nolebat hoc fieri? „ Quod au-
„ tem ſequitur eſt adhuc magis dubium. Nam
„ cum dixiſſet, *Tranſeat a me calix iſte*, ſub-
„ junxit: *Verum non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*.
„ Hinc enim, quod attinet ad dictionem, o-
E „ ſtenduntur duæ voluntates inter ſe contrariæ.
„ Siquidem Pater quidem volebat eum agi in
„ crucem, ipſe autem nolebat. Atqui videmus
„ eum ſemper eadem velle quæ Pater. Etenim
„ quando dicit: *Da eis ut ſicut ego & tu unum*
„ *ſumus, & ipſi in nobis unum ſint*: nihil aliud
„ dicit, niſi Patris & Filii unam eſſe ſenten-
„ tiam. Et quando dicit: *Verba quæ ego loquor,*
„ *non loquor ego: Pater autem in me manens fa-*
„ *cit opera*. Hoc ipſum oſtenditur etiam, cum
„ dicit: *A meipſo non loquor*: Et, *A meipſo non*
„ *veni*. Et, *Non poſſum a me quidquam facere*,
„ dicit: non hoc ſignificans, quod privatus ſit

„ po-

ANNO CHRISTI 681.

,, poteſtate vel loquendi vel faciendi, abſit: ſed A
,, accurate volens oſtendere convenire ſuam men-
,, tem ac ſententiam tam in verbis quam in fa-
,, ctis & conſiliis cum Patre, & unam ejus eſſe
,, eſſentiam, ſicut jam ſæpe oſtendimus. Illud
,, enim, *A me ipſo non loquor*, non eſt ablatio
,, poteſtatis, ſed oſtenſio conſecutionis.

Sunt autem ea quæ ſequuntur hujus orationis, quæ abſciſſa fuerant ex hac ſententia ab iiſdem Macario & Stephano: Quomodo ergo hic dicit: *Verum non ſicut ego volo, ſed ſicut tu?*
,, Forte vobis magnum angorem injecimus, ſed
,, erigamini: nam etſi multa ſunt quæ dicta
,, ſunt, bene tamen ſcio eſſe juvenilem veſtram
,, animi alacritatem. Ad ipſam enim deinceps
,, ſolutionem feſtinat oratio. Quanam ergo de B
,, cauſa ſic dictum ſit, attende diligenter. Ad
,, admittendum longe difficillima erat ratio in-
,, carnationis: inſignis enim ejus benignitas, &
,, hæc magnitudo ſuæ demiſſionis erat ſtupen-
,, da, & magna confirmatione opus habebat ad
,, hoc ut admitteretur. Cogita enim cujuſmodi
,, erat audire & diſcere, quod Deus qui eſt
,, ineffabilis, inenarrabilis, incogitabilis, inviſi-
,, bilis, incomprehenſibilis, cujus in manu ſunt
,, fines terræ, qui aſpicit ſuper terram & facit
,, eam tremere, qui tangit montes & fumigant,
,, cujus in terram demiſſionis pondus ne Che-
,, rubim quidem ferre potuerunt, ſed expanſis
,, alis abſcondebant oculos: Hic qui omnem
,, mentem ſuperat, & omnem movet cogitatio- C
,, nem, prætéritis Angelis, Archangelis, omni-
,, bus ſupernis poteſtatibus intelligentibus, vo-
,, luit homo fieri, & carnem e terra & luto
,, effictam ſuſcipere, & in Virginis uterum de-
,, ſcendere, & tempore novem menſium in u-
,, tero geſtari, & lacte nutriri, & humana om-
,, nia pati. Cum ergo eſſet adeo admirabile id
,, quod erat futurum, ut etiam factum a multis
,, non crederetur, primum quidem præmittit
,, prophetas qui hoc annunciarent. Et patriar-
,, cha quidem hoc prædixit, dicens: *Aſcendiſti*
,, *ex germine, Fili mi: cadens dormiſti ut leo.*
,, Eſaias autem dicens: *Ecce virgo concipiet &*
,, *pariet Filium, & vocabunt nomen ejus Ema-*
,, *nuel.* Et rurſus alibi: *Vidimus eum tanquam*
,, *puellum, tanquam radicem in terra ſitienti.*
,, Terram ſitientem dicens uterum virginalem;
,, propterea quod hominis ſemen non ſuſcepe-
,, rit, neque coitu uſa ſit, ſed eum ſine concu-
,, bitu pepererit. Et rurſus: *Puellus natus eſt*
,, *nobis, Filius datus eſt nobis.* Et, *egredietur*
,, *virga de radice Jeſſe, & flos ex radice aſcendet.*
,, Et Hieremias, *Hic eſt Deus noſter, non repu-* Baruch. 3.
,, *tabitur alius præter ipſum. Invenit omnem viam*
,, *ſcientiæ, dedit eam Jacob Filio ſuo, & Iſrael*
,, *dilecto ſuo. Poſt hæc in terra viſus eſt, & cum*
,, *hominibus eſt converſatus.* David quoque in-
,, carnatam ejus præſentiam ſignificans dicebat.
,, *Deſcendet ſicut pluvia in vellus, tanquam gut-*
,, *ta diſtillans ſuper terram*: quoniam ſine ſtre-
,, pitu & tumultu venit in uterum Virginis
,, Sed non ſuffecerunt hæc ſolum: ſed etiam
,, cum acceſſiſſet, ne putaretur eſſe phantaſia
,, quod fiebat, non ſolo aſpectu ejus rei fidem
,, facit, ſed etiam longo tempore & quod hu-
,, mana omnia pervaſerit. Neque enim ſolum
,, venit ad hominem perfectum & abſolutum,
,, ſed ad uterum virginis: ita ut & in utero
,, geſtari & in lucem edi & lacte nutriri & au-
,, geri ſuſtinuerit, & prolixitate temporis & æ-
,, tatum omnium differentia id quod fiebat con-
,, firmaverit. Et nec hic ſolum ſtetit probatio
,, ſed etiam carnem circumferens, dimittit eam
,, pati defectus naturæ, & eſurire, & ſitire, & ACTIO VIII.
,, dormire, & laborare. Tandem etiam ad cru-
,, cem veniens, dimittit eam pati quæ ſunt car-
,, nis. Propterea ſudorum quoque rivi ex
,, ea deſſluebant: & inventus eſt angelus eam
,, corroborans; mœroreque & triſtitia afficitur.
,, Etenim priuſquam hæc diceret, dicit: *Anima*
,, *mea eſt turbata*: &, *Triſtis eſt anima mea uſ-*
,, *que ad mortem.* Si enim etiam cum hæc om-
,, nia facta ſint, improbum os diaboli, per Mar-
,, cionem Ponticum, & Valentinum, & Mani-
,, chæum Perſam, & complures alios hæreſiar-
,, chas, conatus eſt quantum in eis fuit, ever-
,, tere rationem œconomiæ: & ſatanicam quan-
,, dam vocem emiſit, dicens: Non fuit incarna-
,, tus, neque carne tectus, ſed hoc erat viſio
,, & phantaſia & ſcena & hypocriſis, licet cla-
,, mantibus perpeſſionibus, morte, ſepultura,
,, fame: ſi nihil horum factum eſſet, quomo
,, do non multo magis diabolus ſeminaſſet hæc
,, mala dogmata impietatis? Propterea ſicut e-
,, ſuriit, ſicut laboravit, ſicut dormiit, ſicut co-
,, medit, ſicut bibit; ita etiam mortem recuſat
,, oſtendens humanitatem, & naturæ infirmita-
,, tem, quæ non ſuſtinet impaſſibiliter ex hac
,, vita erumpere. Si enim nihil horum dixiſſet,
,, potuiſſent dicere; Si fuiſſet homo, oportu-
,, iſſet eum pati quæ ſunt hominis. Quænam au-
,, tem ea ſunt? Cum eſſet in crucem agendus,
,, timere & angore affici, & non impaſſibiliter
,, ex hac vita erumpere. Natura enim ineſt a-
,, mor in ea quæ ſunt præſentia. Propterea
,, cum vellet oſtendere verum carnis indumen-
,, tum, & probare œconomiam, cum magna
,, demonſtratione proponit nudas affectiones.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Sufficiunt quæ hodie acta ſunt. Reliqua autem hujus qui legitur codicis, legantur altero.

ACTIO OCTAVA.

TOMUS IV.

D IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri, imperii a Deo coronatorum & ſereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum, Conſtantini quidem pii & a Deo electi Imperatoris ſemper Auguſti anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum ejuſdem divinæ manſuetudinis anno decimo tertio; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, octavo menſis Martii, indictione nona, præſidente, &c. ſicut in prioribus actionibus, niſi quod inter nomina epiſcoporum non invenitur Macarius Antiochenus epiſcopus.

Conſtantinus pius archidiaconus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ quæ hic eſt eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum, E Georgii ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopolitani, dixit: Meminit divinum veſtrum imperium, ſanctaque & œcumenica ſynodus, quod heſterno die collatæ ſunt cum libris venerandi patriarchei diverſæ ſententiæ ex codice traditæ a Macario & Stephano: & pronunciatum fuit altero die legenda eſſe reliqua ejuſdem codicis.

Stant autem pro foribus Petrus epiſcopus Nicomediæ, Solomon epiſcopus Clanei, Antonius epiſcopus Hypæporum, Theodorus epiſcopus Melitenæ, Georgius diaconus & bibliothecarius, Anaſtaſius diaconus & notarius, [illegible], Stephanus diaconus & Cancellarius, Dionyſius diaco-

ACTIO VIII

conus & Cancellarius, Georgius monachus in Macra, Anaſtaſius presbyter & monachus, & Stephanus monachus diſcipulus Macarii: Videturne divinæ veſtræ potentiæ & ſanctæ ſynodo, ut ii ingrediantur; an differemus in præſentia?

Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Memorati viri ingrediantur. Et ingreſſi ſunt.

Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt. Legantur quæ jam acta ſunt. Et lecta ſunt.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Proferatur codex ſententiarum traditus a Macario & Stephano, ad hoc ut reliqua legantur, & conferantur cum libris venerandi patriarchii.

Et fuit allatus: quem accipiens Diogenes magnificentiſſimus Imperatoris ſecretarius legit: ſic autem habebat. S. Athanaſii ex libro de Trinitate & Verbi incarnatione. „ Et quando dicit, *Deus Deus meus, ut quid me dereliquiſti?* dicit ex perſona noſtra. Et paulo poſt: Et quando dicit, *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat hic calix. Verum non mea fiat voluntas, ſed tua. Spiritus promptus eſt, caro autem infirma:* duas hic oſtendit voluntates: alteram quidem humanam, quæ eſt carnis; alteram vero divinam. Humana enim propter carnis imbecillitatem recuſat paſſionem. Divina autem ejus eſt prompta: ſicut etiam Petrus cum de paſſione audiviſſet, timuit & dixit: *Propitius eſto Domine.* Dominus autem eum increpans dicit: *Vade retro ſatana, es mihi ſcandalum, quoniam non ſapis quæ ſunt Dei, ſed quæ hominum.* Ita etiam hic intelligitur. Quæ autem ab hac ſententia ſunt amputata ex eadem ſententia ab iiſdem Macario & Stephano, ita habent: Cum enim factus eſſet in ſimilitudine hominum, paſſionem recuſat ut homo. Cum autem eſſet Deus, & quod ad divinam eſſentiam attinet, impatibilis, paſſionem & mortem ſuſcepit prompto & alacri animo.

„ Superhac ſunt hæ voces ex eadem ſententia.

Baſilius religioſus epiſcopus Gortynæ dixit: Ecce, pie domine, ii apud quos eſt una voluntas, quod eſt ab eis promiſſum non oſtenderunt, ſed etiam duas voluntates aperte probarunt ex hac lecta S. Athanaſii ſententia.

Stephanus monachus Macarii diſcipulus dixit: S. Gregorius theologus in ſecunda oratione de Filio, aperte probat unam voluntatem in Domino noſtro Jeſu Chriſto, dicens: „ Illius enim velle nec Deo eſt contrarium, cum ſit totum deificatum.

Baſilius epiſcopus Gortynæ dixit: „ Quamnam voluntatem dicis deificatam? an humanam? Nam ſi divinam dixeris, quæ eſt divina, non eget deificatione: ſi autem humana, videlicet duas voluntates per hanc ſententiam vel invitus ſignificas.

Domitius religioſus epiſcopus Pluſiadis dixit: Rogo a Deo coronatam Domini potentiam & ſanctam ſynodum, ut veniat in medium Georgius religioſiſſimus monachus Stephani condiſcipulus, ut interrogetur an rectum ſit dogma Stephani.

Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Dicat Georgius reverentiſſimus, an rectum ſit dogma monachi ſui condiſcipuli.

Dixit Georgius religioſiſſimus monachus: Loquitur omnino, domine, præter ſcopum ſanctorum patrum, pugnat cum patribus.

Præterea lecta fuit ex eodem codice alia ſancti Cyrilli ſententia, ex interpretatione evangelii ſecundum Matthæum oratione XII. & collata fuit cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandæ patriarchii, qui ſic habebat in contextu ſententiæ. Illud ergo, *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu;* pulchre ſignificat transformationem & tranſmutationem humanæ naturæ ex ignava timiditate ad ſpiritalem audaciam.

ANNO CHRISTI 681.

Sunt autem etiam quæ ante ſententiam idem Macarius & Stephanus maligne non adduxerunt hoc modo. Recuſat ergo calicem, eorum qui ipſum in crucem egerunt impietatem per hoc jam quodammodo accuſans: & ſubjicitur „ quidem timor patiendi in ipſo propter humanitatem; repente autem ſepitur virtute & fortitudine Verbi quod inhabitat. Vide enim quomodo in ipſo quidem oſtendit humanitatem recuſatio: protinus autem reſplenduit quæ flecti non poteſt Divinitas; Dixit enim Patri qui eſt in cœlis: *Verum non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Hoc autem humanæ dicit: Nam in hoc quidem quod eſt Deus, non eſt extra voluntatem Patris, ſed eſt potius ipſe voluntas Dei & Patris: ſiquidem in ſapientia eſt etiam velle Patris: Sapientia autem eſt Filius. Quod autem Patris voluntas nominatur Unigenitus, aperte declarat divinus pſalmographus, dicens: *Domine voluntate tua præſtitiſti decori meo virtutem:* In Chriſto enim omnis datio cœleſtium bonorum eſt a Deo Patre. Et alioqui cum ſit una & ejuſdem eſſentiæ ſancta Trinitas, & una divinitas in ea intelligatur, quomodo non fuerit eadem voluntas Patris & Filii & Spiritus ſancti? Convenientiſſime ergo figuræ humilitatis, & tanquam homo ſenſim ſubveretur mortem quæ ingreſſa eſt præter naturam & ex execratione. Rurſus autem tanquam Deus eam deſpiciens, dicit illud: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu.* Vide autem quemadmodum in Chriſto ad ſummam deinceps audaciam transformabatur humana natura. Jam enim docebatur ne ipſam quidem deformem mortem extimeſcere, maxime ſi utiliter accedat propter Deum. In hoc enim eſt magna merces, quod id quod eſt ſic inviſum & naturæ inimiciſſimum propter Chriſtum admittimus: noſtra natura diſcente in primo Chriſto viriliter ſe gerere, & quæ ſunt adeo gravia & ad reſiſtendum terribilia ſuperare.

Pſal. 19.

Dixit ſancta ſynodus: Non modo unam quam affirmabatis voluntatem tu Stephanus, & tuus magiſter Macarius, non probaviſtis in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, per codicem a vobis traditum; ſed etiam duas voluntates in ſitis in eodem codice ſententiis aperte clamantem invenimus inclytum Athanaſium: licet per amputationem & vobis conſuetam adumbrationem, has ſententias interpretantes protuleritis. Decernimus ergo, quoniam aperte oſtenſum eſt vos in divinis dogmatibus evertendis ſtudium poſuiſſe, ſanctorumque & eximiorum Patrum doctrinam corrupiſſe, immo vero hæreticorum ſententiam ſuſcepiſſe, & eorum dogmata eſſe ſecutos in perniciem populi orthodoxi, vos eſſe alienos ab omni dignitate & ordine ſacerdotali; eos autem qui jam ducti ſunt pœnitentia, & reſipuerunt, epiſcopos & clericos, qui in præſentia ſtant in medio, & orthodoxe nobiſcum confitentur, in ſuis quidem locis ſedere permittimus: ab eis autem promiſſos fidei ſuæ juratos libellos altero die nobis præbere.

Sen-

ANNO CHRISTI 680

Sancta ſynodus exclamavit: Multos annos Imperatori. Orthodoxo Imperatori multos annos. Hæreticum ejice. Novo Eutychi malos annos. Hæreticum ejice. Et extruſus Stephanus Macarii diſcipulus fuit ejectus. Petrus religioſiſſimus epiſcopus Nicomediæ, Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes, Solomon epiſcopus Clanei, Antonius epiſcopus Hypæporum, Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius, Anaſtaſius diaconus & notarius, Stephanus diaconus & Cancellarius, Dionyſius diaconus & Cancellarius, Anaſtaſius presbyter & monachus, & Georgius monachus in Macra, dixerunt: Parati ſumus altero die jurati tradere libellos noſtræ orthodoxæ fidei.

Dixit ſancta ſynodus: Fiat quod eſt ab eis petitum; & quoniam ſufficiunt quæ hodierno die ſunt agitata, altero die codex qui jam fuit traditus ab iis qui ſunt ex parte ſedis apoſtolicæ Romæ veteris, proferatur legendus & conferendus cum libris venerandi quod eſt hic patriarchii. Alios enim duos codices qui tunc fuerunt traditi a Macario & Stephano, & lecti, nolumus conferri: propterea quod ſententiæ quæ eis inſeruntur, nequaquam pertineant ad præſens argumentum de dogmatibus.

Eſt actio quæ vulgo decima dicitur

ACTIO NONA.

TOMUS IX.

IN nomine Domini &c. Octavo menſis Martii, indictione nona, præſidente eodem, &c. Conſtantinus religioſiſſimus archidiaconus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ quæ hic eſt eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopolitani, dixit: Meminit veſtra pietas, & ſancta Oecumenica ſynodus, quod in præcedenti conventu facta eſt lectio ſententiarum, quæ ſupererant in codice prolato a Macario & Stephano: & facta eſt eorum collatio cum libris ſanctorum Patrum repoſitis in venerando patriarchio hujus regiæ civitatis. Et ſcitis quid contineant & quod edictum fuerit a veſtra ſancta ſynodo altero die eſſe faciendam lectionem ſententiarum jam traditarum ab iis qui ſunt ex parte Apoſtolicæ ſedis Romæ veteris, & eorum collationem cum libris reverendi quod eſt hic patriarchii. Promiſerunt autem Petrus religioſiſſimus epiſcopus Nicomediæ, & Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes, Solomon religioſiſſimus epiſcopus Clanei, & Antonius religioſiſſimus epiſcopus Hypæporum: quin etiam Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius, Dionyſius religioſiſſimus diaconus & Cancellarius, & Anaſtaſius pius diaconus & notarius Protecdicus, & Anaſtaſius presbyter & monachus, ſuæ ſanctæ & orthodoxæ fidei jurati libellos tradere ſanctæ veſtræ & œcumenicæ ſynodo: & rejecimus in hunc diem.

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Quæ jam acta ſunt legantur. Et lecta ſunt.

Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Auditis ſententiis quæ traditæ fuerunt a Macario & Stephano, cognovimus quæ ab eis facta fuit amputationem in hujuſmodi ſententiis, quæ adumbrat & confundit univerſam Domini Jeſu Chriſti veri Dei noſtri humanæ naturæ ſuſceptæ œconomiam. Meminimus autem quod & Petrus religioſiſſimus epiſcopus Nicomediæ, & Solomon religioſiſſimus epiſcopus Clanei, & Antonius religioſiſſimus epiſcopus Hypæporum, & Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes, & Georgius quoque religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius, & Stephanus religioſiſſimus diaconus & Cancellarius, & Dionyſius diaconus & Cancellarius, & Anaſtaſius religioſiſſimus diaconus & Notarius [illegible], & Anaſtaſius & Georgius religioſiſſimi monachi, promiſerunt de noſtra orthodoxa fide libellos tradere ſequenti die huic ſanctæ & œcumenicæ ſynodo. Sed fuit prius conſequens codicem ſententiarum Patrum, traditum ab iis qui ſunt ex parte Apoſtolicæ ſedis veteris Romæ, qui etiam fuit obſignatus, in medium produci ut legatur, & conferatur cum libris venerandi patriarchii hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis. Et productus fuit idem codex obſignatus. ACTIO IX

Qui poſtquam fuit apertus, cum Petrus religioſiſſimus diaconus & notarius ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopoli ſumpſiſſet librum authenticum qui erat ex armario magnæ quæ hic eſt eccleſiæ, argento coopertus. Et Solomon religioſiſſimus diaconus & notarius ejuſdem ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopolitani, dictum codicem ſententiarum legit. In inſcriptione autem ſic habebat ad verbum: „Sententiæ ſanctorum & eximiorum Patrum, quæ „oſtendunt duas voluntates & duas operationes „in Domino & Deo & Servatore noſtro Jeſu „Chriſto.

S. Leonis papæ Romani, ex ſecunda epiſtola ad Leonem Imperatorem, cujus eſt principium: *Promiſiſſe me memini*. Quidquid ergo in „tempore accipit Chriſtus, ſecundum hominem accipit; cui quæ non habuit, conferentur. Nam ſecundum potentiam deitatis indifferenter omnia quæ habet Pater, etiam „Filius habet: & quæ in forma ſervi a Patre „accepit, eadem in forma Dei etiam ipſe donavit. Secundum formam enim Dei, *ipſe & „Pater unum ſunt*: ſecundum formam autem „ſervi, *non venit facere voluntatem ſuam, ſed „voluntatem ejus qui miſit eum*. Secundum formam Dei, *ſicut Pater habet vitam in ſemetipſo, ſic dedit & Filio vitam habere in ſemetipſo*: ſecundum formam ſervi, *triſtis eſt anima „ejus uſque ad mortem*. Quæ quidem ſententia „ſimiliter fuit collata cum ſuperius dicto armarii libro: & convenit.

Similiter lecta fuit ex eodem codice ſententia S. Ambroſii epiſcopi Mediolanenſis, ex libro ſecundo ad Gratianum Imperatorem, cujus eſt principium: *Satis, ut arbitror libro ſuperiore*. „Suſcipit voluntatem meam, ſuſcipit triſtitiam meam: confidenter triſtitiam nomino, „quia crucem prædico. Mea erat hæc voluntas, quam ſuam dixit: quia ut homo ſuſcepit triſtitiam meam, ut homo locutus eſt. „Ideo ait, *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis*. „Mea eſt triſtitia, quam meo ſuſcepit affectu: „nemo enim moriturus exſultat. Mihi compatitur, mihi triſtis eſt, mihi dolet. Ergo pro „me, & in me doluit, qui pro ſe nihil habuit „quod doleret. Doles igitur, Domine Jeſu, „non mea, ſed tua vulnera: non tuam mortem, ſed noſtram infirmitatem: ſicut in Propheta: *Quia pro nobis dolet, & nos, Domine, „æſtimavimus te eſſe in doloribus*: cum tu non „pro te, ſed pro me doleres. Et quid mirum, „ſi pro omnibus doluit, qui pro uno flevit? „quid mirum, ſi moriturus pro omnibus tædeat, qui Lazarum reſuſcitaturus illacrymat?

„ mat? Verum & ibi piæ toto is lacrymis com- A
„ movetur, quia mentem humanam tangebat.
„ & hic alto operatur effectu: ut ſicut mors e-
„ jus mortem abſtulit, livor ejus ulcera noſtra
„ curavit: ita etiam mœrorem noſtrum mœror
„ ejus aboleret. Ut homo ergo dubitat, ut ho-
„ mo turbatur: non turbatur enim virtus: non
„ turbatur ejus divinitas, ſed turbatur anima,
„ turbatur ſecundum humanæ fragilitatis aſſum-
„ ptionem. Et ideo quia ſuſcepit animam paſ-
„ ſibilem, ſuſcepit & animæ paſſiones. Non e-
„ nim eo quod Deus erat, aut turbari aut mo-
„ ri poſſet. Denique: *Deus Deus*, inquit, *meus*
„ *quare me dereliquiſti*? Ut homo ergo loquitur,
„ meos circumferens metus; quod in periculis
„ poſiti a Domino deſeri nos putamus. Ut ho- B
„ mo turbatur, ut homo flet, ut homo cruci-
„ figitur. Sic enim dixit apoſtolus, *quia Chriſti*
„ *carnem crucifixerunt*. Et alibi apoſtolus Pe-
„ trus ait: *Chriſto paſſo ſecundum carnem*. Caro
„ igitur eſt paſſa: divinitas autem mortis libe-
„ ra, paſſioni corpus naturæ humanæ lege con-
„ ceſſit. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit
collata cum libro chartaceo vetuſtiſſimo bi-
bliothecæ venerandi patriarchii hujus a Deo
cuſtoditæ & regiæ civitatis: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten-
tia ejuſdem S. Ambroſii ex interpretatione e-
vangelii ſecundum Lucam, quæ ſic habet. Quod
autem ait, *Non mea voluntas, ſed tua fiat*:
ſuam, ad hominem retulit: Patris, ad divini- C
tatem. Voluntas enim hominis, temporalis:
voluntas divinitatis, æterna. Quæ quidem ſen-
tentia fuit collata cum libro chartaceo Romanis
litteris ſcripto, producto a parte eorum qui e-
rant ſedis Apoſtolicæ Romæ veteris, interpre-
tante Conſtantino religioſiſſimo presbytero &
defenſore hujus ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ &
Grammatico Romano: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten-
tia Joannis epiſcopi Conſtantinopolitani, ex o-
ratione habita ad eos qui abfuerunt a ſynaxi,
cujus eſt principium. *Rurſus equorum curricula* D
„ Recordemini horum verborum: eſt enim rur-
„ ſus utilis eorum recordatio iis qui orationem
„ examinant. Dixit proditorem: Prædixit fu-
„ gam omnium, & ejus mortem. *Percutiam*
„ *enim*, inquit, *paſtorem*. Prædixit eum qui erat
„ ipſum negaturus, & quando, & quoties. Ac-
„ curate omnia. Et poſt hæc omnia, cum ſatis
„ futurorum præſcientiæ ſufficientem dediſſet o-
„ ſtenſionem, veniens in prædium, orat? Et
„ illi quidem dicunt quod in divinitate; nos
„ autem dicimus quod in œconomia. Judicate
„ igitur, & ab ipſa Unigeniti gloria minime ſe-
„ paratam feratis ſententiam. Nam etſi nunc
„ ſure ego inter amicos, oro tamen & rogo,
„ ut ſit incorruptum judicium, neque ad meam
„ gratiam, neque ad aliorum odium. Nam hinc
„ quidem vel maxime patet non eſſe preces di- E
„ vinitatis. Dei enim eſt adorari. Dei preces
„ ſuſcipere, non autem preces offerre. Sed ta-
„ men quoniam pudorem exuerunt, ex ipſis
„ verbis orationis vobis aperte oſtendam uni-
„ verſum eſſe œconomiæ, & ejus quæ eſt in
„ carne infirmitatis. Quando enim aliquid hu-
„ mile Chriſtus loquitur, adeo humile & vile
„ id loquitur, ut ſumma eorum quæ dicuntur
„ humilitas, vel valde contentioſis poſſit per-
„ ſuadere, quod verba longe abſunt ab illa ineſ-
„ tabili & quæ explicari non poteſt eſſentia.
„ Veniamus ergo ad ipſa verba orationis: *Pa-*
„ *ter, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*. A
„ *Verum non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Et pau-
„ lo poſt: Roga hæreticum: Deus timetne, &
„ refugit, & dubitat, & moleſtia afficitur? Et
„ ſi dixerit, Certe. Deinceps & eum abortium
„ amanda cum diabolo, immo vero illo infe-
„ rius: neque enim ille hoc audebit dicere. Sed
„ ſi dixerit nihil horum eſſe Deo dignum,
„ dic: Ergo nec orat Deus: Nam abſque eo
„ aliud quoque erit abſurdum, ſi Dei verba
„ fuerint. Nam non ſolum eum eſſe anxium
„ verba oſtendunt: ſed etiam duas voluntates,
„ unam quidem Filii, alteram vero Patris, in-
„ ter ſe contrarias. Dicere enim: *Non ſicut ego*
„ *volo, ſed ſicut tu*, hoc eſt oſtendentis: hoc
„ autem, nec illi quidem unquam conceſſerunt.
„ Sed cum nos dicamus: *Ego & Pater unum* B
„ *ſumus*, in poteſtate; illi dicunt hoc dictum
„ eſſe in voluntate, dicentes Patris & Filii u-
„ nam eſſe voluntatem. Si ergo Patris & Filii
„ eſt una voluntas, quomodo hic dicit: *Verum*
„ *non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*? Nam ſi hoc
„ dictum ſit in divinitate, eſt quædam contra-
„ dictio: & multa abſurda ex eo oriuntur. Sed
„ ſi de carne dicantur quæ dicta ſunt; nihil po-
„ terit reprehendi. Non enim carnem nolle mo-
„ ri eſt damnandum: eſt enim hoc naturæ.
„ Ipſe autem omnia quæ ſunt naturæ præter
„ peccatum copioſiſſime oſtendit, ut ora hære-
„ ticorum obſtruat. Quando ergo dicit: *Si poſ-*
„ *ſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*, &: *Non ſi-*
„ *cut ego volo, ſed ſicut tu*: nihil aliud oſtendit C
„ niſi quod carne vere fuit tectus, quæ time-
„ bat mortem: timere enim mortem, refugere,
„ & angi, eſt illius. Aliquando ergo eam qui-
„ dem dimittit deſtitutam & nudam a propria
„ operatione: ut cum oſtenderit ejus infirmita-
„ tem, ejus quoque naturæ fidem faciat: ali-
„ quando autem eam celat, ut ſciat eum non
„ eſſe ſolum hominem. Quemadmodum enim
„ ſi perpetuo effeciſſet quæ ſunt divinitatis, non
„ fuiſſet credita ratio œconomiæ, propterea va-
„ riat etiam, & miſcet, & verba, & facta: ut
„ neque Pauli Samoſateni, neque Marcionis & D
„ Manichæi morbo & inſaniæ præberet occaſio-
„ nem. Propterea etiam Deus prædicit futurum,
„ ut Deus. & rurſus refugit & reformidat, ut
„ homo. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit
„ collata cum libro qui erat in bibliotheca ve-
„ nerandi patriarchii hujus a Deo cuſtoditæ &
regiæ civitatis: & convenerunt.

Præterea lecta eſt ex eodem codice ſententia
ejuſdem S. Joannis archiepiſcopi Conſtantinopo-
litani, ex interpretatione evangelii ſecundum
Matthæum, in eum locum ubi dicit: *Et venit*
ad diſcipulos & invenit eos dormientes: quæ ſic
habet. „ Quemadmodum ii quorum corpori ad-
„ hibetur medicina, dolorem ſuſtinent in cura-
„ tionibus, non tanquam jucundum, ſed tan-
„ quam neceſſarium, propter ſanitatem quæ ex
„ ea paratur: eodem modo Servator quoque per- E
„ te quidem fugiendam jam recuſabat mortem:
„ tolerantes autem eam ſuſtinuit, ut nos ho-
„ mines multis modis juvaret per hanc œcono-
„ miam. Non ſolum enim oblato pretio redem-
„ ptionis, effecit ut eſſemus liberi ab omni pec-
„ cato: ſed etiam cum corpus oſtendiſſet velu-
„ ti quaſdam primitias reſurrectionis a mortuis,
„ omnino communem confirmavit reſurrectio-
„ nem. Fortaſſe autem ſi non recuſaſſet, exi-
„ ſtimatus eſſet inconſiderata quadam temerita-
„ te & audacia ſua ſponte ad mortem venire:
„ nunc autem cum oratione eam ſit deprecatus,
„ oſtendit inſigne ſcelus eorum qui ipſum inte-
„ re-

ANNO CHRISTI 6..

„ remerunt. Cum ergo dixiſſet *Tranſeat calix* A
„ *iſte*, ſubjunxit: *Verum non ſicut ego volo, ſed*
„ *ſicut tu*. Et ſe propriam quidem habere vo-
„ luntatem evidenter oſtendit, ſemper autem
„ præponit ſuæ paternam voluntatem, & in o-
„ mnibus adjicit Patris voluntatem cum ſua
„ concurrere, ſe quoque oſtēdens conſentire
„ cum illius conſilio. Quæ quidem ſententia ſi-
militer fuit collata cum libro chartaceo biblio-
thecæ, quæ erat ſimiliter venerandi quod eſt
hic patriarcheii: & convenit.

Præterea lecta eſt ex eodem codice ſententia
S. Athanaſii archiepiſcopi Alexandrini ex ora-
tione de Trinitate & Verbi incarnatione: cujus
eſt initium, *Qui malitioſe divinas ſcripturas*:
quæ ſic habet. „ Et quando dicit: *Pater, ſi poſ-* B
„ *ſibile eſt, tranſeat calix iſte*: *Veruntamen non*
„ *mea fiat voluntas, ſed tua*. *Spiritus promptus*
„ *eſt, caro autem infirma*: duas hic oſtendit vo-
„ luntates: unam quidem humanam, quæ eſt
„ carnis, alteram vero divinam: humana enim
„ propter carnis imbecillitatem recuſat paſſio-
„ nem; divina autem eſt prompta & alacris.
„ Quemadmodum Petrus quoque cum audiſſet
„ de paſſione, extimuit, & dixit: *Propitius eſto*
„ *Domine*: cum autem increpans Dominus di-
xit: *Vade retro ſatana, et mihi ſcandalum: quo-*
„ *niam non ſentis quæ Dei ſunt, ſed quæ homi-*
„ *num*. Ita etiam hic intelligitur. Cum enim
„ factus eſſet in ſimilitudine hominum, recuſat
„ paſſionem, ut homo: cum autem eſſet Deus, C
„ quod ad divinam attinet eſſentiam exſiſtens,
„ impatibilis prompto & alacri animo ſuſcepit
„ paſſionem & mortem: propterea quod fieri
„ non poterat, ut ipſe detineretur a morte.
Quæ quidem ſententia fuit ſimiliter collata cum
libro in corporibus croceis bibliothecæ veneran-
di quod eſt hic patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten-
tia S. Gregorii epiſcopi Nyſſeni, ex oratione
contradictoria adverſus Apollinarem hæreticum.
cujus eſt initium, *Bonum fuerit proœmium*: quæ
ſic habet: „ Sed conturbantur, inquit, infide-
„ lium in nos conturbatione. In nos utitur ma-
„ ledicto, conturbatos & infideles eos vocans.
„ qui vocem evangelicam attendunt non citra D
„ examinationem, quæ dicit: *Pater, ſi poſſibile*
„ *eſt, tranſeat a me calix iſte*: *Verum non mea*
„ *fiat voluntas, ſed tua*. His autem ſuam pro-
„ priam adjicit dictionem, quæ ſic habet. Et
„ non meminerunt quod voluntas hæc propria
„ dicta eſt, non hominis qui eſt e terra, ſicut
„ ipſi exiſtimant; ſed Dei, qui deſcendit e cœ-
„ lo. Quid invenerit quiſpiam ejuſmodi quod
„ dicat? Non dico quemquam ex iis qui ſunt
„ damnati hæreſis: ſed nec ipſum puto patrem
„ impietatis & mendacii inventurum aliquid iis
„ quæ dicta ſunt gravius ad blaſphemiam. Scit-
„ ne quæ loquatur ſcriptor orationis? Deus qui
„ de cœlo deſcendit, divinitatis propriam cir-
„ cumſcribit voluntatem, & ad opus quod vult E
„ non vult venire? Patris ergo & Filii diviſæ
„ ſunt voluntates? Et quonammodo fuerit com-
„ munis voluntas in utriſque? Quomodo autem
„ voluntatum diverſitate apparuerit eandem eſſe
„ naturam? Omnino enim neceſſe eſt ut con-
„ currat natura cum voluntate, quemadmodum
„ alicubi dicit Dominus: *Non poteſt arbor bona*
„ *malos fructus facere*: *neque arbor mala bonos*
„ *fructus facere*. Fructus autem naturæ fuerit
„ propoſitum & electio, ita ut bonæ quidem
„ ſit bona, malæ autem mala. Si ergo in Pa-
„ tre & Filio diverſus eſt fructus voluntatis,
„ neceſſe eſt etiam fateri diverſam utriuſque na-
„ turam. Cur ergo oppugnatur Arrius? Cur ad
„ Eunomium non transfugiunt? qui dividens
„ Patris & Filii naturam, ſimul cum natura ſe-
„ cat etiam voluntatem: & ideo maxime con-
„ ſtituit alienam eſſentiam, eo quod ſubjicitur
„ et quod præſtat, divinitatis rationem ſimul
„ diſſecans. Rurſus autem ſumamus id quod
„ ab eo dictum eſt. Et non meminerunt, quod
„ voluntas hæc propria dicta eſt; non hominis
„ qui eſt e terra ſicut ipſi exiſtimant, ſed Dei,
„ qui deſcendit e cœlo. Quamnam voluntatem
„ dicit ſcriptor orationis, quam vult non fieri
„ Dominus, dicens Patri, *Non mea voluntas*,
„ *ſed tua fiat*. An non intelligit in cujuſmodi
„ repugnantiam et delapſa eſt oratio? Appro-
„ pinquat paſſio, & mox aderit proditor cum
„ multitudine, & tunc fit hæc oratio. Qui o-
„ rat, homone, an Deus? Si Deum eſſe pu-
„ tat qui orat; in eo hominum imbecillitati
„ parem videt infirmitatem. Quomodo ergo eſt
„ Deus, qui ex ſe nihil habet boni, ſed ſu-
„ perno indiget auxilio? deinde quomodo ſuam
„ voluntatem condemnat divinitas? Eratne bo-
„ num aut malum quod volebat? Nam ſi bo-
„ num quidem, cur non deducitur ad effectum?
„ ſin autem malum, quænam eſt divinitati cum
„ malo conjunctio? Sed ſicut dixi, non animad
„ vertit ſe in contrarium convertere orationem
„ Si enim Unigeniti Dei vox eſt, quæ dicit:
„ *Non mea fiat voluntas, ſed tua*: ipſa oratio
„ ſemper circa ſeipſam vertitur per aliquam re-
„ pugnantiam, & nequaquam habet ſtabilita-
„ tem. Qui enim non vult propriam fieri vo-
„ luntatem, hoc ipſum vult omnino, non fie-
„ ri id quod vult. Quomodo ergo ad effectum
„ deducetur? Oratio ejus qui dicit, hoc volo
„ ut quod volo non fiat, in contrarium con-
„ vertetur omnino ejus quod petitur, & in u-
„ trolibet erit perplexus qui talem exaudit ora-
„ tionem. Quidquid enim fecerit, ad id quod
„ non vult is qui orat, convertit eventum. Fa-
„ ciet ejus qui orat voluntatem? Sed ejus ora-
„ tio eſt ne fiat id quod vult. Non faciet quod
„ vult? Sed qui orat, vult ſibi fieri id quod
„ non vult. Quamobrem modis omnibus quo-
„ modocunque ſumatur, non conſtabit ſenſus,
„ ipſe ſibi repugnans & qui a ſeipſo perimitur.
„ Hujus autem in ſermone perplexitatis, unum
„ fuerit remedium vera myſterii confeſſio: quo-
„ niam timere quidem eſt affectio humanæ im-
„ becillitatis: quemadmodum dicit etiam Do-
„ minus, ſpiritum quidem eſſe promptum, car-
„ nem vero infirmam: ſuſcipere autem affectio-
„ nem quæ eſt ex œconomia, eſt divinæ poten-
„ tiæ & conſilii. Quoniam ergo eſt alia huma-
„ na voluntas, & alia divina: loquitur quidem
„ tanquam ex homine, quod convenit naturæ
„ imbecillitati qui ſibi noſtras accommodavit af-
„ fectiones: Subjungit autem ſecundam vocem
„ excelſam & divinam voluntatem, magis quam
„ humanam, volens ratam & firmam haberi ac
„ comprobari pro hominum ſalute. Qui enim
„ dixit; *Non mea*, verbo humanam ſignificavit:
„ adjiciens autem *Tua*, oſtendit conjunctionem
„ ſuæ divinitatis cum Patre, cujus nulla eſt
„ voluntatis differentia propter naturæ commu-
„ nionem. Nam qui Patris dixit voluntatem,
„ oſtendit etiam Filii. Ea autem eſt omnes ho-
„ mines velle ſalvos fieri, & venire ad agnitio-
„ nem veritatis: quod quidem non poterat ali-
„ ter fieri niſi morte condemnata, quæ vitæ af-
„ ferebat impedimentum. Humilitatem autem

ACTIO IX

„ humanæ timiditatis verbum pro & affectionem A accommodat ſibi Dominus, oſtendens veram eſſe noſtram in eo naturam, cujus fidem ſaciebat ex ſocietate affectionum. Quæ quidem ſententia fuit ſimiliter collata cum libro chartaceo bibliothecæ qui erat venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta eſt ex eodem codice ſententia ejuſdem S. Gregorii ex contemplatione de homine, capite quarto, quæ ſic habet: „ Nam animæ quidem ex eo regiam oſtendit ſublimitatem, procul ſemota a privata humilitate, ex eo quod ipſa ſit ſine Domino & ſui juris, quæ ſua voluntate & auctoritate regitur.

Lecta eſt præterea ex eodem codice ſententia ejuſdem S. Gregorii, ex eorum quæ ſcripſit B contra Eunominum, capite XXXV. cujus eſt principium: *Non erat ut videtur*: quæ ſic habet: „ Omnino neceſſe eſt naturæ quoque conveniens eſſe animi propoſitum: & ſi ſecundum naturam diſſimiliter ſe habeant, diſſimiles quoque eſſe voluntates: cum autem in utriſque ſit ſufficiens poteſtas, neutrum erit imbecillum ad ſuam implendam voluntatem. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ, qui eſt venerandi quod eſt hic patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia S. Joannis archiepiſcopi Conſtantinopolitani, ex oratione in illud: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*, cujus principium eſt C *Profundam incyſionem*, quæ ſic habet: „ Sed non ſuffecerunt hæc ſolum, ſed etiam cum acceſſiſſet, ne phantaſia putaretur quod fiebat, cujus ſolo aſpectu res probatur, ſed etiam quod longo tempore humana omnia pervaſiſſet. Non ſolum enim venit ad hominem perfectum, ſed ad uterum virginalem: adeo ut & in utero geſtari, & naſci & lacte nutriri, & augeri ſuſtinuerit, & temporis diuturnitate, & ætatum omnium diſcrimine, ejus quod fiebat fidem fecerit. Neque hic ſolum conſtitit probatio: ſed etiam carnem circumferens, ipſam ſinit naturæ defectus ſuſtinere, & eſurire, & ſitire, & dormire, & laborare. Tandem etiam in crucem veniens, ſinit eam pa- D ti quæ ſunt carnis. Propterea enim & ſudorum fontes ex ea deſcendebant, & inveniebatur angelus eam confirmans, triſtitiaque afficitur & angitur. Nam priuſquam hæc diceret, dicit. *Turbata eſt anima mea*. Et *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem*. Si enim etiam his omnibus factis, malignum os diaboli, per Marcionem Ponticum, & Valentinum, & Manichæum Perſam, & alios complures hæreſiarchas, potuit quantum in eis fuit, evertere rationem œconomiæ & ſatanicam quandam vocem emiſit, dicens neque incarnatum fuiſſe, neque carne tectum eſſe, ſed hoc fuiſſe viſionem & phantaſiam, & ſcenam & hypocriſim, licet clamarent perpeſſiones, E mors, ſepultura, pœna. Si nihil horum factum eſſet, quomodo non multo magis ſeminaſſet dogmata impietatis? Propterea ſicut eſuriit, ſicut laboravit, ſicut dormiit, ſicut comedit, ſicut bibit, ita etiam recuſat mortem, oſtendens humanitatem, & naturæ imbecillitatem, quæ non ſuſtinebat ut impatibiliter ex hac vita erumpere. Si enim nihil horum dixiſſet, potuiſſet dicere quod ſi homo fuiſſet oportuiſſet eum pati quæ ſunt hominis. Quænam autem ea ſunt? Cum eſſet in crucem agendus timere, angique, & non impatibiliter ex hac vita erumpere. Naturæ enim ineſt amor in ea quæ ſunt præſentia: & ideo cum vellet oſtendere verum carnis indumentum, & copioſiſſime probare œconomiam, adjecit nudas perpeſſiones. Quæ quidem ſententia fuit ſimiliter collata cum libro bibliothecæ venerandi hujus patriarchii: & convenit.

ANNO CHRISTI 681.

Lecta eſt præterea ex eodem codice ſententia ejuſdem S. Joannis Chryſoſtomi ex interpretatione evangelii ſecundum Matthæum, oratione LXXXI. cujus eſt principium: *Tunc venit cum eis Jeſus*: quæ ſic habet: „ Et cum parum acceſſiſſet, oravit dicens: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte: Verum non ſicut ego volo, ſed ſicut tu. Et venit ad eos, & invenit* B *eos dormientes. Et dicit Petro: Non potuit una hora vigilare mecum? Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem: ſpiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma*. Non temere autem ad Petrum maxime ſe convertit etiamſi alii dormiiſſent: ſed ex hoc eum inſectans propter eam quam prius dixi cauſam. Deinde quoniam etiam alii hoc dixerunt. Cum dixiſſet enim Petrus: *Etiamſi me oportuerit tecum mori, non te negabo. Similiter autem omnes quoque diſcipuli dixerunt*. Deinceps omnes alloquitur, arguens eorum imbecillitatem. Qui enim cum eo mori ſtatuebant, ne cum eo quidem triſtitia affecto tunc triſti- C tia ſimul affici potuerunt vigilantes; ſed eos invaſit ſomnus. Orat autem, ne ea res videretur eſſe ſimulatio: & manant ſudores propter eandem rurſus cauſam, ne dicerent hæretici eum ſimulare ſe angi. Propterea & ſudores tanquam guttæ ſanguinis: & apparuit angelus eum confirmans, & innumerabilia indicia timoris, ne quis verba ficta eſſe diceret. Propterea etiam oratio. Eo ergo quod dixit, *ſi poſſibile eſt*, oſtendit humanitatem: eo autem quod dixit: *Verum non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*, oſtendit in eo fuiſſe virtutem & philoſophiam, quæ docebat etiam reſiſtente natura Deum ſequi. Quoniam ergo non ſufficiebat inſipientibus perſonam ſolum oſtendere, verba etiam adjicit. Rurſus quoniam D non ſufficiebant ſolum verba; ſed factis quoque erat opus: ea quoque verbis conjungit ut credant etiam valde contentioſi quod & homo factus ſit, & ſit mortuus. Si enim etiam cum hæc ſint, ſunt nonnulli qui non credunt: hoc multo magis fieret, ſi hæc non eſſent. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta eſt ex eodem codice ejuſdem ſententia ex interpretatione orationis LXVI. ſecundi libri in evangelium ſecundum Joannem, cujus eſt principium: *Jucunda præſens vita*: quæ ſic habet: „ *Nunc turbata eſt anima mea. Et quid dicam? Pater, ſerva me ex hac hora*. E Atqui hoc non eſt ejus qui adhortatur ad mortem venire. Ne enim dicerent: Ipſe quidem cum ſit extra dolores humanos, facile de morte philoſophatur, & nobis ſuadet extra periculum: oſtendit quod etſi angeretur, tamen propter utilitatem non recuſat. Hæc autem ſunt œconomiæ, non divinitatis. Propterea dicit. *Nunc anima mea turbata eſt*. Nam ſi non ita eſt, quænam eſt ejus quod dictum eſt conſequentia: *Pater, ſerva me ex hoc hora?* & quod ſic fuit turbatus, ut etiam peteret liberationem, ſi quidem licebat etiam effugere omnes humanæ naturæ infirmitates?

„ *Sed*

„ *Sed neſcio quid dicam*, inquit, petens libera- A tionem. *Propterea enim*, inquit, *veni ad hanc horam*: quaſi diceret: Etiam turbemur, etiamſi moleſtia afficiamur, mortem non fugiamus; oportet enim ferre quod nos invadit. Non dico, *libera me ab hac hora*, ſed quid? *Pater, glorifica nomen tuum*, licet perturbatio cogat dicere huic contrarium. Dico: *Glorifica nomen tuum*, hoc eſt, de cetero tolle me in crucem. Rurſus valde oſtendit humanitatem, & naturam nolentem mori, ſed hanc vitam amplectentem: oſtendens ſe non eſſe extra humanas perpeſſiones. Quomodo enim non eſt reprehendendum eſurire, neque dormire; ita nec vitam præſentem deſiderare: Chriſtus autem habuit corpus mundum a pec- B catis, non liberum a naturalibus neceſſitatibus quoniam nec erat corpus. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro qui eſt in bibliotheca hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia S. Cyrilli archiepiſcopi Alexandrini, ex Theſauris, capite XXIV. cujus eſt principium: *Si ab aliquo*; quæ ſic habet: „ Sua morte mortem ceſſare fecit Servator. Quemadmodum ergo mors non ceſſaſſet, ſi ipſe non eſſet mortuus; ita in unaquaque affectione carnis. Si enim non timuiſſet, non fuiſſet natura libera a timore: ſi triſtitia non fuiſſet affectus, a triſtitia nunquam fuiſſet libera: ſi non fuiſſet con- C turbata & perculſa, a terrore nunquam fuiſſet remota. Et in unoquoque eorum quæ humanitus fiunt, eandem accommodans rationem, invenies in Chriſto commotas carnis affectiones: non ut dominentur ſicut in nobis; ſed ut motæ aboleantur virtute Verbi quod inhabitavit, in id quod eſt melius tranſmutata natura. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ venerandi quod eſt hic patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ejuſdem ex eadem oratione, quæ ſic habet: „ Homo factum eſt Dei Verbum, non ut rurſus ſicut Deus ante ſuſceptam humanitatem faceret & loqueretur, ſed ut ſæpe etiam propter uſum œconomiæ quæ eſt cum carne, etiam ut homo quædam loqueretur. Myſterio hanc habente virtutem, quomodo non eſt abſurdum offendi eos qui audiunt eum nonnunquam loqui humanius? Loquitur enim ut homo, loquitur autem etiam ut Deus, habens in utriſque poteſtatem. Nam humane quidem dicebat: *Nunc anima mea eſt turbata*: divine autem rurſus, *Poteſtatem habeo ponendi eam, & poteſtatem habeo rurſus accipiendi eam*. Atque conturbari quidem eſt propria carnis affectio: poteſtatem autem habere ponendi animam & eam rurſus recipiendi, eſt opus Verbi potentiæ. Quemadmodum ergo quando dicit aliquid divine, etſi homo appareat, non offendimur: ſed cogitamus Verbum quod in carne habitat: ita etiam quando loquitur ut homo, ne offendamur, cogitantes quod propter nos homo factus eſt, & ea loquitur quæ humanitati conveniunt. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum eodem libro: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ejuſdem S. Cyrilli ſententia, ex dogmatibus adverſus Julianum, libro tertio, ex oratione V. cujus eſt principium: *Tentat quidem adverſarius*: quæ ſic habet: „ Quoniam autem niſi id quod nolebat feciſſet voluntarium, nec omnino quidem eſſet paſſus, oſtendit quidem neceſſario, id quod nolebat, in patiendo fuiſſe ignominiam, ſicut dixi: id fuiſſe tamen ſuſceptum, propterea quod eſſet omnibus utile. Et quod nollet quidem, habet calicis recuſatio. Quod autem ſua ſponte lubenſque paſſus ſit, id quod dictum eſt Patri: *Verum non mea voluntas fiat, ſed tua*. Deo enim & Patre comprobante, & veluti annuente ſapientiſſima Filii œconomiæ, dicitur mortem ſuſtinuiſſe quæ eſt ſecundum carnem: ut cum ſurrexiſſet a mortuis, ceſſare faceret mortem, & everteret corruptionem, & juſtificaret eam quæ eſt ſub cœlo. Et paulo poſt: Vide ergo quomodo propterea quod ſuſcitavit id quod ei datum eſt, nempe nos, id quod nolebat propter eas quæ in patiendo erant ignominias, ſua ſponte duxit ſuſcipiendum. Suſtinuit enim crucem, dedecore contempto, ut ſcribit divinus Paulus. Quod autem nolebat quidem paſſionem, quod attinet ad humanarum cogitationum imbecillitatem, & eandem tamen licet multam haberet ignominiam, ſua ſponte ſuſceperit propter id quod Deo videtur; videtur autem velle ut quidvis ſuſtineant qui ſunt ei germani ut multos ſervent; pulchre perſpexerit quiſpiam in narrationibus evangelicis. Quæ quidem ſententia fuit ſimiliter collata cum libro bibliothecæ venerandi quod eſt hic patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ejuſdem ſententia, ex interpretationis evangelii ſecundum Matthæum, tomo undecimo, quæ ſic habet. „ Etſi enim id quod evenit non erat omni ratione ejuſmodi ut id vellet, ſed tamen propter omnium ſalutem & vitam, effecit ut voluntaria eſſet in cruce paſſio. Sciebat enim aperte, ſciebat quæ hic futuræ erant bonas & ex virtute actiones; & quod naturam hominis erat renovaturus, & ſuo ſanguine Deo & patri redditurus. Si enim non feciſſet ut pati eſſet voluntarium, & ſi ejuſmodi eſſet ut id D nollet, quænam deinceps intelligeretur ut ipſe oraret occaſio, & diceret: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*? Ejuſdem ex tomo duodecimo: Et ſubjicitur in ipſo metus patiendi propter humanitatem: protinus autem ſopitur Verbi inhabitantis robore & virtute. Vide enim quemadmodum in ipſo oſtendit quidem humanitatem recuſatio, divinitatis autem inflexibilitas ſtatim refulſit. Dixit enim Patri qui eſt in cœlis: *Verum non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Humanitati autem convenienter hoc quoque dicit. Nam quatenus quidem eſt Deus, non eſt extra voluntatem Patris: immo vero eſt voluntas Dei & Patris. Si quidem in ſapientia eſt etiam E velle Patris, ſapientia autem Filius. Quod autem voluntas quoque nominetur Patris Unigenitus, declarabit divinus David dicens: *Domine, in voluntate tua præſtitiſti decori meo virtutem*. In Chriſto enim omnis virtus cœleſtium bonorum eſt a Deo Patre: & alioqui, cum ſit una & ejuſdem eſſentiæ ſancta Trinitas, & una divinitas in ea intelligatur, quomodo non fuerit eadem voluntas Patris, & Spiritus ſancti? Convenientiſſime ergo figuræ humilitatis, & tanquam homo paulatim extimeſcens mortem quæ ingreſſa fuerat præter naturam & ex exſecratione: rurſus autem reſpuens tanquam Deus, dicit illud: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Quæ quidem duæ ſententiæ

tiæ ſimiliter fuerunt collatæ cum libro chartaceo bibliothecæ venerandi quod eſt hic patriarchii: & convenerunt.

Præterea lecta eſt ex eodem codice ſententia ejuſdem ſancti Cyrilli, ex interpretatione libri quarti evangelii ſecundum Joannem, cujus eſt principium: *Quod deſcendi de cælo*: quæ ſic habet: „Nam maxime quidem non abſolute, nec in omni, ut ſemel dicam argumento, ſed nec in omni re, nec omnino, nec quovis modo, affirmavit Filius ſequi ſuam voluntatem. Servare quidem ſe dicit voluntatem Patris in re definita, propter tuas, quantum mihi licet intelligere, dicendi inventiones, providens noſtræ ſecuritati, ut Deus. Suſtinet autem quod nolebat, & id facit voluntarium propter nos: dico autem paſſionem in cruce ſcilicet, quæ etiam ſic placuit genitori, ſicut jam a nobis dictum eſt. Licet itaque videre ſtatim additam demonſtrationem & evidenter adjectum argumentum; in quo ſicut ipſe dicit, a propriis deſtitit voluntatibus, adimplet autem voluntatem Patris: *Hæc eſt enim*, inquit, *voluntas Patris, ut omne quod dedit mihi Pater, non perdam ex eo quidquam; ſed ſuſcitabo in noviſſimo die*. Et quod revera involuntaria quidem ſimul & voluntaria Unigenito cernatur paſſio, quæ fuit in cruce, jam quidem aperte dictum eſt. Tractabimus autem etiam deinceps, accuratiori perſcrutatione, iis qui legent, veritatem explicantes.

Ejuſdem ex eadem oratione „Nequaquam ergo offendaris, o homo, cum audieris dicentem: *Deſcendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam; ſed voluntatem ejus qui me miſit*: Quod enim ab initio diximus, hoc rurſus dicemus: de re definita & evidenti in hoc verba fecit Chriſtus. Docens enim, quod propterea quod pro omnibus mori vellet, propterea voluit divina natura, nollet autem propter eas quæ erant in cruce paſſiones: & quantum attinuit ad carnem quæ mortem recuſabat, hæc dicat, prolixa quidem jam a nobis prius conſumpta eſt oratio. Quod autem Servatori Chriſto, quatenus erat homo, involuntaria quodammodo mors cernatur quæ erat in cruce, vel ex ipſa rerum natura conſequens eſt videre. Dicimus ergo Judaicæ opus fuiſſe amentiæ, quod fuerit Chriſtus omnino in crucem agendus, & quod ab eis id faciendum fuerit citra moram, ut qui non pœnitendam haberent audaciam, propter ea quæ jam fecerant in ſanctos prophetas & eos qui fuerunt ſancti illo tempore. Quoniam autem id quod in mortem ceciderat non aliter licebat ſuſcitare ad vitam, niſi homo factum eſſet Dei Verbum: oportebat autem omnino cum eſſet factum pati, fecit voluntarium quod erat involuntarium. Quæ quidem duæ ſententiæ fuerunt ſimiliter collatæ cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenerunt.

Lecta fuit præterea ex eodem codice ſententia ejuſdem ſancti Cyrilli, ex eadem interpretatione libri VIII. cujus eſt principium: *Maria ergo cum accepiſſet libram unguenti*: quæ ſic habet: „Vide autem rurſus in his humanæ quidem naturæ facilitatem ad perturbandum, & proclivitatem ad timorem: divinæ autem & ineffabilis ejus naturæ infractam & minime conquaſſandam in omnibus potentiam, quæ ad ſolam intuebatur fortitudinem ſibi convenientem. Nam mortis quidem quæ ſubierat memoria Jeſum conatur perturbare: potentia autem divinitatis affectionem motam ſtatim ſubigit, & ad incomparabilem audaciam ſtatim transformat id quod victum fuerat a timore. Exiſtimabimus enim in Servatore Chriſto humana fuiſſe commota propter duos modos neceſſarios. Oportebat enim, oportebat vel per hæc ipſa, non viſione & opinione, ſed naturaliter potius & vere hominem eſſe factum apparere, omnia humana ferentem præter ſolum peccatum. Metus autem & timiditas ſunt quidem in nobis naturales affectiones, ſed quæ non cadunt ſub peccatum. Præterea autem in Chriſto utiliter movebantur humana, non ut mota invaleſcant & ulterius progrediantur ſicut in nobis: ſed ut mota Verbi virtute reſcindantur, in meliorem quemdam & diviniorem ſtatum natura transformata in primo Chriſto. Sic enim licebat, & non aliter, ad nos ipſos tranſire modum curationis. Ejuſdem ex eadem interpretatione libri X. cujus eſt principium: *Qui habet mandata mea & ea ſervat*. Quomodo eſt ejuſdem eſſentiæ, ita etiam ejuſdem voluntatis cujus ejus genitor. Unius enim eſſentiæ eſt utique una voluntas & unus ſcopus in omnibus, & nulla eſt diſcrepantia. Ejuſdem ex eadem interpretatione libri XII. cujus eſt principium: *Quod Filius eſt Deus ſecundum naturam*. Impleta in Chriſto omni impietate a Judæorum nefaria inhumanitate, cum de cetero nihil deficeret, quo minus videretur habere quæ dicendi facultatem ſuperat crudelitatem. Poſtremo rurſus caro aliquid ſibi proprium patitur ac naturale: ſitim enim ſuſcipit multiplicibus ac variis tormentis excitata: erant enim graves labores ad cogendum ſitire; qui quadam innata, & quæ explicari non poteſt caliditate, qui erat in profundo humorem conſumebant, & ardentibus quibuſdam inſultibus patientis viſcera inflammabant. Nam erat quidem non difficile ei qui poteſt omnia Deo Verbo, a ſua carne hoc quoque removere: ſed ſicut ſua ſponte permiſit ut alia pateretur, hoc quoque patitur ſpontanea voluntate; quærebat ergo bibere. Quæ quidem tres ſententiæ ſimiliter fuerunt collatæ cum chartaceis libris bibliothecæ venerandi hujus patriarchii, & convenerunt.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Epiphanii archiepiſcopi Cypri, ex Panariis; ex oratione LXIX. adverſus Arrianos, cujus eſt principium: *Hos Meletianos*: quæ ſic habet. „Protinus ergo proſilientes dictionum aucupatores, tanquam adverſus inimicum inventa occaſione, inferunt dicentes: Vides eum opus habuiſſe angelorum fortitudine. Ipſum enim corroboravit angelus: Ipſe enim erat in agonia. Et neſciunt, quod ſi non habeat hæc omnia, & illud: *Non mea voluntas, ſed tua*: & niſi in agonia fuerit; niſi ſudor ei emanet e corpore, viſio erat Chriſti in carne adventus: & a Manichæis & Marcioniſtis, de adventus in carne phantaſia, & viſione argumentum facile decantatur, licet non veriſſimum. Hæc autem omnia, noſtram vitam muniens & ſecuram reddens, tota ſuſcepit œconomice quaſdam habens quæ hominum affectionibus conveniunt, narrationes: & non ironice, ſed vere dixit illud: *Non mea voluntas, ſed tua*: ut oſtenderet veram carnis ſubſtantiam: & ut eos refelleret, qui dicunt eum men-

„ mentem non habuiſſe humanam; & refelleret eos, qui dicunt eum non habuiſſe carnem. Nam omnis divina oratio in medio filiorum tenebrarum, arguit quidem tenebras, illuminat autem filios veritatis. Vide enim quam multa ſunt utilia in hac oratione. Ex incorporeis non manat ſudor: eo autem quod hoc factum ſit, oſtendit veram carnem & non viſionem: ex carne conjuncta in divinitate, abſque anima & mente non ſit agonia. Cum ipſe autem fuerit in agonia, oſtendit animam & corpus & mentem ſimul geſtaſſe, unde ſit agonia. Et rurſus dum dixit. *Non mea voluntas, ſed tua:* oſtendit mentem vere humanam, ſed peccato non obnoxiam. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Gregorii epiſcopi Nazianzeni, ex ſecunda oratione de Filio, cujus eſt principium: *Quoniam tibi*: quæ ſic habet: „ Septimum dicatur, quod Filius e cœlo deſcenderit, non ut faceret ſuam voluntatem; ſed ejus qui miſit. Et ſi ea quidem non dicerentur ab eo qui deſcenderat, diceremus tanquam ab homine formatam eſſe orationem, qui non ita intelligebat ut Servator. Illius enim velle, nec Deo eſt contrarium, cum ſit totum deificatum: ſed noſtræ, utpote humanæ, voluntatis, divinam non omnino ſequentis, ſed ut plurimum reſiſtentis & reluctantis. Etenim illud ſic intelleximus: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte; Verum non ſicut ego volo, tua autem valeat, voluntas.* Neque enim ſitne poſſibile an non, illum ignorare eſt conſentaneum, neque voluntati opponere voluntatem; ſed quoniam eſt oratio tanquam ab eo qui aſſumpſit, id enim quod deſcendit eſt ejus quod eſt aſſumptum, ſic occurremus. Non tanquam ſit propria voluntas Filii præter voluntatem Patris, ſed tanquam non ſit, id dicitur: ut ſit ejuſmodi quod colligitur; non ut faciam voluntatem meam: non eſt enim mea a te ſeparata; ſed communis mea & tua; quorum ſicut una divinitas, ita etiam voluntas. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro bibliothecæ venerandi hujus patriarchii, & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Cyrilli archiepiſcopi Alexandrini, ex Theſaurorum oratione XXIV. cujus principium eſt. *Si ab aliquo*, quæ ſic habet: „ Quando ergo viſus fuerit mortem timens, & dicens: *Si poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte*; cogita rurſus quod caro mortem timens, docebatur, cum a Deo Verbo geſtaretur, non hoc amplius [illegible]i. Dicebat enim Patri: *Non ſicut ego volo, [illegible] ſicut tu*. Nam quatenus quidem eſt Verbum & Deus, non timebat ipſe mortem, ſed properabat exſequi œconomiam: hæc enim erat voluntas Patris. Habebat autem etiam quod nollet mori, propterea quod caro recuſaret mortem naturaliter. Docens ergo humanitatem non amplius ea ſentire quæ ipſi aderant; ſed Dei quærere voluntatem, dicit tanquam homo: *Non ſicut ego volo; ſed ſicut tu*. Propterea enim videtur hoc etiam adjeciſſe. *Spiritus promptus eſt, caro autem infirma*. Quæ quidem ſententia fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ejuſdem ſancti Cyrilli ex interpretatione evangelii ſecundum Joannem, libro IV. cujus eſt principium: *Quod deſcendit de cœlo*: quæ ſic habet „ Quod autem & involuntaria quidem eſt quodammodo Servatori Chriſto, quæ eſt in cruce paſſio; voluntaria autem propter nos & propter placitum Patris, hinc intelliges. Ad eum enim aſcenſurus, Patrem alloquebatur, tanquam in figura ſcilicet orationis, dicens: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Verum non ſicut ego volo; ſed ſicut tu*. Nam quod Verbum quidem erat Deus immortalis & ab interitu alienus & ipſa ſecundum naturam vita, poterat conculcare mortem, exiſtimo eſſe omnibus manifeſtiſſimum. Permittit tamen carni, ut qui in carne eſſet natus, propria ſuſtinere, & cum jam eſſet in foribus, vereri mortem, ut homo vere appareat. Propterea dicit: *Si poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte. Si fieri poteſt*, inquit, *o Pater*, ut mortem non patiens, iis qui in ipſum credunt vitam parem. Si mors moritur, me non moriente ſecundum carnem ſcilicet, tranſeat, inquit, calix; ſed quoniam, inquit, non poteſt aliter fieri: *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*. Vides quomodo imbecilla quidem hominis natura, etiam in ipſo Chriſto, quod ad ſe attinet, invenitur. Per Verbum autem ei unitum, reducitur ad audaciam & confidentiam Deo convenientem, & eruditur ad juveniles ſuſcipiendos ſpiritus: ut non quod ſibi videatur, permittat ſuis voluntatibus; ſed potius divinum ſequatur inſtitutum & ſcopum, & ad aliud contendat, ad quod nos vocat lex ejus qui creavit. Quod ea autem vere dicimus, diſces ex eo quod eſt conjunctum *Spiritus enim*, inquit, *promptus eſt, caro vero infirma*. Chriſtus enim non ignoravit a Dei dignitate longe abeſſe timiditatem, quod videretur a morte ſuperari, propterea vehementiſſimam iis quæ dicta ſunt attulit defenſionem. Nam cum infirmam quidem dixerit eſſe carnem, propter id quod eam decet, & ejus ineſt naturæ; ſpiritum autem nihilo minus eſſe promptum & alacrem ad patiendum, non eſt ſibi conſcius quod aliquid injuſte faciat. Vides quemadmodum ſit Chriſto mors involuntaria propter carnem & paſſionis ignominiam; & tamen voluntaria, donec ad univerſo mundo fauſtum finem deductum fuerit placitum Patris, hoc eſt, ſalus & vita omnium. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo, bibliothecæ venerandi hujus patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Athanaſii archiepiſcopi Alexandrini, ex oratione de humanæ naturæ a Verbo ſuſceptione adverſus Apollinariſtas, cujus eſt principium: *Pii quidem modus*: quæ ſic habet: „ Quando Deus Adam formavit ab initio, numquid dedit ei peccatum quod eum comitaretur? Quidnam ergo erat adhuc opus mandato? Quomodo autem eum condemnavit, cum peccaſſet? Quomodo autem ante inobedientiam neſciebat bonum & malum Adam, quem finxit Deus ad incorruptionem & imaginem ſuæ æternitatis? Finxit eum natura peccato non obnoxium & libera voluntate præditum. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Auguſtini Hipponenſis epiſcopi, ex libro

libro quinto adverſus Julianum Pelagianiſtam, A
quæ ſic habet: „ Motus animæ quid eſt niſi
„ motus naturæ? Anima enim ſine dubio eſt
„ natura. Quamobrem voluntas eſt motus na-
„ turæ, quoniam eſt motus animæ. Quæ qui-
dem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro
ſcripto litteris Romanis, interpretante Conſtan-
tino pio presbytero, & defenſore ſanctiſſimæ
hujus magnæ eccleſiæ, & grammatico Roma-
no: & convenit.

Lecta eſt præterea ex eodem codice ſententia
de operationibus, ſancti Leonis Papæ Romani,
ex epiſtola ad Flavianum archiepiſcopum Con-
ſtantinopolitanum, cujus eſt principium: *Lectis
„ dilectionis tuæ litteris*: quæ ſic habet: Sicut
„ enim Deus non mutatur miſeratione, ita ho- B
„ mo non conſumitur dignitate. Agit enim
„ utraque forma cum alterius communione quod
„ proprium eſt: Verbo ſcilicet operante quod
„ Verbi eſt, & corpore exſequente quod eſt
„ corporis. Unum horum coruſcat miraculis,
„ aliud ſuccumbit injuriis: & ſicut Verbum ab
„ æqualitate paternæ gloriæ non receſſit, ita
„ caro naturam noſtri generis non reliquit:
„ unus enim idemque eſt vere Dei Filius, &
„ vere hominis filius. Quæ quidem ſententia
„ ſimiliter fuit collata cum libro in argento li-
„ gato armarii hujus ſanctiſſimæ magnæ eccle-
„ ſiæ: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten-
tia ejuſdem ſancti Leonis ex ſecunda epiſtola C
ad Leonem Imperatorem, cujus eſt principium:
Promiſiſſe me memini: quæ ſic habet: „ Licet
„ ergo in uno Domino Jeſu Chriſto vero Dei
„ atque hominis Filio Verbi & carnis una per-
„ ſona ſit, quæ inſeparabiliter atque indiviſe
„ communes habeat actiones; intelligendæ ta-
„ men ſunt ipſorum operum qualitates: & ſin-
„ ceræ fidei contemplationem cernendum eſt,
„ ad quæ provehatur humilitas carnis, & ad
„ quæ inclinetur altitudo divinitatis. Et paulo
„ poſt: Poſtremo ſine verbi potentia, non ſe
„ Dominus Patri profiteretur æqualem, & ſine
„ veritate carnis non idem diceret Patrem eſſe
„ majorem: cum catholica fides utrumque ſu-
„ ſcipiat, utrumque defendat; quæ ſecundum D
„ confeſſionem beati apoſtoli Petri, unum Chri-
„ ſtum Dei vivi Filium & hominem credit &
„ Verbum. Quamvis itaque ab illo initio, quo
„ in utero Virginis Verbum caro factum eſt,
„ nihil unquam inter utramque formam divi-
„ ſionis exſtiterit; & per omnia incrementa
„ corporea, unius perſonæ fuerint totius tem-
„ poris actiones; ea ipſa tamen, quæ inſepara-
„ biliter facta ſunt, nulla commixtione confun-
„ dimus: ſed quid cujus formæ ſit ex operum
„ qualitate ſentimus. Quæ quidem ſententia ſi-
militer fuit collata cum eodem libro in ar-
genteo ligato armarii ſanctiſſimæ magnæ quæ
eſt hic eccleſiæ: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten- E
tia ſancti Juſtini philoſophi martyris, ex fidei
expoſitione quam fecit de recta confeſſione, cu-
jus eſt principium: *Satis eorum quæ adverſus
Judæos & Græcos*: quæ ſic habet: „ Quemad-
„ modum luminis, quatenus eſt lumen unum,
„ operationem non ſeparaverit quiſpiam a cor-
„ pore ipſo quod eſt aptum ad id ſuſcipien-
„ dum: ſed ſi ratione diviſerit, cognoverit na-
„ turam, cujus eſt propria operatio: ita etiam
„ in uno Dei Filio, omnem quidem operatio-
„ nem non ſeparaverit quiſpiam a Filii pro-
„ prietate; naturæ autem, cujus eſt id quod
„ ſit proprium, ratione cognoverit. Quæ qui-
dem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro
chartaceo bibliothecæ venerandi hujus patriar-
chii: & convenit.

Præterea lecta eſt ex eodem codice ſententia
ſancti Joannis archiepiſcopi Conſtantinopolita-
ni, ex oratione in Thomam apoſtolum adver-
ſus Arrianos, cujus eſt principium: *Eccleſia qui-
dem legis parens*: quæ ſic habet: „ Hæc cum au-
„ diiſſem, expurgavi mentem ab incredulitate:
„ exui mentem dubiam: ſuſcepi firmam certam-
„ que intelligentiam: corpus tetigi legans, &
„ tremens cum digitis extendi quoque oculos
„ animæ: & deinceps duas ſenſi operationes.
Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum
libro prolato a parte ſedis Apoſtolicæ Romæ
veteris: & convenit.

Lecta fuit præterea ex eodem codice ſenten-
tia ſancti Gregorii epiſcopi Nyſſeni, ex eorum
quæ ſcripſit adverſus Eunomium tomo v. cujus
eſt principium: *De voce autem Petri apoſtoli*:
quæ ſic habet: „ Permanet inconfuſa carnis &
„ divinitatis proprietatum contemplatio, quam-
„ diu unaquæque earum in ſeipſa conſideratur:
„ ut verbi cauſa, Verbum erat ante ſæcula,
„ caro autem facta eſt in noviſſimis tempori-
„ bus: & non contra dixerit quiſpiam, eam
„ aut eſſe ante ſæcula, aut factam eſſe Verbum
„ in temporibus noviſſimis. Caro eſt naturæ pa-
„ tibilis: Verbum autem activæ: & nec ipſa eſt
„ eorum quæ ſunt creatrix: nec divinitas ha-
„ bet poteſtatem patibilem. In principio apud
„ Deum Verbum, in experientia mortis ho-
„ mo: & neque ex æterno humanum, neque
„ divinum mortale: & cetera omnia eodem
„ modo conſiderantur. Neque Lazarum vivifi-
„ cat humana natura, neque jacentem deflet
„ natura impatibilis: ſed hominis quidem pro-
„ pria eſt lacryma, vita autem ejus qui eſt ve-
„ re vita. Non nutrit hominum millia huma-
„ na imbecillitas, neque ad ficum currit pote-
„ ſtas omnipotens. Quis eſt is qui eſt defeſſus
„ ex itinere? & quis eſt qui citra laborem to-
„ tum mundum verbo conſtituit? quis eſt ſplen-
„ dor gloriæ? quid eſt id quod configitur cla-
„ vis? quænam forma colaphis cæditur in paſ-
„ ſione? & quænam ab æterno glorificatur?
„ Hæc enim ſunt manifeſta, etiamſi quis ora-
„ tione non ſit interpretatus: nempe quod pla-
„ gæ quidem ſunt ſervi in quo eſt Dominus,
„ honores autem Domini circa quæ eſt ſervus:
„ adeo ut duplex conjunctio & coaleſcentia
„ utriuſque utraque fuerint: cum & Dominus
„ ſerviles vibices in ſe ſuſceperit, & glorifica-
„ retur ſervus honore Domini.

Præterea lecta eſt ex eodem codice alia ejuſ-
dem ſententia, ex eodem tomo XII. cujus eſt
principium: *Sed videamus & id quod ex affecta-
tore*: quæ ſic habet: „ Interim autem operæ
„ pretium eſt ſcire, ab iis, qui nobis voces
„ ejuſmodi proferunt, id quod aſcendit, & id
„ quod videtur, & id quod tactu cognoſcitur,
„ & præterea id quod hominibus per fraterni-
„ tatem redditur familiare, divinæne an huma-
„ næ naturæ eſſe propriam exiſtimatur: Nam
„ ſi palpabile quidem & aſpectabile, & quod
„ cibo & potu regitur, & eſt hominibus idem
„ genere fraternum; & quæcumque cernuntur
„ in natura corporis, an etiam cernunt in di-
„ vinitate; dicant de Dei Unigenito, & hæc
„ & quæcumque volunt teſtimonio ſuo ei tri-
„ buant, & ambulandi operationem & e loco
„ tranſitum; quod quidem eſt proprium eorum
quæ

„ quæ ſunt circumſcripta corpore. Si autem ille quidem per Mariam loquitur cum fratribus; Unigenitus autem non habet fratres, quomodo enim in fratribus conſervari poſſet unigenitum? Et qui dixit: *Deus eſt Spiritus*, dicit ipſe ſuis diſcipulis; *Palpate me*: ut oſtendat quod humana quidem natura eſt palpabilis, divina autem tangi non poteſt. Et qui dixit, *Vado*, ſignificat tranſitum per locum: qui autem omnia comprehendit, *in quo*, ſicut dicit apoſtolus, *creata ſunt omnia*, *& in quo quæ ſunt conſiſtunt*, nihil in iis quæ ſunt extra ſe habet, in quod aliquo motu fiat tranſitus. Neque enim aliter fieri poteſt motus, niſi id quod tranſit, locum quidem in quo erat reliquerit, alterum autem loco ejus occuparit. Quod autem omnia pervadit, & eſt in omnibus, & omnia continet, & a nullo eorum quæ ſunt coercetur, non habet quo tranſeat, quod nihil ſit vacuum divina plenitudine. Quæ quidem duæ ſententiæ collatæ ſunt cum libro bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenerunt.

Lecta eſt præterea ex eodem codice, ejuſdem ſententia ex epiſtola ad Euſtathium de ſancta Trinitate, cujus eſt principium: *Præterea quidem nobis quoque omnibus*: quæ ſic habet: „ Oſtendant ergo per quænam cognoverunt naturæ diverſitatem. Nam ſi fieri quidem poſſet ut ipſa divina natura in ſe cerneretur, & quod eſt ejus proprium & ab ea alienum, per ea quæ apparent inveniretur; non aliis omnino opus habuiſſemus verbis aut indiciis ad ejus quod quæritur comprehenſionem. Quoniam autem ea quidem eſt iis quæ quæruntur altior: ex quibuſdam autem ſignis de iis quæ noſtram effugiunt cognitionem per conjecturam ratiocinamur; neceſſe eſt omnino, ut nos per divinas operationes ad divinam naturam ſcrutandam deducamur. Si ergo viderimus a ſe invicem differentes operationes quæ fiunt a Patre & ſancto Spiritu, differentes quoque eſſe quæ operantur naturas ex operationum diverſitate conjicimus. Neque enim fieri poteſt ut quæ in naturæ ratione diſſident, in ſpecie operationum inter ſe conveniant: nec frigefacit ignis, nec calefacit glacies: ſed ſimul cum naturarum diverſitate, a ſe etiam invicem ſeparantur quæ ab eis fiunt operationes.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ejuſdem ex eadem oratione: „ Divina natura in omnibus quæ excogitatur nominibus, quatenus eſt, manet ejuſmodi ut non poſſit ſignificari, ſicut noſtra ratio. Etenim cum & benefactorem & judicem, bonumque & juſtum, & quæcumque alia hujuſcemodi didicerimus, operationum differentias didicimus: ejus autem qui operatur naturam nihilo magis poſſumus agnoſcere per operationum cogitationem. Quando enim reddiderit quiſpiam rationem uniuſcujuſque horum nominum, & ipſius naturæ circa quam nomina; non eandem reddit amborum rationem. Quorum autem diverſa eſt ratio, eorum etiam ſunt diverſæ naturæ. Quæ quidem duæ ſententiæ collatæ ſunt cum libro bibliothecæ hujus venerandi patriarchii & convenerunt.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Cyrilli archiepiſcopi Alexandrini, ex compellatoria ad pium Imperatorem Theodoſium de recta fide, cujus eſt principium: *Gloria quidem quæ eſt inter homines*: quæ ſic habet: „ Totum toti quæ eſt ſecundum nos humanitati dicimus unitum eſſe quod eſt ex Deo Verbum: non enim quod eſt in nobis præſtantius, nempe anima, in ulla habuiſſet exiſtimatione, ſi ſola carni daret labores adventus. Per utrumque autem pulchre perſcribet myſterium œconomiæ: nam ſua quidem carne, tanquam inſtrumento uſus eſt, ad opera carnis & naturales infirmitates, & quæ ſunt procul a reprehenſione: rurſus autem anima ad humanas & quæ reprehenſioni affines non ſunt affectiones. Dicitur enim eſuriiſſe, & labores ſuſtinuiſſe ſuſceptos ex longo itinere, metuſque & pavores, moleſtiamque & angorem, & quam in cruce ſubiit mortem. Quæ quidem ſententia fuit collata cum libro ſanctæ tertiæ prioris ſynodi Epheſinæ, qui eſt bibliothecæ venerandi hujus patriarchii, in quo habetur quæ dicta eſt compellatoria oratio: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ejuſdem ſententia ex Theſaurorum libro XXXII. quæ ſic habet: „ Non enim unam dabimus naturalem eſſe operationem Dei & creaturæ: ut neque quod creatum eſt ad divinam attollamus eſſentiam, neque divinæ naturæ præſtantiam deducamus in locum qui convenit rebus genitis. Quibus enim operatio & poteſtas eſt una citra ullam differentiam, iis neceſſe eſt etiam conſervari formæ unitatem. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo, bibliothecæ hujus venerandi patriarchii. & convenit.

Lecta eſt præterea ex eodem codice ſententia Juſtiniani pii Imperatoris, ex oratione adverſus Neſtorianos & Acephalos, cujus eſt principium: *Perfectum judicium via recta & non perverſa*: quæ ſic habet: „ Sed jam operæ pretium eſt dicere & quæ deinceps dicta ſunt a ſancto Cyrillo, & quæ ab eis dicta ſunt per calumniam. Nam cum ipſe dixiſſet quod utraque forma operatur cum alterius ſocietate, id quod habuit proprium: Verbo quidem agente id quod eſt Verbi, corpore autem efficiente, id quod eſt corporis: & ex eis illud quidem reſplendet miraculis, hoc autem fuit obnoxium probris & contumeliis, ſtatim exſiliunt hæretici, dicentes non oportere dicere diverſas operationes divinitatis & humanitatis Chriſti, ſed unam eſſe operationem: hoc quoque rurſus blaſpheme affirmantes ex furore Apollinaris. Omnes enim ſancti patres, ſicut unius & ejuſdem perpeſſionem & impatibilitatem nos credere docuerunt: ita etiam diverſas unius & ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti operationes confiteri nos erudierunt. Sanctus certe Cyrillus eos alloquens qui dicunt unam eſſe operationem divinitatis & humanitatis, hæc ſcribit in triceſima ſecunda oratione Theſauri: Neque unam dabimus naturalem eſſe operationem Dei & creaturæ, ut neque quod creatum eſt ad divinam attollamus eſſentiam, neque divinæ naturæ præſtantiam deducamus in locum qui convenit rebus genitis. Sanctus quoque Athanaſius in quarto libro adverſus Arrianos hæc ſcribit: Neceſſe eſt, ut prius examinavimus, ut ſi eum viderimus per inſtrumentum ſui corporis divine aliquid facere aut dicere, ſciamus quod cum ſit Deus, hæc operatur. Et rurſus, ſi eum viderimus humanitus loquentem aut patientem, non ignoremus quod carnem geſtans homo factus

eſt,

„ eſt, & ſic ea facit. Uniuſcujuſque enim opus A cognoſcentes, & utraque ab uno fieri aſpicientes, recte credemus & nunquam aberrabimus. Ecce etiam per ea quæ nunc a nobis adducta ſunt e ſanctis patribus, aperte oſtenſum eſt diverſas eſſe operationes divinitatis & humanitatis unius Domini noſtri Jeſu Chriſti; idque convenienter omnibus qui ipſum præceſſerunt, ſanctum docuiſſe Leonem. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro bibliothecæ venerandi hujus patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice, ejuſdem ſancti Juſtiniani ſententia, ex dogmatica ad Zoilum ſanctiſſimum Alexandriæ patriarcham epiſtola, cujus eſt principium: *Cum ſcripta legiſſemus* B quæ ſic habet: „ Unus eſt ergo Chriſtus, non ſublata naturarum differentia, qui propter ineffabilem unionem Verbum intelligitur, & homo conſideratur: neque enim unio efficit confuſionem; neque differentia earum quæ ſunt in ipſo eſſentiarum ſuſcipit ſectionem ſeu diviſionem. Aſpicientes enim Chriſti miracula, prædicamus ejus divinitatem; videntes ejus perpeſſiones, non negamus ejus humanitatem: neque vero miracula abſque carne, neque perpeſſiones abſque divinitate. Et eſt admirabile ac præter opinionem, quod idem eſt patiens & non patiens. Patiens quidem, quod proprium ejus corpus patiebatur, C & in ipſo erat corpore; non patiens autem, quod cum Deus eſſet natura Verbum, erat impatibile. Et ipſe quidem incorporeus erat in corpore patibili; corpus autem in ſe habebat Verbum impatibile, quod infirmitates delet ipſius corporis. Operatur enim utraque forma cum alterius ſocietate quod habuit proprium: Verbo quidem faciente id quod eſt Verbi; corpore autem efficiente, id quod eſt corporis. Hoc enim ſanctus quoque docet Cyrillus in XXXII. libro Theſauri, interpretans epiſtolam ad Romanos. Neque unam dabimus eſſe naturalem operationem Dei & creaturæ: ut neque quod eſt creatum, ad divinam extollamus eſſentiam, neque divinæ naturæ præſtantiam deducamus ad locum qui D convenit genitis. Idem autem ſanctus pater in iis quæ ſcribit ad Theodoſium, nos eadem docet, dicens: Totum toti uniri eſſe dicimus; ei quæ eſt ſecundum nos humanitati, quod eſt ex Deo Verbum. Non enim quod eſt in nobis præſtantius, nempe animam, in ulla habuiſſet exiſtimatione, ſi ſoli carni daret labores adventus: recte autem per utraque gerebat myſterium œconomiæ. Sua enim carne, tanquam inſtrumento, uſus eſt ad opera carnis & naturales infirmitates, & ut quæ procul eſſent a reprehenſione; anima autem ſua rurſus ad humanas & reprehenſioni non affines affectiones. Dicitur enim E eſuriiſſe, & labores ſuſtinuiſſe ſuſceptos ex longis itineribus, metuſque & pavores, moleſtiamque & angorem, & mortem quam in cruce ſubiit. Nemine enim cogente, ſuam animam ex ſe pro nobis poſuit, ut mortuis & vivis dominaretur: ſuam quidem carnem pro carne omnium donum vere dignum exſolvens, animam autem animæ omnium redemptionis pretium ſtatuens, etiamſi rurſus revixerit; ut qui ſecundum naturam eſſet vita ut Deus. Neque enim fas eſt dicere a corruptione quidem poſſe unquam teneri carnem quæ Verbo fuit unita, ab inferis autem divinam unquam detentam fuiſſe animam. Non derelicta enim fuit in inferno, ſicut dicit divinus Petrus. Neque enim licet dicere quod quæ omnino capi & morte conſumi non poteſt natura, nempe Unigeniti divinitas, a ſubterraneis redierit penetralibus. Neque enim res pro miraculo fuiſſet reputata, ſi apud inferos manſiſſet quod eſt ex Deo Verbum, quod divinitatis operatione & natura admirabiliter & ſupra rationem omnia implet & ad omnia advenit. Deinde oratione procedens hæc rurſus dicit: Humana quidem perpeſſio eſt mori, divina autem operatio revivіſcere: oſtendens ea quæ per utrumque cognoſcuntur, nempe & ſicut nos ſimul, & ſupra nos ut Deus. Vides quemadmodum hic venerandus pater duarum naturarum operationes tradit in una hypoſtaſi ſeu una perſona Chriſti Dei noſtri. Et paulo poſt: Deinde propter nos homo factus, aſpectabilis fuit & palpabilis: & per divinas & humanas operationes declaratus eſſe in divinitate & humanitate, dedit nobis ſciendum, quod in quibus eſt cognitus, ex iis etiam conſiſtit. Sic enim ſancti quoque patres utraſque voces confitentes, nempe in divinitate & humanitate: & ex divinitate & humanitate, per utramque earum tradunt confundi & dividi non poſſe œconomiam magni Dei & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti. Quæ quidem C duæ ſententiæ ſimiliter fuerunt collatæ cum libro bibliothecæ venerandi hujus patriarchii: & convenerunt.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Ephraimii archiepiſcopi Antiocheni, ex defenſione quam fecit pro ſynodo Calcedonenſi, ex uno ſancti Leonis capite LVI. cujus eſt principium: *Quod non citra defectum ſervabat caro*: quæ ſic habet: „ Dic autem nobis, ſodes, ab omni contraria affectione animum ſervans integrum, fuitne unquam tempus ex quo ſuſcepta eſt humanitas, quo Deus Verbum incarnatum non habuit perfectam carnem ſuam animatam? Aut cum ſuper fluctus maris ingrediebatur pedibus, non ſervabant pedes humanæ naturæ proprietatem? Sed, o optime, in humana natura, quæ ſunt ſupra naturam faciebat Chriſtus Deus noſter, non ſublata aut deleta humana ſua carne. Quin etiam ipſius quoque operationis ſpecies tibi perſuaſerit, ut confiteris carnem manſiſſe in ſua natura. Pedibus enim ingredi, niſi factum ſit per phantaſiam, manifeſtum eſt quod ſit operatio pedum noſtræ naturæ. Quamobrem ſpecies operationis, carnis clamat conſervationem in antiquis ſuis modis: & ejuſmodi ingreſſum dicunt omnes corporeum & vi ſentiendi præditum: ſuper mare autem pedibus ingredi, hoc fuit divinitatis per carnem humanam operantis. Atque ſi ſola quidem carne diceremus factam eſſe ejus quod factum eſt operationem, dubia ac perplexa eſſet cogitatio: quemadmodum ſi ſoli divinitati tribueremus ingreſſum, cum ambulare & pedibus ingredi confitentes. Nunc autem incarnatum Deum Verbum hanc operationem exercuiſſe confitentes, alia quidem facta eſſe dicimus conſequenter carnis naturæ, alia autem propter admirabilem naturam divinitatis. Quamobrem hic quoque ſunt duæ operationes. Non quoniam autem id quod Deum decebat habebat operatio, Deo Verbo indicante unionem in hypoſtaſi, ideo audendum „ eſt

ANNO CHRISTI

est dicere, quod caro non er t absque defe- A ctu in suis proprietatibus; sed erat defecta & imperfecta; idem est autem dicere, deterior aut omnino carens eſſentia.

Lecta eſt præterea ex eodem codice ejuſdem ſententia, ex capite LXIV. quæ ſic habet: „Adducit Grammaticus ex oratione de incarnata œconomia ſeu apparitione Dei Verbi, Athanaſium ex ſcripturæ probationibus ſic dicentem: Quando dicit: *Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte: Ceterum non mea voluntas fiat, ſed tua. Spiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma:* duas hic oſtendit voluntates: alteram quidem humanam, quæ eſt carnis; alteram vero divinam: & humana quidem propter infirmitatem carnis re- B cuſat paſſionem, divina autem ejus eſt prompta. Reſponde ergo nobis, hocne dictum ſuſcipis, & admittis, ut quod recte habeat; & ſicut dixit, ex ipſa proceſſit veritate: an averſariis tanquam falſum & alienum? Sed non dixeris falſum dicere magnum Athanaſium. Et quomodo duas voluntates ſanctum admittens dicentem, adhuc dices tibi conſequentia, dicens eos qui duas dicunt naturas in hypoſtaſi, diſſecare Emmanuelem? Clarum eſt enim quod ubi duæ voluntates, quarum altera quidem eſt prompta & alacris, altera vero infirma, unius quoque ſunt diverſæ naturæ. Unam enim naturam & eandem, promptam fortemque ac infirmam di- C cique & eſſe uno & eodem tempore, nemo auſus fuerit dicere aut fingere. Neque enim ulla ratione fieri poteſt, ut contraria unam & eandem naturam habeant ac poſſideant. Colligitur ergo, quod unus & idem, non ſecundum eandem naturam eſt promptus, fortiſque & infirmus: ſed ſecundum unam quidem apparebat fortitudo: ſecundum alteram autem arguebatur infirmitas. Quamobrem per omnia etiam ex iis quæ ipſe ſanctus pronunciavit, fit manifeſtum duas naturas habere Chriſtum Dominum, in quibus conſiſtit & cognoſcitur. Quæ quidem ſententiæ fuerunt collatæ cum libro chartaceo, prolato ex parte eorum qui erant Apoſtolicæ ſedis Ro- D mæ veteris: & convenerunt.

Et ſurgens Theophanes religioſiſſimus presbyter & monachus monaſterii Bajarum, dixit: Refero veſtræ pietati ſanctæque & œcumenicæ ſynodo, quod hic Ephræmius, cujus nuper lectæ ſunt ſententiæ, fuit patriarcha Antiochenus: refertur hic quoque in ſacra diptycha ſanctiſſimæ hujus magnæ eccleſiæ.

Dixit ſanta ſynodus: Vc.e ſcimus, hunc ſanctum Ephræmium referri in ſancta diptycha, cum ſanctis & eximiis patribus.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Anaſtaſii archiepiſcopi Antiocheni ex defenſione quam fecit pro tomo ſancti Leonis, cap. LX. cujus eſt principium: *Si quis meminit E eorum, quæ nobis paulo ante* quæ ſic habet: „Si per ea per quæ ipſum Deum cognoſci oportebat, divine operabatur; ea autem ex quibus neceſſe erat hominem vere aſpici, humane faciebat; alia quidem eſt omnino divinæ naturæ operatio; alia vero humanæ & ſi eſt alia & alia, ſicut eſt *revera*, quanam de cauſa reprehenditur quiſpiam, ſi de altera & altera utramque dicit formam? Neceſſe enim eſt, ut dicit Cyrillus, Deo reddere quæ Deo debentur, & ejus humanitati quæ ad eam pertinent. Non ſunt autem utraque eadem: quoniam non convenienter attribuuntur: at uni quidem certe omnino utraque præbentur: unus enim erat, & eſt, & diverſe operans per diverſas ſuas naturas. Quemadmodum autem non idem eſt matrem increpare dicentem: *Vinum non habent*: & aquam in vinum mutare: ita non idem eſt humanitas quod divinitas, neque rurſus divinitas quod humanitas: neque rurſus ſunt eadem quæ ex eis procedunt: idem autem fecit utraque cum ſit Deus ſimul & homo: non ad confuſionem admiſcens eſſentias, neque operationes quæ procedunt ex eſſentiis: Eſt enim utrumque ejuſmodi ut non poſſit fieri, & alienum a pia ſententia. Quomodo enim nutriri & augeri non divinitatis, ita ſuſcitare mortuos non humanitatis. Sunt tamen utraque ejuſdem qui cum divinitate contemperavit ea quæ decent humanitatem; non per confuſionem aut unionem quæ poſſit confundi. Sunt ergo duæ quidem operationes, ſicut eſſentiæ: unus autem qui operatur, qui eſt idem Deus & homo. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo, prolato ex parte eorum qui erant ſedis Apoſtolicæ veteris Romæ & convenit.

Baſilius religioſiſſimus epiſcopus civitatis Gortynæ inſulæ Cretenſium, dixit: Admittit ſancta & œcumenica veſtra ſynodus hunc ſanctum Anaſtaſium, qui fuit archiepiſcopus Antiochenus: C cujus quidem lecta fuit ſententia in præſentia, defendens tomum ſancti Leonis?

Dixit ſancta ſynodus: Admittimus ſanctum Anaſtaſium, qui orthodoxe defendit tomum ſancti & inclyti Papæ Leonis. Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Melitenes dixit: Sanctum vocat hunc ſanctæ memoriæ Anaſtaſium, qui fuit archiepiſcopus Antiochiæ totæ Orientalis eccleſiæ; & qui eum non admittit, Deus eum feriet anathemate. Et uno ore dixerunt omnes: Amen.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ſancti Joannis epiſcopi Scythopolitani, ex blaſphemiarum adverſus Severum oratione octava, quæ ſic habet. „Rurſus autem videamus D quid ſanctiſſimum Papam Leonem reprehendis. Inquit enim: Utraque forma cum alterius ſocietate, quod habuit proprium. Verbo quidem id quod eſt Verbi faciente, corpore autem efficiente ea quæ ſunt corporis. Quoniam autem tanquam abſurdum poſuiſti hanc ſacram vocem, ſatius eſt audire Julianum Halicarnaſſeum tibi reſiſtentem, & te & tua convellentem. Operatur enim Verbum incorruptionem: operata eſt autem caro, ut tua vult blaſphemia, corruptionem. D c autem nobis, o vir optime, utrum Deum Verbum credis eſſentialiter eſſe unitum carni & animæ, cui eſt unitum? Hunc autem qui eſt ſuper omnia Deum, præſtantia divinita- E tis apprehendiſſe cœlum & terram & mare, ætheraque & aerem, angeloſque & a chan- ;elos, & ut ſemel dicam quæ incorporea ſunt beatitudine, mille millium, & decies mille millium ſanctarum adminiſtratoriarumque & inviſibilium eſſentiarum continere eſſentiam; & communiter providere omnibus viſibilibus, & inviſibilibus & ſeorſum unicuique? Certe, ut puto, concedes, niſi ſis omnino emotæ mentis. Hanc autem providentiam non Dei vocabis operationem? Et adverſus hoc non contradices, niſi nunc quoque vis aperte pugnare cum divinitate. Sic

 Fff 7 „ ergo

ACTIO IX

„ ergo concedes Dei etiam incarnati perpetuam A operationem. Animam autem intelligentem, quæ eſt ei unita in hypoſtaſi, cogitare, vel in eam non cadere cogitationem? Sed ſi in eam quidem non cadere cogitationem, incidiſti in Apollinaris patris tui blaſphemiam, qui dixit mente non eſſe præditam Deo Verbo unitam humanitatem. Sin autem dixeris cogitare mentem, & non ſicut inanima aut rationis expertia carere cogitatione; dabis omnino, ſi verba quoque nunc velis uti conſequentibus, cogitationem eſſe mentis operationem: ut, verbi cauſa, ſcit ſe unitam eſſe divinitati, etiamſi ſit ejuſdem naturæ cujus homines præter peccatum. Scit ſe ſuperaſſe omnem rem creatam, viſibilem & inviſibilem, B & adorari a ſupernis virtutibus. Individua quæ univerſorum creatori Deo eſt unita anima, meminit generationis ſecundum carnem ex Virgine Dei parente, converſationis in terra, ſalutaris paſſionis, crucis, ſepulturæ, reſurrectionis, in cœlum aſcenſionis. Cognoſcit omnem cœlorum militiam, & circumfuſam & ſervientem, tanquam Dei animæ. Hanc autem cogitationem dixeris ipſe quoque, ut puto, operationem animæ cogitantis, quæ etiam citra diviſionem unita fuit divinitati. Vides quod unius & ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti duas videmus operationes: ejus divinitatis, & humanitatis, citra ullam diviſionem & mutationem? Quæ C quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lectæ fuerunt ex eodem codice ſententiæ profanorum hæreticorum, qui unam voluntatem, & unam operationem dicunt eſſe in Domino noſtro Jeſu Chriſto.

Themiſtii hæretici, ex ſecundo ejus contradictorio adverſus tomum Theodoſii, capite XII. „ Sed non ejuſdem, o tu, duas dicimus cognitiones aut duas operationes. Una eſt enim revera incarnati Verbi operatio & cognitio: & unius Chriſti ſcimus eſſe omnia. Et alia quidem divine cognoſcit & operatur per ſuam carnem; alia autem humane. Non enim, D quoniam ſacroſanctus Athanaſius dixit Chriſtum duas oſtendere voluntates tempore paſſionis, jam ei etiam duas attribuemus voluntates, idque inter ſe pugnantes ex his tuis ſyllogiſmis: ſed pie cognoſcemus unam tanquam unius Emmanuelis voluntatem, alicubi quidem humane moveri, alicubi vero divine. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia Anthimi hæretici, ex oratione ad Juſtinianum pium Imperatorem, cujus eſt principium: *Dei meminiſſe in omnibus argumentis eſt bonorum*: quæ ſic habet: „ Nos autem glorificantes unam E Dei Verbi naturam incarnatam & adoratam cum propria ſua carne, in hac una natura Dei Verbi incarnata, neque divinitatis ejus ignorantiam, neque animæ ejus rationalis & intelligentis, qua eſt animatum quod eſt ex nobis aſſumptum ejuſdem cujus nos eſſentiæ & eiſdem quibus nos affectionibus obnoxium corpus, in hypoſtaſi Deo Verbo unitum, ſuſtinemus dicere: abſit enim. Nam ſi eſt una hypoſtaſis, & una natura Dei Verbi incarnata, ſicut eſt abſque ulla controverſia; una quoque voluntas, & una operatio ſcilicet & una ſapientia, & una cognitio eſt utriuſque ſimul.

ANNO CHRISTI 681.

Præterea lecta eſt ex eodem codice ſententia ejuſdem ex eadem oratione: „ Eis autem conſentanea docuit idem quoque ſanctiſſimus Pater, in quarto tomo diſputationis commentarii in evangelium ſecundum Joannem ſic dicens: Propterea etiam dum ſurgeret a mortuis, neque divinis juſſis operans Servator invenitur; ſed veluti quandam cooperatricem ad hoc maxime carnem accipere properabat; ut oſtenderet eam poſſe vivificare, & jam unum cum eo eſſe factam. Cum itaque archiſynagogi ſuſcitavit puellam, dicens: *Puella, ſurge*: *manum ejus tenuit*, ſicut ſcriptum eſt: vivificans quidem, ut Deus, juſſu omnipotenti: vivificans autem etiam per contactum manus, unam & cognatam per utrumque oſtendens operationem. Cum ergo propriam intelligentis divinæ operationis univerſorum ſcimus cognitionem; unam autem & eandem utriuſque ſimul divinam didicimus eſſe operationem: quomodo non hic confitebimur unam & eandem eſſe univerſorum cognitionem unius Chriſti, ſecundum ejus divinitatem & ſecundum ejus humanitatem? Quæ quidem duæ ſententiæ ſimiliter fuerunt collatæ cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenerunt. Marc. 5. 41.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia Themiſtii hæreſiarchæ, ex primo ejus contradictorio, adverſus tomum Theodoſii capite V. quæ ſic habet: „ Sancti quidem patres abſolute unam dixerunt eſſe operationem: & non ſicut iſte, eam includunt divina ſolum, aut alteram humanam ſic contexunt; ſed tanquam unius & ejuſdem Chriſti omnia operantis quæ ſunt in œconomia divina & humana, unam omnino, ut prius dixi, Chriſti dicimus eſſe operationem.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ejuſdem ſententia ex eodem contradictorio, cap. XXXIV. quæ ſic habet: „ Una enim eſt in Chriſto cognitio, ſicut & operatio: etenim unus eſt qui cognoſcit, ſicut certe eſt etiam qui operatur. Ejuſdem ex ſecundo contradictorio cap. XLII. Nos autem ſanæ mentis conſtituti, Deo autem propitio id dictum ſit, & rectam ſequentes doctrinam; non duas eſſe naturas credimus Emmanuel, etiamſi ſit compoſitus ex duabus, neque in duabus naturis; eſt enim utrumque dividens: ſed unam Dei Verbi naturam incarnatam, unam hypoſtaſim & perſonam unam, & conſequenter unius perſonæ unam etiam ſcimus operationem. Similiter autem unam quoque cognitionem, ſicut differenter diximus. Quæ quidem tres ſententiæ ſimiliter fuerunt collatæ cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenerunt.

Lecta fuit præterea ex eodem codice, impii Severi ſententia, ex ſecunda ad Oecumenium Comitem epiſtola, cujus eſt principium: *Ut nobis quoque ex divinitus inſpirata ſcriptura*: quæ ſic habet: „ Si ergo tranſmutavit Verbum quam ſibi per hypoſtaſim uniit humanitatem, non in ſuam naturam, manſit enim id quod erat: ſed in ſuam gloriam & operationem: & quæ erant propria carnis, facta ſunt Verbi propria: quomodo concedemus utramque formam operari propria? Sunt ergo anathemate notandi qui in duabus naturis unum Chriſtum definiunt, & dicunt unamquamque naturam

„ pro-

„ propria operari. Eorum enim quæ aguntur A & ſunt ab uno Chriſto, magna eſt differentia. Nam alia quidem ſunt divina, alia vero humana. Ut verbi cauſa, corporaliter ingredi, ſuper terram ire & ambulare, confitemur ut humanum: iis autem quibus ſunt manca crura, qui omnino ſuper terram non poſſunt ingredi, ut recte ambulent largiri, eſt divinum. Sed unum Verbum incarnatum & hoc eſt & illud eſt operatum: & non hoc quidem hujus, illud vero illius naturæ: neque quoniam ſunt diverſa quæ facta ſunt, propterea duas operantes naturas ſeu formas juſte ſtatuemus. Quæ quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ejuſdem ex epiſtola ad Paulum hæreticum, cujus eſt principium: *Apoſtolum quidem Paulum*: quæ ſic habet; Nam cum extra controverſiam „ Emmanuelis ſit una hypoſtaſis; conſequens eſt unam quoque confiteri naturam Dei Verbi incarnatam, eamque operantem divina & humana: & non convenienter tomo Leoni, ponere duas operantes naturas & formas, inter ſe conjunctas per relativam conjunctionem: Id enim vult illa blaſphemia, cum operari cum alterutrius conjunctione in utraque forma. Quæ quidem ſententia fuit ſimiliter collata cum libro allato a parte eorum qui erant ſedis Apoſtolicæ Romæ veteris: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ejuſdem, ex ad Anthimum hæreticum ſcripto ſynodali, cujus eſt principium: *Eorum quæ ad tuam pietatem*: quæ ſic habet: Et divina „ divina ſigna fecit: humanaſque, & divinas voces eſt locutus: & alia quidem fecit divine, alia vero humane: & differentium operationum & vocum, miraculorumque, & perpeſſionum, poſt ineffabilem duarum naturarum unionem, non incidemus in diviſionem: & iis metiemur voces, & perpeſſiones & actiones: eundem ſcientes & miracula facere & pati, divinepue œconomice & humane ea loqui; ita ut in ſcriptura ea dixerit, in quibus conſiſtit in Chriſtum fides & confeſſio. Quæ D quidem ſententia fuit ſimiliter collata cum libro chartaceo, prolato ex parte eorum qui erant ſedis Apoſtolicæ veteris Romæ: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ejuſdem ad Theodoſium: quæ ſic habet: „ His autem prædictis reprobis hominis adorationis inſtitutoribus adjungere oportet, & anathemate etiam notare impiam ſynodum Chalcedonenſem, & blaſphemum tomum Leonis qui Romanorum præfuit eccleſiæ, quem eadem ſynodus appellavit columnam orthodoxæ fidei, præter canones exponens decretum orthodoxæ fidei; divinamque, & individuam, & immutabilem incarnationem declarans per E naturarum dyadem poſt unionem, earumque operationibus, & proprietatibus, ſicut idem tomus aperte oſtendit legentibus; velati fuſe interpretans, quidnam dicat in duabus naturis cognoſci unum Dominum & Deum Jeſum Chriſtum poſt unionem ineffabilem. Admittimus autem & laudamus rectam confeſſionem ſcripti Unionis, quam ſereniſſimæ recordationis Imperator edidit Zeno. Quæ quidem ſententia fuit ſimiliter collata cum libro chartaceo, prolato ex parte eorum qui ſunt Apoſtolicæ ſedis Romæ veteris: & convenit.

A Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia Theodoſii hæreſiarchæ, ex oratione ad Theodoram Auguſtam, cujus eſt principium: *Mihi quidem videbatur*: quæ ſic habet: „ Ut de cetero una ſit utriuſque ſimul divina operatio. Unius enim & ejuſdem eſſe dicimus divina miracula, omneſque naturales & quæ reprehenſioni affines non ſunt affectiones, quas ſua ſponte pro nobis ſua carne paſſus eſt. Et poſt alia. Nam unam quoque divinam confitemur operationem, ſicut jam prius dictum eſt.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſententia ejuſdem ex eadem oratione: quæ ſic habet: „ Cum enim ſit divina una operatio, neceſſe B eſt eam quoque eſſe individuam & inſectilem: & non alteram quidem ut egenam, & quæ opus habeat ut ad majus aſcendat, quod ad humanitatem attinet, accipere ſicut nos: alteram autem tanquam omni ex parte perfectam, & cui nihil deſit confiteri quod attinet ad divinitatem: ne in animis pernicioſam & impiam Neſtorii ſententiam incidamus.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ejuſdem ſententia ex eadem oratione, quæ ſic habet: „ Ergo nos quoque unam & eandem dicentes ſapientiam, & unam cognitionem Dei Verbi, & animæ intelligentis, qua fuit animatum ſanctiſſimum ejus corpus, maxime quidem ſanctorum patrum ſequimur doctrinam, ut aperte oſtenſum eſt. C Apertius autem inconfuſæ quoque in hypoſtaſi unionis facimus demonſtrationem: & dyadis ſuſpicionem omni ex parte reprimimus. Niſi enim eandem adjecerimus, conſequenter quoque nobis ſequentur, ut Severus dixit ſapientiſſimus, duæ naturæ, & duæ operationes, & duæ in Chriſto ſapientiæ. Hæc autem nota ſunt ex Theodoriti blaſphemia, & Judaica quæ eſt illinc diviſione; & non ex nobis qui unum & eundem Chriſtum colimus, & confitemur unam ejuſdem divinam cognitionem & operationem. Quæ quidem tres ſententiæ fuerunt ſimiliter collatæ cum libro chartaceo bibliothecæ hujus venerandi patriarchii: & convenerunt.

D Lecta fuit præterea Pauli ſententia ex eodem codice, ex epiſtola ad Jacobum, cujus eſt principium: *Omnia mihi, quæ ſunt veſtræ ſanctitatis*: quæ ſic habet: „ Et ſcriptum unionis piæ memoriæ Zenonis, ad evertendam ſynodum Chalcedonenſem admittimus; quæ accepta occaſione ex amentia Eutychis, Neſtorianam hominis adorationem magno ſtudio invexit in eccleſia, in duabus naturis eſſe & cognoſci Chriſtum, ad fidem orthodoxam infirmandam, dogma ſtatuens: & naturas quidem conſequenter amentiæ Neſtorianæ ſervans in numero dyadis: relationem autem Filii, inquam, & auctoritatis abſolute uniens: & ſic deinceps eadem improbitate unum & eundem E Chriſtum Filium, & Dominum unigenitum, inconfuſe, individue, immutabiliter, & inſeparabiliter prædicans: & ad apertam inſtituti ſui interpretationem Leonis tomum admittens: & eum appellans columnam fidei orthodoxæ, qui manifeſte ſecat Chriſtum naturarum dyade poſt unionem; eiſque formas & operationes, voceſque & non deficientes proprietates blaſpheme diſtribuens. Quamobrem tanquam non probabiliter aggredientes dicere repellimus. Et paullo poſt: Hæc dicunt etiam, non ignorantes quod in iiſdem rebus eandem vocem: quæ illa civitate congregata fuit,

quod

ACTIO IX.

ANNO CHRISTI 680.

,, quod utinam nunquam factum eſſet, ſynodus A
,, impoſuit: relationis conjunctionem unam ap-
,, pellans perſonam, & vocem, *& duo* id eſt,
,, *ex duobus*, tanquam inimicam repellens: quæ
,, citra confuſionem & diviſionem oſtendit no-
,, bis Emmanuelem, ejuſdem eſſentiæ cum Pa-
,, tre & Spiritu ſancto, quod attinet ad divi-
,, nitatem; & eundem ejuſdem nobiſcum ho-
,, minibus eſſentiæ, quod attinet ad humanita-
,, tem: & miracula facientem & patientem, di-
,, vineque & humane loquentem: unamque ejus
,, operationem & cognitionem tanquam unius
,, docentem. Chriſtus enim Dei virtus, & Dei
,, ſapientia, in quo ſunt omnes theſauri ſapien-
,, tiæ & cognitionis abſconſi: etiamſi œcono-
,, mice dicat ſe ignorare diem conſummationis. B
Quæ quidem ſententia fuit collata cum libro
chartaceo prolato ex parte eorum qui erant A-
poſtolicæ ſedis veteris Romæ: & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten-
tia Theodori hæretici, ex dogmatica epiſtola ad
Paulum hæreticum, cujus eſt principium: *Quan-
do tempus quidem*. quæ ſic habet: Et præterea
,, anathematizo ſynodum Chalcedonenſem, &
,, tomum Leonis, & omnes qui dixerunt, vel
,, dicunt in uno Chriſto duas naturas poſt inef-
,, fabilem unionem, aut in duabus naturis eum
,, definiunt, & non ſentiunt ipſum eſſe unam
,, perſonam & unam hypoſtaſim & unam na-
,, turam Dei Verbi incarnatam, & unam ejus
,, operationem, convenienter doctrinæ divino- C
,, rum noſtrorum patrum. Hac itaque ratione
,, ſuſcipio etiam ſcriptum Unionis piæ memo-
,, riæ Zenonis ad anathematiſmum dictæ ſyno-
,, di Chalcedonenſis, & tomi Leonis. Quæ
quidem ſententia ſimiliter fuit collata cum li-
bro chartaceo prolato ex parte eorum qui erant
ſedis Apoſtolicæ veteris Romæ & convenit.

Præterea lecta fuit ex eodem codice ſenten-
tia Pauli hæretici, ex epiſtola ad dictum Theodo-
rum cujus eſt principium: *Non nunc primum; ſed
multo retro tempore boni inimicus*: quæ ſic habet:
,, Quando ergo curioſe indagamus modum ſu-
,, ſceptæ humanitatis, duo quæ inter ſe invi-
,, cem non ſunt ejuſdem eſſentiæ, videt ut-
,, que omnino noſtra intelligentia. Concurrens D
,, autem veræ unionis cogitatio, non amplius
,, utique duos; ſed unum compoſitum pronun-
,, ciat Servatorem Chriſtum, qui eſt idem
,, ejuſdem cujus Pater eſſentiæ, quod attinet ad
,, divinitatem, & idem ejuſdem cujus nos ho-
,, mines eſſentiæ, quod attinet ad humanita-
,, tem: idem facit miracula & patitur, divine
,, & humane loquitur, & unam ejus tanquam
,, unius operationem. Et paulo poſt. Leonis
,, itaque tomum vocat columnam orthodoxæ
,, fidei, & ad fidem & declarationem eorum
,, quæ ſibi videntur vult accipere, qui eviden-
,, tiſſime Chriſtum ſecat poſt unionem dyade
,, naturarum: earumque formas, voceſque &
,, operationes & omni ex parte perfecta pro- E
,, prietates numero pares dividit. Nec ergo vi-
,, ros illos patiemur, quique non conſiſtunt, &
,, valde indoctas ei aſſerunt defenſiones; & tan-
,, tum abſunt, ab iis quæ in ipſa ſita ſunt, ut
,, ea ipſa ipſam perimant. Quæ quidem duæ
ſententiæ ſimiliter fuerunt collatæ cum libro
chartaceo, prolato ex parte eorum qui ſunt
ſedis Apoſtolicæ Romæ veteris. & convene-
runt.

Theodorus & Georgius religioſiſſimi presby-
teri, & Joannes religioſiſſimus diaconus qui vi-
cem gerebant ſanctiſſimi Papæ Romæ veteris
A Agathonis, dixerunt: Petimus a veſtra pietate,
ſanctaque & œcumenica ſynodo, ut legatur a-
ctiſque inſeratur Apollinaris quoque hæretici
ſententia ex libro ejus dubitationum, ex libro
hujus venerandi patriarchii, quæ a nobis non
fuit inſerta in nunc lecto codice: quæ conve-
nit ſententiæ Macarii & Stephani, de una vo-
luntate & una operatione.

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſyno-
dus dixerunt: Quod a piis viris fuit petitum,
fiat. Et prolatus fuit hic liber chartaceus bi-
bliothecæ hujus venerandi patriarchii, cujus
erat inſcriptio: *Dubitationum Apollinaris*: cujus
erat principium: *Vita cauſa viventium*. Sic au-
tem habet ſententia: Deus ſuſcepto inſtrumen-
B to, & Deus eſt quatenus operatur, & homo
quod attinet ad inſtrumentum. Deus autem
manens * non mutat. Inſtrumentum, & ei
quod movet innatum eſt ut unam efficiat ope-
rationem. Si autem una eſt operatio, una eſt
etiam eſſentia. Una eſt ergo eſſentia Verbi,
& inſtrumenti.

* Leg. non mutatur. Inſtrumento, & ei

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſyno-
dus dixerunt: Superius memorati Petrus, &
Theodorus, & Solomon, & Antonius, religioſi
epiſcopi, Georgiuſque & Dionyſius, Anaſta-
ſiuſque & Stephanus, religioſi diaconi, & Ana-
ſtaſius & Georgius reverentiſſimi monachi, a
ſe promiſſos ſuæ fidei libellos jurati tradant.
Et ſuper corporalia propoſita intemerata Dei
C evangelia jusjurandum deponentes iidem reli-
gioſi epiſcopi, & reverentiſſimi clerici & mo-
nachi, tradiderunt ejuſdem exempli libellos.
Et lecti ſunt, qui ſic habebant ad verbum:

Sanctæ œcumenicæ ſynodo, quæ juſſu pii &
a Deo electi domini noſtri, & magni victoris
imperatoris Conſtantini, convenit nuper in hac
a Deo cuſtodita & regia civitate, in imperato-
rio ſecreto quod vocatur Trullus, libellus de-
clarationis compoſitus & traditus a me Petro
indigno epiſcopo Nicomedienſium metropolis
provinciæ Bithynorum. Quoniam quæſivit ve-
ſtra a Deo inſpirata & veneranda ſynodus,
quid teneam de orthodoxa & inculpata noſtra
Chriſtianorum fide, & de incarnata œconomia
D magni Dei & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti,
qui eſt unus ſanctæ & conſubſtantialis ac vivi-
ficæ Trinitatis: ea de cauſa præſentem ſcriptis
mandatam declarationem compoſui, quam tra-
do ſanctæ & œcumenicæ veſtræ ſynodo, quæ
ſic habet ut ſubjungitur.

Credo in unum Deum Patrem omnipoten-
tem, factorem cœli & terræ, viſibiliumque om-
nium, & inviſibilium. Et in unum Dominum
Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, ex
Patre genitum ante omnia ſæcula. Eundem
in noviſſimis diebus, propter nos & propter
noſtram ſalutem deſcendiſſe de cœlis, & incar-
natum eſſe ex Spiritu ſancto, ex ſancta glorio-
ſa Deipara & ſemper Virgine Maria: quam
E quidem proprie & vere confiteor Deiparam; ut
quæ ipſum Dei Filium, & Verbum in noviſſi-
mis temporibus ſecundum carnem genuerit,
Deo & Patri conſubſtantialem ſecundum divi-
nitatem, & eundem nobis conſubſtantialem ſe-
cundum humanitatem: & in omnibus nobis ſi-
milem abſque peccato, carne patibilem, divi-
nitate impatibilem, perfectum in divinitate, &
perfectum eundem in humanitate: Deum vere,
& hominem vere, eundem ex anima rationa-
li, & corpore: qui ex duabus naturis, divini-
tate, & humanitate, & in duabus perfectis na-
turis, etiam poſt ineffabilem & inſeparabilem

unio

ANNO CHRISTI 680

unionem, inconfuſe, immutabiliter, inſeparabiliter, individue cognoſcitur: nequaquam ſublata naturarum differentia per unionem quæ eſt in hypoſtaſi: immo vero ſervata proprietate utriuſque naturæ, & concurrente in unam perſonam & unam hypoſtaſim: qui non in duas perſonas ſcinditur, aut dividitur. Sed unum & eumdem Filium Unigenitum, Deum Verbum, Dominum Jeſum Chriſtum confiteor. Neque enim quartæ perſonæ additionem ſuſcepit ſancta Trinitas, etiam incarnato uno ex ea Deo Verbo: ſed in virginali utero impolluto Deiparæ & ſemper Virginis Mariæ inhabitans, arcane ex ipſa in propria hypoſtaſi carnem ſibi eſt fabricatus, rationali & intelligenti anima animatam. Quamobrem & ejus duas confiteor generationes, unam quæ eſt ante ſæcula ex Deo & Patre ſecundum divinitatem, & alteram ex eadem ſancta Virgine & Deipara Maria ſecundum carnem, & recentem. Manens enim id quod erat, factus eſt citra mutationem id quod non erat; & ſic unam ejus hypoſtaſim compoſitam annuncio, neutra natura mutata propter unionem, neque rurſus ſuſcipiente ſectionem hac ineffabili unione. Quæ enim per compoſitionem ſeu per hypoſtaſim fit unio, & confuſionem repellit & diviſionem: & ſervat quidem utriuſque naturæ proprietatem, unam autem perſonam Dei Verbi etiam cum carne oſtendit. Unde etiam duas ejuſdem unius Domini noſtri Jeſu Chriſti naturales voluntates, & duas naturales operationes confiteor, prout continent ſententiæ ſanctorum & eximiorum patrum, quæ ſunt inſertæ in relatione miſſa ad pium & a Deo ſtabilitum noſtrum dominum, & magnum victorem Imperatorem, ab Agathone ſanctiſſimo & beatiſſimo Papa Romæ veteris. Et ut ſemel dicam, conſentio & ſequor omnia capita, quæ continentur in dicta relatione ejuſdem ſanctiſſimi viri, & in altera relatione ſynodi quæ fuit apud ipſum. Præterea autem confiteor eumdem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum, qui eſt unus ex ſancta conſubſtantiali & vivifica Trinitate; ſua ſponte pro nobis eſſe crucifixum ſub Pontio Pilato, paſſumque eſſe & ſepultum, & reſurrexiſſe tertio die ſecundum ſcripturas, & in cœlos aſcendiſſe: & ſedentem ad dexteram Patris, rurſus venturum eſſe cum gloria judicaturum vivos & mortuos, cujus regni non erit finis: exſpecto reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſæculi. Amen.

Suſcipio autem, & amplector ſanctas & œcumenicas quinque ſynodos: nempe Nicænam trecentorum decem & octo ſanctorum patrum: & eam quæ in hac Deo cuſtodita & regia civitate eſt habita, centum & quinquaginta ſanctorum & beatorum patrum: & priorem Epheſinam ducentorum ſanctorum patrum. & Chalcedonenſem ſexcentorum triginta ſanctorum patrum: & quæ tempore Juſtiniani piæ memoriæ Imperatoris rurſus convenit in hac a Deo cuſtodita & regia civitate ſanctam quintam ſynodum. In omnibus autem ſervo, & amplector quæ ſunt decreta & definita ab ipſis ſanctis quinque ſynodis: & quos ſuſcepit, ſuſcipio, & quos condemnarunt & anathematizarunt rejicio & anathematizo omnes eos etiam, qui unam operationem & unam voluntatem prædicarunt aut prædicant, aut ſunt prædicaturi, in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri. Hanc ergo piæ & orthodoxæ noſtræ Chriſtianorum fidei declarationem compoſui per alterum ſcriptam menſe Martio, indictione nona. *Subſcripſit*: Petrus indignus epiſcopus Nicomedienſium metropolis provinciæ Bithynorum, conſentio & perſevero in omnibus quæ continentur in præſenti libello declarationis: & confitens ut ante dictum eſt, ſicut duas naturas, ita etiam duas naturales voluntates, & duas naturales operationes in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei: & anathematizans omnes, qui dicunt unam voluntatem & unam operationem in ejus divinitate & humanitate, ſubſcripſi, menſe Martio, indictione nona. Et reliqui cum eo tradiderunt ſimiliter.

ACTIO IX.

Georgius religioſiſſimus presbyter & apocriſiarius Theodori ſanctiſſimi legati ſedis Hieroſolymitanæ, dixit: Peto a veſtra pietate, ſanctaque & œcumenica ſynodo, ſynodales literas Sophronii ſanctæ memoriæ archiepiſcopi Hieroſolymitani, ab ipſo quidem miſſas ad Sergium, qui tunc erat patriarcha hujus regiæ & a Deo cuſtoditæ civitatis, ab eo autem non acceptas, quas habeo in manibus, legi, ut diſcernatur, an orthodoxæ ſcriptæ ſint, an non.

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Altero die fiat earum productio, & lectio.

ACTIO DECIMA.

TOMUS VI.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri, imperii, &c. xx. menſis Martii, indictione ix. Præſidente, &c. Cum autem ſediſſent glorioſiſſimi Patricii & conſules; & omnes ſanctiſſimi & religioſiſſimi epiſcopi, per ordinem, in eodem Trulli ſecreto, in medio propoſitis ſanctis & intemeratis Chriſti Dei noſtri evangeliis:

Conſtantinus religioſiſſimus archidiaconus hujus ſanctiſſimæ & apoſtolicæ eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum ſanctiſſimi patriarchæ hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis Georgii dixit.

Diſcernere ſolita eos qui recta ſentiunt & prædicant dogmata, ab iis qui non recte confitentur quæ ſunt œconomiæ unius ex ſancta Trinitate Chriſti veri Dei noſtri, veſtra pia ſerenitas, & ſancta & œcumenica veſtra ſynodus, ſcit quod in præcedenti actione Georgius religioſiſſimus presbyter monachus & apocriſiarius Theodori ſanctiſſimi legati ſedis Hieroſolymitanæ, accedens petiit a veſtra pietate & ſancta veſtra ſynodo, ſynodales literas Sophronii ſanctæ memoriæ archiepiſcopi Hieroſolymitani in medium proferri & legi, & vos earum accipere cognitionem & indicare an ſint orthodoxæ: & in hodiernum diem diſtulimus.

Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Legatur quæ jam ſunt acta. & lecta ſunt. Conſtantinus pius Imperator & ſancta ſynodus dixerunt: Georgius reverentiſſimus presbyter monachus & apocriſiarius ſanctiſſimi legati ſedis Hieroſolymitanæ, proferat, ſicut petiit, ſynodales literas, quarum fecit mentionem, Sophronii qui fuit archiepiſcopus Hieroſolymitanus, & fiat earum lectio. Et prolatus fuit liber habens literas ſynodales ejuſdem ſanctæ memoriæ Sophronii. Quem cum accepiſſet Agatho reverentiſſimus lector & notarius ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo cu-

ACTIO X

ANNO CHRISTI 681.

Epiſtola ſynodica Sophronii Hieroſolymitani Patriarchæ.

ſtoditæ & regiæ civitatis legit: ſic habens ad verbum:

„ Domino omnium ſanctiſſimo & beatiſſimo fratri & comminiſtro Sergio archiepiſcopo & patriarchæ Conſtantinopolitano, Sophronius inutilis ſervus ſanctæ Chriſti Dei noſtri civitatis.

„ Papæ! Papæ! Beatiſſimi, quam eſt mihi nunc grata quies, & longe quam prius gratior, ex quo a quiete remota ab omnibus negotiis, veni ad turbam negotiorum, & quibuſdam terrenis fluctibus exhaurior! Papæ! Papæ, o venerandi, quam mihi nunc; vel minima voluptas priori eſt non parum jucundior, ex quo ex ſtercore & terra, ineffabilique & maxima humilitate, ad ſedem aſcendi pontificalem; & video multos fluctus adjunctos, & fluctus ſequens periculum! Non enim tam jucunde cernuntur quæ ſunt jucundiſſima ante injucundorum experientiam & cognitionem, ut quando apparent poſt experientiam & inſultum moleſtorum. Sic ſanitas eſt maxime deſiderabilis iis qui ægrotant poſt ſanitatem; ſic tranquillitas eſt jucunda iis qui poſt tranquillitatem agitantur tempeſtate; ſic divitiæ ſunt amabiles iis qui paupertate laborant poſt divitias. Et ſic videri poſſunt omnia, ipſa quidem eſſe & manere in naturali & eſſentiali qualitate, qualia apparebant ante experientiam contrariorum: fieri tamen ſpecioſiora poſt eorum cognitionem, & iis qui ea ſuſceperunt longe pretioſiora, & etiam magis deſiderabilia ac delectabilia. Atque in hoc nobis ſuffragabitur Job inclytus qui præclariſſime utraque eſt expertus: & qui rectam fert ſententiam, juſtus fuerit judex eorum quæ dicuntur, nos præcedens, inflexibileque & incorruptum proferens judicium. Quid ergo dicit Athleta ille indomitus, jucundorum paſſus mutationem, & obrutus moleſtiis? *Qui* [Job 29] *me poſuerit in menſe priorum dierum, quibus me Deus cuſtodit? ut quando lucebat lucerna ejus ſuper caput meum, quando lumine ejus ambulabam in tenebris, quando eram plenus ovibus, quando Dominus faciebat viſitationem domus meæ, quando filiis valde abundabam, in circuitu autem filii; quando ſpargebantur viæ meæ butyro, montes autem mei ſpargebantur lacte; quando ambulabam matutinus in civitate, in plateis autem ponebatur ſella mea? Videntes me adoleſcentes abſcondebantur: ſenes autem aſſurrexerunt, locupletes autem ceſſarunt loqui, ori digitum imponentes: illi autem audientes me beatum dixerunt.* Merito ergo ego quoque, o beatiſſimi, cum Job athleta clamabo; bona quæ mihi aderant memoria repetens: Tranquilla vita & quieta hæc erant, & humilitas quæ nullum fluctum cognoſcebat. Quis me poſuerit in mente priorum dierum, quibus me Deus ſervabat non afflictum; ut quando lucebat lucerna ejus ſuper caput meum, vitam agentis pacificam & nullis agitatam fluctibus, quando lumine ejus ambulabam in tenebris, quando quietis botros vindemiabam, quando tranquillitatis plenus eram fetibus, quando imperturbationis oblectabar germinibus, quando ſecuritatis exſultabam floribus, quando metus vacuitatis coronabar corollis, quando negotiorum vacuitatis paſcebar gratiis, quando fruebar terrena paupertate, quando a periculo remoti ſterquilinii arabam ſulcos, quando fluctibus non agitatæ mendicitatis maria navigabam, quando humilis caſæ delectabar pulcritudine, quando vilis diætæ manna veſcebar mellifluo: alter quidam Iſrael ipſe & contemplans, & pacificis fruens in cæleſtibus deliciis abſque murmuratione & ingrato animo.

„ Cum ergo hæc & his amplius, o ſapientiſſimi, in me infeliciſſimum magna neceſſitate & vi, religioſis clericis & reverentibus monachis & fidelibus laicis, & omnibus civibus ſanctæ Chriſti Dei noſtri civitatis me manu cogentibus & tyrannidem in me exercentibus, facta ſint, neſcio quibuſnam judiciis; vos ſacroſanctos rogo & oro, non ſolum ut puris ad Dominum precibus mihi opem feratis ſæculi agitato fluctibus & venienti in periculum, & confirmetis imbecillitate animi labeſcentem; ſed etiam a Deo inſpirata doctrina deducatis ad aggrediendum ea quæ ſunt agenda: partim quidem ut patres & qui me genuiſtis, partim autem ut fratres & conſanguinei. Vos ergo mihi paterne & fraterne date petitiones quæ ſunt juſtæ: & ego veſtris inſiſtam veſtigiis: & connexione vobiſcum conjunctus ingrediar, qua fides colligat eos qui idem ſentiunt: & ſpes collaudat eos qui recta ſentiunt: & caritas ſimul alligat eos, qui quæ Dei ſunt ſentiunt. Quorum funiculus unus eſt triplex, & ex his tribus divinis virtutibus contextus, nec ſcit ſolutionem; neque ſubit fractionem, neque ſuſcipit ſeparationem: ſed eſt vere infractus, ad unam cogens pietatem eos qui divina diteſcunt connexione. Quoniam autem apoſtolica & vetus traditio obſervatur in omnibus eccleſiis quæ ſunt in univerſo orbe terrarum, ut qui deducuntur ad pontificatum, iis qui ante ipſos adminiſtrant pontificatus, omnino ſincere exponant, quomodo ſentiant & quæ ſit eorum fides, quam Paulus ſapientiſſimus eis admodum caute tradidit, ne in vanum ſint eorum curſus; inanis enim eſſet omnis eorum curſus, ſi fidei aliqua in re fieret injuria. Vix enim ille divinus qui Dei voces audivit, & ipſum cælum habuit ludum in quo diſceret, & paradiſi fuit ſpectator ante tempus, & audivit verba hominibus aliis ineffabilia, timebat & contremiſcebat; &, ut ipſe dicit, metuebat ne cum aliis prædicaſſet ſalutarem Chriſti prædicationem, ipſe fieret reprobus. Unde etiam Hieroſolymam aſcendit cæleſtis Chriſti diſcipulus, & divinis qui ipſum præcedebant ſe ſubmiſit diſcipulis: & evangelicam quam prædicabant doctrinam iis qui aliis videbantur præſtare ſignificavit, & eis communicavit: ſibi concilians ac procurans ſecuritatem dogmatis, & iis qui poſt ipſum doctrinam ejus ſuſcipiebant: & factus eſt omnibus exemplum ſalutis optimum iis, qui volunt ſequi ejus veſtigia.

„ Ergo nos quoque huic mori ſervientes, & pulcherrimam legem exiſtimantes quidquid a veteribus decenter factum eſt, apoſtolico maxime facto corroboratum; quænam ſit noſtra fides ſcribimus, & vobis in iis quæ ſunt Dei ſapientibus, mittimus ad probationem: ne videamur æternos terminos movere, quos poſuerant patres noſtri: ut qui non ſolum ſcitis ab adulterinis proba diſcernere dogmata: ſed etiam ea quæ deſunt, ſupplere, per perfectam in Chriſto dilectionem optime poteſtis. Accedo ergo illa dicturus, quæ ab initio in ſancta & catholica eccleſia natus & educatus ſentienda accepi a teneris unguicu-

lis,

„ lis, & quæ a vobis audivi divinitus inſpiratis.

„ Credo ergo, o beati, ſicut ab initio credidi, in unum Deum Patrem omnipotentem, omnino principii expertem & æternum, factorem omnium viſibilium & inviſibilium. Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum, Filium Dei unigenitum, qui æterne & impaſſibiliter ex ipſo Deo genitus eſt & Patre, & non cognoſcit aliud principium quam Patrem; ſed nec aliunde quam ex Patre habet hypoſtaſim: qui eſt lumen de lumine conſubſtantialis, Deus verus, de Deo vero, coæternus. Et in unum Spiritum Sanctum, qui ex Patre procedit: qui lumen & Deus ipſe quoque cognoſcitur, & eſt Patri & Filio vere coæternus, conſubſtantialiſque & ejuſdem generis, ejuſdemque eſſentiæ, & naturæ ſimiliter & divinitatis: Trinitatem conſubſtantialem, honore & ſede parem, cognatamque & gloria æqualem, quæ ad unam in ſumma reducitur divinitatem, & cogitur in unam communem dominationem, abſque perſonali confuſione & extra hypoſtaticam contractionem. Nam Trinitatem credimus in unitate, & unitatem glorificamus in Trinitate: Trinitatem quidem tribus hypoſtaſibus, unitatem autem in eo quod ſit unica divinitas. Nam & ſancta Trinitas eſt numerabilis perſonalibus hypoſtaſibus, & ſanctiſſima unitas extra omnem numerationem. Et ea quidem individuam habet diviſionem, & fert quæ confundi non poteſt conjunctionem. Nam numerabilibus diviſa hypoſtaſibus, & perſonalibus numerata diverſitatibus, unita eſt in eo quod ſit eadem eſſentia & natura: & perfectam admittit diviſionem, unitaſque eſt unica & non conjugata, & omnem effugit numerationem, quod attinet ad eſſentiam. Unus enim Deus nobis appoſite & convenienter creditur, quoniam una quoque divinitas dilucide prædicatur, etiamſi in Trinitate perſonarum cognoſcitur. Et unus Dominus nobis annunciatur; quoniam una quoque dominatio firmiter dignoſcitur, etiamſi oſtendatur in tribus hypoſtaſibus: neque Deus ille eſt unus Deus & una divinitas, diviſus & diſpertitus in tres Deos, aut ad tres redactus divinitates: neque quatenus unus Dominus eſt unus Dominus, eſt disjunctus & in tres dominos dilatatus, aut extenſus ad tres dominationes. Arrianorum eſt hæc impietas, in inæquales Deos Deum unum diſſecans, & in diſſimiles divinitates unam partiens divinitatem, & in tres diverſi generis dominationes unam ſcindens dominationem. Neque quatenus Trinitas unus Deus eſt & cognoſcitur, & tres hypoſtaſes prædicatur, & in tribus perſonis colitur, & Pater & Filius, & Spiritus ſanctus dicitur, contractus aut compoſitus aut confuſus, & in unam coaleſcens hypoſtaſim, & concreſcens in unam quæ non numeratur perſonam. Sabellianorum eſt hæc pravitas, tres hypoſtaſes in unam confundens hypoſtaſim, & in unam tres perſonas commiſcens. Ubi enim eſt Trinitas, o impii, ſi ad unum, ut vos vultis, deducatur Trinitas, & concurret ad unam confuſam hypoſtaſim? Aut ubi unitas, o inſaniſſimi, ſi ad tres eſſentias reducatur unitas, & ad tres extendatur natura? Eſt enim utrumque impium apud orthodoxos, & omnino lapſum a pietate, & unitas in hypoſtaſi, & Trinitas in naturis: nam illud quidem ſtatim reducitur ad Judaiſmum, & eum qui id dicit ſecum ſimul abducit: hoc autem devolvitur ad errorem gentilium, & eum qui dicit ſecum ſimul devolvit. Et vel omnino fit gentilis, qui hoc cum Arrio inſane loquitur: vel Judæus redditur, qui cum Sabellio illud impie admittit. Et ideo recte decretum eſt a theologis, ut nos quidem unitatem ſentiamus in una & unica divinitate, & in eo quod ſit unica eſſentialis & naturalis dominatio: Trinitatem autem in tribus inconfuſis hypoſtaſibus & differentia perſonalis, quæ eſt in ternario numero diverſitatis ut neque unum maneat Sabellii quod omnino unum conſideratur, & omnem hypoſtaticam declinat multitudinem neque tria extollant Arrium in Trinitate ſolummodo intellecta, & omnem unitatis vocem repellentia divinitatis & eſſentiæ & naturæ.

Confer.

„ Quomodo ergo didicimus unum Deum ſentire, ita etiam accepimus unam confiteri divinitatem: & quomodo tres hypoſtaſes colere didicimus, ita etiam tres glorificare perſonas ſumus eruditi. non alium unum Deum cognoſcentes præter tres perſonas, neque tres Trinitatis conſubſtantiales perſonas, quæ ſunt Pater Filius & Spiritus ſanctus, alias præter unum Deum ſcientes: & propterea unum tres illas in quibus eſt divinitas prædicamus; & tres illas unum, quarum eſt divinitas, annunciamus: vel ut accuratius dicam & maniſeſtius, quæ ſunt & cognoſcuntur divinitas. Idem enim & eſt unum, & tria creditur, & tria glorificatur: & unum vere annunciatur; & neque unum, quatenus eſt unum tria accipitur; neque tria, quatenus eſt Trinitas, unum audiuntur: quod eſt admirabile & revera plenum omni ſtupore: Idem enim eſt & numerabile, effugit numerationem. Numerabile quidem trinis ſuis hypoſtaſibus, unitate autem divinitatis effugiens numerationem: ejus enim eſſentiæ & naturæ unitas non patitur omnino numerari: ne & tibi differentiam inferat divinitatis; & deinceps eſſentiæ & naturæ monarchiam efficiat deorum multiplicitatem. Omnis enim numerus ſecum cohabitantem habet differentiam: & omnis differentia & diſcretio ſimul quoque numerum inducit comitantem. Numeratur ergo beata Trinitas, non eſſentiis & naturis & diverſis divinitatibus, aut tribus dominationibus: abſit. Tanquam Arriani inſaniunt, qui novæ triplicis divinitatis rabie laborantes, tres exiſtimant eſſentias, & naturas tres, & tres dominationes, & ſimiliter tres nove dicunt divinitates: ſed hypoſtaſibus & proprietatibus intelligentibus perfectis per ſe conſiſtentibus, numero dividuis & non dividua divinitate. Dividitur enim individue ſanctiſſima Trinitas, & diviſim rurſus conjungitur Perſonis habens diviſionem, manet individua & inſectilis eſſentia & natura, ſimiliter autem etiam divinitate. Et propterea neque tres Deos dicimus: neque tres naturas glorificamus in Trinitate; neque tres eſſentias in ea prædicamus; neque tres confitemur divinitates, non ejuſdem non diverſæ eſſentiæ, non ejuſdem non diverſi generis: nec quæcumque monadice in ea prædicantur, ad multitudinem deducere ſinimus; aut aliqua ejus unitatem dividere concedimus. Sed neque tres aliquos Deos ſcimus, aut tres aliquas naturas, aut tres aliquas eſſentias, aut tres al-

„ aliquas divinitates novimus: non unius generis non diverſi, non unius non diverſæ ſpeciei. Sed neque omnino Deos, aut naturas aut eſſentias aut divinitates cognovimus, aut cognoſcentes novimus: ſed cum qui habet, aut ſentit, aut cognoſcit, anathemate fecimus. Nos enim unum principium, unam ſcimus divinitatem, unum regnum, unam poteſtatem, unam virtutem, unam operationem, unam voluntatem, unam dominationem, unam motionem, ſive omnium, quæ ſunt poſt ipſam creatricem, ſive eis providentem, ſive ea conſtituentem & conſervantem: unam æternitatem, & quæcumque unica & non conjugata, unius eſſentiæ & naturæ, ſunt in tribus perſonalibus hypoſtaſibus; neque confundentes hypoſtaſes & eas ad unam deducentes hypoſtaſim; neque unam partientes eſſentiam, & eam in tres eſſentias diſſecantes, & propterea unam dividentes divinitatem; ſed eſt unus Deus una divinitas relucens in tribus hypoſtaſibus, & tres hypoſtaſes & perſonæ, quæ cognoſcuntur in una divinitate.

„ Propterea perfectus Deus Pater, perfectus Deus Filius, perfectus Deus Spiritus ſanctus: quoniam eandem & unam unaquæque perſona, individuam perfectamque & cui nihil deeſt, habet divinitatem. Et ut Deus quidem, idem conſiſtit unaquæque per ſe conſiderata, mente ſeparante quæ ſunt inſeparabilia. Ut autem Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus, aliud, & aliud, & aliud dicitur: Et hinc ea ab iis quos Deus inſpiravit prædicantur, Deus, & Deus, & Deus: ſed tria unus Deus. Non enim alius Deus Pater, neque alius Deus Filius, neque alius rurſus Deus Spiritus ſanctus: quoniam neque alia natura Pater, neque alia natura Filius, neque alia rurſus natura Spiritus ſanctus. Hoc enim & multos & diverſos Deos machinatur, multaſque & diverſas parit divinitates. Sed Deus quidem Pater, Deus autem Filius, ſimiliter autem Deus quoque Spiritus ſanctus: utpote una individue & citra delectum tres perſonas implente divinitate, ut quæ ſit integre & perfecte in unaquaque. Divinitas enim non ſubit diviſionem, & eſt in tribus perſonis plene & perfecte, non diviſim ſeu ex parte implens perſonas, ſed in unaquaque exiſtens pleniſſime & una permanens, etiamſi in tribus perſonis appareat, & ad divinitatum non excurrens multitudinem, etiamſi ſit in tribus hypoſtaſibus; ne aliquam corpoream patiatur diviſionem quæ vere eſt impatibilis & incorporea, & neſciens pati quæ ſunt propria creaturæ.

„ Eſt ergo Pater cum eo quod eſt Deus, Pater, & neque Filius, neque Spiritus Sanctus. Sed eſt in eſſentia & ſecundum naturam quod Filius & Spiritus ſanctus. Et eſt Filius cum eo quod eſt Deus, Filius, & neque Pater, neque Spiritus ſanctus; ſed id quod Pater ſecundum naturam prædicatur, & cernitur in eſſentia id quod Spiritus ſanctus: & eſt Spiritus ſanctus cum eo quod eſt Deus, Spiritus ſanctus, & neque conſideratur ut Pater, neque accipitur ut Filius. Sed id quod Pater in eſſentia creditur, eſt eſſe id quod Filius exſultat ſecundum naturam; illud quidem propter naturam & eſſentiæ identitatem & cognationem exſiſtentiæ, hoc autem propter diverſas trium proprietates, & quæ citra confuſionem unicuique perſonæ characterem tribuunt proprietatum diſſimilitudinem. Quomodo enim habet unuſquiſque quod eſt Deus, ita ut ab eo non poſſit excidere: ita etiam characteriſticam perſonæ proprietatem, immutabilem ſortitus eſt & immobilem quæ adeſt ei ſoli & ab aliis perſonis eam diſcernit. Credo etiam ejuſdem naturæ, honoreque & ſede parem conſubſtantialem Trinitatem, quæ confundi non poteſt. Eſt ergo Trinitas Trinitas, non ſolum perfecta divinitatis unius perfectione, ſed etiam ſupra modum perfecta & ſere dixerim Deum ſuperans gloria & æternitate & regno; non diviſa; neque abalienata. Neque ergo creatum aliquid aut ſervum in Trinitate, neque introductitium, ut quod prius quidem non eſſet, poſtea autem ſubierit. Neque ergo Patri defecit Filius, neque Filio Spiritus; ſed eſt ſemper immutabilis & inalterabilis ipſa Trinitas.

„ Et de ſancta quidem, & conſubſtantiali, æternaque, & principali, & omnium creatrice & regina Trinitate quomodo ſentiam, eamque glorificem & colam, quam potui breviſſime & aperiſſime vobis expoſui. Neque enim de his plura conceſſit dicere ſynodalium litterarum brevitas. Quomodo autem de unius ex eadem omni ex parte veneranda Trinitate, Dei Verbi & Filii benigna & admirabili incarnatione, idem eſt autem dicere ſumma exinanitione, & ad nos in terra degentes divino & deifico deſcenſu, ſentiam, & prædicandum a ſanctis & a Deo ſicut vos inſpiratis patribus acceperim, tanquam coram ipſa Veritate quæ univerſa intuetur, has ſynodales literas ſcribens, expono & mitto ad veſtras aures ſapientiſſimas.

„ De ea ergo credo, o viri diviniſſimi, quod Deus Verbum, Patris unigenitus Filius, qui ante omnia ſæcula impatibiliter ab ipſo Deo & Patre eſt genitus, per ſuam clementiam miſertus humanum noſtri lapſus, ſua ſponte & Dei Patris voluntate, & Sancti Spiritus divino aſſenſu, a ſinu Patris non ſeparatus, ad nos humiles & abjectos deſcendit. Eſt enim ſicut ejuſdem voluntatis cujus Pater & Spiritus ſanctus, ita etiam infinitæ eſſentiæ & naturæ: circumſcriptione minime ſuſtinens, aut loco ad locum ſicut nos tranſitum, ſecundum naturam ſolitus divinam agere operationem: & concubitus expertem uterum, qui virginitatis reſplendebat caſtitate, Mariæ ſanctæ, honeſtæ ac divinæ, & ab omni inquinamento liberæ ingreſſus, tunc & corpore, & anima, & mente incarnatur qui erat expers carnis: & noſtram formam ſuſcipit, qui quod ad divinam attinet eſſentiam, nec figuram nec formam poteſt ſuſcipere: & fit ſicut nos corporatus, qui eſt incorporeus, & homo fit revera, qui Deus ſemper cognoſcitur; & alvo materna continetur, qui in ſinu æterni Patris oſtenditur; & qui eſt expers temporis, temporale principium ſuſcipit: non phantaſia & viſione hæc omnia factus, ut videtur deliris Manichæis & Valentinis; ſed revera totum ſeipſum exinaniens, paterna & propria voluntate: & notam noſtram maſſam aſſumens, carnem, inquam, ejuſdem cujus noſtra eſſentiæ, & animam ratione præditam ejuſdem generis cujus noſtræ animæ, & mentem menti noſtræ ſimilem; his enim homo eſt & cognoſcitur, & homo revera factus eſt

ex

„ ex ipſa ſumma in ſanctiſſima Virgine conceptione. Homo enim dici voluit, ut ſimili expurgaret ſimile, & cognato ſervaret cognatum, & congenito illuſtraret congenitum. Propterea ſancta Virgo ſumitur: & corpore & anima ſanctificatur: & ſic ſubſervit incarnationi Creatoris, ut pura, caſta, & immaculata.

„ Incarnatur ergo Verbum & Deus ſicut nos; non prius factus carnis co[illegible], aut prius formato & ita prius exſiſtenti corpori contextus, aut cum anima quæ prius exſiſtebat compoſitus: ſed tunc ad ea accedens ut exſiſterent, quando cum eis ipſe Verbum Deus compoſitus fuit naturaliter: habentia tempore æqualem cum exſiſtentia unionem, & non ante veriſſimam cum Verbo congreſſionem per ſe unquam exſiſtentia, & quæ non fuerunt omnino alicujus alterius hominis nobis ſimilis: ſed habuerunt concurrentem cum naturali Verbi congreſſione exſiſtentiam; & nec ante illam quidem fuerunt vel uno jactu oculi, ut murmurat Paulus Samoſatenus & Neſtorius. Simul enim caro, ſimul Dei Verbi caro: ſimul caro animata rationalis, ſimul Dei Verbi caro animata rationalis. In ipſo enim & non per ſe habuit exſiſtentiam. Nam ſimul cum Verbi conceptione hæc adducta ſunt ad conſiſtentiam, & ei unita ſunt per hypoſtaſim, ſimulatque adducta fuerunt ad conſiſtentiam, quæ eſt vera & individua: neque patitur ſectionem, neque admittit mutationem, nec confuſionem: ab ipſo producta, & in ipſo conſiſtentia, & cum eo compoſita, & nullo omnino tempore ſuæ conſtitutionis præcedentia inconfuſam & inſectilem cum eo compoſitionem.

„ Ex impollutis ergo & virginalibus ſanguinibus ſanctiſſimæ impollutæ Virginis Mariæ Verbum incarnatum, vere homo, & virginali geſtatus utero, cum tempus impleſſet legitimum in utero geſtationis, in omnibus naturalibus & peccatum non ferentibus hominibus nobis aſſimilatus, & noſtram affectionibus maxime obnoxiam non dedignans vilitatem, naſcitur Deus humano corpore, ſimiliter autem & figura, animam habente rationalem & incorpoream; ſicut ipſe in ſeipſo & non alius rationali animavit ſpiritu: & conſervat virginem eam quæ ipſum genuit, & eam proprie & vere oſtendit Dei parentem: etiamſi demens rumpatur Neſtorius, & ejus Dei hoſtis exercitus lacrymetur, lugeat, & lamentetur, & cum illo rurſus lanietur. Deus enim erat qui ex Virgine ſancta Dei parente Maria naſcebatur; & ſecundam propter nos & temporalem ſuſcipiebat generationem, poſt primam ejus & æternam, quæ eſt ex Patre, naturalem & ineffabilem generationem, etiamſi naſcebatur incarnatus, propter eam quæ eſt cum nobis ſimilitudinem, qui ſumus carnales: totus Deus celebratus, idem totus homo exhibitus. perfectus Deus idem cognitus, & idem cognitus homo perfectus; habebat enim unionem ex duabus naturis, divinitate & humanitate; & cognoſcebatur in duabus naturis, divinitate & humanitate. Neque enim unioni interceſſit mutatio aliqua aut commixtio: neque differentiæ & dyadi formarum ſeu eſſentiarum, poſt unionem acceſſit diviſio aut ſectio: etiamſi hoc male habeat inſanum Neſtorium, illud autem cruciet malignum Eutychem. Quæ enim ſunt inter ſe unita per hypoſtaſim, neque mutationem admittunt, neque cognoſcunt diviſionem: neque norunt quæ ſunt propria confuſionis, neque ſigna accipiunt ſectionis. Quod quidem, ut videtur, ignorans Eutyches & Neſtorius, & neſcientes quæ ſit vis unionis per quam Verbum eſt incarnatum, & caro animata & mente prædita fuit conſpecta: alter quidem jaculatur in mare confuſionis, alter autem ruit præceps in barathrum diviſionis; & propterea alter quidem confitetur ſe fugere dyadem naturarum, alter autem confiteri unam Dei Verbi naturam incarnatam reformidat, aut etiam ejus unam ejus compoſitam dicere hypoſtaſim metuit: timentes fugitivi, ubi non eſt metus.

„ Nos autem forti animo utriuſque horum ſervam expellentes amentiam, & ſuper pietatis petram ſtantes indomiti, & Verbi cum carne noſtra per hypoſtaſin, mente præditam & animatam prædicamus conjunctionem; & unum Chriſtum & Filium incarnatum Verbum colimus, & unam ejus hypoſtaſim dicimus compoſitam, & cum dicimus in duabus naturis: & duas ejuſdem Dei Verbi generationes credimus; unam quidem ex Deo Patre, quam & temporis expertem & æternam ſcimus; & ſecundam ex Deipara matre, quam & recentem ſcimus & temporalem: & unam Dei Verbi naturam in ipſo incarnatam glorificamus: ſed non ut Apollinaris, & Eutyches, & Dioſcorus dicunt; ſed ut ſapiens nobis tradidit Cyrillus. Et ſervari dicimus quæ ſunt propria naturarum, & eorum quæ ſunt unita annunciamus differentiam, quæ tanquam naturalis quidem dicitur & eſt qualitatis, in eſſentiali autem intelligitur & eſt qualitate. Et neque Neſtorianam timemus diviſionem, neque Eutychianam cavemus mutationem: quoniam neque ut ſtolide ſentiens Neſtorius, relativam unionem ex quæ dicitur honoris æqualitate, conſiliorumque ac voluntatum pari inclinatione ac identitate nugamur conjunctionem; neque ut furioſus Eutyches, per confuſionem quamdam & alterationem Dei Verbi & carnis animatæ, intelligenter, ſeu naturarum, & eſſentiarum, & formarum, inepte aſſerimus compoſitionem eorum, ex quibus facta eſt admirabilis in Chriſto conjunctio.

„ Regia itaque via & media ingredientes, & odimus confuſionem, & abhorremus ſectionem: ſolam autem amplectimur inconfuſam, ſimul & individuam divinitatis & humanitatis unionem: quam ſolus poteſt agnoſcere naturalis congreſſus per hypoſtaſim. Sic enim inter ſe unitæ divinitas & humanitas habuerunt, ut neque ſuſtineant mutationem, neque patiantur diviſionem. Ratio enim unionis, naturalis inquam, & in hypoſtaſi, (neque enim aliam in Chriſto præter hanc ſcio unionem,) non ignorat quidem differentiam, fugit autem omnino diviſionem, & conſervat immutabilia quæ concurrunt ad unionem, & eorum quæ ſunt unita non ſuſcipit diviſionem: & ideo ex divinitate, & humanitate, & ex duabus naturis Chriſtum nominantes eundem Deum & hominem, & ſecundum naturas duplicem prædicamus. Similiter autem etiam perfectum in divinitate, & eundem ſcimus perfectum in humanitate. Et ideo dogmate ſtatuimus eum & in duabus naturis, & ut Deum cum Patri conſub-

„ ſtantialem deſcribimus, & eundem ut homi- A nem matri nobiſque conſubſtantialem dicimus: viſibilem eundem & inviſibilem: creatum ſimiliter, & increatum: corporeum eundem & incorporeum: tactilem eundem & intactilem: circumſcriptilem eundem, & incircumſcriptilem: terrenum eundem & cœleſtem: eundem carnem rationaliter animatam, & divinitatem: eundem recentem & æternum: eundem humilem & ſummum, & quæcumque individue duplicis inveniuntur naturæ. Et alterum quidem ſemper fuit, ut qui æternam haberet naturam; alterum autem propter nos in noviſſimis temporibus factum eſt immutabiliter, ut qui naturam humanam aſſumpſerit. Si unio enim erat immutabilis & B individua, ſicut etiam eſt immutabilis & individuus, manent etiam inalterabilia quæ ſignificantur differentia, & individue reſplendent diverſitate. Naturæ hæc ſunt & eſſentiæ & formæ, ex quibus facta eſt unio ineffabilis, & in quibus unus idem Chriſtus conſpicitur; manet etiam unum id quod eſt unum ex ipſis effectum, non amplius bifariam diviſum, & ea ex quibus eſt oſtendens ſine ſectione & mutatione: id eſt, hypoſtaſis & perſona compoſita, ex inconfuſa conſiſtens commixtione & conjunctione quæ non novit diviſionem, & quæ ſortita eſt ut unum ſit & unum maneat individuum: & neque duo eſt unum quatenus eſt unum: neque con- C fundit & ad unam deducit unitatem naturalemque & eſſentialem identitatem ea ex quibus eſt compoſitus naturaliter, ſed iidem unum & duo cognoſcitur: unum quidem ex hypoſtaſi & perſona; duo autem ex naturis ipſis & naturalibus earum proprietatibus; ex quibus etiam ut unum eſſet eſt ſortitus, & conſervavit ut maneret duplex natura. Unde idem manens, unus Chriſtus, & Filius, & unigenitus, individuis cernitur in utriſque naturis, & utriuſque naturalis eſſentiæ operabatur operationem, convenienter utrique eſſentiali, quæ aderat, qualitati, aut etiam naturali æternitati. Quod quidem ſi unicam & minime conjunctam ha- D buiſſet naturam, ſicut hypoſtaſim & perſonam, non feciſſet; & non unus & idem eſſet operatus quæ ſunt utriuſque perfectæ naturæ. Quando enim divinitas expers corporis, corporis opera feciſſet naturaliter; aut quando corpus viduatum divinitate feciſſet actiones, quæ eſſentialiter cognoſcuntur divinitatis? Emmanuel autem cum eſſet unus, & ſimul utraque, nempe Deus & homo, utraque faciebat ex veritate naturæ: ex alio & alio faciens ea quæ fiebant; quatenus quidem Deus idem, divina; quatenus autem homo idem, humana: volens ſeipſum omnibus oſtendere, quod idem eſſet Deus & homo: & ideo idem divina ſimiliter facit & E humana, dicitque & loquitur: & non alius quidem fecit miracula, & alius fecit quæ ſunt humana, & paſſione paſſus eſt, ut vult Neſtorius: ſed unus & idem Chriſtus, & Filius, qui divina fecit & humana; ſed ex alio & alio, ut divinus affirmavit Cyrillus; quoniam in utriſque habuit poteſtatem inconfuſam & etiam individuam. Nam quatenus quidem idem erat Deus æternus, faciebat miracula: quatenus autem idem homo recens cognoſcebatur, faciebat humilia & humana. Quomodo enim in Chriſto utraque A natura cui nihil deeſt, ſervat ſuam proprietatem: ita etiam operatur utraque forma cum alterius ſocietate, id quod habuit proprium: Verbo quidem id quod eſt Verbi agente, cum ſocietate ſcilicet corporis: corpore autem faciente quæ ſunt corporis, Verbo ſcilicet participe actionis: & hæc quidem in una cognoſcuntur hypoſtaſi, & in una perſona conſiderantur, & exſecrandam repellunt ſectionem. Neque enim diviſim propria operabantur, ut ſuſpicemur earum diviſionem.

„ Ne propterea exſultet ſibi applaudens delirus Neſtorius, quod utraque forma in uno Chriſto & Filio cum alterius ſocietate agebat, id quod habuit proprium. Non enim B duos ſimul Chriſtos & Filios operantes glorificamus: unum quidem & ſecundum naturam Filium & Chriſtum admirabilia, alterum autem ſecundum gratiam Filium & Chriſtum abjectiora: etiamſi duas communiter operantes formas dogmate ſtatuamus, unamquamque ſecundum ſuam naturalem proprietatem; ſed unum & eundem Filium & Chriſtum, qui excelſa & abjecta operatur naturaliter, ex uniuſcujuſque duarum ſuarum naturarum naturali & eſſentiali qualitate, dicimus. Naturæ enim manentes immutabiles & inconfuſæ, & duæ perſpicue cognitæ, & non confuſe unitæ, non his omnino C erant privatæ, & oſtendebatur in una hypoſtaſi.

„ Ne temere exſiliant Eutyches & Dioſcorus, qui produxerunt impiam quæ non eſt confuſionem: ſed cum alterius ſocietate agebat unaquæque natura quod erat ejus proprium; & fugiens diviſionem, non cognoſcens mutationem, & ab altera cuſtodiens differentiam, infractamque ac indiſſolubilem ſocietatem ſervans & compoſitionem. Hinc pie nos gerentes, & in orthodoxæ fidei finibus conſiſtentes, quomodo unum & eundem Chriſtum & Filium utraque operari dicimus, quoniam idem eſt Deus & homo, & nullam cogitamus diviſionem: ita nec u- D tramque formam cum alterius ſocietate propria operari dicentes, quoniam in uno & eodem Chriſto duæ ſunt formæ propria operantes naturaliter, ullam omnino intelligimus diviſionem; ut hinc quidem Eutyches, illinc autem nos volens calumniari Neſtorius, alter alteri ex adverſo ſtantes, & contra nos pius impium bellum partitis copiis ſuſcipientes. Quos nihili ducentes, utriuſque naturæ utramque ſcimus operationem, eſſentialem, inquam, & naturalem & convenientem, individue ex utraque procedentem eſſentiam eſſentia & natura; convenienter ei innatæ naturali & eſſentiali qualitati, & individuæ ſimul & inconfuſæ alterius eſ- E ſentiæ, quæ ſimul inducitur, cooperationi. Hoc enim & operationum in Chriſto facit differentiam, ſicut etiam differentia naturarum. Non idem eſt enim divinitas & humanitas, ſecundum uniuſcujuſque qualitatem, quæ adeſt naturaliter, etiamſi in unam hypoſtaſim ineffabiliter inter ſe concurrerint, & inconfuſe in unam compoſitæ ſint perſonam, & eundem nobis unum Chriſtum & Filium effecerint, per mutuum in hypoſtaſi inter ſe concurſum & compoſitionem. Nam & Deus Verbum eſt Deus Verbum, & non caro, etiamſi carnem rationaliter animatam

„ aſſumpſerit, & eam naturali unione & per hypoſtaſim unierit, & caro eſt animata rationaliter & non Verbum: etiamſi Dei verbi caro conſpicitur. Et ideo neque eandem inter ſe immutabiliter operationem, poſt unionem naturalem & inconfuſam, hoc eſt, veram & quæ eſt in hypoſtaſi; neque unam & ſolam earum dicimus operationem, aut eſſentialem, & naturalem, & omnino immutabilem; ne ea cogamus in unam eſſentiam & naturam, quæ per ludum dicitur ab Acephalis, & ipſis verbis impudenter affertur compoſita.

„ Quomodo ergo ex utraque eſſentia & natura, in Chriſto inconfuſe facta fuit unio, & unum Chriſtum effecit & Filium, totum Deum, totum eundem credimus hominem: & utramque naturalem confitemur operationem, ne inconfuſe unitas confundamus naturas: ſi quidem vel ex ſolis operationibus, ut dicunt qui ſunt earum rerum periti, cognoſcuntur naturæ, & eſſentiarum differentia naturaliter ſemper comprehenditur ex differentia operationum: ita etiam omnem vocem & operationem, ſive ſit divina & cæleſtis, ſive humana & terreſtris, ex uno & eodem procedere Chriſto & Filio dogmate conſtituimus, & una ejus compoſita & unica hypoſtaſi, qui erat incarnatum Dei Verbum; qui etiam individue & inconfuſe utramque operationem, ſecundum ſuas naturas, ex ſe producebat naturaliter. Secundum divinam quidem inquam, naturam, ſecundum quam erat etiam Patri conſubſtantialis, divinam & ineffabilem: ſecundum humanam autem, ſecundum quam nobis hominibus idem manſit conſubſtantialis, humanam & terreſtrem unicuique naturæ caram & convenientem: & non ſinens aliquem eorum qui vident offendi, tanquam non idem eſſet Deus & homo, qui hæc & illa operabatur naturaliter. Propterea quidem quod idem ipſe unus Chriſtus & Filius utraque operaretur, Neſtorii exſecrandam obſtruens amentiam: neque enim duos, ſicut ipſe, Chriſtos & Filios, ut diximus, qui hæc & illa operantur aſſerimus. Per hoc autem quod oſtendit quæ ſunt utriuſque naturæ propria, poſt unionem manere inconfuſa, & utramque earum ſimiliter proferre operationem, naturali ratione cognitis naturis, ſuam naturam naturaliter interpretantem, ex qua individue manabat & naturaliter, & germinabat eſſentialiter, declinamus Eutychis germen, quod delectatur confuſione.

„ Hinc ſicut nos natus lacte alitur & augetur, & corporeas pervadit ætates, donec pervenit ad humanæ ætatis perfectionem: noſtramque famem & ſitim ſuſcipit, & laborem ac defatigationem ſicut nos ſuſtinuit in itinere. Nam ſicut nos ambulandi etiam obibat operationem: quæ cum humano more exerceretur & convenienter humanæ procederet eſſentiæ, erat argumentum humanæ ejus naturæ. Unde etiam ſicut nos a loco in locum tranſibat: nam & revera homo erat & naturam noſtram habebat incorruptam, & ſuſtinebat corporis circumſcriptionem, & figuram geſtabat nobis convenientem, nempe corporis formam. Forma autem corporis eſt per quam in utero conceptus fuit effictus, & quam ſemper conſervavit & conſervat in infinita ſæcula. Propterea eſuriens alebatur, propterea ſitiens potabatur & tanquam homo bibebat, propterea pueriliter geſtabatur, ulnis portatus virginalibus & recumbens in gremio matris, propterea defeſſus ſedebat, & ſomno indigens dormiebat: ſed & verberatus dolebat, & flagris cæſus patiebatur, & labores ſuſtinebat corporis, manus & pedes in cruce transfixus. Dabat enim, quando volebat, & humanæ naturæ tempus agendi & patiendi quæ erant ejus propria: ne quædam phantaſia & inanis viſio judicaretur ejus inclyta incarnatio.

„ Non enim hæc invitus aut coactus ſuſcipiebat, etiamſi ea naturaliter & humane admittebat, & humanis motionibus faciebat & agebat. Procul abſit hæc exſecranda cogitatio. Deus enim erat, qui hæc pati ſuſtinebat carnaliter, & nos ſervabat ſuis paſſionibus: & impaſſibilitatem per hæc nobis concilians, aliquando humane pati, agere, & operari ipſe voluit, & videntes juvare ſtatuit propter quos etiam homo revera factus eſt: & non quando naturales & carnales motiones volebant naturaliter moveri ad operationem, aut etiam inſidiantes impii inſidias audaciſſime implere deſiderabant. Corpus enim paſſibile, & mortale, & interitui obnoxium induerat, naturalibuſque & in quas non cadit reprehenſio obnoxium affectionibus: idque convenienter ſuæ naturæ pati & agere conceſſit uſque ad reſurrectionem ex mortuis. Illic enim & quod eſt noſtrum paſſibile mortaleque & interitui obnoxium diſſolvit, & ex iis nobis conceſſit libertatem. Atque ſic quidem abjecta & humana voluntarie ſimul & naturaliter agens, iis quoque Deus oſtendebatur. Erat enim ipſe ſibi promus ac diſpenſator humanarum paſſionum, & actionum: & non ſolum diſpenſator, ſed etiam rector & magiſter, etiamſi paſſibili natura incarnatus fuerat naturaliter. Et ideo ſupra hominem erant ejus humana: non quoniam natura erat non humana; ſed quoniam ſua ſponte homo factus eſt; & homo factus ea ſuſcepit voluntarie, & non tyrannice aut coacte nonnunquam, ſicut nos, & involuntarie: ſed quando, & quantum volebat ipſe concedere iis qui afferebant perpeſſiones, & affectionibus quæ fiebant ſecundum naturam, annuit. Divina autem præclara & ſumma, & quæ aperte noſtram ſuperant humilitatem, quæ quidem erant admirabilia, operumque quæ erant præter opinionem proceſſus: cujuſmodi erant abſque ſemine conceptio, Joannis in utero exultatio, partus abſque corruptione, virginitas ante partum & in partu impolluta, & poſt partum inoffenſa; paſtorum cæleſtis initiatio, magorum a ſtella incitata tractio, & cum ea donorum oblatio & adoratio, literarum abſque doctore cognitio: *Quomodo enim*, inquit, *novit hic literas, qui non didicit?* ignorantiæ amatorum malignum amorem aliqua ex parte arguens: ex aqua in vinum tranſmutatio, infirmorum ſanatio, cæcorum viſus redditio, mancorum ac mutilorum in priſtinum ſtatum reſtitutio, paralyticorum confirmatio ac corroboratio, claudorum recta ingrediens motio, leproſorum præclariſſima mundatio, eſurientium abſque ullo labore repletio, eorum qui perſequebantur occæcatio, ventorum ſedatio, tranquillus maris ſtatus, ſuper aquas in corpore ingreſſus, immundorum ſpirituum fugatio, elemento-

„ rum

„ rum repentina perturbatio, monumentorum ſpontanea apertio, poſt triduum a mortuis ſuſcitatio, interitus quæ non deſinit diſſolutio, ſalvo lapide & ſepulcri ſignaculo abſque ullo impedimento egreſſus, oſtiis clauſis qui arceri non poterat ingreſſus, ad cœlos e terra miraculis plenus & in corpore aſcenſus, & omnia his ſimilia, quæ & orationis naturam & vocis vires ſuperant, & omnem humanam vincunt cogitationem; quæ quidem omnia, facta ſupra humanam rationem & naturam, Dei Verbi divinæ eſſentiæ & naturæ erant certa indicia, etiamſi fiebant per carnem & corpus, & non agebantur abſque carne animata rationabiliter. Nec ideo Deum Verbum conjiciemus expertem carnis, aut ſtatuemus eum eſſe extra corpus, quoniam ea agebat quæ ſuperabant corpora. Verbum enim vere fuit incarnatum, & citra fallaciam incarnatum, fuit corpore præditum: & unus cognoſcebatur Filius, qui ex ſe omnem proferebat operationem, divinam & humanam, humilem & inhentem; terreſtrem & cœleſtem; carnalem & incorpoream; viſibilem & inviſibilem, circumſcriptilem, & incircumſcriptilem, duabus ejus naturis reſpondentem, & ipſas per ſe tacite prædicantem, & aperte annunciantem.

„ Nam unus cum eſſet & idem in hypoſtaſi Filius individuus, & duæ naturæ idem cognitus, altera quidem divina faciebat miracula; altera vero ea admittebat quæ erant adjecta & humilia. Dicunt itaque theologi, qui pro Chriſto ſunt veris redimiti coronis, & eloquentiam divinitus acceperunt, nobis contexentes divinas laudationes: Quando de uno Filio diverſas voces audiveris, convenienter naturis divide quæ dicuntur: ſi magnum quidem quid & divinum, divinæ naturæ tribuens: ſi quid autem parvum & humanum, humanæ aſſignans. Sic enim & vocum effugies diſcrepantiam; unaquaque natura ea accipiente quæ ſunt ejus propria: & ante omnia ſæcula & recentem ſecundum ſanctas ſcripturas confiteberis. Sed ſic quoque in uno Filio, inquiunt, omnem quidem operationem non ſeparavit quiſpiam ab una filiatione; cujus autem naturæ ſit proprium, id quod fit, cognoverit ratione. Pulcherrime ergo ab eis eſt dogma conſtitutum, unum quidem fateri Emmanuelem. Sic enim Deus Verbum incarnatus nominatur: & eundem omnia facere, & non alium & alium, excelſa & minima, extra omnem disjunctionem ac ſeparationem. Quo fit ut ejus naturarum inconfuſa cognoſcatur duplicitas: & in duas hypoſtaſes & perſonas idem omnino non dividitur; ſed eſt unus & idem Filius, & Chriſtus individuus qui individue cognoſcitur in duabus naturis. Et ejuſdem Filii omnia affirmamus: & omnes ejus voces credimus & operationes. Et ex eis aliæ quidem ſunt divinæ, aliæ autem rurſus humanæ; aliæ autem medium quemdam locum tenent, ut quæ in ſe ſimul habeant divinitatem & humanitatem. Hujus autem poteſtatis eſſe dicimus communem & quæ [illegible], id eſt, divina & humana dicitur, operationem: quæ quidem eſt una, ſed alterius generis & diverſa, quam Areopagita a divino Paulo divinæ captus dixit divinus Dionyſius; ut quæ ſimul in ſe habeat id quod eſt divinum & humanum, & per venuſtiſſimam & compoſitam appellationem, uniuſcujuſque eſſentiæ & naturæ perfecte unamquamque ſignificent operationem.

„ Deum ergo Verbum qui eſt ante ſæcula glorificantes, & Patri coæternum, aſſerimus eum ſuſtinuiſſe temporalem generationem; qua ex Virgine proprie & vere Deipara Maria incarnatus, natus eſt. Et ideo duas fuiſſe generationes a piis jure creditur: & cum idem eſſet perfectus in divinitate, perfectus idem erat in humanitate; neque eſſentiarum differentia diviſus, neque hypoſtaſis & perſonæ identitate, naturas adducens ad identitatem eſſentialem: ſed ex quibus naturis apparuit in hypoſtaſi, in eis manſit individue; aperte & vere omnia opera noſtra ſubiens, & naturales affectiones, reſque in quas non cadit reprehenſio, remotuſque a labe & vituperatione, & in quibus non invenitur veſtigium alicujus peccati. Peccatum enim non fecit, neque inventus eſt omnino dolus in ore ejus. & nobiſcum ſimul humane verſatus, ut qui perfectus homo cognoſceretur, idem quoque erat Deus abſque intermiſſione, & miracula faciens, ut conveniebat. Deus enim perfectus cognoſcebatur, & humana intelligenter animata carne erat contemperatus; ad paſſionem aſcendit voluntariam, & voluntarie proditur Judæis: immo vero ſeipſum ipſis prodit propter hominum ſalutem; vincitur que & colaphis afficitur, & conſpuitur: flagris cæditur, irrideturque & chlamyde purpurea tanquam univerſorum rex induitur: & arundo tanquam ſceptrum regale in manus ejus regaliter traditur, & Pilato judicante condemnatur, & tandem ligno affigitur, pedibus & manibus cruentatur cruci ſalutari affixus, & ſimul in altum ſuſtollitur cum latronibus, acetoque potatur & fel guſtat, & exclamans Patri tradit animam, & ei latus lancea ſauciatur, aquamque & ſanguinem ſalutarem profundit poſt mortem; & mortuus e cruce demittitur, juſtaque ei fiunt, & myrrha ungitur, & triduana ſepelitur ſepultura, & poſt triduum ſurgens procedit e ſepulcro, & omnes ſecum mortuos facit ſurgere, a ſepulcro & interitu deducens ad vitam ſuam quæ non terminatur per ſuam a mortuis reſurrectionem: diſcipulis quoque cum a mortuis ſurrexiſſet apparet, eſuque & potu & manuum apoſtolicarum contrectatione fidem facit carnis ſuæ reſurrectionis, & eis præbet ſanctum Spiritum, ut qui ſit ei cognatus & ejuſdem generis. Et evehitur in cœlos, immo vero tanquam cœlis dominans aſcendit, & ſedet ad dextram Patris, ſedem habens paternam regalemque & ſupernam. Unde rurſus veniet, facturus judicium vivorum & mortuorum, & unicuique redditurus convenienter actionibus quas fecit unuſquiſque, ſive bonas quis actiones, ſive malas fecerit ac vituperabiles: quem cum Patre & Spiritu in univerſos regnum obtinere credimus, quod revera nunquam deſinit, finemque & terminum non accipit.

„ Atque de incarnata quidem œconomia, idem eſt autem dicere de Dei Verbi incarnatione, humilibuſque & abjectis nobis aſſimilatione, quomodo dicam & ſentiam, paucis ſignificavi. De mundi autem qui cernitur ab initio facta conſtitutione, & conſummatione, quam haud ita diu ab hinc eſt accepturus, confiteor, o venerandi, quod

„ omnia

omnia non ſolum viſibilia, ſed etiam inviſibilia Deus unus eſt fabricatus, Pater, Filius, & Spiritus ſanctus; æterna natura experſque principii, & ex nihilo ad hoc ut ſint deduxit: & cum prius non eſſent ea effecit, & eorum innumerabiles ſapienter produxit differentias. Omnia enim per unigenitum Pater fecit in ſancto Spiritu: quæ etiam ſaſapienti continet providentia, ut Deus ſuorum operum curam gerens: & temporale principium omnibus conſtituens, ſenſibilia quidem fini ſubjecit temporali: intelligibilia autem & inviſibilia ex his pluris æſtimavit & nequaquam quidem moriuntur & intereunt, ut ſenſilia quæ ſunt fluxa & facile tranſeuntia: non tamen ad immortalem pervenerunt naturam aut ad eſſentiam ineffabilem; ſed eis largitus eſt gratiam quæ ab interitu & morte ea arcet. Sic permanent hominum animæ interitui nequaquam obnoxiæ, ſic ſunt angeli perpetuo immortales non vere, ut diximus, naturam interitui non obnoxiam aut eſſentiam proprie habentes immortalem: ſed a Deo aſſecuti gratiam quæ eis ſuppeditat immortalitatem, & ab interitu procurat emotionem. Sed non quoniam hominum animæ Dei gratia, expulerunt interitum qui omnibus creatis inſidet naturaliter, propterea eas eſſe ante corpora ſuſpicabimur, aut ante viſibilis mundi productionem & conſtitutionem, in aliqua æterna vita exſiſtere cogitabimus & vitam cœleſtem habere dicemus, carnis expertem & incorpoream agentes vitam in cœlo quod nondum erat, ut vult deſipiens Origenes, & ejus ſymmiſtæ eademque ſentientes Didymus, & Evagrius, & eorum reliqua quæ ſolicite fabulas ſectatur turba; qui non hoc ſolum per errorem opinantur, in gentium dogmata incidentes, & Chriſtianam inquinantes ingenuitatem; ſed horum etiam quibus nunc induti ſumus corporum, amenter tollunt reſurrectionem, blaterantes innumerabilia impiis ſuis & fabuloſis figmentis digna. Ad quos increpandos ſufficit, quod a Paulo dicitur ad Corinthios: *Si non reſurgunt mortui, neque Chriſtus reſurrexit*, & ſic de cetero evaneſcunt in ipſis cogitationibus Adjicietur ergo, *Vana eſt fides veſtra*. An non venerandæ veſtræ confeſſionis hæc quoque pars fuit, hujus carnis reſurrectio? A nobis enim exigitur, ut confiteamur reſurrectionem, cum ad ſalutarem baptiſmum accedimus. Propterea enim, quemadmodum contemplatus fuit quidam ſapiens, univerſa Unigeniti inſignis & præclara œconomia præclare fuit adminiſtrata, ut ſervaret imaginem, & carnem redderet immortalem.

Non in hoc autem ſolum amentes errant, & a recta via declinant: eſſet enim, ut in malorum collatione, ferenda impietas; ſed alia etiam innumerabilia præter apoſtolicam & paternam noſtram dicunt traditionem paradiſi ejiciens plantationem, in carne factum eſſe Adam non volentes, Evæ quæ ex ipſo facta fuit vituperans effictionem, vocem ſerpentis abrogantes, cœleſtium mentium ordines ſic quidem ab initio a Deo fuiſſe conditas prohibentes, ex condemnatione autem quæ præceſſit & everſione eas imaginantes, tanquam in henade mentium, omnia producta fuiſſe rationalia, impie ſimul & fabuloſe ſomniantes: ſupercœleſtium aquarum creationem vituperantes, ſupplicii finem eſſe volentes: & omnium quidem ſenſilium perfectum interitum adducentes, omnium autem rationalium, angelorum, dæmonum, hominum reſtitutionem affirmantes, & rurſus in fabuloſam henadem differentias eorum confundentes: quando etiam nihil a nobis differre Chriſtum, quem ipſi delire ſuo dogmate conſtituunt, non quem nos pie prædicamus, gloria, & honore, aut regno, aut dominatu dæmoniace affirmant: innumerabilia etiam alia proferentes ex diabolico & impio cordis ſui theſauro: non una ſolum turbida perverſione, ſed innumerabilibus proximum potantes, & eorum animas morte afficientes infelices, pro quibus Chriſtus mori eſt dignatus, & in pretium earum redemptionis divinum ſuum effudit ſanguinem, & donum quod omnem ſuperat æſtimationem, ſuam o beati, animam depoſuit. Nos autem qui rectæ inculpatæque ac ſapientis fidei rationali lacte ſumus potati, ſincerumque ac bonum Dei Verbum guſtavimus, omnibus illorum obſcuris expulſis dogmatibus, liberi ab omnibus nefariis eorum ineptiis, & patrum noſtrorum inſiſtentes veſtigiis. & hujus mundi dicimus conſummationem, & vitam illam quæ poſt Chriſti adventum futura eſt æternam credimus, & ſupplicium non eſſe terminandum certo tenemus: illam quidem ſine fine oblectantem eos qui bona egerunt, hanc autem perpetuo dolore cruciantem atque adeo caſtigantem eos qui hic fuerunt amatores improbitatis, & noluerunt duci pœnitentia priuſquam hinc excederent. *Vermis* enim *eorum non morietur*, inquit Chriſtus judex, ipſa Veritas: *& ignis eorum non extinguetur*.

Hec cum ſentire & credere, o ſapientiſſimi, ex apoſtolica, & ex prophetica, & legitima, ex patrumque & doctorum acceperimus prædicatione, vobiſque ſapientiſſimi ea manifeſta fecerimus, & vos nihil celaverimus, deinceps & conſequens & conſentaneum & traditioni veteri conveniens, ſanctorum patrum noſtrorum congregationum ſanctas ſynodos literis facere manifeſtas; quas ut quæ animabus noſtris lumen præbeant colimus, & perpetuo eas habere optamus: ut per eas beatæ quoque ſimus vitæ participes, tanquam eorum ingenui filii & ſucceſſores. Quatuor ergo in divinis eccleſiæ dogmatibus, magnas ſanctas & œcumenicas ſynodos admittimus, quæ evangelicis decorantur ſplendoribus, & evangelicorum characterum quantitate illuſtrantur. Harum primum locum obtinere dicimus, trecentorum decem & octo divinorum patrum qui Nicææ convenerunt concilium, quod divino nutu congregatum Arrianæ inſaniæ deſtruit abominationes. Poſt illud autem tempore, non gloria & gratia, congregatur ſecundus conventus, qui fuit congregatus in regia civitate: erant autem centum & quinquaginta divini patres, qui hunc divinitus congregatum implebant cœtum: qui Macedonii, Apollinarii, & Magni fulmineam extinguit impietatem; & a tam gravi incendio piorum cœtum liberat. Tertium poſt hoc ſolo tempore glorificeo concilium, quod prius Epheſi divino conſedit conſilio. Dioſcori enim quod dicitur ſecundum, cum reproba Eutychis ſententia fuit deprehenſum congruere. Quod quidem pri-

„ primum concilium fuit quidem cœtus ducentorum ſanctorum patrum: dejicit autem hominis adoratorem Neſtorium, & ejus omnem cum Chriſto pugnantem impietatem. Poſt tria tempora ſolum quartum congregatur concilium ſexcentorum ſimul & triginta celebrandorum patrum, & fidei luminarium: qui Chalcedone convenerunt divinitus, & habuerunt adjutricem Euphemiam martyrem, quæ etiam in hodiernum uſque diem pro eorum fidei decreto propugnat, inſigniſque & maxime eorum congregationis curam gerit perpetuam: profanum autem par interimit, Eutychem, inquam, & Dioſcorum, & eorum cum Deo pugnantem obſtruit malitiam, quæ ex Apollinario tanquam fonte promanabat, & implebat omnes rivos impietatis. Cum impia autem eorum hæreſi, per orthodoxa ſua pronunciata, ejicit etiam Neſtorii Dei hoſtis ſceleratam hæreſim. Nam adverſus eam ſic impudentia exſultantem fuerat congregata. Unde etiam eam plene affecit, & atriis expulit eccleſiaſticis.

„ Præter has autem magnas & œcumenicas honore pares ſanctorum patrum quatuor congregationes, quintam quoque aliam poſt has congregatam ſynodum œcumenicam admitto, quæ ipſa quoque fuit in urbe regia, Juſtiniano tunc adminiſtrante ſceptra Romani imperii; quæ congregata quidem fuerat ad confirmandam inclytam ſynodum Chalcedonensem: tollit autem & ad exitum abjicit, primarie quidem Origenem inſipientem & omnes ejus ſomniis plenas elegantias, & ſcripta plena multiplicis & variæ impietatis; cum eo autem Evagrii & Didymi doctrinam, & omnes eorum Græcas & prodigioſas & fabuloſas etiam nugas. Poſt quos Mopſueſtiæ evellit Theodorum, Neſtorii Dei hoſtis magiſtrum: & tanquam exſecrandam cum blaſphemiis ejus ſcriptis ejicit zizaniam. Theodoreti autem quæ male adverſus pietatis propugnatorem Cyrillum impie ſcripta ſunt, & ea in quibus adverſus duodecim capita ejuſdem divini Cyrilli, primam ſanctam ſynodum Epheſinam & rectam noſtram fidem accuſavit, impio Neſtorio gratificans: & illa quæ eandem participant condemnationem, quæ quidem ſcripſit defendens Diodorum & Theodorum. Cum quibus Ibæ quoque epiſtolam, quæ dicta eſt ſcripta eſſe ad Perſam, qui dicitur Maris, expulit, non ſolum ut rectorem dogmatum adverſariam, ſed etiam plenam omni impietate. Illas ergo ſanctas & magnas & œcumenicas quatuor amplector ſynodos, & ut unum ſentientes ſuſcipio: & præter eas hanc quoque quintam colo & venero, & quæcumque ſunt eorum lubens admitto: tam quæ ſunt in dogmatibus & diverſis doctrinis, quam quæ in anathematiſmis & decretis adverſus hæreticos. Unde etiam lubenter admitto & ſuſcipio quos ſuſceperunt, & anathemate ferio & ejicio quos anathemati ſubjecerunt & putarunt ejiciendos a catholica & ſancta noſtra eccleſia.

„ Has ſanctas & beatas quinque ſequens ſynodos; unam ſolam ſcio fidei diſciplinam & unum ſymbolum, quod ſapientiſſima & beatiſſima trecentorum decem & octo divinorum patrum qui Nicææ convenerunt ex ſancto effata eſt Spiritu; quod etiam centum quinquaginta ſanctorum & a Deo inſpiratorum patrum, qui Conſtantinopoli congregati erant, conventus confirmavit; & Epheſina prima ducentorum patrum comprobavit ſynodus; & ſexcentorum & triginta ſanctorum patrum Chalcedone admiſit & corroboravit cœtus, illæſumque, infractum, & inviolabile aperte dixit eſſe ſervandum: Suſcipimus autem & iiſdem ulnis amplectimur omnia divini Cyrilli ſcripta divina ac ſapientia, tanquam plena omni rectitudine, & quæ deſtruunt omnem hæreticorum impietatem: præcipue autem duas ad Deo inviſum Neſtorium ſynodicas epiſtolas, ſecundam & tertiam: cui etiam conjuncta ſunt duodecim capita, quæ univerſam Neſtorii malignitatem ſanctorum apoſtolorum totidem exuſſerunt carbonibus. Cum his ſuſcipio etiam ad ſanctiſſimos Orientis præſules ſcriptam ſynodicam epiſtolam, in qua etiam ſacras vocavit eorum voces, & pacem cum eis confirmavit. Cum quibus connumerari etiam dicimus ipſa ſcripta præſulum apoſtolicorum, ut quæ ipſe divinus ſuſceperit Cyrillus, certiſque & non ambiguis vocibus teſtatus ſit eſſe orthodoxa. Similiter his ſacroſanctis ſapientiſſimi Cyrilli ſcriptis, tanquam ſacram & honore parem, & ipſius orthodoxæ ſententiæ genitricem, a Deoque datam & divinitus inſpiratam magni divinique Leonis, ſanctiſſimæ Romanorum eccleſiæ, vel univerſæ potius quæ eſt ſub ſole luminis, epiſtolam; quam ſancto plane motus Spiritu, adverſus male ſentientem Eutychem, Neſtorium Deo inviſum & deſipientem, ſcripſit ad Flavianum inclytum antiſtitem regiæ civitatis; quam etiam appello & ſtatuo columnam rectæ fidei, ſanctos patres qui ſic ſtatuerunt ſequens; ut quæ nos quidem omnem doceat fidem orthodoxam, omnem autem improbam & hæreticam exterminet ſententiam, & a ſanctæ noſtræ catholicæ divinitus cuſtoditis expellat atriis. Cum quibus divinis literis, omnes quoque ejus epiſtolas & dogmata, tanquam Petri apoſtolorum ſummi admitto, & exoſculor, & toto animo amplector.

„ Hæc, ſicut prius dixi, ſacroſancta & divina beatorum patrum quinque ſuſcipiens concilia, & omnia ſapientiſſimi Cyrilli ſcripta, & maxime quæ facta ſunt adverſus inſaniam Neſtorii: & orientalium antiſtitum ad ipſum diviniſſimum Cyrillum ſcriptam epiſtolam & ejus teſtimonio comprobatam orthodoxam: & quæcumque Leo ſanctiſſimæ Romanorum eccleſiæ ſcripſit paſtor ſanctiſſimus, & maxime quæ adverſus Eutychianam & Neſtorianam compoſuit abominationem: hæc quidem tanquam Petri, illa autem tanquam Marci agnoſco decreta; quin etiam omnia omnium catholicæ noſtræ eccleſiæ eximiorum Myſtagogorum pia documenta, ſive in orationibus & aliis ſcriptis, ſive in aliquibus comprehenſa ſunt epiſtolis. Et, ut ſemel dicam, omnia ſuſcipio, & amplector quæ noſtra ſancta catholica admittit eccleſia: & anathematizo ac profana reputo: quæ ipſa abominatur ſapientiſſime, & ducit aliena a vera religione, non ſolum libellos & oratiunculas, Deoque repugnantia & ſurreptitia dogmata; ſed etiam hæreticas & male ſentientes, & quæ improbas induxerunt hæreſes, perſonas.

„ Et ut de eis plene reddamini certiores, ipſas ex primo perſonas quas anathematizo & condemno; non lingua ſolum & ore; ſed cor-

corde & ſpiritu; ut quæ ſemper aperte viſæ A
ſunt inſidiari ſanctæ noſtræ & catholicæ &
dei. Sint ergo ſemper anathema & catathe-
ma a ſancta & conſubſtantiali & adoranda
Trinitate, Patre, & Filio, & Spiritu ſancto,
primum quidem Simon magus, qui primus
peſſime incepit peſſimas omnes hæreſes; cum
quo etiam Cleobius, Menander, Philetus,
Hermogenes, Alexander faber ærarius, Do-
ſitheus, Gortheus, Saturninus, Masbotheus,
Adrianus, Baſilius, Iſidorus ejus filius & in-
ſania ſuperior, Ebion, Carpocrates, Epipha-
nes, Prodicus, Cerinthus, & Merinthus,
Valentinus, Florius, Blaſtus, Artemon, Se-
cundus, Caſianus, Theodotus, Heracleon,
Ptolomeus, Marcus, Colobarſus, Ademis, B
Cariſtius, Theodotus coriarius, Theodotus
alter, Euphrates Perſicus, Monoimus Arabs,
Hermogenes, Tatianus Syrus, Severus, A-
ſclepiodotus, Bardeſanes, Harmonius ejus fi-
lius & ei par errore, Hermophilus, Cerdo,
Sacerdo, Marcion Ponticus, Apelles, Apol-
lonides, Potitus, Prepo, Pithon, Synerus,
Theodotus Trapezita, Montanus, Priſcilla
& Maximilla, inſanæ ejus diſcipulæ, Nepos,
Elceſeus, Origenes, Origenes alter qui &
Adamantius, Sabellius Libycus, Navatus,
Paulus genere Samoſatenus, Cleomenes,
Noetus Smyrnæus, Manes, qui ab impia in-
ſania cognomen eſt adeptus, Sabbatius, Ar-
rius, Meletius, Aetius, Eunomius, Aſte- C
rius, Eudoxius, Donatus, Macedonius, qui
cum ſancto Spiritu depugnavit, & πνευματο-
μάχων, id eſt hoſtis Spiritus dignum accepit
cognomen, Apollinarius Laodicenus, & ejus
filius Apollinaris, Magnus, Polemon, Cele-
ſtius, Pelagius, Julianus, qui pro eadem de-
pugnant inſania: Theodorus Mopſueſtiæ, &
Neſtorius exſecrandæ hominis adorationis ex-
ſecrandi præcones: Cyrus & Joannes Cili-
ces, ejuſdem impietatis impii propugnatores:
Dioſcorus Eutychis defenſor, & patronus
Barſumas, Zoras, Timotheus qui dicitur
Ælurus: Petrus Mongus, & Acacius qui *
eximanitivum fabricati ſunt Zenonis: Lam-
petius abominandus princeps * Marcioniſta- D
rum hæreſis, Dydimus, Evagrius augurum
Origenis myſteriorum ſceleſtiſſimi duces: Pe-
trus fullo qui hymno ter ſancto crucem au-
ſus eſt adjungere: Petrus alter hiberica &
mente barbara labes: Eſaias hujus Petri
ſodalis, qui aliam capite caſſam in Acephalis
oſtenderant hæreſim: Cum quibus omnibus,
& ante omnes, & poſt omnes, & ſicut om-
nes, & ſuper omnes, ſit etiam anathema Se-
verus horum diſcipulus inſaniſſimus, qui om-
nium Acephalorum tam novorum quam ve-
terum fuit tyrannus crudeliſſimus, & ſanctæ
catholicæ eccleſiæ inimicus infeſtiſſimus, &
ſanctiſſimæ Antiochenæ eccleſiæ adulter ini-
quiſſimus & corruptor ſceleratiſſimus: Theo- E
doſius Alexandrinus: & Athimus Trapezun-
tius, Jacobus Syrus, Julianus Halicarnaſ-
ſeus, Feliciſſimus, Gajanus Alexandrinus, a
quibus Gajaniſtarum, ſeu Julianiſtarum exor-
ta eſt hæreſis: Dorotheus qui eandem impie
defendit hæreſim, Paulus qui non ſolum di-
ctus fuit ſed etiam fuit revera niger: Joan-
nes Grammaticus, cognomine Philoponus vel
potius Matæoponus, id eſt, laborans in re-
bus inanibus, Conon & Eugenius, tres ter-
næ divinitatis exſecrandi defenſores: Themi-
ſtius ignorantiæ pater, genitor & ſator nefa-

* Alluſio eſt ad Græcum nomen, Ενωτικὸν Unitivum.
* Pro Marcioniſtarum.

rius, qui dicebat Chriſtum verum Deum no-
ſtrum ignorare ultimum diem judicii, igno-
rans quæ diceret ipſe furore correptus, & ne-
ſciens quæ ipſe ignorans loqueretur. Si enim
eorum quæ dicebat vim minime ignoraſſet,
non & perniciosam tunc introduxiſſet igno-
rantiam, & ignorantiæ piaculum acriter de-
fendiſſet: ignorare Chriſtum, non quatenus
erat Deus æternus, ſed quatenus revera fuit
homo, diem conſummationis & judicii, eru-
ctans ex impiis præcordiis, eumque ſolum
hominem faciens, & quandam hujuſmodi alia
proferens Acephalorum, & unam Servatoris
noſtri Jeſu Chriſti naturam imaginans com-
poſitam. Sit autem cum eo Petrus quoque
Syrus anathema, & Sergius Armenius, qui B
parvam ternam divinitatem inducebant; & ne
ſic quidem inter ſe conſentiebant, & nec ea-
dem ſimiliter inter ſe opinabantur. Damia-
nus qui horum quidem erat inſigniter adver-
ſarius, novus autem noſtris temporibus ap-
paruit Sabellius: cum quibus eorum etiam
impietatis ſucceſſores ſint anathema, & cata-
thema: & Athanaſius Syrus, & ex Zygari
Anaſtaſius, & qui non convenientem eorum
convenientiam non convenienter indocteque
admittunt, & jumentorum inſtar ratione ca-
rentium ab eis ducuntur: & inter ſe qui-
dem, inquit, mutuo commiſcentur, a ſe au-
tem invicem anathematiſmis inimice ſaucian-
tur. Cum eis autem induantur & anathema- C
te feriantur, Beniamin Alexandrinus, & Joan-
nes, & Sergius, & Thomas, & Severus Sy-
ri, qui vitam adhuc degunt exſecrandam, &
inſane oppugnant pietatem. Cum eis autem
ſit horum quoque anathematiſmorum ſocius
Menas Alexandrinus, propugnator & defen-
ſor Gajanitarum hæreſis, qui aperte bellum
gerit adverſus prædicationem veritatis, om-
neſque ejus ſocii, & in impietate conjuncti.
Paribus quoque feriantur anathematiſmis om-
nes hæreſes, quæ poſt Chriſti adventum vi-
guerunt, & Chriſti eccleſiam auſæ ſunt op-
pugnare: Nempe Nicolaitarum, Euchitarum,
Cajanorum, Adamianorum, Marbiliotarum,
Borborianorum, Naſenorum, Stratioticorum, D
Ophianitarum, Pithianorum, Sophianorum,
Ophitarum, Cainorum, Antitactitarum, Pe-
raticorum, Hydroparaſtatarum, Encratita-
rum, Marcioniſtarum, Phrygum, Pepuzia-
norum, Artotyritarum, Taſcodrugorum,
Teſſareſcædecatitarum, Nazaræorum, Mel-
chiſedecitarum, Antidicomarianitarum, Ta-
thyrianorum, Marcianorum, Dulianorum,
Anthropomorphitarum, Hieracitarum, Meſ-
ſalianorum, Eutychitarum, Acephalorum,
Urſunuphitarum, Eſajanorum, Agnoitarum.
Jacobitarum, Tritheitarum, & quæcumque
fuit præter has impias & inſana hæreſis.
Omnes ergo prius recitatos hæreſiarchas, &
quæ poſt eos nominatæ ſunt impiæ hæreſes, E
& ſchiſmata anathematizo, & catathematizo
animo corde & ore, menteque oratione &
verbis; & omnem alium exitioſum hæreſiar-
cham, & omnem aliam profanam hæreſim,
& omne aliud inſanum ſchiſma, quoſcumque
noſtra catholica anathematizat eccleſia. Ana-
thematizo autem & catathematizo omnes
quoque qui eadem quæ ipſi ſentiunt, qui æ-
mulati ſunt eaidem quas ipſi impietates, &
abſque pœnitentia in eis deceſſerunt, & eos
qui nunc quoque in eis perſeverant & bellum
gerunt adverſus noſtram catholicam eccleſiam.

ACTIO IX

ANNO CHRISTI [illegible]

„ prædicationem & fidem noſtram orthodoxam, A & intemeratam ferientes. Et anathematizo rurſus ſimiliter omnia eorum ſcripta cum Deo pugnantia, quæ compoſuerunt adverſus ſanctiſſimam noſtram catholicam eccleſiam, & conſcripſerunt adverſus rectam noſtram & intemeratam fidem: & cum ipſis profanis hæreſibus anathematizo etiam omnem aliam Deo odioſam & male ſentientem hæreſim quam ſancta catholica noſtra eccleſia conſuevit anathematizare & condemnare, earumque authores & genitores, earumque exſecrandos libellos & oratiunculas: ſola honorans tenens & colens dogmata ſanctæ catholicæ & apoſtolicæ noſtræ eccleſiæ, quæ vobis ſingillatim & paucis expoſui per ſynodalium B litterarum, ut dixi, compendium; cum quibus etiam opto hinc diſcedere, quando Deus hoc fieri juſſerit. Unde etiam rogo veſtram paternam ſanctitatem, ut a mea humilitate more ſynodali ſuſcipiens literas, paternis intueatur oculis, & eas fraterno aſpectu conſideret: & ſi quid oſtenſum eſt propter ignorantiam, aut prætermiſſum propter oblivionem, aut propter feſtinationem non animadverſum, aut propter brevitatem truncatum & non commemoratum, aut propter linguæ immobilitatem ſilentio præteritum, aut propter linguæ tarditatem, & maximam vocis gracilitatem, aut propter agreſtiorum verborum imbecillitatem, vel non volentibus nobis eſt omiſ- C ſum, additionibus ſuppleat, & ſermonibus ex paterna plenitudine procedentibus & correctionibus dirigat; & gratiſſimam tribuat firmitatem fraternis motam ſtudiis & paternis irrigatam acceſſionibus: ne & in eis deficiens imperfectio ſemper appareat: nec infirmitas ſæpe aberrans ignorantia, perpetuo maneat imbecilla & per totam vitam ægrotans. Quod quidem ſi amice & ſincere a vobis fiat, me quidem ditaverit & ſanaverit; vobis autem beatiſſimis ſuo teſtimonio tribuerit commiſerationem & affectionem, idem eſt autem dicere: fratrum & filiorum amorem. Sit autem ego a vobis ditatus, & eo quo eram defectus repletus, & in eo quod erat infir- D mum curatus, & in eo quod erat claudicans erectus, firmitateque & paternis ac fraternis coronatus divitiis, quantam vobis habere gratiam & cum ea gaudium cenſebor: aut lætitiam decerpere, & voluptatem quæ ſum ma cognoſcetur? Sed hoc quidem Deus ſolum ſciverit: ſciverim autem ego quoque, o venerabiles, qui tale lucrifacio meritum & præclarum decerpo beneficium. Sciveritis autem fortaſſe vos quoque & didiceritis, ſi cordis mei fervorem ad pietatem videritis, & magnam animæ dilectionem animæ oculis contemplati fueritis. De his ergo amplius a vobis verbis petere mittens: ſcio enim fore ut hæc omnino impleatis, etiam ante noſtras mi- E nimas petitiones fraternæ caritatis igne ſuccenſi, & paterno inflammati deſiderio: illud autem rogo & nunquam rogare deſino, ut me veſtris ad Deum precibus & orationibus ferventiſſime protegatis, qui timeo & contremiſco, & non poſſum ferre onus jugi mihi impoſiti. Nec hoc ſolum; ſed ut etiam hunc Chriſti gregem mecum paſcatis, qui quidem mihi commiſſus eſt paſcendus: non poſſum autem, niſi vos opem feratis, eum paſcere divinis & utilibus germinibus; & illæſum ſervare & inoffenſum. Et propterea rogo & oro,

A ne ſi eæ quodvis damnum patiantur propter meam ignorantiam & imperitiam & quæ ad rite paſcendum non ſufficit imbecillitatem, ſimiliter atque ipſæ læſus, in die judicii judicet, & eorum qui pretioſas Chriſti oves furantur occidunt & perdunt, interminatum ſubeam ſupplicium. Ad earum enim ſalutem & augmentum & optimis herbis ſummam coactam pinguedinem, a Chriſto principe paſtorum plane ſcio & novi a me eſſe exigendam: ſed ſi quid, o venerandi, Deo concedente poteſtis nobis ferre auxilii, contendite, ne & ego ipſe & hæ Chriſti oves pretioſiſſimæ propter meam imbecillitatem capiantur a feris. Pariter autem ego quoque B enixe vos rogo, ut intenſas & perpetuas fundatis ad Deum preces & ſupplicationes pro Chriſti amantibus & ſereniſſimis noſtris Imperatoribus, qui divinitus clavos ſortiti ſunt imperii: ut miſericors & clemens Deus, qui voluntati parem habet potentiam, veſtris gratis placatus precibus, eis quidem concedat magnam annorum multitudinem, deique maximas adverſus barbaros victorias & trophæa: & filiis filiorum eos coronet: & divina pace muniat, & ſceptra præbeat fortia & valida, quæ barbarorum quidem omnium, maxime autem Saracenorum ſupercilium deprimat, qui propter peccata noſtra inopinato in nos inſurrexerunt, crudelique & agreſti C ſpiritu omnia deprædantur, impiaque ac nefaria audacia. Quamobrem vobis, o beati, maximopere ſupplicamus, ut intenſiſſimas preces ad Chriſtum fundatis: ut ea benigne a vobis ſuſcipiens, eorum furorem cito deprimat, & fremitus compeſcat; eoſque humiles & abjectos det ſcabellum pedum veſtrorum, ſicut prius a Deo datis noſtris Imperatoribus: ut ipſi quidem feliciter degant, qui in terra in nos regnum obtinent, a bellicis ceſſantes tumultibus: cum ipſis autem feliciter quoque degat univerſa eorum reſpublica, eorum ſceptris fortiter vallata, & pacifici per eos ſtatus lætitiæ parentes botros decerpens. Merito autem rogo veſtram in D fratres caritatem, ut Leontium religioſiſſimum diaconum ſanctæ Chriſti Dei noſtri Reſurrectionis, & venerandi veſtri ſecreti cancellarium & protonotarium, & religioſiſſimum fratrem noſtrum Polyeuctum, qui his noſtris ſynodicis literis deſerviunt, benigno vultu aſpiciatis, & ea qua par eſt ſubmiſſione excipiatis. Hoc enim vel maxime proprium eſt veſtrum ſignum, quo veſtri ſpectatores ſemper ſtupore afficitis, ut qui in maxima ſitis altitudine & maxima induti ſitis humilitate. Sed & omnibus præclaris veſtris proprietatibus ſpiritaliter & hilariter ſuſcipite, eiſque ſpiritalia & præclara animæ dona largimini: & cito ad nos remittite lætantes E & exſultantes, quod dignati ſint videre talem Byzantiorum antiſtitem, & lætitia afficientes noſtram humilitatem, dum veſtra nobis præclare narrant, a Deo datam animæ fortitudinem, & divinitus conceſſam corporis ſanitatem; & legunt deſideratas veſtras literas, quæ noſtram rectam fidem lætificant, & animæ mores candidos reddunt, & in paſtorali ſcientia nos erudiunt, & audaces faciunt paſcendos qui hic ſunt Chriſti greges. Omnem cum vobis ſacratiſſimis religioſam alacremque fraternitatem plurimum in Chriſto Deo ſalutamus, ego humilis & mini-

„ minimus, & omnes qui mecum ſunt fratres Fortis in Domino ora pro me, ſanctiſſime frater.

„ Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Synodicas quæ nunc lectæ ſunt cognovimus literas. Dicant autem Theodorus, & Georgius religioſiſſimi presbyteri, & Joannes religioſiſſimus diaconus, legati Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani, an rurſus aliquid novi velint referre.

Theodorus, & Georgius religioſiſſimi presbyteri, & Joannes religioſiſſimus diaconus, ambo vicem gerentes ſanctiſſimi Papæ Apoſtolicæ ſedis Romæ veteris, dixerunt: Scit veſtra pietas, & ſancta & œcumenica veſtra ſynodus, quod per relationes, quæ miſſæ ſunt ad veſtram pietatem ab Agathone ſanctiſſimo noſtro Papa, omnis vis orthodoxæ & apoſtolicæ fidei declarata fuit per plurimas patrum ſententias in eis ſitas, ex abundanti autem, alias quoque dedimus ſententias in codice, quæ quidem fuerunt collata cum libris ſanctorum & eximiorum patrum. Et licet ſint nobis multæ ſententiæ ſanctorum & eximiorum patrum, his tamen contenti ſumus ad demonſtrationem orthodoxæ fidei. Tradidimus autem profanorum quoque hæreticorum ſententias in dicto codice, quæ ſanctis patribus contraria continent; nempe unam voluntatem & unam operationem in œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti: quæ ipſæ quoque fuerunt collatæ cum libris eorundem profanorum hæreticorum: & omnibus evaſit manifeſta & orthodoxorum patrum pia fides, & hæreticorum prava & perverſa ſententia. Quoniam autem a nobis eſt cognitum, quod quædam propria opera inventa ſunt, apud Macarium & Stephanum eius diſcipulum, congruentia opinionibus profanorum hæreticorum, quæ etiam ab eis ablata ſunt, & ſunt in bibliotheca venerandi patriarchii hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, ſi videtur ſapientiſſimo domino, & ſanctæ & œcumenicæ ſynodo, in medium veniant hæc opera, ut cognoſcatur vis eorum quæ in eis ſita ſunt.

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus, dixerunt: Dicat Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius hujus ſanctiſſimæ eccleſiæ, an ſicut dictum eſt ab iis qui ſunt ex parte ſanctiſſimi Papæ veteris Romæ Agathonis, opera Macarii & Stephani ſint in bibliotheca.

Georgius religioſiſſimus diaconus, bibliothecarius dixit: Ita, domine, ſicut docuerunt, qui ſunt ex parte ſedis Apoſtolicæ veteris Romæ, ſunt in bibliotheca opera Macarii & Stephani.

Conſtantinus religioſiſſimus Imperator, & ſancta ſynodus, dixerunt: Ea in medium proferantur. Cumque paululum egreſſus eſſet idem religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius, & veniſſet in ſuam bibliothecam, & mox eſſet reverſus, protulit duos libros, & unum chartaceum quaternionem.

Conſtantinus religioſiſſimus Imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Dicat Georgius religioſiſſimus diaconus, an duo libri prolati, & qui eſt cum eis chartaceus quaternio, ſint opera Macarii.

Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius dixit: Domine, hi duo libri, & qui eſt cum eis chartaceus quaternio, inventi ſunt in regia domo Philippi, in uno . . . . . quod pertinet ad monaſterium Chryſopolis, cum aliis diverſis libris. Qui quidem duo libri & qui eſt cum eis chartaceus quaternio, ex propria manu Stephani abbatis, & ex eorum inſcriptione dignoſcuntur, ſuntque opera Macarii & ipſius Stephani.

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus, dixerunt: Fiat eorum lectio. Cumque Antiochus reverentiſſimus lector & notarius ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis accepiſſet quaternionem, eum legit; qui ſic habebat in inſcriptione:

„ Exemplum libelli traditi Conſtantino pio „ & magno Imperatori, a Macario ſanctiſſimo „ Patriarcha Theopolis ſeu Antiochiæ, diœce- „ ſis orientalis, in palatio. Et cum legeretur hic quaternio, Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus, dixerunt: Quæ in hoc libello continentur, in iis quæ jam acta ſunt accepimus & ſupervacanea eſt eorum lectio. Interim autem legatur unus ex duobus libris. Cumque eum accepiſſet idem reverentiſſimus lector & notarius Antiochus, legit, ejus autem erat hæc inſcriptio:

„ Oratio habita ad pium, & pacificum Im- „ peratorem magnum Conſtantinum, a Maca- „ rio epiſcopo Theopolis. Lecta autem ejuſmodi inſcriptione, Theophanes religioſiſſimus presbyter, & præfectus venerandi monaſterii Bajarum, dixit: Pie domine, præter ordinem fecit Macarius orationem, quæ dicitur & legitur tanquam voce habita. Quæ enim a ſacerdote fit ad Imperatorem voce habita oratio, ſive etiam hiſtorica, traditur in ſenatu, & legitur. Priuſquam autem hoc fecerit, & in Sardiniam & Romam, & ad alia loca, in ſanctis codicibus, eandem voce habitam miſit orationem dictus Macarius: quod quidem fuit omnino adverſus ritum ſacerdotalem.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Nos quidem neſcimus accepiſſe a Macario orationem voce habitam: tradidit autem nobis quaſdam chartulas, quæcumque eæ ſint: quas nec hactenus legi. Eas autem altero die proferemus, cum debeat ſancta veſtra ſynodus eorum habere cognitionem. Fiat autem conſequens lectio orationis, quæ dicitur voce habita. Lecta eſt autem ea oratio referta omni improba opinione, & hæreticis in omnibus conſentiens, aperte dicens unam voluntatem, & unam operationem in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Conſtantinus pius Imperator, & ſancta ſynodus dixerunt: Alter quoque liber legatur ſimiliter. Cumque eum accepiſſet idem religioſiſſimus lector & notarius Antiochus, legit eum librum; cujus hæc erat inſcriptio:

„ Oratio miſſa a Macario archiepiſcopo „ Theopolis ad Lucam presbyterum & mona- „ chum Africæ, qui ſcripſit de nova hæreſi „ Maximianorum. Cumque hujus orationis dicta eſſet lectio, dixit ſancta ſynodus: Lecto jam libello Macarii tradito pio & a Deo coronato noſtro domino & victori Imperatori ſimiliter autem lecta quoque oratione, ut inſcriptio habet voce habita ad a Deo ſtabilitam ejus potentiam, & ea quidem completa: præterea autem legi cœpta hac quoque oratione ad Lucam quemdam monachum in Africa, quæ eſt quaſi contradictoria, & ſyllogiſmos habet Ariſtotelicos, & omnino diſcrepat a ſanctis œcumenicis quinque ſynodis, & a ſanctis & exi-

eximiis patribus qui nihil unquam tale admi A
ſerunt : cenſemus amputandam eſſe lectionem
hujus ad Lucam orationis ; utpote quod ſint
nova & aliena a ſenſu eccleſiaſtico quæ in ea
continentur , & ſibi & veritati omnino adver-
ſentur . Legantur autem reliqua hujus libri .
Et lecta fuit ex eodem libro tertia oratio ejuſ
dem Macarii de eodem argumento , cujus eſt
principium : *Ac pro pietate quidem objectiones*
adverſus hoſtes . Cumque multum procederet
lectio, dixit ſancta ſynodus : Pulverem inem-
pellivarum nugarum ſcriptorum Macarii , &
Stephani ejus diſcipuli, præcipue autem tertiæ
ejus quæ in præſentia lecta eſt orationis a no-
bis excutientes , & anathematiſmo jure ſubji-
cientes, cenſemus eſſe amputandam animæ exi- B
tioſam eorum lectionem . Ex his autem ſcri-
ptis , ad oſtendendum inter ſe conſentire jam
prolatas hæreticas ſententias ab iis qui ſunt ex
parte ſedis apoſtolicæ veteris Romæ , manife-
ſtas ex his ſcriptis blaſphemias excerpi , & his
actis inſeri oportet.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Fiat, ut
viſum eſt ſanctæ ſynodo . Et exceptæ ſunt ex
dictis Macarii ſcriptis, ut conferrentur cum ſen-
tentiis profanorum & impiorum hæreticorum ,
& inſertæ fuerunt, quæ ſic habebant:

Macarii hæretici , ex libello tradito pio Im-
peratori Conſtantino , cujus eſt principium :
Pacis Dei quæ exſuperat omnem ſenſum , caput
„ *eſt pietas* . Uni & ſoli divinæ voluntati : ut- C
„ pote quod in ipſo non ſit alia voluntas , aut
„ reſiſtat & adverſetur ejus divinæ & potenti
„ voluntati : fieri enim non poteſt ut in uno
„ & eodem Chriſto Deo noſtro duæ ſint ſimul
„ contrariæ aut etiam ſimiles volun:ates.

Themiſtii hæretici, ex ſecunda ejus contra-
dictoria, adverſus librum Theodoſii , cap. 41.
Non enim quoniam ſanctus Athanaſius dixit
Chriſtum duas oſtendiſſe voluntates in tempo-
re paſſionis, jam etiam ei duas tribuemus vo-
luntates, idque inter ſe pugnantes convenienter
his tuis ſyllogiſmis : ſed ſciemus unam tan-
quam unius Emmanuelis voluntatem , alicubi
quidem humane moveri, alicubi vero divine.

Macarii hæretici, ex oratione tertia : cujus D
eſt principium : *Pro pietate quidem objectiones* :
„ Unam enim perſonam Servatoris Chriſti ,
„ qui eſt unus ex ſancta Trinitate , prædica-
„ mus : & ejus , ut qui ſit unus , unam quo-
„ que eſſe voluntatem ſtatuimus , ſicut etiam
„ aperte declararunt qui nos præceſſerunt.

Ejuſdem ex eadem oratione : Sic nos unam
„ Chriſti voluntatem , eamque totam divinam
„ convenienter noſtris doctoribus prædicamus .

Apollinaris hæretici : Non recordantur , quod
„ hæc voluntas dicta eſt propria , non homi-
„ nis, qui eſt e terra , ſicut ipſi exiſtimant ,
„ ſed Dei qui deſcendit e cœlo .

Macarii hæretici , ex oratione quæ dicitur
compellatoria ad pium Imperatorem, cujus eſt E
principium : *Admirabile quidpiam , o victoria*
„ *inſignis domine* : Eos qui ipſis contraria ſta-
„ tuerunt , ſanctos patres noſtros condemna-
„ runt & anathematizarunt, & omnes, ut ſe-
„ mel dicam , qui unam Domini voluntatem
„ ſenſerunt : quoniam unus eſt etiam Roma-
„ norum ſedis epiſcopus Honorius , qui aper-
„ tiſſime unam ſenſit eſſe voluntatem . Simili-
„ ter autem eos quoque , qui unam dixerunt
„ operationem, non admittentes , quæ a ſan-
„ ctis patribus agnoſcitur una certa qualitate
„ prædita operatio

A Antimi hæretici , ex oratione ad Juſtinia-
num Imperatorem , cujus eſt principium : *Dei*
meminiſſe in omni argumento eſt pulcrum Si eſt
„ enim una hypoſtaſis , & una natura Dei
„ Verbi incarnata, ſicut eſt ; citra controver-
„ ſiam una quoque eſt voluntas & una opera-
„ tio ſcilicet, & una ſapientia , & una cogni-
„ tio utriuſque ſimul.

Macarii hæretici , ex oratione ab ipſo miſſa
ad Lucam presbyterum & monachum Africæ ,
cujus eſt principium : *Quale eſt iis qui in mari*
„ *periclitantur* : Cujuſmodi autem natura etiam
„ in iis quæ ſunt omnino ſeparata , ut etiam
„ rurſus a veſtra abducat ſtultitia, quando cum
„ alia aliqua operatur natura , unam non effi-
„ cit operationem ? B

Apollinaris hæretici, ex dubitationibus : In-
„ ſtrumento & ei quod movet natura eſt inſi-
„ tum, ut unam efficiat operationem . Si au-
„ tem una eſt operatio , una eſt etiam eſſen-
„ tia . Una ergo fuit eſſentia Verbi & inſtru-
„ menti.

Macarii hæretici , ex eadem oratione ad Lu-
cam presbyterum & monachum : Quamobrem
„ etiam ad ſingula eorum , quæ fiebant veluti
„ quamdam cooperatricem ad hoc maxime ſan-
„ ctam ſuam carnem feſtinabat accipere , ut
„ oſtenderet poſſe vivificare, & tanquam unum
„ jam cum eo factam eſſe: non ſecundum natu-
„ ram ſcilicet , ſed ſecundum unionem œcono-
„ micam & poteſtatem vitæ indiſſolubilis , qua C
„ nobis ineffabilis illuxit humanitas . Itaque
„ quando archiſynagogi puellam excitavit , di-
„ cens : *Puella ſurge, tenuit manum* : ipſam qui-
„ dem vivificans, ut Deus, omnipotenti juſſu;
„ rurſus autem vivificans etiam per tactum ſan-
„ ctæ ſuæ carnis , unamque & cognatam per
„ utrumque oſtendens operationem . Vides que-
„ madmodum cum dixiſſet operari utramque
„ formam per eam quæ eſt cúm altero ſocieta-
„ tem , pronunciavit unam earum operatio-
„ nem : non enim ex eo quod veluti dixerit :
„ Vivificans ut Deus , vivificans autem etiam
„ per tactum; jam etiam ut volunt hi novi dog-
„ matiſtæ , duas vivificationes & duas operatio-
„ nes nos intelligere docuit. D

Anthimi hæretici , ex oratione compellatoria
ad Juſtinianum Imperatorem , cujus eſt princi-
pium : *Dei meminiſſe in omni argumento eſt bone-*
„ *ſtum* : Quæ ſunt autem his conſentanea idem
„ quoque docuit ſanctiſſimus pater etiam in quar-
„ ta parte evangelii ſecundum Joannem , ſic di-
„ cens : Propterea etiam dum ſuſcitaret mor-
„ tuos , non dicens , neque divinis juſſis operans
„ invenitur Servator : ſed veluti quamdam coo-
„ perationem ad hoc maxime ſanctam ſuam car-
„ nem properabat accipere : ut oſtenderet poſ-
„ ſe vivificare, & tanquam unum jam cum eo
„ factam eſſe . Itaque quando archiſynagogi
„ puellam ſuſcitavit, dicens : *Puella ſurge* : *ejus*
„ *manum tenuit* , ſicut ſcriptum eſt : vivificans E
„ quidem , ut Deus , juſſu omnipotenti : rurſus
„ autem vivificans etiam per manus contactum ,
„ unam & cognatam per utrumque oſtendens
„ operationem . Quando ergo intelligentis divi-
„ næ operationis ſcimus eſſe proprium univer-
„ ſorum cognitionem , unam autem & eandem
„ utriuſque ſimul docti ſumus eſſe operatio-
„ nem , quomodo non hinc confitebimur unam
„ & eandem eſſe univerſorum cognitionem unius
„ Chriſti , ſicut diximus, tam quod attinet ad
„ ejus divinitatem , quam quod ad ejus huma-
„ nitatem ?

Con-

ANNO CHRISTI 681.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Sufficiunt A quæ hodierno die a nobis acta ſunt. Quoniam autem occupati ſumus in negotiis noſtræ Chriſti amantis reipublicæ, jubemus Conſtantinum & Anaſtaſium glorioſiſſimos Patricios, Polyeuctumque & Petrum glorioſiſſimos exconſules, vice noſtræ pietatis adeſſe ſanctæ & œcumenicæ veſtræ ſynodo in reliquis cœtibus hujus argumenti; cum plurima & præcipua capita præſente noſtra pietate jam ſint acta.

ACTIO UNDECIMA.

TOMUS VII.

Eſt Actio quæ ſuperius duodecima ponitur.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei B & Servatoris noſtri; imperii a Deo coronatorum & ſereniſſimorum dominorum noſtrorum Flaviorum, Conſtantini quidem pii & a Deo electi magni Imperatoris ſemper Auguſti, anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum divinæ ejus manſuetudinis anno tertio decimo; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, XXII. menſis Martii, indictione nona, propoſito maxime venerando ſeſſu pii & Chriſti amantis Imperatoris Conſtantini; in ſecreto divini palatii quod appellatur Trullus; & juſſu ejuſdem divinæ ſerenitatis, vice ejus præſentibus & audientibus Conſtantino glorioſiſſimo exconſule patricio, & curatore imperatoriæ domus Hormiſdæ, Ana- C ſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio & vicario comitis imperialium excubiarum, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, & Petro glorioſiſſimo exconſule:

Cum conveniſſet ſancta & œcumenica ſynodus, juſſu imperatorio congregata in hac a Deo cuſtodita & regia civitate: nempe Theodorus & Georgius reverentiſſimi presbyteri, & Joannes reverentiſſimus diaconus, legati ſanctiſſimi Papæ Romæ veteris Agathonis. & Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus inclytæ Conſtantinopolis novæ Romæ: & Petrus religioſiſſimus presbyter & monachus & legatus ſedis magnæ Alexandrinæ civitatis: & Georgius reverentiſſimus presbyter, monachus & apocriſiarius Theo- D dori ſanctiſſimi legati ſedis Hieroſolymitanæ; Joannes epiſcopus Portuenſis, Abundantius epiſcopus civitatis Paterni, Joannes epiſcopus Rhegii, legati ſanctæ ſynodi, quæ fuit in Roma vetere centum & vigintiquinque religioſorum epiſcoporum, qui declarantur ſuis ſubſcriptionibus in facta ab eis relatione ad pium Imperatorem Conſtantinum: & Theodorus religioſiſſimus presbyter, & legatus religioſiſſimi epiſcopi Ravennæ Theodori, Joannes epiſcopus Theſſalonicæ, Baſilius epiſcopus Gortynæ Cretæ inſulæ, Philalethes epiſcopus Ceſareæ Cappadociæ, Theodorus epiſcopus Epheſi, Siſinnius epiſcopus Heracleæ Thraciæ, Plato epiſcopus Ancyræ Galatiæ, Georgius epiſco- E pus Cyzici, Marinus epiſcopus Sardicenſis, Petrus epiſcopus Nicomediæ, Photius epiſcopus Nicææ, Joannes epiſcopus Chalcedonenſis, Joannes epiſcopus Sidæ, Theodorus epiſcopus Melitenes, Juſtinus epiſcopus Tyanenſis, Alypius epiſcopus Gangrenſis, Cyprianus epiſcopus Claudiopolis, Polyeuctus epiſcopus Myrorum Lyciæ, Theodorus epiſcopus Stauropolis Cariæ, Tiberius epiſcopus Laodiceæ Phrygiæ, Coſmas epiſcopus Synadum. Stephanus epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ. Joannes epiſcopus Pergæ, Theopemptus epiſcopus Juſtinianopolis ſeu Mociſſi, Iſidorus epiſcopus Rhodi, Siſinius epiſcopus Hierapolis Phrygiæ, Theodorus epiſcopus Tarſi, Macrobius epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, Georgius epiſcopus Biziæ Thraciæ, Zacharias epiſcopus Leontopolis Iſauriæ, Gregorius epiſcopus Mitylenes, Georgius epiſcopus Mileti, Sergius epiſcopus Silybriæ, Andreas epiſcopus Methymnæ, Theognius epiſcopus Cii, Epiphanius epiſcopus Euchaitorum, Petrus epiſcopus Meſembriæ, Petrus epiſcopus Sozopolis Thraciæ, Joannes epiſcopus Nyſſæ, Theodorus epiſcopus Thermarum imperialium, Georgius epiſcopus Camulianorum, Zoitus epiſcopus Chriſtopolis Aſiæ, Patricius epiſcopus Magneſiæ, Antonius epiſcopus Hypæporum, Theodorus epiſcopus Pergami, Geneſius epiſcopus Anaſtaſiopolis, Plato epiſcopus Cynnæ, Stephanus epiſcopus Vermopolis, Andreas epiſcopus Maizi, Joannes epiſcopus Miletopolis, Joannes epiſcopus Philadelphiæ, Theodorus eſpiſcopus Præneti, Joannes epiſcopus Daſcylii, Theodorus epiſcopus Juſtinianopolis Gordi, Menas epiſcopus Caraliæ Pamphyliæ, Callinicus epiſcopus Coloniæ Armeniæ, Theodorus epiſcopus Beriſſæ, Tiberius epiſcopus Amiſi, Sergius epiſcopus Sinopes, Georgius epiſcopus Junopolis, Stephanus epiſcopus Heracleæ Ponti, Longinus epiſcopus Tii, Domitius epiſcopus Pluſiadis, Georgius epiſcopus Cratiæ, Plato epiſcopus Adrianopolis, Solomon epiſcopus Clanei, Georgius epiſcopus Coi, Joannes epiſcopus Erizorum, Joannes epiſcopus Mindi, Patricius epiſcopus Iluzorum, Petrus epiſcopus Apiæ, Alexander epiſcopus Naculis, Domitius epiſcopus Prymneſi, Conſtantinus epiſcopus Baratæ, Theodorus epiſcopus Pſibinorum, Paulus epiſcopus Sozopolis Piſidiæ, Pluſianus epiſcopus Syllei, Theodorus epiſcopus Nazianzenus, Demetrius epiſcopus Tii, Stephanus epiſcopus Pari, Gregorius epiſcopus Cantani, Joannes epiſcopus Lappæ, Eulalius epiſcopus Zenonopolis, Conſtantinus epiſcopus Daliſandi, Theodorus epiſcopus Olbæ, Theophanes religioſiſſimus presbyter, & præfectus venerandi in Sicilia monaſterii quod appellatur Bajarum, Georgius presbyter & monachus monaſterii Renæ, quod ſitum eſt in Roma veteri, Conon & Stephanus presbyteri & monachi monaſterii, quod appellatur ædes Arſicia, quod ſimiliter ſitum eſt in Roma vetere. Cum ergo conſediſſent glorioſiſſimi patricii & conſules ex tranſverſo maxime venerandi ſeſſus pii & Chriſti amantis noſtri Imperatoris Conſtantini: omneſque ſanctiſſimi & religioſi epiſcopi ſimiliter ordine ſediſſent in ipſo Trulli ſecreto, in medio propoſitis ſanctis Chriſti Dei noſtri evangeliis:

ACTIO XI.

Conſtantinus religioſiſſimus archidiaconus ſanctiſſimæ quæ hic eſt catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum ſanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopolis Georgius, dixit:

Quæ omnia citra defectum diligenterque & accurate conſiderat, quæ pertinent ad orthodoxam & nulli reprehenſioni affinem noſtra Chriſtianorum fidem, veſtra celſitudo, & ſancta & œcumenica veſtra ſynodus cognoſcit, quod cum in præcedenti conventu ſe ferretur tanquam voce habita oratio a Macario ad pium & a Deo coronatum noſtrum dominum & magnum Imperatorem, eſſati dignata eſt divina ejus ſerenitas, chartulas quaſdam fuiſſe ſibi datas a Macario: ſe autem eas hactenus non legiſſe, ſed eas altero die ad ſan-

ACTIO XI

ANNO CHRISTI 681.

ctam veſtram ſynodum prolatum, ut quæ earum debeat habere cognitionem. Stat itaque ante velum Joannes glorioſiſſimus patricius & quæſtor, miſſus ab in primis pio & sereniſſimo noſtro Imperatore, chartas quaſdam afferens: rejecimus autem in hodiernum diem.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus, tunc dixerunt: Fiat lectio eorum, quæ jam conſequenter acta ſunt. Et lecta ſunt.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus, dixerunt: Ingrediatur Joannes glorioſiſſimus patricius, & quæſtor. Et ingreſſus eſt.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus, dixerunt: Dicat Joannes glorioſiſſimus patricius, & quæſtor quanam de cauſa ad nos acceſſit.

Joannes glorioſiſſimus patricius, & quæſtor dixit: Optamus & a Deo ſtabilitus noſter dominus, & magnus victor Imperator, cum de chartis quas ſuperiori die ſibi a Macario fuiſſe traditas meminit, deſiderio Dei qui ipſum coronavit urgeretur; & ſcrutatus eſſet chartas & codicillos quos affero, eos mihi tradidit: jubens ea per me tradi veſtræ ſanctæ ſynodo, quæ ea debet examinare: & hoc volens per me vobis ſignificari, quod ea non legerit ejus a Deo munita manſuetudo in hoc uſque tempus, ſed nec eorum quidem inſcriptionem; ea autem invenerit intra præſentes codicillos. Quos quidem codicillos cum hujuſmodi chartis, ut videtis miſit omnes obſignatos.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus, dixerunt: Chartæ & codicilli prolati a Joanne glorioſiſſimo patricio & quæſtore ſuſcipiantur. Et traditæ ſunt duæ chartæ cera obſignatæ, quæ exprimebant ſcripturam Conſtantini domini. Similiter autem prædicti quoque codicilli habentes idem ſignaculum. Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus dixerunt: Hic quidem glorioſiſſimus patricius & quæſtor. cum Imperatoris juſſui ſatisfecerit, ad ſua ſe negotia conferat. Dictæ autem chartæ legantur.

Cum itaque Antiochus reverentiſſimus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopoli accepiſſet unum ex dictis codicibus, qui ſic habebat in inſcriptione:

„ Oratio habita a Macario epiſcopo Theopolis ad pium, & pacificum magnum Imperatorem Conſtantinum: " Cumque ejus parumper facta eſſet lectio, glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Quæ tantuam voce habita dicitur oratio, ſuperiori die, præſente pio & a Deo ſtabilito magno Imperatore noſtro, lecta fuit in alio libro, & ſupervacaneum eſt eam ſurſus legi. Legatur autem chartula, quæ fuit inventa cum eodem codicillo.

Cumque Antiochus reverentiſſimus lector & notarius eam ſumpſiſſet, legit: quæ ſic habebat.

„ Subſignatio menſis Septembris XXII. indictione III. Zacharia epiſcopus Claudiopolis, & Georgius epiſcopus Adraſi Iſauriæ, & Tiberius diaconus & notarius, dixerunt: Miſit nos ſanctiſſimus patriarcha noſter ad ſanctiſſimum patriarcham Conſtantinopolitanum, afferentes literas obſignatas, & excepit unus ex nobis Tiberius diaconus & notarius: & cum nos aſcendiſſemus ad patriarchium, exiit bibliothecarius, & diximus ei: Significa nos. Is vero dixit: Quidam eſt negotii? Diximus ei. Volumus ingredi, ut adoremus veſtigia ejus.

Et cum fieret lectio, glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus, dixerunt: Quoniam quæ in hac charta continentur, nihil pertinent ad præſens argumentum, nec ejus quidem lectionem cenſemus eſſe faciendam: legantur autem reliqua.

Accepto itaque altero condicillo, idem reverentiſſimus Antiochus, eum legit qui habebat exemplum epiſtolæ Sergii, qui fuit patriarcha Conſtantinopolitanus, ad Cyrum epiſcopum Phaſidis: quod ſic habebat ad verbum.

Epiſtola Sergii CP. Patriarchæ ad Cyrum epiſcopum Phaſidis.

„ Apparuit quidem nobis vel ex prima ſtatim experientia, prudentia & diligentia veſtræ pietatis; magnis autem nunc per ea quæ ſcripta ſunt, ejus & in laboribus ſuſcipiendis alacritatem & diſcendi ſtudium didicimus. Significans enim ſe legiſſe piam juſſionem ab optimo & a Deo ſtabilito Imperatore noſtro factam ad Arcadium Cypriorum inſulæ religioſiſſimum antiſtitem adverſus Paulum, qui eſt caput improbæ ſectæ Acephalorum; & inveniſſe dictam piam juſſionem, prohibentem dicere in Chriſto Deo noſtro duas operationes: ſuis nos rogavit ſcriptis, utrum oporteat nos duas aſſerere operationes, an unam Domini dicere operationem. Non itaque ſimplici, & brevi utemur oratione, & dicemus quæ ſunt noſtræ cognitionis. Dicemus itaque, quod in ſanctis & œcumenicis ſynodis de eo nulla facta eſt mentio; nec de hac quæſtione poteſt inveniri ullum decretum editum ab ulla orthodoxa ſynodo. Ex eximiis autem patribus ſcimus aliquos, & præcipue ſanctiſſimum Cyrillum Alexandriæ archiepiſcopum, in nonnullis ſuis ſcriptis dixiſſe unam vivificam Chriſti Dei noſtri operationem. Quin etiam Menas quoque ſanctus archiepiſcopus hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis compoſuit orationem habitam ad Vigilium, qui fuit ſanctiſſimus Papa Romæ veteris: in qua ipſe quoque ſimiliter ſtatuit unam eſſe Chriſti voluntatem & unam vivificam operationem. Et ut prudentiſſima quidem veſtra diligentia legens cognoſcat vim eorum quæ in ea continentur, neceſſario curavimus ut dicta tranſcriberetur oratio, ei ſubjectis etiam diverſis ſententiis ad ſcopum propoſitum confirmandum: & juſſimus eam mitti cum noſtris literis. Quoniam autem dicit veſtra pietas ſanctiſſimum Romanum Papam Leonem, per hoc quod dicit: Operatur utraque forma cum alterutrius ſocietate: duas operationes in Chriſto Deo noſtro tradere & prædicare: oportet eam ſcire, quod cum multi ex impia execrandi Severi, qui ſemper depugnant adverſus pia dogmata pietatis, latraverit adverſus omni ex parte celebrandi hujus patris epiſtolam, quæ revera eſt communis columna rectæ fidei; diverſi ex eximiis catholicæ eccleſiæ doctoribus, ſurrexerunt ad juſtam & veram hujus epiſtolæ defenſionem; nec ullum eorum ſcimus dixiſſe in dicto propoſito ſanctum Leonem dixiſſe duas operationes. Sed ne ſi omnes eos in medium adduxerimus, ſimus prolixiores, unius eorum qui in verorum dogmatum doctrina apud omnes laudem tulit, Eulogii inquam, ſanctæ memoriæ Alexandriæ paſtoris, qui pro dicta epiſtola integram ſcripſit orationem, ſententiam quæ pertinet ad propoſitum, cujus ſuperius mentio facta eſt orationi poſt ſententias patrum ſubjici curavimus. Neque ergo eos quos ſcimus ſæpius dictam defendiſſe epiſtolam, neque ullum alium

ANNO CHRISTI 681.

ACTIO XI.

„ alium ex divinitus inſpiratis eccleſiæ myſta- A
„ gogis uſque in hodiernum diem invenimus
„ dixiſſe duas operationes in Chriſto Deo no-
„ ſtro. Si quis autem ex diligentioribus poſ-
„ ſit oſtendere aliquos ex eximiis & divinis
„ noſtris patribus, quorum dogmata ſunt lex
„ catholicæ eccleſiæ, duas operationes in Chri-
„ ſto tradentes dicere, oportet omnino eos ſe-
„ qui. Omnino enim neceſſe eſt, non ſolum
„ in ſenſu ſequi dogmata ſanctorum patrum,
„ ſed etiam uti iiſdem quibus illi vocibus, &
„ nihil omnino innovare. Quæ ergo de pro-
„ poſito capite ſcimus, hæc ſunt Suſcipiens
„ autem veſtra pietas, & deinceps quæ ad ipſam
„ a nobis miſſa ſunt legens, utilitatem qui-
„ dem Deo cognitionum, & harum orationum B
„ & operum donum patribus acceptum ferat;
„ oret autem pro noſtra humilitate, & eorum
„ quam primum ad nos mittat exemplaria.

Finita autem lectione hujus epiſtolæ, idem reverentiſſimus Antiochus legit ex eodem codicillo orationem tanquam Menæ patriarchæ Conſtantinopolitani ad Vigilium Papam Romæ.

Qua lecta, glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Supervacanea fuit lectio hujus orationis, quoniam ficta eſt & falſa; quoniam nec in regiſtris ſitis in venerando patriarchio, epiſtolarum quæ factæ ſunt a Mena ſanctæ memoriæ antiſtite hujus regiæ civitatis, inventa eſt Menæ quæ dicitur oratio ad Vigilium. Sed & in hac prius ſita tertia actione, C cum tunc legeretur primus liber actorum ſanctæ quintæ ſynodi, inventi ſunt adjecti falſi tres quaterniones, qui hanc referebant orationem. Legantur autem reliqua hujus codicilli.

Præterea legit idem reverentiſſimus Antiochus exempla ſeptimæ & octavæ actionis ſanctæ & œcumenicæ quintæ ſynodi, tranſcripta ex actis authenticis ſitis in venerando patriarchio.

Horum ergo facta lectione, glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Jam etiam quæ adſunt actiones ſeptima & octava, in lectione quæ facta fuit ſanctæ quintæ ſynodi, nobis fuerunt declaratæ: Quinetiam in memoria habemus, quod tunc dixerunt, qui ſunt ex parte Apoſtolicæ ſedis veteris Romæ, fuiſſe D falſatam prædictam ſeptimam actionem; quandoquidem non ſunt veri duo, qui in ea inſeruntur libelli, tanquam a Vigilio traditi Juſtiniano & Theodoræ piæ memoriæ: fuitque ſupervacanea duarum dictarum actionum lectio.

Rurſus ergo fuit traditus prædicto reverentiſſimo Antiocho alter codicillus, quem quidem legit ſic habentem: Exemplum epiſtolæ Sergii archiepiſcopi Conſtantinopolitani ad Honorium Papam Romæ.

Epiſtola Sergii CP. patriarchæ ad Honorium Papam

„ Adeo vobis ſanctiſſimi integre & arcte in
„ unitate conjungimur ſpiritus, ut vos omnium
„ noſtrorum conſiliorum & actionum adjutores
„ ſacratiſſimos habere ſtudeamus: & niſi ma-
„ gnum præberet obſtaculum locorum diſtan- E
„ tia, hoc quotidie faceremus, firme & valido
„ venerandæ & unanimis veſtræ fraternitatis
„ nos munientes conſilio. Quoniam tamen
„ abſque labore oratio & ſcriptum nobis con-
„ cedit id cujus ſtudio tenemur, jam ea nar-
„ rabimus quorum cauſa ſcribimus. Ante ali-
„ quod tempus quando expeditionem contra
„ Perſas faciebat victor præclarus & a Deo ſta-
„ bilitus noſter dominus & magnus Imperator,
„ propter ſuſcepta ab eo certamina pro Chriſti
„ amante ejus fidei commiſſa republica, & ve-
„ nit ad partes regionis Armeniorum, qui pri-
„ mas partes obtinebant in impia ſecta exſe-
„ crandi Severi, Paulus quidam nomine, in
„ illis locis apparens, acceſſit ad ejus pieta-
„ tem, pro falſa ſua hæreſi proferens oratio-
„ nem, eamque datam ſuo defendens patroci-
„ nio. Quamobrem ejus pia & regia ingenii
„ magnitudo, (nam cum aliis Dei donis di-
„ vinorum quoque dogmatum locupletem aſſe-
„ cutus fuit cognitionem,) confutata & veluti
„ in triumphum ducta ſcelerata ejus impieta-
„ te, loco profanorum & malorum ejus artifi-
„ ciorum, ſanctiſſimæ noſtræ eccleſiæ, tanquam
„ verus ejus defenſor, recta & nulli reprehen-
„ ſioni affinia introduxit dogmata, in quibus
„ unius quoque Chriſti Dei noſtri operationis
„ fecit mentionem. Poſt aliquod autem tempus
„ idem a Deo ſtabilitus Imperator, cum in Lazo-
„ rum veniſſet regionem, ejus quæ, ut dictum eſt,
„ ab eo habita fuit adverſus hæreticum illum
„ Paulum diſputationis meminit apud Cyrum ſan-
„ ctiſſimum, qui tunc quidem obtinebat ſedem
„ metropolitanam Chriſti amantis Lazorum re-
„ gionis, nunc autem magnam paſcit Alexan-
„ driam. Dictus autem vir ſanctiſſimus, his
„ auditis, reſpondit ejus ſerenitati, ſe non
„ recte ſcire, unamne an duas operationes Chri-
„ ſti veri Dei noſtri oporteat ſentire. Itaque
„ juſſu erit pietatis, ſuis ſcriptis nos rogavit
„ dictus vir ſanctiſſimus utrum oporteat unam
„ dicere operationem, an duas, in Servatore
„ noſtro Chriſto; & an ſciamus aliquos ex ſan-
„ ctis & divinis patribus, qui unam dixerunt
„ operationem. Quamobrem nos ea quæ no-
„ ſtræ erant cognitionis, ei ſignificavimus per
„ noſtra exemplaria: mittentes etiam oratio-
„ nem Menæ ſanctiſſimi patriarchæ hujus a Deo
„ cuſtoditæ & regiæ civitatis, habitam & ab
„ ipſo traditam hic præſenti ſancto Vigilio,
„ qui veſtram præceſſit ſanctitatem; quæ qui-
„ dem diverſas patrum habebat ſententias de
„ una operatione & una voluntate Servatoris
„ noſtri Chriſti veri Dei. Nihil autem omni-
„ no proprium in his noſtris pronunciavimus
„ exemplaribus: ut ſi et vobis ſacroſanctis co-
„ gnoſcere, ſi eorum a nobis miſſa legatis
„ exempla. Et ab illo quidem tempore fuit
„ hoc caput ſilentio mandatum. Poſtquam au-
„ tem parvo abhinc tempore, auxilio & gra-
„ tia Dei, *qui vult omnes homines ſalvos fieri*,
„ & pio zelo optimi & maximi noſtri Impera-
„ toris incitatus Cyrus ſanctiſſimus patriarcha
„ magnæ Alexandrinorum civitatis, communiſ-
„ que noſter frater & comminiſter, pie & mo-
„ derate eſt adhortatus eos, qui in magna A-
„ lexandrinorum civitate, Eutychis, & Dio-
„ ſcori, Severique, & Juliani Deo inviſorum
„ morbo laborabant, ut ad catholicam accede-
„ rent eccleſiam: & poſt multas diſputationes,
„ & labores, quos cum maxima prudentia, &
„ utiliſſima in eo negotio diſpenſatione ſuſce-
„ pit, id quod ſtudebat ſuperna effecit gratia,
„ fuerunt inter utramque partem quædam ca-
„ pita dogmatica, in quibus omnes qui nuper
„ quidem in diverſas partes erant divulſi, ex-
„ ſecrandos autem Dioſcorum & Severum ſibi
„ parentes adſcribebant, uniti ſunt ſanctiſſimæ
„ & ſoli catholicæ eccleſiæ, & uni gregi veri
„ Dei noſtri: & univerſus Alexandrinorum
„ populus Chriſti amans eſt effectus, & præ-
„ ter eos univerſa ſere Ægyptus, & Thebais,
„ & Libya, & reliquæ provinciæ diœceſis Æ-
„ gyptiacæ; quos quidem licebat prius videre,
„ ut diximus, diſperſos in innumerabilem hæ-

reſum

„ reſum multitudinem, nunc autem Dei gratia, & Deo grato ſtudio dicti ſanctiſſimi pontificis Alexandriæ civitatis, omnes unum facti ſunt, una voce & unitate ſpiritus, eccleſiæ recta confitentes dogmata. Eorum autem quæ dicta ſunt, & in quæ convenerunt, unum fuit caput de una Chriſti magni Dei & Servatoris noſtri operatione. Cum hæc ſic proceſſerint, Sophronius ſanctiſſimus monachus, qui nunc, ut ex ſola auditione accepimus, electus fuit antiſtes Hieroſolymitanorum: nondum enim ejus ſynodales de more hucuſque literas accepimus: cum tunc fuiſſet in civitate Alexandrina, & cum dicto ſanctiſſimo Papa verſaretur, quando, ut dictum eſt, Dei gratia admirabilem cum iis qui nuper erant hæretici effecit unionem: & de eis capitibus ſimul cum eo conſideraret, adverſatus eſt, & repugnavit capiti de una operatione, volens omnino dogma conſtitui, duas eſſe Chriſti Dei noſtri operationes. Cum autem dictus ſanctiſſimus Papa, maxime quidem ei aliquas produxiſſet ſententias ſanctorum noſtrorum Patrum, qui ſparſim in nonnullis ſuis ſcriptis unam duxerunt operationem, deinde etiam ex abundanti diceret, quod ſæpenumero ſancti noſtri patres, ut plurium animarum ſalutem lucrifacerent, ejuſmodi exortis capitibus, Deo grata uſi videntur œconomia & ſui ad alios ſubmiſſione, adulterina eccleſiæ dogmata nequaquam accurate & rigide labefactantes; & diceret, quod oportet etiam in præſentia, tam innumerabilis populi ſalute propoſita, nihil de hoc capite litigioſe contendere, propterea quod, ut dictum eſt, & a quibuſdam divinis patribus hæc vox dicta ſit, & ex eo nihil lædatur ratio rectæ fidei; dictus religioſus & Dei amans Sophronius nequaquam hanc admiſit œconomiam. Poſtquam ergo ea de cauſa veniens cum literis ejuſdem ſanctiſſimi noſtri comminiſtri, ad nos acceſſit, de eo quoque apud nos unam habuit orationem, inſtans ut ex ejuſmodi capitibus eximeretur, poſt factam unionem, vox unius operationis: quod nos durum exiſtimavimus. Quomodo enim non eſſet durum atque adeo graviſſimum, ut quod erat diſſoluturum & everſurum totam illam recte factam concordiam & unionem in Alexandrina civitate & omnibus quæ ei ſubſunt provinciis, quæ nullo tempore hucuſque vel ſolum nomen admiſerunt divini & inclyti Patris noſtri Leonis, aut mentionem fecerunt ſanctæ & œcumenicæ ſynodi Chalcedonenſis, nunc autem clara & magna voce eam in divinis myſteriis prædicant? Cum ergo multa verba de eo facta eſſent ad dictum ſanctiſſimum Sophronium, tandem eum adhortati ſumus ut nobis proferret ſententias ſanctorum & eximiorum patrum: illorum quidem certe, quos omnes communes confitemur doctores, & eorum dogmata legem Dei ſanctæ cognoſcunt eccleſiæ, qui aperte & iiſdem verbis duas in Chriſto tradunt operationes, ille autem hoc facere omnino dubitavit. Nos ergo cum quæ nunc cœpiſſet, nonnullis ex iis qui hic ſunt, dubitationem accendi animadvertiſſemus; & ſciremus quod ex hujuſmodi ſemper contentionibus exortæ ſunt hæreſium diſſenſiones, neceſſarium eſſe judicavimus omne ſtudium adhibere ad abolendam & excindendam hanc ſupervacaneam de verbis contentionem, & ad ſæpius dictum ſanctiſſimum Alexandriæ patriarcham ſcripſimus; ut cum ipſe Dei ope conciliarit unionem cum iis qui jamdiu fuerant ſeparati, nulli deinceps concedat unam aut duas operationes proferre in Chriſto Deo noſtro, ſed potius, ſicut ſanctæ & œcumenicæ tradiderunt ſynodi unum & eundem Filium unigenitum, Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum confiteri operari divina & humana; & omnem divinam & humanam operationem procedere citra diviſionem ex uno & eodem incarnato Deo Verbo, & referri ad unum & eundem: propterea quod vox quidem unius operationis etiamſi dicta ſit a nonnullis ſanctis patribus, ſit tamen nova & aliena, & conturbentur aures aliquorum exiſtimantium eam proferri ad tollendas duas naturas, quæ in Chriſto Deo noſtro unitæ ſunt inconfuſe & in hypoſtaſi: quod quidem non ita eſt, & abſit ut ſit. Similiter autem duarum quoque operationum vox multos offendat, ut quæ dicta ſit a nullo divinorum & eximiorum eccleſiæ myſtagogorum: ſed etiam ſit ei conſequens, ut duas aſſerat voluntates inter ſe contrarias, tanquam Deus quidem Verbum velit ſalutarem impleri paſſionem, ejus autem humanitas eidem reſiſtat & repugnet voluntati, & hinc duo inducantur volentes contraria, quod quidem eſt impium. Fieri enim non poteſt, ut in uno & eodem ſubjecto duæ ſimul conſiſtant voluntates. Salutaris autem divinorum patrum doctrina evidenter docet, intelligenter animatam Domini carnem, ſeparatim & ex ſua appetitione, repugnanter Dei Verbi nutui quod eſt ei unitum in hypoſtaſi, ſuam naturalem nunquam feciſſe motionem, ſed quando, & qualem, & quantam ipſe Deus Verbum voluit: & ut aperte dicam, quomodo corpus noſtrum ducitur, regitur, & adminiſtratur ab intelligenti & ratione prædita noſtra anima; ita etiam in Domino Chriſto totam ejus humanam compoſitionem ab ipſius Verbi divinitate ſemper in omnibus agi & moveri divinitus, ex ſententia Gregorii Nyſſeni, qui dicit adverſus Eunomium. Quandoquidem Deus Filius eſt omnino impatibilis, & alienus ab interitu: ſi qua autem perpeſſio de eo dicitur in evangelio, omnino per humanitatem, quæ hanc paſſionem ſuſcepit, id fecit. Vere enim operatur divinitas quod eſt circa eam corporis, ſalutem univerſi; adeo ut ſit paſſio quidem carnis, Dei autem operatio. Cum ergo vidiſſemus hanc quæ accendi cœperat contentionem, neceſſarium duximus uſitatas potius ſanctorum patrum voces & ſynodaliter definitas ſequi per omnia; neque quæ raro dicta ſunt ab aliquibus patribus, & nec eum habuerunt ſcopum, tanquam manifeſtam & non controverſiam de iis exponere doctrinam, & omnino deducere ad regulam, & legem dogmaticam, cujuſmodi eſt etiam quod ab eis dictum eſt de una operatione: neque ea quæ nequaquam dicta ſunt ab eximiis patribus, ab aliquibus autem nunc proferuntur, duas inquam operationes, tanquam dogma proferre eccleſiaſticum. Tandem placuit & viſum eſt, ut dictus ſanctiſſimus Sophronius nullam deinceps moveret orationem de una aut duabus operationibus; ſed contentus eſſet prædicta tuta & trita ſanctorum patrum ſemita & doctrina. His ergo con-

ANNO CHRISTI 681.

„ contemus ſæpius dictus vir ſanctiſſimus, cum ſe A „ ea ſe tractaturum affirmaſſet, petiit a nobis ut per „ epiſtolam daremus de his ipſis reſponſionem, „ ut ipſe eam, ut ſemel dicam, epiſtolam in „ oſtenderet, qui, ut eſt veriſimile, eum vellent interrogare de dicta quæſtione: quod „ quidem lubenter fecimus. Ille ergo poſt hæc „ hinc navigavit. Nuper autem pius & a Deo „ ſtabilitus noſter dominus, in Edeſſenorum „ verſans civitate, pios ad nos miſit apices, „ jubentes ut illas patrum emitteremus ſententias, quæ inferuntur in dogmatica de una „ operatione & una voluntate oratione, quæ „ facta fuit, ut dictum eſt a ſancto Mena ad „ ſanctum Vigilium, & eas mitteremus ad ſa- B „ pientem ejus ſerenitatem: quod etiam fecimus. Nos autem eorum quæ jam mota ſunt „ recordantes, & qui ex hoc motu cœpit tumultum ſcientes, ad piam ejus ſerenitatem „ per mediocrem noſtram relationem, & literas ad inſignem Imperatoris cancellarium de „ eo a nobis factas, retulimus minutatim omnem hujus capitis ſubtilitatem: & quod de „ hac quæſtione ſcrutari non oporteat, ſed manere in uſitata & quam omnes una voce „ confitentur paterna doctrina de hac quæſtione & confiteri Unigenitum Filium Dei, „ qui eſt revera Deus ſimul & homo, eundem „ operari divina, & humana: & ex uno & eodem incarnato Deo verbo, ſicut prius diximus, procedere citra diviſionem, omnem di- C „ vinam & humanam operationem. Hoc enim „ nos divinus docet Leo, aperte dicens: *Operatur enim utraque forma cum alterutrius ſocietate id quod habuit proprium.* Propter „ quæ accepimus piam juſſionem ejus mitiſſimæ potentiæ, quæ continet ea quæ conveniunt ejus quæ a Deo dirigitur ſerenitati. „ Cum ergo hæc omnia ſic retro ſint conſecuta, conſentaneum ſimul & neceſſarium eſſe „ duxi, eorum quæ ſunt ſigillatim commemorata præbere cognitionem veſtræ fraternæ & „ unanimi beatitudini, per noſtra exempla ad „ vos miſſa: rogamuſque vos ſacroſanctos hæc „ omnia legere, Deoque gratam & pleniſſimam „ quæ vobis ineſt nunc ſequentes caritatem, ſi D „ quid forte inventum eſt deeſſe, hoc vobis „ data a Deo gratia ſuppleatis; & ſanctis veſtris literis cum veſtra optanda ſalute, quæ „ vobis videntur de his ſignificetis.

Præterea lecta fuit ex eodem codicillo exemplar epiſtolæ Honorii Papæ Romani ad eundem Sergium, quæ ſic habebat:

[illegible] Honorii Papæ ad Sergium CP Patriarcham.

„ Accepimus quæ ſcripta ſunt a veſtra fraternitate, per quæ quaſdam contentiones, & „ novas vocum quæſtiones cognovimus introductas a quodam Sophronio, tunc quidem „ monacho, nunc autem, ut audimus, epiſcopo Hieroſolymitanæ civitatis, adverſus Cyrum noſtrum fratrem, antiſtitem Alexandrinæ civitatis, qui unam Domini noſtri Jeſu E „ Chriſti operationem prædicavit iis qui converſi erant ab hæreſibus. Qui quidem Sophronius, cum acceſſiſſet ad veſtram fraternitatem, & hanc detuliſſet querelam, multis „ modis eruditus, petiit ut ea quæ voce a vobis acceperat ei ſcriptis declararentur: quarum quidem literarum ad ipſum Sophronium „ miſſarum cum a vobis exempla accepérimus „ & legerimus, laudamus veſtram fraternitatem: quæ prudenter & conſiderate ſcribens, „ novum nomen auferat, quod poteſt ſimplicioribus afferre offenſionem. Oportet enim nos

ACT. XIII.

„ ambulare, ſicut accepimus. Deo enim præeunte acceſſimus ad menſuram rectæ fidei, „ quam quidem apoſtoli veritatis extenderunt „ lumine divinarum ſcripturarum, confitentes „ Dominum Jeſum Chriſtum, interceſſorem „ Dei & hominum, operari divina, intercedente humanitate quæ unita fuit ipſi Deo „ Verbo in hypoſtaſi, & eundem operari humana ineffabiliter & unigenite aſſumpta carne, citra ullam omnino diviſionem, mutationem & confuſionem divinitatis: & qui refulſit in carne miraculis & perfecta divinitate, „ is eſt etiam qui paſſionis opprobria efficit „ carnis affectiones, perfectus Deus & homo, „ unus interceſſor Dei & hominum in utriſque naturis. Verbum caro factum eſt & habitavit in nobis: ipſe Filius hominis qui deſcendit de cælo, unus & idem, ſicut ſcriptum „ eſt, crucifixus Dominus gloriæ: cum conſtet „ divinitatem nequaquam poſſe ſuſtinere humanas paſſiones. Nec ex cælo, ſed ex ſancta Dei parente aſſumpta fuit caro. Per ſe „ enim Veritas ſic dixit in evangeliis: *Nemo „ aſcendit in cælum, niſi qui de cælo deſcendit „ filius hominis, qui eſt in cælo:* nos ſcilicet „ erudiens, quod divinitati unita fuit caro paſſibilis ineffabiliter & unigenite, adeo ut diſtincte & inconfuſe, ita etiam citra diviſionem videatur uniri: ut abſque dubio admirabili ratione intelligatur uniri, utriſque di- „ verſis naturis manentibus. Cui quidem conveniens Apoſtolus ad Corinthios dicit: *Sapientiam loquimur inter perfectos: ſapientiam „ autem non hujus ſæculi, neque principum hujus ſæculi qui abolentur, ſed loquimur Dei ſapientiam in myſterio abſconditam, quam prædeſtinavit Deus ad gloriam noſtram, ante ſæcula, quam nemo principum hujus mundi cognovit. Si enim cognoviſſent, Dominum gloriæ non „ crucifixiſſent.* Cum videlicet divinitas non poſſet pati, neque humanarum paſſionum ſuſcipere experientiam, propterea ſecundum utraque & Deus dicitur pati, & humanitas e „ cælo deſcendiſſe cum divinitate. Unde etiam „ unam confitemur voluntatem Domini noſtri „ Jeſu Chriſti: quoniam aperte a divinitate „ aſſumpta fuit noſtra natura, non peccatum „ illa: ſcilicet eſt natura quæ creata fuit, „ non quæ corrupta fuit poſt tranſgreſſionem. „ Chriſtus enim Dominus accedens in ſimilitudine carnis peccati, mundi peccatum abſtulit, & ex plenitudine ejus omnes nos accepimus. Et ſervi forma ſuſcepta, habitu inventus eſt ut homo. Quoniam enim abſque „ peccato conceptus fuit ex Spiritu ſancto, propterea eſt etiam partus ſine peccato, qui ex „ ſancta & impollute Virgine & Dei genitrice „ particeps fuit experientiæ naturæ quæ peccavit. Nomen enim carnis duobus modis per „ divina voce eloquia, & in malo eam accipi „ cognovimus, ſicut ſcriptum eſt: *Non permanebit ſpiritus meus in his hominibus in „ æternum, quoniam caro ſunt.* Et apoſtolus: „ *Caro & ſanguis regnum Dei non poſſidebunt.* „ Et rurſus: *Mente ſervio legi Dei, carne „ autem legi peccati. Video autem aliam legem „ in membris meis repugnantem legi mentis meæ, „ & captivantem me legi peccati, quæ eſt in membris meis.* Multaque hujuſmodi in malo abſolute ſolent intelligi & dici. In bono autem ſic. Et a propheta dicente: *Veniet omnis caro in Hieruſalem, & adorabunt coram me.* „ Et in Job: *In carne mea videbo Deum.* Et

ACTIO XI

ANNO CHRISTI 681.

„ a bi ... *Videbit omnis caro ſalutare Dei.* Et A alia diverſa. Non aſſumpta ergo fuit, ſicut diximus, a Servatore natura quæ peccavit, quæ repugnat legi mentis, ſed *venit ut quæreret, & ſervaret quod perierat*, nempe humani generis naturam quæ peccavit. Alia enim lex in membris, aut voluntas diverſa & contraria non fuit in Servatore, quoniam natus eſt etiam ſupra legem humanæ naturæ. Etſi enim ſcriptum eſt: *Non veni facere voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me Patris.* Et: *Non ſicut ego volo; ſed ſicut tu vis Pater*: & alia hujuſmodi, non ſunt hæc diverſæ voluntatis; ſed œconomiæ ſuſceptæ humanitatis. Hæc enim propter nos dicta ſunt, quibus dedit exemplum ut ſequamur veſtigia B ejus pietatis doctor docens diſcipulos, ut non unuſquiſque noſtrum propriam, ſed Domini potius in omnibus præferat voluntatem. Via ergo regia incedentes, a dextera & ſiniſtra circumpoſitos venatorum laqueos fugientes, ne pedem noſtrum offendamus ad lapidem, Idumæis, hoc eſt, terrenis hæreticis ſua relinquentes, neque veſtigium pedis terræ, hoc eſt, malam eorum doctrinam, uno modo noſtræ mentes attingant; ut poſſimus pervenire ad fines patriæ, in ducum noſtrorum ingredientes ſemitis. Quod ſi etiam nonnulli, ut ita dicamus, balbutientes, quædam aggreſſi ſunt proferentes exponere, ſe ipſos formantes inſtar doctorum, ut formare poſ- C ſint mentes auditorum; non oportet ea convertere ad dogmata eccleſiaſtica, quæ neque ſynodi examinarunt, neque canonicæ auctoritates viſæ ſunt declarare: ut unam aut duas operationes audeat quis in Domino Jeſu Chriſto prædicare; quas nec evangelica nec apoſtolica ſcripta, neque ſynodica judicia cernuntur definiſſe: niſi ſicut prius diximus, quidam balbutientes quædam docuerunt, ſe demittentes ad formandas mentes & cogitationes eorum, qui ſunt adhuc infantes: quæ quidem non expedit transferre ad dogmata eccleſiaſtica, quæ unuſquiſque in ſua redundans ratiocinatione, tanquam ſuam profert ſententiam. Quod enim Do- D minus noſter Jeſus Chriſtus, Filius & Verbum Dei, per quem omnia facta ſunt, eſt unus & idem operans divina & humana, divinæ ſcripturæ perfecte & aperta demonſtrant. Utrum autem propter opera divinitatis & humanitatis, una aut duæ operationes debeant deductæ dici aut intelligi, hæc ad nos non debent pertinere; ſed ea relinquimus grammaticis aut artium ſcriptoribus, qui ſolent pueris, dum faciunt derivationes, nomina quæ apud eos inveniuntur vendere. Nos enim non unam operationem aut duas Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & ejus Spiritum ſanctum a ſanctis ſcripturis accepimus; ſed eum multifariam operantem co- E gnovimus. Scriptum eſt enim: *Qui non habet ſpiritum Chriſti, hic non eſt ejus.* Et rurſus: *Nemo poteſt dicere, Dominus Jeſus, niſi in Spiritu ſancto. Diviſiones autem gratiarum ſunt, idem autem ſpiritus, & diviſiones miniſteriorum ſunt, idem autem Dominus: & diviſiones operationum ſunt, idem autem Deus, qui operatur omnia in omnibus.* Si enim diviſiones operationum multæ ſunt, & eas omnes Deus in omnibus membris ſuis corporis implet operatur, quanto magis in capite noſtro Chriſto Domino poſſunt hæc pleniſſime con[ve]nire? ut & caput & corpus unum ſit perfectum: *ut unitati concurrat*, ut ſcriptum eſt, *in virum perfectum, ad menſuram ætatis plenitudinis Chriſti*. Si enim in aliis, hoc eſt, in membris propriis, ſpiritus Chriſti multis modis operatur, in quo vivunt & moventur & ſunt: quanto magis per ſe interceſſorem Dei & hominum, pleniſſime & perfectiſſime, multiſque modis & ineffabiliter oportet nos ipſum confiteri operari communione utriuſque naturæ? Et nos quidem oportet ex oraculis divinorum eloquiorum ſentire & reſpirare, illa ſcilicet evertentes, quæ novitate vocis cognoſcuntur ſanctis Dei eccleſiis parere offenſiones: ne forte qui ſunt infantes, offendentes in appellatione duarum operationum, exiſtiment nos ſentire, id quod Neſtoriana inſania; aut ſi rurſus unam ſcilicet operationem Domini noſtri Jeſu Chriſti putemus eſſe confitendam, ne ſtultam Eutychianiſtarum non attonitis auribus amentiam confiteri exiſtimemur; caventes, ne quorum vana & inania arma exuſta ſunt, eorum cineres renovent ſuſcitatas faces flammiferarum quæſtionum: in ſimplicitate & veritate confitentes Dominum noſtrum Jeſum unum & eundem operari in divina & humana natura: ſatius exiſtimantes, ut vani naturarum ponderatores, faſtum habentes & intumeſcentes in nos perſtrepant ranarum vocibus, quam ſimpliciores & humiles ſpiritu populi Chriſtianorum poſſint manere jejuni. Nullus enim ſeducet per philoſophiam & inanem deceptionem diſcipulos piſcatorum, qui ſequuntur eorum doctrinam; omne enim perplexum & circumfluens argumentum vafri ſyllogiſmi, contritum fuit in horum retibus. Hæc vobiſcum noſtra prædicabit fraternitas, ſicut hæc quoque vobiſcum unanimiter prædicamus: vos rogantes ut introductam appellationem novæ vocis unius aut duarum operationum fugientes, unum nobiſcum Dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei vivi, Deum verum in duabus naturis operantem quæ ſunt divinitatis & humanitatis, orthodoxa fide & catholica unitate prædicetis. *Subſcriptio*: Deus te cuſtodiat incolumem, dilecte & ſanctiſſime frater.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus dixerunt: Oportet ad nos afferri regiſtra & ſcripta dogmatica expoſita a Sergio, qui fuit patriarcha hujus regiæ civitatis, ſive ad Honorium, ſive ad Cyrum, aut Sophronium, aut ad alias etiam perſonas; aut etiam facta ab Honorio ad Sergium cauſa hujus dogmaticæ quæſtionis, & repoſita in bibliotheca hujus patriarchii ad conferendum cum codicillis a Macario traditis pio Imperatori noſtro, & nunc lectis. Georgius ergo religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius hujus ſanctiſſimæ eccleſiæ, omni ſtudio abiens in bibliothecam venerandi patriarchii, afferat regiſtra & ſcripta.

Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius, dixit: Sicut juſſit veſtra amplitudo & ſancta & œcumenica veſtra ſynodus, vado protinus; & quæcumque invenire potero, mecum afferam.

Glorioſiſſimi præſides, & ſancta ſynodus, dixerunt: Quod promiſſum quidem eſt ab ipſo Georgio religioſiſſimo diacono & bibliothecario, ad finem perfectum deducatur. Hi vero accipientes quæ acta ſunt, in hac noſtra ſancta ſynodo, vadant ſimul cum Joanne religioſiſſimo

ANNO CHRISTI 680.

mo epiſcopo Rhegii, Georgio religioſiſſimo epi- A ſcopo Cyzici, & Domitio religioſiſſimo civitatis Pluſiadis, ad Macarium; & ei oſtendant duos libellos, & chartaceum cum eis quaternionem, & eum interrogent an hæc ſunt vera opera Macarii. Similiter autem ei oſtendant etiam tres codicillos, & unam chartam quæ nunc lecta eſt coram nobis, an ipſe ea tradiderit pio noſtro domino & magno Imperatori & datum ab eo ad hæc reſponſum ad nos afferant. Et cum porro egreſſi eſſent dicti religioſi epiſcopi, ſimul cum Paulo & Joanne magnificentiſſimis Imperatoris ſecretariis, & Agathone reverentiſſimo lectore, & notario ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolitani, & acceſſiſſent ad Macarium, & paulo poſt reverſi B eſſent, dixerunt: Abeuntes juſſu veſtræ amplitudinis & ſanctæ & œcumenicæ veſtræ ſynodi, aſcendimus in venerandum patriarchium: & ingreſſi unam cellulam, in qua eſt Macarius, ut juſſiſtis, cum interrogavimus, an agnoſcat duos libellos nomine ejus inſcriptos, & cum eis unum quaternionem chartaceum; & an ſunt ejus opera. Qui Macarius cum ea attuliſſet, & aperuiſſet, & direxiſſet, dixit: Ita domine, vera ſunt mea ſcripta, & agnoſco ea. Similiter autem ei quoque oſtenſi ſunt tres codicilli, & una carthula, quæ etiam hodierno die lecta ſunt, & cum ea quoque direxiſſet, dixit: Certe, domine, agnoſco ea. Anno enim ſuperiore ea tradidi domino, & vere ea agnoſco.

Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius, ingreſſus in medium ſanctæ ſynodi, dixit: Ut mihi juſſit veſtra amplitudo & ſancta & œcumenica ſynodus, abiens in bibliothecam venerandi patriarchii, & quos potui invenire codicillos ſive regiſtra, affero vobis exhibituros.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Tradat Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius, ad lectionem ſeu collationem codicillorum a Macario traditorum pio noſtro Imperatori, quos affert codicillos ſeu regiſtra. Et cum accepiſſet Antiochus reverentiſſimus lector, & notarius Georgii Sanctiſſimi archiepiſcopi Conſtantinopolitani, legit epiſtolam ejuſdem Sergii ad Cyrum qui fuit epiſcopus Lazicæ. Et collata fuit cum eo qui allatus fuerat codicillo per Joannem glorioſiſſimum Quæſtorem ſecundum Macarium: & convenit.

Præterea prolatus fuit alter codicillus ſeu regiſtrum lectum ſimiliter per eundem reverentiſſimum Antiochum, habens epiſtolam Sergii quondam Patriarchæ Conſtantinopolitani ad Honorium olim Papam Romanum, & collatus fuit cum codicillo a Macario tradito pio Imperatori: & convenit. Similiter prolata fuit a Georgio religioſiſſimo diacono & bibliothecario authentica epiſtola Romana Honorii quondam Papæ Romani, ad Sergium patriarcham Conſtantinopolitanum cum ejuſdem interpretatione: & collata fuit ejus Romana epiſtola per Joannem religioſiſſimum epiſcopum Portuenſem qui erat unus ex ſynodo veteris Romæ; & convenit.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Cum cognoverit ſancta & œcumenica veſtra ſynodus, ea quæ nunc lecta ſunt & collata, Sergii quondam patriarchæ hujus regiæ civitatis, & Honorii olim Papæ Romani & præterea Sophronii olim patriarchæ Hieroſolymitani, dicat quæ ſibi videntur.

Dixit ſancta ſynodus: Convenienter iis quæ dicta ſunt a vobis glorioſiſſimis de iis quæ lecta ſunt, ex regiſtris epiſtolarum ſcriptarum a Sergio & authentica Romana Honorii epiſtola, deinde etiam de ſynodalibus Sophronii jam a nobis lectis literis, accuratius de his conſiderantes, altero die vobis glorioſiſſimis dicemus, quæ oportet. ACTIO XI.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Hoc quidem faciet ſancta veſtra ſynodus. Pius autem & a Deo ſtabilitus noſter dominus & magnus Imperator, Deum qui ipſum coronavit clementia & benignitate in omnibus imitans, & converſionem exſpectans Macarii, per nos indignos ſuos famulos ſciſcitatur a veſtra ſancta & œcumenica ſynodo, an ſi is convertatur poſt ejus factam a ſancta veſtra ſynodo depoſitionem, reſtituatur in ſuam ſedem.

Dixit ſancta ſynodus: Macarium qui inveteravit in dogmatibus impietatis, & non ſolum qui in hac a Deo cuſtodita & regia civitate habitantem Chriſti amantem populum turbido potavit everſione, & ſaltavit ſententias ſanctorum & eximiorum patrum, & alias quidem amputavit, alias vero adjecit, & prout ei viſum fuit a via fecit declinare pium & a Deo coronatum Imperatorem noſtrum, ab eo traditis codicillis: quin etiam ab ortu ſolis uſque ad occaſum, literis ſuis & hominibus miſſis omnes conturbavit, & a vera fide abduxit, juſteque & C canonice fuit exutus habitu pontificali, nequaquam admittit divina regula, ut deinceps ſedeat in ſede doctoris; ne ex eo ejus hæreſis magis ſuſcitetur ſententia, *& fiant*, ſicut ſcriptum eſt, *noviſſima illius hominis pejora prioribus*: & maxime cum in præſentia pii noſtri domini & magni Imperatoris, & totius noſtræ ſynodi interrogatus ſit, an ſequatur & conteatur cum omnibus in Domino noſtro Jeſu Chriſto, ſicut duas naturas, ita etiam duas naturales voluntates, & duas naturales operationes omnino non admiſerit: ſed affirmaverit ea quæ jam impie ſunt ab eo definita: & his ipſis verbis dixerit: Si membratim ſecer & in mare projicier, ego neque duas voluntates, D neque duas operationes dicam in Domino noſtro Jeſu Chriſto, qui eſt unus ſanctæ Trinitatis. Et ideo ſynodaliter, ut dictum eſt, depoſitum & anathemate notatum, nequaquam hunc Macarium, deinceps, ut ſuperius dictum eſt, ſancta noſtra ſynodus admittit ad ſedem pontificalem: ſed etiam rogamus ut exterminetur ex finibus hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, cum iis qui eadem quæ ipſe ſentiunt.

Religioſiſſimi epiſcopi & reverentiſſimi clerici, qui erant ſub ſede civitatis Antiochenæ, accedentes ad glorioſiſſimos magiſtratus, dixerunt: Petimus a veſtra amplitudine, ut referat ad pium & a Deo coronatum noſtrum do- E minum & magnum Imperatorem, ut alius loco Macarii, qui fuit noſter archiepiſcopus, provehatur ad ſedem pontificalem, ne ea ſedes ſit vidua.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Ut cenſuit ſancta & œcumenica veſtra ſynodus, & ut petitum fuit a religioſiſſimis epiſcopis & reverentiſſimis clericis, qui ſunt ſub ſede civitatis Antiochenæ faciemus, re ipſa implente veſtra ſancta ſynodo altero die, quæ promiſit de Sergio, Honorio, & Sophronio.

ACTIO XII
Eſt ea quæ decimatertia ſuperius appellatur

ACTIO DUODECIMA

Tomus VIII.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; imperii a Deo coronatorum & ſereniſſimorum noſtrorum Imperatorum Flaviorum, Conſtantini quidem pii & magni Imperatoris ſemper Auguſti, anno viceſimo ſeptimo, & poſt conſulatum ejus divinæ ſerenitatis decimo tertio; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, viceſimo octavo menſis Martii, indictione nona, propoſito venerando ſeſſu, &c.

Cumque ſediſſent glorioſiſſimi patricii & conſules, & omnes ſanctiſſimi & religioſi epiſcopi per ordinem in eodem Trulli ſecreto, in medio propoſitis ſanctis & intemeratis Chriſti Dei noſtri evangeliis, Conſtantinus pius archidiaconus hujus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum ſanctiſſimi patriarchæ hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis Georgii, dixit: Habet in memoria ſancta veſtra & œcumenica ſynodus, quod in præcedenti conventu ei dictum eſt a glorioſiſſimis magiſtratibus, ut ſuam pronunciaret ſententiam de Sergio, Honorio, & Sophronio, qui fuerunt patriarchæ; & pollicita eſt ſe hoc facturam altero die: & quod poſtquam cenſuiſſet ſancta veſtra ſynodus procedere, rataque ac firma eſſe quæ facta erant in Macario, petierunt religioſiſſimi epiſcopi & reverentiſſimi clerici qui ſunt ſub ſede civitatis Antiochenæ, ut referretur ad pium & ſereniſſimum noſtrum dominum & magnum Imperatorem, ut alius promoveretur ad ſedem civitatis Antiochenæ: & rejecimus in hunc diem.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Legantur quæ jam ſunt acta. & lecta ſunt.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Dicat ſancta & œcumenica veſtra ſynodus ea quæ ipſa promiſit pridie. Dixit ſancta ſynodus. Convenienter promiſſionis a nobis factæ veſtræ am- D plitudini, examinatis Sergii quondam patriarchæ hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis dogmaticis epiſtolis ſcriptis ad Cyrum qui tunc erat epiſcopus Phaſidis, & Honorium quondam Papam Romæ veteris: ſimiliter & illius, nempe Honorii, ad eundem Sergium reſcripta epiſtola: cum eas inveniremus omnino alienas ab apoſtolicis doctrinis, & iis quæ ſunt decreta a ſanctis ſynodis & omnibus eximiis patribus, ſequentes autem falſas hæreticorum doctrinas; eas omnino rejicimus, & tanquam exitioſas animæ abominantur. Quorum autem, nempe eorundem, impia averſamur dogmata, eorum etiam nomina ex ſancta Dei eccleſia ejicienda eſſe ſtatuimus: nempe Sergii quon- E dam patriarchæ hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, qui incœpit ſcribere de hoc impio dogmate; Cyri Alexandriæ, Pyrrhi, Pauli, & Petri, qui ipſi quoque fuerunt antiſtites in ſede hujus a Deo cuſtoditæ civitatis, & fuerunt in eadem in qua illi ſententia. Deinde Theodori quoque, qui fuit epiſcopus Pharan: quarum omnium prius ſcriptarum perſonarum meminit, in relatione facta ad pium & a Deo ſtabilitum noſtrum dominum & magnum Imperatorem, Agatho ſanctiſſimus & beatiſſimus veteris Romæ Papa, & rejecit ut qui ſenti-

A ſent contra orthodoxam noſtram fidem; quos etiam decernimus ſubjici anathemati. Præter hos autem ex ſancta quoque Dei eccleſia ſimul ejici & anathemate feriri cenſemus Honorium, quondam Papam Romæ veteris; propterea quod nos invenimus per factas ab ipſo literas ad Sergium, cum illius ſententiam eſſe ſecutum in omnibus, & ejus impia confirmaſſe dogmata. Conſideravimus autem ſynodales quoque literas Sophronii ſanctæ memoriæ, patriarchæ ſanctæ Chriſti Dei noſtri civitatis Hieroſolymitanæ: cumque eas invenerimus congruere veræ fidei, & apoſtolicis ſanctorum & eximiorum patrum doctrinis convenire, tanquam orthodoxas judicavimus, & ut quæ ſunt B apoſtolicæ & ſanctæ eccleſiæ utiles admiſimus, & nomen ejus inſeri in ſacris ſanctarum eccleſiarum diptychis juſtum eſſe cenſuimus.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Cum ſatisfecerit ſancta & œcumenica veſtra ſynodus interrogationi factæ de perſonis, quæ a nobis fuerant propoſitæ: nempe Sergio, & Honorio quondam patriarchis, & præterea Sophronio ſanctæ memoriæ archiepiſcopo Hieroſolymitano: & dixerit etiam de Pyrrho, Paulo, & Petro, qui fuerunt antiſtites hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis: præterea autem de Cyro quoque, qui fuit Papa Alexandriæ, & de Theodoro qui fuit epiſcopus civitatis Pharan: jubet Georgium religioſiſſimum diaco- C num, & bibliothecarium hujus ſanctiſſimæ Dei magnæ eccleſiæ, ut in medium proferat legendas, in venerando patriarchio repoſitas dictarum perſonarum ſynodales literas, ut nos quoque ea comprehendamus. De petitione enim facta a religioſis epiſcopis, & reverentiſſimis clericis qui ſunt ſub ſede magnæ civitatis Antiochenæ, ut promoveretur antiſtes ad ſedem civitatis Antiochenæ, retulimus ad divinas aures optimi & a Deo cuſtoditi noſtri Imperatoris. Et juſſit ejus ſerenitas, fieri electionem ex ſolita conſequentia, ab iis qui ſunt ſub dicta ſede epiſcopis & clericis; eamque tradi ejus mitiſſimæ potentiæ.

Dixit ſancta ſynodus: Cum veſtra petierit D amplitudo, ut Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius ſanctiſſimæ hujus magnæ eccleſiæ, literas dogmaticas, & alia ſcripta dogmatica Pyrrhi, Petri, & Pauli, qui fuerunt patriarchæ hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis: præterea autem Cyri quoque qui fuit Papa Alexandriæ, & Theodori qui fuit epiſcopus civitatis Pharan, ut ea examinentur, exiſtimamus hoc eſſe ſupervacaneum; propterea quod illorum opinio ſit omnibus manifeſta de una voluntate, & una operatione; & præterea Agatho ſanctiſſimus antiſtes Romæ veteris, per ſuam relationem illorum ſcopum contrarium detexerit; immo vero aperte oſtenderit quod eadem ſenſerunt quæ Sergius, E qui incœpit novam vocem, ſeu potius malam & blaſphemam inducere doctrinam in eccleſiam catholicam. Quocirca eos cum ſuis ſcriptis ejecit dictus Papa ſanctiſſimus.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Etiamſi ſit in omnibus orthodoxa relatio ſanctiſſimi & beatiſſimi Papæ Agathonis, & congruit cum veritate: eſt tamen omnino neceſſarium prædictarum perſonarum ſcripta proferri in medium, convenienter iis quæ a nobis prius dicta ſunt, ut fiat manifeſtior harum perſonarum opinio.

Dixit ſancta ſynodus: Quoniam ut accura-

tius

ANNO CHRISTI 681

tius diſcernat ac dignoſcat dogmata Pyrrhi, A
Pauli, & Petri, & Cyri qui fuit Papa Ale-
xandriæ, & Theodori qui fuit epiſcopus Pha-
ran, initat veſtra amplitudo, Georgius religio-
ſiſſimus diaconus, & bibliothecarius hujus ſan-
ctiſſimæ eccleſiæ, in medium proferat quæ a
dictis perſonis ſcripta ſunt dogmatice, ut om-
nes fiant certiores, quod ipſi quoque ſecuti
ſunt in omnibus malam Sergii opinionem.

Georgius religioſiſſimus diaconus & biblio-
thecarius dixit: Sicut jam prius effata fuerat
ſancta veſtra & œcumenica ſynodus, tunc in-
grediens quæſivi quæ juſſiſtis. Et primo inve-
ni in bibliotheca venerandi patriarchii, præter
ea quæ jam ſunt a me prolata, epiſtolam Cy-
ri tunc epiſcopi Phaſidis, miſſam ad Sergium, B
qui fuit patriarcha hujus a Deo cuſtoditæ &
regiæ civitatis quinquaginta abhinc annis, xiv.
indictione præteriti cycli, ipſo per ipſam epi-
ſtolam rogante dictum Sergium de quæſtione
operationum. Similiter autem aliam quoque
epiſtolam miſſam ab eodem Cyro ad dictum
Sergium, poſtquam ipſe fuit tranſlatus ab epi-
ſcopatu Phaſidis ad ſedem magnæ Alexandri-
næ civitatis, quæ ſignificat factam unionem co-
rum qui dicuntur Theodoſiani, cum exemplo
ſignificationis unionis, quæ præceſſerat inter
eoſdem Theodoſianos, & dictum Cyrum: Si-
militer autem Theodori quoque qui fuit epi-
ſcopus Pharan diverſos libellos, qui exprompti
ſunt ex bibliotheca venerandi patriarchii in C
quibus eſt etiam ejuſdem epiſtola ad Sergium
epiſcopum Arſenoiten de una operatione. Si-
militer autem interpretationes quoque diverſa-
rum ſententiarum patrum. Exprompſi autem
ex eadem bibliotheca alios quoque libellos,
qui continebant ſcripta Pyrrhi, qui fuit poſt
Sergium patriarcha hujus a Deo cuſtoditæ &
regiæ civitatis, quorum multi propria ejus ma-
nu ſcripti ſunt, de voluntate & operatione &
aliquibus aliis. Similiter autem exprompſi ex
bibliotheca dicti venerandi patriarchii regiſtrum
diverſarum epiſtolarum Pauli, qui poſt eun-
dem Pyrrhum fuit patriarcha hujus regiæ civi-
tatis, in quo habetur epiſtola ſcripta ab eodem
Paulo ad ſanctum Theodorum, qui fuit Papa D
Romæ, de una voluntate: & voce habitos
ejuſdem Pauli tres tomos ad ſanctæ memoriæ
noſtrum Imperatorem, & patrem pii noſtri do-
mini & magni Imperatoris, de una voluntate
& operatione. Præterea autem Petri quoque,
qui fuit ſimiliter patriarcha poſt eundem Pau-
„ lum hujus regiæ civitatis, regiſtrum ſimili-
„ ter diverſarum epiſtolarum: in quo eſt epi-
„ ſtola ejuſdem dogmatica, ſcripta ad Vitalia-
„ num ſanctæ memoriæ Papam Romæ: &
„ utrumque affero, ut vobis exhibeatur.

„ Dixit ſancta ſynodus: Quas habet in ma-
„ nibus Georgius religioſiſſimus diaconus & bi-
„ bliothecarius hujus ſanctiſſimæ eccleſiæ regi-
„ ſtra & chartas, ea accipientes qui vos exci- E
„ piunt legant ordine. Cumque Antiochus re-
„ ligioſiſſimus lector, & notarius accepiſſet ſcri-
„ ptas a Cyro ad Sergium duas epiſtolas cum
„ dicto exemplo ſignificationis, legit quæ ſibi
„ habebant ad verbum.

„ Ad colendum dominum, bonum princi-
„ pem paſtorum, patrem patrum, œcumeni-
„ cum patriarcham, a Cyro minimo veſtro.
„ Cum propoſitam relationem in animo ha-
„ buiſſem dirigere ad colendum meum dominum.
„ animum ſubierunt diverſæ cogitationes, &
„ duabus ſententiis diſtrahebatur animus. Cre-

„ damne, dicebam, ei qui dicit: *Altiora te ne*
„ *quæſieris, & profundiora te ne ſcrutteris*: & la-
„ briis clauſtra imponens, utar ſilentio? an au-
„ diam eum qui dicit: *Quære, quære, & apud*
„ *me mane?* Deinde cum me in eo ſatis exa-
„ minaſſem, tunc auſus ſum ſcribere, quando
„ mente accepi veſtram beatiſſimorum a Deo
„ inſpiratam doctrinam; perſuaſum habens quod
„ duorum alterum, aut etiam utrumque ex
„ hoc mihi accideret. Aut enim, ajebam, ad-
„ mittar, aut corrigar in iis quæ reſervantur,
„ &c.

„ Alia ejuſdem epiſtola ſcripta Alexandriæ.
„ Domino ſuo colendiſſimo, & beatiſſimo
„ patri patrum, œcumenico patriarchæ Sergio,
„ Cyrus minimus veſter. Spirituali rurſus feſti- B
„ vitate, quæ colendi domini mei acceptarum
„ precum cultura effecta eſt, doctrina & piis
„ temporibus a Deo cuſtoditorum & vere Chri-
„ ſti amantium dominorum noſtrorum eve-
„ niente, tunc quoque æquum cenſeo, ut bea-
„ tiſſimo domino meo offeram primitias. Cer-
„ tiores enim facio, quod omnes qui ſunt dog-
„ matis eorum qui dicuntur Theodoſiani in
„ hac Chriſti amante Alexandrina civitate cle-
„ rici ſimul etiam cum iis qui dignitatibus re-
„ ſplendent & militiis, & præterea cum iis qui
„ ſunt ex populo, ad millia convenientes, ter-
„ tio menſis Junii, uniti ſanctiſſimæ noſtræ
„ Dei catholicæ eccleſiæ, intemeratorum Dei
„ myſteriorum fuerunt nobiſcum participes: C
„ ad hoc aperte nos deducente Dei omnipo-
„ tentis voluntate; doctrina mihi ſuppeditata a
„ benignis & præclaris victoribus noſtris domi-
„ nis, & a domini mei divinitus inſpirata pie-
„ tate ac religione: ut ex eo conſiſteret, ſicut
„ ſcriptum eſt, *feſtum in condenſis, uſque ad*
„ *cornua altaris*. Si verius autem dicendum
„ eſt, non ſolum in condenſis, neque uſque
„ ad cornua altaris, ſed in univerſa Alexandri-
„ na Chriſti amante civitate & ejus finibus,
„ uſque ad ipſas nubes & ultra eas uſque ad
„ cæleſtes ordines lætantes pace ſanctarum ec-
„ cleſiarum, & iis qui ad eam convertuntur.
„ Quemadmodum autem confecuta ſit hæc
„ unio, minutim auſus ſum referre ad pias D
„ aures invictorum & ſereniſſimorum noſtro-
„ rum dominorum, per conſervum meum Joan-
„ nem religioſiſſimum diaconum, qui omni-
„ bus quæ mota ſunt adfuit. & perſuaſum ha-
„ beo quod in hoc quoque minimum ſuum
„ ſervum acceptum habet ſanctiſſimus meus do-
„ minus. Rogo ergo beatiſſimum dominum,
„ ut cum omnia cognoverit, ſi a me in hoc
„ motu, ut eſt veriſimile, aliquid ſit præter-
„ miſſum, aut per ejus quod oportet ignoran-
„ tiam erratum, corrigat minimum ſuum ſer-
„ vum. Hoc eſt enim opus veſtrum colendo-
„ rum qui ornati eſtis divinis ſcripturis, & con-
„ ſummati ſupernis virtutibus.

„ *Subſcriptio*. Cyrus minimus epiſcopus, E
„ orans pro bona ac proſpera vita beatiſſimi
„ domini mei retuli.

„ Exemplum ſignificationis unionis factæ
„ inter Cyrum quondam Papam Alexandriæ
„ & eos qui erant partis Theodoſianorum.

„ Domino Chriſto vero Deo noſtro omnes
„ illuminante, & omnes dirigente ad ſaluta-
„ rem & veram ſuam fidem, & omnes ad
„ unam & eandem ſanctam ſuam convocante
„ eccleſiam, præſentem fecimus ſignificationem
„ de unione ſanctarum Dei eccleſiarum, men-
„ ſe Martio, indictione vi

„ Si

„ Significatio facta a Cyro, Dei miſericor- A
„ dia epiſcopo, divino juſſu bonorum & præ-
„ clarorum victorum noſtrorum dominorum
„ obtinente locum Apoſtolicæ ſedis hujus Ale-
„ xandrinæ Chriſti amantis civitatis.

I. „ Si quis non confitetur Patrem, & Filium,
„ & Spiritum ſanctum, Trinitatem conſubſtan-
„ tialem, unam divinitatem in tribus hypoſta-
„ ſibus, anathema ſit.

II. „ Si quis non confitetur unum ſanctæ Tri-
„ nitatis Deum Verbum, ante ſæcula ſine tem-
„ pore ex Patre genitum, & deſcendiſſe de
„ cœlis, & incarnatum eſſe ex Spiritu ſancto,
„ & domina noſtra ſancta glorioſa Deipara &
„ ſanctæ Virgine Maria, & hominum factum,
„ & paſſum eſſe carne propria, mortuumque B
„ eſſe & ſepultum, & reſurrexiſſe tertia die
„ ſecundum ſcripturas, ſit anathema.

III. „ Si quis non confitetur, unius & ejuſdem
„ Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei paſſio-
„ nes, & miracula, ſed alterius, & alterius;
„ ſit anathema.

IV. „ Si quis non confitetur, ex ipſa ſumma
„ unione Deum Verbum in utero ſanctæ Dei-
„ paræ & ſemper Virginis Mariæ, per unionem
„ carnem ſibi conſtituiſſe ex eadem ſancta Dei-
„ para, nobis conſubſtantialem, anima ratio-
„ nali, & intelligenti prædita, in unione na-
„ turali, & per hypoſtaſim, & ſic ex ipſa pro-
„ ceſſiſſe unum inconfuſum, & individuum,
„ ſit anathema. C

V. „ Si quis non confitetur, ſanctam dominam
„ noſtram & ſemper Virginem Mariam, pro-
„ prie & vere eſſe Deiparam, ut quæ Deum
„ Verbum incarnatum conceperit, & pepererit,
„ ſit anathema.

VI. „ Si quis non confitetur, ex duabus natu-
„ ris, nempe divinitate & humanitate, unum
„ Chriſtum, unum Filium, unam Dei Verbi
„ naturam incarnatam, ſecundum ſanctum Cy-
„ rillum, inconfuſe, immutabiliter, inalterabi-
„ liter, ſeu unam hypoſtaſim compoſitam, qui
„ eſt idem Dominus noſter Jeſus Chriſtus,
„ qui eſt unus ſanctæ conſubſtantialis Trinitatis,
„ is ſit anathema.

VII. „ Si quis dicens unum Dominum noſtrum D
„ Jeſum Chriſtum conſiderari in duabus natu-
„ ris, non unum ſanctæ Trinitatis confitetur
„ eundem, qui æterne quidem ex Patre geni-
„ tus eſt Dei Verbum, in noviſſimis autem ſæ-
„ culis temporibus idem ſuit incarnatus, & na-
„ tus ex ſanctiſſima & impolluta domina no-
„ ſtra Deipara & ſemper Virgine Maria; ſed
„ alterum cum novit & alterum, & non unum
„ & eundem, ſecundum ſapientiſſimum Cyril-
„ lum, in divinitate perfectum & in humani-
„ tate perfectum eundem, & ea ratione & ſo-
„ lum conſideratum in duabus naturis, eun-
„ dem patientem & non patientem, alia & alia
„ ratione, ut ipſe dixit Cyrillus: patientem
„ quidem humana carne, quatenus homo: E
„ manentem autem tanquam Deum impaſſibi-
„ lem in ſuæ carnis paſſionibus. & eundem unum
„ Chriſtum & Filium, operantem divina &
„ humana una theandrica, id eſt, divina ſimul
„ & humana operatione ex ſententia ſancti
„ Dionyſii ſola contemplatione diſcernens ea
„ ex quibus facta eſt unio, & ea mente con-
„ ſiderans immutabilia & inconfuſa poſt eorum
„ naturalem & in hypoſtaſi unionem, manen-
„ tem etiam in his individue & inſeparabiliter
„ unum & eundem Chriſtum & Filium agni-
„ tum quatenus duo quæ ſunt inter ſe invi-
„ cem inconfuſe conjuncta mente aſpicit, eo-
„ rum non realem faciens contemplationem,
„ ſed falſa phantaſia & inanibus mentis figmen-
„ tis; ſed nequaquam disjungentibus, ut jam
„ ſublata quæ fit in duo diſſectione propter
„ ineffabilem & quæ mente comprehendi non
„ poteſt unionem: ſecundum ſanctum Athana-
„ ſium qui dicit: Simul enim caro, ſimul Dei
„ Verbi caro: ſimul caro animata ratione præ-
„ dita, ſimul Dei Verbi caro animata ratione
„ prædita. ſed ad eam quæ fit per partes di-
„ viſionem hanc vocem accipit: ſit anathe-
„ ma.

„ Si quis non anathematizat Arrium, Euno- VIII
„ mium, Macedonium, Apollinarem hæreti-
„ cum, Neſtorium, & infauſtum Eutychem,
„ & Cyrum, & Joannem Ægeotas, & omnes
„ qui quovis modo contradixerunt duodecim
„ capitibus ſanctiſſimi Cyrilli; & non moti ſunt
„ pœnitentia, ſed in eo errore deceſſerunt; &
„ eos qui eis ſimilia ſenſerunt aut ſentiunt; ſit
„ anathema.

„ Si quis non anathematizat ſcripta Theodo- IX.
„ reti adverſus rectam fidem Cyrilli, & Ibæ
„ quæ dicitur epiſtolam, & Theodorum Mop-
„ ſueſtiæ & ejus ſcripta; & ſi quis non ſuſci-
„ pit ſcripta ſancti Cyrilli, & maxime adverſus
„ Theodorum, & Theodoretum, & Andream,
„ & Neſtorium, & eos qui eis ſimiliter aut
„ uni eorum ſenſerunt aut ſentiunt, ſit ana-
„ thema.

Præterea ſumens idem reverentiſſimus Antiochus libellum Theodori qui fuit epiſcopus Pharan, legit ejuſdem orationem ad Sergium qui fuit epiſcopus Arſenoitæ diœceſis Ægyptiacæ, in quo ſic continetur: „ Quidquid
„ Dominus narratur aut dixiſſe aut feciſ-
„ ſe, per mentem & ſenſum & ſentuum
„ inſtrumenta & dixit & fecit; & ſic ejus tan-
„ quam totius & unius una operatio Verbi,
„ mentis, ſentientis corporis & organici cuncta
„ dicta fuerint.

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Quoniam principaliter per quamdam divi-
„ nam, & ſapientiſſimam œconomiam, ſom-
„ num, laborem, famemque & ſitim admiſit
„ quando voluit, juſte quoque eum qui eſt in
„ eis motum & quietem, attribuimus omnipo-
„ tenti & ſapientiſſima Verbi operationi & hinc
„ unam ejuſdem & unius Chriſti appellamus
„ operationem.

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Satis ut arbitror nobis oſtendit oratio per
„ examinationem, quod quæcumque narrata
„ ſunt de Domino Chriſto, ſive Deo, ſive
„ anima, ſive corpore vel de utroque ſimul,
„ anima inquam & corpore, unice ſimul,
„ & individue agebantur; incipientia qui-
„ dem, & ut ita dicam, ſcaturientia ex Verbi
„ ſapientia & bonitate & poteſtate, per me-
„ diam autem animam intelligentem & corpus
„ procedentia; & ideo una operatione totius,
„ tanquam unius & ejuſdem Servatoris noſtri,
„ hæc omnia & ſunt & dicta ſunt.

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Ex his ergo aperte habemus quod opus
„ Dei ſunt omnia, quæ de Chriſto audimus
„ & credimus, ſive ſint divinæ naturæ aſſimi-
„ lia ſive humanæ: & hac de cauſa hæc præ-
„ nominata ſunt operatio divinitatis ejuſdem &
„ humanitatis.

Ejuſdem ex eadem oratione:

Adeo ut ſi ejus univerſa humanæ naturæ
„ ſu-

ANNO CHRISTI 680.

„ ſuſceptio, a principio uſque ad finem, & quæcumque ſunt ejus parva & magna, vere una altiſſima & divina operatio. A

Ejuſdem ex oratione, quam fecit ad interpretationem ſententiarum patrum:

„ Divina autem voluntas, quæ eſt ipſius Chriſti: ipſius enim voluntas eſt una eaque divina.

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Per hæc ergo abſque ulla dubitatione erudimur, quod omnia ſalutaris œconomiæ, ſive divina, ſive humana, quæ de Servatore noſtro Chriſto narrata ſunt; initialiter quidem, ut ita dicam, a divinitate ſuſcipiebant [a] indumentum & cauſam; per mediam autem intelligentem & ratione præditam animam B adminiſtrabantur & agebantur a corpore; ſive miraculorum effectricem quamdam dixeris potentiam, ſive naturalem quamdam hominis motionem, ut verbi gratia alimenti appetitionem, ſomnum, laſſitudinem, & laborum ſuſceptionem, ægritudinem & triſtitiam: quæ etiam affectiones ſeu paſſiones, ex nominum conceſſione appellantur a conſuetudine; ſunt autem proprie motus naturalis per animatum & ſenſu præditum animal: quinetiam ipſa quoque quæ ſunt proprie & dicunt paſſiones, crux, mors, vibices, vulneratio, clavorum affixio, ſputa, alapæ, hæc omnia recte & jure vocentur una & ejuſdem unius Chriſti operatio.

[a] Legi in ... [illegible]

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Ex his omnibus & ſimilibus recte & juſte admodum, una Dei operatio credantur & dicantur omnia propria humanæ naturæ ſuſceptionis.

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Nobis ergo omnino intelligantur omnia quæ ſunt in Servatoris Chriſti humanæ naturæ ſuſceptione, una divina & revera ſalutaris operatio.

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Nam noſtræ quidem animæ non eſt innatum ut ſit tantæ potentiæ, ut naturales corporis proprietates ex ipſo & a ſe expellat: ſed neque ratione prædita anima vita eſt uſque a Deo domina ſui corporis, ut quæ in D eo ſunt & ſunt ei congenita, magnitudinem, figuram, & colorem regat, & in ea dominatum obtineat, & ipſum extra eaunquam conſtituat. Quæ quidem omnia narrata ſunt in œconomia Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, & facta ſunt in divino & vivifico corpore. Etenim ſine magnitudine, & ut ita dicam ſine corpore, abſque diviſione proceſſit, ex utero, monumento, & oſtiis; & tanquam ſuper ſolum ſuper mare ingreditur pedibus.

Ejuſdem ex eadem oratione:

„ Cum ergo nos oporteat ſic ſentire & dicere, nos omnia quæ narrantur de humanæ naturæ ſuſceptione Servatoris Chriſti, cognoſcere eſſe unam operationem, hujus autem artificem & opificem Deum, inſtrumentum autem humanitatem: & quæ ergo ut divina & quæ ut humana de eo dicuntur, omnia ſunt operatio Verbi divinitatis.

Præterea ſumens idem reverentiſſimus Antiochus librum, qui ſic habebat in inſcriptione: *Pyrrhi minimi epiſcopi de voluntate & operatione*; legit ejuſdem Pyrrhi dogmaticum tomum, in quo ſic continetur:

„ Unum autem, ut dictum eſt, idque ſolum caput reprehendit Sophronius reverentiſſimus, ut quod divini doctoris Dionyſii immutarit ſententiam una voce mutata, in hoc quidem dicens probabilia & quæ magna utuntur cautione, ubi ille dicit: Sed cum Deus ad virilem perveniſſet ætatem, novam quamdam theandricam, id eſt, divinam & humanam nobis exercens operationem. *unam* enim pro *novo* charta revera continebat: non malitioſe, abſit, ſed tanquam non aliam habere poſſet *novam* quam *unam* quæ a ſanctiſſimo Cyro fuit inſerta: Extremorum enim negatione, unam dicitur divinus doctor, affirmationem faciens, cumque eam ſingulariter ſit elocutus, quid aliud quam unam confiteri operationem, tanquam unius Chriſti, quacumque ratione aperte tradidit? B

ACTIO XII.

Præterea lectum fuit ex regiſtro diverſarum epiſtolarum, exemplum epiſtolæ Pauli quondam antiſtitis hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, ſcriptæ ad Theodorum olim Papam Romanum, cujus eſt principium: „ *Ecce quid bonum aut quid jucundum aliud quam habitare fratres in unum?* Sic autem habet poſtea hæc epiſtola: Unius autem & ejuſdem Verbi incarnati miracula prædicamus, & paſſiones cognoſcimus, quas carne propter nos voluntarie ſuſtinuit. Unde & Deus dicitur paſſus, & Filius hominis de cœlo deſcendiſſe, propter eam quæ ſuperat intelligentiam, & in hypoſtaſi divelli non C poteſt, duarum naturarum unionem. Propterea unam etiam intelligimus Domini noſtri Jeſu Chriſti voluntatem, ne voluntatum repugnantiam, aut diverſitatem uni & eidem perſonæ Domini noſtri Jeſu Chriſti tribuamus, aut cum ſtatuamus ſibi ipſi repugnantem, aut duos qui volunt introducamus: non omnino ad coalitionem aut confuſionem duarum naturarum, quæ in ipſo conſiderantur, proferentes hanc vocem unius voluntatis; aut ad alteram perimendam, alteram eſſe affirmantes; ſed hoc per hanc vocem ſignificantes, quod ejus rationaliter & intelligenter animata caro, ex ipſa ſumma unione ineffabiliter divinis locupletata, ejus qui ipſam ſibi D unit per hypoſtaſim poſſedit divinam & non diverſam voluntatem.

Lecta eſt præterea ex altero regiſtro epiſtola Petri, qui ipſe quoque fuit antiſtes hujus regiæ civitatis, ad Vitalianum ſanctæ memoriæ Papam Romanum: cujus eſt principium: *Spiritalis lætitia*. Et cum legeretur hæc epiſtola quæ habebat diverſas patrum ſententias, legati Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani, dixerunt: Docemus veſtram amplitudinem, quod quæ inferuntur patrum ſententiæ, in hac quæ nunc legitur epiſtola productæ, ſunt truncatæ ab eodem Petro, propterea quod vellet probare ſcopum ſuum de una voluntate & una operatione.

E Dixerunt glorioſiſſimi magiſtratus: Pulchre cognovimus, ſicut a vobis Dei amantibus dictum eſt, quod ſententiæ quæ inferuntur in hac epiſtola, inſertæ ſunt truncatæ. Et ſi videtur ſanctæ & œcumenicæ ſynodo, ne ulterius procedat lectio hujus epiſtolæ.

Dixit ſancta ſynodus: Ad ea quæ nuper dicta ſunt a veſtra celſitudine, ſufficit lectio hujus epiſtolæ. Ecce convenienter iis quæ a vobis glorioſiſſimis dicta ſeu quæſita ſunt, cum in medium productæ ſunt dogmaticæ epiſtolæ & ſcripta Pyrrhi, Pauli, & Petri, qui fuerunt patriarchæ hujus regiæ civitatis, & Theodori epi-

ſcopi

ſcopi Phasir & Cyri qui fuit Papa Alexandriæ, lectæque ſunt nobis audientibus & veſtra amplitudine, & aperte oſtenderint, eos in incarnata Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri œconomia unam operationem & unam voluntatem impie ſtatuiſſe, debuit omnino ſanctæ eſſe certior veſtra amplitudo, quod recte & juſte jam eos expulit Agatho ſanctiſſimus Papa Romæ veteris, per factam relationem ad pium & glorioſum victorem noſtrum Imperatorem. Et autem convenienter, nos quoque eos, ut qui rectæ fidei contraria ſenſerint, ex ſacris diptychis ejici & anathemati ſubjici ſtatuimus: & eorum ſcripta tanquam plena impietate abominamur, & pronunciamus ea debere aboleri.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Qui poſt Petrum fuerunt epiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, nempe Thomas, Joannes, & Conſtantinus, videntur ſeu epiſtolas ſcripſiſſe, ſeu orationes compoſuiſſe de nova voce nunc impie introducta in catholicam eccleſiam: eorum exempla ſeu regiſtra, aut etiam authentica in medium proferat Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius, ad hoc ut eorum cognitionem accipiens ſancta veſtra ſynodus, huic quod recte habet convenienter pronunciet. Similiter & ſi apparet aut ab epiſcopis, aut clericis, aut monachis, aut aliquibus aliis petiviſſe libellos eos qui fuerunt epiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, de una operatione & una voluntate, cenſemus ut dictus religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius Georgius in medium integre proferat, ad hoc ut ea quoque ſanctæ ſynodi judicio aboleantur.

Dixit Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius: Codex, o domine, ſeu regiſtrum, quod continet exempla litterarum ſynodalium Thomæ, Joannis, & Conſtantini ſanctæ memoriæ patriarcharum hujus regiæ civitatis, ſunt hic apud me: præter ea etiam authenticæ ſynodales litteræ bullatæ a Thoma ſanctæ memoriæ patriarcha ad Vitalianum olim Papam Romanum: quas etiam cum vellet mittere, propter continuam impiorum, ut ſcitis, Sarracenorum incurſionem, etiamſi duos annos poſtea veſtiſſet, occupatum, non potuit mittere: & eas ſtatim offeram vobis jubentibus. Quæſivi autem & inveni libellos factos a diverſis epiſcopis, & monachis, & clericis, & laicis, de voluntate & operatione, & eos ſepoſui: & ſunt in bibliotheca, ut vobis exhibeantur.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Quæ dixit Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius ſe habere in manibus regiſtra ſynodalium litterarum Thomæ, Joannis, & Conſtantini, qui fuerunt epiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, deinde etiam authentica ſynodalia quæ dixit Thomam ſcripſiſſe ad Vitalianum ſanctæ memoriæ Papam Romanum, proferat in medium: & ea accipientes qui nos excipiunt, legant nobis omnibus audientibus. Sumenſque Agatho reverentiſſimus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolitani, authenticum ſcriptum ſynodale ſanctæ memoriæ Thomæ bullatum, bullaque quæ ei erat impoſita coram omnibus ablata, legit, ſic habens in inſcriptione: *Sanctiſſimo & beatiſſimo fratri, & comminiſtro Vitaliano, Thomas indignus epiſcopus in Domino ſalutem*: cujus eſt principium: *Qui ex iis quæ non erant ad hoc ut eſſent cuncta produxit*. Quod quidem ſynodale ſuit collatum cum regiſtro allato a Georgio religioſiſſimo diacono, & bibliothecario. Et convenit citra ullum defectum a principio uſque ad finem.

Præterea lecta fuerunt ex eodem codice ſeu regiſtro exempla ſynodalium Joannis ſanctæ memoriæ ſimiliter patriarchæ hujus regiæ civitatis, quæ ſic habebant in inſcriptione: *Sanctiſſimo fratri & comminiſtro Macario, Joannes indignus epiſcopus*: Quorum eſt principium: *Quis loquetur potentias Domini?*

Præterea lecta ſunt ex eodem codice, ſeu regiſtro exempla ſynodalium Conſtantini ſanctæ memoriæ patriarchæ hujus regiæ civitatis, quæ ſic habebat in inſcriptione: *Sanctiſſimo fratri & comminiſtro Macario, Conſtantinus indignus epiſcopus*: quorum eſt principium: *Alii quidem fortaſſe majori benignitate*. His ergo ab initio lectis uſque ad finem, dixit ſancta ſynodus: Auditis ſynodalibus epiſtolis ſcriptis a Thoma, Joanne, & Conſtantino patriarchis hujus regiæ civitatis, cum invenerimus eos nihil ſenſiſſe aut ſcripſiſſe contrarium rectæ fidei, cenſemus ut religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius ſanctiſſimæ hujus magnæ eccleſiæ, coram nobis propoſitis intemeratis Dei eloquiis, nos reddat certiores, quod ubique ſcrutatus non invenit libellos ſcriptos eſſe ab aliquibus, & traditos dictis tribus patriarchis, Thomæ, Joanni, & Conſtantino, qui ſignificarent unam voluntatem, & unam operationem in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri. Tangenſque propoſita ſancta Dei eloquia, Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius, ſic juravit: Per has ſanctas ſcripturas, & Deum qui per ipſas eſt locutus, diligentiſſime ſcrutatus non inveni libellos ab ullis factos, & traditos dictis tribus ſanctiſſimis patriarchis, Thomæ, Joanni, & Conſtantino, de una voluntate & una operatione.

Dixit ſancta ſynodus: Cum corporalis oratio nobis audientibus, & una nobiſcum præſentibus glorioſiſſimis magiſtratibus depoſita ſit a Georgio religioſiſſimo diacono & bibliothecario hujus ſanctiſſimæ magnæ Dei eccleſiæ: & per hanc corporalem orationem nos certiores fecerit, quod hi ſanctæ memoriæ Thomas, Joannes, & Conſtantinus a nullis exegerunt libellos de una operatione & voluntate; hos tres viros ſanctæ memoriæ nempe Thomam, Joannem, & Conſtantinum, cenſemus in eodem ſtatu manere oportere, & referri in ſacra diptycha ſanctiſſimarum eccleſiarum; ut qui inventi ſint in omnibus inculpati & nulli affines reprehenſioni, circa noſtram orthodoxam Chriſtianorum fidem. Quos autem dixit Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius libellos a diverſis perſonis ſcriptos tempore Sergii, Pyrrhi, Pauli, & Petri, ſtatim ad nos adducat; ut ii, ut par eſt, aboleantur. Cumque pauliſper exceſſiſſet Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius, & paulo poſt reverſus eſſet, diverſas chartas afferens, dixit: Ut viſum eſt ſanctæ veſtræ ſynodo, omnes factos libellos & depoſitiones & alias chartas quæ pertinent ad præſentem dogmaticam motionem, & inventi ſunt in bibliotheca reverendi patriarchii, exprompſi: in quibus etiam altera Romana epiſtola Honorii olim Papæ Romani inventa eſt, præter eam quæ jam fuit allata, cum ejus interpretatione.

Præterea autem affero etiam librum qui habet

ANNO CHRISTI 681.

bet exempla diverſarum dogmaticarum epiſtola- A rum, in quo ſita eſt etiam epiſtola dogmatica Pyrrhi, olim archiepiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, ſcripta ad Joannem ſanctæ memoriæ Papam Romanum: & omnia affero ut juſſiſtis.

Dixit ſancta ſynodus: Quos dixit Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius ſanctiſſimæ hujus magnæ eccleſiæ libellos, & alias chartas quæ pertinent ad hanc præſentem dogmaticam motionem, afferat in medium: ut nos ea conſiderantes, ſi invenerimus orthodoxæ fidei contraria, ut par eſt aboleamus. Cum autem in præſentia a ſe inventam habere in manibus dixerit idem religioſiſſimus bibliothecarius Georgius, Romanam Honorii olim Pa- B pæ Romani epiſtolam cum ejus interpretatione; & ſimiliter librum in quo habetur epiſtola Pyrrhi ad Joannem qui fuit Papa Romanus; tradat legendam, ut eorum habeamus notitiam. Et prolata fuit ea Romana Honorii epiſtola cum ejus interpretatione; quæ hanc habet inſcriptionem: *Dilecto fratri Sergio Honorius*: cujus eſt principium: *Quæ ſcripta ſunt a dilecto filio noſtro Serico diacono*. Habet autem hæc epiſtola ſic nonnulla: „ Quinetiam ad Cyrum fratrem noſtrum Alexandrinæ civitatis antiſtitem: ut everteretur appellatio novæ inventionis unius vel duarum operationum: quod præclaræ prædicationi Deo eccleſiarum caligo adumbratarum contentionum non de- C bet circumfundi ſeu aſpergi, ſed videlicet expelli appellatio recens introductæ unæ ſeu duplicis operationis, a prædicatione fidei. Qui enim hæc dicunt, quid aliud ſuſpicantur quam ad ſimilitudinem appellationis unius aut duarum Chriſti Dei noſtri, ita etiam unam aut duas operationes? De quo præclare dicit divina ſcriptura: Unius autem operationis aut duarum eſſe aut fuiſſe interceſſorem Dei & hominum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, intelligere aut proferre eſt plane vanum.

Habet autem etiam ſic hæc epiſtola ad finem: Et hæc quidem in ſanctiſſima veſtra fraternitate cenſemus per præſentes litteras eiſe declaranda: ut inſtruantur & cognoſcant D qui dubitarunt. De cetero autem quod attinet ad dogma eccleſiaſticum, & quænam debeant obſervari ſeu prædicari, propter hominum ſimplicitatem, & ut amputemus diverſos quæſtionum circuitus, ut ſuperius diximus, neque unam neque duas operationes in Dei & hominum interceſſore definire; ſed utraſque naturas in uno Chriſto naturali unitate unitas cum alterutrius ſocietate operantes & agentes confiteri debemus: & divinam quidem quæ Dei ſunt operantem, humanam autem quæ ſunt carnis efficientem: non diviſim neque confuſe: aut converſam Dei naturam in hominem, neque humanam E mutatam in divinam docentes, ſed naturarum differentias confitentes integras. Unus enim & idem eſt humilis abjectuſque & excelſus, æqualis Patri, & minor Patre: idem qui eſt ante ſæcula, natus in tempore eſt factus: per quem facta ſunt ſæcula, factus eſt in ſæculo: & qui legem dedit, factus eſt ſub lege, ut eos qui erant ſub lege, redimeret: idem fuit crucifixus, idem chirographum quod erat contra nos delens in cruce de principatibus & poteſtatibus triumphavit. Auferentes ergo, ut diximus, ſcandalum novæ inventionis, A non oportet nos definire aut prædicare unam aut duas operationes; ſed pro una, quam nonnulli dicunt operatione, oportet nos confiteri Chriſtum Dominum vere operari in utriſque naturis: & pro duabus operationibus, ſublata appellatione duplicis operationis, ipſas potius duas naturas nobiſcum prædicent: nempe divinitatis & carnis aſſumptæ in una perſona unigeniti Filii Patris, inconfuſe, individue, immutabiliter propria operantes. Et hæc quidem beatiſſimæ veſtræ fraternitati ſtatuimus ſignificare, ut propoſitione unius confeſſionis oſtendamus nos conſentire veſtræ ſanctitati; videlicet in uno ſpiritu pari doctrinæ conſentientes. Scribentes B præterea ad communes fratres noſtros Cyrum & Sophronium epiſcopos, ne de cetero in nova voce, nempe in appellatione unius aut duplicis operationis inſiſtere aut perſeverare cernantur: ſed ſublata appellatione hujuſmodi novæ vocis, unum Chriſtum Dominum vobiſcum prædicent, operantem divina & humana in utriſque naturis. Licet cum eis quos prædictus frater & coepiſcopus noſter miſit Sophronius egerimus, ne duarum operationum appellationem deinceps pergeret prædicare: quod quidem omnino promiſerunt prædictum virum eſſe facturum, ſi Cyrus frater noſter & coepiſcopus deſinat dicere unam operationem.

ACTIO XII

C Similiter traditus quoque fuit liber, in quo ſita erat epiſtola Pyrrhi olim antiſtitis hujus regiæ civitatis ad Joannem ſanctæ memoriæ Papam Romanum, cujus erat principium: *Dominus noſter & Deus Chriſtus in cælos aſcenſurus*. Poſt nonnulla autem ſic habet hæc epiſtola: „ Quis enim illorum videns vos tam minime affectos, & eos quibus obtigit ſacerdotium, probris ab iis appetitos quorum ſunt paſtores, non ludificabitur & noſtram condemnabit ſententiam, & ex noſtra inſolentia ſuæ impietatis capiet occaſionem? Nondum enim finitum eſt bellum de duabus naturis, & nobis alium inducimus tumultum.

Similiter producti & lecti fuerunt libelli & D aliæ chartæ, de quibus ſuperius facta fuit mentio.

Dixit ſancta ſynodus: Productorum nobis a Georgio religioſiſſimo & bibliothecario hujus ſanctiſſimæ eccleſiæ, libellorum & chartarum & aliorum ſcriptorum habita notitia, cognovimus ea ad unam & eandem ferri impietatem: & ſtatuimus ut ea tanquam profana & animæ perniciosa igne penitus aboleantur. Et exuſta fuerunt.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Sufficiunt quæ hodierno die acta ſunt.

ACTIO DECIMATERTIA

Hæc ea quæ ſuperius appellata eſt actio decimaquarta

TOMUS IX.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; imperii a Deo coronatorum & glorioſiſſimorum noſtrorum Imperatorum, Conſtantini quidem pii & a Deo electi Imperatoris ſemper Auguſti, anno viceſimo octavo, & poſt conſulatum divinæ ejus manſuetudinis, anno decimotertio: Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, viceſimo ſecundo, v. Aprilis, indictione ix. Propoſito venerando ſeſſu ejuſdem pii & Chri- E

ſti amantis Imperatoris Conſtantini in ſecreto A divini palatii quod dicitur Trullus, & juſſu ejuſdem divinæ ſerenitatis ejus vice præſentibus aut audientibus, Conſtantino glorioſiſſimo exconſule, patricio & curatore regiæ domus Ormiſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule patricio & vicario comitis imperialium excubiarum, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule, & Petro glorioſiſſimo exconſule. Cum autem conveniſſet ſancta quoque & œcumenica ſynodus juſſu Imperatoris congregata in hac a Deo cuſtodita & regia civitate, nempe Georgius & Theodorus, &c.

Cum autem conſediſſent glorioſiſſimi patricii, & conſules, & omnes ſanctiſſimi & religioſi epiſcopi, ordine in eodem Trulli ſecreto, pro- B poſitis in medio ſanctis & intemeratis Chriſti Dei noſtri evangeliis, Conſtantinus religioſiſſimus archidiaconus ſanctiſſimæ hujus catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum ſanctiſſimi patriarchæ hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis Georgii, dixit: Scit ſancta & œcumenica veſtra ſynodus, quod viceſimo octavo præteriti menſis Martii, producti ſunt a Georgio religioſiſſimo diacono & bibliothecario hujus ſanctiſſimæ & magnæ Dei eccleſiæ diverſi libelli, & alia dogmatica chartacea opera, & libri diverſi qui juſſu ſanctiſſimæ ſynodi fuerunt deleti. Meminit autem omnino veſtra amplitudo, & ſancta & œcumenica veſtra ſynodus, quod in iis quæ jam mota ſunt, prolati ſunt ex venerando patriarchio hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civi- C tatis duo libri ſanctæ quintæ ſynodi poſt factam lectionem reliquarum ſynodorum. Et quod in primo libro in procemio inventi ſunt tres quaterniones poſiti ſine inſcriptione, narrantes Menæ quæ dicitur orationem ad Vigilium, qui tunc erat Papa Romæ veteris: quam reprehenderunt qui erant partis Agathonis ſanctiſſimi Papæ Apoſtolicæ ſedis Romæ veteris, dicentes eſſe falſam: & quod poſt lectionem hujus libri, cum ſecundus quoque liber legeretur hujus ſanctæ quintæ ſynodi, inventi ſunt duo libelli qui dicuntur Vigilii ad Juſtinianum piæ memoriæ Imperatorem, & Theodoram Auguſtam. Quibus libellis offenſi ſunt qui ſunt ſedis Apoſtolicæ, dicentes hos quoque libellos eſ- D ſe falſos; & quod petierunt hos libros tempeſtive examinari: & rejecimus in hunc diem.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Fiat interim, ut par eſt, lectio eorum quæ jam ſunt acta. Et lecta ſunt.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Oportet duos libros quintæ ſanctæ ſynodi, qui etiam jam traditi ſunt a Georgio religioſiſſimo diacono & bibliothecario, rurſus ab ipſo in medium adduci, ut accuratius dijudicemus, an ut dixerunt legati ſanctiſſimi Papæ veteris Romæ Agathonis, ii ſint falſati. Similiter autem proferri quoque chartaceum authenticum volumen ſeptimæ actionis dictæ ſanctæ quintæ ſynodi, ut examinemus, & recte E dijudicemus an integrum manſerit, & nullis violatum inſidiis. Prolatique ſunt ii duo libri, & chartaceum volumen ab eodem religioſiſſimo bibliothecario Georgio.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus, dixerunt: Dicat Georgius religioſiſſimus diaconus & bibliothecarius hujus ſanctiſſimæ magnæ Dei eccleſiæ, an prolati duo libri & chartaceum volumen, ſunt ea ipſa quæ jam protulit.

Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius, dixit: Certe, domine, hi ſunt duo libri qui continent acta ſanctæ & œcumenicæ quintæ ſynodi, & particula ſeptimæ authenticæ actionis ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi, quomodo ea quoque jam protuli. Diligentius autem quærens in bibliotheca venerandi patriarchii, inveni etiam alium librum chartaceum ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi, quem etiam affero: & ſi videtur ſanctæ noſtræ ſynodo, jubete eum afferri.

Dixit ſancta ſynodus: Quem in manibus ſe habere chartaceum ſanctæ quintæ ſynodi librum dixit Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius hujus venerandi patriarchii, proferat; ut conferantur cum duobus jam allatis libris. Et fuerunt prolati.

Dixit ſancta ſynodus: Accedat in medium Georgius religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius: & tangens propoſita intemerata Dei noſtri evangelia, nos certiores reddat, an prædicti duo libri, & volumen eo modo quo ea invenit & accepit in bibliotheca venerandi patriarchii, ita etiam nunc ſunt. Et tactis propoſitis intemeratis Dei evangeliis, idem religioſiſſimus diaconus, & bibliothecarius Georgius, dixit: Per has ſanctas poteſtates, & Deum qui per eas eſt locutus, hi duo libri ſanctæ quintæ ſynodi, & volumen ſeptimæ actionis ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi, ſicut etiam jam producti & prolati fuerunt, ita etiam nunc ſunt, ſicut etiam eos inveni & accepi in bibliotheca venerandi patriarchii: & neque fuit a me aliquid adjectum nec ablatum, nec, quod ſciam, ab ullo penitus; ſed & qui a me fuit inventus in præſentia in eadem bibliotheca venerandi patriarchii liber chartaceus ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi, ita eſt ſicut illic inventus fuit ſitus. Surgentesque ſanctæ ſynodi religioſiſſimi epiſcopi, cum in manus ſumpſiſſent duos dictos libros, & volumen chartaceum, & notata in eis loca diligenter conſideraſſent; & cum chartaceo libro ea contuliſſent qui in præſentia prolatus fuerat a Georgio religioſiſſimo diacono & bibliothecario, & etiam cum aliis antiquis libris chartaceis ejuſdem ſanctæ quintæ ſynodi, dixerunt: Cum duos libros prolatos a Georgio religioſiſſimo diacono, & bibliothecario ſanctæ Dei magnæ eccleſiæ hujus civitatis, & volumen chartaceum ſeptimæ actionis ſanctæ quintæ ſynodi diligenter conſideraverimus, ſicut petierunt legati ſanctiſſimi Papæ ſedis Apoſtolicæ veteris Romæ Agathonis, his collatis cum nuper prolato chartaceo ſynodali libro & aliis antiquis libris chartaceis, & invenerimus eoſdem duos libros & chartaceum volumen ſeptimæ actionis inter ſe quidem conſentientes; ſed eis eſſe additam quæ Menæ ad Vigilium dicitur orationem, & libellos a Vigilio, ſicut duo qui dicuntur facti ad Juſtinianum divinæ memoriæ Imperatorem, & ejus conſortem Theodoram. in quibus libellis apparuit eos & anathematizare Theodorum Mopſueſtiæ epiſcopum, & Ibæ quæ dicitur epiſtolam: & ſcripta Theodoreti „ adverſus duodecim capita ſancti Cyrilli Alexandrini epiſcopi, & dogmatice, ut videtur, „ in eis verbum ſic definire: Anathematizamus „ autem Theodorum quoque Mopſueſtiæ epiſcopum, ut qui fuerit ſemper alienus ab eccleſiis, & contrarius ſanctis patribus: qui non „ confitetur incarnatum fuiſſe Deum Verbum, „ nempe Chriſtum, unam eſſe hypoſtaſim, & „ unam perſonam, & unam operationem. Hæc

cogno-

cognovimus, ſicut affirmaverunt legati Apoſtolicæ ſedis veteris Romæ, neque facta, neque ſcripta fuiſſe tempore dictæ ſanctæ quintæ ſynodi; ſed adjectos quidem fuiſſe tres quaterniones primi libri ſanctæ quintæ ſynodi, in quibus habetur oratio quæ dicitur Menæ. Deinde autem in ſecundo quoque libro in ſeptima actione mutatum quidem fuiſſe decimum quintum quaternionem, adjecta autem eſſe etiam quatuor folia ſine inſcriptione ante decimum ſextum quaternionem, in quo habentur duo libelli qui dicuntur fuiſſe Vigilii ad Juſtinianum & Theodoram divinæ memoriæ, qui ſunt ambo ſine inſcriptione. Eos autem qui duos dictos libros falſaverunt, & chartaceum volumen tanquam ex appellatione illorum adulterarunt, ea inſcruiſſe adverſus recta dogmata: quando quidem neque in nunc prolatis veteribus & incorruptis libris ſanctæ quintæ ſynodi, neque in chartaceo libro qui nunc fuit inventus in bibliotheca venerandi patriarchii, ſitæ ſunt hæ orationes Menæ ad Vigilium, & Vigilii ad Juſtinianum & Theodoram divinæ memoriæ. Sed cum hæc invenerimus ficte eſſe inſerta ab iis qui ea falſaverunt, ut quæ diabolicam participant operationem: chartaceum quidem falſatum volumen ſtatuimus expungi in locis, in quibus ſunt factæ additiones: libros autem ipſos quoque notari obeliſcis, in locis in quibus ſunt corrupti, & expungi. Eos autem qui ea falſarunt, anathemati ſubjici: & nominatim cum eis anathematizari Menæ quæ ad Vigilium dicitur orationem, & Vigilii ad Juſtinianum & Theodoram divinæ memoriæ duos veluti libellos.

Macrobius religioſiſſimus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Refero ad vos glorioſiſſimos ſanctamque & œcumenicam veſtram ſynodum, quod ad me venit liber ſanctæ quintæ ſynodi, qui mihi traditus fuit a quodam Philippo duce exercitu hujus imperialis, ✝... Quem cum legiſſem, inveni ipſum eſſe falſatum in ſeptima actione. Cumque rogaſſem eundem Philippum, cuinam dediſſet librum? Dixit mihi ſe dediſſe Stephano Monacho diſcipulo Macarii. Literæ autem in quibus facta fuit falſa ſuppoſitio Vigilii, factæ ſunt plane manu propria Georgii monachi, qui fuit tempore Macarii. Nam quando erat patriarcha meus dictus Macarius, intrabam in ædes ejus, & aſpiciebam ipſum Georgium monachum ſæpe ſcribentem: & recte ſcio ea eſſe ſcripta manu ejus. Peto ergo a veſtra amplitudine & ſancta ſynodo, ut in medium veniens idem Georgius monachus, de eo interrogetur.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus, dixerunt: Georgius monachus, de quo facta eſt mentio, veniat in medium. Et ingreſſus eſt.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Georgio reverentiſſimo monacho ſtanti in medio, oſtendatur hic liber, ut ipſe agnoſcat an ejus manu ſcriptæ ſint literæ, quæ ex additione ſunt in his duobus foliis. Georgius reverentiſſimus monachus, libro inſpecto, dixit: Hic liber, qui nunc fuit prolatus a Macrobio ſanctiſſimo metropolitano Seleuciæ, & mihi oſtenſus, fuit Philippi ducis exercitus imperialis, ✝... Ipſe autem Philippus erat vicinus patris Stephani, qui cecidit ſicut Macarius hæreticus. Quando ergo fuit quæſtio inter Theodorum, qui fuit patriarcha hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, & dictum Macarium, de fide, acceperunt exempla, ut dicebant, a patriarcha, Macarius & Stephanus, libellorum, qui dicuntur Vigilii: & ſcripſimus in quaterniones: & ab eis fuerunt traditi pio noſtro Imperatori. Fiduciam ergo acceperunt Stephanus & Macarius, ut qui tradidiſſent domino quaterniones: & unicuique venienti eos oſtendebant. Ille ergo Philippus habens hunc librum, attulit eum videndum Stephano hæretico, dicens: Veniens ab occidente attuli hunc librum quintæ ſynodi: & vide an recte habeat. Hic autem liber non habebat libellos qui dicuntur Vigilii. Dixitque ei Stephanus hæreticus: Ut ſcias, eſt aliquid in eo prætermiſſum. Philippus ergo eum rogavit, dicens: Si ſcias aliquid quod ſit prætermiſſum, id imple. Ipſe ergo Stephanus juſſit me ſcribere ipſos libellos. Et ſcripſi ex dictis exemplis, & dedi ipſi Stephano. Revera hæc ſunt ſcripta manu mea, & ea agnoſco. Non ſolum autem in hoc libro fecerunt hanc additionem libellorum qui dicuntur Vigilii: ſed quicumque libri quintæ ſynodi ad eos pervenerunt, non habentes libellos qui dicuntur Vigilii, addiderunt iidem Macarius & Stephanus. In eorum quoque manus incidit alius liber Romanus quintæ ſynodi, quem dicebant ſe emiſſe ſex ſolidis ab uxore quæ fuerat Innocentii patricii. Summam autem hujus libri Romani pulchre novit Conſtantinus religioſiſſimus presbyter ſanctiſſimæ hujus magnæ eccleſiæ, & Romanus grammaticus.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus dixerunt: Præſens Conſtantinus religioſiſſimus presbyter & grammaticus Romanus, dicat an vera dixerit Georgius reverentiſſimus monachus de libro Romano, cujus fecit mentionem.

Conſtantinus religioſiſſimus presbyter & grammaticus Romanus, dixit: Scio, domine, quod tempore Pauli quondam patriarchæ, cum veniſſet Fortunius quondam Carthaginenſis archiepiſcopus; & eſſet ipſe celebraturus in ſanctiſſima magna eccleſia, quæſitum eſt quomodo deberet ſedere, an ante metropolitanos, qui hic degebant, an poſt eos. Quærente autem eodem Paulo quondam patriarcha librum quintæ ſynodi, ut ſciret quomodo deberent ſedere, forte fortuna etiam inventus fuit Romanus liber ejuſdem ſynodi: quem ſecutus idem Paulus fecit eum ſedere ordine. Protulit autem eundem librum Romanum ex bibliotheca, & dixit mihi: Vide an is ſit plenus & perfectus, ſicut chartaceum authenticum volumen ſanctæ quintæ ſynodi. Et inveni eundem librum Romanum deficere in ſeptima actione, ſi conferatur cum volumine chartaceo. Dixit autem mihi idem Paulus patriarcha: Accipe tecum diaconum Sergium, qui dicitur Antipiſida, quoniam pulchre ſcribit: & oſtende ei quomodo oporteat ſcribere Romanas literas, & adde ea quæ deſunt. Sunt autem quæ addidimus in eodem Romano libro in ſeptima actione, libelli qui dicuntur Vigilii quondam Papæ Romani, quos etiam verti Romane ex eodem volumine. & ut dixi, ſcripſit idem Sergius memoratus diaconus. Quæ autem ſcripta fuerant ab eodem Sergio diacono, qui dicebatur Antipiſida, in eundem Romanum librum injecit Theodorus ſcriba, qui habebat officinam in ſancto Joanne Phoca. Hæc domine, ſcio vere facta eſſe.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus dixerunt: Præſens Sergius religioſiſſimus diaconus, cum audierit quæ dicta ſunt a Conſtantino religioſiſſimo presbytero & grammatico

rico Romano, quæ novit dicas cum omni ve- A ritate.

Sergius religioſiſſimus diaconus ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ dixit: Plurimis abhinc annis me acceſſit Paulus olim patriarcha Conſtantinopolitanus, & dixit mihi: Vide quid vertat dominus Conſtantinus grammaticus Romanus ex volumine quintæ ſynodi, & id ſcribe Romanis literis. Hæc cum audiſſem, ut ſervus & ſubjectus obedii, & ſcripſi & ea dedi ipſi domino Conſtantino presbytero & grammatico.

Exclamavit ſancta ſynodus: Anathema Menæ orationi quæ dicitur ad Vigilium, & iis qui eam finxerunt ſeu conſcripſerunt: Anathema libellis qui dicuntur facti eſſe a Vigilio ad Juſtinianum & Theodoram divinæ memoriæ, B quos eſſe falſos ſnis demonſtratum. Anathema, ut ſemel dicamus, iis qui falſaverunt acta ſanctæ & œcumenicæ quintæ ſynodi. Anathema iis qui docuerunt & expoſuerunt, & docent aut docturi ſunt unam voluntatem & unam operationem in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei, qui eſt unus ex ſancta Trinitate. Sanctis quatuor ſynodis æterna memoria. Sanctæ quintæ ſynodo æterna memoria. Multi ſint anni Imperatoris. Conſtantini magni Imperatoris multi anni. Pacifici Imperatoris multi anni. Rectæ fidei cuſtodis multi anni. Filii Dei, et vitam: Filii Dei, et victorias.

Theodorus religioſiſſimus epiſcopus Trimithuntinus inſulæ Cypriorum, vicem gerens Epiphanii C ſanctiſſimi archiepiſcopi ejuſdem inſulæ Cypriorum, ſimul cum Stratonico religioſiſſimo epiſcopo Soſorum, & Tychone religioſiſſimo epiſcopo Cytii, qui erant ambo ſynodi dictæ Chriſti amantis Cypriorum inſulæ, dixerunt: Docemus vos glorioſiſſimos & ſanctam & œcumenicam veſtram ſynodum, quod afferimus ſententias diverſorum ſanctorum & eximiorum patrum, quæ ſignificant duas naturales voluntates & duas naturales operationes in incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri: inter quas ſita eſt etiam ſententia ſancti Athanaſii Alexandrini quondam archiepiſcopi, ex oratione quæ inſcripta eſt in dictum evangelii, quod dicit: *Nunc turbata eſt anima mea*. Eſt autem nobis in regione liber D quoque ejuſdem ſancti Athanaſii, qui habet integram hanc ejus orationem. Nobis autem huc nuper ingreſſis juſſu pii a Deo coronati magni noſtri Imperatoris, cum quæſiſſemus libros ſententiarum patrum quas aſſerimus, ut eas aſſerremus ad ſanctam veſtram ſynodum, invenimus librum chartaceum vetuſtiſſimum, qui habet diverſas homelias ejuſdem ſancti Athanaſii, in quibus hæc quoque ſita eſt oratio in illud, *Nunc turbata eſt anima mea*. Petimus ergo a veſtra amplitudine, ſanctaque & œcumenica veſtra ſynodo, an ei placet ut hunc librum, qui eſt in noſtris manibus, tradamus legendum.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Quem dixerunt ſe habere in manibus E librum ſancti Athanaſii, religioſi epiſcopi inſulæ Cypriorum, eum ſuſcipientes ii qui excipiunt acta præſentis ſynodi, nobis omnibus audientibus legant orationem quæ in ea continetur, in illud, *Nunc anima mea turbata eſt*.

Cumque eum librum ſumpſiſſet Agatho religioſiſſimus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolitani, legit orationem in eo ſitam ſic ad verbum: *Athanaſii archiepiſcopi Alexandrini, in illud, Nunc turbata eſt anima mea.*

„Quod Dominus nobis ſimilis factus ſit, magna eſt utilitas: nam nos quoque ei efficimur ſimiles. Nam ſi ipſe non fuiſſet factus ſimilis hominibus, non potuiſſent homines Deo fieri ſimiles. Sed Deo facto homini ſimiles fiunt homines, quoniam oportet eum qui deſcendit, ut nobis fiat ſimilis, in hoc maxime fieri ſimilem, in quo mutatione opus habebamus, nempe in affectionibus & paſſionibus, ut ea traduceret ad impatibilitatem. Nemo autem ſit qui non credat de paſſionibus, exiſtimans mutari divinitatem: ſed cogitet a carnis & animæ motione fieri paſſionem & accedere & vinci. Propterea enim acceſſit, ut vinceretur: & ideo victa eſt, ut univerſa humana natura beneficio afficeretur propter humanam naturam. Illinc enim incipientes transformamur omnes, ex patientibus impatibiles & ex mortui effecti viventes. Ne ergo conturbetur quiſquam ex incredulitate, ſi dicit Dominus, cum ſit Deus homo, *Nunc anima mea turbata eſt*. Hoc enim factum eſt cedente quidem divinitate, excitata autem carne, cum poſſet divinitas prohibere turbationem, ſed nolente, ne diſſolveret ſimilitudinem quæ ei nobiſcum intercedit. Tale quid autem eſt intelligendum ex iis rebus quæ apud nos fiunt. Mel aqua contemperatum, mel nequaquam eſt mutatum, ſed aqua abundavit. Quando eſt ergo motus carnis in Domino, hanc accipiamus ſimilitudinem, tanquam aqua in muſto majorem abundantiam. Quando autem rurſus apparet divinitas, & operatur virtutes, & oſtendit poteſtatem, hanc accipiamus ſimilitudinem tanquam melle aquam ſuperante. Poteſt enim divinitas aliquando quidem carni cedere, ut plus abundet, aliquando autem ipſa vincere, tollens paſſionem & carnis imbecillitatem: ſignum eſt autem: Quadraginta totos dies abſtinet ab alimento corporis, & non eſurit corpus: *poſt hæc* enim, ſicut ſcriptum eſt, *eſuriit*: hic eſt carnis major abundantia; Matt. 4. 2. deinde eſurit poſt tantum tempus, id quod eſt carnis magis abundavit; ut ſcilicet & in ſerretur tentatio, & qui tentat pudore afficeretur; & homo qui ab initio ceciderat propter cibum, reſurgeret propter abſtinentiam a cibo. Fert autem carnis quoque perturbationem accedens ad mortem: etenim quomodo futurus erat obediens, noſtram pro nobis implens obedientiam, niſi & habuiſſet repugnantiam & eam ſuperaſſet? Nobis cum ex carne aliqua facta fuerit repugnantia, ſi non obedierimus quidem juſſui a carne victi, hoc modo peccatum accidit. Ergo in Domino quoque oportebat fieri repugnantiam a carne, vincere autem obedientiam. Si enim Deus quoque, ſed in carne & ſecundum carnem implet obedientiam, & carnis voluntatem vincit voluntate divinitatis, ſicut dixit: *Deſcendi de cælo, non ut faciam voluntatem* Joan. 6. *meam, ſed voluntatem ejus, qui miſit me, Patris*, propriam dicens voluntatem ſuam voluntatem carnis: nam caro quoque fuit ejus propria: non eſt enim divina voluntas Filii a Dei voluntate ſeparata. Oportebat moveri voluntatem carnis, ſubjici autem divinæ voluntati: & ſic ſolvuntur hominum inobedientiæ per hanc admirabilem inobedientiam, qua Chriſtus pro nobis obedit. Vide autem ſacto motu carnis, quid dicit: *Et quid dicam?* Joan. 12. *Pater, ſerva me ab hac hora. Sed propterea veni ad hanc horam. Pater glorifica nomen tuum.* Illud, *Quid dicam, Pater? Serva me*

„ ab

ANNO CHRISTI 681.

ab hac hora; locutus eſt ſecundum motum carnis, hoc, *Propterea veni in hanc horam*: propemodum carnali voluntati ne concedente quidem apparere divina voluntate. Illud enim, *Quid dicam?* eſt verbum veluti interrumpentis: ut nobis quidem clare appareret, quod caro quidem rem, carne autem ſubjecta, & quæ non poteſt ſicut equus detrahere equitem, neque adeo motum deponere quem recipit. Quidnam autem reputat & conſiderat affectio? Non probrum, non dedecus, ſed gloriam ſuam & Patris, & ad paſſionem magis contendit, quam eam averſatur. *Pater, glorifica nomen tuum*. Nulla erit inter, ait, a me recuſatio: ſed veniet quod recuſatur, & veniet id quod non recuſat. Nam B natura quidem carnis recuſat mortem, idque erat in Chriſto, quoniam Verbum vere factum eſt caro, divina autem voluntas elegit mundi ſalutem, quam mors efficit. Deinde cernitur implere illud, *ut faciam voluntatem ejus, qui me miſit*. Dicit Chriſtus: *Pater glorifica nomen tuum*: daturque fuit e cœlo reſponſum: *Et glorificavi, & rurſus glorificabo*. Ut videamus quod nulla ſit disjunctio, neque ſeparatio Patris & Filii; vel potius ut ſacrificaciamus noſtram cum Deo conjunctionem, quæ facta eſt in Chriſto. Nam nullus quidem eſt ex hominibus, qui non ſe abduxerit a voluntate Dei in aliqua parte, vel rei, vel temporis. In ſolo C autem Chriſto eſt ſervatum ut non ſepararetur a voluntate. Quem ſequentes ſacrificamus cum Deo conjunctionem & ſalutarem unionem, ad ejus ſimilitudinem, ad ſimilitudinem divinæ unionis. Similiter dixit: *Ego & Pater unum ſumus*: *ſic hi quoque in nobis unum ſint*.

Dixit ſancta ſynodus: Aperte nunc in lecta oratione, duas naturales voluntates in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, inclytus oſtendit Athanaſius.

Domitius religioſiſſimus epiſcopus Pluſiadis dixit. Refero ad veſtram amplitudinem, ſanctamque & œcumenicam veſtram ſynodum, quod D quidam Polychronius presbyter & monachus, idem ſentiens quod Macarius & Stephanus hæretici; & volens illorum impia confirmare dogmata, non parum decipit ſimpliciores per impiam & falſam ſuam doctrinam. Si ergo videtur veſtræ amplitudini, ſanctæque & œcumenicæ veſtræ ſynodo, is ad vos accedat, & ſuam fidem exponat.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Sufficiunt quidem quæ hodierno die acta ſunt. Polychronius autem reverentiſſimus presbyter & monachus altero die ad nos adducatur, ut de ſua fide interrogetur.

ACTIO DECIMAQUARTA.

TOMUS X.

Eſt ea quæ habetur ſupra poſt Actionem decimam quintam.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei & Servatoris; imperii a Deo coronatorum & ſereniſſimorum noſtrorum dominorum Flaviorum, Conſtantini quidem pii & a Deo electi Imperatoris ſemper Auguſti, anno viceſimo octavo; & poſt conſulatum ejus divinæ manſuetudinis, anno decimo tertio; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno viceſimo ſecundo, viceſimo ſexto menſis Aprilis, indictione nona, propoſito venerando A ſeſſu pii & Chriſti amantis Imperatoris Conſtantini, in ſecreto divini palatii quod vocatur Trullus, cum juſſu ejus divina ſerenitate vero ejus adeſſent & audirent Conſtantinus, &c. Et conveniſſet etiam ſancta & œcumenica ſynodus quæ juſſu congregata in hac a Deo cuſtodita & regia civitate, nempe Theodorus & Georgius, &c. Cum autem conſediſſent glorioſiſſimi patricii & conſules, & omnes ſanctiſſimi & religioſi epiſcopi per ordinem in eodem ſecreto propoſitis ſanctis & intemeratis Dei noſtri evangeliis:

ACTIO XIV.

Theodorus religioſiſſimus diaconus hujus ſanctiſſimæ magnæ Dei eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, B dixit: Meminit omnis veſtra amplitudo & præſens ſancta & œcumenica ſynodus, quod in poſtremo conventu Domitius religioſiſſimus Pluſiadis epiſcopus docuit ſanctam veſtram ſynodum, Polychronium reverentiſſimum presbyterum & monachum, defendentem dogmata impiorum Macarii & Stephani, pervertere quoſdam ex Chriſti amante populo per vanam ſuam doctrinam: & ut adduceretur ad ſanctam veſtram ſynodum interrogandus de veſtra fide: & quod tunc cenſuit veſtra amplitudo, ſanctaque & œcumenica veſtra ſynodus, ut dictus Polychronius altero die ad vos accederet. Ecce ergo ſtat pro velo in præſentia dictus reverentiſſimus C Polychronius: & rejecimus uſque in hodiernum diem.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Ingrediatur Polychronius religioſiſſimus presbyter & monachus. Et ingreſſus eſt.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Dicat Polychronius reverentiſſimus monachus fidem ſuam; & quomodo confitetur in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri.

Polychronius reverentiſſimus monachus dixit: Ego do fidei meæ expoſitionem in ipſa vel ſuper mortuum; do eo rogans Filium Dei, ut ipſum ſuſcitet: ſin minus autem ſurrexerit, ecce ſynodus & Imperator faciant mihi quod D voluerint.

Dixit ſancta ſynodus: Quam fidei expoſitionem vis ponere ſuper mortuum, ut reſurgat, ſcire volumus.

Polychronius religioſiſſimus monachus dixit. Ego ponam expoſitionem meam ſuper mortuum, & tunc legite eam.

Dixit ſancta ſynodus: Ecce paratus eſt mortuus, profer fidei tuæ expoſitionem, quæ debet imponi mortuo & eum ſuſcitare. Et protulit idem reverentiſſimus Polychronius chartam bullatam, quæ exprimebat ſcripturam Polychronii confeſſoris, cujus hæc erat inſcriptio. Conſtantino a Deo coronato & ſapientiſſimo Imperatori, Polychronius. Et dixit: In hac E eſt fides mea, & ſic mihi ſignificavit Deus, & id ponam ſuper mortuum: & niſi ſuſcitetur, ecce, ſicut prius dixi, eſt Imperator & ſynodus; & ut jubent judicent.

Dixit ſancta ſynodus: Charta prolata a Polychronio reverentiſſimo monacho aperiatur & legatur. Cumque aperta fuiſſet ea charta, eam ſumens reverentiſſimus lector & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolitani, legit dictam chartam quæ ſic habebat ad verbum:

Conſtantino clementiſſimo & a Deo coronato Imperatori, ego Polychronius tanquam præſens ſaluto & adoro, affirmans me vidiſſe multitu-

ACTIO XIV

titudinem virorum albis veſtibus indutorum. & A in medio virum cujus non poſſum narrare virtutem, dicentem mihi: Novam fidem conſtituis, feſtina, dic Imperatori Conſtantino. Ne feceris novam fidem, nec ſuſceperis. Cumque ego Heraclea veniſſem Chryſopolim, cumque ſtarem in heliaco, erat autem hora circiter ſeptima diei, vidi virum terribilem, veſte admodum alba indutum, & ſtetit ante me, dicens: Qui non confitetur unam voluntatem & theandricam, id eſt, divinam ſimul & humanam operationem, non eſt Chriſtianus. Ego autem, dixi: Hanc etiam definiit Conſtantinus ſapientiſſimus Imperator, unam voluntatem & theandricam operationem? Ille autem dixit: Pulchre admodum & pie.

Dixit ſancta ſynodus: Dicat Polychronius reverentiſſimus monachus, ſi literæ quæ in hac charta continentur, ſunt ſcriptæ propria ejus manu; & an hæc ſit charta, quæ eſt imponenda mortuo, & eum ſuſcitatura.

Dixit Polyqhonius reverentiſſimus monachus: Revera, domini, ſcripta ſunt manu mea propria: Et hæc eſt charta, quæ eſt a me imponenda mortuo, & eum ſuſcitatura

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Cenſemus ut quæ lecta eſt charta, mortuo imponatur ab ipſo Polychronio, ſicut ipſe propoſuit, extra hoc divinum magnum palatium, in loco publico; nobis præſentibus & populo qui invenitur: ut certior reddatur Chri- C ſti amans populus quomodo Deus oſtendit veritatem. Cumque egreſſi eſſent glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, & plurimus populus congregatus in medio atrio lavacri publici quod vocatur Zeuxippi, propoſito mortuo in grabato deargentato, ſimiliter præſentibus glorioſiſſimis magiſtratibus & ſancta ſynodo, & plurimo Chriſti amantiſſimo populo qui illic eſt inventus: accedens idem Polychronius impoſuit mortuo hanc chartam ſuæ fidei: & cum manſiſſet horas plurimas, & ei inſuſurraſſet, & eorum quæ ab ipſo abſurde & blaſpheme promiſſa fuerant nihil potuiſſet facere, dixit idem Polychronius. Non poſſum ſuſcitare mortuum. Qui itaque præſens illic erat populus, excla- D mavit dicens: Novo Simoni anathema, Polychronio populi ſeductori anathema. Et rurſus ingreſſi glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus in ſecretum divini palatii, quod dicitur Trullus, præſente eodem reverentiſſimo presbytero & monacho Polychronio, dixerunt: Dicat rurſus Polychronius an confitetur duas naturales voluntates & duas naturales operationes in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate, Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri. Polychronius reverentiſſimus monachus dixit: Sic ut habet chartula quam tradidi, & poſui ſupra mortuum, ita credo unam voluntatem & theandricam operationem: & nihil aliud dico.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Chartulam quam tradidiſti, quis ſcripſit? Dixit Polychronius: Scripta eſt manu mea.

Dixit ſancta ſynodus: Quando Polychronius monachus in ſua mala opinione perſeveravit uſque ad ſen[ect]utem; nunc autem a nobis quoque rogatus quomodo ſentiret de humanæ naturæ ſuſceptione Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, voluit tentare Spiritum ſanctum, & blaſphema charta compoſita, pudorem exuit, dicens ſe eam velle imponere mor- A tuo; & ad confirmandam quæ in ea ſcripta erat blaſphemiam, ne dicamus fidem, eum ſuſcitare mortuum: nos dicto a ſancto Paulo anathemate jam eum in animo ferimus. Sed ut ſatisfieret Chriſti amantibus populis, quorum plurimos præcedentibus temporibus deceperunt, ipſe & qui ſunt ejuſdem cujus ipſe ſententiæ, conceſſimus ut hæc ejus arrogans & inſana propoſitio publice fieret. Cumque ab eo quæſitus mortuus in medium fuerit adductus, præſentibus nobis & glorioſiſſimis magiſtratibus & multitudine Chriſti amantis populi: & ſicut ille propoſuerat, hoc ejus impium opus impoſuerit, & longo tempore & quanto ipſe voluit propter mortuum ſteterit, & ea quæ ei viſum B inſuſurravit, donec ipſe dixerit ſe nihil poſſe: quomodo enim in Deum blaſphemans poſſet virtutes facere? Cenſemus ut is, utpote populi deceptor & impoſtor, & manifeſtus hæreticus, privetur omni ſacerdotali ordine & miniſterio. Eoque depoſito, ſancta ſynodus exclamavit: Polychronio hæretico, & qui eadem quæ ipſe ſentiunt, anathema. Macario, Stephano, & Polychronio, anathema; Trinitas tres depoſuit.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Sufficiunt quæ hodierno die acta ſunt.

ANNO CHRISTI 68.

ACTIO DECIMAQUINTA.

Tomus XI

Sit ea quæ inſcribitur Actio decima ſexta appellatur,

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri; imperii a Deo coronatorum & ſereniſſimorum noſtrorum dominorum Flaviorum, Conſtantini quidem pii, & a Deo electi Imperatoris ſemper Auguſti, anno viceſimo octavo, & poſt conſulatum divinæ ejus clementiæ, anno tertio decimo; Heraclii autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fratrum, anno XXIII. IX. Auguſti, propoſito venerando Conſeſſu pii & Chriſti amantis Imperatoris Conſtantini, in ſecreto divini palatii quod dicitur Trullus; & juſſu ejus divinæ ſerenitatis, vice ejus præſentibus & audientibus Conſtantino, &c. D Cum conveniſſet etiam ſancta & œcumenica ſynodus, edicto Imperatoris congregata in hac a Deo cuſtodita & regia civitate: nempe Theodorus, &c.

Cum autem conſediſſent glorioſiſſimi patricii & conſules, omnes ſanctiſſimi & religioſi epiſcopi per ordinem in eodem Trulli ſecreto, in medio propoſitis ſanctis & intemeratis Chriſti Dei noſtri evangeliis, Theodorus religioſiſſimus diaconus hujus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum notariorum, ſanctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, Georgius dixit: Docemus vos glorioſiſſimos, ſanctamque & œcumenicam veſtram ſynodum, quod E Conſtantinus qui dicit ſe eſſe presbyterum ſanctiſſimæ Apameenſis eccleſiæ, quæ eſt ſecundæ Syrorum provinciæ, ſtat ante velum; & rogat ut ei liceat ingredi, ut doceat ſanctam veſtram ſynodum nonnulla quæ pertinent ad præſentem dogmaticam quæſtionem, & rejecimus in diem hodiernum.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Ingrediatur dictus reverentiſſimus presbyter. Et ingreſſus eſt.

Dixit ſancta ſynodus: Qui adſt[at] reverentiſſimus Conſtantinus dicat ea quæ vult ſignificare, & cauſam propter quam acceſſit. Conſtantinus

ANNO CHRISTI 680.

tinus reverentiſſimus dixit. Dicor Conſtanti- A nus, ſum presbyter ſanctæ Dei eccleſiæ Apameenſis, ſecundæ Syrorum provinciæ, ordinatus ab Abramio Arethuſæ epiſcopo: veni ad veſtram ſanctam ſynodum, ut vos docerem quod ſi eſſem exauditus, quæ anno abhinc paſſi fuimus, paſſi non eſſemus, nempe quæ paſſi ſumus in bello Bulgariæ. Volui enim ab initio ingredi ad ſynodum, & hortari ut pax fieret, ut aliqua unio intercederet: & nec iſti nec illi opprimerentur, nempe & qui dicunt unam voluntatem, & qui duas voluntates. Et ivi ad patricium Theodorum prætorem, & rogavi eum ut ipſe pro me alloqueretur ſynodum, ut caritas eſſet & pax: quoniam caritatem & pacem pluſquam omnia diligit Deus. Et nunc jubete, ut quod de fide mihi de- B dit Deus ſcribam Syriace, & interpretemini Græce.

Dixit ſancta ſynodus: Sicut quæ ſignificaſti nobis Græce expoſuiſti, ita etiam refer fidem tuam: Conſtantinus presbyter dixit: Accipiam terminum ſex dierum, & ſcribam apud me fidem meam, & eam afferam ad ſanctam veſtram ſynodum.

Glorioſiſſimi magiſtratus & ſancta ſynodus dixerunt: Ex propoſito ad nos acceſſiſti dicturus fidem tuam: eſt ergo neceſſarium ut ſtatim nobis dicas fidem tuam, & quonam modo dixiſti poſſe fieri unionem. Conſtantinus reverentiſſimus presbyter dixit: Ego dico duas naturas, ſicut dictum eſt Chalcedone, & duas C proprietates: neque quod attinet ad operationes, repugno, ſi eas dicitis tanquam proprietates: voluntatem autem unam dico perſonæ Dei Verbi etiam poſt incarnationem. Pater enim & Filius & Spiritus ſanctus eſt una voluntas.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus dixerunt: In incarnata œconomia Domini noſtri Jeſu Chriſti, eſt una quam dicis voluntas divinæ ejus naturæ, an humanæ? Conſtantinus reverentiſſimus dixit: Divinitatis dico eſſe voluntatem.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus dixerunt: Humana natura Domini noſtri Jeſu Chriſti, habetne voluntatem, an non? Con- D ſtantinus reverentiſſimus dixit: Naturalem etenim eam habuit ab utero uſque ad crucem & proprietatem dico eandem, & eſt proprietas.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Quid ergo? a cruce dimiſit Chriſtus naturam humanam? Conſtantinus reverentiſſimus dixit: Non manſit cum eo humana voluntas; ſed manſit cum ſanguine & carne: quoniam non opus habet nec ut comedat, nec ut bibat, nec ut dormiat, nec ut ambulet.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Prius dixiſti unam habere voluntatem perſonam Dei Verbi; & poſtea dixiſti ejus E humanitatem habere voluntatem naturalem: unde ex tuis verbis unam habuit perſonalem voluntatem opinaris & unam naturalem: & quomodo tu unam voluntatem opinaris in Chriſto? Conſtantinus reverentiſſimus dixit: Chriſtus dimiſit, & ipſam exuit cum ſanguine & carne.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Ubi autem manſit caro & ſanguis? Conſtantinus reverentiſſimus dixit: Ipſam exuit.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Quis carnem exuit? Conſtantinus reverentiſſimus dixit: Chriſtus.

ACTIO XV.

A Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Humanam quoque voluntatem ſimul cum carne exuit? Conſtantinus reverentiſſimus dixit: Ita, domine, voluntatem illam.

Glorioſiſſimi magiſtratus, & ſancta ſynodus, dixerunt: Macarius qui fuit patriarcha Antiochiæ, ſic credidit ut tu dicis? Conſtantinus reverentiſſimus dixit: Ita, domine, ſicut ego dico unam voluntatem, ita etiam dicebat Macarius: ex eo enim audivi.

Dixit ſancta ſynodus: Ita ſentis, & in ea ſententia perſeveras? Dixit Conſtantinus: Ita, domine, ſentio, & ita credo, & non poteſt aliter fieri.

Exclamavit ſancta ſynodus: Hæc eſt opinio Manichæorum; hæc eſt fides Apollinaris; ana- B thema ſit ei cum ejus dogmatibus: novo Manichæo anathema: novo Apollinari anathema: expellatur Manichæus. Et poſtquam expulſus fuit ipſe Conſtantinus, Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis dixit: Ego & pauci quidam ſanctiſſimi epiſcopi ex iis qui ſunt ſub mea ſede, certo conſilio & ex certa œconomia rogamus, ut ſi fieri poſſit ne nominatim in acclamationibus anathematizentur hæ perſonæ, nempe Sergius, Pyrrhus, Paulus, & Petrus.

Dixit ſancta ſynodus: Eos qui ſemel ſunt condemnati, & noſtra jam ſententia ex ſacris diptychis ejecti, oportet nominatim quoque anathematiʒari in acclamationibus.

C Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus hujus regiæ civitatis, dixit: Quoniam multitudinis ſeu multorum ubique plus valet conſilium, neceſſe eſt ut dictæ perſonæ nominatim anathematizentur. Exclamaverunt omnes: Multi ſint anni Imperatoris Conſtantini Magni Imperatoris multi anni: orthodoxi Imperatoris multi anni Conſtantini novi Juſtiniani Imperatoris multi anni: cuſtodis orthodoxæ fidei multi anni. Eccleſiarum firmamentum ſerva, Domine: cuſtodem fidei ſerva, Domine. Agathonis Papæ Romani multi anni: Georgii patriarchæ Conſtantinopolitani multi anni: Theophanis patriarchæ multi anni: orthodoxæ ſynodi multi anni. Teodoro hæretico Pharanitæ anathema: D Sergio hæretico anathema: Cyro hæretico anathema: Honorio hæretico anathema: Paulo hæretico anathema: Petro hæretico anathema: Macario & Stephano & Polychronio hæreticis anathema: Sergio qui fuit epiſcopus Pergæ anathema: univerſis hæreticis anathema: omnibus qui defendunt hæreticos anathema. Augeatur fides Chriſtianorum. Orthodoxæ & œcumenicæ ſynodi multi anni.

Glorioſiſſimi magiſtratus dixerunt: Dicat ſancta & œcumenica ſynodus, an aliquid reſtet ex iis quæ pertinent ad accuratam comprehenſionem hujus quæſtionis, & an opus ſit ut veſtra ſanctitas amplius ſcrutetur aut quærat.

Dixit ſancta ſynodus: Sufficiunt quidem quæ E hæc uſque acta ſunt & decreta, & pertinent ad præſentem quæſtionem dogmaticam. Die autem ſequente inſpirante ſancto & vivifico Spiritu, ſynodice decernemus quæ conveniunt orthodoxæ fidei.

ACTIO DECIMASEXTA

Tomus XII.

Eſt ea quæ imperium appellant ſive [illegible] ve.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Dei & Servatoris noſtri, imperii a Deo corona-

ACTIO XVI.

natorum & ſereniſſimorum dominorum noſtro- A
rum Flaviorum, Conſtantini quidem mitiſſimi
& a Deo electi Imperatoris ſemper Auguſti,
anno viceſimo octavo, & poſt conſulatum ejus
divinæ ſerenitatis anno decimo tertio, Heraclii
autem & Tiberii a Deo cuſtoditorum ejus fra-
trum, anno xxxiii. decimo ſexto menſis Se-
ptembris, indictione x. Præſidente eodem pio
& Chriſti amante Imperatore Conſtantino, in
ſecreto divini palatii quod appellatur Trullus,
& juſſu ejus divinæ ſerenitatis, præſentibus &
audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule, pa-
tricio & magiſtro imperialium officiorum, Theo-
doro glorioſiſſimo exconſule, patricio Comite
imperialis obſequii, & ſubprætore Thraciæ, Ser-
gio glorioſiſſimo exconſule patricio, Paulo glo- B
rioſiſſimo exconſule patricio, Juliano glorio-
ſiſſimo exconſule patricio & militarium ratio-
num ſupputatore, Conſtantino glorioſiſſimo ex-
conſule, patricio & curatore regiæ domus Hor-
miſdæ, Anaſtaſio glorioſiſſimo exconſule, pa-
tricio & vicario comitis excubiarum imperia-
lium, Joanne glorioſiſſimo exconſule, patricio
& quæſtore, Polyeucto glorioſiſſimo exconſule,
Thoma glorioſiſſimo exconſule, Paulo glorioſiſ-
ſimo exconſule & adminiſtratore provinciarum
Orientalium, Petro glorioſiſſimo exconſule,
Leontio glorioſiſſimo exconſule & domeſtico
menſæ imperialis. Cum conveniſſet ſancta &
œcumenica ſynodus Imperatoris edicto congre-
gata in hac a Deo cuſtodita & regia civitate, C
nempe Theodorus & Georgius religioſiſſimi pre-
sbyteri, & Joannes religioſiſſimus diaconus le-
gati ſanctiſſimi Papæ ſedis Apoſtolicæ veteris
Romæ Agathonis, &c. Cum autem ſediſſent
glorioſiſſimi patricii & conſules, & omnes ſan-
ctiſſimi metropolitani & epiſcopi per ordinem
in eodem Trulli ſecreto, propoſitis in medio
ſanctis intemeratis Chriſti Dei evangeliis:

Theodorus religioſiſſimus archidiaconus hu-
jus ſanctiſſimæ Dei catholicæ & apoſtolicæ ma-
gnæ eccleſiæ, & primicerius religioſiſſimorum no-
tariorum ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopo-
litani Georgii, dixit. Magnæ pietatis eſt indi-
cium, o ſereniſſime domine, in iis quæ ad
divinum cultum pertinent præcipuam adhibere D
diligentiam: deinde quæ ad Chriſti amantem
ſpectant rempublicam negotia recte dirigere.
Quod quidem pulchre facis, o vir clementiſ-
ſime, depoſita quidem omni moleſtia negotio-
rum ſæcularium, rerum autem divinarum cura
ſuſcepta & ſtudio gratia ſancti Spiritus. Hoc
eſt veſtrum decus eximium, pro pietate ad-
verſus diabolum cogere exercitum, & adverſus
impiam ejus catervam ſacrum congregaſſe cœ-
tum: hanc, inquam, ſanctam magnamque &
œcumenicam ſynodum; quæ ut oportebat, ma-
gna multorum dierum diligentia & labore per-
fecit quod erat agendum de inculpata noſtra
Chriſtianorum fide, præſidio freta veſtræ pie-
tatis, & quomodocumque exortam in fide or- E
thodoxa diſcordiam procul amandavit; nixa
quidem doctrina veritatis, confirmata autem
beatiſſimorum patrum ab omni reprehenſione
alienis & vere divinis traditionibus, ut licet
conſiderare ex iis quæ acta ſunt in ſcriptis in
unoquoque eorum quæ ſunt conſecuta. Cer-
tum autem & ab errore alienum nunc edidit
decretum, virtute divinarum ſcripturarum or-
natum, & ſanctorum patrum doctrina utens,
ad confirmanda quidem recta dogmata pietatis,
gloriam autem pii veſtri imperii: idque habe-
mus in manibus legendum, ſi videatur.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Legatur
decretum, cujus facta eſt mentio. Et accipiens
Agatho religioſiſſimus lector & notarius ſan-
ctiſſimi archiepiſcopi hujus a Deo cuſtoditæ &
regiæ civitatis Georgius, legit decretum, quod
ſic habet ad verbum:

ANNO CHRISTI 68.

Sancta magna & œcumenica ſynodus, Dei
gratia & pio pii & fidelis Imperatoris Con-
ſtantini edicto congregata in hac a Deo cuſto-
dita & regia civitate Conſtantinopoli nova Ro-
ma, in ſecreto divini palatii, quod dicitur
Trullus, definiit ea quæ ſunt hic ſubjecta:

Dei Patris Unigenitus Filius & Sermo, no-
bis in omnibus abſque peccato homo factus,
Chriſtus verus Deus noſter, aperte prædicavit
in vocibus evangelicis: *Ego ſum lux mundi.* Joan. 8. 12
Qui ſequitur me, non ambulabit in tenebris, ſed
habebit lumen vitæ. Et rurſus: *Pacem meam di-* Joan. 14. 27
mitto vobis, pacem meam do vobis. Hanc divi-
nam a Deo dictam ſequens doctrinam noſter
mitiſſimus Imperator, defenſor quidem rectæ
fidei, hoſtis autem malæ opinionis, congrega-
ta hac noſtra ſancta & œcumenica ſynodo,
univerſum cœtum eccleſiæ uniit. Unde etiam
noſtra ſancta & œcumenica ſynodus, aliquot
annorum impietatis errore procul expulſo, ſan-
ctorum & eximiorum patrum rectam ſemitam
abſque errore ſecuta, ſanctis & œcumenicis ſy-
nodis pie conſenſit: in omnibus nempe ea quæ
fuit Nicææ, trecentorum, inquam, decem &
octo ſanctorum patrum qui convenerunt adver-
ſus inſanum Arrium: & ei quæ ipſam ſecuta
eſt Conſtantinopoli, centum quinquaginta di-
vinorum patrum adverſus Macedonium hoſtem
ſancti Spiritus, & impium Apollinarem: ſimi-
liter & eam quæ prius habita fuit Epheſi ad-
verſus Neſtorium qui ſentiebat cum Judæis,
congregatis ducentis divinis patribus: & ei quæ
Chalcedone, ſexcentorum triginta divinitus in-
ſpiratorum patrum adverſus Eutychem & Dio-
ſcorum Deo inviſos: præter has harum quo-
que ultimæ ſanctæ quintæ ſynodo, quæ fuit
hic congregata adverſus Theodorum Mopſue-
ſtiæ, Origenem, Didymumque & Evagrium, &
ſcripta Theodoreti contra duodecim capita in-
clyti Cyrilli, & Ibæ epiſtolam quæ dicitur ſcri-
pta eſſe ad Marem Perſam: non temere inno-
vanda in omnibus quidem renovans decreta
pietatis, expellens autem profana dogmata im-
pietatis, & quod a trecentis decem & octo pa-
tribus fuit expoſitum, & rurſus a centum quin-
quaginta patribus divine confirmatum, quod
etiam reliquæ ſanctæ ſynodi, ad omnem animæ
pernicioſam hæreſim evertendam, lubenter ad-
miſerunt & confirmarunt ſymbolum, noſtra
ſancta & œcumenica a Deo inſpirata obſigna-
vit ſynodus.

Expoſitio fidei ſanctorum & beatorum trecen-
torum decem & octo patrum, qui
Nicææ convenerunt.

CRedimus in unum Deum, Patrem omni
potentem, factorem omnium viſibilium &
inviſibilium. Et in unum Dominum Jeſum
Chriſtum Filium Dei unigenitum, ex Patre
genitum, hoc eſt, ex eſſentia Patris, Deum
ex Deo, lumen de lumine, Deum verum de
Deo vero: genitum, non factum, conſubſtan-
tialem Patri, per quem omnia facta ſunt tam
quæ ſunt in cœlo, quam quæ in terra: qui
propter nos homines, & propter noſtram ſalu-
tem deſcendit, & incarnatus, & homo factus
eſt:

ANNO CHRISTI 681.

eſt; paſſus eſt & reſurrexit: Et aſcendit in A cœlos, & ſedet ad dexteram Patris, & venturus eſt judicare vivos & mortuos. Et in Spiritum ſanctum. Eos autem qui dicunt, erat quando non erat, & priuſquam genitus eſſet non erat; & ex iis quæ non erant factus eſt; aut ex alia ſubſtantia aut eſſentia eſſe dicunt, aut mutabilem aut alterabilem Filium Dei; eos anathematizat ſancta Dei catholica & apoſtolica eccleſia.

Expoſitio fidei centum & quinquaginta ſanctorum & beatorum patrum, qui erant Conſtantinopoli.

CRedimus in unum Deum, Patrem omnipo- B tentem, factorem cœli & terræ, viſibilumque omnium & inviſibilium. Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, qui genitus eſt ex Patre ante omnia ſæcula; lumen de lumine, Deus verus de Deo vero, genitus non factus: conſubſtantialis Patri: per quem omnia facta ſunt: qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto & beata virgine: & homo factus eſt, & crucifixus eſt pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſuſque & ſepultus eſt, & reſurrexit tertio die ſecundum ſcripturas: Et aſcendit in cœlos, & ſedet ad dexteram Patris, & rurſus venturus eſt cum gloria judicare vivos & mortuos, C cujus regni non erit finis: Et in Spiritum ſanctum Dominum & vivificantem, qui ex Patre procedit, qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur, qui locutus eſt per prophetas: Et in unam catholicam & apoſtolicam eccleſiam. Confitemur unum baptiſma in remiſſionem peccatorum; exſpectamus reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Sancta & œcumenica ſynodus dixit. Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxæ fidei agnitionem & confirmationem, hoc pium & or- D thodoxum divinæ gratiæ ſymbolum. Sed quoniam non ceſſavit qui fuit ab initio vitii inventor, cum inveniſſet ſerpentem adjutorem, per ipſum humanæ naturæ mortem inferre venenatam: ita nunc quoque cum ſuæ voluntati apta inveniſſet inſtrumenta, Theodorum ſcilicet qui fuit epiſcopus Pharan, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, qui fuerunt antiſtites hujus regiæ civitatis, & præterea Honorium qui fuit Papa Romæ veteris, Cyrum qui fuit epiſcopus Alexandriæ, & Macarium qui fuit proxime antiſtes Antiochiæ, & Stephanum hujus diſcipulum, non ceſſavit per ipſos in cœtu eccleſiæ erroris ſuſcitare ſcandala, unius voluntatis & unius operationis in duabus naturis unius ex ſancta Trinitate Chriſti Dei noſtri. in orthodoxo populo nova voce ſeminans hæreſim Apollinaris: quæ cum impiorum Severi E & Themiſtii animæ exitioſa conſentit opinione, & perfectionem humanæ naturæ ſuſceptionis ejuſdem unius Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, fraudulenta quadam inventione ſtuduit perimere; ut quæ intelligenter animatam ejus carnem, ſine voluntate & operatione blaſpheme ex eo introduceret. Suſcitavit ergo Chriſtus Deus noſter fidelem Imperatorem, ut qui novum Davidem hominem ſecundum cor ſuum inveniſſet, qui ſicut ſcriptum Pſal. 131. eſt, *non dedit ſomnum oculis ſuis, nec palpebris ſuis dormitationem*, donec per hunc noſtrum a

Deo congregatum & ſacroſanctum cœtum, invenit perfectam rectæ fidei prædicationem. Nam ſecundum a Deo dictam vocem, *ubi ſunt duo aut tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum*. Quæ quidem ſancta & œcumenica ſynodus, fideliter ſuſcipiens & ſupinis manibus amplectens ſanctiſſimi & beatiſſimi Papæ veteris Romæ Agathonis relationem ad maxime pium & fidelem noſtrum Imperatorem Conſtantinum; quæ nominatim ejecit eos qui prædicarunt & docuerunt, ut prius eſt oſtenſum, unam voluntatem & unam operationem in incarnata œconomia Chriſti veri Dei noſtri; ſimiliter autem admittens etiam alteram ſynodalem relationem ſanctæ ſub eodem ſanctiſſimo Papa ſynodi centum & viginti quinque Dei amantium epiſcoporum ad divinam ejus ſerenitatem, ut quæ conſentiant cum ſancta ſynodo Chalcedonenſi, & epiſtola ſanctiſſimi & beatiſſimi Papæ ejuſdem veteris Romæ Leonis, miſſa ad ſanctum Flavianum, quam etiam rectæ fidei columnam vocavit hæc ſynodus; & cum ſynodalibus epiſtolis ſcriptis a beato Cyrillo adverſus impium Neſtorium ad epiſcopos Orientis, ſequaturque ſanctas & œcumenicas quinque ſynodos, ſanctoſque & eximios patres: & eis convenienter confiteri decernat Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum noſtrum, qui eſt unus ſanctæ conſubſtantialis & vitæ principalis auctoris Trinitatis, perfectum in divinitate & perfectum in humanitate, Deum vere, & hominem vere eundem ex anima rationali compoſite & corpore, conſubſtantialem Patri ſecundum divinitatem, & conſubſtantialem nobis eundem ſecundum humanitatem, & nobis in omnibus ſimilem abſque peccato: ante ſæcula quidem ex Patre genitum ſecundum divinitatem, in ultimis autem diebus eundem propter nos & propter noſtram ſalutem, ex Spiritu ſancto & Maria Virgine proprie & revera Dei parente ſecundum humanitatem; unum & eundem Chriſtum Dominum unigenitum: qui in duabus naturis, inconfuſe, immutabiliter, individue, inſeparabiliter cognoſcitur naturarum differentia, nequaquam ſublata propter unionem; ſed ſervata potius proprietate utriuſque naturæ, & concurrente in unam perſonam, & unam hypoſtaſim, nec diviſa in duas perſonas: ſed unum & eundem Filium unigenitum Deum Verbum Dominum Jeſum Chriſtum: quemadmodum multis retro ſeculis prophetæ, & ipſe Jeſus Chriſtus nos docuit, & ſanctorum patrum nobis tradidit ſymbolum; & duas naturales voluntates in eodem, & duas naturales operationes individue, inſeparabiliter, immutabiliter, inconfuſe, ſecundum ſanctorum patrum doctrinam ſimiliter prædicamus. Et duas quidem naturales voluntates, non contrarias, abſit, ſicut impii dixerunt hæretici; ſed humanam ejus voluntatem ſequentem & non reſiſtentem aut reluctantem; immo vero ejus divinæ & omnipotenti ſubjectam voluntati. Oportebat enim carnis moveri voluntatem, ſubjici autem divinæ voluntati, ut ſapientiſſimus dicit Athanaſius. Sicut enim ejuſdem caro, Dei caro eſt & dicitur, ita etiam naturalis voluntas ejus carnis, Dei Verbi eſt & dicitur: ſicut ipſe dicit. *Deſcendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam, ſed voluntatem qui miſit me Patris*; Joan. 6. 38 propriam ſuam voluntatem, dicens voluntatem carnis. Nam caro quoque ſuit ejus propria. Nam quemadmodum ſanctiſſima & inculpata

ACTIO XVI. Matth. 18. 20

caro ejus animata non fuit ſublata, ſed in ſua A
definitione permanſit & ratione: ita etiam hu-
mana ejus voluntas deificata non fuit ſublata,
immo vero conſervata, ut vult theologus Gre-
gorius, qui dicit: *Illius enim velle, qui ut Ser*
vator intelligitur, ne Deo quidem eſt contrarium,
ut quod ſit totum deificatum. Duas autem na-
turales operationes individue, immutabiliter,
inſeparabiliter, inconfuſe, in eodem Domino
noſtro Jeſu Chriſto vero Deo noſtro ſentimus,
nempe divinam operationem & humanam ope-
rationem, ut vult divinus Leo, qui dicit aper-
tiſſime: *Operatur enim utraque forma cum alte-*
rius ſocietate id quod habuit proprium: Verbo
quidem id quod eſt Verbi operante, corpore autem
efficiente id quod eſt corporis. Non enim utique B
unam dabimus naturalem operationem Dei &
rei creatæ: ut neque quod eſt creatum ad di-
vinam reducamus eſſentiam; neque quod eſt
divinæ naturæ eximium, deducamus ad locum
qui convenit genitis. Unius enim & ejuſdem
miracula & paſſiones cognoſcimus, ſecundum
aliud earum ex quibus eſt naturarum, & in
quibus eſſe habet, ut divinus dixit Cyrillus.
Inconfuſum ergo & individuum omni ex parte
conſervantes, vocis compendio univerſum enun
ciamus, unum ſanctæ Trinitatis Dominum no-
ſtrum Jeſum Chriſtum verum Deum noſtrum
eſſe credentes, dicimus duas ejus naturas re
ſplendere in una hypoſtaſi, in qua miracula &
paſſiones per totam œconomicam ejus conver- C
ſationem, non ſecundum phantaſiam, vere
oſtendit naturali in ipſa una hypoſtaſi diffe-
rentia cognita, quod cum alterutrius ſocietate
utraque natura velit & operetur propria. Qua
quidem ratione duas quoque naturales volunta-
tes & operationes convenienter concurrere opi-
namur ad ſalutem humani generis. His igitur
cum omni cura & diligentia a nobis definitis,
ſtatuimus nulli licere aliam fidem proferre ſeu
conſcribere, aut componere, aut aliter docere.
Eos autem qui audent aut componere aliam fi-
dem, aut proferre, aut docere, aut tradere
aliud ſymbolum iis qui volunt converti ad agni-
tionem veritatis ex paganiſmo, aut ex Judaiſ-
mo, ſeu ex hæreſi qualibet, aut vocis novita- D
tem ſeu dictionis inventionem introducere ad
ea evertenda quæ nunc ſunt a nobis definita;
eos, ſi ſint quidem epiſcopi aut clerici, epiſco-
pos eſſe alienos ab epiſcopatu, & clericos a
clero: ſi ſint autem monachi aut laici, ana-
thematizari.

SUBSCRIPTIONES.

Theodorus minimus presbyter ſanctæ eccleſiæ
Romanæ, & legatus Agathonis beatiſſimi &
œcumenici Papæ urbis Romæ, ſubſcripſi.

Georgius minimus presbyter ſanctæ eccleſiæ Ro-
manæ, & legatus Agathonis beatiſſimi &
œcumenici Papæ urbis Romæ, ſubſcripſi.

Joannes minimus diaconus ſanctæ eccleſiæ Ro- E
manæ, & legatus Agathonis beatiſſimi & œcu-
menici Papæ urbis Romæ, ſubſcripſi.

Georgius Dei miſericordia epiſcopus Conſtan-
tinopolis novæ Romæ decrevi, & ſubſcri-
pſi.

Petrus presbyter, & legatus Apoſtolicæ ſedis
magnæ civitatis Alexandrinæ, ſubſcripſi.

Theophanes Dei miſericordia epiſcopus Theo-
polis, ſeu Antiochiæ, definii & ſubſcripſi.

Georgius minimus presbyter legatus Theodo-
ri religioſiſſimi presbyteri, & legati Apoſto-
licæ ſedis ſanctæ Chriſti Dei noſtri civitatis
Hieroſolymitanæ, ſubſcripſi.

Joannes Dei miſericordia epiſcopus Theſſaloni-
cenſis, & vicarius Apoſtolicæ ſedis Romæ &
legatus, ſubſcripſi.

Theodorus Dei miſericordia epiſcopus Trimi-
thuntinus inſulæ Cypriorum, & vicarius
Epiphanii ſanctiſſimi archiepiſcopi, ſubſcri-
pſi.

Theodorus minimus presbyter & vicarius Theo-
dori beatiſſimi archiepiſcopi Ravennatis, de-
finii & ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Por-
tuenſis, & legatus totius ſynodi ſanctæ &
apoſtolicæ eccleſiæ Apoſtolicæ ſedis urbis
Romæ, definii & ſubſcripſi.

Stephanus Dei miſericordia epiſcopus Corin-
thius, & legatus Apoſtolicæ ſedis Romæ,
definii & ſubſcripſi.

Baſilius Dei miſericordia epiſcopus metropolis
civitatis Gortynæ Cretenſium inſulæ, & le-
gatus ſanctæ ſynodi Apoſtolicæ ſedis veteris
Romæ, definii & ſubſcripſi.

Abundantius epiſcopus Templanæ, & apocriſia-
rius totius ſynodi ſanctæ & Apoſtolicæ ſe-
dis urbis Romæ, ſubſcripſi & definii.

Et ſic de aliis.

Subſcriptio pii & Chriſti amantis Impera-
toris Conſtantini: Legimus &
conſenſimus.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Dicat
ſancta & œcumenica ſynodus, an ex conſenſu
omnium ſanctiſſimorum epiſcoporum, pronun-
ciatum fuit decretum, quod lectum eſt in præ-
ſentia.

Exclamavit ſancta ſynodus: Omnes ſic cre-
dimus: una fides: omnes ſic ſentimus, omnes
conſenſimus & lubentes ſubſcripſimus, ortho-
doxe omnes credimus. Hæc eſt fides apoſtolo-
rum, hæc eſt fides patrum, hæc eſt fides or-
thodoxorum. Multi ſint anni Imperatoris.
Perfectiones duarum naturarum Chriſti Dei
noſtri tu explicaſti. Lumen pacis cuſtodi, Do-
mine. Marciano novo Conſtantino ſempiterna
memoria: novo Juſtiniano Conſtantino ſempi-
terna memoria. Univerſos hæreticos tu fugaſti.
Eum qui hæreticos deſtruxit cuſtodi, Domi-
ne. Eos qui dividunt & confundunt tu fuga-
ſti. Abſit invidia a veſtro imperio. Deus con-
ſervet veſtram potentiam. Deus pacatum ve-
ſtrum reddat imperium. Veſtra vita, vita or-
thodoxorum. Rex cœleſtis, terrenum regem
cuſtodi. Per te œcumenica eccleſia in pace
egit. Neſtorio, & Eutychi, & Dioſcoro, ana-
thema. Apollinari, & Severo, anathema. Iis
qui ea quæ ipſi ſentiunt, anathema. Theodo-
ro Pharanitanæ epiſcopo anathema. Sergio &
Honorio anathema. Pyrrho, & Paulo anathe-
ma. Cyro & Petro anathema. Macario & Ste-
phano & Polychronio anathema. Univerſis hæ-
reticis anathema. Iis qui prædicarunt & præ-
dicant, & docturi ſunt unam voluntatem &
unam operationem in incarnata œconomia
Chriſti Dei noſtri, anathema.

Conſtantinus pius Imperator dixit: Deum
teſtamur ſanctæ & œcumenicæ veſtræ ſynodo,
quod abſque ulla vel in hanc vel illam partem
contraria affectione nos primum inceſſit deſi-
derium & zelus, ut nulli reprehenſioni affinis
ſit noſtra Chriſtianorum fides, noſque eam fir-
mam conſervemus & ſtabilem, in nomine Dei

ſecundum doctrinam & traditionem nobis tra- A ditam per evangelium & ſanctos apoſtolos, & per expoſitiones ſanctarum & œcumenicarum quinque ſynodorum & ſanctorum eximiorum patrum. Neque parum nos urgebat hujus rei deſiderium, ex quo juſſu Dei noſtri auctoritate ſuſcepimus ſedem noſtri imperii. Quando ergo viſum eſt Deo tempus prebere, adhortati ſumus ut veſtrum fieret congregatio: ad hoc ut vos ſequentes regulas ſanctarum ſcripturarum, omnem vocum novitatem aut innovationem, qua nulli reprehenſioni affini noſtræ Chriſtianorum fidei his proximis temporibus, a quibuſdam male ſentientibus adjuncta fuerat, expelleretis; & eam nobis puriſſimam traderetis, ſicut prius dictum eſt, ad ſanctas & B œcumenicas quinque ſynodorum expoſitiones ſanctorum patrum reſpicientes, ut nos eam uſque ad mortem conſervemus. Illic ergo vobiſcum in judicio contendam in terribili Dei tribunali, quando eſt judicaturus vivos & mortuos, ſi quid cognoſcitis pretermiſſum in decreto a vobis expoſito. Dicat ergo, ſi quis ex vobis velit, ut eſt conſentaneum, aliquid dicere; ut examinata que ab aliquo ex vobis afferetur oratione, omni ex parte perfectam, gratia & inſpiratione ſancti Spiritus, ſuſcipiamus ſanctam & nulli reprehenſioni noſtram affinem fidem, nobis traditam a ſanctis apoſtolis & diſcipulis Domini & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, & deinceps inventis eximiis pa- C tribus, & ſanctis quinque & œcumenicis ſynodis: ut in uno ore & uno corde, omnes Dei eccleſiæ in noſtro imperio hymnum emittant Deo multæ miſericordiæ, recte tractantes verbum ejus veritatis: extinguatur autem omnino omnis hæreticæ arrogantiæ fremitus ab ejus bonitate.

Exclamavit ſancta ſynodus: multi anni Imperatoris. Chriſti amantis Imperatoris multi anni. Pium Chriſtianorum Imperatorem ſerva, Domine. Orthodoxam fidem tu confirmaſti. Decretum eſt orthodoxum. Ei qui decreto contradicit, anathema. Qui contradicit decreto, eſt hæreticus. Qui contradicit decreto, eſt D diviſor. Qui decretum non ſuſcipit, eſt Eutychianiſta. Neſtorianis anathema. Eutychianiſtis anathema. Apollinariſtis anathema. Omnibus quæ Chriſto repugnant hæreſibus, anathema. Sempiterna memoria Imperatori. Sempiternum permaneat veſtrum imperium.

Conſtantinus pius Imperator dixit. Etſi omnino veſtra ſanctitas & pietas eſt defeſſa ex longo itinere & diuturna hic mora; at meritas certe gratias, poſt eam quæ a ſuperis dabitur remunerationem, accipietis a noſtro imperio; quod cum multi errаſſent circa fidem orthodoxam, ſublata diſcordia in unam & eandem confeſſionem concorditer convenimus, ſperantes veram & citiſſimam ſalutem a Deo munifico interceſſionibus ſanctæ & immaculatæ Dei E parentis & veſtræ ſanctitatis, accipere.

Dixit ſancta ſynodus: Pie domine & ſereniſſime, orationem compellatoriam ad colendam veſtram potentiam de more compoſuimus: & ſi videatur veſtræ pietati, jubete eam legi.

Conſtantinus pius Imperator dixit. Quæ a ſancta veſtra ſynodo compoſita fuit compellatoria oratio, tradatur & legatur. Quæ tradita fuit & lecta, ſic habens ad verbum:

Oratio compellatoria ſanctæ & œcumenicæ ſextæ ſynodi, ad pium & Chriſti amantem Imperatorem Conſtantinum.

CUm a dextera quæ univerſum effecit & continet, imperatoriæ poteſtatis diadema merito acceperis, Chriſti amans Imperator benignitate & manſuetudine & tibi congenita circa fidem pietate & rectitudine, Deum qui te conſtituit imperatorem cupis remunerari. Iis enim antidotis eum ſcis placare, quibus ſolet coli. Quænam autem Deo a vobis poteſt fieri magnificentior donorum oblatio, quam in eum caritatis & fidei ardens oſtenſio, & ſanctarum eccleſiarum pacifica per vos conſtitutio? Quamobrem longe plurima ſuſcepiſti certamina, eorum quæ diſſidebant & disjuncta erant procurans concordiam. Nam vos quidem per Chriſtum benigne regnatis: Chriſtus autem per nos ſuis eccleſiis jubens pacem conciliat. Ipſe & nunc veſtram ſuſcitavit ſerenitatem, movit ad zelum fidei orthodoxæ, ut hanc œcumenicam ad ſe convocaret ſynodum: & nuper quidem exortæ hæreſis ſubverteret improbitatem, veritatis autem confirmaret prædicationem: ut eo procedente ſit firmus, nulliſque ſeditionibus exagitatus eccleſiæ cœtus. Neque enim ferendum eſſe duxiſti, o ſapientiſſime Imperator, ut in aliis quidem inter nos conveniamus & conſentiamus, in ipſa autem vitæ noſtræ ſumma diſſideamus & ſejungamur: idque cum ſimus invicem alter alterius membra, & unum Chriſti corpus conſtituamus per eandem inter nos ſententiam & fidem.

Quid eſt autem Imperatori convenientius, quam ante omnia ſubditos ornare pietate, per quod in aliis quoque beata eſt reſpublica? Diviniſſimis itaque veſtris juſſis cedentes, & veteris Romæ apoſtolicæque arcis ſummus antiſtes, & nos minimi, Chriſti tamen ſacerdotes & miniſtri; ille quidem pro ſe literarum imaginem, qui vicem ejus gererent ſacerdotes conſtituit; nos autem cum eis & omnes ſimul colendam potentiæ tuæ ſedem corporaliter circumſtitimus. Atque ſi omnes quidem ſimpliciter & abſque calliditate retro ante evangelicam ſuſcepiſſent prædicationem, & contenti fuiſſent apoſtolicis conſtitutionibus, res recte & ut decet ſe habuiſſent: & nec inter hæreſiarchas & hierarchas, id eſt pontifices, conflati eſſent labores concertationum. Oportebat enim, oportebat, hos quidem quietos præbere ſalutem: illos autem ad pugnam non attrahi, & tempus tranquillitate non tumultibus diſtribui: ſed quiete philoſophari & cum Deo colloqui, & ſubjectis exemplum conſtitui bonarum actionum. Quoniam autem ſatanæ vis adverſa non ſinit quieſcere; ſed tanquam bellicis artibus inſtructos ſuos excitat miniſtros, erroris doctrinis tanquam occultis gladiis multorum mentes dolo interimentes: ea de cauſa Chriſtus quoque Deus noſter, Patris ſapientia & virtus, per quam univerſum conſtituit & continet, adverſus eos ſuos milites opportune excitat qui accipiunt gladium ſpiritus ad eos exſcindendos & de medio tollendos qui manum extollunt adverſus peculiarem ſuum populum, & regiam eccleſiæ more latronum conantur expugnare, & quæ ſunt intus margaritas, diviniſſima, inquam, eloquia diſſipere & conculcandas præbere porcinis dogmatibus: adverſus quos rhomphæum quoque jubet a ui *Excitare rhom-*

—— rhomphæas adverſus lupos paſtores, & confice eos qui oves conturbant. A

Sic ergo & univerſarum ſynodorum factæ ſunt congregationes, Imperatorum & majorum noſtrum propugnantium armatæ præſidiis. Surrexit Arrius diviſor & ſector Trinitatis: & protinus Conſtantinus ſemper Auguſtus, & Silveſter inſignis, magnam & ſuſcipiendam Nicenæ ſynodum congregarunt: per quam Trinitas & fidei dictavit ſymbolum, & Arrianam condemnavit pravitatem: & juſta pœna eccleſiæ hoſtem, nempe Arrium, in turpibus, ſed quæ ei conveniebant, locis ultus eſt. Macedonius aſpernabatur & abrogabat divinitatem Spiritus, & id quod dominatur ſervum eſſe ſtatuebat: ſed maximus Imperator Theodoſius, B & Damaſus fidei adamas, cujus infractus animus diverſæ improbæque ſententiæ inſultibus non fuit ſauciatus, Gregoriuſque, & Nectarius, in hac regia civitate cœtum congregaverunt: & profanam quidem linguam a ſacerdotii munere abſciderunt, ut quæ nefariis blaſphemiis ſanctum Spiritum impeteret: fidei autem ſymbolum rurſus explicarunt, quod Spiritus ſit Deus confirmantes per ea quæ effecerunt apertius. Atque eos quidem qui Trinitatis ſolvebant unitatem, virtus diſſolvit Trinitatis. Porro autem varia quoque & multiplex fuit contradictio de œconomia Unigeniti: ſed quæ ſunt magis generalia perſequi feſtinat oratio. Rurſus Neſtorius, & rurſus Cæleſtinus C & Cyrillus. ille quidem Chriſtum dividebat & diſcindebat: illi autem a Domino adjuti cum eo qui ſceptra tenebat, dejecerunt eum qui dividebat. Epheſus & eorum quæ illic acta ſunt tabulæ, voce ſcripta ſilentes, hæc loquuntur negotia. Deinde deliræ Eutychis amentiæ altera fabula, qui Servatoris omnino recuſabat humanæ naturæ ſuſceptionem, & prodigioſe narrabat quamdam ejus adumbratam nobiſcum ſimilitudinem. Oportebatne tacere, & non viros reſurgere ſpiritales, divinis de Deo ſermonibus falſiloquiis ſilentium imponentes? Et quomodo non ſuccenſuiſſet Deus maledictis appetitus, & non defenſus? Leonis itaque pagina tanquam vehemens rugitus Roma reſonuit: D & quæ tunc erat archimandrita feram exterruit, & a grege monaſtico abegit: ejuſque phantaſiam & viſionem reprobavit & delevit. Hanc ergo a Deo ſcriptam paginam Marcianus Imperator diviniſſimus, & Anatolius antiſtes Conſtantinopolitanus, cum univerſo Chalcedone a Chriſto congregato conventu amplexi ſunt, manuque & lingua comprobarunt, & ei ſubſcripſerunt: eaque Dioſcori ſpiritus, qui cum Eutyche conſpirabat, aboleverunt. Sic poſtea cum pio Juſtiniano conſenſit Vigilius: & quintæ ſynodi conſtituit concilium, quæ deprehenſa fuerant & latuerant, quorumdam opera abominatione plena, anathematizans.

Hæc cum ſic habeant, fuit neceſſarium ut E veſtra Chriſti amans manſuetudo hunc ſacroſanctum & celeberrimum congregaret conventum: quod cenſeret ſe utraque recte facere: tempe & cauſam quidem excutere eccleſiarum diſſenſionis, quæ autem disjuncta erant reducere ad unionem. Non ferebas enim, o clementiſſime domine, diu intueri nuper contextam falſæ doctrinæ inventionem, orthodoxæ fidei puritatem diſſcindentem: ſed tanquam per inſtrumenta, audemus dicere, ſancti Spiritus, per nos & nobiſcum quod diſciſſum erat retexuiſti, & ſegregati reſtituiſti. Et cum ſancti A Spiritus inſpiratione conſpirantes, & inter nos omnes concordantes & congruentes, & cum Agathonis beatiſſimi Patris noſtri & ſummi Papæ dogmaticis ad veſtram potentiam literis conſentientes, & ſanctæ quæ ſub eo fuit ſynodi centum viginti quinque patrum relationi convenientes, unum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ex ſancta Trinitate incarnatum glorificamus, qui in duabus perfectis naturis individue & inconfuſe laudatur. Nam ut Verbum quidem, eſt Deo & Patri conſubſtantialis & coæternus: ut qui autem carnem accepit ex impolluta virgine & Deipara Maria, eſt homo perfectus, nobis conſubſtantialis & factus ſub tempore.

B Perfectum ergo in divinitate & perfectum eundem in humanitate, ſecundum paternas retro ante traditiones, & divinum Chalcedonenſe decretum prædicamus: Et ſicut duas accepimus naturas, ita etiam duas naturales voluntates, & duas ejuſdem naturales operationes cognoſcimus. Neutram enim earum quæ ſunt in Chriſto naturarum, in ejus œconomia audebamus pronunciare abſque voluntate aut operatione: ne ſi forte tollamus earum proprietates, naturas quoque, quarum ſunt proprietates, ſimul tollemus. Non enim negamus naturalem ejus humanitatis voluntatem, aut operationem quæ eſt ſecundum naturam: ne & noſtræ ſalutis diſpenſationis ſummam tol- C lamus, & divinitati paſſiones tribuamus. Eo enim tendebant, qui nuper unam in eo voluntatem & unam operationem impie innovaverunt; Arriique, Apollinaris, & Eutychis, & Severi, pravam renovarunt opinionem. Si enim voluntatis & operationis expertem humanam Domini naturam ſinemus dicere; quomodonam fuit conſervata perfectio in humanitate? Nihil enim aliud conſtituit perfectionem humanæ eſſentiæ, niſi voluntas eſſentialis, per quam liberi arbitrii vis in nobis exprimitur; ita etiam ſe habet eſſentialis operatio. Quomodo enim rurſus dicimus eum perfectum in humanitate, qui nihil humanum paſſus eſt aut operatus? Quemadmodum ergo dua- D rum naturarum concurſio, unam nobis inconfuſam & individuam conſervavit hypoſtaſim: ita etiam una hypoſtaſis in duabus reſplendens naturis, oſtendebat ea quæ erant utrique propria.

Duas ergo naturales in eo voluntates, & duas naturales operationes, quæ conjunctim & individue adſunt, glorificamus. Inanes autem vocum novitates & earum inventores, ab eccleſiaſticis ambitibus procul expellimus, & anathemati merito ſubjicimus: Theodorum, inquam, Pharanitam, & Sergium, Paulum, Pyrrhum, & Petrum, qui fuerunt antiſtites Conſtantinopolitani: præterea autem Cyrum quoque qui fuit ſacerdos Alexandrinus: & cum eis E Honorium, qui fuit antiſtes Romanus, ut qui illos in eis ſit ſecutus. Præter eos autem præcipua ratione anathematizamus, ut quem etiam depoſuerimus, Macarium, qui fuit epiſcopus Antiochenus, & Stephanum ejus diſcipulum, vel ut melius dicam præceptorem: qui, quæ ante eos fuit impietatem contenderunt defendere, & omnem, ut ſemel dicam, orbem terræ vaſtaverunt: & peſtilentibus quidem ſuis ubique ſcriptis, ſuis autem doloſis ſigillatim inſtitutionibus circumvenerunt multorum ſimplicitatem. Similiter autem Polychronium quoque, ſenſu puerilem & delirum ſenem, qui pro-

ANNO CHRISTI 68.

ACTIO XVI

profitebatur ſe mortuos ſuſcitaturum : & om- A nes qui aſſerunt, aut aſſeruerunt, aut audent aſſerere unam voluntatem & unam operationem in Chriſti œconomia.

Neque vero aliqui forte acuiſſent ſanctiſſimi Papæ divinum zelum, & hunc præſentem conventum angelicum : non enim & illius, & ante nos, & nobiſcum illi, apoſtolicas & paternas ſecuti ſumus traditiones ; nihilque invenimus diſcrepans ab earum conſonantia : & aliequi inſurreximus adverſus eos qui inſurrexerant ; non autem priores inſurreximus : neque nos priores certamen commiſimus, ſed armati ſumus adverſus eos qui priores cœperant. Quis ergo vidit res adeo admirabiles, & quæ opinionem ſuperant ? Spiritale nobis nuper proponebatur ſtadium, & falſæ cognitionis propugnator ſe prior exuebat : neſciebat autem victoriæ coronam non eſſe laturum, ſed etiam ſacerdotii corona exuendum. Summus autem nobis opem ferebat & primus apoſtolus : illius enim imitatorem & cathedræ ſucceſſorem habuimus adhortantem & confirmantem, & theologiæ myſterium literis aperientem. Tibi a Deo deſcriptam confeſſionem Roma vetus porrexit : lux dogmatum orta eſt ex occidente : charta & atramentum cernebatur, & Petrus loquebatur per Agathonem, & cum conregnanti omnipotente, tu a Deo electe Imperator, tuliſti ſuffragium. Simones adulterini abrogationis penna conciderunt : & everſæ ſunt eorum co- C lumnæ : ſtat dejectio & reſurgit fides ; & populorum concordia decori ſuo reſtituitur. *In altum elatus eſt ſol, & luna ſtetit in loco ſuo*, ita propheta. In altum elatus eſt ſol, noſtra ſcilicet mens erecta eſt ad ſolem juſtitiæ, in puriſſimum pure intuens, & hinc ad nos attulit reconciliationem. *Et luna ſtetit in loco ſuo*, eccleſia, inquam, & Chriſti ſponſa ſua honeſtate induitur, & pietate tanquam virginitate amicitur : & certior facta de orthodoxæ fidei alacritate, mundo præbet lucem pacis perpetuæ.

Audite hæc omnes, tam qui terrenum exuiſtis tabernaculum, quam qui eſtis naſcituri : præſentes enim viſione, non auditione, red- D duntur certiores ; & ſoli ſapienti & potenti Deo hymnum gratiarum actionis inteſe offerimus : *Gloria in excelſis Deo, & in terra*, canentes benigno Chriſto, quod ei placuit Chriſti amantem ſuſcitare Imperatorem, qui unionem procuravit eccleſiis. Sed, o boni & juſti amans domine, ei qui tibi largitus eſt potentiam, hanc redde gratiam : & iis quæ a nobis ſunt decreta præbe ſigillum ; veſtram ſcriptis mandatam imperialem comprobationem, & per divina edicta & pias de more conſtitutiones, horum omnium confirmationem : ut nemo iis quæ acta ſunt contradicat, aut novam machinetur quæſtionem. Scias enim, o ſereniſſime Imperator, quod nihil eorum quæ in univer- E ſis ſynodis & ſanctis patribus decreta ſunt adulteravimus, immo vero confirmavimus. Et ecce omnes unanimes uno ore eloquimur : *Serva Domine noſtrum Imperatorem*, qui poſt te corroborat fidei fundamentum : benedic vitam ejus, dirige greſſus conſiliorum ejus. Conculcet vires ſuorum inimicorum : & qui ei reſiſtunt, cadant protinus : quoniam facit judicium & juſtitiam æternam : & periclitanti veritati manus præbuit, & populum tuum conſervavit, & deduxit ut eſſet ejuſdem ſententiæ.

Lætare, nova Roma Conſtantinopolis, glorificata nomine imperii. Ecce Imperator unus fideliſſimus, qui etiam fortiſſimus, & accepit armaturam, nempe ſuum zelo motam virtutem ; induit thoracem juſtitiam & ſanctitatem, & impoſuit galeam prudentiam ; virtutum tegumentum & clypeum accepit fidem inexpugnabilem. His armatum te videbit barbarus : in Deum ſperamus fore, ut domini ſubjugetur imperio. Lætare civitas Sion, orbis terræ ſpecula & imperium. Conſtantinus te purpura ornavit, & fide pium coronavit : & Conſtantinus præter eum te utrifque coronavit : & portæ inferi non prævalebunt adverſus tuum orthodoxum imperium. Lætare & confide, Imperator ſpecioſiſſime : Dominus Deus tuus in te potens, accingens te virtute te ſervabit : inducet in te lætitiam & exultationem : & augebitur tuum imperium, extolletur brachium tuum : & te corroborabit adverſus omnem inimicam impietatem & inſurrectionem : & ex ſcindentur quidem hoſtes, lætabuntur autem ſubditi : quoniam ego ſum potens, dixit Dominus omnipotens.

SUBSCRIPTIONES SYNOD.

Theodorus minimus presbyter ſanctæ eccleſiæ Romæ &c.

Dixit ſancta ſynodus : Petimus a pia & a Deo coronata domini potentia, ſicut etiam rogavimus per pio veſtro imperio oblatam compellatoriam orationem, ut per divinam veſtram ſubſignationem robur & auctoritas præbeatur ei quod eſt a nobis enunciatum & ſubſcriptum, quod etiam nunc lectum eſt coram veſtra divina ſerenitate.

Conſtantinus pius Imperator dixit : Quod petitum eſt a ſancta & œcumenica veſtra ſynodo, ſtatim efficiemus. Quoniam autem ad eorum quæ ad veſtram pietatem referuntur, accuratam comprehenſionem facientes, nihil relinquere volumus non examinatum : cum Citonatus ſanctiſſimus archiepiſcopus inſulæ Sardiniæ fuerit accuſatus de quibuſdam capitibus, quæ eo Diſpenſabant quod advertaretur noſtræ ſervitati, & noſtræ Chriſti amanti reipublicæ, eaque falſa ſint demonſtrata, iſque vir ſanctiſſimus oſtenſus ſit innocens : rogamus ſanctam veſtram & œcumenicam ſynodum, ut eundem ſanctiſſimum Citonatum ſuſcipiat : ut & eum inter vos annumeretis, & in orthodoxæ fidei a decreto ſancto ſpiritu per ſanctam veſtram ſynodum enunciato faciatis eum ſubſcribere. Et poſtquam idem ſanctiſſimus Citonatus huic decreto ſubſcripſit, & Theodorus epiſcopus Aureliopolis ; in manus ſumens idem pius Imperator quod in præſentia ſuæ ſerenitatis lecturus fuerat ſubſcriptum ſanctæ ſynodi decretum, id ſua manu ſubſignavit, ut continetur in ipſo prius ſito decreto in præſenti Actione.

Dixit ſancta ſynodus : Petimus a divina domini potentia, ad majorem orthodoxæ fidei ſecuritatem & confirmationem, ut ſubſcripta exempla decreti lecti in præſentia veſtræ ſereniſſimæ potentiæ, tradantur quinque ſedibus patriarchalibus cum pia veſtra ſubſignatione.

Conſtantinus pius Imperator dixit : Id quoque quod nunc eſt petitum a ſancta veſtra ſynodo, pie efficiemus.

Secundum quod, ſicut eſſatus fuerat ſeu promiſerat pius & Chriſti amans Imperator Conſtantinus, exempla decreti cum ſubſignatione

ANNO CHRISTI 681.

mitiſſimæ ejus ſerenitatis præbuit quinque ſedibus patriarchalibus.

Apoſtolicæ ſedi ſancti & apoſtolorum principis Petri, ſeu Agathoni ſanctiſſimo Papæ Romæ veteris.

Sedi ſanctiſſimæ catholicæ & apoſtolicæ magnæ eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, ſeu Georgio ſanctiſſimo & beatiſſimo patriarchæ.

Apoſtolicæ ſedi ſancti evangeliſtæ Marci, qui honoratur in magna civitate Alexandrina, per Petrum religioſiſſimum presbyterum & legatum.

Sedi Antiochenæ magnæ civitatis per Theophanem ſanctiſſimum patriarcham.

Sedi ſanctæ Chriſti Dei noſtri reſurrectionis ſeu Hieroſolymorum, per venerandæ hujus ſedis vicarium Theodorum, qui fuit poſtea patriarcha Antiochenus.

EXEMPLUM

Literarum miſſarum a ſancta & œcumenica ſexta ſynodo ad Agathonem ſanctiſſimum & beatiſſimum Papam Romæ veteris.

Sancta & œcumenica ſynodus, Dei gratia & pio juſſu pii & fideliſſimi Imperatoris Conſtantini congregata in hac a Deo cuſtodita & regia civitate Conſtantinopoli nova Roma, in ſecreto divini palatii quod appellatur Trullus, ſanctiſſimo & beatiſſimo Papæ veteris Romæ Agathoni, ſalutem in Domino.

MAximi morbi maximis indigent auxiliis, ut ſcitis, beatiſſimi: propterea Chriſtus verus Deus, qui eſt revera eorum quæ ſunt vis creatrix & providens, oſtendit ſapientem medicum, veſtram colendam ſanctitatem, quæ hæreticæ malignitatis morbum orthodoxæ fidei valide expellit medicamentis, & firmiſſimam ſanitatem membris largitur eccleſiæ. Unde etiam nos tibi, ut qui primam ſedem tenes eccleſiæ œcumenicæ, id quod eſt agendum commendamus, ſtanti ſupra firmam petram fidei, quæ continetur literis veræ confeſſionis veſtræ paternæ beatitudinis ad pium Imperatorem: quas quidem theologice factas eſſe cognoſcimus, tanquam a ſummo vertice apoſtolorum: per quas etiam nuper exortæ hæreſis multiplici errore plenam opinionem fugavimus, præeunte nobis in dogmatibus Conſtantino, qui divine imperat & ſceptra tenet mitiſſime: cum quo impietatis errorem evertimus, hæreticorum impia obſidentes dogmata, & hinc funditus evellentes fundamenta exſecrandæ hæreſis, & cum armis ad ipſos deſcendentes ſpiritalibus & paternis, & linguas eorum appoſitis confundentes dictionibus, ab eis conditam impiæ hæreſis turrim diruimus: ipſos autem ut qui circa fidem peccaverant, in matutinis
Pſal. 100. 8. extra caſtra atriorum Dei, ut cum Davide dicam, anathematibus interfecimus, ſecundum ſententiam quæ ſacris veſtris literis fuerat in eos prius pronunciata: Theodorum, inquam, Pharanitem, Sergium, Honorium, Cyrum, Paulum, Pyrrhum, & Petrum. Præter eos autem & poſt eos, hæreticorum anathematibus merito ſubjicimus eos quoque, qui inter vivos ſuſceperunt eorum impietatem; vel, ut aperte dicam, Deo inviſorum Apollinaris, Severi, & Themiſtii Macarium, qui fuit epiſcopus magnæ civitatis Antiochenæ: quem etiam pedo paſtorali merito privavimus, propterea quod nulla duceretur pœnitentia, nec converteretur ad fidem orthodoxam: Stephanum ejus ad amentiam diſcipulum & doctorem ad impietatem: & qui eſt in hæreticis dogmatibus Polychronium, & eos qui eis ſimilia citra pœnitentiam opinantur, ut docent, aut ſentiunt, aut ſenſerunt dogmata.

Hactenus ergo fuit nobis dolor, triſtitia, & luctus. Non enim caſus proximorum irriſimus: neque de illorum inſania læti exſultavimus, neque propterea valde elati fuimus: ut propterea magis inveheremur. Non ſic nos de his, o venerandum caput, didicimus, univerſorum Dominum Chriſtum habentes benignum & clementem ac ſumme bonum: qui etiam nos jubet, quoad ejus fieri poteſt, eſſe imitatores ejus pontificiæ, ut bonos decet, legiſlationis, & ſequi exemplum ejus paſtoralis gubernationis. Quin etiam ad converſionem ac pœnitentiam ſereniſſimus Imperator, & nos varie, eos adhortati ſumus: & cum omni cautione & religione omnia fecimus, nihil autem ad gratiam vel ex odio: ſicut vobis licebit cognoſcere ex iis quæ ſunt agitata in unoquoque eorum quæ ſunt conſecuta, & ſcriptorum monimentis ſunt mandata, & in præſentia miſſa ſunt ad veſtram beatitudinem. Deinde etiam per eos qui vicem geſſerunt veſtræ ſanctitatis, Theodorum religioſiſſimum presbyterum, & Joannem in primis pium diaconum, & Conſtantinum reverentiſſimum hypodiaconum, veſtros filios ſpiritales & dilectos nobis fratres, & ſanctiſſimos epiſcopos a veſtra ſancta ſynodo miſſos, qui pulchre & recte, convenienter veſtræ inſtitutioni, in primo capite fidei nobiſcum decertarunt. Ita nos ſancto Spiritu illuſtrati, & a veſtra doctrina deducti, impietatis difficilia dogmata repulimus, rectiſſimam orthodoxæ fidei ſemitam complanantes, pio & ſereniſſimo noſtro Imperatore nos divine in omnibus fovente & gubernante: deinde etiam uno ex nobis, hujus regiæ Conſtantinopolis ſanctiſſimo antiſtite primo aſſentiente orthodoxæ fidei opuſculo ad pium Imperatorem a vobis miſſo; ut quod eximiis & divinis patribus & quinque ſanctis œcumenicis eſſet conſentiens: atque etiam Chriſto Deo nos omnes continente, id cujus ſtudio tenebamur facile perfecimus. Deus enim erat qui operabatur & coronabat concilium.

Hinc ergo in nos illuxit gratia ſancti Spiritus, per veſtras intentiſſimas preces nobis poteſtatem concedens exſcindendi omnem zizaniam & lignum non faciens bonum fructum, & jubens id conſumere; & corde linguaque & manu conſentientes, certiſſimum & firmiſſimum adjuvante vivifico Spiritu decretum pronunciavimus: non tranſmoventes æternos, ut dicitur, terminos; abſit: ſed in ſanctorum & eximiorum patrum ſententiis permanendo definientes ut, quomodo ex duabus & in duabus naturis, divinitate & humanitate, compoſitus & exſiſtens Chriſtus verus Deus noſter a nobis prædicatur & glorificatur inſeparabiliter, immutabiliter, & individue: ita etiam duas naturales voluntates in ipſo, & duas naturales operationes, indiviſe, immutabiliter, inconfuſe & inſeparabiliter aſſerimus; ſicut etiam oſtenſum eſt in iis quæ ſunt a nobis definita ſynodaliter: quibus etiam Deum imitantis Imperatoris noſtri conſenſit potentia, & ea manu propria ſubſignavit: rejicientes, ſicut prius dictum eſt, impiam & phantaſticam de una voluntate & una operatione, in

ANNO CHRISTI 681

in incarnata Chriſti veri Dei noſtri œcono- A mia: & condemnantes hæreſim. Et hinc eorum qui confundunt & dividunt, turbam ſedavimus; & reliquarum hæreſum igneam tempeſtatem extinximus: orthodoxæ autem fidei illuſtrationem vobiſcum clare prædicavimus. Quam etiam rurſus per venerandum veſtrum reſcriptum ſignare, rogamus veſtram paternam ſanctitatem: per quam in Chriſtum ſperantes confidimus, miſericordem ejus bonitatem conceſſurum, ut ſibi ſit commendata Romana reſpublica, quam commiſit mitiſſimo noſtro Imperatori, & diuturnis exornet victoriis ſereniſſimam ejus manſuetudinem. Veſtram autem colendam ſanctitatem, quæ & hic in terribili illo ſuo tribunali ſincere & vere fidem confeſ- B ſa eſt, ſanoſque conſervat ac cuſtodit orthodoxos greges ſuæ fidei creditos, & omnem quæ eſt cum veſtra beatitudine in Chriſto fraternitatem, nos & ii qui ſunt nobiſcum, plurimum ſalutamus.

Georgius Dei miſericordia epiſcopus Conſtantinopolis novæ Romæ, ſubſignavi.

Petrus Dei miſericordia presbyter, & legatus Alexandrinæ magnæ civitatis, ſubſignavi. *Et deinceps ceteri.*

Edictum pii & Chriſti amantis Imperatoris Conſtantini, poſitum in tertio ſubſellio ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ, prope id quod vocatur Dicymbalum.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Servatoris noſtri, Imperator pius pacificus Chriſti amans Conſtantinus, iis qui ſunt totius Chriſti amantis populi qui habitat in hac noſtra a Deo cuſtodita & regia civitate. Chriſtianiſſimæ reipublicæ nobis a Deo commiſſæ firmamentum & fundamentum eſt firma & inconcuſſa fides in Chriſtum: ſuper quam Chriſtus Deus noſter & tanquam ſuam propriam ædificavit eccleſiam, & tanquam omnium regi imperii noſtri poſuit, & imperialis auctoritatis ſceptra nobis tradidit. Nam tanquam excelſam & ſublimem quamdam petram, & veluti in medio cœli & terræ ſitam, ipſius cum Patre & Spi- D ritu ſancto myſticam confeſſionem nobis oſtendit: ut per ipſam, tanquam per mediam ſcalam, ad cœleſtem deducamur civitatem: & divinioris imperii induamur potentia. Super hanc petram fiximus greſſus cogitationis: in qua etiam firmiter ſtare juſſi ſumus, & cui conſtanter adhærere jubemus ſubditos: ne quis ex inadvertentia facili ad movendum, a maligno & elato ſpiritu pulſus & præcipitatus, decidat in barathrum impietatis.

Semper enim hominem quidem hoſti dæmoni eſt carum ac jucundum a Deo ſeparare eum qui factus eſt ad Dei imaginem, & variis fraudibus hominem labefacere. Sed nihil majori ſtudio agit & contentione, quam ut expugnet E pietatem, & eccleſiaſticæ pacis ſtatum exagitet. Quod & in proxime præcedentibus oſtendit temporibus, & ſuggeſſit eccleſiis ut mutuum in ſe bellum ſuſciperent, per inſtrumenta quæ invenit ad hoc opem ferentia: quæ ſacerdotali quidem habitu & prætextu fraudulentam mentem adumbrabant; Chriſti autem amantibus populis perniciosam eructabant doctrinam. Unius enim voluntatis & unius operationis in Servatoris noſtri humanæ naturæ ſuſceptione, ſeu in duabus ejus naturis, divina, inquam, & humana, decretum innovarunt: ut hinc quo A qui vellent in Chriſto unam abſurde inducere naturam, illius veteris & corruptæ confuſionis recrudeſcentes hæreſim, cum quæ Apollinaris quidem interiit, nefarius autem Themiſtius fuit anathemate notatus: Eutycheſque & Dioſcorus ſimul cum ſua prava opinione fuerunt depoſiti: & hi omnes, & qui eorum quidem veſtigia ſunt ſecuti, viam autem veritati contrariam ſunt ingreſſi, ſynodalibus & paternis fuerunt condemnati ſententiis. Hac deinceps morbo eccleſias impetierunt, & qui ante noſtra tempora profani ſacerdotes eccleſias perverſe rexerunt. Hi autem ſunt Theodorus qui fuit epiſcopus Pharan: Sergius, qui fuit antiſtes hujus a Deo cuſtoditæ & regiæ civitatis, & præterea Hono- B rius qui fuit Papa veteris Romæ, qui fuit confirmator hæreſis, & ipſe ſibi ipſi repugnavit: & Cyrus qui fuit quidem antiſtes Alexandrinæ eccleſiæ, magno autem ſtudio ſtuduit abrogare decreta orthodoxæ eccleſiæ. Similiter Pyrrhus, Paulus, & Petrus, qui in hujus regiæ noſtræ civitatis patriarchali ſede ſibi invicem ſucceſſerunt, & perverſitatis argumentum alter ad alterum invicem tranſportarunt. Horum omnium defenſores & cohæretici mali male interrexerunt; Macarius, qui fuit antiſtes Antiochenus, & Stephanus ejus diſcipulus; & qui amentiam introducebat, Polychronius, qui longo tempore conſenuit in canis hæreſis: qui etiam eos quos ſecuti ſunt improbo zelo adeo C ſuperarunt, & oeſtro impietatis adeo fuerunt inflammati, Chriſti invicem membra divellere & diſſecare Chriſti amantibus perſuaſerunt: ut non tantum in barbaros quantum in Chriſtianos Chriſtiani bellum gererent, eccleſiarum inter ſe perturbationem & ſeditionem laudi & lætitiæ eſſe ſibi ducentes, cum eos potius lugere oporteret.

Sed nos eos qui antea pie ac religioſe, cum ejuſdem eſſent nominis, imperarunt, ſequentes; rectoque & inculpato rectæ fidei zelo acceſſi, & ut ſanctæ Dei eccleſiæ in ſtatu pacifico degant nobis primo efficiendum ſtatuentes, id ulterius propter damnum differre graviſſimum duximus. Quamobrem hanc ſacratiſſimam ſex- D tam ſynodum convocantes, ut quæ eam præceſſerunt, ſanctas ſequens œcumenicas ſynodos, erroneorum dogmatum, id eſt autem dicere, novorum propoſitiones examinandas introduceret, ſtatuimus. Quæ quidem ſancta ſynodus, ſingulis examinatis & dijudicatis, eos quidem qui rectæ ſententiæ labefactabant prædicationem, & Chriſti gregi erant ſcandalo, a ſacerdotali atrio exterminavit: divinitus autem conſtitutum fecit decretum, quod ſanctas Dei eccleſias in unum conciliat, & quod evangelica quidem & apoſtolica ſequitur eloquia, congruit autem cum dictis ſanctis quinque œcumenicis ſynodis.

Quamobrem nos quoque quæ ab eis ſunt decreta comprobare & confirmare volentes, præ- E ſens, pium edictum exponimus, quod vere in Deum fidei confeſſionem recitat convenienter legibus eccleſiaſticis. Credimus in Patrem & Filium & Spiritum; Trinitatem in unitate, & unitatem in Trinitate; unam eſſentiam in tribus hypoſtaſibus: unitatem quidem propter naturalem unitatem & dominationem: Trinitatem autem, propter perfectionem conſiſtentem in tribus hypoſtaſibus, & divitias admirabiles, & quæ naturam ſuperant, bonitatis. Trinitas eſt enim revera unitas, quæ una ſit divinitate & unitas eſt revera Trinitas, quæ dividitur proprietatibus, & non diſpertitur æternitate. Ipſe

qui

que eſt ſibi coæterna, & eadem eſſentiæ: non A eſt enim ævum quando non ſimul cum Patre erat Filius. Quomodo enim vocaretur Pater, qui non ſimul haberet Filium expertem principii? Neque fuit quando non erat ſimul cum utriſque Spiritus ſanctus. Quæ tria ſunt unus Deus ſimul inter ſe invicem mente conſiderata: ſola ea quæ eſt in uno quoque differentia, in communi eſſentiæ, individue dividente perſonam. Pater enim ſolus eſt Pater: Filius eſt ſolus Filius: Spiritus ſanctus eſt ſolus Spiritus ſanctus. His enim differentiis inter ſe non convertuntur, ſed in his quidem individue dividuntur, communicant autem in unitate eſſentiæ. Trinitas ſimplex & individua & incompoſita, ex tribus perfectis, ipſa per ſe perfecta & B pluſquam perfecta, quæ una natura & divinitate & una voluntate & una operatione glorificatur. Nam quorum eſt una natura, eorum eſt etiam voluntas una & operatio, ſicut nos docuit mundi lumen divinus Baſilius.

Confitemur autem unum ex ſancta Trinitate, Unigenitum Dei Filium & Deum noſtrum, qui cum Patre & ſancto Spiritu eſt expers principii & ejuſdem eſſentiæ eundem in noviſſimis & præfinitis temporibus, propter humani generis ſalutem & reformationem, deſcendiſſe de cælis, ſeu ad voluntariam & novam humilitatem in utero intemeratæ virginis & Deiparæ Mariæ, animo & corpore Spiritu ſancto præpurgatæ; & ex ſancta & immaculata ejus carne in C ſua ſubſtantia carnem ſumpſiſſe ejuſdem cujus nos eſſentiæ, & per mediam animam rationis compotem & intelligentem eam ſibi compegiſſe & formaſſe: & natum eſſe ex ipſa Virgine matre ſupra rationem & cognitionem. Nam cum eſſet ſine ſemine, & quæ naturam ſuperabat conceptio; fuit quoque partus ineffabilis & inenarrabilis.

Editus eſt ergo ſicut nos, qui eſt ſupra nos Chriſtus & Dominus: omnia noſtra, ſicut nos, in ſe ferens eſſentialiter præter peccatum: totus homo factus, & manens totus Deus: idem terrenus & cæleſtis, & inviſibilis & qui videbatur, mortalis & immortalis. Duæ enim naturæ ad unam convenientes indivulſam unio- D nem, effecerunt quidem nobis unum Emmanuelem, perpetuo autem ſervantem proprietates naturarum ex quibus conſtitit. Nam cum Verbum ſit ſimplex, quod attinet ad divinam paternamque & æternam generationem, duplex prodiit; quod attinet ad maternam temporalemque & corporalem generationem. Quamobrem duas Chriſti Dei noſtri ſentientes generationes, affirmamus unam ejus hypoſtaſim, quæ quod ſit habet in duabus perfectis naturis. Nam cum ſit unus ex ſancta Trinitate, manſit etiam caro Verbum quod natum eſt perfectum in divinitate, & idem perfectum in humanitate: conſubſtantiale Deo & Patri ſecundum divinitatem, & idem nobis con- E ſubſtantiale ſecundum humanitatem: carne patibile, divinitate impatibile.

Non alteri ergo miracula, alteri vero paſſiones tribuimus: ſed uni & eidem Domino noſtro Jeſu Chriſto tribuimus utriuſque oſtenſionem; ſecundum aliud quidem facienti miracula, ſecundum aliud patienti. Nam ſecundum divinam quidem ſuam naturam ſignorum proferebat virtutem: ſecundum humanam autem formam, quæ naturæ conveniunt, nulli autem ſunt reprehenſioni affines, admittebat affectiones, ut noſtram patibilitatem in ſe transmutaret in impatibilitatem: congruenter Apoſtolo qui dicit: *Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem.* Neque enim dedignatus fuit clemens ac benignus humanis & reprehenſioni non obnoxiis aſſueſcere affectionibus, idque cum eſſet Deus immortalis, & per mediam animam cum morte conjungi corporaliter: dicimus autem animam in omnibus perfectam & integram, & cui nihil deeſt ad humanam perfectionem. Humanæ autem perfectionis indicatio eſt mens: quatenus per eam & volumus & ratiocinamur, & ab animantibus ratione carentibus diſcernimur. Nihil enim quod mente caret, eſt voluntate præditum: quidquid autem eſt voluntate præditum, mentem habet & eſt intelligens. Ubi enim mens, illic eſt etiam omnino voluntas. Si ergo Servator factus eſt homo perfectus, in divina manens perfectione: neque carebat mente, neque erat ſine voluntate.

ANNO CHRISTI 68.

1. Cor. 15.

Qui autem humanæ Domini animæ, eam quæ eſt ſecundum naturam tollere conantur voluntatem, eam quidem mente carentem, ut qui ſunt amentes, deſcribunt. Ad impatibilem autem naturam paſſiones & mortem reducunt: efficiunt autem ut nos non perfecte ſervemur; propterea quod, ut dicunt, Verbum deficientem noſtram ſuſcepit eſſentiam. Si enim totus toti humanæ naturæ non eſt unitus, nec totus quidem ut totus eſt homo ſervatus. Quod enim non fuit aſſumptum, curari non potuit. Quod autem Deo eſt unitum hoc ſervatur, ut dicit Gregorius qui a theologia accepit cognomentum. Sed iſti quidem aberrent ſuis viſionibus & phantaſiis: nos autem œconomiæ myſterium minime vilipendentes, non ſolum mente & voluntate præditam credimus eſſe ſanctiſſimam animam Servatoris; ſed eam quoque vere moveri naturalibus omnibus facultatibus, nobiſque ſimiles quæ peccato quidem carent, voluntarie ſibi vindicare affectiones, cum Verbum ei conceſſerit quærere & velle quæ ſunt ſua.

Sic etiam naturale alimentum, ut eſt conſentaneum, appetebat & deſiderabat; & moleſtia afficiebatur, & conturbabatur. Quando enim Servator ad paſſionem crucis venit ſua ſponte, cœpit triſtis eſſe & angi. Sunt autem hæ proprietates animæ intelligentis & voluntate præditæ: idque nobis perſuadeat inclytus pater Epiphanius, qui hæc dicit in oratione adverſus Arrianos. „Ex carne, *inquit*, in divinitate unita, abſque anima & mente non fit „anxietas. Quamobrem ipſe quoque Dominus dicebat: *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem.* Deinde orat ut tranſeat calix. Nam ut homo quidem recuſabat mortem, habebat enim etiam quod nollet mori, quemadmodum dixit celebris Cyrillus: propterea quod caro recuſabat mortem naturaliter: idem autem, ut Deus, prompto & alacri animo feſtinabat ad mortem.

Horum autem eſt certus & qui decipi non poteſt teſtis egregius athleta & divinus pater noſter Athanaſius: hæc enim dicit in oratione de Trinitate & Incarnatione: Et quando dicit: „*Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte:* „*Verum non mea fiat voluntas, ſed tua*: duas voluntates hic oſtendit; alteram quidem humanam quæ eſt carnis, alteram vero divinam. Et „humana quidem propter carnis imbecillitatem „recuſat paſſionem; divina autem ad eam prompta eſt & alacris. Nam unus quidem & idem „in utraque natura loquens, aliquando quidem huma-

„ humanæ, aliquando autem divinæ vocem emi-
„ ſit. Habebat enim ſicut dicit omnibus lau-
dibus ornatiſſimus Cyrillus in utriſque poteſta-
tem. Quando ergo dicit: *Non mea voluntas fiat*:
non mea, hoc eſt humanæ naturæ, dicit: Nam
ego quoque nunc loquor ut homo. Quando
autem dicit, *tua*, communis, *inquit*, mea Ver-
bi, & tua: Patris enim & Filii, quatenus eſt
Verbum, eſt una voluntas, propterea quod una
eſt eſſentia, ut dicit ſanctus Gregorius Nyſſe-
nus, qui ſic dicit in oratione adverſus Apolli-
narem: „ Loquitur quidem tanquam ex homi-
„ ne, id quod convenit imbecillitati naturæ,
„ ut qui noſtras affectiones ſibi tanquam pro-
„ prias accommodarit. Subjungit autem alte-
„ ram vocem, excelſam & divinam volunta-
„ tem magis ratam haberi & confirmari vo-
„ lens quam humanam pro ſalute hominum.
„ Qui enim dixit. *Non mea*, humanam verbo
„ ſignificabat: adjiciens autem, *Tua* oſtendit
„ conjunctionem ſuæ divinitatis cum Patre, cu-
„ jus nulla eſt voluntatis differentia, propter
„ naturæ communionem.

Si ergo, ut dicunt patres, naturam ſequitur voluntas: duæ autem ſunt in Chriſto naturæ: eis quoque omnino dabimus duas naturales voluntates. Idem enim, ſicut diximus, ſecundum utramque volens formam, volebat quidem ut Deus; volebat autem etiam ut homo, cum diverſitate naturarum, duarum quoque voluntatum ſimul oſtendens differentiam. Neque duas inducimus contrarias voluntates & inter ſe repugnantes. Servatoris enim humana voluntas non erat contraria divinæ; ſed in omnibus ſequebatur voluntatem Verbi, quod aſſumpſerat & deificaverat id quod deificatum & aſſumptum fuerat, ſicut dicit theologus Gregorius: „ Illius enim velle, qui in Servatore intelligitur, „ nempe hominis, nec Deo eſt contrarium, „ cum ſit totum deificatum. Atque de voluntatibus quidem ſic paucis.

Age vero paucis quoque tractemus de operationibus, & rurſus ſimilibus utentes argumentis, duas operationes in Chriſto Deo noſtro oſtendamus naturaliter. Nam qui unam in Chriſto ſolam ſentiunt operationem; aut dividunt naturas, aut commiſcent, ac confundunt. Nam Neſtorius quidem adorator hominis, & qui laborarunt eodem morbo deſipientiæ, duas dicentes, & cum eis perſonas quoque dividunt, & ſimul cum eis inducunt totidem hypoſtaſes, earum autem pronunciant eſſe unam relativam operationem. Relatio autem eſt omnino duorum aut etiam plurium particulatim & ſeparatim conſiſtentium conjunctio.

Qui ergo, ut dictum eſt, unum Chriſtum in duos diſſecant, unam, ut diximus, relativam ſtatuunt operationem. Apollinaris autem & Themiſtius & Eutyches & Severus & eorum ſectatores, repudiata illorum ſtultitia, duas naturas in Chriſto confundentes & commiſcentes, aſſirmant unam ejus commixtam & phantaſticam naturam: prodigioſe autem referunt unam ejus operationem. Et hæc quidem iſti. Nos autem utriuſque foſſæ tam diviſionis quam contractionis declinantes periculum, & tanquam regia ingredientes ſemita, duas Chriſti naturas, & totidem naturales confitemur operationes, quæ citra diviſionem in unam concurrunt hypoſtaſim, quæ utraſque proprietates in communionem congregavit. Non tanquam ſit alia perſona præter naturas: ſed in Verbi hypoſtaſi formata ſit tota humana natura, & quæ ſua ſunt citra de-

A fectum operetur cum Verbo cum quo eſt in hypoſtaſi, præter peccatum: ſicut etiam Verbum quæ ſua ſunt perfecte operatur cum humana quam ſuſcepit natura.

Et ſic nobis pie credentibus, conſervabitur ut quod ait divinus Leo, utraque forma operetur cum alterius communione, id quod habuit proprium: Verbo quidem id quod eſt Verbi operante, corpore autem efficiente ea quæ ſunt corporis. Nam quæ habebat quidem tanquam ejuſdem cujus Pater eſſentiæ, ea divine operabatur: per humanam autem formam, quæ a nobis aſſumpſerat, ea operabatur tanquam ejuſdem cujus nos eſſentiæ humanæ: ſed non tanquam qui eſſet ſolum homo, ſed tanquam B Deus homo factus. Nam dicit in Theſauris celeberrimus Cyrillus: Licet in eo utrumque ſimul videre. Deus enim erat verus in carne, & caro vera in Deo. Per quæ ergo oportebat Deum cognoſci, ea divine operatur: & ex quibus neceſſe erat hominem vere cerni, ea facit & dicit myſterio diſpenſans veritatem. Nam corporeis quidem ingredi pedibus, & ambulare uſque ad laſſitudinem, & lingua loqui, erat opus humanæ naturæ: paralytici autem membra verbo ſanare, & ſurdi linguam aptam reddere ad loquendum; & iis qui laborant & onerati erant a multitudine peccatorum & morborum præbere remiſſionem & reſtitutionem, erant opera divinæ poteſtatis: ſed neutrum factum eſt C abſque altero.

Et rurſus proferatur in medium ſanctiſſimus Leo qui in epiſtola ad Leonem Imperatorem hæc ſcripſit: In tantam unionem, in ipſa Virginis conceptione, ſimul conjuncta divinitate & humanitate, ut neque abſque eo quod ipſe eſſet homo, divina; neque abſque eo quod eſſet Deus, humana fierent. Ecce aperte dixit Pater in perſonæ unitate, communiter & non ſejunctim, nec confuſe, utramque naturam operari id quod erat ei innatum & proprium: ut & Deus eſſe crederetur, & comprobaret carnis ſuſceptæ œconomiam. Cum ſit ergo unus Dominus Jeſus Chriſtus, perfectus in divinitate, & idem perfectus in humanitate, operatur qui- D dem ut Deus, operatur autem etiam ut homo; duabus naturis duas quoque naturales implens operationes. Nam ſi quæ ſunt diverſi generis, ſunt etiam diverſæ naturæ, ut eſt ſapientiſſimi Cyrilli ſententia, eamdem operationem non dederit qui ſapit: ſed quemadmodum habent ſejunctam eſſentiæ ſeu qualitatis rationem, ita etiam diverſam reddunt operationem, ſicut etiam magnus ratiocinatur Baſilius in oratione adverſus Eunomium: quod eorum quæ ſunt diverſi generis non eſt una operatio.

Duas ergo naturales voluntates, & duas naturales operationes in incarnata œconomia unius ex ſancta Trinitate Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei noſtri, orthodoxe affirmamus: & om- E nibus Chriſti amantibus ita ſentire per hoc noſtrum edictum jubemus. Suſcipimus autem & colimus ſanctas & œcumenicas quinque ſynodos. Nicænam, trecentorum decem & octo patrum, qui confoderunt adverſus Arrianam inſaniam: qui etiam divino freti auxilio, fidei trinæ & unicæ divinitatis ſtatuerunt ſymbolum, & eam quæ fuit in hac a Deo cuſtodita & regia civitate, centum & quinquaginta patrum congregatorum adverſus Macedonianam & ſancto Spiritui inimicam ſententiam, & Magni Apollinariſtæ linguam qui etiam ſancto inſpirante Spiritu, dictum magnum & venerandum in-

terpretati ſunt ſymbolum ; quod Spiritus ſan- A
ctus ſit Deus , per ea quæ explicarunt confir
mans . Et quæ Epheſi primo fuit congregata .
cui præfuit Cæleſtinus & Cyrillus , quæ cum
Domino Chriſto & individuo Deo noſtro , di-
viſorem Neſtorium cum ejus profana & mali-
gna condemnarunt ſententia . Præter ea autem
amplectimur , comprobamus , & confirmamus
ſanctam ſynodum Chalcedonenſem ſexcentorum
numero & multitudine venerandorum patrum
quorum pietatis flagello percuſſi fuerunt Dio-
ſcorus & Eutyches , & cum capite impietatis
eis etiam amputatum fuit ſacerdotium Suſcipio
autem & quæ tempore Juſtiniani divinæ memo-
riæ , in dicta noſtra a Deo cuſtodita & beatiſ-
ſima civitate congregata fuit , ſynodum , ad- B
verſus Origenem , Didymum , & Evagrium ,
Dei hoſtes , & ad everſionem eorum quæ a
Theodoreto ſcripta fuerant adverſus duodecim
capita celeberrimi Cyrilli , & ejus quæ ab Iba
ad Marim Perſam ſcripta eſſe dicitur epiſtola .

Has ſanctas & a Deo congregatas ſynodos ,
tanquam cæleſtem quamdam hæreditatem in
delubris animæ reponentes , tanquam quæ in-
telligentia percipiuntur margaritas , eorum dog-
mata inſtar theſauri reponimus : & quos ejece-
runt & anathematizarunt , ejecimus & anathe-
matizabimus , & quos ſuſceperunt ſuſcipimus &
patres noſtros adſcribimus . Anathematizamus
autem omnem hæreſim , quæ a Simone hucuſ-
que Dei ſubiit eccleſiam , & credentium turba- C
vit pacem & eccleſiam . Præter hos autem om-
nes , anathematizamus quoque & ejicimus no-
vorum dogmatum hæreſiarchas & defenſores :
Theodorum , inquam , qui fuit epiſcopus Pha-
ran : Sergium qui fuit antiſtes hujus a Deo
cuſtoditæ & regiæ civitatis , qui eadem quæ ipſe
ſentit : præterea autem Honorium quoque Pa
pam veteris Romæ , qui fuit cum eis in omni-
bus cohæreticus & concurrens & confirmator
hæreſis : & Cyrum qui fuit epiſcopus Alexan-
driæ : & ſimiliter Pyrrhum , Paulum , & Pe-
trum qui fuerunt antiſtites hujus regiæ civita-
tis , & præter eos Macarium qui fuit epiſcopus
Antiochenus , & Stephanum ejus diſcipulum , D
& inſipientem Polychronium : & omnes qui
ſentiunt aut ſenſuri ſunt unam voluntatem &
unam operationem in Servatore Domino no-
ſtro Jeſu Chriſto .

Cum hæc omnia ſic a ſancta & œcumenica
ſynodo fuerint conſtituta , ſancimus ut nullus
ex omnibus aliquid aliud faciat circa fidem ,
aut novam dogmatis excogitet inventionem ,
aut omnino de una voluntate & una operatio-
ne docens pronunciet aut tractet . Omnes enim
ſacroſancti & eximii patres docent voluntates
& operationes ſequi naturas : & quemadmodum
duas naturas in Chriſto credidimus ; ita etiam
duas naturales voluntates & duas naturales ope-
rationes ſentimus . Hæc ſunt vera in Deum E
confeſſionis dogmata , hæc ſunt quæ evangelicis
& apoſtolicis vocibus prædicantur , hæc ſunt
quæ a ſanctis ſynodis & eximiorum patrum lin-
guis docentur , hæc fidei petra & vertex apo-
ſtolorum cuſtodiit minime adulterata . In hac
fide vivimus & regnamus , & cum Deo ſimul
regnante nos rurſus ſimul regnaturos ſperamus .
Nos ſimul cum ea hinc excedere optamus , &
ſiſti ante Chriſti tribunal . Ad hanc confeſſio-
nem nos omnes adhortamur , & ut Deum no-
biſcum adorent provocemus , ſuper montem
excelſum regni ſtantes prædicamus , & pacis ec-
cleſiaſticæ feſtum publicum annunciamus . Nam
quæ fuit aliquando diſcordia Chriſtianorum ,
verſa eſt in concordiam contrita ſunt ſcanda-
la hæreticorum , & ſuam dignitatem fides ſuis
reſtituit eccleſiis Chriſto intercedente . Ipſe eſt
enim pax noſtra qui ſepis ſolvit maceriam : &
quæ erant tempore disjuncta conciliavit in unio-
nem . *Unus Dominus , una fides , unum baptiſma* Eph. 4. 5.
& una eſt hodie in Deo eccleſia .

ANNO CHRISTI 681.

Si quis ergo Chriſti amans timet Dominum ,
& deſiderat ſalutem quæ ſperatur , teneat hanc
fidem orthodoxam . Non licet enim per aliam
fidem ſalvos fieri . Si quis autem humanis qui-
dem perſonis gratificatur , in Deum autem ca-
ritatem ex zelo non oſtendit , & hoc noſtrum
pium circumſcribit edictum ; ſi eſt quidem epi-
ſcopus aut clericus , aut monaſtico etiam habi-
tu indutus , luet pœnas depoſitionis . Si eſt au-
tem in gradu dignitatum conſtitutus , pœnam
ſubibit publicationem & cinguli ablationem . Sin
autem ſit ex ordine privatorum , ex hac regia
& omnibus noſtris civitatibus exterminabitur ;
& præter hæc omnia , terribilis & incorrupti
judicii non effugiet ſupplicium . Proponatur .

EXEMPLUM DIVINÆ SACRÆ pii & Chriſti amantis Conſtantini , ad Leonem ſanctiſſimum & beatiſſimum Papam veteris Romæ , miſſa per eos , qui illinc miſſi fuerant ſynodales viros a ſanctæ memoriæ Agathone .

Leoni ſanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo
veteris & inclytæ urbis Romæ , &
Papæ œcumenico .

Miſſa fuit menſe Decembri , Indict. x.

INcomprehenſibile regnum cælorum & beati-
tudinem expetentes , & ad ſpiritalem filio-
rum adoptionem pium noſtrum ſcopum diri-
gentes , illa meditamur & agimus , quæ ad id
cujus ſtudio tenemur aſſequendum pertinent .
Quid ergo pollicitus eſt Dominus in evange-
liis ? *Beati pacifici , quoniam filii Dei vocabun-* Matth. 5.
tur . Hujus autem promiſſionis quæ nos ad di-
vinam deducit cognationem , & filiorum ado-
ptionis concedit nobilitatem , compotes effici
volentes , & qui nos coronavit Chriſtum ipſum
imitantes , & univerſum in ſe Deo reconcilia-
vit , ad pacem & concordiam ſtudemus dedu-
cere noſtram Chriſti amantem rempublicam :
præcipue autem curam gerimus moderationis
& ordinis ſanctarum Dei eccleſiarum , & ut fi-
dei unionem omnino comparemus providemus .

Valde ergo ſuccenſemus & non leviter feri-
mus tantam quæ tempore facta eſt disjunctio-
nem , ut & infideles Chriſti amantes irrideant ,
& lætandum ſibi ducant propter Chriſtianorum
mutuas inter ſe inimicitias . In illos enim aciem
dirigere omittentes , in ſe invicem linguas tan-
quam novaculam acutam blaſphemiis arma-
bant , & cum diſſenſionibus fidem ſimul divi-
debant . Hæc quæ ante noſtra tempora ince-
perant , & eo malitiæ proceſſerant ut morbus
videretur incurabilis , grave quidem erat ſiſte-
re , non ſiſtere autem gravius , & quod Deum
quidem provocabat ad iram , provocabat autem
noſtram quoque manſuetudinem . Non ergo ali-
ter morbum quo Dei tenebantur eccleſiæ cu-
rare decrevimus , quam ſi Dei quidem ſacerdo-
tes & miniſtros , horum autem medicos , ad
viſitandum adhortaremur Sæpe enim eccleſia ,
here-

hæreticis invadentibus laboravit non ſine magno periculo : ſed non aliter accepit orthodoxæ fidei curationem, quam piorum & Chriſti amantium Imperatorum evocationibus, divinorum autem ſacerdotum conventibus & congregationibus.

Quamobrem ſancti quidem Papæ Agathonis beatitudinem per pios noſtros apices rogavimus, ut mitteret aliquos, qui vicem ſuam gererent : reliquis autem ſanctiſſimis antiſtitibus ediximus, ut convocatis unuſquiſque ſanctiſſimi ſacerdotibus, qui ei ſubſunt, omnes ſimul congregentur in hac noſtra a Deo cuſtodita & regia civitate : ut putridi quidem aut quod offendit membri exſcindant id quod eſt inutile, maxime quando non vult admittere curatorem : reliquum autem Chriſti corpus confirment & corroborent pietatis dogmatibus & cataplaſmatibus. Expedit enim, ut dicam evangelice, ut unum membrum pereat, & ſervetur cœtus totius eccleſiæ.

Cum itaque noſtra evocatione & juſſu tam qui erant ex parte veſtræ beatitudinis, quam qui cum ea poſt eam conſident ſanctiſſimi patriarchæ & reliqui omnes ſanctiſſimi epiſcopi, in noſtram conveniſſent civitatem, & conſediſſent, agitavimus piam de fide quæſtionem. Protinus igitur qui ad noſtram potentiam ſancti Papæ Agathonis relationem attulerant legati; Theodorus, inquam, & Georgius religioſiſſimi presbyteri, & Joannes religioſiſſimus archidiaconus, & Conſtantinus reverentiſſimus hypodiaconus : & Theodorus religioſiſſimus presbyter eccleſiæ Ravennæ, & qui cum eo erant; eam obtulerunt noſtræ ſerenitati : quam cum audientibus omnibus legi juſſiſſemus, ſanæ & non adulteratæ fidei characterem in ea aſpeximus. Evangelicas enim & apoſtolicas voces dijudicantes, & quæ ex ſanctis & œcumenicis ſynodis in ea producta fuerant conferentes, & quas continebat ſententias cum patrum ſcriptis comparantes, & nullam invenientes diſcrepantiam; quæ deleri & adulterari non poteſt veræ confeſſionis rationem in ea animadvertimus : & tanquam ipſum chori apoſtolici principem, & qui primum jecit fundamentum Petrum intelligentiæ oculis aſpeximus, totius œconomiæ divinum exponentem myſterium, & per literas ſic Chriſtum alloquentem : *Tu es Chriſtus filius Dei vivi*. Ipſum enim totum Chriſtum ſacroſanctæ ejus literæ nobis deſcripſerunt oratione; quas quidem nos omnes jucunde & ſincere accepimus, & tanquam ipſum Petrum ulnis animæ complexi ſumus.

Solus autem cum iis quos ad ſe attraxit defecit, falſo nomine, nempe minime beatus Macarius, qui præfuit Antiochiæ; & a Chriſti quidem jugo ex adverſo ſe ſubduxit; conventui autem ſacerdotali inſultavit literis, tanquam adverſus ipſum ſummum Petrum inſaniens. Atque adhibita quidem ei fuit plurima admonitio, plurima adhortatio : omnes enim converſionis viam ei oſtendimus : quid non dicentes quidem, quid non machinantes eorum quæ a ſacerdotali quidem cœtu maxime ſeparant; ejus enim curam gerebamus : quidni enim? & miſerationibus nobis convellebantur viſcera, quod a Chriſti grege divellebatur : ſed vultus meretricis ei fuit factus, & induit perſonam impudentiæ : & cum adhortatione repulit etiam impietatem; non enim intellexit ut intelligeret, & ſanctam abhorruit orationem. Et quid fuſiori opus eſt narratione eorum quæ in actis ſingulatim narrantur : ex quibus ad vos miſſis omnium quæ fuerunt agitata vel minutiſſimam habebitis notitiam. Quoniam autem ſic obduruerat, & ferreum nervum collum extenderat, & vultum æneum reddiderat, & aures ne audirent gravaverat, & cur inobediens poſuerat ut legem non audiret : *lex enim ex Sion proficiſcitur*, (Iſa.) apoſtolici ſcilicet culminis dogmata : propterea ſancta & œcumenica ſynodus, eum dem mente captum Macarium cum ejus cohæreticis ſacerdotali quidem habitu exuit. Communiter autem eos per ſcriptis mandatam ſupplicationem noſtram oraruot ſerenitatem, ut eos tranſmitteremus ad veſtram beatitudinem. Hoc autem etiam fecimus & illos ad vos miſimus, veſtro paterno judicio univerſum de eis permittentes.

Divinum autem & venerandum decretum ſancta edidit ſynodus, cui nos quoque ſubſcripſimus, & piis noſtris edictis confirmavimus, hortantes univerſum noſtrum Chriſti amantem populum, ut fidem in eis ſcriptam ſequantur, & nullam omnino hæreticam inveniant inventionem. Deo gloria, qui facit glorioſa, qui conſervavit in vobis fidem inviolabilem. Quomodo enim non eſſet conſervaturus in ea petra, in qua fundavit eccleſiam, & prædixit fore ut a portis inferi, ab hæreticis, inquam, inſidiis minime expugnetur : ex qua tanquam ex cœleſtibus abſidibus eluxit ratio veræ confeſſionis : & Chriſti amantium animas illuminavit : & refrigeratam orthodoxam fidem ſuſcitavit? Hæc convenienter noſtro ſcopo & inſtituto, Deo annuente peregimus, in unum gregem oves Chriſti coegimus : quæ non amplius quidem decipiuntur a mercenariis, & qui non ſunt paſtores : & propterea non capiuntur a lupis, paſcuntur autem ab uno ſolo & bono paſtore; cum quo vos quoque ut paſceretis poſiti eſtis, & animam pro ovibus ponere juſſi eſtis.

Eſto ergo fortis & ſtrenuus, & verbi rhomphea accingere & divino zelo eam acue, & ſta firmus ac validus propugnans pro pietate : & ad omnem hæreticam adinventionem & inſtitutionem exſcindendam eſto prompto & alacri animo : ſicut etiam prius quoque Petrus Judaici auditus ſenſum gladio percuſſum abſtulit; legalem & ſervilem ſynagogam ſurdam fore prius deſcribens. Extende ſecurim ſpiritus, & omnem arborem quæ producit fructum hæreſis, vel cathechiſmis tranſplanta, vel exſcinde canonicis increpationibus, & tranſmitte in ignem futuræ gehennæ, ut excisis omnibus qui fidei aliquid nocumenti afferunt, validum & integrum ſit corpus eccleſiæ, pace ſpiritus conſtrictum & compactum : qua manente inconcuſſa, concutitur quidem hoſtium ſtatus & repugnantia; petræ autem fidei innititur ſedes noſtræ ſerenitatis : ad noſtræ autem potentiæ utilitatem dirigantur conſilia & motiones; totius autem Romanæ reipublicæ ſtatus redditur tranquillus una cum tranquillitate fidei.

Rogamus autem veſtram ſacratiſſimam celſitudinem, ut citra moram emittat ab ea conſtitutum apocriſiarium, ut is degens in hac a Deo cuſtodita & regia civitate, in iis quæ emergunt, ſeu dogmaticis ſeu canonicis, & omnibus eccleſiaſticis, ut ſemel dicam, negotiis repræſentet perſonam veſtræ ſanctitatis. Vale in Domino, beatiſſime, & exſurge ad orandum intenſius pro noſtra potentia.

ANNO CHRISTI 68.

SUBSCRIPTIO PII IMPERATORIS.

Deus te conſervet ad multos annos, ſanctiſſime & beatiſsime Pater.

EXEMPLUM DIVINÆ SACRÆ ejuſdem pii & Chriſti amantis Imperatoris Conſtantini ad ſynodum ſedis Apoſtolicæ Romæ, & miſſa per eoſdem ſynodales.

INSCRIPTIO

Omnibus ſanctis quæ ubicumque ſunt ſynodis, pertinentibus ad ſynodum ſedis Apoſtolicæ.

LÆtus eſt & ſuſpiciendus ſacroſanctus veſter cœtus, quem pro eccleſia congregavit Spiritus ſanctus, & pietatis armavit rationibus, per quas eos expugnaſtis qui inſidiantur fidei, duci veſtro opem ferentes pontifici & œcumenico patriarchæ; cum quo & pacem agere & bellum ſimul gerere didiciſtis. *Tempus eſt enim omni rei*; ut videtur Salomoni. Nam bonum quidem erat apud omnes pacem agere, ſed in pietate conſentientes: melius autem bellare, quando pacem agere ad malum operatur conſenſum. Dominus quidem certe dicebat: *Non veni mittere pacem ſuper terram, ſed gladium*. Gladio autem utrinque acuto verbum fidei fuit aſsimilatum, dividens ac diſcernens fidelem & infidelem; & cum impietate quidem cognationem & conventionem diſſecans, Deo autem applicans & conjungens per pacem & dilectionem quæ ei cum ipſo intercedit. Nihil enim ejus dilectione per fidem præſtantius. Non pater, non mater quæ dolores parit ſimul cum filiis, non fratres vincti naturæ neceſsitate & ſoluti animis; non legitimæ affinitatis craſſa & perturbationum minime expers conjunctio, & alterius ſolutione ſimul ſolvens habitudinem ac relationem. Nihil enim horum nos reddit divinæ naturæ participes: ſed ſola in Deum fides & dilectio, ex quarum complexu regenerati ſumus & reformati, & cum formatore dignati conjunctione. Ipſe enim Servator dicebat: *Qui diligit patrem aut matrem pluſquam me, non eſt me dignus: & qui diligit filium aut filiam, pluſquam me, non eſt me dignus. & qui non tollit crucem ſuam, & ſequitur me, non eſt me dignus*.

Si ergo qui volunt inſiſtere in veſtigiis ſemitæ evangelicæ, & ſortiti ſunt dignitatem apoſtolicæ hierarchiæ, omnia deſpiciunt, & patiuntur, ſi contingat, vel extremo mortis damnari ſupplicio propter ſuam in Deum amicitiam: quid non prompto & alacri animo fecerint & paſſi fuerint, quando fidem viderint oppugnari, per quam acquiritur in Deum amicitia: quando cernunt eccleſiam diripi inſultibus hæreticis: quando aſpiciunt veritatem a falſo impeti, nunquid mittentes bellare & defendere, reconciliabuntur inimicis, & obliviſcentur præcepti evangelici? & quomodo eſt hoc eis impune abiturum? Nequaquam. Accepta ergo armatura Spiritus, armantur adverſus eos, qui ſtant in acie.

Hoc ſacroſanctus oſtendit veſter conventus & propugnavit pro pietate, eo quod communi patri dederit auxilium & adverſus hæreticam A cateri am ſe ſtrenue & fortiter geſſerit. Sed eorum quæ ſunt dicenda memoria contrahitur oratio, & ne ulterius procedat retardatur; eſt enim lugubris tragœdia expoſitio eorum quo ſequuntur. Hierachæ enim facti ſunt hæreſiarchæ & pro pace quidem litem populo acclamarunt, pro frumento autem zizania ſeminarunt in agris eccleſiaſticis: vinum aquæ miſcuerunt, & propinquum potaverunt turbulenta everſione: lupus egit agnum, & agnus tanquam lupus fuit reputatus: falſum veritas & veritas falſum fuit reputata: confuſa fuerunt omnia eccleſiæ negotia. Cum autem hæc ita eſſent affecta, & pietatem depaſceret impietas, ad id quod maxime decebat ſcopum noſtrum dirigere propoſuimus, B & ad ſolum ſapientem & eorum cognitorem Deum oculos tetendimus & dubiorum ſolutionem frequentibus precibus illinc poſtulavimus. Quamobrem illius ſpiritu illuminati, eccleſiæ oculos, ſacerdotes, inquam, ad veritatem conſiderandam convocare conſtituimus. Pro fide enim tantum laboramus & ad pietatem contendimus, & ſtatus eccleſiaſtici in primis curam gerimus, ut bellicis curis impliciti, & bellicis conſiliis impediti, hanc ſacroſanctam ſynodum congregare non gravati ſimus, ut procul expulſa eccleſiarum diſcordia, pacis connectatur vinculum. Nam cum pace fidei pacem ſimul agere credimus Chriſti quoque amantem univerſam noſtram Romanam C rempublicam. Fuit itaque congregatum venerandum veſtrum concilium. Nam vos quoque adfuiſtis cum œcumenico principe paſtorum, ſimul cum eo theologiam explicantes & ſpiritu & literis. Nam & quæ miſſæ ſunt ab ejus beatitudine, & quæ a veſtra ſanctitate, accepimus literas; quæ allatæ & lectæ ſunt, & verbum veritatis expreſſerunt; orthodoxæ enim veritatis characterem graphice deſcripſerunt. Omnia enim ſimilia & nulla in re omnino diſcrepantia, tam ſynodalibus quam patrum protulerunt glorificationibus. Neque enim fuimus negligentes, ſed ea diligenter contulimus: quamobrem omnes communiter & mente & lingua, & illa quidem ſimul credidimus, hac au- D tem confeſſi ſumus. & tanquam ipſius divini Petri vocem, Agathonis epiſtolam admirati ſumus: nullus etiam diſſenſit niſi unus.

Nullus enim periit ex omnibus, niſi filius perditionis, pater inobedientiæ: qui ipſe quoque cum ſuis diſcipulis abruptus fuit ab angelico & ſacroſancto choro, quem opportune cum propheta miſerum pronunciamus, quoniam ejus miſerti ſumus. Quomodo cecidiſti ex cœlo, celſitudine ſacerdotii, lucifer: qui mane oriebaris, & lumine veræ cognitionis credentium animas ordine illuſtrabas, qui nubibus, nempe levibus tuis dogmatibus ſuperbiæ thronum erigere cogitabas, quomodo tot angelicorum ſacerdotum fugiſti cœtum, & pennis arrogan- E tiæ ad graviſſimum lapſum fuiſti ſublatus? Cur a menſa myſtica aufugiſti, & Judaicam imitatus es defectionem? Quomodo non admiſiſti fratrum adhortationem, qui imperatorium & apoſtolicum cœtum congregaverant? Quomodo recalcitraſti, o dilecte, adverſus eos qui te diligebant & adhortabantur ad penitentiam? Num qui cadit, non reſurgit? aut qui avertitur non convertitur? Cur impudenti averſus fuiſti averſione, & tuo hæretico perſeveraſti propoſito, neque voluiſti converti ad pietatem? Te omnino puduit convictum eſſe eorum quæ male docebas. O amentiam ſimul & cæcitatem!

Ultra-

ANNO CHRISTI 681.

Utraque enim videntur eſſe idem. Nam hæc A quidem inceſſum corporis, illa vero errare facit greſſus animæ: cum in errorem inducat, male docere non erubeſcit: erubeſcis autem recte diſcere. Hæc quidem, qui Antiocheno ſedis fuit antiſtes, infelix Macarius, & qui cum eo erant, qui a Chriſti ordine defecerunt: qui quidem œcumenici concilii ſententia ſacerdotali dignitate moti ſunt, & ad ſanctiſſimi Papæ probationem ſunt tranſmiſſi.

Venerandum autem decretum fecit ſancta ſynodus, ſanctis ſynodis & eximiis patribus conveniens & conſequens: cui etiam ſimul noſtra ſubſcripſit potentia, & per noſtris edictis id B confirmavit: per quod veſtris precibus pacem egit univerſus cœtus eccleſiæ. Ubi ſunt ergo qui contrariæ hæreſis ſcandalum ſunt architectati? Ubi ſunt, qui fictam pietatem induebant argumentum falſæ doctrinæ? Ablata ſunt perſonarum integumenta, eorum qui fucum faciebant deprehenſa ſunt figmenta: pellem lupus exuit, & lupus nudus traducitur; & hoc quidem eſſe cernitur quod celabatur non apparens. Condemnata eſt hypocriſis, in civitate degit veritas: exterminatum eſt mendacium: ſeminator zizaniorum dogmatum eſt exciſus. Fru- C mentum, nempe populus Chriſti amans, importatum eſt in unum horreum Chriſti eccleſiæ. Exortum eſt lumen orthodoxæ fidei, occiderunt erroris tenebræ, exuta eſt triſtitia, luctus in lætitiam, mœror in gaudium, omnia ſunt denique tranſmutata in melius. Quamobrem nos quoque Dei eccleſiis, quæ pacem acceperunt gratulantes, apoſtolice vos alloquimur: *Gaudete, gaudete, & rurſus dico, gaudete.* Trinum enim gaudium vobis largita eſt Trinitas. Valete, ſacratiſſimi præſides pietatis, & orate pro noſtra potentia.

EXEMPLUM RELATIONIS

missæ a Leone ſanctiſſimo & beatiſſimo Papa veteris Romæ ad Coſtantinum pium & Chriſti amantem Imperatorem, confirmans & admittens ea quæ acta ſunt & definita in ſancta ſexta ſynodo.

Inscriptio.

Maxime pio & ſereniſſimo domino, victori & triumphatori, filio dilecto Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti, Leo epiſcopus ſervus ſervorum Dei.

Deeſt in mſ. ipſa relatio.

ANNO CHRISTI 691.

CONCILIUM IN TRULLO

Admonitio [illegible] de Canonibus Trullanis

PALATII IMPERATORIS.

Admonitio ad Lectorem.

Περὶ τῶν λεγομένων τῆς ἕκτης συνόδου κανόνων, τοῖς ἐντευξομένοις.

Ἡ Ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος ὅτι μὲν κανόνας οὐκ ἐξέθετο, Γραικοί τε καὶ Λατῖνοι συνομολογοῦσι πάντες. οἱ δὲ ἐπ' ὀνόματι ταύτης περιφερόμενοι δύο πρὸς τοῖς ἑκατὸν οὔθ' ὅλως ὑπ' ἐκείνης γεγόνασιν, οὔτε μὴν ἁπλῶς ἅπαντες ὁ ἀποστολικὸς ἐδοκίμασε θρόνος, οἷα δὴ μετὰ τὴν ἕκτην ἐκδοθέντες σύνοδον ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥινοτμήτου, καθὰ διαβεβαιοῦται Ταράσιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης κατὰ τὴν τετάρτην τῆς ἑβδόμης συνόδου πρᾶξιν, καὶ συμμαρτυροῦσιν αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ συγγραψάμενοι τοὺς κανόνας ἐπίσκοποι ἐν τῷ προσφωνητικῷ πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα λόγῳ· ἐπὶ τούτῳ φάσκοντες ἱεροὺς κανόνας ἀναγράψαι, ἐπειδὴ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ δύο σύνοδοι, ἡ μὲν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, ἡ δὲ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ πατρὸς Ἰουστινιανοῦ τοῦ δευτέρου, τὸ περὶ πίστεως πληρέστατα διατρανώσασαι μυστήριον, ἱεροὺς κανόνας οὐδαμῶς ἐξέθεντο, καθ' ὃ δὴ ταύτην οἱ Γραικοὶ τὴν σύνοδον τὴν ἐπὶ τοῦ Ῥινοτμήτου οὐχὶ κυρίως ἕκτην, ἀλλὰ πενθέκτην κατονομάζουσι, φησὶ Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών, ὡς ἀναπληρώσασαν τῇ ἐκδόσει τῶν κανόνων τὸ ὑστέρημα τῶν δύο πρὸ αὐτῆς συνόδων. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ἕκτης ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου μέχρι τῆς τῶν κανόνων ἐκδόσεως συχνὸς διεγένετο χρόνος, ἐξ αὐτῶν ἔστιν ἰδεῖν τῶν πρακτικῶν τῆς συνόδου· ἡ μὲν γὰρ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐν-

*De iis, qui vocantur ſextæ * ſynodi canones.*

* [illegible] quia ſexta [illegible]

SANCTAM, & œcumenicam ſextam ſynodum nullos condidiſſe canones tum Græci, tum Latini fatentur omnes. Qui vero ejus nomine circumferuntur duo illi D ſupra centum, neque ab ipſa ſunt editi, neque omnes a ſede apoſtolica comprobati; utpote poſt ſextam conditi ſynodum ſub Juſtiniano Rhinotmeto, ut affirmat Taraſius Conſtantinopolitanus patriarcha actione quarta ſeptimæ ſynodi, & ipſimet epiſcopi teſtantur, qui illos ſcripſere canones, in proſphonetico ad Juſtinianum, cum dicant, ideo ſacros canones a ſe eſſe conſcriptos, quod ſancta & œcumenica duo concilia, alterum quidem ſub majore Juſtiniano, alterum vero ſub Conſtantino Juſtiniani ſecundi patre, fidei myſteria pleniſſime explanantia, nequaquam ſacros canones edidiſſent: ex quo factum E eſt, ut apud Græcos, conventus hic ſub Rhinotmeto non proprie ſexta ſynodus, ſed quiniſexta vocetur, (inquit Theodorus Balſamon;) quippe qui condendis canonibus ſuppleverit quod a duabus ante ſynodis fuerat prætermiſſum. Ceterum a ſancta ſexta œcumenica ſynodo ad hanc canonum editionem multos eſſe annos interlapſos, ex ipſius ſynodi actis videre licet. Nam ſynodus œcumenica celebrata eſt indictione nona. Editio vero canonum facta eſt in Trullo quarta indictione

ANNO CHRISTI

Admon. de canonibus Trullanis.

* Beda de ſex ætatibus in Juſtiniano II. & Paulus diaconus de geſtis Longobardorum lib. VI. & Anaſtaſius in Sergio ſecundo.

* Balſamon & Zonaras in can. Trullan.

ne elapſa, ut habetur in tertio canone. Quam etiam viri docti *, ubi de Rhinotmeto agunt, ad Sergii tempora referunt hujus nominis primi Romani pontificis. In hoc præterea conventu non iidem interfuere epiſcopi, qui & ſacro œcumenico ſexto concilio, ſed (exceptis tantum tribus & quadraginta) longe diverſæ ſunt & patriarcharum & epiſcoporum ſubſcriptiones, diverſus quoque numerus patrum: quandoquidem œcumenicam ſynodum centum ac ſeptuaginta epiſcopi celebrarunt, quiniſextum vero cœtum, ut Græci ipſi * aſſerunt ducenti viginti ſeptem. In quibus nemo plane eſt, qui nomine Romani pontificis intereſſet. Cum tamen non ſolum eccleſiaſtici canones, & paternæ traditiones, ſed etiam exempla ipſa verum eſſe demonſtrent, quod in ipſo ſancti Chalcedonenſis concilii exordio ſedis apoſtolicæ legatus objecit Dioſcoro, cum ait: Perſonam judicis arripuit Dioſcorus, quam non habebat, ſynodum cogere auſus eſt, ſine auctoritate ſedis apoſtolicæ, quod nunquam factum eſt, nec fieri licet. Nam hoc ſolo nomine Dioſcorus, cum non haberet quod reſponderet, ſurgens e conſeſſu, tanquam reus ſedit in medio. His rebus conſentaneum illud eſt, quod habetur actione ſexta ſeptimæ ſynodi. Etenim initio confutationis, qua definitio pſeudoſynodi Iconomachorum refellitur, ad titulum quidem quem præfixerant: Definitio ſanctæ, magnæ, & univerſalis ſeptimæ ſynodi, reſpondetur his verbis: Quomodo magna & univerſalis, quam neque receperunt, neque concordaverunt reliquarum præſules eccleſiarum, ſed anathemati hanc tranſmiſerunt? non enim habuit adjutorem illius temporis Romanorum papam, vel eos qui circa ipſum ſunt ſacerdotes, nec etiam per vicarios ejus, neque per encyclicam epiſtolam, ut lex dictat conciliorum. Quod vero ait Balſamon Italos ac Latinos ab hujus canonibus lethaliter vulneratos, negare hanc eſſe œcumenicam, & papæ vicarios non interfuiſſe, ut multo poſt ſextam remotiore congregatæ, ſe vero non ferentem hæc audire, & reſpicientem potius ad prophoretici textum, & curioſius attrectantem comperiſſe in ſubſcriptionibus, affuiſſe in illa Baſilium Gortynæ, & alium quemdam Ravennæ epiſcopum vicem agentes univerſæ ſynodi eccleſiæ Romanæ, id certe quod Balſamon aſſerit cum hiſtoriis non convenit, in quibus de hac ſynodo ſcribitur, Sergium pontificem ſubſcribere canonibus recuſantem a Juſtiniano imperatore deportari juſſum Conſtantinopolim, per Zachariam protoſpatharium, quem tamen tumultu facto fuiſſe ab urbe depulſum. Et licet in actis ſanctæ ſextæ ſynodi actione decimaſeptima & decimaoctava inſeratur Baſilius legatus ſive reſponſalibus concilii Romæ ſub Agathone habiti centum viginti-quinque epiſcoporum, a Romana tamen ſynodo una cum aliis legatis Baſilium non fuiſſe miſſum, liquido apparet. Nam nullam illius mentionem fecit, ſicut & aliorum omnium, qui vice ipſius fungebantur, Romana ſynodus, in ea quam ſcripſit ad Conſtantinum imperatorem epiſtola, neque Conſtantinus ipſe ad Leonem Agathonis

A B C D E

διετηδὸς γέγονεν ἔνατον. ἡ δὲ τῶν κανόνων ἐκθεσις ἐν Τρούλλῳ παρελθόντος τῆς τετάρτης, ὡς ὁ τρίτος διαλαμβάνει κανών. τούτην δὴ ἐν τῇ ἐν Τρούλλῳ πενθέκτην καλουμένην συνόδου ἄνδρες σοφοί, ἐν οἷς τὸν τοῦ Ρινοτμήτου βίον ἀναγράφουσι, ἐνεδοῦναί φασιν ἐπὶ Σεργίου τοῦ ἐν ἀρχιερεῦσι Ρωμαίοις πρώτου τὸ τοιοῦτον ὄνομα κληρωσαμένου· οὐδαμῶς τῆς αὐτῆς πληρωσάντων ἐπισκόπων πλὴν μοίρας τινὸς οὐ πολλῆς, οἳ καὶ τὸν τῆς οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου σύλλογον ἀνεπλήρουν, ἀλλὰ μόνων τεσσάρων πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα ἐξαιρουμένων διαφόρους ἔχουσαν καὶ πατριαρχῶν καὶ ἐπισκόπων ὑπογραφάς, διάφορόν τε τῶν συνελθόντων πατέρων ἀριθμόν· ἐπεὶ τὴν μὲν οἰκουμενικὴν σύνοδον ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πατέρες ἐκρότησαν, τὴν δὲ πενθέκτην, ὡς αὐτοί φασιν οἱ Γραικοί, ἑπτὰ καὶ εἴκοσι πρὸς τοῖς διακοσίοις συνεκρότησαν, ἐν οἷς φαίνεται τὸ παράπαν οὐδεὶς τὸ πρόσωπον ἀναπληρῶν τοῦ πάπα. καίτοι οὐ μόνον τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, καὶ τῶν πατέρων παραδόσεων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἀληθὲς εἶναι δεικνύντων, ὅπερ ἐν προοιμίοις τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐγκαλῶν Διοσκόρῳ προτέτεικεν ὁ τοποτηρητὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, φάσκων· πρόσωπον ἥρπασε Διόσκορος τοῦ κρίνειν, ὅπερ οὐκ ἐκέκτητο, καὶ σύνοδον ἐτόλμησε ποιῆσαι ἐπιτροπῆς δίχα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου· ὅπερ οὐδέποτε γέγονεν, οὐδὲ ἐξὸν γενέσθαι. ἐφ᾽ ᾧ καὶ μόνῳ Διόσκορος μὴ ἔχων ἀντιπεῖν ἐξαναστὰς μετὰ τὸ συνέδριον, ἐκαθέσθη ὡς ὑπεύθυνος ἐν μέσῳ. εἰς δὴ σύμφωνον ἐκεῖνο τὸ κατὰ τὴν ἑβδόμην ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν φερόμενον σύνοδον. ὁ γὰρ ἀπαρχόμενος τῆς ἀνασκευῆς τοῦ ὅρου, ὃν ὁ ψευδοσύλλογος τῶν Εἰκονομάχων ἐξηνέγκατο, ἐκεῖνον ἐπιγράψαντα· ὅρος τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης συνόδου· ἀντιφάσκων κατὰ ῥῆμα λέγει· πῶς μεγάλη καὶ οἰκουμενική, ἣν οὔτε ἐδέξαντο, ὅτι συνεφώνησαν οἱ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν πρόεδροι, ἀλλ᾽ ἀναθέματι ταύτην παρέπεμψαν; οὐκ ἔχει συνεργὸν τὸν τηνικαῦτα τῶν Ρωμαίων πάπαν, ἢ τοὺς περὶ αὐτὸν ἱερεῖς, οὔτε διὰ τοποτηρητῶν αὐτοῦ, οὔτε δι᾽ ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, καθὼς νόμος ἐστὶ ταῖς συνόδοις· ὃ δὲ φησιν ὁ Βαλσαμών, ὡς Ἰταλοὶ καὶ Λατῖνοι ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς τοιαύτης συνόδου καιρίως πληττόμενοι διενίστανται μὴ εἶναι ταύτην οἰκουμενικήν, μηδὲ τοποτηρητὰς τοῦ πάπα Ρώμης ἐν αὐτῇ παρουσιάσαι, ὡς μετὰ χρόνους πολλοὺς γενομένην μετὰ τὴν ἕκτην· αὐτὸς δὲ μὴ ἀνεχόμενος τοῦτο ἀκούειν, καὶ μᾶλλον βλέπων τὴν ἐφοδον τοῦ προσφωνήματος, καὶ περιεργότερον ψηλαφήσας εὑρεῖν ἐκ τῶν ὑπογραφῶν τὸν Γορτυνίας Βασίλειον, καί τινα Ραβέννης ἐπίσκοπον, τὸν τόπον ἐπέχοντας πάσης τῆς συνόδου τῆς ἐκκλησίας Ρώμης ἐκεῖ παρεῖναι· ἀσύμφωνα μετὰ τοῖς ἱστορίαις, ἐν αἷς καὶ τοῦτο φέρεται περὶ ταύτης τῆς συνόδου· ὡς Σέργιον τὸν Ρώμης καθυπογράψαι τοῖς κανόσι παραιτούμενον Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ἠχθῆναι προσέταξεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ Ζαχαρίου τοῦ πρωτοσπαθαρίου. τὸν δὲ μὴ δυνηθέντα διανύσαι τὸ κέλευσμα κακῶς ἐκ τῆς Ρώμης ἀπελάσαι. ἀσύμφωνα δὲ ὅλως τοῖς πεπραγμένοις ἐν τῇ ἁγίᾳ ἕκτῃ συνόδῳ· ἐν ᾗ κατὰ δύο τὰς ἐσχάτας πράξεις ιϛ, καὶ ιζ, παρεισφέρεται Βασίλειος τοὺς τὸν τόπον ἐπέχουσι τῆς γενομένης ἐν Ρώμῃ συνόδου

ἐπι·

ANNO CHRISTI [illegible]

[illegible]

A ſucceſſorem ſcribens, dum inde miſſos & legationis munere functos omnes enumerat. Præterea etſi dignus Baſilium Romanæ [illegible] ſynodi legatione functum, cum tamen Trullanos canones ſubſcribebat, nequaquam potuit vices ſynodi gerere, quæ ad tempora ad eum ſacra nulla erat celebrata. Quod vero Balſamon ait cum Baſilio Cretenſi, & nec expreſſo illo Ravennate (qui tamen, ſi aderat, nominatim erat exprimendus, cum non ſit ſatis [illegible] nudi ſubſcriptionibus, quæ nomina non exprimunt) intermiſſe etiam epiſcopos quoſdam ſynodi Theſſalonicenſem, Dyrrachienſem, Heracleenſem, Corinthium eo tempore papæ B legatos, qui non [illegible] admittebantur; [illegible] enim ad ſubſcriptionem [illegible] eſt nudos eorum, qui ſubſcribere debeant, ſubnotaſſe titulos, quod non audeat quilibet affirmare. Unus [illegible] reperitur Baſilius Cretenſis præſens ipſe, & ſubſcribens [illegible], ut inſra dicitur, cæteriſque etiam ipſi papæ vacuus ad ſubſcribendum locus erat relictus. Hi vero tametſi legati, [illegible] legati vocabantur, & [illegible], ut ait Balſamon, juriſdictionis exercendæ [illegible] habebant, nuſquam tamen [illegible] aut præſediſſe in ſynodis, aut ſubſcripſiſſe primo, vel ſibi auctoritatem arrogaſſe, [illegible] in conciliorum geſtis legimus [illegible] C eos, qui ab urbe mittebantur, ſpecialiter cum mandata gererent, ad id ſpectantia, quod in ſingulis conciliis tractabatur, quæ etiam præterire nullo modo fas erat. Quod ſane plurimum ab eo jure diſtat, quod Theſſalonicenſis & alii in Græcia legati, Romani pontificis nomine exercebant circa quælibet eccleſiaſtica in certis provinciis negotia, non circa fidei quæſtionem, aut canonum ſcriptionem. Hujuſmodi legatum ſive apocriſiarium petebat Conſtantinus imperator in ea quam diximus epiſtola ad Leonem papam ſcripta, ut in regiam moraretur urbem, qui perſonam pontificis ibi referret in omnibus canonicis, & eccleſiaD ſticis, quæcumque emergerent, negotiis juxta traditum poteſtatis modum. Quare non eſt ulla ratione credibile Baſilium Cretenſem in quinisexto Trullano conventu ſub ſcriptione ſua repræſentaſſe totum Romanum concilium. Quæ cum non ſint, conventus ille numerari non poteſt inter œcumenicas ſynodos, neque ejus canones tanquam generalis concilii recipiendi: ut docti & antiqui auctores oſtendunt, etiamſi venerando ſextæ ſynodi titulo ſint inſigniti. Atque hinc factum eſt, ut nonnulli ex iis canones a quibuſdam Romanis pontificibus, & a ſancta ſeptima ſynodo ſub nomine ſexti concilii fuerint prolati. Quod E [illegible] contra conſuetudinem Græcorum [illegible] nulla hæc appellatio, & qui illos profe[illegible] ad communem [illegible] ſe conformarent, ut hi [illegible] ſcriptorum [illegible], quamque multi in iis canones ad improbandam [illegible] & [illegible] eccleſiaſticam diſciplinam [illegible] qui [illegible] canones non ex hujus auctoritate [illegible], ſed cum ſint apoſtolicis & eccleſiaſticis canonibus congrui

[illegible]

[illegible]

quentes, aliunde [illegible] ſuam hanc ſciuntur. Atque ex eo, quod aliqui recepti ſint, non ſequitur omnes eſſe Trullanos canones approbatos. Hæc ita ſe habere conſtat ex vetuſtiſſimo codice, qui etiam nunc extat in bibliotheca Vaticana, ad veritatis comprobationem. Siquidem in eo codice continenter poſt canones habetur Juſtiniani imperatoris ſubſcriptio, cum pater ejus Conſtantinus poſt omnes epiſcopos ſubſcripſerit definitioni ſextæ ſynodi, idque non niſi rogantibus epiſcopis. Deinde vacuus relictus eſt locus ſubſcriptioni papæ cum hac annotatione:

Locus ſanctiſſimi papæ Romani.

Tum ſequuntur ſubſcriptiones patriarcharum, Pauli Conſtantinopolitani, Petri Alexandrini, Anaſtaſii Hieroſolymitani, Georgii Antiocheni, Joannis novæ Juſtinianopoleos. Quos proxime ſequuntur Cyriacus epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ, & Stephanus epiſcopus Ceſareæ Aſianorum provinciæ. Deinceps locus vacuus ad ſubſcribendum datus Heracleenſi, Sardinienſi, Ravennati, & Corinthio: ſequitur poſtea Baſilii Cretenſis ſubſcriptio his verbis: Baſilius epiſcopus Gortyniorum metropolis Chriſtum amantis inſulæ Cretæ, & locum tenens totius ſynodi ſanctæ eccleſiæ Romanæ. Poſt hanc deinceps ducentorum & quinque ſubiunt epiſcoporum ſubſcriptiones. Ex his vero omnibus tres ſoli & quadraginta reperiuntur, ut dictum eſt, qui antea quoque ſanctæ œcumenicæ ſextæ ſynodo interfuerant. Quocirca Theophanes monachus, non ignobilis hiſtoricus, in vita Pogonati hæc habet: Sciendum valde nugaciter eos garrire, qui poſt annos quatuor factas aſſerunt penes ipſos pervulgatas ſextæ ſynodi capitulares formas: penes, inquit, ipſos pervulgatas, non penes omnes Græcos, vel eos qui ſolam norunt præ cæteris rebus omnibus veritatem. Sed & Manaſſes, & Glycas, & incertus auctor, ex elegantia tamen dictionis, & rerum delectu quas recenſet, non aſpernandus, ſextæ ſynodi ſub Pogonato præclara mentione facta, hi, inquam, omnes ſub Juſtiniano celebratam, quiniſextam ſcilicet, ſilentio prætereunt, quæ certe prætereunda non erat, ſi œcumenica habebatur ab iis, qui res multo minoris momenti deſcribunt accurata diligentia. Verum tacuiſſe videntur quod ab omnibus non probabatur, nequaquam autem, quod fortaſſe quiſpiam dixerit, propterea quod quiniſexta fuerit ſextæ ſupplementum. Nam ſupplementum eadem eſt auctoritate faciendum, qua ſynodus principalis. Tota vero auctoritas in hoc conventu deficit, cum Romana eccleſia canones non approbarit, ut Balſamon ipſe teſtatur, & Latini antiqui ſcriptores, qui de eo tractant, non

ταις ἐν τῷ τούτου ὀνόματι· ἐπὶ δὴ τῆς προσηγορίας ταύτης κατὰ τὴν χώραν τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας συνήθειαν ἐπικρατησάσης· φιλοῦσι δὲ πρὸς τὸ κοινὸν ἀφορᾷν ἔθος οἱ τὰς χρήσεις παράγοντες· καὶ πολλῶν ὄντων ἐκεῖ κανόνων πρὸς ἀθέτησιν τῆς αἱρετικῆς φρενοβλαβείας καὶ ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν οὐκ ἀναρμοσίων· ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, ἔστιν ἰδεῖν ἐξ ἀρχαιοτάτης βίβλου ἔτι καὶ νῦν σωζομένης ἐν τῇ ἀποστολικῇ βιβλιοθήκῃ εἰς παράστασιν τῆς ἀληθείας. φέρεται γὰρ ἐν ταύτῃ μετὰ τοὺς κανόνας ἡ ὑπογραφὴ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως· καίτοι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνου μετὰ τοὺς ἐπισκόπους πάντας ὑποσημειωσαμένου τὸν ὅρον τῆς ὁσίας ἕκτης συνόδου. καὶ τοῦτο αἰτησάντων τῶν ἐπισκόπων· εἶτα κενὸς ὑπελείφθη τόπος τῇ ὑπογραφῇ τοῦ πάπα δι' ἐπισημειώσεως τοιαύτης·

Τόπος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης.

Εἶτα καθεξῆς τῶν πατριαρχῶν αἱ ὑπογραφαί, Παύλου Κωνσταντινουπόλεως· Πέτρου Ἀλεξανδρείας· Ἀναστασίου Ἱεροσολύμων· Γεωργίου Ἀντιοχείας. Ἰωάννου νέας Ἰουστινιανουπόλεως. μεθ' οὓς ὑπογεγράπται Κυριακὸς ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ Στέφανος ἐπίσκοπος Καισαρείας τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας. εἶτα παρελείφθησαν τόποι εἰς ὑπογραφὴν τοῦ Ἡρακλείας, τοῦ Σαρδινίας, τοῦ Ῥαβέννης, καὶ τοῦ Κορίνθου· μετὰ ταῦτα ἡ Βασιλείου τοῦ Γορτυνίας ὑπογραφὴ οὕτως ἔχουσα· Βασίλειος ἐπίσκοπος τῆς Γορτυνίων μητροπόλεως τῆς φιλοχρίστου Κρήτης νήσου, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης. καὶ ἐφεξῆς πέντε καὶ διακοσίων ἐπισκόπων ὑπογραφαί· ἐξ ὧν τρεῖς μόνοι καὶ τεσσαράκοντα, ὡς ἐρρέθη, εὑρίσκονται, οἵτινες οἱ αὐτοὶ καὶ τὴν ἁγίαν οἰκουμενικὴν ἕκτην σύνοδον συμπληρώσαντες, καὶ τὴν λεγομένην πενθέκτην. ὅθεν ὁ Θεοφάνης μοναχός, οὐκ ἄσημος ἱστοριογράφος ἐν οἷς τὸν Πωγωνάτου διαγράφει βίον, αὐταῖς λέξεσιν οὕτως φησίν· ἰστέον, ὅτι μάτην ληρώδως φλυαροῦσί τινες λέγοντες, μετὰ τέσσαρα ἔτη γεγονέναι τοὺς παρ' αὐτοῖς φημιζομένους τῆς ἕκτης συνόδου κεφαλαιώδεις τύπους. τοὺς παρ' αὐτοῖς, φησί, φημιζομένους, οὐ γὰρ δὴ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Γραικοῖς, ἢ τοῖς καὶ μόνην εἰδόσι προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν. ἀλλὰ καὶ Μανασσῆς, ὁ Ζωναρᾶς, καὶ Γλυκᾶς, καὶ μὴν καὶ ἀνώνυμός τις, πλὴν οὐκ εὐκαταφρόνητος τῷ τε λιγυρῷ τῆς φράσεως καὶ τῇ ἐκλογῇ τῶν ἱστορουμένων, τῆς οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου ἐπὶ Πωγωνάτου λαμπρῶς μνημονεύσαντες, τὴν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ συστᾶσαν, λέγω δὴ τὴν πενθέκτην, σιωπῇ παραπέμπουσιν. ἐχρῆν δὲ μὴ παραλείπειν, οἰκουμενικήν γε νομιζομένην τοῖς οὐκ ὀλίγα πολλῷ ταύτης ταπεινότερα λεπτουργῶς ἐξιστοροῦσιν. ἀλλ' ὡς ἔοικε, τὸ μὴ πᾶσι δοκιμαζόμενον ἐσίγησαν, οὐχὶ δέ, ὡς ἄν τις φαίη, ἐπειδὴ ἡ πενθέκτη ἀναπλήρωσις γέγονε τῆς ἕκτης. τὸ γὰρ ἀναπλήρωμα τῷ αὐτῷ θέλει γίνεσθαι ἀξιώματι, ᾧ καὶ τὸ ἀναπληρούμενον. ὁ δὴ τοῦ συλλόγου τούτου [illegible] ἀπέστη, τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, ὡς καὶ Βαλσαμὼν μαρτυρεῖ, καὶ οἱ ἐξ ὀρθοδόξων προσ[illegible] συγ-

[illegible]

ANNO CHRISTI [illegible]

[illegible]

A quidem omnes (quotquot enim apostolicis sive aliis ecclesiasticis canonibus congruunt, suum aliunde robur, ut dictum est, obtinent) sed eos in quibus antiqua innovantur, & apostolicæ traditiones labefactantur. Quale illud est quod in secundo canone octoginta quinque apostolorum canones expresse approbantur, cum inter illos sint, quos ecclesia non recipit. Quod sancti martyris Cypriani dogma de rebaptizandis hæreticis non reprobetur, cum sit definitioni ecclesiæ catholicæ contrarium. Quod orientalium tantummodo patrum canones enumerantur, exceptis Carthaginensibus: Romanorum vero pontificum & aliorum occidentalium patrum plane nulli, B imo etiam animadvertitur in eos, qui alios præter ibidem enumeratos canones admittunt. Quod decimotertio canone ecclesiæ Romanæ præcipitur ut permittat conjugia sacerdotum, quæ ibidem perfectæ traditionis apostolicæ observatio dicitur. Quod trigesimosexto canone definitur, ut sedes Constantinopolitana iisdem, quibus & Romana fruatur privilegiis, juxta sanctorum, inquiunt, secundi & quarti conciliorum statuta. Cum tamen synodus secunda clarissimis verbis decreverit sedem Constantinopolitanam honorandam esse post Romanam, non æque ut Romanam. Chalcedonensis C vero synodus ediderit canonem, non tamen omnium consensu episcoporum, sed quibusdam renuentibus, legatis vero pontificis apertissime contradicentibus, & synodo quidem Leonem Romanum pontificem obsecrante ut approbaret canonem, illo vero rejiciente, nec ullo modo admittente. Quod Romana reprehenditur ecclesia ob jejunium sabbati tempore quadragesimali, idque fieri dicitur præter traditam ecclesiasticam observantiam. Hæc & alia quædam in iis contenta canonibus, & antiquis apostolicæ sedis adversantia traditionibus convincunt quinisextam synodum œcumenicam plane non esse. Ne tamen aliquid D prætermissum esse videatur, hic eos canones apponendos esse censuimus.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνελθόντων πατέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Ἰουστινιανόν.

PATRUM, QUI IN TRULLO imperatorio palatio convenerunt, ad Justinianum pium imperatorem allocutoria oratio.

E

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ τὸ θεῖον νεῦμα καὶ θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου ὑμῶν κράτους συναθροισθεῖσα κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν.

Piissimo & Christi amantissimo imperatori Justiniano, sancta & universalis synodus divino pio vestræ potestatis nutu, & decreto congregata in hac a Deo custodita & regia civitate.

ΤΗΣ ἀρρήτου καὶ θείας χάριτος τοῦ λυτρωτοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάσαν τὴν

CUM ineffabilis ac divina redemptoris [illegible] & servatoris nostri Jesu Christi gra-

Nnn [illegible]

[illegible] MS. Bibl. Cæsareæ, teste Lambecio lib. 8 p. [illegible] Palatii Imperatorii. Hard.

ANNO CHRISTI

…tia omnem terrarum orbem comprehende[ret], & vivificum veritatis præconium iis omnium auribus disseminatum, populus quidem sedens in tenebris vidit magnam cognitionis lucem, & ab erroris vinculis liberatus est, cum regno cælorum, antiqua servitute permutata. qui autem a primi splendoris pulcritudine propter elationem extrusus est, primus draco, mens illa magna, Assyrius, a prius captivis capitur, & [illegible] incarnati verbi potentia ab omni fortitudine alienus, quemadmodum scriptum est, quod *inimici romphææ defecerunt in finem*. Ubique enim rationabilis cultus & adoratio sancita est, totus perfectusque offertur. Denique qui sacrificatur, & qui di[illegible] dimittit ad corporum simul & animarum acquisitionem, eos qui fiunt ejus participes [illegible]. Quamobrem & dæmones fugantur, & sacri hominum qui congregantur cœtus in ecclesiis mystice sanctificantur: & deliciarum paradisus omnibus apertus est. Et tandem facta sunt nova omnia. Sed quoniam homicida diabolus, qui ex adverso præpotentis Dei præcipitatus est, & parturit & peperit laborem defectionis, non ferens videre nos a transgressionis lapsu excitatos ad cælum evolasse per primitias nostras, hoc est, Christum, qui se dedit pro nobis redemptionis pretium, non desinit improbitatis tela torquere, & animi perturbationibus fideles sauciare, ut a data illius spiritus operatione honestateque ac gratia separentur. Nec vero qui certaminum nobis præmia proponit, & est salutis nostræ dux ac princeps Deus, auxilio nos expertes dimisit, in unaquaque generatione excitans, qui in hujus vitæ stadio, ejus cultus ac religionis artus instructi adversus eum in acie starent, & manu cum eo confererent, qui stricto spiritus gladio, quod est verbum Dei, & [illegible] cum malo congressi, quam in nos exercebat tyrannidem dissolverunt, gregum duces effecti, & vias domini populis sternentes ac præparantes, ne in iniquitatis præcipitia, propter eam quod est melius ignorantiam, detruderentur, ac prolaberentur. Oportebat enim [illegible] ut essemus [illegible] nobis largitus [illegible] & tanta demissione humanitateque [illegible] nostrum sibi genus [illegible], & ad se evocavit atque evexit, nobis quoque [illegible] ut bene essemus, ostendere per ecclesiæ luminaria ac doctores, qui nostros secundum Deum gressus illuminantes dirigunt, & ad evangelium incitant, *quorum etiam conversatio in cælis est*, ut ait divinus apostolus. Unde etiam nobis vitam nunc [illegible] agentibus, ratiocinationis consiliorum[que] otio indormientibus, cum noster [illegible] vitæ [illegible] se injecerit & virtutem paulatim suffuratus, no[illegible] qui ma[illegible] [illegible] mundi navem clavo [illegible] regit Christus Deus noster, te sa[pientem] [illegible] gubernatorem, pium impe[ratorem] [illegible] excitavit, [illegible] in judicio [illegible] veritatem servantem, facientem judicium & justitiam in medio terræ, & in via ab omni [illegible] ac reprehensione aliena procedentem, quem cum [illegible] concepisset, [illegible] obstetricis officium præstitisset, peperit

λάβοι… τὴν γῆν· καὶ τοῦ ζωοφόρου τῆς ἀληθείας κηρύγματος τοῖς ἁπάντων ἀκοαῖς ἐνσπαρέντος, ὁ μὲν λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας φῶς εἶδε μέγα τῆς ἐπιγνώσεως, καὶ τὴν τῆς πλάνης ἐλευθεροῦται δεσμῶν, βασιλείαν οὐρανῶν τῆς παλαιᾶς δουλείας ἀνταλλαξάμενος. ὁ δὲ τοῦ καλλοῦς τῆς πρώτης λαμπρότητος ἐξ ἐπάρσεως ἀπωσθείς, ὁ πρῶτος δράκων, ὁ νοῦς ὁ μέγας, ὁ Ἀσσύριος ὑπὸ τῶν πρὶν αἰχμαλώτων ἁλίσκεται, καὶ γίνεται τῇ δυνάμει τοῦ σαρκωθέντος λόγου πάσης ἰσχύος ἀλλότριος, καθὼς γέγραπται ὅτι τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος. πανταχοῦ γὰρ λατρεία λογικὴ κεκύρωται, καὶ ὁλοκαρπώσεις ἀναφέρονται, καὶ ὁ θύων θυόμενος καὶ διαδιδόμενος εἰς σωμάτων ἅμα καὶ ψυχῶν κτῆσιν [illegible] τοὺς μετέχοντας, ἐφ' ᾧ καὶ δαίμονες φυγαδεύονται, καὶ ἱερὰ τῶν ἀνθρώπων ἀθροιζόμενα συστήματα ἐν ἐκκλησίαις μυστικῶς ἁγιάζονται· καὶ ξένοις ὁ παράδεισος τοῖς πᾶσιν ἀνέῳκται, καὶ τέλος γέγονε τὰ πάντα καινά. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος ἅπαξ κατέναντι τοῦ παντοκράτορος ἐξαχηλιάσας, καὶ ὠδίνησας πόνον ἀποστάσεως, μὴ φέρων ἡμᾶς ἐγερθέντας βλέπειν τοῦ τῆς παραβάσεως πτώματος, καὶ τὸν οὐρανὸν διαπτάντας διὰ τῆς ἀπαρχῆς ἡμῶν, τουτέστι Χριστοῦ τοῦ δόντος ἑαυτὸν λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν, οὐ [illegible] κακίας βέλη κινῶν, καὶ τοὺς πιστοὺς τιτρώσκων τοῖς πάθεσιν, ὡς ἂν χωρισθῶσι τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος, [illegible] καὶ χάριτος, οὐδὲ ὁ ἀγαθὸς ἀθλοθέτης ἡμῶν καὶ τῆς σωτηρίας ἀρχηγὸς παρεῖδε Θεὸς ἀβοηθήτους ἡμᾶς, καθ' ἑκάστην αὐτοῦ γενεὰν τοὺς ἐν τῷ τοῦ βίου τούτου σταδίῳ διὰ τῶν ὅπλων αὐτοῦ τῆς λατρείας καρατάξαμένους, καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν συνάψοντα πόλεμον, οἱ τῇ τοῦ πνεύματος σπασάμενοι μαχαίρᾳ, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ, καὶ ὅπως συμπλακέντες τῷ πονηρῷ [illegible] καθ' ἡμῶν τυραννίδα κατέλυσαν, ὁδηγοὶ τῶν ποιμνίων γενόμενοι, καὶ τὰς ὁδοὺς κυρίου τοῖς λαοῖς εὐθετίζοντες, ὅπως μὴ κατὰ κρημνῶν τῆς ἀνομίας ὑπ' ἀγνοίας τοῦ κρείττονος ὠθεῖντο καὶ διολισθαίνοιεν. ἔδει γὰρ τὸν τὸ εἶναι ἡμῖν χαρισάμενον, καὶ τοσούτῳ μεγέθει συγκαταβάσεως τε φιλανθρωπίας τὸ ἡμέτερον γένος μεταποιήσαντα, καὶ πρὸς ἑαυτὸν μετακαλεσάμενον, καὶ ἀναβιβάσαντα, καὶ τὴν εἰς τὸ εὖ εἶναι τρίβον ἡμῖν ὑποδεῖξαι διὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας λαμπτήρων καὶ διδασκάλων φωταγωγούντων τὰ κατὰ Θεὸν ἡμῶν διαβήματα, καὶ πρὸς τὸ εὐαγγέλιον παρορμώντων· ὧν καὶ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. ὅθεν καὶ νῦν ἡμῖν τὸν οἰκεῖον βίον διεξάγουσι ῥαθυμότερον, καὶ τῇ τῶν λογισμῶν ἀργίᾳ καθεύδουσιν· ὡς ἐπεισελθεῖν ἀφυλάκτοις τὸν ὁδοστάτην ἐχθρὸν, καὶ κατὰ μικρὸν τὴν ἀρετὴν ὑφελόμενον τὴν κακίαν ἡμῖν ἀνθυποβαλεῖν, ὁ τὴν μεγίστην ταύτην τοῦ παρόντος κόσμου πηδαλιουχῶν ὁλκάδα Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν σε τὸν σοφὸν ἡμῶν κυβερνήτην, τὸν εὐσεβῆ βασιλέα, ἀνέστησεν, οὕτως [illegible] οἰκονομοῦντα τοὺς λόγους ἐν κρίσει, φυλάσσοντα εἰς τὸν αἰῶνα ἀλήθειαν, ποιοῦντα κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ ἐν ἀμώμῳ ὁδῷ πορευόμενον· ὃν ἡ σοφία κυοφορήσασα καὶ μαιώσασα, καὶ καλῶς τοῖς ἀρετῆς ἐκθρέψασα καὶ περιστείλασα, καὶ θείως πληρώσασα

κα…

ANNO CHRISTI 692

[illegible]

Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ δύο σύνοδοι [illegible]

A virtutibus educatum & ornatum, divinoque Spiritu repletum, orbis terrarum oculum effecit, mentis puritate & ſplendore ſubjectos aperte illuminantem; cui ſuam commiſit eccleſiam, & legem ejus noctu dieque meditari docuit, ad populorum qui ſunt ſub ejus manibus perfectionem & ædificationem; qui tum in Deum deſiderii ardore Phinees zelum ſuperas, & pietatis ac prudentiæ robore contuſo peccato, gregem quoque a vitio ſubtrahere voluiſti. Oportebat enim eum qui poſt ſupernum momentum humani generis gubernaculum ſuſcepiſſet, B non ſolum id quod ad ſe pertinet, conſiderare, & quomodo ſua a ſe vita dirigatur, ſed & omnes quibus imperat, ex maximis fluctibus ſervare, & a multa prolapſionum errorumque confuſione, undique obſtrepentibus ventis improbitatis & humilitatis noſtræ corpus perturbantibus eripere.

Quoniam autem ſanctæ & univerſales duæ ſynodi, in hac imperante & Dei obſervatrice civitate congregatæ, una quidem temporibus divæ recordationis Juſtiniani, altera vero ſub piæ memoriæ imperatore Conſtantino tuæ manſuetudinis patre, ad paternæ declarandum fidei myſterium ſacros canones nequaquam conſcripſerunt, ſicut reliquæ ſanctæ quatuor univerſales ſyno- C di, per quos populi quidem a deteriore & abjectiore vivendi ratione recedant, ad meliorem autem & altiorem vitam ſe traducant. Et ex hoc gens ſancta, regale ſacerdotium, pro quo Chriſtus mortuus eſt, a multis propter inordinatum ſtatum perturbationibus animi diſtractum ac divulſum, & a divino ſtabulo paulatim abruptum & abſciſſum, & propter ignorantiam ac oblivionem a bonis & ex virtute factis prolapſum & Dei Filio, ut apoſtolice loquamur, conculcato, ſanguinem quoque teſtamenti, in quo eſt ſanctificatum, communem arbitratum, Spiritus gratiam contumelia affecit: Hanc, utpote peculiarem po- D pulum, reducere inſtar Chriſti, qui errantem in montibus ovem quærit; & ſuo ſtabulo reſtituere, & mandata, divinaque præcepta, per quæ a mortuis operibus recedentes vivificamur, ſervare valde cupiens, omnique ſalutis proviſione ac perpenſione cogitata, Deoque quæſito, ut vult id quod dicit: Quærentes dominum invenient cognitionem cum juſtitia: qui autem ipſum recte quærunt, invenient pacem: ſanctam hanc & divinitus electam univerſalem ſynodum congregari decrevisti, ut multorum ſimul juncta voluntate unanimique contentione, id quod magno ſtudio contenditur, a te recte & ordine efficiatur. Sed & ſi quæ Judai- E cæ vel Gentilis improbitatis reliquiæ maturo veritatis frumento immixtæ ſint, radicitus tanquam lolium evellantur, & pura pietatis leges oſtendantur. *Ubi enim ſunt duo vel tres in nomine meo congregati, illic ſum in medio illorum*, inquit dominus. Et rurſus per Jeremiam nobis exclamavit: *Quærite me in toto corde veſtro, & apparebo vobis.* Propterea ergo tuæ pietatis juſſu in hac Dei obſervatrice & imperante urbe congreſſi, ſacros canones ſcripſimus. Quamobrem tuam pietatem rogamus, eas quæ prius in hac a Deo ſervata civitate a congregatis ſub bonæ me-

Canones Trullani ſive quiniſextæ ſynodi

ANNO CHRISTI 691.

memoriæ imperatore noſtro Theodoſio patribus editæ ſunt voces tibi adducentes; ut quemadmodum convocationis ſcriptis eccleſiam honoraſti, ſic & eorum, quæ decreta ſunt, pia ſubſignatione finem conſignes. Dominus autem imperium tuum ſtabiliat ac confirmet in pace ac juſtitia, & generationum generationibus tranſmittat, & terrenæ quoque potentiæ adjiciat, ut etiam cœleſti regno fruaris.

διὸ τῆς σῆς εὐσεβείας δεόμεθα τὰς τῶν πρὶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει ἐπὶ τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γενομένου ἡμῶν βασιλέως Θεοδοσίου συναθροισθέντων πατέρων φωνάς σοι προσάγοντες, ἵνα ὥσπερ τοῖς τῆς κλήσεως γράμμασι τὴν ἐκκλησίαν τετίμηκας, οὕτως καὶ τῶν δοξάντων δι' εὐσεβῶν κεραιῶν ἐπισφραγίσῃς τὸ τέλος. ὁ δὲ κύριος στηρίξαι σου τὴν βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ παραπέμψαι γενεαῖς γενεῶν, καὶ προσθείη τῷ ἐπιγείῳ κράτει καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν οὐρανοῖς τὴν ἀπόλαυσιν.

CANON I.

ORdo eſt optimus ei, qui omnem orationem & rem incipit, & a Deo incipere, & in Deum deſinere, * ut dicit Theologus. Quocirca cum & pietas a nobis clare prædicetur, & eccleſia, in qua Chriſtus eſt fundamentum, aſſidue augeatur ac promoveatur, ut ea ſupra cedros Libani extollatur: & nunc ſacros canones ordientes, ſtatuimus fidem a verbi miniſtris, quique ipſum ſuis oculis viderunt, & a Deo electi ſunt, apoſtolis traditam, citra ullam innovationem immutabiliterque ac inviolabiliter eſſe ſervandam. Præterea autem & trecentorum decem & octo ſanctorum patrum qui Niceæ convenerunt ſub Conſtantino, qui fuit noſter imperator, adverſus impium Arium, & gentilem ab eo dogmatizatam deitatis diverſitatem, vel deorum potius, ut aptius dicam, multitudinem: qui nobis unanimi fidei agnitione conſubſtantialitatem, in tribus divinæ naturæ conſiſtentibus perſonis, & revelarunt, & declararunt, hanc ſub ignorantiæ modio abſconſam eſſe non ſinentes; ſed Patrem & Filium & Spiritum ſanctum una adoratione fideles adorare aperte docentes; & inæqualium divinitatis graduum opinionem detrahentes ac divellentes; & ab hæreticis ex arena conſtructa adverſus rectam opinionem puerilia ludibria dejicientes & ſubvertentes. Similiter & eam, quæ ſub Theodoſio majore, qui fuit noſter imperator, a centum quinquaginta ſanctis patribus, qui in hac urbe imperante convenerunt, prædicata eſt, fidem confirmamus, de Spiritu ſancto voces quæ eum Deum eſſe ſtatuunt, amplectentes, & profanum Macedonium una cum prioribus veritatis inimicis expellentes; ut qui eum qui dominatur, ſervum eſſe decernere auſus ſit, & inſectilem unitatem ſecare prædonis more voluerit, ut non eſſet perfectum fidei * noſtræ myſterium: una etiam cum iſto odioſo ac deteſtabili, quique adverſus veritatem fuit rabie percitus, etiam Apollinarem ejuſdem iniquitatis myſten una condemnantes: qui dominicum corpus mente & anima non præditum ſumpſiſſe impie eructavit, hinc quoque & ille imperfectam nobis factam ſalutem ratiocinans. Jam vero & quæ in Epheſiorum civitate a ducentis divinis patribus ſub Theodoſio Arcadii filio imperatore noſtro expoſitæ ſunt, doctrinas tanquam infractum pietatis robur obſignamus, unum Chriſtum Filium Dei & incarnatum prædicantes; & quæ ipſum ſine ſemine peperit, impollutam ſemper virginem, proprie & vere deiparam

* Orat. apologet. 1.

* Gr. [illegible]

ΚΑΝΩΝ α΄.

ΤΑξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένου, καὶ λόγου καὶ πράγματος, ἐκ Θεοῦ τε ἄρχεσθαι, καὶ εἰς Θεὸν ἀναπαύεσθαι, κατὰ τὴν θεολόγον φωνήν· ὅθεν καὶ τῆς εὐσεβείας ὑφ' ἡμῶν ἤδη διαπρυσίως κηρυττομένης, καὶ τῆς ἐκκλησίας, ἥτις ἐπὶ Χριστῷ τεθεμελίωται, διηνεκῶς αὐξανούσης, καὶ προκοπτούσης, ὡς τῶν τοῦ Λιβάνου κέδρων ταύτην ὑπερανατείνεσθαι· καὶ νῦν ἀρχὴν ποιούμενοι τῶν ἱερῶν λόγων, χάριτι θείᾳ ὁρίζομεν, ἀκαινοτόμητόν τε καὶ ἀπαράτρωτον φυλάττεσθαι τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ἡμῖν ὑπό τε τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ λόγου τῶν θεοκρίτων ἀποστόλων. ἔτι δὲ καὶ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσσεβοῦς, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ δογματισθείσης ἐθνικῆς ἑτεροθείας, ἢ πολυθείας εἰπεῖν οἰκειότερον· οἳ τῇ ὁμογνωμοσύνῃ τῆς πίστεως τὸ ὁμοούσιον ἡμῖν ἐπὶ τῶν τριῶν τῆς θεαρχικῆς φύσεως ὑποστάσεων ἀπεκάλυψάν τε καὶ διετράνωσαν, μὴ ἐπικεκρύφθαι τῷ μοδίῳ τῆς ἀγνωσίας τοῦτο παραχωρήσαντες, ἀλλὰ τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱόν, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα προσκυνεῖν μιᾷ προσκυνήσει τοὺς πιστοὺς ἀναφανδὸν ἐκδιδάξαντες· καὶ τὴν τε τῶν ἀνίσων βαθμῶν τῆς θεότητος δόξαν καθελόντες καὶ διασπάσαντες, τά τε ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν συστάντα ἐκ ψάμμου κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας μειρακιώδη ἀθύρματα καταβαλόντες καὶ ἀνατρέψαντες. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως, ὑπὸ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει συναχθέντων ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων κηρυχθεῖσαν πίστιν κρατυνόμεθα, τὰς θεολόγους περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος φωνὰς ἀσπαζόμενοι, καὶ τὸν βέβηλον Μακεδόνιον τοῖς προτέροις ἐχθροῖς τῆς ἀληθείας συνεξελαύνοντες, ὡς δοῦλον τὸ δεσπόζον αὐθαδῶς δοξάσαι τολμήσαντα, καὶ σχίσαι τὴν ἄτμητον μονάδα λῃστρικῶς προελόμενον, ὡς ἂν μὴ ἐντελὲς ἡμῖν τὸ τῆς ἐλπίδος εἴη μυστήριον. τῷ βδελυρῷ τούτῳ καὶ κατὰ τῆς ἀληθείας λυττήσαντι, καὶ Ἀπολλινάριον τὸν τῆς κακίας μύστην συγκατακρίνοντες· ὃς ἄνουν καὶ ἄψυχον τὸν κύριον ἀνειληφέναι σῶμα δυσσεβῶς ἐξηρεύξατο, ἐντεῦθεν καὶ οὗτος ἡμῖν ἀτελῆ τὴν σωτηρίαν γενέσθαι συλλογιζόμενος. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ παρὰ τῶν ἐν τῇ Ἐφεσίων πόλει τὸ πρότερον συναχθέντων ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ υἱοῦ Ἀρκαδίου γενομένου ἡμῶν βασιλέως, διακοσίων θεοφόρων πατέρων ἐκτεθέντα διδάγματα, ὡς κράτος ἀρραγὲς τῆς εὐσεβείας ἐπισφραγίζομεν, ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ σαρκωθέντα κηρύττοντες, καὶ τὴν αὐτὸν

ANNO CHRISTI 691.

αὐτὸν ἑτέρους υἱοὺς ἐχθροὺς ἀποκηρύξασαι, ἕνα κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν Θεοτόκον δοξάζοντες. Καὶ τὴν ληρώδη τοῦ Νεστορίου διαίρεσιν ὡς ἀπηρτημένην θείας μοίρας ἀπελάσαντες, ἄνθρωπον ἰδικῶς, καὶ Θεὸν ἰδικῶς τὸν ἕνα Χριστὸν δογματίζοντος, καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἀνανεοῦντος δυσσέβειαν. Ἔτι μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τῇ Χαλκηδονέων μητροπόλει ἐπὶ Μαρκιανοῦ τοῦ καὶ αὐτοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως, τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοφόρων πατέρων συλλογὰ ἐκθεῖσαν πίστιν ὀρθοδόξως ἐπισφραγίζομεν, ἥτις τὸν ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐκ δύο συντεθέντα τῶν φύσεων, καὶ ἐν δύο ταῖς αὐταῖς δοξαζόμενον φύσεσι, μεγαλοφώνως τοῖς πέρασι τῆς γῆς παρέδωκε· καὶ Εὐτυχέα τὸν ματαιόφρονα, τὸν δοκήσει τὸ μέγα τῆς οἰκονομίας μυστήριον πεπληρῶσθαι ἀποφαινόμενον, ὡς ἀποτρόπαιόν τι καὶ μίασμα τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας περιβόλων ἐξήλασε· σὺν αὐτῷ δὲ καὶ Νεστόριον, καὶ Διόσκορον. τὸν μὲν τῆς διαιρέσεως, τὸν δὲ τῆς συγχύσεως ὑπερασπιστήν τε καὶ πρόμαχον, τοὺς ἐκ διαμέτρου τῆς ἀσεβείας πρὸς ἓν ἐκπεπτωκότας ἀπωλείας καὶ ἀθεότητος βάραθρον. Ἀλλά γε καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνὰς τῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε θεοφόρων πατέρων, τῶν κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα συναγηγερμένων πόλιν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς ὁσίας λήξεως γενομένου ἡμῶν βασιλέως· ὡς ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐξενεχθείσας γινώσκομεν, καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἐκδιδάσκομεν, οἱ Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας τὸν Νεστορίου διδάσκαλον, Ὠριγένην τε, Δίδυμον καὶ Εὐάγριον τοὺς τὰς Ἑλληνικὰς ἀναπλασαμένους μυθοποιίας, καὶ σωμάτων τινῶν, καὶ ψυχῶν ἡμῖν περιόδους, καὶ ἀλλοιώσεις ἀναπεμπάσαντας ταῖς τοῦ νοῦ παραφοραῖς τε καὶ ὀνειρώξεσι, καὶ εἰς τὴν τῶν νεκρῶν δυσσεβῶς ἐμπαροινήσαντας ἀναβίωσιν· τά τε γραφέντα παρὰ Θεοδωρήτου κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν συνοδικῶς ἀναθεματίσαντές τε καὶ ἐβδελύξαντο. Καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἔναγχος συναθροισθείσης κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπὶ τοῦ ἐν θείᾳ τῇ λήξει γενομένου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἕκτης ἁγίας συνόδου πίστιν· ἣ μειζόνως τὸ κῦρος ἐδέξατο, δι' οὗ ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς σφραγῖσι τοὺς ταύτης τόμους κατησφαλίσατο πρὸς τὴν ἐν τῷ παντὶ αἰῶνι ἀσφάλειαν, καὶ αὖθις ὁμολογοῦμεν φυλάττειν ἀπερισάλευτον. ἣ δύο φυσικὰς θελήσεις, ἤτοι θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ δοξάζειν ἡμᾶς θεοφιλῶς διεσάφησε· τοὺς τὸ εὐθὲς τῆς ἀληθείας δόγμα παραχαράξαντας, καὶ ἓν θέλημα, καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοὺς λαοὺς ἐκδιδάξαντας τῇ τῆς εὐσεβείας ψήφῳ καταδικάσασα. φαμὲν Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Ὁνώριον τὸν Ῥώμης, Σέργιον, Πύῤῥον, Παῦλον, Πέτρον τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ προεδρεύσαντας πόλει· Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον, Στέφανον τὸν αὐτοῦ μαθητήν, καὶ τὸν ἄφρονα Πολυχρόνιον. ἐντεῦθεν ἀνέπαφον τηροῦσα τὸ κοινὸν σῶμα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, πάντων τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐξαστραψάντων ἀνδρῶν, οἱ γεγόνασι φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες,

A decernentes. & ineptam Neſtorii diviſionem, tanquam a divina ſorte ſemotam perſequentes, hominem ſeparatim & Deum ſeparatim unum Chriſtum decernentis, & impietatem Judaicam renovantis. Quin etiam eam, quæ in Chalcedonenſium metropoli ſub Marciano, qui fuit & ipſe imperator noſter, a ſexcentis triginta deſcripta eſt patribus, fidem orthodoxe confirmamus. ſque unum Chriſtum Filium Dei, ex duabus naturis compoſitum, & in duabus eiſdem naturis creditum, magna ac ſublimi voce terrarum finibus tradidit; & ſtulte ac inepte ſentientem Eutychem, qui magnum œconomiæ myſterium apparentia B perfectum eſſe dicebat, tanquam avertendum aliquod portentum tetramque peſtem, ex ſacris eccleſiæ ambitibus exturbavit. Una autem cum eo etiam Neſtorium & Dioſcorum, quorum ille quidem diviſionis, hic vero confuſionis defenſor erat & pugnator: Qui quidem ex impietatis diametro ad unum perditionis & abnegationis Dei barathrum deciderant. Sed & centum ſexaginta quinque divinorum patrum in hac civitate imperatrice congregatorum ſub Juſtiniano piæ memoriæ qui fuit imperator noſter, pias voces ut a Spiritu editas cognoſcimus. & poſteros noſtros docemus, qui Theodorum Mopſueſtiæ Neſto- C rii magiſtrum, & Origenem, & Didymum, & Evagrium, qui Gentiles fabulas rurſus fictas retulerant, & corporum quorumdam & animarum circuitiones & immutationes ſeu tranſmigrationes de integro ruminaverunt, ſuis quibuſdam mentis deliriis ac ſomniis. & in mortuorum reſurrectionem impie ac contumelioſe inſultarunt. Et quæ a Theodorico ſcripta ſunt adverſus rectam fidem & duodecim beati Cyrilli capita, & eam quæ dicitur Ibæ epiſtolam, ſynodice anathematizarunt & execrati ſunt. Porro ſextæ quoque ſanctæ ſynodi, quæ in hac civitate imperiali ſub divæ memoriæ imperatore noſtro Conſtantino pridem congregata fuerat, fidem, quæ majorem ex eo firmitatem accepit, quod pius imperator eam ſcriptam ſuo ſignaculo munivit ad futuram in omnia ſæcula ſecuritatem, non D movendam nec agitandam nos ſervare rurſus profitemur; quæ duas naturales voluntates ſeu volitiones, duaſque naturales operationes in incarnata unius domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei œconomia nos pie opinari debere aperte docuit; iis qui rectum veritatis decretum adulteraverant, & unam voluntatem ac operationem unam in uno domino noſtro Jeſu Chriſto populus docuerant, pia ſententia condemnatis, Theodoro, inquimus, Pharan, Cyro Alexandriæ, E & Honorio Romæ, Sergio, Pyrrho, Paulo, Petro, qui in hac a Deo ſervata civitate præſederunt, Macario qui fuit Antiochenſium epiſcopus, Stephano ejus diſcipulo & inſipiente Polychronio, hac ratione intacto & illibato communi corpore domini noſtri Jeſu Chriſti ab eis ſervato. Atque, ut ſemel dicamus, omnium qui in Dei eccleſia decora ornamentaque fuerunt, & luminaria in mundo, vitæ rationem obtinentia, firmam fidem valere, & uſque ad ſæculi conſummationem inconcuſſam ac illabefactam permanere ſancimus, eorumque

Canones Trullani ſive Quiniſexti.

quæ ſcripta ac decreta divinitus tradita : rejicientes omnes & anathematizantes, quos rejecerunt & anathematizarunt, ut veritatis inimicos, & qui adverſus Deum inaniter fremuerunt, & iniquitatem in altum meditati ſunt. Si quis autem ex omnibus prædicta pietatis decreta non tenet & amplectitur, ſicque opinatur & prædicat, ſed iis contra adverſari conatur, ſit anathema, ſecundum prius expoſitum declaratorum ſanctorum & beatorum patrum decretum, a Chriſtiano quoque catalogo ut alienus expungatur & excidat. Nos enim juxta prius definita neque aliquid adjicere, neque quidquam adimere omnino ſtatuimus, vel ullo modo potuimus.

A τὴν πίστιν ἐκράτυναν βεβαίαν, καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ αἰῶνος ἀσάλευτον διαμένειν θεσπίζομεν, καὶ τὰ αὐτῶν θεοπαράδοτα συγγράμματά τε καὶ δόγματα· πάντας ἀποβαλλόμενοί τε καὶ ἀναθεματίζοντες οὓς ἀπεβάλοντο καὶ ἀνεθεμάτισαν, ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς καὶ κατὰ Θεοῦ φρυαξαμένους κενά, καὶ ἀδικίαν εἰς ὕψος μελετήσαντας. Εἰ δέ τις τῶν ἁπάντων μὴ τὰ προειρημένα τῆς εὐσεβείας δόγματα κρατεῖ καὶ ἀσπάζεται, καὶ οὕτω δοξάζει τε καὶ κηρύττει, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἵστασθαι τούτοις ἐγχειρεῖ· ἔστω ἀνάθεμα κατὰ τὸν ἤδη προεκτεθέντα ὅρον ὑπὸ τῶν προδηλωθέντων ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων, καὶ τοῦ χριστιανικοῦ καταλόγου ὡς ἀλλότριος B ἀποβληθήτω, καὶ ἐκπιπτέτω. Ἡμεῖς γὰρ οὔτε προστιθέναι τι, οὔτε μὴν ἀφαιρεῖν κατὰ τὰ προορισθέντα παντελῶς διεγνώκαμεν, ἢ καθ' οἱονοῦν δεδυνήμεθα λόγον.

ANNO CHRISTI

II.

Hoc quoque huic ſanctæ ſynodo pulcherrime & honeſtiſſime placuit: ut ab hoc nunc tempore deinceps ad animarum medelam & perturbationum curationem firmi ſtabileſque maneant, qui a ſanctis patribus qui nos præceſſerunt, ſuſcepti ac confirmati ſunt, atque adeo nobis etiam traditi ſunt, ſanctorum & glorioſorum apoſtolorum nomine octoginta quinque canones. Quoniam autem in his nobis canonibus præceptum eſt, ut eorumdem ſanctorum apoſtolorum per Clementem conſtitutiones ſuſciperemus, quibus jam olim ab iis qui fide aliena ſentiunt ad labem eccleſiæ aſpergendam, adulterina quædam & a pietate aliena introducta ſunt, quæ divinorum nobis decretorum elegantem ac decoram ſpeciem obſcurarunt, has conſtitutiones ad Chriſtianiſſimi gregis ædificationem ac ſecuritatem conducibiliter rejecimus, hæreticæ falſitatis fœtus nequaquam admittentes: & germanæ ac integræ apoſtolorum doctrinæ inhærentes. Obſignamus etiam reliquos omnes ſacros canones, qui a ſanctis & beatis noſtris patribus expoſiti ſunt, id eſt, a trecentis decem & octo ſanctis, ac deiferis patribus, qui Nicææ convenerunt; itemque qui Ancyræ, & iis etiam qui Neocæſareæ; ſimiliter & qui Gangris, præterea & iis qui in Antiochia Syriæ; atque iis etiam qui in Laodicea Phrygiæ. Præterea autem & centum quinquaginta patribus, qui in hac a Deo conſervanda & imperiali civitate convenerunt. & ducentis, qui in Epheſiorum metropoli prius coacti ſunt; & ſexcentis triginta ſanctis & beatis patribus, qui Chalcedone: ſimiliter & iis qui Sardicæ. & qui Carthagine, & qui rurſus in hac Dei cuſtrice & imperatrice urbe convenerunt ſub Nectario, qui imperanti huic civitati præſidebat: & Theophilo qui fuit Alexandriæ archiepiſcopus. Quin etiam canones Dionyſii, qui fuit archiepiſcopus magnæ Alexandrinorum civitatis. & Petri, qui fuit Alexandriæ archiepiſcopus & martyr. Gregorii Neocæſareæ epiſcopi Thaumaturgi. Athanaſii Alexandrini archiepiſcopi. Baſilii archiepiſcopi Cæſareæ Cappadociæ. Gregorii epiſcopi Nyſſæ. Gregorii theologi. Amphilochii Iconii. Timothei archiepiſcopi ejuſdem Alexandriæ. Cyrilli ejuſdem Alexandriæ archiepiſcopi, &

β.

Ἔδοξε καὶ τοῦτο τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ κάλλιστά τε καὶ σπουδαιότατα· ὥστε μένειν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν βεβαίους καὶ ἀσφαλεῖς πρὸς ψυχῶν θεραπείαν καὶ ἴασιν παθῶν τοὺς ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων δεχθέντας καὶ κυρωθέντας, ἀλλὰ μὴν καὶ παραδοθέντας ἡμῖν ὀνόματι τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀποστόλων ὀγδοήκοντα πέντε κανόνας. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τούτοις τοῖς κανόσιν ἐντέταλται δέχεσθαι C ἡμᾶς τὰς τῶν αὐτῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ Κλήμεντος διατάξεις, αἷστισι πάλαι ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων ἐπὶ λύμῃ τῆς ἐκκλησίας νόθα τινὰ καὶ ξένα τῆς εὐσεβείας παρενετέθησαν, τὸ εὐπρεπὲς κάλλος τῶν θείων δογμάτων ἡμῖν ἀμαυρώσαντα, τὴν τῶν τοιούτων διατάξεων προσφόρως ἀποβολὴν πεποιήμεθα πρὸς τὴν τοῦ χριστιανικωτάτου ποιμνίου οἰκοδομὴν καὶ ἀσφάλειαν· οὐδαμῶς ἐγκρίνοντες τὰ τῆς αἱρετικῆς ψευδολογίας κυήματα, καὶ τῇ γνησίᾳ τῶν ἀποστόλων καὶ ὁλοκλήρῳ διδαχῇ παρενείροντες. Ἐπισφραγίζομεν δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας ἱεροὺς κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων ἡμῶν ἐκτεθέντας, τουτέστι τῶν τε ἐν Νικαίᾳ D συναθροισθέντων τιη΄. θεοφόρων ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ. ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ. ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Γάγγραις, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας. προσέτι καὶ τῶν ρν΄. τῶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι συνελθόντων πόλει· καὶ τῶν διακοσίων τῶν ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει τὸ πρότερον συναγηγερμένων, καὶ τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων· ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Σαρδικῇ· ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Καρθαγένῃ· προσέτι γε μὴν καὶ τῶν αὖθις ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι E πόλει συνελθόντων ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης προέδρου· καὶ Θεοφίλου τοῦ γενομένου Ἀλεξανδρείας ἀρχιεπισκόπου· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως· καὶ Πέτρου γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος· Γρηγορίου ἐπισκόπου γενομένου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ· Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας· Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης. Γρηγορίου τοῦ θεολόγου· Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου. Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας· τοῦ προτέρου Θεο-

ANNO CHRISTI 691.

Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως· Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Ἀλεξανδρείας· Γενναδίου πατριάρχου γενομένου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως. ἔτι μὴν καὶ τὸν ὑπὸ Κυπριανοῦ τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἄφρων χώρας καὶ μάρτυρος, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου ἐκτεθέντα κανόνα, ὃς ἐν τοῖς τῶν προειρημένων προέδρων τόποις καὶ μόνον, κατὰ τὸ παραδοθὲν αὐτοῖς ἔθος, ἐκρατήθη. καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παραχαράττειν κανόνας, ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἑτέρους παρὰ τοὺς προκειμένους παραδέχεσθαι κανόνας, ψευδεπιγράφως ὑπό τινων συντεθέντας τῶν τὴν ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπιχειρησάντων. εἰ δέ τις ἁλῷ κανόνα τινὰ τῶν εἰρημένων καινοτομῶν, ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν, ὑπεύθυνος ἔσαι κατὰ τὸν τοιοῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος· καὶ δι' αὐτοῦ ἐν ᾧπερ πταίει θεραπευόμενος.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεὺς, τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ προσεφώνησε συνόδῳ ὥστε τοὺς ἐν κλήρῳ καταλεγομένους, καὶ ἄλλοις τὰ θεῖα διαπορθμεύοντας, καθαροὺς ἀποφῆναι καὶ λειτουργοὺς ἀμώμους, καὶ τῆς νοερᾶς τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ θύματος καὶ ἀρχιερέως θυσίας ἀξίους, ἀνακαθᾶραί τε τὸν ἐκ τῶν ἀθέσμων γάμων τούτοις ἐπιτριβέντα μῶμον· πρὸς τοῦτο δὲ τῶν μὲν τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τὸν τῆς ἀκριβείας τηρεῖσθαι προτεινομένων κανόνα, τῶν δὲ ὑπὸ τὸν τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως θρόνον τὸν τῆς φιλανθρωπίας καὶ συμπαθείας, εἰς ἓν τὰ ἀμφότερα μίξαντες πατρικῶς ὁμοῦ καὶ θεοφιλῶς, ὡς μήτε τὸ πρᾶον ἔκλυτον, μήτε τὸ αὐστηρὸν πικρὸν καταλείψωμεν, καὶ μάλιστα τοῦ ἐξ ἀγνοίας πταίσματος εἰς οὐκ ὀλίγον ἀνδρῶν πλῆθος διήκοντος, συνορῶμεν ὥστε τοὺς δυσὶ γάμοις περιπαρέντας, καὶ μέχρι τῆς ιε´ τοῦ διελθόντος Ἰαννουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης ἰνδικτιῶνος, ἔτους ςρθ´, δουλωθέντας τῇ ἁμαρτίᾳ, καὶ μὴ ἀνανῆψαι τούτους προελομένους, καθαιρέσει κανονικῇ ὑποβάλλειν. τοὺς δὲ τῷ πάθει μὲν τῆς διγαμίας περιπεσόντας, πρὸ δὲ τῆς ἡμῶν ἐντυχίας τὸ συμφέρον ἐπιγνόντας, καὶ τὸ κακὸν ἀφ' ἑαυτῶν περικόψαντας, καὶ πόρρω τὴν ξένην ταύτην καὶ νόθον συνάφειαν ἐκδιώξαντας· ἢ ὧν καὶ αἱ κατὰ δεύτερον γάμον γαμεταὶ ἤδη τετελευτήκασιν· ἢ καὶ αὐτοὶ πρὸς ἐπιστροφὴν εἶδον μεταμαθόντες τὴν σωφροσύνην, καὶ τῶν προτέρων αὐτοῖς ἀνομημάτων ταχέως ἐπιλαθόμενοι, εἴτε πρεσβύτεροι, εἴτε διάκονοι ὄντες τυγχάνοιεν, τούτους ἔδοξε πεπαῦσθαι μὲν πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας ἤτοι ἐνεργείας, ἤδη ἐπί τινα χρόνον ἐπιτιμηθέντας· τῆς δὲ τιμῆς τῆς κατὰ τὴν καθέδραν καὶ στάσιν μετέχειν, ἀρκουμένους τῇ προεδρίᾳ, καὶ προσκλαίοντας τῷ Κυρίῳ συγχωρηθῆναι αὐτοῖς τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας ἀνόμημα· ἄλογον γὰρ ἕτερον τὸν τὰ οἰκεῖα τημελεῖν ὀφείλοντα τραύματα εὐλογεῖν. τοὺς δὲ γαμετῇ μὲν μιᾷ συναφθέντας, εἰ χήρα ἡ προσληφθεῖσα ἐτύγχανεν· ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς

Gennadii qui fuit patriarcha hujus a Deo ſervandæ & imperantis civitatis. Præterea vero & a Cypriano, qui Afrorum regionis fuit archiepiſcopus & martyr, & ſynodo quæ ſub ipſo fuit, emiſſum canonem, qui in prædictorum præſulum locis ſolum, ſecundum traditam eis conſuetudinem, ſervatus eſt. Et nulli licere prius declaratos canones adulterare, vel non admittere, vel alios præter hic propoſitos recipere canones, a quibuſdam falſa adjecta inſcriptione compoſitos, qui veritatem cauponari conati ſunt. Si quis autem, quod prædictorum canonum aliquem innovare vel ſubvertere conetur, convictus fuerit, reus erit ſecundum eum canonem, ut ipſe pronunciat canon, pœnam luens, & per ipſum in eo, in quo offendit, medelam ſuſcipiens.

CANONES TRULLANI SIVE QUINISEXTÆ SYNODI.

III.

Quoniam vero pius Chriſtique amator imperator noſter, hanc ſanctam & univerſalem ſynodum allocutus eſt, ut eos qui in clerum relati ſunt, & aliis divina tranſmittunt, puros & a culpa ac reprehenſione alienos miniſtros efficiant; & quod intelligentia percipitur, magni Dei, qui eſt & ſacrificium & pontifex, ſacrificio dignos; & quæ ex nefariis nuptiis iis inuſta ſunt probra ac dedecora, repurgent: & præterea qui ſunt ſanctiſſimæ Romanorum eccleſiæ exactæ perfectionis canonem ſervandum proponant; qui vero ſub hoc a Deo conſervandæ imperantis urbis throno, quod eſt humanitatis & miſericordiæ; utraque paternæ & ſimul religioſe mixtis, ut neque quod eſt mite ac manſuetum, diſſolutum: neque quod eſt auſterum, aſtrictivum relinquamus; & maxime cum ex ignorantia lapſus in non exiguam hominum multitudinem pervadat, decernimus, ut qui duobus quidem matrimoniis implicati fuere, & uſque ad decimumquintum præteriti menſis Januarii [1] præteritæ quartæ indictionis, anni ſexies milleſimi centeſimi noni, peccato ſervierunt, & non ab eo reſipiſcere voluerunt, depoſitioni canonicæ ſubjicere; eos autem, qui talis quidem bigamiæ probro ac dedecori implicati fuere, ante noſtrum autem decretum id quod utile eſt agnoverunt, & malum a ſe abſciderunt, & hanc adulterinam & alienam congreſſionem procul abegerunt; vel eos etiam, quorum uxores in ſecundis nuptiis jam mortuæ ſunt; vel ipſi etiam ad converſionem reſpexerunt, & continentiam didicerunt, & priorum ſuorum iniquitatum obliti ſunt, ſive ſint presbyteri, ſive diaconi, eos ab omni quidem ſacerdotali miniſterio ſive exercitio jam ceſſare, præfinito aliquo tempore punitos, honorem autem in cathedra & ſtatione participare, prima ſede contentos, & cum fletu a domino poſtulantes, ut eis condonetur peccatum ignorantiæ. Neque enim convenit, ut is alteri benedicat, qui debet propria curare vulnera. Eos vero, qui uni quidem uxori copulati ſunt, ſi vidua erat

1 Anni Chriſti 706. Et ſic conditi hi Canones menſe [illegible] Theophanem anno ex Conſtantini Pogonati, & Alterum Ariſtinum [illegible]

Canones Trullani sive Quinisextæ Synodi

erat, quæ accepta eſt ſimiliter & eos A qui poſt ordinationem uni matrimonio ſe applicarunt hoc eſt, presbyteros, diaconos, & hypodiaconos, brevi aliquo tempore a ſacro miniſterio prohibitos & punitos: rurſus propriis gradibus reſtituti, ad alium gradum nequaquam promovendos, eis nefario videlicet diſſoluto conjugio. Hæc autem in his qui deprehenſi ſunt uſque ad decimumquintum, ut dictum eſt, menſis Januarii quartæ indictionis, in prius declaratis delictis, ſolum valere ſtatuimus; abhinc definientes & renovantes canonem, qui dicit eum qui duobus matrimoniis poſt baptiſmum implicatus fuerit vel concubinam habuerit, non poſſe eſſe epiſcopum, vel pres- B byterum vel diaconum, vel omnino ex ſacerdotali catalogo. Similiter & qui viduam accepit, vel dimiſſam, vel meretricem, vel ſervam, vel ſcenicam, non poſſe eſſe epiſcopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel omnino ex ſacerdotali catalogo.

A μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμῳ ἐν παρανόμῳ προσομιλήσαντας, τουτέστι πρεσβυτέρους, ἢ διακόνους, καὶ ὑποδιακόνους, ἤδη ἐπὶ βραχύ τινα χρόνον εἰρχθέντας τῆς ἱερᾶς λειτουργίας καὶ ἐπιτιμηθέντας, αὖθις αὐτοὺς ἐν τοῖς οἰκείοις ἀποκαταστῆναι βαθμοῖς, μηδαμῶς ἐν ἑτέρῳ μείζονι προκόπτοντας βαθμῷ, προδήλως διαλυθέντος αὐτοῖς τοῦ ἀθέσμου συνοικεσίου. Τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῖς καταληφθεῖσι μέχρι τῆς ιε. ὡς εἴρηται, τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος, ἐν τοῖς προδηλωθεῖσι πταίσμασι, καὶ μόνον ἐρρῶσθαι ἐτυπώσαμεν· ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ παρόντος, καὶ ἀνανεούμενοι τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα, τὸν δυσὶ γάμοις συμπλακέντα μετὰ B τὸ βάπτισμα, ἢ παλλακὴν κτησάμενον, μὴ δύνασθαι εἶναι ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ· ὡσαύτως καὶ τὸν χήραν λαβόντα, ἢ ἐκβεβλημένην, ἢ ἑταίραν, ἢ οἰκέτιν, ἢ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, μὴ δύνασθαι εἶναι ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ.

IV.

Can. Apost. 18

Si quis epiſcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel ſubdiaconus, vel lector, vel cantor, vel oſtiarius, cum muliere Deo dicata coierit, deponatur, ut qui Chriſti ſponſæ vitium attulerit. Sin autem laicus, ſegregetur.

δ.

Εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὑποδιάκονος, ἢ ἀναγνώστης, ἢ ψάλτης, ἢ θυρωρὸς γυναικὶ ἀφιερωμένῃ Θεῷ μιχθείη, καθαιρείσθω, ὡς τὴν νύμφην τοῦ Χριστοῦ διαφθείρας· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

V.

C

Nullus eorum, qui in ſacerdotali catalogo degunt, extra eas, quæ in canone recenſentur, a ſuſpicione alienas perſonas, mulierem poſſideat vel ancillam, ſe nulli reprehenſioni affinem ex hoc ſervans. Si quis autem quæ a nobis definita ſunt tranſilierit, deponatur. Hoc ipſum autem etiam eunuchi ſervent; ut a vituperatione alieni ſint, providentes. Qui autem tranſgrediuntur, ſi ſint quidem clerici, deponantur: ſi vero laici, ſegregentur.

ε.

Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλόγῳ τῶν ἐν τῷ κανόνι ἐμφερομένων ἀνυπόπτων προσώπων ἐκτὸς διάγων, γυναῖκα κτήσθω ἢ θεραπαινίδα, τὸ ἀνεπίληπτον ἑαυτῷ ἐντεῦθεν τηρῶν. Εἰ δὲ παραβαίη τις τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα, καθαιρείσθω. Τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ οἱ εὐνοῦχοι παραφυλαττέτωσαν, τὸ ἄμεμπτον ἑαυτοῖς προνοούμενοι· παραβαίνοντες δὲ, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀφοριζέσθωσαν.

VI.

Can. 26

Quoniam in apoſtolicis canonibus dictum D eſt, eorum qui non ducta uxore in clerum promoventur, ſolos lectores & cantores uxorem poſſe ducere, & nos hoc ſervantes decernimus, ut deinceps nulli penitus hypodiacono, vel diacono vel presbytero poſt ſui ordinationem contrahere liceat. Si autem fuerit hoc auſus facere, deponatur. Si quis autem eorum, qui in clerum accedunt, velit lege matrimonii mulieri conjungi antequam hypodiaconus, vel diaconus, vel presbyter ordinetur, hoc faciat.

ς.

Ἐπειδὴ παρὰ τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν εἴρηται, τῶν εἰς κλῆρον προαγομένων ἀγάμων, μόνους ἀναγνώστας καὶ ψάλτας γαμεῖν· καὶ ἡμεῖς τοῦτο παραφυλάττοντες ὁρίζομεν, ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον, ἢ διάκονον, ἢ πρεσβύτερον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ προερχομένην χειροτονίαν ἔχειν ἄδειαν, γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾷν συνοικέσιον. Εἰ δέ τις τοῦτο τολμήσει ποιῆσαι, καθαιρείσθω. Εἰ δὲ βούλοιτό τις τῶν εἰς κλῆρον προερχομένων γάμου νόμῳ συνάπτεσθαι γυναικὶ, πρὸ τῆς τοῦ διακόνου, ἢ ὑποδιακόνου, ἢ πρεσβυτέρου χειροτονίας τοῦτο πραττέτω.

VII.

Nicæn. 18

Quoniam in nonnullis eccleſiis diaconos officia eccleſiaſtica habere didicimus, & ex hoc nonnullos eorum arrogantia, & licen- E tia fretos ante presbyteros ſedere: ſtatuimus ut diaconus, etiamſi in dignitate, id eſt, in quovis ſit officio eccleſiaſtico, ante presbyterum ne ſedeat, præterquam ſi proprii patriarchæ vel metropolitani vicem gerens adſit in alia civitate ſuper aliquo capite: tunc enim ut locum illius implens honorabitur. Si quis autem tyrannica adductus audacia, tale quid efficere auſus fuerit, is ex proprio gradu dejectus ſit omnium ultimus ejus ordinis, in cujus eſt catalogo in ſua eccleſia, domino noſtro admonente, ne in

ζ.

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἔν τισι τῶν ἐκκλησιῶν διακόνους τυγχάνειν ὀφφίκια ἐκκλησιαστικὰ ἔχοντας, E ἐντεῦθεν τινὰς αὐτῶν αὐθαδείᾳ καὶ αὐτονομίᾳ κεχρημένους πρὸ τῶν πρεσβυτέρων καθέζεσθαι, ὁρίζομεν ὥστε τὸν διάκονον, κἂν ἐν ἀξιώματι, τουτέστιν ἐν ὀφφικίῳ οἱῳδήποτε ἐκκλησιαστικῷ τυγχάνῃ, τὸν τοιοῦτον μὴ πρὸ τοῦ πρεσβυτέρου καθέζεσθαι, ἐκτὸς εἰ μὴ τὸ πρόσωπον ἐπέχων τοῦ οἰκείου πατριάρχου, ἢ μητροπολίτου ἐν ἑτέρᾳ πόλει παραγένηται ἐπί τινι κεφαλαίῳ· τότε γὰρ ὡς τὸν ἐκείνου τόπον ἀναπληρῶν τιμηθήσεται. Εἰ δέ τις τοιοῦτο τολμήσει τυραννικῷ χρώμενος θράσει διαπράξασθαι, ὁ τοιοῦτος ἐκ τοῦ οἰκείου καταβιβασθεὶς βαθ-

μῶ

μὴ ἔχειν τοῦτον γενέσθαι τὸ ἐν ὅπερ καταλέγεται τάγματος ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν παραινοῦντος, μὴ χαίρειν ταῖς πρωτοκλισίαις κατὰ τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ Εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ κειμένην διδασκαλίαν. ἔλεγε γὰρ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν ἐπέχων. (πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο λέγων πρὸς αὐτούς.) ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι. δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς, ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι. φίλε προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. τὸ δὲ αὐτὸ φυλαχθήσεται καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν ταγμάτων. ἐπειδὴ τῶν κατὰ τὸν κόσμον ἀξιωμάτων κρείττονα τὰ πνευματικὰ ἐπιστάμεθα.

primis ſedibus delectemur, ſecundum eam, quæ in ſancto evangeliſta Luca, ut ex Domino noſtro & Deo profecta, poſita eſt doctrinam. Iis enim qui vocati erant, dicebat hanc parabolam: *Quando ab aliquo ad nuptias invitatus fueris, ne in primo loco accubueris, ne forte quiſpiam te honoratior ab eo invitatus fuerit, & qui te & ipſum invitavit, veniat & dicat tibi: Da huic locum: & tunc incipies cum pudore ultimum locum tenere. Sed quando invitatus fueris, in ultimo loco accumbe, ut quando venerit qui te invitavit, dicat tibi: Amice, aſcende altius: tunc erit tibi gloria coram iis qui tecum accumbunt. Nam quiſquis ſe extollit, humiliabitur: & qui ſe humiliat, exaltabitur.* Hoc ipſum autem etiam ſervabitur in reliquis ſacris ordinibus, quandoquidem ſecularibus dignitatibus ſpiritales præſtantiores eſſe ſcimus.

η'.

Ἐν πᾶσι τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν θεσπισθέντα καὶ ἡμεῖς κρατεῖν βουλόμενοι, ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα, καθ' ἕκαστον ἔτος τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ συνόδους γίνεσθαι ἐπισκόπων, ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως δοκιμάσει ἐπίσκοπος. ἐπειδὴ δὲ διά τε τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς, διά τε προσπιπτούσας ἑτέρας αἰτίας ἀδυνάτως οἱ τῶν ἐκκλησιῶν πρόεδροι ἔχουσι δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς συνόδους ποιεῖσθαι, ἔδοξεν ὥστε ἐξ ἅπαντος ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν τῶν προγεγραμμένων ἐπισκόπων διὰ τὰ ὡς εἰκὸς ἀναφυόμενα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι σύνοδον, ἀπὸ τῆς ἁγίας τοῦ πάσχα ἑορτῆς, καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἑκάστου ἔτους, κατὰ τὸν τόπον ὃν ὁ τῆς μητροπόλεως, καθὰ προείρηται, δοκιμάσειεν ἐπίσκοπος. τοὺς δὲ μὴ συνιόντας ἐπισκόπους ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ ταῦτα ἐν ὑγείᾳ διάγοντας, καὶ πάσης ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι.

VIII.

In omnibus ea quæ a noſtris ſanctis patribus decreta ſunt nos quoque rata ac firma eſſe volentes, canonem quoque renovamus, qui jubet, uniuſcujuſque provinciæ epiſcoporum quotannis fieri ſynodos, ubi metropolitanus epiſcopus ſatius eſſe duxerit. Quoniam autem propter barbarorum incurſiones, & quaſdam alias incidentes cauſas, non poſſunt qui eccleſiis præſident ſynodos bis in anno facere, viſum eſt ut omnino ſemel in anno propter eccleſiaſticas quæſtiones, ut conſentaneum eſt, emergentes, fiat prædictorum epiſcoporum ſynodus a ſancto paſchæ feſto, & uſque ad Octobris menſis complementum, ſingulis annis, in loco quem ut prædictum eſt, metropolitanus epiſcopus aptiorem judicaverit. Ii autem qui non conveniunt epiſcopi cum in ſuis civitatibus agant, & ſani ſint, & ab omni inevitabili & neceſſario negotio liberi, fraterne corripiantur.

θ'.

Μηδενὶ ἐξεῖναι κληρικῷ καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν· εἰ γὰρ τῷ τοιούτῳ εἰσιέναι ἐν καπηλείῳ οὐκ ἐπιτέτραπται, πόσῳ μᾶλλον ἄλλοις ἐν τούτῳ διακονεῖσθαι, καὶ ἃ μὴ θέμις αὐτῷ ἐγχειρεῖν; εἰ δέ τι τοιοῦτον διαπράξοιτο, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

IX.

Nulli licere clerico cauponariam habere tabernam. Si enim in cauponam ingredi non eſt permiſſum, quanto magis aliis in ea miniſtrare, & ea quæ non licet ipſi tractare? Si quid autem tale fecerit, vel ceſſet, vel deponatur.

ι'.

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, τόκους ἢ τὰς λεγομένας ἑκατοστὰς λαμβάνων, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

X.

Epiſcopus, presbyter, vel diaconus, qui uſuras, vel quæ dicuntur centeſimas accipit, vel ceſſet, vel deponatur.

ια'.

Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ τάγματι ἢ λαϊκὸς τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἄζυμα ἐσθιέτω, ἢ τούτοις προσοικειούσθω, καὶ ἰατρείας παρ' αὐτῶν λαμβανέτω, ἢ ἐν βαλανείοις παντελῶς τούτοις συλλουέσθω, εἰ δέ τις τοῦτο πράξαι ἐπιχειροίη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω. εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

XI.

Nemo eorum, qui in ſacerdotali ordine annumerantur, vel laicus, Judæorum azyma comedat, vel ullam cum eis familiaritatem ineat, vel in morbis accerſat, vel ab eis medicinas accipiat, vel una cum eis in balneis lavetur. Si quis autem hoc facere aggreſſus fuerit, ſi ſit quidem clericus, deponatur: ſi autem laicus, ſegregetur.

ιβ'.

Καὶ τοῦτο δὲ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ἔν τε Ἀφρικῇ καὶ Λιβύῃ καὶ ἑτέροις τόποις, οἱ τῶν

XII.

Porro hoc quoque ad noſtram cognitionem pervenit, quod in Africa & Libya &

Canones Trullani ſive Quiniſexta ...

aliis locis quidam ex iis, qui illic ſunt, religioſiſſimi præſules cum propriis uxoribus, etiam poſtquam ad eos proceſſit ordinatio, una habitare non recuſant, ex eo populis offendiculum & ſcandalum afferentes. Cum itaque ſtudium noſtrum in eo magnopere laboret, ut omnia ad gregis in manus noſtras traditi nobiſque commiſſi utilitatem fiant, nobis viſum eſt, ut nihil ejuſmodi deinceps ullo modo fiat. Hoc autem dicimus, non ad ea abolenda & evertenda quæ apoſtolice antea conſtituta ſunt, ſed populorum ſalutis & ad meliora progreſſionis curam gerentes, & ne ſtatus eccleſiaſticus ullo probro afficiatur. Dicit enim divinus apoſtolus: *Omnia ad Dei gloriam facite: ſine offendiculo eſtote, & Judæis, & Græcis, & Dei eccleſiæ: quemadmodum & ego omnibus in omnibus placeo, non quærens meam utilitatem, ſed multorum, ut ſerventur. Imitatores mei eſtote ſicut & ego Chriſti.* Si quis autem talia agere deprehenſus fuerit, deponatur.

Can. Apoſt.

1. Cor. 10.

XIII

Quoniam Romanæ eccleſiæ pro canone traditum eſſe cognovimus, ut promovendi ad diaconatum, vel presbyteratum, profiteantur ſe non amplius ſuis uxoribus conjungendos, nos antiquum canonem apoſtolicæ perfectionis ordiniſque ſervantes, hominum qui ſunt in ſacris legitima conjugia deinceps quoque firma & ſtabilia eſſe volumus, nequaquam eorum cum uxoribus conjunctionem diſſolventes, vel eos mutua tempore convenienti conſuetudine privantes. Quamobrem ſi quis dignus inventus fuerit, qui hypodiaconus, vel diaconus, vel presbyter ordinetur, is ad talem gradum aſſumi nequaquam prohibeatur, ſi cum legitima uxore cohabitet. Sed neque ordinationis tempore ab eo poſtuletur, ut profiteatur ſe a legitima cum uxore conſuetudine abſtenturum: ne ex eo a Deo conſtitutas & ſua præſentia benedictas nuptias injuria afficere cogamur, evangelica voce exclamante: *Quæ Deus conjunxit, homo non ſeparet:* & Apoſtolo docente, *honorabiles nuptias & torum immaculatum*: & *Alligatus es uxori? ne quære ſolutionem.* Scimus autem, ſicut & qui Carthagine convenerunt, & vitæ miniſtrorum honeſtatis curam gerentes dixerunt, ut ſubdiaconi, qui ſacra myſteria contrectant, & diaconi, & presbyteri ſecundum proprios terminos a conſortibus abſtineant: ut & quod per apoſtolos traditum eſt, & ab ipſa uſque antiquitate ſervatum, nos quoque ſimiliter ſervemus, tempus in omni re ſcientes, & maxime in jejunio & oratione. Oportet enim eos, qui divino altari aſſident, in ſanctorum tractandorum tempore eſſe omnino continentes, ut poſſint id quod a Deo ſimpliciter petunt obtinere. Si quis ergo fuerit auſus præter apoſtolicos canones incitatus aliquem eorum qui ſunt in ſacris, presbyterorum, inquimus, vel diaconorum, vel hypodiaconorum, conjunctione cum legitima uxore & conſuetudine privare, deponatur. Similiter & ſi quis presbyter vel diaconus ſuam uxorem pietatis prætextu ejecerit, ſegregetur: & ſi perſeveret, deponatur.

Can. Apoſt.

Matth. 19.

Heb. 13.

1. Cor. 7.

Concil. Carthag. ...

Αἰκεῖσι θεοφιλέστατοι πρόεδροι συνοικεῖν ταῖς ἰδίαις γαμεταῖς, καὶ μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοὺς προελθοῦσαν χειροτονίαν οὐ παραιτοῦνται· πρόσκομμα τοῖς λαοῖς ἐντεῦθεν τιθέντες καὶ σκάνδαλον. πολλῆς οὖν ἡμῖν σπουδῆς οὔσης τὸ πάντα πρὸς ὠφέλειαν τῶν ὑπὸ χεῖρα ποιμνίων διαπράττεσθαι, ἔδοξεν ὥστε μηδαμῶς τὸ τοιοῦτον ἀπὸ τοῦ νῦν γίνεσθαι. τοῦτο δέ φαμεν, οὐκ ἐπ' ἀθετήσει ἢ ἀνατροπῇ τῶν ἀποστολικῶς προνενομοθετημένων, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας καὶ προκοπῆς τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον τῶν λαῶν προμηθούμενοι, καὶ τοῦ μὴ δοῦναι μῶμόν τινα κατὰ τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως. φησὶ γὰρ ὁ θεῖος ἀπόστολος· πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι· μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. εἰ δέ τις φωραθείη τὸ τοιοῦτον πράττων, καθαιρείσθω.

ιγ'.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἐν τάξει κανόνος παραδεδόσθαι διέγνωμεν, τοὺς μέλλοντας διακόνου ἢ πρεσβυτέρου ἀξιοῦσθαι χειροτονίας καθομολογεῖν, ὡς οὐκέτι ταῖς αὐτῶν συνάπτονται γαμεταῖς· ἡμεῖς τῷ ἀρχαίῳ ἐξακολουθοῦντες κανόνι τῆς ἀποστολικῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως, τὰ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν κατὰ νόμους συνοικέσια καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐρρῶσθαι βουλόμεθα· μηδαμῶς αὐτῶν τὴν πρὸς γαμετὰς συνάφειαν διαλύοντες, ἢ ἀποστεροῦντες αὐτοὺς τῆς πρὸς ἀλλήλους κατὰ καιρὸν τὸν προσήκοντα ὁμιλίας. ὥστε εἴ τις ἄξιος εὑρεθείη πρὸς χειροτονίαν ὑποδιακόνου ἢ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου, οὗτος μηδαμῶς κωλυέσθω ἐπὶ τοιοῦτον βαθμὸν ἐμβιβάζεσθαι, γαμετῇ συνοικῶν νομίμῳ. μήτε μὴν ἐν τῷ τῆς χειροτονίας καιρῷ ἀπαιτείσθω ὁμολογεῖν, ὡς ἀποστήσεται τῆς νομίμου πρὸς τὴν οἰκείαν γαμετὴν ὁμιλίας. ἵνα μὴ ἐντεῦθεν τὸν ἐκ Θεοῦ νομοθετηθέντα καὶ εὐλογηθέντα τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ γάμον καθυβρίζειν ἐκβιασθῶμεν, τῆς τοῦ εὐαγγελίου φωνῆς βοώσης· ἃ ὁ Θεὸς ἔζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω· καὶ τοῦ ἀποστόλου διδάσκοντος· τίμιον τὸν γάμον, καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον. καί· δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν. ἴσμεν δὲ ὥσπερ καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντες, τῆς ἐν βίῳ σεμνότητος τῶν λειτουργῶν τιθέμενοι πρόνοιαν, ἔφασαν, ὥστε τοὺς ὑποδιακόνους τοὺς τὰ ἱερὰ μυστήρια ψηλαφῶντας, καὶ τοὺς διακόνους καὶ πρεσβυτέρους κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους καὶ ἐκ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι, ἵνα καὶ τὸ διὰ τῶν ἀποστόλων παραδοθὲν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχαιότητος κρατηθὲν, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως φυλάττωμεν. καιρὸν ἐπὶ παντὸς ἐπιστάμενοι πράγματος, καὶ μάλιστα νηστείας καὶ προσευχῆς. χρὴ γὰρ τοὺς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἁγίων μεταχειρήσεως ἐγκρατεῖς εἶναι ἐν πᾶσιν, ὅπως δυνηθῶσιν ὃ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἁπλῶς αἰτοῦσιν ἐπιτυχεῖν. εἴ τις οὖν τολμήσοι παρὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας κινούμενος, τινὰ τῶν ἱερωμένων, πρεσβυτέρων φαμὲν ἢ διακόνων ἢ ὑποδιακόνων, ἀποστερεῖν τῆς πρὸς νόμιμον γυναῖκα συναφείας τε καὶ κοινωνίας, καθαιρείσθω. ὡσαύτως καὶ εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλει, ἀφοριζέσθω, ἐπιμένων δὲ καθαιρείσθω.

ιδ'.

ιδ'.

Ὁ τῶν ἁγίων θεοφόρων πατέρων ἡμῶν κρατείτω κανὼν καὶ ἐν τούτῳ, ὥστε πρεσβύτερον πρὸ τῶν λ'. ἐτῶν μὴ χειροτονεῖσθαι, κἂν πάνυ ᾖ ὁ ἄνθρωπος ἄξιος, ἀλλ' ἀποτηρεῖσθαι· ὁ γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ λ'. ἔτει ἐβαπτίσθη, καὶ ἤρξατο διδάσκειν. ὁμοίως μήτε διάκονος πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν, μήτε διακόνισσα πρὸ τῶν μ'. χρόνων χειροτονείσθω.

ιε'.

Ὑποδιάκονος μὴ ἧττον τῶν κ'. χρόνων χειροτονείσθω. εἰ δέ τις τῶν ἐν οἱᾳδηποῦν καταστάσει ἱερατικῇ παρὰ τοὺς ὁρισθέντας χειροτονηθείη χρόνους, καθαιρείσθω.

ιϛ'.

Ἐπειδὴ ἡ τῶν πράξεων βίβλος ἑπτὰ διακόνους ὑπὸ τῶν ἀποστόλων κατασταθῆναι παραδίδωσιν· οἱ δὲ τῆς κατὰ Νεοκαισάρειαν συνόδου οὕτως ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσι παρ' αὐτῶν κανόσι σαφῶς διεξῆλθον, ὅτι διάκονοι ἑπτὰ ὀφείλουσιν εἶναι κατὰ τὸν κανόνα, κἂν πάνυ μεγάλη ἡ πόλις ᾖ. πεισθήσῃ δὲ ἐκ τῆς βίβλου τῶν πράξεων· ἡμεῖς τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ τὸν νοῦν ἐφαρμόσαντες τῶν πατέρων, εὕρομεν ὡς ὁ λόγος αὐτοῖς οὐ περὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων ἦν ἀνδρῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐν ταῖς χρείαις τῶν τραπεζῶν ὑπουργίας, τῆς τῶν πράξεων βίβλου οὕτως ἐχούσης· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων. ταῦτα διερμηνεύων ὁ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, οὕτω διέξεισι· θαυμάσαι ἄξιον πῶς οὐκ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τῇ αἱρέσει τῶν ἀνδρῶν, πῶς οὐκ ἀπεδοκιμάσθησαν ὑπ' αὐτῶν οἱ ἀπόστολοι. ὁποῖον δὲ ἄρα ἀξίωμα εἶχον οὗτοι, καὶ ποίαν ἐδέξαντο χειροτονίαν, ἀναγκαῖον μαθεῖν. ἆρα τὴν τῶν διακόνων; καὶ μὴν τοῦτο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τῶν πρεσβυτέρων ἡ οἰκονομία ἐστί; καίτοι οὐδέπω οὐδεὶς ἐπίσκοπος ἦν, ἀλλ' οἱ ἀπόστολοι μόνοι. ὅθεν οὔτε διακόνων, οὔτε πρεσβυτέρων οἶμαι τὸ ὄνομα εἶναι δῆλον καὶ φανερόν. ἐπὶ τούτοις οὖν κηρύττομεν καὶ ἡμεῖς, ὥστε τοὺς προειρημένους ἑπτὰ διακόνους μὴ ἐπὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων λαμβάνεσθαι κατὰ τὴν προαποδοθεῖσαν διδασκαλίαν, ἀλλὰ τοὺς τὴν οἰκονομίαν τῆς κοινῆς χρείας τῶν τότε συναθροισμένων ἐγχειρισθέντας τούτους ὑπάρχειν, οἳ τύπος ἡμῖν καὶ τούτῳ γεγόνασι τῆς περὶ τοὺς δεομένους φιλανθρωπίας τε καὶ σπουδῆς.

XIV.

Sanctorum divinorumque patrum noſtrorum canon in his quoque valeat, ut presbyter ante triginta annos non ordinetur, etiam ſi ſit homo valde dignus, ſed rejiciatur. Dominus enim Jeſus Chriſtus trigeſimo anno baptizatus eſt, & cœpit docere. Similiter nec diaconus ante viginti quinque annos, nec diaconiſſa ante quadraginta annos ordinetur.

XV.

Subdiaconus ne minor viginti annis ordinetur. Si quis autem in quovis ſacerdotii gradu præter præfinita tempora ordinatus fuerit, deponatur.

XVI.

Quoniam Actuum liber ſeptem diaconos ab apoſtolis conſtitutos eſſe tradit, Neocæſarienſis autem ſynodus ſic in a... editis canonibus aperte diſſeruit, Quod ſeptem debent eſſe diaconi ex canone, etiamſi ſit valde magna civitas, ex libro autem Actuum perſuadeberis: nos cum dicto apoſtolico patrum mentem adaptaſſemus, invenimus eos eſſe locutos non de viris, qui miniſtrant myſteriis, * ſed de miniſterio quod in uſu menſarum adhibebatur, cum liber Actuum ſic habeat: *In diebus illis cum diſcipulorum multitudo creſceret, factum eſt murmur Græcorum adverſus Hebræos, quod deſpicerentur eorum viduæ in miniſterio quotidiano. Duodecim ergo, accerſita diſcipulorum multitudine, dixerunt: Non placet, ut verbo Dei relicto, menſis ſerviamus. Providete ergo, fratres, viros ex vobis, de quibus bonum ſit teſtimonium, ſeptem, Spiritu ſancto & ſapientia plenos, quos in hoc uſu conſtituemus: nos autem in oratione & verbi miniſterio fortiter perſeverabimus. Et placuit ſermo coram omni multitudine, & elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu ſancto, Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum proſelytum Antiochenum, quos ſtatuerunt coram apoſtolis.* Hæc interpretans eccleſiæ doctor Joannes Chryſoſtomus, ſic proſequitur: Eſt operæ pretium admirari, quomodo non eſt ſciſſa multitudo in virorum electione, quomodo non ſunt ab ipſis rejecti ac reprobati apoſtoli. Quamnam autem habebant hi auctoritatem, & quam acceperunt ordinationem, ſcire eſt neceſſarium. Numquid diaconorum? Atqui hoc non eſt in eccleſiis. Sed eſt presbyterorum diſpenſatio? Atqui nullus adhuc erat epiſcopus, ſed ſoli apoſtoli. Unde nec diaconorum, nec presbyterorum nomen exiſtimo apertum eſſe ac manifeſtum. Propter hæc ergo nos quoque prædicamus, ut prædicti ſeptem diaconi non de iis accipiantur qui myſteriis ſerviunt, ut eſt prius expoſita doctrina: ſed eos eſſe quibus fuit concredita ac tradita diſpenſatio communis eorum uſus, * qui tunc collecti fuerant, qui nobis in hoc quoque formæ fuere humanitatis & ſtudii in eos qui indigent.

XVII.

* Sed cum Actis ingeſti erant, * crediderant, inquit Lonſtus. Harduinus.

ANNO CHRISTI 692.

Canones Trullani ſive Quiniſextæ ſynodi

XVII

Quoniam diverſarum eccleſiarum clerici propriis, in quibus ordinati ſunt, relictis eccleſiis, ad alios epiſcopos ſe contulerunt, & ſine proprii epiſcopi ſententia in alienis eccleſiis conſtituti ſunt, & ex eo ipſos reddi inſolentes ac inobedientes evenit: ſtatuimus, ut a menſe Januario præteritæ quartæ indictionis, nullus omnino clericus, in quocumque ſit gradu, poteſtatem habeat ſine proprii epiſcopi ſcripta dimiſſoria, in alienæ eccleſiæ catalogum referri. Qui hoc enim a præſenti nunc tempore non ſervaverit, ſed quod in ſe eſt, eum qui illi manus impoſuit, dedecore affecerit, deponatur & ipſe, & qui eum præter rationem ſuſcepit.

ιζ'.

Ἐπειδήπερ διαφόρων ἐκκλησιῶν κληρικοί τινες, ἐν αἷς ἐχειροτονήθησαν, ἐκκλησίας καταλιπόντες, πρὸς ἑτέρους συνέδραμον ἐπισκόπους, καὶ γνώμης δίχα τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἐν ἀλλοτρίαις κατετάγησαν ἐκκλησίαις· ἐκ τούτου τε συνέβη ἀνυποτάκτους αὐτοὺς καταστῆναι· ὁριζόμεθα, ὥστε ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης ἐπινεμήσεως, μηδένα τῶν ἁπάντων κληρικῶν, κἂν ἐν οἱῳδήποτε τυγχάνῃ βαθμῷ, ἄδειαν ἔχειν ἐκτὸς τῆς τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἐγγράφου ἀπολυτικῆς ἐν ἑτέρᾳ κατατάττεσθαι ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ ὁ μὴ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν παραφυλαττόμενος, ἀλλὰ καταισχύνων τό γε ἐπ' αὐτῷ τὸν τὴν χειροτονίαν αὐτῷ ἐπιτεθεικότα, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ παραλόγως αὐτὸν προσδεξάμενος.

XVIII

Eos qui barbaricæ incurſionis prætextu, vel aliquo alio modo propter aliquam circumſtantiam emigrarunt, clericos, poſtquam modus ille ac circumſtantia ceſſarit, vel barbaricæ incurſiones, propter quas receſſerant, rurſus in ſuas jubemus eccleſias reverti, nec eas diu abſque ulla occaſione relinquere. Si quis autem non, ut præſens vult canon, adierit, ſegregetur, donec ad ſuam eccleſiam redeat. Hoc ipſum autem etiam in eo fiat epiſcopo, qui illum detinet.

ιη'.

Τοὺς προφάσει βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς, ἢ ἄλλως πως ἐκ περιστάσεως μεταναστάσας γενομένους κληρικοὺς, ἡνίκα ἂν ὁ τρόπος αὐτοῖς ἀποπαύσηται, ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαὶ, δι' ἃς τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο, αὖθις ἐν ταῖς οἰκείαις ἐκκλησίαις προστάσσομεν ἐπανέρχεσθαι, καὶ μὴ ἐπὶ πολὺ ταύτας ἀπροφασίστως καταλιμπάνειν. εἰ δέ τις μὴ κατὰ τὸν παρόντα διατίθηται κανόνα, ἀφοριζέσθω μέχρις ἂν πρὸς τὴν οἰκείαν ἐκκλησίαν ἐπαναδράμῃ. τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῷ κατέχοντι αὐτὸν ἐπισκόπῳ γινέσθω.

XIX

Quod oportet eos, qui præſunt eccleſiis, in omnibus quidem diebus, ſed præcipue dominicis omnem clerum & populum docere pietatis & rectæ religionis eloquia, ex divina ſcriptura colligentes intelligentias & judicia veritatis: & non tranſgredientes jam poſitos terminos, vel divinorum patrum traditionem. Sed & ſi ad ſcripturam pertinens controverſia aliqua excitata fuerit, ne eam aliter interpretentur, quam quomodo eccleſiæ luminaria & doctores ſuis ſcriptis expoſuerunt: & majorem ex iis laudem aſſequantur, quam ſi quæ a ſe dicuntur componant, nec dum quandoque ad id hæſitant, ab eo quod convenit, excidant. Per prædictorum enim patrum doctrinam, populi ad eorum quæ ſunt bona & expetenda, & inutilia ac rejicienda, cognitionem venientes, vitam in melius componunt, nec in ignorantiæ vitium delabuntur: ſed doctrinæ mentem adhibentes, ſeipſos ad id, ne mali quid eis accidat, excitant; & imminentium ſuppliciorum metu ſibi ſalutem operantur.

ιθ'.

Ὅτι δεῖ τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτας ἐν πάσαις μὲν ἡμέραις, ἐξαιρέτως δὲ ἐν ταῖς κυριακαῖς, πάντα τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους, ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἀναλεγομένους τὰ τῆς ἀληθείας νοήματά τε καὶ κρίματα, καὶ μὴ παραβαίνοντας τοὺς ἤδη τεθέντας ὅρους, ἢ τὴν ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων παράδοσιν. ἀλλὰ καὶ εἰ γραφικὸς τις ἀνακινηθείη λόγος, μὴ ἄλλως τοῦτον ἑρμηνευέτωσαν, ἢ ὡς ἂν οἱ τῆς ἐκκλησίας φωστῆρες καὶ διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων παρέθεντο, καὶ μᾶλλον ἐν τούτοις εὐδοκιμείτωσαν, ἢ λόγους οἰκείους συντάττοντες· ἵνα μὴ ἔσθ' ὅτε πρὸς τοῦτο ἀπόρως ἔχοντες, ἀποπίπτοιεν τοῦ προσήκοντος. διὰ γὰρ τῆς τῶν προειρημένων πατέρων διδασκαλίας οἱ λαοὶ ἐν γνώσει γινόμενοι τῶν τε σπουδαίων καὶ αἱρετῶν, καὶ τῶν ἀσυμφόρων καὶ ἀποβλήτων, τὸν βίον μεταρρυθμίζουσι πρὸς τὸ βέλτιον, καὶ τῷ τῆς ἀγνοίας οὐχ ἁλίσκονται πάθει· ἀλλὰ προσέχοντες τῇ διδασκαλίᾳ, ἑαυτοὺς πρὸς τὸ μὴ κακῶς παθεῖν παραθήγουσι· καὶ φόβῳ τῶν ἐπηρτημένων τιμωριῶν τὴν σωτηρίαν ἑαυτοῖς ἐξεργάζονται.

XX.

Ne liceat epiſcopo in alia, quæ ad ſe non pertinet, civitate publice docere. Si quis autem hoc facere deprehenſus fuerit, ab epiſcopatu deſiſtat, preſbyteri autem munere fungatur.

κ'.

Μὴ ἐξέστω ἐπισκόπῳ εἰς ἑτέραν τὴν μὴ αὐτῷ προσήκουσαν πόλιν δημοσίᾳ διδάσκειν. εἰ δέ τις φωραθείη τοῦτο ποιῶν, τῆς ἐπισκοπῆς παυέσθω, τὰ δὲ τοῦ πρεσβυτέρου ἐνεργείτω.

XXI.

Qui canonice quorumdam criminum rei facti, & propterea perfectæ ac perpetuæ depoſitioni ſubjecti, in laicorum locum detruſi ſunt, ſiquidem ad converſionem ſua ſpon-

κα'.

Οἱ ἐπὶ ἐγκλήμασι κανονικοῖς ὑπεύθυνοι γινόμενοι, καὶ διὰ τοῦτο παντελεῖ τε καὶ διηνεκεῖ καθαιρέσει ὑποβαλλόμενοι ἐν τῷ τῶν λαϊκῶν ἀπωθούμενοι

1 Zonar. [illegible] Harduinus.

μένοι τούτῳ, οἱ μὲν ἱκουσίως πρὸς ἐπιστροφὴν ὁρῶν-A τες ἀθετοῦσι τὴν ἁμαρτίαν, δι᾽ ἣν τῆς χάριτος ἐξεπεπτώκασι, καὶ ταύτης πόῤῥω ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς καθιστῶσι, τῷ τῷ κλήρῳ κειρέσθωσαν σχήματι. εἰ δὲ μὴ τοῦτο αὐθαιρέτως αἱρήσονται, καθάπερ οἱ λαϊκοὶ τὴν κόμην ἐπιτρεφέτωσαν· ὡς τὴν ἐν κόσμῳ ἀναστροφὴν τῆς οὐρανίου ζωῆς προτιμήσαντες.

κβʹ.

Τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένους, εἴτε ἐπισκόπους, εἴτε οἱουσδήποτε κληρικοὺς, καὶ οὐ κατὰ δοκιμασίαν καὶ τὴν τοῦ βίου αἵρεσιν, καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς χειροτονοῦντας.

κγʹ.

B Περὶ τοῦ μηδένα εἴτε ἐπίσκοπον, εἴτε πρεσβύτερον, ἢ διάκονον τῆς ἀχράντου μεταδιδόντα κοινωνίας παρὰ τοῦ μετέχοντος εἰσπράττειν τῆς τοιαύτης μεταλήψεως χάριν ὀβολοὺς ἢ εἶδος τὸ οἱονοῦν. οὐδὲ γὰρ πεπραμένη ἡ χάρις, οὐδὲ χρήμασι τὸν ἁγιασμὸν τοῦ πνεύματος μεταδιδόαμεν· ἀλλὰ τοῖς ἀξίοις τοῦ δώρου ἀπανούργευτως μεταδοτέον. εἰ δὲ φανείη τις τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀπαιτῶν ὧ μεταδίδωσι τῆς ἀχράντου κοινωνίας, τὸ οἱονοῦν εἶδος, καθαιρείσθω, ὡς τῆς Σίμωνος ζηλωτὴς πλάνης καὶ κακουργίας.

κδʹ.

C Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι, ἢ μοναχῶν, ἐν ἱπποδρομίαις ἀπιέναι, ἢ θυμελικῶν παιγνίων ἀνέχεσθαι. ἀλλ᾽ εἴ καί τις κληρικὸς κληθείη ἐν γάμῳ, ἡνίκα τὰ πρὸς ἀπάτην εἰσέλθοιεν παίγνια, ἐξανιστάσθω, καὶ αὐτίκα ἀναχωρείτω, οὕτω τῆς τῶν πατέρων ἡμῶν προσταττούσης διδασκαλίας. εἰ δέ τις ἐπὶ τούτῳ ἁλῷ, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

κεʹ.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα, τὰς καθ᾽ ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας, ἢ ἐγχωρίους μένειν ἀπαρασαλεύτους παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις, καὶ μάλιστα εἰ τριακονταετῆ χρόνον αὐτὰς ἀβιάστως διακατέχοντες ᾠκονόμησαν. εἰ δὲ ἐντὸς τῶν τριακονταετῶν γεγένηταί τις, ἢ γένηται περὶ αὐτῶν ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικῆσθαι περὶ τούτου κινεῖν παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας.

D

κϛʹ.

Πρεσβύτερον τὸν κατὰ ἄγνοιαν ἀθέσμῳ γάμῳ περιπαρέντα, καθέδρας μὲν μετέχειν κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κανόνος ἡμῖν νομοθετηθέντα, τῶν δὲ λοιπῶν ἐνεργειῶν ἀπέχεσθαι· ἀρκετὴ γὰρ τῷ τοιούτῳ ἡ συγγνώμη. εὐλογεῖν δὲ ἕτερον τὸν τὰ οἰκεῖα τημελεῖν ὀφείλοντα τραύματα, ἀνακόλουθον· εὐλογία γὰρ ἁγιασμοῦ μετάδοσίς ἐστι· ὁ δὲ τοῦτον μὴ ἔχων διὰ τὸ τῆς ἀγνοίας παράπτωμα, E πῶς ἑτέρῳ μεταδώσει, μήτε τοίνυν δημοσίᾳ μήτε ἰδίᾳ εὐλογείτω, μήτε τὸ κυρίου σῶμα διανεμέτω, ἀλλ᾽ ἀρκούμενος τῇ προεδρίᾳ προσκλαιέτω τῷ κυρίῳ συγχωρηθῆναι αὐτῷ τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας ἀνόμημα. πρόδηλον γὰρ ὡς ὁ τοιοῦτος ἄθεσμος γάμος διαλυθήσεται, καὶ οὐδαμῶς ὁ ἀνὴρ μετουσίαν ἕξει πρὸς τὴν, δι᾽ ἣν τῆς ἱερᾶς ἐνεργείας ἐστέρηται.

A te reſipiſcentes peccatum [1] defleant, propter quod a gratia exciderunt, & ab eo ſe penitus alienos efficiunt, clerici habitu tondeantur. Sin autem non ſua ſponte hoc elegerint, comam ſicut laici nutriant, utpote qui mundanam converſationem vitæ cœleſti præpoſuerint.

XXII.

Eos qui pecuniis ordinantur, ſive epiſcopos, ſive quoſcumque clericos, & non per examinationem ac vitæ electionem, deponi jubemus, ſed & etiam qui ordinaverunt.

XXIII.

B Ut nullus ſive epiſcopus, ſive presbyter ſive diaconus, immaculatam præbens communionem, ab eo qui communicat, ejus participationis gratia obulos, vel quamvis aliam ſpeciem exigat. Non eſt enim venalis gratia, nec pro pecuniis Spiritus ſanctificationem impartimur: ſed ea iis qui digni ſunt, abſque ulla eſt calliditate communicanda. Si quis autem eorum, qui ſunt in cleri catalogo, ab eo cui immaculatam impertit communionem, ullam ſpeciem exigere viſus fuerit, deponatur, ut ſimoniaci erroris & maleficii æmulator.

XXIV.

Ne cui liceat eorum, qui in ſacerdotali C ordine enumerantur, vel monachorum, in equorum curriculis ſubſiſtere, vel ſcenicos ludos ſuſtinere. Sed & ſi quis clericus ad nuptias vocetur, quando ad deceptionem comparata ludicra ingreſſa fuerint, ſurgat & diſcedat, patrum noſtrorum ſic jubente doctrina. Si quis autem ejus rei convictus fuerit, vel ceſſet, vel deponatur.

XXV.

Præterea renovamus etiam canonem, qui dicit agreſtes & quæ ſunt in provincia parochias inconcuſſas manere apud epiſcopos, qui eas poſſident: maxime, ſi triginta annorum ſpatio eas ſine vi poſſidentes adminiſtraverint. Si autem intra triginta annos D fuit vel fuerit aliqua de iis controverſia, licere iis, qui ſe injuria affectos dicunt, de eo actionem movere apud ſynodum provinciæ.

XXVI.

Presbyterum, qui per ignorantiam illicitis nuptiis eſt implicatus, eſſe quidem cathedræ participem, ſecundum ea quæ ſunt nobis a ſacro canone decreta, a reliquis autem operationibus abſtinere. Ei enim, qui eſt talis, ſatis eſt ſi venia detur. Ut is autem alii benedicat qui debet propria curare vulnera, non eſt conſentaneum. Benedictio enim eſt ſanctificationis impertitio: Qui autem id non habet propter delictum E ex ignorantia, quomodo alteri impertiet? Nec ergo publice, nec privatim benedicat, nec Chriſti corpus aliis diſtribuat, (nec aliquod aliud miniſterium obeat) ſed præſidentia contentus domino defleat, ut illi ex ignorantia peccatum remittatur. Manifeſtum enim eſt, quod tale illicitum conjugium diſſolvetur, nec vir cum ea ullo modo conſuetudinem habebit, propter quam ſacra operatione privatus eſt.

XXVII.

[1] Vel *dewerunt*. Sic *ſcilicet* Deus *filium* ſuum … in formula fidei anni 359. Euſebio & Hypatio Coſſ. *Harduinus*.

ANNO CHRISTI 692

XXVII.

Nullus eorum, qui in cleri catalogum relati ſunt, veſtem ſibi non convenientem induat, neque in civitate degens, neque iter ingrediens: ſed utatur veſtibus, quæ iis, qui in clerum relati ſunt, attributæ fuere. Si quis autem tale quid fecerit, una ſeptimana ſegregetur.

κζ.

Μηδεὶς τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀνοίκειον ἐσθῆτα ἀμφιεννύσθω, μήτε ἐν πόλει διάγων, μήτε ἐν ὁδῷ βαδίζων· ἀλλὰ στολαῖς κεχρήσθω ταῖς ἤδη τοῖς ἐν κλήρῳ καταλεγομένοις ἀπονεμηθείσαις. εἰ δέ τις διαπράξειτο τὸ τοιοῦτον, ἐπὶ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω.

XXVIII.

Can. Apoſt. 4.

Quoniam in diverſis eccleſiis intelleximus, uva ad altare allata, ex quadam quæ invaluit conſuetudine, miniſtros hanc incruento oblationis ſacrificio conjungentes, utraque ſimul populo diſtribuere: decernimus, ut nullus ſacerdos hoc amplius faciat: ſed ad vivificationem & peccatorum remiſſionem ſolam oblationem populo impertiat: tanquam primitias autem uvæ allationem exiſtimantes, ſacerdotes eam ſeorſum benedicentes, petentibus impertire ad fructuum datoris gratiarum actionem, per quos corpora noſtra divina diſpoſitione augentur & aluntur. Si quis autem clericus præter hæc decreta fecerit, deponatur.

κη.

Ἐπειδὴ ἐν διαφόροις ἐκκλησίαις μεμαθήκαμεν σταφυλὰς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ προσφερομένας, κατά τι κρατῆσαν ἔθος, τοὺς λειτουργοὺς ταύτην τῇ ἀναιμάκτῳ τῆς προσφορᾶς θυσίᾳ συνάπτοντας, οὕτως ἅμα τῷ λαῷ διανέμειν ἀμφότερα· συνείδομεν, ὡς μηκέτι τοῦτό τινα τῶν ἱερωμένων ποιεῖν· ἀλλ' εἰς ζωοποίησιν καὶ ἁμαρτιῶν ἄφεσιν τῷ λαῷ τῆς προσφορᾶς μόνης μεταδιδόναι· ὡς ἀπαρχὴν δὲ τὴν τῆς σταφυλῆς λογιζομένους προσένεξιν, ἰδικῶς τοὺς ἱερέας εὐλογοῦντας τοῖς αἰτοῦσι ταύτης μεταδιδόναι πρὸς τὴν τοῦ δοτῆρος τῶν καρπῶν εὐχαριστίαν, δι' ὧν τὰ σώματα ἡμῶν κατὰ τὸν θεῖον ὅρον αὔξεταί τε καὶ τρέφεται. εἴ τις οὖν κληρικὸς παρὰ τὰ τεταγμένα ποιήσει, καθαιρείσθω.

XXIX.

Carthag. III. can. 29.

Carthaginenſis ſynodi canon dicit, ut ſacroſancta altaris non niſi a ſobriis hominibus peragantur, excepto uno die in anno, in quo cœna domini peragitur; tunc fortaſſe propter aliquas in iis locis occaſiones eccleſiæ utiles ſanctis illis patribus hac diſpenſatione uſis. Cum nihil ergo nos inducat, ut accuratam obſervationem relinquamus, ſtatuimus apoſtolicas ac paternas traditiones ſequentes, non oportere in quadrageſimæ poſtrema ſeptimana quinta feria jejunium ſolvere, & totam quadrageſimam injuria afficere.

κθ.

Ὁ τῶν ἐν Καρθαγένῃ διαγορεύει κανών, ὥστε τὰ τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου εἰ μὴ ὑπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων μὴ ἐπιτελεῖσθαι, ἐξῃρημένης μιᾶς ἐτησίας ἡμέρας, ἐν ᾗ τὸ κυριακὸν δεῖπνον ἐπιτελεῖται· ἴσως τὴν τοιαύτην διά τινας κατὰ τοὺς τόπους προφάσεις τῇ ἐκκλησίᾳ λυσιτελεῖς τῶν θείων ἐκείνων πατέρων τῇ τοιαύτῃ χρησαμένων οἰκονομίᾳ, μηδενὸς οὖν ἡμᾶς ἐνάγοντος καταλιπεῖν τὴν ἀκρίβειαν, ὁρίζομεν ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἑπόμενοι παραδόσεσι, μὴ δεῖν ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τῇ ὑστάτῃ ἑβδομάδι τὴν πέμπτην λύειν, καὶ ὅλην τὴν τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζειν.

XXX.

Can. 5. Apoſt.

Ad eccleſiæ ædificationem omnia facere volentes, etiam ſacerdotes qui ſunt in barbaricis eccleſiis, complecti cura conſtituimus. Quare ſi apoſtolicum canonem de uxore non ejicienda pietatis ac religionis prætextu, ſe ſupergredi debere exiſtimant, & ultra ea quæ ſunt conſtituta, facere: & ideo communi cum ſuis conſortibus conventione & conſenſu inito, a mutua conſuetudine abſtinent, ſtatuimus eos non amplius cum illis ullo modo cohabitare debere, ut ex eo nobis perfectam ſui promiſſi demonſtrationem præbeant. Hoc autem illis non propter aliud, quam propter eorum puſillanimitatem, extraneoſque ac non ſatis firmos mores conceſſimus.

λ.

Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας βουλόμενοι διαπράττεσθαι, καὶ τοὺς ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἐκκλησίαις ἱερέας οἰκονομεῖν διεγνώκαμεν· ὥστε εἰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα περὶ τοῦ προφάσει εὐλαβείας τὴν οἰκείαν γαμετὴν μὴ ἐκβάλλειν, ὑπερβαίνειν οἴονται δεῖν, καὶ πέρα τῶν ὁρισθέντων ποιεῖν, καὶ ἐκ τούτου μετὰ τῶν οἰκείων συμφωνοῦντες συμβίων, τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας ἀπέχονται, ὁρίζομεν τούτους μηκέτι ταύταις συνοικεῖν καθ' οἱονδήτινα τρόπον· ὡς ἂν ἡμῖν ἐντεῦθεν ἐντελῆ τῆς ἐπαγγελίας παρέξωσι τὴν ἀπόδειξιν. πρὸς τοῦτο δὲ αὐτοῖς οὐ δι' ἄλλο τι, ἢ διὰ τὴν τῆς γνώμης μικροψυχίαν, καὶ τὸ τῶν ἠθῶν ἀπεξενωμένον καὶ ἀπαγὲς ἐνδεδώκαμεν.

XXXI.

Laod. can. 58.

Clericos, qui in oratoriis, quæ ſunt intra domos, ſacra faciunt, vel baptizant; hoc illius loci epiſcopi ſententia facere debere decernimus. Quare ſi quis clericus hoc non ſic ſervaverit, deponatur.

λα.

Τοὺς ἐν εὐκτηρίοις οἴκοις ἔνδον οἰκίας τυγχάνουσι λειτουργοῦντας ἢ βαπτίζοντας κληρικούς, ὑπὸ γνώμην τοῦτο πράττειν τοῦ κατὰ τόπον ἐπισκόπου ὁρίζομεν. ὥστε εἴ τις κληρικὸς μὴ τοῦτο οὕτω παραφυλάττοι, καθαιρείσθω.

XXXII.

In Matth. cap. 26. homil. 83.

Quoniam ad noſtram cognitionem pervenit quod in Armeniorum regione vinum tantum in ſacra menſa offerunt, aquam illi non miſcentes qui incruentum ſacrificium peragunt, adducentes eccleſiæ doctorem Joannem Chryſoſtomum, hæc dicentem in interpretatione evangelii ſecundum Matthæum:

λβ.

Ἐπειδὴ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ οἶνον μόνον ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ προσάγουσιν, ὕδωρ αὐτῷ μὴ μιγνύντες οἱ τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελοῦντες, προτιθέμενοι τὸν τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, φάσκοντα διὰ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγ-

ANNO CHRISTI 692.

εὐαγγελίου ἑρμηνείας ταυτί. τί δή ποτε οὐχ ὕδωρ ἔπιεν ἀναστάς, ἀλλ' οἶνον; ἄλλην αἵρεσιν πονηρὰν πρόρριζον ἀνασπῶν· ἐπειδὴ γάρ εἰσί τινες ἐν τοῖς μυστηρίοις ὕδατι κεχρημένοι, δεικνὺς ὅτι καὶ ἡνίκα τὰ μυστήρια παρέδωκε, καὶ ἡνίκα ἀναστὰς χωρὶς μυστηρίων ψιλὴν τράπεζαν παρετίθετο, οἴνῳ ἐχρῆτο, ἐκ τοῦ γεννήματος, φησί, τῆς ἀμπέλου. ἄμπελος δὲ οἶνον, οὐχ ὕδωρ γεννᾷ. ἐκ τούτου τὸν διδάσκαλον οἴονται ἀνατρέπειν τὴν τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἱερᾷ θυσίᾳ προσαγωγήν. ὡς ἂν μὴ ἀπὸ τοῦ νῦν κατέχοιντο τῇ ἀγνοίᾳ, τὴν τοῦ πατρὸς διάνοιαν ὀρθοδόξως ἀνακαλύπτομεν. τῆς γὰρ πονηρᾶς τῶν Ὑδροπαραστατῶν αἱρέσεως παλαιᾶς ὑπαρχούσης, οἳ ἀντὶ οἴνου μόνῳ τῷ ὕδατι ἐν τῇ οἰκείᾳ θυσίᾳ κέχρηνται, διασκελίζων οὗτος ὁ θεοφόρος ἀνὴρ τὴν παράνομον τῆς τοιαύτης αἱρέσεως διδαχήν, καὶ δεικνὺς ὡς ἐξ ἐναντίας τῆς ἀποστολικῆς ἔρχονται παραδόσεως, τὸν εἰρημένον κατεσκεύασε λόγον. ἐπεὶ καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, ἔνθα τὴν ποιμαντικὴν ἐνεχειρίσθη ἡγεμονίαν, ὕδωρ οἴνῳ μίγνυσθαι παρέδωκεν, ἡνίκα τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελεῖσθαι δέησειεν, τὴν ἐκ τῆς τιμίας πλευρᾶς τοῦ λυτρωτοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἐξ αἵματος καὶ ὕδατος κρᾶσιν παραδεικνύς, ἥτις εἰς ζωοποίησιν παντὸς τοῦ κόσμου ἐξεχύθη, καὶ ἁμαρτιῶν ἀπολύτρωσιν, καὶ κατὰ πᾶσαν δὲ ἐκκλησίαν, ἔνθα οἱ πνευματικοὶ φωστῆρες ἐξέλαμψαν, αὕτη ἡ θεόσδοτος αὕτη τάξις κρατεῖ. καὶ γὰρ καὶ Ἰάκωβος ὁ κατὰ σάρκα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀδελφός, ὃς τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἐκκλησίας πρῶτος τὸν θρόνον ἐπιστεύθη, καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἀρχιεπίσκοπος, οὗ τὸ κλέος κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διέδραμεν, ἐγγράφως τὴν μυστικὴν ἡμῖν ἱερουργίαν παραδεδωκότες, οὕτω τελειοῦν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ ἐξ ὕδατός τε καὶ οἴνου τὸ ἱερὸν ποτήριον ἐκδεδώκασι. καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συναχθέντες ὅσιοι πατέρες οὕτω ῥητῶς ἐπεμνήσθησαν· ἵνα ἐν τοῖς ἁγίοις μηδὲν πλέον τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου προσενεχθείη, ὡς αὐτὸς ὁ κύριος παρέδωκε, τουτέστιν ἄρτου καὶ οἴνου ὕδατι μεμιγμένου. εἴ τις οὖν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος μὴ κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τάξιν ποιεῖ, καὶ ὕδωρ οἴνῳ μιγνὺς οὕτω τὴν ἄχραντον προσάγει θυσίαν, καθαιρείσθω, ὡς ἀτελῶς τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλων, καὶ καινίζων τὰ παραδεδομένα.

Quamobrem non aquam bibit cum reſurrexit, ſed vinum? improbam ſane hæreſim radicitus extirpans. Quoniam enim nonnulli aqua in myſteriis uſi ſunt, oſtendens quod & quando myſteria tradidit, & quando poſtquam reſurrexiſſet, abſque myſteriis ſolam ac nudam menſam appoſuit, uſus eſt vino, ex genimine, inquit, vitis. vitis autem vinum, non aquam generat. Et ex eo aquæ in ſacro ſacrificio adjunctionem doctorem ſubvertere exiſtimant: ut non ab hoc tempore in poſterum ignorantia teneantur, patris ſententiam orthodoxæ aperimus. Cum enim improba Hydroparaſtatarum, hoc eſt eorum qui aquam offerebant, antiqua eſſet hæreſis, qui loco vini ſola aqua in proprio ſacrificio uſi ſunt, refellens hic vir divinus deteſtabilem ejuſmodi hæreſis doctrinam, & oſtendens quod directe apoſtolicæ traditioni adverſatur, id quod jam dictum eſt affirmavit. Nam & ſuæ eccleſiæ, ubi eſt illi paſtoralis adminiſtratio tradita, aquam vino miſcendam tradidit, quando incruentum peragi ſacrificium oportet, ex pretioſo Chriſti noſtri redemptoris latere ex ſanguine & aqua contemperationem oſtendens, quæ in totius mundi vivificationem effuſa eſt, & peccatorum redemptionem. Et omni etiam eccleſia, ubi ſpiritalia lumina refulſerunt, hic ordo divinitus traditus ſervatur. Nam & Jacobus Chriſti domini noſtri ſecundum carnem frater, cui Hieroſolymitanæ eccleſiæ thronus primum eſt creditus: & Baſilius Cæſareenſium eccleſiæ archiepiſcopus, cujus gloria omnem terrarum orbem pervaſit, myſtico nobis in ſcriptis tradito ſacrificio, ita conſecrandum in divina miſſa ex aqua & vino ſacrum calicem ediderunt. Et qui Carthagine convenerunt ſancti patres his verbis aperte & præciſe mentionem fecere: Ut in ſanctis nihil plus quam corpus & ſanguis domini offeratur, ut ipſe dominus tradidit, hoc eſt, panis & vinum aqua mixtum. Si quis ergo epiſcopus vel presbyter non ſecundum traditum ab apoſtolis ordinem facit, & aquam vino miſcens, ſic immaculatum offert ſacrificium, deponatur, ut imperfecte myſterium enuncians, & quæ tradita ſunt innovans.

λγ'.

Ἐπειδήπερ ἔγνωμεν ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ μόνους ἐν κλήρῳ τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ καταταττομένους, Ἰουδαϊκοῖς ἔθεσιν ἑπομένων τῶν τοῦτο πραττόντων, ἐγχειρουμένων, τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ μὴ ἀποκειρομένους ἱεροψάλτας καὶ ἀναγνώστας τοῦ θείου νόμου καθίστασθαι· ὡρίσαμεν ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ ἐξεῖναι τοῖς εἰς κλῆρον βουλομένοις προάγειν τινὰς εἰς τὸ γένος ἀποβλέπειν τοῦ προχειριζομένου, ἀλλὰ δοκιμάζοντας, εἰ ἄξιοι εἰσὶ κατὰ τοὺς τεθέντας ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ὅρους ἐν κλήρῳ καταλεγῆναι, τούτους ἐκκλησιαστικῶς προχειρίζεσθαι, εἴτε καὶ ἐκ προγόνων γεγόνασιν ἱερέων, εἴτε καὶ μή· ἀλλὰ μηδέ τινα τῶν ἁπάντων συγχωρεῖν ἐπ' ἄμβωνος κατὰ τὴν τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων τάξιν, τοὺς θείους τῷ λαῷ λόγους ὑποφωνεῖν, εἰ μήτι ἂν ἱερατικῇ κουρᾷ χρήσηται ὁ τοιοῦτος, καὶ τὴν εὐλογίαν ὑπὸ τοῦ οἰκείου ποιμένος κανονικῶς ὑποδέξηται. εἰ

XXXIII

Quoniam cognovimus in Armeniorum regione eos ſolum in cleri ordinem referri, qui ſunt ex genere ſacerdotali, iis qui hoc facere aggrediuntur, mores Judaicos ſequentibus; nonnullos autem eorum, etiam non tonſos, ſacros cantores & divinæ legis lectores conſtitui: decernimus, ut deinceps non liceat iis, qui volunt aliquos ad clerum adducere, ad ejus cui manus imponitur, genus reſpicere. ſed examinantes an digni ſint juxta expoſita in ſacris canonibus decreta, in cleri catalogum referri, ut eos eccleſiaſtice promoveant, ſive ſint ex majoribus ſuis ſacerdotibus, ſive non. Sed etiam, ut nulli ex omnibus permittant, juxta ordinem eorum qui ſunt in clericorum ordinem relati, populo in ſuggeſtu divinas ſcripturas recitare, niſi is ſacerdotali tonſura uſus fuerit, & benedictionem a ſuo paſtore canonice ſuſceperit. Si quis autem

præ

præter hæc facere deprehenſus fuerit, ſe gregetur.

Canones Trullani

XXXIV.

Porro autem cum & hoc canon ſacerdotalis aperte edicat: quod conjurationis vel ſodalitatis crimen etiam ab externis legibus vetitum, multo autem magis hoc fieri in eccleſia prohibere oportet: nos quoque obſervare ſtudemus, ut ſi qui clerici aut monachi inventi* ſint vel conjurantes, vel ſodalitates ineuntes, vel adverſus epiſcopos vel conclericos aliquid ſtruentes, a proprio gradu omnino excidant.

XXXV.

Chalced. can.

B Nulli omnium metropolitanorum liceat, mortuo epiſcopo, qui ejus throno ſubeſt, res ipſius, vel eccleſiæ ejus auferre, vel ſibi vendicare, ſed ſint ſub cuſtodia cleri eccleſiæ, cui defunctus præfuit, uſque ad alterius epiſcopi promotionem: præterquam ſi in eadem eccleſia non relicti ſint clerici. Tunc enim metropolitanus ea non diminuta ſervabit, ordinando epiſcopo omnia reddens.

XXXVI.

C Renovantes quæ a ſanctis centum quinquaginta patribus in hac a Deo conſervanda & regia urbe convenerunt, & ſexcentorum triginta qui Chalcedone convenere, conſtituta ſunt; decernimus, ut thronus Conſtantinopolitanus æqualia privilegia cum antiquæ Romæ throno obtineat, & in eccleſiaſticis ut ille rebus magnifiat, ut qui ſit ſecundus poſt illum. Poſt quem magnæ Alexandrinorum civitatis numeretur thronus: deinde Antiochiæ, & poſt eum Hieroſolymitanæ civitatis.

XXXVII.

D Quoniam diverſis temporibus barbaricæ incurſiones fuere, & ex eo plurimæ civitates infidelibus ſubjugatæ fuere, ut ideo non poſſit ejus civitatis præſul poſtquam ordinatus fuerit, ſuum thronum apprehendere, & in eo in ſacerdotali conſtitutione collocari, & ſic pro ea quæ invaluit conſuetudine ordinationes & omnia, quæ ad epiſcopum pertinent, agere & tractare: nos honorem ac venerationem ſacerdotio ſervantes, & Gentilem injuriam nequaquam ad eccleſiaſticorum jurium perniciem exerceri volentes; eos qui ſic ordinati ſunt, & propter prædictam cauſam in ſuis thronis non ſunt conſtituti, ut abſque ullo ex ea re præjudicio conſerventur, decrevimus; ut & diverſorum clericorum ordinationes canonice faciant, & E præſidentiæ auctoritate ſecundum proprium ſtatum utantur, & ſit firma ac legitima quæcumque ab eis procedit adminiſtratio. Non enim a tempore neceſſitatis exacta juris obſervatione circumſcripta, diſpenſationis terminus circumſcribetur.

XXXVIII.

Canonem qui a patribus factus eſt, nos quoque obſervamus, qui ſic edicit: Si qua civitas ab imperiali poteſtate innovata eſt,

---

A δέ τις εὑρεθῇ παρὰ τὰ γεγραμμένα ποιῶν, ἀφοριζέσθω.

λδ'.

Καὶ τοῦτο δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κανόνος σαφῶς διαγορεύοντος, ὡς τὸ τῆς συνωμοσίας ἢ φατρίας ἔγκλημα καὶ παρὰ τῶν ἔξω νόμων κεκώλυται, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦτο γίνεσθαι ἀπαγορεύειν προσήκει, καὶ ἡμεῖς φυλάττειν σπουδάζομεν ὡς εἴ τινες κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ εὑρεθεῖεν ἢ συνομνύμενοι, ἢ φατριάζοντες ἢ κατασκευὰς τυρεύοντες ἐπισκόποις ἢ συγκληρικοῖς, ἐκπιπτέτωσαν πάντῃ τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

λε'.

B Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν πάντων μητροπολιτῶν τελευτῶντος ἐπισκόπου τελοῦντος, ὑπὸ τὸν κατ' αὐτὸν θρόνον τὰ αὐτοῦ πράγματα ἢ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἀφαιρεῖσθαι, ἢ σφετερίζεσθαι· ἀλλ' ὑπὸ παραφυλακὴν ἔστωσαν τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας, ἧς ὁ τελευτήσας ἐτύγχανε πρόεδρος, μέχρι τῆς ἑτέρου ἐπισκόπου προαγωγῆς· ἐκτὸς εἰ μὴ κληρικοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπελείφθησαν. Τηνικαῦτα γὰρ ὁ μητροπολίτης ταῦτα παραφυλάξει ἀμείωτα, τῷ χειροτονηθησομένῳ ἐπισκόπῳ πάντα ἀποδιδούς.

λϛ'.

C Ἀνανεούμενοι τὰ παρὰ τῶν ρν'. ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ταύτῃ καὶ βασιλίδι πόλει συνεληλυθότων, καὶ τῶν χλ'. τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων νομοθετηθέντα, ὁρίζομεν, ὥστε τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων τοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης θρόνου, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκεῖνον μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ὑπάρχοντα· μεθ' ὃν ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἀριθμείσθω θρόνος· εἶτα ὁ τῆς Ἀντιοχέων, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως.

λζ'.

D Ἐπειδὴ κατὰ διαφόρους καιροὺς βαρβαρικαὶ γεγόνασιν ἔφοδοι, καὶ πλεῖσται πόλεις ἐντεῦθεν ὑποχείριοι τοῖς ἀνόμοις κατέστησαν, ὡς ἐντεῦθεν μὴ δυνηθῆναι τὸν μετὰ τῆς τοιαύτης πόλεως πρόεδρον τὴν ἐπ' αὐτῷ χειροτονίαν τὸν οἰκεῖον θρόνον καταλαβεῖν, καὶ ἐν αὐτῷ ἱερατικῇ καταστάσει ἐνιδρυνθῆναι· καὶ οὕτω κατὰ τὸ κρατῆσαν ἔθος, τὰς χειροτονίας, καὶ πάντα ἃ τῷ ἐπισκόπῳ ἀνήκει, πράττειν καὶ μεταχειρίζεσθαι. ἡμεῖς τὸ τίμιον καὶ σεβάσμιον τῇ ἱερωσύνῃ φυλάσσοντες, καὶ μηδαμῶς πρὸς λύμην τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων τὴν ἐθνικὴν ἐπήρειαν ἐνεργεῖσθαι βουλόμενοι, τοῖς οὕτω χειροτονηθεῖσι, καὶ διὰ τὴν προκειμένην αἰτίαν ἐν τοῖς ἑαυτῶν μὴ καταστᾶσι θρόνοις, τὸ ἀπρόκριτον τηρεῖσθαι συνεωράκαμεν, ὥστε καὶ χειροτονίας κληρικῶν διαφόρων κανονικῶς ποιεῖν, καὶ τῇ E τῆς προεδρίας αὐθεντίᾳ κατὰ τὸν ἴδιον ὅρον κεχρῆσθαι, καὶ βεβαίαν καὶ νενομισμένην εἶναι πᾶσαν ἐπ' αὐτῶν προϊοῦσαν διοίκησιν. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ τῆς ἀνάγκης καιροῦ τῆς ἀκριβείας περιγραφείσης, ὁ τῆς οἰκονομίας ὅρος περιορισθήσεται.

λη'.

Τὸν ἐκ τῶν πατέρων τεθέντα κανόνα καὶ ἡμεῖς παραφυλάττομεν, τὸν οὕτω διαγορεύοντα· εἴ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις, ἢ αὖ-

θις

ANNO CHRISTI

θῇ καινισθῇ, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις A καὶ ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τάξις ἀκολουθείτω.

λθʹ.

Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ τῆς Κυπρίων νήσου προέδρου ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπαρχίαν διά τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους, διά τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας, καὶ καθαρῶς τοῖς σκήπτροις τοῦ Χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι, τῆς εἰρημένης μεταναστάντος νήσου προνοίᾳ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως, συνορῶμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα φυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων θεοφόρων πατέρων τῷ θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου B ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια· ὥστε τὴν νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντινουπόλεως[1]· καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον πάντων προεδρεύειν τῶν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας, καὶ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων τῶν οἰκείων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. τὰ γὰρ ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ ἔθη καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασι, τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ἰουστινιανουπόλεως, μιμήσει τῶν λοιπῶν ἁπάντων ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν λεχθέντα θεοφιλέστατον πρόεδρον C Ἰωάννην. ὑφ' οὗ χρείας καλούσης καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος χειροτονηθήσεται.

μʹ.

Ἐπειδὴ τῷ Θεῷ κολλᾶσθαι διὰ τῆς ἐκ τῶν τοῦ βίου θορύβων ἀναχωρήσεως λίαν ἐστὶ σωτήριον, χρὴ μὴ ἀνεξετάστως ἡμᾶς παρὰ τὸν καιρὸν τοὺς τὸν μονήρη βίον ἐπαγγελλομένους προσίεσθαι, ἀλλὰ τὸν παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν πατέρων ὅρον καὶ ἐν αὐτοῖς φυλάττειν· ὥστε τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατὰ Θεὸν βίου τότε προσίεσθαι δεῖ, ὡς ἤδη βεβαίαν, καὶ ἀπὸ γνώσεως καὶ κρίσεως γινομένην, μετὰ τὴν τοῦ λόγου · ἔστω τοίνυν ὁ μέλλων τὸν μοναχικὸν D ὑπέρχεσθαι ζυγὸν οὐχ ἧττον ἢ δεκαετής, ἐν τῷ προέδρῳ κειμένης καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ δοκιμασίας, εἰ τὸν χρόνον αὐτῷ αὐξηθῆναι λυσιτελέστερον ἡγεῖται πρὸς τὴν ἐν τῷ μονήρει βίῳ εἰσαγωγὴν καὶ κατάστασιν. εἰ γὰρ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ κανόσι τὴν ἑκουσίως ἑαυτὴν προσαγαγοῦσαν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν παρθενίαν ἀσπαζομένην τὴν ἑπτακαιδέκατον διανύσασαν χρόνον τῷ τῶν παρθένων τάγματι ἐγκρίνεσθαι νομοθετεῖ, ἀλλ' οὖν τῷ περὶ τῶν χηρῶν τε καὶ διακονισσῶν παραδείγματι κατακολουθήσαντες, εἰς τὸν εἰρημένον χρόνον ἀναλόγως τοὺς τὸν μονήρη βίον ἑλομένους τεθεσπίκαμεν. ἐν γὰρ τῷ θείῳ ἀποστόλῳ γέγραπται, ἑξή- E κοντα ἐτῶν τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καταλέγεσθαι χήραν. οἱ δὲ ἱεροὶ κανόνες τεσσαράκοντα ἐτῶν τὴν διακόνισσαν χειροτονεῖσθαι παραδεδώκασι, τὴν ἐκκλησίαν χάριτι θείᾳ κραταιοτέραν γινομένην, καὶ ἐπὶ τὸ πρόσω βαίνουσαν ἑωρακότες, καὶ τὸ τῶν πιστῶν πρὸς τὴν τῶν θείων ἐντολῶν τήρησιν πάγιον

A vel rurſus innovata fuerit, civiles ac publicos typos eccleſiaſticarum quoque rerum ordo conſequatur.

Canones Trullani ſive quiniſextæ ſynodi.

XXXIX.

Cum frater & comminiſter noſter Joannes inſulæ Cypri præſul, una cum ſuo populo in Helleſponticam provinciam & propter barbaricas incurſiones, & ut a Gentilium ſervitute liberarentur, & Chriſtianiſſimæ potentiæ ſceptris pure ſubjicerentur, a prædicta inſula emigraverit, clementia Dei providentia & pii Deique amantis imperatoris noſtri labore, conſtituimus, ut citra ullam innovationem ſerventur, quæ a divinis patribus, qui Epheſi primum convenerunt, B prædicti viri throno privilegia conceſſa ſunt, ut nova Juſtinianopolis [1] Conſtantinopoleos jus habeat, & qui in ea conſtituitur pius ac religioſiſſimus epiſcopus, præſit omnibus Helleſpontiorum provinciæ epiſcopis, & a ſuis epiſcopis eligatur ex antiqua conſuetudine. Mores enim, qui ſunt in unaquaque eccleſia, divini etiam noſtri patres ſervandos cenſuerunt, Cyzicenorum civitatis epiſcopo præſuli dictæ Juſtinianopoleos ſubjecto exiſtente, ad imitationem reliquorum omnium epiſcoporum, qui ſubſunt prædicto Dei amantiſſimo præſuli Joanni; a quo cum uſus poſtulaverit, etiam ipſius Cyzicenorum civitatis epiſcopus ordinabitur.

C

XL.

Baſilii Can. 18. Chalced. Can. 15.

Quoniam Deo hærere per ſeceſſum ex vitæ ſtrepitu ac perturbatione valde eſt ſalutare, oportet nos non ſine examinatione eos qui vitam monaſticam eligunt, non intempeſtive admittere, ſed nobis a patribus traditum terminum in eis quoque ſervare, ut vitæ ſecundum Deum profeſſionem jam firmam, & a ſcientia ac judicio factam tunc admittamus, poſt rationis complementum. Qui ergo monachicum jugum eſt ſu- D biturus, ne ſit minor quam decem annorum natus, ejus quoque rei examinatione in præſulis arbitrio ſita, an augeri tempus conducibilius exiſtimet ad introductionem & conſtitutionem in vita monaſtica. Etſi enim magnus Baſilius in ſacris ſuis canonibus eam, quæ ſua ſponte Deo ſe offert, & virginitatem complectitur, ſi ſeptimumdecimum annum compleverit, in virginum ordinem referendam eſſe ſtatuit; ſed tamen de viduis & diaconiſſis exemplum ſecuti, in dictum tempus, analogia & proportione habita, eos qui vitam monaſticam elegerunt, deduximus. In divino enim apoſtolo ſcriptum eſt, ſexaginta annorum vi- E duam in eccleſia eligendam: ſacri autem canones quadraginta annorum diaconiſſam ordinandam eſſe ſtatuerunt, cum Dei eccleſiam Dei gratia potentiorem ac robuſtiorem evaſiſſe, & ulterius procedere vidiſſent, fideliumque ad divinorum mandatorum obſervationem firmitatem ac ſtabilitatem. Quod quidem cum nos quoque opti-

Vide Baſilium magnum, canon. 18. & epiſt. ad Amphilochium.

1 Tim. 5.

1 In MS. Amerbachii, τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Lege, Κωνσταντιέων. Ut ſit ſenſus, nova Juſtinianopoli [illegible] inſula Conſtantiæ Cypri, quæ & Salamis eſt. Harduinus.

Canones Trullani sive Quiniſextæ Synodi.

optime intellexiſſemus, modo ſtatuimus benedictionem gratiæ ei, qui certamina ſecundum Deum aggreſſurus eſt, veluti quoddam ſignaculum celeriter imprimentes, hinc eum ad non diu cunctandum & tergiverſandum inducentes, vel potius etiam ad boni electionem & conſtitutionem incitantes.

XLI.

Eos qui in urbibus vel vicis in clauſuras volunt ſecedere, & ſibi ipſis ſeparatim attendere, prius quidem in monaſterium ingredi oportet & anachoreticam, hoc eſt, ab aliis ſeparatam ac ſemotam, vivendi rationem exercere, & ſpatio triennii ei, qui manſioni præeſt, in Dei timore parere; & obedientiam in omnibus, ut æquum eſt, implere; & ita hujus vitæ eligendæ inſtitutum profitentes; & quod eam ex toto corde ſua ſponte amplectuntur, ab ejus loci præſule examinari: deinde ſic alio anno extra clauſuram fortiter ſe gerere: ut ſcopus eorum evadat manifeſtior. Tunc enim plene ac perfecte ſignificabunt, quod non inanem gloriam captantes, ſed propter ipſum revera pulcrum ac honeſtum hoc otium perſequuntur. Poſt tanti autem temporis complementum, ſi in eodem eligendæ vitæ inſtituto permaneant, includi ipſos, & eis non amplius licere, quando voluerint, ex tali manſione egredi, præterquam ſi propter communem utilitatem, vel aliam neceſſitatem ad mortem urgentem, ad id trahantur, & ita cum benedictione ejus loci epiſcopi. Qui autem ſine his jam dictis cauſis ex ſuis habitaculis exire aggrediuntur, primo quidem vel invitos dicta clauſura coerceri, deinde jejuniis & aliis afflictionibus ipſos curare ſcientes, quemadmodum ſcriptum eſt, quod nemo qui manum aratro immiſit, & retro converſus eſt, aptus regno cœlorum.

XLII.

Eos qui dicuntur eremitæ, qui quidem nigris veſtibus induti, & capite comati urbes obeunt, & cum viris ſæcularibus ac mulieribus verſantur, & propriæ profeſſioni faciunt injuriam, ſtatuimus, ſi elegerint quidem tonſis comis reliquorum monachorum amictum ſuſcipere, eos in monaſterio conſtitui, & inter fratres referri. Quod ſi hoc non elegerint, ex urbibus expelli, & ſolitudines habitare, ex quibus ſibi etiam denominationes conſinxere.

XLIII.

Licet omni Chriſtiano vitam exercitatricem eligere, & rerum ad vitam pertinentium depoſita tempeſtate, monaſterium ingredi, & habitu monachi tonderi, in quacumque prolapſione deprehenſus fuerit. Salvator enim noſter Deus inquit: *Eum qui venit ad me, non ejiciam foras.* Tanquam ergo monachali vitæ agendæ inſtituto in pœnitentia nobis vitam deſcribente, ei, qui ad illud germane ac ſincere accedit, acquieſcimus ac favemus: nec ulli ei mores impedimentum afferent, quo minus proprium ſcopum adimpleat

Joan. 6.

ANNO CHRISTI

τι καὶ ἀσφαλές. ὅτε καὶ ἡμεῖς ἤρξα κατανοεῖσθαι, ἀρτίως διωρισάμεθα τὴν εὐλογίαν τῆς χάριτος τῷ μέλλοντι τὸν κατὰ Θεὸν ἀγῶνα ἐπέρχεσθαι, ὥσπερ τινὰ σφραγῖδα ταχέως ἐναπομασσόμενοι· ἐντεῦθεν αὐτὸν πρὸς τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι προβιβάζοντες, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ παρορμῶντες ἐκλογὴν καὶ κατάστασιν.

μα'.

Τοὺς ἐν πόλεσιν ἢ χώραις ἐν ἐγκλείστραις βουλομένους ἀναχωρεῖν, καὶ ἑαυτοῖς καθ᾽ ἑαυτοὺς προσέχειν, πρότερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι δεῖ, καὶ τὴν ἀναχωρητικὴν παιδοτριβεῖσθαι διαγωγήν, καὶ ἐπὶ τριετῆ χρόνον τῷ τῆς μονῆς ἐξάρχοντι ἐν φόβῳ Θεοῦ ὑποτάττεσθαι, καὶ τὴν κατὰ πάντα ὡς προσῆκεν ὑπακοὴν ἐκπληροῦν· καὶ οὕτως ὁμολογοῦντας περὶ τῆς ἐν τῷ τοιούτῳ βίῳ προαιρέσεως, καὶ ὡς ἐξ ὅλης καρδίας ἑκουσίως τοῦτον ἀσπάζονται, ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπον δοκιμάζεσθαι προέδρου· εἶθ᾽ οὕτως ἐφ᾽ ἕτερον ἐνιαυτὸν ἔξωθεν προσκαρτερεῖν τῆς ἐγκλείστρας, ὡς ἂν ὁ σκοπὸς αὐτῶν πλειόνως φανερωθείη. τηνικαῦτα γὰρ πληροφορίαν παρέξουσιν, ὡς οὐ κενὴν θηρώμενοι δόξαν, ἀλλὰ δι᾽ αὐτὸ τὸ ὄντως καλὸν τὴν ἡσυχίαν ταύτην μεταδιώκουσι. μετὰ δὲ τὴν τοσούτου χρόνου συμπλήρωσιν, εἰ τῇ αὐτῇ προαιρέσει ἐμμένοιεν, ἐγκλείεσθαι αὐτούς, καὶ μηκέτι τούτοις ἐξεῖναι ὅτε βούλονται τῆς τοιαύτης καταμονῆς ἀφίστασθαι· ἐκτὸς εἰ μὴ διὰ κοινὴν λυσιτέλειαν καὶ ὠφέλειαν, ἢ ἑτέραν ἀνάγκην πρὸς θάνατον αὐτοὺς βιαζομένην πρὸς τοῦτο ἕλκοιντο, καὶ οὕτω μετ᾽ εὐλογίας τοῦ κατὰ τόπον ἐπισκόπου. τῶν δὲ εἰρημένων προφάσεων δίχα ἐγχειροῦντας ἐκ τῶν καταγωγίων αὐτῶν ἐξιέναι, πρῶτον μὲν, ἄκοντας αὐτοὺς κατείργνυναι ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐγκλείστρᾳ· ἔπειτα δὲ νηστείαις καὶ ἑτέραις σκληραγωγίαις αὐτοὺς θεραπεύειν, εἰδότας κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὡς οὐδεὶς βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ ἄροτρον, καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

μβ'.

Τοὺς λεγομένους ἐρημίτας, οἵτινες μελανειμονοῦντες, καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες περιάγουσι τὰς πόλεις, μεταξὺ ἀνδρῶν λαϊκῶν καὶ γυναικῶν ἀναστρεφόμενοι, καὶ τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες, ὁριζόμεθα, εἰ μὲν αἱροῦνται τὰς κόμας ἀποκειράμενοι τὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδέξασθαι σχῆμα, τούτους ἐν μοναστηρίῳ ἐγκαθίστασθαι, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐγκαταλέγεσθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο προέλοιντο, παντάπασιν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἀπελαύνεσθαι, καὶ τὰς ἐρήμους οἰκεῖν, ἐξ ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο.

μγ'.

Ἐξὸν ὑπάρχει Χριστιανῷ τὸν ἀσκητικὸν ἑλέσθαι βίον, καὶ τὴν πολυτάραχον τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ζάλην ἀποθέμενον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι, καὶ κατὰ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀποκαρῆναι, καὶ ἐν οἱῳδήποτε πταίσματι ἁλῷ· ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν Θεὸς ἔφη· τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ὡς οὖν τῆς μοναχικῆς πολιτείας τὴν ἐν μετανοίᾳ στηλογραφούσης ἡμῖν ζωήν, τῷ γνησίως ταύτῃ προστιθεμένῳ συνευδοκοῦμεν, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν παρεμποδίσει τρόπος πρὸς τὴν τοῦ οἰκείου σκοποῦ ἀποπλήρωσιν.

μδ'.

ANNO CHRISTI 691.

μδ΄.

Μοναχὸς ἐπὶ πορνείᾳ ἁλούς, ἢ πρὸς γάμου κοινωνίαν καὶ συμβίωσιν γυναῖκα ἀγαγόμενος, τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις κατὰ τοὺς κανόνας ὑποβληθήσεται.

με΄.

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἔν τισι γυναικείοις μοναστηρίοις, τὰς μελλούσας τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου καταξιοῦσθαι σχήματος, πρότερον σηρικαῖς καὶ παντοίαις στολαῖς, ἔτι μὴν καὶ κοσμίοις χρυσῷ καὶ λίθοις πεποικιλμένοις ὑπὸ τῶν προσαγόντων αὐτὰς περιστέλλεσθαι· καὶ οὕτω τῷ θυσιαστηρίῳ προσιούσας ἐκδιδύσκεσθαι τὴν τοσαύτην τῆς ὕλης ἀμφίασιν, παραχρῆμά τε γίνεσθαι ἐπ᾽ αὐταῖς τὴν τοῦ σχήματος εὐλογίαν, καὶ τὸ μέλαν αὐτὰς ἔνδυμα ἀμφιέννυσθαι· ὁρίζομεν, ὥστε μηκέτι ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦτο γίνεσθαι. Οὐδὲ γὰρ εὐαγὲς ὑπάρχει τὴν ἤδη διὰ τῆς οἰκείας προαιρέσεως ἀποθεμένην πᾶσαν τὴν τοῦ βίου τερπνότητα, καὶ ἀσπασαμένην τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν, καὶ βεβαιώσασαν ταύτην λογισμοῖς ἀκλινέσι, καὶ οὕτω τῷ μοναστηρίῳ προσελθοῦσαν, αὖθις εἰς ἀνάμνησιν διὰ τοῦ τοιούτου φθαρτοῦ τε καὶ ῥέοντος κόσμου ἐλθεῖν, οὗ ἤδη ἐποιήσατο λήθην· κἀκ τούτου ἀμφίβολον καταστῆναι, καὶ τὴν ψυχὴν ἐκταραχθῆναι δίκην κυμάτων ἐπικλυζόντων καὶ τῇδε κἀκεῖσε περιστρεφόντων, ὡς μήτε δάκρυον ἔστιν ὅτε λοιπὸν ἀφιεῖσαν, τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ διὰ τοῦ σώματος κατάνυξιν ἐπιδείξασθαι. Ἀλλ᾽ εἰ καὶ βραχύ τι ὡς εἰκὸς ἐκπηδήσει δάκρυον, μὴ μᾶλλον τῆς διὰ τὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα διαθέσεως χάριν, ἢ διὰ τὸ τὸν κόσμον καταλιπεῖν.

μς΄.

Αἱ τὸν ἀσκητικὸν αἱρούμεναι βίον, καὶ ἐν μοναστηρίῳ κατατεταγμέναι, καθόλου μὴ προΐτωσαν. Εἰ δέ τις ἀπαραίτητος αὐτὰς ἀνάγκη πρὸς τοῦτο ἕλκει, μετ᾽ εὐλογίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς προεστώσης τοῦτο πραττέτωσαν· καὶ τότε μὴ μόναι καθ᾽ ἑαυτάς, ἀλλὰ μετά τινων πρεσβυτίδων καὶ πρωτευουσῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, μετ᾽ ἐντολῆς τῆς καθηγουμένης. Καταμόνας δὲ αὐταῖς ἐξωκοιτεῖν οὐκ ἔξεστι. Ἀλλὰ καὶ ἄνδρες οἱ τὸν μονήρη βίον μετερχόμενοι, χρείας ἐπειγούσης, καὶ αὐτοὶ μετ᾽ εὐλογίας τοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἐμπιστευθέντος προΐτωσαν· ὥστε οἱ παραβαίνοντες τὸν νῦν ὁρισθέντα παρ᾽ ἡμῶν ὅρον, εἴτε ἄνδρες εἶεν, εἴτε γυναῖκες, προσφόροις ἐπιτιμίοις ὑποβληθήτωσαν.

μζ΄.

Μήτε ἐν ἀνδρῴῳ μοναστηρίῳ γυνή, μήτε ἐν γυναικείῳ ἀνὴρ καθευδέτω. Πάντως γὰρ προσκόμματος καὶ σκανδάλου ἔξω δεῖ εἶναι τοὺς πιστούς, καὶ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ τὸν ἑαυτῶν εὐθετίζειν βίον. Εἰ δέ τις τοῦτο πράξει, εἴτε κληρικός, εἴτε λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

μη΄.

Ἡ τοῦ πρὸς ἐπισκοπῆς προεδρίαν ἀναγομένου γυνή, κατὰ κοινὴν συμφωνίαν τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς προδιαζευχθεῖσα, μετὰ τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν ἐν μοναστηρίῳ εἰσίτω πόρρω τῆς τοῦ ἐπισκόπου καταγωγῆς ᾠκοδομημένῳ, καὶ τῆς τοῦ ἐπισκόπου προνοίας ἀπολαυέτω. Εἰ δὲ καὶ ἀξία φανείη, καὶ πρὸς τὸ τῆς διακονίας ἀναβιβασθήσεται ἀξίωμα.

μθ΄.

Ἀνανεούμενοι καὶ τοῦτον τὸν ἱερὸν κανόνα ὁρίζομεν

XLIV.

Monachus fornicationis convictus, vel qui ad matrimonii communionem vitæque ſocietatem uxorem duxit, fornicatorum pœnis ſecundum canones ſubjicietur.

Canones Trullani ſive quiniſexti ſynodi

XLV.

Quoniam intelleximus in nonnullis mulierum monaſteriis mulieres, quæ ſacro illo amictu ſunt induendæ, prius ſericis & omnis generis veſtibus; præterea autem & mundis auro & gemmis variatis ab iis, qui illas ducunt, exornari, & ſic ad altare accedentes, exui tanto opum apparatu, & ſtatim in illis fieri habitus benedictionem, illaſque nigro amictu indui; ſtatuimus ne hoc deinceps fiat. Neque enim fas eſt, ut quæ jam propria voluntate omnem vitæ jucunditatem depoſuit; & eam quæ eſt ſecundum Deum vitæ agendæ rationem amplexa eſt; firmiſque ac ſtabilibus rationibus eam confirmavit, & ita ad monaſterium acceſſit, per eum, qui interit ac fluit, mundum, quorum jam oblita erat memoriam revocet; & ex eo anceps reddatur, & ejus anima perturbetur inſtar exundantium fluctuum, hucque & illuc verſantium: ut nec nonnunquam lacrymam emittens, cordis per corpus compunctionem oſtendat; ſed & ſi exigua aliqua, ut eſt conſentaneum, lacryma exilierit, non magis propter exercitatorium certamen, quam propterea quod mundum & mundana relinquant, ea a videntibus profluxiſſe putetur.

XLVI.

Quæ vitam exercitatoriam eligunt, & in monaſteriis ſunt conſtitutæ, ne omnino progrediantur. Si quas autem inexorabilis neceſſitas eas ad hoc trahit, cum benedictione & permiſſione ejus, quæ præeſt, hoc agant, tuncque non ſolæ per ſe, ſed cum aliquibus vetulis, & quæ in monaſterio primæ ſint, cum mandato ejus quæ præfecta eſt. Eis autem omnino extra cubare non licet. Sed & viri, qui vitam monaſticam perſequuntur, urgente neceſſitate & ipſi cum benedictione ejus, cui regimen creditum eſt, procedant. Quamobrem qui tranſgrediuntur id, quod eſt nunc a nobis decretum, ſive ſint viri, ſive mulieres, convenientibus pœnis ſubjiciantur.

XLVII.

Neque mulier in virorum monaſterio, neque vir in mulierum dormiat. Extra offendiculum enim & ſcandalum fideles eſſe oportet, & ad id quod decorum ac honeſtum, Deoque gratum, vitam ſuam componere. Si quis autem hoc fecerit, ſive ſit clericus, ſive laicus, ſegregetur.

XLVIII.

Uxor ejus, qui ad epiſcopalem dignitatem promovetur, communi ſui viri conſenſu prius ſeparata, poſtquam in epiſcopum ordinatus eſt ac conſecratus, monaſterium ingrediatur procul ab epiſcopi habitatione extructum, & epiſcopi providentia fruatur. Sin autem digna viſa fuerit, etiam ad diaconatus dignitatem provehetur.

XLIX.

Hunc ſacrum etiam canonem renovantes

Canones Trullani ſive Quiniſextæ ſynodi

decernimus, ut quæ epiſcopali voluntate ſemel conſecrata fuerint monaſteria, ſemper monaſteria maneant, & res quæ ad ipſa pertinent, monaſterio ſerventur, & ea non poſſint eſſe amplius ſæcularia habitacula, nec ab ullo ex omnibus ſæcularibus tradi hominibus. Sed etiam ſi hoc hucuſque factum eſt, hoc nequaquam ſervandum decernimus; eos autem, qui deinceps hoc facere aggrediuntur, canonum pœnis ſubjici.

L.

Can. Apoſt. 42. 43

Nullum omnium, ſive clericum, ſive laicum, ab hoc deinceps tempore alea ludere. Si quis autem hoc deinceps facere deprehenſus fuerit, ſi ſit quidem clericus, deponatur; ſi laicus, ſegregetur.

LI.

Omnino prohibet hæc ſancta & univerſalis ſynodus eos, qui dicuntur mimos, & eorum ſpectacula; deinde venationum quoque ſpectationes, atque in ſcena ſaltationes fieri. Si quis autem præſentem canonem contempſerit, & ſe alicui eorum quæ ſunt vetita, dederit, ſi ſit quidem clericus, deponatur, ſi vero laicus, ſegregetur.

LII.

Laodic. 49

In omnibus ſanctæ quadrageſimæ jejunii diebus, præterquam ſabbato, & dominica & ſancto annuntiationis die, fiat ſacrum præſanctificatorum miniſterium

LIII.

Quoniam ſpiritalis neceſſitudo ſeu affinitas, corporum conjunctione major eſt; in nonnullis autem locis cognovimus quoſdam, qui ex ſancto & ſalutari baptiſmate infantes ſuſcipiunt, poſtea quoque cum matribus illorum viduis matrimonium contrahere, ſtatuimus ut in poſterum nihil fiat ejuſmodi. Si qui autem poſt præſentem canonem hoc facere deprehenſi fuerint, ii quidem primo ab hoc illicito matrimonio deſiſtant, deinde & fornicatorum pœnis ſubjiciantur.

LIV.

Levit. 18

Can. 23 & 27

Cum divina ſcriptura nos aperte doceat: *Non ingredieris ad omnem conſanguineam carnis tuæ ad revelandam ejus turpitudinem*, divinus Baſilius nonnullas prohibitas nuptias in ſuis canonibus enumeravit, multis ſilentio præteritis, & his utriſque nobis utilitatem attulit. Turpium enim nominum multitudine evitata, ne verbis orationem pollueret, generalibus nominibus impuritates complexus eſt, per quas legibus vetitas nuptias nobis in ſumma oſtendit. Quoniam autem propter ejuſmodi ſilentium, & quod non diſcerni poſſet illicitarum nuptiarum prohibitio, ſeipſam natura confundit: nobis viſum eſt ea paulo apertius exponere, ab hoc deinceps tempore decernentes, ut qui cum patrui ſui filia matrimonii ſocietatem inierit; vel pater & filius, qui cum matre & filia; vel cum duabus puellis ſororibus pater & filius; vel cum duobus fratribus mater & filia, vel fratres duo cum duabus ſororibus, in ſeptennii canonem incidant, iis procul dubio ſeparatis a nefario contubernio.

Vide Can. 78. Baſil. ad Amphiloch.

ὥστε τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια κατὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς μοναστήρια, καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι τῷ μοναστηρίῳ, καὶ μηκέτι δύνασθαι γίνεσθαι αὐτὰ κοσμικὰ καταγώγια· μήτε δὲ ὑπό τινος τῶν ἁπάντων κοσμικοῖς ἀνδράσι ταῦτα ἐκδίδοσθαι. ἀλλ' εἰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν γέγονε τοῦτο, μηδαμῶς κρατεῖσθαι ὁρίζομεν. τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος πράττειν τοῦτο ἐπιχειροῦντας ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

ν'.

Μηδένα τῶν ἁπάντων εἴτε λαϊκῶν, εἴτε κληρικῶν κυβεύειν ἀπὸ τοῦ νῦν. εἰ δέ τις τοῦτο φωραθείη πράττων, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

να'.

Καθόλου ἀπαγορεύει ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος αὕτη τοὺς λεγομένους μίμους, καὶ τὰ τούτων θέατρα. εἶτά γε μὴν καὶ τὰ τῶν κυνηγίων θεώρια, καὶ τὰς ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις ἐπιτελεῖσθαι. εἰ δέ τις τοῦ παρόντος κανόνος καταφρονήσει, καὶ πρός τι ἑαυτὸν τῶν ἀπηγορευμένων τούτων ἐκδῷ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

νβ'.

Ἐν πάσαις τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτὸς σαββάτου καὶ κυριακῆς, καὶ τῆς ἁγίας τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γινέσθω ἡ τῶν προηγιασμένων ἱερὰ λειτουργία.

νγ'.

Ἐπειδὴ μείζων ἡ κατὰ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας· ἔγνωμεν δὲ ἔν τισι τόποις τινὰς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος παῖδας ἀναδεχομένους, καὶ μετὰ τοῦτο ταῖς ἐκείνων μητράσι χηρευσάσαις γαμικὸν συναλλάσσοντας συνοικέσιον· ὁρίζομεν ἀπὸ τοῦ παρόντος μηδὲν τοιοῦτον πραχθῆναι. εἰ δέ τινες μετὰ τὸν παρόντα κανόνα φωραθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, πρωτοτύπως μὲν οἱ τοιοῦτοι ἀφιστάσθωσαν τοῦ παρανόμου τούτου συνοικεσίου· ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις ὑποβληθήτωσαν.

νδ'.

Τῆς θείας ἡμᾶς οὕτω σαφῶς ἐκδιδασκούσης γραφῆς· οὐκ εἰσελεύσῃ πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκός σου ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην αὐτοῦ, ὁ θεοφόρος Βασίλειος τινὰς τῶν ἀπηγορευμένων γάμων ἐν τοῖς οἰκείοις κανόσιν ἀπηριθμήσατο, σιωπῇ τὰ πλεῖστα παραδραμών, καὶ κατ' ἀμφότερα κατασκευάσας ἡμῖν τὸ ὠφέλιμον. τὸ γὰρ τῶν αἰσχρῶν ὀνομασιῶν πλῆθος παραιτησάμενος, ὡς ἂν μὴ τὸν λόγον καταρυπαίνοι τοῖς ῥήμασι, γενικοῖς ὀνόμασι τὰς ἀκαθαρσίας διέλαβε, δι' ὧν περιεκτικῶς ἡμῖν τοὺς παρανόμους γάμους ὑπέδειξεν. ἐπεὶ δὲ τῇ τοιαύτῃ σιωπῇ, καὶ τῷ ἀγνώστῳ τῆς τῶν ἀθέσμων γάμων ἀπαγορεύσεως ἑαυτὴν ἡ φύσις συνέχει· συνείδομεν γυμνότερον τὰ περὶ τούτου ἐκθέσθαι, ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ νῦν τὸν τῇ οἰκείᾳ ἐξαδέλφῃ πρὸς γάμου κοινωνίαν συναπτόμενον· ἢ πατέρα καὶ υἱὸν μητρὶ καὶ θυγατρί· ἢ δύο κόραις ἀδελφαῖς πατέρα καὶ υἱόν, ἢ ἀδελφοῖς δυσὶ μητέρα καὶ θυγατέρα, ἢ ἀδελφοὺς δύο δυσὶν ἀδελφαῖς, ὑπὸ τὸν τῆς ἑπταετίας πίπτειν κανόνα, ἀφισταμένων αὐτῶν προδήλως τοῦ παρανόμου συνοικεσίου.

νε'.

ANNO CHRISTI 692.

A

νε'.

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ἐν ταῖς ἁγίαις τῆς τεσσαρακοστῆς νηστείαις τοῖς ταύτης σάββασι νηστεύειν παρὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὥστε κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἀπαρασαλεύτως τὸν κανόνα τὸν λέγοντα· εἴ τις κληρικὸς εὑρεθείη τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ νηστεύων ἢ τὸ σάββατον πλὴν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

νς'.

Ὁμοίως μεμαθήκαμεν ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ, καὶ ἐν ἑτέροις τόποις, ἐν τοῖς σάββασι καὶ ἐν ταῖς κυριακαῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ὠὰ καὶ B τυρὸν ἐσθίειν τινάς. Ἔδοξε τοίνυν καὶ τοῦτο, ὥστε τὴν κατὰ πᾶσαν οἰκουμένην τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν μιᾷ κατακολουθοῦσαν τάξει τὴν νηστείαν ἐπιτελεῖν, καὶ ἀπέχεσθαι ὥσπερ θυτοῦ παντός, οὕτω δὴ καὶ ὠοῦ καὶ τυροῦ, ἃ καρπός εἰσι καὶ γεννήματα ὧν ἀπεχόμεθα. εἰ δὲ μὴ τοῦτο παραφυλάττοιεν, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφοριζέσθωσαν.

νζ'.

Ὅτι οὐ χρὴ ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις μέλι καὶ γάλα προσφέρεσθαι.

νη'.

Μηδεὶς τῶν ἐν λαϊκοῖς τεταγμένων ἑαυτῷ τῶν θείων μυστηρίων μεταδιδότω παρόντος ἐπισκόπου, ἢ C πρεσβυτέρου, ἢ διακόνου. ὁ δέ τι τοιοῦτον τολμῶν, ὡς παρὰ τὰ διατεταγμένα ποιῶν, ἐπὶ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω· ἐντεῦθεν παιδαγωγούμενος μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.

νθ'.

Μηδαμῶς ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ ἔνδον οἰκίας τυγχάνοντι βάπτισμα ἐπιτελείσθω· ἀλλ' οἱ μέλλοντες ἀξιοῦσθαι τοῦ ἀχράντου φωτίσματος ταῖς καθολικαῖς προσερχέσθωσαν ἐκκλησίαις, κἀκεῖσε τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀπολαυέτωσαν. εἰ δέ τις ἁλῷ τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα μὴ φυλάττων, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω. εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

D

ξ'.

Τοῦ ἀποστόλου βοῶντος, ὅτι ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι, πρόδηλον, ὡς καὶ ὁ τῷ ἐναντίῳ ἑαυτὸν οἰκειῶν ἓν γίνεται τῇ πρὸς αὐτὸν συναφείᾳ. τοὺς τοίνυν δαιμονᾶν ὑποκρινομένους, καὶ τρόπων φαυλότητι προσποιητῶς τὰ ἐκείνων σχηματιζομένους, ἔδοξε τρόπῳ ἐπιτιμᾶσθαι παντί, καὶ τοιαύταις αὐτοὺς σκληραγωγίαις καὶ πόνοις ὑποβάλλειν, οἷς ἂν οἱ ἀληθῶς δαιμονῶντες πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ δαίμονος ἐργασίας ἢ μᾶλλον ἐνεργείας ἀξίως ὑποβάλλοιντο.

ξα'.

E Οἱ μάντεσιν ἑαυτοὺς ἐπιδιδόντες, ἢ τοῖς λεγομένοις ἑκατοντάρχαις, ἤ τισι τοιούτοις, ὡς ἂν παρ' ἐκείνων μάθοιεν, ὅτι ἂν αὐτοῖς ἐκκαλύπτεσθαι βούλοιντο, κατὰ τὰ πρώην ὑπὸ τῶν πατέρων περὶ αὐτῶν ὁρισθέντα ὑπὸ τὸν κανόνα πιπτέτωσαν τῆς ἑξαετίας. τῷ αὐτῷ δὲ τούτῳ ἐπιτιμίῳ καθυποβάλλεσθαι δεῖ καὶ τοὺς ἄρκτους ἐπισυρομένους, ἢ τοιαῦτα ζῷα, πρὸς παίγνιον καὶ βλάβην τῶν ἁπλουστέρων· καὶ τύχην, καὶ εἱμαρμένην, καὶ γενεαλογίαν, καὶ τοιούτων τινῶν ῥημάτων ὄχλον κατὰ τοὺς τῆς πλάνης λήρους φωνοῦντας. τούς τε λεγομένους νεφοδιώκτας,

LV.

Quoniam intelleximus in Romanorum civitate in ſanctis quadrageſimæ jejuniis, in ejus ſabbatis jejunare præter eccleſiaſticam traditam obſervationem: ſanctæ ſynodo viſum eſt, ut in Romanorum quoque eccleſia inconcuſſe vires habeat canon qui dicit: Si quis clericus inventus fuerit in ſancto die dominico vel ſabbato jejunare, præter unum & ſolum, deponatur: ſin autem laicus, ſegregetur.

Canones Trullani ſive Quiniſextæ Synodi.

Can. apoſt. 6?.

LVI.

Similiter accepimus & in Armeniorum regione, & in aliis locis, in ſabbatis & dominicis ſanctæ quadrageſimæ quoſdam ova & caſeum comedere. Viſum eſt ergo & hoc, ut omnis Dei eccleſia, quæ eſt in univerſo terrarum orbe, unum ordinem ſequens, jejunium perficiat, & abſtineat ſicut ab omni mactabili, ſic ab ovis & caſeo, quæ quidem ſunt fructus & fetus eorum a quibus abſtinemus. Si autem hoc non ſervaverint, ſi ſint quidem clerici, deponantur: ſin autem laici, ſegregentur.

LVII.

Quod ad altare mel & lac offerre non oportet.

Can. Apoſt. 3. & Cod. Eccl. Afric. can. 37.

LVIII.

Nemo eorum, qui ſunt in ordine laicorum, divina ſibi myſteria impertiat præſente epiſcopo vel presbytero vel diacono. Qui autem tale quid auſus fuerit, ut præter ea quæ ſunt conſtituta faciens, una ſeptimana ſegregetur; & ex eo doceatur non amplius ſapere, quam ſapere oportet.

LIX.

In æde oratoria, quæ eſt intra domum, baptiſmus nequaquam peragatur: ſed qui illuminatione ab omnibus ſordibus aliena digni habendi ſunt, ad catholicas eccleſias accedant, & hoc illic munere perfruantur. Si quis autem quæ a nobis conſtituta ſunt, non ſervare convictus fuerit, ſi ſit quidem clericus, deponatur: ſi autem laicus, ſegregetur.

LX.

Cum clamet apoſtolus, quod *qui domino adhæret, unus eſt ſpiritus*; clarum eſt, quod qui etiam cum contrario init familiaritatem ac conſuetudinem, cum illo conjunctione unum fit. Eos ergo, qui ſe dæmone correptos eſſe ſimulant, & morum improbitate eorum figuram & habitum ſimulate præ ſe ferunt, viſum eſt omnimodo puniri; & ejuſmodi afflictionibus laboribuſque eos ſubjici oportere, quibus ii qui vere a dæmone correpti ſunt, ut a dæmonis operatione liberentur, jure ſubjiciuntur.

1. Cor. 6.

LXI.

Qui vatibus ſeipſos tradiderunt, vel qui hecatontarchæ ſeu centuriones dicuntur, vel aliis ejuſmodi, ut ab iis diſcant, ſi quid ſibi revelari velint, convenienter iis, quæ de ipſis a patribus conſtituta ſunt, * ſexennii canoni ſubjiciantur. Ipſi autem eos quoque ſubjici oportet, qui urſas, vel ejuſmodi animalia ad ludum & ſimpliciorum noxam circumferunt, & fortunam ac fatum, & genealogiam, & quorumdam ejuſmodi verborum multitudinem ex fallaciæ impoſturæque nugis proferunt: eoſque qui nubium expulſores, & incantatores, & amuletorum præbitores,

Ancyran. 24.

* Legi ſexennali ſubjici, eſt, ſexennio excommunicari.

tores, & vates appellantur. Eos autem, qui A in iis perſiſtunt, & non ab ejuſmodi perniciosis Gentilibuſque ſtudiis, avertuntur & aufugiunt, eccleſia omnino exturbandos decernimus, ſicut & ſacri canones dicunt. *Quæ enim eſt luci cum tenebris communicatio?* ut ait apoſtolus: *vel quæ templo Dei cum idolis conſenſio? vel quæ fideli cum infideli pars eſt? Quæ autem Chriſto eſt cum Belial concordia et conventio?*

LXII.

Kalendas quæ dicuntur, & vota, & brumalia quæ vocantur; & qui in primo Martii menſis die fit conventum ex fidelium univerſitate omnino tolli volumus: ſed & B publicas mulierum ſaltationes multam noxam exitiumque afferentes: quin etiam eas, quæ nomine eorum, qui falſo apud Gentiles dii nominati ſunt, vel nomine virorum ac mulierum fiunt, ſaltationes ac myſteria more antiquo & a vita Chriſtianorum alieno, amandamus & expellimus; ſtatuentes, ut nullus vir deinceps muliebri veſte induatur, vel mulier veſte viro conveniente. Sed neque comicas, vel ſatyricas, vel tragicas perſonas induat; neque execrandi Bacchi nomen, uvam in torcularibus exprimentes, invocent; neque vinum in doliis effundentes, riſum moveant, ignorantia vel vanitate ea, quæ ab inſaniæ impoſtura procedunt, exercentes. Eos ergo qui deinceps aliquid eorum, quæ ſcripta ſunt, aggredientur, ubi ad horum cognitionem pervenerint, ſi ſint C quidem clerici, deponi jubemus: ſi vero laici, ſegregari.

LXIII.

Quæ a veritatis hoſtibus falſo confictæ ſunt martyrum hiſtoriæ, ut Dei martyres ignominia afficerent; & qui eas audirent eſſent, ad infidelitatem deducerent; in eccleſia non publicari jubemus, ſed eas igni tradi. Qui eas autem admittunt, vel tanquam veris iis mentem adhibent, anathematizamus.

LXIV.

D Quod non oportet laicum publice diſputare vel docere, docendi auctoritatem ex eo ſibi vendicantem, ſed ordini a domino tradito cedere; & aurem iis, qui docendi gratiam acceperunt, aperire; & divina ab eis doceri. *In una enim eccleſia diverſa membra fecit Deus*, ut eſt vox apoſtoli. Quam aperte interpretans Gregorius theologus, eum qui in iis eſt, ordinem commendat, dicens: Hunc ordinem revereamur fratres, hunc ſervemus. Hic quidem ſit auris, ille vero lingua: hic autem manus, hic vero aliquid aliud: hic quidem doceat, ille vero diſcat. Et paulo poſt: Et diſcens in docilitate, & ſuppeditans in hilaritate, & miniE ſtrans in alacritate. Ne ſimus omnes lingua, quod eſt promptius: ne omnes apoſtoli, ne omnes prophetæ, ne omnes interpretemur. Et poſt quædam: Cur te paſtorem facis, cum ſis ovis? cur caput efficeris, cum ſis pes? cur imperator eſſe conaris, cum relatus ſis in numerum militum? Et alibi: Jubet ſapientia, *ne ſis velox in ſermonibus, ne cum ſis pauper, una cum divite extendaris; ne quæras ſapientibus eſſe ſapientior*. Si quis autem

Orat. de ſervanda in diſputationibus moderatione. Orat. 26.

καὶ γοητευτάς, καὶ φυλακτηρίους, καὶ μάντεις. ἐπιμένοντας δὲ τούτοις καὶ μὴ μετατιθεμένους καὶ ἀποφεύγοντας τὰ ὀλέθρια ταῦτα καὶ Ἑλληνικὰ ἐπιτηδεύματα, παντάπασιν ἀπορρίπτεσθαι τῆς ἐκκλησίας ὁρίζομεν, καθὰ καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες διαγορεύουσι. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος· ἢ τίς συγκατάθεσις ναοῦ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἢ τίς μερὶς πιστοῦ μετὰ ἀπίστου, τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαλ;

ξβ.

Τὰς οὕτω λεγομένας καλάνδας, καὶ τὰ λεγόμενα βότα, καὶ τὰ καλούμενα βρουμάλια, καὶ τὴν ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἡμέρᾳ πανήγυριν, καθάπαξ ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα· ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναικῶν δημοτελεῖς ὀρχήσεις, πολλὴν λύμην καὶ βλάβην ἐμποιεῖν δυναμένας· ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ' Ἕλλησι ψευδῶς ὀνομασθέντων θεῶν, ἢ ἐξ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν γινομένας ὀρχήσεις καὶ τελετὰς κατά τι ἔθος παλαιὸν καὶ ἀλλότριον τοῦ τῶν Χριστιανῶν βίου ἀποπεμπόμεθα, ὁρίζοντες μηδένα ἄνδρα γυναικείαν στολὴν ἐνδιδύσκεσθαι, ἢ γυναῖκα τὴν ἀνδράσιν ἁρμόδιον· ἀλλὰ μήτε προσωπεῖα κωμικά, ἢ σατυρικά, ἢ τραγικὰ ὑποδύεσθαι· μήτε τὸ τοῦ βδελυκτοῦ Διονύσου ὄνομα τὴν σταφυλὴν ἀποθλίβοντας ἐν ταῖς ληνοῖς ἐπιβοᾶν· μηδὲ τὸν οἶνον ἐν τοῖς πίθοις ἐπιχέοντας ἀγνοίας ζόφῳ ἢ ματαιότητι, τὰ τῆς μανιώδους πλάνης ἐνεργοῦντας. τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τι τῶν προειρημένων ἐπιτελεῖν ἐγχειροῦντας, ἐν γνώσει τούτων καθισταμένους, τούτους εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζεσθαι.

ξγ.

Τὰ ψευδῶς ὑπὸ τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν συμπλασθέντα μαρτυρολόγια, ὡς ἂν τοὺς Χριστοῦ μάρτυρας ἀτιμάζοιεν, καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἐνάγοιεν τοὺς ἀκούοντας, μὴ ἐπὶ ἐκκλησίας δημοσιεύεσθαι προστάσσομεν, ἀλλὰ ταῦτα πυρὶ παραδίδοσθαι. τοὺς δὲ ταῦτα παραδεχομένους, ἢ ὡς ἀληθέσι τούτοις προσέχοντας, ἀναθεματίζομεν.

ξδ.

Ὅτι οὐ χρὴ δημοσίᾳ λαϊκὸν λόγον κινεῖν ἢ διδάσκειν, ἀξίωμα ἑαυτῷ διδασκαλικὸν ἐντεῦθεν περιποιούμενον· ἀλλ' εἴκειν τῇ παραδοθείσῃ παρὰ τοῦ Κυρίου τάξει, καὶ τὸ οὖς τοῖς τὴν χάριν τοῦ διδασκαλικοῦ λαβοῦσι λόγου διανοίγειν, καὶ τὰ θεῖα παρ' αὐτῶν ἐκδιδάσκεσθαι. ἐν γὰρ τῇ μιᾷ ἐκκλησίᾳ διάφορα μέλη πεποίηκεν ὁ Θεός, κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνήν· ἣν ὁ Θεολόγος ἑρμηνεύων Γρηγόριος σαφῶς τὴν ἐν τούτοις τάξιν παρίστησι φάσκων· ταύτην αἰδώμεθα τὴν τάξιν ἀδελφοί, ταύτην φυλάττωμεν. ὁ μὲν ἔστω τις ἀκοή, ὁ δὲ γλῶσσα, ὁ δὲ χείρ, ὁ δὲ ἄλλο τι· ὁ μὲν διδασκέτω, ὁ δὲ μανθανέτω. καὶ μετὰ βραχέα· καὶ ὁ μανθάνων ἐν εὐπειθείᾳ, καὶ ὁ χορηγῶν ἐν ἱλαρότητι, καὶ ὁ ὑπουργῶν ἐν προθυμίᾳ· μὴ πάντες ὦμεν γλῶσσα τὸ ἑτοιμότερον, μὴ πάντες ἀπόστολοι, μὴ πάντες προφῆται, μὴ πάντες διερμηνεύωμεν. καὶ μετὰ τινά· τί σεαυτὸν ποιεῖς ποιμένα, πρόβατον ὤν; τί γίνῃ κεφαλή, πὺς τυγχάνων; τί στρατηγεῖν ἐπιχειρεῖς, τεταγμένος ἐν στρατιώταις; καὶ ἑτέρωθι· ἡ σοφία διακελεύεται· μὴ ἴσθι ταχὺς ἐν λόγοις· μὴ συμπαρεκτείνου πένης ὢν πλουσίῳ, μηδὲ ζήτει τῶν σοφῶν εἶναι σοφώτερος. εἰ δέ

ANNO CHRISTI [illegible]

εἰ δέ τις ἀλῷ τὸν παρόντα κανόνα σαλεύων, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ἀφοριζέσθω.

ξε.

Τὰς ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑπό τινων πρὸ τῶν οἰκείων ἐργαστηρίων ἢ οἴκων ἀναπτομένας πυρκαϊάς, ἃς καὶ ὑπεράλλεσθαί τινες κατά τι ἔθος ἀρχαῖον ἐπιχειροῦσιν, ἀπὸ τοῦ παρόντος καταργηθῆναι προστάσσομεν· ὅστις οὖν τοιοῦτόν τι πράξει, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω. γέγραπται γὰρ ἐν τῇ δʹ. τῶν Βασιλειῶν· καὶ ᾠκοδόμησε Μανασσῆς θυσιαστήριον πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου· καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρί, καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ γνώστας ἐπλήθυνε, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, τοῦ παροργίσαι αὐτόν.

ξϛʹ.

Ἀπὸ τῆς ἁγίας ἀναστασίμου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας μέχρι τῆς καινῆς κυριακῆς, τὴν ὅλην ἑβδομάδα ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν δεῖ ἀπαραλείπτως τοὺς πιστούς, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς εὐφραινομένους ἐν Χριστῷ καὶ ἑορτάζοντας, καὶ τῇ τῶν θείων γραφῶν ἀναγνώσει προσέχοντας, καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων κατατρυφῶντας. ἐσόμεθα γὰρ οὕτω Χριστῷ συναναστάμενοί τε καὶ συνανυψούμενοι. μηδαμῶς οὖν ἐν ταῖς προειρημέναις ἡμέραις ἱπποδρομία ἢ ἑτέρα δημώδης θέα ἐπιτελείσθω.

ξζʹ.

Ἡ θεία ἡμῖν γραφὴ ἐνετείλατο ἀπέχεσθαι αἵματος, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας· τοὺς οὖν διὰ τὴν λίχνον γαστέρα αἷμα οἱουδήποτε ζώου τέχνῃ τινὶ κατασκευάζοντας ἐδώδιμον, καὶ οὕτω τοῦτο ἐσθίοντας, προσφόρως ἐπιτιμῶμεν. εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν αἷμα ζώου ἐσθίειν ἐπιχειροίη οἱῳδήτινι τρόπῳ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

ξηʹ.

Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τινὶ τῶν ἁπάντων βιβλία τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης, τῶν τε ἁγίων καὶ ἐκκρίτων ἡμῶν κηρύκων καὶ διδασκάλων διαφθείρειν ἢ κατατέμνειν, ἢ τοῖς βιβλιοκαπήλοις, ἢ τοῖς λεγομένοις μυρεψοῖς, ἢ ἄλλῳ τινὶ πρὸς ἀφανισμὸν ἐκδιδόναι· εἰ μή τι ἄρα πάντῃ εἴη ὑπὸ σητῶν, ἢ ὕδατος, ἢ ἑτέρῳ τρόπῳ ἀχρειωθέν. ὁ δέ τι τοιοῦτον ποιῶν ἁλισκόμενος ἀπὸ τοῦ νῦν, ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἀφοριζέσθω. ὁμοίως καὶ ὁ τὰς τοιαύτας βίβλους ὠνούμενος, εἰ μήτε αὐτὸς ταύτας κατέχει πρὸς οἰκείαν ὠφέλειαν, μήτε ἑτέρῳ πρὸς εὐεργεσίαν καὶ τὸ διαμεῖναι ἐκδοίη, ἀλλὰ ταύτας διαφθείρειν ἐπιχειρήσοι, ἀφοριζέσθω.

ξθʹ.

Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἁπάντων ἐν λαϊκοῖς τελοῦντι ἔνδον ἱεροῦ εἰσιέναι θυσιαστηρίου· μηδαμῶς ἐπὶ τούτῳ τῆς βασιλικῆς εἰργομένης ἐξουσίας καὶ αὐθεντίας, ἐπειδὰν βουληθείη προσάξαι δῶρα τῷ πλάσαντι, κατά τινα ἀρχαιοτάτην παράδοσιν.

οʹ.

Μὴ ἐξέστω ταῖς γυναιξὶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας λειτουργίας λαλεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φωνὴν Παύλου τοῦ ἀποστόλου, σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν.

præſentem canonem labefactans deprehenſus fuerit, quadraginta diebus ſegregetur.

Canones Trullani ſive Quiniſextæ ...

LXV.

Qui in noviluniis a quibuſdam ante ſuas officinas & domos accenduntur rogos, ſupra quos etiam antiqua quadam conſuetudine ſalire inepte ac delire ſolent, jubemus deinceps ceſſare. Quiſquis ergo tale quid fecerit, Si ſit quidem clericus, deponatur: ſin autem laicus, ſegregetur. In quarto etiam libro Regum ſcriptum eſt: *Et ædificavit Manaſſes altare univerſæ militiæ cœli in duobus atriis domus Dei. Et filios ſuos traduxit per ignem, ſortileſque & augures aſpexitſque aves eſt, & fecit ventriloquos ſive pythones, & divinatores multiplicavit, ut faceret malum coram domino, ut eum ad iram provocaret.* 4 Reg. 21.

LXVI.

A ſancta Chriſti Dei noſtri reſurrectionis die uſque ad novam* dominicam, tota ſeptimana in eccleſiis vacare fideles semper oportet pſalmis, & hymnis, & ſpiritualibus canticis, in Chriſto gaudentes, feſtumque celebrantes, & divinarum ſcripturarum lectioni mentem adhibentes, & ſanctis myſteriis jucunde & laute fruentes. Sic enim cum Chriſto exaltabimur; & una reſurgemus. Nequaquam ergo prædictis diebus equorum curſus, vel aliquod publicum fiat ſpectaculum.

* Quæ vocatur Dominica in Albis.

LXVIII.

Divina nobis ſcriptura mandavit, a ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione abſtinere. Eos ergo, qui propter lautum & delicatum ventrem cujuſcumque animalis ſanguinem arte aliqua exculentum condiunt ac inſtruunt, atque ita illo veſcuntur, convenienter punimus. Si quis deinceps animalis ſanguinem quovis modo comedere aggrediatur, ſi ſit quidem clericus deponatur: ſin autem Laicus, ſegregetur.

LXVIII.

Nulli ex omnibus licere veteris & novi teſtamenti librum, nec ſanctorum noſtrorum præconum ac doctorum corrumpere vel conſcindere, vel librorum cauponatoribus, vel iis qui dicuntur unguentarii, vel alicui alii ex omnibus ad eum delendum tradere: niſi utique vel a tineis, vel ab aqua, vel ab aliquo modo redditus fuerit inutilis. Qui autem tale quid facere deinceps deprehenſus fuerit, anno uno ſegregetur. Similiter & qui libros emit, ſi eos quidem ipſe non ad ſuam utilitatem retineat, nec alteri ad ejus beneficium, & ut ii permaneant tradat, ſed eos corrumpere aggreſſus fuerit, ſegregetur.

LXIX.

Nulli omnium liceat, qui quidem ſit in laicorum numero, intra ſepta ſacri altaris ingredi, nequaquam tamen ab eo prohibita poteſtate & auctoritate imperiali, quandoquidem voluerit creatori dona offerre, ex antiquiſſima traditione.

LXX.

Ne liceat mulieribus in divini ſacrificii tempore loqui, ſed ut vox eſt apoſtoli Pauli, *ſileant: Non enim eis loqui permiſſum eſt, ſed ſubjici, ſicut dicit lex. Si quid autem volunt diſcere, domi proprios maritos interrogent.* 1 Cor. 14.

LXXI.

CANONES TRULLANI SIVE QUINISEXTÆ SYNODI

LXXI.

Eos, qui docentur leges civiles, Gentilium moribus uti non oportere, neque in theatrum induci, neque eas quæ dicuntur cylistras peragere, vel præter uſum communem ſibi veſtes induere, nec quo tempore diſciplinam aggrediuntur, vel ad finem ejus perveniunt, vel, ut in ſumma dicam, in ejus doctrinæ dimidio. Si quis autem deinceps hoc facere auſus fuerit, ſegregetur.

Laodic. 31.

LXXII.

Non licere virum orthodoxum cum muliere hæretica conjungi, neque vero orthodoxam cum viro hæretico copulari. Sed & ſi quid ejuſmodi ab ullo ex omnibus factum apparuerit, irritas nuptias exiſtimare, & nefarium conjugium diſſolvi. Neque enim ea quæ non ſunt miſcenda miſceri, nec ovem cum lupo, nec peccatorum ſortem cum Chriſti parte conjungi oportet. Si quis autem ea, quæ a nobis decreta ſunt, tranſgreſſus fuerit, ſegregetur. Si autem aliqui qui adhuc ſunt infideles, & in orthodoxorum gregem nondum relati ſunt, ſunt inter ſe legitimo matrimonio conjuncti: deinde hic quidem eo quod eſt honeſtum electo, ad lucem veritatis accurrerit, ille vero erroris vinculo detentus fuerit, nolens divinos radios fixis oculis intueri, fideli vero homini placeat cum infideli cohabitare, vel e contra, ne a ſe invicem ſeparentur. Ex divini enim Pauli ſententia, *ſanctificatus eſt vir infidelis in muliere, & ſanctificata eſt mulier infidelis in viro.*

1 Cor. 7.

LXXIII.

Cum crux nobis vivifica ſalutare oſtenderit, nos omnem diligentiam adhibere oportet, ut ei, per quam ab antiquo lapſu ſalvati ſumus, eum quem par eſt honorem habeamus. Quamobrem & mente, & ſermone, & ſenſu adorationem ei tribuentes, crucis figuras, quæ a nonnullis in ſolo ac pavimento fiunt, omnino deleri jubemus, ne incedentium conculcatione victoriæ nobis trophæum injuria afficiatur. Eos itaque, qui deinceps crucis ſignum in ſolo conſtruunt, ſegregari decernimus.

LXXIV.

Laodic. 28.

Quod non oportet in dominicis locis vel eccleſiis eas quæ dicuntur agapas, id eſt, caritates facere, & intus in æde comedere, & accubitus ſternere. Qui autem hoc auſi fuerint, vel ceſſent, vel ſegregentur.

LXXV.

Eos qui in eccleſiis ad pſallendum accedunt, volumus nec inordinatis vociferationibus uti, & naturam ad clamorem urgere; nec aliquid eorum, quæ eccleſiæ non conveniunt, & apta non ſunt, aſciſcere; ſed cum magna attentione & compunctione pſalmodias Deo, qui eſt occultorum inſpector, offerre. Pios enim & ſanctos fore filios Iſrael, ſacrum docuit oraculum.

LXXVI.

Quod non oportet intra ſanctos ambitus cauponariam officinam, vel ciborum ſpecies proponere, vel alias venditiones facere, ſuam venerationem eccleſiis ſervantes. Sal-

Joan. 2. Matth. 21.

ANNO CHRISTI 692.

οα΄.

Τοὺς διδασκομένους τοὺς πολιτικοὺς νόμους μὴ δεῖν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἔθεσι κεχρῆσθαι, μήτε μὴν ἐπὶ θέατρον ἀνάγεσθαι, ἢ τὰς λεγομένας κυλίστρας ἐπιτελεῖν, ἢ παρὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν στολὰς ἑαυτοῖς περιτίθεσθαι, μήτε καθ' ὃν καιρὸν τῶν μαθημάτων ἐνάρχονται, ἢ πρὸς τὸ τέλος αὐτῶν κατεντῶσιν, ἢ καθόλου φάναι, διὰ μέσου τῆς τοιαύτης παιδεύσεως· εἰ δέ τις ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦτο πρᾶξαι τολμήσῃ, ἀφοριζέσθω.

οβ΄.

Μὴ ἐξέστω ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί, μήτε μὴν αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον ζεύγνυσθαι· ἀλλ' εἰ καὶ φανῇ τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἁπάντων γενόμενον, ἄκυρον ἡγεῖσθαι τὸν γάμον, καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι συνοικέσιον. οὐ γὰρ χρὴ τὰ ἄμικτα μιγνύναι, οὐδὲ τῷ προβάτῳ λύκον συμπλέκεσθαι, καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ μερίδι τὸν τῶν ἁμαρτωλῶν κλῆρον. εἰ δὲ παραβῇ τις τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα, ἀφοριζέσθω. εἰ δέ τινες ἔτι ἐν τῇ ἀπιστίᾳ τυγχάνοντες, καὶ οὔπω τῇ τῶν ὀρθοδόξων ἐγκαταλεχθέντες ποίμνῃ ἀλλήλοις γάμῳ νομίμῳ ἡρμόσθησαν, εἶτα ὁ μὲν τὸ καλὸν ἐκλεξάμενος τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας προσέδραμεν, ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ τῆς πλάνης κατεσχέθη δεσμοῦ, μὴ πρὸς τὰς θείας ἀτενίσαι ἀκτῖνας ἑλόμενος· ἀρέσκει δὲ τῷ πιστῷ ἡ ἄπιστος συνοικεῖν, ἢ τὸ ἔμπαλιν ὁ ἄπιστος τῇ πιστῇ, μὴ χωριζέσθωσαν κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. ἡγίασται γὰρ ὁ ἄπιστος ἀνὴρ ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ ἄπιστος γυνὴ ἐν τῷ ἀνδρί.

ογ΄.

Τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ δείξαντος ἡμῖν τὸ σωτήριον, πᾶσαν σπουδὴν ἡμᾶς τίθεσθαι χρὴ τοῦ τιμὴν τὴν ἀξίαν ἀποδιδόναι τῷ, δι' οὗ σεσώσμεθα τοῦ παλαιοῦ πτώματος. ὅθεν καὶ νῷ καὶ λόγῳ καὶ αἰσθήσει τὴν προσκύνησιν αὐτῷ ἀπονέμοντες, τοὺς ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ σταυροῦ τύπους ὑπό τινων κατασκευαζομένους ἐξαφανίζεσθαι παντοίως προστάττομεν, ὡς ἂν μὴ τῇ τῶν βαδιζόντων καταπατήσει τὸ τῆς νίκης ἡμῖν τρόπαιον ἐξυβρίζοιτο. τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦ σταυροῦ τύπον ἐπὶ τῷ ἐδάφει κατασκευάζοντας ὁριζόμεθα ἀφορίζεσθαι.

οδ΄.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τοῖς κυριακοῖς ἢ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὰς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν, καὶ ἔνδον ἐν τῷ οἴκῳ ἐσθίειν, καὶ ἀκκούβιτα στρωννύειν. οἱ δὲ τοῦτο ποιεῖν τολμῶντες ἢ παυσάσθωσαν, ἢ ἀφοριζέσθωσαν.

οε΄.

Τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινομένους βουλόμεθα μήτε βοαῖς ἀτάκτοις κεχρῆσθαι, καὶ τὴν φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι, μήτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ ἁρμοδίων τε καὶ οἰκείων· ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς τε καὶ κατανύξεως τὰς ψαλμῳδίας προσάγειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ Θεῷ. εὐλαβεῖς γὰρ ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον.

ος΄.

Ὅτι οὐ χρὴ ἔνδον τῶν ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖον, ἢ τὰ διὰ βρωμάτων εἴδη προτιθέναι, ἢ ἑτέρας πράσεις ποιεῖσθαι, τὸ σεβάσμιον τοῖς ἐκκλησίαις φυλάττοντας· ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν καὶ Θεὸς

ANNO CHRISTI 691.

Θεὸς διὰ τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας παιδαγωγῶν ἡμᾶς, μὴ ποιεῖν τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐμπορίου οἶκον παρεκελεύσατο· ὃς καὶ τῶν κολλυβιστῶν τὸ κέρμα ἐξέχεε, καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν κοινοποιοῦντας ἀπήλασεν. Εἴ τις οὖν ἐπὶ τῷ προκειμένῳ ἁλῷ πλημμελήματι, ἀφοριζέσθω.

οζ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς, ἢ κληρικοὺς, ἢ ἀσκητὰς ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι, μηδὲ πάντα Χριστιανὸν, ἢ λαϊκόν. Αὕτη γὰρ πρώτη κατάγνωσις παρὰ τοῖς ἔθνεσιν. Εἰ δέ τις ἐπὶ τούτῳ φωραθείη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

οη'.

Ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος ἀπαγγέλλειν τῷ ἐπισκόπῳ, ἢ τοῖς πρεσβυτέροις.

οθ'.

Ἀλόχευτον τὸν ἐκ τῆς Παρθένου θεῖον τόκον ὁμολογοῦντες ὡς καὶ ἀσπόρως συστάντα, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ κηρύττοντες, τοὺς ἐξ ἀγνοίας πράττοντάς τι τῶν οὐ δεόντων διορθώσει καθυποβαλλόμεθα. Ὅθεν ἐπειδή τινες μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γεννήσεως δείκνυνται σεμίδαλιν ἕψοντες, καὶ ταύτην ἀλλήλοις μεταδιδόντες, προφάσει τιμῆς δῆθεν λοχείων τῆς ἀχράντου Παρθενομήτορος· ὁριζόμεθα μηδὲν τοιοῦτον ὑπὸ τῶν πιστῶν τελεῖσθαι. Οὐ γὰρ τιμή γε τοῦτο τῇ Παρθένῳ, τῇ ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον τὸν ἀχώρητον τεκούσῃ Λόγον σαρκὶ, ἐκ τῶν κοινῶν καὶ καθ᾽ ἡμᾶς τὰ κατὰ τὸν ἄφραστον αὐτῆς τόκον ὁρίζειν καὶ ὑπογράφειν. Εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν πράττων τοιοῦτόν τι φωραθείη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

π'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων, ἢ λαϊκὸς, μηδεμίαν ἀνάγκην βαρυτέραν ἔχοι, ἢ πρᾶγμα δυσχερὲς, ὥστε ἐπὶ πλεῖστον ἀπολείπεσθαι τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας, ἀλλ᾽ ἐν πόλει διάγων τρεῖς κυριακὰς ἡμέρας ἐν τρισὶν ἑβδομάσι μὴ συνέρχοιτο, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀποκινείσθω τῆς κοινωνίας.

πα'.

Ἐπειδήπερ ἔν τισι χώραις μεμαθήκαμεν ἐν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ ἐν προσθήκης μέρει ἐκφωνεῖσθαι μετὰ τὸ, Ἅγιος ἀθάνατος, τὸ, ὁ σταυρωθεὶς δι᾽ ἡμᾶς, ἐλέησον ἡμᾶς· τοῦτο δὲ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἁγίων πατέρων, ὡς τῆς εὐσεβείας ἀλλότριον, ἐκ τοῦ τοιούτου ἀπηλάθη ὕμνου, σὺν τῷ τὴν τοιαύτην φωνὴν καινουργήσαντι παρανόμῳ αἱρετικῷ· καὶ ἡμεῖς κυροῦντες τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν εὐσεβῶς θεσμοθετηθέντα, ἀναθεματίζομεν τοὺς ἔτι μετὰ τὸν παρόντα ὅρον παραδεχομένους τὴν τοιαύτην φωνὴν ἐν ἐκκλησίαις, ἢ ἄλλως πως τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ συνάπτοντας. Καὶ εἰ μὲν ἱερατικὸς ἐστὶν ὁ παραβάτης τῶν ὁρισθέντων, ἀπογυμνοῦσθαι τοῦτον τῆς ἱερατικῆς ἀξίας προστάττομεν· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἢ μοναχὸς, ἀφορίζεσθαι.

πβ'.

Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ Προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύ-

vator enim noſter, & Deus, per ſuam in carne vivendi rationem nos inſtituens, non facere domum patris ſui domum negotiationis juſſit; qui etiam nummulariorum menſas effudit, & eos qui ſacrum commune faciunt, ejecit. Si quis ergo in prædicto delicto deprehenſus fuerit, ſegregetur.

LXXVII.

Quod non oportet ſacris initiatos, vel clericos, vel aſcetas, id eſt, exercitatores ſeu monachos, lavari cum mulieribus, nec omnem Chriſtianum laicum. Hæc eſt enim prima condemnatio apud gentes. Si quis autem hac in re deprehenſus fuerit, ſi ſit quidem clericus, deponatur: ſin autem laicus, ſegregetur.

LXXVIII.

Quod oportet eos qui illuminantur fidem diſcere, & quinta ſeptimanæ feria epiſcopo ſeu presbyteris renunciare.

LXXIX.

Abique ullis ſecundinis ex virgine partum eſſe confitentes ut qui ſine ſemine conſtitutus ſit, idque toti gregi annunciantes, eos qui propter ignorantiam aliquid faciunt quod non decet, correctioni ſubjicimus. Quare quoniam aliqui poſt ſanctæ Chriſti Dei noſtri nativitatis diem ſimilam coquere oſtenduntur, & eam ſibi invicem impertiri, honoris ſcilicet prætextu ſecundinarum impollutæ virginis matris, ſtatuimus, ut deinceps nihil tale fiat a fidelibus. Neque enim hoc honor eſt virginis, quæ ſupra mentem & ſermonem, quod comprehendi non poteſt verbum peperit carne, ex communibus & iis que in nobis fiunt, inenarrabilem ejus partum definire, metiri, ac deſcribere. Si quis ergo deinceps hoc facere aggreſſus fuerit, ſi ſit quidem clericus deponatur: ſi vero laicus, ſegregetur.

LXXX.

Si quis epiſcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel eorum qui in clero enumerantur, vel laicus nullam graviorem habet neceſſitatem, vel negotium difficile, ut a ſua eccleſia abſit diutiſſime: ſed in civitate agens, tribus diebus dominicis in tribus ſeptimanis una non conveniat, ſi ſit quidem clericus, deponatur: ſi vero laicus, ſegregetur.

LXXXI.

Quoniam in nonnullis locis didicimus in hymno, quo ter Sanctus canitur, additamenti loco dici poſt illud, Sanctus immortalis, hoc, Qui crucifixus es pro nobis, miſerere noſtri. Id autem ab antiquis ſanctis patribus, ut a pietate alienum, ex hoc hymno ejectum eſt cum * ſcelerato hæretico qui hanc vocem innovavit: nos quoque confirmantes ea, quæ a ſanctis noſtris patribus prius pie conſtituta ſunt, anathematizamus eos, qui poſt præſens decretum ejuſmodi vocem admittunt in eccleſiis, vel aliquo alio modo ſanctiſſimo hymno adjungunt. Et ſi eſt quidem ſacerdotalis ordinis, qui tranſgreſſus eſt eum, ſacerdotali dignitate privari jubemus: ſin autem laicus vel monachus ſegregari.

LXXXII.

In nonnullis venerabilium imaginum picturis, agnus qui digito præcurſoris monſtratur, depingitur, qui ad gratiæ figuram af-

Laodic. con. 30

Laodic. con. 46

Sard. c. 11

* Petrus ſeu Cnapheus

aſſumptus eſt, verum nobis agnum per legem Chriſtum Deum noſtrum præmonſtrans. Antiquas ergo figuras & umbras, ut veritatis ſigna & characteres eccleſiæ traditos, amplectentes, gratiam & veritatem præponimus, eam ut legis implementum ſuſcipientes. Ut ergo quod perfectum eſt, vel colorum expreſſionibus omnium oculis ſubjiciatur, ejus qui tollit peccata mundi, Chriſti Dei noſtri humana forma characterem etiam in imaginibus deinceps pro veteri agno erigi ac depingi jubemus: ut per iſtum Dei verbi humiliationis celſitudinem mente comprehendentes, ad memoriam quoque ejus in carne converſationis, ejuſque paſſionis & ſalutaris mortis deducamur, ejuſque quæ ex eo facta eſt mundo redemptionis.

ὃς παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ τοῦ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν. Τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιάς, ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα παραδεδομένους τῇ ἐκκλησίᾳ κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. Ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἂν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ Θεοῦ Λόγου κατανοοῦντες, καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι, καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τοῦ κόσμου ἀπολυτρώσεως.

LXXXIII.

Nemo mortuorum corporibus euchariſtiam communicet: ſcriptum eſt enim: *Accipite & comedite*. Mortuorum autem corpora non poſſunt accipere, nec comedere.

πγʹ.

Μηδεὶς τοῖς σώμασι τῶν τελευτησάντων τῆς εὐχαριστίας μεταδιδότω· γέγραπται γάρ· Λάβετε, φάγετε. Τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα οὐδὲ λαβεῖν δύναται, οὐδὲ φαγεῖν.

LXXXIV.

Canonicos patrum ritus ſequentes, de infantibus quoque decernimus, quoties non inveniuntur firmi teſtes, qui eos abſque ulla dubitatione baptizatos eſſe dicant; nec ipſi propter ætatem de ſibi tradito myſterio apte reſpondere poſſint, debere abſque ulla offenſione baptizari, ne forte ejuſmodi dubitatio eos ejuſmodi purificationis ſanctificatione privet.

πδʹ.

Τοῖς κανονικοῖς τῶν πατέρων θεσμοῖς κατακολουθοῦντες, ὁρίζομεν καὶ περὶ τῶν νηπίων, ὁσάκις μὴ εὑρίσκοιντο βέβαιοι μάρτυρες, οἱ ταῦτα ἀναμφιβόλως βαπτισθέντα εἶναι λέγοντες, καὶ οὐδὲ αὐτὰ διὰ τὴν ἡλικίαν περὶ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς μυσταγωγίας ἀποκρίνεσθαι ἐπιτηδείως ἔχει, χωρίς τινος προσκόμματος ὀφείλειν ταῦτα βαπτίζεσθαι, μήπως ὁ τοιοῦτος δισταγμὸς ἀποστερήσῃ αὐτὰ τῆς τοιαύτης τοῦ ἁγιασμοῦ καθάρσεως.

LXXXV

In duobus vel tribus teſtibus confirmari omne verbum, ex ſcriptura accepimus. Servos ergo, qui a ſuis dominis manumittuntur, tribus teſtibus eo ſini honore decernimus, qui præſentes libertati vires & firmitatem afferent: & ut iis, quæ ipſis teſtibus facta ſunt, fides habeatur, efficient.

πεʹ.

Ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων ἵστασθαι πᾶν ῥῆμα γραφικῶς παρελάβομεν. Τοὺς οὖν ὑπὸ τῶν οἰκείων δεσποτῶν ἐλευθερουμένους δούλους, ἐπὶ τρισὶ μάρτυσι τῆς τοιαύτης τιμῆς ἀπολαύειν διορίζομεθα, οἳ τὸ κῦρος παρόντες τῇ ἐλευθερίᾳ προσοίσουσι, καὶ τὸ πιστὸν δι' αὐτῶν τοῖς γενομένοις παρέξουσιν.

LXXXVI.

Eos qui ad animarum læſiones meretrices cogunt & alunt, ſi ſint quidem clerici, ſegregari, & deponi: ſi vero laici, ſegregari.

πϛʹ.

Τοὺς ἐπὶ ψυχῶν ὀλέθρῳ πόρνας ἐπισυνάγοντας καὶ ἐκτρέφοντας, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, ἀφορίζεσθαι καὶ καθαιρεῖσθαι ὁρίζομεν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζεσθαι.

LXXXVII.

Quæ maritum reliquit, eſt adultera, ſi venerit ad alium, ut vult ſacer & divinus Baſilius, qui ex Jeremia propheta hoc optime collegit: *Quod ſi alii viro uxor fuerit, ad maritum ſuum non convertetur, ſed polluta polluetur*. Et rurſus: *Qui autem detinet adulteram, eſt inſipiens & impius*. Si ergo præter rationem a marito receſſiſſe viſa ſit, ille quidem venia dignus eſt, hæc vero pœna. Illi autem venia dabitur, ut eccleſiæ communicet. Sed et qui legitime ſibi datam uxorem relinquit, & aliam ducit, ex domini ſententia eſt adulterii judicio obnoxius. A patribus enim noſtris ſtatutum eſt, ut qui ſunt ejuſmodi, annum defleant, biennio audiant, triennio ſubſternantur, &

πζʹ.

Ἡ τὸν ἄνδρα καταλιποῦσα μοιχαλίς ἐστιν, εἰ ἐπ' ἄλλον ἦλθε, κατὰ τὸν ἱερὸν καὶ θεῖον Βασίλειον, ἐκ τῆς Ἱερεμίου προφητείας ἄριστα τοῦτο ἀναλεξάμενον· ὅτι ἐὰν γένηται γυνὴ ἀνδρὶ ἑτέρῳ, οὐκ ἐπιστρέψει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἀλλὰ μιαινομένη μιανθήσεται. Καὶ πάλιν· ὁ ἔχων μοιχαλίδα, ἄφρων καὶ ἀσεβής. Εἰ οὖν φανείη τοῦ ἀνδρὸς ἀλόγως ἀναχωρήσασα, ὁ μὲν συγγνώμης ἐστὶν ἄξιος, ἡ δὲ ἐπιτιμίου· ἡ δὲ συγγνώμη τούτῳ πρὸς τὸ κοινωνεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ δοθήσεται. Ὁ μέντοι καταλιμπάνων τὴν νομίμως αὐτῷ συναφθεῖσαν γυναῖκα, καὶ ἑτέραν ἀγόμενος, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀπόφασιν τῷ τῆς μοιχείας ὑπόκειται κρίματι. Κεκανόνισται γὰρ

γὰρ

1 Ariſtenus in ſynopſ. ... Harduinus

ANNO CHRISTI

-γὰρ παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, τοὺς τοιούτους ἐνιαυτὸν προσκλαίειν, διετίαν ἐπακροᾶσθαι, τριετίαν ὑποπίπτειν, καὶ τῷ ἑβδόμῳ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ οὕτω τῆς προσφορᾶς καταξιοῦσθαι.

πη.

Μηδεὶς ἔνδον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ κτῆνος τὸ οἱονοῦν εἰσαγαγέτω, ἐκτὸς εἰ μή τις ὁδοιπορῶν μεγίστης καταλαβούσης ἀνάγκης οἰκίσκου καὶ καταγωγῆς ἀπορῶν ἐν τῷ τοιούτῳ καταλύσει ναῷ. διὰ γὰρ τὸ μὴ τὸ κτῆνος ἔνδον εἰσαχθῆναι, αὐτὸ μὲν ἔστιν ὅτε διαφθαρήσεται· ὁ δὲ τῇ τοῦ ὑποζυγίου ἀποβολῇ, καὶ τῷ ἐντεῦθεν ἀπόρως ἔχειν τῆς ἐπὶ τὴν ὁδοιπορίαν ὁρμῆς, θανάτου κινδύνῳ παραδοθήσεται. τὸ γὰρ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον γενέσθαι ἐκδιδασκόμεθα. ὥστε διὰ πάντων προτιμητέον ἡγεῖσθαι τὴν τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίαν τε καὶ ἀπάθειαν. εἰ δέ τις φωραθείη χωρὶς ἀνάγκης, ὡς εἴρηται, κτῆνος εἰσάγων ἐν τῷ ἱερῷ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

πθ'.

Τὰς τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρας ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ καὶ κατανύξει καρδίας ἐπιτελοῦντας, χρὴ τοὺς πιστοὺς περὶ μέσας τῆς περὶ τὸ μέγα σάββατον νυκτὸς ὥρας ἀπονηστίζεσθαι. τῶν θείων εὐαγγελιστῶν Ματθαίου καὶ Λουκᾶ, τοῦ μὲν διὰ τοῦ ὀψὲ σαββάτων ῥήματος, τοῦ δὲ διὰ τοῦ ὄρθρου βαθέος, τὴν βραδύτητα τῆς νυκτὸς ἡμῖν ὑπογράψαντος.

ϟ.

Ταῖς κυριακαῖς μὴ γόνυ κλίνειν ἐκ τῶν θεοφόρων ἡμῶν πατέρων κανονικῶς παρειλήφαμεν, τὴν τοῦ Χριστοῦ τιμῶντες ἀνάστασιν. ὡς ἂν οὖν μὴ ἀγνοῶμεν τὸ σαφὲς τῆς ἐπὶ τούτῳ παρατηρήσεως, δῆλον τοῖς πιστοῖς καθιστῶμεν, ὥστε μετὰ τὴν ἐν τῷ σαββάτῳ ἑσπερινὴν τῶν ἱερωμένων πρὸς τὸ θυσιαστήριον εἴσοδον, κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος, μηδένα γόνυ κλίνειν μέχρι τῆς ἐφεξῆς κατὰ τὴν κυριακὴν ἑσπέρας, καθ' ἣν κατὰ τὴν ἐν τῷ λυχνικῷ εἴσοδον αὖθις τὰ γόνατα κάμπτοντες, οὕτω τὰς εὐχὰς τῷ κυρίῳ προσάγομεν. τὴν γὰρ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐγέρσεως πρόδρομον τὴν μετὰ τὸ σάββατον νύκτα παραλαμβάνοντες, τῶν ὕμνων ἐντεῦθεν πνευματικῶς ἐπαρχόμεθα, εἰς φῶς ἐκ σκότους τὴν ἑορτὴν καταλήγοντες· ὡς ἐν ὁλοκλήρῳ ἐντεῦθεν νυχθημέρῳ πανηγυρίζειν ἡμᾶς τὴν ἀνάστασιν.

ϟα.

Τὰς τὰ ἀμβλωθρίδια διδούσας φάρμακα, καὶ τὰς δεχομένας τὰ ἐμβρυοκτόνα δηλητήρια, τῷ τοῦ φονέως ἐπιτιμίῳ καθυποβάλλομεν.

ϟβ'.

Τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπ' ὀνόματι συνοικεσίου, ἢ συμπράττοντας, ἢ συναιρομένους τοῖς ἁρπάζουσιν, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος· εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι.

ϟγ'.

Ἡ ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀφανοῦς ὄντος πρὸ τοῦ πεισθῆναι περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἑτέρῳ συνοικοῦσα, μοιχᾶται· ὡσαύτως καὶ αἱ στρατιωτίδες, αἱ τῶν ἀνδρῶν ἀφανῶν ὄντων γαμηθεῖσαι, τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται λόγῳ, ὥσπερ καὶ αἱ διὰ τὴν ἀπο-

ſeptimo cum fidelibus conſiſtant, & ſic oblatione digni habeantur.

LXXXVIII.

Nemo intra ædem ſacram quodvis jumentum introducat, niſi forte viator quiſpiam, maxima urgente neceſſitate, domunculæ vel diverſorii indigens in id templum diverterit. Niſi enim jumentum introductum fuerit, ipſum quidem nonnunquam peribit, hic vero propter jumenti amiſſionem, & facultatis ad iter peragendum ex eo profectam inopiam, mortis periculo tradetur. Sabbatum enim propter hominem factum eſſe docemur. quamobrem & per omnia præferendam eſſe exiſtimare hominis ſalutem & incolumitatem. Quocirca ſi quis deprehenſus fuerit ſine neceſſitate jumentum in templum introducens, ſi ſit quidem clericus, deponatur: ſi vero laicus, ſegregetur.

LXXXIX

Dies ſalutiferæ paſſionis in jejunio & oratione & cordis compunctione peragentes fideles uſque ad mediam magni ſabbati noctem jejunare oportet, cum divini evangeliſtæ Matthæus & Lucas, ille quidem per *veſpere ſabbati*, hic vero per id, *valde diluculo*, noctis nobis tarditatem deſcribant.

XC.

Dominicis genu non flectere, a divinis noſtris patribus, Chriſti reſurrectionem honorantibus, canonice accepimus. Ne ergo hujus obſervationis evidentiam ignoremus, fidelibus manifeſtum facimus quod poſt veſpertinum ſacerdotum ad altare ſabbato ingreſſum, ex conſuetudine quæ ſervatur, nemo genu flectat, uſque ad ſequentem veſperam in die dominico; in qua poſt ingreſſum in completorio, genua rurſus flectentes, domino preces ſic offerimus. Salvatoris enim noſtri reſurrectionis præcurſorem noctem, quæ fuit poſt ſabbatum accipientes, hymnos ab ea ſpiritaliter incipimus, feſtum ex tenebris in lucem finientes; ut in perfecto & integro die ac nocte nos reſurrectionem celebremus.

XCI.

Eas quæ dant abortionem facientia medicamenta, & quæ fetus necantia venena accipiunt, homicidæ pœnis ſubjicimus.

XCII.

Eos qui nomine matrimonii mulieres rapiunt, quique opera opeque ſua raptores adjuvant, ſtatuit ſancta ſynodus: ſi ſint quidem clerici, proprio gradu excidere: ſi vero laici, anathemate percelli.

XCIII.

Uxor viri qui ſeceſſit & non apparet, antequam de ejus morte certior facta ſit, alteri cohabitans adulteratur. Similiter & militum uxores, quæ non apparentibus maritis nupſerunt, in eandem rationem incidunt, quemadmodum & quæ propter mari-

ti peregrinationem, reditum non expectant. Sed res hic quidem aliquam veniam habet, quod ſit major ejus mortis ſuſpicio. Ea autem, quæ illi qui ad tempus erat ab uxore relictus, nupſit per ignorantiam, deinde dimiſſa eſt quod prior ad ipſum redierit, eſt quidem fornicata, ſed per ignorantiam: a matrimonio ergo non arcebitur: rectius autem, ſi ſic manſerit. Sin autem miles aliquanto poſt tempore redierit, cujus uxor propter longam illius abſentiam alteri viro conjuncta eſt; is ſi velit, propriam uxorem recipiat, ipſi venia propter ignorantiam data, eique qui illam in ſecundis nuptiis domum duxit.

δημίαν τοῦ ἀνδρὸς μὴ ἀναμείνασα τὴν ἐπάνοδον. πλὴν ἔχει τινὰ συγγνώμην τὸ πρᾶγμα ἐνταῦθα διὰ τὸ μᾶλλον πρὸς θάνατον εἶναι τὴν ὑπόνοιαν. ἡ δὲ τῷ καταλειφθέντι πρὸς καιρὸν παρὰ τῆς γυναικὸς κατὰ ἄγνοιαν γημαμένη, εἶτα ἀφεθεῖσα διὰ τὸ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὸν τὴν προτέραν, ἐπόρνευσε μὲν, ἐν ἀγνοίᾳ δέ· γάμου οὖν οὐκ εἰρχθήσεται. κάλλιον δὲ ἐὰν μείνῃ οὕτως. εἰ δέ γε ὁ στρατιώτης ἐπανέλθοι χρόνῳ ποτὲ, οὗ ἡ γυνὴ διὰ τὴν ἐπὶ πολὺ ἐκείνου ἀπόλειψιν ἑτέρῳ συνῴκησεν ἀνδρὶ, οὗτος εἰ προαιρεῖται, τὴν οἰκείαν αὖθις ἀναλαμβανέτω γυναῖκα, συγγνώμης αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἀγνοίᾳ διδομένης, καὶ τῷ ταύτην εἰσοικισαμένῳ κατὰ δεύτερον γάμον ἀνδρί.

XCIV.

Fabil Can 1. Eos qui Gentilium ſacramenta jurant canon pœnis ſubjicit, & nos iis quoque ſegregationem decernimus.

ϟδ'.

Τοὺς ὀμνύοντας ὅρκους Ἑλληνικοὺς ὁ κανὼν ἐπιτιμίοις καθυποβάλλει· καὶ ἡμεῖς τούτοις ἀφορισμὸν ὁρίζομεν.

XCV.

Eos qui ex hæreticis ad rectam fidem accedunt, & parti eorum qui ſalvantur, ſubjecta conſequentia & conſuetudine recipientes, Arianos quidem & Macedonianos, & Novatianos, qui ſe Puros appellant, & Ariſteros, & Teſſareskaidecatitas ſeu Tetraditas; & Apollinariſtas recipimus dantes libellos, & omnem hæreſim anathematizantes, quæ non ſunt ut ſentit ſancta Dei univerſalis & apoſtolica eccleſia; ſancto primum chriſmate inungentes & frontem, & oculos, & nares, & os, & aures; conſignantes autem dicimus: Signaculum doni Spiritus ſancti. De Paulianis autem a catholica eccleſia ſtatutum eſt, ut ii omnino rebaptizentur. Eunomianos quoque, qui in unam demerſionem baptizant, & Montaniſtas, qui hic dicuntur Phryges, & Sabellianos, qui Filium eumdem eſſe cum Patre exiſtimant, & alia quædam gravia faciunt, & omnes alias hæreſes, quoniam multi hic ſunt, & maxime qui ex Galatarum regione profecti ſunt, omnes ex iis qui ad rectam de fide ſententiam volunt accedere, ut Gentiles recipimus: & primo quidem die eos Chriſtianos facimus, ſecundo autem catechumenos: deinde tertio adjuramus, ſimul etiam ter in faciem & aures inſpirantes; & ſic initiamus, & diu in eccleſia verſari & ſcripturas audire facimus; & tunc ipſos baptizamus. Quin etiam Manichæos, & Valentinianos, & Marcioniſtas, & ſimiles hæreticos oportet libellos facere, & hæreſim ſuam anathematizare; & Neſtorium, & Eutychem, & Dioſcorum, & Severum, & reliquos talium hæreſeon principes, & qui eadem quæ illi ſentiunt, & omnes prædictas hæreſes: & ſic fieri ſanctæ communionis participes.

ϟε'.

Τοὺς προστιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ τῇ μερίδι τῶν σωζομένων ἀπὸ αἱρετικῶν δεχόμεθα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀκολουθίαν τε καὶ συνήθειαν, Ἀρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανοὺς, καὶ Ναυατιανοὺς, τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς Καθαροὺς, καὶ Ἀριστεροὺς, καὶ Τεσσαρεσκαιδεκατίτας, ἤγουν Τετραδίτας, καὶ Ἀπολλιναριστὰς δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἵρεσιν μὴ φρονοῦσαν ὡς φρονεῖ ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, σφραγιζομένους ἤτοι χριομένους πρῶτον τῷ ἁγίῳ μύρῳ τό τε μέτωπον, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὰς ῥῖνας, καὶ τὸ στόμα, καὶ τὰ ὦτα, καὶ σφραγίζοντες αὐτοὺς λέγομεν· σφραγὶς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου. περὶ δὲ τῶν Παυλιανιστῶν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὅρος ἐκτέθειται, ἀναβαπτίζεσθαι αὐτοὺς ἐξάπαντος. Εὐνομιανοὺς μέντοι τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτιζομένους, καὶ Μοντανιστὰς τοὺς ἐνταῦθα λεγομένους Φρύγας, καὶ Σαβελλιανοὺς, τοὺς υἱοπατορίαν δοξάζοντας, καὶ ἕτερά τινα χαλεπὰ ποιοῦντας, καὶ πάσας τὰς ἄλλας αἱρέσεις, ἐπειδὴ πολλοί εἰσιν ἐνταῦθα, μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς Γαλατῶν χώρας ἐρχόμενοι, πάντας τοὺς ἀπ' αὐτῶν θέλοντας προστίθεσθαι τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς Ἕλληνας δεχόμεθα· καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ποιοῦμεν αὐτοὺς Χριστιανούς· τὴν δὲ δευτέραν κατηχουμένους· εἶτα τὴν τρίτην ἐξορκίζομεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἐμφυσᾶν τρίτον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὰ ὦτα· καὶ οὕτω κατηχοῦμεν αὐτοὺς, καὶ ποιοῦμεν χρονίζειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν γραφῶν, καὶ τότε αὐτοὺς βαπτίζομεν. καὶ τοὺς Μανιχαίους δὲ, καὶ τοὺς Οὐαλεντίνους, καὶ Μαρκιωνιστὰς, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων χρὴ ποιεῖν λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζειν τὴν αἵρεσιν, καὶ Νεστόριον, καὶ Εὐτυχέα, καὶ Διόσκορον, καὶ Σεβῆρον, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐξάρχους τῶν τοιούτων αἱρέσεων, καὶ τοὺς φρονοῦντας τὰ αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς προαναφερομένας αἱρέσεις· καὶ οὕτω μεταλαμβάνειν τῆς ἁγίας κοινωνίας.

XCVI.

Qui Chriſtum per baptiſmum induerunt, ejus in carne vitæ agendæ rationem imitari profeſſi ſunt. Eos ergo, qui capillos ad videntium detrimentum, ſcite excogitatis nexibus, adornant & componunt, & infirmis

ϟϛ'.

Οἱ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐνδυσάμενοι τὴν ἐν σαρκὶ αὐτοῦ πολιτείαν μιμεῖσθαι καθωμολόγησαν. τοὺς οὖν τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας πρὸς λύμην τῶν ὁρώντων ἐν ἐπινοίαις ἐμπλοκῆς ἐκθε-

1 Reg. Cod. [illegible]ερχομένους. Harduinus.

ANNO CHRISTI 692

διευθετίζοντας, καὶ δέλεαρ προτιθέντας ταῖς ἀστηρίκτοις ψυχαῖς, ἐπιτιμίῳ πατρικῶς θεραπεύομεν, παιδαγωγοῦντες αὐτοὺς καὶ σωφρόνως βιοῦν ἐκδιδάσκοντες, πρὸς τὸ ἀφέντας τὴν ἐκ τῆς ὕλης ἀπάτην καὶ ματαιότητα, πρὸς τὴν ἀνώλεθρον καὶ μακαρίαν ζωὴν τὸν νοῦν μετάγειν διηνεκῶς, καὶ ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἔχειν ἀναστροφὴν, καὶ Θεῷ πλησιάζειν κατὰ τὸ ἐφικτὸν διὰ τῆς ἐν βίῳ καθάρσεως, καὶ τὸν ἔσω ἢ τὸν ἔξω ἄνθρωπον μᾶλλον κοσμεῖν ἀρεταῖς καὶ χρηστοῖς καὶ ἀμώμοις τοῖς ἤθεσιν, ὥστε μηδὲν λείψανον φέρειν ἐν ἑαυτοῖς τῆς τοῦ ἐναντίου σκαιότητος. εἰ δέ τις παρὰ τὸν παρόντα κανόνα διαγένοιτο, ἀφοριζέσθω.

ϟζ.

Τοὺς ἢ γαμετῇ συνοικοῦντας ἢ ἄλλως ἀδιακρίτως τοὺς ἱεροὺς τόπους κοινοποιοῦντας, καὶ καταφρονητικῶς περὶ αὐτοὺς ἔχοντας, καὶ οὕτως ἐν αὐτοῖς καταμένοντας, καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς σεβασμίοις ναοῖς κατηχουμενείων ἐξωθεῖσθαι προστάττομεν. εἰ δέ τις μὴ τοῦτο παραφυλάξοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

ϟη.

Ὁ ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν γυναῖκα, ἔτι τοῦ μνηστευσαμένου ζῶντος, πρὸς γάμου κοινωνίαν ἀγόμενος, τῷ τῆς μοιχείας ὑποκείσθω ἐγκλήματι.

ϟθ.

Καὶ τοῦτο δὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀρμενίων γίνεσθαι μεμαθήκαμεν, ὥς τινας ἔνδον ἐν τοῖς ἱεροῖς θυσιαστηρίοις μέλη κρεῶν ἕψοντες προσάγουσι ἀφαιρέματα τοῖς ἱερεῦσι Ἰουδαϊκῶς ἀπονέμοντες. ὅθεν τὸ τῆς ἐκκλησίας φυλάττοντες ἀκηλίδωτον, ὁρίζομεν, μὴ ἐξεῖναί τινα τῶν ἱερέων ἀφωρισμένα κρεῶν μέλη παρὰ τῶν προσαγόντων λαμβάνειν· ἀλλ' οἷς ἀρεσθῇ ὁ προσάγων, τούτοις ἀρκείσθωσαν, ἔξω τῆς ἐκκλησίας τῆς τοιαύτης γινομένης προσαγωγῆς· εἰ δέ τις μὴ τοῦτο οὕτω ποιοίη, ἀφοριζέσθω.

ρ.

Οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν, καὶ πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἡ σοφία διακελεύεται· ῥᾳδίως γὰρ τὰ ἑαυτῶν ἐπὶ τὴν ψυχὴν αἱ τοῦ σώματος αἰσθήσεις εἰσκρίνουσι. τὰς οὖν ὅρασιν καταγοητευούσας γραφὰς, εἴτε ἐν πίναξιν, εἴτε ἄλλως πως ἀνατιθεμένας, καὶ τὸν νοῦν διαφθειρούσας, καὶ κινούσας πρὸς τὰ τῶν αἰσχρῶν ἡδονῶν ὑπεκκαύματα, οὐδαμῶς ἀπὸ τοῦ νῦν οἱῳδήτινι τρόπῳ προστάττομεν ἐγχαράττεσθαι. εἰ δέ τις τοῦτο πράττειν ἐπιχειροίη, ἀφοριζέσθω.

ρα.

Σῶμα Χριστοῦ καὶ ναὸν τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ κτισθέντα ἄνθρωπον ὁ μέγας καὶ θεῖος ἀπόστολος Παῦλος μεγαλοφώνως ἀποκαλεῖ. πάσης οὖν αἰσθητῆς κτίσεως ὑπερκείμενος ὁ τῷ σωτηρίῳ πάθει τοῦ οὐρανίου τυχὼν ἀξιώματος, ἐσθίων ἢ πίνων Χριστὸν πρὸς ζωὴν διὰ παντὸς μεθαρμόζεται τὴν αἰώνιον, καὶ ψυχῇ καὶ σώματι μετέχει τῆς θείας ἁγιαζόμενος χάριτος. ὥστε εἴ τις τοῦ ἀχράντου σώματος μετασχεῖν ἐν τῷ τῆς συνάξεως βουληθείη καιρῷ, καὶ ἑνωθῆναι αὐτῷ τῇ μετουσίᾳ ἐθέλοι, τὰς χεῖρας σχηματίζων εἰς τύπον σταυροῦ, οὕτω προσίτω, καὶ δεχέσθω τὴν κοινωνίαν τῆς χάριτος. τὰς γὰρ ἐκ

animas etiam ea ratione objiciunt, convenienti ſupplicio paterne curamus; ipſos inſtituentes & temperanter vivere docentes, ut relicta fraude & vanitate, quæ ex materia oritur, ad exitio carentem beatamque vitam, mentem aſſidue traducant, & in timore puram & ſanctam converſationem habeant, & Deo, quoad ejus fieri poterit, appropinquent per vitæ puritatem, & internum magis quam externum hominem virtutibus & bonis inculpatiſque moribus exornent, ut nullas in ſe ferant reliquias diabolicæ perverſitatis. Si quis autem præter hunc canonem verſatus fuerit, excommunicetur.

Canones Trullani, aut quini-ſexta [illegible]

XCVII

Eos qui vel cum uxore cohabitant, vel alioqui indiſcriminatim ſacra loca communia faciunt: & contemptim in eis afficiuntur, & ſic in eis permanent, etiam ex iis, quæ ſunt in venerabilibus templis, catechumenorum manſionibus extrudi jubemus. Si quis autem hæc non ſervaverit, ſi ſit quidem clericus, deponatur: ſi vero laicus, ſegregetur

XCVIII.

Qui alteri deſponſam mulierem eo adhuc vivo cui deſponſa eſt, in nuptiarum ducit ſocietatem, adulterii crimini ſubjiciatur.

Baſil. can. [illegible] & [illegible]

XCIX

Porro hoc quoque in Armeniorum regione fieri didicimus, quod quidam intus in ſacris altaribus carnium membra coquentes fruſtra offerunt ſacerdotibus Judaice diſtribuentes. Quocirca eccleſiam immaculatam ſervantes, ſtatuimus nulli licere ſacerdoti ſeparata carnium membra ab offerentibus accipere, ſed iis ſint contenti, quæ offerenti viſa fuerint, ejuſmodi oblatione facta extra eccleſiam. Si quis autem hoc non fecerit, ſegregetur

C.

Oculi tui recta aſpiciant, & omni cuſtodia ſerva cor tuum, jubet Sapientia. Corporis enim ſenſus ſua facile in animam effundunt. Picturas ergo quæ oculos præſtringunt ſive in tabulis, ſive quovis alio modo fiant, & mentem corrumpunt, & ad turpium voluptatum movent incendia, nullo modo deinceps exprimi jubemus. Si quis autem hoc facere aggreſſus fuerit, deponatur.

CI.

Corpus Chriſti & templum, hominem ad imaginem Dei creatum, divinus magna voce appellat apoſtolus. Omnem ergo ſenſibilem creaturam ſuperans, is qui ſalutari paſſione cœleſtem dignitatem eſt aſſecutus, Chriſtum bibens vel comedens æternæ vitæ adaptatur animam & corpus divinæ gratiæ participatione ſanctificans. Quare ſi quis immaculati corporis in ſynaxis tempore eſſe particeps voluerit, & offerre ſe ad communionem, manus in crucis formam figurans ſic accedat, & gratiæ communionem accipiat. Eos enim qui ex auro, vel ex alia materia quædam loco manus receptacu-

la

Canones Trullani sive Quinisextæ synodi

la efficiunt ad divini muneris ſuſceptionem, A & per ipſa immaculatam communionem recipiunt, minime admittimus, ut qui inanimatam ſubjectamque materiam Dei imagini præferant. Si quis autem deprehenſus fuerit immaculatam communionem iis impertiens, qui ejuſmodi receptacula afferunt, & ipſe ſegregetur, & is qui affert.

CII.

Vid. cap. 7 concil. Wormacien. ... Can. ... Nyſſen. 8.

Oportet autem eos, qui ſolvendi & ligandi poteſtatem a Deo accepere, peccati qualitatem conſiderare, & ejus qui peccavit ad converſionem promptum ſtudium, & ſic morbo convenientem afferre medicinam: ne ſi in utroque immoderatione utatur, ab B ejus, qui laborat, ſalute excidat. Non enim ſimplex eſt morbus peccati, ſed varius & multiformis, & multas incommodi propagines germinans: ex quibus malum multum diffunditur, & ulterius progreditur, donec viribus medentis conſiſtat. Quare qui medicinæ ſcientiam in ſpiritu profitetur, oportet eum primum ejus qui peccavit, affectionem conſiderare, & ſive vergit ad ſanitatem, ſive contra, propriis moribus provocat in ſe morbum, aſpiſcere; quomodo ejus quæ intercedit vitæ rationis converſionisque curam gerat: & ſi artifici non reluctatur, & ulcus animæ auget per impoſitorum medicamentorum adjectionem; & ſic C miſericordiam, prout dignus eſt, impertiri. Omnem enim rationem init Deus, iſque cui paſtoralis traditus eſt principatus, ut errantem ovem reducat: & ei, quod eſt a ſerpente vulneratum, medeatur; & neque per deſperationis præcipitia impellat, nec ad vitæ diſſolutionem, & contemptum frena relaxet: ſed una quidem omnino ratione, ſive per acriora & aſtringentia, ſive per molliora & leniora medicamenta affectioni reſiſtat, & ad ulceris obductionem annitatur, fructus pœnitentiæ examinans, & ſapienter diſpenſans & gubernans hominem, qui ad ſuperiorem illuminationem vocatur. Nos enim utraque ſcire oportet; & quæ ſunt D ſummi juris, & quæ ſunt conſuetudinis: in iis autem, qui extrema non admittunt, ſequi formam traditam, quemadmodum ſanctus nos docet Baſilius.

Anno Christi 69.

A χρυσίου ἢ ἄλλης ὕλης ἀντὶ χειρὸς τινὰ δοχεῖα κατασκευάζοντας πρὸς τὴν τοῦ θείου δώρου ὑποδοχὴν, καὶ δι' αὐτῶν τῆς ἀχράντου κοινωνίας ἀξιουμένους, οὐδαμῶς προσιέμεθα, ὡς προτιμῶντας τῆς τοῦ Θεοῦ εἰκόνος τὴν ἄψυχον ὕλην καὶ ὑποχείριον. εἰ δέ τις ἁλῷ τῆς ἀχράντου κοινωνίας μεταδιδοὺς τοῖς τοιαῦτα δοχεῖα προσφέρουσιν, καὶ αὐτὸς ἀφοριζέσθω, καὶ ὁ ταῦτα ἐπιφερόμενος.

ρϐ.

Δεῖ δὲ τοὺς ἐξουσίαν λύειν καὶ δεσμεῖν παρὰ Θεοῦ λαβόντας, σκοπεῖν τὴν τῆς ἁμαρτίας ποιότητα, καὶ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος πρὸς ἐπιστροφὴν ἑτοιμότητα, καὶ οὕτω κατάλληλον τὴν θεραπείαν προσάγειν B τῷ ἀρρωστήματι. ἵνα μὴ τῷ ἀμέτρῳ καθ' ἑκάτερον χρώμενος ἀποσφαλείη πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ κάμνοντος. οὐ γὰρ ἁπλῆ τῆς ἁμαρτίας ἡ νόσος, ἀλλὰ ποικίλη καὶ πολυειδὴς, καὶ πολλὰς τῆς βλάβης τὰς παραφυάδας βλαστάνουσα· ἐξ ὧν τὸ κακὸν ἐπὶ πολὺ διαχεῖται, καὶ πρόσω βαίνει, μέχρις ἂν στῇ τῇ δυνάμει τοῦ θεραπεύοντος· ὥστε τὸν τὴν ἰατρικὴν ἐν πνεύματι ἐπιστήμην ἐπιδεικνύμενον, πρότερον χρὴ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν ἐπισκέπτεσθαι· καὶ εἴτε πρὸς τὴν ὑγείαν νεύει, ἢ τοὐναντίον, διὰ τῶν οἰκείων ἠθῶν προσκαλεῖται καθ' ἑαυτοῦ τὸ ἀρρώστημα, ἀφορᾷν· ὅπως τε τῷ ἐν τῷ μεταξὺ πρυτανεύεται ἀναστροφῇ· καὶ εἰ C μὴ τῷ τεχνίτῃ ἀντιπαλαίει, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἕλκος διὰ τῆς τῶν ἐπιτιθεμένων φαρμάκων ἐπιδέσεως προσαγριαίνει· καὶ οὕτω τὸν ἔλεον κατ' ἀξίαν ἐπιμετρεῖν. πᾶς γὰρ λόγος Θεῷ, καὶ τῷ τὴν ποιμαντικὴν ἐγχειρισθέντι ἡγεμονίαν, τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπαναγαγεῖν, καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ὄφεως τρωθὲν θεραπεῦσαι, καὶ μήτε κατὰ κρημνῶν ὠθῆσαι τῆς ἀπογνώσεως, μήτε τὸν χαλινὸν ἐνδοῦναι πρὸς τὴν τοῦ βίου ἔκλυσίν τε καὶ καταφρόνησιν, ἀλλ' ἑνί γε τρόπῳ πάντως, εἴτε διὰ τῶν αὐστηροτέρων καὶ στυφόντων, εἴτε διὰ τῶν ἁπαλωτέρων καὶ πραοτέρων φαρμάκων κατὰ τοῦ πάθους στῆναι, καὶ πρὸς συνούλωσιν τοῦ ἕλκους ἀγωνίσασθαι, τοὺς τῆς μετα- D νοίας καρποὺς δοκιμάζοντα, καὶ οἰκονομοῦντα σοφῶς τὸν πρὸς ἄνω λαμπροφορίαν καλούμενον ἄνθρωπον. ἀμφότερα τοίνυν εἰδέναι ἡμᾶς χρὴ, καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας, καὶ τὰ τῆς συνηθείας· ἕπεσθαι δὲ ἐπὶ τῶν μὴ καταδεξαμένων τὴν ἀκρότητα τῷ παραδοθέντι τύπῳ, καθὼς ὁ ἱερὸς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει Βασίλειος.

SUBSCRIPTIONES.

Imperator per cinnabarim.

FLAVIUS Juſtinianus fidelis in Chriſto Jeſu Deo imperator Romanorum conſentiens omnibus, quæ definita ſunt, & ea recipiens, ſubſcripſi.

Locus ſanctiſſimi papæ Romani.

Paulus indignus epiſcopus Conſtantinopolis novæ Romæ definiens, ſubſcripſi.

Petrus indignus epiſcopus Alexandriæ magnæ civitatis definiens ſubſcripſi.

Anaſtaſius humilis epiſcopus ſanctæ civitatis Jeruſalem definiens ſubſcripſi.

Georgius humilis epiſcopus Antiochiæ definiens ſubſcripſi.

ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ.

Ὁ βασιλεὺς διὰ κινναβάρεως.

ΦΛΑΒΙΟΣ Ἰουστινιανὸς πιστὸς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Θεῷ βασιλεὺς Ῥωμαίων στοιχήσας E ἅπασι τοῖς ὁρισθεῖσι, καὶ ἐμμένων ὑπέγραψα.

Τόπος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης.

Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀναστάσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάν-

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος νέας Ἰουστινιανουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

A

Τόπος τοῦ Θεσσαλονίκης.

Κυριακὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Τόπος τοῦ Ἡρακλείας.
Τοῦ Σαρδινίας.
Τοῦ Ῥαβέννης.
Τοῦ Κορίνθου.

B

Βασίλειος ἐπίσκοπος τῆς Γορτυνέων μητροπόλεως τῆς φιλοχρίστου Κρήτης νήσου, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων πάσης τῆς συνόδου τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σισίννιος χάριτι Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος Δυρραχηνῶν μητροπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

C

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικαιέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καλχηδονίων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Λεόντιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σεβαστείας τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

D

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως τῆς τῶν Κιλίκων πρώτης ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰσίδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἀναζαρβοῦ τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μακρόβιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σελευκείας μητροπόλεως Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

E

Ἰουστινιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως δευτέρας τῆς Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σέργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν ἐπαρχίας Παφλαγονίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κυπριανὸς χάριτι Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως Ὁνωριάδος ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πισινουντίων τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σισίννιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σταυρουπόλεως

Joannes indignus epiſcopus novæ Juſtinianopolis definiens ſubſcripſi.

Locus Theſſalonicenſis.

Cyriacus indignus epiſcopus Cæſareenſium metropolis primæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus indignus epiſcopus Cæſareenſium metropolis Aſianorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Locus Heracleenſis.
Locus Sardinienſis.
Locus Ravennati.
Locus Corinthi.

Baſilius Epiſcopus Gortyniorum metropolis Chriſto amabilis Cretæ inſulæ, & locum tenens totius Synodi ſanctæ eccleſiæ Romanæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus humilis epiſcopus Ancyræ Chriſto amabilis metropolis Galatarum provinciæ, definiens ſubſcripſi.

Siſinnius gratia Chriſti Dei noſtri epiſcopus Dyrrhachii metropolis definiens ſubſcripſi.

Petrus indignus epiſcopus Nicomedienſium metropolis Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius indignus epiſcopus Nicæenſium metropolis Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus Chalcedonenſium metropolis Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus Sidorum metropolis Pamphyliorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Leontius indignus epiſcopus Sebaſtiæ ſecundæ Armeniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus Amaſeenſium metropolis Helleſpontiorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus Pompeiopolis Cilicum primæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Iſidorus miſericordia Dei epiſcopus metropolis Anazarborum ſecundæ Cilicum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Macrobius humilis epiſcopus Seleuciorum Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Juſtinianus indignus epiſcopus Tyanenſium metropolis ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Sergius humilis epiſcopus Gangrenſium provinciæ Paphlagoniæ definiens ſubſcripſi.

Cyprianus gratia Chriſti Dei epiſcopus Claudiopolis Honoriatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Conſtantinus indignus epiſcopus Piſſinuntenſium ſecundæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Siſinnius humilis epiſcopus Stauropolitano-

Canones Trullani sive Quiniſexti Synodi.

rum metropolis Cariæ provinciæ definiens A ſubſcripſi

Elias humilis epiſcopus Iconienſium metropolis Lycaonum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Antiochenorum metropolis Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Joannes humilis epiſcopus Pergiæ Pamphyliorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theopemptus humilis epiſcopus Juſtinianopolitanorum, vel Mociſſenorum metropolis ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus indignus epiſcopus [1] Phaſidi Lazorum provinciæ definiens ſubſcripſi. B

Tiberius indignus epiſcopus Trajanopolitanorum metropolis Phrygum Pacatianorum definiens ſubſcripſi.

Elias humilis epiſcopus Daſimorum metropolis ſecundæ Juſtinianæ definiens ſubſcripſi.

Georgius humilis epiſcopus Uzuſæ Thracum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theognoſtus indignus epiſcopus Pompejopolis Paphlagonum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus indignus epiſcopus Smyrnenſium metropolis Aſianorum provinciæ definiens C ſubſcripſi.

Zacharias miſericordia Dei epiſcopus Leontopolis Iſauriæ definiens ſubſc.

Theopemptus epiſcopus Apameenſium urbis Bithyniorum provinciæ definiens ſubſc.

Moyſes indignus epiſcopus Theodoriatarum vel Germiatarum Bithyniorum provinciæ definiens ſubſc.

Syſinnius humilis epiſcopus urbis Mitylenæ Lesbiorum inſulæ definiens ſubſc.

Georgius epiſcopus Selymbriæ urbis Europæorum provinciæ definiens ſubſc. D

Georgius humilis epiſcopus Mileſiorum urbis Carum definiens ſubſc.

Theophylactus humilis epiſcopus Methymnenſium definiens ſubſc.

Joannes gratia Chriſti veri Dei noſtri epiſcopus Bithynienſium provinciæ definiens ſubſc.

Georgius indignus Cherſonis Dorantis definiens ſubſc.

Theodorus indignus epiſcopus Cotradorum E Iſauriæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Epiphanius indignus epiſcopus Euchaitarum Helenopoleos definiens ſubſc.

Georgius indignus epiſcopus civitatis Ænitarum provinciæ Thraciæ definiens ſubſc.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Camulianorum civitatis definiens ſubſc.

Mamalus indignus epiſcopus civitatis Meſembrienſium Hæmimontiorum definiens ſubſcripſi.

μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ηλίας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ικονιέων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Αντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ιωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Πέργης Παμφυλίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόπεμπτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ιουστινιανουπόλεως, ἤτοι Μωκισσηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Φάσιδος Λαζῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Τιβέριος ἀνάξιος ἐπίσκ. Τραϊανουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ηλίας ἐλάχιστος ἐπίσκοπος [2] Δασίμων μητροπόλεως τῆς δευτέρας Ιουστινιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Οὐζούσης τῆς Θρακῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόγνωστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Πομπηϊουπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σμυρναίων μητροπόλεως τῆς Ασιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ζαχαρίας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Λεοντοπόλεως Ισαυρίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος τῆς Απαμέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μωϋσῆς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῶν Θεοδωριατῶν ἤτοι Γερμιατῶν τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Μιτυλήνης τῆς Λεσβίων νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρίας πόλεως τῆς Εὐρωπαίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως Καρῶν ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεοφύλακτος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Μηθυμναίων ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ιωάννης χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἀνάξιος [3] Χερσῶνος τῆς Δόραντος ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κοτράδων τῆς Ισαύρων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Επιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων Ελενουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Αἰνιτῶν πόλεως Θρακῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μάμαλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβριανῶν πόλεως τῆς Αἱμιμοντίων ὁρίσας ὑπέγραψα.

Παῦ-

Anno Christi 692.

Harduini Notæ

1 Pro. [illegible] in Græco Φάσιδος [illegible]
2 Forte [illegible]
3 Χερσῶνος, in Zecena.

ANNO CHRISTI 691.

Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς [1] Τερμενηνῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. A

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀβύδου τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μιλητοπολιτῶν Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σταυράκιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀδριανείας τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Φιλίππου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σιλουανὸς ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος πόλεως Λήμνου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ἀμφιπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα. B

Ἰσίδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἐδεσσαίων πόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μαργαρίτης ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Στόβων ὁρίσας ὑπέγραψα.

Παῦλος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος πόλεως Νύσσης τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Θερμῶν τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πλάτων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως [2] Κισκισσηνῆς πρώτης τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. C

Γεώργιος ἐπίσκοπος Καμάχης τῆς μεγάλης τῶν Ἀρμενίων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μαμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Τιβεριάδος ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ζώτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως, ἤτοι Διὸς ἱεροῦ, τῶν Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος [3] Πριηνέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πατρίκιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαγνητῶν πρωτομαιανδρουπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. D

Ἀντώνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ὑπαίπων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀνέων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐπίσκοπος τῆς Παλαιοπολιτῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νυσσαέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Φωκαίων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως [4] Σιὼν τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα. E

Ζώτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βαρετῶν τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μύρων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Τραλλέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς [5] Γαλατῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὑπέγραψα.

CANONES TRULLANI sive QUINI-SEXTA SYNODUS.

A Paulus indignus epiſcopus civitatis Termenenuum provinciæ Helleſpontiorum definiens ſubſc.

Joannes indignus epiſcopus Abydi provinciæ Helleſpontiorum definiens ſubſc.

Andreas indignus epiſcopus Miletopolitarum provinciæ Helleſpontiorum definiens ſubſc.

Stauracius minimus Adrianiæ epiſcopus provinciæ Helleſpontiorum definiens ſubſcripſi.

Andreas peccator Philippi epiſcopus definiens ſubſcripſi.

Silvanus peccator epiſcopus civitatis Lemni definiens ſubſcripſi.

B Andreas peccator epiſcopus Amphipolis definiens ſubſcripſi.

Iſidorus minimus epiſcopus civitatis Edeſſenorum definiens ſubſc.

Margarites peccator epiſcopus Stoborum definiens ſubſc.

Paulus peccator epiſcopus civitatis Nyſſæ ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſc.

Theodorus indignus epiſcopus civitatis Thermarum ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

C Plato minimus epiſcopus civitatis Ciſciſſæ primæ Cappadociæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius epiſcopus Camaches magnæ Armeniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Mamas miſericordia Dei epiſcopus Tiberiadis definiens ſubſc.

Zoetus indignus epiſcopus Chriſtopoleos, ſeu Dios hieri, provinciæ Aſianorum definiens ſubſc.

Paulus indignus epiſcopus civitatis Prineorum provinciæ Aſianorum definiens ſubſcripſi.

Patricius indignus epiſcopus Magnetum primæ ad Mæandrum civitatis Aſianæ provinciæ definiens ſubſcripſi. D

Antonius indignus epiſcopus Hypæporum Aſianorum provinciæ definiens ſubſc.

Joannes indignus epiſcopus Aneorum Aſianæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius epiſcopus civitatis Palæopolitarum Aſianæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Siſinnius indignus epiſcopus civitatis Niſſenſium provinciæ Aſianorum definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus civitatis Phocenſium Aſianorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

E Joannes indignus epiſcopus civitatis Sion Aſianorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Zotius indignus epiſcopus Baretorum provinciæ Aſianorum definiens ſubſcripſi.

Myro minimus epiſcopus Tralleorum civitatis Aſianorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Gregorius indignus epiſcopus civitatis Galatæorum provinciæ Aſianorum definiens ſubſcripſi.

Ste-

[1] Pro Τερμησσοῦ. [2] In Notitiis, Κισκισσός. [3] Pro, Πριηνέων. [4] Pro Σιών. [5] Forte Ζηνέστων, in Helleſponto.

HARDUINI NOTÆ

CANONES TRULLANI ſive QUINISEXTÆ SYNODI.

ANNO CHRISTI 691.

Stephanus indignus epiſcopus Magneſiæ Æmiliorum provinciæ definiens ſubſc. A

Gregorius indignus epiſcopus civitatis Evazorum provinciæ Aſianorum definiens ſubſcripſi.

Nicetas peccator epiſcopus civitatis Cydoniorum inſulæ Cretæ definiens ſubſcripſi.

Siſinnius indignus epiſcopus Cherrhoneſi Cretæ inſulæ definiens ſubſcripſi.

Theopemptus indignus epiſcopus Ciſſami inſulæ Cretæ definiens ſubſc.

Gregorius epiſcopus civitatis Tabiæ primæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus Iliopoleos primæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi. B

Michael indignus epiſcopus civitatis Aſponæ primæ Galatarum provinciæ definiens ſubſc.

Andreas miſeratione Dei epiſcopus Mnizenorum civitatis primæ Galatarum provinciæ definiens ſubſc.

Stephanus indignus epiſcopus Verinopoleos primæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus civitatis Seſtorum Lydorum provinciæ definiens ſubſcripſi. C

Anaſtaſius indignus epiſcopus Mæoniſopoleos Lydorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodotus miſeratione Dei epiſcopus Aureliopoleos Lydorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus Dyſcolii civitatis Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Siſinnius indignus epiſcopus Baſilinopoleos Bithyniorum provinciæ definiens ſubſc.

Georgius indignus epiſcopus civitatis Cadoſeorum Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes minimus epiſcopus Helenopolitarum civitatis Bythyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi. D

Joannes indignus epiſcopus civitatis Neocæſareæ Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Simeon indignus epiſcopus Theotocianorum civitatis Bithyniorum provinciæ definiens ſubſc.

Coſmas indignus epiſcopus civitatis Prænetiorum Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus indignus epiſcopus civitatis novæ Juſtinianæ ſecundæ Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Iſidorus indignus epiſcopus Gordoſervorum civitatis Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi. E

Anaſtaſius epiſcopus Linoæ Bithyniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Tates minimus epiſcopus civitatis Colybraſi Pamphyliæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μαγνησίας τῆς [1] Αἰμιλίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐάζων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Νικήτας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος τῆς Κυδωνίων πόλεως τῆς νήσου Κρήτης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χεῤῥονήσου τῆς Κρητῶν νήσου ὁρίσας ὑπεγρ.

Θεόπεμπτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κισάμου τῆς Κρητῶν νήσου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ταβίας τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος [2] Ἰλιουπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀσπώνης τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μνιζηνῶν πόλεως πρώτης Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βηρινοπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος [3] Σεστῶν πόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς [4] Μαιονιτοπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδοτος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Αὐρηλιουπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως [5] Δυσκολίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Καδοσίων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἑλενοπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Συμεὼν ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Θεοτοκιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κοσμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Πραινετίων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως νέας Ἰουστινιανῆς δευτέρας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰσίδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γορδοσέρβων τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Λινόης τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Τάτης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Κολυβρασοῦ τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεό-

HARDUINI NOTÆ.

1 Pro Αἰμιλίων. 2 Pro Ἠλιουπόλεως. 3 Pro Σεττῶν. 4 Pro Μαιονιτοπόλεως. 5 Pro Δασκυλίας.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ... πόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κόνων ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Κορακησίς τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως [1] Συδρίων τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Καλλίνικος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κολωνειατῶν πόλεως τῆς μεγάλης τῶν Ἀρμενίων χώρας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Φώτιος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικοπολιτῶν φιλοχρίστου πόλεως τῆς μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος [2] Ἰουταλίων πόλεως τῆς μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Φώτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως τῆς Ἀμασίων τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Σέργιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. Ἀνδραπῶν ὁρίσας ὑπέγραψα.

Φώτιος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως Ἰβόρων τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως Ζηλῶν ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως [3] Κωρυκτῆς τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Ζεφυρίου τῆς πρώτης τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Βασίλειος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκ. πόλεως Ἐπιφανείας τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπ.

Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκ. Εἰρηνουπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλίκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκ. πόλεως τῶν [4] Κασαυλῶν ὁρίσας ὑπέγρ.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος [5] Κιτιδιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως Ὄλβης τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκ..... τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Σισίννιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως τῆς Σιλουκνῶν τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Κοσμᾶς ἐλάχιστος ἐπίσκ. πόλεως Δαλισανδοῦ τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκ. Εἰρηνουπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ζαχαρίας ἐλάχιστος ἐπίσκ. πόλεως Ἀντιόχου ὁρίσας ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Ἀδρασοῦ τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

A Theodorus indignus epiſcopus civitatis [6] Eurumnenſium Pamphyliorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Conon miſeratione divina epiſcopus Coraceſii Pamphyliorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius minimus epiſcopus civitatis Sydreorum provinciæ Pamphyliorum definiens ſubſcripſi.

Callinicus Dei gratia epiſcopus Coloniatarum civitatis magnæ Armeniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Photius Dei gratia epiſcopus Chriſti amantis Nicopolitarum civitatis magnæ Armeniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

B Georgius Dei gratia epiſcopus Jutaleorum civitatis magnæ Armeniorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Photius indignus epiſcopus Sebaſtopoleos definiens ſubſcripſi.

Theodorus indignus epiſcopus Amaſeorum civitatis Helleſpontiorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Sergius minimus epiſcopus Andraporum definiens ſubſcripſi.

Photius indignus epiſcopus civitatis Iborenſium Helleſpontiorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

C Georgius indignus epiſcopus civitatis Zelorum definiens ſubſcripſi.

Joannes epiſcopus civitatis [7] Curucutes Cilicum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Petrus indignus epiſcopus Zephyrii civitatis primæ Cilicum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Baſilius peccator epiſcopus Epiphaniæ civitatis ſecundæ Cilicum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Paulus indignus epiſcopus Irenopoleos ſecundæ Cilicum provinciæ definiens ſubſcripſi.

D Theodorus minimus epiſcopus civitatis [8] Caſtaulorum definiens ſubſcripſi.

Siſinnius indignus epiſcopus Citidiopoleos definiens ſubſcripſi.

Theodorus epiſcopus Olbæ civitatis Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Paulus minimus epiſcopus...... Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Siſinnius minimus epiſcopus Silvanorum Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Coſmas minimus epiſcopus civitatis Daliſandi Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

E Georgius indignus epiſcopus Irenopoleos Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Zacharias minimus epiſcopus civitatis Antiochi definiens ſubſcripſi.

Stephanus minimus epiſcopus civitatis Hadraſi Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Pe-

HARDUINI NOTÆ

1 Pro Σ[illegible]. 2 Pro Σ[illegible]. 3 Lege, Κορακησίου τῆς [illegible] &c. 4 Pro Κασταβάλων. 5 Pro Κλαυδιουπόλεως, in Iſauria. 6 Pro Orymnenſium. 7 Pro, Coryci. 8 Pro Caſtabalorum in Cilicia.

Canones Trullani sive Quinisextæ synodi.

Anno Christi 69[illegible]

A

Petrus indignus epiſcopus Celendereos Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Coſmas miſeratione divina epiſcopus Domitiopoleos definiens ſubſcripſi.

Baſilius miſeratione Dei epiſcopus Ibidinges Itaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi

Marcus minimus epiſcopus Zenopoleos Iſaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Domitius minimus epiſcopus Titopoleos Itaurorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius epiſcopus Abramiaſi primæ provinciæ Armeniorum definiens ſubſcripſi.

B

Joannes indignus epiſcopus Cuculi primæ provinciæ Armeniorum definiens ſubſcripſi

Joannes indignus epiſcopus Fauſtinopoleos ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus indignus epiſcopus Saſimorum Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius miſeratione divina diaconus ſanctæ eccleſiæ civitatis Amaſtridis provinciæ Paphlagoniæ, & locum tenens Zoili ſanctiſſimi mei epiſcopi definiens ſubſcripſi.

C

Georgius miſeratione Dei epiſcopus Junopoleos Paphlagonum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Phocas indignus epiſcopus civitatis Dadybrorum definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus civitatis Sororum provinciæ Paphlagoniæ definiens ſubſcripſi.

Georgius minimus epiſcopus Cratiæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus minimus epiſcopus Heracliæ civitatis Honoriatarum definiens ſubſcripſi.

Narſes indignus epiſcopus Ceraſuntis definiens ſubſcripſi.

D

Domitius minimus epiſcopus civitatis Polemonii definiens ſubſcripſi.

Salomon indignus epiſcopus Celanii ſecundæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus indignus epiſcopus Amorii ſecundæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus minimus epiſcopus civitatis Trochnadarum ſecundæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Segermas minimus epiſcopus Horcoſeti ſecundæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

E

Georgius minimus epiſcopus civitatis Synnadorum ſecundæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Elpidius minimus epiſcopus Thermarum ſancti Agapii ſecundæ Galatarum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Zemarchus epiſcopus civitatis Sidymorum provinciæ Lycaoniæ definiens ſubſcripſi.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκ. Κελενδέρεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Κοσμᾶς ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Δομετιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγρ.

Βασίλειος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἰβιδιγγῆς τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Μάρκος ἐλάχ. ἐπίσκ. 1 Ζωνοπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Δομέτιος ἐλάχ. ἐπίσκ. Τιτυπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐπίσκ. 2 Ἀβραμιασοῦ τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπ. Κουκουσοῦ τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. Φαυστινουπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκ. Σασίμων τῆς Καππαδοκῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας πόλεως Ἀμάστριδος ἐπαρχ. Παφλαγονίας, καὶ τὸν τόπον ἀποπληρῶν Ζωΐλου τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. Ἰουνοπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Φωκᾶς ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως Δαδύβρων ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἀνάξ. ἐπίσκ. πόλεως Σωρῶν τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. Κρατίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἐλάχ. ἐπίσκ. κατὰ Ὀνωριάδα πόλεως Ἡρακλείας ὁρίσας ὑπέγρ.

Νάρσης ἀνάξ. ἐπίσκ. Κερασ[illegible]ως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Δομέτιος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Πολεμωνίου ὁρίσας ὑπέγρ.

Σαλομὼν ἀνάξ. ἐπίσκ. 3 Κελανίου δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἀνάξ. ἐπίσκ. Ἀμωρίου τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλάχ. ἐπίσκοπος 4 Τροχνάδων τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Σηγερμᾶς ἐλάχ. ἐπίσκ. 5 Ὀρκοσετοῦ τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Συνάδων τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἐλπίδιος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῶν Θερμῶν τοῦ ἁγίου Ἀγαπίου τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Ζήμαρχος ἐπίσκ. πόλεως Σιδύμων ἐπαρχ. 6 Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Γεώρ-

Harduini Notæ. 1 Pro [illegible]. 2 Pro Ἀρμενίων. 3 Pro Κλαυδίας, vel Κλαυ[illegible]. 4 Pro [illegible], vel forte Τρ[illegible]. 5 Pro [illegible]. 6 Pro [illegible].

ANNO CHRISTI 692

Γεώργιος ἐπίσκ. ¹ Ὑμάνδου ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως ² Αραζῶν ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐπίσκ. ³ Τλάττης ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Ζηνᾶς ἐλάχισ. ἐπίσκ. πόλεως Πινάρου ἐπαρχίας Λυκίας ὁρίσας ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. Ξάνθου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος πόλεως ⁴ Τρωτολυκέως ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσ. ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἀναξ. ἐπίσκ. πόλεως Ὑλαρίμων ἐπαρχ. Καρίας ὁρίσας ὑπέγ. B

Γεώργιος ἀναξ. ἐπίσκ. πόλεως Ἀντιοχείας ἐπαρχίας Καρίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Ἡρακλείας Λάτμου ἐπαρχ. Καρίας ὁρίσ. ὑπέγρ.

Μάγνος ἀναξ. ἐπίσκ. πόλεως Ἐρίζων τῆς Καρῶν ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγ.

Εὐγένιος ἐπίσκ. πόλεως Τραπεζῶν Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀνδρέας ἐπίσκ. ⁵ Αἰρυζανῶν Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγρ.

Κυρίακος ἀναξ. ἐπίσκ. πόλεως Ἀγκύρας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγρ.

Πλάτων ἐπίσκ. πόλεως Σεβαστῆς Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγρ. C

Φίλιππος ἀναξ. ἐπίσκ. πόλεως Κάδων Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐπίσκ. πόλεως ⁶ Πέμπτου Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγ.

Βασίλειος ἐπίσκ. Κολωνείας Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀναστάσιος ἐπίσκ. Τιβεριουπόλεως Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγ.

Κοσμᾶς ἐπίσκ. πόλεως Κολασσαῆς Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως ⁷ Ἀζιανῶν Πακατιανῆς ὁρίσας ὑπέγρ. D

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος ⁸ Σομβοῦ ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας πόλεως τοῦ Ἀνεμωρίου, ὁ καὶ τὸν τόπον ἀποπληρῶν Μάμαντος τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγρ.

Λεόντιος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως Δορυλαίου τῆς Σαλουταρίου ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀλέξανδρος ἀνάξ. ἐπίσκ. τῆς Νακωλέων πόλεως τῆς Σαλουταρίου ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Πατρίκιος ἐλάχισ. ἐπίσκ. τῆς Πρυμνησίων τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίου ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγ. E

Θεόδωρος ἐπίσκ. πόλεως ⁹ Μιδαοῦ Σαλουταρίου ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἀγαπητὸς ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως.... τῆς Σαλουταρίου ὁρίσας ὑπέγ.

Ἰωάννης διάκονος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς Κοτυαείων πόλεως, τὸν τόπον ἀποπληρῶν τοῦ ἁγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁρίσας ὑπέγρ.

A Georgius epiſcopus Hymandi provinciæ Lycię definiens ſubſcripſi.

Theodorus epiſcopus civitatis Arazorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes epiſcopus Tlattæ provinciæ Lyciæ definiens ſubſcripſi.

Zenas minimus epiſcopus civitatis Pinarii provinciæ Lyciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius minimus epiſcopus Xanthi definiens ſubſcripſi.

Theopemptus epiſcopus civitatis Trotolyceos provinciæ Cariæ definiens ſubſcripſi.

Georgius indignus epiſcopus civitatis Hylarimorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius indignus epiſcopus civitatis Antiochiæ provinciæ Cariæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus minimus epiſcopus civitatis Heracleæ Latmi Cariæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Magnus indignus epiſcopus civitatis Erizorum Carum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Eugenius epiſcopus civitatis Trapezarum Pacatianę definiens ſubſcripſi.

Andreas epiſcopus Æzyganorum Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Quiricus indignus epiſcopus civitatis Ancyræ Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Plato epiſcopus civitatis Sebaſtæ Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Philippus indignus epiſcopus civitatis Cadorum Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus epiſcopus civitatis Pemptorum Pacatianę definiens ſubſcripſi.

Baſilius epiſcopus Coloniæ Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Anaſtaſius epiſcopus Tiberiopoleos Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Coſmas epiſcopus civitatis Colaſſæ Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Gregorius indignus epiſcopus civitatis Æzianorum Pacatianæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus Sombi definiens ſubſcripſi.

Joannes presbyter ſanctæ Dei eccleſiæ civitatis Anemoriis, & locum tenens Mamantis ſanctiſſimi mei epiſcopi definiens ſubſcripſi.

Leontius indignus epiſcopus civitatis Dorylæi Salutariorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Alexander indignus epiſcopus Nacoleorum civitatis Salutariorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Patricius minimus epiſcopus Prymneſſorum Phrygum Salutariorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus epiſcopus civitatis Midani Salutariorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Agapetus minimus epiſcopus civitatis . . . Salutariorum definiens ſubſcripſi.

Joannes diaconus ſanctæ eccleſiæ Cotyæenſis civitatis vicem gerens ſanctiſſimi mei epiſcopi definiens ſubſcripſi.

Con-

CANONES TRULLANI SIVE QUINISEXTA SYNOD.

HARDUINI NOTÆ

1 Pro Οἰνοάνδων. 2 Pro Ἀραξῶν. 3 Pro Τ[illegible] vel Τ[illegible]. 4 Pro Χ[illegible]. 5 Pro Κ[illegible]. 6 Pro Πέλτων. 7 Pro Ἀζανῶν. 8 Pro Σ[illegible]. 9 Pro Μιδαίου.

Conſtantinus minimus epiſcopus civitatis Barattæ Lycaoniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Euſtathius indignus epiſcopus civitatis Amilandenſium provinciæ Lycaoniæ definiens ſubſcripſi.

Conon indignus epiſcopus civitatis Aaſadarum provinciæ Lycaoniæ definiens ſubſcripſi.

Theodoſius minimus epiſcopus civitatis Berenorum Lycaoniæ definiens ſubſcripſi.

Longinus minimus epiſcopus Miſtianorum civitatis Lycaoniæ definiens ſubſcripſi.

Quiricus minimus epiſcopus Derbæ civitatis Lycaoniæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Alexander minimus epiſcopus civitatis Sumandenſium Lycaoniorum provinciæ definiens ſubſcripſi. B

Paulus indignus epiſcopus Sozopolitarum civitatis provinciæ Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus minimus epiſcopus civitatis Bindei provinciæ definiens ſubſcripſi.

Marinus minimus epiſcopus civitatis Philomelii provinciæ Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Siſinnius minimus epiſcopus Manopoleos Piſidiæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Georgius minimus epiſcopus civitatis Galai provinciæ Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Conſtantinus indignus epiſcopus Mambiadenſium definiens ſubſcripſi. C

Conon minimus Laodiceæ epiſcopus provinciæ Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Joannes miſeratione Dei epiſcopus civitatis Adadeorum provinciæ Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Patricius minimus epiſcopus civitatis Lymnæorum provinciæ Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Conon minimus epiſcopus civitatis Siniandi provinciæ Piſidiæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus minimus epiſcopus civitatis Tyaſſeorum provinciæ Piſidarum definiens ſubſcripſi.

Petrus minimus epiſcopus Seleuciæ . . . . . . D provinciæ . . . definiens ſubſcripſi.

Plato minimus epiſcopus civitatis Mandeorum provinciæ Pamphyliæ definiens ſubſcripſi.

Zacharias minimus epiſcopus civitatis Lagenorum provinciæ Pamphyliæ definiens ſubſcripſi.

Georgius minimus epiſcopus civitatis Codrylenſium provinciæ Pamphyliæ definiens ſubſcripſi.

Paulus minimus epiſcopus civitatis Sylæi provinciæ Pamphyliæ definiens ſubſcripſi.

Conſtantinus minimus epiſcopus civitatis Eudociadis Provinciæ Pamphyliæ definiens ſubſcripſi. E

Joannes minimus epiſcopus civitatis Hadrianæ provinciæ Pamphyliæ definiens ſubſcripſi.

Theodorus minimus epiſcopus civitatis Doarenorum ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

A Κωνσταντῖνος ἐλάχ. ἐπίσκοπ. πόλεως [1] Βαρίτης τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Εὐστάθιος ἀναξ. ἐπίσκ. πόλεως [2] Αμιλάνδων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγ.

Κόνων ἀναξ. ἐπίσκ. πόλεως [3] Αασαδῶν ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεοδόσιος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς [4] Βερίνων πόλεως Λυκαόνων ὁρίσας ὑπέγρ.

Λογγῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκ. [5] Μιστιανῶν πόλεως Λυκαονίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Κίρικος ἐλάχιστος ἐπίσκ. Δέρβης πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Αλέξανδρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως [6] Σουμανδῶν τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Παῦλος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Βινδέου τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

Μαρῖνος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Φιλομηλίου τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκ. τῆς [7] Μανιπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

Γεώργιος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως [8] Γαλαῦ τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

C Κωνσταντῖνος ἀναξ. ἐπίσκ. τῆς [9] Μαμβιαδέων ὁρίσ. ὑπέγ.

Κόνων ἐλάχ. ἐπίσκ. Λαοδικείας τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρ. ὑπέγ.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκ. τῆς Αδαδέων πόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

Πατρίκιος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως [10] Λυμναίων τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

Κόνων ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Σινιανδοῦ τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

Στέφανος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς [11] Τυασσέων πόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγ.

Πέτρος ἐλάχ. ἐπίσκ. Σελευκείας . . . ἐπαρχ. τῆς . . . . ὁρίσ. ὑπέγ.

Πλάτων ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς [12] Μανδέων πόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχ. ὁρ. ὑπέγ.

Ζαχαρίας ἐλάχ. ἐπίσκοπ. [13] πόλεως Λαγηνῶν τῆς Παμφύλων ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἐλάχ. ἐπίσκ. τῆς [14] Κοδρυλέων πόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγ.

Παῦλος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως τοῦ Συλαίου τῆς Παμφύλων ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Κωνσταντῖνος ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Εὐδοκιάδος τῆς Παμφυλίας ὁρίσ. ὑπέγ.

Ιωάννης ἐλάχ. ἐπίσκ. πόλεως Αδριανῆς τῆς Παμφυλίας ὁρίσ. ὑπέγρ.

Θεόδωρος ἐλάχιστος ἐπίσκ. πόλεως Δοαρηνῶν τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Κονων

1 Pro Βαρατ... vel Βαρα... [illegible] 2 Pro Αμιλάνδων.
3 In Notitia & apud Balſamonem can. 10 [illegible]. Ubi Zonaras & Balſamon legunt [illegible]
4 Pro [illegible] 5 In Notitia [illegible] & [illegible]. Apud Balſamonem ibidem, [illegible]; 6 Pro [illegible]
7 In notitia una, [illegible] in altera, [illegible] 8 Pro [illegible]
9 Pro [illegible] 10 Pro [illegible] 12 Pro [illegible], vel [illegible].
10 Pro [illegible] 11 Pro πόλεως [illegible] 14 Pro [illegible].

Harduini Notæ

ANNO CHRISTI 692.

Κόνων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Κολωνείας τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Εὐστάθιος ἐλαχ. ἐπίσκοπ. πόλεως Παρνασσοῦ τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγρ.

Μιχαὴλ ἀναξ. ἐπίσκ. Ναζιανζοῦ τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχ. ὁρίσας ὑπέγρ.

Φαυστῖνος ἀνάξιος ἐπίσκ. [1]Γιγανῶν χώρας ὁρίσ. ὑπέγ.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως Πετρῶν τῆς Λαζῶν χώρας ὁρίσας ὑπέγ.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκ. πόλεως Παρίου ὁρίσ. ὑπέγρ.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσ. Θεωρίτης ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰσίδωρος ἐλαχ. ἐπίσκ. Σάμου ὁρίσας ὑπέγρ.

Ἰωάννης ἐπίσκ. τῆς Μοσυνέων πόλεως Φρυγῶν ἐπαρχ. ὁρίσ. ὑπέγρ.

Στέφανος ἐλαχ. ἐπίσκ. πόλεως Ἀττούδα τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας ὁρίσ. ὑπέγ.

Μαριανὸς ἀναξ. ἐπίσκ. [2]Κιθαριζῶν τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὁρίσ. ὑπέγ.

Conon minimus epiſcopus civitatis Coloniæ ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Euſtathius minimus epiſcopus civitatis Parnaſſi ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi

Michael indignus epiſcopus Nazianzi ſecundæ Cappadocum provinciæ definiens ſubſcripſi

Fauſtinus indignus epiſcopus Giganorum provinciæ definiens ſubſcripſi.

Joannes indignus epiſcopus civitatis Petrarum provinciæ Lazorum definiens ſubſcripſi.

Stephanus indignus epiſcopus civitatis Parii definiens ſubſcripſi.

Georgius indignus epiſcopus Theoriæ definiens ſubſcripſi.

Iſidorus minimus Sami epiſcopi definiens ſubſcripſi.

Joannes epiſcopus civitatis Moſynæorum Phrygiæ provinciæ definiens ſubſcripſi.

Stephanus minimus epiſcopus civitatis Attadi provinciæ Phrygiæ definiens ſubſcripſi.

Marianus indignus epiſcopus Cithariʒorum primæ Armeniorum provinciæ definiens ſubſcripſi

CANONES TRULLANI NON QUINISEXTA SYNODI

CANONES NOVEM

CONCILII VI OECUMENICI.

ADMONITIO SURII DE CANONIBUS SEQUENTIBUS.

Hi novem ſequentes canones falſo adſcribuntur ſextæ ſynodo, ſed quia pro eum primis eſſe videantur, noluimus curioſum lectorem eorum cognitione fraudare, itaque ſuo illos loco reliquimus ex vetuſto codice monaſterii ſancti Bavonis urbis Gandavenſis Flandriæ deſumptos. Erat autem codex ille ad inſtar decreti Gratiani diſtinctus quinque partialibus libris, quorum ſinguli tractabant ſingulas materias. Itaque capitula quæ ſubjunguntur, deſumpta ſunt ex ejuſdem libro quarto, capite quinquageſimoſexto

TITULUS DE CANONIBUS APOSTOLORUM ET DE SYNODIS principalibus

Apoſtolorum canones, qui per Clementem Romanum Pontificem, ſicut quidam aſſerunt, &c. Sexta in Conſtantinopoli centum quinquaginta patrum contra Macarium Antiochenum epiſcopum & ſocios ejus, qui unam voluntatem & operationem in Chriſto falſa ſuſpicione adſtruebant, temporibus Conſtantini principis, Agathonis papæ Romani, Georgii Conſtantinopolitani, qui condemnata hæreſi præfata, ſcripſerunt novem capitula inferius annexa

CAPITULA

I.

Si quis presbyter inventus fuerit alicui clerico vel laico munera dare, aut dediſſe, ut eccleſiam alterius presbyteri ſubripiat, ſciat ſe pro hac rapina & ſua cupiditate aut gradum amiſſurum, aut in carceris ærumna longo tempore pœnitentiam agendo detinendum.

II

Si parvulus ægrotans ad quemlibet presbyterum baptiſmi gratia de cujuslibet parochia allatus fuerit, ei baptiſmi ſacramentum nullo modo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere detrectaverit, & ille parvulus abſque baptiſmi gratia mortuus fuerit, noverit ſe ille, qui eum non baptizavit, pro ejus anima rationem redditurum.

III.

Nullus ſacerdos aut clericus ſive laicus præſumat calicem, aut patenam, aut quælibet vaſa ſacra & divino cultui mancipata ad alios uſus detorquere. Nam quicumque de calice ſacrato, quo ſanguis Chriſti accipitur, aliud bibit præter Chriſti ſanguinem, & patenam ad aliud officium habet, quam ad altaris miniſterium, deterrendus eſt exemplo Baltaſſar, qui dum vaſa domini in uſus communes aſſumpſit, vitam pariter cum regno amiſit.

IV.

HARDUINI NOTÆ

[1] In Notitiis, Γιγανῶν, vel Γιγάνων, ex provincia Laʒica. Harduin.

[2] In Novella Juſtiniani 31 Κιθαριζῶν [illegible] Harduin.

ANNO CHRISTI 8..

IV.

Si quis ex presbyteris voluerit nepotem ſuum aut aliquem conſanguineum ad ſcholas mittere in eccleſiis ſancto rum, aut in cœnobiis, quæ nobis ad regendum commiſſa ſunt, licentiam id faciendi concedimus.

V.

Presbyteri per villas & vicos ſcholas habeant. Et ſi quislibet fidelium ſuos parvulos ad diſcendas literas eis commendare vult, eos non renuant ſuſcipere & docere, ſed cum ſumma caritate eos doceant, attendentes illud quod B ſcriptum eſt: *Qui autem docti fuerint, fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti: & qui ad juſtitiam erudiunt multos, fulgebunt quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates*. Cum ergo eos docent, nihil ab eis pretii exigant, nec aliquid ab eis accipiant; excepto, quod eis parentes eorum caritatis ſtudio ſua voluntate obtulerint.

VI.

P. Candea. [illegible] Concilio Vormatienſi. *De inſtrumentis bonorum operum.*

Cum ergo omnium ſcripturarum ſanctarum paginæ, inſtrumentis bonorum operum refertæ ſint, & ſanctarum ſcripturarum campis poſſint inveniri arma, quibus vitia comprimantur, & virtutes nutriantur; libuit nobis, huic noſtro ca- C pitulari inſerere ſententiam cujuſdam patris de inſtrumentis bonorum operum, in qua, magna brevitate, quid agi, quidve vitari debeat continetur. In primis dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute, deinde proximum tanquam ſeipſum: Deinde non occidere, non adulterari, non facere furtum, non concupiſcere, non falſum teſtimonium dicere: honorare omnes homines, & quod ſibi aliquis fieri non vult, alii ne faciat: abnegare ſemet- D ipſum ſibi, ut ſequatur Chriſtum; corpus caſtigare, delicias ſpernere, juſtitiam amplecti, jejunium amare, pauperes recreare, nudum veſtire, infirmum viſitare, mortuum ſepelire, & in tribulatione ſubvenire, dolentem conſolari, a ſæculi actibus ſe facere alienum, nihil amori Chriſti præponere, iram non perficere, iracundiæ tempus non reſervare, dolum corde non tenere, pacem falſam non dare, caritatem non derelinquere: non jurare, ne forte perjures: veritatem ex corde & ore proferre, malum pro malo non E reddere, injuriam non facere, ſed & ſibi factam patienter ferre, inimicos propter Deum diligere, maledicentes ſe non remaledicere, ſed magis benedicere, perſecutionem propter juſtitiam ſuſtinere: non eſſe ſuperbum, non vinolentum, non multum edacem, non ſomnolentum, non pigrum, non murmuroſum, non detractorem: bonum aliquid in ſe A cum viderit, Deo applicet, non ſibi; ſpem ſuam Deo committere; malum ſemper a ſe factum ſciat, & ſibi reputet: diem judicii timere, gehennam expaveſcere, vitam æternam omni concupiſcentia ſpiritali deſiderare: mortem quotidie ante oculos ſuſpectam habere, actus vitæ omni hora cuſtodire, in omni loco Deum ſe reſpicere pro certo ſcire: cogitationes malas cordi ſuo advenientes mox ad petram Chriſtum allidere, & ſeniori ſpirituali pateſacere: os ſuum a malo vel pravo eloquio cuſtodire: multum etiam loqui non amare, verba vana non loqui: riſum multum aut excelſum non amare, lectiones vero ſanctas libenter audire, orationi frequenter incumbere, mala ſua præterita & præſentia cum lacrymis & gemitu quotidie Deo in oratione confiteri, de ipſis malis de cetero ſe emendare, deſideria carnis non perficere, voluntatem propriam odire; præceptis ſacerdotis & præceptoris Dei in omnibus obedire, etiam ſi ipſe aliter (quod abſit) agat, memores illius dominici præcepti: *Quæ dicunt, facite: quæ autem faciunt, nolite facere*. Non velle dici ſanctum antequam ſit, ſed prius eſſe quod dicatur. Præcepta * vero dominica adimplere, caſtitatem amare, nullum odire, zelum * per invidiam non habere, contentionem non amare, elationem fugere, & ſeniores venerari, juniores diligere in Chriſti amore, pro inimicis orare, cum diſcordantibus ante ſolis occaſum in pacem redire, & de Dei miſericordia nunquam deſperare.

Matth. 23. * Dei quotidie * &

Ecce hæc ſunt inſtrumenta artis ſpiritalis; quæ cum fuerint a nobis die noctuque inceſſabiliter adimpleta, in hoc præſenti ſæculo tranquillam faciunt ducere vitam, & in die judicii reconſignata illa merces nobis a domino recompenſabiliter retribuetur, quam ipſe promiſit, dicens: *Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparavit Deus qui diligunt illum.* 1. Cor. 2.

VII.

Commonendi ſunt fideles omnes a minimo uſque ad maximum, ut orationem dominicam & ſymbolum diſcant: & dicendum eſt eis, quod his duabus ſententiis omne fidei Chriſtianæ fundamentum incumbit. Et niſi quis has duas ſententias & memoriter tenuerit, & ex toto corde crediderit, & in oratione ſæpiſſime frequentaverit, catholicus eſſe non poterit. Conſtitutum namque eſt a ſanctis patribus, ut nullus chriſmetur, neque baptizetur, neque a lavacro fontis alium ſuſcipiat, neque coram epiſcopo ad confirmandum quemlibet teneat, niſi ſym-

ANNO CHRISTI 680.

ſymbolum & orationem dominicam me- A moriter tenuerit, exceptis his, quos ad loquendum ætas minime perduxit: dicendum eſt illis, ut ſingulis diebus, qui amplius non poteſt, ſaltem duabus vicibus oret, mane ſcilicet & veſpere, dicens ſymbolum ſive orationem dominicam: Qui plaſmaſti me, miſerere mei: vel etiam: *Deus propitius eſto mihi peccatori*: & Deo gratias agat pro quotidianæ vitæ commeatibus, & quia ſe ad imaginem ſuam creare dignatus ſit, & a peccatoribus ſegregare. His actis & ſolo Deo creatore ſuo adorato, invocet ſanctos, ut pro ſe intercedere apud majeſtatem divinam dignentur. Hæc faciant, quibus baſilicæ locus eſt, in baſilica: qui vero in itinere, aut pro qualibet occaſione in ſilvis aut agris eſt, ubicumque cum ipſa hora matutina vel veſpertina invenerit, ſic faciat, ſciens Deum ubique præſentem eſſe, dicente pſalmiſta: *In omni loco dominationis ejus benedic anima mea domino*. Et: *Si aſcendero in cœlum, tu illic es*, &c.

Luc. 18.

Pſalm. 102.

Pſalm. 138.

VIII.

Diei vero dominici (quia in eo Deus C lucem condidit, in eo manna in eremo pluit, in eo naſci dignatus eſt, in eo ſtella magis refulſit, in eo de quinque panibus & duobus piſcibus quinque millia hominum pavit, in eo baptiſmum in Jordane a Joanne ſuſcepit, in eo ipſe pius redemptor humani generis ſponte pro ſalute noſtra a mortuis reſurrexit, in eo Spiritum ſanctum ſuper diſcipulos infudit) tanta debet eſſe obſervantia, ut præter orationes & miſſarum ſolennia, & ea quæ ad veſcendum pertinent, nihil aliud fiat. Nam etſi neceſſitas fue- D rit navigandi ſive itinerandi, licentia datur, ita dumtaxat, ut hujus occaſione miſſæ & orationes non prætermittantur. Conveniendum eſt ſabbato die cum luminaribus cuilibet Chriſtiano ad eccleſiam; conveniendum eſt ad vigilias ſive ad officium matutinum. Concurrendum etiam eſt cum oblationibus ad miſſarum ſolennia: & dum ad eccleſiam convenitur, nulla cauſa dici debet vel audiri, nulla jurgia ſunt habenda, ſed tantummodo vacandum eſt orationi, & celebrationi eleemoſynarum, in Dei laudibus cum amicis & proximis & peregrinis ſpiritualiter epulandum.

IX.

Admonendi ſunt omnes, ut hoſpitalitatem diligant, & nulli hoſpitium præbere detrectent. Et ſi cui forte hoſpitium præſtiterint, nullam ab eo mercedem accipiant; niſi forte illi qui recipiunt, ſponte ſua aliquid dent. Dicendum quoque eſt illis, qualiter multi per A hoſpitalitatis officium Deo placuerunt, dicente apoſtolo: *Per hanc enim placuerunt quidam Deo, angelis hoſpitio ſuſceptis*. Et iterum: *Hoſpitales ſine murmuratione*. Et ipſe dominus ad judicium veniens, dicturus eſt: *Hoſpes eram, & collegiſtis me*. Sciant quicumque hoſpitalitatem amant, Chriſtum ſe in hoſpitibus recipere. Nam ille modus hoſpitalitatis non ſolum inhumanus, ſed etiam crudelis eſt, quod nunquam in domum hoſpes ante recipitur, niſi prius dandi hoſpitii merces compenſetur: & quod dominus agere B juſſit pro perceptione regni cœleſtis, pro acquiſitione terrenarum rerum agatur.

ANNO CHRISTI 680.

Hebr. 13.

1 Pet. 4.

Matth. 25.

IN CONCILIUM [b] CONSTANTINOPOLITANUM TERTIUM, [c] SEXTUM, [d] œcumenicum ſeu univerſale, [e] approbatum, [f] in quo ducenti octoginta novem epiſcopi [g] Monothelitarum hæreſim condemnarunt [h] ſub Agathone papa & [i] Conſtantino Pogonato imperatore, [k] anno redemptoris noſtri DCLXXX. inchoatum, & ſequente abſolutum.

NOTÆ SEVERINI BINII.

C a *Concilium.*) Hæc ſancta ſynodus auctoritate Agathonis papæ indicta, hortatu, ope & conſilio imperatoris congregata eſt hac ratione. Poſt pacem cum Saracenis [illegible] & Bulgaris initam, Conſtantinus imperator pietatis, pacis & concordiæ Chriſtianæ amantiſſimus, ſummo ſtudio [illegible] ut ad conciliandam orientalem eccleſiam cum occidentali, & ad controverſiam de una Chriſti voluntate & operatione definiendam, concilium univerſale congregaretur: qua de cauſa ille ad Donum papam [illegible] ſacram illam quæ extat inter præambulares hujus concilii, ſumma illum obteſtatione rogat & monet, ut ad pium hunc conatum promovendum legatos ſuos mittere velit, promittitque futurum, ut cum honore excipiantur, tutoque comitatu adducti, poſt finem concilii [illegible] ſecure reducantur. Accepit epiſtolam Doni ſucceſſor Agatho, qui Dono defuncto ſurrogatus erat antequam ſacra imperatoris Romam delata fuiſſet. Qui dum pium eſſe cognovit id quod petebatur, voto ac deſiderio imperatoris acquieſcit, indictiſque per occidentem conciliis pluribus, cauſam Monothelitarum examinari, diſcuti D & dijudicari mandavit. Quibus legitime peractis, idem pontifex Romæ ſynodum congregavit, quæ cum fidem orthodoxam contra Monothelitas firmiſſime ſtabiliviſſet, legationem deputavit, quæ accepto commonitorio Conſtantinopolim venit circa initium Septembris anni 680. Quam dum imperator piiſſimus magno cum honore excepiſſet, per ſacram ad Georgium Conſtantinopolitanæ urbis epiſcopum tranſmiſſam (extat inter præambulares hujus concilii) reliquos omnes patriarchas cum ſubditis epiſcopis congregari procuravit. Sciens enim ſine conſenſu Romani pontificis univerſale concilium celebrari non poſſe, nec debere, aliorum epiſcoporum nomine [illegible], donec legati ſedis apoſtolicæ præſentes eſſent, vel certo tempore ſe affuturos promiſiſſent. Ita certum eſt, quod hæc ſancta ſynodus hortatu, conſilio, & auxilio piiſſimi imperatoris congregata, non aliter quam debita & legitima auctoritate pontificis indicta & convocata fuerit.

Acta concilii multis in locis depravata ſunt. Præterquamquod non uno in loco mendoſa eſſe infra demonſtrentur, deſiderantur nonnulla, quæ recenſet Anaſtaſius ſupra in vita Agathonis, ubi ſynodalium actionum breve compendium congeſſit. Quorum impoſtura etiam E epiſtola ſynodica concilii Romani hac particula *Filioque* expuncta fuerit, dixi ſupra in notis ejuſdem concilii Romani ſub Agathone. Dolo ac fraude Monothelitarum ſuperadditum eſt ſynodalibus actis, quidquid in cauſa Honorii pontificis dictum aut ſcriptum eſſe pluribus in locis commemoratur. Impoſturæ auctorem ſi quis Theodorum Conſtantinopolitanum epiſcopum fuiſſe dicat, non fecerit illi fortaſſe injuriam, ſi diligenter conſiderentur ea, quæ ſupra dixi in notis ad vitam Agathonis, verbis *[illegible]*, quæque dicam infra in notis actionis 13. 14. &c. Canones & [illegible] canones, qui ſub nomine ſextæ ſynodi œcumenicæ hodiernis vulgati ſunt, non a patribus concilii œcumenici ſanciti fuerunt,

Acta concilii depravata. [illegible]

Canones Trullani [illegible] ſextæ ſynodi, ſed alterius [illegible]

ſed potius a quodam conciliabulo, quod poſt annos decem habitum eſt Conſtantinopoli in Trullo tempore Sergii papæ & Juſtiniani imperatoris junioris, anno domini 692. quodque a viris doctis quiniſextum concilium nominatur, ideo quod profiterentur epiſcopi ejuſdem conciliabuli, ſed allegatos canones, nomine quintæ & ſextæ ſynodi, tanquam appendicem quamdam neceſſariam edidiſſe. Vide quæ dicturi ſumus in actis concilii illius ſub Sergio. Græca ſimul & Latina editio, quæ ex typographia cameræ apoſtolicæ anno 1608. in lucem prodiit, ex quibus antiquis exemplaribus recognita fuerit, indicat collector initio tom. 3. his verbis. Sexta ſynodus generalis cum quatuor Græcis codicibus manuſcriptis duobus bibliothecæ Vaticanæ, tertio olim Cardinalis Sirleti, quarto Auguſtini archiepiſcopi Tarraconenſis Latina interpretatio ex codicibus manuſcriptis Vaticanis emendata, & ubi interpres in ſuo textu Græco aliter legiſſe videtur quam nunc in noſtris codicibus habeatur, vel Græcorum verborum ſenſus non eſt rite expreſſus, diverſitatem in margine indicavimus. Nonnulla etiam Græco et Latina verſione ad marginem annotavimus.

Locus concilii.

b *Conſtantinopolitanum tertium*) Intellige ſanctum & œcumenicum. Plura enim provincialia & reprobata generalia concilia Conſtantinopoli celebrata fuiſſe, ex præcedentibus conſtat. Habitum eſt Concilium Conſtantinopoli in ſecretario ſacri palatii, quod cognominatum eſt Trullus, ideo fortaſſe, quod ipſum ſecretarium ejuſmodi Trullo faſtigiatum, teſtudine ſurſum erecta, ſua rotunditate hemiſphærium conficeret. Nam apud eos, qui ſcripſerunt de ædificiis Conſtantinopolitanæ civitatis, item apud Anaſtaſium in vita Sergii, Trullus ſive Trulla, ſignificat ſublimem fornicem deſuper, in altum porrectum, in rotundum concameratum, quem Italice dicimus cuppula. Ita Baronius anno 680. num. 41.

Trullus quid ſit?

Hæc ſynodus inter œcumenicas ſexta eſt itane?

c *Sextum.*) Patres concilii Toletani XIV. canone 7. hanc ſynodum quintam numerant; non ſane ea intentione, quaſi concilium œcumenicum vere quintum ſub Vigilio papa habitum abjicerent; ſed quod eas tantum illi enumerarent, quibus de fidei definitionibus agitur. Quare cum illi de fide tractarent, & in quinta ſynodo œcumenica tantum de perſonis ageretur, illam velut ad dogmata fidei ſtabilienda minus neceſſariam præterierunt. Vide Baronium anno 684. num. 6.

Oecumenica ſynodus eſſe probatur? Præſides concilii quis fuerit?

d *Oecumenicum.*) Utpote cui omnes totius orbis epiſcopi per ſe vel per ſuos patriarchas eorumve legatos interfuerunt: cuique Agatho pontifex Romanus, ut teſtatur Zonaras in vita Conſtantini IV. per Theodorum & Georgium presbyteros, Joannem diaconum ſedis apoſtolicæ legatos præſedit. Unde eſt, quod ſupradicti legati in ſingulis actionibus, primi omnium nominantur, loquuntur & ſubſcribunt. Conſtantinus imperator cum ſuis magiſtratibus eminentiore loco ſedens concilio interfuit, non ut, quod inepte ajunt hæretici, eidem præſideret, cauſamque ſynodalem dijudicaret, neque ut voto ſuo deciſivo aliquid definiret, ſed tantum ut a ſacro patrum conventu omne contentionis, rixarum & tumultus periculum averteret, ſanctæque ſynodo (prout in ſacra ad Donum pontificem miſſa promiſerat) ſecuritatem & tranquillitatem procuraret. Hoc eſt, quod in actis ſynodalibus præſediſſe, id eſt primo loco ſediſſe dicitur. Vide Bellarm. lib. 1. de concil. cap. 5. & 19.

Imp. quo de cauſa interfuerit.

An ſit approbatum?

e *Approbatum*) Communis ſententia eccleſiæ hanc ſacroſanctam ſynodum inter approbatas œcumenicas ſemper huc uſque recenſuit. Eamdem auctoritate B. Leonis papæ II. confirmatam fuiſſe per epiſtolam, quam ad ſynodicam concilii ipſe reddidit a pluribus hujus ſæculi ſcriptoribus doctiſſimis hactenus exiſtimatum fuit. Sed cum auctor allegata epiſtola confirmet ſententiam anathematis, quæ in corruptis ſynodalibus actis in Honorium pontificem lata dicitur, adeoque nulla ratione defendi poſſint ea quæ ſupra pro defenſione & expurgatione allata fuerunt, de memorata ſæpius epiſtola diverſi diverſa judicarunt. Bellarm. lib. 4. de Rom. pontif. cap. 11. epiſtolam Leonis corruptam eſſe ſcribit. Joannes de Turrecremata univerſam ſynodum cum Leone pontifice in facti quæſtione aberraſſe concedit. Baronius autem allegatam epiſtolam Leonis commentitiam eſſe probat iis rationibus quas ponam infra in notis ejuſdem epiſtolæ Leonis.

Numerus epiſcoporum quantus?

f *In qua ducenti octoginta novem epiſcopi.*) Ita Theophanes & Cedrenus in ſuis annalibus. Conſentit numerus qui habetur act. 3. in VII. ſynodo. Photius in epiſtola ſive libello de ſynodis numerat centum ſeptuaginta. Paulus diaconus de geſtis Longobardorum lib. 6. c. 4. Beda libro de ſex ætatibus prope finem. Regino lib. 1. Ado Viennenſis & Freculphus in chron. ſolum centum quinquaginta epiſc. interfuiſſe ſcribunt. Theodorus Balſamo ponit 171. In ultima actione ſynodi 166. Epiſcopi per ſe vel per ſuos legatos ſubſcripſiſſe reperiuntur. Ipſo ſynodi exordio longe minor numerus epiſcoporum habetur; idque accidit ea de cauſa, quod epiſcopi omnes tanta temporis brevitate, quanta præſcripta fuerat, Conſtantinopolim pervenire non potuerunt. Ex patriarchis præſentes fuerunt Georgius Conſtantinopolitanus,

Patriarchæ qui & quot interfuerint?

& Macarius Antiochenus, Alexandrinæ & Hieroſolymitanæ ſede adhuc paſtoribus & epiſcopis vacantes, per vicarios præſto fuerunt.

Quis ſedendi ordo ſeſſionis fuerit?

Seſſio patrum ita diſpoſita fuit, ſicut in concilio Chalcedonenſi. A ſiniſtris, velut loco digniore, ſederunt ſedis apoſtolicæ legati, a dextris vero Conſtantinopolitanus epiſcopus, tertius Antiochenus, atque legatus ſedis Alexandrinæ. Eminentiore loco velut defenſor & patronus concilii cum ſuis magiſtratibus ſedebat Conſtantinus imperator. Sacroſanctum Dei evangelium ex more anteriorum conciliorum, collocatum erat in ſella ornatiſſima in medio totius conſeſſus, ut eo intuitu patres concilii cogitarent, Chriſtum vere præſentem eſſe illi congregationi, quam in nomine ejuſdem convocaſſent.

g *Monothelitarum hæreſim condemnaverat.*) Ut facile cognoſcas, quo rerum ordine illud factum fuerit, ſummatim & quaſi per compendium ſingularum actionum hiſtoriam recenſebo.

Aliquam ſynodalium compendio relatio. Prima ſeſſione legati apoſtolici ſuggerunt novam Monothelitarum.

Prima ſeſſione, quæ habita fuit ſeptima Novembris, legati ſedis apoſtolicæ cauſam indicti concilii proponentes, a Sergio ejuſque ſucceſſoribus Conſtantinopolitanis epiſcopis novam hæreſim de una Chriſti voluntate & operatione in eccleſiam invectam eſſe dixerunt. Cumque Macarius Antiochenus juſſu imperatoris ab objecta legatorum ſuo nomine ſuorumque ſectariorum reſpondens, nullam a ſe novitatem in eccleſiam introductam eſſe, ſed potius ſe credere & prædicare quæ a ſanctis conciliis & patribus accepta Honorius papa, & Cyrus Alexandrinus profeſſi eſſent: mandavit illi imperator, ut allegatam exceptionem probaret. Obtemperavit Macarius, & ex patriarchio codices quinque ſynodorum œcumenicarum proferri præcepit. Qui cum allati fuiſſent a diſcipulo Macarii Stephano, tertia ſynodus Epheſina, uſque ad illum locum Cyrilli. *Eſt enim ejus omnipotens voluntas*, perlecta fuit. Conſtitit ibi lector, atque intulit ex eo Macarius, unam in Chriſto voluntatem eſſe. Legati ſedis apoſtolicæ hanc illationem nullam eſſe & plane ineptam, ex eo oſtenderunt, quod manifeſtiſſimum eſſet, loqui Cyrillum allegato loco de divina duntaxat voluntate, quam Filius cum Patre & Spiritu ſancto communem habet. Cumque deinceps imperator ea quæ Epheſini concilii reliqua erant, lectione abſolvi mandaſſet, eorumque recitationi plures horæ impenſæ fuiſſent, concluſa ſeſſione prima, lectio cæterorum conciliorum œcumenicorum in ſequentem ſeſſionem dilata fuit.

Macarius Monothelitis profert teſtimonium concilii Epheſini.

Actio II. Leguntur acta concilii Calcedonenſis. Ex epiſtola ſancti Leonis probant legati duas operationes.

Decima Novembris actione ſecunda lectum eſt ſacroſanctum Chalcedonenſe concilium. Ex quo Macarius orthodoxæ fidei nihil adverſum invenire aut objicere potuit; ſed potius legatorum inſtantia, quando legebatur epiſtola ſancti Leonis ad Flavianum, qua duæ naturæ & operationes in Chriſto aperte prædicantur, & ſuis quaſi jaculis confoſſus, deque turpiſſimo mendacio convictus quæſivit effugium, ut auctoritate Dionyſii Areopagitæ, dei virilis tantum operatio Chriſti diceretur duarumque voluntatum & operationum vocabulis abſtineretur. Sed ne extraneis interlocutionibus a propoſito thematis diſcederetur, quod reliquum erat Chalcedonenſis concilii legendo abſolvi, actioneque ſequente quintam ſynodum recitari imperatum fuit.

Actio III. Quintæ ſynodi acta leguntur, & impoſtura hæreticorum circa eadem acta detegitur.

Tertia actione cum 13. Novembris eodem loco tempore, & ordine patres concilii cum imperatore conveniſſent, quinta ſynodus, prout ante conſtitutum fuerat recitata eſt. Ejus initio ex quadam commentitia epiſtola ſub nomine Mennæ Conſtantinopolitani epiſcopi ad Vigilium papam, legebatur unam eſſe in Chriſto voluntatem. Quod ut ſolide refutaretur, legati ſedis apoſtolicæ dixerunt, fictam & commentitiam ſub nomine Mennæ epiſtolam, Vigilio inſcriptam, dolo ac fraude Monothelitarum actis ſynodalibus inſertam fuiſſe; idque eo argumento manifeſtiſſimo comprobarunt, quod Mennas ſex annis ante quintam ſynodum ſub Vigilio celebratam, ex hac vita migraſſet. Qua de re cum diligentior inquiſitio haberetur, evidentiſſimo indicio numeri deprehenſum fuit, tres quaterniones priores, quibus continebatur commentitia Mennæ epiſtola, actis ſynodalibus (impoſtura haud dubie Monothelitarum) ſuperadditos fuiſſe. Juſſit itaque imperator reliquum commentitiæ epiſtolæ præteriretur, potiuſque legeretur quidquid actorum ſynodalium quinti concilii ſupereſſet. Obtemperatum eſt imperatori, cumque ſeptima actione ventum eſſet ad anathematiſmum adverſus Theodorum Mopſueſtenum, ibique legeretur, eum anathemati ſubjectum fuiſſe ideo quod non confiteretur unam in Chriſto perſonam; additamento Monothelitarum jungebatur, Et unam operationem. Novam impoſturam legati audientes, Vigilium a calumnia hæreticorum defenderunt, objectoſque ſub nomine Vigilii libellos, partus eſſe ſuppoſititios convicerunt hac evidenti ratione, quod de fide orthodoxa non aliter quam ſacroſancta ſynodus quinta œcumenica ſentire potuerit, cum alioquin ſi aliter ſenſiſſet, a ſancto concilio receptus non fuiſſet. Poſt hæc interlocutione patrum & judicum cognitorum dictum eſt, nihil inventum eſſe in ſynodis, quod Monothelitis faveret: additum eſt, operæ pretium videri, ut alterum illud, quod Macarius initio primæ actionis pollicitus erat, præſta-

ratur

retur: nimirum, ut ſuam ille de una Chriſti volunta- A te & operatione novam hæreſim auctoritate patrum, ſi- mul promiſcuas, confirmaret. Verum cum Georgius Con- ſtantinopolitanus petiiſſet, legi prius epiſtolas illas duas, quas Agatho & Romana ſynodus ad imperatorem tranſ- miſerant, placuit iſtam gratiam præſtare petentibus: ſed dilata eſt recitatio longiuſculárum epiſtolarum in ſequen- tem actionem.

Actio IV. Duæ epiſt. Agathonis altera a ſe ſolo, altera a ſe & ſynodo Romana ad imp. ſcriptæ leguntur.

Uno itaque die interlapſo, quartam actionem 14. No- vembris celebrarunt iidem qui ſupra convenerant, juxta ſynodalem conſtitutionem præcedente actione factam. Duæ epiſtolæ, quarum altera Agathonis, altera concilii Romani erat, a capite uſque ad calcem perlectæ fuerunt. Priore ſcribit Agatho, quod nemo ſuorum prædeceſſo- rum a recta & orthodoxa fide catholica aberravit: cui aſſertioni cum Monothelitæ ne verbo quidem contradi- xerint, nihilque in Honorium illoſve Romanos pontifi- ces objecerint, qua fide infra in poſterioribus actionibus aſſirmari putas, eumdem Honorium ſynodali judicio con- demnatum eſſe? maxime cum patres ibidem profiteantur hanc epiſtolam Agathonis velut oraculum Spiritus B ſancti colendam & ſuſcipiendam eſſe.

Actio V. Macarius profert duos codices teſtimoniorum.

Septima Decembris quinto patrum conventu celebra- to, Macarius edidit duos codices, quibus, ut afferebat, de unica in Chriſto voluntate & operatione teſtimonia continebantur; quibus perlectis decretum fuit, ut reliqua teſtimonia, ſi quæ haberet, ſequenti actione produ- ceret.

Actio VI. Macarius profert tertium codicem teſtimoniorum.

Dum igitur 18. Decembris ſexta ſeſſio haberetur, Macarius reliqua teſtimonia ad ſuam ſententiam confir- mandam uno codicillo collecta edidit; cumque ea perle- cta eſſent, legati ſedis apoſtolicæ adverſariorum teſtimo- nia detruncata eſſe allegarunt, ſimulque petiverunt de- cerni, ut ad impoſturam eorum detegendam authentici codices ex patriarchio urbis afferantur. Qua occaſione juſſit imperator utriuſque partis productas probationes ſigillo conſignari, diligenterque cuſtodiri, atque allega- ta utriuſque teſtimonia proximo conventu ſedulo & fi- deliter inquiri. Hæc anno Chriſti 680. contigerunt.

Actio VII. Legati apoſt. proferunt teſtimonia ſanctorum patrum de duabus Chriſti voluntatibus & operationibus.

Anno redemptoris noſtri 681. 13. Februarii, cum per C duos menſes a ſacris comitiis ceſſatum fuiſſet, habita eſt actio ſeptima, qua legati ſedis apoſtolicæ obtulerunt co- dicem teſtimoniorum ex ſanctis patribus deſumptorum, quibus duæ voluntates & operationes in Chriſto aſſere- bantur: addita eſt lectio & ſeries eorum, qui orthodo- xam hujus articuli fidem impugnabant. His auditis, pe- titione Georgii Conſtantinopolitani & Macarii Antio- cheni juſſum eſt, ut loca citata cum codicibus patriar- chii conferantur, & ne Latina exemplaria cum Græcis conſona ſint, in præſentia plurium exploretur: & ne fraus committi poſſet, oblatum teſtimoniorum codicem conſignarunt. Poſt hanc actionem die 13. Februarii, rurſum 14. die ejuſdem menſis ibidem loci conventum eſſe; eoque conventu Georgium Conſtantinopolitanum patriarcham, fidem catholicam & orthodoxam profeſſum fuiſſe, ſcribit Anaſtaſius in vita Agathonis his verbis: *Sequenti die in eodem ſecretario reſidente ſynodo una cum principe, ſynodica ſanctiſſimi Agathonis relecta eſt.* Quæ

Acta concilii mutila.

cum in actis ſynodalibus deſiderentur, credanturque da- D ta opera a Theodoro Conſtantinopolitano epiſcopo abla- ta, ut inde hæreticus eſſe probaretur, certiſſimo argu- mento conſtat, acta hujus concilii hoc loco mutilata eſ- ſe, quæ alibi eorumdem hæreticorum corruptela viriata & depravata fuerunt.

Actio VIII. Singuli epiſcopi aſſerunt ſe credere quæ Agatho papa in epiſt. ſcripſit.

Eodem anno, ſeptima die Martii, octava actio cele- brata fuit, qua Georgius aliique plures epiſcopi, qui te- ſtimoniorum collationi cum authenticis exemplaribus fa- ctæ interfuerant, retulerunt, ſe loca patrum in codice legatorum ſedis apoſtolicæ pro duabus voluntatibus & operationibus Chriſti allegata fideliter cognoviſſe, eaque authenticis patrum voluminibus plane conſona reperiſſe: addiderunt ſe hac occaſione motos, cum ſanctis patribus de Chriſti voluntatibus & operationibus ſentire, ac credere, deſertaque Monothelitarum perfidia, fidem orthodoxam profiteri: quæque direxerat Agatho papa ſuggeſtiones, tanquam ex Spiritu ſancto dictatas per os ſancti ac beatiſſimi principis apoſtolorum Petri, & digito ter beatiſſimi papæ Agathonis ſcriptas, ſuſci- E pere & ampleeti. Poſt hæc Theodorus Melitenus epiſco-

Theodori petitio.

pus obtulit acceptum, ut ille dicebat, a Stephano ab- bate Macarii diſcipulo libellum; quo continebatur, ni- hil in fide decernendum, præter ea quæ in ſanctiſſimis conciliis decreta eſſent; & quod ſufficeret in duabus na- turis unam operationem confiteri, itaque de duabus voluntatibus in Chriſto tacendum eſſe videri. Cum poſt factam ſuffragiorum collationem, ille ab imperatore in- terrogatus, unde libellum accepiſſet, iteratumque Stepha- num abbatem diſcipulum Macarii nominaſſet, atque adeo ipſum reliquoſque Macarii diſcipulos de Monothelitarum hæreſi ſuggillaſſet, exurgentes Macarii diſcipuli conte- ſtati ſunt, Theodorum Melitenum epiſcopum eſſe men- titum, ſeque paratos eſſe fidem catholicam proſiteri. Quod ut facerent, ſequente actione nona per decretum ſynodi illis mandatum fuit. His itaque peractis, ſuggeſ- ſit Georgius Conſtantinopolitanus ſibi neceſſarium atque utiliſſimum videri, ut nomen Vitaliani papæ ſacris di- A Vitaliani nomen ſacris diptychis reſtituitur. ptichis, e quibus illud Theodorus Conſtantinopolitanus & Macarius Antiochenus invito imperatore expunxerant, iterum reſtitueretur; ideo maxime, quod ut de multis plures ſe ab eccleſia catholica ſeparaſſent, de quibus hac de cauſa convertendis ſpes maxima foret. Conſilio opti- mo acquieſcit imperator, tantamque ſynodum immenſa lætitia perfundit. Cumque poſt hæc Macarius cæterique Syriæ epiſcopi rogarentur, an litteris ſancti Agathonis papæ conſentirent, præter Macarium omnes Syriæ epi- ſcopi affirmative reſponderunt, fideique catholicæ publi- cam profeſſionem ediderunt. Deinde recitata ſunt loca patrum a Macario collecta, in quibus falſo aſſerebat, unicam in Chriſto poſitam eſſe voluntatem. Sed cum in- ter legendum patres concilii animadvertiſſent, veterem ſuam hæreticam ſententias patrum divinæ voluntati cum

Teſtimonia a Macario prolata oſtenduntur falſata.

petentes, Chriſti perſonæ attribuiſſe, quædamque inter- ciſis patrum teſtimoniis eorumdem ſenſum depravaſſe: juſſus eſt hæreticus manifeſtus edere profeſſionem fidei catholicæ, quod cum ille contumaciter recuſaret, dice- B retque nunquam id futurum eſſe, etiamſi membratim incideretur, & in mare mitteretur, iterum ſententiarum illarum ſanctorum patrum, quas Macarius protulerat, facta eſt collatio cum aliis codicibus e patriarchio urbis deſumptis. Verum dum manifeſto indicio ſententias ob- truncatas & interciſas fuiſſe reperiſſent, acclamatione

Macarius deponitur.

univerſæ ſynodi Macario tanquam novo Dioſcoro di- ctum eſt anathema, juſſuſque epiſcopatu depoſitus, ipſe cum Stephano diacono ejus nudatus eſt pallio, & per Baſilium Cretenſem epiſcopum ſpoliatus eſt orario, eo- que tunc temporis perpeſſus fuiſſe videtur, quæ ſcribit Anaſtaſius in Agathone his verbis: *Ea hora ſancta ſy- nodus una cum principe ejus pallium auferens ſuſtulerunt a collo ejus. Et exiliens Baſilius epiſcopus Cretenſis eccleſiæ ejus orarium abſtulit, & anathematizantes cum projecerunt foris ſynodum, ſimulque & tironum ejus. Stepha- num autem diſcipulum ejus, revelatur a ſancta ſynodo clerici Romani vilicati expulerunt. Ea hora tanta tela aranearum nigredine in medio populi ceciderunt, ut omnes mirarentur, eo quod ſordes hæreſeon expulſæ eſſent & C Deo auxiliante nitida ſunt ſancta Dei eccleſia.* Hæc A- naſtaſius in ſuo compendio ſextæ ſynodi.

Actio 9.

Nona convenit ſancta ſynodus octava Martii anno 681. factaque publica teſtimoniorum Macarii collatio- ne, poſt eorumque depravationem coram omnibus publi- catam & manifeſtatam, ſententia damnationis in Maca- rium & Stephanum lata eſt & executa.

Actio 10. Collatio locorum ſanctorum patrum ab Agathone citatorum. Confeſſio Petri Nicomedienſis.

Decima actione, quæ habita fuit 18. Martii ejuſdem anni, publicata eſt collatio locorum, quæ citata fuerant ex ſanctis patribus in epiſtolis Agathonis & Romani concilii; eiſque in omnium conſeſſu manifeſte cognitum, probatum & declaratum, ipſa teſtimonia cum Græcis co- dicibus in omnibus convenire, prorſuſque eadem con- ſentire. Deinceps Petri Nicomediæ epiſcopi palinodiam cantantis confeſſio lecta eſt, omniumque judicio approba- ta. Demum a Theodoro Hieroſolymitanæ eccleſiæ lega- to petitum fuit, ut legeretur ea epiſtola Sophronii Hie- roſolymitani, quam Sergius Conſtantinopolitanus epiſco- pus ad ſe tranſmiſſam non ſuſcepit.

Actio 11. Epiſtola Sophronii Hieroſolymitani lecta.

Vigeſimo die Martii, actione undecima, juxta peti- D tionem Theodori Hieroſolymitani, lecta eſt epiſtola So- phronii ad Sergium, quæ cum omnium judicio approba- ta fuiſſet, ad hæreſim Macarii, ejuſque diſcipuli magis publicandam & confundendam, utriuſque ſcripta blaſphe- mia pleniſſima recitari mandatum fuit; ſed dum vix ad medium ventum eſſet, lectio eorum interrupta eſt, &

Macarii & Stephani ſcripta damnantur.

prohibita; eo quod metueretur, ne horrenda blaſphe- mia, & portentoſi quos continebat errores, auditoribus noxii forent: tandem judicatum fuit non abſre futurum, ſi in deteſtationem hæreſis Monothelitarum ex ſcriptis Macarii blaſphemiæ illius exciperentur, collectaque in unum cum aliis blaſphemiis hæreticorum, qui recenſiti ſunt in epiſtola Agathonis, comingerentur. Inter alias blaſ- phemias exceptus eſt ille locus, quo ille veterum Mo- nothelitarum calumniam reſuſcitans, Honorium in ſuas partes attrahere conatus fuit. Sed cum huic calumniæ pro defenſione beatiſſimi pontificis ſimilem calumniam paſſi, legati ſedis apoſtolicæ nihil contradixiſſe inveniun- E tur: qui tamen pro Vigilio ſe fortiſſimos defenſores an- te oppoſuerant, eamque eadem blaſphemia univerſa ec- cleſia obiecta epiſtola Agathonis expreſſe repugnarat (utpote quod ille diſertis verbis atteſtaretur, neminem ſuorum anteceſſorum in catholica & orthodoxa fide aber- raſſe) in eam jure deſcendo ſententiam, quam tenet eru- ditus Baronius, hanc cum duabus ſequentibus actionibus a Græcis impoſtoribus magna ex parte ſynodalibus actis ſuperadditam fuiſſe.

Act. 12. Epiſtola Sergii ad Cyrum & Honorium, & contra Honorii ad Vigilium lecta & conſtat.

Actione duodecima, quam in nota temporis mendoſa eſſe convincitur ex die præcedentis actionis undecimæ, miſſa ſunt ab imperatore ad ſynodum chartæ quædam, quas a Macario acceperat, quarum numero dum poſt ſermonem acclamatorium ſuperiore actione recitatum, continerentur epiſtola Sergii ad Cyrum Alexandrinum, eidemque alia ad Honorium papam, item epiſtola Honorii prima ad Sergium reddita & Menna ad Vigi- lium,

lium, & contra Vigilii ad Mennam, a lectione ſermo-
nis acclamatorii & commentitiarum epiſtolarum ſub no-
mine Mennæ & Vigilii effictarum, ceſſatum eſt : reliqua
autem epiſtola non tantum perlectæ, verum etiam cum
ipſis originalibus in patriarchio contentis collatæ fue-
runt. Quibus ſimul conſentientibus rurſum a ſancta ſy-
nodo eſt declamatum in Macarium, velut indignum, qui
amplius ad conſeſſum ſynodi admittatur. Poſt hæc Sy-
rum epiſcopi ac clerici unanimi voce in locum Macarii
alium orthodoxum Antiochenæ eccleſiæ epiſcopum ſur-
rogare petiverunt. Sed dilata ſunt hæc omnia in ſequen-
tem actionem : in qua cum deſiderentur acta, quæ in
electione Theophanis Antiocheni epiſcopi in locum Ma-
carii ſurrogati contigerunt, certiſſimo argumento oſten-
ditur, acta hujus concilii non tantum additione ſcri-
ptorum commentitiorum, verum etiam mutilatione &
obtruncatione rerum geſtarum, viciata, corrupta ac de-
pravata etiamnum extare. Ex eo enim quod Theopha-
nes in ſingulis ſequentibus actionibus titulo Antiocheni
epiſcopi nominatus reperitur, conſtat Theophanem actio-
ne 13. in locum Macarii ſuffectum fuiſſe, adeoque ſine
dubio depravata & mutila eſſe acta concilii, quibus
hujuſmodi res geſtæ deſiderantur.

Acta concilii mutilata eſſe probatur.

Actione decimatertia, die 28. menſis Martii celebra-
ta, adverſus hæreticos hoſce, Cyrum, Sergium, Pyr-
rhum, Paulum, & Petrum nominatim recenſitos lata eſt
ſententia condemnationis quæ cum recitata fuiſſet, ad-
dita eſt lectio novem capitulorum conciliabuli Alexan-
drini, earumque epiſtolarum, quas Cyrus ad Sergium,
Pyrrhus ad Joannem Romanum pontificem, Petrus,
Paulus, aliique plures ad alios tranſmiſerat. Quæ ſcri-
pta dum * quinta ſynodus condemnaſſet, eadem igne
cremari mandavit. Tandem ſententiam in Honorium
pontificem, ejuſque poſteriorem epiſtolam promulgatam
fuiſſe, acta concilii atteſtantur verum mendoſe & per
ſummam impoſturam Theodori Conſtantinopolitani epi-
ſcopi qui cum nomen Vitaliani invito imperatore a di-
ptychis expunxiſſet, non tantum epiſcopatu amo-
tus, verum etiam propter hæreſim a concilio damnatus
fuit, ſubſtituto illi Georgio, de quo ſupra actione ſe-
prima poſt obitum Georgii per ſimulationem orthodo-
xæ fidei anno ſequente reſtitutus eſt priſtinæ ſedi & di-
gnitati, ut teſtatur Nicephorus in chron. Nactus ita-
que originale exemplar concilii ex occaſione, ut illud
auctoritate pontificia confirmandum, ad Leonem ſecun-
dum mitteret, ſuo ubique nomine expuncto, in odium
Romani pontificis nomen Honorii, quem propter epiſto-
lam ad Sergium ſcriptam antiquiores Monothelitæ ſua-
rum partium eſſe inclitaverant, ubique ſubſtituit. Ipſum
Theodorum ſynodali judicio de hæreſi condemnatum fuiſ-
ſe teſtatur Anaſtaſius in vita Agathonis, quamquam
nomen illius nuſquam apud acta concilii inveniatur. Ho-
norium pontificem a patribus hujus concilii ob hæreſim
Monothelitarum non condemnatum, ſed hanc duntaxat
calumniam fraude ac dolo Græcorum eidem impoſitam
fuiſſe, plurimæ rationes perſuadent. Quarum prima eſt,
quod non potuerit damnare Honorium, niſi cum Aga-
thonis epiſtola pugnaret, ſibique ipſi contradiceret. A-
gatho enim in epiſtola ſua ad Conſtantinum imperato-
rem aperte ſcribit, ſedem Petri neque defeciſſe unquam,
neque deficere, ſuorum prædeceſſorum neminem in fide
vera aberraſſe Quod ſi verum eſt, quis credat patres
ſanctiſſimi concilii, Honorium Agathonis prædeceſſorem
ob hæreſim Monothelitarum condemnaſſe? Actione octa-
va & decimaoctava profitentur iidem patres, Petrum al-
legata epiſtola per Agathonem locutum fuiſſe, ſcriptam-
que epiſtolam a Spiritu ſancto dictatam eſſe, quis cre-
dat eundem Spiritum ſanctum in hoc concilio contrarium
eſſe locutum, judicioque ſynodali ob crimen hæreſeos
Honorium papam condemnaſſe? Quæ cum nemo virorum
prudentium unquam aſſeruerit, neceſſum eſt fateri, acta
hujus concilii omnibus illis locis, quibus Honorius Mo-
nothelitis annumeratur, ab æmulis Romanæ eccleſiæ cor-
rupta eſſe Secunda ratio, quæ idem firmiſſime confirma-
tur, hæc eſt Quod niſi concedatur, acta ſynodalia in
iis, quæ cauſam Honorii concernunt, corrupta & de-
pravata fuiſſe, oporteat fateri, univerſam ſynodum ſan-
ctiſſimam intolerabilis erroris, impudentiæ, & injuſtitiæ
notam indelebilem incurriſſe Intolerabilis error foret,
ſi unam atque alteram epiſtolam Honorii, ducenti octo-
ginta novem patres non intellexiſſent, quave intentione
ea ſcripta fuiſſet, ex circumſtantiis temporis, loci ac
perſonarum non advertiſſent, item quæ locorum dubio-
rum foret interpretatio, ex vulgata illa & celebri diſ-
putatione Maximi cum Pyrrho habita non audiviſſent
Magna eſſet impudentia, ſi apoſtolicam ſedem, quæ
communi antiquiſſimorum patrum ſententia judicat om-
nes, & a nemine judicatur, ipſi jam præcipitato judicio
condemnare præſumpſiſſent, cum alias ob damnationem
Theodori Mopſueſteni, aliorumque minoris auctoritatis
& dignitatis epiſcoporum, totum terrarum orbem com-
movere, ſynodumque œcumenicam congregari oportuiſ-
ſet. Gravis eſt injuſtitia, ſine cauſa juſta damnare in-
nocentem, atque citra legitimam debitamque proceſſus
formam etiam nocentem & criminis reum condemnare

Theodorus Conſtantinopolitanus, princeps actorum concilii corruptor.

Theodorus a concilio damnatus fuit.

Honorium papam a concilio damnatum non fuiſſe probatur primo.

Secunda ratio pro defenſione Honorii.

Si patres œcumenici concilii Honorium condemnaſſent :
ſine cauſa damnationis ſententiam in eum intuliſſent.
Epiſtolæ enim quas ad Sergium ſcripſit, & quarum cau-
ſa in actis damnari perhibetur, catholicæ ſunt, & ſu-
pra in notis earundem epiſtolarum, & vita Honorii pro-
lixius annotavi, nulla hæreſeos ſuſpicione laborant : ſi-
quidem ambæ clariſſime teſtantur, ipſum ſenſiſſe & do-
cuiſſe in Christo duas eſſe voluntates & operationes, &
ſolum voluiſſe abſtineri a nominibus novis, vel earum,
ad ſcandalum tollendum, & contentionem ſedandam.
Non poteſt autem juſte de hæreſi condemnari is, qui
rem ipſam confitetur, licet nomen, præſertim ante defi-
nitionem eccleſiæ, juſta de cauſa tacendum eſſe arbitre-
tur : alioquin beatus Hieronymus poſſet jam pro hære-
tico condemnari, quia in epiſtola ad Damaſum cenſuit,
non eſſe dicendas in Deo tres hypoſtaſes, cujus contra-
rium poſtea eccleſia non ſemel definivit. Imo ſi reus
objecti criminis fuiſſet Honorius, prius quam damnare-
tur, erat inquirendum, an errorem unquam revocaverit,
vel potius in eodem uſque ad obitum perſeveraverit.
Quare cum tantam ignominiæ notam nemo etiam hære-
ticorum huic ſanctæ ſynodo impingendam eſſe ſentiat,
dubium non eſt, quin acta concilii in hac cauſa Hono-
rii depravata fuerint. Tertio confirmatur idem hac ra-
tione. Legati ſedis apoſtolicæ rerum agendarum certum
ac præſcriptum acceperant commonitorium, nimirum ut
eam fidem eaque dogmata conſtanter defenderet, quæ
epiſtola ſancti Agathonis continebantur Cum itaque
iidem legati, omnia quæ contra Honorium dicta aut fa-
cta enarrantur, ſilentio præterierint, nihilque eorum,
quæ pro defenſione ſedis apoſtolicæ & Honorii, (quem
Agatho velut prædeceſſorem ſuum ab hæreſi immunem
fuiſſe dixerat) juxta tenorem ſui commonitorii feciſſe
debebant, peregerint ; non imprudenter hinc inferre li-
cet, aliquem impoſtorem ſuo nomini expuncto nomen
Honorii ſubſtituiſſe.

Tertia ratio pro defenſione Honorii.

Actione decimaquarta, quæ habita fuit 2. Aprilis, le-
cta ſunt Mennæ & Vigilii papæ ſcripta de unica volun-
tate. Quæ cum patres veluti partum ſuppoſititium re-
darguiſſent, atque anathemati tradidiſſent, epiſcopi Cy-
pri tomum quemdam nomine Athanaſii inſcriptum pro-
tulerunt ex quo per inductionem longius petitam pro-
barunt, in Christo duas eſſe voluntates & operationes.

Actio xiv. Redarguuntur impoſturæ hæreticorum de ſcriptis Vigilii & Mennæ.

Actio decimaquinta celebrata eſt 26. Aprilis, quæ per-
miſſu ſynodi Polychronius presbyter & monachus Mo-
nothelita homo inſanus, falſiſque dæmonum illuſionibus
deceptus, formulam ſuæ fidei, quæ unam voluntatem in
Christo profitebatur, in medio urbis mortuo impoſuit,
ea præſumptione & jactantia, quaſi ille ſuam perfidiam
non verbo tantum, ſed & virtute miraculorum, mortuo-
rumque reſuſcitatione confirmare poſſet. Cumque pluri-
bus horis defuncto, cui chartula impoſita erat, adſtitiſ-
ſent, eique plura ſine ullo effectu eorum, quæ ſtolide
ac blaſpheme promiſſa erant, inſuſurraſſet : confeſſus
tandem ſe mortuum ſuſcitare non poſſe, a populo de-
luſus abiit Citatus a ſynodo ut errorem revocaret &
pœnitentiam ageret, contumaciter in errore perſeverans,
depoſitionis & anathematis ſententiam juſto judicio in-
currit.

Actio xv. Damnatur Polychronius hæreticus, qui mortuum ad vitam revocare conatus fuerat.

Actione decimaſexta, quæ propter auctos ab imperio
fratres & collegas imperii, Heraclium & Tiberium, di-
lata eſt uſque ad nonum Auguſti, quidam presbyter
Monothelita nomine Conſtantinus profeſſus eſt, ſe ad
docendam ſynodum veniſſe, atque ad concordiam inter
Monothelitas & catholicos ineundam inveniſſe hunc mo-
dum, ut dicerentur in Christo duæ operationes, volun-
tas autem una. Cumque interrogatus a ſynodo dixiſſet,
Christum ab humana voluntate, carne, & ſanguine tem-
pore crucis deſertum eſſe, aſſertio ejus tanquam Mani-
chæa exploſa eſt & damnata. Conſtantinus vero presby-
ter hæreticus, dum pro ſuo merito parem damnationis
ſententiam accepiſſet, foras ejectus eſt. Deinde poſt ac-
clamationes imperatori, Agathoni papæ, & univerſo con-
cilio oblatas, poſtque hæreticos omnes ac ſingulos ana-
thematizatos, actio 16. finem accepit.

Actio xvi. Conſtantini presbyteri Monothelitæ aſſertio de una voluntate damnatur.

Undecimo Septembris habita eſt actio 17. quæ Græce
non extat Hujus initio decretum orthodoxæ fidei pa-
tres confirmarunt, publiceque legi ac promulgari cura-
runt. Poſtea Nicænum cum reliquis quatuor œcumenicis
conciliis ſuo decreto corroborarunt, eorumque ſymbola
recitari mandarunt quibus abſolutis patres concilii hæ-
reſim Monothelitarum, ejuſque auctores, ſectarios, ac
defenſores, juxta regulam ac normam ab Agathone pa-
pa & Romano concilio, (ut profitentur) ſibi præſcri-
ptam, magno omnium catholicorum applauſu condemna-
runt. Conſiſte lector & obſerva evidentem actorum ſy-
nodalium corruptelam Si judicatum eſt juxta epiſtolas
Agathonis & Romanæ ſynodi, male in ſententia appo-
nitur nomen Honorii, quod in neutra epiſtolarum re-
peritur. Si vero ſententia lata eſt in Honorium ea quam
adverſus Sergium aliosve Monothelitas pronunciarunt,
falſum eſt quod aiunt, ſecundum præſcriptum Agatho-
nis & Romani concilii judicaſſe, cum horum auctorita-
te Honorius non tantum de hæreſi Monothelitarum non
condemnandus, ſed etiam ab omni calumnia hæreticorum
abſol-

Actio xvii. Definitio fidei a ſynodo editur.

Honorii defenſio.

abſolvendus fuiſſet, ut indicant ea, quæ ſupra hac de re copioſius annotavi.

Actio xviii. literum conſentium imperatore definitione fidei in præcedenti actione lecta repetitur.

Decimaſeptima die ejuſdem menſis Decembris actio ultima celebrata fuit: qua cum ad petitionem imperatoris definitio fidei ſuperiore actione edita ac promulgata iterato lecta & approbata fuiſſet, patres orthodoxi, ſumma dignaſque imperatore catholico acclamationes Conſtantino imperatori detuliſſent, ipſe imperator ſynodum alloquutus dixit, ſe ideo hortatu ſuo concilium hoc legitima auctoritate indici & convocari voluiſſe, ut eccleſiæ catholicæ bene conſultum foret, habitaque eſt deinde ſermo acclamatorius ſacroſanctæ ſynodi ad imperatorem quo patres orthodoxi iterum profeſſi ſunt, ſe in definitione dogmatis catholici, Agathonis divinam illam & apoſtolicam (ut ajunt) epiſtolam, literaſque ſynodales Romani concilii ſecutos fuiſſe, adeo ut iterata eorundem patrum confeſſio, magis magiſque confirmet id quod ſuperius frequenter annotavi, nomen Honorii per corruptelam & depravationem alicujus impoſtoris hæretici huic cæteriſque præcedentibus actionibus nonnullis ſuperadditum fuiſſe. His porro contigiſſe videntur ea, quæ A Anaſtaſius in vita Agathonis deſcribit his verbis: *Deo nationes, e diptychis eccleſiarum nomina patriarcharum*, &c. Hæretici a ſententia definitiva concilii ad ſedem apoſtolicam appellarunt, patres vero orthodoxi eorum appellationi deferentes, illos ad Romanum pontificem miſerunt. De rebus in ſynodo geſtis ad eundem pontificem epiſtolam ſynodalem miſerunt, petentes ab Agathonis pontifice ut res in ſancta ſynodo per geſtas ſua auctoritate confirmare non gravetur. Quæ epiſtola haſte nus in Latina editione, nunc ex nova verſione cum Græca Romana deſiderata in fine actorum hic lectori exhibetur. Ad finem hujus actionis appoſita eſt epiſtola Conſtantini imperatoris, tribus fere menſibus poſt abſolutam hanc ſynodum data & ſcripta, qua illorum qui ad ſynodum convenerant in defendenda fide catholica ſtudium commendat.

Tempus habiti concilii.

b *Sub Agathone papa.*) Anno pontificatus ejuſdem tertio & quarto.

c *Conſtantino Pogonato*) Anno decimotertio imperii illius, quod poſt obitum patris cum fratribus ſolus tenuit. Illius vero imperii, quod cum patre adhuc vivente commune habuit, anno 17 ut patet ex actis ſynodalibus.

B *Anno redemptionis noſtræ* 680. &c.) Hic annus cum indictione nona, & cum anno Conſtantini 13 concidit.

" Notes in ſupra poſitum concilium Conſtantinopolitanum pſeudoſextum, quod a recentioribus quiniſextum nominatur, ejuſque canones, per eundem Binium exaratos, vide infra ſub Sergio papa.

EADEM SYNODUS VI. OECUMENICA

ANNO CHRISTI 680.

CONSTANTINOP. IMPERANTE LEONE

Imperatore, filio Conſtantini Pogonati: patrum divinorum,

Ex libello Synodico

ΟΝπερ ὁ φιλόχριστος αὐτοκράτωρ Λέων ἀναδεξάμενος, ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ἕκτην ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθῆναι προσέταξε σύνοδον· ἧς ἐξῆρχον προκαθεζόμενοι, τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα Ῥώμης Ἀγάθωνος, Θεόδωρος καὶ Γεώργιος πρεσβύτεροι, καὶ Ἰωάννης διάκονος, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης Γεώργιος, Πέτρον διαδεξάμενος· Θεοφάνης, Ἀντιοχείας τῆς Συρίας ἀρχιεπίσκοπος, τῆς Ἀλεξανδρέων τοποτηρητὴς, Πέτρος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος, διὰ τὸ χηρεύειν πατριαρχῶν τῆς ἐκ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐπικρατείας, αὐτήν, καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ Θεοδώρου, τῆς Φαρὰν ἐπισκόπου· Ὁνωρίου, Ῥώμης· Κύρου, Ἀλεξανδρείας· Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, καὶ Πέτρου, προέδρων γενομένων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· Θεοδώρου Αἰγυπτίου, Μακαρίου τοῦ ὀνομασθέντος Ἀντιοχείας, Στεφάνου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, καὶ Πολυχρονίου τοῦ πλειόφρονος γέροντος, ὡς καθελοῦσα ἀνεθεμάτισεν. Ὅρον δὲ θεῖον κατὰ τὰς ἑσπερίους συνόδους ἐξέθετο δύο φύσεις δύο θελήσεις καὶ ἐνεργείας τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καταγγέλλοντα. Γεωργίου δὲ πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος τοῦ παμμάκαρος, Θεόδωρος αὐτὸν διεδέξατο ὁ πανσέβαστος· κἀκεῖνον ὁ ἀπὸ ἀσηκρήτις Παῦλος ὁ πάντιμος. καὶ αὐτὸν ὁ ἱερομάκαρ ὄντως Καλλίνικος.

Quam cum Chriſti amans imperator Leo accepiſſet, ſacram & œcumenicam ſextam Conſtantinopoli ſynodum juſſit congregari, cui præfuerunt præſidentes, locum tenentes papæ Romani Agathonis, Theodorus & Georgius Presbyteri, & Joannes diaconus: Conſtantinopolitanus item patriarcha Georgius, qui Petro ſucceſſerat: Theophanes, Antiochiæ Syriæ archiepiſcopus: Alexandrinæ eccleſiæ locum tenens, Petrus monachus & presbyter: propterea quod patriarchis viduatæ eſſent ob Agarenorum potentiam, & ipſa & Hieroſolyma. contra Theodorum, Pharanum: Honorium, Romanum: Cyrum, Alexandrinum: Sergium, Pyrrhum, Paulum & Petrum, qui Conſtantinopolitani præſules fuerant. Theodorum item Ægyptium, Macarium cognominatum Antiochenum, Stephanum diſcipulum ejus, & Polychronium ſenem delirum: quos depoſitos anathemate notavit. Definitionem autem fidei divinam ſecundum occidentales ſynodos expoſuit, qua duæ naturæ, duæ voluntates & operationes unius Chriſti Jeſu, Dei & ſervatoris noſtri annunciantur. Georgio autem ſanctiſſimo ad dominum profecto, Theodorus reverendiſſimus ſucceſſit: & huic Secretarius Paulus omni honore dignus, cique vere ſanctus & beatus Callinicus.

ALIA CONSTANTINOPOLITANA,

JUSTINIANI IBIDEM

ΙΟυστινιανὸς τοίνυν βασιλείαν τὴν πατρῴαν δεξάμενος, θείαν καὶ ἱερὰν ἐν Κωνσταντινουπόλει διακοσίων τεσσαράκοντα θεοφόρων πατέρων συναγείρας σύνοδον· ἣ τοὺς παραλειφθέντας τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ καὶ ἕκτῃ συνόδῳ κανόνας ἐξέθετο. καὶ πάσης Ἑλληνικῆς τε καὶ Ἰουδαϊκῆς, ἀλλά γε καὶ τῆς αἱρετι-

Justinianus igitur, cum imperium paternum iniſſet, divinam & ſanctam Conſtantinopoli patrum divinorum ducentorum & quadraginta congregavit ſynodum: quæ omiſſos in quinta & ſexta ſynodo canones edidit: & ab omni Græca atque Judaica, quin & hæretica traditione eccleſias purga-

ANNO CHRISTI 681.

vit. Cum autem Leontius imperium invaſiſſet, & Juſtinianum abſciſſis naribus Cherſonem relegaſſet; Artemius, qui & Anaſtaſius dicitur, Leontio ſucceſſit: ipſeque Juſtinianus imperio recuperato ſummum ſacerdotem Callinicum oculis privavit, & in monaſterium Choræ exulatum miſit: & Cyrum, qui in Amaſtride inſula incluſus fuerat, & recuperationem imperii ei prædixerat, Byzantii patriarcham in Callinici locum eſſerens conſtituit.

χῆς παραδότης, τὴς ἐκκλησίας ἐξέθηκε. Λεοντίου δὲ τῇ βασιλείᾳ ἐπιθεμένου, καὶ ῥινότμητον Ἰουστινιανὸν ἐν Χερσῶνι περιορίσαντος, Ἀρτέμιος, ὁ καὶ Ἀναστάσιος, τὸν Λεόντιον διεδέξατο· καὶ Ἰουστινιανὸς πάλιν τὴν βασιλείαν περιέλαβε. καὶ τὸν ἀρχιεράρχην Καλλίνικον ἀπόμματον ποιήσας, τῇ σιμονίᾳ τῆς Χώρας περιέπεμψε· καὶ Κῦρον, τὸν Ἀμάστριδος τῆς νήσου ἔγκλειστον γεγονότα, καὶ τῆς ἐπανόδου βασιλείας τὴν κατοχὴν αὐτῷ εὐαγγελισάμενον, τοῦ Βυζαντίου πατριάρχην ἀντὶ Καλλινίκου ὁ θεόσεπτος ἀπεκατέστησεν.

ANNO CHRISTI 681.

IDEM CONCILIUM VI. GENERALE.

Ex libello Photii de ſynodis, ſeu epiſtola ad Michaelem Bulgariæ principem, pag. 12. editionis Gr. Lat. Anglicanæ opera Ricardi Montacutii.

SANCTUM & œcumenicum ſextum concilium, ſibi quoque ſacrum in urbium regina arcanorum eccleſiæ ſpectaculorum theatrum elegit. Centum autem & ſeptuaginta divinis viris fultum, in certamen ingrediens, pietatem & religionem ſplendide victricem demonſtravit. In hoc qui præeſſent judicati ſunt digni, Georgius regiæ ipſius civitatis antiſtes, & Theodorus & Georgius in presbyterii dignitate conſtituti, una cum Joanne diacono, qui Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani loco, in eorum qui præerant ordine numerati ſunt. Et magnæ civitatis Alexandriæ ſedis locum Petrus monachus implevit. Cum quibus & Georgius monachus ac presbyter, in gradum pontificiæ ſedis Hieroſolymorum aſcendit. Hi ſimul cum aliis ſacris, ſanctiſque patribus, Sergium, Pyrrhum, Paulum Conſtantinopolitanos, Honorium Romanum, Cyrumque Alexandrinum, & Theodorum Pharenſem, qui mutuam mendacii catenam conficiebant: necnon & Macarium Antiochenum ſimul cum Stephano hæreſis diſcipulo, & miſero quodam ſene, qui Polychronius vocabatur, cum ſuperioribus conſentiente, & illorum impietatem defendente, merito condemnarunt, quoniam in Chriſto vero Deo noſtro, qui duas habet naturas, impie abſurdeque unam tantum eſſe voluntatem & unam actionem audebant affirmare. Nec illud, quod ad intelligendum facile ac promptum eſt, animadvertebant homines imperiti non ejuſdem actionis eſſe, claudum auctoritate propria curare, & itineris laborem ſentire: cæcos illuminare, & digitorum opera terram ſputo commiſcere, lutumque conficere, atque oculis imponere, mortuum ſuſcitare, & ſuper mortuum lacrymari. Itemque non ejuſdem eſſe voluntatis, deprecari, ut mortis calix tranſeat, ipſumque rurſus gloriam appellare, & quod noluerat, velle. Nec intelligebant ex ipſorum opinione ſequi, duas in Chriſto naturas non eſſe. Omnis enim natura, actionis eſt fons, & diverſis actionibus diverſæ reſpondent voluntates. Quare, ſi, ut ipſi falſo opinantur, una eſt actio atque voluntas & natura, nimirum una eſt ex qua illæ proficiſcuntur. Quod ſi duæ naturæ ſunt, (nondum enim eo progreſſi ſunt, ut hoc negent, cum in oculis habeant diſpertionem & interitum eorum, qui illius

Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ αὐτὴ τῶν μυστικῶν τῆς ἐκκλησίας θεαμάτων τὸ ἱερὸν ἐπήγνυτο θέατρον. ἑβδομήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν θεοφόροις ἀνδράσι τὸν ἀγῶνα ἐνδυομένη λαμπρῶς νικῶσαν ἀπεδείκνυε τὴν εὐσέβειαν. ταύτης ἀρχηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων προνομίαν ἐκρίνοντο ἄξιοι, Γεώργιός τε ᾧ τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιερατικὸς θεσμὸς ὑπῆρχεν ἐγκεχειρισμένος. καὶ Θεόδωρος καὶ Γεώργιος ἐν πρεσβυτέρων ἀξιώματι κατειλεγμένοι, ἅμα διακόνῳ Ἰωάννῃ οἳ ἀντὶ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης εἰς τὴν τῶν ἐξάρχων τάξιν ἠριθμοῦντο, καὶ τὸ τῆς Ἀλεξάνδρου μεγαλοπόλεως θρόνου Πέτρος μοναχὸς τὸν τόπον ἀνεπλήρου· μεθ' ὧν καὶ Γεώργιος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀρχιερατικῆς τῶν Ἱεροσολύμων παρήγγελλε καθέδρας. οὗτοι δὴ σὺν τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς καὶ ἁγίοις πατράσι Σέργιον, Πύρρον, Παῦλον Κωνσταντινουπόλεως κατάρξαντας, καὶ Ὁνώριον τὸν Ῥώμης, Κῦρόν τε τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, τὴν ἀλληλόπλοκον τοῦ ψεύδους σειρὰν διαπλέξαντας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Μακάριον τῆς Ἀντιοχείας ἅμα Στεφάνῳ τῆς αἱρέσεως μαθητῇ, σὺν γέροντί τινι ἀθλίῳ τοὔνομα Πολυχρονίῳ ἐπιπλακέντας αὐτοῖς, καὶ τῆς ἐκείνων δυσσεβείας ὑπερμαχεῖν μελετήσαντας εἰς δικαίαν καταδίκην ἐποιήσαντο, ὅτι μίαν θέλησιν καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἐκ δύο πεφυκότος φύσεων, δυσσεβεῖ καὶ ἀλόγῳ φρονήματι, ἐτόλμησαν ἀποφήνασθαι. μηδὲ τοῦτο λογισμοῖς ἀναλαβόντες οἱ ἀσύνετοι, ῥᾴδιον ὂν καὶ πρόχειρον εἰς κατάληψιν, ὡς οὐκ ἔστι τῆς αὐτῆς ἐνεργείας χωλὸν κατ' ἐξουσίαν ὀρθῶσαι, καὶ κόπους ὁδοιπορίας μετέρχεσθαι, οὐδὲ τυφλοὺς ὀμματῶσαι, καὶ τὴν δακτύλων ἔργοις σιέλῳ φυρᾶσαι, καὶ πηλὸν ποιῆσαι, καὶ ἐπιβαλεῖν τοῖς ὄμμασι, οὐδὲ νεκρὸν ἀναστῆσαι, καὶ δακρῦσαι ἐπὶ τῷ τελευτήσαντι. οὐ μὴν οὐδὲ τῆς αὐτῆς ἐστι θελήσεως παραιτεῖσθαι τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου, καὶ δόξαν αὐτὸ καλεῖν πάλιν, καὶ βούλεσθαι τὸ ἀθέλητον. ἀλλὰ πῶς οὐχὶ συνιέντο διὰ τούτων καὶ τῶν φύσεων τὴν διαφορὰν ἐξαρνούμενοι. πᾶσα γὰρ φύσις πηγὴ ἐνεργείας, καὶ ταῖς διαφόροις ἐνεργείαις αἱ φυσικαὶ θελήσεις συνδιαχίζονται. καὶ εἰ κατὰ τὴν ἐν αὐτοῖς πλάνην ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ θέλησις μία, ἡ φύσις πάντως ἐξ ἧς ταῦτα,

μία

ANNO CHRISTI 680

μία. οὐδὲ δύο αἱ φύσεις, (οὕτω γὰρ οἱ τοῦτο μανίας ἐξώκειλαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχοντες τὴν δευτέραν τῶν κατηρξάντων καὶ ἀπώλειαν) πῶς οὐχὶ ἑκατέρα προάγει τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν καὶ τὴν θέλησιν; ἀλλὰ καὶ ὅτι μὲν τῆς ἰδίας αὐτῶν καὶ δυσφήμου δόξης οὐδὲν προτιμήσαντες, σὺν αὐτῇ ἐκείνῃ τῷ αἰωνίῳ κατεδικάσθησαν ἀναθέματι. δύο δὲ θελήσεις φυσικὰς, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τῶν θεοφόρων πατέρων ἱερολογήσας ὁ σύλλογος, ταῖς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίαις τὸ διπλοῦν ὁμολογεῖν καὶ κηρύσσειν ὥσπερ τῶν φύσεων, οὕτω καὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ θελήσεων ὀρθοδόξως παραδεδώκασι. Κωνσταντῖνος δὲ τηνικαῦτα ὁ ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλείου τὸν προγονικὸν τῆς βασιλείας κλῆρον ἐχρημάτιζεν ἀναδεδειγμένος, τά τε ἄλλα συμπράττων τῇ συνόδῳ, καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐκκλησίας φρόνημα πρεσβεύων. ἀλλ' ἐν τούτῳ μὲν καὶ ἡ ἕκτη.

A erroris authores fuerunt) qui fieri poterit, ut utraque illarum propriam non effundat actionem ac voluntatem? Verum & illi cum falſæ opinioni ſuæ nihil anteponerent, æterno damnati ſunt anathemate. Et ille ſanctorum patrum cœtus ut duas in uno Chriſto naturas, ita duas in eodem naturales voluntates, & duas actiones omnibus eccleſiis recte confitendas prædicandaſque cenſuit. Conſtantinus autem Heraclii nepos, tunc avitam imperii ſortem ſuſcepiſſe ſe declaravit, cum & aliis in rebus faveret concilio, & rectam eccleſiæ ſententiam comprobaret. Ac ſextum quidem concilium ita ſe habet.

IDEM VI. CONCILIUM EX NILO.

Ἡ Ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, συναθροισθεῖσα ὑπὸ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἁγίων πατέρων, ἧς ἡγοῦντο Ἀγάθων Ῥώμης, Γεώργιος Κωνσταντινουπόλεως, Πέτρος μοναχὸς τοποτηρητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας, Θεοφάνης Ἀντιοχείας, κατὰ Ὁνωρίου πάπα Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου τε καὶ Πύρρου καὶ Παύλου καὶ Πέτρου ἐπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως. ἦν δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη * ͵ϛροθ. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ ψιθ. ἀπὸ ἕκτης ἕως ἑβδόμης ἔτη ἑκατὸν ἐννέα.

B Sancta & œcumenica ſexta ſynodus habita eſt imperante Conſtantino Pogonato, congregata a centum ſeptuaginta ſanctis patribus, cui præerant Agatho Romæ, Georgius Conſtantinopolis, Petrus monachus Alexandrini legatus, Theophanes Antiochiæ epiſcopi, adverſus Honorium papam Romæ, Cyrum Alexandriæ, Sergium, Pyrrhum, Paulum & Petrum Conſtantinopolis epiſcopos. Erat annus mundi * 6179. Chriſti vero 719. A ſexta ad ſeptimam ſunt anni novem & centum.

EADEM VI. SYNODUS EX ANONYMO.

Ἀπέχει ἡ ϛ'. ἀπὸ τῆς ε. ἔτη ρξγ'.

C *Diſtat ſexta ſynodus a quinta annis 163.*

Ἡ δὲ ϛ'. ἁγία οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κωνσταντίνου, βασιλέως πατρὸς Ἰουστινιανοῦ, καὶ ἐπὶ Ἀγάθωνος πάπα Ῥώμης, καὶ Γεωργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. ὑπῆρχον δὲ ρο. ἅγιοι πατέρες. συνηθροίσθησαν δὲ κατὰ τῶν καινοτομησάντων αἵρεσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· λέγω δὴ Θεοδώρου τοῦ τῆς Φαρὰν ἐπισκόπου, Ὁνωρίου Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου, καὶ Πύρρου, Πέτρου, καὶ Παύλου Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπων. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνακαινισάντων τὴν αἵρεσιν τούτων τῶν προγεγραμμένων αἱρετικῶν ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, τοῦ τε Μακαρίου τοῦ ὀνομασθέντος Ἀντιοχείας προέδρου, καὶ Στεφάνου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν κατὰ τῶν ἐκείνων. οὗτοι γὰρ οἱ προλεχθέντες αἱρετικοὶ, Θεόδωρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ματαιόφρονες δυσσεβεῖς ἀπετόλμησαν εἰπεῖν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἔχειν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν σύνδεσμον τῆς ὀρθοδοξίας διαλῦσαι θελήσαντες. τούτου χάριν ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος τοὺς προγεγραμμένους αἱρετικοὺς, ὡς θεομάχους ἀνεθεμάτισε, καὶ πάντα αὐτῶν τὰ βλάσφημα δόγματα, καὶ πάντας τοὺς τὰ αὐτὰ τούτων φρονοῦντας, καὶ φρονεῖν μέλλοντας, ἐν ἀμετανοήτως διαμένοντας. σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Πολυχρόνιον, τὸν νηπιόφρονα γέροντα τὸν νεκροὺς ἐγείρειν ἐν τῇ τοιαύτῃ πλάνῃ τῆς αἱρέσεως μεγαλορρημονήσαντα ἀδείας τε τυχόντα, καὶ ἐν τῷ μὴ ἐγεῖραι μειζόνως τὴν βλασφημίαν τῆς τοιαύτης αἱρέσεως θριαμβεύσαντα, τῆς ὀρθοδοξίας δὲ τὰ δόγματα λαμπρότερον ἡ τοιαύτη ἁγία σύνοδος ἐμφανίσασα,

Sexta ſancta & œcumenica ſynodus habita eſt Conſtantinopoli ſub Conſtantino patre Juſtiniani, & ſub Agathone papa Romæ, & Georgio patriarcha Conſtantinopolitano. Adſuerunt CLXX. ſancti patres. Congregati ſunt autem adverſus eos, qui innovaverunt hæreſim in ſancta catholica eccleſia, adverſus Theodorum inquam epiſcopum Pharanitanum, Honorium Romanum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Petrum & Paulum Conſtantinopolitanos epiſcopos. Præterea adverſus eos, qui hæreticorum ſupra memoratorum hæreſim in ipſa ſancta ſy- D nodo renovarant, puta, adverſus Macarium, qui dicebatur Alexandrinus præſul, & Stephanum ejus diſcipulum ac ſocios. Nam illi quos diximus hæretici Theodorus ejuſque ſocii dementes ac impii auſi ſunt dicere, dominum noſtrum Jeſum Chriſtum unam tantum voluntatem & unam operationem habere, volentes poſt incarnationem ſolvere vinculum orthodoxæ fidei. Quamobrem hæc ſancta & œcumenica ſexta ſynodus memoratos illos hæreticos anathematizavit, & omnia illorum blaſphema dogmata, & omnes qui cum illis ſentiunt, ac porro ſentient, ſi permaneant in ſua pervicacia. Cum illis etiam damnavit Polychro- E nium puerilem ſenem, qui magnifice gloriatus fuerat ſe per hujus hæreſeos errorem mortuos excitaturum, impunitatem conſequutum, & eo ipſo quod non excitavit majore triumpho extollentem hujus hæreſis blaſphemiam. Orthodoxæ vero fidei dogmata cla-

ANNO CHRISTI 681.

clarius ſancta illa ſynodus explicans, duas voluntates naturales ſive volitiones & duas naturales operationes eſſe in domino noſtro Jeſu Chriſto poſt incarnationem confirmavit. Non quod dividantur perſonæ, (abſit) ſed quod harum duarum in Chriſto naturarum nulla ſit voluntatis aut operationis expers. Qui enim has naturarum proprietates tollunt, operationes ſcilicet & voluntates, etiam naturas ipſas, quarum ſunt proprietates, ſimul tollunt. Simul patres. *Reliqua deſunt.*

A δύο θελήματα φυσικὰ ἤγουν θελήσεις, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐβεβαίωσεν ἔχειν μετὰ τὴν σάρκωσιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων (μὴ γένοιτο) ἀλλὰ τὸ μηδεμίαν φύσιν τῶν ἐν Χριστῷ, τοῦτ' ἔστι τῶν δύο, ἀνεθέλητον ὑπάρχειν ἢ ἀνενέργητον. οἱ γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν φύσεων ἀναιροῦντες ἰδιώματα, ἐνεργείας τε καὶ θελήματα, καὶ τὰς φύσεις συναναιροῦσιν, ὧν περ εἰσὶν ἰδιώματα. Ὁμοῦ πατέρες.

ANNO CHRISTI 681.

CONCILIUM TOLETANUM XII.

TRIGINTA QUINQUE EPISCOPORUM

Ad regem confirmandum,

Circa tempora Agathonis papæ habitum, anno primo orthodoxi atque ſereniſſimi domini Ervigii, v. Idus Januarii, anno redemptoris noſtri DCLXXXI. æra DCCXIX. Eſt provinciale.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De agnita & confirmata per electionem faſtigii principatus.*

II. *De his, qui pœnitentiam non ſentientes accipiunt.*

III. *De culpatorum receptione, vel communione apud eccleſiam.*

IV. *Ut in locis, ubi epiſcopus non fuit, nunquam epiſcopus ordinetur.*

V. *De quorumdam conſuetudine ſacerdotum fœdiſſima, qui oblatis Deo per ſe ſacrificiis non communicant.*

VI. *De conceſſa Toletano pontifici generalis ſynodi poteſtate: ut epiſcopi alterius provinciæ cum conniventia principum in urbe regia ordinentur.*

VII. *De recepto teſtimonio perſonarum, quæ per legem, quæ de promotione exercitus facta eſt, teſtificandi licentiam perdiderunt.*

VIII. *De his, qui uxores ſuas divortio intercedente relinquunt,*

IX. *De confirmatione legum, quæ in Judæorum nequitiam promulgatæ * ſunt.*

X. *De his, qui ad eccleſiam confugium faciunt.*

XI. *De cultoribus idolorum.*

XII. *De * interdictione temporis conſtituti, quo debeat concilium celebrari.*

XIII. *Concluſio definitionum, in qua & Deo grates referuntur, & pro principe exoratur.*

ANNO primo orthodoxi, atque ſereniſſimi domini noſtri * Ervigii regis, cum ex glorioſo prædicti principis juſſu in unum fuiſſemus aggregati conventum, & in baſilica ſanctorum apoſtolorum debitis in ſedibus locaremur, adſuit coram nobis idem clementiſſimus princeps, [2] humilitatis gratia plenus, & claro pietatis cultu conſpicuus, qui noſtro ſe cœtui reclinem exhibens ac devotum, in primis omnium ſacerdotum ſe commiſit precibus adjuvandum:

B deinde grates multiplices omnipotenti domino egit, de conventu totius concilii, * [3] quia & glorioſæ juſſionis ſuæ ut in unum adeſſent impleverit votum, & alternæ viſionis [4] innovatione ſe refecerint gaudiorum. Deinde adjiciens, ſic eſt omne concilium allocutus: Non dubium eſt ſanctiſſimi patres, quod optima conciliorum adjutoria ruenti mundo ſubveniunt, ſi officioſis, quæ corrigenda ſunt, ſtudiis perꝑantur. Et ideo quibus malis terra prematur, quibuſque plagis, proventu dierum ſuccedentium * feriatur, paternitati veſtræ non reor eſſe incognitum. * Ob id, quia certum apud nos gerimus, quod pro contemptu divinorum præceptorum, terra perniciem ſuſtineat preſſurarum,

C dicente domino per prophetam: *Propter hoc lugebit terra, & infirmabitur omnis qui habitat in ea*, ideo oportet ut quia ore ſalvatoris noſtri domini ſal terræ eſſe probamini, per vos ſalvationis obtineat lucrum, per quos regenerationis percipit ſacramentum: ut diligentia * definitionis veſtræ ab omni emendata contagio, & ab infirmitatis peſte ſit liberata, & bonorum omnium ſit proventibus * gratioſa. Jam nunc quidquid me ad hæc dicere opportuna ratio ſinit, quidquid etiam narrandum veſtris auribus convenit, aut memoriæ curarum intercapedo ſubducit, aut faſtidium prolixæ orationis intercipit, ecce in brevi complexa, vel exarata devotionis meæ negotia in hujus * tomi com-

D plicatione agnoſcenda perlegite, perlecta diſcutite, diſcuſſa elimatis ac decretis titulorum ſententiis definite: ut pura, & placens Deo veſtrarum definitionum valitura diſcretio regni noſtri primordia decoret [5] exundatione juſtitiæ, & errores plebium digna cohibeat ſeveritate cenſuræ: ſcriptum eſt enim: *Juſtitia elevat gentes, miros facit populos peccatum.* Tunc ſuſcepto a glorioſiſſimo principe tomo, pro tam ſalubri invitamento copioſas gratias retulimus domino Jeſu Chriſto, & etiam benediximus prin-

Margin notes: * & ſuæ glorioſæ juſſionis. — * pereamus — * Obinde — Oſeæ 4. Matth. 5. — * dignationis. — * glorioſa — * Iſidorus, libro etymologi 6. cap. 8. Tomi, quos nos libros, vel volumina nuncupamus. — Proverb. 14.

[1] Ex Collectione Iſidor. edidit Garſias Loaiſa. Harduinus contulit cum Collectione Mſ. Canonum in Bibliotheca collegii Pariſ. Soc. J. exſtente. [2] Iſidorus, [illegible] [3] Harduinus [illegible] [4] Iſidorus, innovationem fecerint. [5] Iſidorus, exſultatione

HARDUINI NOTÆ.

ANNO CHRISTI 681.

principi glorioſo. Poſt egreſſum igitur ejuſdem A
ſereniſſimi principis, hæc jam dicto tomo ſcri-
pta comperimus [1] probitatis.

In nomine domini Ervigius ſanctiſſimis patribus in ſynodo reſidentibus.

* Forte, myſteriorum Hard.

En reverendiſſimi patres, & honorabiles *
miniſteriorum cœleſtium ſacerdotes, ſoli-
ditatem ſanctæ fidei veraciter tenens & ſincera
cordis devotione amplectens, teſtimonium pa-
ternitatis veſtræ, fortiſſimum in ſalutis noſtræ
advoco adjumentum: ut quia regnum fautore
Deo ad ſalvationem terræ, & ſublevationem
plebium ſuſcepiſſe nos credimus ſanctitudinis ve-
ſtræ conſiliis adjuvemur. Unde licet ſublima- B
tionis noſtræ primordia paternitati veſtræ opi-
nabili relatione non lateant, quibus clara di-
vinorum judiciorum diſpoſitione præventus, &
regnandi conſcenderim ſedem, & ſacroſanctam
regni perceperim unctionem; nunc tamen me-
lius id poteritis, & ſcriptorum relatione co-
gnoſcere, & promulgationis veſtræ ſententiis
publicare. Ut ſicut eadem regni noſtri primor-
dia conventus veſtræ ſanctitudinis compererit di-
vinitus ordinata, ita his orationum ſolamen
impendat, & ſalubrium conſiliorum nutrimen-
ta impertiat: quo ſuſceptum regnum, ſicut
jam veſtris aſſenſionibus teneo gratum, ita ve-
ſtrarum benedictionum perfruatur definitionibus
conſecrandum, ut innovatio quodammodo no- C
ſtri videatur imperii, hæc numeroſitas veſtri
ordinis aggregati. Et ideo quia dominus in
evangelio præcepit dicens: *Amen dico vobis, ſi*
Matth. 18. *duo ex vobis conſenſerint ſuper terram de omni*
re, quamcumque petierint, fiet illis a patre meo,
qui in cœlis eſt: ob hoc venerabilem paternita-
tis veſtræ cœtum, cum lacrymarum effuſione
convenio, ut zelo veſtri regiminis purgetur
terra a contagio pravitatis. Exurgite, quæſo,
exurgite, culpatorum ſolvite nodos, tranſgreſ-
ſorum mores corrigite inhoneſtos, & [2] exerite
zeli diſciplinam, ponderibus ſubvenite, &, quod
plus his omnibus eſt, Judæorum peſtem, quæ
in novam ſemper recrudeſcit inſaniam, radici-
tus extirpate: legeſque, quæ in quorumdam D
Judæorum perfidiam a noſtra gloria noviter
promulgatæ ſunt, omni examinationis probita-
te percurrite: & tam eiſdem tenorem incon-
vulſum adjicite, quam pro eorumdem perfido-
rum exceſſibus complexas in unum ſententias
promulgate. Etenim valde nobis cavendum,
ne tot antiquorum canonum regulæ, quæ pro
eorum erroribus ſunt etiam cum anathemate
promulgatæ, nos illorum * culpæ obnoxios red-
* culpis dant, ſi noſtri regni temporibus eorumdem cano-
num conſtrictio diſſoluta pertranſeat: præſertim
ſi legis illius, quod abſit, ſerenitatis noſtræ in E
* temporibus * tempore illa claræ fidei inſtitutio ceſſet, ubi
divinæ memoriæ domnus atque præceſſor noſter
Concilii Toletani IV. cap. 65. Siſebutus rex omnes ſucceſſores ſuos ſub perpe-
tua maledictionis cenſura obſtrinxit, quicumque
regum mancipium Chriſtianum Judæo ſervire,
vel famulari permiſerit. Poſt hæc illud veſtris
Deo placitis infero ſenſibus corrigendum, quod
deceſſoris noſtri præceptio promulgata lege ſan-
civit, ut omnis aut in expeditione exercitûs
non progrediens, aut de exercitu fugiens, te-
ſtimonio dignitatis ſuæ ſit irrevocabiliter ca-
rens. Cujus ſeveritatis inſtitutio, [3] dum per
totos Hiſpaniæ fines ordinata decurrit, dimi-
diam fere partem populi ignobilitati perpetuæ
ſubjugavit. Ita ut quia in quibuſdam villulis,
vel territoriis, ſive vicis peſte hujus infamatio-
nis habitatores ipſorum locorum ſunt degeneres
redditi, quia teſtificandi nullam [4] habeant licen-
tiam, veritatis ex toto videatur interiiſſe cen-
ſura: ſicque gemino malo terra atteritur, dum
& infami plebium notatur elogio, & reperien-
dæ veritatis deſtituitur adjumento. Unde licet
eamdem legem noſtræ gloriæ manſuetudo tem-
perare diſponat, veſtræ tamen paternitatis ſen-
tentia hos, qui per illam titulum dignitatis
amiſerant, reveſtiri iterum claro priſtinæ gene-
roſitatis teſtimonio devotiſſime optat: qualiter
nec noſtra gloria miniſterium crudelitati adhi-
beat, nec tam ſæva præceptio terram ſub diu-
tino infamationis * jugulo premat. Nam & hoc * for. jugo
generaliter obſecro, ut quidquid in noſtræ * ec-
cleſiæ legibus abſurdum, quidquid juſtitiæ vi- * gloriæ
detur eſſe contrarium, unanimitatis veſtræ ju-
dicio certificetur. De ceteris autem cauſis, at-
que negotiis, quę novella competunt inſtitutio-
ne * formari, evidentium ſententiarum titu-
lis * exaranda conſcribite: ut quia prę̨ſto ſunt * firmari. * exarandæ
religioſi provinciarum rectores, & clariſſimo-
rum ordinum totius Hiſpanię duces, promulga-
tionis veſtræ ſententias coram poſiti prænoſcen-
tes, eo illas in * commiſſas ſibi terrarum * la- * commiſſa * latitudine
titudines inoffenſibili exerant judiciorum inſtan-
tia, quo præſentialiter aſſiſtentes perſpicua oris
veſtri [5] conceperunt inſtituta. Omnes tamen
in commune convenio, & vos patres ſanctiſſi-
mos, & vos illuſtres aulæ regiæ viros, quos
intereſſe huic ſancto concilio delegit noſtra ſu-
blimitas, per divini nominis atteſtationem &
terribilem cunctis futuri judicii diem; quia ſi-
ne perſonarum acceptione aliqua, vel favore,
ſine aliquo quoque aut malignæ contentionis
ſcrupulo, aut ſubvertendæ veritatis ſtudio, quæ-
que ſe veſtris ſenſibus audienda ingeſſerint, ſa-
na verborum examinatione diſcutite: ſaniori
quoque judicio comprobate, ut collatarum ha-
bita prius deliberatione cauſarum, diſcreta ve-
ſtri ordinis condatur probitas titulorum: quali-
ter cum vos amor æquitatis in negotiorum ac-
celeratione reddiderit fervidos, efficientia quo-
que juſtorum operum connectat Deo perenniter
ſociandos: ut bonorum veſtrorum actibus læta-
bundus, & præſentis vitæ capiam lucrum, &
æternarum perfruar vobiſcum gaudiis manſio-
num. Datum ſub die v. Idus Januarias, anno
feliciter primo regni * ſerenitatis noſtræ, in * ſerenitatis noſtræ & tranquillitatis noſtræ. In Dei nomine Toleto
Dei nomine tranquillitatis noſtræ ſedis Toleto.

Item ſubſcriptio prædicti principis, manu ſua
exarata.

CAPI-

HARDUINI NOTÆ.

1 Apud Iſidorum non eſt vox illa, *probitatis*.
2 Legendum ex Iſidoro, *excitate*, vel, *exerite zeli diſciplinam in perfidos, ſuperborum mordacitates extinguite, oppreſſorum ponderibus ſubvenite*.
3 Apud Iſidorum, *dum non per totos*, mendoſe ut videtur.
4 Iſidor. *humanitatis*.
5 Iſidor. *perceperunt*.

ANNO CHRISTI 681.

CAPITULA

I.

ª IN nomine glorioſi domini noſtri Ervigii regis, * primi diei ſynodalis exordio conſidentibus epiſcopis, atque ſenioribus palatii univerſis habita primum eſt de ſancta Trinitate collatio: non quæ novello * exarationis ſtylo definita pateſceret, ſed quæ * nobis ſimplicioribus ſeſe pigris ſenſibus patefacta monſtraret: ubi præmiſſa ſemper lectio præcederet, quod ſequens expoſitio aperiret: credentes pariter, & docentes de eadem ſanctæ fidei puritate, quidquid evangelica, & apoſtolica traditio ſancit, quidquid ſynodus Nicæna conſtituit, quidquid Conſtantinopolitana patrum aggregata collectio promulgavit, quidquid Epheſini cœtus * definitio docuit, quidquid etiam Chalcedonenſis concilii promulgatio definivit, ſicut multorum aliorum patrum documentis id ſacramentum expoſitum, traditumque nobis accepimus, ſicut etiam ² in miſſarum ſolenniis, patulis confeſſionum vocibus proclamamus.

Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, * viſibilium, & inviſibilium conditorem: & in unum dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non factum, homouſion Patri, hoc eſt, ejuſdem cum Patre ſubſtantiæ: per quem omnia facta ſunt, quæ in cœlo & quæ in terra: qui propter nos, & propter noſtram ſalutem deſcendit, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto, ex Maria virgine homo factus: paſſus ſub Pontio Pilato, & ſepultus tertia die reſurrexit: aſcendit in cœlos, ſedet ad dexteram Patris, iterum venturus in gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Credimus & in Spiritum ſanctum dominum, & vivificatorem, ex Patre, & Filio procedentem, cum Patre & Filio adorandum, & glorificandum: qui locutus eſt per prophetas: * in unam catholicam, atque apoſtolicam eccleſiam. Confitemur unum baptiſma in remiſſionem peccatorum, expectamus reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſæculi. Amen.

Poſt pacifica igitur hujus ſanctæ fidei collationum ſtudia, illa ſe primum noſtris ſenſibus ſalutaris cognitio agnoſcendam invexit, quæ tanto corda omnium ardore caritatis aſtringit, quanto * ſe per eamdem ipſa cognitio in conventu generalis concilii prænoſcendam exhibuit. Etenim ſub qua * parte, vel ordine ſereniſſimus Ervigius, princeps regni conſcenderit culmen, regnandique per ſacroſanctam unctionem ſuſceperit poteſtatem, oſtenſa nos ſcripturarum evidentia edocet: in quibus & præcedentis * Wambæ principis pœnitentiæ ſuſceptio noſcitur, & translatus regni honor in hujus noſtri principis nomine derivatur. Idem enim Wamba dum inevitabilis neceſſitudinis tenetur eventu, ſuſcepto religionis debito cultu, & venerabili tonſuræ ſacræ ſignaculo, mox per ſcripturam definitionis ſuæ, hunc inclytum dominum noſtrum Ervigium, poſt ſe prælegit regnaturum, & ſacerdotali benedictione ungendum. * Vidimus, intuitu prælucente perſpeximus hujus præmiſſi ordinis ſcripturas, id eſt, notitiam manu ſeniorum palatii roboratam, coram quibus antecedens princeps, & religionis cultum, & tonſuræ ſacræ adeptus eſt venerabile ſignum: ſcripturam quoque definitionis ab eodem editam, ubi glorioſum dominum noſtrum Ervigium poſt ſe fieri regem exoptat: aliam quoque informationem jam dicti viri, in nomine honorabilis & ſanctiſſimi fratris Juliani Toletanæ ſedis epiſcopi: ubi eum ſeparavit pariter, & inſtruxit: ut ſub omni diligentiæ ordine jam dictum dominum noſtrum Ervigium in regno ungere deberet, & ſub omni diligentia, unctionis ipſius celebritas fieret. * In qua ſcriptura & ſubſcriptio nobis ejuſdem Wambæ principis claruit, & omnis evidentia confirmationis earumdem ſcripturarum ſeſe manifeſte monſtravit. Quibus omnibus approbatis, atque perlectis, dignum ſatis noſtro cœtui viſum eſt, ut prædictis definitionibus ſcripturarum noſtrorum omnium confirmatio apponatur, ut * quia ante tempora in occultis Dei judiciis præſcitus eſt regnaturus, nunc manifeſto in tempore generaliter omnium ſacerdotum habeatur definitionibus conſecratus. Et ideo ſoluta manus populi, ab omni vinculo juramenti, quæ prædicto viro Wambæ, dum regnum adhuc teneret, alligata * permanſit, hunc ſolum ſereniſſimum Ervigium principem * obſequenda grato ſervitii famulatu ſequatur & * libera; quem & divinum judicium in regno prælegit, & deceſſor princeps ſucceſſorem ſibi inſtituit, & quod ſupereſt, quem totius populi amabilitas exquiſivit. Unde his preco-

ª Non ſunt hæc verba, *In nomine glorioſi domini noſtri Ervigii regis*, apud Iſidorum, ſed ab his verbis incipit: *Primo die ſynodalis exordii, conſidentibus Epiſcopis &c.*

² Iſidor. unam tantum, ſine prepoſitione in.

Marginal notes: * primo die ſynodalis exordii. — * exarationis ſtylo — * concilii — * conſubſtantialem (?) — * ſe eadem — * parte — * Bambæ — * Vidimus cum intuitu ... — * In qua ... ſcriptura — * qui occultis judiciis — * eſt hunc ſolum qui per ... obſecutura libera

ANNO CHRISTI 681.

cognitis, atque præſcitis, ſerviendum eſt ſub Deo cœli prædicto principi noſtro Ervigio regi, cum pia devotione: obſequendum etiam promptiſſima voluntate, agendum & enitendum quidquid ejus ſaluti proficiat, quidquid genti, vel utilitatibus patriæ ſuæ conſuluerit. Unde non erit jam deinceps, aut ab anathematis ſententia alienus, aut a divinæ animadverſionis ultione ſecurus, quiſquis [1] ſuperne contra ſalutem deinceps, aut erexerit vocem, aut commoverit excidem, aut quamcumque exquiſierit lædendi * occaſionem.

* ultionem

II.

Plerumque hi, quibus miſeratio domini etiam nolentibus ſubvenit, beneficiis Deo videntur eſſe ingrati, & abuti gratia largitoris, qua bene uſi poterant conſequi abolitionem facinoris: impugnant ſæpe quod honorare debuerant, & profanis quæſtibus indultæ gratiæ munus a ſe rejiciunt, [2] cum ſummis votis amplecti debuerant. Etenim multos ſæpe conſpeximus, & in ſalute poſitos, ultimum deſiderantes pœnitentiæ fructum, & rurſus nimietate ægritudinis, ita loquendi, & ſentiendi perdidiſſe naturale officium, ut nulla illis cura ſalutis ſuæ videretur ineſſe, nullo etiam priſtinæ devotionis noſcerentur deſiderio anhelare: quorum tamen caſibus fraternitas condolens, ita talium neceſſitates in fide ſua ſuſceperit, ut ultimum illis tribuatur viaticum: quod ſcilicet ſine fructu pœnitentiæ non videantur tranſire e ſæculo. Si forſitan reſpiciente Deo ſaluti priſtinæ reformentur, agunt cautionibus vanis, & oppoſitionibus execrandis, qualiter a ſe tonſuræ venerabile ſignum expellant, atque habitum religionis abjiciant, impudentiſſime aſſerentes, ideo ſe nullis regulis eccleſiaſticæ diſciplinæ ſub hoc voto teneri, quia pœnitentiam nec ipſi petierint, nec ſcientes acceperint. Quorum impudentia procax, & obſtinata procacitas, nequaquam talia diceret, qualiter ad vitam per ſacroſancti lavacri gratiam venerit meminiſſet. Etenim parvulorum infantium vita originali peccato obnoxia, quæ * nulli per ætatem diſcernendi, vel expetendi ſenſui aptior judicatur, niſi ſponſione fidelium baptiſmi accipiant ſacramentum, nullo ſenſu, nulla etiam diſcretionis induſtria id appetere poſſunt. Unde ſicut baptiſmum, quod neſcientibus parvulis, ſine ulla contentione in fide tantum proximorum accipitur: ita & pœnitentiæ donum, quod neſcientibus illabitur, abſque ulla repugnantia inviolabiliter hi, qui illud exceperint, obſervabunt. Si autem quolibet modo pœnitentiam accipiens, hoc ſynodale violaverit inſtitutum, ut vere tranſgreſſor, paternis regulis ferietur. Neque enim iſta inſtituentes ſacerdotes quoſque, ut paſſim & licenter donum pœnitentiæ non * petentibus audeant prorogare, abſolvimus: ſed hos, qui qualibet forte pœnitentiam ſuſceperint, ne ulterius ad militare cingulum redeant, religamus. Sacerdos tamen, qui non ſentienti, neque * petenti, auſu temerario pœnitentiam dederit, neque ſe exhortatu ejus, qui pœnitentiam accipit, manuum indiciis, vel quibuslibet aliis evidentibus ſignificationibus invitatum fuiſſe probaverit, unius anni excommunicationis ſententiæ ſubjacebit.

Ita decretum concil. Toletan. XI cap. [illegible] ubi de hac ipſa re nonnihil annotavimus.

Hæc eadem fere ſunt in concilio Toletano VIII. cap. [illegible]

* nullo

* impugnatione violatio[illegible]

* pœnitentiam

* poſcenti

III.

Vidimus quoſdam & flevimus ex numero culpatorum receptos in gratiam principum, extorres extitiſſe a collegio ſacerdotum. Quod denotabile malum illa res agit, quia licentia principalis in quo ſe [3] ſolvi licentius curat, ibi alios alligat, & quos in ſuam communionem videtur ſuſcipere, a communione & pace eccleſiæ eligit ſeparare: ut qui cum illo [3] conveſcunt, ſola ſacerdotum communione priventur. Et ideo quia remiſſio talium, qui contra regem, gentem, vel patriam agunt, per definitiones canonum antiquorum, [4] in poteſtate ſolum regia ponitur, cui & peccaſſe noſcuntur, * adeo nulla ſe deinceps a talibus abſtinebit ſacerdotum communio. Sed quos regia poteſtas, aut in gratiam benignitatis receperit, aut participes menſæ ſuæ effecerit, hos etiam ſacerdotum, & populorum conventus ſuſcipere in eccleſiaſticam communionem debebit: ut quod jam principalis pietas habet acceptum, neque a ſacerdotibus Dei habeatur extraneum.

* volt.

* ab eorum [illegible]

IV.

Majorum inſtitutionibus contraire, & ſanctorum patrum decreta convellere, quid aliud eſt, quam vinculum ſocietatis Chriſti abrumpere, & uſurpatæ * præſumptionis licentia ſtatum totius eccleſiæ diſſipare? Proſequente igitur venerabili & ſanctiſſimo viro fratre noſtro Stephano Emeritenſis ſedis epiſcopo, res nobis novellæ præſumptionis uſurpatione ſeſe intulit pertractanda, tanto communionis noſtræ judicio * evellenda, quanto & privatis noſcitur auſibus perpetrata. Dixit enim violentia principali ſe impulſum fuiſſe, ut in monaſterio villula

* præceptionis

1 Apud Iſidor. non eſt ea vox *ſuperne*.
2 *Forte, quam ſummis*. Hard.
3 Iſidor. *conveſcuntur*. Hard.
4 Iſidor. *poteſtate ſolum regia ponitur*. Hard.

ANNO CHRISTI 681.

læ Aquis, in qua venerabile corpus ſanctiſſimi † * Pimenii confeſſoris debito quieſcit honore, novam epiſcopalis honoris ordinationem efficeret. Et ideo quia indiſcreto & facillimo aſſenſu, * injuſtis Wambæ principis juſſionibus parens, novam, & injuſtam illic pontificalis ſedis * prælectionem induxerit, ubi canonica inſtitutio id fieri omnimoda ratione refellit; prædictus idem vir proſtratus humo, * medicamine noſtri præcepti, & ſibi dari veniam petiit, & quid potiſſimum oportet fieri de perſona ejus, qui illic ordinatus fuerat, noſtri oris ſententia B decernendum popoſcit. Sed quia veraciter, imo communiter noveramus prædictum principem conſilio levitatis agentem, non ſolum præcepiſſe, ut in prædicto loco * Aquis epiſcopus fieret, ſed etiam ita * eum conſuetis obſtinationibus definiſſe, ut hic in ſuburbio Toletano in eccleſia Prætorienſi ſanctorum Petri & Pauli, epiſcopum ordinaret: nec non & in aliis vicis, vel villulis ſimiliter faceret: ideo pro tam inſolenti hu- C juſmodi * diſturbationis licentia, quid de hac re haberent canonum inſtituta perlecta ſunt: in primis ex epiſtola Pauli, ubi Tito diſcipulo, ut epiſcopos per civitates conſtituere debeat, præcepit item [c] ex concilio Nicæno titulo * octavo, ubi inter cetera præcipitur, ut in civitate non videantur duo epiſcopi eſſe: item ex concilio Laodiceno, [d] titulo quinquageſimo ſeptimo ubi dicit: Non oportet in vicis, & villulis epiſcopos ordinari, &c. item ex concilio Africæ ſecundo, titulo quinto, ubi dicit: Ut dioeceſis quæ epiſcopum nunquam habuit, non habeat. Felix epiſcopus Silenſitanus dixit etiam: Si hoc placet ſanctitati veſtræ, inſinuo, ut dioeceſes, quæ nunquam epiſcopos habuerunt, non habeant: vel illa dioeceſis, quæ aliquando habuit, habeat proprium. Secundum autem hanc proſecutionem ſanctitatis veſtræ eſt æſtimare, quid fieri debeat: * Genedius epiſcopus dixit: Si placet inſinuatio fratris, & coepiſcopi noſtri Felicis, ab omnibus confirmetur. Ab univerſis epiſcopis dictum eſt: Placet. Item ex concilio Africæ * tertio, titulo quadrageſimoſecundo, ubi dicitur, ut non accipiat alium epiſcopum plebs, quæ in dioeceſi ſemper ſubjacuit. Epigonius enim epiſcopus inter cetera ſic dixit: Hoc dico, non debere rectorem accipere eam plebem quæ in dioeceſi ſemper ſubjacuit, nec unquam proprium epiſcopum habuit. Quapropter ſi univerſo ſanctiſſimo coetui placet, hoc, quod * proſecutus ſum, con- A firmetur. Aurelius epiſcopus dixit: Fratris, & conſacerdotis noſtri proſecutioni non obſiſto, ſed hoc me & feciſſe, & facturum eſſe profiteor. Item ex concilio Sardicenſi *, ubi inter cetera præcipitur: Licentia danda paſſim non eſt. Si enim ſubito, aut vicus aliquis, aut modica civitas, cui ſatis eſt unus presbyter, voluerit ſibi epiſcopum ordinari, ad hoc ut vileſcat nomen epiſcopi, & auctoritas, non debent illi ex alia provincia invitati facere * epiſcopum. Item de ſententia eorum, qui hujuſmodi or- B dinationes faciunt, vel de his, qui contra hæc inſtituta canonum ordinantur, ex concilio Tauritano titulo ſecundo, ubi dixit: Geſtorum quoque ſeriem conſcribi placuit ad perpetem diſciplinam, quod circa Octavium, Urſionem, Remigium, * Attreſoerium epiſcopos ſynodus ſancta decrevit: qui in * uſurpationem quamdam de ordinatione ſacerdotum ad invidiam vocabantur. Quod catenus his videtur indultum, ut de cetero hac auctoritate commoniti nihil uſurpare conentur; * ſiquidem ea ſe ab hac C cauſa excuſatione defenderint, qua dicerent prius ſe non eſſe conventos. Proinde judicavit ſynodus, ut ſi quis ex hoc fecerit contra inſtituta majorum, ſciat is qui ordinatus fuerit, ſacerdotii ſe honore privandum: & ille qui ordinaverit, auctoritatem ſe in ordinationibus vel in conciliis minime retenturum. Non ſolum autem circa memoratos epiſcopos hæc ſententia prævalebit, ſed etiam circa omnes, qui ſimili errore decepti hujuſmodi ordinationes perpetratunt. His D igitur fortiſſimis regulis effectum pii operis apponentes, * id communi definitione elegimus, ut in * locum villulæ ſupradictæ Aquis deinceps ſedis epiſcopalis non maneat, neque epiſcopus illic ultra conſtituendus exiſtat. Hic tamen * Cunialdus, qui contra majorum decreta illic videtur inſtitutus fuiſſe epiſcopus, nullis canonum erit ad condemnationem ſui ſententiis * ulciſcendus, quia non ambitione, ſed principis impulſione illic conſtitit ordinatus. Et ideo hoc illi reme- E dium humanitatis concedimus, ut in * ſede alia decedentis cujuslibet epiſcopi transducatur, & prædictus locus ſub monaſtica deinceps inſtitutione manſurus, non epiſcopali ultra privilegio fretus, ſed ſub abbatis regimine, ſicut hucuſque fuit, erit modis omnibus mancipandus. Jam vero de cetero generale * ponentes edictum, ſi quis contra hæc apoſtolica juſſa, ſi quis contra hæc canonum interdicta venire [e] conaverit, ut in locis

Marginal notes (left): * Pencaii al. Pigmenii, al. Pimenii. † Fuit Pimenius Dumienſis monaſterii abbas, & epiſcopus, qui ſubſcribit in VI Toletano. * injuſtis * præelectionem * prædicamine * al. ſed * eum * exſurpatione * 16. ſi concilii Sardicenſis capitula illi addantur, ut in quibuſdam exemplaribus fit, habetur nunc cap. 6. [d] 1. 60. Non oportere & concilio Carthaginenſi cap. 5. * Genedius al. Genethlius * tertio Carth. A. can. 42.

Marginal notes (right): ANNO CHRISTI 681. * capitulo 6 * epiſcopum in quibus antea non fuit * Conc. Taurin. ſub anno 397 * & Trifſerium * uſurpationem quamdam al. qui in uſurpationis quadam decordinatione * ſiquidem ſe ab hac cauſa ſeſe excuſatione * in * loco * Conviſdus al. Cuniuldus * ulciſcendum * ſedem aliam * ponamus

Iſidor. [illegible] Harduinus.

locis illis epiſcopum eligat fieri, ubi epiſcopus nunquam * fuit, ſit in conſpectu omnipotentis Dei anathema & inſuper tam ordinans, quam ordinatus gradum ſui * ordinis perdat quia non ſolum antiquorum patrum decreta, ſed & apoſtolica auſus eſt convellere inſtituta.

V.

Relatum nobis eſt quoſdam de ſacerdotibus, non tot vicibus communionis ſanctæ gratiam ſumere, quot ſacrificia in uno die * videantur Deo offerre: [e] ſed in uno die, ſi plurima per ſe Deo offerant ſacrificia, in omnibus ſe oblationibus * a communicando ſuſpendunt, & [f] in ſola tantum extremi ſacrificii oblatione communionis ſanctæ gratiam ſumunt: quaſi non ſit totiens reus * illius veri, & ſingularis ſacrificii, quotiens participator corporis & ſanguinis domini noſtri Jeſu Chriſti eſſe deſtiterit. Nam ecce apoſtolus dicit: *Nonne qui edunt hoſtias participes ſunt altaris?* Si ergo qui edunt hoſtias participes ſunt altaris, certum eſt, quod hi qui ſacrificantes non edunt, rei ſunt dominici ſacramenti. Quicumque ergo ſacerdotum deinceps divino altario ſacrificium oblaturus acceſſerit, & ſe a communione ſuſpenderit, ab ipſa, qua ſe indecenter privabit gratia communionis, anno uno repulſum ſe noverit. Nam quale erit illud ſacrificium, cui nec ipſe ſacrificans participaſſe cognoſcitur? Ergo hoc modis omnibus eſt tenendum, ut quotieſcumque ſacrificans, corpus & ſanguinem Jeſu Chriſti domini noſtri in altario immolat, toties * perceptioni corporis & ſanguinis Chriſti ſe participem præbeat.

VI.

Illud quoque * collationi mutuæ decernendum nobis occurrit, quod in quibuſdam civitatibus decedentibus epiſcopis propriis, dum differtur diu ordinatio ſucceſſoris, non minima creatur & officiorum divinorum offenſio, & eccleſiaſticarum rerum * noſcitur perditio. Nam dum longe lateque diffuſo tractu terrarum, * commeantium impeditur celeritas nunciorum, quo aut non queat regis auditibus decedentis præſulis tranſitus innoteſci, aut de ſucceſſore morientis epiſcopi [g] libera principis electio præſtolari, naſcitur ſemper, & noſtro ordini de relatione talium difficultas, & regiæ poteſtati, dum conſultum noſtrum pro ſubrogandis pontificibus ſuſtinet, injurioſa neceſſitas. Unde placuit omnibus pontificibus * Hiſpaniæ, ut ſalvo privilegio uniuſcujuſque provinciæ, licitum maneat deinceps Toletano pontifici, quoſcumque regalis poteſtas elegerit, & jam dicti Toletani epiſcopi judicio dignos eſſe probaverit, in quibuslibet provinciis, in præcedentium ſedibus præficere præſules, & decedentibus epiſcopis eligere ſucceſſores. Ita tamen, ut quiſquis ille fuerit ordinatus, poſt ordinationis ſuæ tempus, infra trium menſium ſpatium, proprii metropolitani præſentiam viſurus accedat. qualiter ejus auctoritate, vel diſciplina inſtructus, condigne ſuſceptæ ſedis gubernacula teneat. Quod ſi per deſidiam, aut neglectum, quilibet conſtituti temporis metas exceſſerit, quibus metropolitani ſui nequeat obtutibus præſentari, excommunicatum ſe per omnia noverit: excepto ſi regia juſſione impeditum ſe eſſe probaverit. Hanc quoque definitionis formulam, ſicut de epiſcopis, ita & de ceteris eccleſiarum rectoribus placuit obſervandum.

VII.

[h] Omnis diſciplina ſic ſubjectos debet arguere, ut ſpem veniæ non videatur auferre; nec funditus curvationis inducere jugum, ſed temperantiæ ſemper adhibere conſultum. Et ideo quia legem illam a domino Wambane principe editam, quæ de * progreſſione eſt exercitus annotata, hujus principis noſtri & domini Ervigii manſuetudo temperare diſpoſuit, ideo annuente nobis glorioſo, & religioſiſſimo Ervigio principe noſtro, neceſſarium hoc ſanctum concilium definivit, ut hi, qui * ſuper prædictam legem, teſtificandi dignitatem perdiderant, recepto teſtimonio priſtinæ dignitatis, cauſas exequi poſſint debitæ actionis; qualiter nobilitatis ſolitæ titulum reportantes, & quæque de præteritis legitime teſtificare voluerint, licentiæ obtineant votum, & a judicibus nullis prohibitionibus arceantur: hoc videlicet adjicientes, ut ſi quid in præteritis teſtificare voluerint, ſi pro ſola rei infamatione rejecti ſunt, teſtimonio ſuo nuper conquirant, quod in præteritis conquirere poterant: tantum ſi illo tempore, quo in præteritis ad teſtimonium dicendum vocati ſunt, & ſupradictæ legis inſtitutionibus reprobati, aut aliam criminis notam eos tunc non habuiſſe patuerit, aut * tricennium tum effluxiſſe, cum ad teſtimonium fuerant prolati, hi qui eos reprobaverant manifeſte convicerint.

VIII.

Præceptum domini eſt, ut excepta cauſa fornicationis, uxor a viro dimitti non debeat. Et ideo quicumque citra culpam criminis prædicti, uxorem ſuam quacumque occaſione reliquerit, quia *, quos Deus * jungit, ille ſeparare diſpoſuit, tamdiu ab eccleſiaſtica * communi-

* perceptio
* collationi mutua
* commeatus
* Hiſpaniæ atque Galliæ
* produtione
* per ſupradictam
* quod
* junxit
* communione

ANNO CHRISTI 681.

nicatione privatus, & a cœtu omnium Chriſtianorum maneat alienus, * quamdiu, & ad ſocietatem relictæ conjugis redeat, & partem ſui corporis honeſta lege conjugii ſinceriter amplectatur & foveat. Hi tamen, qui jam admoniti a ſacerdote ſemel & bis terque ut corrigantur, ad * tori ſui conjugii noluerunt redire conſortium, ipſi ſe ſuis meritis, & a palatinæ dignitatis officio ſeparabunt, & inſuper generoſæ dignitatis teſtimonium, quamdiu in culpa fuerint, amiſſuri ſunt; quia carnem ſuam diſcidii jugulo tradiderunt.

IX.

De Judæorum autem execranda perfidia, diſcretis titulorum ſententiis editas noviter a glorioſo principe * leges, viginti ſenſuum intentione perlegimus, * diſcreto etiam gravitatis pondere earum inſtituta probavimus. & quia debitæ rationis judicio editæ ſynodali * indagatione probatæ ſunt, irrevocabili deinceps judiciorum ordine, pro eorum exceſſibus tenebuntur: id eſt, * leges de commemoratione priſcarum legum, quæ in Judæorum tranſgreſſionibus promulgatæ ſunt, atque de novella confirmatione * earum. Item ne Judæi, aut ſe, aut ſuos filios, vel famulos a * baptiſmo ſubtrahant. Item ne Judæi more ſuo celebrent paſcha, vel carnis circumciſiones exerceant, ac ne Chriſtianum quemquam fide Chriſti * dimoveant. Item ne Judæi ſabbata, ceteraſque feſtivitates ritus ſui celebrare præſumant. Item ut omnis Judæus diebus dominicis, & in prænotatis diebus ab opere ceſſet. Item ne Judæi more ſuo dijudicent eſcas. Item ne Judæi ex propinquitate ſui ſanguinis connubia ducant. Item ne Judæi religioni noſtræ inſultantes, ſectam ſuam defendere audeant: ac ne a fide refugientes alibi ſe tranſducant: & ne quilibet refugientes alibi ſuſcipiat. Item ne Chriſtianus a Judæo quodcumque munus contra fidem Chriſti accipiat. Item ne Judæi libros illos legere audeant, quos Chriſtiana fides repudiat. Item ne Judæis mancipia deſerviant, vel adhæreant Chriſtiana. Item ſi Judæus Chriſtianum eſſe teſtatur, & ob hoc non velit a ſe rejicere mancipium Chriſtianum. Item profeſſio Judæorum. * quando unuſquiſque ad finem veniens, indiculum profeſſionis ſuæ conſcribere debet. Item conditiones Judæorum, ad quas jurare debeant hi, qui ex eis ad fidem venientes, profeſſiones ſuas dederint. Item de Chriſtianis mancipiis Judæorum, quæ ſe non prodiderunt Chriſtiana, ſive de * publicatoribus eorum. Item ne Judæi, a quolibet poteſtate accepta, extra regiam ordinationem Chriſtianum, quemquam * imperare, plectere, vel diſtringere audeant. Item * ut Judæorum ſervi, necdum adhuc converſi ad Chriſti gratiam convolaverint, libertati donentur. Item ne Judæi adminiſtratorio uſu * ſub ordine villicorum, atque actorum Chriſtianam familiam * regere audeant: & de damnis eorum, qui iis talia ordinanda injunxerint. Item ut Judæus ex aliis provinciis, vel territoriis ad regni noſtri ditionem pertinentibus veniens, epiſcopo loci, vel ſacerdoti ſe præſentare non differat: * vel quid huic in * toto obſervari conveniat. Item qualiter concurſus Judæorum diebus inſtitutis ab epiſcopo fieri debeant. Item, ut quicumque Judæum ſecum * obſequentem habuerit, expetente ſacerdote eum apud ſe retinere non audeat. Item ut cura omnis * diſtinguendi Judæos, ſolis ſacerdotibus debeatur. Item de damnis ſacerdotum, vel judicum, qui in * Judæis inſtituta legum adimplere diſtulerint. Item ne judices quidquam de Judæorum exceſſibus extra ſacerdotum conniventiam judicare præſumant. Item ut * epiſcopi immunes habeantur a damnis, cum eorum presbyteri, ea, quæ ipſi non correxerint, ad eos non remiſerunt corrigenda. Item de reſervata principibus miſerendi poteſtate, in his, qui converſi ad fidem Chriſti veraciter fuerint. Item ut epiſcopi omnes Judæis ad ſe pertinentibus libellum de ſuis editum erroribus tradant, & ut profeſſiones eorum, vel conditiones in ſcriniis eccleſiæ condant. Quarum omnium legum promulgatio gravida, ſicut ſynodali judicio comprobata, ita generali omnium noſtrorum definitione in eorum erit deinceps exceſſibus * excernenda.

X.

Pro his qui quolibet metu, vel terrore eccleſiam appetunt, conſentiente pariter, & jubente glorioſiſſimo domino noſtro Ervigio rege, hoc ſanctum concilium definivit, ut nullus audeat confugientes ad eccleſiam, vel reſidentes inde abſtrahere, aut quodcumque nocibilitatis, vel damni, ſeu ſpolii reſidentibus in loco ſancto inferre: ſed eſſe potius his ipſis, qui eccleſiam petunt, per omnia licitum in triginta * paſſibus ab eccleſiæ januis progredi: in quibus triginta paſſibus, uniuſcujuſque eccleſiæ, in toto circuitu reverentia defendetur: ſic

ANNO CHRISTI 681.

ſic tamen, ut hi, qui ad eam confugiunt, A in extraneis, vel longe ſeparatis ab eccleſia domibus nullo modo * obcellentur. Sed in hoc triginta paſſuum numero, abſque domorum extranearum recetaculis, * progrediendi aditum obtinebunt: * qualiter, & requiſitæ naturæ uſum debitis expleant locis: & nullo teneantur eventu neceſſitudinis, qui dominicis ſe defendendos commiſerint clauſtris. Si quis autem hoc decretum violare tentaverit, & eccleſiaſticæ excommunicationi ſubjaceat, & ſeveritatis regiæ feriatur ſententia. Ipſos tamen, qui ad eccle- B ſiam refugium fecerint, * juxta priſcorum canonum inſtituta, * hi qui eos * competunt ſacramenta reddiderint, & ſacerdos eccleſiæ ipſius ab eccleſiæ foribus non abſtraxerit, aut fuga talium ſi * venerit, ſacerdoti quærenda eſt, aut damnorum ſententia, ſecundum electionem principis, hujuſmodi ſacerdotibus irroganda.

* abſcondantur al. obrelegtur
* progredientes
* ut ad requiſitæ naturæ uſum debitis exeant
* ſi juxta
* his qui competunt
* evenerit,

XI.

Præcepta domini ſunt dicentis: *Non facies tibi ſculptibile, neque omnem ſimilitudinem, quæ eſt in cælo deſuper, & quæ in* C *terra deorſum, nec eorum, quæ ſunt in aquis ſub terra: non adorabis ea, neque coles.* Item: *Qui immolat diis, occidetur, præterquam domino ſoli.* Item. *Vir, aut mulier, qui faciant malum in conſpectu domini Dei tui, & tranſgrediantur pactum illius, ut vadant, & ſerviant diis alienis, & adorent eos, ſolem & lunam, & omnem militiam cæli, quæ non præcepi, & hoc tibi fuerit nunciatum, audienſque inquiſieris diligenter, & verum eſſe reperceris, & abominatio facta eſt in Iſrael, educes virum, ac mulierem, qui rem ſceleratiſſimam perpetrarunt ad portas civitatis tuæ,* D *& lapidibus obruentur.* Præcepta hæc domini non in ultione, ſed in terrore delinquentium apponentes, non mortis * per hanc ſententiam promulgamus, ſed cultores idolorum, veneratores lapidum, accenſores facularum, & * excolentes ſacra fontium vel arborum admonemus, ut agnoſcant, quod ipſi ſe ſpontaneæ morti ſubjiciunt, qui diabolo ſacrificare videntur: mortis enim nomine diabolus appellatur: ſicut de eo ſcriptum eſt: *Et erat illi nomen mors.* Ac proinde omne E ſacrilegium idololatriæ, vel quidquid illud eſt contra ſanctam fidem, in quo inſipientes homines captivati diabolicis culturis inſerviuut, ſacerdotis, vel judicis inſtantia * inventa hæc ſacrilegia eradantur, & exterminata truncentur. Eos vero qui ad talem * errorem concurrunt, & verberibus coerceant, & onuſtos ferro ſuis dominis tradant. Si tamen domini eorum per jurisjurandi atteſtationem promittant, ſe eos tam ſolicite cuſtodire, ut ultra illis non liceat tale nefas committere. Quod ſi domini eorum noluunt hujuſmodi reos in fide ſua ſuſcipere, tunc ab eis, a quibus coerciti ſunt, regis conſpectibus præſententur: ut principalis auctoritas liberam ſe talibus donandi poteſtatem obtineat. Domini tamen eorum qui nunciatos ſibi talium ſervorum errores ulciſci * diſtulerint, excommunicationis ſententiam perferant, & jura ſervi illius, quem coercere nolunt, ſe amiſiſſe cognoſcant. Quod ſi ingenuorum perſonæ his erroribus fuerint implicatæ, & perpetua excommunicationis ſententia ferientur, & arctiori exilio * ulciſcentur.

Exod. 20
Exod. 22
Deut. 17
* per abſentiam
* excultores fontium admonemus, Concilium Toletanum XVI cap. 2
Apoc. 6
* inventum, ut
* horrorem incurrunt, al. accurrunt,
* noluerint
* feriantur

XII.

Placuit huic * venerando concilio, ut juxta * priorum canonum inſtituta, epiſcopi ſingularum provinciarum annis ſingulis in unaquaque provincia Kalendis Novembribus concilium celebraturi conveniant. Quiſquis autem in prædictis Kalendis Novembribus pro celebratione ſynodi venire diſtulerit, excommunicationi debitæ ſubjacebit.

* ſancto
* priorum epiſcoporum ſingularum provinciarum inſtituta annis

XIII.

Præmiſſis his omnibus ſynodalibus geſtis, quæ honeſto decretorum fine complevimus, perpetuum his robur per manuum noſtrarum ſubſcriptionem annectimus, dantes * in his gloriam, & honorem immortali Deo, & domino noſtro: quo inſpirante & determinationis noſtræ ſententia viguit, & probitas cauſarum honeſto fine complevit. * Cujus ſanctæ Trinitatis poſcimus inenarrabile * nomen & glorioſam ineffabilis potentiæ majeſtatem, ut det amatori Chriſti ſereniſſimo domino noſtro atque amantiſſimo Ervigio principi, cujus juſſu ad hunc meruimus advocari conventum, imperare clementer, regnare feliciter, habere de clementia fructum, obtinere de juſtitia præmium, de pietate trophæum: quo & hic invictus victor hoſtium ſemper appareat, & poſt diuturna hujus ævi curricula, ad regnum * æternæ vitæ cum ſuis omnibus coronandus perveniat: te præſtante Deo, & ſalvatore Jeſu Chriſto domino, qui cum Deo Patre, & Spiritu ſancto unus in Trinitate * vivis, & glorificaris Deus in ſæcula ſæculorum. Amen.

* pio
* Unde
* numen
* æternum cum
* vivit & regnat, al. vivit & glorificatur

Conſummatum eſt hoc ſanctum concilium die octava Kalendarum Februariarum, anno feliciter primo ſereniſſimi, atque clementiſſimi domini noſtri Ervigii regis, æra DCCXIX.

In-

ANNO CHRISTI 680.

Interfuerunt huic ſancto Toletano XII. concilio pontifices numero trigintaquinque.

[1] SUBSCRIPTIONES.

Epiſcopi.

Ego Julianus indignus urbis regiæ Toletanæ ſedis epiſcopus hæc ſynodica inſtituta a nobis edita ſubſcripſi.

Ego Julianus Dei gratia Spalenſis eccleſiæ ſedis epiſcopus hæc ſynodica inſtituta a nobis edita ſubſcripſi.

Ego Liuba Bracarenſis ſedis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter.

Ego Stephanus Emeritenſis ſedis epiſcopus, &c.

Ego Alphalius * Abelenſis eccleſiæ epiſcopus, &c. (* Abulenſis)

Ego Leander eccleſiæ Illicitanæ epiſcopus, &c.

Ego Palmatius eccleſiæ Urcitanæ epiſcopus, &c.

Ego Concordius Palentinæ ſedis epiſcopus, &c.

Ego * Recilla indignus Accitanæ eccleſiæ epiſcopus, &c. (* R...)

Ego Simpronius indignus Segobrienſis eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Speraindeo Italicenſis ſedis epiſcopus, ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Geta Eliplenſis eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Memorius Arcavicenſis epiſcopus ſubſcr.

Ego Tructemundus Elborenſis ſedis epiſcopus, &c.

Ego Iſidorus Setabitanæ eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Gaudentius Valerienſis eccleſiæ epiſcopus ſimiliter.

Ego Deodatus Segobienſis eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego * Genetius Tudenſis eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Froaricus Portucalenſis eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Felix Irienſis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter.

Ego * Antonianus Baſtitanæ eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter. (* Antoninus)

Ego Proculus Bigaſtrenſis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter.

Ego * Acula Caurienſis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter. (* A...)

Ego * Reparatus Veſenſis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter. (* S...atus)

Ego Providentius Salmanticenſis eccclesiæ epiſcopus, ſimiliter.

Ego Siſebaldo Tuccitanæ eccleſiæ ſedis epiſcopus, ſimiliter.

Ego * Argibudo Eliberitanæ eccleſiæ ſedis epiſcopus, ſimiliter. (* Argibedo)

Ego Eila Segontienſis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter.

Ego Siberitanus Oxomenſis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter.

Ego Joannes Pacenſis eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Theodulfus Aſtigitanæ eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Samuel Malacitanæ eccleſiæ epiſcopus, &c.

Ego Gundulfus Lamecenſis eccleſiæ epiſcopus, ſimiliter, &c.

Ego Euphraſius Lucenſius eccleſiæ epiſcopus, &c.

A Ego * Theuderacus Aſidonenſis eccleſiæ epiſcopus, &c. (* Theodoracus)

Abbates.

Valdreudus abbas.

Florentius abbas.

Gratinus abbas.

Fauſtinus abbas.

Vicarii epiſcoporum.

Ego Annibonius presbyter, * agens vicem domini & pontificis mei Gildemeri epiſcopi Complutenſis eccleſiæ, ſubſcripſi. (* tenens)

Ego Vincentius presbyter, agens vicem domini & pontificis mei Felicis epiſcopi Danienſis eccleſiæ, ſubſcripſi.

B Aſturius diaconus, agens vicem domini & pontificis mei Hoſpitalis epiſcopi Valentinæ eccleſiæ, ſubſcripſi.

Viri illuſtres officii palatini.

Ego Seſullus hæc ſtatuta, quibus interfui, annuens ſubſcripſi.

Ego Reccaredus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Vvitiſſa ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Vvimar ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Theudila ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Oſtrulphus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Salamirus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Theudefredus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Egiſeberinus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Theudulphus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Ildigiſus ſimiliter ſubſcripſi.

C Ego Vitulus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Ella ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Adilegus ſimiliter ſubſcripſi.

Ego Ataneſus ſimiliter ſubſcripſi.

EDITA [1] LEX IN CONFIRMATIONE

concilii Toletani ſub die VIII. Kalendas Februarii, anno feliciter primo glorię noſtrę.

In nomine domini Flavius Ervigius rex.

MAGNA ſalus populi gentiſque noſtrę * regno conquiritur, hęc ſynodalium decreta geſtorum, ſicut pio devotionis noſtrę ſtudio acta ſunt, ita inconvulſibilis noſtrę legis valido D oraculo confirmentur; ut quod ſereniſſimo noſtię celſitudinis juſſu, a venerandis patribus, & clariſſimis palatii noſtri ſenioribus, diſcreta titulorum exaratione eſt editum, preſentis legis hujus noſtrę edicto ab ęmulis defendatur. * Etenim hęc ipſa definitio canonum ſub iſto * renotata ordine titulorum; id eſt, de agnita & confirmata * pręlectione faſtigii principalis in nomine * noſtrę ſerenitatis. Item de his pœnitentiam non ſentientes accipiunt. Item de culpatorum receptione, vel communione apud eccleſiam. Item ut in locis ubi epiſcopus non fuit, nunquam epiſcopus ordinetur. Item quorumdam conſuetudine ſacerdotum fœdiſſima, qui oblatis Deo per ſe ſacrificiis non commu- E nicant. Item de conceſſa Toletano pontifici generalis ſynodi poteſtate. Ut epiſcopus alterius provincię, cum conniventia principum, in urbe regia ordinetur. Item de recepto teſtimonio perſonarum, quæ per legem, quę de promotione exercitus facta eſt, teſtificandi licentiam perdiderunt. Item de his, qui uxores ſuas divortio intercedente relinquunt. Item de confirmatione legum, quę in Judęorum nequitiam promulgatę ſunt, juxta earumdem legum præ-

(* ac regni; * Eſt enim; * notata; * prælatione; * ſanctæ Trinitatis)

[1] In ... vetus tamen eſt Ge... , ut Cardinalis de Aguirre ſcripſit.

ANNO CHRISTI 681.

præfixum ordinem titulorum, qui in eorum canone annumerantur. Item de his, qui ad eccleſiam confugium faciunt. Item de cultoribus idolorum. Item de * interdicto temporis conſtituti, quo * debuit concilium celebrari. Item concluſio definitionum, in qua & Deo gratiæ referuntur, & pro principe exoratur.

(* tempore, * debeat)

Quibus omnibus ſynodalibus * geſtis atque decretis & debitam reverentiam honoris impendimus, & patulum auctoritatis noſtræ vigorem his innectere * procuramus. Ideoque præmiſſas has conſtitutiones ſynodicas a præſenti die, vel tempore, id eſt, ab octavo Kalendas Februarii, anno primo regni noſtri, nullus audeat contemnere; nullus etiam præterire; nemo earumdem conſtitutionum audeat jura convellere; nullus temerator hæc decreta * ſubvertet, nemo illicitator, vel contemptor vigorem his inſtitutionibus ſubtrahet; ſed generaliter per cunctas regni noſtri provincias, hæc canonum inſtituta noſtræ gloriæ temporibus acta, & auctoritatis debitæ faſtigio præpollebunt, & irrevocabili judiciorum exercitio, prout * conſtitutæ ſunt in omnibus regni noſtri provinciis celebres habebuntur. Si quis autem hæc inſtituta contemnat, contemptorum ſe noverit damnari ſententia, id eſt, ut juxta voluntatem noſtræ gloriæ, & excommunicatus a cœtu noſtro reſiliat, & inſuper decimam partem * rei ſuæ fiſci partibus ſociandam amittat. Quod ſi nihil habuerit facultatis unde prædictam compoſitionem perſolvere poſſit; abſque * aliquo infamio ſui, quinquaginta eum oportebit iſtibus * verberari. Edita lex in confirmatione concilii * Toleto, ſub die VIII. Kalendarum Februariarum, feliciter primo regni gloriæ noſtræ.

(* decretis atque actis; * properamus; * ſubvertere, -et; * conſtituta; * facultatis; * aliqua infamia; * verberari, ut ſemper in famis permaneat; * Toletani)

In nomine domini Flavius Ervigius rex hoc legis noſtræ edictum in confirmatione hujus concilii promulgatum ſubſcripſi.

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

a *In miſſarum ſolemniis.*) De ſymbolo recitando alias voce in miſſarum ſolemniis ſuperius diximus. Nunc de miſſa nomine, & hujus vocis antiquitate aliquid addamus ex ſententia patrum. Miſſæ nomen Latinum, non Hebræum eſt, ut neoterici ſtudioſe excogitant. Iſidorus Hiſpal. lib. etymolog. 6. cap. 19. Alcuinus de divinis officiis & Remigius de offic. miſſar. Miſſa a præmittendo, vel emittendo, vel dimittendo, dicitur. Unde Ambroſius lib. 2. epiſt. 14. in miſſa catechumenorum utitur illa voce, *dimiſſis catechumenis*. Alii a gemina miſſione dictam exiſtimant. Prima miſſio eſt catechumenorum, altera fidelium, quæ fieri ſolet peractis ſacris, clamante diacono: *Ite miſſa eſt*, hoc eſt, finita & completa eſt oblatio. Caſſianus lib. 2. inſtit. cap. 13. nocturnæ miſſæ meminit: quod nihil aliud eſt, quam dimiſſio, quæ fiebat a ſynaxi peracta & finita oratione. Et lib. 3. Inſtit. cap. 7. ſic inquit: *Is vero qui in tertia, ſexta, nona, priuſquam pſalmus cœptus fuerit ad orationem non occurrerit, ulterius oratorium introire non audeat, nec ſemetipſum admiſcere pſallentibus, ſed congregationis miſſam, ſtans pro foribus præſtoletur.* & alibi miſſam vigiliarum, pro dimiſſione peractis vigiliis. Unde recte auctor Gasconius Hiſpanus, ſive alius, in notis Caſſiani exiſtimat apud Caſſianum ſumi miſſam pro quacumque ſynaxi, ſive congregatione, quam monachi publice orandi cauſa faciebant; nempe, tertia, ſexta, nona, & aliis. Accipiebat vero nomen ab ipſa dimiſſione completa oratione. Nam, ut Smaragdus ait, *orationes*, id eſt collectæ, *quæ in fine curſus a ſacerdote dicuntur, miſſa, id eſt, Deo tranſmiſſa dicuntur.* Unde idem Caſſianus miſſam, finem ſynaxeos vocat lib. 4. cap. 7. ut ſupra dictum eſt. Verum cum ex omnibus ſolennitatibus, ſacrificiis, & oblationibus donorum, quæ Deo in orbe terrarum fiunt, maxima oblatio ſit ſacrum miſſæ ratione veri & proprii ſacrificii, & ſanguinis Chriſti, in quo panis & vinum in corpus & ſanguinem Chriſti tranſubſtantiantur, deinde per excellentiam miſſa nominatur oblatio & ſacrificium illud incruentum corporis & ſanguinis Chriſti, quod quotidie a ſacerdotibus peragitur: ad quod omnia alia officia divina, tanquam ad ſcopum, diriguntur. Miſſæque nomen, pro hoc ſacrificio uſurpari, non eſt recens, ſed antiquum, ut conſtat ex Evariſto papa tertio a Petro, apud Burch. lib. 3. decret. cap. 57. *Omnes baſilicæ* & Alexandro Papa a Petro quarto, epiſtola ad omnes orthodoxos, & Teleſphoro papa ſexto a Petro, canon. *Nocte ſancta*, de conſecr. diſt. 1. Hac eadem voce utitur Leo Magnus epiſt. 81. & ſanctus Ambroſius epiſt. 33. ſanct. Auguſtinus ſermone de tempore 91. Item Gregorius Magnus, & Iſidorus Hiſpalenſis, & complures illius ſæculi patres.

(Etymologia vocabuli miſſæ quæ?)

b *Per depulſiones canonum antiquorum.*) Concilii Toletani IV. canone 75. & toto concilio V. VI. & VII. c. 1. Id enim tot conciliis, & decretis cavetur. Nam, ut inquit Gregorius Turon. lib. 3. *ſumpſerant Gothi hanc deteſtabilem conſuetudinem, ut ſi quis eis de regibus non placuiſſet, gladio eum appeterent, & quem libuiſſet animo, hunc ſibi ſtatuerent regem*, & concilio Toletano XVI. cap. 10. dicitur. *Quia juriſjurandi tranſgreſſio valde inolevit, & machinandi contra principes noſtros conſuetudo ſæva.*

(Garſias in numero poſitum ...)

c *Ex concilio Nicæno titulo 8.*) Habetur nunc cap. 6. de non ordinandis epiſcopis per vicos.

d *Titulo 57.*) Idem habetur concilio Carthaginenſi II. cap. 5. & Laodiceno cap. 57.

e *Sed in uno die ſi plurima.*) Hinc patet in more fuiſſe plures uno die miſſas dici, aliqua urgente neceſſitate. Unde concilio Salegunſtadenſi cap. 5. *Item decretum eſſe dicitur, ut unuſquiſque presbyter in die non amplius quam tres miſſas celebrare præſumat*: & Altiſiodorenſi cap. 10. *Non licet ſupra uno altario in una die duas miſſas dicere.* Liberum vero aliquando fuiſſe uno die plures miſſas celebrare, tradit etiam Walafridus Strabo de rebus eccleſiaſticis c. 21. ubi ad ſuam notitiam perveniſſe gravium virorum relatu teſtatur, Leonem papam ſæpe ſepties aut octies uno die celebrare ſolitum: contra vero D. Bonifacium archiepiſcopum & martyrem, ſemel dumtaxat per diem. Neceſſitate vero exigente pluries fieri permiſſum, ex Gratiano de conſec. d. 1. cap. *Sufficit*, ex Alexandro papa qui ſic habet: *Sufficit ſacerdoti unam miſſam in die una celebrare: quia Chriſtus ſemel paſſus eſt, & totum mundum redemit. Non modica res eſt unam miſſam facere, & valde felix eſt, qui unam digne celebrare poteſt. Quidam tamen pro defunctis unam faciunt, alteram de die, ſi neceſſe fuerit. Qui vero pro pecuniis, aut adulationibus ſæcularium una die præſumunt plures facere miſſas, non æſtimo evadere damnationem.* Hoc Alexander. In ſeptem caſibus uno die plures dicere miſſas licet: primus die nativitatis, quo tres dici poſſunt, canone, *Nocte ſancta*, media nocte, & diluculo, & tertia hora, & aliis, ut tradit doctor inſignis Navarra capite vigeſimoquinto ſummæ, num. 78. Item Durandus in rationali lib. 4. c. 1. Turrecremata in dict. can. *Sufficit*. Silveſter in ſumma, voce *miſſa*, Soto 4. ſententiar. diſtinctione tredecima, quæſtione ſecunda, articulo 2. Leo primus epiſtola octogeſima prima ad Dioſcorum addit, ſacerdotem miſſam iterare poſſe, cum ſolennior feſtivitas conventum populi numeroſioris indixerit, & ad eam tanta multitudo convenerit, quam recipere baſilica ſimul una non poſſit. *Tum enim*, ait Leo, *ſacrificii oblatio procul dubio iteratur.* Item Innocentius, cap. *Conſuluiſti de celebratione miſſarum.* Hodie id fit, cum ſub una parochia unus ſacerdos duo habet oppida unita. Ex aliis etiam cauſis idem licere tradunt doctores ſcholaſtici Antonin. 3. p. tit. 13 cap. 6. §. 4. & Paludan. in 4. d. 13. q. 2. Walfrid. de rebus eccleſ. cap. 25.

(Plures miſſas uno die celebrare an licitum? — Quibus & quot caſibus uno die plures miſſas celebrare liceat?)

f *In ſola tantum extremis.*) Hunc morem celebrandi ſæpius in die miſſæ ſacrificium, & in ultimo ſumendi communionis ſanctæ gratiam, tempore Cypriani in uſu fuiſſe, patet ex ejus epiſtola 63. ad Cæcilium.

(An ſit antiquitus permiſſum plures miſſas uno die celebrare?)

g *Libera principalis electio.*) Studium & labor eligendi viros epiſcopatibus præficiendos, penes reges tempore Gothorum erat: quod uſque, Romanorum pontificum indulgentia, ad noſtra tempora penes Hiſpaniæ reges reſedit. Conſtat id ex epiſtola Braulionis ad Iſidorum Hiſpalenſem epiſcopum: *Ut quia*, inquit, *Euſebius noſter metropolitanus deceſſit, habeat miſericordia curam, & hoc filiolo tuo noſtro domino ſuggeras, ut illum illi loco præficiat, cujus doctrina ſanctitas ceteris ſit vitæ forma.* Cui Iſidorus ſic reſpondet: *De conſtituendo autem epiſcopo Tarraconenſi, non eam quam petiſti, ſenſi ſententiam regis, ſed tamen & ipſe adhuc, ubi certius convertat animum, illi manet incertum.* Et concilio XVI. Toletano in tomo Egicæ regis cavetur, ut ſi quis epiſcopus in ſua diœceſi idololatriam fieri permiſerit, officio ſuo deponatur, alio tamen principali electione ibidem conſtituto, qui poſſit hujus inſtitutionis ordinem ſervare. Unde conſtat ad regiam curam pertinere, nominare epiſcopos: quod fiebat hoc pacto: Rex de ea re nominationem referebat ad concilium; concilium autem inquirebat, an nominatus dignus eſſet eo munere, ut ad epiſcopatum eveheretur: quod ſi inventus eſſet moribus & doctrina ornatus, ſtatim a concilio confirmabatur. Patet hoc etiam ex concilio XVI. Toletano in decreto judicii ab univerſis edito de depoſitione Siſberti præſulis Toletani, his verbis: *Igitur quoniam in*

(Quare rex Hiſpaniæ epiſcopos nominet?)

unio domino conſilium eſt qucitinc imbuandum, ſaundum prædeſtinatum, atque auctoritatem retinens dicti noſtri domini, per quem in præteritis juſſi venerabilem fratrem noſtrum Felicem Spalenſis ſedis epiſcopum, de privata ſede Toletanæ jure debito curam ferre, noſtro enim in poſſe modum reſervans ibidem decreto firmandum, ob id nos cum conſenſu cleri ac populi, ad ſupradictam Toletanam ſedem pertinentis, prædictum venerabilem fratrem noſtrum, Felicem epiſcopum, de Spalenſi ſede, quam uſque hactenus rexit, in Toletanam ſedem canonice transducimus. A

Confirmatus jam a communi concilio epiſcopus cogebatur ſe coram metropolitano intra duos menſes ſiſtere, ut conſtat ex concilio Tarraconenſi capite quinto, eſtque apud Gratianum diſtinctione ſexageſimaquinta, capite: *Si quis in metropolitano*. Tota hæc poteſtas probente di & confirmandi epiſcopos a rege libera electione deſignatos, quæ ante penes concilium generale erat, in hoc concilio, ob cauſas in canone aſſignatas, in archiepiſcopum Toletanum transferretur, veluti in totius regni primatem. Omnia autem hæc fiebant conceſſione Romanæ & apoſtolicæ ſedis, cujus auctoritatem eccleſia Hiſpaniæ ſemper majorem in modum coluit & obſervavit. Et habetur diſtinctione ſexageſima tertia capite. *Cum longe lateque.* B

h *Omnis diſciplinæ*) Ex lege Vvamba libro duodecimo legum Vviſegothorum titulo ſecundo, lege octava, ubi dicitur, ut a niſſo teſtimonio dignitatis proximus ad ultimæ ſervitutis conditionem redigatur quiſquis laicus, ſimul ut inimica aliqua vis adverſus gentem Gothorum ingruiſſet, eam non omni ope propulſare conatus fuiſſet.

i *Qui eos compulerit.*) Multum huic decreto lucis infertur ex lege Vviſegoth. libro nono titulo tertio, de iis qui ad eccleſiam confugiunt; & amplius ex libro ſexto, titulo quarto, lege decima ſexta, qua agitur de homicida ad eccleſiam confugiente. Verba ſunt: *Sed eſt contigerit, cum ad altaris ſanctum forte confugere, non quidem præſumet eum abſque conſenſu ſacerdotis profecturus abſtrahere. conſulto tamen ſacerdote, ac reddito ſacramento, ne eundem ſceleratum publica mortis pœna condemnet, ſacerdos eum ſua intentione ab altare repellat, & extra chorum proſtrat: & ſic ille, qui eum perſequitur comprehendat. Qui ab eccleſia ejectus non alias mortis inferat pœnas, ſed in poteſtate parentum, & totalis, cujus propinquus occiſus fuerit, contradendus eſt; eum, cujus propinquus occiſus fuerit, ut excepto mortis periculo quid de eo facere voluerint, licentiam habeant.* De immunitate eccleſiarum ſupra diximus. C

An, & quo modo ad eccleſiam confugientes rei criminum liberi ab ea extrahendi?

k *Subſcriptiones.*) Multi in duodecimo concilio Toletano epiſcopi ſubſcribunt qui aliis interfuerunt ſynodis, ut Aſphalius Abalcadis eccleſiæ in Emeritenſi.

Concordius Palantinæ in undecimo Toletano. Felix Dumienſis per procuratorem, in eodem XI. Fructus Portucalenſis, in tertio Bracarenſi, Gaudentius Valerienſis in XI. Toletano, Genetius Tudenſis, in tertio Bracarenſi, Leander Illicitanæ, in XI Toletano, Palmatius Urcitanæ, in eodem undecimo. ſicut Recilla Aceſtanæ. Alii vero aliis ſuccedunt, ut Antonianus Beſtitanæ, qui ſucceſſit Ætherio, in XI. Toletano. Acula ſeu Alula Caurienſis, qui Donato in Emeritenſi. Argidubo, qui Argibado Eliberitanæ, Ella, in VIII. Toletano, Dodatos Segobrienſis, qui Egicæ, in XI. Toletano. Euphraſius Lucenſis, qui Reſtogeni, in III Bracar. Felix Irienſis, qui Idulfo Felici, in eodem Bracar. Geta Eliplenſis, qui Servando, in octavo Tolet. Gundulfus Lamecenſis, qui Theodiſclo, in Emeritenſi. Gildemirus Complutenſis per procuratorem, qui in Aſcicio, in XI. Toletan. Hoſpitalis Valentinæ per procuratorem, qui Suinfero in XI. Tolet. Joannes Pacenſis, qui Deodato, in Emeritenſi. Iſidorus Setabitanæ, in Arhenaſio, in XI. Tolet. Julianus urbis regiæ, qui Quirico, in XI. Tolet. Julianus Spalenſis, qui Fugitivo, in X. Tolet Liuba Bracarenſis, qui Leodeciſio Juliano, in III. Bracar. Providentius Salmanticenſis, qui Egeredo, in X. Tolet. Proculus Rigaſtenſis, qui Joanni, in XI. Tolet. Reparatus Veſcanſis, qui Uaadilo, in VIII. Tolet. Samuel Malacitanæ, qui Donilæ, in VIII. Toletan. Severianus Oxomenſis, qui Godiſcalco in XI. Tolet. Siſebaldo Tucritana, qui Vincentio, in VIII. Toletan. Speraindeo Italicenſis qui Epartio, in VIII. Toletan. Simeonnius Segobricenſis, qui Sindunto, in XI. Toletan. Stephanus Emeritenſis, qui fuit ſanctiſſimus & venerabilis vir, qui Proficio, in Emeritenſ. Truſtemundus Elborenſis, qui Zoſimo, in X. Toletan. Theodulphus Aſſigitanæ, qui Stephano, in VIII. Toletan. Tenderacus Aſidonenſis, qui Pimenio, in VII. Toletan. in cod. manuſ.. regii monaſterii S. Laurentii, primo loco ſubſcribit, *Julianus indignus urbis regiæ Toletanæ ſedis epiſcopus, hæc ſynodica ſubſcripſi.* Deinde ſecundo loco eſt: *Ego Julianus, Dei gratia Spalenſis ſedis epiſcopus, hæc ſynodica inſtituta a nobis edita ſubſcripſi.*

l *Leg.*) Leges concedere poſt peracta concilia in eorum confirmationem, ab imperatoribus Romani reges Gothi acceperunt; gens enim in hæc res, tum in aliis plerique imperii æmula.

Confirmatum eſt hoc concilium Toletanum XII. in concilio Toletano XIII. cap. 9. ubi ſic ſcriptum eſt: *Licet unanimi conſenſionis noſtra judicio geſta ſynodalia Toletani concilii duodecimi acta ſunt atque diſpoſita, quæ anno primo glorioſi principis Ervigio in hac urbe regia celebrata ſunt, &c.*

Confirmatio concilii Toletani XII.

ANNO CHRISTI 682 * ſeu potius 692 vide ſequentem obſervationem

CONCILIUM ROTHOMAGENSE,

ANNO CHRISTI 692.

IN QUO MONASTERII FONTANELLENSIS

Inter cetera editum eſt privilegium, anno Chriſti DCXXCII. ſede apoſtolica poſt Agathonis papæ obitum vacante, Theodorici regis anno XVI.

In hac ſynodo multa eccleſiæ utilia conſtituta fuiſſe teſtatur Aigradus monachus in vita ſancti Anſberti epiſcopi, Rothomagenſis, qui ſynodo præfuit, & primus ſubſcripſit privilegio Fontanellenſi: cujus nempe privilegii occaſione, ſynodi meminit Aigradus * *in hæc verba*: Facta eſt, *inquit*, hæc privilegii auctoritas ſub anno dominicæ incarnationis * DCXXCII. indictione X. * qui erat annus præfati glorioſi regis Theodorici XVI. * & præfati venerandi præſulis V. * in ſynodo generali Rothomago urbe, ubi plurima Deo accepta, & ſanctæ eccleſiæ utilitatibus profutura diſputata ſunt. Adfuerunt quoque & ſancti pontifices, aliique venerabiles viri, ab ipſo præſule evocati, quorum ſubter tenentur nomina aſcripta. Auſbertus epiſcopus urbis Rothomagenſis huic concilio præfuit & ſubſcripſit. * Ratbertus * epiſcopus, Regulus epiſcopus, Airardus epiſcopus Carnotenæ urbis, Anſoaldus epiſcopus Pictavenſis urbis, Aquilinus epiſcopus Ebroicæ * urbis, Cadoenus epiſcopus, Harmonius * epiſcopus, Salvius epiſcopus, Deſiderius epiſcopus, Fulcrannus epiſcopus, Joannes epiſcopus, Vvillebertus D epiſcopus, Gerebaldus, epiſcopus Baiocaſſinæ urbis, Taurinus epiſcopus, Annobertus epiſcopus Sagienſis urbis. Celſus abba, Audomarus abba, * Secladio abba, Bolochindus abba. Gerardus * glorioſus vicedominus antefati magni pontificis. Ermentrannus. Ferrocindus & * Fortianus archidiaconi venerandi. Aderat quoque presbyterorum & diaconorum circumadſtantium magnus numerus. Ragnomirus lector hujus ſancti concilii geſta, & hujus privilegii auctoritatem, ipſo ſancto pontifice jubente, recognovit & ſubſcripſit. * *Quodnam autem ejuſmodi privilegium eſſet, idem auctor paulo ſuperius his verbis ſignificat*: Privilegii ſui auctoritatem eidem edidit, ut per ſuccedentia E tempora (ſecundum ſancti patris Benedicti regulam, & ut præcedentium regum, Clodovei videlicet & Clotarii, ſimulque Childerici & Theoderici privilegiorum auctoritates docent) ex ſemetipſis ſibi perennibus temporibus abbatem eligerent. In qua etiam juſtæ alligationis verbo præſentes futuroſque, qui ibidem domino militaturi erant, conſtringit, ut ſicuti ſub ejus regimine, ita & deinceps & ipſi & poſteri

* ad Hilbertum abbatem Fontanellenſem ſive S. Vvandregiſili. * DCXCIII. * V. * XIII. * legendum arbitror III.

* Radbertus

* Ebroicinæ * Armonius ſive Armoinus.

* Al. Scaldio * Genardus * al. Fortunatus.

* Haſtenus Sirmondus. quæ ſequuntur ex Binio excuſa. Reg. S. Bened. cap. 64.

eo-

eorum ſecundum regulam ſancti patris Benedicti fideliter Chriſto deſervirent. Quod ſi aliquando, peccatis exigentibus, aut negligentia paſtorali a via rectitudinis & obſervatione regulæ ſancti Benedicti in futuro deviare conarentur, aut cogerentur: tunc convocatio ſanctorum ſacerdotum, reliquorumque militum Chriſti unanimiter fieret, eorumque per conſilium in priſtinum reducerentur ſtatum. Si vero hac pontificali auctoritate poſtpoſita, qualibet cavillatione ſiniſtram elegiſſent vitam ac converſationem tenere, ſub vinculo anathematis æternaliter ſe damnandos ſcirent.

NOTA JACOBI SIRMONDI, S. J.

1 *Concilium Rothomagenſe.*) In vulgatis exemplaribus vitæ Sancti Ansberti habitum dicitur anno XIII. Theoderici regis, nos anno XVI. reſtituimus ex codice ſancti Michaelis in mari. Theodericus enim poſt paſcha regnare cepit anno Chriſti DCLXVII. ut patet ex privilegio altero Vindiciani pro eccleſia Atrebatenſi dato *Kalendis Maii ann.* VII. *Theoderici regis indictione* 11. itemque ex aliis Vindiciani ejuſdem litteris apud Baldricum in Chronico Cameracenſi lib. 1. cap. 25. in quibus Leodegarius epiſcopus ſubſcribit, VIII. *Idus Majas*, anno VII. *Theoderici regis, indictione* 11. hoc eſt juxta æram noſtram Chriſti anno DC. LXXIV. cujus anni menſe Majo ſecunda erat indictio.

OBSSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. J.

Aigradus monachus, aut quiſquis alius fuit vitæ S. Ansberti ex Fontanellenſi abbate Rothomagenſis præſulis interpolator, Baronium, Binium, Sirmondum, multoſque alios hactenus in fraudem induxit productis in vulgatum textum tribus minimum iiſque graviſſimis erroribus, quos hic breviter emendandos moneo, ne ſacram chronologiam commaculare diutius pergant. I. enim æræ Chriſti annus 681. in 692. mutandus; tum indictio X. in V. Ansberti denique pontificatus annus quintus in tertium reformandus, cum certo certius ſit die dumtaxat 20. menſis Auguſti anni 689 S. Audoenum Ansberti deceſſorem annos 90. natum, cum ſediſſet Rothomagi an. 43. m. 3. d. 10. ex Clipiacenſi villa prope Lutetiam Pariſiorum ad ſuperos abiiſſe. Plura qui volet conſulat lector R. P. Godefridi Henſchenii S. J. diatribam de tribus Dagobertis pag. 129. & chronici noſtri hiſtorici pag. 339. 545. 547. Porro hæc a nobis obſervatio non fuerat A omittenda, quod diligentiſſimus atque infinitæ lectionis vir Sirmondus noſter ὁ μακαρίτης in mſ. codice S. Michaelis in periculo maris repererit adſcriptum annum regis Theoderici 16. eumque cum Atrebatenſibus diplomatis (quæ nos alias pluribus eluſimus) tanquam ſpecimen quoddam arripuerit ad ſtabiliendam annorum 34. regni Theodericiani epocham illam, quam nos primi eductis in aciem pluribus argumentis annos omnino 14. (non tantum 4. ut vulgo plerique omnes) Clotario ejus fratri natu majori vindicantibus falſam eſſe convicimus.

OBSERVATIO P. GUGLIELMI BESSIN.

In Concil. Rotomag. Prov. pag. 13.

Quo anno habitum fuerit hoc Concilium non conſentiunt Chronologi. Illud Sirmondus an. Incarn. Dom. 682. Mabillonius an. 689. Labbeus an. 692. Et quidem Sirmondo favent plerique Codices MSS. in vita S. Ansberti Fontanellenſis, Gemeticenſes duo, Ulcenſis, & B alii. At in codicibus illis annus æræ Chriſtianæ videtur interpolatus. Scilicet cum ante Caroli M. principatum in Gallicano calculo non alia præter currentis regni annos chronologica nota apponeretur; qui deinceps antiquioribus inſtrumentis exſcribendis dabant operam, ubi annos dumtaxat regum aut Imperatorum appoſitos deprehendebant, de ſuo annos Incarnationis vel etiam Indictionem adjiciebant, ut autographi ætatem accuratius diſtinguerent; qua in re non raro peccabant in Chronologiæ regulas.

An vero Concilium noſtrum anno 689. an poſteriori ſit coactum, pendet ex Regum Francorum illius ævi chronologia. In ipſo concilii titulo legimus annum quintum Pontificatus S. Ansberti. Audoeno Rotomagenſi Epiſcopo immediate ſucceſſit Ansbertus. Rotomagenſem eccleſiam rexit Audoneus annis 43. cum 3. menſibus, & diebus 10. Ordinatus fuit Epiſcopus anno tertio Clodovei regis, ut ipſe in vita S. Eligii a ſe conſcripta teſtatur apertiſſime. Quotus vero Chriſti annus fuit tertius ille C Clodovei regis? Id pendet ex primo Dagoberti regni anno.

Dagobertum Clodovei patrem annis 16. regnaviſſe conſtat apud omnes. Sed cum annis ſex cum patre Clotario regnaverit, alii hos 16 annos ab obitu patris, id eſt, ab anno 628. alii ab an. 622. quo vivente patre ad ſex annos Rex Auſtraſiæ dictus eſt Dagobertus, numerandos exiſtimant. Unde prioris ſententiæ Auctores Dagoberti obitum an. 644. alii ſexennio prius, ſeu anno 638. collocant. Si anno 638. mortuo Dagoberto regnare cœpit Clodoveus, ordinatus fuit Epiſcopus Audoneus an. 640. obiit anno 683 habitum eſt Concilium noſtrum an. 688 At ſi non ante annum 644 Dagobertus obiit, non ante annum 646. Audoenus ordinatus eſt; non ante an. 688. aut 689. ipſi ſucceſſit Ansbertus, nec ante an. 693. Concilium de quo agitur coegit.

ARELATENSE CONCILIUM

Forte anno 682. *celebratum.*

EDITORIS ADMONITIO

Anno forte 682. Ex ſuppl. Manſi pag. 511

POſt canones aliquot ex concilio IV. Toletano anni 633. deſumptos additi ſunt in vetuſtiſſima Collectione noſtra MS. Lucenſi Cod. num. 490. canones duo ſub hoc titulo: *ex ſynodo Arelatenſe æra XX.* Temporis adſcriptiones mancas eſſe omnes plane intelligent, cum æra illa XX. paulo poſt ortum Chriſtum nos ducat; quare reſectas eſſe ſæculorum no- D tas haud abs re opinaremur. Cum igitur poſt annum 633. qua ſynodus illa Toletana IV. convenit, nullus annus propior ſucceſſerit, cui æra illa XX. adjecta centenariorum nota congruerit, præter annum 682. qui cum æra DCLXX. concurrit: ideo concilio Arelatenſi ejus anni canones nunquam antehac excuſos tribuendos cenſeo.

VITA EPISTOLÆ ET DECRETA LEONIS PAPÆ II.

LEO [a] (a), natione Siculus, ex patre Paulo, [b] ſedit menſes decem, dies [c] ſeptem & decem. Vir eloquentiſſimus & in divinis ſcripturis ſufficienter inſtructus, Græca, Latina- E que lingua eruditus, cantilena ac pſalmodia præcipuus, & in earum ſenſibus ſubtiliſſima exercitatione limatus; lingua quoque ſcholaſticus, eloquendi majori lectione [d] polita, exhor-

[a] octo

[d] politus,

(a) *Leo junior.*

hortator omnium bonorum operum, * pleriſque florentiſſimam ingerens ſcientiam, paupertatis amator, & erga * inopem proviſor, non ſolum mentis pietate, ſed & ſtudii ſui labore ſolicitus. (c) Hic ſuſcepit ſanctam ſextam ſynodum, quæ per Dei providentiam nuper in regia urbe celebrata eſt, Græco eloquio conſcriptam, exequente ac reſidente piiſſimo & clementiſſimo magno principe Conſtantino intra regale palatium ejus, quod appellatur Trullus: ſimulque cum eo legati ſedis apoſtolicę, & duo patriarchę, id eſt Conſtantinopolitanus & Antiochenus, atque centum quinquaginta epiſcopi, in qua & condemnati ſunt Cyrus, Sergius, (d) Honorius, & Pyrrhus, Paulus, & Petrus, nec non & Macarius cum diſcipulo ſuo Stephano, ſed & Polychronius novus Simon, qui unam voluntatem & operationem in domino Jeſu Chriſto dixerunt, vel predicaverunt, aut qui denuo predicaturi fuerint aut defenſaverint. Sed ut & nunc duę voluntates & operationes ipſius diſpenſatoris Chriſti & ſalvatoris Dei noſtri dicantur, (a) ſicut eadem ſynodus ſtudioſiſſime in Latinum translata declarat. Verumtamen * ſupraſcripti defenſores malorum hęreſeos (b), dum nollent a ſuo recedere propoſito per diverſa monaſteria ſunt retruſi. Qui prædictus ſanctiſſimus * vir abſolvit duos viros in percipienda communione, qui de regia urbe cum ſupraſcripto Macario & ceteris in Romanam directi ſunt civitatem, * qui nec dum a ſynodo anathematizati erant, id eſt, Anaſtaſium presbyterum, & Leontium diaconum eccleſię Conſtantinopolitanę in die ſancto Theophanię, exponentes videlicet per propria ſcripta fidem ſuam, juxta quod & ſancta ſynodus determinavit, anathematizantes videlicet * omnes hæreticos, ſed & ſupraſcriptos viros complices quos ſancta ſynodus vel ſedes apoſtolica anathematizavit.

Hujus temporibus percurrente divali juſsione (c) clementiſsimi principis reſtituta eſt eccleſia * Ravennatis ſub ordinatione ſedis apoſtolicę (d) defuncto archiepiſcopo, qui electus (e) fuit juxta antiquam conſuetudinem in civitatem Romanam veniat * ordinandus. Hic fecit conſtitutum, quod archivo eccleſię continetur, ut qui ordinatus fuerit archiepiſcopus nulla conſuetudine pro uſu pallii aut diverſis officiis eccleſiæ perſolvere debeat, * ſed & ne Mauri quondam epiſcopi anniverſitas aut agenda celebretur: ſed & typum autocephalię, quem ſibi elicuerant ad amputanda ſcandala ſedis apoſtolicæ, reſtituerunt. Hic fecit eccleſiam in urbe Roma juxta ſanctam Bibianam, ubi & corpora ſanctorum Simplicii, Fauſtini, & Beatricis, atque aliorum martyrum recondidit, & ad nomen beati Pauli apoſtoli dedicavit (f). Hujus almi pontificis juſſu eccleſia juxta velum aureum in honorem beati Sebaſtiani ædificata eſt, nec non in honore martyris Georgii. Hujus temporibus (g) die decima ſexta menſis Aprilis, indictione undecima, luna eclypſim pertulit. Poſt cœnam domini nocte pene tota in ſanguineo vultu elaboravit, & niſi poſt galli cantum cœpit paulatim delimpidare, & in ſuum reverti (h) reſpectum. Hic fecit ordinationem unam per menſem * Junii, die vigeſima ſeptima, presbyteros novem, (i) diaconos tres, epiſcopos per diverſa loca numero viginti tres. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum, ſub die * quinto Nonas Julias. Et ceſſavit epiſcopatus (l) menſes 2. dies 22. Qui ſupraſcriptus ſanctiſſimus vir ordinatus eſt a tribus epiſcopis, id eſt Andrea Oſtienſi, Joanne * Portuenſi, & Placentino Veliternienſi, (m) pro eo quod Albanenſis eccleſia epiſcopum minime habuit.

Margin notes: * eorumque ſcienti[illegible] me[illegible] * inopum pro[illegible]. * de ſupraſcriptis defenſoribus majores, ſcilicet Macarius, Stephanus, Polychronius & Anaſtaſius, dum nollent a ſuo recedere propoſito Romæ per * Leo, * quia. * duos. * R[illegible]. * ad ordinandum. * ſed & ne Mauri quondam epiſcopi anniverſarius aut agenda celebraretur [illegible]. * ſtarum * Majum. * iv. Kal. Julias. * Qui interfuit ſextæ ſynodo. Vide ſupra p. 1091.

Notæ Severini Binii

a *Leo.*) Ex canone ſecundo concilii Toletani XIV. infra aperte colligitur, Leonem creatum eſſe pontificem anno domini 683. Cum enim menſes dumtaxat decem ſedem pontificiam tenuerit, fueritque adhuc ſuperſtes tempore habiti Concilii Toletani XIV. prout * manifeſte indicat canon 2. ejuſdem concilii, certiſſimo indicio cognoſcitur, ipſum non ante annum domini 683. thronum apoſtolicum conſcendiſſe.

b *Sedet menſes decem, dies 17.*) Defunctus iv. Kalendas Julii, quo die in eccleſiaſticis tabulis inter ſanctos annumeratus habetur, ſedit menſes decem, & dies octo. Baron. anno 684. num. 1.

c *Hic ſuſcepit ſanctam ſextam ſynodum.*) Quando Leo pontifex arbitrio imperatoris electionem papæ confirmantis pontificatum adminiſtrandum accepiſſet, permiſit idem imperator Romam redire ſedis apoſtolicæ legatos, quos hactenus perſuaſu Theodori Conſtantinopolitani epiſcopi fortaſſe Conſtantinopoli diutius detinuerat. Acta ſynodalia Græce conſcripta, a Theodoro, ut diximus, depravata, non autem (ut ille præ ſe ferebat) caſtigata, ad pontificem perferenda iiſdem tradidit.

Quæ cum ſanctus Leo accepiſſet, Latinitate donavit. Sed an eadem impoſturam Theodori Monothelitæ corrupta approbaverit? Niſi commentitiam eſſe dixeris ejuſdem Leonis epiſtolam primam, cum communi ſententia neceſſum eſt affirmare, quod ſanctus Leo ea acta confirmaverit, quæ per legatos acceperat, quæve Theodorus inſerto nomine Honorii corruperat, pluribuſque additiis ſcriptis auxerat: atque ita pro defenſione Leonis dicendum eſt, vel quod eam iniquiſſimam conditionem ſubire neceſſitas temporis exegerit, adeo ut ſi id non feciſſet, damnata hæreſis iterum revixiſſet, actaque ſynodalia abolenda fuiſſent: vel quod Leo præteritarum rerum ignarus neſciviſſet acta legitima ſynodi, eamque defenſionem, qua Joannes papa & Maximus abbas Honorii epiſtolas declaraverant & defenderant. Sed cum horum neutrum in pontifice culpa caruiſſet, alterutrum horum neceſſario eſt ſtatuendum, vel quod acta concilii ante tempora Leonis incorrupta quidem extiterint, fuerintque tum demum depravata, cum Leonis epiſtola, quando poſt annos decem & viginti Monothelitæ decreta ſynodi impugnare cœperunt, vel quod ipſa epiſtola Leonis, ſicut aſſerit Baronius, commentitia exiſtat. Quibus conjecturis hanc ſuam ſententiam auctor annalium confirmet, dicam infra in notis ejuſdem epiſtolæ.

d *Honorius.* Actis illis, quæ Leoni pontifici oblata fuerunt, nomen Honorii per impoſturam Theodori doloſe ſuperadditum fuiſſe ſentit Baronius. Quid de hac re judicent alii, ſupra dixi.

Margin notes: Leonem II anno 683. pontificem eſſe factum probatur. * extat hic Binius, qui & ipſe poſtea conc. hoc Tol. XIV. ſub Benedicto II collocat. Tempus ſedis. Legati Romam reverſi acta ſynodalia ſecum attulerunt. An S. Leo acta ſynodalia confirmaverit.

Obsservatio Philippi Labbe, S. J.

In tota pontificum Romanorum ſerie vix quicquam in priſcis recentiſque memoriæ ſcriptoribus occurrit intricatius initio, geſtis atque obitu Leonis papæ II. quare ut mihi lectoribuſque meis faciem ſatis pauca hic in anteceſſum [illegible] attingam atque obſervabo.

Anno Chriſti 682. ineunte die 10. Januarii indictione X. obiit aut ſaltem ſepultus eſt Agatho papa poſt ſedem annorum trium, menſium 6. & dierum 15. cum jam a die 16. Septembris abſolutum fuiſſet concilium CP. III. ſive œcumenicum ſextum labente adhuc apud Latinos ind. IX.

Leo II. paullo poſt Agathonis mortem electus eſt Romanus pontifex.

Audita morte Agathonis & electione Leonis Conſtantinus imperator die 13. Aprilis (non Decembris ut in vulgata editione legitur) ad Leonem ſcribit epiſtolam quæ extat Græce & Latine in fine ſeſſionis XVIII.

Menſe Julio ind. X. redeunt legati ab Agathone papa

pa

(a) quam & [illegible] in Latinum tranſlatavit Verumtamen &c. (b) hæreſeos Macarium, Stephanum, Polychronium, Anaſtaſium dum nolient &c. (c) piiſſimi (d) ut det acta. (e) fuerit. (f) dedicavit ſub die XXII. menſis Februarii, ubi & dona [illegible] Hujus temporibus (intermedia deſunt.) (g) die XV. (h) reſpectum deeſt. (i) Diaconos XXI (l) menſes XI (m) Albanenſem minime habuit.

pæ anno 680. ad concilium generale miſſi, ejuſque acta rem Conſtantini epiſtola referunt.

Die 15. Auguſti ind. X. Leo II. accepta confirmatione ordinatur pontifex tum ab aliis, tum a Joanne Portuenſi epiſcopo qui unus fuerat ex legatis, ideoque dicendum eſt ſediſſe annum unum cum menſibus decem & diebus 14.

Vulgo tamen conſecratio ejus die 15. Auguſti anni ſeq. 683. affigitur vergente ad finem indictione XI. Quod ſi verum eſt, fatendum erit Leonem II. a Romanis electum atque interim pontificium munus pro dignitate obeuntem vix ac ne vix tandem poſt annum ac ſex circiter menſes conſenſiſſe in ſuam conſecrationem pra ſumma animi demiſſione, aliaſve ob cauſas.

Anno 683. ind. XI. die 16. Aprilis poſt cœnam domini luna tota pene nocte in ſanguineo vultu elaboravit, & non niſi per galli cantum, hoc eſt paullo poſt mediam noctem inchoata jam feria ſexta majoris hebdomadæ ex tenebris cœpit emergere, teſte Anaſtaſio. Hæc vero eclipſis contigit tempore hujus papæ Leonis, aut B dumtaxat electi, aut etiam conſecrati ex diverſa numerandi ratione.

Majo menſe indictionis (non X. ſed) XI. examinatis per otium actis ſextæ ſynodi quæ cum imperatoria epiſtola menſe Julio anni ſuperioris revertentes legati retulerant, Leo aut electus tantum, aut jam ab anno ſuperiori ſolemni more ordinatus, reſcripſit ad imperatorem, quæque geſta fuerant in ſexto œcumenico concilio approbavit. Sunt & qui hujus anni menſe Junio Leonem mortuum velint.

Sub autumnum anni 683. inchoata jam, ut par eſt credere, indictione XII. miſit Leo acta concilii œcumenici in Hiſpaniam per Petrum Regionarium S. R. E. notarium cum epiſtolis quæ extant: ſed cum ea jam die 4. Novembri, perfecto concilio Toletano XIII. dimiſſiſque in ſuas civitates patribus delata fuiſſent, eorum lectio in anni ſequentis Novembrem menſem prorogata eſt, quo concilium Toletanum XIV. celebratum fuit circa 722.

Interim die 28. Junii anni 684. ind. labente XII. obiit Leo, eique die 20. Auguſti ſucceſſit Benedictus II. qui ad eundem Petrum regionarium & ad Ervigium regem ſcripſit, obiitque die 7. Maji anni 685 ind. XIII. Illi porro chronologi qui mortuum Leonem contendunt anno 683. Benedicti primordia anno 683. conſignant, ejuſdemque aut ſucceſſoris pontificatum uno anno productiorem fuiſſe affirmant. Sed non eſt neceſſe circumſcriptos a nobis aliiſque limites perrumpere. Cum enim Petrus Regionarius a Leone anno 683. miſſus in Hiſpaniam jam abſoluto concilio Toletano XIII. ibidem ſubſtitiſſet donec in ſequentis concilii Toletani XIV. conventu annuo actis ſynodi œcumenicæ Hiſpani epiſcopi ſubſcriberent, auditaque morte Leonis ſegnius forte urgeret Petrus quæ fuerant a Leone mandata, Benedictus ejus ſucceſſor paulo poſt electionem ordinationemve ſuam eundem data quæ extat epiſtola hortatus eſt, ut pro apoſtolicæ fidei firmitate cum ſummo pietatis ſtudio commiſſum miniſterium perageret: quod & fecit menſe Novembri anni 684. ut ex can. 2. Tolet. XIV. datur intelligi.

†SACRUM RESCRIPTUM PIISSIMI ET CHRISTUM DILIGENTIS imperatoris Conſtantini.

Ad Leonem ſanctiſſimum & beatiſſimum papam ſenioris Romæ miſſum per eos qui illinc directi erant a ſuperſtite Agathone ſanctæ memoriæ.

Nunciat Agathonis fidem a concilio fuiſſe approbatam, Macarium & ſocios, qui reſipiſcere noluerunt, Romam mitti. Hortatur ut hæreticos impugnet, & apocriſiarios ad ſe mittat.

Leoni ſanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo veteris & clariſſimæ urbis Romæ, & œcumenico papæ. Miſſa eſt menſe Decembri, indictione decima.

Cœlorum æternum regnum & beatitudinem expetentes, & ad ſpiritualem adoptionem pia noſtra conſilia dirigentes, &c. *Extat ſupra ſub finem ſextæ ſynodi Conſtantinopolitanæ A actione 18. pag. 713. A. Græce & Latine una cum ejuſdem Conſtantini imperatoris ſacra ad ſynodum apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ G. pariter & L. pag. 719. A.*

Nota Severini Binii.

a *Sacrum reſcriptum.*) Hanc epiſtolam Conſtantini ad Leonem de fide ſuſpectam eſſe aſſerit Baronius ex conjecturis hiſce: primum, quod Leonem menſe Auguſto creatum non prius certiorem reddiderit de rebus in ſynodo geſtis, quam poſt menſes quatuor in Decembri * nimirum; cui ſtatim ſtatum fidei indicaſſe oportebat. Secundo, quod initio epiſtolæ ſcribatur ipſam indictione decima ad Leonem eſſe datam, quo tempore Leo nondum * pontifex erat. Nam primus annus Leonis incidit in finem indictionis undecimæ, & principium indictionis 12. ut ex præcedentibus patet. Tertio, quod in ipſa epiſtola dicatur de ſynodo cogenda ſcriptas eſſe literas imperatoris ad Agathonem; cum certum ſit ex præcedentibus non ad Agathonem, ſed ad Donum papam hac de cauſa literas ſcripſiſſe. * Vide Baronium anno 683. num. 6. & 8.

Hanc epiſtolam commentitiam eſſe probatur tribus conjecturis.
* die 15. indictione 10 anno 682. at tum adhuc vivebat Agatho quem ait Anaſt. ſepultum 4. Idus Januarii. Quid vero ſi Decembrem vertas in Aprilem?
* electio pontificis ab ejus ſolemni conſecratione diſtinguenda, ut in aliis fieri ſolet.
* Quibus acceptis Agatho miſit ſecundum juſſionem imp. legatos

†EPISTOLA I. LEONIS PAPÆ II. AD CONSTANTINUM IMPERATOREM.

Exemplar relationis miſſæ a Leone ſanctiſſimo & beatiſsimo papa ſenioris Romæ ad Conſtantinum piiſſimum & Chriſti amatorem imperatorem, confirmantis & approbantis quę in ſancto & univerſali ſexto concilio geſta ſunt & definita.

C *Piiſſimo & tranquilliſſimo domino victori & triumphatori, filio dilecto Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti Conſtantino imperatori, Leo epiſcopus ſervus ſervorum Dei.*

Regi regum, in cujus poteſtate ſunt regna mundi, puſilli cum magnis gratias agimus, qui ita in vobis terrenum contulit regnum, ut cœleſtia vos magis ambire concederet. Plus eſt enim, &c. *Extat ſupra ad calcem ſextæ ſynodi Conſtantinopolitanæ actione 18. pag. 725. A. Græce & Latine.*

Nota Severini Binii.

a *Epiſtola.*) Hanc epiſtolam Baronius allegato loco D ſpuriam eſſe indicat: Primum ideo quod circa finem menſe Majo indictionis * decimæ reſcripta ponatur ad epiſtolam imperatoris, quam ſe menſe Julio ejuſdem indictionis accepiſſe fatetur, quæ niſi mendoſa probentur, manifeſtiſſime ſibi contradicunt. Secundo, quod nullus menſe Julio pontifex eſſe potuerit, qui menſe Auguſto * creatus, decem tantum menſibus pontificatum adminiſtravit. Tertio, quod profiteatur ſe hanc epiſtolam ſcripſiſſe indictione decima qua nondum pontifex creatus erat. Quarto, quod Honorium in Monothelitarum hæreſi defunctum, adeoque juſta anathematis ſententia condemnatum eſſe ſcribat, quem publico funere Romana eccleſia ſepelivit inter ſanctos pontifices in eccleſia ſancti Petri, cuique ut catholico pontifici in omnibus parentavit.

Ex tribus conjecturis hæc epiſtola commentitia eſſe arguitur.
* undecimæ legendum eſſe docet ipſe Leo, cum ait ſe epiſtolam Conſtantini accepiſſe menſe Julio per nuper elapſam indictionem decimam.
* Qui jam electus fuera: poſt conſenſum imp. ejuſque literas menſe Julio acceptas, ordinatus fuit menſe Auguſto a Joanne epiſcopo Portuenſi uno ex legatis, aliiſque epp.

II. AD EPISCOPOS HISPANIÆ.

E Sexti generalis concilii acta narrat, in quo damnatis hæreticis, catholicæ fidei definitio de duabus in Chriſto voluntatibus & operationibus promulgata fuit, quam tranſmittit omnibus manifeſtandam, cuique ipſi epiſcopi ſubſcribere debeant.

Dilectiſſimis fratribus univerſis eccleſiarum Chriſti præſulibus per Hiſpaniam conſtitutis Leo.

Cum diverſa ſint hominum ſtudia, quibus humana diſpenſari creditur vita, unum

† Hanc & ſequentes Leonis Epiſtolas, quas putat ſuppoſititias Baronius, ut genuinas tuetur Pagi ad an. Ch. 683. n. 5. & ſeqq.

eſt tamen pietatis officium, quod poteſt ad æternæ vitæ perducere quæſtum & meritum; in quo omnem conſortem fidei Chriſtianæ æquum eſt ſtudere. Cui nempe Spiritus ſancti dignatio ſuæ gratiæ inſpirat affectum, & inoffenſum demonſtrat operum bonorum effectum, quia *Spiritus* (ut dominus docet) *ubi vult ſpirat, & vocem ejus audis*, & quia ejus eſt incomprehenſibilis gratia, connectit & perhibet, *& neſcis unde veniat*. Scientes igitur ac ſatisfacti, quia eſt in vobis Chriſtianæ religionis flagrans ſtudium, ulniſque ſpiritualibus amplectimini ſemina cœleſtis doctrinæ, & evangelicæ atque apoſtolicæ traditionis in vobis fructificat fervor & puritas, pro qua hæc ſancta eccleſiarum omnium mater apoſtolica ſedes uſque ad victimam deſudavit ſemper & deſudat, & prius (ſi hoc divina majeſtas cenſuit) animam a corpore temporaliter deligit ſequeſtrari, quam proditione ſacrilega ſe a confeſſione veridica pro temporali delectatione vel afflictione ſejungi. Quia citra hanc ſicut æternæ beatitudinis præmium, quam ſanctis ſuis dominus præparavit, adipiſci non ſuppetit; ita, quod lugubriter ejulandum eſt, a Deo vivo & vero per errorem falſidici dogmatis factum extorrem æternis cruciatibus evenit mancipari. Sed quia nunc per gratiam Dei Chriſtianiſſimo filio noſtro Conſtantino imperatore regnante (quem ad hoc pietatis officium elegit atque prælegit ſuperna clementia) rectæ confeſſionis atque apoſtolicæ traditionis fulgor hæreticæ pravitatis expulſa caligine per totum orbem terrarum veluti clarum jubar effulſit, & pax atque concordia veritatis inter cunctos eccleſiarum Chriſti præſules regnat de pacifica in Chriſtum confeſſione deſcendens, qui pax vera & ſalutaris eſt, per quem reconciliamur ad Deum. Sciat veſtra ſinceritas, & Chriſtianis omnibus innoteſcat Dei omnipotentis mira magnalia: quia in Conſtantinopolitana urbe clementiſſimus noſter, imo beati Petri apoſtoli filius imperator, armatus zelo Dei, ac deſiderio pietatis accenſus, epiſcopis ex totius mundi partibus aggregatis, * quando ex multo tempore fideliter cupiebat, dum cenſuit majeſtas ſuperna per nuper elapſam * novam indictionem explevit. Univerſale itaque ſanctum ſextum concilium celebratum eſt, ad quod celebrandum ex prædeceſſoris noſtri apoſtolicæ memoriæ domini Agathonis papæ perſona presbyteri diaconique directi ſunt. De diverſis autem conciliis huic ſanctæ apoſtolicæ ſedi, cujus miniſterio fungimur, ſubjacentibus, archiepiſcopi ſunt a nobis deſtinati, qui cum pio principe ſimul & omnibus qui ejus mandato convenerunt eccleſiarum præſulibus præſidentes ac conſidentes, primum quidem ſancta quinque univerſalia concilia, & venerabiles eccleſiæ patres, quorum libri ac teſtimonia huc fuerant deſtinata, cum tomo dogmatico apoſtolicæ memoriæ noſtri deceſſoris domini Agathonis papæ atque pontificis, & reſponſis totius noſtræ ſynodi pro confirmatione duarum naturalium voluntatum & operationum in uno domino noſtro Jeſu Chriſto, & condemnatione eorum qui aliter docuerunt vel crediderunt, & hæc ſingula relegerunt ac retractarunt. Et quia quæ Dei ſunt cum ejus timore atque amore ſcrutati ſunt, ejus nutu * vere per eos confeſſionis ſinceritas demonſtrata ac confirmata eſt: erga quod ſynodalis definitio dictis apoſtolicorum virorum conſona proteſtatur; ex quibus veſtram ſatisfieri dilectionem confidimus. Qui vero adverſum apoſtolicæ traditionis puritatem perduelliones extiterant, abeuntes quidem æterna condemnatione mulctati ſunt, id eſt, Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus, Paulus, Petrus Conſtantinopolitani, cum Honorio, qui flammam hæretici dogmatis, non ut decuit apoſtolicam auctoritatem, incipientem extinxit, ſed negligendo confovit: qui vero ſuperſtites ad veritatis confeſſionem per medelam pœnitentiæ converti noluerunt, de præſulari ac ſacerdotali gradu dejecti ſunt, id eſt, Macarius ex Antiocheno præſule, cum Stephano ex abba presbytero ejus diſcipulo, imo erroris hæretici incentore, & quondam ſene Polychronio ex abba presbytero novo Simone: qui merito de eccleſiis Chriſti ut mercenarii infideles expulſi, quorum noxii ſucceſſores & perverſores extiterant, & huc exules deportati ſunt, ut reatus ſui & blaſphemiarum in Deum opprobria recognoſcant, ſub contemptum ac denotationem fidelium omnium conſtitui. Et quia quæque in Conſtantinopolitana urbe univerſali concilio currente celebrato geſta ſunt propter linguæ diverſitatem, in Græco quippe conſcripta ſunt, & necdum in noſtrum eloquium examinate tranſlata; definitionem interim ejuſdem ſancti ſexti concilii & acclamationem, quod proſphoneticus dicitur, totius concilii factam ad piiſſimum principem, pariterque edictum clementiſſimi imperatoris ad omnium cognitionem ubique directum, in Latinum de Græco tranſlatum, per latorem præſentium Petrum notarium regionarium ſanctæ noſtræ eccleſiæ, veſtræ dilectioni direximus; etiam acta totius venerandi concilii directuri dum fuerint elimate tranſfuſa, ſi hoc & veſtra bonis ſtudiis fervens caritas delectatur. Hortamur proinde veſtram divinis miniſteriis mancipatam in fidei veritate concordiam, ut ſummam ſedulitatem atque operam præbeatis, paribuſque laboribus accingamini pro amore atque timore Dei, Chriſtianæque profectu religionis, & apoſtolicæ prædicationis puritate, ut per univerſos veſtræ provinciæ præſules, ſacerdotes & plebes, per religioſum veſtrum ſtudium innoteſcat, ac ſalubriter divulgetur, & ab omnibus reverendis epiſcopis una vobiſcum ſubſcriptiones in eadem definitione venerandi concilii ſubnectantur, ac ſit profecto in libro vitæ properans, unuſquiſque Chriſti eccleſiarum antiſtes ſuum nomen adſcribere, ut in unius evangelicæ atque apoſtolicæ fidei conſonantia nobiſcum & cum univerſali ſancta ſynodo per ſuæ ſubſcriptionis confeſſionem tanquam præſens ſpiritu conveniat: quatenus domino noſtro Jeſu Chriſto, cum in glorioſo ac terribili potentatu ad judicandum advenerit, cum titulo orthodoxæ confeſſionis occurrens conſortem ſe traditionis apoſtolicæ per manus ſuæ demonſtret ſignaculum: ut dum apoſtolorum Chriſti quoque confeſſionem zelo veræ pietatis amplectitur, beato conſortio perfruatur, revolvens ſemper in cordis arcanis ſententiam domini prædicantis: *Qui me confeſſus fuerit coram hominibus, confitebor eum coram patre*

Joan. 3.

* Edit. Rom. quod.

* nonam

Inſinuat hic auctor epiſtolæ quod concilium œcumenicum ad ſua uſque tempora duraret: unde patet Leonem hujus epiſtolæ ſcriptorem non fuiſſe Baron. an. 683. num. 18.

* concilia hoc loco provincias ſignificant.

* Lege vere, Harduinus.

Negligentia Honorii, non hæreſis accuſatur.

Matth. 10.

a Card. de Aguirre legit ex MS *Ut cum Apoſtolorum principibus, quorum confeſſionem &c.*

tre vero, qui in cælis eſt. Quia & nos, qui licet impares, vice tamen apoſtolorum principis fungimur, dum [1] veſtrarum ſubſcriptionum paginas cum Dei præſidio per latorem præſentium ſuſcepimus, has apud beati Petri apoſtolorum principis confeſſionem deponimus, ut eo mediante atque intercedente, a quo Chriſtianæ fidei deſcendit vera traditio, offeratur domino Jeſu Chriſto ad teſtimonium & gloriam ejus myſterium fideliter conſitentium ac ſubſcribentium, qui vere de ſe confeſſionis præconium, quod per tot temporum lapſus hæreticis opprimebatur inſidiis, ex inſpirato per ſedulam pii principis ſtudium, clare veritatis radiis ubique conceſſit fulgeſcere. Oblata itaque ſalutis opportunitate, ut vere divinum munus efficaci ſedulitate fructuoſum vos hominibus oſtendere, ut gloria vobis ante Deum accreſcat de conſcientiæ puritate. Deus vos incolumes cuſtodiat, dilectiſſimi fratres.

NOTA SEVERINI BINII.

a Epiſtola.) Hanc cum tribus ſequentibus Baronius velut ſpurias rejecit, quod in omnibus & ſingulis inculcetur concilium œcumenicum nona indictione * abſolutum fuiſſe, cum tamen acta noviſſimarum actionum teſtentur ipſam ſynodum decima actione abſolutam eſſe. Et maxime quidem ideo quod his literis dicantur mitti in Hiſpaniam non ipſa acta ſynodalia, ſed tantum definitio ſynodi, edictum imperatoris, & ſynodalis ſermo acclamatorius, quæ ſunt minima pars ſynodalium actorum. Verum canone ſecundo concilii Toletani XIV. teſtantur epiſcopi ſe cum epiſtola Leonis ipſa * integra acta ſynodalia accepiſſe. Veram igitur Leonis epiſtolam ad epiſcopos Hiſpaniæ cum actis ſynodalibus tranſmiſſam excidiſſe oportuit, ſolum ſpuriis & commentitiis adhuc extantibus. Manuſcriptam hanc ex bibliotheca Toletana nobis communicavit reverendus & eximius vir dominus Jacobus Hurterus ſanctæ theologiæ doctor, & metropolitanæ eccleſiæ Colonienſis canonicus presbyter, quam & cum editione epiſtolarum Romanorum pontificum contulimus.

* Pontifex non dixit omni ex parte abſolutum IX. indict. ſed tantum celebratum, quod veriſſimum eſt. Adde quod duæ tantum actiones XVII. & XVIII. jam inchoata apud CP. X. ind. diebus 11. & 16. Sept. celebratæ ſunt, antequam Romæ & in occidente indictio X. a die 24. ejuſdem Sept. numerari cœpiſſet.

* vox illa abeſt a canone, neque vero integra mittere poterat, cum nondum fuiſſent ipſo Leone teſte e Græco Latine verſa.

III. AD QUIRICUM EPISCOPUM.

Petrum a ſe cum epiſtola fuiſſe deſtinatum ſcribit: qui ſynodi ad definitionem & quædam munera defert.

Dilectiſſimo fratri Quirico Leo.

AD cognitionem veræ dilectionis deducimus, quod latorem præſentium Petrum notarium regionarium ſanctæ noſtræ eccleſiæ illic properavimus deſtinare cum tractoria ad omnes una nobiſcum Chriſti eccleſiarum antiſtites, ſimul etiam ad præcellentiſſimum atque Chriſtianiſſimum regem filium noſtrum, [2] ad glorioſum comitem, contradictaque facientes eidem reſponſa circa definitionem venerabilis ſynodi, quæ per nonam nuper elapſam indictionem in Conſtantinopolitana urbe cum Dei præſidio pro ſtabilitate orthodoxæ noſtræ fidei celebrata eſt: acclamationem quoque reverendiſſimorum epiſcoporum in ea convenientium, & edictum piiſſimi filii noſtri atque clementiſſimi imperatoris, cui pro Dei miniſterio, quod ſuſcepimus, & rectitudine apoſtolicæ fidei, (per quam ſalvari tam nos, quam commiſſas nobis animas

A præſtolamus) providentiam atque concurſum omnem exhibeat veſtra in Chriſto dilectio, ut pro flagrantibus ſtudiis evangelicæ atque apoſtolicæ fidei æternæ beatitudinis cum beatis Chriſti apoſtolorum principibus habere conſortium mereamini. Deus te incolumem cuſtodiat, dilectiſſime frater. Benedictionis itaque gratia crucem, clavem habentem de ſacris vinculis auctoris noſtri beati Petri apoſtoli, tuæ dilectioni direximus, ut præſulare meritum Dei & proximi caritas vinciat, & per vexillum ſalutiferæ [3] crucis, Chriſto, qui in ea ſuſpenſus eſt, totius corporis membra clavis divinorum mandatorum obſtringat, [4] ut ſignaculo communitum, reſeratis januis regni cœleſtis, apoſtolorum princeps ad ſecum perfruendum beatitudine æterna ſuſcipiat.

NOTA SEVERINI BINII.

a Epiſtola.) Ex nomine Quirici impoſturam colligit Baronius: nullus enim Hiſpaniæ epiſcopus hoc nomine appellatus reperitur alius, quam ille Quiricius Toletanus epiſcopus, qui ante annos ſeptem vita defunctus, Julianum, qui Toletano XIII. temporis Leonis II. interfuit, ſucceſſorem habuit. Baron. prædicto anno num. 19.

IV. AD SIMPLICIUM COMITEM.

Narrat acta concilii: definitionem tranſmittit, cui epiſcopi ſubſcribant petens, ut ea in ſua editione omnibus innoteſcere curet.

C

Domino glorioſo filio Simplicio comiti Leo epiſcopus ſervus ſervorum Dei

Hujus nomen non invenitur inter comites concil. Toletani XIII. ſubſcriptus

CUM ſit veſtræ ſalutis remedium vera in Deum confeſſio ex apoſtolica traditione deſcendens, cum qua beati martyres temporalia deteſtantes, & æternæ vitæ præmia meruerunt, pro qua probatiſſimi ſanctæ eccleſiæ patres atque doctores diverſa certamina & immenſas afflictiones perpeſſi animam tradere, quam fidem veram prodere delegerunt: ex quorum regulari doctrina, quam nuncuſque hæc ſancta Chriſti eccleſia ab ejus apoſtolorum prin- D cipe conſtructa atque perſtructa prædicare cognoſcitur, & per apoſtolicos ſucceſſores ſalvatoris inſtitutio per Dei gratiam ad nos uſque pertigit, ſed & præceſſorum noſtrorum pro ejus ſtabilitate nimium deſudavit inſtantia. Verum poſt tot certamina & afflictiones innumeras diverſis temporibus a veræ fidei infeſtis effectas, tardem ſuperna clementia cor imperiale cœleſti gratia præſervans, & fervore ſuæ gratiæ ad indicandam veræ pietatis integritatem accedens, de diverſis mundi partibus nuper concilium univerſale congregari diſpoſuit, in quo etiam legati hujus ſanctæ apoſtolicæ eccleſiæ (quam divina dignatione diſpenſandam ſuſcepimus) [5] & conciliorum & eidem ſubjacentium reſpon- E ſales, una cum ſereniſſimo filio noſtro imperatore pietatis inſignibus & infulis redimito, in eodem ſacro concilio convenientes, ex ſcriptis pontificalibus ſanctorum patrum teſtimoniis roboratis, apoſtolicæ traditionis regulam hanc ſanctam eccleſiam divino ſubnixam auxilio integre præ-

1 Card. de Aguirre ex MS. *veſtras ſubſcriptiones in paginis.*
2 Card. de Aguirre ex MS. ſic emendat *ad glorioſumque Comitem: contradi queque facientes* &c.
3 Card. de Aguirre ex MS. *Crucis Chriſti.*
4 Card. de Aguirre ex MS. *ut tali ſignaculo.*
5 Card. de Aguirre ex MS. *& conſilio eidem.*

Epiſtola Agathonis.

prædicare atque ſervare totis [1] niſibus probaverunt. Tomus enim domini Agathonis apoſtolicæ memoriæ magni pontificis, noſtrique deceſſoris, quem ad tranquilliſſimum imperatorem direxerat, ita erat ex ſanctorum conciliorum definitionibus, beatorum patrum teſtimoniis & aſſertionibus veritatis inſtructus, ut & integritatem apoſtolicæ fidei lucidiſſime pateſaceret, & erroris hæretici latebras revelaret, & ex ejus inexpugnabilibus dictis per gratiam Dei de hominum cordibus hæretici dogmatis ſublata caligine lumen veræ confeſſionis effulſit. In quo manſuetiſſimi principis labor pro rectæ fidei pietate præclaruit, in ſæculis omnibus collaudandus, ut eo favente cum Dei præſidio veritas apoſtolicæ fidei bravium victoriæ ſumeret, divinituſque conceſſum imperium pietatis inſignibus decoraret. Ideoque & vos, glorioſiſſimi Chriſti eccleſiæ filii, in quibus pietatis deſiderium pollet, evangelicæ atque apoſtolicæ prædicationi manum ſuffragando porrigite, ut & veſtras Chriſtianiſſimas regiones ſinceræ fidei, quam diligitis, fulgor irradiet, ut apoſtolicæ prædicationi faventes atque collaborantes, conſortium fidelium apud Deum habere mereamini, ad quem redigitur de eo veræ confeſſionis integritas. Quod enim ad noſtrum officium, quibus animarum diſpenſatio commiſſa eſt, competebat; definitionem ſancti ſexti concilii per nonam indictionem in Conſtantinopolitana urbe celebrati, & acclamationem univerſorum reverendiſſimorum epiſcoporum, quæ & Proſphoneticus dicitur, ſed & edictum fidei a piiſſimo Auguſto noſtro ſereniſſimo filio huc deſtinatum veſtris quoque provinciis innoteſcere per latorem præſentium Petrum notarium regionarium ſanctæ noſtræ eccleſiæ & illuc dirigere affectu paterno maturavimus, ut de profectu evangelicæ atque apoſtolicæ prædicationis & merito fidei veræ conſortes nobiſcum unanimiter lætemini. Hortati autem ſumus reverendiſſimos eccleſiarum omnium præſules, ut ſubſcriptiones ſuas eidem apoſtolicæ ſynodali definitioni ſubnectant, & utpote pro filiis atque cum filiis patres ſua nomina in hujuſmodi libro vitæ deſcribant, ad laudem fideliter concurrentium & Chriſti evangelium collaborantium, & commendationem ad Deum, quem tunc meremur habere propitium, dum ejus fidem immutilatam fine tenus conſervamus incolumem. Gloriam veſtram gratia ſuperna cuſtodiat. Ad perpetuam proinde veſtræ glorioſę Chriſtianitatis protectionem, venerabilem crucem, & clavem habentem de ſalutaribus vinculis auctoris noſtri Petri Chriſti apoſtolorum principis, per præſentem gerulum direximus, ut cujus ſinceram dilectionem geritis, & luminaribus fideliter providetis, traditioniſque rectitudinem veraciter amplectimini, ejus jugiter apoſtolica tuitione ſalvemini.

V. [2] AD ERVIGIUM REGEM HISPANIÆ

Ejuſdem argumenti cum ſuperiore.

Domino excellentiſſimo filio Ervigio regi Leo.

Cum unus extet rex omnium Deus, qui cuncta creavit ex nihilo, quæ vero creaA vit regit & continet, quia vere rex regum eſt, & dominus dominantium, idem incomprehenſibilis, providentiæ ſuæ libramine, tam temporaliter quamque localiter diverſos in terris regnare diſponit. Quorum etſi diviſa ſunt regna, æqualiter tamen de ſingulis rationem diſpenſationis expetit, unamque de eis * vere de ſe confeſſionis hoſtiam laudis expectat. Et hoc ſolum munere circa hominum genus complacatur ejus majeſtatis immenſitas, dum a cunctis vera de eo confeſſio prædicatur, ut etſi diſpoſitionum temporalium videtur eſſe diverſitas, circa ejus fidei rectitudinem unitatis conſonantia teneatur. Hoc etiam & in ſanctis ſuis diſcipulis ſalvator mundi Dei Filius eſſe conſti-B tuit, qui beatum Petrum ſui vice diſcipulorum ſuorum inſtituit principem, cujus ſalutari prædicatione atque traditione ab hac * cuncta apoſtolica Chriſti eccleſia, velut a fonte prædicationis progrediente, cunctæ regiones, quibus etiam veſtrum faſtigium præſidet, ad cognitionem veritatis & vitam vitæ perductæ ſunt, regnique veſtri culmen [3] illuſtrat: & dum per gratiam Dei pietate regnatis, de temporali regno æternæ beatitudinis regnum acquiritis, ad quod perfectius obtinendum, ſicut inſtanter oramus, dum Dei dignatione patrum ordine fungimur, & beati Petri apoſtolorum principis, licet impares, pro commiſſo divina ope miniſterio locum implemus; ita prædicando atque com-C monendo ad beatæ vitæ meritum curamus provehere. Initium quippe æternæ beatitudinis obtinendæ rectæ apoſtolicæ prædicationis eſt regula: quam etſi labefactare olim quidam moliti ſunt, hæreticos in eccleſiam Chriſti intromittere enitentes errores, ſed evangelica veritas vincit [4] pro ejus ſubtilitate & immutabilitate ſervanda diverſas afflictionum inſidias, hæc apoſtolica Chriſti eccleſia ſuſtinuit ſemper & ſuſtinet, & ſuperna gratia ſuffragante illæſa perſiſtit. Nunc autem (quod cum gratiarum actione in Deum exultantes effamur) per nonam nuper elapſam indictionem, piiſſimus atque Chriſtianiſſimus noſter, imo Dei eccleſiæ filius imperator ad apoſtolicæ memoriæ noſtrum deceſſorem Agatho-D nem papam atque pontificem ſcripta imperialia dirigens, affatim hortatus eſt, ut ab ſancta apoſtolicæ ſedis eccleſia de omnibus adjacentibus ei reverendis conciliis legatos tam de eccleſiarum prçſulibus, quamque de aliis ordinibus eccleſiaſticis cum dogmaticis literis venerabiliumque patrum libris ac teſtimoniis inſtructos, in regiam Conſtantinopolitanam urbem dirigeret, quod Dei nutu effectum atque perfectum eſt. Quibus illuc ab hoc adventantibus, concilium ex diverſis partibus ejus pietas congregavit, & commiſſæ reipublicæ curis parumper ſepoſitis, in venerando epiſcoporum fratrum concilio reſidens, veritatem apoſtolicæ traditionis, & rectitudinem fidei per ſanctas ſynodos, venerabi-E liumque patrum teſtimonia, & aſſertiones prædictorum noſtrorum apoſtolicorum pontificum ſubtiliter atque attente examinari fecit, & veræ fidei ſinceritatem a legatis hujus ſanctæ apoſtolicæ ſedis monſtrari. Quod per Dei gratiam imperii [5] admittente præſidio inceptum atque peractum eſt, & perfectiſſime claruit veræ fidei noſtræ veracitas juxtas veneranda concilia, & pro-

* Forte, vere, Hard.

* f. ſancta

Hic locus evidenter arguit impoſturam epiſtolam de convocando œcumenico concilio ſcripſit imp. non ad Agathonem, ſed ad Donum papam, deditque eamdem non indictione nona, ſed ſexta, ut videre eſt ex eadem Sacra imp. ad Donum data, quæ extat ſupra inter præambulares ſextæ ſynodi. Baron. numer. 20.

* Unde vero colligas præter epiſtolam ad Donum datam, nullam eodem de re ad Agathonem ab eodem imp. ſcriptam fuiſſe.

1 MS. *viribus*. 2 Hæc epiſtola tribuitur etiam Benedicto Leonis ſucceſſori, ſub hoc titulo; *Benedictus gratia Dei preſbyter, & electus ſancta ſedis Apoſtolica domino excellentiſſimo filio Ervigio.* Harduinus.

3 Lege ex mſ. Card. de Aguirre, *illuſtratum*.

4 Lege ex mſ. Card. de Aguirre, *pro cujus*. 5 Card. de Aguirre ex mſ. *adnitente*.

probabilium patrum doctrinas, ut in uno domino noſtro Jeſu Chriſto Filio Dei, eodemque Deo vero atque perfecto, & eodem homine vero atque perfecto, ſicut duas inſeparabiliter & inconfuſe confitemur naturas, id eſt, divinam & humanam, ita duas naturales voluntates, & duas naturales operationes eum omnes habere prædicemus, ſecundum qualitates & proprietates in eo concurrentium naturarum. Quia etſi cum unum Chriſtum unamque perſonam ſanctæ Trinitatis eſſe credamus, at & divinam & humanam naturam & harum naturarum proprietates inconfuſe, indiviſe, & indiminute eum habere prædicemus. Verum piiſſimus imperator gratia ſancti Spiritus animatus, & laborem pro Chriſtianæ fidei puritate ſponte perpeſſus, eccleſiam Dei catholicam ab erroris hæretici macula ſummis niſibus purificare molitus eſt, & quidquid offenſionem Chriſtianis populis poterat generare, de medio Dei eccleſiæ fecit auferri, omneſque hæreticæ aſſertionis auctores, venerando cenſente concilio condemnati, de catholicæ eccleſiæ adunatione projecti ſunt, id eſt, Theodorus Pharanitanus epiſcopus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Paulus, Pyrrhus & Petrus, quondam Conſtantinopolitani præſules, & una cum eis Honorius Romanus, qui immaculatam apoſtolicæ traditionis regulam, quam a prædeceſſoribus ſuis accepit, maculari conſenſit; ſed & Macarium Antiochenum cum Stephano ejus diſcipulo, imo hæreticæ pravitatis magiſtro, & Polychronio quodam inſano ſene [1] noviſſimo, [2] qui nuper per hæreticæ prædicationis fiduciam pollicebatur implere, neque rurſus ad viam veræ confeſſionis ſalutem; [3] confuſus converti æterna condemnatione multatus eſt, & omnes hi cum Ario, Apollinario, Neſtorio, Eutyche, Severo, Theodoſio, [4] Themeſio in deitate atque humanitate domini noſtri Jeſu Chriſti unam voluntatem unamque operationem prædicantes doctrinam hæreticam impudenter defendere conabantur: neque enim, ut ſacerdotes oportuerat, ſanctarum ſcripturarum & patrum teſtimoniis hoc demonſtrabant, ſed mundanis ſophiſmatibus evangelium Chriſti callide machinabantur pervertere. Quos omnes cum ſuis erroribus divina cenſura de ſancta ſua projecit eccleſia: & nunc, ſuperno favente præſidio, in unam veræ fidei conſonantiam omnes Dei eccleſiæ præſules ubique concordant, & factum eſt unum os, & labium unum, unuſquiſque grex, & unus paſtor Chriſtus Filius Dei, qui unanimiter a cunctis ejus ſacerdotibus atque ſinceriter prædicatur. Idcirco & veſtri Chriſtiani regni faſtigium ſtudium pietatis aſſumat, quatenus hæc omnibus Dei eccleſiis, præſulibus, ſacerdotibus, clericis & populis, ad laudem Dei, pro veſtri quoque regni ſtabilitate atque ſalute omnium prædicetur. Ut Deus omnipotens ab omnibus populis unanimiter glorificetur ac collaudetur Definitionem proinde ſancti concilii, & acclamationem reverendiſſimorum epiſcoporum (quod Proſphoneticus dicitur) ad piiſſimum imperatorem, & edictum clementiſſimi imperatoris pro veræ fidei confeſſione conſtructum, & ubique mandatum per latorem præſentium Petrum notarium regionarium ſanctæ noſtræ eccleſiæ illuc prævidimus deſtinare, ut in eadem ſacræ ſynodi definitione, tanquam pro ſpiritualibus filiis patres, omnes veſtri religioſiſſimi regni eccleſiarum antiſtites juxta tenorem a nobis illuc deſtinatum ſubſcriptiones ſuas ſicut in libro vitæ per ſuæ confeſſionis ſignaculum aſcribendus unuſquiſque ſubjungat, ut pax & concordia in eccleſiis Dei, veſtri ſublimis regni temporibus Deo concedente, ſtraque Chriſtianitate favente crebreſcat, & maneat: ut qui veſtrum culmen regnare diſpoſuit, ſuæ fidei ſtabilitate ſubnixum concedat per plurima tempora proſpere ac ſibi placite commiſſum populum diſpenſari. Incolumem excellentiam veſtram gratia ſuperna cuſtodiat.

EPISTOLÆ LEONIS II.

ANNO CHRISTI 682-684.

Ad epiſcopos & regem Dalmatiarum

FRAGMENTUM.

Ex Suppl. Manſ. pag. 513 Affert Gerhous de ædif. Dei in Anecdo. Pez to II. par. 2 col. 373

SI quis amodo epiſcopus, presbyter, diaconus fœminam acceperit, vel acceptam retinuerit, proprio gradu decidat, uſquequo ad ſatisfactionem veniat, nec in choro pſallentium maneat, nec aliquam portionem de rebus eccleſiaſticis habeat.

CONCILIUM HIBERNICUM

Anni 684.

Ex eodem ibidem

DE hoc concilio ita diſſeruimus in adnotationibus ad Pagium ad A. 684. Circa hoc tempus, labente ſcilicet ſæculo ſeptimo, concilii cujuſdam Hibernici ſola & nuda mentio ſupereſt ex Admanno authore vitæ S. Columbæ abbatis Hienſis, qui ſcriptor per hæc tempora florens narrat ſibi *eo tempore poſt Hibernienſis ſynodi conditum* ad propria remeanti, promptam & ad miraculum celerem navigationem viri ſancti patrocinio obveniſſe. Dein immunem ſe fuiſſe addit a lue, quæ ſub hæc tempora graſſabatur, ut incolumis legationem ad regem Aldfridum obire potuerit. Porro cum legatio illa ad A. 686. conſignetur, hinc non futili conjectura deducimus ſynodum illam Hibernicam ad illum vel ad unum alium ex ſuperioribus annis pertinuiſſe. Ex ejuſdem vero ſynodi, aliarumque hujus & ſuperioris ſæculi canonibus conſtare arbitror codicem illum Hibernicum, cujus pars in ſpicilegio Dacherii, pars vero in Anecdotis PP. Martene & Durand prodiit.

CA-

1 Lege, *novo Simone*, ut ſupra in Epiſt. Leonis ad Epiſc. Hiſpaniæ, & ita Card. de Aguirre
2 Card. de Aguirre ex mſ. legit, *qui ſuſcitatione mortui, hæretica* &c
3 Al. *concluſus voluit* converti.
4 Pro *Themiſtio*. Harduinus.

ANNO CHRISTI 681. 684.

CANONES SYNODI HIBERNIÆ.

Ex Martin. Anecd. tom. IV col. 10

ARcum (*a*) anni tridui dies & noctes ſine ſede & ſomno niſi paululiſper; vel CL. pſalmis cum X. canticis ſtando & orando in omni hora, XII. quoque flectiones genuum flectuntur in omni hora orandi, & palmæ ſupernæ ad orationem A

Arreum anni triduum cum mortuo ſancto in uno ſepulcro, ſine cibo potuque ac ſine dormitatione præcintus veſtimento ſuo & cum cantico pſalmorum & cum adoratione horarum, poſt confeſſionem ſacerdoti & poſt votum.

Arreum anni triduum in eccleſia ſine dormitatione cum veſtimento circa ſe, ſine ſede, & canticum pſalmorum cum canticis ſine intermiſſione, & miſſa uniuſcujuſque horæ, & XII. inflexiones uniuſcujuſque horæ per confeſſionem peccatorum coram ſacerdote & plebe & poſt votum. B

Arreum anni XII. triduanas. Arreum anni XII. dies & noctes ſuper XII. buccellas menſuræ de tribus panibus.

Arreum anni menſis in dolore magno, ſed de quo non moritur quis, iterata poſtmodum vita ad judicium ſacerdotis.

Arreum anni XL. dies & noctes in pane & aqua, & duæ ſuperpoſitiones unicuique hebdomadæ XL. pſalmi; & XL. inflectiones in unaquaque hora orandi.

Arreum anni L. dies & noctes in pane & aqua in menſura LX. pſalmi & LX. inflectiones in unaquaque hora orandi.

Arreum dies C. in pane & aqua miſſa in omni hora orandi pœnitentia illorum per longum, quorum arreum in his prædictis emittitur, ſine carne & vino & butyro & lacte dulci agatur.

Qui cum cane vel cum quo animali peccaverit II. annis & dimidium.

Qui facit ſcelus virile, ut ſodomitæ IIII. annis peniteat, qui vero inferioribus III. annis pœniteat in pane & aqua totum, ſi poſt votum perfectionis: ſi autem ante, annus diminuitur de omnibus his tribus.

EX CONCILIO HIBERNENSI
Cap. I.

Burch. lib. XII. ca. 24.

Definitio incauta laudabiliter ſolvenda eſt, nec prævaricatio eſt, ſed temeritas.

III. Ibid. cap. 25.

* Si puella ſita in puerili ætate domo patris, illo neſciente, ſe juramento conſtrinxerit, & ſi pater ſtatim ut audierit contradixerit, vota ejus & juramenta irrita erunt, & facilius emendabitur.

ANNO CHRISTI 683.

CONCILIUM TOLETANUM XIII.

QUADRAGINTA ET OCTO EPISCOPORUM,

Actum anno quarto Ervigii regis, æra DCCXXI. anno domini noſtri DCXXCIII. ſub Leone papa II.

Eſt provinciale.

ILLIBATÆ caritatis inſtinctu alternis viſionum obtutibus redditi, & in unum cœtum * fautore Deo pariter aggregati, in eccleſia videlicet ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli, anno regni quarto ſereniſſimi Ervigii principis, ſub die pridie Nonas Novembris, æra 721. Cum unuſquiſque noſtrorum debitis locaretur in ſedibus, adfuit idem princeps, pleno fidei ardore ſubnixus, & humilitatis gratia decoratus: qui ſynodico cœtui deliberationis ſuæ vota commendans, & ut pro ſe Deum inſtantiſſime deprecarentur expoſtulans, hoc præſertim eſt allocutus ſufficienti exhortatione concilium, ut eccleſiaſticæ diſciplinæ quæ congruunt, & corrigendis moribus quæ conveniunt, tractatus noſtri evidentia ſancirentur. Deinde religioſa vota ſuæ clementiæ, quibus ſubveniendum miſeris definivit, ſynodali conventui confirmanda commiſit; offerens videlicet ſacris pontificibus tomum, obſecrans pariter & obteſtans, ut quidquid illic venuſtioris calami reſperſione congeſtum, ſynodalis potentiæ conderetur ordine titulorum. Tunc nos pro ſuſcepto a principe tomo gloriam dedimus Deo, & eidem principi benediximus glorioſo. Idem tamen princeps C poſtquam votorum ſuorum * inſinuationem peregit, a conventu concilii gratioſus exivit. Tunc poſt præſentiæ principalis abſceſſum, hoc in tomi ipſius allegatione * pervenimus exaratum.

suctore — *actionem* — *reperimus*

IN NOMINE DOMINI FLAVIUS
Ervigius rex ſanctiſſimis patribus in hac ſancta ſynodo reſidentibus.

ECCE, ſanctiſſimi, religioſa pietate excolendi pontifices, & divini cultus inſtantiſſimi ſectatores, coram cœtus veſtri reverentia humilis devotuſque proſternor, * reclivis aſſiſto, promptus aſtipulor: primum de conventus veſtri aggregatione Patri luminum gratiarum copiam ſolvens; D deinde votorum meorum ſtudia veſtris judiciis dirimenda committens. Nec enim fas eſt quemquam, etiam * ſi bonum ſit opus, ſine conſilio agere: * cum tamen multum profit bona cum conſilio bonorum exigiſſe. Unde ut brevi exhortatione perorem, vota mea, quibus remedia pietatum exercere delector, ſenſibus paternitatis veſtræ agnoſcenda inſinuo: quæ tamen, ne oblitu quodam memoriam fugiant, & relationi propriæ curarum ea intercape-

al. reclinis Hard. — *ſi nondum ſit opus* — *cum multa promiſit Deus bona*

(*a*) Arreum eſt remiſſio pœnitentiæ. Vox eſt. Hibernica. Vide Gloſſarium Cangii V. *Arreum*. Manſ.

ANNO CHRISTI 683.

capedo ſubducat, in hujus tomi co nplicatione
accipite * renotata. Illud primum volenti mi-
hi miſeris parcere convenit intimare, quod di-
vulſam per tyrannidem noſtri corporis partem
in ſocietatis noſtræ gremium conamur reduce-
re. Etenim retroactis divæ memoriæ præde-
ceſſoris noſtri * Vvambæ regis temporibus, quæ
in profanatoribus patriæ, cum Paulo quondam
tyrannidem aſſumpſerant, illata ſit ſententia
ultionum, * quo per judicii univerſalis edi-
ctum, amiſſo teſtimonio, rebuſque propriis ca-
ruerunt, * cuncta hæc veſtræ ſanctitudini nota
ſunt. Quos tamen, & in collegio ſocietatis no-
ſtræ recipere, & rebus quibus fas fuerit, de-
vovimus * reveſtire. Nam & de accuſatis mo-
dum volumus ponere juſtiſſimæ perquiſitionis:
quo ſive de religioſis, ſive de laicis quiſquam
accuſationis cujuſque * ſtudio propulſatus, non
occultis fraudibus vel violentiis comprimatur,
* nec ad dandam profeſſionem violenter arceatur,
ſed in communi omnium examine judicetur;
quo ſecundum publicæ profeſſionis ſuæ teno-
rem, aut offenſibilis debitas damnationis pœ-
nas excipiat, aut innocens ex judicio omnium
comprobatus clareſcat. Nam quid jam de tri-
butorum fiſcalium exactionibus referam? Quo-
rum redhibitiones tantis debitorum cumulis in-
creverunt, ſi exigi penitus jubeantur, & ſta-
tus * ſubruat funditus populorum, & * fraga-
mine colliſionis eorum ultimum terra ſentiat
propriæ prolapſionis excidium. Unde his etiam
talibus privatis ſeu etiam fiſcalibus ſervis reme-
dia pietatis præoptans noſtra gloria affluenter
impendere, omnes tributorum exactiones, quæ
apud illos de retroactis temporibus * relucent,
uſque ad primum annum celſitudinis noſtræ man-
ſuetudo noſtra illis omittendas laxavit, & ſty-
lo propriæ auctoritatis * omittendas inſtituit.
Quas etiam * auctoritates ſacroſancto cœtui ve-
ſtro relegendas elegit. Illud quoque adjiciens
loquar, quod votis noſtris horribile & animis
execrabile ſemper * eſt: cum nobilitate condi-
tio libertorum vel ſervorum etiam adæquata,
gentis noſtræ ſtatum degenerat. Ob quam rem,
id noſtræ gloriæ animis placet, ut exceptis ſer-
vis fiſcalibus, vel libertis, abraſa deinceps hu-
jus malæ præſumptionis licentia, nullus, qui
ſervitute quorumlibet ſervus ſit, vel libertus,
ad palatine officia tranſeat: quod ſi fecerit,
* illi ſerviturum procul dubio reducendum ſe
noverit, ex quo aut conditionis propriæ origi-
nem ſumpſit, aut libertatis titulum reportavit.
His votorum meorum inſinuationibus allegatis,
quæſo, ut fortia paternitatis veſtræ adjutoria *
prorogetis: luce enim clarius conſtat, quod ag-
gregatio ſacroſancta pontificum, quidquid cen-
ſuerit obſervandum, per ſancti Spiritus donum *
omni maneat æternitate * perfixum. Et ideo
univerſitatem paternitatis veſtræ, atque ſubli-
mium virorum nobilitatem, qui ex aulæ rega-
lis officio in hac ſancta ſynodo * nobiſcum ſeſ-
ſuri præelecti ſunt, obteſtor pariter & conjuro,
atque per ineffabile illud ſanctiſſimæ Trinitatis
ſacramentum convenio, ut quid in medio ve-
ſtri ſe judicandum vel retractandum invexerit,
tam quæ per nos dicta, quam etiam cetera quæ
veſtris auditibus ſe ingeſſerint audienda, * cum
omni vigore juſtitiæ & temperamento miſeri-
cordiæ dirimere procuretis: quo cum omni re-

* annotata.
* Bambæ.
* qui
* quæ cuncta
* deveſtire.
* ſtudio fuerit propulſ.
* nec clam a–
* ſubruatur
* fragmine
* adjacent.
* remittendas
* auctoritas
* eſt nobilitatis cond.
* illic
* prærogetis:
* omnino eſt ad æternitatem perſ.
* Iſid. præfixum. Hard.
* vobiſcum
* communi vigore

A verentia patrum præcedentium regulis ſubdita
totius unanimitatis veſtræ ſententia non aliun-
de quam ex veritatis fonte procedat: ſicque &
his quæ præmiſſa ſunt ſolidum deliberationis
ſtylum promptiſſime apponatis, & reliqua ad-
huc quæ neceſſaria ſunt in peragendis eccleſia-
ſticæ regulæ diſciplinis, & dirimenda tractetis,
& dirempta, * religioſa ſub diligentia conſcri-
batis. Qualiter dum doctrinam * reſpergitis ſa-
lutarem in populis, Chriſtum dominum * in
emolumento juſtitiæ capiatis: ut & vobis præ-
dicantibus, & nobis implentibus quæ divinis
oculis * complacent, ſit utriſque partibus &
in hoc ſæculo de lucro animarum ineffabile
gaudium, & in futuro de * perventione æter-
B nitatis præmium inconvulſum. Datum ſub die
* pridie Nonas Novembris, anno feliciter quar-
to regni gloriæ noſtræ, in Dei nomine Toleto.

Perlecto igitur * præeuntis tomi * neceſſa-
rio inſtitutionum exorſu, prius de fide ſanctæ
Trinitatis ſermocinationis noſtræ cœpit eſſe
principium, profitentes pariter, & credentes ea,
quæ de hac ſancta Trinitate & evangelia tra-
dunt, & apoſtolorum ſanctiones inſtituunt; ſi-
cut Nicæna ſynodus hoc pietatis ſacramentum
expoſuit; ſicut Conſtantinopolitana definitio
ſanxit, vel primi Epheſini atque Chalcedonen-
ſis evidens doctrina conſtituit; juxta quod
etiam ſacroſancti ſymboli elucubrata profeſſio
claret, quæ in miſſarum ſolennitatibus patula
C cunctorum acclamatur fidelium voce.

Symbolum Nicæni concilii.

CREDIMUS in unum Deum, Patrem omni-
potentem, factorem cœli & terræ; viſibi-
lium omnium, & inviſibilium conditorem: &
in unum dominum Jeſum Chriſtum, Filium
Dei unigenitum; ex Patre natum ante omnia
ſæcula; Deum ex Deo, lumen ex lumine;
Deum verum ex Deo vero; natum, non fa-
ctum; homouſion Patri, id eſt, ejuſdem cum
Patre ſubſtantiæ; per quem omnia facta ſunt,
quæ in cœlo, & quæ in terra. Qui propter
nos homines, & propter noſtram ſalutem de-
ſcendit; & incarnatus eſt de Spiritu ſancto, ex
D Maria virgine, homo factus; paſſus ſub Pon-
tio Pilato: ſepultus, tertia die reſurrexit:
aſcendit in cœlos, ſedet ad dexteram Patris;
iterum venturus in gloria judicare vivos &
mortuos; cujus regni non erit finis. Credimus
& in Spiritum ſanctum, dominum, & vivifica-
torem; ex Patre & Filio procedentem; cum
Patre & Filio adorandum & glorificandum; qui
locutus eſt per prophetas: [1] in unam catho-
licam atque apoſtolicam eccleſiam. Confiteor
unum baptiſma, in remiſſionem peccatorum,
& expectamus reſurrectionem mortuorum, &
vitam futuri ſæculi. Amen.

Poſt hujus ſanctæ fidei diſpoſitam ſtructu-
ram, quaſi ſuper ſolidiſſimam petram, cetero-
E rum negotiorum ſequentium conſtruximus fa-
bricam; [2] ut eo firmitate inconvulſibili du-
rent, quo ſuper fundamentum veræ fidei fue-
runt conſtructa perenne. Unde & has in com-
mune ſententias, quas principis hortatu con-
ſtruendas accepimus, communi voto edidimus,
quas etiam æterno reverentiæ vigore obſervan-
das fore cenſemus.

TITU-

ANNO CHRISTI 683.

* religioſiori diligentia.
* diſpergitis
* in cumulando juſtitiæ fructu
* complaceant, & quæ nobis proficiant ſemper agere valeamus. Sit utriſque parentibus in hoc ſæcul.
* proventione
* ſecundo
* coram cunctis tomi.
* neceſſaria inſtitutione le

Recitatur hoc ſymbolum ad verbum in officio Iſidoriano Mozarabum & XII conc. Tolet. & VIII.

1 Apud Iſidorum non eſt particula, *in*. Hard.
2 Iſidor. *ut firmitate inconvulſibili durent, quæ ſuper &c*, Hard.

ANNO CHRISTI 683.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De reddito teſtimonio dignitatis eorum quos profanatio infidelitatis cum Paulo* [illegible] *in ſocietate tyrannidis.*

II. *De accuſatis ſacerdotibus, ſeu etiam optimatibus palatii, atque gardingis, ſub qua eos juſtitiæ cautela examinari conveniat.*

III. *De tributorum principali relaxatione in plebe.*

IV. *De munitione prolis regiæ.*

V. *Ne defuncto principe relictam ejus conjugem aut in conjugio ſibi quiſquam aut in adulterio audeat copulare.*

VI. *Ut exceptis ſervis vel libertis fiſcalibus, nullus de ſervitute quorumlibet, aut libertis, deinceps ad palatinum officium, quocumque tempore tranſeat.*

VII. *De his qui pro accidentia jurgiorum altaria nudare præſumunt, vel luminaria eccleſiæ ſubtrahunt.*

VIII. *Ne admonente metropolitano quiſquam ex confinitimis ad locum ubi invitatur venire contemnat.*

IX. *De confirmatione concilii Toletani duodecimi, quod factum eſt anno primo glorioſiſſimi Ervigii regis.*

X. *Utrum audeant miniſtrare hi qui pœnitentiam accipiunt in ſacerdotio conſtituti.*

XI. *Ne quis alienum clericum vel monachum ſuſcipiat fugientem.*

XII. *De non excommunicandis a proprio epiſcopo perſonis illis, qui ad metropolitanum ſuum negotia ſua geſturi acceſſerint.*

XIII. *De relatione gratiarum quæ poſt per actionem concilii Deo & principi perſolvuntur.*

CAPITULA.

I.

Præconabile ſignum eſt, illis ſemper negotiis intereſſe, quæ & a pietate incipiunt, & per pietatis viſcera temperantur: *Pietas enim*, ut ait apoſtolus, *ad omnia utilis eſt*. Cujus virtutis admirabili dono cor glorioſi atque religioſiſſimi principis noſtri divino igne ſuccenſum decrevit pariter, & elegit, ut in unum cœtum omnes Hiſpaniæ aggregati pontifices, iſta decernerent, quæ & gravedines preſſurarum removeant, & ſublevationis opem dejectis opulenter impendant. Primo igitur negotiorum exorſu, hortante pariter & jubente religioſiſſimo domino noſtro Ervigio rege, decernendum nobis occurrit, ut omnes, quos ſcelerata quondam contra gentem & patriam conjuratio Pauli in perfidiam traxit, & titulo teſtimonii honeſtioris * abjecit, ad ſtatum dignitatis priſtinæ redeant, & nulla deinceps illis ob hoc catena judicialis obſiſtat, ſed omnes ita generoſæ ſtirpis ac nobilitatis propriæ ſubeant decus, ut præteritæ infidelitatis nullum perferant dedecus. Quod etiam & de filiis eorum decernimus obſervandum, qui poſt admiſſum parentum prælmemoratæ profanationis ſcelus nati eſſe produntur, ſive de ceteris omnibus qui ex tempore divæ memoriæ Cinthilani regis ſimili hucuſque infamationis nota reſperſi ſunt. Et quia incaſſum a ſervitute exuitur, qui ſpoliis premitur, hoc etiam adjiciendum præcelſi principis noſtri clementia juſſit, ut aggregati cœtus noſtri ſententia definiret, quo cum recepto teſtimonio dignitatis, congruis alerentur ſubſtantiis. Unde conſonam votis ejus ſententiam præfirmantes elegimus, ut ea quæ de rebus eorum nulli donata, neque in ſtipendiis data, ſed tantum fiſci ſunt * viribus applicata, unuſquiſque quod cuique proprium fuerit incunctanter per auctoritates regias poſſidendum recipiat, & receptum proprii arbitrii libertate diſponat. Illa vero quæ de eorum bonis largitione principali cuilibet donata, vel in ſtipendio data ſunt, in eorum jure, quibus conceſſa ſunt, perpetim tenebuntur. Hujus ergo pietatis ſententiam, quam, ordinante prædicto glorioſo principe noſtro formavimus, ſi quis immutandam elegerit, & tantæ miſericordiæ fabricam ſubruere tentaverit, per judicium omnipotentis Dei, anathema ſit.

1. Timot. 4.

Vide Lucam Tudenſem Chron.

* abegit

* juribus

II.

Secundæ collationis objectu res noſtro cœtui lacrymanda occurrit, quæ tanto eſt ſynodalis judicii pondere abigenda, quanto immenſam ſtragem populis affert pariter & ruinam. Etenim decurſis retro temporibus vidimus multos, & flevimus, ex palatini ordinis officio cecidiſſe, quos & violenta profeſſio ab honore dejecit, & [a] trabale regum ſanctione judicum aut morti aut ignominiæ perpetuæ ſubjugavit. Quod importabile malum & impietatis facinus exhorrendum religioſi principis noſtri animus abolere intendens, generali omnium pontificum arbitrio retractandum invexit, & ultrici ſynodalis potentiæ auctoritate cohibendum inſtituit. Unde congruam devotionis ejus ſententiam decernentes, hoc in commune docrevimus, ut nullus deinceps ex palatini ordinis gradu, vel religionis ſanctæ conventu, regiæ ſubtilitatis aſtu, vel profanæ poteſtatis inſtinctu, ſive quorumlibet hominum malitioſæ voluntatis obnixu, citra manifeſtum & evidens culpæ ſuæ indicium, ab honore ſui ordinis, vel ſervitio domus regiæ arceatur: non antea vinculorum nexibus illigetur: non quæſtioni ſubdatur: non quibuslibet tormentorum vel flagellorum generibus maceretur: non rebus privetur: non etiam carceralibus cuſtodiis mancipetur: neque adhibitis hinc inde injuſtis occaſionibus abdicetur, per quod illi violentia occulta vel fraudulenta profeſſio extrahatur:

ſed

ANNO CHRISTI 683.

De gardingis habes intra. ... de officiis palatii Gothorum, in notis ad conc. Tolet. VIII. Vide etiam Gloſſarium du Cange.

ſed is qui accuſatur, gradum ordinis ſui tenens, & nihil ante de ſupradictorum capitulorum nobilitate perſentiens, in publica ſacerdotum, ſeniorum, atque etiam gardingorum diſcuſſione reductus, & juſtiſſime perquiſitus, aut obnoxius reatui detectæ culpæ legum pœnas excipiat aut innoxius judicio omnium comprobatus appareat. Illos tamen quos in locis talibus manere conſtiterit, unde nocibilis perfugii ſuſpicio ſit, aut eos, quos pro conturbatione terræ diligentius oporteat cuſtodiri, hos ſine aliquo vinculorum, vel injuriæ damno, ſub libera cuſtodia conſiſtere oportebit. Sic tamen repulſo omni terrore, ſub circumſpecta & diligenti cuſtodia habeantur, ut tempus, quo judicari eos oporteat, nullo modo ſub fraudulentia dilatetur, quo ab uxoribus vel propinquis atque etiam rebus ſuis diutiſſime ſeparati, profeſſionem ſuam videantur dediſſe inviti: quæ tamen, ſi data fuerit, modis omnibus non valebit: ſed juxta ſuperiorem ordinem, illud † tamen pro vero accipietur, quod ex ore ejus agnitum generali fuerit judicio comprobatum. Nam de ceterorum ingenuorum perſonis, qui palatinis officiis non hæſerunt, & tamen ingenuæ dignitatis titulum reportare videntur, ſimilis ordo ſervabitur qui, etiamſi pro culpis minimis (ut aſſolet) flagellorum ictibus a principe verberentur, non tamen ex hoc aut teſtimonium amiſſuri ſunt, aut rebus ſibi debitis privabuntur. Quod ſi de infidelitatis crimine quidquam eis objicitur, ſimili, ut ſuperius præmiſſum eſt, ordine judicandi ſunt. Quod ſynodale decretum divino, ut confidimus, ſpiritu promulgatum, ſi quis regnum deinceps aut temeranter cuſtodire neglexerit, aut malitioſe præterire prælegerit; quo quiſquam de perſonis texatis aliter quam præmiſſum eſt prædamnetur, aut aſtu congeſtæ malitiæ perimatur, vel dejectus ſui ordinis loco privetur, ſit cum omnibus, qui ei ex delectatione conſenſerint, in conſpectu altiſſimi Dei Patris, & unigeniti Filii ejus, atque Spiritus ſancti perenni anathemate ultus, & divinis vel æternis addicetur ardoribus concremandus. Et inſuper quidquid contra hanc regulam ſententiæ noſtræ, aut in perſona cujuſcumque fuerit actum, aut de rebus accuſatæ perſonæ extiterit judicatum, nullo vigore ſubſiſtat, quo perſona ipſa aliter quam decernimus judicata, aut teſtimonii ſui dignitatem amittat, aut quæſtu rei propriæ careat. Nec enim hæc & talia promentes, principibus domeſticæ correctionis poteſtas adimitur. Nam ſpecialiter de laicis illis, quos non culpa infidelitatis aſtrinxit,

† Scribe tantum, ut alibi, nam hæ voces ſæpe in Gothicis manuſcriptis confunduntur.

ANNO CHRISTI 683.

A ſed aut ſervitii ſui officio torpentes, aut in commiſſis ſibi actibus reperiuntur eſſe mordaces, vel potius negligentes, erit principi licitum hujuſmodi perſonas, abſque aliquo eorum † infamio, vel rei propriæ damno, & ſervitii mutatione corrigere, & in commiſſos talium alios qui placeant transmutare.

† Hæc vox infra etiam uſurpatur.

III.

Tertii ordinis glorioſæ inſinuationis occurſu liberalitas principalis longe lateque diffuſa, noſtro ſe invexit cœtui agnoſcenda: quæ, ſicut ex puro fonte regiæ proviſionis proceſſit, ita ſynodalis conventus B debet ſanctione præſtringi: Et ideo religioſi principis noſtri Ervigii regis affectus in toto gentis ſuæ ambitu uſquequaque porrectus, de virtute in virtutem quodammodo gradiens, & quaſi quibuſdam paſſibus ad meliora conſcendens, hoc per ſtylum regię auctoritatis decrevit, ut omne tributum præteritorum annorum, uſque in anno primo regni ſui, quod in privatis, ſive in fiſcalibus populis relucet, abſolutionis perpetuæ debeat ſanctione laxari: & tamen de ipſis tri-C butis præcipiens theſauris publicis exhiberi, quæ exacta & non illata fuiſſe conſtiterint. Quod pietatis beneficium admirantes non ſolum vigorem gloriæ definitioni ejus apponimus ſed & perpetuæ excommunicationi eum qui contra hæc venerit ſubjiciendum eſſe ſancimus.

IV.

Pridianæ diei exercitia glorioſa, quibus per trium capitulorum annotationem pietas principalis ſe monſtravit eximia, cogunt cœtus noſtri reverentiam aliquid D promulgare, * quo valeat & pietati regiæ vicem beneficentiæ reddere, & principali ſoboli ad futurum prodeſſe. Providentia enim ſalutaris ſemper eſt utilis; imo ſemper eſt utile, quod ad veram pertineat ſalutem. Et ideo piæ ſolicitudinis cura extenti, defenſionis decretum promulgare * prelegimus in [b] regiam prolem; & tuitionis in futurum obtendere pietatem, qui paternis beneficiis nequivimus reddere vicem. De hoc ſane principe noſtro Ervigio rege id nos definiſſe coveniat, cujus provida fide pa-E cato imperio regimur, affectu fovemur, præmiis fruimur, qui profanatoribus perditum libertatis decus reſtituit, qui de accuſatis modum, quo juſtiſſime examinentur, decrevit, qui terram gentis propriæ & illæſam ab hoſte ſervavit, & multiplici tributorum relaxatione erexit. Et ideo, qui tot erga gentis ſuæ populos ejus beneficia perſentimus, dignum eſt, ut ſaltem ejus filiis fortia tuitionis ad futurum adminicula prorogemus. Conteſtamur ergo omnes præſentes, & abſentes,

Scribe dict concilii ...

* quod

* F. prælegimus. Hard.

ANNO CHRISTI 683.

tes, ſeu etiam futuris temporibus ſubſe- A quentes, ſacerdotes, vel principes, ſeu cujuſcumque honoris aut ordinis homines, coram Deo & ſanctis angelis ejus, ut nullus ad futurum poſteritati ejus, vel glorioſæ conjugis ſuæ Liubigotoni reginæ, atque his qui gloriæ ſuæ filiis vel filiabus conjuncti eſſe noſcuntur, ſeu etiam qui adhuc conjuncti non ſunt, ſed protinus conjungendi ſunt, injuſtas lædendi occaſiones exquirat: nullus occulte vel publice, per quæ abdicentur, malitiæ ſuæ contra eos vota extendat: non eos gladio vel qualibet pernicioſa factione B interimat: nullus conſilium vel opus, quibus injuſte dejiciantur vel nudentur rebus, exhibeat: nullus his injuſte violentum tonſurę ſignaculum imprimat: nullus veſtem, contra ordinem glorioſæ conjugis ejus, vel filiabus ſuis, atque * nuris mutare præſumat: nullus etiam, extra evidentis culpæ indicium, aut exiliis eos relegandos inducat, aut eorum corporibus quarumlibet detruncationum vel flagellorum inferat detrimenta: quo cum præmemoratis omnibus, omnis ejus in tota ad futurum glorioſa poſteritas, nec læſionis injuſtam perferat notam; C nec rerum ſentia detrimenta. Si quis autem hominum, cujuslibet ſit ordinis aut honoris, huic noſtræ ſententiæ non acquieſcens, filios filiaſve gloriæ ſuæ, una cum ſereniſſima conjuge ſua Liubigotone regina, vel ſupradictis omnibus amodo vel quandoque ſine juſto partis ſuæ negotio, aut lædendos impetierit, aut dejiciendos elegerit, vel ex propria deliberatione conſenſerit, quo aut de rebus ſibi debitis injuſte expoliati nuden- D tur, aut dolo vel machinamento quolibet dejiciantur, ſit æterno anathemate ultus, & futuri examinis judicio condemnatus.

* c. Leaſſe, ſ. ... ac

V.

Execrabile facinus, & aſſuetæ admodum iniquitatis eſt opus, defunctis regibus ſuperſtitis ejus conjugis regale † torum appetere, & horrendis pollutionum maculis ſordidare. Quis enim Chriſtianorum æquanimiter ferat defuncti regis conjugem alieno poſtmodum connubio uti? aut ſecuturi principis libidini ſubjugari? Et quæ fuit domina gentis, ſit poſtmodum proſtibulum fœditatis? Et quæ toris extitit regalibus honoris regii ſublimitate conjuncta ſtupris eorum vel conjugiis, quibus pridem dominata eſt, abdicetur ut reproba? Quid ergo ſi moriuntur principes, numquid inhonorandas relinquunt ſui corporis partes? aut quia ad gaudia cæleſtia Chriſtiani tranſeunt reges, propterea ad contumeliam in ſœculo eorum devocande ſunt conjuges? Nuſquam ergo inhonorum eſſe oportet, quod honorandum convenit opportune haberi. Nulli ergo licebit ſuperſtitem reginam ſibi in conjugio ducere, non ſordidis contactibus maculare. Non hoc ſecuturis regibus licitum, non cuiquam hominum licebit eſſe permiſſum. Quod ſi facere tale aliquid quiſquam præſumpſerit, quo aut ſuperſtitem reginam, poſt decedentis principis mortem, ſibi in connubio copulet, aut adulterina pollutione contaminet, ſive ſit rex, ſive quilibet hominum, qui hujus noſtræ ſanctionis ſententiam violare præſumpſerit, ſit ab omni Chriſtianorum communione ſecluſus, & ſulphureis cum diabolo contradatur ignibus exurendus. Quicumq; igitur hujus conſtitutionis noſtræ preſumpſerit convellere vel abradere ſanctionem ſit nomen ejus abraſum & deletum de libro vitæ, ut Tartareas judicii pœnas excipiat, qui hæc decreta honeſtatis devoverit violanda.

† ſic ſupra habitum, & libellum, pro habitus & libellus.

VI.

Sæpe offuſcat nobilium genus ſubrectum ſervitutis importabile dedecus; quod & generoſos adæquatum infamat, & dominis plerumque notam proditionis importat. Multos enim ex ſervis vel libertis plurimum ex regio juſſu novimus ad palatinum fuiſſe pertractos officium, qui tamen affectare cupientes ſublimitatem honoris, quam illis ſubtrahebat natio offuſcatæ originis, dum æquales dominis per ſuſceptum palatinum officium facti ſunt, in necem dominorum ſuorum vehementius graſſaverunt. Et, quod nefas eſt dicere, etiam hi qui a dominis ſuis libertatis beneficio potiuntur, ipſi quoque dominis ſuis regio juſſu [c] tortores exiſtunt. Nam quid jam, ſi præcedentium & antiquorum hiſtorica narratione memoremus excidia, in qua obſcœna ſervitutis conditio dominorum ſæpe ſuorum caſum operiens, & regnum pariter labefactare fecit, & dominos? Ac proinde hortante pariter ac jubente prædicto glorioſiſſimo principe, hoc noſtri cœtus aggregatio obſervandum inſtituit, ut exceptis ſervis, vel libertis fiſcalibus, nul- E lus ſervorum, atque etiam libertorum quorumlibet, deinceps ad palatinum quandoque tranſire permittatur officium: nec etiam locorum fiſcalium, atque etiam proprietatis regiæ adminiculatores vel actores fieri quolibet tempore admittantur: ſed conditionis ſuæ uſum deinceps unuſquiſque ſervorum vel libertorum veraciter reminiſcens, ita ſibi ab ordine palatino extorris proficiat, ut dominis ſuis, vel dominorum ſuorum poſteritati, nec noceat, nec æqualis exiſtat. Quod ſi deinceps, quorumcumque ſit libertus, ſeu etiam

Idem ſæpe a Romanis imperatoribus ſancitum conſtat.

etiam ſervus, vel omnis eorum adſutura progenies, qui poſt hujus ſanctionis noſtræ ſententiam ad officia præmiſſa acceſſerit, illic quolibet tempore aut ſervitudat, illic quolibet tempore aut ſerviturus aut obſequendus modis omnibus contradatur, ex quo aut ſervitutis originem duxit, aut libertatis decus ſubire promeruit:

VII.

Jerem. 48.
e partim ex vulg. partim ex Græco.

Væ his [d] *qui faciunt opus domini fraudulenter & deſidioſe*, propheticus ſermo annunciat. Et ſi illi væ incurrunt, qui negligenter opus domini faciunt, quod ſupplicium merebuntur qui divinæ ſervitutis cultum, malitia intercedente, ab altaribus Chriſti ſubducunt? Illos dicimus, qui obſtinatæ mentis doloſitate * confuſi, cum aliqua eos moleſtia fraternorum jurgiorum pupugerit, inſana illico temeritate abrepti, altaria nudantes ſacratis veſtibus exuunt, luminaria ſubſtrahunt, ac divinorum ſacrificiorum cultum, malitia intercedente, ſubducunt. Et quod in hominibus ſe vindicare non poſſunt, injuriam Deo (quod pejus eſt) inferunt. Unde ſi hujuſmodi pro fraterno odio homicidæ reatu aſtringitur, pro contemptu divino quid pœnæ merebitur? Etenim divinus ſermo increpat: *Si peccavit vir in virum, placari ei poteſt Deus:* * *ſi quis autem peccaverit in Deum, quis pro eo rogaturus eſt?* Facile ergo talium ſacerdotum exceſſibus illa domini ſententia coaptabitur, qua malitia percutitur ſacerdotum. Dicit enim *Honorificantes me honorificabo; qui autem contemnunt me, erunt ignobiles*. Quicumque ergo ſacerdotum, vel miniſtrorum, deinceps cauſa cujuslibet doloris, vel amaritudinis permotus, aut altare divinum, vel veſtibus ſacratis exuere præſumpſerit, aut qualibet alia lugubri veſte * accingi; ſeu etiam ſi conſueta luminariorum ſacrorum obſequia de templo Dei ſubtrexerit, vel extingui præceperit, aut quocumque lugubritatis in templo Dei induxerit, atque (quod pejus eſt) occaſionem nutrierit, unde de templis domini aut officia conſueta deſint, aut oblatio ſingularis ſacrificii videatur in aliquo defraudari; ſi eum andea veræ pœnitudinis coram metropolitano ſatisfactio non purgaverit, ignobilitati perpetuæ mancipatus, juxta ſuperiorem ſententiam domini, & loci ſui dignitate ſe noverit & * hoc honore privari. Illis porcul dubio perſonis ab hac ultionis ſententia ſeparatis, quæ aut contaminationem ſacrorum ordinum, vel ſubverſionem ſanctæ fidei metuentes, aut hoſtilitatem, vel obſidionem præferens, ſeu etiam divinorum judiciorum ſententiam metuentes, tale feciſſe contigerit: in quorum facto plus humilitas, qua Deus placetur, quam interni laboris doloſitas declaratur.

* [illegible] confuſi Hard.

1 Reg. 2.
* ſi autem in dominum peccaverit, quis
Alluſio eſt ad illum Joan. locum epiſt. 1 c. 3. Omnis qui odit fratrem ſuum, homicida eſt.
1 Reg. 2. 16 qu. 1. Quicumque ſacerdos.

* accinxerit

* Deleadum hoc videtur. Hard.

VIII

Si generaliter obediendum omni fratri intantum a Chriſto præcipitur, ut non ſolum ſi angariati fuerimus paſſibus mille, obedientiæ vota paremus, ſed etiam gemino id caritatis officio peragamus, jam quomodo obediendum eſt præeminenti? * Quibus apoſtolus ita obedire præcepit, ne de inobedientia fratris videantur ullo modo contriſtari. Accedit enim multoties, ut cauſa ſalutis alicujus vel collationis neceſſariæ, evocati a principe vel metropolitano confinitimi ſacerdotes, venire differant, & diverſis excuſationibus agant, quibus implere quæ jubentur omittant: hac de re naſcitur & difficultas ordinibus, & contemptus majoribus. Et ideo ſi quis epiſcoporum a principe, vel metropolitano ſuo admonitus, deſignato ſibi dierum rationabili ad veniendum ſpatio, ſive pro feſtivitatibus ſummis, paſcha ſcilicet, pentecoſte, & nativitate domini celebrandis, ſive pro cauſarum negotiis, ſeu pro pontificibus conſecrandis, vel pro quibuslibet ordinationibus principis, excepta inevitabili neceſſitate infirmitatibus, quæ teſtibus poſ * ſit comprobari idoneis; ad conſtitutum diem venire diſtulerit, contemptorum ſe noverit excommunicatione multari; ſi tamen exceptis ſupra taxatis capitulis, aut fluminum, aut aerum procelloſa immenſitas, ad præfinitum diem aditum ei ſubduxerit properandi: quod tamen & hoc ipſum convinci idoneis teſtibus oportebit. Hanc etiam & illi ex pontificibus ſententiam merebuntur excipere, qui exortos contra ſe clamores negotiorum admoniti a metropolitano diſtulerint emendare atque compeſcere, aut ſi admoniti ut ad judicium [f] primæ ſedis accedant, aut per ſe noluerint properare, aut vades ſuos neglexerint legaliter informatos dirigere.

Matth. 5.

Heb. 13.

Unde Idacius Barcinonenſis venit Toletum pro celebrando ſurrectionis ut repetebant ut teſtatur Julius Toletanus præſul in proœmio prognoſtici.
* F. [illegible] Hard.

IX.

Licet unanimi conſenſionis noſtræ judicio geſta ſynodalia Toletani concilii duodecimi acta ſunt atque diſpoſita, quæ anno primo glorioſi principis Ervigii in hac urbe regia celebrata ſunt, nunc tamen, iterato inconvulſibilis noſtræ definitionis aſſenſu, ea ipſa geſta, prout geſta ſunt vel conſcripta, omni temporum æternitate valitura decernimus, & omnimodæ ſoliditatis vigore firmamus, juxta ordinem capitulorum, qui in eiſdem geſtis conſcriptus eſſe probatur; id eſt. De agnita, & confirmata prælectione faſtigii principalis in nomine glorioſi domini noſtri Ervigii regis. Item de his qui pœnitentiam non ſcientes accipiunt.

Item

ANNO CHRISTI 681.

Item de culpatorum receptione, vel communione apud eccleſiam. Item ut in locis, ubi epiſcopus non fuit, * nunquam epiſcopus ordinetur. Item de quorumdam conſuetudine ſacerdotum fœdiſſima, qui oblatis Deo per ſe ſacrificiis non communicant. Item de conceſſa Toletano pontifici generalis ſynodi poteſtate: ut epiſcopi alterius provinciæ cum conniventia principum in urbe regia ordinentur. Item de recepto teſtimonio perſonarum, qui per legem, quæ de promotiorum, qui per legem, quæ de promotione exercitus facta eſt, teſtificandi licentiam perdiderunt. Item de his qui uxores ſuas, divortio intercedente, relinquunt. Item de confirmatione legum, quæ in Judæorum nequitiam promulgatæ ſunt, juxta earumdem legum præfixum ordinem titulorum, qui in eodem canone annumerantur. Item de his qui ad eccleſiam confugium faciunt. Item de cultoribus idolorum. Item de interdicto temporis conſtituti, quo debeat concilium celebrari. Item concluſio definitionum, in qua & Deo gratiæ referuntur, & pro principe exoratur, ſtatuentes videlicet, ut qui contra ſupradictorum capitulorum decreta venire præſumpſerit, & eccleſiaſticæ excommunicationis ſententia feriatur, & ad legem glorioſi principis, quæ in confirmatione ejuſdem concilii facta eſt, teneatur obnoxius.

* *aliquem*

X.

Tertia dies concilii.

Tertii diei neceſſario collationis eventu, viſum nobis eſt antiquorum patrum indagare de pœnitentium regulis inſtitutum. Etenim digno nobis venerandus honore ſanctiſſimus [g] frater noſter Gaudentius, Valerienſis ſedis epiſcopus, per vicarium perſonæ ſuæ ad concilium deſtinatum, congreſſus eſt noſtri reverentiam cœtus; inſinuans ſacroſancto ſynodali conventui, quod incommodæ valetudinis nimietate præventus, per manus impoſitionem ſubactus fuiſſet pœnitentiæ legibus. Sed utrum accepta pœnitentia, liceret ſibi præcepta ſui ordinis contrectare myſteria, vel miſſarum ſolita explere officia, per ſynodalia inſtitutionis ſe maluit certificari reſponſa. Tunc collatis in unum de hujuſmodi canonicis inſtrumentis, hoc ſancta ſynodus definivit, ut reconciliatione præmiſſa, ſoliti ordinis retentet officia. [h] Si enim regulæ præcedentium patrum, eos qui pœnitentiam in diſcrimina mortis accipiunt, & nulla de ſe manifeſta ſcelera confitentur, (ſi adſit tamen in his & talibus probitas morum) ad eccleſiaſticos gradus perveniie permittunt; quanto magis, ut hi qui in ipſo ſacerdotio conſtituti pœnitentiam accipiunt, a ſui ordinis officio retrahantur? tantum ſi ſe ipſi mortalium criminum profeſſione propria non notarunt. Cum enim omnis ſacerdos tunc ſibi licitum ſacrificare ſciat, quando [i] a malis actibus vacat, qua ratione, qui pœnitentiæ remedium ſuſcipit, quod datur in remiſſionem peccati, a ſacrificiis divinis ſe abigit? Pœnitentia enim ad hoc ſuſcipitur ut peccatum diluat, & peccati ſordes hominem iterare non ſinat. Qui ergo confidit per ſuſceptam pœnitentiam dimiſſa ſibi peccata, cur confidenter ad altare domini non accedat? vel cur ordinis ſui non audeat retentare officia, cum hoc alteri non liceat, niſi ei qui ſe a peccatis abſtineat? Etenim cum pœnitentiam accipimus, ad ſimilitudinem conditoris nos reformare conamur. Reformatio igitur ipſa medicamentum eſt, quo delentur piacula. Si enim medicamentum iſtud aſſumitur recte, creatori ſuo anima reformatur, recte etiam ſacrificandi Deo cultus aſſumitur; quia in eo ſimilitudo conditoris agnoſcitur: ſi autem pœnitentiæ medicamentum ſubtrahitur, quod in remiſſionem peccatorum accipitur, ad ſimilitudinem factoris uſpiam non venitur. Etenim pænitentia (ut dictum eſt) in remedium peccati accipitur; ſacerdotium vero propter munditiam retentatur: ut hoc ſacerdotis & vita, ita fructu bonorum operum floreat, quo & in ſe delicti paſſiones extinguat, & prædicamento ſuo in aliis peccati regnum potentialiter deſtruat. Huic igitur taliter, ut præmiſimus, ſacerdoti viventi quid oberit, ſi poſt acceptas pœnitentiæ leges divinis altaribus propoſitionis offerat panes? Aut numquid pœnitentiæ donum, quod in remedium ſit peccati, in prohibitione devocandum eſt ſacramenti? Nunquam ergo pœnitentiæ præcepta privabunt jura cœleſtia. [k] Pœnitens enim abſtinere a peccatis pariter & negotiorum ſæcularium tumultibus debet, non ab iis quæ ſancta videntur & ſumma ſe abſtrahere, quæ operantem plus expiant, quam commaculando deturpant. Scriptum eſt enim: *Sacerdos ad hominem mortuum non accedat*; [l] id eſt, mortalium criminum ſe implicatione non polluat. Non enim dicit Deus, ut ſacerdos ad ſacra quæque non auderet accedere, de quibus præceperat, ut nullo modo ſacerdos de ſanctis exiret; ſed ut mortis opera non auderet contingere. Ergo abigenda ſunt ab omni ſacerdote quæ maculant, exercenda quæ mundant. His ergo rationabili ſanctione præmiſſis, hoc ſancta ſynodus definivit, ut ſtante priſcorum canonum ſanctione, quicumque pontificum, vel ſacerdotum, deinceps per manus impoſitionem pœnitentiæ donum exceperint, nec ſe mortalium criminum profeſ-

Levit. 21 ubi legitur ad omnem mortuum. Sic interpretatur hunc locum Heſychius in Levit. cap. 21.

ANNO CHRISTI 683.

ſeſſione notaverint, tenorem retentandi A regiminis non omittant: ſed per metropolitanum, reconcilatione pœnitentium more ſuſcepta, ſolita compleant ordinis ſui officia vel cetera myſteriorum ſibi credita ſacramenta. Hoc tantum eſt obſervandum, ut ſi aut ante acceptionem pœnitentiæ adjudicatus, nec reconciliatus reperitur pro culpis, aut ſi in ipſa perceptione pœnitentiæ reconciliatus implicatum ſe dixerit moralibus factis; juxta æſtimationem metropolitani abſtinere hujuſmodi oportet a præmiſſis officiis. Ceterum, ſi (ut dictum eſt) ſub B pœnitentiæ perceptione conſiſtens, nihil mortalis criminis ſe admiſiſſe prædixerit, attamen, quod fateri hominibus erubeſcit, abſconſum intra clauſtra ſui pectoris deliteſcit; noverit ipſe ſibi de ſe poteſtatem eſſe conceſſam, ut juxta conſcientiæ ſuæ fiduciam, utrum audeat, aut non audeat ſacrificare Deo, ex ſui potius arbitrii poteſtate, quam ex noſtri judicii permiſſione procedat.

XI.

Multæ ſuper hoc capiturum * patrum præcedentium ſententiæ manaverunt, C quod multiplici prohibitione ſancitum eſt, ut alterius * clericum * nemo ſollicitare, nemo fugientem recipere, nemo etiam aut obcelare, aut ordinare auderet. Sed quia, abundante iniquitate, & refrigeſcente caritate, nec honeſtas attenditur, nec cupiditas inhibetur, agendum eſt, ut quos impunis admonitio non emendat, evidens ſententia damnationis coerceat. Placuit ergo, ut nullus alienum presbyterum, abbatem, miniſtrum, ſubdiaconum, vel quemlibet clericum, D ſeu etiam monachum fugentem, vagumque ſuſcipiat, non ad fugam ſuadeat, non fugæ latibulum præbeat, non apud ſe habito vel retento humanitatem impendat; non occaſiones, quibus quaſi ſe neſciente alibi lateat, turpi oppoſitione confingat: nam horum omnium caſibus non ſolum turpatur honeſtas, ſed frequenti dolorum acerbitate confoditur fraternitas. Etenim ſi dicat quis ſimplici animo alterius clericum ſuſcepiſſe, nec noſſe eum fugitivum exiſtere, tunc evidens innocentiæ ſuæ puritas approbanda eſt, E quando eum, quem ſuſcepit, & infra octo dies juxta legum ſanctionem judici præſentaverit, & infra tempus legibus conſtitutum, illuc fugitivum reduxerit, unde per fugam vagabundus exivit. Quicumque ergo ex pontificibus, ſeu ſacerdotibus, vel miniſtris, ceteriſque religioſis hujus inſtitutionis noſtræ violaverit ſanctionem; ſi hujuſmodi ſuſceptor epiſcopus eſt, & eum quem ſuſcepit, cum his quæ habere potuit, * & ei, a quo evagatus eſt, ſine dilatione reſtituet; & inſuper, ut vere ſacrilegus, & tranſgreſſor inſtitutionis paternæ, tanto tempore excommunicatum, & remotum ſe a ſuis officiis noverit eſſe, quanto eum qui fugit ſub ſua poteſtate contigerit remoraſſe. Si autem hujus conſtitutionis noſtræ prævaricator presbyter, diaconus, vel quilibet ex religioſis videatur haberi, reddito eo, cum rebus ſibi debitis, quem ſuſcepit, ipſe ſolus apud eum anno integro ſub pœnitentiæ cenſura deputatus tenebitur, cujus fugitivum ſuſcepiſſe monſtratur. Quicumque tamen talibus humanitatem impendunt, eadem & ſimili cenſura legum exquirendos & obſtringendos ſe noverint, qua ſuſceptores fugitivorum legum ſanctione præmonentur adſtringi. Illi autem qui predeceſſorum ſuorum id factum eſſe temeritate contendunt, tunc immunes ab hujus ultionis ſententia habebuntur, ſi a tempore ordinationis ſuæ, infra duorum menſium ſpatium, ejus, qui apud ſe eſt, & latebram publicaverint, & perſonam domino fugitivi reduxerint. His ſane, qui de confinitimis epiſcopis, ceteriſque eccleſiarum rectoribus ad metropolitanum ſuum pro cauſarum ſuarum neceſſitate confugiunt, ſicut licentia talibus perfugii datur, ita hi, qui eos ſuſceperint, damnari, utpote receptores fugitivorum non poterunt: præſertim ſi & publice illos apud ſe habeant, & eos, cum quibus actiones habuerint, ad repoſcentis vocem conventuros admoneant.

Mansi. 84.

Legibus Wiſigot. lib. 9 tot. & integro

XII.

Quicumque ex clericis vel monachis, cauſam contra proprium epiſcopum habens, ad metropolitanum ſuum cauſaturus acceſſerit, non ante debet a proprio epiſcopo excommunicationis ſententia prædamnari, quam per judicium metropolitani ſui, utrum dignus excommunicatione habeatur, poſſit agnoſci. Quod ſi ante judicium quis epiſcoporum in talium perſonas excommunicationis ſententiam præmiſerit, illis penitus quos ligaverint abſolutis, in ſe illam noverit retorqueri ſententiam. Quod etiam & inter metropolitanos convenit obſervari; ſi prægravatur quis a metropolitano proprio, ad alterius provinciæ metropolitanum moleſtiam preſſuræ ſuæ agnoſcendam detulerit: aut ſi inauditus a duobus metropolitanis, ad regios auditus negotia ſua perlaturus acceſſerit; & ob hoc excommnnicationis jugulum a proprio epiſcopo illi videatur infigi, hoc tantum eſt obſervandum; ut, ſi prius unumquemque excommunicationem contigerit ſuſcepiſſe, antequam a proprio epiſcopo ad alium pertranſiret, tamdiu excommunica-

* F. redundat illud & Hard.

ANNO CHRISTI 683.

nicatus apud eum, cujus judicium petiit, habeatur, quamdiu excommunicatoris ſui objectibus, utrum juſte an injuſte alligatus ſit, agnoſcatur.

XIII.

His ergo ſynodicis inſtitutis ſubſcriptionis noſtræ robur * apponimus, & ſub tenore divino, perenni ea quæ decrevimus memoriæ conſecramus, dantes immortali Deo noſtro gloriam pariter & honorem, cujus inſpiratione aguntur omnia quæ ſalubriter exercentur. Inviĉtiſſimo quoque atque roligioſiſſimo principi Ervigio regi multiplicem gratiarum exhibitionem perſolvimus, cujus clementiſſimo juſſu in unum cœtum aggregandi convenimus. Sit illi pax optabilis & beata: ducat quoque tempora pro curſu longioris ævi felicia; & poſt imperialia terreni regni ſceptra coronandus perveniat ad cœleſtia regna, præſtante Jeſu Chriſto domino Deo & ſalvatore noſtro, qui cum patre, & ſancto Spiritu, unus in Trinitate vivit & gloriatur Deus in ſæcula ſæculorum. Amen.

* apponitur

SUBSCRIPTIONES.

Epiſcopi.

Ego Julianus indignus ſanctæ eccleſiæ Toletanæ metropolitanus epiſcopus inſtituta a nobis definita ſubſcripſi.
Liuba Bracarenſis metropolitanus epiſcopus.
Stephanus Emeritenſis metropolitanus epiſcopus.
Florenſindus Hiſpalenſis metropolitanus epiſcopus.
Leander Illicitanæ ſedis epiſcopus.
Palmatius Urcitanus epiſcopus.
Concordius Palentinæ ſedis epiſcopus.
* Mumulus Cordubenſis epiſcopus. [* Mommolus]
Antonianus Baſtitanus epiſcopus.
Theuderacius Aſſidonenſis epiſcopus.
Stercorius Aucenſis epiſcopus.
Geta Eliplenſis epiſcopus.
* Monoſonſus Egitanienſis epiſcopus. [* Monoſonſus]
Froaricus P[illegible]ucalenſis epiſcopus.
Gregorius * Oretanus epiſcopus. [* Oretanæ ſedis]
Agricius Complutenſis epiſcopus.
Proculus Bigaſtrenſis epiſcopus.
Miro Conimbrienſis epiſcopus.
* Creſcitarus Biterrenſis epiſcopus. [* Creſcituras]
Cicilius Dertoſanus epiſcopus.
Ella Segontienſis epiſcopus.
Sonna Oxomenſis epiſcopus.
Simpronius Arcavicenſis epiſcopus.
Reparatus Veſenſis epiſcopus.
Cuniuldus Italicenſis epiſcopus.
Hilarius Aurienſis epiſcopus.
Gundulfus Lamecenſis epiſcopus.
Felix Irienſis epiſcopus.
* Atula Caurienſis epiſcopus. [* forſ. Avila, in Tolet. XII. Atula Hard.]
Bellitus Oſſonobenſis epiſcopus.
Eufraſius Lucenſis epiſcopus.
Joannes Pacenſis epiſcopus.
Oppa Tudenſis epiſcopus.
Aſturius Setabitanus epiſcopus.
Deodatus Segobienſis epiſcopus.
Truĉtemundus Elborenſis epiſcopus.
Siſebaldo Tuccitanus epiſcopus.
Siſebaldo Tuccitanus epiſcopus.
Vincentius Magalonenſis epiſcopus.
* Unigirus Abelenſis epiſcopus. [* Unigiris]
Theodulfus Aſtigatanus epiſcopus.
Gratinus Egabrenſis epiſcopus.
Sarmata Valentinus epiſcopus.
Brandila Laniobrenſis epiſcopus.
Holemundus Salmanticenſis epiſcopus.
Florus Menteſanus epiſcopus.
Olipa Segobrienſis epiſcopus.
* Euſendus Ilerdenſis epiſcopus. [* Euredus]
Ara Olyſipponenſis.

Abbates.

Abſalius abbas.
Fauſtinus abbas.
Gerontius abbas.
* Gaſtorius abbas. [* Caſtorius]
Siſebertus abbas.
Felix archipresbyter.
Viſandus archidiaconus.
Vincentius primicerius.

Vicarii epiſcoporum.

Pacatus * abbas agens vicem Sunifredi epiſcopi Narbonenſis. [* indignus abbas]
* Spaſandus archidiaconus agens vicem Cypriani epiſcopi Tarraconenſis. [* Iſpaſandus]
Laulfus diaconus agens vicem Idalii epiſcopi Barcinonenſis.
Giſibertus diaconus agens vicem Anſemundi epiſcopi * Lotoebenſis. [* de Totela. * Lotovenſis]
Freidebadus abbas agens vicem Valderedi epiſcopi Cæſarauguſtani.
Veremundus abbas agens vicem Clari epiſcopi Elenenſis.
* Gratinus presbyter agens vicem Argebadoni epiſcopi Eliberitani. [* Gratianus presbyter, Joannis Egarenſis epiſcopi, & non Siſaldus abbas, Stephan. Carcaſſenſis epiſcopi: ita ab duo epiſcopi omittuntur]
Samuel presbyter agens vicem Joannis epiſcopi Egarenſis.
Seſuldus agens vicem Felicis epiſcopi Dianienſis.
Citruninus abbas agens vicem Stephani epiſcopi Carcaſſenſis.
Audericus presbyter agens vicem Eufraſii epiſcopi Calagurritanenſis.
Audericus presbyter agens vicem Rogati epiſcopi Beatienſis.
Dexter diaconus agens vicem Primi epiſcopi Agathenſis.
Unicomalus diaconus agens vicem Atilani epiſcopi Pampilonenſis. [* F. Vincomalus. Hard.]
Andebertus abbas agens vicem * Gadiſcaldi epiſcopi Oſcenſis. [* Cadiſcli]
Leopardus abbas agens vicem Potentini epiſcopi Uticenſis.
Tuentius presbyter agens vicem Riccilani epiſcopi Accitanenſis.
* Florentinus agens vicem Leuberici epiſcopi Urgelitanenſis. [* Florentinus presbyter Leuberici Urgellitani epiſcopi.]
Vincentius abbas agens vicem Gaudentii epiſcopi Valerienſis.
Segarius abbas agens vicem Gundilani epiſcopi Impuritani.
Stabilius abbas agens vicem Jacobi epiſcopi Gerundenſis.
Baromellus diaconus agens vicem Auſterii epiſcopi Tyraſſonenſis.
Calumnioſus diaconus agens vicem Samuelis epiſcopi Malacitani.
* Ciexa presbyter agens vicem Vviſefredi epiſcopi Auſonenſis. [* Cillxa]
Joannes abbas agens vicem Reginci epiſcopi Aucenſis.

Leo-

ANNO CHRISTI 683.

Leopardus abbas agens vicem Aurelii epiſcopi Aſturicenſis.

Habitus diaconus agens vicem Potentini epiſcopi Verecenſis.

Viri illuſtres officii palatini.

Oſtulfus comes hæc inſtituta ubi interfui annuens ſubſcripſi.

Ubadamirus comes ſcanciarum & dux ſimiliter.

Reccaredus comes ſcanciarum & dux ſimiliter.

Argemirus comes cubiculi & dux ſimiliter.

Egica comes ſcanciarum & dux ſimiliter.

Iſidorus comes theſaurorum ſimiliter.

Siſebutus comes ſcanciarum & dux ſimiliter.

Valdericus comes civitatis Toletanæ ſimiliter.

Vitulus comes patrimonii ſimiliter.

Cixila comes notariorum ſimiliter.

Suniefredus comes ſcanciarum & dux ſimiliter

Giſclamundus comes ſtabuli ſimiliter.

Guiliangus ſpatarius & comes ſimiliter.

Altericus ſpatarius & comes ſimiliter.

Adeliabus comes ſcanciarum ſimiliter.

Theudila procer ſimiliter.

Salamirus comes ſcanciarum ſimiliter

Ataulfus comes cubiculariorum ſimiliter

Nilacus ſpatarius & comes ſimiliter.

Severinus comes ſpatariorum ſimiliter.

Traſericus ſpatarius & comes ſimiliter.

Audemundus procer ſimiliter.

Siſimirus ſpatarius comes & dux ſimiliter.

Traſimirus procer ſimiliter

Terrelarius comes ſpatarius ſimiliter.

Recaulfus procer ſimiliter.

*In nomine domini * Flavius rex omnibus privatis ſive fiſcalibus populis.*

* FLAVIUS ERVIGIUS.

MAGNUM pietatis eſt præmium, quo removentur gravedines preſſurarum: quia illud ſemper ante Dei oculos perfectæ miſerationis ſacrificium approbatur, quo fit relevatio miſerorum: ex hoc ſalvatio inducitur terræ, per quod preſſuræ ſubvenitur humanæ. Judicium eſt quippe ſalutare in populis, quando ſic commiſſa reguntur, ut nec incauta exactio populos gravet, nec indiſcreta remiſſio ſtatum gentis faciat deperire. Tempora ergo noſtræ gloriæ miſericordiæ beneficiis condienda ſunt; ut, parcente nobis Deo, ipſi quoque populis parcere videamur. Votivum igitur omnipotenti Deo meo cordis ſacrificium delibare præoptans, in nomine divino omnibus populis regni noſtri, tam privatis, quam etiam fiſcalibus ſervis, viris, ſeu etiam fœminis, ſub tributali exactione in provinciam Galliæ, atque in omnes provincias Hiſpaniæ conſiſtentibus, hoc decretum beneficium in Dei nomine prorogamus: ut quidquid in præteritis annis de ratione tributi, uſque ad primum noſtræ clementiæ annum, theſauris publicis redhibere videmini, totum vobis ex integro noveritis eſſe conceſſum; qualiter uſque ad prædictum primum noſtræ gloriæ annum, quidquid de ratione tributorum apud vos relucet, ſic totum donatum vobis a ſerenitate noſtra habeatis, ut nullam ex hoc abinceps de præteritis annis exactionem publicam pertimeſcant: ea tamen ratione ſervata, ut ea quæ in præteritis exacta ſunt, & fiſco noſtro illata non ſunt, ab his qui ea exegerunt in publicis inferantur. Quod ſi diſtulerint, & in hoc confeſtim inferre neglexerint, in quadruplum una cum ſatisfactione diſciplinæ, juxta quod noſtra manſuetudo decreverit, id ipſum theſauris publicis perſolvebunt. Certe ſi quiſquis ille dux, comes, tiuphadus, numerarius, villicus, aut quicumque curam publicam agens, tributa exacto ſibi commiſſo, annis ſingulis plenario numero non exegerit, aut exacta apud ſe retinuerit, & ea ſtatim theſauris publicis inferre neglexerit: duplata tributa ipſa de propriis rebus ſuis, modis omnibus in publico inferebit. Hoc tamen ſpeciali & evidenti ſerenitatis noſtræ ſententia definimus, ut nullus de ſupradictis comitibus, tiuphadis, vicariis, numerariis, ſeu quibuſcumque curam publicam agentibus, qualcumque exactiones pro hoc negotio pietatis, cuilibet ex vobis, quibus & relaxatio manſuetudinis noſtræ B conceditur, quicumque exigere præſumpſerit, aut quiſpiam eorum vobis pro tali cauſa aliquid abſtulerit, aut ab aliis ablata ſibi acceperit, & pro his cauſis quibuslibet modis aliquid inutilare præſumpſerit, in quadruplum de quidquid acceperit, cui noſtra clementia elegerit univerſa reſtituat. De terris vero, vel vineis, quas pro eodem tributo quicumque ſupradictorum curam publicam agentium vobis privatis, vel fiſcalibus populis abſtulit, vel accepit fruges aridas, & liquidas exinde in præteritis annis unuſquiſque exactor collegit in rationem ipſius tributi, hoc ſibi imputet, & terras ipſas, vel vineas vobis, de quorum jure ablatæ ſunt, reſtituere non differat. Sic enim dignum eſt, C ut quod pietatis noſtræ ſinceritate depromitur, ita a cunctis ſine cujuſquam exactionis ſtimulo peragatur. Datum ſub die Kalendarum Novembris, anno feliciter quarto regni noſtri, Toleto.

LEX IN CONFIRMATIONE CONCILII EDITA

In nomine domini: Flavius Ervigius rex,

EXIMIA ſynodalis auctoritas & veneranda eſt pariter & tremenda, quæ in tantum per donum ſancti Spiritus agit, ut ex diverſitate multorum animorum & cordium unum cor, D unamque animam feciſſe monſtretur; dum numeroſitas aggregata pontificum, non per ſententiam diſcrepat, non per ſtimulum diverſa objectat, nec per judicium aliud unus quam univerſitas format. Et ideo reverendum mihi conventum ſynodalis concilii, in cujus medio præſentia ſancti Spiritus ſe habitare promiſit, devote venerans, inſtanterque honorans ea, quæ illorum ore noſtræque gloriæ hortatu digeſta ſunt, in notitiam deducamus ſingulorum: illa dicimus ſynodalis concilii geſta, quæ anno quarto regni noſtri in Toletana urbe noſcuntur eſſe confecta: quarum inſtitutionum evi- E dentia * ſine cunctatione omnibus innoteſcant, hic ea * prælegimus ſpecialiter renotanda. Eſt igitur primus canon de reddito teſtimonio dignitatis eorum, quos profanatio infidelitatis cum Paulo traxit in ſocietatem tyrannidis: quos celſitudo noſtra una cum filiis, per hujus noſtræ legis edi[illegible], & teſtimonio nobilitatis priſtinæ, uti & rebus, quas per auctoritatis noſtræ vigorem perceperint, decernimus reveſtiri. Item ſecundus eſt titulus de accuſatis ſacerdotibus, ſeu etiam optimatibus palatii, atque gardingis; ſub qua eos juſtitiæ cautela examinari conveniat, quos gloriæ noſtræ manſuetudo, juxta ipſius canonis inſtitute, nullis tormentorum generibus ante publicam di-

* leg. ut hic

* ſorte prælegimus, ut ſupra hoc ipſo concilio cap. 1 pro prælegerit, prælegerit.

ANNO CHRISTI 683.

diſcuſſionem ſubjici cenſuit ; ſed omnes qui deinceps fuerint accuſati, juxta ſanctionem prædicti concilii erunt procul dubio judicandi. Unde id ſpecialiter obſervandum fore cenſemus, ut quidquid contra hanc regulam ſententiæ noſtræ, vel prædicti canonis inſtitutionem, aut in perſonam cujuſquam fuerit actum, aut de rebus accuſatæ perſonæ extiterit judicatum, juxta prædicti canonis inſtituta, nullo vigore ſubſiſtat ; quod perſona ipſa aliter quam decernimus judicata, aut teſtimonii ſui dignitatem amittat, aut quæſtu rei propriæ careat. Tertius quoque canon eſt de tributorum principali relaxatione in plebe : ubi noſtræ gloriæ auctoritate ſimul & exhortatione ſancitum eſt, ut omne * tributorum præteritorum annorum uſque in anno primo regni noſtri, quod in privatis, ſive in fiſcalibus populis * relucet, abſolutionis perpetuæ debeat ſanctione laxari ; ea tantùm præcipiens theſauris publicis exhiberi, quæ exacta & non illata fuiſſe conſtiterit. Quartus poſt hæc ſequitur canon de munitione prolis, quem promptæ voluntatis * annitu omnis conventus ſacerdotum, atque etiam ſeniorum condere * prælegerunt. Quintus canon ſequitur, ne defuncto principe relictam ejus conjugem quiſquam ſibi, aut in conjugio, aut in adulterio, audeat copulare. Sextus deinde ſequitur canon, ut, exceptis ſervis vel libertis fiſcalibus, nullus de ſervitute quorumlibet, aut libertis deinceps ad palatinum officium tranſeat. Quod ſi fecerint, præſentis legis noſtræ edicto ad propriæ ſervitutis jugum modis omnibus reducendi ſunt, qualiter a dominis ſuis, ſi ſuperſtites ſunt, aut eorum propinquis, quibus decedentium ſucceſſio ex lege debetur, ſervituti tradantur. Poſt hunc ſeptimus eſt canon, de his qui pro accidentia jurgiorum altaria nudare præſumunt, vel luminaria eccleſiæ ſubtrahunt. Octavus quoque canon ſequitur, ne admonente metropolitano quiſquam ex confinitimis ad locum ubi invitatur venire contemnat. Nonus quoque canon ſequitur de confirmatione concilii Toletani duodecimi, quod factum eſt anno primo gloriæ noſtræ. Decimus huic canon adjungitur, ubi ſpeciali ſententia definitur, utrum audeant miniſtrare hi qui pœnitentiam in ſacerdotio conſtituti accipiunt. Undecimus quoque canon habetur, ne quis alienum clericum vel monachum ſuſcipiat fugientem. Duodecimus poſt hæc canon ſcribitur de non excommunicandis a proprio epiſcopo perſonis illis, quæ ad metropolitanum ſuum negotia ſua ſuggeſturæ acceſſerint. Ultimus & tertiuſdecimus poſt hunc canon ſubſequitur de relatione gratiarum, que poſt peractionem concilii Deo & principi perſolvuntur. Quæ omnia præmiſſa ſynodalia inſtitutionum decreta a præſenti die vel tempore omni cura omnique diligentia per cunctas regni noſtri provincias decernimus obſervanda. Qualiter & perſpicuum auctoritatis validæ faſtigium ſubeant, & perpetuo vigoris ordine fondata perſiſtant. Quamobrem ſacræ hujus legis oraculo omnibus generaliter religioſis, atque etiam laicis ſub regni noſtri ditione manentibus interdicimus pariter & jubemus, ut prædicta ſynodalia geſta nullus contemnat, nullus etiam præterire aut convellere audeat, nemo notus harum conſtitutionum jura reſolvat, nemo incognitus neſcientiæ ſuæ objectibus excuſare ſe conjiciat : nam a præmemorato ſuperius die & tempore, & auctoritatis debitæ vigore pollebunt, & inſtitutionum ſuarum regulis cunctorum univerſitas aſtringetur. Si quis autem hujus noſtræ legis violator extiterit, ac non potius ea quæ præmiſſa ſunt cuſtodierit, & diutinam eccleſiaſticæ diſciplinæ excommunicationem excipiat, & decimam partem rei ſuæ fiſci partibus ſociandam amittat. Quod ſi nihil habuerit facultatis, unde prædictam compoſitionem perſolvere poſſit, abſque aliquo infamio ſui, quinquaginta cum oportebit ictibus verberari. Hujus igitur legis noſtræ decretum, quod in confirmatione hujus ſacri concilii noſcitur promulgatum, glorioſæ manus noſtræ exaratione ſubſcripſimus, & ad perennem memoriam valorem ei perpetuum innodamus. Edita lex in confirmatione concilii. Toleto, ſub die Idus Novembris, æra DCCXXI anno quoque feliciter quarto regni gloriæ noſtræ, in Dei nomine, Ervigius rex.

Margin: * tributum. * ſubjacet al. rejacet. * affectu. * Pro prælegerunt in ſu. pia Hard.

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

a *Trabale.*) Lege *& trabale regum ſanctione judicium.* Ut enim a Virgilio dicitur telum trabale, ab Horatio & Cicerone clavus trabalis, a Statio haſta trabalis, pro magnis videlicet, atque inſtar trabis, ita hic judicium trabale dicitur pro ingenti, ſævo & irrevocabili. (Cap. 2. Judicium trabale quod?)

b *Prolem regiam,*) De cuſtodienda ſalute regum, ac defenſione prolis eorum, habes concilio Toletano V. cap. 2. & de dilectione adhibenda proli regiæ concilio Toletano VI. cap. 16. & concilio Toletano XV. in epiſtola Egicæ regis. (Cap. 4.)

c *Tortores*) Gothorum legibus cautum erat lib. 5. tit. 7. lib. 10. & 11. ne libertus injuriam faceret domino ſuo, alioqui addicendi eum iterum ſervituti poteſtatem habebat. & lib. 17. *Ne liberti, vel progenies eorum cum poſteritate patroni, aut conjugia connectant, aut eis inſolentes exiſtant.* (Cap. 6. Libertus ad quid obligatur manumiſſori ſuo?)

d *Qui faciunt opus domini fraudulenter.*) Locus eſt Jeremiæ, c. 48. hoc modo. *Qui facit opus domini fraudulenter ſive negligenter* (cui reſpondit vox ἀμελῶς, quæ eſt apud ſeptuaginta) deſuntque duo ſequentia verba. (Cap. 7.)

e *Quibus apoſtolus ita obedire præcepit.*) Ad Hebræos cap. 13. dicitur : *Obedite præpoſitis veſtris, & ſubjacete eis : ipſi enim pervigilant, quaſi rationem pro animabus veſtris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes.* (Cap. 8.)

f *Primæ ſedis accedant.*) Hæc tria nomina ſupremam dignitatem in eccleſia in ſuo ordine ſignificant : prima ſedes, primas, ſeu primatus, & metropolitanus. Prima ſedes ſuprema eccleſiæ poteſtas, quæ eſt caput totius catholicæ eccleſiæ, id eſt Romanus pontifex. Ita ſynodus 300. epiſcoporum in cauſa fidei Marcellino ſummo pontifici reſpondit : *Ore ſuo condemnatus eſt, ore ſuo anathematizamus, accepit maranatha : nemo enim judicavit pontificem, nec præſul ſacerdotem ſummum : quia prima ſedes non judicatur a quoquam.* Uſurpatur tamen prima ſedes interdum pro ſede archiepiſcopali, ea videlicet cauſa, quod ſicut ſummus pontifex omnium eccleſiarum in univerſo orbe primus, & princeps, & pater, & caput eſt, ita & archiepiſcopus epiſcoporum, quos in ſua habet provincia, obtinet primum locum. Hinc concilio IV. Carthaginenſi in ſubſcriptionibus, Donatianus Talabricenſis primæ ſedis epiſcopus ſubſcribit. & in Toletano V. & aliis Hiſpaniæ conciliis, Carthaginenſis, Tarraconenſis, Narbonenſis, Emeritenſis, Bracarenſis, & Hiſpalenſis, ſedes primæ dicuntur. Et concilio Carthaginenſi III. cap. 26. cavetur, ut primæ ſedis epiſcopus non appelletur princeps ſacerdotum, aut ſummus ſacerdos, aut aliquid hujuſmodi, ſed tantum primæ ſedis epiſcopus ; eſtque apud Gratianum diſt. 99. Primæ ſedis. De qua re vide Rufum in Molinæum. Primas dicitur epiſcopus, qui eſt caput totius provinciæ. Sic concilio Carthaginenſi II. cap. 12. ut inconſulto primate cujuſlibet provinciæ nemo præſumat epiſcopum ordinare, ibi enim pro metropolitano accipitur ; utpote cum hoc munus ad ſolum metropolitanum pertineat, ut ex multis conciliis liquet. & concilio Milevitano primas ponitur Numidiæ, & Mauritaniæ. Unde in unaquaque provincia metropolitanus primas vocabatur. Accipitur etiam univerſalius primatus appellatio pro iis qui jus habeant ſupra metropolitanos, ex concilio Chalcedonenſi can. 9. *Si vero contra ipſius provinciæ metropolitanum epiſcopus epiſcopus ſive clericus habeat controverſiam, pergant ad ipſius diœceſis primates aut certe ad Conſtantinopolitanæ regiæ civitatis ſedem.* Qui canon doctiſſime & eruditiſſime explicatur a Franciſco Turriano lib. 3. pro epiſt. pontif. cap. 4. principem diœceſis, vel primatem, Romanum pon-

(Prima ſedes. Archiepiſcopalis ſedes per metaphoram prima quandoque appellatur. Primas quis?)

pontificem intelligente. Sic in Hiſpania archiepiſcopus A Toletanus vocatur primas, eo quod ſupra Hiſpalenſem, Compoſtellanam, Bracarenſem, Elborenſem, Ulyſſipponenſem, Granatenſem, Cæſaraugustanam, Valentinam, Burgenſem, Tarraconenſem & Narbonenſem eccleſias metropolitanas jus & primatum habeat. De qua re fuſius ſupra in opuſculo noſtro de primatu eccleſiæ Toletanæ diſſeruimus.

Cap. 10. Gaudentius epiſcopus Valerienſis.

g *Frater noſter Gaudentius Valerienſis ſedis epiſcopus.*) Subſcribit concilio duodecimo Toletano Gaudentius Valerienſis, non Valentinenſis epiſcopus, ut habent excuſi. Idem Gaudentius ſubſcribit decimo quarto concilio Toletano, ubi Valerienſis eccleſiæ dicitur epiſcopus.

h *Si enim regula præcedentium patrum.*) Sic in concilio Toletano quarto capite 54. *Hi qui in diſcrimine conſtituti pœnitentiam accipiunt, nulla manifeſta ſcelera confitentes, ſed tantum ſe peccatores eſſe prædicantes, hujuſmodi, ſi revaluerint, poſſunt etiam pro morum probitate, ad gradus eccleſiaſticos pervenire. Qui vero ita pœnitentiam accipiunt, ut aliquod mortale peccatum ſe perpetraſſe publice fateantur, ad clerum vel honores eccleſiaſticos pervenire nullatenus poterunt; quia ſe confeſſione propria notaverunt.* B

As & quomodo euchariſtia ſumpta ſit frequentanda.

i *A malis abſtinere vetat.*) Sic Auguſtinus cap. 53. de eccleſiaſt. dogmat. & habetur de conſecr. diſt. 2. cap. Quotidie. his verbis: *Quotidie dominicis diebus communicandum hortor, ſi tamen mens in affectu peccandi non ſit. Nam ſi adhuc habet voluntatem peccandi, gravari magis dico euchariſtiæ perceptione, quam purificari.* Iſidorus etiam lib. 1. eccleſiaſticorum officiorum, c. de ſacrificio. *Dicunt aliqui* (inquit) *niſi aliquo intercedente peccato, euchariſtiam quotidie accipiendam: hunc enim panem dari, jubente domino, quotidie nobis poſtulamus, dicentes: Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie: quod quidem bene dicunt, ſi hoc cum religione, & devotione, & humilitate ſuſcipiunt; ne fidendo de juſtitia, ſuperba præſumptione id faciant. Cæterum ſi talia ſunt peccata, quæ quaſi mortuum removeant ab altari, prius agenda pœnitentia eſt, ac ſic deinde hoc ſalutiferum medicamentum ſuſcipiendum.* Et concilio Tridentino ſeſſ. 13. c. 7. decernitur, ut nullus etiam ſacerdos, ſibi conſcius C peccati mortalis, abſque præmiſſa ſacramentali confeſſione ad ſacram euchariſtiam accedere debeat. Vualafridus de rebus eccleſiaſt. c. 20. tradit alios rarius, alios crebrius, alios quotidie communicandum præcipere. D. Ambr. l. 4. de ſacram. c. 4. *Si quotidianus eſt panis, cur poſt annum illum ſumis? quem jam modum Græci in oriente facere conſueverunt. Accipe quotidie quod quotidie tibi proſit: ſic vive, ut quotidie merearis accipere. Qui non meretur quotidie accipere, non meretur poſt annum accipere.* Vide quæ dicat D. Thomas opuſculo de ſacramento altaris: *Si quis* (inquit) *ad ſuſcipiendum dominum mundus fieri vult, primo debet per aquam lacrymarum lavari, ſecundo per opera pœnitentiæ torqueri, tertio per fervorem amoris Dei a carnalium deſideriorum humore ſiccari.* Quod idem Thomas pluribus verbis enarrat. Ille enim in ſindone munda involvit Jeſum, qui mente pura ipſum ſuſcepit. Hieron. in Matth. cap. 27. & idem Thomas tertia parte quæſtione 83. articulo tertio. De modo ſuſcipiendi ſynaxim vide canonem 101. concilii Quiniſexti generalis infra: Quare, D dicitur, *ſi quis voluerit ſynaxis tempore communicare puriſſimo Chriſti corpore, & eorum ipſo participatione eſſe, manus in formam crucis figurans, ſic adeat, & ſuſcipiat gratiæ communionem.*

k *Penitens enim abſtinere.*) Qualiter pœnitentia detur, concilio III. Toletano cap. 12. habetur, & in epiſtola Leonis ad Ruſticum, qua etiam prohibetur, ut nulla negotiationis lucra pœnitentes exerceant.

l *Id eſt mortalium.*) Sic interpretatur locum hunc Heſychius in Levit. cap. 21.

Cap. 11

m *Patrum præcedentium ſententia.* Ita definitum eſt in concilio Niceno cap. 17. & Sardicenſi cap. 18. Antiocheno cap. 13. & Conſtantinopolitano cap. 3. Carthaginenſi III. cap. 44. & 21. Toletano II. capite ſecundo, & Bracarenſi I. capite octavo, & epiſtola Innocentii ad Vitricium.

Cap. 12.

n *Nemo fugientem.*) De clericis deſertoribus concilium Hiſpalenſe II. cap. 4.

Clerici vagi non ſunt recipiendi.

o *Clericum nemo ſollicitare.*) Epiſtola Leonis id cavetur ad Anaſtaſium, c. 9. & decreto Gelaſii generali c. 6. De non recipiendis clericis vagis & infirmanda ordinatione, quæ ſine conſenſu proprii epiſcopi ſit concilio Bracarenſi III. cap. 33.

Villicus quis

p *Octo dies juxta legum ſanctionem.*) Conſule leges Vviſegothorum lib. 9. tit. 6. leg. 3.

q *Villicus.*) Infra vicarius alius a villico eſt: cujus mentionem copioſam invenies lib. leg. Vviſegoth. De his autem nominibus & officiis, vide quæ annotavimus de dignitatibus & officiis Gothorum. De villicis habes in leg. Vviſegoth. lib. 11. tit. 1. leg. 2.

Qui epiſcopi anterioribus conciliis interfuerunt, & qui non.

r *Subſcriptiones.*) In hac generali ſynodo pauci ſubſcribunt epiſcopi, quadraginta & octo, per procuratores vero viginti ſeptem. Ex his aliqui in aliis conciliis interfuerunt, cum a duodecimo concilio uſque ad decimum tertium duo vel tres anni intercesſerint: ita eſt fragilis humana conditio. Qui in aliis interfuerunt, ſunt Antonius Baſtitanus, qui in XII. Toletano ſubſcribit, & Aiulfus Caurienſis in eodem. Argibundus Eliberitanus per vicarium, in XII. Toletano. Concordius Palentinus, in XII. Toletano. Deodatus Segobricenſis, qui in XII. Toletano. Eutraſius Lucenſis, & Ella Segontienſis, uterque in XII. Toletano, ſicut Froaricus Portucalenſis, & Felix Dienſis, & Gondulfus Lamecenſis, B & Gaudentius Valerienſis, & Julianus regiæ urbis, & Joannes Pacenſis, & Luiba Bracarenſis, & Leander Ilicitanus, & Palmatius Urcitanus, & Reparatus Viſenſis, & Recilanus, qui & Recilla Accitanenſis, & Siſebaldo Tuccitanus, & Stephanus Emeritenſis, & Samuel Malacitanus, & Theuderacus Aſſidonenſis, & Tranſemundus Elborenſis, & Theodulphus Aſtigitanus, Unigirus Abulenſis: omnes in XII. Toletano ſubſcribunt. Qui vero mortuis ſucceſſere numero viginti quatuor. Qui majori in numero ſunt: nimirum Aſturius Saradunt, Alla bitanus, qui Iſidoro ſucceſſit, in XII. Toletano. Aſtu Olyſipponenſis, qui Theodorico, in Emeritenſi. Aurius Tyraſſonenſis, qui Elpidio, in VI. Toletano. Aurelius Aſturicenſis, qui Iſidoro in III. Bracarenſi. Anſemundus Lecobenſis, qui Anatolio, in VI. Toletano. Bellitus Oſſobonenſis, qui Exarno, in Emeritenſi. Creſcuatus Beterrenſis, qui Petro, in IV. Toletano. Cicilius Dertoſanus, qui Aprilo, in VIII. Toletano. Coniuldus Italicenſis, qui Sperindeo, in duodecim Toletano. Cyprianus Tarraconenſis, qui Protaſio, in VII. C Toletano. Clarus Elnenſis, qui Acutulo, in VI. Toletano. Euſendus Ilerdenſis qui Gaudioleno, in VIII. Toletano. Eufraſius Calagurritanus, qui Gabino in VIII. Toletano. Florus Mentaſanus, qui Valdefredo, in X. Toletano. Floreſindus Hiſpalenſis, qui Juliano, in XII. Toletano. Gratianus Egabrenſis, qui Deodato, in ſeptimo Toletano. Gregorius Oretanus qui Argemundo, in XI. Toletano. Godiſteklus Oſcenſis, qui Euſebio in VIII. Toletano. Gaudilanus Empuritanus, qui Deodei, in VIII. Toletano. Holemundus Salmanticenſis, qui Providentio, in XII. Toletano. Hilarius Aurienſis, qui Sona, in VIII. Toletano. Idalius Barcinonenſis, qui Quirico, in X. Toletano. Joannes Egarenſis, qui Eugenio, in IV. Toletano. Jacobus Gerundenſis, qui Taloni in VIII. Toletano. Lubericus Urgelitanus, qui Maurello, in IX. Toletano. Mo- Miro Conimbricenſis, qui Cantabro, in Emeritenſi. Mumunoſolus Egitanenſis, qui Selva, in Emeritenſi. Olipa lus Cordubenſis, qui Euſebio, in octavo Toletano. Segobricenſis, qui Sempronio in duodecimo Toletano. Procu- D Opa Tudenſis, qui Genetio, in XII. Toletano. Primus A- lus Bigaſtrenſis, qui Giberio in X. Toletano. Rogatus Beagathenſis, qui Georgio in VIII. Toletano. Reginisius Aucenſis, qui Lotharienſis, in XI. Toletano. Sarmata Valentinus, qui Hoſpirio, in VIII. Toletano. Sempronius Arcavicenſis, tali, in duodecimo Toletano. Sunifredus Narbonenſis, qui Severicano in XII. Toletano. Stephanus Carcaſſonenſis, qui Selva, in VI. Toletano. Stephanus Carcaſſonenſis, qui Silveſtro, in VIII. Vincentius Magalonenſis, qui Geneſio, in 4. Toletano. Unigirus Abulenſis, qui Aſfalio, in XII. Toletano. Valderedus Cæſaraugustanus, qui Taloni in IX. Toletano. Vviſefredus Auſonenſis, qui Guerico, in octavo Toletano. Subſcribunt abbates pro ſe octo; alii ut vicarii epiſcoporum, & viri illuſtres ex officio palatino. Animadvertendum novarum ſedium ſubſcriptiones hic poni, quæ in aliis conciliis non extant: ut Potentinus Uticenſis: forte ex Utica negotiorum cauſa Toletum venit, & concilio interfuit. Potentinus Vereccenſis, nova etiam ſubſcriptio. Subſcribunt etiam Re- E gionicius Aucenſis per vicarium, & Stercorius Aucenſis forte prior infirmitate oppreſſus, vel ætate gravatus ceſſerat epiſcopatui, unde per vicarium ſubſcribit.

Novarum ſedium Epiſcopi qui

VITA

ANNO CHRISTI 684.

VITA
EPISTOLÆ ET DECRETA
BENEDICTI PAPÆ II.

Danter variantes ex Cod Luc 490.
* 8 dies 17.
* largiſſimus
* faſtellis
* periergum.
* for. Vergilias
* for. Veſuvius

BENEDICTUS (a) natione Romanus, ex B patre Joanne, * ſedit menſes * decem, dies duodecim. Hic ab ineunte ætate (b) ſua eccleſiæ militavit, atque ſe ſic in divinis ſcripturis, & cantilena a puerili ætate, & in presbyterii dignitate exhibuit, ut decet virum ſuo nomine dignum, in quo veræ ſupernæ benedictionis gratia redundavit, & nomine pariter & operibus, ut dignus ad pontificii regimen perveniret. Paupertatis amator, humilis, manſuetus, (c) patientiam habens, atque manu * largiſſima. Hic eccleſiam beati Petri apoſtoli, ſed & beati Laurentii martyris, quæ appellatur Lucinæ, reſtauravit. Itemque in eccleſia beati Valentini via Flaminia fecit coopertorium ſuper altare cum clavis, (d) & * faſtellis, & in cir- C cuitu * palergium chryſoclavum pretioſiſſimum ſimiliter & in eccleſia beatæ Mariæ ad martyres aliud coopertorium porphyreticum cum cruce (e) & gemmulis, quatuor chryſoclavos, & in circuitu palergium de holoſerico pulcherrimum, nec non & in titulo ſuprascripto Lucinæ alium coopertorium ornatum holoſericum. Fecit autem calices aureos miniſteriales duos penſantes ſingulos libras ſingulas. [b] Hic ſuſcepit divales juſſiones clementiſſimi Conſtantini magni principis ad venerabilem clerum & populum atque feliciſſimum exercitum Romanæ civitatis, per quas conceſſit, ut perſona qui electus fuerit ad ſedem apoſtolicam e veſtigio abſque tarditate pontifex ordinetur. Hic una D cum clero & exercitu [c] ſuſcepit mallones capillorum domni Juſtiniani & Heraclei filiorum clementiſſimi principis, ſimul & juſſionem, per quam ſignificat eoſdem capillos direxiſſe. Hujus temporibus apparuit ſtella (f) noctu juxta * vigilias per diem cœlo ſereno inter nativitatem domini, & theophaniam omnimodo obumbrata, veluti luna ſub nube. Itemque menſe Februario poſt natale ſancti Valentini in die ab occaſu exiit ſtella meridie, & in partes orientis declinavit. Poſt hæc mons * Bebius, qui eſt in Campania, menſe Martio eructavit per diem, & omnia loca circumquaque præ pulvere cineris illius exterminata ſunt. (g) Clerum videlicet diverſis ordinibus in die ſancto paſchæ E honoribus ampliavit. Qui e veſtigio (h) in infirmitatem incidit, & poſt dies aliquot defunctus eſt. Hic dimiſit omni clero, monaſterii, (i) diaconiæ, & manſionariis auri libras triginta. Fecit autem epiſcopos per diverſa loca numero duodecim. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum, ſub die octavo Idus Maji, & ceſſavit epiſcopatus menſes duos, dies quindecim.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Benedictus quando pontifex factus.

a *Benedictus.*) Anno 684. die vigeſima Auguſti Benedictus creatur pontifex, poſtquam ſedes pontificia uno menſe & 22. diebus vacaſſet. Hiſpaniarum epiſcopos per literas Chriſtiana caritate, & citra omnem contentionem admonuit, ut corrigerent, vel potius declararent, quomodo in ſua epiſtola, quam ipſi per Petrum regionarium ad ſedem apoſtolicam reddiderant, tres ſubſtantias in Chriſto aſſererent. Verebatur enim vigilantiſſimus præſul eccleſiæ, ne hoc ſuo dogmate in domino conſtituerent tres voluntates, divinam ſcilicet, rationalem, & ſenſualem, ſicut in eodem Chriſto domino tres ſubſtantias, unam divinitatis, alteram animæ, tertiam carnis humanæ aſſerebant. Deinde petebat per eoſdem declarari, quod in eadem ſua epiſtola ajebant, quomodo ſapientia ſapientiam, voluntas voluntatem genuiſſet: idque exponi volebat, ne quis poſſet ſuſpicari, quaſi duas vo- C luntates in Chriſto catholici profiterentur. Hæc conſtant ex actis concilii Toletani XV. Quænam fuerint duo alia capitula, quæ eidem Benedicto exactiori elucidatione indigere videbantur, neſcimus: ea tamen ex ſententia ſanctorum patrum Ambroſii atque Fulgentii poſſe defendi, iidem patres qui dicto concilio interfuerunt teſtati ſunt.

Benedictus quid ab Hiſpaniæ epiſcopis poſtulavit.

Quo pio ſenſu prædictum capitulum ſecundum Hiſpani ex ſententiis ſancti Auguſtini aſſeruiſſent, declarant Magiſter ſent. lib. 1. diſt. 17. D. Thom. 1. part. q. 39. art. 5. & 6. In Concilio Toletano XV. pro ſui excuſatione dixerunt, ſe id non ſecundum relationem, ſed ſecundum ſubſtantiam aſſeruiſſe. Vide Garſiam infra in notis concilii Toletani XV. verbo *papa Benedictus* & ſequentibus. Unde patet inique & calumnioſe. Benedictum redargui a Roderico Toletano archiepiſcopo, dum ait: *Librum de tribus ſubſtantiis, quem dudum Romam tranſmiſerat ſanctiſſimus Julianus, & minus caute tractando Benedictus papa Romanus indixerat reprehendum,* D *ob id quod voluntas genuit voluntatem.* Hanc enim aſſertionem Hiſpanorum non in libro, ſed epiſtola Hiſpanorum contentam Benedictus papa non reprobavit, ſed declarari petiit, idque non ſcripto, ſed verbo ore tenus per hominem quemdam fidelem fieri poſtulavit. Idem Benedictus ſummo ſtudio laboravit, ut poſt obitum Theophanis Antiocheni, Macarius olim Antiochenus epiſcopus in ordinem redactus Romæ exul degens, damnata hæreſi, Antiochenæ eccleſiæ reſtitueretur; ſed homo cervicoſus contempſit. Vide actionem primam concilii Nicæni ſecundi. *

Benedictus a calumnia Roderici defenditur.

* Tomo ſeq. VII.
D. Petrus Deo amabilis, &c.
Tempus ſedis.

b *Sedit menſes decem, dies 12.*) Octo menſibus & 17. diebus Benedictum ſediſſe, colligitur ex ejus obitu, qui ſacra anniverſaria memoria 7. Maji in eccleſia recolitur.

Conſtantinus jura Romanæ eccleſiæ reſtituit.

c *Hic ſuſcepit divales juſſiones clementiſſimi Conſtantini magni, &c.*) Romanam eccleſiam in priſtinam libertatem reſtituit imperator Conſtantinus, concedens ei, ut libere pontificem conſecret, nullamque imperatoris confirmationem, quam exemplo Gothicorum regum nonnulli orientalium imperatorum ſibi vindicaverant, deinceps ex- E pectent. Quam gratiam dum Conſtantinus imperator eccleſiæ contuliſſet, annoſque decem & ſeptem imperaſſet, mortuus eſt, relicto Juſtiniano filio imperii hærede. De quo infra in vita Joannis V. Anaſtaſius.

Mallones qui.

d *Suſcepit mallones capillorum*) Per mallones intelligit cirros capillorum. Μαλλὸς enim Græce, idem quod Latine vellus. Quid autem hoc ſymbolum ſignificaretur, ex Pauli diaconi loco poſſumus intelligere, qui lib. 6. dialog. cap. 15. antiquæ editionis hæc ait: *Circa hæc tempora Carolus princeps Francorum Pipinum filium ſuum ad Luitprandum direxit, ut ejus (juxta morem) capillum ſuſciperet. Qui ejus cæſariem incidens, ei pater effectus eſt multiſque eum ditatum regiis muneribus genitori remiſit.* Hæc ille. Ex quibus intelligis eam his temporibus viguiſſe conſuetudinem, ut per ejuſmodi capillorum exhibitionem quis alicui offerretur in filium ei qui eos acciperet. Unde manifeſte cognoſcitur, quod imperator,

Ritus adoptionis quis fuerit hoc tempore.

Con-

(a) *junior.* (b) *ſuæ Eccleſiæ &c.* (c) *omnibus compatientiam habens &c.* (d) *inſuls: & cum faſtellis.* (e) *cruce, & gemmulis, & clavos, iv. auroclaves, & in circuitu &c.* (f) *ſtella noctu per dies veluti luna ſub nube, in nativitate Domini, & Theophania. Item prope initium menſis Februarii in die ab occaſu exiit ſtella &c.* (g) *ſunt. Qui Sanctiſſimus vir clerum &c.* (h) *infirmitate detentus* (i) *Diaconibus.*

Conſtantinus filiorum ſuorum capillos pontifici offerens volueris ab iis Romanum pontificem, velut parentem honorari, diligi & obſervari, eoſque ejuſdem monitis impenſius parere & obtemperare. Vide Baronium anno 684. numero 7.

I. AD PETRUM NOTARIUM REGIONARIUM.

Monet illum ut acta ſynodalia ſexti concilii (quorum gratia a Leone II. in Hiſpania miſſus erat) epiſcoporum Hiſpaniæ ſubſcriptione muniri curet.

Benedictus preſbyter, & in Dei nomine electus ſanctæ ſedis apoſtolicæ, Petro notario regionario.

B

JUXTA quod tuam ſtrenuitatem apoſtolicæ memoriæ dominus Leo papa Hiſpaniam provinciam ire diſpoſuit ad præcellentiſſimum & Chriſtianiſſimum regem, & ſanctiſſimos archiepiſcopos, & eccleſiarum omnium præſules ibidem conſtitutos, ſimul & glorioſum comitem, pro innoteſcenda venerabilis ſextæ ſynodi definitione, acclamatione quoque, quæ & proſphoneticum dicitur, reverendiſſimorum epiſcoporum, qui in eodem a Deo congregato concilio convenerunt, ad clementiſſimum principem, & edicto ejuſdem piiſſimi principis ubique generaliter deſtinato, pro apoſtolicæ noſtræ fidei firmitate, cum ſummo pietatis ſtudio commiſſum miniſterium perage. Subſcriptiones quoque reverendiſſimorum epiſcoporum poſt eandem ſynodicam definitionem cum ſumma ſedulitate atque vigilantia procura ſubjungi: ut & iidem reverendiſſimi epiſcopi, omniſque per eos religioſa provincia, conſortes nobiſcum catholicæ atque apoſtolicæ traditionis & fidei comprobentur; & apud Deum, ad cujus gloriam laus &

C

A ſtabilitas fidei Chriſtianæ redigitur, commendatio eis atque ſuſceptio ad ſalutem animarum proveniat. Officium perinde pietatis aſſumptum, vigilantia atque ſolertia condecoratus, feſtina perficere; quia & tibimet ipſi theſaurizas boni operis fructum, & ſuſcipientibus provides cœleſtis regni beatitudinem, per rectam atque apoſtolicæ fidei confeſſionem, adipiſci.

II. AD ERVIGIUM REGEM.

Significat ſe Petrum notarium regionarium mittere, qui ſecum ferret ſextæ ſynodi definitionem, ſimulque Conſtantini imperatoris edictum, atque libellum acclamatorium ejuſdem ſynodi ad eumdem imperatorem.

Extat ſupra paginis 1055. *&* 1056. *ſub nomine Leonis II. ordine quinta. Incipit ſic:* Cum unus extet rex omnium Deus, &c.

NOTA SEVERINI BINII.

Has duas epiſtolas non eſſe germanas, ſed nomine Benedicti ſuppoſitas, acta ſynodalia concilii Toletani XIV. inquit Baronius, *aperta luce teſtantur, dum ſe per deputatum Leonis II. acta ſynodalia Conſtantinopolitani concilii accepiſſe profitentur. Si ergo id Leo ante præſtiterat, illique eadem acceperant,* * *quid opus fuit Benedicto eadem iterum iiſdem mittere? Potuit accidiſſe caſus, quo neceſſarium fuerit ut iterum mitterentur, ſed is erat in litteris exprimendus, neque tam aperte diſſimulare debuiſſet, ſe primum acta ſynodalia ſextæ ſynodi in Hiſpaniam tranſmittere. Sed cum harum poſterior plane eadem ſit cum illa Leonis II. ad Ervigium regem ſcripta, de ejus impoſtura cenſuram conſulas, quæ ſuperius poſita habetur.* Vera & germana epiſtola Benedicti papæ eſt iſta; quam dedit ad epiſcopos Hiſpaniæ; monens eos, ut quæ de voluntate aliiſque tribus capitulis obſcurius ſcripſerant, declararent. Hujus mentio dumtaxat reperitur aliqua in actis concilii Toletani XIV. Vide quæ dixi ſupra in notis ad vitam Benedicti II.

Epiſtolæ Benedicti ſpuriæ & illegitimæ eſſe probantur.

* acceperant quidem ſed cum in dies concilii celebratio procraſtinaretur, quod a Leone jam ſcriptum fuerat, iiſdem verbis & Benedictus reſcripſit.

CONCILIUM TOLETANUM XVI.

ANNO CHRISTI 684.

EPISCOPORUM DECEM ET SEPTEM,

Æra DCCXXII. anno quinto Ervigii regis, Chriſti redemptoris DCLXXXIV. celebratum ſub Benedicto II.

TITULI CAPITULORUM

I. *De præmemoratione aggregati concilii, & relatione principalis edicti, quo juſſum eſt ſynodum agitari.*

II. *De initio relationis, quo concilium cœpit geſtorum ſynodalium & epiſtolæ Romani pontificis facere mentionem.*

III. *De adverſitate duplici, qua non potuit generale concilium fieri.*

IV. *De reſponſis partis noſtræ.*

V. *De iterata diſcuſſione præmemorati concilii.*

VI. *De præmemorati concilii honore collato.*

VII. *De loco vel ordine, quo jam dictum concilium collocari oporteat.*

VIII. *Allocutio ad totius compagem eccleſiæ de duabus Chriſti naturis inſeparabilibus & perfectis.*

IX. *De duarum naturarum Chriſti voluntatibus & operibus.*

X. *De hæreticorum contentionibus evitandis; & ut non diſcutiantur quæ ſumma ſunt, ſed credantur.*

XI. *De communi omnium judicio, quo reſponſa partis noſtræ firmata ſunt.*

D XII. *De relatione gratiarum ad Deum pro peracto concilio.*

CAPITULA.

IN NOMINE PATRIS ET FILII ET S. SPIRITUS.

Incipiunt geſta ſynodalia, quæ acta ſunt a præſulibus Carthaginis provinciæ, aſſiſtentibus etiam vicariis.

I.

E CUm ſereniſſimus & perſpicuus princeps Ervigius, glorioſus amator veræ fidei, imo amabilis filius eccleſiæ Chriſti, promiſſionis ſuæ non immemor, ob confutandum Appollinaris dogma peſtiferum, de quo ſibi a Romano præſule

Damnata eſt hæc hæreſis III. concilii generali Conſtantinopolitano.

1 Hanc, & ſequentes epiſtolas, quas Baronius putat eſſe ſpurias, ut genuinas tuetur Pagius ad an. Ch. 684 n. 9. & ſeq.

ANNO CHRISTI 684.

le ſuerat nunciatum, ſtrenuo & invicto ſuæ celſitudinis juſſu nos omnes præciperet aggregari in unum, hoc dedit ſpeciale edictum, ut quia, ſicut oportebat, pro tantæ rei negotio pertractando generale concilium fieri varia adverſitatum incurſio non ſineret, ſaltim adunata per provincias concilia fierent: & ſi quidem hic primum a nobis in urbe regia ſynodus ageretur, deinde in ſingulis quibuſque provinciis ſingulare haberetur concilium: quo quidquid hic actum per Toletanam ſynodum reliqui primarum ſedium præſules, ſuorum vicariorum relatibus comperiſſent, id etiam in poſtmodum ipſi per diſcreta provinciarum ſuarum concilia obſervarent: ſicque hæc noſtri concilii geſta eſſent illis omnibus in toto communia: utpote ab ipſis edita, atque ipſis coram poſitis roborata, quæ utique per legatos ſuos confirmanda decreverant: quo ex hoc unum & indiviſibile fieret cunctorum Hiſpanorum præſulum per totam Hiſpaniam vel Galliam ſynodale edictum, ex quo omnium metropolitanorum fuiſset & aſſenſibus promulgatum. Nos proinde Carthaginis provinciæ præſules, anno quo ſupra, ſub die decimo octavo Kalendas Decembris, in præmemorata eccleſia debitis ordinibus conſidentes cauſæ hujus ordinem, & totius rei negotia retexentes, quibus Romanæ ſedis fueramus literis invitati, ſic patula & communi ſumus voce exorſi.

In XIII Toletano [illegible] Tarrac. [illegible]

II.

Clara omnes notio populos Hiſpaniæ implet, quod decurrentis evoluti temporis ſerie per Romani præſulis bajulum geſta ſynodalia ſocietati noſtræ advecta ſunt, quibus Conſtantinopolim, Conſtantino pio & religioſo principe mediante, magna & ſublimi copia aggregata pontificum, Apollinaris * dogma comperimus fuiſse deſtructum. Cum quibus etiam geſtis, Leonis * quoque antiquæ Romæ pontificis invitatorio epiſtolaris gratiæ conſulta ſuſcepimus, per quæ omnis ordo geſtorum, geſtaque ordinum dilucide, ut acta ſunt, noſtris ſenſibus patuerunt. In cujus etiam gratioſo epiſtolæ tractu ad hoc omnes præſules Hiſpaniæ invitati ſunt, ut prædicta ſynodalia inſtituta, quæ miſerat, noſtri etiam vigoris manerent auctoritate ſuffulta, omnibuſque per nos ſub regno Hiſpaniæ conſiſtentibus patefcerent divulganda.

* [illegible] Monothelitarum

* Leo ſecundus, Siculus, [illegible] electus in ſummum pontificem [illegible] eodem [illegible] Aug. [illegible]

III.

Anno 683. [illegible]

Et hæc ſiquidem totius allegationis illatio exhibita nobis eſt, temporis infeſti urgente preſſura, quo non ſolum tellus omnis hiemali ſtricta gelu, glaciali nivium immenſitate duruerat, ſed & tunc, quando ex generali concilio nos abſolutos jam eſſe conſtabat. Quo gemino obſiſtentis cauſæ obice præpediti, generaliter iterato tunc non quivimus aggregari; quos & vicina concilii abſolutio propriis ſedibus reddiderat imminutos, & procelloſi temporis adverſitas non ſinebat iterum adunari diſperſos. Sed licet in unum generaliter colligi per idem tempus Hiſpanorum omnium præſulum ſocietas nequiviſſet; ſparſis tamen ſedibus atque locis, præfatas geſtorum regulas pertractandas ſuſcepimus, ſuſceptas perlegimus, approbantes in his de utrarumque Jeſu Chriſti filii Dei differentia naturarum, quo gemina in eo voluntas, & operatio prædicatur, recti dogmatis ſenſum, inculpandæ diſputationis edictum, apoſtolicæ traditionis ſtylum.

IV.

Placuit proinde illo tunc tempore, apologeticæ defenſionis noſtræ reſponſis ſatisfacientes Romano pontifici, ea ipſa geſta firmare, noſtræque fidei ſenſum puriſſima verborum enodatione depromere. Et quia illic de hac gemina voluntate & operatione Jeſu Chriſti Filii Dei copioſe & dilucide inſigniuntur quæ vera ſunt, quæ jam utique Romanis partibus per legatos Hiſpaniæ deſtinata ſunt; nunc nobis id operis reſtat, ut juxta canonum ſpeciale decretum, quo concilium generale pro fidei cauſis aggregari præcipitur, utraque operum geſta, & ſynodico dirimantur examine, & diſcreta conciliorum fulciantur auctoritate: quo juxta edictum præmemorati principis glorioſi, adunato per ſingulas quaſque provincias regni ejus conciliorum conventu, ſynodica iterum examinatione decocta, vel communi omnium conciliorum judicio comprobata, per ſingula Hiſpaniæ provinciarum concilia præmemorata ſynodi geſta, ſeu etiam eadem partis noſtræ reſponſa omnium notionem attingant, ſalubri etiam divulgatione in agnitionem plebium tranſeant.

V.

Communi proinde jam omnium judicio placet, ut quia generaliter in unum omnes Hiſpaniæ præſules aggregari non quivimus, ſaltem diſcretis provinciis concilia celebremus: quo prædicta ſynodi geſta, vel noſtræ partis reſponſa, & digno probitatis demum decoquantur judicio, & ſynodico laudabili illuſtrentur ſtylo. Ideo nos primum omnes Carthaginis provinciæ pontifices pari animorum judicio prædicta geſta cum antiquis conciliis conferentes, aſſiſtentibus quoque nobis vicariis reverendiſſimorum ſublimiumque primarum ſedium epiſcoporum, id eſt, Tarraconenſis provinciæ Cypriani, Narbonenſis Sunifredi, Emeriten-

ANNO CHRISTI 684.

tenſis Stephani, Bracarenſis Juliani, Hi- A ſpalenſis Floreſindi, iterato ea ipſa geſta probavimus, decretis quidem illis ſynodalibus, & præcipuis in omnibus conſona, & Nicænæ quidem, Conſtantinopolitanæ, vel Epheſinæ fidei concordantia, Chalcedonenſis vero tam eſſe unita, utpote ipſis verbis edita, vel libata; quippe [a] quibus ſumpta videtur pene omnis ipſius ſtyli præcurrentis materia.

Cur hoc loco quinta ſynodus non numeretur, dictum ſupra in notis concilii œcumenici ſexti, verbo ſecutum.

a F. ex quibus. Hard.

VI.

Et ideo ſupradicti acta concilii intantum a nobis veneranda ſunt, & recipienda conſtabunt, inquantum a præmiſſis con- B ciliis non diſcedunt; imo inquantum cum illis concordare videntur. Habebunt ergo ſui ordinis locum, quæ ſublimationis habent & meritum. Unde his conciliis ea ipſa ſubnectenda decernimus, quorum & auctoritate fulta probamus.

VII.

Poſt Chalcedonenſe igitur concilium, hæc debito honore, loco & ordine collocanda ſunt, ut cujus glorioſo themate fulgent, ei & loci & ordinis coaptentur honore.

VIII.

Iſa. 40.

At nunc nos, quibus loqui ad cor Jeruſalem divina voce præcipitur, id nobis deputatum gregem Chriſti monemus, id etiam omnibus ad æternæ vitæ portum feſtinantibus prædicamus; brevi admodum definitione collecta; ut in una enim Chriſti Filii Dei perſona duarum naturarum individuas proprietas agnoſcant: ſicut indiviſas atque inſeparabiles, ita inconfuſas & inconvertibiles permanere; unam deitatis, alteram hominis; unam, qua ex Deo Patre eſt genitus; alteram, qua ex Maria virgine generatus. Utraque ergo ei generatio plena, utraque D perfecta, nihil minus ex deitate habens, nihil imperfectum ex humanitate ſuſcipiens: non naturarum geminatione diviſus, non perſona geminatus, ſed plenus Deus, plenuſque homo, abſque omni peccato, in ſingularitate perſonæ unus eſt Chriſtus. Unus igitur in utraque natura conſiſtens, & divinitatis ſignis effulget, & humanitatis paſſionibus ſubjacet. Nec enim alter ex Patre, alter ex matre eſt genitus. Cum tamen aliter de Patre, aliter de matre ſit natus; ipſe tamen in utroque naturarum genere non diviſus, ſed unus idemque & Dei & hominis filius: ipſe vivit moriens, ipſe moritur vivens, ipſe impaſſibilis patiens, ipſe paſſioni non ſubjacens, nec deitati ſuccumbens, nec humanitate paſſioni ſe ſubtrahens: habens ex deitatis natura non poſſe mori; habens ex humanitatis ſubſtantia & nolle, * poſſe mori: ex una immortalis habetur, ex altera mortalium conditione reſolvitur. habens in æterna

Vide epiſtolam Agathonis ad Cæſarem & ſynodum Conſtantinopolitanam III. act. 4.

* L. poſſe

divinitatis voluntate, quo ſuſceptum hominem ſumeret; habens in ſuſcepti hominis voluntate, ut humana voluntas Deo ſubdita eſſet. Unde & ipſe dicit ad Patrem: *Pater non mea voluntas, ſed tua fiat*; Matth. 26. alteram, videlicet oſtendens voluntatem, qua ſuſceptus eſt homo; alteram hominis, qua obediendum eſt Deo.

IX.

Et ideo ſecundum harum duarum differentiam naturarum, duarum quoque inſeparabilium proprietates prædicandæ ſunt voluntatum & operum.

X.

Scientes igitur hanc ſolam eſſe fidei confeſſionem, quæ vincat infernum, quæ exuperet Tartarum, (de hac enim fide a domino dictum eſt: *Portæ inferni non prævalebunt adverſum eam*) Matth. 16. ideo omnibus dicimus, omnibus inclamamus, ut caveamus hæreticorum muſcipulas, effugiamus dogmatis cancerofi venena, verbis illis quibus diſpenſatio humanitatis Chriſti adſtruitur, non nobis inanium quæſtionum tendicula præparemus, quibus inanis gloriæ cupidi diſcutere audeamus quæ ſumma ſunt. Neque C enim quæ ſunt divina diſcutienda ſunt, ſed credenda. Non enim ſe Deus diſcutere jubet, ſed credere. Credamus ergo non ſenſibus noſtris, ſed indubitatis conciliorum priſcorum dogmatibus jam præmiſſis. Si quis igitur Jeſu Chriſto Dei Filio, ex utero Mariæ virginis nato, aliquid aut divinitatis imminuit, aut de ſuſcepta humanitate ſubducit, excepta ſola lege peccati, & non eum verum Deum, hominemque perfectum in una perſona ſubſiſtentem ſinceriſſime credit, anathema ſit.

XI.

Illa igitur apologetica defenſionis noſtræ reſponſa, quæ ob iſtorum confirmationem ſunt edita, pro multorum inſtructione, & utilitate eccleſiaſticæ diſciplinæ, ſimili honoris & reverentiæ vigore firmamus, atque ad vicem decretalium epiſtolarum ea permanenda ſancimus.

XII.

Dantes in his gloriam ſoli Deo omnipotenti, vivo & vero, in Trinitate regnanti, Patri & Filio, & Spiritui ſancto, cujus dono mutuis præſentiæ repræſentati aſpectibus, & fraternis viſibus hilares, & votorum E ſpiritualium effecti ſumus opulentius efficaces: cujus gloriæ immenſitatem expoſcimus ut glorioſo principi noſtro Ervigio regi, ſub cujus pace pax ſervatur eccleſiæ, florentis regni diuturnitate temporis ſpatia præbeat: quo poſt hæc præſentia ad regnum futuræ gloriæ nobiſcum conregnandus accedat, præſtante Deo noſtro, cujus regnum manet in ſæcula ſæculorum. Amen.

De auctoritate & vi epiſtolarum decret. multa tradit erudite Franciſcus Turrianus, & Raimundus Ruſus adverſus Molinæum.

Peractum concilium die dominico, ſub die XII Kalendas Decembris, anno quo ſupra.

ANNO CHRISTI 684.

[b] SUBSCRIPTIONES

Epiſcopi.

Julianus urbis regiæ metropolitanus epiſcopus.
Leander Illicitanæ ſedis epiſcopus.
Palmatius Urcitanæ ſedis epiſcopus
Recila Accitanæ ſedis epiſcopus.
Gaudentius Valerienſis ſedis epiſcopus.
Rogatus Biatenſis ſedis epiſcopus.
Deodatus Segobienſis ſedis epiſcopus.
Antonianus Baſtitanæ ſedis epiſcopus.
Sempronianus Arcavicenſis ſedis epiſcopus.
Ella Segontienſis ſedis epiſcopus.
Gregorius Oretanæ ſedis epiſcopus.
Agricius Complutenſis ſedis epiſcopus.
Proculus Bigaſtrenſis ſedis epiſcopus.
Florus Menteſanæ ſedis epiſcopus.
Sona Oxomenſis ſedis epiſcopus.
Marcianus Dianienſis ſedis epiſcopus.
Oripa Segobrienſis ſedis epiſcopus.

Abbates.

* Aſfalius Dei nutu abbas hæc geſta ſynodica nobis definita ſubſcripſi.
Felix archipresbyter ſimiliter
Gerontius abbas ſimiliter.
Gabriel abbas ſimiliter.
Caſtorius abbas ſimiliter.
Siſebertus abbas ſimiliter.

* Afcalius

Vicarii epiſcoporum.

Vitalianus presbyter, agens vicem domini mei Cypriani epiſcopi eccleſiæ Tarraconenſis, hæc geſta ſynodica a nobis definita ſubſcripſi.

Argebudus abbas agens vicem domini mei Cypriani epiſcopi eccleſiæ Tarraconenſis ſimiliter.

Joannes abbas agens vicem domini mei Sunifredi epiſcopi Narbonenſis eccleſiæ ſimiliter.

Valdemarus diaconus vicem agens domini mei Sunifredi epiſcopi Narbonenſis eccleſiæ ſimiliter.

Maximus abbas agens vicem domini mei Stephani Emeritenſis eccleſiæ ſimiliter.

Boniba abbas agens vicem domini mei Liubani epiſcopi Bracarenſis eccleſiæ ſimiliter.

Reccifundus abbas agens vicem domini mei Liubanii epiſcopi Bracarenſis ſimiliter.

Gaudentius abbas agens vicem domini mei Floreſindi epiſcopi Hiſpalenſis eccleſiæ ſimiliter.

Gravidius diaconus agens vicem domini mei A Concordii epiſcopi Palentiæ eccleſiæ ſimiliter.

Joannes diaconus cognomento Involatus agens vicem domini mei Sarmatani epiſcopi Valentinæ eccleſiæ ſimiliter.

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

Concilii tempus.

a *Concilium Toletanum XIV.*) Congregatum eſt hoc concilium adverſus hæreſim Monothelitarum Apollinaris, iiſdem fere temporibus condemnatam in tertia ſynodo Conſtantinopolitana, quæ ſexta generalis eſt, ſub Agathone pontifice maximo, & Conſtantino quarto imperatore. Videtur autem concilium hoc decimum quartum Toletanum mixtum, ut partim in perſonis provinciale ſit partim in auctoritate nationale: re autem eſt provinciale, ut conſtat ex primo ejus canone. Cauſa hujus concilii celebrandi fuit, quod Romanus pontifex Leo ſecundus ad Flavium Ervigium regem Hiſpaniæ & B epiſcopos per epiſtolam miſerat una cum legato acta concilii ſexti univerſalis tertii Conſtantinopolitani, quod aliquot ante annos a Domno Romano pontifice convocatum erat, & ſub Agathone cœptum, ſub Leone ſecundo abſolutum & peractum, ad infringendum errorem Conſtantinopolis patriarchæ, & Antiochiæ, & Alexandriæ, qui cum aliis Apollinaris hæreſim impie renovantes, duas in Chriſto domino noſtro naturas & voluntates operationeſque pertinaciter negabant. Decrevit autem Romanus pontifex, ut decreta generalis concilii ab epiſcopis Hiſpaniæ ſynodali auctoritate ſuſciperentur, quemadmodum hoc concilio, & in aliis provincialibus factum eſt.

Cauſa

Scripſit Leo tres epiſtolas, unam ad univerſos epiſcopos Hiſpaniæ, alteram Quirico Toletano antiſtiti, tertiam Simplicio comiti, ut curarent de convocatione concilii, & amplectenda fide concilii Conſtantinopolitani. Has epiſtolas inveni in codice manuſcripto cœnobii ſancti Joannis Regii Toletani ex familia Franciſcana perve C tuſto, in pelle membranea literis Latinis, quibus mirifice juvatur hujus concilii intelligentia. Et quamvis Julianus ſubſcribit in concilio, cum Petrus regionarius proficiſcebatur in Hiſpaniam, Quiricus erat præſul Toletanus, poſt quem vita functum, Julianus in cathedra pontificia ſedit, adhibuitque diligentiam, ut concilium congregaretur. Sunt in eodem codice aliæ epiſtolæ Benedicti papæ ejuſdem argumenti, quas omnes, ut utiles ad concilii intelligentiam, vide in ſuis locis.

Has epiſtolas ſub nomine Leonis II. ſictas eſſe ſupra in notis earundem probatum eſt: *ait Binius.*

b *Subſcriptiones.*) Omnes fere epiſcopi, qui XII. concilio Toletano interfuerant, in hoc provinciali XIV. ſubſcribunt, ut Antonius Baſtitanæ eccleſiæ: in XII. & in XIII. Toletano, Cyprianus Tarraconenſis, in XIII. Toletano. Concordius Palentinæ, in XII. & XIII. Toletano. Deodatus Segobienſis, in XII. & XIII. Toletano. Ella Segontienſis, in XII. & XIII. Toletano. Florius Menteſanæ, in XII. Toletano. Floreſindus Hiſpalenſis, in XIII. Toletano. Gaudentius Valerienſis, in XII. & XIII. Toletano. Gregorius Oretanæ, in XIII. Toletano. Julianus Urbis regiæ, in XII. & XIII Toleta- D no. Leander Illicitanæ, in XII. & XIII. Toletano. Liuba Bracarenſis, in XII. & XIII. Toletano. Martianus Dianenſis, qui Felici in XIII. Toletano ſucceſſit. Olipa Segobrienſis, in XIII. Toletano. Palmatius Urcitanæ, in XII. & XIII. Toletano. Proculus Bigaſtrenſis, in XIII. Toletano. Recilla Accitanæ, in XII. Toletano. Rogatus Beatienſis, qui Primo, in XIII. Toletano. Sempronius Arcavicenſis, in XIII. Toletano. Sona Oxomenſis, in XIII. Toletano. Sunifredus Narbonenſis, in XIII. Toletano. Stephanus Emeritenſis, in XII. & XIII. Toletano. Sarmatanus Valentinæ, qui Sarmata Valentinus, in XIII. Toletano. Hæc de ſubſcriptionibus hujus concilii.

Qui epiſcopi hunc & XIII. Toletano ſubſcripſerint?

VITA JOANNIS PAPÆ V.

Dantur variantes ex Cod. Luc. 490.

a JOANNES, natione Syrus, ex provincia Antiochia, ex patre Cyriaco, ſedit annum unum, dies * novem. Vir valde ſtrenuus, atque ſcientia præditus, & omnimodo moderatus. Hic poſt multorum pontificum tempora, vel annorum, juxta priſcam conſuetudinem a generalitate in eccleſia ſalvatoris quæ appellatur Conſtantiniana electus eſt, atque exinde in * epiſcopio introductus. Hic, dum eſſet diaconus, miſſus eſt a ſanctæ memoriæ Agathone papa in regiam urbem cum aliis ſacerdotibus, repræſentans locum apoſtolicæ ſedis in ſancta ſexta * E ſynodo, quæ per Dei providentiam ibidem congregata (a) eſt. Expleta autem exinde a clementiſſimo principe relaxatus, magnum gaudium eccleſiæ ſecum detulit. Id eſt, ipſam ſan-

* undecim

* epiſcopium

* Vide ſupra pag. 649. & pleriſque aliis ex ſequentibus.

(a) *congregata, vel celebrata eſt.*

ſanctam ſextam ſynodum, vel edictum clementiſſimi principis confirmans eandem ſynodum. Nec non & alias divales juſſiones relevantes annonæ capita patrimoniorum Siciliæ, & Calabriæ non pauca, ſed & (a) ceptum frumenti ſimiliter, vel alia diverſa, quæ eccleſia Romana annue minime * exurgebat perſolvere. Hic conſecratus eſt a tribus epiſcopis, Oſtienſi, Portuenſi, Veliternenſi, ſicuti prædeceſſor ejus Leo papa. Hujus temporibus regnavit domnus Juſtinianus Auguſtus defuncto patre initio menſis Septembris, indictione decima quarta. Qui clementiſſimus princeps domino auxiliante pacem conſtituit, cum nec dicenda gente Saracenorum decennio terra marique, ſed & provincia Africa ſubjugata eſt Romano imperio atque reſtaurata. Hic poſt multorum annorum curricula propter tranſgreſſionem ordinationis eccleſiæ Turritanæ *, quam ſine auctoritate pontificis fecerat Citonatus archiepiſcopus Calaritanus, pro eo quod antiquitus ordinatio fuit ſedis apoſtolicæ, & ad tempus conceſſa fuerat * ipſa ordinatio eidem eccleſiæ. Poſtmodum protervia faciente archiepiſcoporum per præcepta pontificum ab eadem ordinatione ſuſpenſi ſunt juxta determinationem ſanctæ memoriæ Martini papæ. Et facto concilio ſacerdotum Novellum epiſcopum, qui ab eodem archiepiſcopo ordinatus fuerat ſub ditione ſedis apoſtolicæ redintegravit atque firmavit, quorum chirographus archivo eccleſiæ (b) detentus eſt. Qui ſanctiſſimus vir diutina infirmitate detentus eſt, ut etiam vix ordinationem ſacerdotum explere potuiſſet. Hic dimiſit omni clero, monaſteriis, diaconibus & manſionariis ſolidos mille & noningentos. Fecit autem epiſcopos per diverſa loca numero tredecim. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum ſub die ſecundo menſis Auguſti, & ceſſavit epiſcopatus menſes duos, dies octodecim.

* præceptum frumentum * poterat

* in Sardinia.

* ipſa

* retinetur.

NOTA SEVERINI BINII.

a *Joannes*. Ex ſententia Anaſtaſii in locum Benedicti die 22. Aprilis anno domini 685. ſubrogatus eſt Joannes hujus nominis V. qui primus inexpectata Conſtantinopolitani imperatoris auctoritate in Romanum pontificem conſecratus eſt, ſanctaque ſexta ſynodo legationis apoſtolicæ munere condecoratus interfuit.

Joannes V. pontifex factus quando.

* EXEMPLAR DIVINÆ JUSSIONIS

JUSTINIANI AUGUSTI, DIRECTÆ

ad Joannem papam urbis Romæ,

In confirmationem ſextæ ſynodi Conſtantinopolitanæ.

In nomine domini Dei & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, imperator Cæſar Flavius Juſtinianus, fidelis in Jeſu Chriſto, pacificus, pius, perpetuus Auguſtus, Joanni vero ſanctiſſimo ac beatiſſimo archiepiſcopo antiquæ almæ urbis Romæ, atque univerſali papæ.

MAGNUM ſtudium, magnam ſolicitudinem nos habentes pro ſtabilitate immaculatæ Chriſtianorum fidei, &c. *Vide paginam* 737. 738. *hujus tomi. Neque enim opera nobis pretium videtur, eandem integram cum Binio ac regio collectore iterum prælo ſubjicere, cum nihil additum illi detractumve ſit.*

NOTA SEVERINI BINII.

a *Exemplar.*) Hæc epiſtola de fide ſuſpecta eſſe videtur, tum quod in nota temporis aperta ſit repugnantia, tum etiam quod non ſit credibile pro defenſione ac cuſtodia fideli actorum ſynodalium ſexti concilii œcumenici ea geſſiſſe imperatorem, quem non ſana fidei extitiſſe conſtat ex epiſtola Nicolai I. ad Michaelem imperatorem. Adde quod Anaſtaſius in vita Cononis papæ refert, vel hanc, vel aliam ejuſdem argumenti epiſtolam ſcriptam eſſe ab imperatore ad Cononem papam: *Hic*, inquit de Conone, *ſuſcepit divalem juſſionem domini Juſtiniani principis, per quam ſignificat ſe reperiſſe acta ſancta ſynodi, & apud ſe habere, quam piæ memoriæ domnus Conſtantinus pater ejus fecerat, & promiſit ejus pietas illibatam & inconcuſſam perenniter cuſtodire & conſervare*. Auctoritate Anaſtaſii epiſtola hæc ab impoſtura & ſurreptione defendi poſſet, quantumvis in inſcriptione fortaſſe mendoſa exiſteret, ſi auctorem illius Nicolaus papa inter imperatores improbos & hæreticos * non referret. Vide quæ dicam in Conone papa.

Qua ratione hæc epiſtola commentitia videatur.

* quod videtur probabilius.

* In aliis eſſe fuerit malus, at non in iis quæ ſpectant ad fidem a ſexta ſynodo adverſus Monothelitas ſancitam.

CONCILIUM ROMANUM

Sub Joanne V. in cauſa ordinationis epiſcoporum Turritanorum in Sardinia.

COncilii hujus mentionem & cauſam unus indicat Anaſtaſius Bibliothecarius in vita Joannis papæ his verbis: *Hic poſt multorum annorum curricula propter tranſgreſſionem ordinationis eccleſiæ Turritanæ, quam ſine auctoritate pontificis fecerat Citonatus archiepiſcopus Calaritanus, pro eo quod antiquitus ordinatio fuit ſedis apoſtolicæ, & ad tempus conceſſa fuerat ipſa ordinatio eidem eccleſiæ. Poſtmodum protervia faciente archiepiſcoporum, per præcepta pontificum ab eadem ordinatione ſuſpenſi ſunt juxta determinationem ſanctæ memoriæ Martini papæ. Et facto concilio Sacerdotum, novellum epiſcopum, qui ab eodem archiepiſcopo ordinatus fuerat, ſub ditione ſedis apoſtolicæ redintegravit, atque firmavit, quorum chirographus archivio eccleſiæ detentus eſt.*

CON-

(a) *ſed & coemptum frumenti.* (b) *retinetur.*

ANNO CHRISTI 685.

CONCILIUM CANTUARIENSIS PROVINCIÆ,

anno DCLVXXV. [1] celebratum.

Ex Monaſtici Anglicani Tom. I. pag. 39. & 46.

Ex Labbei ſupplem.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Amen. Anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXV. congregata ſynodo juxta fluvium Alne, in loco qui dicitur Twiford, cui Theodorus archiepiſcopus Dorovernenſis præſidebat, cum Cuthbertus multis legatariis ac literis ad ſe præmiſſis, nequaquam ſua inſula poſſet erui: tandem ego Egfridus rex Northumbrorum, cum antiſtite Trumvvino, & aliis religioſis viris, inſulam navigavi, & invitum ad ſynodum pertraxi, ubi omnium juſſione epiſcopatus officium ſuſcipere compellitur: cui & omnibus ſucceſſoribus ejus, cum conſilio Theodori archiepiſcopi & Tromvvini, & totius concilii, pro ſalute animæ meæ & ſucceſſorum meorum, donavi villam quæ vocavit Creec, & tria millia ria in circuitu ipſius villæ. Donavi etiam civitatem quæ vocatur Lugubalia, & in circuitu ejus 15. milliaria, ut hæc tam ipſe, quam ſucceſſores ſui, ad Dei ſervitium in perpetuum habeant, ita ſicut ego habui, libera & quieta, & ſecundum ſuam voluntatem diſponenda.

Ego Theodorus archiepiſcopus Dorovern. ſubſcripſi.
Ego Boſa epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Cedde Orientalium Saxonum epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Sexulf Merciorum epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Eata Haguſtaldenſ. epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Trumvvin Pictorum epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Ceadda Lychefeldenſis epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Eadhed Lyndiſſi epiſcopus ſubſcripſi.

Hæc donatio ſcripta eſt tempore Agathonis papæ, anno ætatis regis Egridi XL. regni vero ejus XV. *Si tempore Agathonis, ergo ante ann. Chr. 681.*

ANNO CHRISTI 681. *aut potius præcedenti 684 ſub Benedicti II. pontificatu.*

[2] CONCILIUM IN VILLA REGIA,

IN QUO EPISCOPI ALIQUOT GRADU

Dejecti, ſanctus Leodegarius Auguſtodunenſis capitali ſententia Ebroini factione [a] a Theodorico rege damnatus eſt, anno Chriſti DCXXCV. Joannis V. papæ I. Theoderici ejuſdem regis XVIII.

VETUS *Auctor qui ſancti Leodegarii epiſcopi vitam ſcripſit ad Ermenarum ejus ſucceſſorem, inter epiſcopos qui in hac ſynodo damnati fuerunt, nominatim deſignat Deſideratum cognomento Didonem epiſcopum Cabillonenſem. Leodegarium vero, tametſi eo accitus fuerat, ut a ſynodo damnaretur, ſynodum tamen ingreſſum non fuiſſe docet, ſed ſeorſim a rege auditum, mortique addictum.* * *Scribit autem in hanc ferme ſententiam.* Cum jam per biennium fere Leodegarius in Fiſcanenſi cœnobio ſub cuſtodia reſediſſet, Theodericus rex & Ebroinus ſynodum in quadam villa regia convocantes, multam epiſcoporum turbam adeſſe fecerunt. Ibique inter ceteros Didonem, qui Leodegarium cum Vaymero expulit de ſuo epiſcopatu, condemnatum ab ipſa ſynodo, calvaria accepta in capite expulſum ſegregant a ſancta congregatione. Deinde exilio condemnatus, morteque ſecuta pœna capitis exſolvit quidquid doli in ſanctum virum exercuit. Alii porro epiſcopi tunc a rege per Ebroinum in ipſa ſynodo pœnam ſimilem ſortiti, perpetuo exilio ſunt deportati. Ebroinus vero ſanctum Leodegarium reduci præcepit ad palatium, ut in epiſcoporum concilio ejus diſrumperet veſtimentum, quatenus ob hoc ei eſſet interdictum, ut ultra offerre non præſumeret ſacrificium. Tunc ergo ipſum ad eandem ſynodum accerſierunt: non tamen infra concilium confirmatur fuiſſe, ſed ſeorſim eo tempore cum rege collocutus dicitur, & ei multa futura prædixiſſe, quæ eveniſſe certum eſt. Et cum abeo diu percontati, ut de Childerici morte ſe conſcium fuiſſe fateretur, aliud non valuiſſent elicere, ejus tunicam conſciderunt a capite, eumque Crodoberto, qui tunc comes erat palatii, juſſit tyrannus impius tradi & præſentem vitam gladii percuſſione auferri.

** [illegible] Octobris.*

NOTA SEVERINI BINII.

a *Concilium in villa regia.*) Hæc pſeudo ſynodus & tyrannica conſultatio convocata eſt a Theodorico rege, opera Ebroini magiſtri domus, in qua hoc tantummodo conſilio tyranni prædicti concluſum eſt, ut de Lamberto Trajectenſi & Leodegario Auguſtodunenſi epiſcopi pœna ſumerentur, amotiſque ſuis epiſcopatibus relegarentur. Acta concilii breviter deſcribit Sigebertus in chron. his verbis. *Theodoricus rex Ebroinum in gratiam recipit, ejus conſilio ſynodum epiſcoporum cogit, & in hac multos eorum ex ſententia Ebroini epiſcopatu privat: aliquos etiam eorum irrevocabili exilio damnat. Sub tam procelloſo domeſticæ perſecutionis tumultu ſanctus etiam Lamber-* *Acta concilii quæ*

1 De hoc concilio Beda hiſt. lib. 4. cap. 28. ubi de S. Cuthberto verba facit. *Contigit ut congregata Synodo non parva ſub præſentia regis Egfridi, cui beatæ memoriæ Theodorus Archiep. Dorovernenſis præſidebat, uno animo, omniumque conſenſu ad Epiſcopatum Eccleſiæ Lindiſfarnenſis electus eſt* &c. ac deinde ſubdit: *Nec tamen ſtatim ordinatio decreta, ſed peracta hyeme, quæ imminebat, in ipſa ſolemnitate paſchali completa eſt Eboraci, ſub præſentia præfati regis Egfridi.* Egfridus vero occiſus eſt anno 685. menſe Majo, hinc Cuthbertus hoc eodem anno 685. conſecratus eſt die 26. Martii, in quam eo anno Paſcha incidit: ac proinde Concilium, quo S. Cuthbertus electus fuit Epiſcopus, ad an. 684. retrahendum eſt. Harduinus in indice prævio tomi tertii ſub an. 685. diſtinguit Concilium Cantuarienſe ab Adtvviſordenſe, cum tamen idem eſſe pateat ex charta donationis Egfridi ex Monaſt. Anglic. hic allata.

2 Hoc idem, ac Synodus Marlacenſis anno Chriſti 678. habita, de qua ſupra pag. 595

bertus a Trajectenſi amotus epiſcopatu, & cœnobio Stabulenſi monachicæ quietis expetiit portum, ibique per ſeptem annos habitavit ſecum. S. Leodegarius diu ab Ebroino tormentatus poſt famem & carceris ſqualorem, poſt oculorum evulſionem, poſt plantarum contriſionem, poſt linguæ & labiorum excisionem, tandem conſummavit martyrium per capitis abſciſſionem. Hæc Sigebertus in chron. anno 685. Vide Baronium anno prædicto. item acta Leodegarii apud Surium die 2. Octobris tom. 5

VITA CONONIS PAPÆ.

CONON * oriundus ex patre Traceſio, educatus apud Siciliam, poſtmodum Romam veniens eidem eccleſię militans ad preſbyterii honorem devenit. Sedit menſes undecim, (a) dies viginti tres. In cujus electione dum ad epiſcopatum quæreretur, non minima contentio facta eſt, eo quod clerus in Petrum archipresbyterum intendebat. Exercitus autem * inſequente ejus Theodorum presbyterum. Et clerus quidem adunatus ante fores baſilicæ Conſtantinianæ ſubſtinebat, eo quod qui miſſi fuerant de exercitu ad cuſtodiendas regias baſilicę, * clauſas obſervabant, & minime quemquam ingredi permittebant. Exercitus autem omnis in baſilica ſancti Stephani protomartyris ſimiliter * fuerant adunati, & neque illi clero conſentiebant, neque clerus exercitui acquieſcebat pro ſupraſcriptis presbyterorum perſonis. Sed dum * miſſo ab utriſque partibus reſponſo irent diutius & redirent, & nihil proficerent ad concordiam, conſilio ducti ſacerdotes & clerus, unanimiter ingredientes in epiſcopium Lateranenſe elegerunt, & * denominaverunt tertiam perſonam ſupraſati pontificis, in quo vere aſpectus angelicus, veneranda canities, ſermo verus, provecta ætas, ſimplex animus, quieti mores, religioſa vita, qui nunquam aliquando in cauſis * actibuſque ſæcularibus * commiſerat. E cujus veſtigio autem omnes judices una cum primatibus exercitus pariter ad ejus ſalutationem venientes, in ejus * laude omnes ſimul acclamaverunt. Videns autem exercitus unanimitatem cleri populique in decreto ejus ſubſcribentium, poſt aliquot dies & ipſi flexi ſunt, & conſenſerunt in perſona prædicti ſanctiſſimi viri, atque in ejus decreto devota mente ſubſcripſerunt, & miſſos pariter una cum clericis, & ex populo ad excellentiſſimum Theodorum exarchum, ut mos eſt, direxerunt. [b] Hic ſuſcepit divalem juſſionem domni Juſtiniani principis, per quam * ſignificat reperiſſe acta ſanctæ ſextæ ſynodi, & apud ſe habere, quam pie memoriæ domnus Conſtantinus genitor ejus Deo auxiliante fecerat. Quam ſynodum promiſit ejus pietas illibatam & inconcuſſam perenniter cuſtodire atque conſervare.

* patria Thrax,
* omnis in Theodorum
* valvas obſervabant,
* fuerat adunatus,
* miſſis ab utriſque partibus reſponſis al. reſponſa
* demonſtraverunt
* Cononis
* actiſque
* commiſcuerat,
* laudem
* ſignificabat

Hujus temporibus pietas imperialis relevavit per ſacram juſſionem * ſua ducenta annonæ capita, quæ patrimonii cuſtodes Brutiis & Lucaniæ annue perſolvebant. Itemque & aliam juſſionem direxit, * ut reſtituatur familia ſupraſcripti patrimonii, & Siciliæ, quæ in pignore a militia detinebatur. Hic ultra conſuetudinem abſque conſenſu cleri, ex immiſſione malorum hominum, (b) in * Antiochia eccleſiaſticorum * Conſtantinum diaconum eccleſiæ Syracuſanæ rectorem in patrimonio Siciliæ conſtituit, hominem (c) * perperam & tergiverſutum, ſed (d) & pallio ad caballicandum uti licentiam ei conceſſit. Et non poſt multum temporis (e) editio ſuper eum orta eſt a civibus, (f) ob patrimonii lites, qui a judice provinciæ ſub arcta cuſtodia retruſus eſt, pro eo quod in diſſenſionem judicum (g) cum inveniretur * direxiſſe. Qui ſanctiſſimus vir diutina infirmitate detentus, ut etiam vix ordinationes (h) ſacras explere potuiſſet, obiit. Hic dimiſit omni clero & monaſterii (i) benedictionem in auro, ſicuti prædeceſſor ejus Benedictus papa. Cujus archidiaconus, videns eundem pontificem infirmitate conſtrictum, atque cupiditate ductus prædicti legati * cum necdum eſſet perſolutum, ſcripſit * Ravennam Joanni glorioſo novo exarcho, atque * promittens (l) ejus dationem, ut perſona ejus ad pontificatum eligeretur. * Quod * & demandavit ſuis judicibus (m) quos Romæ ordinavit, & direxit (n) ad diſpenſandam civitatem, ut poſt mortem pontificis ejuſdem archidiaconi perſona eligeretur. Fecit autem epiſcopos per diverſa loca numero ſexdecim. Qui etiam ſepultus eſt ad beatum Petrum apoſtolum ſub (o) die * 21. menſis Septembris, & ceſſavit epiſcopatus menſes duos, dies * viginti tres.

* l. ſuam
* ut reſtitueretur familia
* antipatis
* fort. perverſum
* perperam
* directum fuiſſe
* ſacerdotum
* relicti clero & monaſteriis ab ipſo pontifice,
* promiſit
* Qui ſtatim
* 21. Oct.
* 13.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Conon.*) Cum Juſtinianus imperator ſedi apoſtolicæ in eligendo pontifice libertatem ſolitam reſtitutam eſſe doleret, mandavit ut non crearetur pontifex ſine conſenſu Exarchi. Ex quo illud impiimis obortum eſt malum, ut ambientes pontificatum, per Exarchum muneribus vel aliis officiis corruptum illum aſſequi conarentur. Quare dum hac occaſione inter Theodorum & Petrum ſchiſma conflatum eſſet univerſi cleri conſenſu, quantumvis reluctarentur militares copiæ, Conon electus fuit, anno domini 626. die 20. Octobris. Sanctus Kilianus ab hoc pontifice ordinatus, Franconiam orientalem ad Chriſti fidem perduxit.

Conon quando & qua occaſione pontificatum adeptus.

b *Hic ſuſcepit divalem, &c.*) Conſtat ex epiſtola Nicolai I. ad Michaelem imperatorem, Juſtinianum juniorem non ſanæ fidei extitiſſe ipſique Cononi adverſarium eſſe, cum legatos ejus Conſtantinopolim miſſos prævaricari cœpiſſet. Verba Nicolai hæc ſunt: *Tanta ſalutis oblatos miniſtros duplici modo interemiſtis, quoniam aut participes illos ſui erroris effectos ſpiritaliter occiderunt, ſicut tempore reverendæ memoriæ Cononis contigit.* Hac de cauſa imperatorem Juſtinianum numen divinum iratum ſenſiſſe, omniaque in deteriora labi cœpiſſe, ex iis quæ infra dicemus ſatis eſt apertum. Hoc tempore ingentem famam vexaſſe Syros, pacemque cum Bulgaris ſancitam iterum ruptam fuiſſe docet Theophanes

Juſtinianus infidelis fuit.

CON-

(a) *dies* XXIII. deeſt. (b) *in antipatia* (c) *perſerum* (d) *ſed & mappulum ad &c.* (e) *tranſitum Pontificis ſeditio &c.* (f) *& patrimoniales* (alia vetuſta manus emendat *patrimonialibus* (g) *inveniebatur ſententia Imperiali diſcutiendum direxit. Qui &c.* (h) *Sacerdotum* (i) *Diaconibus, & manſionarii benedictionem &c.* (l) *ejus deeſt* (m) *quos Romana ordinavit Civitate.* (n) *ad diſponendam* (o) *die* XXII.

C. ANNUM CHRISTI 687

CONCILIABULUM MANASCHIERTENSE IN ARMENIA.

Fr Galanus in Concil. Eccl. Armen. & Cave Hist. litter.

MAnaſchiertenſe Conciliabulum in Armenia, in confinibus Hircanæ provinciæ, circa annum, ſi recte conjicio, 687. vel forſan ſequentem, congregatum. Patriarchalem Armeniæ cathedram hoc tempore tenuit Joannes Ozniensis, e provincia Daſcarena oriundus, homo a fide catholica alienus, qui Omaris Saracenorum ducis juſſu, & Caliphæ Babylonis auxilio fretus, Synodum Manaſchierti coegit, cui una cum Armenis ſex e Syria Epiſcopi interfuerunt. In hoc conciliabulo definitum eſt, Acephalorum dogmata admittenda eſſe; unam eſſe in Chriſto naturam, unam voluntatem, operationem unam; aquam & fermentum in Euchariſtia non amplius eſſe uſurpanda, vino tantum nulla admixta aqua utendum. Decrevit insuper Patriarcha, in Sabbatis non magis quam dominicis quadrageſimæ jejunandum eſſe, ſacram Euchariſtiam feria quinta majoris hebdomadis populo non eſſe tribuendam, in jejuniis a piſcibus, oleo & vino abſtinendum; denique Armenos & Syros a ſe invicem deinceps nunquam eſſe ſeparandos. Hæc omnia nos docet Auctor Hiſt. Patriarcharum Armeniæ apud Galanum Conciliat. Eccleſ. Armen. par. 1. cap. 17. pag. 201. In diſponendo hujus Conciliabuli tempore Galanus haud bene ſibi conſtare videtur. Loco enim citato, & in indice huic parti præmiſſo ad Concilii VI. œcumenici tempora diſerte refert; alibi vero part. 2. tom. 1. p. 29. illud anno 727. habitum eſſe dicit. Utro anno rectius, non ſtatim liquet. Ego ad ipſum quem ſtatui, annum potius referendum cenſeo, tum quod fervebat maxime tum temporis de Monothelitis controverſia in ſexta ſynodo paulo ante damnata; tum quod Concilium Quini-Sextum an. 692. habitum antevertiſſe videtur, cujus plures Canones hiſce Armenorum ritibus & placitis directe oppoſiti ſunt, ut ex Can. 32. 33. 56. 99 abunde liquet; tum denique quod hoc tempus Armeniorum ſupputationi optime quadret. Si enim Elias patriarcha thronum aſcendit anno Armeniorum 112. hoc eſt, anno Dom. 663. & poſt annos 25. Eliæ ſucceſſit Joannes Ozniensis (ut diſerte tradit Patriarcharum Armeniæ ſeries hiſtorica) in hunc ferme annum incidemus. His adde, Omarem quemdam egregium Saracenorum ducem ſub Caliphatu Abdulmelici hoc ipſo anno ab Elmacino memorari hiſtor. Saracen. lib. 1. p. 71.

FINIS TOMI UNDECIMI.